

134.

PROTOKOŁY

z I. sesyi IX. peryodu Sejmu krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

w roku 1908.

Posiedzenie 1—36

od 15. września do 5. listopada 1908.

TOM I.

Przytem:

Skorowidz ważniejszych uchwał i Spis petycyj.

Protokoly
Peryod IX
sesja I
t. I

418422

III 1908, 1-36

~~100928~~

III

~~7979~~
III

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
GRACOVENSIS

Skorowidz ważniejszych uchwał

zawartych w protokołach I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego

(od posiedzenia I—XXXVI. tj. od dnia 15. września do 5. listopada 1908.)

(Liczby rzymskie oznaczają posiedzenia, liczby arabskie stronicy protokołów).

	Str.		Str.
I. Z dnia 15. września 1908.			
Uchwała w sprawie zamknięcia posiedzenia na znak żałoby po śp. Andrzeju hr. Potockim b. Marszałku i Namiestniku	2	J. w. gm. Zator	19—20
II. Z dnia 16. września 1908.			
Uchwała zezwalająca na pobór wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich Reprezentacji powiatowej w Brzeżanach, Grybowie, Kolbuszowej, Przemyślanach, Starym Samborze, Tarnobrzegu, Tłumaczu i Wadowicach	11—13	J. w. gm. Żołyni	20—21
Sprawdzenie i uznanie ważności 123 wyborów sejmowych	14—24	Ustawa zaliczająca gminę Kopyczyńce do miejscowości podlegających ust. gm. z 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr.	21—22
III. Z dnia 17. września 1908.			
Wybór komisji: administracyjnej, bankowej, drogowej, gospodarstwa krajowego, górniczej, kolejowej, petycyjnej, podatkowej, prawniczej, przemysłowej, reform agrarnych, sanitarnej, solnej, szkolnej, wodnej	8—9	Ustawa zezwalająca gm. m. Krakowa na pobór optaty gm. od wkładek totalizatora	22
Wybór Komisji dyscyplinarnej	9—10	Uchwała zezwalająca obszarowi dworskiemu w Wołeniowie na pobór myta od przewozu przez rzekę Stryj	22—23
Uchwała zezwalająca Reprezentacji pow. w Gródku Jagiellońskim na pobór wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich	10	Ustawa zezwalająca na pobór opłaty gminnej od psów gm. Jordanów	23—24
Ustawa zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i t. d. gminie Andrychów	10—11	J. w. gm. Posada sanocka	24
J. w. gm. Buczacz	11—12	J. w. gm. Rymanów	24—25
J. w. gm. Chorostków	12—13	J. w. gm. Tarnobrzeg	25
J. w. gm. Cieszanów	13—14	IV. Z dnia 19. września 1908.	
J. w. gm. Jodłowa	14—15	Wybór 4 sekretarzy, 4 kwestorów, Komisji budżetowej, gminnej, reformy wyborczej	
J. w. gm. Kolbuszowa	15—16	10—11	
J. w. gm. Krościenko	16—17	V. Z dnia 22. września 1908.	
J. w. gm. Przemyślany	17—18	VI. Z dnia 23. września 1908.	
J. w. gm. Sędziszów	18—19	Uchwała zezwalająca Reprezentacji pow. w Gorlicach na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatow.	
VII. Z dnia 24. września 1908.			
		Uchwała zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu gm. m. Jasła	
		8	
		In. mytniczych Reprezentacji pow. w Mościskach na drodze gmi Pa-kość-Radochońce	
		9	
		Wybór 12 rewidentów sejmowych	
		9—12	
		Ustawa nadająca szpitalowi w Czortkowie charakter szpitala powszechnego i publicznego	
		13—14	

	Str.		Str.
Sprawdzenie i uznanie ważności wyboru dwóch posłów z kurii większych posiadłości b. obwodu nowosądeckiego	14	Chorzów i o utworzeniu z nich samostnych gmin	8
VIII. Z dnia 26. września 1908.		J. w. o utworzeniu z rozparcelowanych dóbr Zagórze gminy administracyjnej Medynia kańczucka	9
Ustawa zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i t. d. gm. Jaślińska	8—9	J. w. w Kaniowie i Towarni j. w. Jagienka	9—10
J. w. gm. Krynica	9—10	J. w. o rozdzieleniu gm. Laszki murowane i utworzeniu z niej dwóch gmin Laszki murowane miasteczko i wieś	11—12
IX. Z dnia 30. września 1908.		XIII. Z dnia 6. października 1908.	
Ustawa zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i t. d. gm. Korczyzna	2—3	Uchwały w przedmiocie czynności Dep. VI. Wydz. kraj. (sprawy żandarmeryi, kreowania sądów, funduszu sierociego)	11—12
Uchwały w przedmiocie sprawozdania Wydziału kraj. o kraj. funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za czas od 30. września 1906 do 1. grudnia 1908	4	XIV. Z dnia 7. października 1908.	
Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Tarnobrzegu na przyjęcie poręki dla pożyczki 300.000 koron	4—5	Ustawa zezwalająca gminie Kopyczyńce na pobór opłat gm. od napojów spirytusowych i t. d.	2—3
Uchwały w przedmiocie objęcia w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej	5	J. w. gmina Ryglie	3—4
Uchwały w sprawie zamknięcia rachun. fund. krajowych za rok 1906 i 1907	5—6	J. w. gmina Grzymałów	4—5
X. Z dnia 1. października 1908.		Dalszy ciąg uchwał w sprawie czynności Dep. VI. Wydz. kraj. (sprawy żandarmeryi, kreowania sądów, funduszu sierociego)	5—7
Uchwały o kraj. szkole rolniczej w Czerlichowie za lata 1906/7 i 1907/8	3	Przekazanie Wydziałowi krajow. całego szeregu petycyj Wydziałów powiat. o zmianę §. 24. ust. o Repr. pow.	8
Uchwały o Banku krajowym i o wniosku p. Stefczyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich	4	XV. Z dnia 8. października 1908.	
XI. Z dnia 3. października 1908.		Oświadczenie Wydziału kraj. w sprawie powołania przezeń 3 członków do Rady szkolnej krajowej	2
Ustawa zezwalająca gminie Mikołajów na pobór opłaty gminnej od psów	4—5	Uchwała zezwalająca Repr. pow. w Łańcucie na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych	3
XII. Z dnia 5. października 1908.		Ustawa zezwalająca gm. Mosty wielkie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i t. p.	3—4
Uchwały o Banku krajow. i o wniosku p. Stefczyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich	2—4	Uchwały w przedmiocie kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie	4—6
Uchwały o wniosku p. Skarbka w sprawie przyspieszenia regulacji i obwałowania Dniestru i Strwiąża	4	Uchwały w przedmiocie krajow. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i popierania sadownictwa	6—7
Uchwały w sprawie praktycznego kursu dozorców drenarskich	4	Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Bochni na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 kor. na wykończenie budowy dróg	7—8
Ustawa zezwalająca na przyjęcie gwarancji czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka - Myślenice - Mszana dolna. Repr. pow. w Myślenicach	5	Uchwały w przedmiocie czynności Dep. IV. Wydziału kraj. w sprawach kolejowych	8—15
J. w. Repr. pow. w Wieliczce	5—6	XVI. Z dnia 9. października 1908.	
Ustawa wodociągowa dla gm. m. Rzeszowa	6—8	Ustawa zezwalająca gm. Brzesko na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa	3—4
Ustawa o rozłączeniu osad Tyniowice-			

Ustawa zezwalająca gm. Lisko na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa	4
Ustawa o czasowym uwolnieniu nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku domowego czynszowego i klasowego	5—6
Ustawa w przedmiocie utworzenia samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Gody“	6—7
Ustawa o wcieleniu gm. Podmajerz do gm. m. Starego Sącza	8
Polecenie przedłożenia przez Wydział krajowy wniosków w przedmiocie przeniesienia niektórych gmin do wyższej klasy plac nauczycielskich	8—9
Uchwały w przedmiocie udzielenia kolei lokalnej Piła — Jaworzno pożyczki 70.000 koron.	9
Uchwały w przedmiocie sfinansowania kolei lokalnej Złoczów — Sassów — Usznia	10—11
Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Bóbrce na zaciągnięcie pożyczki 100.000 koron na wykończenie szpitala w Bóbrce	11

XVII. Z dnia 12. października 1908.

Ustawa zezwalająca gm. Błażowa (pow. Rzeszów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa	2—3
Uchwały w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu Banku kraj.	3—4
Uchwały w przedmiocie kraj. niższych szkół rolniczych	4—6
Uchwały o kraj. zimowych szkołach rolniczych i o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa	6

XVIII. Z dnia 14. października 1908.

Uchwała zezwalająca Radzie pow. w Tarnobrzegu na pobór myta na drodze Tarnobrzeg - Grębów	2—3
---	-----

XIX. Z dnia 16. października 1908.

Ustawa zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i t. p. gm. m. Łańcuta.	21	22
J. w. gm. Czortkowa	23—24	
J. w. gm. Limanowy	24	25
J. w. gm. Uście solne	25—26	
Uchwały w przedmiocie działalności Biura patronatu nad Spółkami oszczędności, pożyczek i innymi rolniczymi	26—27	
Ustawa o poborze 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu, zacieru winnego i owocowego	28—29	

XX. Z dnia 17. października 1908.

Ustawa zezwalająca na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i t. p. gminie Sieniawa	2—3
J. w. gm. Wadowice	3—4
Uchwały w przedmiocie czynności Dep IV. Wydz. kraj. (sprawy drogowe)	4—6
Uchwały w przedmiocie udzielania pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów	6—7
Uchwały w przedmiocie funduszy sierocych, budowy kraj. zakładów sierocych i zmiany ustaw co do kosztów utrzymania i wychowania dzieci	7—9
Ustawa o obowiązku właścicieli domów w m. Tarnowie połączenia domów z miejskim wodociągiem i o zezwoleniu gminie na pobór opłat wodociągowych	9—11

XXI. Z dnia 19. października 1908.

Uchwalenie telegramu hołdowniczego do J. Św. Papieża Piusa X. z powodu 50-letniej rocznicy kapłaństwa	2
Uchwały w przedmiocie wyposażenia kraj. drogowego funduszu pożyczkowego	2
Podwyższenie z 750.000 K na 900.000 koron rocznej dotacji dla popierania budowy kolei niższorzędnych	2—3
Ustawa o poręczeniu przez kraj pożyczki 4.000.000 K dla m. Lwowa na rozszerzenie m. kolei elektrycznej	3—4
Uchwała w sprawie wpływu kraju na mianowanie inspektorów piwnic winnych	4
Uchwały w przedmiocie szkoły lasowej we Lwowie. (Nowy etat osób i plac)	5
Uchwały w sprawie melioracyj	5—25
Uchwały w przedmiocie objęcia na własność kraju szpitalika dla ubogich im. Św. Zofii we Lwowie	25
Ustawa o wyłączeniu przysiółka Nowy Tyczyn ze związku gm. Zazdrość i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej	26
J. w. Bielowice ze związku gm. administracyjnej Dąbrówka niemiecka i przyłączenie go do gm. Dąbrówka polska	27
Podwyższenie subwencji kraj. na budowę drogi Tułuków-Stecowa z 50% na 75% kosztów budowy	28
J. w. z 50% na 66% na budowę drogi Grybów-Krynica	28
J. w. z 50% na 60% na budowę drogi Sichów-Siedliska-Barszczowice-Gaje	28—29
Uchwały w przedmiocie spraw górniczych	29—34

	Str.		Str.
XXII. Z dnia 20. października 1908.		XXVII. Z dnia 26. października 1908.	
Ustawa zezwalająca gm. Husiatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i t. p.	2—3	Uchwała zezwalająca Reprez. pow. w Dąbrowie pobór wyższych dodatków powiatowych	4
Uchwały w przedmiocie podniesienia mleczarstwa	3—5	Ustawa nadająca szpitalowi w Bóbrce charakter szpitala powszechnego i publicznego	4—5
Uchwały w przedmiocie czynności Dep. III. Wydziału kraj. (w sprawach rolniczych)	5—9	Uchwały w przedmiocie rozszerzenia i ulepszenia szpitala w Stanisławowie	6
Uchwały w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu	9	XXVIII. Z dnia 27. października 1908.	
Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki 170.000 koron na założenie szpitala w Nowym Targu	9—10	Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Białej na zaciągnięcie pożyczki 367.400 koron na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej	11
Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Tłumaczu na przyjęcie poręki powiatu za pow. Kasę oszczędności i na zaciągnięcie pożyczki 50.000 koron na założenie tej kasy	10	Uchwały w przedmiocie całego szeregu petycyj ze sfer nauczycielskich o policzenie lat służby do emerytury, przyznanie emerytury, pensji wdowiej, dodatków i t. p.	11—16
XXIII. Z dnia 21. października 1908.		Uchwały w przedmiocie etatu posad i płac lekarzy i urzędników kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	18—19
Uchwały w przedmiocie włości rentowych	3—4	Uchwały w przedmiocie powiększenia etatu i podwyższenia poborów urzędników administr. szpitali kraj. we Lwowie i w Krakowie	19—20
Uchwały w przedmiocie sfinansowania kolei lokalnej z Łodygowic do Buczkowic	4—5	Uchwały w sprawie podwyższenia poborów dyrektorów obu szpitali kraj. we Lwowie i w Krakowie	20—21
Uchwały w sprawie podniesienia chowu koni	6—7	Uchwały w przedmiocie przyznania służbie niższej kraj. szpitali we Lwowie i w Krakowie zaopatrzeń na wypadek niezdolności do pracy	21
Polecenie Wydział. kraj. by w stosownej chwili przedłożył wniosek o zniesienie myt krajowych	7—8	Uchwały w przedmiocie pomocy kraju z powodu <i>kłesk elementarnych</i>	21—29
XXIV. z dnia 22. października 1908.		XXIX. Z dnia 28. października 1908.	
Uchwały w przedmiocie czynności Dep. V. Wydziału kraj. (w sprawach sanitarnych)	2—7	Ustawa zezwalająca Repr. pow. w Dolinie na zaciągnięcie 40.000 K pożyczki na adaptację i urządzenie szpitala w Dolinie	6—7
XXV. Z dnia 23. października 1908.		Uchwały w przedmiocie popierania przemysłu krajowego	7—10
Uchwała zezwalająca Radzie powiatowej w Turce na pobór w r. 1909 wyższych dodatków powiatowych	7	Ustawę o wcieleniu gminy Posady sanockiej do m. Sanoka	11
Ustawa zezwalająca gminie m. Buczacza na pobór myta kopytkowego	7—9	Ustawa o utworzeniu nowej gminy administracyjnej p. n. „Krynica zdroj”	11—14
J. w. gm. m. Kołomyi na pobór opłat kopytkowych	9—13		
Uchwalenie §§. 1—70 <i>ustawy łowieckiej</i>	13—56		
XXVI. Z dnia 24. października 1908.			
Uchwały w przedmiocie regulacji rzeki Tyśmienicy	1—2		
Ustawa o wyłączeniu z gminy Bratucice osady Okulice i utworzeniu z niej osobnej gminy	3		
Ustawy w przedmiocie budowy kolei lokalnej Sącz-Szczawnica-Nowy Targ	4		

Str.	Str.
Uchwalenie §§. 71—75 <i>ustawy łowieckiej</i> 15—16	Uchwały w sprawie finansowego poparcia kolei Zakopane Świnnica 2
Wybór 3 zastępców członków Wydziału kraj. z całego (wybrani pp. St. Jędrzejowicz, J. Hanczakowski, O. Sala) 16—17	Uchwały podwyższające subwencję kraj. do 60% kosztów budowy dróg Chłopówka-Nowy Krogulec, Hadynkowce, Oryszkowce . . . . . 2—3
Wybór 8 członków Wydziału galic. Kasy oszczędności . . . . . 17—18	Uchwały w przedmiocie kraj. Zakładów naukowych rolniczych w Dublinach . . . . . 3—4
Uchwały w przedmiocie krajowej sprzedaży soli . . . . . 19—23	Uchwały w przedmiocie wykształcenia instruktorów rolnictwa 4
<i>Uchwalenie Rubryki I. budżetu kraj. na r. 1908 i 1909</i> . . . . . 23—25	Uchwały w przedmiocie budowy publicznych zbiorników na ropę w Popielach pod Boryslawiem . . . . . 4—5
XXX. Z dnia 29. października 1908.	Wybór 9 członków i 3 zastępców członków Rady nadzorczej Banku kraj. (Wybrani pp. St. Fedak, St. Jędrzejowicz, K. Scipio, A. Łoziński, H. Kolischer, St. Moysa-Rosochacki, K. Schayer, J. Schulz, M. Korol, Fr. Maryewski, A. Średniawski, O. Schnell). . . . . 5—6, 13—14
Uchwała w sprawie wysłania deputacyi Sejmu celem złożenia hołdu Naj. Panu w 60. roku Jego panowania . . . . . 1—2	Ustawa w przedmiocie <i>podwyższenia płac nauczycieli religii w szkołach budowych</i> 7—12
Ustawa zmieniająca art. II. ustawy z 4. grudnia 1903 Nr. 129, zezwalającej gminie m. Krakowa pobierać opłaty od napojów rozpalających 2	Uchwały w przedmiocie <i>podwyższenia emerytur i płac dla nauczycieli, nauczycielek i wdów po nauczycielach</i> 12—13
Uchwała zezwalająca gminie wspólnie z obszarem dworskim w Burzynie na pobór myta od mostu w Burzynie . . . . . 2—3	<i>Uchwała finansowa na rok 1908 i 1909</i> 14—20
Uchwała zezwalająca na pobór opłat mytniczych obszarowi dworskiemu w Gumniskach . . . . . 3—4	Uchwalenie <i>ustawy łowieckiej w trzecim czytaniu</i> . . . . . 20—39
Ustawa o utworzeniu z przysiółka Bereźów średni samoistnej gminy administracyjnej . . . . . 4—5	Podwyższenie subwencji krajowej z 50 na 75% kosztów budowy drogi Bieradowice-Zembrzyce . . . . . 39—40
Ustawa zmieniająca ustępy 3—8 §. 20. ustawy budowniczej z 13. października 1899 Nr. 133 w brzmieniu ustawy z 15. maja 1907 Nr. 57 Dz. u. krajowych . . . . . 5—10	Uchwalenie podwyższające subwencję krajową z 50 na 75% kosztów budowy drogi Zbaraż-Podwołoczyska 40
<i>Uchwalenie Rub. II—IV. budżetu kraj. na r. 1908 i 1909</i> . . . . . 10—50	J. w. z 50 na 60% j. w. Olesko-Podhorce 40
XXXI. Z dnia 30. października 1908.	Uchwały w przedmiocie gal. Kasy oszczędności 40
Ustawa zmieniająca §. 21. ustawy z 21. kwietnia 1885 Nr. 31 Dz. u. kr. budowniczej dla m. Lwowa . . . . . 3—4	Uchwały w przedmiocie budowy kolei Jasło-Dębica . . . . . 40—41
<i>Uchwalenie Rub. V. budżetu kraj. na rok 1908 i 1909</i> . . . . . 5—45	XXXIV. Z dnia 3. listopada 1908.
Wybór 2 członków i 2 zastępców członków kraj. komisji dla włości rentowych (pp. Korol, Witos, Buynowski i Onyszkiewicz) 5	Ustawa w przedmiocie <i>przyłączenia kilkunastu gmin i obszarów dworskich sąsiednich do m. Krakowa</i> i zmiany statutu m. Krakowa . . . . . 8—18
XXXII. Z dnia 31. października 1908.	Ustawa w przedmiocie zezwolenia Repr. pow. w Przemyslanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68.400 K . . . . . 18—19
<i>Uchwalenie Rub. VI—XVI. budżetu kraj. na r. 1908 i 1909</i> . . . . . 2—284	J. w. w Skalacie j. w. 80.000 K. 19—20
XXXIII. Z dnia 2. listopada 1908.	Uchwały w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego . . . . . 20—21
Uchwała podwyższająca subwencję kraj. do 60% kosztów budowy drogi gm. Podhajce-Wiśniowczyk 2	Uchwały w przedmiocie podniesienia hodowli bydła. (Ustawa przedłużająca

	Str.		Str.
<p> moc obowiązująca §. 21. u. kr. z 20. lipca 1892 Dz. u. kraj. Nr. 51 o li- cencyonowaniu i utrzymywaniu buha- jów gminnych) . . . . . 21—23 Uchwały w przedmiocie kraj. składu pu- blicznego w Krakowie. . . . . 23—24 Uchwała w sprawie reorganizacji c. k. straży policyjnej we Lwowie, w Prze- myślu i w Krakowie . . . . . 24 Uchwały w przedmiocie zamknięcia rach. galic. funduszu propinacyjnego za r. 1907 i preliminarza na r. 1909 . . . . . 24—26 Ustawa zmieniająca §§. 41 i 87 ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. ustaw kraj. . . . . 26—29 </p>		<p> z 14. października 1870 Nr. 79 i z 11. kwietnia 1896 Nr. 23 Dz. u. kr. . . . . 21--25 Ustawa uzupełniająca postanowienia §. 18. Statutu kraj. (<i>lex Sala</i>) . . . . . 25--27 Ustawa zmieniająca §. 18. ustawy z 18. lipca 1883 Nr. 63 budowniczej dla m. Krakowa . . . . . 27--32 Ustawa wodociągowa i kanałowa dla m. Nowego Sącza . . . . . Uchwały w przedmiocie <i>regulacji rzek</i> <i>kanałowych</i> . . . . . 32--35 Ustawa normująca <i>plące emerytalne leka-</i> <i>rzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie</i> <i>wdów i sierót po nich</i> . . . . . 35--46 Uchwała w sprawie ubezpieczenia bydła . . . . . 46 Uchwały w przedmiocie <i>budowy szkół</i> <i>ludowych</i> . . . . . 47 Uchwały w sprawie <i>stanu seminariów</i> <i>nauczycielskich</i> . . . . . 47--49 </p>	
<p>XXXV. Z dnia 4. listopada 1908.</p>		<p>XXXVI. Z dnia 5. listopada 1908.</p>	
<p> Ustawa zezwalająca na pobór opłat gmin- nych od napojów spirytusowych i t. p. gm. Majdan (pow. Kolbuszowa). . . . . 16—17 J. w. Mielec . . . . . 17—18 Ustawa o zaliczeniu gminy Głogowa do gmin podlegających ustawie gm. z 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr. . . . . 18—19 Uchwały w sprawie domen państwowych . . . . . 19—20 Ustawa zmieniająca statut m. Lwowa </p>		<p> Ustawa zezwalająca gminie m. Jasła na pobór opłaty od czynszów najmu . . . . . 11 Uchwała w sprawie składu deputacyi hołdowniczej do Naj. Pana z okazji 60-letniego Jego panowania . . . . . 12 Uchwały o <i>stanie szkół średnich</i> . . . . . 12--15 </p>	

Spis petycyj.

Wniesione po dzień 16. września 1908.

1. L. s. 95. Konwent Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach p. p. Merunowicza o subwencyę.
2. L. s. 96. Aniela Monsen, Alina Gór-ska, Marya Cichocka i tow. w Bolechowie, p. p. Merunowicza o przyznanie kobietom prawa wyborczego.
3. L. s. 97. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Winnikach, p. p. Merunowicza o subwencyę na rok 1908.
4. L. s. 98. Towarzystwo „Pomoc Bratnia uczącej się młodzieży polskiej w Zakopanem“, p. p. Merunowicza o zasiłek dla „Domu zdrowia“.
5. L. s. 99. Wydział Rady powiatowej lwowskiej, p. p. Merunowicza, w sprawie ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Jaryczowie nowym.
6. L. s. 100. Eleonora Habel, b. nauczycielka robót ręcznych w Muszynie, pow. Nowy Sącz, p. p. Merunowicza, o przyznanie emerytury lub daru z łaski.
7. L. s. 101. Ludność okolicy Jaryczowa pow. Lwów, p. p. Merunowicza, prosi o ustanowienie c. k. Sądu powiatowego w Jaryczowie Nowym.
8. L. s. 102. Gmina wyznaniowa izraelska w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o subwencyę na szpital żydowski.
9. L. s. 103. Komitet Towarzystwa opieki nad internatem dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o subwencyę.
10. L. s. 104. Józefa Cypser Piasecka, dyrektorka teatru i recyt. polska we Lwowie, p. p. Pilata o stały dar roczny i subwencyę na założenie szkoły deklamacyi polskiej.
11. L. s. 105. Paulina Hordyńska, wdowa po nauczycielu ludowym w Samborze p. p. Sozańskiego o stałą pensyę dla jej dzieci.
12. L. s. 106. Rada zawiadowcza Towarzystwa „Biblioteka słuchaczy prawa“ we Lwowie, p. p. St. Starzyńskiego, o subwencyę.
13. L. s. 107. Zwierzchność gminna m. Bołszowiec, p. p. Onyszkiewicza o ustawowe zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.
14. L. s. 108. Gmina Brzegi, p. p. Sozańskiego, w sprawie regulacyi rzeki Strwiąża.
15. L. s. 109. Wydział powiatowy w Samborze, p. p. Sozańskiego, popiera petycyę m. Buczacza o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej.

16. L. s. 110. Wydział Towarzystwa polskiej bursy ludowej w Samborze, p. p. Sozańskiego, o subwencyę.
17. L. s. 111. Wydział powiatowy w Samborze, p. p. Sozańskiego w sprawie kosztów budowy mostu na rzece Strwiążu w Czaplu.
18. L. s. 112. Polskie akademickie Stowarzyszenie „Ognisko“ we Wiedniu, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
19. L. s. 113. Słudzy krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, p. p. Głębińskiego o zabezpieczenie bytu na starość i podwyższenie płacy.
20. L. s. 114. Szymon Oth, c. k. sekretarz skarbowy w Nowym Sączu, p. p. Głębińskiego o uwolnienie go od ponoszenia kosztów leczenia jego żony w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.
21. L. s. 115. Komitet budowy kaplicy szkolnej w Nowym Sączu p. p. Głębińskiego o zapomogę.
22. L. s. 116. Przypomnienie z urzędu, którem ekshibuje się petycyę wniesionę, p. p. Kędziora o zniesienie zobowiązań gmin do płacenia podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczycieli z ustanowieniem datku tego na 6⁰/₁₀ a to gminy: Woli wadowskiej, Wadowie dolnych, Wadowie górnych, Wampierzowa, Surowa, Dulczy małej, Tuszcowa narodowego, Chrzastowa, Czermina, Trzeiany, Brnia osuchowskiego, Kawęczyna, Woli wileckiej, Goleszowa, Dulczy wielkiej, Złotnik, Rzędziano wie, Sadowej górnej; Glin wielkich, Pławy, Schoenengra, Górek, Borowy, Wojsławia, Podleszan, Jam, Izdebisk i Woli pławskiej, wszystkie powiatu mieleckiego.
23. L. s. 117. Katarzyna Pogorzelska, wdowa po służącym Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Wereszczyńskiego o stały dar z łaski.
24. L. s. 118. Irena Wieliczowska w Dolinie, p. p. x. Andrzeja Szeptyckiego o stypendyum na dalsze kształcenie się w malarstwie.
25. L. s. 119. Zarząd lwowskiego liceum muzycznego, p. p. Urbańskiego o subwencyę.
26. L. s. 120. Marya Gerard Festenburgowa, wdowa po kontrolorze krajowego Zarządu sprzedaży soli we Lwowie, p. p. Jahla o dar z łaski.
27. L. s. 121. Zarząd Koła T.S.L. w Żółkwi, p. p. Głębińskiego o subwencyę na bursę.
28. L. s. 122. Dyrekeya Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
29. L. s. 123. Marya Chmielowska, wdowa po c. k. zwyczajnym profesorze literatury polskiej we Lwowie, p. p. Głębińskiego o dożywotni dar z łaski.
30. L. s. 124. Wydział „Koła muzycznego“ we Lwowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
31. L. s. 125. Stanisławowa hr. Wodzicka w Krakowie, p. p. Laskowskiego o subwencyę dla „Domu pracy“ na Kazimierzu w Krakowie.
32. L. s. 126. Zarząd szkoły męskiej im. św. Józefa we Lwowie, p. p. ks. Bilczewskiego o subwencyę.
33. L. s. 127. Zakład sierót pod wezwaniem św. Heleny we Lwowie, p. p. ks. Bilczewskiego o subwencyę.
34. L. s. 128. Zgromadzenie Sióstr Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie, p. p. ks. Bilczewskiego o subwencyę.
35. L. s. 129. Siostra Marya Cherubina Jasińska w Krakowie, p. p. ks. Bilczewskiego o udzielenie jej w drodze łaski odprawy po 23 latach służby nauczycielskiej.
36. L. s. 130. Michał Stetkiewicz, emer. nauczyciel szkoły ludowej w Stanisławowie, pp. Pinińskiego o szósty do-datek pięcioletni.

37. L. s. 131. Zgromadzenie Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie, p. p. ks. Pelczara o subwencyę.
38. L. s. 132. Wydział pow. w Zbarażu, p. p. Krysowatego o zmianę §. 24. o Reprezentacjach powiatowych.
39. L. s. 133. Wydział powiatowy w Zbarażu, p. p. Krysowatego o zmianę ustawy o Radach powiatowych i t. d.
40. L. s. 134. Reprezentacya miejska król. wol. miasta Sokala, p. p. Wincentego Kraińskiego o przyjęcie kosztów utrzymania Jakóba i Anny Krauss recte Wurm na fundusz krajowy.
41. L. s. 135. Wydział powiatowy w Sokalu, p. p. Wincentego Kraińskiego o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacjach powiatowych.
42. L. s. 136. Reprezentacya miejska w Tartakowie mieście, p. p. Winc. Kraińskiego o przyznanie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
43. L. s. 137. Reprezentacya miejska w Sokalu, p. p. Winc. Kraińskiego o przyznanie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
44. L. s. 138. Jan Gofryk z Bełza, p. p. Winc. Kraińskiego o przyjęcie kosztów leczenia umysłowo chorej żony Michaliny na fundusz krajowy.
45. L. s. 139. Wydział Rady powiatowej we Lwowie, p. p. Merunowicza o podwyższenie subwencyi z 50% na 75% na drogi gminne.
46. L. s. 140. Ks. Jan Ciećkiewicz, Lwów, p. p. Jampolskiego o przyznanie w drodze łaski zaopatrzenia z funduszu krajowego dla małoletniego syna Aleksandra Ciećkiewicza, sieroty po byłym nauczycielu kierowniku szkoły ludowej w Dzikowie starym.
47. L. s. 141. Zwierzchność gminy Łowcza, p. p. Jampolskiego o uwolnienie od prestacyi szkolnej.
48. L. s. 142. Komitet wykonawczy Wiecu sekretarzy oraz urzędników kasowych i policyjnych, objętych ustawą z roku 1896, p. p. Jampolskiego o normowanie plac i stosunków służbowych.
49. L. s. 143. Zofia Pomastka, wdowa po nauczycielu ludowym w Ułazowie p. Cieszanów, p. p. Jampolskiego, prosi o dar z łaski.
50. L. s. 144. Reprezentacya miejska w Lubaczowie, p. p. Jampolskiego o przyznanie gminie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
51. L. s. 145. Kuczericzka, stały nauczyciel szkoły ludowej w Hadkach, p. p. Michałowskiego o przyznanie mu pierwszego dodatku pięcioletniego w drodze łaski.
52. L. s. 146. Antoni Cichoń, uczeń konserwatorium w Krakowie, p. p. Michałowskiego o stypendyum lub zapomogę.
53. L. s. 147. Mikołaj Finik, emerytowany nauczyciel szkoły ludowej, p. p. Michałowskiego o podwyższenie emerytury.
54. L. s. 148. Stowarzyszenie katolickich robotników „Przyjaźń“ w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o zasiłek.
55. L. s. 149. Wyższa służba krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, p. p. Loewensteina o podwyższenie płacy oraz stabilizacyę.
56. L. s. 150. Koło T. S. L. im. Bernarda Goldmana we Lwowie, p. p. Loewensteina o subwencyę na rok 1908.
57. L. s. 151. Redakcyja Reformy sądowej we Lwowie, p. p. Loewensteina o subwencyę na dalsze wydawnictwa.
58. L. s. 152. „Jad Charuzim“ Towarz. wzajemnej pomocy rękodzielników żydowskich w Jańsławiu, p. p. Loewensteina o subwencyę.
59. L. s. 153. Włodzimira Wanda 2 ga imion Kiszelnikówna, sierota po kanceliście Wydziału krajowego we Lwo-

- wie, p. p. Ciuchcińskiego o przyznaniu daru z łaski.
60. L. s. 154. Zakład wychowania sierót izraelskich w Krakowie, p. p. Landaua o subwencyę.
61. L. s. 155. Marya Kwiatkowska, wdowa po nauczycielu szkoły ludowej w Dębnikach — Kraków, p. p. Adama o pensyę wdowią.
62. L. s. 156. Łucya Żulińska Lwów, p. p. Adama o stypendyum w celu kształcenia się w teoryi i historii muzyki w wyższych szkołach za granicą.
63. L. s. 157. Koło T. S. L. w Zatorze, p. p. Adama o subwencyę.
64. L. s. 158. Jan Węgrzyn Lwów, p. p. Adama o zapomogę lub podwyższenie emerytury.
65. L. s. 159. Zakład opuszczonych dzieci F. Żurowskiej w Prądniku czerwonym, p. p. Jaworskiego o zapomogę na kształcenie sił nauczycielskich.
66. L. s. 160. Zakład opuszczonych dzieci F. Żurowskiej w Prądniku czerwonym, p. p. Jaworskiego o udzielenie subwencyi.
67. L. s. 161. Zarząd główny Synagogi w Złoczowie, p. p. Schätzla o subwencyę.
68. L. s. 162. Właściciele will i letnicy miejscowości klimatycznej Jaremcza, Mikuliczyna, Tatarowa, Worochty i Woronienki, p. p. Schätzla o rekonstrukcyę drogi z Tatarowa do Worochty.
69. L. s. 163. Goldberg Róża, Brzeżany, p. p. Schätzla o stypendyum na kształcenie się w malarstwie.
70. L. s. 164. Wydział powiatowy w Grybowie, p. p. Pilata o podwyższenie subwencyi na budowę drogi do Krynicy.
71. L. s. 165. Wydział powiatowy w Brzeżanach, p. p. Schätzla o założenie fabryki cementu we wschodniej części kraju.
72. L. s. 166. Wydział powiatowy w Brzeżanach, p. p. Schätzla o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej.
73. L. s. 167. Ks. Antoni Podgórski, proboszcz obrządku łacińskiego i fundator zakładu dla matolek w Iwonicy, p. p. Trzecieckiego o subwencyę.
74. L. s. 168. Rada powiatowa w Lisku p. p. Trzecieckiego o zmianę ustawy o Radach powiatowych z 12. sierpnia 1866.
75. L. s. 169. Wydział powiatowy w Grybowie, p. p. Pilata o subwencyę na cele drogowe.
76. L. s. 170. Filia pożarna lwowskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“, w Romanowie p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
77. L. s. 171. Felicja Żurowska, p. p. Jaworskiego o subwencyę dla zakładu opuszczonych dzieci i sierót w Prądniku czerwonym.
78. L. s. 172. Helena Strażyńska, właścicielka gimnazyum żeńskiego z internatem w Krakowie, p. p. Jaworskiego o subwencyę na gabinet fizykalny.
79. L. s. 173. Marya Lisowska w Krakowie, p. p. Jaworskiego o podwyższenie pensyi wdowiej.
80. L. s. 174. Komitet emerytowanych nauczycieli (lek) całego kraju w Krakowie, p. p. Jaworskiego o podwyższenie emerytur, zaopatrzenie dla wdów i sierót po nauczycielach ludowych.
81. L. s. 175. Helena Jordanowa, wdowa po śp. Henryku Jordanie w Krakowie, p. p. Jaworskiego o pensyę wdowią.
82. L. s. 279. Szemańska Natalia, emerytowana nauczycielka, p. p. Winc. Kraińskiego o policzenie 2 lat i 1 miesiąca do emerytury.
83. L. s. 280. Zwierzchność gminy Switarzów, p. p. Winc. Kraińskiego, o przy-

- jęcie kosztów utrzymania Michaliny Makowskiej na fundusz krajowy.
84. L. s. 281. Petrycki Stanisław, emerytowany nauczyciel — Kraków, p. p. Jaworskiego o policzenie lat służby.
85. L. s. 282. Cześniakiewicz Stefan, em. naucz. Kraków, p. p. Jaworskiego o wystawienie mu dekretu nominacyjnego.
86. L. s. 283. Akademia umiejętności w Krakowie, p. p. Jaworskiego o przyznanie subwencji rocznej 6.000 kor. dla biblioteki polskiej w Paryżu.
87. L. s. 284. Towarzystwo Biblioteki słuchaczy prawa Uniwersytetu w Krakowie p. t. p. o subwencyę.

Wniesione po dzień 17. września 1908.

88. L. s. 285. Wanda z Zeitlebenów Bażyńska, nauczyc. 5 kl. szkoły żeńskiej w Tyśmienicy pp. Makucha o policzenie lat służby prow. do emerytury.
89. L. s. 286. Marya Ambrozowa, tymczas. nauczycielka 2 kl. szkoły w Zabłotowcach, pp. ks. Senyka o przyznanie 10% na mieszkanie.
90. L. s. 287. Wydział Towarzystwa pol. Bursy lud. w Samborze, pp. Skarbka o subwencyę.
91. L. s. 288. Bronisława Iwanicka, wdowa po naucz. ludow. w Rudkach pp. Skarbka o podwyższenie daru z łaski i o zapomogę.
92. L. s. 289. Zwierzchność gminy Medyni pp. Kurowca, o pozwolenie pobierania surowicy ze źródeł solnych w Zawoju.
93. L. s. 290. Gm. Hryhorowa pp. Lewickiego, o przyłączenie do nowo utworzyć się mającego Sądu pow. w Bukaczowcach.
94. L. s. 291. Gmina m. Bukaczowiec i okol. gminy i obszary dworskie pp. Lewickiego o utworzenie c. k. Sądu pow. z siedzibą w Bukaczowcach.
95. L. s. 292. Julia Kujbida, wdowa po naucz. lud. w Stryju pp. Oleśnickiego o zapomogę.
96. L. s. 293. Gmina Podmichałowce pp. Lewickiego o regulacyę rzeki Świerza.
97. L. s. 294. Ruskie Tow. pedagogiczne we Lwowie pp. Oleśnickiego o udzielenie subwencji w kw. 10.000 kor. dla bursy.
98. L. s. 295. Ruskie Tow. Pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę na urządzenie kursu dla analfabetów.
99. L. s. 296. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla Instytutu św. Olgi.
100. L. s. 297. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla prywatnego seminaryum żeńskiego.
101. L. s. 298. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla szkoły wydziałowej im. Szewczenki.
102. L. s. 299. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę na urządzenie Walnego Zgromadzenia.
103. L. s. 300. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla redakcyi „Nauczyciela“.
104. L. s. 301. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę na prowadzenie kursu ruskiego języka dla uczenie szkół wydziałowych.
105. L. s. 302. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla instytutu im. św. Mikołaja.

106. L. s. 303. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla wydawnictwa „Dzwonek“.
107. L. s. 304. Ruskie Tow. pedagog. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę dla wydawnictwa „Biblioteka dla młodzieży“.
108. L. s. 305. Józef Maciulski, Lwów p. p. Ciuchcińskiego o przedłużenie Skalskiej pensyi sieroczej na dokończenie nauk.
109. L. s. 306. Małgorzata Rączkowa, wdowa po naucz. lud. w Krakowie p. p. Bandrowskiego o pensyę wdową.
110. L. s. 307. Helena Choynowska, zam. Misiewicz, b. naucz. robót ręcznych we Lwowie, p. p. Merunowicza o pensyę lub odprawę.
111. L. s. 308. Reprezentacya miejska w Wieliczce p. p. Maryewskiego o przyznanie gminie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
112. L. s. 309. Gmina miasta Wieliczki p. p. Maryewskiego o założenie gimnazjum
113. L. s. 310. Eugenia Dekañska, wdowa po dyetaryuszu szpitala pow. we Lwowie p. p. Maissa o stałe zaopatrzenie.
114. L. s. 311. Jadwiga Adolfinia Pauczakiewiczowa, wdowa po naucz. lud. w Bochni p. p. Maisa o podwyższenie pensyi wdowiej.
115. L. s. 312. Wydział filii Tow. im. Michała Kaczkowskiego w Stanisławop. p. p. Krynickiego o udzielenie subwencyi na bursę.
116. L. s. 313. Korneli Stawnic, kierow. szkoły 1 kl. pp. Krynickiego w Rosulnej o przyznanie dodatku za kierownictwo.
117. L. s. 314. Aleksander Lisikiewicz, em. naucz. lud. w Bolechowie p. p. Hanczakowskiego o podwyższenie emerytury.
118. L. s. 315. Jan Lewicki, em. pisarz etat. szpitala powsz. we Lwowie p. p. Oleśnickiego o wliczenie lat dyetaryusza do emerytury.
119. L. s. 316. Jan Komarnicki, em. naucz. ludowy w Tarnopolu p. p. Michałowskiego o zapomogę.
120. L. s. 317. Mieszkańcy przysiółka „Babicha“ pow. Mielec p. p. Sękowskiego o wyłączenie z gminy Brzyście i utworzenie osobnej gminy administracyjnej.
121. L. s. 318. Tow. politechniczne we Lwowie p. p. Kędziora o subwencyę na rozszerzenie wydawnictwa „Czasopisma technicznego“.
122. L. s. 319. Wydział Rady powiat. w Dolinie p. p. Cipersa o subwencyę na cele drogowe.
123. L. s. 320. Wydział powiatowy w Dolinie p. p. Cipersa o odpisanie pożyczki zaciągniętej na wykończenie szpitala pow. w Dolinie.
124. L. s. 321. Naukowe Tow. im. Szewczenki we Lwowie p. p. Oleśnickiego o subwencyę w kwocie 25 000 K.
125. L. s. 322. Wydz. Spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami w Wieliczce p. p. Czeczka o subwencyę na spłatę datków konkurencyjnych.
126. L. s. 323. Komitet wiecowy w Horodence p. p. Theodorowicza o zorganizowanie 6 kl. szkół ludowych na 3 kl. szkoły wydziałowe.
127. L. s. 324. Siostra Marya Bernardyna Samborska ze Zgrom. SS. Felicjanek w Bełzie p. p. Winc. Krańskiego o zasiłek na rozszerzenie szkoły żeńskiej w Bełzie.
128. L. s. 325. Antonina Frańczkowska, Lwów p. p. Bandrowskiego o stypendyum na kształcenie się w śpiewie.
129. L. s. 326. Krakowskie Tow. techniczne p. p. Sarego o subwencyę na wydawnictwo „Architekta“.

130. L. s. 327. Rada wyznaniowa gminy izralickiej w Krakowie p. p. Sarego o subwencyę na utrzymanie szpitala izraelickiego w Krakowie.
131. L. s. 328. Tadeusz Kowalski, słuch. wydz. filozof. we Wiedniu p. p. Sarego o subwencyę na dalsze kształcenie się.
132. L. s. 329. Tow. „Nadzieja“ w Krakowie pp. Sarego o subwencyę.
133. L. s. 330. Reprezentacya miejska w Nowym Targu p. p. Bednarskiego o przyznanie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
134. L. s. 331. Wydział Rady pow. w Nowym Targu p. p. Bednarskiego o subwencyę na cele drogowe.
135. L. s. 332. Tow. bursy im. św. Stanisława Kostki w Nowym Targu p. p. Bednarskiego o subwencyę.
136. L. s. 333. Reprezentacya powiatowa w Stryju p. p. Brunickiego o zmianę §. 24. ustawy o reprezent. pow.
137. L. s. 334. Koło Tow. Szkoły lud. w Stryju p. p. Brunickiego o subwencyę na bursę włościańską.
138. L. s. 335. Presbyteryum gminy ewangelickiej w Nowym Sączu p. p. Adama o subwencyę.
139. L. s. 336. Wydz. Pols. organizacyi narodowej w Stanisławowie p. p. Adama o zasiłek dla ochronki.
140. L. s. 337. Wydział pols. organizacyi narodowej w Stanisławowie p. p. Adama o zasiłek dla ochronki polskiej w Knihiniinie kolonii.
141. L. s. 338. Gmina Horożanka i inne pow. Podhajce p. p. Sodomorę o kreowanie Sądu pow. w Horożance.
142. L. s. 339. Józefa Markowska, wdowa po słudze Wydz. kraj. p. p. Dąbskiego o zapomogę.
143. L. s. 340. Pożarna filia lwow. Tow. gimn. Sokół w Trybuchowcach p. p. Skwarka o subwencyę.
144. L. s. 341. Towarzystwo dla popie-
- rania nauki polskiej we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę na druk dzieła Dra Dąbkowskiego.
145. L. s. 342. Przełożęństwo obszaru dworskiego w Zaborzu p. p. Obertyńskiego o przystąpienie do okręgu sądow. i urzędu podatkow. w Rawie ruskiej.
146. L. s. 343. Zgromadzenie SS. Dominikanek w Rawie p. p. Obertyńskiego o subwencyę na rozszerzenie domu.
147. L. s. 345. Gmina Landestrej pow. Kałusz p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
148. L. s. 346. Gmina Zagórze pow. Kałusz p. p. Kurowca w sprawie ustawy łowieckiej i ustawy o rybołówstwie.
149. L. s. 347. Pożarna filia lwow. Tow. gimn. Sokół w Koniuchach p. p. Starucha Tymoteusza o subwencyę.
150. L. s. 348. Urząd gminny w Kosowie p. p. Tracza w sprawie dodatków gminnych od napojów spirytusowych.
151. L. s. 349. Helena Flakowiczówna w Krakowie p. p. Trzecieckiego o stypendyum na kształcenie się w malarstwie.
152. L. s. 350. Gmina Ładzkie pow. Buczacz p. p. Makucha w sprawie ustawy łowieckiej i o rybołówstwie.
153. L. s. 351. Gmina Semakowce pow. Kołomyja p. p. Makucha w sprawie ustawy łowieckiej i o rybołówstwie.
154. L. s. 352. Gmina Nowica pow. Kałusz p. p. Kurowca w sprawie budowy mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
155. L. s. 353. Stefania Lindner, zam. Skowrońska w Rawie p. p. Wincent. Krańskiego o odprawę.
156. L. s. 354. Wojciech Szajna, em. naucz. w Przemyśle p. p. Dolińskiego o policzenie lat służby.

157. L. s. 355. Karolina Dyrdzińska, wdowa po naucz. ludowym w Przemyśle p. p. Dolińskiego o podwyższenie pensyi wdowiej.
158. L. s. 356. Karolina Weirich, wdowa po rządcy szpitala powszech. w Przemyśle p. p. Dolińskiego o podwyższenie pensyi wdowiej.
159. L. s. 357. Stefan Taklinski, em. dyrektor szkoły ludow. w Przemyśle p. p. Dolińskiego o zapomogę.
160. L. s. 358. Kamila Romaszkanówna, stał. naucz. w Kutach p. p. Tracza o przyznanie czwartego dodatku pięcioletniego.
161. L. s. 359. Irma Bazathówna stała naucz. w Kutach p. p. Tracza o przyznanie trzeciego dodatku 5 letniego.
162. L. s. 360. Komitet wykonawczy wiecu sekretarzy oraz urzędników kasowych i policyjnych p. p. Tracza o unormowanie płac i stosunków służbowych.
163. L. s. 389. Tow. dla popierania nauki polskiej we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę roczną.
164. L. s. 390. Tow. Biblioteki polskiej we Wiedniu p. p. Tertila o subwencyę na szkółkę języka polskiego.
165. L. s. 391. Tow. Biblioteki polskiej we Wiedniu p. p. Tertila o subwencyę na cele kolonii wakacyjnych.
166. L. s. 392. Helena Bugłowa, naucz. w Frydrychowicach p. p. Tertila o policzenie lat służby.
167. L. s. 393. Petycyja Teodora Szypuły, kierownika szkoły w Tarnowie p. p. Tertila o przyznanie 5 lecia.
168. L. s. 394. Królikowska Marya, wdowa po naucz. w Tarnowie p. p. Tertila o podwyższenie emerytury wdowiej.
169. L. s. 395. Mendochowa Emilia, Tarnów p. p. Tertila o podwyższenie emerytury wdowiej.
170. L. s. 396. Schützowa Ksawera, wdowa po naucz. Tarnów p. p. Tertila o zapomogę.
171. L. s. 397. Wilczyńska Aniela, wdowa po zarządcy szpitala powszech. w Tarnowie p. p. Tertila o podwyższenie pensyi.
172. L. s. 398. Komitet budowy szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie, p. p. Tertila o zasiłek.
173. L. s. 399. Frączkiewicz Jan, emerytowany nauczyciel ludowy w Tarnowie, p. p. Tertila o podwyższenie emerytury.
174. L. s. 400. Stowarzyszenie Biblioteki chrześcijańskiej w Tarnowie, p. p. Tertila o subwencyę.
175. L. s. 401. Towarzystwo muzyczne w Tarnowie p. p. Tertila o zasiłek.
176. L. s. 402. Kuratora internatu św. Józefa w Tarnowie, p. p. Tertila o zapomogę.
177. L. s. 403. Gmina Tarnów, p. p. Tertila o uregulowanie rzeki Wątoka.
178. L. s. 404. Nauczyciele emeryci, zamieszkali w powiecie jasielskim, p. p. Stefczyka o podniesienie poborów.
179. L. s. 405. Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Schnella o dar z łaski.
180. L. s. 406. Gmina Dawidkowce, p. p. Cieleckiego w sprawie przeniesienia rogatki na drogę Czortków-Skała.
181. L. s. 407. Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, p. p. Cieleckiego w sprawie dostarczenia Wydziałowi krajowemu środków materyalnych na poparcie organizacyi obrony pożarnej.
182. L. s. 408. Zarząd bursy polskiej w Czortkowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę.
183. L. s. 409. Borodzie Franciszek, emerytowany nauczyciel w Dynowie,

- p. p. Zdz. Skrzyńskiego w sprawie wymierzonej emerytury.
184. L. s. 410. Mielecki Józef, nauczyciel w Pieniakach, p. p. T. Cieńskiego o policzenie lat służby.
185. L. s. 411. Gminy i obszary dworskie okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tlustem, p. p. T. Cieńskiego o kreowanie Sądu w Uścieczku.
186. L. s. 412. Gmina Latacz, p. p. T. Cieńskiego o zezwolenie na odbywanie się jarmarków tygodniowych w poniedziałki.
187. L. s. 413. Zakład S. S. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, p. p. T. Cieńskiego o subwencję.
188. L. s. 414. Sądowa Helena, wdowa po nauczycielu w Zabłotcach, p. p. Adama o podwyższenie daru z łaski.
189. L. s. 415. Fanti Stanisław, emerytowany rzędcą Zakładu w Kulparkowie, p. p. Merunowicza o podwyższenie emerytury.
190. L. s. 416. Niedzielski Karol we Lwowie, p. p. Onyszkiewicza o zasiłek na naukę śpiewu.
191. L. s. 417. Kwiatkowski Wacław, sekretarz Rady powiatowej w Przemyśle, p. p. Wład. Kraińskiego o zasiłek dla córki Zofii na naukę w malarstwie.
192. L. s. 418. Przełożona internatu św. Augustyna w Przemyśle, p. p. Wł. Kraińskiego o subwencję dla internatu.
193. L. s. 419. Przełożona internatu św. Augustyna w Przemyśle, p. p. Wł. Kraińskiego o podwyższenie subwencji dla internatu.
194. L. s. 420. Komitet bursy T. S. L. im. króla Kazimierza Wielkiego w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o subwencję.
195. L. s. 421. Wydział powiatowy w Żółkwi, p. p. Starzyńskiego o poparcie budowy kolei Żółkiew-Krynopol.
196. L. s. 422. Krupiński Józef, nauczyciel szkoły wydziałowej męskiej im. Staszica we Lwowie, p. p. Adama o policzenie lat do emerytury.
197. L. s. 423. Krupińska Ludwika, nauczycielka szkoły wydziałowej im. Staszica we Lwowie, p. p. Adama o policzenie lat do emerytury.
198. L. s. 424. Zięba Jan w Wiedniu, p. p. Battaglię o subwencję na naukę śpiewu.
199. L. s. 425. Gospodarze gmin Kalemby i Kożuchowa, p. p. Stefczyka o darowanie starego koryta rzeki Wisłoka.
200. L. s. 426. Pożarnicza filia lwowskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Truskawcu, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
201. L. s. 427. Pożarnicza filia lwowskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Mikołajowie, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
202. L. s. 428. Mieszkańcy gminy Mszańec, p. p. Oleśnickiego o zapomogę z powodu gradobicia.
203. L. s. 429. Żelisko Michał, emerytowany nauczyciel w Mikołajowie koło Gajów, p. p. Oleśnickiego o emeryturę.
204. L. s. 449. Liga Pomocy przemysłowej we Lwowie, p. p. Głabińskiego o podwyższenie dotychczasowej subwencji.
205. L. s. 450. Liga Pomocy przemysłowej we Lwowie, p. p. Halbana o jednorazowy datek na budowę warsztatów studenckich.

206. L. s. 451. Towarzystwo Miłośników historyi i zabytków Krakowa, p. p. Pinińskiego o subwencyę na restauracyę Ogrojca przy kościele św. Barbary w Krakowie.
207. L. s. 452. Towarzystwo Miłośników historyi i zabytków Krakowa, p. p. Pinińskiego o subwencyę na rok 1908 w kwocie 1.000 K.

Wniesione po dzień 19. września 1908.

208. L. s. 453. Mieszkańcy miasteczka Rozdół, p. p. Senyka o subwencyę na cele asanacyjne miasteczka Rozdołu.
209. L. s. 454. Gmina Słotwina pow. żywiecki p. p. Szweda o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
210. L. s. 455. Tow. gimn. Sokół Brody p. p. Salę o subwencyę.
211. L. s. 456. Tow. rolnicze w Wadowicach p. p. Styłę o subwencyę i pożyczkę.
212. L. s. 457. Mieszkańcy gminy Zembrzyce, p. p. Styłę w sprawie zamknięcia szynków w dniu świąteczne
213. L. s. 458. Wydział powiatowy Brody p. p. Salę z prośbą gminy Pieniaki o pomoc z powodu klęsk elementarnych.
214. L. s. 459. Witkowska Joanna wdowa po nauczycielu, Złoczów p. p. Salę o podwyższenie pensyi.
215. L. s. 460. Wydział powiatowy Brody p. p. Salę popiera petycyę Wydziału powiatowego w Buczaczu o zmianę §. 24. o Reprezentacyi powiatowej.
216. L. s. 461. Rudzki Władysław, emer. kontrolor kasy Wydziału kraj. p. p. Głębińskiego o policzenie lat służby.
217. L. s. 462. Zaremba Czesław, śpiewak opery tut. p. p. Głębińskiego o subwencyę.
218. L. s. 463. Komitet budowy kościoła w Medusze p. p. Dzieduszyckiego o subwencyę.
219. L. s. 464. Klisiewicz Paulina, sierota po nauczycielu, Lwów p. p. Dzieduszyckiego o stałą zapomogę.
220. L. s. 465. Janiszewski Waleryan, nauczyciel Lubaczów p. p. Dzieduszyckiego o reaktywowanie na posadzie naucz. względnie o wyższą emeryturę.
221. L. s. 466. Stow. Internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego, Kraków, p. p. Górskiego o subwencyę na rozszerzenie zakładu.
222. L. s. 467. Stowarzyszenie Internatu dla uczniów seminaryum naucz. Kraków p. p. Górskiego o subwencyę na rok 1909.
223. L. s. 468. Gmina Dąbrówka morska p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem
224. L. s. 469. Gmina Grobla p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem.
225. L. s. 470. Gmina Popędzyna p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem.
226. L. s. 471. Gmina Barczków p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem.
227. L. s. 472. Gmina Uście solne p. p. Górskiego o zezwolenie na pobieranie opłaty gminnej od napojów spirytusowych.
228. L. s. 473. Gmina Wrzępia p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem.
229. L. s. 474. Gmina Strzelce małe p. p. Górskiego o utworzenie sądu w Uściu solnem.

230. L. s. 475. Gmina Strzelce wielkie p. p. Górskiego o utworzenie sądu pow. w Uściu solnem.
231. L. s. 476. Gmina Uście solne p. p. Górskiego o kreowanie Sądu, Urzędu podatkowego i Starostwa w Uściu solnem.
232. L. s. 477. Gmina Cerekiew p. p. Górskiego o kreowanie Sądu, Urzędu podatkowego i Starostwa w Uściu solnem.
233. L. s. 478. Gmina Niedary p. p. Górskiego o kreowanie Sądu, Urzędu podatkowego w Uściu solnem.
234. L. s. 479. Gmina Uście solne p. p. Górskiego o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
235. L. s. 480. Wydział powiat. Bochnia p. p. Górskiego w sprawie zmiany ustawy o reprezentacyi powiatowej.
236. L. s. 491. Reprezentacya miasta w Baligrodzie p. p. Starucha Ant. o wyjednanie u Rządu budowy kolei z Liska-Lukawica do Cisny.
237. L. s. 492. Wydział powiatowy w Lisku, p. p. Starucha Ant. o pomoc dla ludności dotkniętej klęską elementarną.
238. L. s. 493. Komitet budowy szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie p. p. Witosa o zasiłek.
239. L. s. 494. Tow. gimnastyczne w Berzowie niżnym p. p. Kleskiego o zasiłek na budowę domu.
240. L. s. 495. Lewicki Hipolit, emerytowany nauczyciel p. p. Kleskiego — o podwyższenie emerytury.
241. L. s. 496. Douschak Celestyna Bronisława Marya, wdowa po nauczycielu w Kołomyi p. p. Kleskiego o zapomogę.
242. L. s. 497. Towarzystwo Zabaw ruchowych we Lwowie p. p. A. Lubomirskiego o subwencyę.
243. L. s. 498. Komitet obchodu setnej rocznicy urodzin Jul. Słowackiego Lwowie p. p. Dembińskiego o subwencyę.
244. L. s. 499. Sarnecka Anna, b. dozorczyńni Zakładu w Kulparkowie p. p. Bednarskiego o pensyę.
245. L. s. 500. Dr. Wład. Kohlberger, dyrektor zakładu w Kulparkowie p. p. Bednarskiego o podwyższenie poborów.
246. L. s. 501. Lekarze zakładu w Kulparkowie p. p. Bednarskiego o podwyższenie poborów.
247. L. s. 502. Wydział powiatowy Dolina p. p. Cipersera, popiera petycyę Wydziału powiat. w Buczaczu o zmianę §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.
248. L. s. 503. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Gródku Jagiellońskim p. p. A. Brunickiego o subwencyę.
249. L. s. 504. Wydział powiatowy Rudki p. p. A. Brunickiego o objęcie gościńca powiat. Komarno-Gródek na własność kraju.
250. L. s. 505. Wydział powiatowy Dolina p. p. Cipersera w sprawie utrzymania dróg komunikacyjnych wobec nowej ustawy.
251. L. s. 506. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Ropezycach p. p. Jedyńska o subwencyę.
252. L. s. 507. Choraży Karol, nauczyciel w Nowym Sączu p. p. Bernadzikowskiego o przyznanie wynagrodzenia za zastępstwo.
253. L. s. 508. Komitet organistów w Stanisławowie p. p. Bernadzikowskiego o subwencyę.
254. L. s. 509. Gmina Kurów p. p. Bernadzikowskiego o zapomogę z powodu klęski elementarnej.
255. L. s. 510. Reprezentacya miejska w Wojniczu p. p. Bernadzikowskiego o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
256. L. s. 511. Reprezentacya miejska w Chrzanowie p. p. E. Mycielskiego

- o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
257. L. s. 512. SS. Miłosierdzia w Przeworsku p. p. A. Lubomirskiego o subwencyę na szkołę.
258. L. s. 513. Wydział powiatowy w Drohobyczu p. p. Zamoyskiego o założenie fabryki szutru.
259. L. s. 514. Wydział powiatowy w Drohobyczu p. p. Zamoyskiego o założenie fabryki cementu we wschodniej części Galicyi.
260. L. s. 515. Nowakówna Zofia we Lwowie p. p. A. Lubomirskiego o zasiłek na kształcenie się w śpiewie.
261. L. s. 516. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Bochni p. p. Maissa o subwencyę.
262. L. s. 517. Gmina Wola dalsza p. p. Żardeckiego o subwencyę na budowę drogi gminnej.
263. L. s. 518. Skwarczyński Jan, Darowski Stanisław, emeryt. konduktory dróg we Lwowie, p. p. Głabińskiego o podwyższenie emerytury.
264. L. s. 519. Towarzystwo polskiej młodzieży im. Bartosza Głowackiego we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę.
265. L. s. 520. Gmina Czajkowice p. p. Skarbka o wybudowanie mostu na Dniestrze.
266. L. s. 521. Dr. Ponikło Stanisław, em. dyrektor szpitala św. Łazarza w Krakowie, p. p. Federowicza o doliczenie brakujących lat do pełnej emerytury.
267. L. s. 522. Zakład ks. Siemaszki w Krakowie p. p. Federowicza o subwencyę.
268. L. s. 523. Komitet parafialny WW. Świętych w Krakowie p. p. Federowicza o subwencyę.
269. L. s. 524. Solarz Józef, b. piekarz szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Federowicza o zasiłek.
270. L. s. 525. Ks. Władysław Gliwa przeor OO. Paulinów w Krakowie p. p. Federowicza o subwencyę na restauracyę kościoła i murów starożytnych.
271. L. s. 526. Filia Towarzystwa „Proświty“ w Stanisławowie p. p. Oleśnickiego o zapomogę dla bursy rzemieślniczo-przemysłowej.
272. L. s. 527. Ruski „Narodnyj Dom“ w Stanisławowie p. p. Krynickiego o subwencyę.
273. L. s. 528. Zwierzchność izraelickiej gminy wyznaniowej w Żmigrodzie p. p. Stefczyka o subwencyę.
274. L. s. 529. Wydział Krakowskiego Towarzystwa leczniczych kolonii dla izraelickiej dziatwy szkolnej w Krakowie p. p. Sarego o subwencyę.
275. L. s. 530. Rosinerówna Debora, starsza nauczycielka religii mojżeszowej p. p. Sarego o przyznanie lat służby.
276. L. s. 531. Delegacya stała zjazdów lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie p. p. Sarego w sprawie utworzenia przy Wydziale krajowym „Biura porady i nadzoru technicznego“ dla gmin.
277. L. s. 532. Delegacya stała zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie p. p. Sarego w sprawie budynków szkolnych.
278. L. s. 533. Delegacya stała zjazdów lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie p. p. Sarego w sprawie utworzenia krajowego Zakładu geologicznego w Galicyi.
279. L. s. 534. Soldinger Antoni, artysta-malarz w Podgórzu p. p. Sarego o subwencyę.
280. L. s. 535. Rosenblum Leon, artysta-malarz w Krakowie p. p. Sarego o zasiłek na studia.
281. L. s. 536. Żurakowska z Narolskich Kornelia, wdowa po nauczycielu ludowym w Dobrowlanach p. p. Ma-

- kucha o policzenie lat służby do emerytury.
282. L. s. 537. Zarząd stowarzyszenia „Rady opiekuńczej“ w Krakowie p. p. Maryewskiego o subwencyę.
283. L. s. 538. Zgromadzenie PP. Augustynek w Krakowie p. p. ks. Pastora o podwyższenie subwencyi.
284. L. s. 539. Dom SS. Miłosierdza w Łobzowie p. p. ks. Pastora o subwencyę.
285. L. s. 540. Reprezentacya miejska w Jasle p. p. ks. Pastora o przyznaniu gminie udziału z dochodu podatku osobisto-dochodowego.
286. L. s. 541. Rec Piotr, kierownik nauczyciel szkoły ludowej w Padwie narodowej p. p. Kędziora o wliczenie lat służby.
287. L. s. 542. Kośka Franciszek, w Kaniowie p. p. Styłę o zabezpieczenie realności jego przed powodzią.
288. L. s. 543. Członkowie Kółka rolniczego w Stryszowie p. p. Styłę w sprawie zamykania szynków.
289. L. s. 544. Buynowska Aniela, wdowa po b. kasyerze Wydziału krajowego w Drohobyczu p. p. Halbana o stały dar z łaski.
290. L. s. 545. Madeyska Kazimira, wdowa po dyrektorze szpitala powszechnego w Przemyślu p. p. Czaykowskiego o podwyższenie pensyi wdowiej.
291. L. s. 546. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Dobromilu p. p. Czaykowskiego o subwencyę.
292. L. s. 547. Rada narodowa polskiego Muzeum w Repperswillu p. p. Głabińskiego o subwencyę.
293. L. s. 548. Wydział powiatowy w Bochni p. p. Górskiego w sprawie zwrotu wydatków na płace lekarzy okręgowych.
294. L. s. 549. Simonowiczówna Helena, we Lwowie p. p. Krzysztofowicza o zapomogę na studia malarskie.
295. L. s. 550. Gmina miasta Łańcuta p. p. Żardeckiego o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
296. L. s. 551. Nauczycielstwo miasta Chrzanowa p. p. Edwarda Mycielskiego o przyznanie poborów II. klasy
297. L. s. 552. Wydział bursy polskiej im. Józefa Korzeniowskiego w Brodach p. p. Sałę o subwencyę.
298. L. s. 553. Gmina Radwanowice powiat Chrzanów p. p. Edwarda Mycielskiego o przyjęcie kosztów utrzymania Franciszki Zwolińskiej w domu nieuleczalnych w Krakowie na fundusz krajowy.
299. L. s. 554. Meisenhelder Wilhelm, nauczyciel ludowy w Schontal p. p. Adama Brunickiego o przyznanie emerytury.
300. L. s. 555. Wydział powiatowy w Starym Samborze p. p. Lewakowskiego z petycyami gmin dotkniętych klęską elementarną.
301. L. s. 556. Kisielewski Seweryn Karol, emerytowany kierownik szkoły ludowej w Dobromilu p. p. Urbańskiego o przyznanie lat służby do emerytury.
302. L. s. 557. Zarząd stowarzyszenia „Rady opiekuńczej“ w Krakowie p. p. Maryewskiego o założenie dwóch zakładów krajowych dla sierót.
303. L. s. 558. Wydział powiatowy w Bochni p. p. Bernadzikowskiego o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki komunalnej na budowę dróg i t. p.
304. L. s. 559. Gmina Bogumiłowice p. Brzesko p. p. Bernadzikowskiego w sprawie sprzedaży trawy z wałów Dunajca.
305. L. s. 560. Gmina Dębna, powiatu Brzesko p. p. Bernadzikowskiego, w sprawie zamykania szynków.
306. L. s. 561. Gmina Wał Ruda p. p. Bernadzikowskiego o regulacyę potoka Olszówka.

307. L. s. 562. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. p. Z. Tarnowskiego w sprawie objęcia w zarząd kraju lasów rządowych.
308. L. s. 563. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. p. Z. Tarnowskiego o subwencyę 4000 koron rocznie na utworzenie instruktora chowu drobiu.
309. L. s. 564. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. p. Z. Tarnowskiego przedkłada petycyę hodowców czerwonego bydła polskiego o podwyższenie rocznej subwencji.
310. L. s. 565. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie p. p. Z. Tarnowskiego o zmianę warunków spłaty pożyczek melioracyjnych i sposobu drenowania.
311. L. s. 566. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu p. p. Z. Tarnowskiego, o założenie fabryki cementu.
312. L. s. 567. Gmina Wrzawy p. p. Z. Tarnowskiego o subwencyę na budowę drogi Wrzawy-Czekaj.
313. 568. Wójcik Mateusz, droźnik drogi krajowej Baranów p. p. Z. Tarnowskiego o policzenie lat służby.
314. L. s. 569. Szaraniewiczowa Agata, wdowa po nauczycielu w Nastasowie p. p. Kurowca o zapomogę.
315. L. s. 570. Przełożona SS. Felicyanek Marya Kolumba Trzeciecka w Krakowie p. p. Sarego o subwencyę.
316. L. s. 571. Gmina Tetranka p. p. Kurowca o wybudowanie mostu na rzece Łomnica.
317. L. s. 572. Dr. Leon Adler w Krakowie imieniem Kazimierza z Dziłkowa p. p. Jędrzejowicza o przyjęcie na rzecz kraju projektu budowy kolei Nowy Sącz-Szczawnica.
318. L. s. 573. Wydział powiatowy w Żywcu p. p. Szweda o zmianę statutu o reprezentacyi powiatowej.
319. L. s. 574. Bobiński Ferdynand, nauczyciel w Kołomyi p. p. Bednarskiego o przyznanie pięciolecia.
320. L. 575. Pożarnicza filia ruskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Kociubińczykach p. p. Kiweluka o zapomogę.
321. L. s. 576. Gmina Chorostków p. p. Kiweluka w sprawie ustawy łowieckiej i o rybołówstwie.
322. L. s. 577. Mieszkańcy gminy Olchowczyk, p. p. Kiweluka o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
323. L. s. 578. Gmina Kołaczyce, p. p. Stefczyka o uwolnienie od prestacyi szkolnej.
324. L. s. 579. Gmina Chorzelów, p. p. Kędziora o ustanowienie datku 6⁰/₀ na utrzymanie nauczyciela.
325. L. s. 580. Gmina Lesowce, p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej.
326. L. s. 581. Wydział Towarzystwa „Ruska Besida“ we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na orkiestrę ruskiego teatru.
327. L. s. 582. Krupka Jan, emerytowany nauczyciel w Czarnym Dunajcu p. p. Jahla o podwyższenie emerytury.
328. L. s. 583. Gmina Kutry p. p. Jahla o znizienie prestacyi szkolnej.
329. L. s. 584. Rowiński Jan w Nadwórnie, p. p. Jahla o przyznanie kwartału pośmiertnego po zmarłym synie Franciszku, byłym nauczycielu.
330. L. s. 585. Niedźwiecki Stanisław, emerytowany nauczyciel w Ebenau, powiat Gródek Jagielloński, p. p. Jahla o policzenie lat służby.
331. L. s. 586. Niedźwiecka Stanisława, emerytowana nauczycielka w Ebenau, powiat Gródek Jagielloński, p. p. Jahla o odprawę.
332. L. s. 587. Wydział powiatowy z gminami Starego Sambora p. p. Lewa-

- kowskiego o subwencyę na budowę drogi Ławrów-Tuchla.
333. L. s. 588. Towarzystwo dla gospodarczego wykształcenia kobiet w Oleksku p. p. Lewakowskiego o subwencyę na prowadzenie szkoły gospodyb.
334. L. s. 589. Gmina Lipnica górna, p. p. Jahla o uwolnienie od prestacyi szkolnej.
335. L. s. 590. Jan Pietrzak, opiekun sieroty Jana Wincentego Milanicza, po zmarłym nauczycielu w Wykotach, p. p. Jahla o przedłużenie pensyi sierocej.
336. L. s. 591. Gmina Antoniów, Orzechów i Pniów, p. p. Jahla o kreowanie 4-klasowej szkoły i o wybudowanie nowego budynku szkolnego.
337. L. s. 592. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Przemyślanach, p. p. Głaubińskiego o subwencyę.
338. L. s. 593. Rada szkolna w Białobżnicy p. p. Jahla o przekształcenie 2-klasowej szkoły na 4 klasową.
339. L. s. 594. Polska bursa ludowa w Kołomyi p. p. Jahla o zasiłek.
340. L. s. 595. Lerch Henryk, nauczyciel w Janowie koło Lwowa p. p. Jahla o zaliczkę na płacę.
341. L. s. 596. Kapłańska Franciszka, wdowa po nauczycielu w Tarnowie p. p. Jahla o zapomogę.
342. L. s. 597. Skalińska Apolonia, wdowa po nauczycielu w Lgotce kamestralnej p. p. Jahla o podwyższenie emerytury lub o zapomogę.
343. L. s. 598. Piasecki Edward, em. nauczyciel Zielona p. p. Jahla o podwyższenie emerytury lub o zapomogę.
344. L. s. 599. Zaleska Marya, wdowa po naucz. w Kostemowiu p. p. Jahla o podwyższenie pensyi.
345. L. s. 600. Odlewana Leontyna, wdowa po naucz. Stanisławów p. p. Jahla o pensyę wdowią.
346. L. s. 601. Lwowskie Tow. łyżwiarskie, Lwów p. p. Loewensteina o subwencyę
347. L. s. 602. Nassalski Julian, c. k. em. prof. gimn. i redaktor. „Biblioteki dla ruskiej młodzieży“ w Kołomyi p. p. Korola o subwencyę na wydawnictwo.
348. L. s. 603. Tow. filia „Proświty“ Nowy Sącz p. p. Oleśnickiego o subwencyę na bursę.
349. L. s. 604. Izrael. gmina wyznaniowa Zborów p. p. Weisera o odpisanie prestacyi szkolnej.
350. L. s. 605. Gminy i obszary dworskie pow. Złoczów p. p. Weisera w sprawie zmiany przyznanej kolei normalno-torowej Złoczów-Sassów-Usznia zakredytowanej należności na subwencyę państwową.
351. L. s. 606. Peczenik Jachwed Gołogóry p. p. Weisera o przyjęcie kosztów leczenia jej córki Estery w Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie na fundusz krajowy.
352. L. s. 607. Stroniakowa Marya, wdowa po naucz. lud. Kamionka-Dąbrówki p. p. Jahla o pensyę wdowią.
353. L. s. 608. Pol. Tow. gimn. „Sokół“ Busk p. p. Jahla o subwencyę.
354. L. s. 609. Wilimkowa Agnieszka, wdowa po naucz. lud. Trzebinia p. p. Jahla o podwyższenie pensyi wdowiej.
355. L. s. 610. Dyrekcya seminaryum prywat. żeńsk. Kołomyja p. p. Jahla o subwencyę.
356. L. s. 611. Tow. szkoły ludowej Żurawno p. p. Jahla o subwencyę.
357. L. s. 612. Lisowski Józef, Jasiński Ludwik, naucz. szkoły im. Kordeckiego Lwów p. p. Jahla o przyznanie pięciolecia.
358. L. s. 613. Krzyżanowski Józef, em. naucz. lud. Brzeżany p. p. Jahla

- o reaktywowanie lub przyznanie całej emerytury.
359. L. s. 614. Szydłowski Antoni, były nauczyciel Kołomyja p. p. Jahla o dar z łaski.
360. L. s. 615. Wydział pow. Buczacz p. p. St. H. Badeniego o zmianę §. 24. ust. o repr. pow.
361. L. s. 616. Zw. gminna w Uściu Zielonem p. p. St. H. Badeniego o kreowanie Sądu.
362. L. s. 617. Marynowicz Stefania, Stanisławów p. p. St. H. Badeniego o zapomogę na studia w śpiewie.
363. L. s. 618. Komitet budowlany w Rublinie pow. Buczacz p. p. St. H. Badeniego o subwencyę na budowę kościółka.
364. L. s. 621. Towarzystwo „Ruski instytut dla dziewcząt“ w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o podwyższenie subwencyi na r. 1909.
365. L. s. 622. Towarzystwo „Ruski Instytut dla dziewcząt“ w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o podwyższenie subwencyi na r. 1908.
366. L. s. 623. SS. Bazylianki w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę dla instytutu uczenie seminarium nauczycielskiego na r. 1908.
367. L. s. 624. SS. Bazylianki w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę na budowę instytutów na r. 1908.
368. L. s. 625. SS. Bazylianki w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę dla internatu dla dziewcząt seminarium nauczycielskiego za r. 1909.
369. L. s. 626. SS. Bazylianki w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę dla internatów za r. 1909.
370. L. s. 627. Towarzystwo im. św. Piotra w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę na r. 1909.
371. L. s. 628. Towarzystwo im. św. Piotra w Przemyślu p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę za rok 1908.
372. L. s. 629. Ruska bursa im. św. Mikołaja Przemyśl p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę na r. 1909.
373. L. s. 630. Ruska bursa im. św. Mikołaja Przemyśl p. czł. Sejmu Czechowicza o zapomogę za r. 1908.
374. L. s. 631. Wzajemna pomoc Diaków Przemyśl p. czł. Sejmu Czechowicza o zapomogę na r. 1909.
375. L. s. 632. Wzajemna pomoc Diaków Przemyśl p. czł. Sejmu Czechowicza o zapomogę za r. 1908.
376. L. s. 633. Towarzystwo imienia św. Cyryla w Przemyślu przez członka Sejmu Czechowicza o zapomogę na rok 1909.
377. L. s. 634. Towarzystwo imienia św. Cyryla w Przemyślu przez członka sejmu Czechowicza o zapomogę za rok 1908.
378. L. s. 635. P. U. którem się exhibuje 61 petycyi wniesionych p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej i prawa rybołówstwa a to mieszkańców gminy Szydłowiec, Lubyczka, Szlacheńce, Romanówka, Dołżanka, Szelpaka, Koziary, Bazaryńce, Wola Jakóbowa, Horohłady, Gródek, Kułakowce, Tłusteńkie, Skole, Potutory, Krzywe, Nowe sioło, Synowódzko wyżne, Iwaczów dolny, Iwaczów górny, Hłuboczek, Markowa, Sołotwiny, Jabłonki, Zurokie, Starunia, Rakowiec, Bohorodczany, Maniawa Rosulna, Gnielice, Muszkatówka, Wołczyniec, Podjarków, Kozowce, Ihrowica, Himowice, Gołogrody, Kozara, Tułuków, Zwinogród, Zwiniacz, Czatarów, Oleszków, Staromiejszczyzna, Sosnów, Kurniki szlacheckie, Borki szlacheckie, Szyszkowce, Solec, Kotuzów, Chodaczków mały, Poździejcz, Gaje niżne, Skowiatyn, Kobyla, Gruszów, Hołoszyniec, Suchowce, Nynowice, Chiszewice.

379. L. s. 636. Wydział Towarzystwa pomocy naukowej, Sanok, p. p. Wrześniowskiego o subwencyę na burse.
380. L. s. 637. Reprezentacya miejska Rymanów, p. p. Wrześniowskiego o subwencyę na burse.
381. L. s. 638. Gebus Rozalia, wdowa po nauczycielu ludowym Zagórz, p. p. Wrześniowskiego o zapomogę.
382. L. s. 639. Gawłowicz Stanisław, nauczyciel, Okulińce p. p. Górskiego o policzenie lat służby.
383. L. s. 640. S. M. Kunegunda przełożona i kierowniczką zakładu sierót Iwoniecz, p. p. Trzecieckiego o subwencyę.
384. L. s. 641. Adjunkei krajowych Archiwów aktów grodzkich i ziemskich, Kraków — Lwów, p. p. Jaworskiego o zrównanie poborów z poborami urzędników conceptowych Wydziału krajowego.
385. L. s. 642. Gmina Josefsdorf pow. Mielec, p. p. Kędziora o zniesienie zobowiązania do płacenia 23% podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczyciela.
386. L. s. 643. Dr. Bolesław Heyne, były sekundaryusz szpitala, Złoczów, p. p. Schätzla o przyznanie emerytury.
387. L. s. 644. Zarząd polskiego Muzeum szkolnego, Lwów, p. p. Adama o subwencyę.
388. L. s. 645. Wydział Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych, Lwów, p. p. Adama o podwyższenie subwencyi.
389. L. s. 646. Gmina Młodochów, pow. Mielec, p. p. Kędziora, o zniesienie zobowiązania do płacenia 10% podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczyciela i ustanowienie datku na 6%.
390. L. s. 647. Gmina Jaślany powiat Mielec, p. p. Kędziora o zniesienie zobowiązania do płacenia 10% podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczyciela i ustanowienie datku na 6%.
391. L. s. 648. Gmina Babule, pow. Mielec, p. p. Kędziora o zniesienie zobowiązania do płacenia 10% podatków bezpośrednich na utrzymanie nauczyciela i ustanowienie datku 6%.
392. L. s. 649. Wydział bursy polskiej im. Andrzeja hr. Potockiego w Skalacie p. p. Pinińskiego o subwencyę.
393. L. s. 650. Kozubowa Małgorzata, wdowa po prow. dozorcey szpitala powszechnego, Bochnia, p. p. Maisa o wsparcie.
394. L. s. 651. Świtalska Marya, Lwów, p. p. Maisa o zapomogę na studia w malarstwie.
395. L. s. 652. Tanczakowski Józef, nauczyciel szkoły im. M. Szaszkiewicza, Lwów, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na wydanie „Dyktaty dla szkół ludowych“.
396. L. s. 653. Holuka Aleksander, emerytowany urzędnik Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Wincentego Krańskiego o policzenie lat służby.
397. L. s. 654. Bursa polska im. J. Jakubowicza, Brzeżany, p. p. Schätzla o subwencyę.
398. L. s. 656. Strnad Kornela, wdowa po urzędniku Wydz. krajowego, Lwów, p. p. Głabińskiego o zapomogę.
399. L. s. 657. Reprezentacya m. Sokółów p. p. Tyszkiewicza o udział w dochodach podatku osobisto-domowego.
400. L. s. 658. Gerstman Leopold Maryan, nauczyciel w Wołczuchach, p. p. Michałowskiego o policzenie lat służby.
401. L. s. 659. Dyrekeya Stowarz. „Wspólnosc“, Lwów, p. p. Rutowskiego o subwencyę.
402. L. s. 660. Szymański Józef, emerytowany nauczyciel, Drohobycz, p. p. Halbana o zapomogę.
403. L. s. 661. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“, Drohobycz, p. p.

- Halbana o subwencyę za rok 1908 i 1909.
404. L. s. 662 Ks. Bronisław Świeykowski, delegat Wydziału krajowego dla szkoły przemysłowej w Gorlicach, p. p. Laskowskiego w sprawie exhort dla uczniów szkół przemysłowych.
405. L. s. 663. Nazarkiewicz Leontyna, wdowa po nauczycielu, Tarnopol, p. p. Michałowskiego o zapomogę.
406. L. s. 664. Towarzystwo PP. Ekonomek, Tarnopol, p. p. Michałowskiego o zasiłek na cele ochronki polskiej.
407. L. s. 665. Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Jędrzejowicza o zapomogę.
408. L. s. 666. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“, Kraków, p. p. Leo o subwencyę na rok 1908 i 1909.
409. L. s. 667. Ruffer Józef, uczeń Akademii sztuk pięknych w Krakowie p. p. Pinińskiego o zasiłek na rzeźbiarstwo.
410. L. s. 668. Gmina Kolbuszowa p. p. Tyszkiewicza o uwolnienie od prestacki szkolnej.
411. L. s. 669. Gmina Kolbuszowa p. p. Tyszkiewicza o przyznanie gminie nadwyżki subwencyi pozostałej po spłaceniu procentów od pożyczki gminnej.
412. L. s. 670. Kuratorya dla popierania drobnego przemysłu w Krakowie, p. p. Leo o subwencyę na budowę gmachu.

Wniesione po dzień 22. września 1908.

413. L. s. 671. Reprezentacya miejska Uście solne p. p. Górskiego o przyjęcie do rządu miast.
414. L. s. 672. Zwierzchność miejska Uście solne p. p. Górskiego o uwolnienie od nadzwyczajnego datku na szkoły.
415. L. s. 673. Dr. Jan S. Zubrzycki aut. architekt cywilny w Krakowie p. p. Maryewskiego o subwencyę na wydawnictwo pt. „Skarb Architektury“.
416. L. s. 674. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Białej p. p. Bandrowskiego o subwencyę.
417. L. s. 675. Stanisław Kupeżyński i tow. w Kolendzianach p. p. Keweluka o zapomogę.
418. L. s. 676. Zarząd Towarzystwa muzycznego w Brodach p. p. Rittla o subwencyę.
419. L. s. 677. Reprezentacya miejska w Śniatynie p. p. Moysę w sprawie udziału w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
420. L. s. 678. Edmund Dąbrowski, em. asystent rachunkowy Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Skałkowskiego o wyrównanie należitości w kwocie 364 K. 66 hal.
421. L. s. 679. Seweryna Matecka, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Skałkowskiego — o zapomogę.
422. L. s. 680. Zofia Zielińska, wdowa po byłym urzędniku Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Skałkowskiego o zasiłek.
423. L. s. 681. Grono nauczycielskie szkoły garnearskiej w Kołomyi p. p. Kleskiego o polepszenie bytu.
424. L. s. 682. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Kołomyi p. p. Kleskiego o subwencyę.
425. L. s. 683. Gmina Chyrów p. p. Lewakowskiego o podwyższenie dodatków gminnych od trunków.
426. L. s. 684. Józef Sobolski, st. nauczyciel w Wielkopolu p. p. Jampolskiego o wliczenie lat służby.

427. L. s. 685. Rada szkolna miejscowa w Potoku złotym p. p. St. H. Badeniego o zaliczenie gminy do III. klasy plac nauczycielskich i kreowania 5-kl. szkoły mieszanej.
428. L. s. 686. Towarzystwo literackie im. Adama Mickiewicza we Lwowie p. p. Dembińskiego o subwencję.
429. L. s. 687. Bolesław Czedekowski, uczeń Akademii sztuk pięknych we Wiedniu p. p. Krzczunowicza o stypendyum na studia.
430. L. s. 688. Wydział Towarzystwa Związku rodzicielskiego we Lwowie p. p. Ciuchcińskiego o subwencję.
431. L. s. 689. Reprezentacja powiatu krośnieńskiego p. p. Gorayskiego o zmianę instrukcyi przy szacowaniu szkód elementarnych.
432. L. s. 690. Nauczycielstwo szkół wydziałowych męskich i żeńskich całego kraju p. p. Gorayskiego o podwyższenie płacy.
433. L. s. 691. Reprezentacja powiatowa w Krośnie p. p. Gorayskiego o subwencję na roboty publiczne.
434. L. s. 692. Zwierzchność gminy Opacienka p. p. Krężła o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
435. L. s. 693. Zofia Strumińska, emer. nauczycielka we Lwowie p. p. Wereszczyńskiego o podwyższenie cząstki emerytury.
436. L. s. 694. Komitet redakcyjny „Kupca Polskiego” w Krakowie p. p. Fedorowicza o subwencję.
437. L. s. 695. Michalina Paduch we Lwowie p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
438. L. s. 696. Car Grzegorz, em. nauczyciel w Kołomyi p. p. Dudykiewicza o policzenie lat służby.
439. L. s. 697. Car Grzegorz, em. nauczyciel w Kołomyi p. p. Dudykiewicza o przywrócenie posady nauczyciela.
440. L. s. 698. Zwierzchność gminy Pletenice powiat Przemyślany p. p. Dudykiewicza o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
441. L. s. 699. Zwierzchność gminy Wistowca powiat Kałusz p. p. Dudykiewicza o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
442. L. s. 700. Gmina Korostowice powiat Rohatyn p. p. Dudykiewicza o przeprowadzenie regulacyi Gnilej Lipy S. III.
443. L. s. 701. Fruchtmanowa Elżbieta, st. nauczycielka szkoły im. Tadeusza Czackiego we Lwowie p. p. Fruchtmana o policzenie lat służby.
444. L. s. 702. Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie p. p. Rittla o subwencję.
445. L. s. 703. Schipper Naftali, starszy nauczyciel religii mojżeszowej w Stanisławowie p. p. Rittla o policzenie lat służby.
446. L. s. 704. Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie p. p. Rittla w sprawie wypłaty remuneracyi za naukę religii.
447. L. s. 705. Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie p. p. Rittla w sprawie remuneracyi nauczycieli religii mojżeszowej.
448. L. s. 706. Sapałaczyńska Leontyna, siostra śp. Roberta Sapałaczyńskiego rewidenta rachunkowego Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Stapińskiego o dar z łaski.
449. L. s. 707. Bielczykowa Marya, starsza nauczycielka w Chromohorbie p. p. Fruchtmana o policzenie lat służby.
450. L. s. 708. Gromadkova Barbara, wdowa po dyrektorze szkoły ludowej Złoczów p. p. Kurowca o zapomogę.
451. L. s. 709. Gmina Krechowice powiat Dolina p. p. Kurowca o pobór surowicy.

452. L. s. 710. Mściwujewski Sebastyan, emer. nauczyciel we Lwowie p. p. Głębińskiego w sprawie zwrotu niepobranej płacy.
453. L. s. 711. Bienkowska Walerya, wdowa po emer. archiwście Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Głębińskiego o stały dodatek na utrzymanie córki Józefy Maryi z powodu niezdolności do pracy.
454. L. s. 712. Benesch Jan, nauczyciel w Budkowie p. p. St. Mycielskiego o policzenie lat służby.
455. L. s. 713. Gmina wyznaniowa izraelska w Chodorowie p. p. St. Mycielskiego o subwencję
456. L. s. 714. Zarząd powiatowy Kółek rolniczych w Wieliczce p. p. Cieleckiego o zmianę §. 47. krajowej ustawy wodnej z 14/3 1875 Nr. 38 Dz. u. kr.
457. L. s. 715. Połomska Aniela, nauczycielka w Greniu p. p. Bednarskiego o przyznanie lat służby
458. L. s. 716. Tabeau Wiktor, nauczyciel krajowej szkoły ogrodnictwa w Tarnowie p. p. Tertila o zrównanie poborów służbowych z poborami nauczycieli szkół wydziałowych w Tarnowie.
459. L. s. 717. Franciszek Jania, gospodarz w Mszanach górnych p. p. Marszałkowicza o zapomogę.
460. L. s. 718. Wydział powiatowy Zaleszczyki, p. p. Tadeusza Cieńskiego w sprawie spłaty połowy należitości na budowę szpitala powszechnego.
461. L. s. 719. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Zaleszczykach, p. p. Tadeusza Cieńskiego o subwencję.
462. L. s. 720. Władysław Jankowski, kierownik szkoły w Hołyniu, p. p. Batagłę, o przyznanie dodatku 5-letniego.
463. L. s. 732. Śpiewak Wojciech, prowizoryczny dozorca melioracyjny, Kraków, p. p. Kędziora o „veniam aetatis“.
464. L. s. 733. Joanna Anna Kielbasówna, emerytowana nauczycielka, Kolańczyce, p. p. Stefczyka o podwyższenie emerytury.
465. L. s. 734. Stowarzyszenie „Przytulisko uczestników powstania 1863/64 Kraków, p. p. Męcińskiego o subwencję.
466. L. s. 735. Gminy: Wieprz, Bystra, Brzaśnik, Juszczyzna p. p. Szweda o wybudowanie mostu na Sole.
467. L. s. 736. Klementyna Hładij, wdowa po nauczycielu, Skoryki, p. p. Merunowicza o zapomogę.
468. L. s. 737. Gmina Zaczernie, powiat Rzeszów, p. p. Wasunga o zapomogę z powodu klęski elementarnej.
469. L. s. 738. Gmina Zaczernie, powiat Rzeszów, p. p. Wasunga o naprawę dróg i uznania drogi gminnej Zaczernie-Nowa wieś za powiatową a drogę Rzeszów Kolbuszowa za krajową.
470. L. s. 739. Reprezentacya miejska Jawornik, p. p. Wasunga o udział w dochodach podatku osobisto dochodowego.
471. L. s. 740. Grono nauczycieli szkoły męskiej i żeńskiej w Podwołoczyskach, p. p. Pinińskiego o przeniesienie do II. klasy plac.
472. L. s. 741. Reprezentacya gminy Wygnanka p. p. Cieleckiego o zaliczenie gminy do miejscowości podlegających ust. gm. z 3. lipca 1896.
473. L. s. 742. Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku, p. p. Głębińskiego o zapomogę.
474. L. s. 743. Gołębiowska Petronela, wdowa po nauczycielu, Lwów, p. p. Głębińskiego o stałe zaopatrzenie.
475. L. s. 744. Marya Teresa Łubieńska, Przełożona internatu Urszulanek, Lwów, p. p. Głębińskiego o subwencję.

476. L. s. 745. Antecka Stanisława, nauczycielka w Jaworznie p. p. Jaworskiego o policzenie lat służby.
477. L. s. 746. Wydział powiatowy Wadowice, p. p. Maissa o ukrajowienie drogi Biertowice-Zembrzyce.
478. L. s. 747. Wydział ochronki polskiej pod wezwaniem św. Jadwigi, Drohobycz, p. p. Halbana o subwencyę.
479. L. s. 748. Zleśny Antoni i towarzysze w Słońsku, p. p. Zamoyskiego o subwencyę na pokrycie dachu kościoła.
480. L. s. 749. Stowarzyszenie dwucentowych składek, Przemyśl, p. p. Dolińskiego o subwencyę.
481. L. s. 750. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ Stryj, p. p. Fruchtmana o subwencyę.
482. L. s. 751. Zbiorowa petycja nauczycieli szkół wydziałowych całego kraju ze Stryja, p. p. Fruchtmana o uregulowanie plac.
483. L. s. 752. Zbiorowa petycja nauczycieli szkół wydziałowych całego kraju ze Stryja, p. p. Fruchtmana o uregulowanie plac.
484. L. s. 753. Magistrat Wadowice, p. p. Maissa o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
485. L. s. 754. Feiglowa Katarzyna, wdowa po lekarzu kraj. szpitala powiatowego, Lwów, p. p. Niezabitowskiego o podwyższenie pensyi.
486. L. s. 755. Cybulska Marya, wdowa po maszyniście szpitala krakowskiego, Lwów p. p. Rutowskiego o podwyższenie pensyi.
487. L. s. 756. Wojtyna Anna, wdowa po słudze Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Rutowskiego o zapomogę.
488. L. s. 757. Załucka Anna, wdowa po słudze Wydziału krajowego ptp. o zapomogę.
489. L. s. 758. Hanaczewska Marya, wdowa po słudze Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Rutowskiego o zapomogę.
490. L. s. 759. Gering Julia, sierota po konduktorze dróg krajowych, Lwów, p. p. Rutowskiego o zapomogę.
491. L. s. 760. Bubesowa Marya, wdowa po konduktorze dróg krajowych p. p. Rutowskiego. Krężła i Jedynaka o zapomogę.
492. L. s. 761. Barycka Marya, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego Lwów, p. p. Rutowskiego o dar z łaski.
493. L. s. 762. Pogorzelska Katarzyna wdowa po słudze Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Rutowskiego o jednorazowy dar.
494. L. s. 763. Schmid Walerya, wdowa po rządcy szpitala, Przemyśl, p. p. Rutowskiego o podwyższenie wsparcia.
495. L. s. 764. Gmina Wulka mazowiecka p. p. Korola o przydzielenie do okręgu sądowego w Rawie.
496. L. s. 765. Skrochowska Zofia, uczennica Akademii sztuk pięknych w Brukseli, p. p. Pinińskiego o zasiłek na malarstwo.
497. L. s. 767. Aleksander Michniewicz, starszy nauczyciel w Wysocku niższym, p. p. Hanczakowskiego o policzenie w drodze łaski lat służby.
498. L. s. 768. Reprezentacya miasta Załóżce, p. p. Sałę o udział w dochodach podatku osobisto-dochod.
499. L. s. 769. Towarzystwo Bursy chrześcijańskiej, Brody, p. p. Sałę o subwencyę.
500. L. s. 770. Bursa żydowska, Brzeżany p. p. Schätzla o subwencyę.
501. L. s. 771. Polski Związek narodowy, Kraków, p. p. Stanisława H. Badeniego o subwencyę.
502. L. s. 772. Celestyna ze Skibińskich Ziółowska, wdowa po nauczycielu,

- Tarnów, p. p. St. H. Badeniego o podwyższenie pensyi.
503. L. s. 773. Grono nauczycieli krajowej szkoły kołodziejskiej i ciesielskiej Kamionka strumiłowa, p. p. St. H. Badeniego o regulację poborów na wzór państwowych szkół zawodowych.
504. L. s. 774. Karolina Sokołowska, emerytowana kierowniczką szkoły ludowej, Kamionka Strumiłowa, p. p. St. H. Badeniego o policzenie lat służby.
505. L. s. 775. Siostry Służebnicze Kamionka strumiłowa, p. p. St. H. Badeniego o subwencyę.
506. L. s. 776. Fryderyk Schöpp, starszy nauczyciel Kamionka strumiłowa, p. p. St. H. Badeniego o wliczenie lat służby.
507. L. s. 777. Honorata Perejmybida, wdowa po słudze Wydziału krajowego Lwów, p. p. Rutowskiego o dar z łaski.
508. L. s. 778. Piotr Grabowski, pensyjonowany sługa Wydziału krajowego, Lwów, p. p. Rutowskiego o dar z łaski.
509. L. s. 779. Kitschman Adolf, emerytowany aktor tutejszego teatru obecnie we Wiedniu, p. p. Halbana o zasiłek dla córki Anny na muzykę.
510. L. s. 780. Grono c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej, Kraków p. p. Laskowskiego o subwencyę na restauracyę wieży w Oświęcimiu.
511. L. s. 781. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“, Sanok, p. p. Wrzeńskiego o subwencyę.
512. L. s. 782. Władysław Jarocki, uczeń Akademii sztuk pięknych, Kraków, p. p. Pinińskiego o zasiłek na malarstwo.
513. L. s. 783. Marcinkiewiczowa Stanisława, wdowa po adjunkcie konceptowym Biura solnego, Lwów, p. p. Bojkę o uwzględnienie dodatku osobistego ś. p. męża przy wymiarze pensyi.

Wniesione po dzień 23. września 1908.

514. L. s. 784. Delegatki Stowarzyszeń kobiecych polskich, p. p. Adama o równouprawnienie kobiet.
515. L. s. 785. Polskie Towarzystwo pedagogiczne w Kołomyi, p. p. Kleckiego o subwencyę.
516. L. s. 786. Gmina Kańczuga, p. p. Żardeckiego o utworzenie Sądu w Kańczudze.
517. L. s. 787. Zarząd Towarzystwa szkoły handlowej we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę na szkołę handlową.
518. L. s. 812. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół-Macierz we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę na rok 1909.
519. L. s. 813. Woźni Wydziału krajowego, p. p. K. Badeniego o podwyższenie poborów.
520. L. s. 814. Stowarzyszenie polskie „Strzecha“ we Wiedniu p. p. Abrahamowicza o subwencyę.
521. L. s. 815. Mieszkańcy gminy Radziszów, p. p. Czecha o zapomogę na budowę mostu.
522. L. s. 816. Konwent Bonifratrów w Krakowie, p. p. Götza o przekazanie Wydziałowi krajowemu dopłaty odsetek od pożyczki 60.000 K na budowę szpitala.
523. L. s. 817. Towarzystwo rękodzielników „Przyjaźń“ w Brzeżanach, p. p. Schätzla o subwencyę.
524. L. s. 818. Bursa ludowa w Brzeżanach, p. p. Schätzla o subwencyę.
525. L. s. 819. Gmina Kozowa p. p. Schätzla o subwencyę na sanacyę gminy.

526. L. s. 820. Hoszard Edward, nauczyciel w Gródku, p. p. Brunickiego o policzenie lat służby.
527. L. s. 821. Zalasińska Marya, wdowa po nauczycielu w Szyku, p. p. Marszałkowicza o podwyższenie pensyi szkolnej.
528. L. s. 822. Stojalowski Bazyli, kierownik szkoły w Drohobyczu, p. p. Halbana o pięciolecie.
529. L. s. 823. Wyższa służba szpitala krajowego we Lwowie, p. p. Głabińskiego o poprawę bytu.
530. L. s. 824. Związek polskich Towarzystw gimnastyczn. sokolich w Austrii we Lwowie, p. p. Głabińskiego o podwyższenie subwencji.
531. L. s. 825. Związek polskich Towarzystw gimnastyczn. sokolich w Austrii we Lwowie, p. p. Głabińskiego o podwyższenie ryczałtu dla subwencyonowania polskich i ruskich Towarzystw sokolich.
532. L. s. 826. Kamiński Jan, były dozorca zakładu dla obłąkanych we Lwowie, p. p. Onyszkiewicza o zapomogę.
533. L. s. 827. Bursa włościańska w Podhajcach, p. p. Bandrowskiego o subwencyę.
534. L. s. 828. Dr. Stella Sawicki, emerytowany inspektor szpitali we Lwowie, p. p. Trzecieckiego o wyższy wymiar emerytury.
535. L. s. 829. Izba Lekarska wschodniogaliccyjska we Lwowie, p. p. Jabłońskiego o przyznanie prawa wyboru posłów z Izb lekarskich.
536. L. s. 830. Bursa gimnazyalna imienia ks. Dymnickiego w Rzeszowie, p. p. Jabłońskiego o subwencyę.
537. L. s. 831. Towarzystwo Szkoły Ludowej we Wiedniu p. p. Jabłońskiego o zapomogę.
538. L. s. 832. Mieszkańcy gminy, względnie Zwierzchność gminy Kałusz, p. p. Kurowca o pobór surowicy.
539. L. s. 833 Mieszkańcy gminy, względnie Zwierzchność gminy Kałusz, p. p. Kurowca o pobór surowicy.
540. L. s. 834. Gmina Kałusz, p. p. Kurowca w sprawie regulacyi rzeki Siwki
541. L. s. 835. Gmina Kałusz, p. p. Kurowca w sprawie źródła surowicy w Kałuszu.
542. L. s. 836. Gmina Uhrynów średni, p. p. Kurowca w sprawie wybudowania mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
543. L. s. 837. Gmina Kałusz p. p. Kurowca w sprawie ułatwienia kupna drzewa w lasach państwowych.
544. L. s. 838. Gmina Niebyłów, p. p. Kurowca o wybudowanie mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
545. L. s. 839. Filia „Proświty“ w Tarnopolu, p. p. Dumkę o subwencyę.
546. L. s. 840. Koczerhan Marya, wdowa go nauczycielu w Nahaczowie, p. p. Skwarę o zapomogę.
547. L. s. 841. Gmina Błozew dol., Wańkowice, Zarajsko, Milkowice, Buczyce stare i Buczyce nowe, p. p. Skarbka o regulacyę Błozewki.
548. L. s. 842. Ruska Bursa w Tarnopolu p. p. Dumkę o subwencyę.
549. L. s. 843. Konwent Bonifratrów w Krakowie, p. p. Bandrowskiego, o subwencyę.
550. L. s. 844. Wydział powiatowy w Dobromilu p. p. Czaykowskiego o zmianę ustawy o reprezentacyi powiatowej i ordynacyi powiatowej.
551. L. s. 845. Wydział powiatowy w Dobromilu, p. p. Czaykowskiego o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej.

552. L. s. 846. Wydział powiatowy w Dobromilu, p. p. Czaykowskiego o przyznanie lekarzom okręgowym dodatków służbowych i emerytury i pokrycia tychże z funduszu krajowego.
553. L. s. 847. Wydział powiatowy w Dobromilu, p. p. Czaykowskiego o regulację górnego biegu rzeki Wiaru.
554. L. s. 848. Reprezentacja powiatowa w Cieszanowie, p. p. Kozłowskiego o subwencyę na cele drogowe.
555. L. s. 849. Reprezentacja powiatowa w Cieszanowie ptp. w sprawie budowy drogi krajowej z Cholojowa przez Dobrotwór, Mosty, Rawę, Cieszanów do Sieniawy.
556. L. s. 850. Gminy Strażów, Palikówka, Łąka i Łukawice powiat Rzeszów, p. p. Jędrzejowicza o subwencyę na odwodnienie gruntów z powodu powodzi.
557. L. s. 851. Zwierzchność gminna Niżborg stary powiat Husiatyn, p. p. Kiweluka o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
558. L. s. 852. Stowarzyszenie sług pań katolickich pod wezwaniem św. Zyty w Stanisławowie, p. p. Paygerta o subwencyę.
559. L. s. 853. Gmina m. Czortkowa, p. p. Cieleckiego o prawo poboru opłat gminnych od napojów spirytusowych.
560. L. s. 854. Zub Ludwik, nauczyciel krajowej szkoły rolniczej w Bereźnicy, p. p. Cieleckiego o policzenie lat służby przy szkołach ludowych do dodatków 5-letnich.
561. L. s. 855. Towarzystwo Dzieciątka Jezus w Lisku, p. p. Wodzickiego o zapomogę.
562. L. s. 856. Zub Ludwik, nauczyciel krajowej szkoły rolniczej w Bereźnicy, p. p. Marszałkowicza o policzenie lat służby przy szkołach ludowych do dodatków 5-letnich.
563. L. s. 857. Bursa ruska św. Mikołaja w Stanisławowie, p. p. Krynickiego o subwencyę.
564. L. s. 858. Piotr Tyłowski, emerytowany nauczyciel w Mołodyczu, p. p. Głębińskiego o podwyższenie emerytury i zapomogę.
565. L. s. 859. Łotocki Leon, emerytowany nauczyciel we Lwowie, p. p. Makucha o czwarty dodatek 5 letni i podwyższenie emerytury.
566. L. s. 860. Filia ruskiego towarzystwa pedagogicznego w Zaleszczykach p. p. Makucha o subwencyę.
567. L. s. 861. Balbina Dąbrowska, wdowa po nauczycielu w Bochni, p. p. Maisa o emeryturę w drodze łaski.
568. L. s. 862. Stefania z Rückgaberów Kobiątkiewiczowa, wdowa po nauczycielu w Krakowie, p. p. Jaworskiego o zaasygnowanie zaległej podwyżki pensyi.
569. L. s. 863. Pożarnicza Filia lwowskiego towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Rudzie, p. p. Lewickiego o zapomogę.
570. L. s. 864. Gmina Laszki murowane powiat Stary Sambor, p. p. Lewickiego w sprawie podziału gminy na dwie odrębne gminy.
571. L. s. 865. Rada gminna w Zawiszni powiat Sokal, p. p. Lewickiego z żądaniem przeciw rozwiązaniu Rady gminnej i naruszeniu prawa Wydziału powiatowego w Sokalu ust. gm. z §§. 31. i 52.
572. L. s. 866. Elżbieta Tworowska, wdowa po konduktorze dróg krajowych w Tarnopolu p. p. Michałowskiiego o pensyę.
573. L. s. 867. Jan Tytor, nauczyciel w Czabarówce, p. p. Michałowskiiego o policzenie lat służby.
574. L. s. 868. Wiec kobiet w Stanisławowie, p. p. Bojkę o równouprawnienie kobiet.

575. L. s. 869. Grodzicka i tow. we Lwowie, p. p. Bojkę o równouprawnienie kobiet.
576. L. s. 870. Marya Sławomirska i tow. w Nowym Sączu, p. p. Bojkę o równouprawnienie kobiet.
577. L. s. 871. Marcyanna de Zakrzewska wdowa po staroście i sekretarzu Wydziału krajowego w Zamarstynowie, p. p. Bojkę o wsparcie.
578. L. s. 872. Antoni Krochmalnik, starszy nauczyciel w Werbiżu, p. p. Bojkę o przyznanie czwartego dodatku pięcioletniego.
579. L. s. 873. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Drohobyczu, p. p. Halbana o subwencyę.
580. L. s. 874. Antoni Stawiarski, emerytowany nauczyciel we Lwowie, p. p. St. H. Badeniego, o podwyższenie emerytury.
581. L. s. 875. Franciszka Krokowska, wdowa po nauczycielu Rzeszów, p. p. St. H. Badeniego, o podwyższenie emerytury.
582. L. s. 876. Marya Cieszanowska, wdowa po nauczycielu Rzeszów, p. p. St. H. Badeniego, o podwyższenie emerytury.
583. L. s. 877. Bronisława Bargiel, wdowa po nauczycielu Rzeszów, p. p. St. H. Badeniego, o podwyższenie emerytury.
584. L. s. 878. Wydział powiatowy Buczacz, p. p. St. H. Badeniego, o budowę fabryki cementu.
585. L. s. 879. Stanisław Tarnawski, syn byłego dyrektora oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, w Pistryniu, p. p. Myroniuka-Zajaczuka, o pensyę.
586. L. s. 880. Zakład SS. Miłosierdzia, Bursztyn, p. p. Abrahamowicza, o subwencyę.
587. L. s. 882. Leon Kozankiewicz, emerytowany nauczyciel, Horodenka, p. p. Dudykiewicza, o przyznanie dodatku 5-letniego.
588. L. s. 883. Nesterak Onufry, emerytowany nauczyciel, Muszynka, p. p. Dudykiewicza, o podwyższenie emerytury.
589. L. s. 884. Rуска Bursa Nowy Sącz, p. p. Dudykiewicza, o subwencyę.
590. L. s. 885. Komitet Bursy polskiej Rawa ruska, p. p. Obertyńskiego, o subwencyę.
591. L. s. 886. Zw. gm. m. Andrychowa, p. p. Styłę, o zaliczenie do gmin, które mogą korzystać z 10-milionowej pożyczki na budowę szkół.
592. L. s. 887. Józef Kościeszka Kołakowski, emerytowany funkcyjaryusz szpitala powszechnego Lwów, p. p. Rutowskiego o dar z łaski i podwyższenie emerytury.
593. L. s. 888. Ks. Cyryl Sielecki, gr.-k. proboszcz w Zuźlu, pow. Sokal, p. p. Winc. Kraińskiego, o zapomogę dla SS. Miłosierdzia
594. L. s. 889. Mieszkańcy gmin: Łupków, Balnica, Zubeńsko, Smolnik, Wola mielowa, Maniów, Szczerbanówka, Solinka, Roztoki powiatu Lisko, p. p. Winc. Kraińskiego, o budowę drogi z Łupkowa do Baligroda.
595. L. s. 890. Nauczyciele szkół wydziałowych męskich i żeńskich całego kraju, p. p. Winc. Kraińskiego o uregulowanie płacy.
596. L. s. 891. Towarzystwo opieki nad ubogą młodzieżą szkolną, Jarosław, p. p. Jahla, o subwencyę.
597. L. s. 892. Koncesyonaryusze kolei Łodygowice-Buczkowice, p. p. Battaglię o wezwanie Rządu do zezwolenia na emisję 4% obligacyi pierwszeństwa w kwocie 505.000 koron i udzielenie państwowej gwarancyi.
598. L. s. 893. Memoryał Towarzystwa lekarskiego w Krakowie, p. p. Leo, w sprawie reformy i wprowadzenia

- ulepszeń dla chorych gruźlicą dotkniętych w szpitalu krajowym leczonych.
599. L. s. 894. Żmuda Franciszek, starszy nauczyciel szkoły im. św. Szczepana w Krakowie, p. p. Jaworskiego o policzenie lat służby.
600. L. s. 895. Franciszek Łastowiecki, emerytowany nauczyciel w Stryju, p. p. Głębińskiego, o podwyższenie emerytury.
601. L. s. 896. Ludwik Gorzka, emerytowany kierownik szkoły we Lwowie, p. p. Stapińskiego o przyznanie dwóch dodatków 5-letnich.
602. L. s. 897. Ru kmann Gustaw, zastępca maszynisty zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, p. p. Jam-polskiego, o nadanie stałej posady.
603. L. s. 898. Wydział powiatowy w Starym Samborze, p. p. Lewakowskiego, o zapomogę dla powiatu z powodu klęsk elementarnych.
604. L. s. 899. Wydział powiatowy w Tarnowie, p. p. Witosy, o budowę fabryki cementu.
605. L. s. 900. Jadwiga Gembarzewska, sierota po urzędniku we Lwowie, p. p. Adama, o stypendyum na naukę muzyki.
606. L. s. 901. Helena z Małaczyńskich Babińska, wdowa po emigrancie we Lwowie, p. p. Niezabitowskiego, o dar z łaski.
607. L. s. 902. Reprezentacya miejska w Birczy, p. p. Czaykowskiego, o udział w dochodach podatku osobisto dochodowego.
608. L. s. 903. Magistrat w Dobromilu, p. p. Czaykowskiego, o weryfikacyę katastru gruntowego kolonii Engelsbrunnu i wcielenia do katastralnej gminy Dobromil.
609. L. s. 904. Magistrat w Dobromilu, p. p. Czaykowskiego, o zwolnienie od płacenia wdowiej pensyi Annie Al-brycht, wdowie po nauczycielu.
610. L. s. 905. Stanisława Mirkowa, wdowa po nauczycielu w Łańcucie, p. p. Żardeckiego, o dar z łaski na wychowanie dzieci.
611. L. s. 906. Wydział powiatowy w Łańcucie, p. p. Żardeckiego, o uchwalenie noweli do ustawy gminnej w sprawie nakładania odrębnych dodatków na cele szkolne.
612. L. s. 907. Wydział powiatowy w Łańcucie, p. p. Żardeckiego, popiera petycyę Wydziału powiatowego w Buczaczu w sprawie zmiany §. 24. ust. o reprezentacyi powiatowej.
613. L. s. 908. Wydział powiatowy w Łańcucie, p. p. Żardeckiego, w sprawie założenia fabryki cementu.
614. L. s. 909. Gmina Siatesz, powiat Łańcut, p. p. Żardeckiego, w sprawie zamykania szynków.
615. L. s. 910. Marya Pini, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Żardeckiego, o zapomogę.
616. L. s. 911. Grzegorz Hałajko, kierownik szkoły w Brzyńcach zagórskich, p. p. Głębińskiego, o policzenie lat służby wojskowej do emerytury.
617. L. s. 912. Walentyna Julia z Woro-szyńskich Michałowska, wdowa po nauczycielu w Założcach, p. p. Głębińskiego, o podwyższenie pensyi.
618. L. s. 913. Eugenia Martynowicz, wdowa po nauczycielu w Mieczyszczowie, p. p. Głębińskiego, o przyznanie emerytury.
619. L. s. 914. Stanisława Niedźwiecka, emer. nauczycielka w Ebenau, p. p. Głębińskiego, o zapomogę
620. L. s. 915. Teofil Łastowiecki, emer. nauczyciel w Truskawcu, p. p. Głębińskiego, o podwyższenie pensyi.
621. L. s. 916. Jan Lisieniecki, emer. nauczyciel w Podzameczku, p. p. Głębińskiego, o przyznanie pełnej płacy.

622. L. s. 917. Jan Gustaw Różycki, emerytowany nauczyciel we Lwowie, p. p. posła Głębińskiego, o policzenie lat służby.
623. L. s. 918. Walerya Leokadya Markiewicz, wdowa po nauczycielu, p. p. Głębińskiego, o przyznanie pensji wdowiej.
624. L. s. 919. Sylwerya 1. v. Korczowska, 2. v. Cholewowa w Świątnikach górnych, p. p. Głębińskiego, o podwyższenie dodatku na wychowanie dzieci.
625. L. s. 920. Jan Kozakiewicz, nauczyciel w Dobrej, p. p. Głębińskiego, o policzenie lat służby.
626. L. s. 921. Czytelnia polska w Białej, p. p. Głębińskiego, o zapomogę.
627. L. s. 922. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Starym Sączu, p. p. Tertila o subwencję.
628. L. s. 923. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Sokalu, p. p. Tertila o subwencję.
629. L. s. 924. Tertilówna Wanda, emer. nauczycielka w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o policzenie lat służby.
630. L. s. 925. Mieszkańcy gminy Ropczyce, p. p. Jedynaka o regulację rzeki Wielopolki.
631. L. s. 926. Cenar Edmund, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
632. L. s. 927. Ruczaj Józef, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
633. L. s. 928. Jarosz Walenty, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
634. L. s. 929. Stanowski Franciszek, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
635. L. s. 930. Smereka Wojciech, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, przyznanie pięciolecia.
636. L. s. 931. Stanisławski Karol, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
637. L. s. 932. Krupińska Ludwika, nauczycielka we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
638. L. s. 933. Pisiewicz Julian, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
639. L. s. 934. Miński Jan, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
640. L. s. 935. Bisikiewicz Aleksander, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
641. L. s. 936. Mińska Helena Zofia, nauczycielka we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
642. L. s. 937. Weiglówna Wanda, nauczycielka we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie pięciolecia.
643. L. s. 938. Gamota Aleksander, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
644. L. s. 939. Brzeziński Wiktor, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
645. L. s. 940. Kwiatkowski Józef, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
646. L. s. 941. Krupiński Józef, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
647. L. s. 942. Winnicki Karol, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
648. L. s. 943. Dworski Kazimierz, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
649. L. s. 944. Ziemiańska Kornela, emerytowana nauczycielka w Mikołajowie nad Dn., p. p. Wasunga, o podwyższenie pensji.
650. L. s. 945. Zub Ludwik, nauczyciel w Bereźnicy, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.

651. L. s. 946. Gmina Trzebowisko, p. p. Wasunga o subwencyę na poprawę dróg gminnych.
652. L. s. 947. Gmina Trzebowisko, p. p. Wasunga, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
653. L. s. 948. Gmina Nowa wieś zaczeraska, powiat Rzeszów, p. p. Wasunga, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
654. L. s. 949. Gmina nowa wieś zaczeraska, powiat Rzeszów, p. p. Wasunga, o zapomogę na poprawę dróg gminnych.
655. L. s. 950. Urząd miasta Błażowa, p. p. Wasunga o zapomogę na budowę domu gminnego zniszczonego pożarem.
656. L. s. 951. Gminy Sasów, Ruda i Pobocz, p. p. Weisera, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
657. L. s. 952. Skowroński Józef, emerytowany nanczyciel w Majdanie, p. p. Tyszkiewicza. o podwyższenie emerytury.
658. L. s. 953. Mieszkańcy w Zabarowiu, p. p. Bernadzikowskiego, o regulacyę potoku Barowej.
659. L. s. 954. Gmina Zabarów, p. p. Bernadzikowskiego, w sprawie kosztów leczenia Katarzyny Siemieniec.
660. L. s. 955. Wyższa służba szpitala krajowego we Lwowie, p. p. Bernadzikowskiego, o poprawę bytu.
661. L. s. 956. Wiec w Pysznicy, p. p. Bernadzikowskiego, w sprawie zamknięcia szynków.
662. L. s. 957. Rafiński Tomasz Maryan, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga, o przyznanie pięciolecia.
663. L. s. 958. S. S. Keller Ludwika, przełożona konwiktu S. S. Miłosierdzia w Maryampolu, p. p. Onyszkiewicza, o subwencyę.
664. L. s. 959. Nauczyciele szkoły wydziałowej w Białej, p. p. Haempla, o regulacyę dodatków pięcioletnich.
665. L. s. 960. Towarzystwo galicyjskich nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie, p. p. Rittla, w sprawie wynagrodzeń za udzielanie nauki religii.
666. L. s. 961. Pożarna filia lw. Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Tłumaczu, p. p. Makucha, o zapomogę.
667. L. s. 962. Członkowie gminy Kałusz, p. p. Kurowca, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
668. L. s. 963. Członkowie gminy w Suszycy rykowej, p. p. Makucha, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
669. L. s. 964. Członkowie gminy w Bilowcach, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
670. L. s. 965. Członkowie gminy w Denysowie, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
671. L. s. 966. Członkowie gminy w Dźwiniaczu, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
672. L. s. 967. Członkowie gminy w Kosmaczu, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
673. L. s. 968. Członkowie gminy w Bahrówce, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
674. L. s. 969. Członkowie czytelnicy „Proświty“ w Martynowie, p. p. Oleśnickiego, w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
675. L. s. 970. Przełożona SS. Bazylianek we Lwowie, p. p. Oleśnickiego, o zapomogę na gimnazjum żeńskie.
676. L. s. 971. Przełożona SS. Bazylianek we Lwowie, p. p. Oleśnickiego, o zapomogę na internat dziewcząt.
677. L. s. 972. Nauczycielki szkół miejskich we Lwowie, p. p. Adama, o policzenie lat służby prowizorycznej do emerytury.
678. L. s. 973. Ruskie Towarzystwo wakacyjnych kolonii we Lwowie, p. p. Oleśnickiego, o zapomogę.

Wniesione po dzień 24. września 1908.

679. L. s. 978. Gmina Brzesko p. p. Götza o ustanowienie szkoły średniej.
680. L. s. 979. Wydział powiatowy Brody p. p. Sałę popiera petycją W. p. w Cieszanowie o założenie fabryki szutru.
681. L. s. 980. Ska dla regulacji starego Brnia i Wiszni w Mielcu p. p. Kędziora o odpisanie pożyczki melioracyjnej.
682. L. s. 994. Członkowie gminy Zurbince p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa
683. L. s. 995. Członkowie gminy Krasnostawce p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
684. L. s. 996. Poż. filia ruskiego Tow. gimn. Sokół w Stańkowie p. p. Oleśnickiego o subwencję.
685. L. s. 997. Poż. filia rusk Tow. gimn. Sokół Faliszczce p. p. Oleśnickiego o subwencję.
686. L. s. 998. Gmina Wierczany p. p. Oleśnickiego o zapomogę z powodu klęski elementarnej.
687. L. s. 999. Zarzycka Fewrona, wdowa po słudze fundacyi hr. Skarbka w Demni p. p. Oleśnickiego o zaopatrzenie.
688. L. s. 1000. Wydz. „Proświta“ Horodenka p. p. Oleśnickiego o zapomogę na bursę.
689. L. s. 1001. Główny Wydział Tow. Proświta Lwów p. p. Lewickiego o subwencję na rozmaite cele towarzystwa.
690. L. s. 1002. Towarzystwo „Proświta“ Lwów, p. p. Lewickiego o subwencję na cele ekonomiczne.
691. L. s. 1003. Grecko katolicki Urząd parafialny w Krzywczu dolnym p. p. Senyka o zapomogę na wiercenie studni.
692. L. s. 1004. Rondewald Eleonora, wdowa po kond. dróg kraj. Lwów, p. p. Głabińskiego o pensję.
693. L. s. 1005. Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego p. p. Skalkowskiego o zapomogę.
694. L. s. 1006. Kupferberg Jakób w Huczku p. p. Czaykowskiego w sprawie kosztów leczenia swej córki.
695. L. s. 1007. Ruska bursa w Brodach p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
696. L. s. 1008. Ruski Instytut dla dziewcząt Tarnopol p. p. Oleśnickiego o subwencję na budowę domu.
697. L. s. 1009. Morawska Antonina, emerytowana nauczycielka Lwów p. p. Merunowicza o podwyższenie emerytury.
698. L. s. 1010. Wydział Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych Lwów p. p. Rayskiego w sprawie braków w szkolnictwie śred.
699. L. s. 1011. Reprezentacya miejska w Janowie p. p. Brunickiego o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
700. L. s. 1012 Wydział powiatowy Brzozów p. p. Urbańskiego o subwencję na budowę drogi Brzozów-Iskrzynia.
701. L. s. 1013. Miejskie Towarzystwo muzyczne Lwów p. p. Battaglię o zasiłek.
702. L. s. 1014. Gmina Brzezówka p. p. Stefczyka o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
703. L. s. 1015. Kratzer Józefa, nauczycielka Podgórze p. p. Maryewskiego o subwencję dla swej prywatnej szkółki.
704. L. s. 1016. Ruskie Towarzystwo „Syła“ Lwów p. p. Skwarę o zapomogę.
705. L. s. 1017. Ruskie Towarzystwo „Zoria“ Lwów p. p. Skwarę o zapomogę.
706. L. s. 1018. Towarzystwo „Silskyj Hospodar“ w Olesku p. p. Skwarę o zapomogę na szkółkę drzew.

707. L. s. 1019. Towarzystwo „Silskij Hospodar“ w Olesku p. p. Skwarkę o subwencyę na cele rolnictwa.
708. L. s. 1020. Reprezentacya miejska Żywieć p. p. Szweda o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
709. L. s. 1021. Bursa im. Sobieskiego Kałusz p. p. Bednarskiego o zasiłek.
710. L. s. 1022. Ochronka im. św. Stanisława Kostki Nowy Targ p. p. Bednarskiego o zasiłek.
711. L. s. 1023. Reprezentacya miejska Ropczyce p. p. Jedynaka o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
712. L. s. 1024. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół Horodenka p. p. A. Theodorowicza o subwencyę.
713. L. s. 1025. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół Krosno p. p. Gorayskiego o subwencyę.
714. L. s. 1026. Związek niewiast katolickich Limanowa p. p. Pilata o subwencyę na szkołę szycia bielizny i ubrania.
715. L. s. 1027. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół III. Lwów p. p. Adama o subwencyę.
716. L. s. 1028. Kobiety z Niemirowa p. p. Adama o równouprawnienie.
717. L. s. 1029. Towarzystwo „Russka Drużyna“ Turka n. Str. p. p. Hanczakowskiego o subwencyę.
718. L. s. 1030. Towarzystwo dla wspierania żydowskich studentów Tarnopol p. p. Michałowskiego o subwencyę.
719. L. s. 1031. Soroka Andrzej, w Buniowie p. p. Michałowskiego w sprawie nieprawnie ściągniętego od niego podatku przez władze skarbowe.
720. L. s. 1032. Gmina Zaborze p. p. Kołpaczkiwicz o przydzielenie do Sądu w Rawie ruskiej.
721. L. s. 1033. Rosenthal Abraham Rawa Ruska p. p. Kołpaczkiwicz o za-
- pomogę na odbudowanie domu spalonego.
722. L. s. 1034. Bursa im. Mickiewicza Drohobycz p. p. Halbana o subwencyę.
723. L. s. 1035. Piotrów Władysław, odźwierny zakładu w Kulparkowie p. p. Merunowicza o przyznanie dodatku osobistego.
724. L. s. 1036. Topolnicka Domicela, wdowa po emerytowanym nauczycielu Lwów p. p. Merunowicza o dar z łaski.
725. L. s. 1037. Prywatne gimnazjum żeńskie Stanisławów p. p. Winniczuka o subwencyę.
726. L. s. 1038. Prywatne gimnazjum żeńskie Stanisławów p. p. Krynickiego o subwencyę.
727. L. s. 1039. Niedzielska Helena, żona byłego dyetaryusza Wydziału krajowego Lwów p. p. Stojałowskiego o zapomogę.
728. L. s. 1040. Tow. prywatnego gimnazjum żeńskiego Lwów p. p. Adama o podwyższenie subwencyi.
729. L. s. 1041. Wydział powiatowy Pilzno p. p. Krężła o wyznaczenie kwoty 200.000 koron na usunięcie przerw komunikacyjnych z powodu klęsk elementarnych.
730. L. s. 1042. Towarzystwo dobroczynności Pań w Jaśle p. p. Pastora o zapomogę dla ochronki.
731. L. s. 1043. Główny Wydział Towarzystwa im. Michała Kaczkiwskiego we Lwowie p. p. Korola o subwencyę.
732. L. s. 1044. Franciszek Szczepaniak, gospodarz w Kaniowie bestwińskim p. p. Styłę o wypłacenie należytości za zajęty grunt pod obwałowanie Wisły.
733. L. s. 1045. Mieszkańcy m. Żydaczowa p. p. Senyka w sprawie zamknięcia szynków.
734. L. s. 1046. Towarzystwo Polek w Białej p. p. Stojałowskiego o subwencyę na ochronkę.

735. L. s. 1047. Przełożona SS. Kapucynek w Kętach p. p. Stojałowskiego o wsparcie na utrzymanie opuszczonych sierót.
736. L. s. 1048. Stanisława Winiarska we Lwowie p. p. Stojałowskiego o zapomogę.
737. L. s. 1049 Wydział powiatowy w Białej p. p. Stojałowskiego o dotację z funduszu krajowego na drogę Jawiszowice Wadowice.
738. L. s. 1050. Orłowicz Michał, były sługa Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Stojałowskiego o podwyższenie pensyi.
739. L. s. 1051. Leon Stachoń, nauczyciel we Lwowie p. p. Wasunga o pięciolecie.
740. L. s. 1052. Anna Bielecka, wdowa po nauczycielu w Bielanach p. p. Wasunga o zapomogę.
741. L. s. 1053 Towarzystwo „Ochronka dla małych dzieci p. w. błog. Stanisławy“ — Półwieś Zwierzyniecka p. p. Pastora o subwencyę.
742. L. s. 1054. Bronisława Bielowska, st. naucz., Pętna, p. p. Pastora o policzenie lat służby.
743. L. s. 1055. Komisya zdrojowa w Szczawnicy p. p. Bednarskiego o regulacyę potoka Szczawnego.
744. L. s. 1056. Komitet budowy kolei z Nowego Sącza do Krościenka p. p. Bednarskiego w sprawie wykończenia aktów sprawy budowy kolei Nowy Sącz-Krościenko i przedłożenia projektu budowy.
745. L. s. 1057. Streszyński Stanisław, starszy kierownik szkoły, Stryj, p. p. Brunickiego o policzenie lat służby.
746. L. s. 1058. Adolfiną Hłowacką, córką ś. p. Dyrektora szkoły ludowej w Zaleszczykach p. p. T. Cieńskiego o pensyę.
747. L. s. 1059. Zarząd Kółka rolniczego Niedźwiedzia p. p. Jedynaka o zarobek dla ludności przy budowie drogi.
748. L. s. 1060. Zarząd Kółka rolniczego Niedźwiedzia p. p. Jedynaka o regulacyę potoku Niedźwiadki z dopływami.
749. L. s. 1061. Bursa polska, Horodenka p. p. Theodorowicza o subwencyę.
750. L. s. 1062. Bursa polska dla synów nauczycieli Kraków p. p. Dembowskiego o subwencyę.
751. L. s. 1063. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ Bóbrka p. p. Mycielskiego o subwencyę.
752. L. s. 1064. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ Borysław p. p. Zamoyckiego o subwencyę.
753. L. s. 1065. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ Brzesko p. p. Bernadzikowskiego o subwencyę.
754. L. s. 1066. Związek gminy Kwików p. p. Bernadzikowskiego o regulacyę potoku Borowej.
755. L. s. 1067. Jan Chorobik z Niezdowa p. p. Bernadzikowskiego o zapomogę.
756. L. s. 1068. Osada Poręby Dębskie powiat Tarnobrzeg p. p. Tarnowskiego o utworzenie osobnej gminy.
757. L. s. 1069. Ludwik Gorzka, emerytowany kierownik szkoły Lwów, p. p. Jahla o zapomogę.
758. L. s. 1070. Helena Strońska, córka aptekarza szpitala krakowskiego, p. p. Marsa o zaopatrzenie.
759. L. s. 1071. Towarzystwo higieniczne Lwów p. p. Marsa o podwyższenie subwencyi.
760. L. s. 1072. Zarząd głównego Związku teatrów i chórów włościańskich Lwów p. p. Jedynaka o subwencyę na wydawnictwo „Biblioteki teatrów włościańskich“.
761. L. s. 1073. Zarząd głównego Związku teatrów i chórów włościańskich Lwów p. p. Jedynaka o subwencyę na rok 1908–09.
762. L. s. 1074. Zarząd głównego Związku teatrów i chórów włościańskich Lwów p. p. Jedynaka o subwencyę dla „Po-

- radnika teatrów i chórów włościańskich“.
763. L. s. 1075. Cecylia z Szopińskich Müllerowa, redaktorka pisma: „Kuchnia a zdrowie“ Lwów p. p. Wrzeźniowskiego o subwencyę.
764. L. s. 1076. Gmina Bzianka i inne p. p. Głębińskiego o odpisanie zaległych datków konkurencyjnych na regulacyę potoku Pielnica i Wisłok.
765. L. s. 1077. Antoni Jakubas, nauczyciel Przemyśl p. p. Dolińskiego o pięciolecie.
766. L. s. 1078. Bursa ludowa Przemyśl p. p. Dolińskiego o subwencyę na budowę domu.
767. L. s. 1079. Konwent P. P. Benedyktyniek Przemyśl p. p. Dolińskiego o subwencyę dla pryw. seminarjum żeńskiego.
768. L. s. 1080. Konwent P. P. Benedyktyniek Przemyśl p. p. Dolińskiego o subwencyę na r. 1909.
769. L. s. 1082. Sławińska Marya z Rudnickich, starsza nauczycielka Rado-
- myśl wielki p. p. Kędziora o policzenie lat służby.
770. L. s. 1083. Wydział Towarzystwa polskiej młodzieży im. Tadeusza Kościuszki Lwów p. p. Rutowskiego o subwencyę.
771. L. s. 1084. Spindlerowa Mina, Kraków p. p. Ptaka o zniżenie kosztów leczenia jej męża w Kulparkowie.
772. L. s. 1085. P. U., którem się exhibituje 21 petycyi p. p. Wrzeźniowskiego w sprawie nowego połączenia linii kolei głównej ad Sanok, a to : Magistratu m. Sanoka, z gminami: Posada sanocka, Mrzyglód, Stróże wielkie, Markowce, Prusiek, Dąbrówka polska, Stróże małe, Kuźmina, Międzybródź, Lalim, Leszczówka, Kaśtanowce, Grabówka, Jawornik ruski, Falejówka, Leszczawa dolna, Posada olchowska, Pakoszówka, Grabownica, Strachocina i Raczkowa.
773. M. s. 1087. Zbiorowa petycyja kobiet p. p. Adama o równouprawnienie

Wniesione po dzień 26. września 1908.

774. L. s. 1107. Reprezentacyja powiatowa w Ropczycach p. p. Jedyńska o zasilek z powodu klęsk elementarnych.
775. L. s. 1108. Reprezentacyja powiatowa w Ropczycach p. p. Jedyńska o udzielenie pomocy technicznej dla opracowania projektu regulacyi rzeki Wielopolki.
776. L. s. 1109. Komitet bursy Rawa p. p. Kołpaczkiwicza o subwencyę.
777. L. s. 1110. Stowarzyszenie „Dom rodzinny“ Kraków p. p. Lea o subwencyę.
778. L. s. 1111. Gmina miasta Krakowa p. p. Lea o subwencyę na cele parku im. Dr. Jordana.
779. L. s. 1112. Gmina miasta Krakowa p. p. Lea o subwencyę dla Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa.
780. L. s. 1113. Gmina miasta Krakowa p. p. Lea o subwencyę na cele wycieczek do Krakowa.
781. L. s. 1114. Zgromadzenie pp. Auguśtynek Kraków p. p. Lea o subwencyę na utrzymanie szkoły wydziałowej.
782. L. s. 1115. Przeor OO. Paulinów ks. Gliwa Kraków p. p. Lea o subwencyę na restauracyę kościoła.
783. 1116 Gen. Przełożona Zgromadzenia SS. Służebnic N. Maryi w Starej wsi p. p. Jędrzejowicza o subwencyę.
784. L. s. 1117. Towarzystwo imienia Kaczkowskiego w Dobromilu p. p. Senyka o subwencyę na bursę.
785. L. s. 1118. Zajączkowska Marya Janina, wdowa po sekundaryuszu szpitala lwowskiego, p. p. Głębińskiego o zaopatrzenie.

786. L. s. 1119. Urzędnicy krajowego Zakładu w Kulparkowie p. p. Głabińskiego o przyznanie 35 lat służby i 40% dodatek aktywalny.
787. L. s. 1120. Urzędnicy krajowego Zakładu w Kulparkowie p. p. Głabińskiego upraszają, by regulacja płac przewidziana budżetem na r. 1909 weszła w życie z dniem 1/1 1908.
788. L. s. 1121. Towarzystwo gimnazjalnej szkoły żeńskiej w Krakowie p. p. Leo o subwencyę
789. L. s. 1123. Wasyl Barwiński, słuchacz III. r. filozofii w Pradze obecnie we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o zapomogę na studia muzyczne.
790. L. s. 1124. Galicyjskie Towarzystwo ochrony zwierząt we Lwowie, p. p. Pinińskiego o zasiłek na r. 1908.
791. L. s. 1125. Redakcyja ludowej gazety „Nauka“ we Lwowie, p. p. Dudykiewicza o jednorazową wydatniejszą zapomogę.
792. L. s. 1126. Towarzystwo wzajemnej pomocy uczniów uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, p. p. Leo o zapomogę.
793. L. s. 1127. Mieszkańcy przysiółka Mulce ad Nisko, p. p. Bisa o zapomogę z powodu pożaru.
794. L. s. 1128. Rada gminy w Kopkach powiat Nisko, p. p. Bisa o zapomogę z powodu klęski elementarnej.
795. L. s. 1129. Melania Dąbrowska, przełożona zakładu naukowo-wychowawczego dla panienek w Stanisławowie p. p. Tadeusza Cięńskiego o udzielenie emerytury po 40-letniej służbie.
796. L. s. 1130. Towarzystwo Miłosierdzia „Opatrność“ we Lwowie, pp. Niezabitowskiego o zapomogę.
797. L. s. 1131. Powiatowe Towarzystwo rybackie Gorlice, p. p. ks. Pastora o subwencyę.
798. L. s. 1132. Komitet dla turystyki tatrzańskiej Zakopane, p. p. Wodzieckiego o zasiłek.
799. L. s. 1133. Towarzystwo muzyczno-dramatyczne w Jarosławiu, p. p. Jahla o subwencyę.
800. L. s. 1134. Tomasz Śliwiński, konduktor dróg krajowych Zakopane, p. p. Dąbskiego o veniam studiorum i aetatis.
801. L. s. 1135. Wanda Dziubińska, wdowa po praktykancie rachunkowym Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Niezabitowskiego o dar z łaski na r. 1909.
802. L. s. 1136. Wanda Dziubińska, wdowa po praktykancie rachunkowym Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Niezabitowskiego o dar z łaski na r. 1908.
803. L. s. 1137. Marya Bertleffówna, sierota po dyrektorze szpitala powszechnego we Lwowie, p. p. Adama o zapomogę.
804. L. s. 1138. Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych miasta Lwowa, p. p. Loewensteina o subwencyę na budowę domu.
805. L. s. 1139. Władysław Gołębski, emerytowany urzędnik Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Ciuchcińskiego o zapomogę.
806. L. s. 1140. Krajowy Związek turystyczny w Krakowie, p. p. Federowicza o subwencyę.
807. L. s. 1141. Stanisław Nycz kandydat nauczycielski dla wyższych szkół handlowych we Lwowie, p. p. Federowicza o stypendyum na studia handlowe.
808. L. s. 1142. O. Bonawentura Slezak, gwardyan w Krystynopolu, p. p. Wincentego Kraińskiego o subwencyę na restauracyę kościoła.
809. L. s. 1143. Towarzystwo „Szkilna Pomoc“ w Sokalu p. p. Wincentego Kraińskiego o subwencyę na bursę.

810. L. s. 1144. Zofia Strzałkowska, właścicielka prywatnego seminarium nauczycielskiego we Lwowie, p. p. Jahła o podwyższenie subwencji na r. 1908/9.
811. L. s. 1145. Wydział stowarzyszenia „Prywatne gimnazjum żeńskie“ w Stanisławowie, p. p. Bilińskiego o subwencyę.
812. L. s. 1146. Zofia Wanda Boberska, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Winniczuka o zapomogę.
813. L. s. 1147. Wojciech Matysiak, nauczyciel w Radomyślu, p. Z. Tarnowskiego o wyższą płacę, 3 dodatki pięcioletnie i zwrot kosztów przeniesienia.
814. L. s. 1148. Zaczek Szymon, czasowo spensyonowany nauczyciel w Nowym Targu, p. p. Bednarskiego o uwzględnienie brakujących lat i o pełną emeryturę.
815. L. s. 1149. Gmina Dobrzechów, p. p. Wasunga o zniżenie prestacyi szkolnej.
816. L. s. 1150. Gmina Korzuchów, p. p. Wasunga o zniżenie prestacyi szkolnej.
817. L. s. 1151. Gmina Tutkowice, p. p. Wasunga o zniżenie prestacyi szkolnej.
818. L. s. 1152. Reprezentacya gminy m. Janowa p. Brunickiego o przydzielenie do II. klasy plac nauczycielskich.
819. L. s. 1153. Funkcyonaryusze krajowej szkoły zawodowej w Stanisławowie, p. p. Bilińskiego o polepszenie bytu.
820. L. s. 1154. Walerya Opiłowa, wdowa po nauczycielu w Budach przeworskich, p. p. Urbańskiego o zapomogę.
821. L. s. 1155. Tekla Haszewiczowa, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Merunowicza o zapomogę.
822. L. s. 1156. Wasyl Romanów, nauczyciel w Czyżykowie, p. p. Merunowicza o policzenie lat służby.
823. L. s. 1157. Klara Karolina z Szydłowskich Markowska we Lwowie, p. p. Głębińskiego o wynagrodzenie za zrzeczenie się dożywocia na sprzedanej realności funduszowi krajowemu.
824. L. s. 1158. Helena Ziętkiewiczowa, starsza nauczycielka we Lwowie, p. p. Rayskiego o policzenie lat służby.
825. L. s. 1159. Mieszkańcy z Pysznicy, p. p. Bisa i Bernadzikowskiego o odbudowanie mostu na Sanie na drodze Nisko-Zarzeczce.
826. L. s. 1160. Antoni Dominikowski, zarządca podatkowy w Samborze, p. p. Ptaka o zwrot 1000 koron wypłaconych kasie szpitala krakowskiego przy wypłacie dotacyi.
827. L. s. 1161. Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
828. L. s. 1162. Towarzystwo „Dom dobroczynności“ w Śniatynie, p. p. Moysę o zasiłek dla ochronki im. Zagórskiej.
829. L. s. 1163. Urzędnicy szpitala krajowego we Lwowie, p. p. Głębińskiego w sprawie zrównania rang z urzędnikami Wydziału krajowego.
830. L. s. 1164. Stowarzyszenie „Praca kobiet“ we Lwowie, p. p. Loewensteina o subwencyę.
831. L. s. 1165. Słudzy krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, p. p. Loewensteina o zabezpieczenie bytu na starość.
832. L. s. 1166. Gmina Landestreu, p. p. Kurowca o subwencyę na wodociąg.
833. L. s. 1167. Towarzystwo „Narodna licznycia“ we Lwowie, p. p. Kurowca o subwencyę.
834. L. s. 1168. Bobiński Franciszek, nauczyciel w Kołomyi, p. p. Głębińskiego o 5-lecie.
835. L. s. 1169. Nauczycielstwo szkół wydziałowych w Stanisławowie, p. p. Winniczuka o podwyższenie dodatków 5-letnich.

836. L. s. 1170. Gmina Budków, p. p. Oleśnickiego o uwolnienie od prestacyi szkolnej
837. L. s. 1171. Stowarzyszenie fiaków w Stanisławowie, p. p. Winniczuka w sprawie myt w obrębie miasta.
838. L. s. 1172. Gmina miasta Krakowa, p. p. Leo w sprawie opodatkowania krajowych Towarzystw asekuracyjnych na rzecz straży pożarnej.
839. L. s. 1173. Gmina miasta Krakowa, p. p. Leo w sprawie urządzenia przy Zakładzie dla obłąkanych w zachodniej Galicyi osobnego oddziału dla nieuleczalnie chorych.
840. L. s. 1174. Kuratoria Akademii handlowej w Krakowie, p. p. Leo w sprawie szkolnictwa handlowego.
841. L. s. 1175. Reprezentacya powiatowa w Rzeszowie, p. p. Jędrzejowicza popiera petycyę Wydziału powiatowego w Buczaczu o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacyach powiatowych.
842. L. s. 1176. Wydział powiatowy w Tarnowie, p. p. Tertila i Witosa w sprawie fabryk szutru.
843. L. s. 1177. Mieszkańcy ze Śliwiny przysiółek ad Polana, p. p. Lewakowskiego o utworzenie samoistnej gminy.
844. L. s. 1178. Gmina Bereźnica szlachecka, p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
845. L. s. 1179. Gmina Uhrynów stary, p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
846. L. s. 1180. Gmina Kropiwniki, p. p. Kurowca o surowicę.
847. L. s. 1181. Wydział powiatowy w Grybowie z prośbą gminy Ciężkowice, p. p. Głębockiego o spowodowanie unieważnienia kontraktu najmu ubikacyi przez sąd w Ciężkowicach.
848. L. s. 1182. Wydział powiatowy w Drohobyczu, p. p. Zamoyskiego o zmianę §. 24. o reprezentacyach powiatowych.
849. L. s. 1183. Kobiety z Rozdołu. p. p. Merunowicza o równouprawnienie.
850. L. s. 1184. Gmina Berezowica mała, p. p. Michałowskiego w sprawie kosztów utrzymania Władysława Juzwów.
851. L. s. 1185. Koło Polek w Stanisławowie, p. p. Adama o równouprawnienie.
852. L. s. 1186. Z Zarządu Stowarzyszenia ochrony dziewcząt w Stanisławowie, p. p. Adama o równouprawnienie.
853. L. s. 1187. Zarząd stowarzyszenia kobiet w Stanisławowie, p. p. Adama o równouprawnienie.
854. L. s. 1188. Bursa nauczycielska w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o subwencyę.
855. L. s. 1189. Stowarzyszenie rękodzielnicze „Gwiazda“ w Kołomyi, p. p. Kleskiego o subwencyę.
856. L. s. 1190. Sokół w Wadowicach, p. p. Moysę o subwencyę.
857. L. s. 1194. Gmina Wadowice, p. p. Maissa w sprawie opłat gminnych od napojów alkoholowych.
858. L. s. 1195. Bursa im. Adama Mickiewicza w Bochni, p. p. Maissa o subwencyę.
859. L. s. 1196. Gaudyak Michał, nauczyciel w Sanoku, p. p. Wrześniowskiego o policzenie lat służby.
860. L. s. 1197. Sokół w Rymanowie, p. p. Wrześniowskiego o subwencyę.
861. L. s. 1198. Nauczyciele w Posadzie sanockiej i Posadzie olchowskiej, p. p. Wrześniowskiego o przeniesienie do II. klasy plac.
862. L. s. 1199. Sokół w Rzeszowie, p. p. Jabłońskiego o subwencyę.
863. L. s. 1200. Biliński Eugeniusz w Zbarazhu, pp. Kiweluka o pożyczkę bezprocentową na fabrykę tutek cygaretowych.
864. L. s. 1201. Gmina Pustków, p. p. Jedydynaka o pomoc z powodu klęski elementarnej.

865. L. s. 1202. Zakład wychowawczy w Łomni, p. p. Wereszczyńskiego o subwencyę.
866. L. s. 1203. Krajowy Związek turystyczny w Krakowie, p. Wereszczyńskiego o subwencyę.
867. L. s. 1204. Prywatne Seminarium nauczycielskie żeńskie w Zaleszczykach, p. p. Wereszczyńskiego o subwencyę.
868. L. s. 1205. Przełożona SS. Dominikanek w Wieloswi, p. p. Wereszczyńskiego o subwencyę.
869. L. s. 1206. Komitet restauracyi dla starej bożnicy w Krakowie, p. p. Saręgo o subwencyę.
870. L. s. 1207. Towarzystwo bursy przemyskiej, p. p. Dolińskiego o subwencyę dla bursy.
871. L. s. 1208. Towarzystwo bursy przemyskiej, p. p. Dolińskiego o subwencyę na pokrycie dachu domu.
872. L. s. 1209. Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, p. p. Adama o powołanie do Rady nadzorczej Banku krajowego jednego z członków Towarzystwa.
873. L. s. 1210. Towarzystwo św. Jadwigi we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę na dom opieki dla sług.
874. L. s. 1211. Sokół w Sędziszowie, p. p. Jedynaka o subwencyę.
875. L. s. 1212. Sokół w Radłowie, p. p. Bernadzikowskiego o subwencyę.
876. L. s. 1213. Senkara Walenty, emerytowany nauczyciel w Krakowie, p. p. Ptaka o podwyższenie emerytury.
877. L. s. 1214. Harasimowicz Leon, emerytowany nauczyciel w Łyścu, p. p. Wereszczyńskiego o pięciolecie.
878. L. s. 1215. Klimkowicz Józefa, wdowa po nauczycielu w Łyścu, p. p. Wereszczyńskiego o podwyższenie pensyi.
879. L. s. 1216. Mykietyn Zofia, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
880. L. s. 1217. Iżewski Wincenty, emerytowany nauczyciel w Dąbkach, p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
881. L. s. 1218. Mikulińska Walerya, wdowa po nauczycielu w Złoczowie, p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
882. L. s. 1219. Mirkowska Seweryna, wdowa po nauczycielu w Zaleszczykach, p. p. Wereszczyńskiego o pensyę dla córki.
883. L. s. 1220. Przybyłowicz Marya, wdowa po nauczycielu w Przemyśle, p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
884. L. s. 1221. Gmina Harta, p. p. Zdzisława Skrzyńskiego o jednorazową subwencyę na budowę drogi.
885. L. s. 1222. Gmina Kobylówłoki, p. p. Kiweluka w sprawie zakazu przez Wydział krajowy objęcia posady pisarza gminnego przez Mateusza Baraniaka.
886. L. s. 1223. Wydział powiatowy w Krakowie, p. p. Ptaka popiera petycyę Wydziału powiatowego w Buczaczu o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacyi powiatowej.
887. L. s. 1224. Ruskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na cele filii pożarnych.
888. L. s. 1225. Ruskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na wydawnictwo podręczników gimnastycznych i na przyrządy gimnastyczne.
889. L. s. 1226. Polińska Matylda, wdowa po kierowniku biura stenografów sejmowych we Lwowie, p. Loewensteina o zaopatrzenie na starość.
890. L. s. 1227. Komitet rzymsko-katolicki w Drohobyczu, p. p. Loewensteina o subwencyę na restauracyę kościoła.
891. L. s. 1228. Wydział „Opieki“ stowarzyszenia dla wspierania żydowskiej młodzieży szkół średnich we Lwowie, p. p. Loewensteina o zasiłek.

892. L. s. 1229. Petycyje wniesione p. p. M. Urbańskiego, o budowę kolei lokalnej z Rymanowa do Brzozowa: a to: Humniska (obszar dw.), Wzdów (Zw. gm.) Brzozów, (Zw. gm.) Grabownica, (obsz. dw.) Ilaczków, (Zw. gm.) Izdebki, (Zw. gm.) Wzdów, (obsz. dw.) Jasienica, (Zw. gm.) Jasienica, (obsz. dw.) Humniska, (Zw. gm.) Przycietnica, (Zw. gm.) Brzozów, (obsz. dw.) Woła jasienicka, (Zw. gm. i Turzepska) (Zw. gm.).
893. L. s. 1230. P. U., którem ekszibowano 9 petycyj, wniesionych p. p. Tarnowskiego Zdzisława o utworzenie Sądu obwodowego w Tarnobrzegu, a to gminy: Tarnobrzeg, Żupawa, Mokrzeszów, Zakrzów, Dzików, Miechocim, Jeziorko, Haty i Jadachy.
894. L. s. 1231. Wydział powiatowy w Brzozowie, p. p. Urbańskiego o budowę kolei lokalnej Rymanów-Brzozów.
895. L. s. 1232. Ruska bursa „Narodnyj Dim“ w Rawie, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
896. L. s. 1233. Lwowski Komitet pochodu jubileuszowego we Lwowie, p. p. Rutowskiego o subwencyę.
897. L. s. 1234. Komitet obywateli w Oświęcimiu, p. p. Stojałowskiego o założenie gimnazjum.
898. L. s. 1235. Gmina Monowice, p. p. Stojałowskiego o osuszenie pastwisk z fundusów przeznaczonych na naprawę zniszczonych przez wylewy gruntów.
899. L. s. 1236. Barbork Tomasz, gospodarz w Kaniowie, p. p. Stojałowskiego w sprawie odstąpionych gruntów pod obwałowanie Wisły.
900. L. s. 1237. Waleryan Janiszewski, emerytowany nauczyciel w Lubyczy, p. p. Głabińskiego o reaktywowanie w urzędzie nauczycielskim.
901. L. s. 1238. Sokół w Przemyślu, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
902. L. s. 1239. Sabina Niewiadomska, wdowa po inżynierze Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Kleskiego o podwyższenie pensyi wdowiej.
903. L. s. 1240. Pol Stanisław, dyetaryusz Wydziału krajowego, p. p. Adama o emeryturę.
904. L. s. 1241. Gmina Sietesz, p. p. Zardeckiego o zapomogę z powodu klęski pożaru.
905. L. s. 1242. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Kamionce strumiłowej, p. p. Stanisława Badeniego o subwencyę.

Wniesione po dzień 30. września 1908.

906. L. s. 1243. Powiatowa Kasa dla chorych w Drohobyczu, p. p. Zamoyskiego o subwencyę na utrzymanie szpitala w Borysławiu.
907. L. s. 1244. Konstancya Fangor, starsza nauczycielka w Borysławiu, przez posła Zamoyskiego o wliczenie lat służby.
908. L. s. 1245. Stowarzyszenie chrześc. rzemieślników „Gwiazda“ w Brodach, p. p. Sałę o subwencyę.
909. L. s. 1278. Nauczycielstwo gminy podm. w Dębniakach, p. p. Skołyżewskiego o przyznanie dodatku na mieszkanie.
910. L. s. 1279. Redakcja „Małego Światka“, p. p. Bojkę o subwencyę.
911. L. s. 1280. Horoszkiewiczówna Zofia Lwów, przez p. Merunowicza o zapomogę.
912. L. s. 1281. Katolicki Związek kobiet polskich Lwów, p. p. Kozłowskiego o subwencyę.

913. L. s. 1282. Towarzystwo pod nazwą „Ochronka dla małych dzieci“ w Dobczycach, p. p. Skołyśzewskiego o subwencyę na budowę ochronki.
914. L. s. 1283. Komitet budowy Ochronki dla dzieci w Dębnikach, p. p. Skołyśzewskiego o jednorazowy datek na budowę ochronki.
915. L. s. 1284. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Skawinie, p. p. Skołyśzewskiego o subwencyę.
916. L. s. 1285. Zarząd główny Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
917. L. s. 1286. Towarzystwo opieki nad sierotami we Lwowie, p. p. Głabińskiego o przyznanie udziału w kwocie 2.000 K. z rezerw zbiorowych kas sierocych.
918. L. s. 1287. Towarzystwo opieki nad sierotami we Lwowie, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
919. L. s. 1288. Kuchnia akademicka Lwów, przez członka Sejmu Marsa, o zapomogę.
920. L. s. 1289. Stowarzyszenie pracy kobiet w Przemyśle, p. p. Dołińskiego o zapomogę.
921. L. s. 1290. Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Krakowie, p. p. Leo o podwyższenie subwencyi.
922. L. s. 1291. Wydział Towarzystwa im. M. Kaczkowskiego we Lwowie, p. p. Korola o subwencyę.
923. L. s. 1292. Paweł Borawa, uczeń konserwatoryum gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie, p. p. Dembowskiego o stypendyum.
924. L. s. 1293. Marya Bogaczewiczowa, wdowa po sekretarzu Rady powiatowej w Ropczycach, zamieszkała w Tarnowie, p. p. Bataglię o uzupełnienie zaopatrzenia wdowiego.
925. L. s. 1294. Wydawnictwo „Polskiego Przeglądu emigracyjnego“ we Lwowie, p. p. Halbana o subwencyę.
926. L. s. 1295. Józefa z Żurowskich Nyczowa, wdowa po oficyaliście prywatnym w Przemyśle, p. p. Jahla o zapomogę.
927. L. s. 1296. Lwowskie Towarzystwo ratunkowe, p. p. Jahla o podwyższenie subwencyi.
928. L. s. 1297. Macierz szkolna księstwa Cieszyńskiego, p. p. Lubomirskiego o subwencyę na rok 1908 i 1909.
929. L. s. 1298. Gmina Żabno, p. p. Męcińskiego, o zapłacenie kosztów utrzymania Jana Krycińskiego w domu zaopatrzenia we Wiedniu w kwocie 844 koron 81 hal.
930. L. s. 1299. Zarząd SS. Służebniczek P. D. M. w Krystynopolu, p. członka Sejmu Czechowicza o zapomogę na r. 1909 w wysokości 5.000 koron.
931. L. s. 1300. S. M. Franciszka Felicjanka, przełożona Internatu seminarzystek w Przemyśle, p. p. Stadnickiego o subwencyę.
932. L. s. 1301. Komitet konkurencyjny w Opryszowcach, p. p. Winniczuka o zapomogę na dokończenie cerkwi.
933. L. s. 1302. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół II. we Lwowie, p. p. Adama o jednorazową subwencyę w kwocie 10.000 koron.
934. L. s. 1303. Zofia Adamecyk, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Adama o wsparcie miesięczne.
935. L. s. 1304. Józef Cetnar, uczeń konserwatoryum, p. p. Michałowskiego o subwencyę.
936. L. s. 1305. Dymitr Kulezycki, emerytowany nauczyciel ludowy w Czystopadach, p. p. Makucha o podwyższenie emerytury.
937. L. s. 1306. Komitet „Herbaciarni centowej“ we Lwowie, p. p. Rutowskiego o subwencyę.
938. L. s. 1307. Zarząd Koła Tow. S. L. w Rudkach, p. p. Skarbka o subwencyę na szkoły początkowe.

939. L. s. 1303. Zarząd Koła Tow. S. L. w Rudkach, p. p. Skarbka o subwencyę dla bursy włościańskiej w Rudkach.
940. L. s. 1309. Polskie Tow. gimnastyczne „Sokół“ w Rudkach, p. p. Skarbka o subwencyę.
941. L. s. 1310. Filia Tow. Kaczkowskiego w Drohobyczu, p. p. Hanczakowskiego o subwencyę.
942. L. s. 1311. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół IV. we Lwowie p. p. Loewensteina o subwencyę.
943. L. s. 1312. Polskie Tow. gimnastyczne Sokół w Zabłotowie, p. p. Moysę o subwencyę.
944. L. s. 1313. Polskie Tow. gimnastyczne Sokół w Limanowy, p. p. Marszałkowicza o subwencyę.
945. L. s. 1314. Polskie Tow. gimnastyczne Sokół w Złoczowie, p. p. Schnella o subwencyę.
946. L. s. 1315. Wydział galicyjskiego Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych we Lwowie, p. p. Marszałkowicza o subwencyę.
947. L. s. 1316. Zarząd główny Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Rayskiego o zasiłek.
948. L. s. 1317. Zarząd gł. Tow. szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Lubomirskiego o subwencyę na szkołę im. Tadeusza Kościuszki.
949. L. s. 1318. Zarząd gł. Tow. szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Skarbka o subwencyę na polską szkołę im. Maryi Konopnickiej w Morawskiej Ostrawie.
950. L. s. 1319. Zarząd gł. Tow. szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Bernadzikowskiego, Witosa i Jampolskiego o subwencyę na utrzymanie seminarjum nauczycielskiego Tow. szkoły ludowej.
951. L. s. 1320. Zarząd gł. Tow. szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Maissa o zasiłek na wydawnictwo „Przewodnika oświatowego“.
952. L. s. 1321. Jan Doroszkiewicz w Turce nad Str., p. p. Hanczakowskiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia w Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie jego córki ś. p. Pauliny.
953. L. s. 1322. Reprezentacya powiatowa w Krośnie, p. p. Gorayskiego o zmianę szkoły realnej w Krośnie na 8 klasowe gimnazjum klasyczne.
954. L. s. 1323. Gmina Sobów, powiat Tarnobrzeg, p. p. Skołyaszewskiego o zniżenie prestacyi szkolnej.
955. L. s. 1324. Gmina Sobów, powiat Tarnobrzeg, p. p. Skołyaszewskiego o zmuszenie właściciela dóbr Mokrzyśzów do dawania drzewa dla szkoły.
956. L. s. 1325. Grono nauczycielskie krajowej szkoły stolarskiej w Kalwaryi, p. p. Adama o zrównanie płac z poborami funkcyonaryuszy państwowych szkół zawodowych.
957. L. s. 1326. Feliks Gierucki, emer. nauczyciel w Krawęczynie, p. p. Kędziora o policzenie lat służby.
958. L. s. 1327. Franciszka Sawczyńska, nauczycielka w Kołomyi, p. p. Skołyaszewskiego o policzenie lat służby.
959. L. s. 1328. Eugenia z Borkowskich Andruszkiewiczowa, nauczycielka w Krakowie, p. p. Skołyaszewskiego o policzenie lat służby.
960. L. s. 1329. Starzecki Edward, nauczyciel w Piaskach, p. p. Moysę o policzenie lat służby.
961. L. s. 1330. Feliksa Mieczanowska, nauczycielka w Cuniowie, p. p. Adama o policzenie lat służby.
962. L. s. 1331. Lwowskie Towarzystwo ginekologiczne we Lwowie, przez p. p. Marsa, w sprawie kursów wakacyjnych dla położnych.
963. L. s. 1332. Urząd gminny miasta Żabno, p. p. Męcińskiego o uregulowanie potoku żabnieńskiego kosztem funduszu regulacyjnego.

964. L. s. 1333. Gmina Wulka, powiat Rzeszów, p. p. Jędrzejowicza o subwencyę na poprawę drogi.
965. L. s. 1334. Gmina Łukawica, p. p. Jędrzejowicza o subwencyę na cele drogowe.
966. L. s. 1335. Gmina Ostrusza, p. p. Cielucha w sprawie naprawy drogi gminnej II. klasy.
967. L. s. 1336. Wydział powiatowy w Przemyślanach, p. p. Potockiego o pożyczkę bezprocentową w kwotę 68.400 koron na pokrycie $\frac{1}{3}$ części datku konkurencyjnego na budowę dojazdów kolejowych Lwów-Podhajce.
968. L. s. 1337. Franciszek Duda i tow. w Brzezowej, powiat Wieliczka, p. p. Skołyszewskiego o zmianę §. 47. krajowej ustawy wodnej.
969. L. s. 1338. Gmina Wierzchosławice, p. p. Witosa w sprawie odwodnienia zalanych gruntów.
970. L. s. 1339. Gminy Strzeszyce i Krosna, powiat Limanowa p. p. Marszałkowicza o zabudowanie potoku krosnieńskiego w Krosny.
971. L. s. 1340. Wydział powiatowy w Turce, p. p. Hanczakowskiego o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacji powiatowej.
972. L. s. 1341. Kółko rolnicze w Woli żelichowskiej, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków.
973. L. s. 1342. Gmina Czukiew, p. p. Sozańskiego w sprawie zamykania szynków.
974. L. s. 1343. Mieszkańcy dekanatu nowotarskiego, przez p. Bednarskiego w sprawie zamykania szynków.
975. L. s. 1344. Mieszkańcy gminy Sadzawy, powiat Bohorodeczany, p. p. Makucha w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
976. L. s. 1345. Mieszkańcy gminy Tułow, powiat Śniatyn, p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej i rybołówstwa.
977. L. s. 1346. Gmina miasta Bolechowa p. p. Loewensteina o kreowanie c. k. Starostwa w Bolechowie.
978. L. s. 1347. Wydział powiatowy w Podhajcach, p. p. Krzczunowicza o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacji powiatowej.
979. L. s. 1348. Gmina Sucha wola, powiat Cieszanów, p. p. Jampolskiego o utworzenie samoistnej gminy pod nazwą Sucha wola II. część.
980. L. s. 1349. Mieszkańcy podzielonego obszaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej, p. p. Lewakowskiego o przyłączenie do związku gminy Chyrowa.
981. L. s. 1350. Zwierzchność gminy miasta Tyśmienicy, p. p. A. Lubomirskiego o kreowanie c. k. Starostwa w Tyśmienicy.
982. L. s. 1351. Petycja Związku galicyjskich gmin wiejskich, p. p. Głębińskiego w sprawie podniesienia tych gmin.
983. L. s. 1352. Wydział powiatowy w Przemyślanach, p. p. Potockiego o zmianę §. 24. ustawy o reprezentacji powiatowej.
984. L. s. 1353. Tadeusz Filippi, były adjunkt Wydziału krajowego w Sierszy p. p. Głębińskiego o wymiar emerytury.
985. L. s. 1357. Towarzystwo św. Stanisława Kostki (opieka nad terminatorami) we Lwowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę na rok 1908.
986. L. s. 1358. Towarzystwo św. Stanisława Kostki (opieka nad terminatorami) we Lwowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę za rok 1909.
987. L. s. 1359. Szyrajew Regina we Lwowie, p. p. Pinińskiego o zasiłek na cele artystyczne.
988. L. s. 1360. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Podwołoczyskach, p. p. Pinińskiego o subwencyę.

989. L. s. 1361. Bursa im. Mickiewicza w Trembowli, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
990. L. s. 1362. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Kaczycach, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
991. L. s. 1363. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Buczaczu, p. p. St. Hen. hr. Badeniego o subwencyę.
992. L. s. 1364. Gmina Majdan, p. p. Tysszkiewicza o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
993. L. s. 1365. Karpel Jan, nauczyciel w Nagnojowie, p. p. Głębińskiego o policzenie lat służby.
994. L. s. 1366. Paskowa Tekla, wdowa po nauczycielu w Padwi narodowej, p. p. Kędziora w sprawie pensyi i o zapomogę.
995. L. s. 1367. Gmina Majdan, p. p. Tysszkiewicza o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
996. L. s. 1368. Wydział krajowy w sprawie petycyi Hipolita Maryana Nowickiego, pisarza etatowego szpitala lwowskiego o veniam studiorum.
997. L. s. 1369. Urząd gminny i komitet cerkiewny w Tetylkowcach, p. p. Dudykiewicza o zapomogę na dokończenie cerkwi.
998. L. s. 1370. Mieszkańcy gminy Dewianowej, p. p. Dudykiewicza o regulacyę rzeki Gniła Lipa S. III.
999. L. s. 1371. Drelinkiewicz z Pakuszewskich Marya w Założcach, p. p. Dudykiewicza, sierota po konduktorze dróg krajowych o jednorazową odprawę.

Wniesione po dzień 1. października 1908 r.

1000. L. s. 1372. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Podhajcach, p. p. Schätzla o subwencyę.
1001. L. s. 1373. Władysław Ścibor Rylski, kierownik prywatnego gimnazjum żeńskiego w Przemyśle, p. p. Schätzla o subwencyę.
1002. L. s. 1374. Towarzystwo muzyczne im. Moniuszki w Kołomyi, p. p. Kleskiego o zapomogę.
1003. L. s. 1375. Dyrekcyja prywatnego seminarium nauczycielskiego w Kołomyi, p. p. Kleskiego o subwencyę.
1004. L. s. 1376. Bursa ludowa w Kołomyi, p. p. Kleskiego o subwencyę.
1005. L. s. 1377. Towarzystwo Szkoły ludowej w Peczeniżynie, p. p. Kleskiego o subwencyę na zakupno domu.
1006. L. s. 1378. Dyrekcyja Spółki przemysłowej „Trud“ we Lwowie, p. p. Kiweluka o zapomogę na bursę i szkołę zawodową.
1007. L. s. 1379. Silkiewiczówna Kamila, sierota po emerytowanym dyrektorze kasy krajowej we Lwowie, p. p. Stapińskiego o stały dar z łaski.
1008. L. s. 1380. Urzędnicy i aplikanci manipulacyjni Wydziału krajowego, p. p. Głębińskiego o powiększenie etatu.
1009. L. s. 1381. Gwardyan OO. Kapucynów w Olesku, p. p. Gniewosza o subwencyę na restauracyę kościoła.
1010. L. s. 1382. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Tarnowie, p. p. Tertila o subwencyę.
1011. L. s. 1383. Towarzystwo greckokatolickich księży im. św. Andrzeja p. p. Senyka o subwencyę na budowę sanatorjum.
1012. L. s. 1384. Komitet budowy domu dla żeńskiego seminarium nauczycielskiego ruskiego we Lwowie, p. p. Lewickiego o subwencyę.

1013. L. s. 1385. Ruskie Towarzystwo „Hałycko-russkaja-Matyca“ we Lwowie, p. p. Korola o subwencyę.
1014. L. s. 1386. Russko-narodny Instytut „Narodny Dom“ we Lwowie, p. p. Korola o subwencyę.
1015. L. s. 1387. Towarzystwo „Russkich Dam“ we Lwowie, p. p. Korola o subwencyę na bursę.
1016. L. s. 1388. Towarzystwo „Ruskich Pań“ w Stryju p. p. Oleśnickiego o subwencyę na bursę.
1017. L. s. 1389. Pożarnicza filia ruskiego Towarzystwa gimnastycznego Sokół w Dubiu p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
1018. L. s. 1390. Towarzystwo „Szkilna Pomicz“ we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
1019. L. s. 1391. Ruskie Towarzystwo opieki nad sługami we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
1020. L. s. 1392. Ruska ochronka przy ul. św. Marcina we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na rok 1908 i 1909.
1021. L. s. 1393. Ruska Ochronka przy ul. Solarnej we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o subwencyę na rok 1908 i 1909.
1022. L. s. 1394. Gmina Krehorów, p. p. Lewickiego o regulacyę rzeki Świrz
1023. L. s. 1395. Gmina Żurów p. p. Lewickiego o regulacyę rzeki Świrz.
1024. L. s. 1396. Gmina Korostowice, p. p. Lewickiego w sprawie regulacyi III. Sekeyi Gniłej Lipy.
1025. L. s. 1397. Mekięłyta Michał, emerytowany nauczyciel w Zwinogrodzie, p. p. Oleśnickiego o policzenie lat służby.
1026. L. s. 1398. Katecheci szkół wydziałowych we Lwowie, p. p. Lewickiego o zniżenie lat służby i podwyższenie dodatków pięcioletnich.
1027. L. s. 1399. Daniłowiczowa Serafina, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Lewickiego o podwyższenie pensyi.
1028. L. s. 1400. Hrycan Daniel, nauczyciel w Sarnkach średnich, p. p. Lewickiego o dwa pięciolecia.
1029. L. s. 1401. Pierwsza galicyjska tkalnia mechaniczna dla wyrobów bawełnianych Braci Czeczowiczka w Andrychowcie, p. p. Bataglię o pożyczkę.
1030. L. s. 1402. Olga Głowacka, właścicielka pierwszej krajowej fabryki pudełek kartonowych we Lwowie, p. p. Makucha o zapomogę lub pożyczkę bezprocentową.
1031. L. s. 1403. Krajowy Sojuz gospodarsko-mleczarski w Stryju, p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
1032. L. s. 1404. Komitet budowy kościoła parafialnego w Sokolowie ad Rzeszów, p. p. Tyszkiewicza o zasiłek.
1033. L. s. 1405. Szymon Zając, starszy nauczyciel 4-klasowej szkoły męskiej w Jaśle, p. p. Adama o policzenie lat służby do emerytury.
1034. L. s. 1406. Anna Janicka, wdowa po nauczycielu ludowym w Tarnowie, p. p. Adama o podwyższenie dodatku na wychowanie dwóch synów.
1035. L. s. 1407. Koło Pań T. S. L. we Lwowie ptp. o subwencyę.
1036. L. s. 1408. Towarzystwo opieki nad opuszczonymi chłopcami w Stanisławowie, p. p. Adama o subwencyę.
1037. L. s. 1409. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Bohorodczanach, p. p. Krynickiego o subwencyę.
1038. L. s. 1410. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Monasterzyskach, p. p. St. hr. Badeniego o subwencyę.
1039. L. s. 1411. Waleryan Janiszewski, emerytowany nauczyciel szkoły ludowej w Lubaczowie, p. p. Obertyńskiego o reaktywowanie w urzędzie nauczycielskim.

1040. L. s. 1412. Rada powiatowa w Rawie ruskiej, p. p. Obertyńskiego o ukrajowienie dróg powiatowych Niemirów-Rawa-Uhnów-Bełz, i t. d.
1041. L. s. 1413. Wydział powiatowy w Rawie ruskiej, p. p. Obertyńskiego o subwencyę na naprawę dróg gminnych.
1042. L. s. 1414. Marya Kucharzowa w Rawie ruskiej, p. p. Obertyńskiego o stypendyum dla syna.
1043. L. s. 1415. Włodzimierz Dolański we Lwowie. p. p. Bataglię o subwencyę na kształcenie się w grze na fortepianie.
1044. L. s. 1416. Stowarzyszenie rękodzielników lwowskich „Gwiazda“, p. p. Skalkowskiego o zasiłek.
1045. L. s. 1417. Zarząd Towarzystwa Biblioteki uczniów Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, p. członek Sejmu Fiericha o subwencyę.
1046. L. s. 1418. Aleksandra Hubicka, starsza nauczycielka w Przemyśle, p. p. Dolińskiego o pięciolecie za 20 lat służby nauczycielskiej.
1047. L. s. 1419. Aniela Łękańska, starsza nauczycielka w Przemyśle, p. p. Dolińskiego o pięciolecie za 20 lat służby nauczycielskiej.
1048. L. s. 1420. Władysław Rączka, tymczasowy nauczyciel w Olszynach, p. p. Długosza o zapomogę.
1049. L. s. 1421. Gmina miasta Biecz, p. p. Długosza o subwencyę na odbudowanie ratusza i wieży.
1050. L. s. 1422. Andrzej Fryc w Czernichowie, p. p. Stapińskiego o zapomogę na warsztat stolarski.
1051. L. s. 1423. Leokadya Stępińska, wdowa po zarządcy szpitala w Jaśle, zamieszkała we Lwowie, p. p. Stapińskiego o zapomogę.
1052. L. s. 1424. Towarzystwo „Eleuterya“ we Lwowie, p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1053. L. s. 1425. Towarzystwo „Eleuterya“ w Krakowie, p. p. Stapińskiego o subwencyę na r. 1908.
1054. L. s. 1426. Julia Błażowska, wdowa po droźniku krajowym w Czaszynie, p. p. Stapińskiego o zasiłek.
1055. L. s. 1427. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Pnikuciu, p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1056. L. s. 1428. Gmina miasta Dukli, p. p. Stapińskiego o subwencyę na budowę mostu na rzece Jasiółce.
1057. L. s. 1429. Gmina Łęki, p. p. Stapińskiego o zapomogę.
1058. L. s. 1430. Gmina Faliszówka, p. p. Stapińskiego o zapomogę.
1059. L. s. 1431. Marya Konowalec, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Zaskowie, p. p. Stapińskiego o policzenie lat służby do emerytury.
1060. L. s. 1432. Michał Kozicki, emerytowany nauczyciel szkoły ludowej w Krakowie, p. p. Stapińskiego o podwyższenie emerytury.
1061. L. s. 1433. Rozalia Mroczo, była dozorczyń chorych w Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, p. p. Stapińskiego o dodatek do emerytury.
1062. L. s. 1434. Gmina Trzebowisko, p. p. Stapińskiego o wydzielenie z powiatu sądowego Głogów, a przydzielenie do powiatu sądowego Rzeszów.
1063. L. s. 1435. Olga Dubówna, nauczycielka szkoły wydziałowej żeńskiej w Buczaczu, p. p. St. H. Badeniego o policzenie 4 lat służby.
1064. L. s. 1436. Eufrozyna Szubrowa, wdowa po nauczycielu w Domaradzie, p. p. Weisera o podwyższenie pensyi wdowiej.
1065. L. s. 1437. Michał Sala, nadetatowy nauczyciel szkoły ludowej w Izdebniku, p. p. Styłę o emeryturę.
1066. L. s. 1438. Komitet wykonawczy Wiecu sekretarzy oraz urzędników

- kasowych i policyjnych, objętych ustawą z r. 1896, p. p. Długosza o unormowanie płac i stosunków służbowych.
1067. L. s. 1439. Wincenty Momut, emerytowany nauczyciel w Śniatynie, p. p. Długosza o przyznanie dodatku pięcioletniego.
1068. L. s. 1440. Komitet emerytowanych nauczycieli całego kraju w Krakowie, p. p. Długosza o podwyższenie emerytury.
1069. L. s. 1476. Gmina Izbiska, p. p. Kędziora w sprawie dorzynania bydła w wypadkach nagłych.
1070. L. s. 1477. Gmina Jamy, p. p. Kędziora w sprawie dorzynania bydła w wypadkach nagłych.
1071. L. s. 1478. Gmina Podbereże, p. p. Kędziora w sprawie dorzynania bydła w wypadkach nagłych.
1072. L. s. 1479. Gmina Grzybów, p. p. Kędziora w sprawie dorzynania bydła w wypadkach nagłych.
1073. L. s. 1480. Gmina Pień, p. p. Kędziora w sprawie dorzynania bydła w wypadkach nagłych.
1074. L. s. 1481. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Delatynie, p. p. Cipsera o subwencyę.
1075. L. s. 1482. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Dolinie, p. p. Cipsera o subwencyę.
1076. L. s. 1483. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Roźniatowie, p. p. Cipsera o subwencyę.
1077. L. s. 1484. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Bolechowie p. p. Cipsera o subwencyę.
1078. L. s. 1485. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Czerniowcach p. p. Tertila o subwencyę.
1079. L. s. 1486. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Przeworsku p. p. A. Lubomirskiego o subwencyę.
1080. L. s. 1487. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Pilźnie p. p. Krężła o subwencyę.
1081. L. s. 1488. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Jarosławiu p. p. Jahla o subwencyę.
1082. L. s. 1489. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Skolem p. p. Brunickiego o subwencyę.
1083. L. s. 1490. Hudymowa Zofia, wdowa po nauczycielu we Lwowie p. p. Adama o zapomogę.
1084. L. s. 1491. Komitet przebudowy kościoła OO. Dominikanów w Tarnobrzegu p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1085. L. s. 1492. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnowie p. p. Tertila o subwencyę.
1086. L. s. 1493. Brodowski Jan, były droźnik krajowy w Horodence p. p. Theodorowicza o zaopatrzenie.
1087. L. s. 1494. Towarzystwo „Ruski Dom narodny“ w Kałuszu p. p. Kurowca o zapomogę.
1088. L. s. 1495. Muzeum technologiczne im. ces. Franciszka Józefa dla przemysłu rękodzielniczego we Lwowie p. Kolischera o subwencyę.
1089. L. s. 1496. Rada opiekuńcza „Polskiego Związku katolickich uczniów rękodzielniczych“ w Krakowie p. p. Jędrzejowicza o subwencyę na budowę domu.
1090. L. s. 1497. Marcin i Justyna Koroluk w Czerniejowie p. p. Makucha o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1091. L. s. 1498. Naukowe Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie p. p. Oleśnickiego o zapomogę na dom akademicki.
1092. L. s. 1499. Komitet ruskiego teatru we Lwowie pp. Oleśnickiego o subwencyę na r. 1908.

1093. L. s. 1500. Jaworowska Anna, wdowa po nauczycielu w Rozwadowie, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
1094. L. s. 1501. Zarząd główny Polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie p. p. Głębińskiego o subwencję na budowę domu.
1095. L. s. 1502. Komitet budowy kościoła szkolnego przy Ochronce w Stryju p. p. J. Brunickiego o subwencję.
1096. L. s. 1503. Siciński Michał, nauczyciel we Lwowie, p. p. Wasunga o przyznanie różnicy w płacy w drodze łaski.
1097. L. s. 1504. Smagałówna Jadwiga, sierota po nauczycielu w Trzcianie, p. p. Jędrzejowicza o pensję sierocą.
1098. L. s. 1505. Stiasny Józef, emerytowany nauczyciel w Buczaczu, p. p. St. H. Badeniego o przyznanie pięcioleci.
1099. L. s. 1506. Gmina Chlebowice p. p. Bojkę w sprawie budowy nowego budynku szkolnego.
1100. L. s. 1507. Gangel Jakób, nauczyciel we Lwowie, p. p. Adama o pięciolecie.
1101. L. s. 1508. Lisowski Józef, Jasiński Ludwik, Trojnar Piotr, Lewioki Emil i Bamborowicz Teofil, nauczyciele we Lwowie, p. p. Adama o pięciolecie.
1102. K. s. 1509. Nauczyciele Zamarstynowa, Kleparowa i Zniesienia p. p. Adama o zaliczenie do II. klasy plac.
1103. L. s. 1510. Mieszkańcy Jaworowa, p. p. Lewickiego o założenie ruskiego gimnazjum.
1104. L. s. 1511. Gmina w Zimnejwodzie p. p. Stapińskiego w sprawie funduszów drogowych.
1105. L. s. 1512. Wydział powiatowy w Gródku p. p. Brunickiego o uznanie drogi powiatowej Gródek - Komarno za drogę krajową.
1106. L. s. 1513. Gmina Ulanica p. p. Urbańskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1107. L. s. 1514. Gmina Wołódz p. p. Urbańskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1108. L. s. 1515. Gmina Łubno p. p. Urbańskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1109. L. s. 1516. Gmina Hłudno p. p. Skrzyńskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1110. L. s. 1517. Gmina Przedmieście Dynowskie p. p. Skrzyńskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1111. L. s. 1518. Gmina Jasienica p. p. Skrzyńskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1112. L. s. 1519. Gmina Wola jesienioka p. p. Skrzyńskiego o zasiłek na budowę dróg.
1113. L. s. 1520. Marczyński Roman, właściciel fabryki w Półwsiu zwierzyńskim, p. p. Battaglię o wynagrodzenie strat z powodu przystąpienia gminy do Krakowa.
1114. L. s. 1521. Kudyszyn Jan z Gruszki p. p. Makucha w sprawie kosztów leczenia żony.
1115. L. s. 1522. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowskińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie organizacyi szkół.
1116. L. s. 1523. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowskińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie podwyższenia dodatków pięcioletnich.
1117. L. s. 1524. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowskińskich nauczycielek i nauczycieli (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie zmiany art. IV. ustawy o Radzie szkolnej krajowej.
1118. L. s. 1525. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowskińskich

- nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie zmiany ustawy o mianowaniu nauczycieli.
1119. L. s. 1526. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha o przyznanie nauczycielom płac najniższych 4 rang urzędników państwowych.
1120. L. s. 1527. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie udzielania nauczycielom zaliczek na płace.
1121. L. s. 1528. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha o podwyższenie płac dla emerytów i wdów po nauczycielach.
1122. L. s. 1529. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha o zmniejszenie lat służby do 35 lat.
1123. L. s. 1530. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie zniesienia wakacyjnych kursów dla niekwalifikowanych nauczycielek.
1124. L. s. 1531. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie udzielania większych pożyczek nauczycielom.
1125. L. s. 1532. Towarzystwo wzajemna pomoc galicyjskich i bukowińskich nauczycieli i nauczycielek (ruskie) we Lwowie p. p. Makucha w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa.
1126. L. s. 1533. Mieszkańcy gminy Wrocanki p. p. Stapińskiego o odpisanie podatków z powodu klęsk elementarnych.
1127. L. s. 1534. Preisner Józef w Jaczowie p. p. Stapińskiego o odpisanie podatków z powodu klęsk elementarnych.
1128. L. s. 1535. Mieszkańcy gminy Głowienko p. p. Stapińskiego o zaprowadzenie ustawy co do palenia tytoniu przez młodzież.
1129. L. s. 1536. Członkowie czytelnicy w Rudzie różanieckiej p. p. Jampolskiego w sprawie zamykania szynków.
1130. L. s. 1537. Mieszkańcy Głowienka p. p. Stapińskiego w sprawie ustawy o dorzynaniu bydła z konieczności.
1131. L. s. 1538. Gmina Sąsiadowice p. p. Stapińskiego w sprawie ustawy drogowej.
1132. L. s. 1539. Zarząd fabryki płyt słomianych (Marya Mikułowska) w Siemiechowie p. p. Battaglię o subwencję.
1133. L. s. 1540. Mieszkańcy gminy Siwka kałuska p. p. Kurowca o pobór surowicy.
1134. L. s. 1541. Mieszkańcy gminy Stańkowa p. p. Kurowca o surowicę dla bydła.
1135. L. s. 1542. Barborka Tomasz, gospodarz gruntowy w Kamionce bestwińskiej p. p. Bojkę o odnowienie granic i odpisanie podatków z powodu obwałowania Wisły.
1136. L. s. 1543. Gmina Krosno, p. p. Gorayskiego w sprawie obwałowania potoku Subatówka.
1137. L. s. 1544. Wydział powiatowy Ropczyce p. p. Jedynaka o założenie fabryk szutru.
1138. L. s. 1545. Gminy: Dębniki, Ludwinów i Zakrzówek p. p. Federowicza o przyłączenie ich do m. Krakowa.
1139. L. s. 1546. Gmina Zbydniów p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.

1140. L. s. 1547. Gmina Domacyny p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1141. L. s. 1548. Gmina Zaleszany p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu
1142. L. s. 1549. Gmina Zawoje p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1143. L. s. 1550. Gmina Ldziany p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1144. L. s. 1551. Gmina Kamień p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1145. L. s. 1552. Gmina Szerzyny p. p. Stefozyka w sprawie zamykania szynków.
1146. L. s. 1553. Gmina Ldziany p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej.
1147. L. s. 1554. Gmina Dukla p. p. Stapińskiego o utworzenie starostwa w Dukli.
1148. L. s. 1555. Urząd gminny w Łukawcu p. p. Wasunga o wybudowanie krajowej szkoły koszykarskiej.
1149. L. s. 1556. Nitkowa Marya, wdowa po nauczycielu w Rzeszowie p. p. Wasunga o podwyższenie pensji.
1150. L. s. 1557. Nauczyciele i nauczycielki szkół podmiejskich krakowskich p. p. Wasunga o zaliczenie do płac kl. I.
1151. L. s. 1558. Głagal Henryk, nauczyciel we Lwowie p. p. Loewensteina o pięciolecie.
1152. L. s. 1559. Mieszkańcy w Wrocance pp. Stapińskiego w sprawie trzebień lasów.
1153. L. s. 1560. Mieszkańcy w Zassowie p. p. Stapińskiego w sprawie trzebień lasów.
1154. L. s. 1563. Zbiorowa petycja kobiet p. p. Stapińskiego o równouprawnienie.
1155. L. s. 1564. Skołyszewski Wiktor, Górski Antoni, Czeż Karol, Wójcik Franciszek, p. p. Skołyszewskiego o subwencję na uprawę łoży koszykarskiej.
1156. L. s. 1565. Mieszkańcy gminy Stare Siolo i Cieszanów p. p. Stapińskiego o zamknięcie granicy dla wywozu drzewa.
1157. L. s. 1566. Wydział powiatowy w Śniatynie p. p. Moysę o podwyższenie subwencji na budowę drogi Tulaków, Stecowa.
1158. L. s. 1567. Przełożona Internatu św. Jana Kantego we Lwowie p. p. Schätzla o subwencję.
1159. L. s. 1573. P. U., któremu exhibuje się 11 petycyj p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków, a to mieszkańców gminy: Koźmice, Mielniów, Bugaj, Chorągiewka, Pawlikowice, Koźmice wielkie, Stare Siolo, Rzepiennik, Lędnica górna, Górna wieś i Głowienko.
1160. L. s. 1574. P. U., któremu się exhibuje 13 petycyj wniesionych p. p. Stapińskiego w sprawie reformy wyborczej, a to mieszkańców gminy Sawa, Orzechówka, Krzesławice, Bukowa, Stare Siolo, Liszna, Szebnie, Łopuszka, Głowienko, Rudnik, Zassów, Wierzawice i Radłowice.
1161. L. s. 1575. P. U., któremu exhibuje się 6 petycyj, wniesionych p. p. Stapińskiego w sprawie ustawy łowieckiej, a to mieszkańców gminy: Rogi, Wierzawice, Pogwizdów, Lutomierz, Zassów, Mazurkówka.
1162. L. s. 1576. Gmina Olchowczyk, pow. Husiatyn, p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej.
1163. L. s. 1577. Towarzystwo Bursy św. Wojciecha we Lwowie p. p. Pinińskiego o subwencję na budowę nowego budynku.
1164. L. s. 1578. Repr. gm. Mielec p. p. Sękowskiego w sprawie kreowania sądu obwodowego w Mielcu.

Wniesione po dzień 3. października 1908.

1165. L. s. 1579. Mieszkańcy gminy Dublany, p. p. Starzyńskiego o subwencyę na ochronkę miejscową.
1166. L. s. 1580. Proboszcz w Ossiaku, Karyntya, p. p. Głabińskiego o subwencyę na utrzymanie grobu króla polskiego Bolesława II.
1167. L. s. 1581. Holzmüllerówna Antonina w Krakowie, p. p. Federowicza o subwencyę na kształcenie się w spiewie.
1168. L. s. 1582. Gmina Leżajsk, p. p. Żardeckiego, o subwencyę na budowę rzeźni.
1169. L. s. 1583. Christof Jan we Lwowie, p. p. Ciucheńskiego o wynagrodzenie strat przy dostawie stór dla Zakładu w Kulparkowie.
1170. L. s. 1584. Paśławska Józefa z Pohoreckich we Lwowie, p. p. Adama o wsparcie.
1171. L. s. 1585. Lang Helena we Lwowie, p. p. Rayskiego o subwencyę na studia w malarstwie.
1172. L. s. 1586. Gmina Jaworów, p. p. Sapięhę, o założenie gimnazjum w Jaworowie.
1173. L. s. 1587. Brześ Tomasz, nauczyciel w Gorzycach, p. p. Żardeckiego o policzenie lat służby.
1174. L. s. 1588. Mossoczy Adella, wdowa po nauczycielu w Tłustem, p. p. Moysę o podwyższenie pensyi.
1175. L. s. 1589. Gmina Janowice, p. p. Witosa o zapomogę na budowę szkoły.
1176. L. s. 1590. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie udzielania zaliczek nauczycielom.
1177. L. s. 1591. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha o podwyższenie dodatków pięcioletnich nauczycielom ludowym.
1178. L. s. 1592. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie organizacyi szkół ludowych.
1179. L. s. 1593. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie udzielania większych pożyczek nauczycielom na budowę domów.
1180. L. s. 1594. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie p. p. Makucha w sprawie zniesienia wakacyjnych kursów dla niekwalifikowanych nauczycielek.
1181. L. s. 1595. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie zmiany ustawy z r. 1905 o mianowaniu nauczycieli ludowych.
1182. L. s. 1596. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie zmiany art. IV. ustawy o Radzie szkolnej.
1183. L. s. 1597. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie zrównania płac nauczycielskich z 4-tą klasą najniższych rang urzędników państwowych.
1184. L. s. 1598. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie podniesienia poborów dla emerytów, wdów i sierót po nauczycielach.
1185. L. s. 1599. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha o zniżenie lat służby nauczycielskiej do 35 lat.
1186. L. s. 1600. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Makucha w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego.

1187. L. s. 1601. Władysław Marcinkowski, emerytowany zastępca dyrektora Oddziału rachunkowego Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Żardeckiego o doliczenie lat służby i podwyższenie emerytury.
1188. L. s. 1602. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Żółkwi, p. p. Starzyńskiego o subwencyę.
1189. L. s. 1603. Stowarzyszenie Bibliotek chrześcijańskich w Tarnowie, p. p. Tertila o subwencyę.
1190. L. s. 1604. Marya z Haniewskich Ferusowa, starsza nauczycielka w Bryńcach zagórnych, p. p. Głębińskiego o policzenie lat służby.
1191. L. s. 1605. Polska bursa włościańska im. Tadeusza Kościuszki w Stanisławowie, p. p. Głębińskiego o subwencyę.
1192. L. s. 1606. Franciszek Zajchowski w Monachium, p. p. Głębińskiego o subwencyę na studia malarskie.
1193. L. s. 1607. Marya Ilczukowa, wdowa po droźniku krajowym w Zaleszczykach, p. p. Głębińskiego o pensyę wdowią.
1194. L. s. 1608. Bursa jubileuszowa im. Franciszka Józefa I. w Sanoku, p. p. Gorayskiego o zasilek.
1195. L. s. 1609. Mikołaj Dmyterko, dyak w Wasylowie, p. p. Kołpaczkiewicza o emeryturę lub datek roczny.
1196. L. s. 1610. Stowarzyszenie żydowskich rękodzielników „Jad Charuzim“ we Lwowie, p. p. Loewensteina o subwencyę.
1197. L. s. 1611. Wydział Towarzystwa pedagogicznego ruskiego we Lwowie, przez p. Oleśnickiego o subwencyę.
1198. L. s. 1612. Towarzystwo „Szkilna Pomoc“ w Kołomyi, p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
1199. L. s. 1613. Stowarzyszenie rękodzielników i mieszczan „Gwiazda“ w Gródku Jagiellońskim, p. p. Kollischerera o subwencyę.
1200. L. s. 1614. Jan Rudolf Spigel, wydawca „Skorowidza“ adresowego kr. stol. m. Lwowa, p. p. Adama o subwencyę w kwocie 2000 K.
1201. L. s. 1615. I. Galicyjskie Stowarzyszenie głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie, p. p. Ciucheńskiego o subwencyę na rok 1909.
1202. L. s. 1616. Wydział Towarzystwa św. Apostoła Pawła we Lwowie, p. członka Sejmu Czechowicza o subwencyę.
1203. L. s. 1617. Wydział Towarzystwa św. Apostoła Pawła we Lwowie, p. członka Sejmu Czechowicza o subwencyę na urządzenie misyj.
1204. L. s. 1618. Kuratorya Internatu św. Stanisława w Tarnowie p. p. Męcińskiego o subwencyę.
1205. L. s. 1619. Paulina Gobińska, wdowa po lekarzu we Lwowie, p. p. Bednarskiego o zapomogę.
1206. L. s. 1620. Zacharyasz Dudyński, emer. nauczyciel ludowy w Tarnopolu, p. p. Głębińskiego o podwyższenie daru z łaski.
1207. L. s. 1621. Józefa Gulin, wdowa po nauczycielu ludowym w Złoczowie, p. p. Weisera o podwyższenie wdowiej płacy.
1208. L. s. 1622. Wiktoryn Hostynka, emerytowany nauczyciel szkół wydzielonych męskich w Bochni, obecnie nauczyciel szkoły więziennej przy c. k. Sądzie krajowym karnym w Krakowie, p. p. Bandrowskiego o dodatek pięcioletni.
1209. L. s. 1623. Marya Baczyńska, wdowa po nauczycielu w Zamarstynowie, p. p. Adama o wsparcie.
1210. L. s. 1624. Ludwik Józef Pierzchała, nauczyciel we Lwowie, p. p. Adama o pięcioletnie.

1211. L. s. 1625. Marya z Kittlasów Janikowska, emerytowana nauczycielka szkoły żeńskiej we Lwowie, p. p. Adama o przyznanie w drodze łaski 5 lat służby prowizorycznej.
1212. L. s. 1626. Mieszkańcy miasta Stryja, p. p. Fruchtmana o utworzenie szkoły realnej w Stryju.
1213. L. s. 1627. Paweł Mospaniuk, kierownik szkoły w Doroszowie wielkim, p. p. Ciuchcińskiego o pięciolecie.
1214. L. s. 1628. Zwierzchność gminna w Brzostku, p. p. Krężła o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 774 koron 47 hal. kosztów utrzymania Karoliny Kwiatek.
1215. L. s. 1629. Wydział powiatowy w Nowym Targu i okoliczne miejscowości, p. p. Bednarskiego o kolej z Nowego Targu do Czorsztyna i dalej do Szczawnicy.
1216. L. s. 1630. Gmina miasta Lwowa, p. p. Ciuchcińskiego o porękę kraju dla pożyczki 4,000.000 koron.
1217. L. s. 1631. Wydział powiatowy w Złoczowie, p. p. K. Badeniego o uznanie drogi z Krasnego do Glinian i t. d. za krajowe.
1218. L. s. 1632. Gmina Szczawnica, p. p. Bednarskiego o regulację potoku górskiego „Bryjarka“.
1219. L. s. 1633. Reprezentacja miasta Brzostek, p. p. Krężła o udział w dochodach podatku osobisto dochodowego.
1220. L. s. 1634. Włościanie z Latoszyzna, p. p. Jedynaka o zapomogę.
1221. L. s. 1635. Bazyli Korol, lustrator Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym we Lwowie, p. p. Skalkowskiego o veniam aetatis.
1222. L. s. 1636. Towarzystwo ludoznawcze we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę
1223. L. s. 1637. Marya Holejko, wdowa po kierowniku szkoły ś. p. J. Holejko, p. p. Głębińskiego o przyznanie prawa do emerytury.
1224. L. s. 1638. Marya Czerniewicz, wdowa po kierowniku szkoły ludowej we Lwowie, p. p. Głębińskiego o podwyższenie emerytury.
1225. L. s. 1639. Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę na pokrycie kosztów budowy domu.
1226. L. s. 1640. Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę na organizacyę powiatowe.
1227. L. s. 1677. Wydział Towarzystwa pedagogicznego (ruskie) w Brzeżanach, p. p. Starucha o subwencyę dla bursy.
1228. L. s. 1678. Komitet budowy Kościoła w Bogdanówce, p. p. Pinińskiego o subwencyę.
1229. L. s. 1679. Zwierzchność gminna w Padwi narodowej, p. p. Kędziora o pokrycie kosztów utrzymania 989 kor. 20 hal. za Chanę Ziegelmann z funduszu krajowego.
1230. L. s. 1680. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń żywego inwentarza „Samopomoc rolnicza“ we Lwowie, p. p. Merunowicza o subwencyę.
1231. L. s. 1681. Towarzystwo szkoły ludowej w Dobromilu, p. p. Adama o subwencyę na założenie ochronki.
1232. L. s. 1682. Zarząd Przytuliska dla sierót pod wezwaniem św. Józefa we Lwowie, p. p. Mycielskiego o subwencyę.
1233. L. s. 1683. Gmina Słoboda niebielowska, p. p. Kurowca o zbudowanie mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1234. L. s. 1684. Gmina Jaworówka, p. p. Kurowca o zbudowanie mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.

1235. L. s. 1685. Gmina Krasna, p. p. Kurowca o zbudowanie mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1236. L. s. 1686. Wydział powiatowy w Samborze, p. p. Sozańskiego w sprawie urządzenia ładowni dla towarów przy przystanku kolejowym w Biskowicach.
1237. L. s. 1687. Wydział powiatowy w Samborze, p. p. Sozańskiego w sprawie zamiany przystanku kolejowego w Dorożowie na zwykłą stację kolejową.
1238. L. s. 1688. Gmina Kulczyce szlach. i Kulczyce rustykalne, p. p. Sozańskiego o urządzenie kolejowego przystanku osobowego w Kulczycach.
1239. L. s. 1689. Gmina Wiśnicz nowy koło Bochni, p. p. Górskiego o budowę kolei w Bochni do Wiśnicza pod Limanową.
1240. L. s. 1690. Mysłowski Franciszek, właściciel dóbr w Zwiniaczu, p. p. Cieleckiego o założenie szkoły kilimkarskiej w Zwiniaczu.
1241. L. s. 1691. Gmina miasta Leżajsk, p. p. Żardeckiego o utworzenie szkoły uzupełniającej przemysłowej w Leżajsku.
1242. L. s. 1692. Gmina Smolarzyny, p. p. Żardeckiego w sprawie regulacji rzeki Wisłok w 30–31 klm.
1243. L. s. 1693. Mieszkańcy Wólki mazowieckiej, p. p. Kołpaczkiwicza o regulację potoku Rata w 10 latach.
1244. L. s. 1694. Mieszkańcy Hujcza p. p. Kołpaczkiwicza o regulację potoku Rata w 10 latach.
1245. L. s. 1695. Gmina Zagórze, Siedleczka i okol., p. p. Żardeckiego o zniesienie myta na drodze krajowej w Kańczudze.
1246. L. s. 1696. Zwierzchność gminna w Rakszawie, p. p. Żardeckiego w sprawie zmiany ustawy drogowej etc.
1247. L. s. 1697. Petycja zbiorowa, p. p. Głębińskiego o uznanie drogi gminnej I. klasy z Biertowic do Zembrzyc za drogę krajową.
1248. L. s. 1698. Zwierzchność gminna Rakszawa, p. p. Żardeckiego o wyjednanie zezwolenia dla tamtejszych rzemieślników na sprzedaż wyrobów po jarmarkach.
1249. L. s. 1699. Ringel Breine w Probużnej, p. p. Sandulaka o zezwolenie na urządzenie składu soli.
1250. L. s. 1700. Gmina Padew kolonia, p. p. Kędziora o niżenie prestacyi szkolnej.
1251. L. s. 1701. Zarząd kółka rolniczego w Padwi narodowej, p. p. Kędziora o założenie krajowej szkółki sadowniczej.
1252. L. s. 1702. Dąbrowicka Jadwiga, nauczycielka w Hołoskowie, p. p. Makucha o policzenie lat służby.
1253. L. s. 1710. P. u. którem się ekshibuje 100 petycyj wniesionych p. p. Dudykiewicza o zniesienie ruskiej pisowni fonetycznej, a to następujących miejscowości: Wróblík król. powiat Krosno 1 petycja, Brzozdowce pow. Bóbrka 2 pet., Kudryńce p. Borszczów 6 pet., Batyjów p. Brody 1 pet., Stanisławczyk p. Brody 1 pet., Czechy p. Brody 3 pet., Kustyń p. Brody 1 pet., Wierzchnia p. Gorlice 1 pet., Gładyszów p. Gorlice 1 pet., Małastów p. Gorlice 1 pet., Rozdziele p. Gorlice 1 pet., Tarnawa, Krosno p. Dobromil 2 pet., Miżuń p. Dolina 1 pet., Litynia p. Drohobycz 1 pet., Bilcza p. Drohobycz 1 pet., Gaje niżne p. Drohobycz 2 pet., Żurawków p. Żydaczów 1 pet., Zabłotowce p. Żydaczów 1 pet., Łowczyce p. Żydaczów 2 pet., Nowesioło p. Żółkiew 1 pet., Kabarowce p. Zborów 1 pet., Pomorzany p. Zborów 2 pet., Beremowce p. Zborów 1 pet., Zbora p. Kałusz 1 pet., Siwka kał. p. Kałusz

- 1 pet., Podgórski p. Kałusz 1 pet., Witków now. p. Kamionka 1 pet., Terstiana p. Krosno 1 pet., Tylawa p. Krosno 2 pet., Smereczne p. Krosno 1 pet., Łukowe p. Lisko 1 pet., Hoczów p. Lisko 1 pet., Jabłonka p. Lisko 1 pet., Bóbrka p. Lisko 1 pet., Nadwórna p. Nadwórna 3 pet., Nowy Sącz 1 pet., Rozbosz p. Przeworsk 1 pet., Barycz p. Przemyśl 1 pet., Śliwnica p. Przemyśl 1 pet., Borszczów p. Przemyślany 2 pet., Zamoście p. Przemyślany 2 pet., Dunajów p. Przemyślany 2 pet., Krzywice p. Przemyślany 1 pet., Plecienice p. Przemyślany 1 pet., Poluchów p. Przemyślany 1 pet., Demianów p. Rohatyn 1 pet., Kołbajowice p. Rudki 1 pet., Kołodrubry p. Rudki 1 pet., Sambor 4 pet., Prusy p. Sambor 1 pet., Nowoszyce p. Sambor 1 pet., Łuka p. Sambor 1 pet., Poznanika p. Skałat 1 pet., Żabcze mur. p. Sokal 1 pet., Przewodów p. Sokal 1 pet., Stararopa p. Sambor 1 pet., Tuchla p. Stryj 1 pet., Daszawa p. Stryj 1 pet., Sanok 1 pet., Płonna p. Sanok 2 pet., Kostarówce p. Sanok 2 pet., Jurowce p. Sanok 1 pet., Wróblík szlach. p. Sanok 1 pet., Rozwadów p. Tarnobrzeg 1 pet., Oleszów p. Tłumacz 1. pet., Dzyryn p. Czortków 2 pet., Jazów nowy p. Jaworów 2 pet., Laszki p. Jarosław 2 pet., Grabowiec p. Jarosław 1 pet., Sosnica p. Jarosław 1 pet., Wola ceklińska p. Jasło 1 pet., Folusz p. Jasło 1 pet., Świątkowa mała p. Jasło 1. pet., Świątkowa wielka p. Jasło 1 petycja.
1254. L. s. 1711. Czytelnia Tow. Sz. L. im. Bernarda Goldmana w Brodach, p. p. Sałę o subwencyę.
1255. L. s. 1712. Grono nauczycieli m. Kołomyi, p. p. Kleskiego o podwyższenie dodatków pięcioletnich.
1256. L. s. 1713. Mieszkańcy Dunajowa, p. p. Dudykiewicza o subwencyę na budowę cerkwi.
1257. L. s. 1714. Gmina Husne wyżne i okoliczne, p. p. Hanczakowskiego o subwencyę na naprawę drogi.
1258. L. s. 1715. Helena Kaplińska, właścicielka liceum żeńskiego w Krakowie, p. p. Bernadzikowskiego o subwencyę.
1259. L. s. 1716. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Niepołomicach, p. p. Maissa o subwencyę.
1260. L. s. 1717. Wydział Towarzystwa bursy gimnazyalnej w Wadowicach, p. p. Maissa o zapomogę.
1261. L. s. 1718. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o subwencyę.
1262. L. s. 1719. Marya z Gutowskich Miniewska we Lwowie, p. p. Męcińskiego o subwencyę na powiększenie pracowni.
1263. L. s. 1720. Wydział Towarzystwa wzajemnej pomocy uczestników powstania z roku 1863/64, p. p. Męcińskiego o subwencyę
1264. L. s. 1721. Ludwik Hładunski, właściciel realności i stolarni w Kołomyi, p. p. Kleskiego o pożyczkę 10.000 koron.
1265. L. s. 1722. Wydział Towarzystwa bursy polskiej w Kołomyi, p. p. Kleskiego o subwencyę.
1266. L. s. 1723. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Peczenizynie, p. p. Kleskiego o subwencyę.
1267. L. s. 1725. Wydział Towarzystwa muzycznego „Lutnia“ w Rzeszowie, p. p. Jabłońskiego o subwencyę.
1268. L. s. 1726. Kobiety w Nowym Sączu, p. p. Adama o równouprawnienie.
1269. L. s. 1727. Reprezentacya gminy miasta Rohatyna, p. p. Krzczunowicza w sprawie dodatków gminnych od napojów po upływie roku 1910.

1270. L. s. 1728. Reprezentacya gminy miasta Rohatyna, p. p. Krzeczunowicza, o kreowanie w Rohatynie szkoły średniej.
1271. L. s. 1729. Gmina miasta Rohatyna, p. p. Krzeczunowicza o przyznaniu po roku 1910 prawa poboru opłat szynkarskich.
1272. L. s. 1730. Zwierzchność gminna w Sędziszowie, p. p. Cielucha o zniesienie prestacyi szkolnej.
1273. L. s. 1731. Gminy Banica, Czerteżna, Izby, Bieliczna, p. p. Hanczakowskiego o zapomogę na drogę ze Śnieżnicy do granicy węgierskiej.
1274. L. s. 1732. Marya Sobolewska nauczycielka w Delatynie, p. p. Michałowskiego o przyznanie jej poborów III. klasy plac.
1275. L. s. 1733. Józef Żaki, emerytowany nauczyciel ludowy w Trembowli, p. p. Michałowskiego o doliczenie lat służby.
1276. L. s. 1734. Sabina Strzelecka, wdowa po nauczycielu w Samborze, p. p. Bojkę o zapomogę.
1277. L. s. 1735. Wydział Towarzystwa im. Michała Kaczkowskiego w Śniatynie, p. p. Korola o subwencyę.
1278. L. s. 1736. Anna Salewicz, wdowa po nauczycielu w Oknianach, p. p. Korola o podwyższenie emerytury.
1279. L. s. 1737. Wydział Rady powiatowej w Kamionce str., p. p. St. Badeniego w sprawie założenia fabryk szutru.
1280. L. s. 1738. Zwierzchność gminy w Miechowicach wielkich, p. p. Bojkę w sprawie datku konkurencyjnego na regulacyę Kisielicy.
1281. L. s. 1739. Zwierzchność gminy w Miechowicach wielkich, p. p. Bojkę w sprawie budowy mostu.
1282. L. s. 1740. Galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu, p. p. Cieleckiego o subwencyę.
1283. L. s. 1741. Emilia Młech, nauczycielka w Rakszawie, przez p. Laskowskiego o przyznanie sześć lat służby.
1284. L. s. 1742. Związek właścicieli realności w Nowym Sączu, p. p. Stapińskiego w sprawie projektowanych ustaw, dotyczących inwestycyj gminnych w Nowym Sączu.
1285. L. s. 1743. Załęska Józefa, wdowa po właśc. dóbr we Lwowie, p. p. Merunowicza o zapomogę.
1286. L. s. 1744. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Tarnobrzegu, p. p. Z. Tarnowskiego o subwencyę.
1287. L. s. 1745. Maślanka Feliks, uczeń gimnazyalny w Krakowie, p. p. Federowicza o zapomogę.
1288. L. s. 1746. Gmina Ocice, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1289. L. s. 1747. Gmina Radomyśl, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1290. L. s. 1748. Gmina Cygany, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1291. L. s. 1749. Gmina Dąbrowa rzezycka, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1292. L. s. 1750. Ajdukiewicz Kazimierz, przewodniczący komitetu Ochronki w Dublanach, p. p. Starzyńskiego o subwencyę.
1293. L. s. 1751. Towarzystwo Dobroczynności im. św. Salomei w Żółkwi, p. p. Starzyńskiego o subwencyę na budowę ochronki.
1294. L. s. 1754. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Kosowie, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
1295. L. s. 1755. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Łańcucie, p. p. Żardeckiego o subwencyę.

1296. L. s. 1756. Wydział powiatowy w Łańcucie, p. p. Żardeckiego o założenie krajowej fabryki cementu.
1297. L. s. 1757. Grono nauczycieli szkoły sukienniczej w Rakszawie, p. p. Żardeckiego o polepszenie warunków służbowych i płac.
1298. L. s. 1758. Gmina Kozłów powiat Brzeżany, p. p. Schätzla o zaliczenie do gmin miejskich rządzących się ustawą gminną z 3. lipca 1896.
1299. L. s. 1759. Gimnastyczne Towarzystwo „Sokół“ w Brzeżanach, p. p. Schätzla o subwencję.
1300. L. s. 1760. Powszechne Towarzystwo budowy tanich domów mieszkalnych i domów robotniczych w Krakowie, p. p. Landaua o subwencję.
1301. L. s. 1761. Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku w Dublinach, p. p. Sękowskiego o zasiłek.
1302. L. s. 1764. Wydział Spółki wodnej dla obwałowania Wisły i Raby, p. p. Bernadzikowskiego o pokrycie z funduszków państwowych raty konkurencyjnej.

Wniesione po dzień 5 października 1908.

1303. L. s. 1768. Gmina Kozłów p. p. Sozańskiego o kreowanie sądu powiatowego w Kozłowie.
1304. L. s. 1769. Hemmerling Mikołaj, emer. dyrektor szkoły wydziałowej w Kołomyi p. p. Kleskiego z prośbą o załatwienie tamtegorocznego podania Ls. 3619/07 o podwyższenie emerytury.
1305. L. s. 1770. Filia Towarzystwa „Proświta“ w Mościskach p. p. Skwarke o zapomogę dla włościan z powodu klęsk elementarnych.
1306. L. s. 1771. Gmina Miejsce piastowe p. p. Trzecieckiego w sprawie regulacji i obwałowania potoku Lubatówka.
1307. L. s. 1772. Tomasz Czaykowski, profesor seminarium, nauczyciel, redaktor i wydawca „Głosu rolniczego“ w Tarnowie p. p. Tertila o subwencję.
1308. L. s. 1773. Izba lekarska wschodnio-galicyska p. p. Bednarskiego w sprawie projektu ustawy krajowej normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych.
1309. L. s. 1774. Gmina Półwieś zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna wieś, Nowa wieś narodowa, Łobzów, Krowdrza, Prądnik czerwonny z Olszą, Grzegórzki, Piaski, Dąbie z Brzeszczem i Głubinowem p. p. Staryńskiego o przyłączenie ich do miasta Krakowa.
1310. L. s. 1775. Związek samoistnych rękodzielników, kupców i przemysłowców we Lwowie p. p. Ciuchcińskiego w sprawie krajowej komisji przemysłowej.
1311. L. s. 1776. Walerya Gabryelska, wdowa po nauczycielu ludowym w Krakowie p. p. Tertila o kwartał pośmiertny.
1312. L. s. 1777. Wydział powiatowy w Brzeżanach p. p. Schätzla o pomoc dla ludności dotkniętej klęską elementarną.
1313. L. s. 1778. Grono 4-klasowej szkoły ludowej w Pistyniu p. p. Tracza o posunięcie m. Pistynia do III-ciej klasy płac.
1314. L. s. 1779. Cypryan Janowski były nauczyciel w Przyłbicach p. p. Korola o zapomogę miesięczną dożgonną.
1315. L. s. 1780. Mieszkańcy gminy Orów p. p. Korola o bezpłatny pobór surrowicy.

1316. L. s. 1781. Artur Marie, nauczyciel szermierki we Lwowie p. p. Gorayskiego o subwencyę.
1317. L. s. 1782. Wydział powiatowy w Sanoku p. p. Laskowskiego o zwolnienie powiatu sanockiego od opłaty datku na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną.
1318. L. s. 1783. Józef Mercik, kierownik szkoły w Zręcinie p. p. Stapińskiego o najwyższy wymiar w IV. klasie płac.
1319. L. s. 1784. Michał Papla w Kaniowie bestwińskim p. p. Stapińskiego w sprawie wywłaszczenia gruntów pod obwałowanie Wisły.
1320. L. s. 1785. Stanisław Gogolewski b. ilustrator Wydziału powiatowego w Sokalu p. p. Stapińskiego o przyspieszenie załatwienia jego sprawy dyscyplinarnej.
1321. L. s. 1786. Zwierzchność gminna w Niwrze p. p. Stapińskiego o zapomogę na zakupno zboża.
1322. L. s. 1787. Towarzystwo zreformowanej szkoły średniej w Dąbrówce p. p. Hupkę o subwencyę.
1323. L. s. 1788. Zwierzchność gminna w Załuczu p. p. Stapińskiego o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1324. L. s. 1789. Bednarski Karol w Germakówce p. p. Stapińskiego o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1325. L. s. 1790. Pożarnicza filia lwowskiego Towarzystwa gimnastycznego „Sokił“ w Żydaczowie p. p. Lewickiego o zapomogę.
1326. L. s. 1791. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Samborze p. p. Sobolewskiego o subwencyę.
1327. L. s. 1792. Filia ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Czortkowie p. p. Kiweluka o subwen. na bursę.
1328. L. s. 1793. Towarzystwo ruska bursa rzemieślnicza i przemysłowa we Lwowie p. p. Lewickiego o subwencyę.
1329. L. s. 1794. Towarzystwo polskiej bursy ludowej w Samborze p. p. Sobolewskiego o subwencyę.
1330. L. s. 1795. Rozumiłowska Emilia sierota po nauczycielu w Samborze p. p. Sobolewskiego o zapomogę.
1331. L. s. 1796. Gmina Dobieszów p. p. Stapińskiego o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1332. L. s. 1797. Zwierzchność gminna Germakówka p. p. Stapińskiego o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1333. L. s. 1798. Gminy powiatu Rohatyn p. p. Lewickiego o założenie gimnazjum ruskiego w Rohatynie.
1334. L. s. 1799. Nauczycielstwo szkół wydziałowych p. p. Sobolewskiego w sprawie podwyższenia pięcioleci.
1335. L. s. 1800. Mieszkańcy dolnego biegu Gniłej Lipy w powiecie stanisławowskim i rohatyńskim p. p. Winniczuka w sprawie regulacji Gniłej Lipy.
1336. L. s. 1824. Jan Chomin, emer. nauczyciel ludowy w Ostrowie p. p. Lewickiego o podwyższenie emerytury.
1337. L. s. 1825. Marya Rzepecka, wdowa po katechecie szkoły ludowej w Samborze p. p. Sobolewskiego o przedłużenie zasiłku dla dzieci.
1338. L. s. 1826. Marek Singer, nauczyciel w Samborze p. p. Sobolewskiego o wliczenie lat służby.
1339. L. s. 1827. Hermina Grodek, nauczycielka w Strzałkowicach p. p. Sobolewskiego o policzenie lat służby prow. do emerytury.
1340. L. s. 1828. Komitet wykonawczy wiecu nauczycielskiego z roku 1907

- p. p. Makucha o zniesienie kategorii IV. klasy płac i t. d.
1341. L. s. 1829 Anysya Oleksińska, wdowa po nauczycielu ludowym w Gorlicach p. p. Długosza o zapomogę.
1342. L. s. 1830. Olga Ochwicz, wdowa po nauczycielu szkoły ćwiczeń w Samborze p. p. Sobolewskiego o zapomogę.
1343. L. s. 1831. Antonina Tyncowa, wdowa po nauczycielu ludowym w Podgórzu p. p. Maryewskiego o zapomogę.
1344. L. s. 1832. Paulina Stawska, nauczycielka we Lwowie p. p. Hanczakowskiego o wymiar emerytury.
1345. L. s. 1833. Walerya Mielechowa, wdowa po nauczycielu w Krakowie p. p. Wasunga o stypendyum dla syna.
1346. L. s. 1834. Jakób Smula, nauczyciel w Stryszowie p. p. Szweda o wliczenie 3 lat służby do emerytury.
1347. L. s. 1835. Jan Styła, emeryt. nauczyciel w Tarnowie p. p. Tertila o podwyższenie emerytury.
1348. L. s. 1836 Bursa rzemieślnicza i handlowa pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Kołomyi p. p. Klebskiego o zapomogę.
1349. L. s. 1837. Władysław Turski, em inżynier Wydziału krajowego p. p. Leo o przyznanie praw emerytalnych objętych uchwałą Wysokiego Sejmu z 16. marca 1907.
1350. L. s. 1838. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Bielsku p. p. Stojałowskiego o subwencyę.
1351. L. s. 1839. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Tuchowie p. p. Tertila o subwencyę.
1352. L. s. 1840. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Andrycho wie p. p. Styłę o subwencyę.
1353. L. s. 1841. Zarząd Towarzystwa „Zdrowie“ stowarzyszenie dla wspiera nia chorej młodzieży szkolnej ży dowskiej we Lwowie p. p. Loewen steina o subwencyę.
1354. L. s. 1842. Naczelny Zarząd krajo wego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Stapińskiego w sprawie organizacyi szkół.
1355. L. s. 1843. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Stapińskiego o znie sienie kursów wakacyjnych dla nie ukwalifikowanych nauczycielek.
1356. L. s. 1844. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Stapińskiego o zmianę ustawy z r. 1905 o mia nowaniu nauczycieli.
1357. L. s. 1845. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Stapińskiego w sprawie zaliczek na płace nau czycieli.
1358. L. s. 1846. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Stapińskiego w sprawie pragmatyki służbowej nauczycieli ludowych.
1359. L. s. 1847. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego w sprawie dodatków pięcioletnich.
1360. L. s. 1848. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego w sprawie zasiłków i pożyczek bez procentowych na budowę domów dla nauczycieli.
1361. L. s. 1849. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego w sprawie składu Rady szkolnej krajowej.
1362. L. s. 1850. Naczelny Zarząd kra jowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego o zrównanie płac nauczycielskich z urzędnikami państwowymi.

1363. L. s. 1851. Naczelny Zarząd krajowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego o znizienie lat służby nauczycielskiej.
1364. L. s. 1852. Komitet wykonawczy wiecu sekretarzy, oraz urzędników kasowych we Lwowie p. p. Sobolewskiego o unormowanie stosunków służbowych.
1365. L. s. 1853. Frankiewicz Stanisław, właściciel dóbr w Monasterzu p. p. Sobolewskiego w sprawie regulacji potoku „Sprynka“.
1366. L. s. 1854. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Krynicy p. p. Tertila o subwencyę.
1367. L. s. 1855. Sackiewicz Ferdynand weteran z 1863 roku w Kołomyi p. p. Kleskiego o zapomogę.
1368. L. s. 1856. Kołakowska Zofia z Zarzyckich we Lwowie p. p. Adama o zapomogę.
1369. L. s. 1857. Związek okręgowy Towarzystw szkoły ludowej we Lwowie p. p. Głębińskiego o subwencyę na bursę włóściańską.
1370. L. s. 1858. Grono mieszkańców w Szczercu p. p. Głębińskiego o subwencyę na restauracyę kościoła.
1371. L. s. 1859. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Janowicach p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1372. L. s. 1860. Przełożona internatu im. św. Jana Kantego (SS. Marya Kunaszowska we Lwowie) p. p. Ciuchcińskiego o subwencyę.
1373. L. s. 1861. Rudzka Marya, wdowa po urzędniku Wydziału krajowego p. p. Loewensteina o pensyę wdowią.
1374. L. s. 1862. Bobrowska Walentyna, wdowa po inżynierze Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Szweda o zapomogę.
1375. L. s. 1863. Przełożona SS. Bazylianek w Jaworowie p. p. Kurowca o subwencyę na internat.
1376. L. s. 1864. Ochronka imienia aroyksiężniczki Zofii Fryderyki w Stanisławowie p. p. Brykczyńskiego o subwencyę.
1377. L. s. 1865. Powiatowy Zarząd kółek rolniczych w Gródku p. p. A. Brunickiego o subwencyę.
1378. L. s. 1866. Związek nauczycielek we Lwowie p. członka Sejmu Bilczewskiego o subwencyę na utrzymanie schroniska dla nauczycielek.
1379. L. s. 1867. Stowarzyszenie dla zwalczania gruźlicy we Lwowie p. p. Wodzickiego o subwencyę.
1380. L. s. 1868. Przełożenstwo klasztoru SS. Bożej Miłości w Białej p. p. Stojalowskiego o subwencyę.
1381. L. s. 1869. Towarzystwo bursy dla żydowskiej ubogiej młodzieży gimnazjalnej w Brodach p. p. Rittla o subwencyę.
1382. L. s. 1870. Gmina Jaworów p. p. Sapięę o subwencyę na prywatne gimnazyum.
1383. L. s. 1871. Chrzanowska Marya, nauczycielka we Lwowie, p. p. Sobolewskiego o pięciolecie.
1384. L. s. 1872. Julia 1. v. Cieckiewicz 2. v. Sieberowa w Krakowie p. p. Bandrowskiego o odprawę jako wdowie po Cieckiewiczzu nauczycielu ludowym.
1385. L. s. 1873. Naczelny Zarząd krajowego Związku nauczycielskiego w Krakowie p. p. Bandrowskiego w sprawie podwyższenia poborów dla emerytów i wdów po nauczycielach.
1386. L. s. 1874. Nauczycielstwo szkół wydziałowych w Samborze p. p. Sobolewskiego o podwyższenie dodatków pięcioletnich.
1387. L. s. 1875. „Samopomoc rolnicza“ dla ubezpieczenia bydła we Lwowie p. p. Głębińskiego o subwencyę.
1388. L. s. 1876. Krawczyk Franciszek, gospodarz w Kaniowie p. p. Stojas

- łowskiego o reklasyfikację gruntu i o zwrot podatku.
1389. L. s. 1877. Mieszkańcy gminy Knapy p. p. Stapińskiego w sprawie pre-stacyi drogowej.
1390. L. s. 1878. Wydział powiatowy w Bóbrce p. p. Mycielskiego w sprawie fabryk szutru.
1391. L. s. 1879. Gmina Śliwki p. p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1392. L. s. 1880. Gmina Przysłup p. Kurowca o budowę mostu na Łomnicy w Dobrowlanach.
1393. L. s. 1882. Towarzystwo kredytowe rękodzielników i przemysłowców Krakowie p. p. Federowicza o zwrot dodatków krajowych do podatku zarobkowego w latach 1900 - 1903.
1394. L. s. 1883. Rektor Zmartwychwstańców w Krakowie p. p. Federowicza o subwencję na utrzymanie zakładu.
1395. L. s. 1884. Towarzystwo ruskich rzemieślników „Zoria“ w Drohobyczu p. p. Makucha o subwencję.
1396. L. s. 1885. Julia z Hammerów Fleischmannowa i Wydział Towarzystwa „Ochronka“ dla dziewcząt żydowskich w Tarnopolu p. p. Michałowskiego o subwencję.
1397. L. s. 1886. Ruska bursa w Gorlicach p. p. Hanczakowskiego o zapomogę.
1398. L. s. 1887. Karpińska Marya we Lwowie p. p. Jabłońskiego o zapomogę na malarstwo.
1399. L. s. 1888. Ruska bursa w Stryju p. p. Oleśnickiego o subwencję.
1400. L. s. 1889. Ruska bursa w Tarnopolu p. p. Dumkę o subwencję.
1401. L. s. 1890. Związek polskich górników w Dąbrowie (Ślązk austriacki) p. p. Jahla o subwencję na szkołę górniczą.
1402. L. s. 1891. Pezda Jan, stolarz w Rybarzowicach p. p. Stojałowskiego o pożyczkę na warstat.
1403. L. s. 1892. Wydział powiatowy w Wieliczce p. p. Skołyszewskiego w sprawie dojazdu kolejowego ze wsi Radziszowa do stacyi.
1404. L. s. 1893. Gmina Wyżne p. p. Wasunga w sprawie budowy drogi przez gminę.
1405. L. s. 1894. Mieszkańcy gminy Orów p. p. Korola o budowę drogi przez Truskawiec do Drohobycza.
1406. L. s. 1895. Wydział powiatowy w Mielcu p. p. Sękowskiego w sprawie ukrajowienia dróg w tamtejszym powiecie.
1407. L. s. 1896. Wydział powiatowy w Mielcu p. p. Sękowskiego o subwencję na naprawę dróg.
1408. L. s. 1897. Krawczyk Franciszek, gospodarz w Kaniowie p. p. Stapińskiego o odszkodowanie tytułem kleśki elementarnej, spowodowanej wadliwą budową śluzy.
1409. L. s. 1898. Mieszkańcy gminy Knapy p. p. Stapińskiego w sprawie ustawy łowieckiej.
1410. L. s. 1899. Mieszkańcy gminy Sulistrowy p. p. Stapińskiego o regulację potoku Rówień.
1411. L. s. 1900. Zbiorowa petycja kobiet w Zakopanem p. p. Adama o uprawnienie kobiet.
1412. L. s. 1901. Gminy okręgu sądowno-bolechowskiego p. p. Cipsera o surowicę.
1413. L. s. 1902. Gmina Wierzchnia p. p. Cipsera o surowicę.
1414. L. s. 1903. Gmina Wańkowice i okoliczne p. p. Lewakowskiego o regulację potoku „Błożewka“.
1415. L. s. 1904. Leśniak Walenty w Górnej wsi p. p. Styłę w sprawie kosztów leczenia syna w Kulparkowie.
1416. L. s. 1905. Gminy powiatu Strzyżowskiego p. p. Wasunga w sprawie stacyi ogierów w Strzyżowie.

1417. L. s. 1906. Wydział powiatowy w Tarnopolu p. p. Michałowskiego w sprawie fabryk szutru.
1418. L. s. 1907. Komitet krajowy wykonawczy wiecu nauczycielskiego p. p. Stapińskiego w sprawie podwyższenia płac nauczycielskich.
1419. L. s. 1908. Kowalska Marya, wdowa po nauczycielu w Jeziernie p. p. Wasunga o zapomogę.
1420. L. s. 1909. Mieszkańcy gminy Stare Bystre p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.
1421. L. s. 1910. Mieszkańcy gminy Czarny Dunajec p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.
1422. L. s. 1911. Mieszkańcy gminy Międzyrzeczerwienne p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.
1423. L. s. 1912. Mieszkańcy gminy w Dziale p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.
1424. L. s. 1913. Mieszkańcy gminy Odrowąż p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.
1425. L. s. 1916. Pitulko Leon, asystent geologii we Lwowie, p. p. Maissa o subwencyę na badania kraj. złomów soli.
1426. L. s. 1917. Zakład wychowawczy SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu we Lwowie p. p. Czartoryskiego o podwyższenie subwencyi.
1427. L. s. 1918. Kuratorya fundacyi bp. Ozyasza Gottfelda w Samborze p. p. Sobolewskiego o subwencyę na szpital żydowski.
1428. L. s. 1919. Arcybiskup Theodorowicz, członek Sejmu o subwencyę na restauracyę katedry obrządku ormiańskiego we Lwowie.
1429. L. s. 1920. Towarzystwo kolonii leczniczych we Lwowie p. p. Adama o podwyższenie subwencyi.
1430. L. s. 1921. Związek okręgowy Towarzystwa szkoły ludowej we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę na publiczną księżnicę.
1431. L. s. 1922. Reprezentacya gminy w Andrychowiu p. p. Męcińskiego o zaliczenie do miejscowości, które korzystają z 10 milionowej pożyczki na budowy szkół.
1432. L. s. 1923. Wydział powiatowy w Tarnowie p. p. Męcińskiego w sprawie ukrajowienia dróg w tamtejszym powiecie.
1433. L. s. 1924. Wydział powiatowy w Tarnowie p. p. Męcińskiego o subwencyę na naprawę dróg.

Wniesione po dzień 6. października 1908.

1434. L. s. 1925. Friedman Aron, nauczyciel religii mojżeszowej w Brodach, p. p. Sałę o policzenie lat służby.
1435. L. s. 1926. Starszyzna Zboru ewangelickiego w Lendnicy niemieckiej p. p. Skołyszewskiego o subwencyę na utrzymanie szkoły.
1436. L. s. 1927. P. u., którem exhibuje się petycyę wniesione p. p. Dudykiewicza w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej a to z miejscowości: Byszki p. Brzeżany 1 pet., Kozowa p. Brzeżany 1 pet., Dynów p. Brzozów 1 pet., Podsaniów p. Bóbrka 1 pet., Zawala p. Borszczów 1 pet., Strzemilcze p. Brody 1 pet., Ponikwa p. Brody 1 pet., Potok złoty p. Buczacz 1 pet., Smerekowiec p. Gorlice 1 pet., Ropki p. Gorlice 1 pet., Lipna p. Gorlice 2 pet., Żabokruki p. Gorlice 1 pet., Bartaków p. Gródek 1 pet., Majdan p. Gródek 1 pet., Wereszycza p. Gródek 1 pet., Wafka p. Gródek 1 pet., Tu-

- dorów p. Husiatyn 1 pet., Jasionowiec p. Dolina 1 pet., Łużek dolny p. Drohobycz 1 pet., Liszna p. Drohobycz 1 pet., Monasterz liszn. p. Drohobycz 1 pet., Krynica p. Drohobycz 1 pet., Doroszków wielki p. Żółkiew 1 pet., Chmielowa p. Zaleszczyki 1 pet., Moniłowka p. Zborów 1 pet., Krosnoselce p. Złoczów 2 pet., Ucisków p. Złoczów 1 pet., Ciszki p. Złoczów 1 pet., Łodynia nowa p. Kamionka 1 pet., Nahorce p. Kamionka 1 pet., Sokołów p. Kamionka 1 pet., Stojanów p. Kamionka 2 pet., Dernów p. Kamionka 1 pet., Podmichale p. Kałusz 1 pet., Kołomyja 1 pet., Rzepnik p. Krosno 2 pet., Grzybowice p. Lwów 1 pet., Lwów 1 pet., Łukowe p. Lisko 1 pet., Wajkowa p. Nowy Sącz 1 pet., Hrehorów p. Rohatyn 1 pet., Lipna dolna p. Rohatyn 1 pet., Skałat 2 pet., Horodłowice p. Sokal 1 pet., Torki p. Sokal 1 pet., Stara ropa p. Stary Sambor 1 pet., Zbora p. Kałusz 1 pet., Dołhomosciska p. Mościska 1 pet., Gnilce p. Podhajce 1 pet., Sobieczów p. Sokal 1 pet., Sieniawa p. Sanok 1 pet., Tarnawka p. Sanok 1 pet., Czerczyk p. Jaworów 1 pet., Czerpylany p. Jaworów 1 pet., Forochów p. Jarosław 3 pet.
1437. L. s. 1937. P. u., którem exhibuje się petycye wniesione p. p. Korola w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej, a to z miejscowości: Wołkowce p. Borszczów 1 pet., Łatkowce p. Borszczów 1 pet., Śnietnica p. Grybów 1 pet., Sopotnik p. Dobromil 1 pet., Miedynice p. Drohobycz 1 pet., Batiatycze p. Żółkiew 1 pet., Krechów p. Żółkiew 1 pet., Sulimów p. Żółkiew 1 pet., Uhnów p. Żółkiew 1 pet., Żółkiew 1 pet., Sulimów 2 pet., Grabkowce p. Zborów 1 pet.
1438. L. s. 1938 P. u., któremu exhibuje się petycye wniesione p. p. Kryni-
- ckiego w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej, a to z miejscowości: Babeze p. Bohorodczany 1 pet., Markowa p. Bohorodczany 1 pet., Maniawa p. Bohorodczany 1 pet., Monasterczany p. Bohorodczany 1 pet., Nieweczyn p. Bohorodczany 1 pet., Stanisławów 1 pet., Jalinkowate p. Stryj 1 pet., Korostów p. Stryj 1 pet., Rożanka p. Stryj 1 pet., Brykula nowa p. Trembowla 1 pet., Brykula stara p. Trembowla 1 pet., Chmielówka p. Trembowla 1 pet., Oleszów p. Tłumacz 1 pet., Łowcza p. Cieszanów 1 pet., Cetula p. Jaworów 1 pet., Jazów nowy p. Jaworów 1 pet., Zbaraż 1 pet., Kraków 1 pet.
1439. L. s. 1939. P. u., którem exhibuje się petycye wniesione przez p. A. Starucha w sprawie budowy kolei z Liska-Łukawicy przez Baligród do Cisny, a to w miejscowości: Żernica wyżna, Żernica niżna, Żerdenka, Wola mnichowa, Zawóz, Wołkowyja, Zahoczewie, Polanka, Cisna, Busk, Tyskowa, Tezka, Łopienka, Rybne, Selinka, Zubienko, Jaworzec, Łuk, Liszna, Zubracze, Krywe, Habkowce, Pworylne, Dołżyce, Rable, Wełtynia, razem 29 petycyi.
1440. L. s. 1940. Filia Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Sokalu p. p. Lewickiego o subwencyę.
1441. L. s. 1941. Towarzystwo zreformowanej szkoły średniej w Krakowie p. p. Jaworskiego o subwencyę.
1442. L. s. 1942. Sternalowa Apolonia, wdowa po urzędniku Wydziału krajowego we Lwowie p. p. Głębińskiego o zapomogę.
1443. L. s. 1943. Polska bursa ludowa w Zaleszczykach p. p. T. Cińskiego o subwencyę.
1444. L. s. 1944. Przeor OO. Paulinów w Krakowie p. p. Pinińskiego o subwencyę na restauracyę kościoła.

1445. L. s. 1945. Szczepańska Weronika, wdowa po oficjaluście we Lwowie p. p. Bojkę o zapomogę.
1446. L. s. 1946. Krakowskie Towarzystwo opieki nad zwierzętami p. p. Fedorowicza o zasiłek.
1447. L. s. 1947. Lindnerówna Celina w Nakonecznem p. p. Wereszczyńskiego o subwencyę na kształcenie się w śpiewie.
1448. L. s. 1948. Polska bursa włościańska w Złoczowie p. p. K. Badeniego o subwencyę.
1449. L. s. 1949. Zwierzchność gminna w Opacie p. p. Zamoyskiego w sprawie kosztów utrzymania Waleryi Dydyk.
1450. L. s. 1950. Towarzystwo nauczycielskie w Samborze p. p. Głabińskiego o subwencyę dla swej szkoły.
1451. L. s. 1951. Ks. Stanisław Sopuch, superior OO. Jezuitów we Lwowie, p. p. K. Badeniego o subwencyę na budowę domu rekolekcyjnego.
1452. L. s. 1952. Hładun Katarzyna w Podegrodziu p. p. T. Starucha w sprawie kosztów leczenia swej córki **Anny**.
1453. L. s. 1953. Nauczycielki z całego kraju p. p. Adama o zrównanie ich w prawach z nauczycielami.
1454. L. s. 1954. Malikowa Marya Izabella, wdowa po nauczycielu w Bereśniicy król. p. p. Senyka, o podwyższenie pensyi.
1455. L. s. 1955 Lang Jan, nauczyciel w Wiesenbergu, p. p. Starzyńskiego, o policzenie lat służby.
1456. L. s. 1956. Świątkiewicz Piotr, emer. nauczyciel w Busku p. p. Wrześniowskiego o policzenie lat służby.
1457. L. s. 1957. Zwierzchność gminna w Chojniku, p. p. Witosa, w sprawie prestacyi szkolnej.
1458. L. s. 1958. Topolnicki Jakób, emer. nauczyciel w Samborze p. p. Sobolewskiego o zapomogę.
1459. L. s. 1959. Stowarzyszenie rękodzielniczej młodzieży „Skała“ we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę.
1460. L. s. 1960. Ławrij Hrynio i Hołszowski Jan w Wojniłowie p. p. Kurowca o zapomogę na pszczelnictwo.
1461. L. s. 1963. Towarzystwo ochrony dla małych dzieci w Podgórzu p. p. Maryewskiego o subwencyę.
1462. L. s. 1964. Zarząd główny Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie p. p. Bernadzikowskiego, o subwencyę na szkołę polską w Białej.
1463. L. s. 1965. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Makowie p. p. K. Lubomirskiego o subwencyę.
1464. L. s. 1966. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Myślenicach p. p. K. Lubomirskiego o subwencyę.
1465. L. s. 1967. Lanżetówna Marya we Lwowie p. p. Głabińskiego o subwencyę na śpiew.
1466. L. s. 1698. Jedewicz Tymoteusz, nauczyciel w Czerniowie p. p. Skwarę, o policzenie lat służby.
1467. L. s. 1969. Wydawnictwo czasopiśma „Rodzina i szkoła“ we Lwowie p. p. Skwarę o subwencyę.
1468. L. s. 1970. Gmina Rzeszotary p. p. Skołyśzewskiego w sprawie zniżenia prestacyi szkolnej.
1469. L. s. 1971. Rada szkolna miejscowa w Osieku p. p. K. Lubomirskiego o przekształcenie szkoły 2-klasowej na 4-klasową.
1470. L. s. 1972. Wydział powiatowy w Wieliczce p. p. Czecha o zasiłek na utrzymanie dróg.
1471. L. s. 1973. Wydział powiatowy w Dąbrowie p. p. Męcińskiego o ukrajowanie dróg w tamtejszym powiecie.
1472. L. s. 1974. Zwierzchność gminna w Borzęcinie p. p. K. Lubomirskiego o subwencyę na drogi.

1473. L. s. 1975. Gmina Myślenice p. p. K. Lubomirskiego o rekonstrukcję drogi rządowej przy ul. Sobieskiego.
1474. L. s. 1976. Wydział powiatowy w Wieliczce p. p. Czecha o subwencyę na osuszenie gruntów.
1475. L. s. 1977. Wydział powiatowy w Wieliczce p. p. Skołyszewskiego o subwencyę na osuszenie gruntów.
1476. L. s. 1978. Gmina Kańczuga p. p. Żardeckiego o kreowanie sądu powiatowego w Kańczudze.
1477. L. s. 1979. Gmina Dolna wieś p. p. K. Lubomirskiego o zmianę §. 47. ustawy wodnej.
1478. L. s. 1980. Gmina Osieczany p. p. K. Lubomirskiego o zmianę §. 47. ustawy wodnej.
1479. L. s. 1981. Wojcieszek Jan, gospodarz w Kamionce bestw. p. p. Bojkę o reklasyfikację gruntu i odpisanie podatku z powodu obwałowania Wisły.
1480. L. s. 1982. Mieszkańcy gminy Suchej Woli II. część p. p. Sapięę o utworzenie samostnej gminy.
1481. L. s. 1983. Wydział powiatowy w Wieliczce p. p. Czecha przeciw przyłączeniu gmin Dębники, Ludwinów i Zakrzówek do Krakowa.
1482. L. s. 1984. Gmina Niegowce p. p. Kurowca o surowicę.
1483. L. s. 1985. Gmina Przewoziec p. p. Kurowca o surowicę.
1484. L. s. 1986. Gmina Malczyce i Załuże p. p. Myroniuka - Zajaczuka o zniesienie ruskiej pisowni fonetycznej.
1485. L. s. 1987. Gmina Załuże p. p. Myroniuka - Zajaczuka o zniesienie ruskiej pisowni fonetycznej.
1486. L. s. 1988 Rada szkolna miejscowa i urząd parafialny w Jaworowie p. Kosów p. p. Tracza o zniesienie ruskiej pisowni fonetycznej.
1487. L. s. 1989. Gmina Sokółwka p. p. Tracza o zniesienie ruskiej pisowni fonetycznej.
1488. L. s. 1991. Wydział krajowy z petycją Stanisława Gidlewskiego, prowizorycznego kierownika apteki krajowego szpitala we Lwowie o veniam aetatis.
1489. L. s. 1992. Towarzystwo „Żinoczyj Trud“ w Przemyśle p. p. Skwarkę o subwencyę.
1490. L. s. 1993. Ehrlich Herz, b. nauczyciel ludowy w Żółkwi p. p. Starzyńskiego o wymiar emerytury.
1491. L. s. 1994. Zwierzchność gminna Malejów p. p. K. Lubomirskiego w sprawie kosztów utrzymania Anny Fudali.
1492. L. s. 1995. Zwierzchność gminna w Husiatynie p. Gołuchowskiego o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych.
1493. L. s. 1996. Zarząd Bursy ruskiej im. ks. Efficowicza w Brodach p. p. Dudykiewicza o subwencyę.
1494. L. s. 1997. Antoni Pawęcki nauczyciel we Lwowie p. p. Dudykiewicza o pięciolecie.
1495. L. s. 1998. Ignacy Kostek, b. nauczyciel w Klekotowie p. p. Dudykiewicza o udzielenie emerytury.
1496. L. s. 1999. Komitet Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie p. p. Federowicza o wdrożenie rokowań co do wydzierżawienia lub kupna realności szpitala św. Ludwika w Krakowie.
1497. L. s. 2000. Zwierzchność gminna w Grabówce p. p. Skrzyńskiego o zapomogę na drogi.
1498. L. s. 2001. Zwierzchność gminna w Gólcowej p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na drogi.
1499. L. s. 2002. Wydział powiatowy w Śniatynie p. p. Moysę o subwencyę na drogi.

Wniesione po dzień 7. października 1908

1500. L. s. 2014. Podgórska Helena we Lwowie, p. p. Marszałkowicza o subwencyę na malarstwo.
1501. L. s. 2015. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Turce, p. p. Loewensteina o subwencyę.
1502. L. s. 2016. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Dynowie, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę.
1503. L. s. 2017. Bractwo cerkiewne im. św. Michała w Zagórze, pow. Sanok, p. p. Korola o subwencyę.
1504. L. s. 2018. Hillbricht Ferdynand, emerytowany inżynier Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Brykczyńskiego o pełną emeryturę.
1505. L. s. 2019. Mieszkańcy gminy Antoniów, p. p. Kiweluka o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1506. L. s. 2020. Mokłowski Tadeusz we Lwowie, p. p. Battaglię o subwencyę na inwentaryzację zabytków budownictwa kościelnego.
1507. L. s. 2021. Doliński Hipolit, emerytowany nauczyciel w Niemiachach, p. p. Oleśnickiego o podwyższenie emerytury.
1508. L. s. 2022. Winnicka Sydonia, emerytowana nauczycielka w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o podwyższenie emerytury.
1509. L. s. 2023. Balicka Emilia, wdowa po nauczycielu w Buczaczu, p. p. St. H. Badeniego o zapomogę.
1510. L. s. 2024. Spółka gospodarsko-handlowa z Wołodzin, p. p. Skwarkę o zapomogę na fabrykę cementu.
1511. L. s. 2025. Wydział powiatowy w Zaleszczykach, p. p. T. Cieńskiego w sprawie fabryk szutru.
1512. L. s. 2026. Wydział powiatowy w Zaleszczykach, p. p. T. Cieńskiego w sprawie fabryk cementu.
1513. L. s. 2027. Wydział powiatowy w Wadowicach, p. p. Styłę w sprawie fabryk cementu.
1514. L. s. 2028. Wydział powiatowy w Zaleszczykach, p. p. T. Cieńskiego z poparciem petycyi Wydziału powiatowego w Buczaczu o zmianę §. 24. o Reprezentacyi powiatowej.
1515. L. s. 2029. Iwancew Eugenia z Baczynskich, nauczycielka w Łącku, p. p. Sałę o policzenie lat służby.
1516. L. s. 2036. Gmina wyznaniowa we Lwowie, p. p. Loewensteina o subwencyę na stołowanie chorych w szpitalu powszechnym.
1517. L. s. 2037. Dyrekcyja galicyjskiego Zakładu głuchoniemych we Lwowie, p. p. Sobolewskiego o subwencyę.
1518. L. s. 2038. Służba oddziałowa Zakładu w Kulparkowie, p. p. Kurowca o polepszenie bytu.
1519. L. s. 2039. Funkcyonaryusze Zakładu w Kulparkowie, p. p. Kurowca o zabezpieczenie na starość.
1520. L. s. 2040. Baczyńska Tekla, sierota po drogomistrzu w Starym Sączu, p. p. Hanczakowskiego o wsparcie.
1521. L. s. 2041. P. u., którem ekshibowano petycyę p. p. Oleśnickiego w sprawie ustawy łowieckiej i prawa rybołówstwa, a to mieszkańców gminy: Krasnowiła, Załuże, Śniatyn, Kutry, Rohatyn, Kornice, Podegrodzie, Roztoczki, Czernichów i Ruda.
1522. L. s. 2042. Dr. Goliński Stanisław wędrowny nauczyciel gospodarstwa wiejskiego we Lwowie, p. p. Wasunga o stabilizację na posadzie.
1523. L. s. 2043. Stankiewiczowa Julia, wdowa po czwartaku, żołnierzu wojsk polskich we Lwowie, p. p. Męcnińskiego o zapomogę.

1524. L. s. 2044. Izba stowarzyszeń przemysłowych i rękodzielniczych w Krakowie, p. p. Leo o subwencyę.
1525. L. s. 2045. Boszkiewicz Teodozja, wdowa po nauczycielu w Małaszowcach, p. p. J. Korytowskiego o zapomogę.
1526. L. s. 2046. Nauczyciele powiatu zbarazkiego, p. p. Wasunga z protestem przeciw dwutypowym seminariom nauczycielskim.
1527. L. s. 2047. Gmina Domaradz, p. p. Skrzyńskiego, o zapomogę na drogi.
1528. L. s. 2048. Gmina Brnik, p. p. Battaglię w sprawie zamykania szynków.
1529. L. s. 2049. Rudnicki Ludwik, nauczyciel we Lwowie, p. p. Adama o pięciolecie.
1530. L. s. 2053. Zebranie koleżeńskie krajowej Akademii rolniczej w Dublanach, p. p. Wasunga o reformę statutu dla Akademii.
1531. L. s. 2054. Zebranie koleżeńskie krajowej Akademii rolniczej w Dublanach, p. p. Wasunga o zniesienie przymusu internatowego.
1532. L. s. 2055. Zwierzchność gminy Bartków, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1533. L. s. 2056. Gmina Nozdrzec, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1534. L. s. 2057. Gmina Krzemienna, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1535. L. s. 2058. Gmina Krzywe, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1536. L. s. 2059. Gmina Jabłonka, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1537. L. s. 2060. Gmina Dydnia, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1538. L. s. 2061. Gmina Pawłokost, p. p. Skrzyńskiego o subwencyę na poprawę dróg.
1539. L. s. 2062. Ziółowa Ludwika, nauczycielka w Karłowie, p. p. Moysę o zapomogę.

Wniesione po dzień 8. października 1908.

1540. L. s. 2066. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Wojniczu, p. p. Bernadzikowskiego o subwencyę.
1541. L. s. 2067. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Borysławiu, p. p. Długosza o subwencyę.
1542. L. s. 2068. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Olesku, p. p. Gniewosza o subwencyę.
1543. L. s. 2069. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń od utraty żywego inwentarza w powiecie Grodeckim, p. p. Paygerta o subwencyę.
1544. L. s. 2070. Hild Marya, przełożona liceum żeńskiego w Przemyśle, p. p. Dolińskiego o subwencyę.
1545. L. s. 2071. Mieszkańcy Polacy w Boratynie, p. p. Kraińskiego Wincen-tego o subwencyę na dokończenie kościołka.
1546. L. s. 2072. Zarząd powiat. wykładów uniwersyteckich we Lwowie, p. p. członka sejmu Marsa o subwencyę.
1547. L. s. 2073. Gmina Ulicko Serekiewicz, powiat Rawa, p. p. Obertyńskiego o subwencyę z powodu klęsk elementarnych.
1548. L. s. 2074. Towarzystwo Szkoły Ludowej (Koło Pań) w Przemyśle, p. p. Dolińskiego o subwencyę.

1549. L. s. 2075. Zwierzchność gminna w Monasterzyskach, p. p. St. H. Badeniego o zapomogę z powodu kłęski pożarnej.
1550. L. s. 2076. Tomiuk Hryhory w Kutach starych, p. p. Tracza o zapomogę na paszę dla bydła.
1551. L. s. 2077. Tofan Teodozy, emerytowany nauczyciel w Kołomyi, p. p. Dudykiewicza o zapomogę lub reaktywowanie na posadzie.
1552. L. s. 2078. Sawicki Miron, emerytowany nauczyciel w Podsadkach, p. p. Merunowicza o zapomogę.
1553. L. s. 2079. Mieszkańcy gminy Boniowice, p. p. Czaykowskiego o zapomogę na kupno gruntu pod budowę szkoły.
1554. L. s. 2080. Gmina Jabłonów, p. p. Hanczakowskiego o zapomogę na budowę szkoły.
1555. L. s. 2089. Doliszny Jost, Doliszny Antoni, Dyda Semen, Matijów Bazyli w Tiapeczu, p. p. Myroniuka-Zajaczuka o zapomogę dla pogorzalców.
1556. L. s. 2090. Towarzystwo wzajemnej pomocy diaków we Lwowie, p. p. Korola o zapomogę.
1557. L. s. 2091. Bursa im. Tadeusza Kościuszki w Złoczowie, p. p. Schätzla o subwencyę.
1558. L. s. 2092. Bursa im. Batorego we Lwowie, p. p. Kleskiego o subwencyę.
1559. L. s. 2093. Gmina Hatówka, p. p. Lewakowskiego o zapomogę z powodu kłesk elementarnych.
1560. L. s. 2094. Dr. Wisłoeki Janusz, lekarz krajowego zakładu w Kulparkowie, p. p. Pinińskiego o emeryturę.
1561. L. s. 2095. Grono nauczycieli w Mszanie dolnej, p. p. Marszałkowicza o zaliczenie do III. klasy płac nauczycielskich.
1562. L. s. 2096. Mykitka Marya, sierota po nauczycielu w Brzeżanach, p. p. Oleśnickiego o pensyę sierocą.
1563. L. s. 2097. Wydział powiatowy w Cieszanowie, p. p. Jampolskiego o zapomogę na drogę Lubaczów-Wielkie oczy.
1564. L. s. 2098. Mieszkańcy w Kutach starych, p. p. Tracza o zwolnienie od płacenia myta mostowego w Zabłotowie.
1565. L. s. 2099. Wydział powiatowy w Dolinie p. p. Cipsera w sprawie fabryk szutru.
1566. L. s. 2100. Petycyja zbiorowa, p. p. Styły w sprawie ukrajowienia drogi Biertowice-Zembrzyce.
1567. L. s. 2101. Wydział powiatowy w Husiatynie, p. p. Gołuchowskiego o subwencyę na budowę dróg gminnych.
1568. L. s. 2102. Wydział powiatowy w Przemyśle, p. p. Sapiehę o subwencyę na budowę dróg gminnych.
1569. L. s. 2103. Gmina miasta Czchowa i okoliczne, p. p. Bernadzikowskiego o kreowanie sądu powiatowego w Czchowie.
1570. L. s. 2104. Gmina Schodnica i obszar dworski i spółka akcyjna Schodnica, p. p. Zamoyskiego o kreowanie Sądu powiatowego w Schodnicy.
1571. L. s. 2105. Gmina Przeclaw p. p. Sękowskiego o kreowanie sądu powiatowego w Przeclawiu.
1572. L. s. 2106. Gmina Czchów i okoliczne, p. p. Bernadzikowskiego o budowę kolei łączącej Stołwinę, Brzesko z Nowym Sączem.
1573. L. s. 2107. Koloniści z Woli baranieckiej pow. Sambor, p. p. Sobolewskiego w sprawie utworzenia osobnej gminy.
1574. L. s. 2108. Trześniowski Franciszek w Brzostku, p. p. Krężła o stypen-

- dyum dla syna Kazimierza, ucznia przemysłowej szkoły w Bielsku.
1575. L. s. 2109. Grono nauczycielskie krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, p. p. Gorayskiego o polepszenie bytu.
1576. L. s. 2110. Mieszkańcy gminy miasta Doliny, przez p. Oleśnickiego w sprawie ogniotrwałego krycia dachów.
1577. L. s. 2111. Juryk Władysław w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o odroczenie nakazu zwrotu stypendyum pedagogicznego.
1578. L. s. 2117. Gemser Karol, nauczyciel w Olszynie, p. p. Długosza o pięciolecie.
1579. L. s. 2118. Gmina Krystynopol i okoliczne, p. p. Wincentego Kraińskiego o utworzenie sądu w Krystynopolu.
1580. L. s. 2119. Zarzycki Wiesław w Tarnopolu, p. p. Bandrowskiego o subwencję na malarstwo.

Wniesione po dzień 9. października 1908.

1581. L. s. 2122. Gmina Zaleszczyki p. p. T. Cieńskiego w sprawie organizacjami tamtejszej szkoły wydziałowej męskiej.
1582. L. s. 2126. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Dąbrowie p. p. Bojkę o subwencję.
1583. L. s. 2127. Ruska bursa imienia św. Onufrego w Jarosławiu p. p. Jahla o subwencję.
1584. L. s. 2128. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne w Stanisławowie p. p. Winniczuka o subwencję na bursę.
1585. L. s. 2129. Bursa im. św. Kazimierza w Tarnowie p. p. Tertila o subwencję.
1586. L. s. 2130. Bursa im. Kraszewskiego w Stanisławowie p. członka Sejmu J. Theodorowicza o subwencję.
1587. L. s. 2131. Bursa żeńska pod wezwaniem Najsw. Panny Maryi w Stanisławowie p. członka Sejmu J. Theodorowicza o subwencję.
1588. L. s. 2132. Kółko rolnicze w Zatorze p. p. Pastora na ochronkę im. A. Potockiego, na Zakład Salezyjański dla rzemieślników w Oświęcimiu i w sprawie różnych fabryk w kraju.
1589. L. s. 2133. Gmina Jacowce, p. p. Pastora o zapomogę na kościół.
1590. L. s. 2134. Stowarzyszenie „Gwiazda“ w Samborze p. p. Sobolewskiego o subwencję.
1591. L. s. 2135. Zwierzchność gm. Medynia głog. p. p. Stapińskiego o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
1592. L. s. 2136. Gmina Zarudenko p. p. Michałowskiego o subwencję na kościół.
1593. L. s. 2137. Bursa polska w Tarnopolu p. p. Michałowskiego o subwencję.
1594. L. s. 2138. Czytelnia akademicka im. A. Mickiewicza w Krakowie, p. p. Jaworskiego o subwencję.
1595. L. s. 2139. Wasyl Stefuk Hawryło w Rożnowie p. p. Sandulaka o zapomogę z powodu wylewu rzeki Rybnicy.
1596. L. s. 2140. Gmina Słoboda złota p. p. T. Starucha o zapomogę na budowę czytelnicy.
1597. L. s. 2141. Spółka ochrony i pomocy narodowej w Białej p. p. Stojalowskiego w sprawie przyznanej przez Sejm w r. 1907 subwencji dla domu polskiego w Bielsku.
1598. L. s. 2142. Towarzystwo im. św. Filomeny dla domu nieuleczal-

- nych w Tarnowie p. p. Tertila o zasilek.
1599. L. s. 2143. Ks. Hopek Stanisław, w Stanisławowie p. członka Sejmu J. Theodorowicza o subwencyę na malarstwo.
1600. L. s. 2144. Redakcyja ruskiej biblioteki muzycznej w Przemyśle p. p. Senyka o subwencyę.
1601. L. s. 2145. Polskie Towarzystwo emigracyjne we Lwowie p. p. Skoły-szewskiego o subwencyę.
1602. L. s. 2146. Berezowska Marya, b. nauczycielka w Rzeszowie p. p. Ję-drzejowicza o emeryturę.
1603. L. s. 2147. Salamon Marcin, b. nauczyciel prywatny w Pruchniku wieś p. p. Bojkę o zapomogę.
1604. L. s. 2148. Mayerówna Paulina, em. nauczycielka we Lwowie p. p. Sobolewskiego o podwyższenie pensyi.
1605. L. s. 2149. Chanowa Józefa, wdowa po nauczycielu w Tarnowie p. p. Sobolewskiego o podwyższenie pensyi.
1606. L. s. 2150. Świstun Michał, b. nauczyciel w Zielonej p. p. Stapińskiego o emeryturę.
1607. L. s. 2151. Prokopowicz Jan, em. nauczyciel we Lwowie, p. p. Makucha o podwyższenie emerytury.
1608. L. s. 2152. Medwecka Władysława, wdowa po nauczycielu p. p. Merunowicza o zapomogę.
1609. L. s. 2153. Kośka Franciszek, gospodarz w Koniowie p. p. Merunowicza o uwzględnienie jego realności przy obwałowaniu Wisły.
1610. L. s. 2154. Kaczor Michał i Marya, Romanowicz Antoni i Katarzyna i Wojciech Kaczor, w Trześniowie, p. p. Merunowicza w sprawie datku konkurencyjnego na regulacyę Wisłoki.
1611. L. s. 2155. Papla Michał, gospodarz w Kaniowie bestw. p. p. Merunowicza o odszkodowanie za umieszczenie kuźni na gruncie jego przez kierownictwo regulacyi Wisły w Krakowie.
1612. L. s. 2156. Gmina Głowienko p. p. Merunowicza w sprawie regulacyi i obwałowania potoku Lubatówka.
1613. L. s. 2157. Urząd miejski w Rozwadowie p. p. Górskiego o utworzenie starostwa w Rozwadowie.
1614. L. s. 2158. Gmina Kurów, p. p. Górskiego o przyłączenie do sądu w Bochni.
1615. L. s. 2159. Gmina Dołuszyce p. p. Górskiego o przyłączenie do sądu w Bochni.
1616. L. s. 2160. S. Czeczowiczka im. konsorecyum pierwszej walcowni rur we Lwowie p. p. Battaglię o pożyczkę 1,00000 koron.
1617. L. s. 2166. Gmina Chmielów p. p. Z. Tarnowskiego o uwolnienie od prestacyi szkolnej.
1618. L. s. 2167. Młyński Józef w Starym Sączu p. p. Lewakowskiego o pożyczkę na rozszerzenie kaflarni.
1619. L. s. 2168. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Kętach p. p. Stojałowskiego o subwencyę.
1620. L. s. 2169. Gmina Kamień p. Kałusz p. p. Kurowca o surowicę.
1621. L. s. 2170. Gmina Polańczyk p. p. A. Starucha o budowę kolei z Liska-Łukawicy do Cisny.
1622. L. s. 2171. Wydział powiatowy w Brzesku p. p. Götza o budowę kolei z Słotwiny-Okocim-Marcinkowice.
1623. L. s. 2172. Gmina Handzałówka p. p. Żardeckiego o zapomogę na naprawę dróg.
1624. L. s. 2173. Gminy: Medynia głóg., Medynia łańcucka i Pogwizdów, p. p. Stapińskiego o wybudowanie drogi od gminy Czarna do Nienadówki.
1625. L. s. 2174. Gmina Borusowa p. p. Stapińskiego w sprawie zamykania szynków.

1626. L. s. 2175. Gmina Krasne-Lasocice p. p. Marszałkowicza w sprawie zamknięcia szynków.
1627. L. s. 2176. Oglądacze bydła pow. Rawa ruska p. p. Kołpaczkiwicza o poprawę bytu.
1628. L. s. 2177. Mieszkańcy przysiółka Młotowa p. Bóbrka p. p. Oleśnickiego o utworzenie samoistnej gminy.
1629. L. s. 2178. Reprezentacya miejska w Kętach p. p. Stojalowskiego o udział w dochodach podatku osobistodochowego.
1630. L. s. 2179. Wydział powiatowy w Brzesku p. Götza w sprawie odpisania 3 rat pożyczki z roku 1904 tamt. ludności włościańskiej.
1631. L. s. 2180. Mieszkańcy gminy Słobody Żłotej p. Brzeżany p. p. T. Starucha o zapomogę i odpisanie podatków z powodu klęsk elementarnych.
1632. L. s. 2181. Gmina miasta Baranowa p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu powiatowego w Baranowie.
1633. L. s. 2182. Gmina miasta Baranowa p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1634. L. s. 2183. Gmina Nowiny p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1635. L. s. 2184. Gmina Antoniów p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1636. L. s. 2185. Gmina Motycze szlach. p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1637. L. s. 2186. Gmina Siedleszany p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1638. L. s. 2187. Gmina Wrzawy p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1639. L. s. 2188. Gmina Kotowa wola p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1640. L. s. 2189. Gmina Skopanie p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1641. L. s. 2194. Wydział powiatowy w Myślenicach z gminami p. p. K. Lubomirskiego o zapomogę na budowę i naprawę dróg.
1642. L. s. 2195. Mieszkańcy gmin pow. śniatyńskiego p. p. Sandulaka o zapomogę z powodu wylewu rzeki Prutu.
1643. L. s. 2196. Antonina Sikorska, nauczycielka w Rzepienniku bisk. p. p. Pastora o policzenie lat służby.
1644. L. s. 2197. Zarząd krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie p. p. Cieleckiego o podwyższenie subwencji.
1645. L. s. 2198. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu p. p. Z. Tarnowskiego w sprawie zmiany ustawy o Radach powiatowych.
1646. L. s. 2199. Zarząd polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie p. p. Adama o wydanie pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego.
1647. L. s. 2202. Wydział powiatowy w St. Samborze p. p. Lewakowskiego o zapomogę na odbudowanie dróg.

Wniesione po dzień 12. października 1908.

1648. L. s. 2222. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Podgórzu, p. p. Maryewskiego o subwencyę.
1649. L. s. 2223. Wzajemna pomoc dyaków diecezji stanisławowskiej w Stanisławowie, p. p. Krynickiego o subwencyę.
1650. L. s. 2224. Billok Franciszek, p. p.

- Wereszczyńskiego o zapomogę na śpiew.
1651. L. s. 2225. Kozłowska Franciszka, wdowa po członku orkiestry teatralnej we Lwowie, p. p. Battaglię o zapomogę.
1652. L. s. 2226. Komisya klimatyczna w Zakopanem, p. p. Bednarskiego o subwencyę na szpital.
1653. L. s. 2227. Zarząd szpitala w Nowosiólkach zahalczynych, p. p. Schnella o subwencyę.
1654. L. s. 2228. Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala we Lwowie, p. p. Sobolewskiego o zapomogę.
1655. L. s. 2229. „Towarzystwo Opieki nad młodzieżą szkół średnich w Tarnowie“, p. p. Tertila o subwencyę.
1656. L. s. 2230. Topolnicka Julia, siostra po urzędniku Wydziału krajowego we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o zaopatrzenie.
1657. L. s. 2231. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych we Lwowie, p. p. Z. Tarnowskiego o zasiłek na bursę.
1658. L. s. 2232. Krakowskie Towarzystwo techniczne, p. p. Sarego o subwencyę na wydawnictwo „Architekt“.
1659. L. s. 2233. Urząd gminny we Wzdowie, p. p. Kędziora o wydanie noweli do ustawy o kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych.
1660. L. s. 2234. Wertz Jan, nauczyciel w Tarnowie, p. p. Tertila o pięciolecie.
1661. L. s. 2235. Zwierzchność gminy Borki, p. p. Bisa o zapomogę na budowę szkoły.
1662. L. s. 2236. Zwierzchność gminna w Jarocinie, p. p. Bisa o zapomogę na budowę szkoły.
1663. L. s. 2237. Zwierzchność gminna w Dębicy, p. p. Pastora o zwolnienie od prestacyi szkolnej.
1664. L. s. 2238. Zarząd główny Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, p. p. Michałowskiego w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycieli szkół wyższych.
1665. L. s. 2239. Nauczyciele emeryci szkół ludowych powiatu jarosławskiego, p. p. Makucha o podwyższenie emerytury.
1666. L. s. 2240. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Stanisławowie, p. p. Merunowicza o subwencyę.
1667. L. s. 2241. Gmina Nadbrzezie, p. p. Stapińskiego w sprawie budowy szkoły w Nadbrzeziu.
1668. L. s. 2242. Wójcikiewicz Tomasz, nauczyciel w Łęgu, p. p. Stapińskiego o pięciolecie.
1669. L. s. 2243. Rosenstock Adela, nauczycielka w Budzanowie, p. p. Adama o pięciolecie.
1670. L. s. 2244. Kobani Maksym, nauczyciel w Hładyszowie, p. p. Makucha o policzenie lat służby.
1671. L. s. 2245. Megbedzka Anna, wdowa po nauczycielu w Rzeszowie, p. p. Urbańskiego o zapomogę.
1672. L. s. 2246. Zwierzchność gminna w Starej wsi, p. p. Urbańskiego o budowę kolei lokalnej Rymanów-Brzozów.
1673. L. s. 2247. Zwierzchność gminy w Domaradzu, p. p. Urbańskiego o budowę kolei lokalnej Rymanów-Brzozów.
1674. L. s. 2248. Gmina Kamionka wielka i okolice, p. p. Cielucha o wybudowanie drogi do Sącza.
1675. L. s. 2249. Urząd gminny w Wzdowie, p. p. Urbańskiego o subwencyę na naprawę dróg.
1676. L. s. 2250. Zwierzchność gminna w Jarocinie, p. p. Bisa o subwencyę na naprawę dróg.

1677. L. s. 2251. Gmina Biały Dunajec i okolica, p. p. Stapińskiego w sprawie drogi od Kośnych hamrów do Morskiego Oka.
1678. L. s. 2252. Gmina Nadbrzezie, p. p. Stapińskiego w sprawie przewoźna na Wiśle pod Sandomierzem.
1679. L. s. 2253. Wydział powiatowy w Kolbuszowej, p. p. Tyszkiewicza w sprawie fabryk szutru.
1680. L. s. 2254. Mieszkańcy przysiółka Balnej ad Biecz, p. p. Pastora o utworzenie osobnej gminy.
1681. L. s. 2255. Zwierzchność gminna w Dąbrowicy, p. p. Z. Tarnowskiego o zapłacenie z funduszków krajowych kosztów utrzymania za dzieci w gminie Aujard (Ujard') w Czechach.
1682. L. s. 2256. Gmina Makowa, p. p. K. Lubomirskiego o kreowanie starostwa w Makowie.
1683. L. s. 2257. Zwierzchność gminna w Dębicy, p. p. Pastora o kreowanie starostwa w Dębicy.
1684. L. s. 2258. Krajowe Towarzystwo rybackie w Krakowie, p. p. J. Brunickiego, przeciw zmianie ustawy rybackiej.
1685. L. s. 2259. Gmina o obszar dworski w Mołotkowie, p. p. Krynickiego o wyłączenie z powiatu bohorodożańskiego, a przyłączenie do powiatu nadwórniańskiego.
1686. L. s. 2260. Gogolewski Stanisław, b. lustrator powiatowy w Sokalu, p. p. Stapińskiego o przyspieszenie jego sprawy dyscyplinarnej.
1687. L. s. 2261. Wydział powiatowy w Myślenicach, p. p. K. Lubomirskiego z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Buczaczu, o zmianę §. 24. o reprezentacji powiatowej.
1688. L. s. 2262. Tymczak Jan, portyer szpitala pow. w Przemyślu, p. p. Do-
lińskiego o podwyższenie płacy i stabilizację.
1689. L. s. 2263. Wilińska Olimpia, właścicielka pracowni koszykarskich wyrobów w Stanisławowie, p. p. Bilińskiego o pożyczkę bezprocentową.
1690. L. s. 2264. Mieszkańcy gminy Ostrusza, p. p. Cielucha w sprawie krycia budynków ogniotrwałym materiałem.
1691. L. s. 2265. Zwierzchność gminna w Dąbiach, p. p. Kędziora w sprawie rzezi bydła w wypadkach nagłych.
1692. L. s. 2266. Selańska bursa w Stanisławowie, p. p. Oleśnickiego o subwencję.
1693. L. s. 2267. Towarzystwo „Ruskich żeńszczyń“ w Stanisławowie, p. p. Oleśnickiego o subwencję na bursę żeńską.
1694. L. s. 2268. Towarzystwo „Ruska ochronka“ w Stanisławowie, p. p. Oleśnickiego o subwencję.
1695. L. s. 2269. Wydział powiatowy w Cieszanowie, p. p. Kozłowskiego w sprawie organizacji pośrednictwa pracy.
1696. L. s. 2270. Niemczewscy Władysław i Erazm, właściciele sadów w Okopach św. Trójcy, p. p. J. Brunickiego o subwencję.
1697. L. s. 2271. Gmina Jasionka wsiowa pow. Turka n. Str., p. p. Oleśnickiego, o zabudowanie potoku Jasionica.
1698. L. s. 2272. Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej, p. p. St. Badeniego w sprawie prowadzenia osobnej ewidencji na pobór dodatków gm. administracyjnych, a osobnych na pobór dodatków gm. szkolnych.
1699. L. s. 2273. Zarząd stowarzyszenia kolonii wakacyjnych dla dziewcząt wyznania mojżeszowego we Lwo-

- wie, p. p. Loewensteina o subwencję na budowę domu w Dębinie.
1700. L. s. 2275. P. u., którem ekshibowano 12 petycyj, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie Sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1701. L. s. 2276. Rzeczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu Wydziału krajowego w Tomaszowcach, p. p. Dudykiewicza o zaopatrzenie.
1702. L. s. 2277. P. u., którem ekshibuje się petycyje wniesione p. p. Dudykiewicza w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej, a to mieszkańców gminy:
- Łubno 2, Chodorów 1 — razem 3 petycyje.
- Szołomyja 1, Chudakowce 1 — razem 2 petycyje.
- Zagórze 1, Niemiary 1 — razem 2 petycyje.
- Brody 1, Popowce 1 — razem 2 petycyje.
- Dudynia 1, Hołoskowice 1 — razem 2 petycyje.
- Boratyn 1, Marhopol 1 — razem 2 petycyje.
- Blich 1, Wołowice 2 — razem 3 petycyje.
- Zdynia 1, Radocin 1 — razem 2 petycyje.
- Dolhe 1, Skwiertnia 1 — razem 2 petycyje.
- Zdynia 2, Czyczna 1 — razem 3 petycyje.
- Perupka 1, Bogusza 1 — razem 2 petycyje.
- Jawornik ruski 1, Bircza 1 — razem 2 petycyje.
- Stara Bircza 1, Turze wielkie 1 — razem 2 petycyje.
- Strutyn niżny 3, Weldziż 1 — razem 4 petycyje.
- Brzaża 1, Sokal 1 — razem 2 petycyje.
- Orowe 1, Orów 1 — razem 2 petycyje.
- Drohobycz 1, Kropiwnik 1 — razem 2 petycyje.
- Dolhe 1, Mikalajów 1 — razem 2 petycyje.
- Dzibułki 2, Hrebeniec 2 — razem 4 petycyje.
- Urlów 3, Chrabuzna 1 — razem 4 petycyje.
- Ryków 2, Nowica 3 — razem 5 petycyj.
- Mostyszczce 1, Kropiwnik 2 — razem 3 petycyje.
- Tużyłowa 1, Pójło 1 — razem 2 petycyje.
- Horpin 1, Sielce bien. 1 — razem 2 petycyje.
- Kołomyja 10, Tłumaczyk 1 — razem 11 petycyj.
- Słobódka leśna 1, Rakowczyk 1 — razem 2 petycyje.
- Słobódka 1 petycyja.
- Stroniatyn 1, Jaryczów stary 1 — razem 2 petycyje.
- Lwów 2, Ustianów 1 — razem 3 petycyje.
- Ustrzyki górne 1, Krukienice 1 — razem 2 petycyje.
- Ostrożec 2, Złockie 1 — razem 3 petycyje.
- Mochnaczka 1, Przemyśl 4 — razem 5 petycyj.
- Ruska wieś 1, Przemyśl 1 — razem 2 petycyje.
- Chyrynka 1, Chyryna 2 — razem 3 petycyje.
- Kupna 3, Bolestraszyce 1 — razem 4 petycyje.
- Walawa 1, Jabłonów 1 — razem 2 petycyje.
- Berezów wyżny 1, Kuropatniki 4 — razem 5 petycyj.
- Nastaszczyn 1, Zarájsko 1 — razem 2 petycyje.
- Mystkowice 1, Kniaże 1 — razem 2 petycyje.
- Ilkowice 1, Switarzów 1 — razem 2 petycyje.
- Knihinin kolonia 1, Bonarówka 1 — razem 2 petycyje.
- Petrosza wola 3, Sopot 1 — razem 4 petycyje.

- Orowa 1, Pohar 1 — razem 2 petyce.
- Czerteż 1, Olchowce 1 — razem 2 petyce.
- Zawadka rzyms. 1, Kamionka 1 — razem 2 petyce.
- Jasienica zamk. 1, Romanówka 1 — razem 2 petyce.
- Drohomyśl 1, Zawadów 2 — razem 3 petyce.
- Kalań 1 petycyca.
- Razem 134 petycyj.
1703. L. s. 2278. Gmina Padew kolonia, p. p. Kędziora o pomoc z powodu klęsk elementarnych.
1704. L. s. 2279. Gmina Żywiec, p. p. Szweda o zaliczenie do II. klasy płac nauczycielskich.
1705. L. s. 2281. Gmina Witryłów, p. p. Urbańskiego o subwencyę na naprawę dróg.
1706. L. s. 2282. Gmina Temeszów p. p. Urbańskiego o subwencyę na naprawę dróg.
1707. L. s. 2283. Dr. Bronisław Zaorski z Buska, p. p. K. Badeniego o veniam aetatis.

Wniesione po dzień 14. października 1908.

1708. L. s. 2284. Bursa polska dla dziewcząt im. A. Mickiewicza w Kołomyi p. p. K. Badeniego o subwencyę.
1709. L. s. 2285. Zarząd Koła T. S. L. w Kołomyi, p. p. K. Badeniego o subwencyę.
1710. L. s. 2286. Plezia Jan i Michał, właściciele pracowni narzędzi rolniczych w Turce ad Kołomyja, p. p. Kleskiego o pożyczkę.
1711. L. s. 2287. Jogan Jan Antoni, nauczyciel w Złoczowie, p. p. Schätzla o policzenie lat służby.
1712. L. s. 2290. Szeremetka Bronisława, wdowa po nauczycielu w Brodach, p. p. Salę o zapomogę.
1713. L. s. 2291. Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich w Austrii, we Lwowie p. p. Adama z poparciem petycji Towarzystwa gimnastycznego Sokół w Białej o subwencyę.
1714. L. s. 2292. Ruskie Towarzystwo muzyczne im. Mikołaja Łyśenki we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o podwyższenie subwencji.
1715. L. s. 2293. Bursa gimnazjalna w Podgórzu, p. p. Maryewskiego o subwencyę.
1716. L. s. 2294. Towarzystwo polskiej katolickiej młodzieży pracującej „Ojczyzna“ w Bochni p. p. Maissa o subwencyę.
1717. L. s. 2295. Koło im. M. Konopnickiej T. S. L. w Bochni, p. p. Maissa o subwencyę.
1718. L. s. 2296. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Czortkowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę.
1719. L. s. 2297. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Stanisławowie, p. p. Bilińskiego o subwencyę.
1720. L. s. 2298. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Nowym Targu, p. p. Bednarskiego o subwencyę.
1721. L. s. 2299. Internat dla uczniów seminarium nauczycielskiego w Zaleszczykach p. p. Cieńskiego o subwencyę na budowę domu.
1722. L. s. 2300. Internat dla uczniów seminarium nauczycielskiego w Zaleszczykach p. p. T. Cieńskiego o subwencyę na utrzymanie internatu.
1723. L. s. 2301. Gmina m. Lwowa p. p. Ciuchcińskiego o podwyższenie sub-

- wencyi na utrzymanie liceum żeńskiego im. król. Jadwigi.
1724. L. s. 2302. Lipanowicz Stanisław Julian we Lwowie p. p. Ciuchcińskiego o zapomogę na śpiew.
1725. L. s. 2303. Towarzystwo ochronek chrześ. małych dzieci we Lwowie, p. p. Ciuchcińskiego o subwencyę.
1726. L. s. 2304. Towarzystwo Związku rodzicielskiego w Przemyśle, p. p. Dolińskiego o założenie zreformowanej szkoły średniej.
1727. L. s. 2305. Skibowa Bronisława Wanda z Muszyków, nauczycielka w Starem Siole, p. p. Jampolskiego o policzenie lat służby.
1728. L. s. 2306. Zajac Michał, emerytowany nauczyciel w Małnowskiej Woli, p. p. Skwarkę o dar z łaski.
1729. L. s. 2307. Hrankowska Karolina, wdowa po kierowniku szkoły ludowej w Zbarażu p. p. Adama o zapomogę dla córki.
1730. L. s. 2308. Emerytowani nauczyciele okręgu jaworowskiego p. p. Michałowskiego o podwyższenie emerytury.
1731. L. s. 2309. Nauczyciele i nauczycielki miasta Zbaraża, p. p. Bednarskiego o zaliczenie do II. klasy płac.
1732. L. s. 2310. Gmina Przeworsk, p. p. Żardeckiego o odpisanie zaległej prestatyci szkolnej.
1733. L. s. 2311. Chrapliwy Bazyli, emerytowany nauczyciel w Tarnopolu, p. p. T. Cieńskiego o podwyższenie emerytury.
1734. L. s. 2312. Filia Towarzystwa „Proświty“ w Stanisławowie, p. p. Winniczuka o założenie kursu przygotowawczego w tamtejszem ruskiem gimnazjum.
1735. L. s. 2313. Gmina Łdziany, p. p. Kurowca o wolny pobór surowicy.
1736. L. s. 2614. Gmina Słoboda Równiańska, p. p. Kurowca o wolny pobór surowicy.
1737. L. s. 2315. Gmina Topolsko, p. p. Kurowca o wolny pobór surowicy.
1738. L. s. 2316. Gmina Końsko, p. p. Z. Skrzyńskiego o subwencyę na naprawę dróg.
1739. L. s. 2317. Wydział powiatowy w Turce, p. p. Hanczakowskiego o subwencyę na naprawę dróg.
1740. L. s. 2318. Związek zdrojowiski uzdrowisk, p. członka Sejmu Marsa z memoriałem w sprawie zdrojowisk.
1741. L. s. 2319. Gmina m. Lwowa, p. p. Ciuchcińskiego o 3,000.000 K bezprocentowej pożyczki na budowę szkół
1742. L. s. 2320. Czudźak Karol, Kleczyński Stanisław we Lwowie, p. p. Adama o pomoc finansową na założenie fabrycznej piekarni chleba.
1743. L. s. 2339. Marszycki Franciszek, emerytowany nauczyciel w Leżajsku p. p. Wasunga o podwyższenie emerytury.
1744. L. s. 2340 Grono nauczycieli 4-klasowej szkoły w Liskach, p. p. Wasunga o zaliczenie do III. klasy płac.
1745. L. s. 2341. Polskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Wasunga w sprawie dodatków 5-letnich dla nauczycielstwa ludowego.
1746. L. s. 2342. Polskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, p. p. Wasunga o zrównanie nauczycieli ludowych z urzędnikami państwowymi 2 najniższych rang.
1747. L. s. 2343. Polskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie p. p. Wasunga w sprawie zniżenia maksymalnej liczby uczniów, przypadającej na jednego nauczyciela.
1748. L. s. 2344. Zarząd głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę na pokrycie kosztów budowy domu.

1749. L. s. 2345. Zarząd głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie, p. p. Cieleckiego o subwencyę na organizacyę powiatowe i lustratora handlowego.
1750. L. s. 2346. Bursa polska gimnazjalna im. A. Mickiewicza m Stryju p. p. I. Brunickiego o subwencyę
1751. L. s. 2347. Stadnicki Julian w Książcach, p. p. Sapiechę o subwencyę na Zakład reprodukcyjny ziemniaków.
1752. L. s. 2348. Męcińska Marya, we Lwowie, p. p. Żardeckiego o zasiłek na śpiew.
1753. L. s. 2349. Szkoła gospodarstwa domowego dla kobiet we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę.
1754. L. s. 2350. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Chyrowie, p. p. Lewakowskiego o subwencyę.
1755. L. s. 2351. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Gorlicach, p. p. Długosza o subwencyę.
1756. L. s. 2352. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Chodorowie, p. p. St. Mycielskiego o subwencyę.
1757. L. s. 2353. Poliklinika powszechna we Lwowie, p. p. Rutowskiego o subwencyę.
1758. L. s. 2354. Zwierzchność gminy Chorostków p. p. Gołuchowskiego o kreowanie sądu powiatowego w Chorostkowie.
1759. L. s. 2355. Przysiółek Kępa ad Przewóz p. Wieliczka, p. p. Skołyśzewskiego o utworzenie osobnej gminy.
1760. L. s. 2356. Mieszkańcy gminy Jawornik i okoliczne p. p. Tracza o utworzenie urzędu pocztowego w Jaworniku.
1761. L. s. 2357. Lewak Józef i Preisner Alfred im. rewizorów bydła, p. p. Górskiego o zrównanie ich z oficyalami urzędowymi.
1762. L. s. 2358. Wydział powiatowy w Białej p. p. Haempla o budowę kolei z Żywca do Oświęcimia.
1763. L. s. 2359. Brzozowska Eulalia w Krakowie, p. p. Federowicza o zapomogę.
1764. L. s. 2360. Gmina Nisko p. p. Bisa o udział w dochodach podatku osobisto dochodowego.
1765. L. s. 2362. Szczerbowski Ignacy, c. k. rządcza lasów i dóbr państwowych we Lwowie p. p. Cipsera o subwencyę na wydanie „Skorowidza leśnego“.
1766. L. s. 2363. Wydział Towarzystwa miłośników przeszłości Lwowa p. p. Rutowskiego o subwencyę na wydawnictwa.
1767. L. s. 2364. Zajączkowska Marya, wdowa po pisarzu etatowym Wydziału krajowego, we Lwowie, p. p. Merunowicza o zapomogę.
1768. L. s. 2365. Zjednoczone galicyjskie Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie p. p. Merunowicza o subwencyę.
1769. L. s. 2366. Wydział powiatowy w Dąbrowie p. p. Męcińskiego o obmyślenie źródła taniego kredytu dla powiatów, a w szczególności dla powiatu Dąbrowa.
1770. L. s. 2367. Van Roy Anizya Antonina, sierota po konduktorze dróg krajowych w Wadowicach p. p. Jędrzejowicza o stały dar z łaski.
1771. L. s. 2368. Wydział powiatowy w Dobromilu p. p. Czaykowskiego o zapomogę dla ludności z powodu klęsk elementarnych.
1772. L. s. 2369. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Obertynie p. p. A. Theodorowicza o subwencyę.
1773. L. s. 2370. Nauczycielstwo 4-klasowej szkoły w Tartakowie p. p. Winc. Krańskiego o zaliczenie do III. klasy plac nauczycielskich.

1774. L. s. 2371. Gmina Motycze p. p. Z. Tarnowskiego o uwolnienie od prestacyi szkolnej.
1775. L. s. 2372. Galicyjskie Towarzystwo lekarzy weterynaryjnych we Lwowie p. p. Brykczyńskiego w sprawie reformy stosunków weterynaryjnych.
1776. L. s. 2373. Gmina Radomyśl nad Sanem p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie Sądu w Radomyślu nad Sanem.
1777. L. s. 2374. Cap Stefan, rolnik w Chodowicach p. p. Oleśnickiego o pokrycie kosztów leczenia syna z funduszu krajowego.
1778. L. s. 2375. Medyk Wincenty i Wiktorya, Dynowski Jan i Zofia w Osieku p. p. K. Lubomirskiego o zabezpieczenie ich domów przed powodzią.
1779. L. s. 2376. Reprezentacya powiatu Lisko p. p. Trzecieckiego o ukrajowanie dróg Ustrzyki-Litowiska i Litowiska-Cisna.
1780. L. s. 2380. Przypomnienie z urzędu, którem exhibowano petycyę wniesioną p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu a to gminy Witkowice, Rozolia, Tarnowska wola, Matycze, Poduchowne i Fastkowice.
1781. L. s. 2381. P. u. którem exhibowano petycyę wniesioną p. p. Senyka, w sprawie zniesienia pisowni fonetycznej, a to mieszkańców gminy: Stankowiec 1, Krzywce górne 1, — razem 2 petycyę.
Krzywce dolne 1, Letnia 1, — razem 2 petycyę.
Nalujowice 1, Letnia 1, — razem 2 petycyę.
Włodzimierce 1, Drohowyże 1 — razem 2 petycyę.
Rogózno 1, Werynia 1 — razem 2 petycyę.
- Balicze podrózne 2, Bereźnica król. 1 — razem 3 petycyę.
Zabłotowce 1, Wolica hnidyczowska 1 — razem 2 petycyę.
Lubsza 1, Hnidyczów 1 — razem 2 petycyę.
Nadiatycze 1, Studzienka 2 — razem 3 petycyę.
Dobrotwór 1, Czarnoruki 1 — razem 2 petycyę.
Rabe 1, Tatarzynów 1 — razem 2 petycyę.
Komarno 1, Hnmieniec 1 — razem 2 petycyę.
Razem 27 petycyj.
1782. L. s. 2382. P. n. którem exhibowano petycyę wniesioną p. p. Hanczakowskiego w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej a to mieszkańców gminy:
Pstrużne 1, Gorlice 1 — razem 2 petycyę.
Macina wielka 1, Uście ruskie 3 — razem 4 petycyę.
Rzeczyczany 3, Banica 2 — razem 5 petycyj.
Czerzeźne 1, Gaje wyżne 1 — razem 2 petycyę.
Płaskie 1, Łopusznska 1 — razem 2 petycyę.
Otynia 1, Boberka 1 — razem 2 petycyę.
Rozłucz 1, Fawora niżna 1 — razem 2 petycyę.
Fawora niżna 1, Perehrymka 3 — razem 4 petycyę.
Kłopotnica 1, — razem 1 petycyę.
Razem 24 petycyj.
1783. L. s. 2383. P. u. którem exhibowano petycyę wniesioną p. p. Myroniuka-Zajaczuka w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej a to mieszkańców gminy:
Kniaziołuka 1, Gerynia 1 — razem 2 petycyę.

- Wysłowa 1, Muszyu 1 — razem 2 petycyje.
- Razem 4 petycyje.
1784. L. s. 2384. P. u. którem exhibowano petycyje wniesione p. p. Korola w sprawie zniesienia ruskiej pisowni fonetycznej a to mieszkańców gminy:
- Nakoneczne 1, Zagórne 1 — razem 2 petycyje.
- Knihinin 1, Korczyzna 1 — razem 2 petycyje.
- Sokal 1, Hucisko 1 — razem 2 petycyje.
- Razem 7 petycyj.
1785. L. s. 2387. Towarzystwo przyjaciół muzyki lwowskiej „Harmonia“ we Lwowie p. p. Rutowskiego o subwencyę.
1786. L. s. 2389. Rada powiatowa w Skalacie p. p. Dąbskiego o subwencyę na budowę drogi gminnej I. kl. Podwołoczyska-Zbaraż.
1787. L. s. 2390. Wisza Jan, nauczyciel w Dąbrówce wisł. p. p. Kędziora o przyznanie lat służby.
1788. L. s. 2391. Gminy i obszary dworskie p. p. Kozłowskiego o regulacyę Mleczki, w powiecie Jarosławskim.
1789. L. s. 2392. Krajowe Towarzystwo naftowe galicyjskie p. p. Gorayskiego w sprawie ulg podatkowych.
1790. L. s. 2393. Jan Drobot w Jarosławiu p. p. Stapińskiego o dar z łaski z powodu okaleczenia w służbie krajowej.
1791. L. s. 2394. Ks. Stanisław Tyczkowski w Tarnowie (komitet budowy kościoła w Tarnowie, p. p. Tertila o subwencyę na dokończenie kościoła.
- Wniesione po dzień 16. października 1908.*
1792. L. s. 2399. Ks. Karol Mróz, administrator parafii łącz. w Gwoźdźcu p. p. Kleskiego o subwencyę na budowę domu mieszkalnego przy kaplicy w Sorokach.
1793. L. s. 2400. Grono nauczycieli w Szczakowej p. p. E. Mycielskiego o zaliczenie do X. kl. plac nauczycieli.
1794. L. s. 2403. Sala Oktaw, opiekun Maryi Kummingsberg sieroty po nauczycielu w Zmienicy p. p. Wereszczyńskiego o zaopatrzenie dla sieroty.
1795. L. s. 2419. Komitet obchodu setnej rocznicy urodzin Jul. Słowackiego we Lwowie p. p. Rutowskiego o subwencyę na pomnik Jul. Słowackiego.
1796. L. s. 2420. Wydział Towarzystwa opieki nad młodzieżą c. k. gimnazjum z językiem polskim w Przemysłu p. p. Dolińskiego o subwencyę na pokrycie niedoboru i na budowę domu.
1797. L. s. 2421. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Kałuszu p. p. Głabińskiego o subwencyę.
1798. L. s. 2422. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Kalwaryi p. p. Głabińskiego o subwencyę.
1799. L. s. 2423. Feliks Sokołowski i tow. z Nowosiółki p. p. Czarkowskiego-Golejewskiego o zapomogę z powodu pożaru.
1800. L. s. 2424. Gmina Landestreu p. p. Cipersera o subwencyę na wodociągi.
1801. L. s. 2425. Wydział galicyjskiego Towarzystwa leśnego we Lwowie p. p. Cipersera o subwencyę na wydawnictwo „Sylwana“ na r. 1908.
1802. L. s. 2426. Ruskie Towarzystwo „Sokół“ w Kołomyi p. p. Dumkę o zapomogę.
1803. L. s. 2427. Janina Paszyńska we Lwowie p. p. St. Tarnowskiego o subwencyę na dalsze kształcenie się w śpiewie.

1804. L. s. 2428. Ignacy Edward Meyer p. p. Gniewosza o subwencję na prywatne żeńskie seminaryum w Brodach.
1805. L. s. 2429. Dyrekcyja konserwatoryum galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie p. p. Pinińskiego z petycją Konstantego Tadeusza Szulca ukończonego ucznia konserwatoryum muzycznego galicyjskiego we Lwowie o subwencję na dalsze kształcenie się w muzyce.
1806. L. s. 2430. Polskie Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Jaworowie p. p. Jahla o subwencję.
1807. L. s. 2431. Towarzystwo dam dobroczynności w Śniatynie p. p. Moysę o zasiłek dla Ochronki im. Modesty Zagórskiej.
1808. L. s. 2432. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Mościskach p. p. Standnickiego o subwencję.
1809. L. s. 2433. Wydział Związku przyjaciół drzewek w Krakowie p. p. Stapińskiego o subwencję.
1810. L. s. 2434. Stowarzyszenie „Związek przyjaciół młodzieży“ w Stanisławowie p. p. Krynickiego o subwencję.
1811. L. s. 2435. Gmina Krynica p. p. Myjaka o bezprocentową pożyczkę na urządzenie kanałów i wodociągów.
1812. L. s. 2436. Towarzystwo Panien Ekonomek w Brzeżanach p. p. Schätzla o subwencję.
1813. L. s. 2437. Tekla Baczyńska, sierota po emerytowanym konduktorze dróg krajowych w St. Sączu p. p. Wereszczynskiego o dar z łaski.
1814. L. s. 2438. Wydział filii ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Żółkwi p. p. Oleśnickiego o zapomogę na bursę.
1815. L. s. 2439. Gmina Myscowa p. p. Stapińskiego o uwolnienie od prestacki szkolnej.
1816. L. s. 2440. Antoni Slusarczyk nauczyciel w Witkowicach p. p. Stapińskiego o przyznanie II. kl. płac.
1817. L. s. 2443. Grono nauczycieli 5 klasowej szkoły męskiej i 4-klasowej żeńskiej w Korczyniu, p. p. Stapińskiego o III. klasę płac nauczycielskich.
1818. L. s. 2444. Waleryan Janiszewski, nauczyciel w Lubaczowie, p. członka Sejmu Szeptyckiego o reaktywowanie w urzędzie nauczycielskim.
1819. L. s. 2445. Grono nauczycieli 4-klasowej szkoły w Łacku, p. p. Myjaka o II. klasę płac nauczycielskich.
1820. L. s. 2446. Franciszek Nowak w Krościenku niżnem, p. p. Stapińskiego o udzielenie bratu jego umysłowo choremu, byłemu nauczycielowi, dożywotniej emerytury.
1821. L. s. 2447. Zwierzchność gminna w Jaszczwi, p. p. Stapińskiego o zasiłek na przebudowę II. sali szkolnej.
1822. L. s. 2448. Antoni Rzeszutko, rzecz. nauczyciel ludowy w Jaroszowicach, p. p. Stapińskiego o dodatek pięcioletni.
1823. L. s. 2449. Marya Żychewicz, wdowa po nauczycielu ludowym 2 v. Żmudowa w Marcyporębie, p. p. Stapińskiego o przywrócenie jej pensyi wdowiej.
1824. L. s. 2450. Konstancya Werecka, nauczycielka w Frysztaku, p. p. Pastora o wliczenie lat służby do emerytury.
1825. L. s. 2451. Gmina Janowice, p. p. Męcińskiego o zapomogę na budowę szkoły w Janowicach.
1826. L. s. 2452. Gmina Procisna, p. p. A. Starucha w sprawie budowy mostu na rzece San.
1827. L. s. 2453. Gmina Zawadka, p. p. Kurowca w sprawie ustawy łowieckiej i o rybołówstwie.

1828. L. s. 2454. Gmina Chomin, p. p. Kurowca o zmianę ustawy łowieckiej.
1829. L. s. 2455. Gmina Chocin p. p. Kurowca o zmianę ustawy o rybołówstwie.
1830. L. s. 2456. Wydział powiatowy w Horodence, p. p. A. Theodorowicza w sprawie pożyczki udzielonej na krycie dachów materiałem ogniotrwałym.
1831. L. s. 2457. Wydział powiatowy w Łańcucie, p. p. Żardeckiego w sprawie pożyczki udzielonej na krycie dachów materiałem odnietrwałym.
1832. L. s. 2458. Wydział powiatowy w Cieszanowie, p. p. Kozłowskiego w sprawie pożyczki udzielonej na krycie dachów materiałem ogniotrwałym.
1833. L. s. 2459. Petycja kobiet, p. p. Stapińskiego o udzielenie kobietom praw politycznych.
1834. L. s. 2460. Gmina Chocin, p. p. Kurowca w sprawie reformy wyborczej.
1835. L. s. 2461. Wiec w Porsznej, p. p. Oleśnickiego w sprawie reformy wyborczej.
1836. L. s. 2462. Gmina Zawadka, p. p. Kurowca w sprawie poboru surowicy.
1837. L. s. 2463. Zwierzchność gminy Słoboda niebyłowska, p. p. Kurowca w sprawie poboru surowicy.
1838. L. s. 2464. Zwierzchność gminna w Chocinie, p. p. Kurowca w sprawie poboru surowicy.
1839. L. s. 2465. Gmina Wola dalsza, p. p. Żardeckiego w sprawie ustawy łowieckiej.
1840. L. s. 2466. Mieszkańcy gminy Przedmieście, p. p. Żardeckiego o przymusową asekurację.
1841. L. s. 2467. Zwierzchność gminy Zamocice, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków w niedziele i święta.
1842. L. s. 2468. Gmina Kuzie, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków w niedziele i święta.
1843. L. s. 2469. Gmina Swiebodzin, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków w niedziele i święta.
1844. L. s. 2470. Gmina Kanna p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków w niedziele i święta.
1845. L. s. 2471. Gmina Tylicz p. p. Myjaka o subwencję na naprawę dróg.
1846. L. s. 2472. Wydział powiatowy Bohoroczany p. p. Krynickiego o przyjęcie budowy dróg na fundusz krajowy.
1847. L. s. 2473. Gmina Nazawizów p. p. Sandulaka o regulację rzeki Bystrzycy i budowę mostu.
1848. L. s. 2474. Gmina Chocini p. p. Kurowca o zakaz sprzedawania drzewa z Dyrekcyi domen i lasów spekulantom.
1849. L. s. 2475. Gmina Nowa wieś czudecka p. p. Stapińskiego o niżenie podatku z powodu klęski elementarnej.
1850. L. s. 2476. Reprezentacya miasta Leżajska p. p. Żardeckiego o udział z dochodów podatku osobisto dochodowego.
1851. L. s. 2477. Zwierzchność gminna w Olesku p. p. Gniewosza o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia umysłowo chorego Jana Hankiewicza.
1852. L. s. 2478. Gmina Alfredówka p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie Sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1853. L. s. 2479. Mieszkańcy gminy Posada sanocka p. p. Stapińskiego w sprawie przydzielenia gminy Posada sanocka do miasta Sanoka.
1854. L. s. 2480. Teofila Górską, wdowa po nauczycielu p. p. Głabińskiego o przyznanie w drodze łaski zaopatrzenia lub zwrotu wkładek emerytalnych.

1855. L. s. 2481. C. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie we Lwowie p. p. Brykczyńskiego o subwencję w kwocie 6.000 K na prowadzenie agencji sprzedaży materiału rzeźnego.
1856. L. s. 2482. P. U. którym exhibowano petycyę w sprawie ruskiej fonetyki, wniesione p. p. Kołpaczkiwicza a to z następujących miejscowości: Kornie 1, Wulka mazowiecka 1 — razem 2 petycyę.
- Rakowa 1, Ćwikoć 1, razem dwie petycyę.
- Razem 4 petycyi.
1857. L. s. 2483 P. U. którym exhibowano petycyę w sprawie ruskiej fonetyki, wniesione p. p. Korola a to mieszkańców następujących miejscowości: Wyssów 1, Pawłów 1 — razem 2 petycyi.
- Krasna 3, Kalników 1 — razem 4 petycyę.
- Rypiany 1 petycyę.
- Razem 7 petycyj.
1858. L. s. 2484. P. U. którym exhibowano petycyę w sprawie ruskiej pisowni fonetycznej, wniesione p. p. Dudykiewicza, a to mieszkańców gmin: Zabłócie 1 petycyę.
- Panowce 4, Suchota koło Boratyna 1 — razem 5 petycyj.
- Bilowce 1, Koniuszków 1 — razem 2 petycyę.
- Klekotów 1, Berlin (koło Brodów) 1 — razem 2 petycyę.
- Chorostków 1, Hruszów 3 — razem 4 petycyj.
- Medweża 1, Stańkowa 1 — razem 2 petycyę.
- Wojniłów 1, Sukowata 1 — razem 2 petycyę.
- Kamionki 1, Kalnica 1 — razem 2 petycyę.
- Wyspa 1, Łowczyca 1 — razem 2 petycyę.
- Tatarynow 2, Stróże wielkie 1 — razem 3 petycyę.
- Wielopole 1, Sanok 2 — razem 3 petycyę.
- Ułazów 1, Zalesie 1 — razem 2 petycyę.
- Ołomudnia 1, Patzeur (Prusy) 1 — razem 2 petycyę.
- Ratesburg 1, Brema (Prusy) 1 — razem 2 petycyę.
- Razem 34 petycyj.
1859. L. s. 2485. Urząd parafialny w Hnyłej p. p. Hanczakowskiego w sprawie fonetyki ruskiej.
1860. L. s. 2486. Urząd gminny w Hnyłej p. p. Hanczakowskiego w sprawie fonetyki ruskiej.
1861. L. s. 2487. Urząd gminny Bałków p. p. Krynickiego w sprawie fonetyki ruskiej.
1862. L. s. 2488. Urząd parafialny Iwanowce p. p. Myroniuka-Zajaczuka w sprawie fonetyki ruskiej.
1863. L. s. 2489. Urząd parafialny Kosów miasto p. p. Tracza w sprawie fonetyki ruskiej.
1864. L. s. 2490. Gmina Borysław p. p. Zamoyskiego o kreowanie sądu w Borysławiu.
1865. L. s. 2491. Bursa polska im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach p. p. Moysę o subwencję.
1866. L. s. 2492. Bojczuk Michał w Paryżu p. p. Oleśnickiego o zapomogę na malarstwo.
1867. L. s. 2493. Komitet ratunkowy w Rakowcu p. p. Oleśnickiego o zapomogę dla pogorzelołów.
1868. L. s. 2494. Wilk Franciszek i tow. w Opakach p. p. Weisera o zapomogę z powodu pożaru.

1869. L. s. 2495. Polskie akademickie stowarzyszenie „Ognisko“ w Gracu p. p. Żardeckiego o subwencyę.
1870. L. s. 2496. Runge Alfred emer. rządcą szpitala w Nowym Sączu p. p. Głębińskiego o policzenie lat służby.
1871. L. s. 2497. Zubrzycki Fedko, kurator Hanzija Wasyla umysł. chorego w Wołeniowie p. p. Senyka o przyjęcie kosztów leczenia na fundusz krajowy.
1872. L. s. 2498. Dziura Katarzyna ze Strzałkowskich w Jaszczwi p. p. Stapińskiego o przyjęcie kosztów leczenia za brata śp. Stan. Strzałkowskiego.
1873. L. s. 2499. Filia ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Stanisławowie p. p. Winniczuka o zaprowadzenie kursu przygotowawczego przy tamt. gimnazjum ruskiem.
1874. L. s. 2500. Gmina Jezupól p. p. Winniczuka o zaprowadzenie kursu przygotowawczego przy tamtejszem gimnazjum ruskiem.
1875. L. s. 2501. Mieszkańcy m. Stanisławowa p. Winniczuka o zaprowadzenie kursu przygotowawczego w tamtejszem ruskiem gimnazjum.
1876. L. s. 2502. Gmina Monasterz p. p. Żardeckiego w sprawie przekształcenia 1 kl. szkoły na 2 kl.
1877. L. s. 2503. Gmina Monasterz p. p. Żardeckiego o zapomogę na budowę szkoły
1878. L. s. 2504. Gmina Gołogóry p. p. Weisera o utworzenie Sądu powiatowego w Gołogorach
1879. L. s. 2505. Wydział powiatowy w Wadowicach p. p. Maissa o subwencyę na drogę gminną I kl. Bieradowice Zembrzyce.
1880. L. s. 2506. Wydział powiatowy w Złoczowie p. p. Weisera o subwencyę na drogę Olesko-Podhorce.
1881. L. s. 2507. Włościanie z Kosiny powiat Łańcut p. p. Żardeckiego o osuszenie łąk.
1882. L. s. 2508. Liga pomocy przemysłowej we Lwowie p. p. Głębińskiego w sprawie przemysłowego wyzyskania surowców tatrzańskich w Zakopanem.
1883. L. s. 2509. Hawrysz Iwan i Pelagia w Gródku pow. Zaleszczyki p. p. T. Cieńskiego w sprawie zajętego ich ogrodu przez gminę.
1884. L. s. 2510. Gołda Władysław Antoni, werkmistrz stacyi ceramicznej we Lwowie p. p. Stapińskiego o stabilizacyę.
1885. L. s. 2511. Gmina Ciężkowice p. p. Cielucha w sprawie pokrzywdzenia ze strony tamtejszego sądu z powodu wynajmowania u tamtejszej gminy lokalu na pomieszczenie Sądu.
1886. L. s. 2518. Olehowy Jan em. nauczyciel w Stryju p. p. I. Brunickiego o podwyższenie emerytury.
1887. L. s. 2519. Skarbek Emilia, wdowa po nauczycielu w Wybranówce p. p. Górskiego o podwyższenie pensyi.
1888. L. s. 2520. Lwowskie Towarzystwo śpiewackie „Lutnia“ p. p. Adama o podwyższenie dotychczasowej rocznej subwencyi.
1889. L. s. 2521. Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej p. p. Głębińskiego w sprawie zmiany instrukcyi co do pożyczek na ogniotrwałe krycie dachów.
1890. L. s. 2522. Gmina Kołaczyce p. p. Stefczyka o subwencyę na urządzenie ochrony dla dzieci.
1891. L. s. 2523. Gmina Podpieczary p. p. Makucha o przekształcenie 2-klas. szkoły na 4-klasową.
1892. L. s. 2524. Zarząd dóbr hrabstwa Tarnowskiego p. p. Czartoryskiego o koncesyę na pobór opłaty za przewóz na Dunajcu.

1893. L. s. 2525. Gmina Palikówka p. p. Wasunga o subwencyę na naprawę dróg.
1894. L. s. 2526. Gmina Uście zielone i Łuka p. p. Viviena o wyjednanie przyznania przymulisk i odsypisk dniestrowych.
1895. L. s. 2527. Gmina Łączyn p. p. Sandulaka o regulacyę potoków Hłoczówka i Słobusznica.
1896. L. s. 2528. Członkowie czytelnicy w Hucie rożanieckiej p. p. Jampolskiego w sprawie zamykania szynków.
1897. L. s. 2529. Gmina miasta Jordanova p. p. K. Lubomirskiego o wydanie ustawy, mocą której pobierałyby wszystkie gminy dodatki od napojów spirytusowych.
1898. L. s. 2530. Mieszkańcy gminy Budzów p. p. K. Lubomirskiego w sprawie podziału i regulacyi spółek rolnych.
1899. L. s. 2531. Petycyja stróżów gmachu sejmowego p. p. Stapińskiego o zrównanie poborów z rządowymi.
1900. L. s. 2532. Przełożona Zgromadzenia SS. Nazaretanek w Krakowie p. p. Pilata o subwencyę na internat.
1901. L. s. 2533. Zarząd główny Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie p. p. Wasunga o subwencyę na kolonie wakacyjne dla uczniów.
1902. L. s. 2534. Stowarzyszenie opieki nad ubogimi dziewczętami pod wezw. Przenajświętszej Rodziny we Lwowie p. p. Michałowskiego o subwencyę.
1903. L. s. 2535. Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu p. p. Michałowskiego o subwencyę.
1904. L. s. 2536. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Drohobyczu p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1905. L. s. 2537. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Suchej, p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1906. L. s. 2538. Towarzystwo gimnast. Sokół w Jasle p. p. Stapińskiego o subwencyę.
1907. L. s. 2539. Janowiczowa Katarzyna, wdowa po nauczycielu w Ostrowczuku p. p. Michałowskiego o wsparcie.
1908. L. s. 2540. Grono nauczycieli w Perehińsku, p. p. Cipsera o zaliczenie do III. kl. plac nauczycielskich.
1909. L. s. 2541. Sośnicka Helena, nauczycielka w Jaśkowicach p. p. Stapińskiego o policzenie lat służby.
1910. L. s. 2542. Kowalski Antoni, nauczyciel w Roźniatowie p. p. Cipsera subwencyę na wydawnictwo.
1911. L. s. 2543. Gmina Dęby, p. p. Z. Tarnowskiego o utworzenie sądu obwodowego w Tarnobrzegu.
1912. L. s. 2544. Mieszkańcy z Rajczy, p. p. Stapińskiego o wybudowanie drogi ze wsi Ujsoły do dworca kolejowego w Rajczy.
1913. L. s. 2545. Krysko Semko, inwalida wojskowy w Niżniowie, p. p. Cipsera o wsparcie.
1914. L. s. 2546. Zbiorowa petycya 66 gmin powiatu limanowskiego, p. p. Skarbka o zamykanie szynków.
1915. L. s. 2547. Wojnarowski Tytus poseł do Rady państwa z okręgu wyborczego Kołomyja — Peczeniżyn — Sniatyn — Kosów — Tłumacz, p. p. Oleśnickiego z wykazami szkód elementarnych i prośbą o zapomogi dla tamtejszej ludności.
1916. L. s. 2552. Wydział powiatowy w Podhajcach, p. p. Krzeczunowicza o subwencyę na budowę drogi Podhajce — Wiśniowczyk.
1917. L. s. 2553. Gmina i Rada szkolna miejscowa w Brodach starych, p. p. Dudykiewicza o zaliczenie do II kl. plac nauczycielskich.

Wniesione po dzień 17. października 1908 r.

1918. L. s. 2555. Gmina Toporów p. p. Skarbka o kreowaniu starostwa w Toporowie.
1919. L. s. 2558. Bursa im. św. Jadwigi w Dębicy p. p. Jedynaka o subwencyę.
1920. L. s. 2559. Stowarzyszenie ku wspieraniu kształcącej się młodzieży wyznania mojżeszowego w Złoczowie p. p. Schätzla o subwencyę dla bursy.
1921. L. s. 2560. Bandurski Leopold, emerytowany nauczyciel w Sokalu p. p. Win. Kraińskiego o zapomogę.
1922. L. s. 2561. Zakład naukowo-wychowawczy pod opieką Zgromadzenia Rodziny Maryi w Łomściu p. p. Hanczakowskiego o subwencyę.
1923. L. s. 2562. Wydział Towarzystwa „Szkilna Pomoc” w Śniatynie p. p. Makucha o zapomogę.
1924. L. s. 2563. Towarzystwo rygorystów we Lwowie p. p. Sandaluka o zasiłek na budowę domu akademickiego młodzieży wyznania mojżeszowego.
1925. L. s. 2564. Kozłowska Tacyanna w Niestanicach p. p. Korola o zapomogę.
1926. L. s. 2565. Towarzystwo gimnastyczne w Oświęcimiu p. p. Maissa o subwencyę.
1927. L. s. 2566. Komitet bursy rzemieślniczej w Samborze p. p. Sobolewskiego o subwencyę.
1928. L. s. 2567. Mieszkańcy obrz. łać gminy Hleszczawa p. p. Adama o zapomogę na kościółek.
1929. L. s. 2568. Stefan Myszkiewicz i tow. w Stanisławowie, p. p. Winniczuka w sprawie kursów przygotowawczych do I. kl. gimnazjum ruskiego.
1930. L. s. 2569. Jadwiga Nowacka wdowa po nauczycielu w Dorastowie p. p. Michałowskiego o podwyższenie pensyi.
1931. L. s. 2570. Nauczycielstwo m. Podgórze p. p. Maryewskiego o zrównanie pod względem płac z nauczycielstwem krakowskiem.
1932. L. s. 2571. Regina z Weiglów Adamowa, emerytowana nauczycielka we Lwowie p. p. Wasunga o podwyższenie emerytury.
1933. L. s. 2572. Jan Łukawski, nauczyciel w Balbinie, p. p. Sobolewskiego o udzielenie zaliczki na płacę.
1934. L. s. 2573. Gmina Harta p. p. Skrzyńskiego o zasiłek na naprawę dróg.
1935. L. s. 2574. Wydział powiatowy w Husiatynie p. p. Kiweluka z poparciem petycyi Wydziału powiatowego w Sokalu, w sprawie założenia fabryki cementu.
1936. L. s. 2575. Wydział powiatowy w Husiatynie p. p. Kiweluka popiera petycyę Wydziału powiatowego w Cieszanowie w sprawie założenia fabryki szutru i t. d.
1937. L. s. 2576. Urban Jan, rolnik w Liszkach związanych p. p. Skarbka o darowanie kosztów leczenia syna Jarosława w szpitalu w Samborze.
1938. L. s. 2577. Zwierzchność gminna Biała piaskowa p. p. Kołpaczkiwicza w sprawie zamykania szynków.
1939. L. s. 2578. Gmina Podlasie Dębowe p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków.
1940. L. s. 2579. Gmina Widynów p. p. Sandaluka w sprawie ustawy łowieckiej i o rybołóstwie.
1941. L. s. 2580. Gmina Wowczyniec p. p. Winniczuka o zmianę §. 47. ust. wodnej.
1942. L. s. 2590. Siostra Marya Agnieszka Kosińska, Przełożona S. S. Felicjanek we Lwowie p. p. Moysę o subwencyę na ochronkę.

1943. L. s. 2591. Zarząd głównego krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej w Krakowie p. p. Hupkę o subwencyę.
1944. L. s. 2592. Filia ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi p. p. Oleśnickiego o subwencyę na zakupno domu na bursę.
1945. L. s. 2593. Ks. Gawędziński, gwardyan OO. Reformatorów we Lwowie p. Stojalowskiego o subwencyę na kościół.
1946. L. s. 2594. Spółka oszczędności i pożyczek w Synowódzku p. p. Stefczyka o pożyczkę.
1947. L. s. 2595 S. S. Miłosierdzia św. Józefa w Krośnie p. p. Stojalowskiego o zapomogę na ochronkę.
1948. L. S. 2596. Towarzystwo liceum żeńskiego im. Wiktoryi Niedziałkowskiej we Lwowie p. członka Sejmu Marsa o subwencyę.
1949. L. s. 2597. Stefanowicz Julia, wdowa po nauczycielu w Urmaniu p. p. T. Starucha o podwyższenie pensyi.
1950. L. s. 2598. Zarząd główny nauczycieli szkół wyższych we Lwowie p. p. Halbana z memoryałem w sprawie rozmieszczania szkół średnich.
1951. L. s. 2599. Filia ruskiego Towarzystwa pedagogicznego w Kołomyi p. p. Oleśnickiego o upaństwowienie tamtejszego prywatnego seminarjum nauczycielskiego.
1952. L. s. 2600. Ligaszewska Julia, wdowa po nauczycielu w Jordanowie, p. p. Marszałkowicza o podwyższenie pensyi.
1953. L. s. 2606. Gmina Hucisko i Władaczów, tudzież obszar dworski w Hucisku jawornickiem p. p. K. Lubomirskiego o zapomogę na drogę.
1954. L. s. 2607. Gmina Rogóżna p. p. Żardeckiego w sprawie osuszenia łąk tamtejszych.
1955. L. s. 2608. Gmina Rogóżno p. p. Żardeckiego o subwencyę na drogę.
1956. L. s. 2609. Zjazd galicyjskich dżaków we Lwowie p. p. Senyka o unormowanie plac.
1957. L. s. 2610. Mieszkańcy przedmieścia Zadwórna w Drohobyczu p. p. Dudykiewicza o niedopuszczenie do sprzedaży tłoki gminnej.
1958. L. s. 2611. P. U, którem exhibuje się petycyę o poprowadzenie toru normalnej kolei z Liska-Łukawicy przez Baligród do Cisny, wniesione p. p. A. Starucha, a to gminy: Chocceń, Zawój, Przysłup, Krzywe ad Cisna, Bukowiec, Choczew i Średniawieś (zatem 7 petycyj).
1959. L. s. 2613. Gmina Biskupice i okoliczne p. p. Bojkę w sprawie regulacyi prawego brzegu Dunajca w Biskupicach.
1960. L. s. 2614. Członkowie czytelnicy w Kamionce strumiłowej, p. p. Oleśnickiego w sprawie zamykania szynków.
1961. L. s. 2615. Mieszkańcy Gminy Półwsie zwierzynieckie p. p. Leo o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1962. L. s. 2616. Mieszkańcy gminy Zakrzówek, p. p. Federowicza o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1963. L. s. 2617. Mieszkańcy gminy nowej wsi narodowej p. p. Federowicza o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1964. L. s. 2618. Mieszkańcy gminy Dębni p. p. Sarego o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1965. L. s. 2619. Mieszkańcy gminy Grzegórski p. p. Federowicza o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1966. L. s. 2620. Mieszkańcy gminy Czarna wieś p. p. Bandrowskiego o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1967. L. s. 2621. Mieszkańcy gminy Dąbie p. p. Leo o przyłączenie do gminy m. Krakowa.
1968. L. s. 2622. Mieszkańcy gminy Łobzów p. p. Bandrowskiego o przyłączenie do gminy m. Krakowa.

1969. L. s. 2640. Miasto Lwów, p. p. Rutowskiego o subwencyę na Muzeum narodowe króla Jana III.
1970. L. s. 2641. Miasto Lwów. p. p. Rutowskiego o subwencyę na galerię miejską.

Wniesione po dzień 19. października 1908.

1971. L. s. 2655. Różycki Ludomir, profesor we Lwowie, p. p. Pinińskiego o subwencyę na wydawnictwo.
1972. L. s. 2656. Gimnastyczne Towarzystwo Sokół w Żydaczowie p. p. J. Brunickiego o subwencyę.
1973. L. s. 2657. Komitet budowy domu polskiego w Cięcinie p. p. Szweda o pożyczkę bezprocentową na budowę domu.
1974. L. s. 2658. Mirski Kazimierz we Lwowie p. p. Głębińskiego o subwencyę na kształcenie się w muzyce.
1975. L. s. 2659. Komitet budowy kościółka w Boryczówce p. p. Skarbka o subwencyę.
1976. L. s. 2660. Komitet budowy kościółka w Podhajczykach justynowych p. p. Skarbka o subwencyę
1977. L. s. 2661. Sala Jan, pałac przy maszynie w szpitalu św. Łazarza w Krakowie p. p. Leo o stabilizacyę.
1978. L. s. 2662. Głowacki Józef, dyetaryusz szpitala w Krakowie p. p. Leo o veniam aetatis.
1979. L. s. 2663. Dyetaryusze szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Leo o uregulowanie plac.
1980. L. s. 2664. Urzędnicy szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Leo o zrównanie z urzędnikami Wydziału krajowego.
1981. L. s. 2665. Zgromadzenie zakonne S. S. Prezentek u św. Jana w Krakowie p. p. Leo o subwencyę.
1982. L. s. 2666. Sołga Józefa, wdowa po dozorczy szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Leo o zapomogę.
1983. L. s. 2667. Wydział stowarzyszenia „Pomoc szkolna“ we Lwowie p. p. Kolischera o subwencyę.
1984. L. s. 2668. Gerulak Teodor, emerytowany nauczyciel w Horodence, p. Sandaluka o zapomogę.
1985. L. s. 2669. Kotlarczyk ze Stronczów Ernestyna, nauczycielka w Lesiecznikach, p. p. T. Cieńskiego o policzenie lat służby.
1986. L. s. 2670. Czechowa Marya, wdowa po nauczycielu w Hermanowie, p. p. Michałowskiego o kwartał pośmiertny.
1987. L. s. 2671. Gałaszewska Rozalia, wdowa po nauczycielu w Przemyślu, p. p. Dolińskiego o podwyższenie pensyi.
1988. L. s. 2672. Frankiewicz Ludwika, wdowa po nauczycielu w Trembowli p. p. Skarbka o podwyższenie pensyi.
1989. L. s. 2673. Gminy powiatu Limanowskiego p. p. Marszałkowicza o utworzenie sądu powiatowego w Tymbarku
1990. L. s. 2674. Wydział powiatowy w Wadowicach p. p. K. Lubomirskiego o subwencyę na wykończenie drogi gminnej I. klasy Biertowice - Zembrzyce.
1991. L. s. 2675. Mieszkańcy przysiółka Gilip i Wołowy, powiatu Kołomyja, p. Kleskiego o utworzenie samodziśnej gminy.
1992. L. s. 2676. Wydział powiatowy w Kałuszu p. p. Kurowca w sprawie fabryki szutru.
1993. L. s. 2677. Gmina Siedliska, powiat Bóbrka p. p. Oleśnickiego, o odpi-

sanie podatków z powodu klęsk elementarnych.

1994. L. s. 2678. Gmina Wola rzędzińska i Wola podgórska p. p. Witosa o rozszerzenie przystanku kolejowego w Woli rzędzińskiej.
1995. L. s. 2679. Gmina miasta Sucha i

okoliczne p. p. Szweda o kreowanie Starostwa w Suchej.

1996. L. s. 2680. Franciszek Kraus, Helena Baruch i tow. w Tarnowie p. Tertila o zasilek na drenowanie gruntów w Strusinie.

Wniesione po dzień 20. października 1908

1997. L. s. 2690. Zwierzchność gminy m. Krościenka p. p. Bednarskiego o przyspieszenie zabudowania górskich potoków „Krośnicy“ i „Kijowskiego“.
1998. L. s. 2691. Rada powiatowa Pilzno, Jasło — Reprezentacya miasta Pilzna, Brzostka i Kołomyi, p. p. Pastora o budowę kolei Jasło-Dębica.
1999. L. s. 2692. Rada gminy miasta Dubiecko p. p. Sapięę o kreowanie starostwa w Dubiecku.
2000. L. s. 2693. Wydział Rady powiatowej w Rudkach p. p. Skarbka o zapomogę dla ludności dotkniętej klęską elementarną.
2001. L. s. 2694. Komitet parafialny w Libuszy p. p. Pastora o subwencyę na poprawę kościoła.
2002. L. s. 2695. Ks. Andrzej Stepek ka techeta rzym. kat. w Samborze p. p. Urbańskiego o wliczenie lat służby.
2003. L. s. 2696. Teofil Piszklewicz, emerytowany nauczyciel w Starej soli, p. p. Wereszczyńskiego o wliczenie lat służby.
2004. L. s. 2697. Zwierzchność gminna miasta Jezierna p. p. Weisera o przyjęcie drogi prowadzącej przez miasto Jezierna na fundusz krajowy.
2005. L. s. 2698. Anna Daciowa, wdowa po nauczycielu w Przemyślu, p. p. Dołńskiego o podwyższenie emerytury.
2006. L. s. 2699. Michał Uchach, rolnik w Kopyczyńcach, p. p. Gołuchowskiego, o przyjęcie kosztów leczenia jego żony na fundusz krajowy.
2007. L. s. 2700. Stanisława Bobrowska i Zofia Tabińska w Jaremczu, p. p. Adama o subwencyę na rozszerzenie fabryki pończoch.
2008. L. s. 2701. Kobiety z Zawadki p. p. Adama o przyznanie praw politycznych.
2009. L. s. 2702. Klementyna Stasiniewiczowa, właścicielka i kierowniczką szkoły chowu drobiu w Zielonej, p. p. Adama o subwencyę w kwocie 16 000 K.
2010. L. s. 2703. Franciszek Bobiński, nauczyciel ludowy w Kołomyi-Flöhbergu, p. p. Kleskiego o zniesienie 2 dyscyplinarek.
2011. L. s. 2704. Wicko Bończuk, rolnik w Krowicach p. p. Dumkę o zapomogę.
2012. L. s. 2705. Jan Posacki, kierownik 2 klasowej szkoły w Kropiwniku, p. p. Kurowca o wliczenie lat służby.
2013. L. s. 2706. Nauczyciele i nauczycielki w Limanowej p. p. Marszałkowicza o przeniesienie do II. klasy plac.
2014. L. s. 2707. Andrzej Myłochir, rolnik w Krowicach, p. p. Dumkę o zapomogę.
2015. L. s. 2708. Mieszkańcy Zagórza p. p. Tracza, o regulacyę rzeki Osłowy.
2016. L. s. 2709. Wydział powiatowy w Śniatynie p. p. Moyse o subwencyę na naprawę dróg.
2017. L. s. 2710. Marya Schlesingerówna, artystka teatru polskiego w Poznaniu, p. p. Halbana o stypendyum.

2018. L. s. 2711. Celina Schlesingerówna we Lwowie p. p. Halbana, o stypendyum na dalsze kształcenie się w grze na fortepianie.
2019. L. s. 2712. Lena Kuczabińska we Lwowie p. p. Jaworskiego o stypendyum na dalsze kształcenie się w śpiewie.
2020. L. s. 2713. Teodor Hrycewicz, malarz w Łopusznej p. p. Oleśnickiego o stypendyum.
2021. L. s. 2714. Wydział powiatowy w Przemyślanach p. p. Potockiego o założenie fabryki szutru i t. d.
2022. L. s. 2715. Wydział powiatowy w Pilźnie p. p. Krężła o ukrajowie nie ważniejszych dróg.
2023. L. s. 2716. Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Wieliczce p. p. Skołyżewskiego o subwencyę.
2024. L. s. 2717. P. u., którem exhibuje się 22 petycyj wniesionych p. p. Sapięę o kreowanie starostwa w Dubiecku, a to z następujących miejscowości: gmina Przedmieście-Dubiecko, miasto Dubiecko, obszar dworski w Dubiecku, gmina Średnia, Nienadowa, Kositowa, Tarnawka, Bachów, Skopów, Iskań, Reczpol, Krzywca, Drohobyczka, Rusiebrzyce, Piątkowa, Babice, Polchowa, Sielnica, Ruskawieś, Bachórzec, Śliwnica, obszar dworski Ruskawieś, razem 22 petycyj.
2025. L. s. 2729. Gmina Jabłonów i okoliczne p. p. Hanczakowskiego o budowie mostu na rzece Stryj między Borynią a Jabłonowem.
2026. L. s. 2734. Centralny związek fabryczny we Lwowie p. p. Battaglię w sprawie kolei Zakopane-Świnnica.

Wniesione po dzień 21. października 1908.

2027. L. s. 2736. Komitet internatu dla uczniów seminaryum nauczycielskiego w Stanisławowie, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
2028. L. s. 2737. Towarzystwo prywatnego seminaryum nauczycielskiego żeńskiego polskiego w Stanisławowie, p. p. Głabińskiego o subwencyę.
2029. L. s. 2738. Potoczny Franciszek, rzeźbiarz we Lwowie, p. p. Rutowskiego o zasiłek.
2030. L. s. 2739. Rylska Wilhelmina 1-voto Agopsowicz we Lwowie, p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę.
2031. L. s. 2740. Bursa im. M. Reya we Lwowie, p. p. Adama o subwencyę.
2032. L. s. 2741. „Schronisko dla nauczycielek”, Dom pod Opatrznością (Adela Malewicz) w Zakopanem, p. p. Sapięę o subwencyę na budowę domu.
2033. L. s. 2742. Towarzystwo polskiej młodzieży akademickiej „Lwowski klub akademicki” p. Członka Sejmu Marsa o subwencyę na wydawnictwo czasopisma.
2034. L. s. 2743. Bolesław Jasiński, nauczyciel w Antoniowie, p. p. Z. Tarnowskiego o przyznanie płacy IV-ej klasy.
2035. L. s. 2744. Richter Katarzyna, wdowa po nauczycielu w Podhajcach, p. p. E. Mycielskiego o zapomogę.
2036. L. s. 2745. Repak Jędrzej, rolnik w Żółkwi, p. p. Korola o odpisanie kosztów leczenia córki Maryi.
2037. L. s. 2746. Wydział powiatowy w Myślenicach, p. p. Maissa o subwencyę na dokończenie drogi-Biertowice-Zembrzyce.
2038. L. s. 2747. Horoszczak P., przodownik kołodziejstwa w szkole koło-

- dziejskiej w Grybowie, p. p. Cielucha o stabilizację.
2039. L. s. 2748. Młott Jan, instruktor kołodziejskiej szkoły w Grybowie, p. p. Cielucha o stabilizację.
2040. L. s. 2749. Gmina Ławryków, p. p. Kołpaczkiewicza o budowę drogi z Ławrykowa do Niemirowa-Dobrosina.
2041. L. s. 2750. Spółka wodna dla osuszenia bagien rudnickich w Rudniku, p. p. Gorayskiego o subwencję na roboty melioracyjne.
2042. L. s. 2751. Gminy i obszary dworskie powiatu horodeńskiego, p. p. A. Theodorowicza o kreowanie Sądu powiatowego w Czernelicy.
2043. L. s. 2752. Gmina Ławryków, p. p. Kołpaczkiewicza o budowę drogi z Ławrykowa do Niemirowa-Dobrosina.
2044. L. s. 2756. Mucha Teofil, nauczyciel w Sokalu, p. p. Adama o policzenie lat służby.

Wniesione po dzień 22. października 1908.

2045. L. s. 2763. Petycyje wniesione p. p. Dudykiewicza w sprawie ruskiej fonetycznej pisowni a to z miejscowości:
- Brody 2, Gaje starobrodzkie 1 — razem 3 petycyje.
- Suchodoły powiat Brody 1 petycyja.
- Smólne powiat Brody 2 petycyje.
- Nakwasza powiat Brody 2 petycyje.
- Buczacz powiat Buczacz 1 petycyja.
- Barysz powiat Buczacz 1 petycyja.
- Klimkówka powiat Gorlice 3 petyc.
- Nieznajów powiat Gorlice 1 petycyja.
- Harasymów powiat Horodenka 3 pet.
- Krogulec powiat Husiatyn 2 petycyje.
- Lipa powiat Dobromyśl 1 petycyja.
- Breżawa powiat Dobromil 1 petyc.
- Trościaniec powiat Dolina 1 petycyja.
- Lipowica powiat Dolina 1 petycyja.
- Hoszów pow. Dolina 1 petycyja.
- Bronica pow. Drohobycz 3 petycyje.
- Horucko pow. Drohobycz 1 petycyja.
- Kijowiec pow. Żydaczów 1 petycyja.
- Drohowyże pow. Żydaczów 1 pet.
- Izydorówka pow. Żydaczów 1 pet.
- Lachowice pow. Żydaczów 1 pet.
- Czerteż powiat Żydaczów 1 petycyja.
- Dubrawka pow. Żydaczów 1 pet.
- Staresioło pow. Żydaczów 1 pet.
- Mielnicz pow. Żydaczów 1 pet.
- Mierzwica powiat Żółkiew 1 petycyja.
- Nahorce pow. Żółkiew 1 pet.
- Podfilipie pow. Zaleszczyki 1 pet.
- Peczerna pow. Zaleszczyki 1 pet.
- Przewłoczna pow. Złoczów 2 pet.
- Jasionowce pow. Złoczów 1 pet.
- Bortków pow. Złoczów 2 petycyje.
- Skniłów pow. Złoczów 1 petycyja.
- Wisłowa pow. Kałusz 1 pet.
- Kudiatówka pow. Kałusz 1 pet.
- Niesłuchów pow. Kamionka 1 pet.
- Derewlany pow. Kamionka 1 pet.
- Dziedziłów pow. Kamionka 1 pet.
- Ostapkowce pow. Kołomyja 1 pet.
- Podhajczyki pow. Kołomyja 2 pet.
- Barwinek pow. Krosno 1 pet.
- Krasnoła pow. Kosów 2 petycyje.
- Winniki pow. Lwów 1 petycyja.
- Zapytów pow. Lwów 1 pet.
- Porsznia pow. Lwów 1 pet.
- Ceperów pow. Lwów 1 pet.
- Miłoszowice pow. Lwów 1 pet.
- Małnów pow. Mościska 1 pet.
- Łobowiec pow. Nowy Sącz 1 pet.
- Myłyk powiat Nowy Sącz 1 pet.
- Szafarnik powiat Nowy Sącz 1 pet.
- Jastrzębek pow. Nowy Sącz 1. pet.
- Powróznik pow. Nowy Sącz 1 pet.
- Pozdziacz pow. Przemyśl 1 petycyja.
- Zablotce pow. Przemyśl 1 pet.

- Niżankowice pow. Przemyśl 1 pet.
 Łahodów pow. Przemyśl 1 pet.
 Kańczuga pow. Przeworsk 1 pet.
 Toustobaby pow. Podhajce 1 pet.
 Korczmin pow. Rawa 1 pet.
 Uhnów pow. Rawa 1 pet.
 Krzewice pow. Rawa 1 pet.
 Ulicko pow. Rawa 1 pet.
 Seruki powiat Rohatyn 1 petycja.
 Kozłowice pow. Rohatyn 1 pet.
 Babińce pow. Rohatyn 1 petycja.
 Wiszniów pow. Rohatyn 1 pet.
 Nastaszczyn pow. Rohatyn 1 pet.
 Kutce pow. Rohatyn 1 pet.
 Podwin pow. Rohatyn 1 pet.
 Podkamień pow. Rohatyn 1 pet.
 Puków pow. Rohatyn 1 pet.
 Horożanna mała pow. Rudki 2 pet.
 Bienkowa wisz. pow. Rudki 1 pet.
 Bieliche powiat Sambor 1 petycja.
 Dorozów pow. Sambor 1 pet.
 Rasztowce powiat Skalał 1 pet.
 Dubkowce pow. Skalał 1 pet.
 Szpytków pow. Sokal 1 pet.
 Stanisławów pow. Stanisławów 1 pet.
 Pobereże pow. Stanisławów 1 pet.
 Halicz pow. Stanisławów 3 petycje.
 Siemaszkowce pow. Stanisławów 1 pet.
 Tustań pow. Stanisławów 1 pet.
 Mykietyńce pow. Stanisławów 1 pet.
 Ozarczyk powiat Stryj 1 petycja.
 Tysowce pow. Stryj 1 pet.
 Bykowce powiat Sanok 1 petycja.
 Prusiek pow. Sanok 1 petycja.
 Suszczyn pow. Tarnopol 1 petycja.
 Delawa powiat Tłumacz 1 petycja.
 Dolina pow. Tłumacz 1 petycja.
 Jagielnica dolna pow. Czortków 1 pet.
 Jaworów pow. Jaworów 1 petycja.
 Wola różw. pow. Jaworów 1 pet.
 Dobrza powiat Jarosław 1 petycja.
 Pełnatysze pow. Jarosław 1 pet.
 Cieplice dolne pow. Jarosław 1 pet.
 Czechy pow. Brody 1 pet.
 Robotnicy z Czech 1 pet.
 Robotnicy z Ameryki 1 pet.
 Razem 123 petycyj.
2046. L. s. 2764. Petycje wniesione p. p. Korola w sprawie fonetyki ruskiej a to z miejscowości:
 Jasionów powiat Horodenka 1 pet.
 Wola kor. pow. Dobromil 1 pet.
 Hrożowa pow. Dobromil 1 pet.
 Kłodno pow. Żółkiew 1 pet.
 Czeszynie pow. Żółkiew 1 pet.
 Pieczychwosty pow. Żółkiew 1 pet.
 Żółkiew pow. Żółkiew 1 pet.
 Piła pow. Żółkiew 2 petycje.
 Smereków pow. Żółkiew 1 pet.
 Nadycze pow. Żółkiew 2 petycje.
 Sulimów pow. Żółkiew 1 pet.
 Żezawa powiat Zaleszczyki 1 pet.
 Niestanica pow. Kamionka 1 pet.
 Bezejow pow. Sokal 1 pet.
 Lackie szl. pow. Tłumacz 1 pet.
 Razem 17 petycyj.
2047. L. s. 2765. Petycje wniesione p. p. Kołpaczkiwiecza w sprawie fonetyki ruskiej a to z miejscowości:
 Staresioło powiat Rawa 1 petycja.
 Biała pow. Rawa 1 pet.
 Hujcze pow. Rawa 1 pet.
 Razem 3 petycje.
2048. L. s. 2766. Petycje wniesione p. p. Senyka w sprawie fonetyki ruskiej a to z miejscowości:
 Letnia powiat Drohobycz 2 petycje.
 Kolendziany pow. Czortków 1 pet.
 Razem 3 petycje.
2049. L. s. 2767. Gmina Janów powiat Trembowla, p. p. Krynickiego w sprawie fonetyki ruskiej.
2050. L. s. 2768. Gmina Janów pow. Trembowla, p. p. Krynickiego w sprawie fonetyki ruskiej.
2051. L. s. 2769. Gmina Babin powiat Kosów, p. p. Tracza w sprawie fonetyki ruskiej.
2052. L. s. 2770. Gmina Liszczyn powiat Bóbrka, p. p. Myroniuka-Zajaczuka w sprawie fonetyki ruskiej.
2053. L. s. 2771. „Towarzystwo „Szkiłna Pomiecz“ w Stanisławowie, p. p. Winniczuka o zapomogę.

2054. L. s. 2772. Redakcja „Biblioteka muzyczna” (ruska) w Przemyślu, p. p. Senyka o subwencyę.
2055. L. s. 2773. Wydział Towarzystwa gr. k. księży im. św. Andrzeja we Lwowie, p. p. Senyka o subwencyę.
2056. L. s. 2774. Kogut Hryńko w Nowosiółkach gośc., p. p. Skarbka o darowanie kosztów leczenia jego syna Włodzimierza.
2057. L. s. 2775. Towarzystwo polskich burs rękodzielniczych w Stanisławowie, p. p. Pinińskiego o subwencyę.
2058. L. s. 2776. Komitet budowy kościoła w Suszczynie, p. p. Michałowskiego o subwencyę.
2059. L. s. 2777. Gr. kat. komitet parafialny w Sanoku, p. p. Oleśnickiego o zapomogę na budowę domu parafialnego.
2060. L. s. 2778. Bandura Grzegorz, gospodarz w Nastaszczynie, p. p. Hanczakowskiego o zapomogę na maszynę do robienia cementu.
2061. L. s. 2779. Dubik Michał, właściciel fabryki wyrobów cementowych w Żydaczowie, p. p. Senyka o subwencyę na rozszerzenie fabryki.
2062. L. s. 2780. „Ruski Narodny dom” w Szczytowiecach, p. p. Swarkę o pożyczkę na cele zapomogowe dla tamtejszej ludności.
2063. L. s. 2781. Filia pożarnicza towarzystwa gimnastycznego „Sokół” w Szczytowiecach, p. p. Skwarę o subwencyę.
2064. L. s. 2782. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Komarnie, p. p. Skarbka o subwencyę.
2065. L. s. 2783. Wolańska Sabina, nauczycielka w Milatynie starym, p. p. Oleśnickiego o policzenie lat służby.
2066. L. s. 2784. Kurowska Franciszka z Gottwaldów, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Michałowskiego o zapomogę.
2067. L. s. 2785. Sygnarski Roman, em. nauczyciel szkół rolniczych w Tarnowie, p. p. Bojkę o policzenie lat służby.
2068. L. s. 2786. Gmina Horodenka, p. p. Oleśnickiego o założenie szkoły realnej nowego typu.
2069. L. s. 2787. Magistrat w Przemyślu p. p. Dolińskiego o założenie szkoły realnej nowego typu.
2070. L. s. 2788. Gmina Maryampol, p. p. Winniczuka o założenie kursu przygotowawczego w ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2071. L. s. 2789. Mieszkańcy gminy Maryampol, p. p. Winniczuka o założenie kursu przygotowawczego w ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2072. L. s. 2790. Gmina Pobereże, p. p. Winniczuka o założenie kursu przygotowawczego w ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2073. L. s. 2791. Żabińska Salomea i Marya Ideciowa, właścicielki młynów w Mogile, p. p. Ptaka o wybudowanie drugiej śluzy na Młynówce w Mogile.
2074. L. s. 2792. Reprezentacya powiatowa w Stryju p. p. J. Brunickiego, w sprawie organizacyi biur pośrednictwa pracy.
2075. L. s. 2793. Gmina Chyrzyna, p. p. Sapiechę o Starostwo w Dubiecku.
2076. L. s. 2794. Zarząd powiatowy dla Kółek rolniczych w Rudkach, p. p. Skarbka w sprawie zniżenia ceny soli dla Kółek rolniczych.
2077. L. s. 2795. Obszar dworski w Nieładowej, p. p. Sapiechę o Starostwo w Dubiecku.
2078. L. s. 2796. Wydział powiatowy w Wieliczce, p. p. Czeczka o subwencyę na drogę Skawina - Radziszów - Krzywacz.
2079. L. s. 2797. Wydział powiatowy w Wieliczce, p. p. Skołyżewskiego o

- subwencyę na drogę Skawina - Radziszów - Krzywacz.
2080. L. s. 2798. Gmina Nowy Targ, p. p. Bednarskiego o zniesienie myta na drodze do Kowańca.
2081. L. s. 2799. Gmina Sielec, p. p. Winniczuka o zaprowadzenie kursu przygotowawczego w ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2082. L. s. 2800. Gmina Biskupice radł. i okoliczne, p. p. Götza o pozostawienie placu ładowniczego na prawym brzegu Dunajca.
2083. L. s. 2802. Zarząd II. klasy szkoły w Okocimie p. p. Bernadzikowskiego o zaliczenie do III klasy plac nauczycielskich.

Wniesione po dzień 23 października 1908.

2084. L. s. 2812. Gluzińska Marya we Lwowie, p. p. Schätzla o subwencyę na muzykę.
2085. L. s. 2813. Miśniakiewicz Katarzyna we Lwowie, p. p. Bojkę o zapomogę.
2086. L. s. 2814. Gmina Jaworza dolna, p. p. Krężła w sprawie kosztów utrzymania za Agatę Wadas
2087. L. s. 2815. Trzopiński Jan, proboszcz w Kochawinie, p. p. Stadnickiego o zapomogę na przytulisko sierót.
2088. L. s. 2816. Urząd parafialny w Kochawinie, p. p. Stadnickiego w sprawie odwodnienia gruntu pod kościołem.
2089. L. s. 2817. Komitet budowy kościoła w Tuczempach, p. p. Czartoryskiego o zapomogę.
2090. L. s. 2818. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Radymnie, p. p. Czartoryskiego o zapomogę.
2091. L. s. 2819. Towarzystwo opieki nad internatem im. Piramowicza dla uczniów seminaryum nauczycielskiego we Lwowie, p. p. Czartoryskiego o subwencyę na utrzymanie.
2092. L. s. 2820. Towarzystwo opieki nad internatem im. Piramowicza, dla uczniów seminaryum nauczycielskiego we Lwowie, p. p. Czartoryskiego o subwencyę na budowę internatu.
2093. L. s. 2821. Koło mieszczańskie w Ropczycach p. p. Jedynaka o subwencyę.
2094. L. s. 2822. Ruski Narodny Dom w Sanoku, p. p. Hanczakowskiego o subwencyę na bursę.
2095. L. s. 2823. Polska Bursa w Złoczowie p. p. Schätzla o zasilek.
2096. L. s. 2824. Gmina Łazy, p. p. Czartoryskiego o pomoc z powodu klęski elementarnej.
2097. L. s. 2825. Gmina Raczyna, p. p. Czartoryskiego o pomoc z powodu klęski elementarnej.
2098. L. s. 2826. Gmina Wołczyszczowice p. p. Skwarkę o pomoc z powodu klęsk elementarnych.
2099. L. s. 2827. Mieszkańcy Zbaraża, p. p. Adama o założenie gimnazjum.
2100. L. s. 2828. Pawliszczak Klementyna, wdowa po nauczycielu w Horodence p. p. L. Cieńskiego o podwyższenie pensyi.
2101. L. s. 2829. Radecki Grzegorz, emerytowany nauczyciel w Nienowicach, p. p. Czartoryskiego o podwyższenie pensyi.
2102. L. s. 2830. Turusiewicz Walerya Wanda, była nauczycielka we Lwowie, p. p. Bojkę o podwyższenie pensyi.
2103. L. s. 2831. Nauczycielstwo szkół ludowych w Nowym Targu, p. p. Bednarskiego o zaliczenie do II. klasy plac.

2104. L. s. 2832. Grono nauczycielskie w posadzie górnej, p. p. Wrześniowski o zaliczenie do III. klasy plac.
2105. L. s. 2833. Nauczyciele w Knihininie wsi, Górcie i w Belwederze p. p. Winniczuka o zaliczenie do III. klasy plac.
2106. L. s. 2834. Pollo Leopoldyna, emerytowana nauczycielka w Kamionce strumiłowej, p. p. Czartoryskiego o zapomogę.
2107. L. s. 2835. Wydział powiatowy w Krakowie, p. p. Ptaka o subwencja na rekonstrukcję dróg gminnych.
2108. L. s. 2836. Wydział powiatowy w Nisku i okoliczne gminy, p. p. Bisa o budowę mostu nad Sanem pod Zarzeczem.
2109. L. s. 2837. Wydział powiatowy w Jarosławiu, p. p. Bisa w sprawie budowy drogi z Chołojowa do stacyi kolejowej Rozwadów.
2110. L. s. 2838. Wydział powiatowy w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego w sprawie organizacyi biur pośrednictwa pracy.
2111. L. s. 2839. Wydział powiatowy w Jaworowie, p. p. Jahla w sprawie organizacyi biur pośrednictwa pracy.
2112. L. s. 2840. Wydział powiatowy w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego w sprawie funduszu pożyczkowego na krycie dachów materiałem ogniotrwałym.
2113. L. s. 2849. Gmina Radymno, p. p. Czartoryskiego w sprawie zamykania szynków.
2114. L. s. 2850. Gmina Pawłów, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków.
2115. L. s. 2851. Gmina Radymno, p. p. Czartoryskiego o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
2116. L. s. 2852. Gmina miasta Rohatyna, p. p. Krzczunowicza o przyznanie poboru opłat szynkarskich.
2117. L. s. 2853. Gminy w powiecie Jarosławskim, p. p. Czartoryskiego o regulację Mleczi.
2118. L. s. 2854. Wydział powiatowy w Jarosławiu, p. p. Czartoryskiego w sprawie ordynacyi wyborczej do Rady powiatowej.
2119. L. s. 2855. Szulmanówna Eugenia, zamężna Skalecka, nauczycielka w Bóbrce, p. p. Stadnickiego o policzenie lat służby.
2120. L. s. 2856. Związek handlowy zjednoczonych hafeciarek w Makowie p. p. Battaglię o subwencję.
2121. L. s. 2857. Gmina Bania p. p. Kurowea w sprawie kosztów leczenia za Józefa Gudziowa.
2122. L. s. 2858. Wydział powiatowy w Gorlicach, p. p. Długosza o zniesienie myta na drodze krajowej Gorlice-Konieczna.
2123. L. s. 2859. Komitet parafialny w Libuszy, p. p. Długosza w sprawie budowy mostu na rzece Libuszance.
2124. L. s. 2860. Hirniak Stefan w Leszkach zawiązonych, p. p. Skarbka o uwolnienie od placenia kosztów leczenia za córkę Maryę.

Wniesione po dzień 24. października 1908

2125. L. s. 2875. Łopatyńska Filomena, artystka teatru we Lwowie, p. p. Weisera o subwencję na studia operowe.
2126. L. s. 2876. Właściciele rozparcelowanego folwarku na Białozórce p. Zbaraż, p. p. Kryswatego o utworzenie samostnej gminy pod nazwą „Białozórka“.
2127. L. s. 2877. Andrasiewicz Jan w Drohowyżu, p. p. Senyka o zasilek na pszczelnictwo.

2128. L. s. 2878. Grecko-katolicki komitet budowy cerkwi w Mołdawsku p. p. Hanczakowskiego o zapomogę.
2129. L. s. 2879. Kruszelnicka Sabina, wdowa po nauczycielu w Tarnopolu p. p. Michałowskiego o zapomogę.
2130. L. s. 2880. Izba lekarska zachodniogaliczyjska w Krakowie p. p. Bernadzikowskiego w sprawie ustawy emerytalnej dla lekarzy okręgowych.
2131. L. s. 2881. Izba lekarska zachodniogaliczyjska w Krakowie p. p. Bernadzikowskiego w sprawie ustawy emerytalnej dla lekarzy okręgowych.
2132. L. s. 2882. Czernecki J. imieniem lwowskich kupców, p. p. Loewensteina w sprawie sprzedaży soli we Lwowie.
2133. L. s. 2883. Gmina Wilczkowice, p. p. Stojałowskiego w sprawie zamykania szynków.
2134. L. s. 2884. Gmina Rajsko, p. p. Stojałowskiego w sprawie zamykania szynków.
2135. L. s. 2885. Gmina Brzeszcze, p. p. Stojałowskiego w sprawie zamykania szynków.
2136. L. s. 2886. Mieszkańcy gm. Chomiakówki, p. p. Winniczuka o utworzenie kursu przygotowawczego przy gimnazyum ruskiem w Stanisławowie.
2137. L. s. 2887. Mieszkańcy gm. Pszeniczniki, p. p. Winniczuka o utworzenie kursu przygotowawczego przy gimnazyum ruskiem w Stanisławowie.
2138. L. s. 2888. Mieszkańcy gm. Tyśmienicy, p. p. Winniczuka o utworzenie kursu przygotowawczego przy gimnazyum ruskiem w Stanisławowie.
2139. L. s. 2889. Mieszkańcy gm. Załukwi, p. p. Winniczuka o utworzenie kursu przygotowawczego przy gimnazyum ruskiem w Stanisławowie.
2140. L. s. 2890. Flasińska Feliksa, wdowa po pisarzu etatowym szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Leo o wsparcie.
2141. L. s. 2891. Gogolewski Stanisław były lustrator powiatu Sokalskiego w Sokalu, p. p. Stapińskiego o przyspieszenie jego sprawy dyscyplinarnej.
2142. L. s. 2899. Towarzystwo „Ruska akademyczna pomiecz“ we Lwowie“, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
2143. L. s. 2900. Towarzystwo „Akademyczna Hromada“ we Lwowie, p. p. Oleśnickiego o zapomogę.
2144. L. s. 2904. Gmina Rabe i Huczwi-ca p. Lisko, p. p. Dudykiewicza w sprawie drogi do Baligrodu i Liska.
2145. L. s. 2905. Funkcyonaryusze krajo-wej szkoły zawodowej w Stanisławowie, p. p. Merunowicza o polepszenie bytu.
2146. L. s. 2906 Gmina Brzyska wola, p. p. Żardeckiego o subwencyę na drogi gminne.

Wniesione po dzień 26. października 1908

2147. L. s. 2914. Towarzystwo dla budowy tanich domów mieszkalnych dla urzędników w Brodach p. p. Sałę o subwencyę
2148. L. s. 2915. Obszary dworskie i gminy okręgu sądowego w Nowem siole powiat Zbaraż p. p. Krysowatego o zezwolenie na odbywanie jarmarków w Nowem siole.
2149. L. s. 2916. Jubileuszowa międzynarodowa wystawa spożywczo-kucharska we Lwowie p. p. Battaglię o subwencyę.
2150. L. s. 2917. Ruska ochronka w Dro-

- hobycezu p. p. Oleśnickiego o subwencyę.
2151. L. s. 2918. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne w Rohatynie p. p. Lewickiego o subwencyę na bursę.
2152. L. s. 2919. Dziedzicowa Anna, wdowa po rolniku w Cięcinie p. p. Szweda o zapomogę.
2153. L. s. 2920. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców fundacji Piotra Michałowskiego w Krakowie p. p. Trzecieckiego o podwyższenie subwencyi.
2154. L. s. 2921. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Sierszy p. p. E. Mycielskiego o subwencyę.
2155. L. s. 2922. Towarzystwo młodzieży polskiej „Znicz” w Przemyśle p. p. Dolińskiego o subwencyę.
2156. L. s. 2923. Towarzystwo „Gwiazda” w Jarosławiu p. p. Jahla o subwencyę.
2157. L. s. 2924. Zarząd bursy polskiej ludowej im. Bartosza Głowackiego w Buczaczu p. p. Cieleckiego o subwencyę.
2158. L. s. 2925. Komitet budowy greck. kat. cerkwi w Bojańczuku p. p. Ozłonka Sejmu Szeptyckiego o zapomogę.
2159. L. s. 2926. Zacharówna Józefa we Lwowie p. p. Stojałowskiego o subwencyę na śpiew.
2160. L. s. 2927. Wasungowa Amalia, wdowa po nauczycielu we Lwowie p. p. Bernadzikowskiego o dodatek na utrzymanie syna.
2161. L. s. 2928. Witkowska Emilia nauczycielka w Zaleszczykach p. p. Oleśnickiego o policzenie lat służby.
2162. L. s. 2929. Wisłocka Franciszka, wdowa po nauczycielu we Lwowie p. p. Skarbka o subwencyę.
2163. L. s. 2930. Niżankowice gmina p. p. Sapiehę o odpisanie prestaty szkolnej.
2164. L. s. 2931. Mieszkańcy gminy Oleśnicy p. p. Bojkę w sprawie zamknięcia szynków.
2165. L. s. 2932. Gmina Zakliczyn p. p. Bernadzikowskiego o utworzenie sądu w Zakliczynie nad Dunajcem.
2166. L. s. 2933. Pischnott Jan, cieśla w Kleparowie p. p. Szweda o zapomogę.
2167. L. s. 2937. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie pp. Z. Tarnowskiego z uchwałami w sprawie klęsk elementarnych.
2168. L. s. 2938. Fabirowski Jan w Zagórzu p. p. Skarbka w sprawie ceny za sól kuchenną.
2169. L. s. 2943. Wydział powiatowy w Gorlicach p. p. Długosza o pomoc dla ludności z powodu klęsk elementarnych.
2170. L. s. 2944. Grono nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych w Brzesku p. p. Bernadzikowskiego o zaliczenie do II. kl. plac nauczycielskich.
2171. L. s. 2945. Gminy i obszary dworskie okręgu sądowego brzeżańskiego pow. Dobromil p. p. Laskowskiego o kreowanie Starostwa w Birczy
2172. L. s. 2946. Pawlikowska Marya, ekspedyentka pocztowa w Kalinowie p. p. Jahla o subwencyę na wyroby trykotowe.

Wniesione po dzień 27. października 1908.

2173. L. s. 2953. Stowarzyszenie „Wzajemniej pomocy funkcyonaryuszy autonomicznych” w Krakowie p. p. Jaworskiego o subwencyę.
2174. L. s. 2954. Wręga Józef z Borzęcina p. p. Maissa o zapomogę z powodu klęski elementarnej i pożaru.

2175. L. s. 2955. Ruska bursa im. św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu p. p. Skwarę o zapomogę.
2176. L. s. 2956. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Kleparowie p. p. Merunowicza o subwencję.
2177. L. s. 2957. Zarząd „Ogniwa“ związku towarzystwa kształcącej się młodzieży polskiej w Austrii we Lwowie p. p. Skarbka o subwencję.
2178. L. s. 2958. Rakoczy Stefan w Nastasowie p. p. Dumkę o bezprocentową pożyczkę na warsztaty wyrobów pończoszkowych.
2179. L. s. 2959. Sachała Michał, nauczyciel w Ropczycach p. p. Jedynaka o policzenie lat służby.
2180. L. s. 2960. Gmina Siedliska p. p. Winniczuka o przerwanie kursu przygotowawczego przy ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2181. L. s. 2961. Gmina Temerowce p. p. Winuczuka o założenie kursu przygotowawczego przy ruskiem gimnazjum w Stanisławowie.
2182. L. s. 2962. Kisielewska Matylda, wdowa po nauczycielu w Łuce małej p. p. Pinińskiego o podwyższenie pensji.
2183. L. s. 2963. Urząd parafialny w Brzostku p. p. Pastora o ustanowienie osobnego nauczyciela religii przy szkołach tamtejszych.
2184. L. s. 2964. Gmina m. Husiatyna p. p. Kiweluka w sprawie połączenia koleją Husiatyna z Wiśniowczykiem rosyjskim.
2185. L. s. 2965. Gmina Wola gorzańska p. p. A. Starucha o budowę kolei z Liska Łukawicy przez Baligród do Cisny.
2186. L. s. 2966. Gmina Gorzanka p. p. A. Starucha o budowę kolei z Liska Łukawicy przez Baligród do Cisny.
2187. L. s. 2967. Gmina Laskowska p. p. Urbańskiego o subwencję na drogi.
2188. L. s. 2968. Gmina Izdebek p. p. Urbańskiego o subwencję na drogi.
2189. L. s. 2969. Wydział powiatowy w Jarosławiu p. p. Czartoryskiego o podważenie subwencji na drogę pow. Jarosław-Hucisko.
2190. L. s. 2970. Gmina Rokitna p. p. Merunowicza o przydzielenie do Sądu powiatowego we Lwowie.
2191. L. s. 2971. Gmina m. Sieniawy i okoliczne p. p. Czartoryskiego o kreowanie Starostwa w Sieniawie.
2192. L. s. 2972. Reprezentacya miejska w Mielcu p. p. Górskiego o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
2193. L. s. 2974. Gmina Łomna i okoliczne p. p. Hanczakowskiego o utworzenie sądu w Łomnie.
2194. L. s. 2975. Obszar dworski w Łomnie i okoliczne p. p. Hanczakowskiego o utworzenie sądu powiatowego w Łomnie.
2195. L. s. 2976. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Chrzanowie p. p. E. Mycielskiego o subwencję.
2196. L. s. 2977. Reprezentacya miejska w Bolechowie p. p. Cipersa o udział w dochodach podatku osobisto-dochodowego.
2197. L. s. 2979. Związek galicyjski organistów w Krakowie p. p. Stojałowskiego o subwencję na wsparcia dla biednych organistów.
2198. L. s. 2984. Gmina Bełz p. p. Starczyńskiego o utworzenie starostwa w Bełzie.
2199. L. s. 2985. Bractwo św. Mikołaja w Złoczowie p. p. Korola o zapomogę na burzę.
2200. L. s. 2986. Gmina Nienowice p. p. Stadnickiego o subwencję na osuszenie gruntów.

Wniesiono po dzień 28. października 1908.

2201. L. s. 2990. Donbrawa Emil w Kra-
kowie pp. Bandrowskiego o zasiłek
na malarstwo.
2202. L. s. 2993. Gmina Kamionka wielka
pp. Cielucha o zapomogę na restau-
rację kościoła.
2203. L. s. 2994. Ochronka im. św. Kingi
w Starym Sączu p. p. Głębockiego
o subwencyę na cele internatu.
2204. L. s. 2995. Kuratorya internatu
uczniów c. k. seminaryum naucz.
męsk. w Starym Sączu p. p. Głę-
bockiego o subwencyę na cele in-
ternatu.
2205. L. s. 2996. Gmina Delatyn p. p.
Sandulaka o zasiłek na zabezpie-
czenie brzegów rzek Prutu i Lu-
bizni.
2206. L. s. 2997. Wydział Tow. opieki
obywatelskiej nad internatem dla
kandydatek seminaryum naucz. żeń-
skiego we Lwowie p. p. Michało-
wskiego o subwencyę.
2207. L. s. 2998 Wydział Tow. opieki
obywatelskiej nad internatem dla
kandydatek seminarjum naucz. żeń-
skiego we Lwowie p. p. Michało-
wskiego o subwencyę na budowę
internatów.
2208. L. s. 2999. Zielińska Adela w Koło-
myi p. p. Kleskiego o zapomogę na
rozpowszechnienie chowu bydła, kró-
lików ect.
2209. L. s. 3000. Knorekowa Józefa, wdo-
wa po emer. rządcy szpitala w Sta-
nisławowie p. p. T. Cieńskiego o pod-
wyższenie pensyi.
2210. L. s. 3001. Czytelnia robotnicza im.
Borelowskiego w Przemyśle p. p.
Dolińskiego o subwencyę.
2211. L. s. 3002. Komitet bursy Towa-
rzystwa „Proświty“ w Złoczowie p.
p. Oleśnickiego o zapomogę.
2212. L. s. 3003. Ruskie Towarzystwo
gimn. „Sokił“ w Stanisławowie p. p.
o subwencyę.
2213. L. s. 3004. Gmina Jankowa p. p.
Cielucha o niżenie prestacyi szkol-
nej do 6%.
2214. L. s. 3005. Ładniuk Anna, wdowa
po nauczycielu w Zagórze p. p. Ole-
śnickiego o pensyę.
2215. L. s. 3006. Ładniuk Anna, wdowa
po nauczycielu w Zagórze p. p. Ole-
śnickiego o zapomogę.
2216. L. s. 3007. Wydział powiatowy
w Wadowicach p. p. Męcińskiego
o subwencyę na drogę Biertowice-
Zembrzyce.
2217. L. s. 3008. Gmina Usznia, Czermo-
sznia i okoliczne p. p. Stapińskiego
w sprawie budowy kolei Złoczów-
Sasów-Usznia.
2218. L. s. 3009. Wydział powiatowy
w Bóbrce p. p. Mycielskiego Stani-
sława w sprawie organizacyi pośre-
dnictwa pracy.
2219. L. s. 3010. Józef Stasik we Wiedniu
p. p. Stapińskiego w sprawie wyna-
lezionego materiału na budowę do-
mów.
2220. L. s. 3011. Gmina Łany niemieckie
p. p. Stapińskiego w sprawie ustawy
łowieckiej.
2221. L. s. 3012. Gmina Obydów p. p.
Stapińskiego w sprawie ustawy ło-
wieckiej.
2222. L. s. 3013. Gmina Obydów p. p.
Stapińskiego w sprawie zamykania
szynków.
2223. L. s. 3014. Gmina Łany niemieckie
p. p. Stapińskiego w sprawie refor-
my wyborczej do Sejmu.
2224. L. s. 3015. Gmina Obydów p. p.
Stapińskiego w sprawie reformy wy-
borczej do Sejmu.
2225. L. s. 3017. Towarzystwo gimnasty-
czne „Sokół“ w Zagórze p. p. Dłu-
gosza o subwencyę.

2226. L. s. 3018. Słuchacze kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu p. p. Zamoyskiego o nowelę do ustawy z dnia 16. maja 1908 umożliwiającą im składanie egzaminów jeszcze w tym roku.
2227. L. s. 3019. Wydział powiatowy w Skalacie p. p. Pinińskiego w sprawie funduszu pożyczkowego na ogniotrwałe krycie dachów.

Wniesione po dzień 29. października 1908.

2228. L. s. 3031. Mierzwiński Jan, właściciel pasieki w Ryglicach, p. p. Tertila o zapomogę.
2229. L. s. 3032. Puskarczyk Jan i Karolina w Ulanowie p. p. Bisa o zwolnienie od płacenia kosztów leczenia za syna w Kulparkowie.
2230. L. s. 3033. Wydział Bractwa św. Mikołaja p. p. Skwarkę o zapomogę na budowę ochronki.
2231. L. s. 3034. Gmina Mielnica p. p. Lewickiego o pomoc z powodu klęsk elementarnych.
2232. L. s. 3035. Towarzystwo budowy tanich domów dla urzędników w Rzeszowie p. p. Jabłońskiego o subwencyę.
2233. L. s. 3036. Bojdunik Bazyl, b. droźnik krajowy w Berezówce, p. p. Oleśnickiego o podwyższenie emerytury.
2234. L. s. 3037. Szurlej Jadwiga we Lwowie p. p. Wereszczyńskiego o subwencyę na śpiew.
2235. L. s. 3038. Towarzystwo opieki nad internatem dla uczniów c. k. seminarium nauczycielskiego w Sokalu p. p. Win. Kraińskiego o zasiłek na internat.
2236. L. s. 3039. Towarzystwo opieki nad internatem dla uczniów c. k. seminarium nauczycielskiego w Sokalu p. p. Win. Kraińskiego o zapomogę na koszt adaptacji realności.
2237. L. s. 3040. Gmina Tartaków miasto p. p. Win. Kraińskiego o zapłacenie z funduszu kraj. kosztów utrzymania za nieletnich Schmiererów w ochronce w Aradzie.
2238. L. s. 3041. Jubileuszowa bursa im. Kaczkowskiego w Żółkwi p. p. Korola o zapomogę.
2239. L. s. 3042. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Zakopanem p. p. Bednarskiego o subwencyę.
2240. L. s. 3043. Leopoldyna, była nauczycielka, p. p. Jampolskiego o zapomogę.
2241. L. s. 3044. Nauczyciele w Husakowie p. p. Wasunga o posunięcie do wyższej klasy plac.
2242. L. s. 3045. Nauczyciele w Zabłociu p. p. Szweda o zrównanie ich poborów z nauczycielami w Żywcu.
2243. L. s. 3046. Gmina Zabłocie p. p. Szweda o posunięcie tamtejszych nauczycieli do wyższej klasy plac.
2244. L. s. 3047. Barzyński Leopold, były nauczyciel w Pilźnie, p. p. Michalowskiego o emeryturę.
2245. L. s. 3048. Kusznirenko Michalina, wdowa po nauczycielu w Stanisławowie, p. p. Merunowicza o podwyższenie pensyi.
2246. L. s. 3049. Wydział powiatowy w Jaśle p. p. Stefczyka w sprawie funduszu pożyczkowego na ogniotrwałe krycie dachów.
2247. L. s. 3050. Wydział powiatowy w Starym Samborze p. p. Laskowskiego w sprawie funduszu pożycz-

- kowego na ogniotrwałe krycie dachów.
2248. L. s. 3051. Wydział powiatowy w Brzozowie p. p. Urbańskiego w sprawie funduszu pożyczkowego na ogniotrwałe krycie dachów.
2249. L. s. 3052. Wydział powiatowy w Starym Samborze p. p. Laskowskiego w sprawie utrzymania biur pośrednictwa pracy.
2250. L. s. 3053. Wydział powiatowy w Brzozowie p. p. Laskowskiego w sprawie utrzymania biur pośrednictwa pracy.
2251. L. s. 3054. Gmina Niżniów p. p. Moysę o kreowanie sądu powiatowego w Niżniowie.
2252. L. s. 3055. Naczelnik gminy Krynicy p. p. Tertila o przeniesienie sądu z Muszyny do Krynicy.
2253. L. s. 3056. Gmina Perehińsko p. p. Oleśnickiego o kreowanie sądu powiatowego w Perehińsku.
2254. L. s. 3057. Gmina Jeżowa p. p. Bisa o zniesienie katastru świąń.
2255. L. s. 3058. Gremium aptekarzy Galicyi zachodniej w Krakowie p. p. Leo o przyznanie mandatu poselskiego.
2256. L. s. 3059. Gremium aptekarzy Galicyi wschodniej we Lwowie p. p. Leo o przyznanie mandatu poselskiego.
2257. L. s. 3060. Gmina Koniuchy p. p. Lewickiego o odpisanie podatków z powodu klęsk elementarnych.
2258. L. s. 3061. Magistrat w Jaworowie p. p. Sapięgę w sprawie objęcia po r. 1910 przez kraj poboru dodatków gminnych od napojów spirytusowych.
2259. L. s. 3062. Komisya Zjazdu funkcyjaryuszów propinacyjnych we Lwowie p. p. Loewensteina w sprawie biur poborów opłat krajowych od piwa i spirytusu po roku 1910.
2260. L. s. 3063. Wydział powiatowy w Starym Samborze p. p. Laskowskiego w sprawie fabryk szutru.
2261. L. s. 3064. Gmina Koniuchy p. p. Lewickiego w sprawie unormowania pensyi dla diaków.
2262. L. s. 3065. Wydział powiatowy w Gorlicach p. p. Długosza o regulacyę rzeki Ropy od ujścia Zdyni do Wisłoki.
2263. L. s. 3066. Gmina Sporyusz p. p. Szweda o zaliczenie do II. klasy plac nauczycielskich.
2264. L. s. 3067. Ochronka w Pruchniku p. p. J. Brunickiego o bezprocentową pożyczkę.
2265. L. s. 3090. Monicowa Teofila, wdowa po nauczycielu w Półwsiu zwierzyńskim p. p. Bandrowskiego o zapomogę.

Wniesione po dzień 30 października 1908.

2266. L. s. 3095. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu p. p. Z. Tarnowskiego w sprawie pożyczek na ogniotrwałe krycie dachów.
2267. L. s. 3096. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu p. p. Z. Tarnowskiego w sprawie organizacyi biur pośrednictwa pracy.
2268. L. s. 3097. Polski Związek chrześcijańskich robotników w Krakowie p. p. Sobolewskiego o zapomogę.
2269. L. s. 3098. Polski Związek chrześcijańskich robotników we Lwowie p. p. Sobolewskiego o zapomogę.

2270. L. s. 3099. Towarzystwo „Ochronki dla małych dzieci“ w Chrzanowie p. p. E. Mycielskiego o subwencyę.
2271. L. s. 3100. Gmina Jasiennica, p. p. Winniczuka w sprawie zaprowadzenia kursu przygotowawczego do I. klasy w gimnazjum ruskiem w Stanisławowie.
2272. L. s. 3101. Mieszkańcy Bładnik p. p. Winniczuka w sprawie założenia kursu przygotowawczego w gimnazjum ruskiem w Stanisławowie.
2273. L. s. 3102. Towarzystwo majstrów szewskich w Krakowie p. p. Maryewskiego w sprawie dostaw obuwia.
2274. L. s. 3103. Józef Witwicki, em. nauczyciel w Kurzonach p. p. T. Starucha o podwyższenie emerytury.
2275. L. s. 3104. Wydział powiatowy w Krośnie p. p. Gorayskiego o odpisanie kwoty 5116 K 27 h z powodu rabunku.
2276. L. s. 3105. Kiryło Czaban w Porczynie p. p. T. Starucha w sprawie tamtejszej gospodarki gminnej.
2277. L. s. 3106. Kiryło Czabaw w Porczynie p. p. T. Starucha w sprawie tamtejszej gospodarki gminnej.
2278. L. s. 3107. Łuciów Stefan i tow. pasiecznicy w Rychłyczach, p. p. T. Starucha o zapomogę.
2279. L. s. 3108. Gmina Smerek p. p. A. Starucha o kreowanie starostwa w Baligródzie.
2280. L. s. 3109. Gmina Smerek p. p. A. Starucha o poprowadzenie toru normalnej kolei z Liska-Łukawicy przez Baligród do Cisny.
2281. L. s. 3110. Gmina Lipowice p. p. Lewickiego w sprawie uwolnienia od płacenia myta w Lubaczowie.
2282. L. s. 3111. Łukasz Czabak, nauczyciel w Hurniu p. p. Oleśnickiego o policzenie lat służby do emerytury.
2283. L. s. 3112. Wydział powiatowy w Buczaczu, z petycją gminy m. Monasterzysk, p. p. H. St. hr. Badeniego o subwencyę 10.000 K na dokończenie regulacyi miasta po pożarze w r. 1903.
2284. L. s. 3113. Mieszkańcy gminy Turze p. p. Tracza w sprawie zamykania szynków.
2285. L. s. 3114. Wydział Rady powiatowej w Rudkach p. p. Rayskiego o podwyższenie dotacyi na 75% kosztów budowy drogi Rudki-Tuligłowy i Komarno-Kołodrubu.
2286. L. s. 3118. P. U., którem exhibuje się petycyę wniesione p. p. Oleśnickiego w sprawie reformy wyborczej do Sejmu; a to mieszkańców gminy: Wojsławice, Poździejewice, Perespa, Bodiątyń, Wolica komar., Jastrzębice, Spasów, Wołowin, Tudorkowice i Pożdżałów.
2287. L. s. 3119. Procyk Teodor, gospodarz w Prysowcach, p. p. Dudykiewicza o zapomogę na wyrób dachówek cementowych.
2288. L. s. 3120. Gmina Jezierzany p. p. Dudykiewicza o zwrot zapłaconej prestacyi szkolnej.
2289. L. s. 3121. Żenczyk Marya w Zaturzu p. p. T. Starucha, z zażaleniem na Wydział powiatowy w Rohatynie w sprawie budowlanej.
2290. L. s. 3122. Koło miejscowe T. S. L. w Śniatynie p. p. Adama o zapomogę.
2291. L. s. 3123. Nauczycielstwo ludowe w Przemyślu p. p. Adama o posunięcie do II. klasy płac.
2292. L. s. 3124. Gmina Lutowiska i okoliczne p. p. Pastora o utworzenie sądu w Lutowiskach.
2293. L. s. 3125. Gmina Gorlice p. p. Pastora w sprawie odszkodowania gminie po r. 1910 za zniesienie prawa propinacyi.

2294. L. s. 3126. Bursa dla uczniów szkoły kołodziejskiej w Grybowie p. p. Pastora o subwencję.
2295. L. s. 3127. Gmina Krasne p. p. Kurowca o utworzenie sądu powiatowego w Krasnej.
2296. L. s. 3128. Mieszkańcy m. Wojniłowa p. p. J. Brunickiego o przemianę przestanku osobowego w Martynowie na stację osobowo-towarową.

Wniesione po dzień 31. października 1908.

2297. L. s. 3136. P. U. którem exhibowano petycyę wniesione p. p. Dudykiewicza w sprawie zniesienia fonetyki ruskiej, a to mieszkańców następujących miejscowości:
- Kadłubiska 1, Stare Brody 1, razem 2 petycyę.
- Ponikwa 1, Brody 1, razem 2 petycyę.
- Laszków 4, Czarna 2, razem 6 petycyi.
- Nieznanów 1, Wola zad. 1, razem 2 petycyę.
- Zaderewacz 1, Maksymówka 1, razem 2 petycyę.
- Uniatycze 1, Rolew 1, razem 2 petycyę.
- Soska kam. 1, Nuszcze 2, razem 3 petycyę.
- Kutkorz 1, Żuków 1, razem 2 petycyę.
- Kuty 1, Hronibaby 1, razem 2 petycyę.
- Kropiwna 1, Lackie 1, razem 2 petycyę.
- Kropiwna 1, Złoczów 3, razem 4 petycyę.
- Chlibieczyn leś. 1, Lwów 1, razem 2 petycyę.
- Werbiż 1, Serednica 2, razem 3 petycyę.
- Krywka 1, Żurawin 1, razem 2 petycyę.
- Pakość 1, Krukiewice 1, razem 2 petycyę.
- Wyszatycze 1, Cyków 1, razem 2 petycyę.
- Kłokowice 1, Aksmanice 1, razem 2 petycyę.
- Konineza 1, Byków 1, razem 2 petycyę.
- Pleszowice 1, Byków 2, razem 3 petycyę.
- Utopory 2, Lucza 1, razem 3 petycyę.
- Wiśniowczyk 1, Hajworonka 1, razem 2 petycyę.
- Wiśniowczyk 1, Hromno 2, razem 3 petycyę.
- Horozanna mała 1, Dozorów 1, razem 2 petycyę.
- Czapla Jan 1, Sielec 1, razem 2 petycyę.
- Horbków 1, Uhorniki 3, razem 4 petycyę.
- Bratkowice 1, Sielec 2, razem 3 petycyę.
- Stanisławów 6, St. Sambor 2, razem 8 petycyi.
- Stryj 1, Horne 4, razem 5 petycyę.
- Horne 1, Skole 1, razem 2 petycyę.
- Wółka 1, Wotłuszów 1, razem 2 petycyę.
- Posada gór. 1, Bałutianka 1, razem 2 petycyę.
- Boczna 2, Sanok 1, razem 3 petycyę.
- Proniatyn 1, Kutkowce 1, razem 2 petycyę.
- Mikulińce 1, Tarnopol 1, razem 2 petycyę.
- Krzywołuty 1, Jarosław I, razem 2 petycyę.

- Wysotko 1, Radymno 1, razem 2 petycje.
 Perekrymka 1, Kłopotnice 1, razem 2 petycje.
 Halibów 1, Brezów 1, razem 2 petycje.
 Razem 100 petycji.
2298. L. s. 3138. Rudnicki Stanisław, aplikant szpitala Łazarza w Krakowie p. p. Leo o zaliczkę na płacę.
2299. L. s. 3139. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Przemyślu p. p. Dolińskiego o subwencję.
2300. L. s. 3140. Marya de Tysson we Lwowie p. p. Pilata o zasiłek na śpiew.
2301. L. s. 3141. Filia „Proświty“ w Mościskach p. p. Skwarkę o zapomogę dla gmin Czerniowa, Radochońce i Wiszeńka z powodu klęsk elementarnych.
2302. L. s. 3142. Gmina Zakościele p. p. Skwarkę o zapomogę z powodu klęsk elementarnych.
2303. L. s. 3143. Gmina Dolhe p. p. Kurowca o zapomogę z powodu pożaru.
2304. L. s. 3144. Mukaczyńska Petronela Michalina, emer. nauczycielka we Lwowie p. p. Wrześniowskiego o podwyższenie pensyi.
2305. L. s. 3145. Kaczmarek Antoni w Woli jakub. p. p. Zamoyskiego o zapomogę na pasiekę.
2306. L. s. 3146. Gmina Dolhe wojn. p. p. Kurowca o odpisanie podatków.
2307. L. s. 3147. Wydział powiatowy w Rudkach p. p. Skarbka o subwencję na drogę Rudki-Tuligłowy-Komarno-Kołodrudy.
2308. L. s. 3148. Gmina Szczurowa p. p. Bernadzikowskiego o utworzenie sądu w Szczurowej.
2309. L. s. 3149. Gmina Kutyska p. p. Moysę o utworzenie sądu w Niżniowie.
2310. L. s. 3150. Gmina Bratyszów p. p. Moysę o utworzenie sądu w Niżniowie.
2311. L. s. 3151. Gmina Oleszów p. p. Moysę o utworzenie Sądu w Niżniowie.
2312. L. s. 3152. Gmina Antonówka p. p. Moysę o utworzenie Sądu w Niżniowie.
2313. L. s. 3153. Bronisława Rychter-Janowska w Krakowie p. p. Głębockiego o zasiłek na malarstwo.

Wniesione po dzień 2. listopada 1908.

2314. L. s. 3158. Gmina Załóżce pp. Sałę o starostwo w Załóżcach.
2315. L. s. 3160. Gmina Osiek koło Żmigrodu p. p. Adama o zapomogę z powodu pożaru.
2316. L. s. 3161. Gmina Osiek koło Żmigrodu p. p. Adama o zapomogę z powodu pożaru.
2317. L. s. 3178. Grono c. k. Konserwatorów zabytków star. Galicyi wschodniej we Lwowie p. p. Rutowskiego w sprawie uratowania zamku żółkiewskiego od ruiny.
2318. L. s. 3179. Filipowska Joanna we Wiedniu p. p. Senyka o subwencję na śpiew.
2319. L. s. 3180. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Gwoźdźcu p. p. Klebskiego o subwencję.
2320. L. s. 3181. Zwierzchność gm. w Lubieńcach p. p. Merunowicza w sprawie kosztów utrzymania za Pawła Dumę w kwocie 414 K. 20 h.
2321. L. s. 3182. Komitet budowy kościoła w Twierdzy p. p. Stadnickiego o subwencję.

2322. L. s. 3183. Zwierzchność gminna w Ludźmierzu p. p. Bednarskiego w sprawie kosztów leczenia za B. Kordeckiego w kwocie 80 K.
2323. L. s. 3184. Towarzystwo budowy tanich domów w Drohobyczu p. p. Halbana o subwencyę.
2324. L. s. 3185. Fink Mikołaj w Zardziu p. p. Michałowskiego o subwencyę na zwiedzenie zagranicznych fabryk kredy.
2325. L. s. 3186. Fałowicz Iwan, nauczyciel w Hołoskowie p. p. Makucha o zaliczkę na spłatę 1000 K.
2326. L. s. 3187. Kamińska Marya, wdowa po emer. naucz. w Tarnowicach p. p. Stefczyka o zapomogę
2327. L. s. 3188. Mikłasiwicz Michalina, nauczycielka w Żółkwi p. p. Starzyńskiego o policzenie lat służby.
2328. L. s. 3189. Mieszkańcy Lutowisk p. p. Pastora o utworzenie starostwa.
2329. Ł. s. 3190. Gmina Kęty i okoliczne, p. p. Stojałowskiego w sprawie utworzenia starostwa w Kętach.
2330. L. s. 3191. Wydział powiatowy w Żywcu p. p. Szweda w sprawie projektu ustawy o biurach pracy.
2331. L. s. 3192. Gmina Kęty i okoliczne p. p. Stojałowskiego o przyspieszenie regulacji Soły.
2332. L. s. 3193. Gmina Bodnarów i inne p. p. Winniczuka w sprawie zamykania szynków.
2333. L. s. 3194. Mieszkańcy Brusna p. p. Jampolskiego w sprawie zamykania szynków.
2334. L. s. 3196. Petycyje w sprawie zniesienia fonetyki ruskiej, wniesione p. p. Dudykiewicza a to mieszkańców następujących miejscowości:
Rybniki 1. Korłów 1, razem 2 petycyje.
Strzeliska stare 1. Suchodół 1, razem 2 petycyje.
Olchowiec 1, Teklekowce 1, razem 2 petycyje.
- Gaje 1, Suchowola 1, razem 2 petycyje.
Buczacz 2, Kowaliska 1, razem 3 petycyje.
Ossowce 1, Dąbrowica 3, razem 4 petycyje.
Polany 1, Spas 1, razem 2 petycyje.
Borysław 1, Mroźnica 1, razem 2 petycyje.
Turyńka 3, Zazulice 1, razem 4 petycyje.
Kniaże 1, Berłohy 1, razem 2 petycyje.
Kodobna 1, Kamionka strum. 1, razem 2 petycyje.
Mysców 1, Żyndranowa 1, razem 2 petycyje.
Zniesienie 1, Tarnowa gór. 1, razem 2 petycyje.
Czarne 1, N. Sącz 1, razem 2 petycyje.
Wiczoczko 1, Wiczko 1, razem 2 petycyje.
Drozdowice 2, Nehrybka 1, razem 3 petycyje.
Lipowe 1, Pleników 1, razem 2 petycyje.
Iszczków 1, Kamionka Staresioło 2, razem 3 petycyje.
Dąbrówka 1, Załukwia 1, razem 2 petycyje.
Tyśmieniczany 1, Bryń 2, razem 3 petycyje.
Susznia ryk. 1, Pławie 1, razem 2 petycyje.
Kulaszne 1, Szczawne 1, razem 2 petycyje.
Berezowica w. 1, Tustołuch 1, razem 2 petycyje.
Skopówka 1, Libuchora 1, razem 2 petycyje.
Utyńce 1, Glennice 1, razem 2 petycyje.
Święte 1, Zaworze 1, razem 2 petycyje.
Dosznica 2, razem 2 petycyje.
Razem 62 petycyj.

2335. L. s. 3197. Petycyje wniesione p. p. Korola w sprawie fonetyki ruskiej a to mieszkańców następujących gmin: Berłohy 1, Jazienica ruska 1, razem 2 petycyje.
Kamionka piratyn 1, Kamionka bizkowa 1, razem 3 petycyje.
Kamionka wołoska 1, Kamionka-Bobrody 1, razem 2 petycyje.
Przyłbice 1, razem 1 petycyja.
Razem 8 petycyi.
2336. L. s. 3198. Petycyje wniesione p. p. Hanczakowskiego w sprawie fonetyki ruskiej a to mieszkańców następujących gmin.
Łysiniec 1 Ustrzyki dolne 1, razem 2 petycyje.
Zawadki 1, Igaj 1, razem 2 petycyje.
Razem 4 petycyje.
2337. L. s. 3199. Petycyje wniesione p. p. Krynickiego w sprawie fonetyki ruskiej a to mieszkańców następujących gmin:
- Stary Łysiec 1, Zarzece 1, razem 2 petycyje
Sołotwina 1, razem 1 petycyja.
Razem 3 petycyje.
2338. L. s. 3200. Gmina Przemyślany p. p. Senyka w sprawie fonetyki ruskiej
2339. L. s. 3201. Mieszkańcy gminy Kamionki wielkiej p. p. Myroniuka-Zajaczuka w sprawie fonetyki ruskiej.
2340. L. s. s. 3202. Mieszkańcy gminy Fałowiec p. p. Nyroniuka-Zajaczuka w sprawie fonetyki ruskiej.
2341. L. s. 3203. Mieszkańcy gminy Rzeczeki p. p. Tracza w sprawie fonetyki ruskiej.
2342. L. s. 3204. Mieszkańcy gminy Rzeczeki p. p. Tracza w sprawie fonetyki rusk.
2343. L. s. 3205. Mieszkańcy gminy Magierowa p. p. Kołpaczkiwicza w sprawie fonetyki ruskiej.
2344. L. s. 3209. Waligóra Edward, właściciel pracowni szewskiej w Nowym Sączu p. p. Stojałowskię o pożyczk 16.000 K zfunduszu przem.

Wniesione po dzień 3. listopada 1908

2345. L. s. 3210. Rodzina śp. Szczepana Stankiewicza, jako fundatora 5 stypendyów tegoż im. we Lwowie p. p. Wasunga z zażaleniem w sprawie fundacyjnej.
2346. L. s. 3211. Zarząd miasta Halicza p. p. Winniczuka w sprawie budowy tamtejszych szkół.
2347. L. s. 3212. Towarzystwo gimnastyczne Sokół w Ustrzykach dolnych p. p. Jabłońskiego o subwencję.
2348. L. s. 3213. Zwierzchność gminna w Mikulińcach p. p. Korytowskiego w sprawie przyjęcia kosztów utrzymania Natana Weissbroda na fuudusz krajowy
2349. L. s. 3214. Ryszard Laskowski, pełnomocnik p. Józefiny Jezierskiej p. p. Skołyżewskiego przeciw przyłączeniu dóbr Kapelanka do Wielkiego Krakowa.

Wniesione po dzień 4. listopada 1908

2350. L. s. 3218. Tow. śpiewackie „Echo“ we Lwowie, p. p. Rutowskiego o subwencję na rok 1909.
2351. L. s. 3229. Felicja Terenkoczy opiekunka nieletnich dzieci ś. p. Adamskiego, naucz. ludowego w Stanisławczyku, p. p. Dudykiewicza o zapomogę dla nielet. dzieci.
2352. L. s. 3230. Maryja z Pakuszewskich Bałborzyńska, wdowa po nauczycy

- cielu w Założcach, p. p. Dudykiewicza o podwyższenie pensyi.
2353. L. s. 3231. Związek gm. w Słony, p. p. Bernadzikowskiego o pomoc z powodu klęski elementarnej.
2354. L. s. 3232. Sekcja sportowa kraj. Związku turystycznego Kraków, p. p. Federowicza o subwencyę.
2355. L. s. 3233. Tow. kuśnierzy i biało skórników Tyśmienica, p. p. A. Lubomirskiego o subwencyę na budynek wspólnej garbarni.
2356. L. s. 3234. Centr. Wydział Tow. im. M. Kaczkowskiego Lwów, p. p. Koroła o subwencyę w kwocie 15.000 koron na cele rolnictwa i wiejskiego gospodarstwa.
2357. L. s. 3235. Hryńko Gula i tow. Kurrowice, p. p. Oleśnickiego o zapomogę dla pogorzalców.
2358. L. s. 3236. Poż. filja „Proświty“ w Drohobyczu, p. p. Skwarę o zapomogę dla bursy włościańskiej.
2359. L. s. 3237. Tow. „Proświty“ w Drohobyczu, p. p. Skwarę o zapomogę dla bursy włościańskiej.
2360. L. s. 3238. Bursa włościana im. Kaczkowskiego Złoczów, p. p. Hanczakowskiego o subwencyę.
2361. L. s. 3239. Marya Gorecka, wdowa po nauczycielu Złoczów, p. p. Weisera o zapomogę.
2362. L. s. 3240. Mieszkańcy gm. Niebyłów pow. Kałusz, p. p. Kołpaczkiewicza w sprawie fonetyki ruskiej.
2363. L. s. 3241. Mieszkańcy gm. Worowy, p. p. Hanczakowskiego w sprawie fonetyki ruskiej.
2364. L. s. 3242. P. u., którem ekshibuje się petycyę, wniesione p. p. Dudykiewicza w sprawie fonetyki ruskiej z następujących miejscowości:
- Glinna 1, Chorościec 1, raz. 2 pet.
Stoki 1, Strzałki 1, raz. 2 pet.
Diatkowce 1, Szyszkowce 1, razem 2 petycyę.
Dobrostan 1, Bielcarowa 2, raz. 3 pet.
Soposzyn 1, Żurawne 1, raz. 2 pet.
Grabkowce 1, Zarudzie 1, raz. 2 pet.
Zarudka 1, Zborów 2, raz. 3 pet.
Iwaczów 1, Kudobińce 1, raz. 2 pet.
Łopuszany 1, Metenów 1, raz. 2 pet.
Westorowce 1, Neterpilec 1, raz. 2 p.
Jezierzanka 1, Sławna 1, raz. 2 pet.
Trawotołoki 1, Tustogłowy 1, razem 2 petycyę.
Podlipce 1, Kurawniki 1, raz. 2 pet.
Skład solny 1, Żeniów 1, raz. 2 pet.
Horozanka 1, Rożyska 1, raz. 2 pet.
Zagwoźdź 1, Koziowa 1, raz. 2 pet.
Tarnawka 3, Chaszczowanie 1, razem 4 petycyę.
Botla 1, Wetlin 1, razem 2 pet.
Karmel (Ameryka) 1 petycyę.
Rada szkolna miejscowa w Peregrzymce 1 petycyę.
Członkowie agencji Tow. Dniestru w Złoczowie 1 petycyę.
Razem 43 petycyj.
2365. L. s. 3243. Szerszeniewicz Józef, właściciel fabryki medalików w Krakowie, p. p. Stojalowskiego o pożyczkę.
2366. L. s. 3244. Gr. kat. Komitet paraf. w Chocimiu, p. p. Lewickiego o darowanie pożyczonej kwoty 1476 K 16 gr. w tamt. Kasie gminnej w r. 1888 na budowę cerkwi.
2367. L. s. 3245. Wydział pow. Cieszanów, p. p. Czecza o subwencyę na drogi i w sprawie ukrajowienia tamtejszych dróg powiatowych,
- 2368 L. s. 3246. Wydział pow. Cieszanów, p. p. Czecza o subwencyę na budowę drogi z Lubaczowa do Wielkich ocz.

Wniesione po dzień 5. listopada 1908.

2369. L. s. 3262. Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu szpitala św. Łazarza w Krakowie, p. p. Leo o zapomogę.
2370. L. s. 3263. Tow. lekarskie w Krakowie, p. p. Leo o subwencyę.
2371. L. s. 3264. Michalik Paweł, nauczyciel w Woli rogawskiej, Miynarski Adam, nauczyciel w Demblinie, p. p. Bojkę o zapomogę.
2372. L. s. 3265. Sztokało Klementyna, wdowa po nauczycielu w Tarnopolu, p. p. Michałowskiego o zapomogę.
2373. L. s. 3266. Wencek Marya, wdowa po nauczycielu we Lwowie, p. p. Bojkę o zapatrzenie.
2374. L. s. 3267. Dobrowolska Teofila, nauczycielka w Rzepienniku, p. p. Długosza o policzenie lat służby.
2375. L. s. 3268. Wydz. pow. Brody, p. p. Sałę, w sprawie biur pośrednictwa pracy.
2376. L. s. 3269. Gmina Hubenice, p. p. Bojkę w sprawie zamykania szynków.
2377. L. s. 3270. Gmina Hubenice, p. p. Bojkę, w sprawie zmiany ustawy drogowej.
2378. L. s. 3271. Mieszkańcy Sokala, p. p. Dudykiewicza w sprawie fonetyki ruskiej.
2379. L. s. 3272. Mieszkańcy Sznyrowa, p. p. Dudykiewicza w sprawie fonetyki ruskiej.
2380. L. s. 3273. Mieszkańcy Burkałowa, p. p. Dudykiewicza w sprawie fonetyki ruskiej.
2381. L. s. 3274. Grono nauczycieli w Skolem, pow. Stryj, p. p. J. Brunickiego o posunięcie do III-ej klasy płac nauczycielskich.

Protokół

1. posiedzenia, I. sesyi. IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 15. września 1908.

Początek o godzinie 11 minut 37 przed południem.

Obeenyh posłów 143.

Ze strony Rządu: e. k. Namiestnik JE. Dr. Michał Bobrzyński.

JE. e. k. Namiestnik zabiera głos i zawiadamia Izbę, że Najwyższem postanowieniem z dnia 28. kwietnia 1908 raczył Najjaśniejszy Pan zamianować JE. Stanisława hr. Badeniego Marszałkiem Sejmu krajowego, a Najwyższem postanowieniem z dnia 8. września 1908 Andrzeja hr. Szepetyckiego zastępcą Marszałka Sejmu.

JE. e. k. Namiestnik zaprasza Marszałka do złożenia przyrzeczenia poselskiego i objęcia przewodnictwa obrad.

Marszałek krajowy, złożywszy przyrzeczenie, zajmuje krzesło przewodniczącego.

Marszałek oznajmia, że Najwyższym patentem z dnia 21. sierpnia 1908 roku zwołany Sejm galicyjski na dzień 15. września 1908 do Lwowa, jest w komplecie i otwiera pierwsze posiedzenie I. sesyi IX. deryodu sejmowego.

Marszałek zaprasza celem tymczasowego ukonstytuowania biura na prowizorycznych sekretarzy pp. Mieczysława Urbańskiego, Stanisława Henryka Badeniego, Jana Wasunga i Iwana Kiweluka, i wzywa ich do zajęcia miejsc.

Marszałek przemawia do Izby i kończy okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który to okrzyk Izba trzykrotnie powtarza.

Z kolei przemawia JE. e. k. Namiestnik i przedstawia Izbie e. k. wiceprez. Nam. Włodzimierza hr. Łosia, jako komisarza rządowego.

Marszałek poświęca dłuższe wspomnienie ś. p. Julianowi Dunajewskiemu, Andrzejowi hr. Potockiemu i dr. Godzimirowi Małachowskiemu.

Przemawia p. Dudykiewicz i składa imieniem posłów ruskich, należących do klubu ruskiego, oświadczenie, określające ich stanowisko w Izbie.

Marszałek udziela głosu p. Wojciechowi Dzieduszyckiemu.

Przemawia p. Wojciech Dzieduszycki i wnosi o zamknięcie posiedzenia na znak

załoby po ś. p. Andrzeju hr. Potockim, byłym Marszałku i Namiestniku Galicyi. rusko - ukraińskiego, oświadczenie, określające ich stanowisko w Izbie.

Marszałek oznajmia, że wniosku tego nie uważa za potrzebne poddać pod głosowanie wobec zgody Izby, przedtem jednak udziela głosu zapisanemu p. Oleśnickiemu. Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 16. września 1908 godzinę 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Przemawia p. Oleśnicki i składa imieniem posłów ruskich, należących do klubu 45 po południu. Koniec posiedzenia godzina 12 minut

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze :

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

2. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 24 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Jan Kiweluk.

Obecnych posłów 138.

Ze strony Rządu: JE. c. k. Namiestnik Dr. Michał Bobrzyński i c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 1-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Marszałek zawiadamia Izbę, że udzielił urlopu pp. Kazimierzowi Badeniemu, Goetzowi, Stanisławowi Tarnowskiemu na dni 8, Stojalowskiemu na 5, a Abrahamowiczowi na 2 dni.

Następnie udziela Izba urlopu p. Baworowskiemu Jerzemu do końca sesyi sejmowej, p. Czarkowskiemu-Golejewskiemu na 4 tygodnie, JE. Witoldowi Korytowskiemu do końca września, a Janowi hr. Szepcyckiemu na czas nieograniczony, — głosując nad udzieleniem każdego z tych urlopów oddzielnie.

Sekretarz p. Urbański Mieczysław odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 16. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 95, 97, 100, 102, 103—106, 110, 112—115, 117—125, 126—128, 131, 134, 138, 146, 148—154, 156, 157, 158—161, 163, 167, 170—172, 175, 280, 283, 284.

Komisji administracyjnej: L. s. 107, 109, 132, 133, 135, 142, 166, 168.

Komisji prawniczej: L. s. 99, 101.

Komisji wodnej: L. s. 108.

Komisji drogowej: L. s. 111, 139, 162, 164, 169.

Komisji szkolnej: L. s. 116, 129, 130, 140, 141, 143, 145, 147, 155, 173, 174, 279, 281, 282.

Komisji podatkowej: L. s. 136, 137, 144.

Komisji przemysłowej: L. s. 165.

Komisji sanitarnej: L. s. 167.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 96.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonej interpelacji.

Sekretarz Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje interpelację w sposób w §. 73. regulaminu określony.

Interpelacja ta opiewa:

I n t e r p e l a c y a

do Jego Ekscelencji P. Namiestnika w sprawie trwania sesji sejmowej.

Wobec ciągle powtarzających się, a dotychczas w sposób autorytatywny nie zaprzeczonych pogłosek o możliwości rychłego odroczenia obecnej sesji sejmowej z powodu zebrać się mających Delegacji wspólnych, co by pozostawało w jaskrawej sprzeczności z zapewnieniami c. k. Rządu centralnego, udzielonemi Kołu polskiemu przy końcu letniej sesji parlamentarnej;

wobec tego, że Sejm dla załatwienia niezmiernie ważnych spraw, jak n. p. sprawy reformy wyborczej i budżetów krajowych za rok 1908 i 1909, rozporządzać musi jak najdłuższym czasem obrad, podpisani, uważając takie skrócenie obrad sejmowych nie tylko za nader szkodliwe dla normalnego funkcyonowania Sejmu, ale za wprost niezgodne z konstytucyjnym stanowiskiem i prawami Reprezentacji krajowej, zapytują:

Czy c. k. Rząd pozostaje przy poprzednio danych zapewnieniach i czy JE. p.

Namiestnik gotów jest złożyć w Izbie sejmowej autorytatywnie pod tym względem oświadczenie?

Interpelant:

Leo.

Rutowski, Głębiński, Battaglia, Maryewski, Rittel, Landau, Schätzel, Jabłoński, Bandrowski, Michałowski, Merunowicz, Tertil, Kleski, Bednarski, Sare, Loewenstein, Ciuchciński, Federowicz, Adam, Rayski, Maiss, Skarbak, Rutowski, Fruchtmann.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę odstąpi p. komisarzowi rządowemu.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego udziela głosu p. Jahlowi.

Przemawia p. Jahl imieniem Wydziału krajowego i wnosi o wybór następujących komisji, a mianowicie komisji administracyjnej z 21, reform agrarnych z 21, budżetowej z 25, bankowej z 15, drogowej z 21, gminnej z 21, gospodarstwa krajowego z 21, górniczej z 15, kolejowej z 15, petycyjnej z 21, podatkowej z 15, prawniczej z 15, szkolnej z 21, solnej z 15, sanitarnej z 15, wodnej z 15, dyscyplinarnej z 6 członków,

Przemawia p. Leo i wnosi o wybór komisji reformy wyborczej złożonej z 25 członków.

Izba uchwala wnioski p. Jahla, a oddzielnie bez rozprawy wnioski p. Leo o wybór komisji reformy wyborczej z 25 członków złożonej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności urzędowych za czas od 1. września 1906 do końca marca 1908.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie sprawozdania Wydziału krajowego z jego czynności urzędowych, a mianowicie: biura prezydyjalnego komisji budżeto-

wej, departamentu I. komisji gminnej i szkolnej, departamentu II. komisji budżetowej, departamentu III. komisji gospodarstwa krajowego, departamentu IV. komisji drogowej i kolejowej, departamentu V. komisji sanitarnej, departamentu VI. komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu urzędników oddziału rachunkowego i o petycji aplikantów Wydziału krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia w etacie technicznym Wydziału krajowego posady inżyniera architektki i posady inżyniera mechanika.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia w etacie koncepcyjnym urzędników Wydziału krajowego posady wicesekretarza dla spraw rolniczych z równoczesnem zwinięciem posady adjunkta.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zrównania plac adjunktów krajowych Archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie z placami urzędników koncepcyjnych Wydziału krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o przekazanych mu przez Wysoki Sejm petycjach.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 39. ustawy gminnej z 13. marca 1889, Dz. u. kr. Nr. 24. i §. 38. ustawy gminnej z 3. lipca 1896, Dz. u. kr. Nr. 51.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 30. września 1906 do 1. marca 1908.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji bankowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyłączenia sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Bielowice ze związku gminy

Dąbrówka niemiecka i przydzielenia do gmina Dąbrówka polska.

Pierwsze czytanie sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Gody, należącego do związku gminy Kamionki małe powiatu kołomyjskiego, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych „Gody“ samostnej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanych obszarów dworskich w Koniowie i Towarni samostnej gminy administracyjnej pod nazwą Jagienka.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego Krynicy nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdroj“.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z gminy Laszki murowane dwóch samostnych gmin administracyjnych pod nazwą „Laszki murowane miasteczko“ i „Laszki murowane wieś“.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o wcieleniu gminy Podmajerz do gminy Stary Sącz.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów dwóch odrębnych gmin administracyjnych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Zagórze samostnej gminy administracyjnej pod nazwą „Medynia kańczucka“.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji gminnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 318.400 K na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bochni na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 K na budowę dróg i mostów.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na udzielenie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 300.000 K, zaciągnąć się mającej przez powiatową Kasę oszczędności w Tarnobrzegu.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia nowych domów w m. Buczaczu od dodatków gmianych i powiatowych.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji podatkowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie próśby gminy Rozwadów o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Karola Szypuły w Rzeszowie w czasie od 22. lutego 1895 do 30. kwietnia 1905 w kwocie 2.933 K 60 h.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie prośby gminy Lubienie o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Pawła Dumy w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie w kwocie 414 K 20 h.

Sprawozdawca p. Jabl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy kraj. z 1. grudnia 1889 Nr. 71. Dz. u. kr., względnie z 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. kr. o wynagrodzeniu za udzielanie nauki religii w szkołach Indowych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury i przyznanie emerytury, pensji wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie subwencji na częściowe pokrycie kosztów budowy „Domu Akademickiego“ we Lwowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków

fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1905.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1908.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1909.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zamknięcia rachunków funduszu krajowego za r. 1906.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za r. 1907.

Sprawozdawca p. Jabl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych zbiorników publicznych na ropę w Popielach pod Borysławiem.

Sprawozdawca p. Jabl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gorniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Sprawozdawca p. Jabl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie poboru opłaty konsumcyjnej od piwa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji górniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postępowania sądowego w sprawach rolniczych.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublinach, tudzież o krajowych stałych doświadczalnych rolniczych w Dublinach i we Lwowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1906/7 i 1907/8.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Miłocinie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i działalności nauczycieli wędrownych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok szkolny 1906/7.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok szkolny 1906/7 i 1907/8.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach, o popieraniu sadownictwa w kraju i objęciu w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1906 i 1907.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzenie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o kłęskach elementarnych w r. 1908.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o włościach rentowych.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji dla reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie zmiany statutu Banku krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek z innymi spółkami rolniczymi.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o melioracyach.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji rzek kanałowych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie zmiany §. 87 krajowej ustawy wodnej.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie operacji agrarnych.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przyznania daru z łaski Zofii Schultzowej, wdowie po dozorce melioracyjnym.

Sprawozdawca p. Pilat, wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Sprawozdawca p. Pilat, wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dalszego wyposażenia krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu Oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o uregulowaniu poborów krajowych konduktorów drogowych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia rocznej dotacji na cele popierania budowy kolei niższej z 750.000 K na 900.000 K.

Sprawozdawca p. Dąbski wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie udzielenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno pożyczki 70.000 koron.

Sprawozdawca p. Dąbski wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy, normującej stosunki prawne sezonowych robotników rolnych i leśnych.

Sprawozdawca p. Dąbski wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za rok 1907.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy zmieniającej organizację publicznego pośrednictwa pracy.

Sprawozdawca p. Dąbski wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarza kosztów utrzymania Urzędów pośrednictwa pracy w roku 1909.

Sprawozdawca p. Dąbski wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia poborów dyrektorów obu szpitali krajowych, we Lwowie i Krakowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o potrzebie zmiany etatu posad i plac lekarzy i urzędników kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu i podwyższenia poborów urzędników administracyjnych szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania służbie niższej krajowych szpitali we Lwowie i Krakowie zaopatrzeń na wypadek nieudolności do dalszej pracy.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budowie zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu ustawy krajowej, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazaniu tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie objęcia na własność kraju szpitala dla ubogich dzieci pod nazwą św. Zofii we Lwowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie nadania nowo zbudowanemu szpitalowi powiatowemu w Czortkowie charakteru szpitala powszechnego publicznego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie nadania szpitalowi w Kosowie charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie rozszerzenia i ulepszeń szpitala w Stanisławowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciach rachunkowych galicyjskich funduszów propinacyjnych za rok 1907 i o preliminarzach tychże funduszów na rok 1909.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Bełejowy wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bolechowic, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dolinie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Demeszkwice wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Boleszowcach.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Dryszczowa pow. Podhaje wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podhajcach, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Boleszowcach.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Krasna z powiatu brzeżańskiego i okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kozowie, a przydzielenia jej do powiatu politycznego i do okręgu sądowego w Zborowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji pracowniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana Dolna.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Myślenicach na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakła-

dowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1906/7.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji szkolnej i przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem zmiany §. 47. krajowej ustawy wodnej.

P. Jahl w zastępstwie sprawozdawcy p. Pilata, wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Brzeżanach na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi imieniem Wydziału krajowego, by w myśl postanowień §§. 15. i 16. regulaminu to przedłożenie i sprawozdania Wydziału krajowego mniejszej wagi i odnoszące się do administracyjnego zakresu działania załatwiał Sejm bez drukowania i rozdania oraz dopuścił do drugiego czytania bez odsyłania do komisji.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Jahla.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Brzeżanach na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Reprezentacji powiatowej w Brzeżanach zezwala się w myśl postanowień §. 23. ust. z d. 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 dodatki powiatowe w wysokości 46°/_o (słownie: czterdzieści sześć) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18°/_o dodatku na cele drogowe, przepisanego §-em 12. ustawy z d. 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Grybowie na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Reprezentacji powiatowej w Grybowie zezwala się w myśl §. 23. ustawy z 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w roku 1908 na cele powiatu 56°/_o dodatek do podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18°/_o dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12 ustawy z 10-go grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Kolbuszowej na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Reprezentacji powiatowej w Kolbuszowej zezwala się w myśl postanowień §. 23. ustawy z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w roku 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 51°/_o (pięćdziesiąt jeden) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to oprócz 18°/_o dodatku na cele drogowe, przepisanego §-em 12. usta-

wy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następnie:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach zezwala się w myśl postanowień §. 23. ustawy z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51, pobierać w roku 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 68% od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12 ustawy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Starym Samborze na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Starym Samborze zezwala się w myśl §. 23. ustawy z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 na cele powiatu 43% dodatek do podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następnie:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu zezwala się w myśl postanowień §. 23. ustawy z 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 63% od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Tłumaczu zezwala się pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 49% (czterdzieści dziewięć procent) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18%

dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Wadowicach na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Wadowicach zezwala się w myśl postanowień §. 23. ustawy z 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 44% (czterdzieści cztery) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek oznajmia, że z powodu zgłoszonych lub zapowiedzianych protestów usuwa z porządku dziennego sprawozdania Wydziału krajowego o wyborze posłów z kuryi gmin wiejskich powiatu dolińskiego przemyskiego, sokalskiego i zbaraskiego.

Następnie zapytuje, czy Izba się zgadza, aby p. sprawozdawca podawał nazwę okręgu wyborczego i nazwisko wybranego bez odczytywania sprawozdania Wydziału krajowego i aby przy sprawdzeniu wyborów, co do których nikt nie żąda głosu, głosowała Izba łącznie, a nie nad każdym wyborem z osobna.

Przemawia p. Korol i żąda, by p. sprawozdawca wymienił przy każdym wyborze ilość głosów, jakimi każdy poseł został wybrany.

Po oznajmieniu Marszałka, że p. sprawozdawca zastosuje się do życzenia p. Korola, w Izbie nikt się nie sprzeciwia postępowaniu przy sprawdzeniu wyborów zaproponowanemu przez Marszałka.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze sześciu posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu krakowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Jana Götza Okocimskiego JE. Antoniego hr. Wodzickiego, JE. Dr. Michała Bobrzyńskiego, Karola Czecha, Dr. Władysława Leopolda Jaworskiego, Dr. Józefa Milewskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu krakowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy

z kuryi większych posiadłości byłego obwodu brzeżańskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Aleksandra Krzczunowicza, Mieczysława Onyszkiewicza, Dr. Józefa Wereszezyńskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu brzeżańskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu czortkowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Adama hr. Goluchowskiego, Dra Kornela Paygerta, Kazimierza Horodyskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu czortkowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze dwóch posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu kołomyjskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Miłojaja Krzysztofowicza, Leszka Cieńskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu kołomyjskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu przemyskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Władysława Krańskiego, Dra Włodzimierza Kozłowskiego, Dra Ignacego Dembowskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu przemyskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze dwóch posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu rzeszowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Stanisława Jędrzejowicza i Dra Stanisława Dąbskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu rzeszowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu sanockiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Kazimierza Laskowskiego, Jana Trzecieckiego, Mieczysława Urbańskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu sanockiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu samborskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Tadeusza Skalkowskiego, Albina Rayskiego i Stanisława Niezabitowskiego na posła z kuryi większych posiadłości byłego obwodu samborskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze dwóch posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu stanisławowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. JE. Dra Wojciecha hr. Dzieduszyckiego i Stanisława

Brykezyńskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu stanisławowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze dwóch posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu stryjskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Stanisława hr. Stadnickiego i Juliana hr. Brunickiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu stryjskiego, uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu tarnowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Jana Hupki, Józefa Męcińskiego i Stefana Sękowskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu tarnowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu tarnopolskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy pp. Juliusza Korytowskiego, Michała Garapicha i Jana Viena na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu tarnopolskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu złoczowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. JE. Kazimierza hr. Badeniego, Oskara Schnella i Władysława Gniewosza na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu zło-czowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze trzech posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu żółkiewskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Stanisława Starzyńskiego, Andrzeja ks. Lubomirskiego i Zdzisława Obertyńskiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu żółkiewskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu lwowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór J. E. Dawida Abrahamowicza na posła z kuryi większych posiadłości byłego obwodu lwowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze sześciu posłów na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Lwowa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Stanisława Ciucheńskiego, Dra Natana Loewensteina, Dra Stanisława Głębińskiego, Dra Ernesta Adama, Dra Rogera Battaglię i Dra Tadeusza Rutowskiego na posłów z kuryi miasta Lwowa uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze czterech posłów na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Juliusza Lea, Dr. Ernesta Bandrowskiego, Jana Kantego Federowicza i Dra Ignacego Landaua na posłów z kuryi miasta Krakowa uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Przemyśla.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór Dra Franciszka Dolińskiego na posła z kuryi miasta Przemyśla uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Stanisławowa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Leona Bilińskiego na posła z kuryi miasta Stanisławowa uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Tarnopola.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Emila Michałowskiego na posła z kuryi miasta Tarnopola uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Brody.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Oktawa Sali na posła z kuryi miasta Brody uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Drohobycza.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Alfreda Halbana na posła z kuryi miasta Drohobycza uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Białej.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Karola Haempla na posła z kuryi miasta Białej uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Nowego Sącza.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór J. E. Dra Witolda Korytowskiego na posła z kuryi miasta Nowego Sącza uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Tarnowa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Tadeusza Tertila na posła z kuryi miasta Tarnowa uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Rzeszowa.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Stanisława Jabłońskiego na posła z kuryi miasta Rzeszowa uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Stryja.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Filipa Fruchtmana na posła z kuryi miasta Stryja uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Kołomyi.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Klebskiego na posła z kuryi miasta Kołomyi uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miast Brzeżany-Złoczów.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dr. Stanisława Schätzla na posła z kuryi miast Brzeżany-Złoczów uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miast Bochnia-Wadowice.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Ferdynanda Maissa na posła z kuryi miast Bochnia-Wadowice uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miast Podgórze-Wieliczka.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Franciszka Maryewskiego na posła z kuryi miast Podgórze-Wieliczka uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miast Sanok-Krosno.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Augusta Gorayskiego na posła z kuryi miast Sanok-Krosno uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Henryka Kolischera na posła z Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Józefa Sarego na posła z Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego Izby handlowej i przemysłowej w Brodach.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Stanisława Rittla na posła z Izby handlowej i przemysłowej w Brodach uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu bialskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór ks. Stanisława Stojałowskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu bialskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu bocheńskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Antoniego Górskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu bocheńskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu brzeskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra Szymona Bernadzikowskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu brzeskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu brzeżańskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Tymoteusza Starucha na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu brzeżańskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu brzozowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Zdzisława Skrzyńskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu brzozowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu chrzanowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór Edwarda hr. Mycielskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu chrzanowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu dąbrowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jakóba Bojki na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu dąbrowskiego uważać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu dobromilskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dra. Władysława Czaykowskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu dobromilskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu drohobyckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Franciszka hr. Zamoyskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu drohobyckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu gorlickiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Władysława Długosza na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu gorlickiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu gródeckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Adolfa hr. Brunickiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu gródeckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu grybowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Cielucha na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu grybowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu husiatyńskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Iwana Kiweluka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu husiatyńskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu jarosławskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór ks. Witolda Czartoryskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu jarosławskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu jasielskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dr. Franciszka Stefczyka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu jasielskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu jaworowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana hr. Szeptyckiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu jaworowskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu kałuskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy p. Jana Kurowca na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu kałuskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu kamioneckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór JE. Stanisława hr. Badeniego na posła kuryi gmin wiejskich powiatu kamioneckiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu kolbuszowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór pana Janusza hr. Tyszkiewicza na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu kolbuszowskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu krakowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Franciszka Ptaka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu krakowskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Stapińskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu limanowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Marszałkowicza na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu limanowskiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu liskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. Antoniego Starucha na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu liskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu lwowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Teofila Merunowicza na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu lwowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu łańcuckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Bolesława Żardeckiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu łańcuckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu mieleckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Andrzeja Kędziora na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu mieleckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu mościckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Zachara Skwarki na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu mościckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu myślenickiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór księcia Kazimierza Lubomirskiego na posła z kuryi

gmin wiejskich powiatu myślenickiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu niskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Bisa na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu niskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu nowosądeckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Wincentego Myjaka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu nowosądeckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu nowotarskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. dr. Jana Bednarskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu nowotarskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu podhajeckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Michała Sodomory na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu podhajeckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu rawskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór ks. Antoniego Kolpaczkiewicza na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu rawskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydział. kraj. o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu rohatyńskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Konstantego Lewickiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu rohatyńskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu ropezyckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Michała Jedynaka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu ropezyckiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu rzeszowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jana Wasunga na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu rzeszowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu samborskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Feliksa Sozańskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu samborskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu skałackiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Leona hr. Pinińskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu skałackiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wybo.ze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu stanisławowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Łazarza Winniczuka na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu stanisławowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu stryjskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. dra Eugeniusza Oleśnickiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu stryjskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu tarnobrzeskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Zdzisława hr. Tarnowskiego na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu tarnobrzeskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu tarnowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Wincen-
tego Witosa na posła z kuryi gmin wiej-
skich powiatu tarnowskiego uznać za
ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu tłumackiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. dr. Jana
Makucha na posła z kuryi gmin wiejskich
powiatu tłumackiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu trembowelskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Jerzego
hr. Baworowskiego na posła z kuryi gmin
wiejskich powiatu trembowelskiego uznać
za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu turezańskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. dr. Jó-
zefa Hanczakowskiego na posła z kuryi
gmin wiejskich powiatu turezańskiego uznać
za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu wadowickiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Anto-
niego Styły na posła z kuryi gmin wiej-
skich powiatu wadowickiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu wielickiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Wiktora
Skolyszewskiego na posła z kuryi gmin
wiejskich powiatu wielickiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu złoczowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Henryka
Weisera na posła z kuryi gmin wiejskich
powiatu złoczowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu żółkiewskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. dra Mi-
chała Korola na posła z kuryi gmin wiej-
skich powiatu żółkiewskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu żydaczowskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór ks. Kornela
Senyka na posła z kuryi gmin wiejskich
powiatu żydaczowskiego uznać za ważny.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o
wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi
gmin wiejskich powiatu żywieckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Wojcie-
cha Szweda na posła z kuryi gmin wiej-
skich powiatu żywieckiego uznać za ważny.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta Jarosławia.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi :

Wysoki Sejm raczy wybór p. dra Władysława Jahla na posła z kuryi miasta Jarosławia uznać za ważny.

Izba bez rozprawy uchwala te wnioski, czyli uznaje za ważne wybory powyższych posłów.

Na wezwanie Marszałka odczytuje sekretarz p. Stanisław Henryk br. Badeni rotę przyrzeczenia poselskiego po polsku, następnie sekretarz p. Kiweluk po rusku, a posłowie, których wybór na dzisiejszem posiedzeniu sprawdzono, składają przyrzeczenie poselskie.

Marszałek oznajmia, że wpłynęły jeszcze wnioski nagłe, a mianowicie wniosek nagły p. Zdzisława Tarnowskiego w sprawie klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa :

W n i o s e k n a g ł y .

Zważywszy klęskę tegoroczną, która w niebywałych rozmiarach kraj nawiedziła ;

zważywszy ciężkie skutki, jakie ona za sobą pociąga przez to, iż zniszczyła nie tylko cały dochód roczny z gospodarstwa, ale także część jego substancji, nadto zagraziła produkcji przyszłorocznej przez opóźnienie, względnie uniemożliwienie robót i siewów jesiennych —

zważywszy brak zdrowego nasienia do siewu i paszy zimowej dla inwentarza ;

zważywszy wreszcie konieczność natychmiastowej pomocy ;

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby dla złagodzenia skutków tegorocznej niebywałej klęski, poniesionej przez ludność rolniczą na-

szego kraju, przyszedł jej z pomocą odpowiadającą rozmiarom klęski :

a) przez udzielenie potrzebnych mu celem rozszerzenia wdrożonej już przez c. k. Namiestnictwo akcyi na dalsze dostarczenie zboża ozimego tam, gdzie siew ozimin nie jest jeszcze wykonany, ale możliwy, oraz na nasiona do siewu wiosennego, zwłaszcza jęczmienia i ziemniaków do sadzenia, a to w ilości po 200 kg. jęczmienia względnie 2000 kg. ziemniaków na 1 ha roli pod uprawę tych płodów przeznaczonej ;

b) przez udzielenie środków na zakupno celem bezpłatnego rozdania lub tańszej odsprzedaży pasz treściwych (otrąb) dla bydła w gospodarstwach, dotkniętych jej brakiem, a to przynajmniej po 300 kg. na dorosłą sztukę ;

c) przez najdalej idące zniżenie frachtów kolejowych dla zboża na zasiew, kartofli i karmy dla inwentarza ;

d) przez bezpłatne dostarczenie względnie po cenie właściwych kosztów soli na poprawę zamulonej lub wylugowanej deszczami paszy, a to w ilości po 8 kg. na dorosłą sztukę ;

e) przez udzielanie bezprocentowych pożyczek rolnikom, dotkniętym klęską, w proporcji po 50 kor. na 1 ha uszkodzonych ziemiopłodów z tem, aby podnieść przyjętą normę maksymalnej pożyczki z 5.000 kor. na 10.000 kor. na jedno gospodarstwo.

Wnioskodawca :

Zdzisław Tarnowski.

Stanisław Henryk Badeni, Gorayski, Dzie duszycki, Głębocki, Wodzicki, M. Urbański, Czecz, Vivien, Krzysztofowicz, Moysa, Andrzej Lubomirski, Laskowski, Hupka, Sapiaha.

Marszałek udziela głosu p. Zdzisławowi Tarnowskiemu dla uzasadnienia nagłości wniosku.

P. Zdzisław Tarnowski, uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez roz-

prawy uchwała, następnie uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że zgłoszony został wniosek nagły p. Cieleckiego w sprawie klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa:

W n i o s e k n a g ł y.

Wysoka Izbo!

Zważywszy, że dotychczasowa akcyja ratunkowa Rządu wobec rozmiaru klęsk elementarnych, które w r. b. kraj nasz nawiedziły, jest niewystarczającą; zważywszy, stan rolników klęskami dotkniętych, zwłaszcza w zachodniej części kraju z powodu gnicia ziemniaków coraz się pogarsza; zważywszy, że w miejscowościach, w których ziemiopłody uległy całkowitemu zniszczeniu, żadnych zapasów niema — a w innych są one dla tej samej przyczyny zupełnie niewystarczające; zważywszy, że ziarno porośnięte i ziemniaki gnijące dają bardzo niezdrowe pożywienie — a niebezpieczeństwo wybuchu chorób nagminnych jest wielkie — zwłaszcza, że cholera zbliża się już do granic Galicji; zważywszy, że jest koniecznością wskazaną w tem groźnem położeniu zarządzenie jak najdalej idących środków prewencyjnych — a zważywszy, że środki zaradcze, jakie dostarczyć może kraj, są i będą zupełnie niewystarczające:

Wzywa się Wysoki Rząd:

1) Żeby po dokładnem zbadaniu ilości i jakości wszelkich zapasów żywności w miejscowościach klęskami elementarnymi najbardziej dotkniętych dał do dyspozycji akcyi ratunkowej dostateczne środki celem dostarczenia rolnikom przynajmniej najuboższym bezpłatnie, a innym po cenach możliwie jak najniższych zdrowych produktów dla wyżywienia ich rodzin;

2) żeby zbadał zaraz po dokonanyim zbiorze ziemniaków ich rzeczywisty stan i postarał się wcześniej o zapewnienie rolnikom dostatecznej ilości nasienia zdrowe, go ziemniaków do sadzenia na wiosnę i po możliwie najniższej cenie;

3) żeby dostarczył ludności najbardziej klęskami elementarnymi dotkniętej soli po niższej cenie;

4) żeby w okolicach bezleśnych i gdzie cena drzewa jest bardzo wysoką po miastach na prowincyi utworzył składy drzewa z lasów rządowych, z których ludność uboga mogłaby za niską opłatą uzyskać opał;

5) żeby we wszystkich miejscowościach, w których plony zostały zniszczone ponad 45%, powstrzymał ściąganie zaległych i bieżących opłat podatkowych, a w przyszłości od takowych procenta zwłoki nie były liczone;

6) żeby Rząd przyznał na wszystkich kolejach państwowych dla rolników opust 50% przy transporcie węgla, sztucznych nawozów i ropy dla celów opałowych przynajmniej na przeciąg jednego roku;

7) żeby wreszcie wszelkie środki prewencyjne zostały bezzwłocznie zarządzone celem uniknięcia wybuchu chorób nagminnych, spowodowanych złem odżywianiem się ludności wiejskiej, zwłaszcza w okolicach najbardziej klęskami elementarnymi dotkniętych.

Lwów, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:
Ciesielski.

Stanisław Mycielski, Głabiński, Leszek, Cieński, Adam, Garapich, Starzyński, Sala, Urbański, Sozański, Kleski, Skalkowski, Michałowski, Battaglia, Laskowski, Czartoryski, Rayski, Edward Mycielski, Skarbek, Józef Theodorowicz, Schnell.

Marszałek udziela głosu p. Cieleckiemu dla uzasadnienia nagłości wniosku.

P. Cielecki uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwaliła.

Następnie uzasadnia p. Cielecki sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Cieleckiego komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że wpłynął wniosek nagły p. Bernadzikowskiego w sprawie klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły.

Zważywszy, że tegoroczna klęska rolnicza przybrała niebywałe dotąd rozmiary i zagraża ludności wielu okolic kraju podkopaniem bytu gospodarstw wiejskich na cały szereg lat;

zważywszy, że urzędowe obliczenia, oceniające zalany nawalnymi deszczami obszar za 2,300.000 hektar., a straty poniesione przez rolnictwo na 127,000.000 K., polegają na danych zbieranych w połowie lata, podczas gdy następnie skutek przewlekłych i prawie nieustających deszczów straty te jeszcze znaczuie się powiększyły;

zważywszy, że oprócz zniszczenia plonu zbóż skonstantowanym jest na wielkie rozmiary nieurodzaj i gnicie kartofli;

zważywszy dalej, że nie tylko został zniszczony całoroczny plon pracy rolnika, ale nadto nastąpiło zabagnienie i zakwaszenie gruntów;

zważywszy nakoniec, że dotychczas na złagodzenie skutków klęski przeznaczone środki z funduszków państwowych, rozdzielone pomiędzy liczne powiaty klęską dotknięte, zdolne są wpłynąć w tak nieznacznej mierze na zapobieżenie nędzy i upadkowi uboższych warstw produkującej ludności rolniczej, iż powiatowe komitety ratunkowe stają bezradne wobec stwierdzonej konieczności doraźnej pomocy i nawet

z tego powodu rozwiązują się, -- wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w ciągu 7 dni przedstawił szczegółowe propozycje dla zapewnienia skutecznej pomocy rolnikom dotkniętym tegoroczną klęską, biorąc pod uwagę następujące postulaty, by c. k. Rząd z funduszków państwowych oddał krajowym władzom do rozporządzenia co najmniej kwotę 15 milionów kor. na doraźną pomoc dla złagodzenia skutków tegorocznej klęski rolniczej, a mianowicie:

a) na zasiłki bezzwrotne, celem zakupna nasion, paszy dla bydła i środków żywności dla najuboższej ludności,

b) na bezprocentowe pożyczki dla tych samych celów na rzecz rolników, potrzebujących kredytu,

c) na bezzwrotne zasiłki dla powiatów i gmin, celem przywrócenia zniszczonych przez ulewne deszcze komunikacyj,

d) na nagłe roboty ochronne, wodne, tudzież na odwodnienie gruntów dla umożliwienia uprawy w okolicach niżej położonych,

e) na pokrycie przynajmniej jednej rocznej raty datków konkurencyjnych spółkom wodnym, dotkniętym tegoroczną klęską, wreszcie

f) na dostarczenie gminom środków, celem zastąpienia ubytku w dochodach na utrzymanie szkół.

II. Aby Wydział krajowy został upoważniony do użycia kwoty 2 milionów kor. na pospieszne wykonanie najpilniejszych robót, celem naprawy dróg, mostów i robót wodnych, oraz dla odwodnienia gruntów.

III. Aby Wydział krajowy w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego dostarczył Spółkom oszczędności i pożyczek zostających pod patronatem krajowym nad-

zwyczajnego kredytu w rachunku bieżącym aż do łącznej wysokości jednego miliona kor. dla udzielenia rolnikom, dotkniętym klęską bezprocentowych, lub co najwyżej po 2⁰/₀ oprocentowanych pożyczek na wyżywienie ludności, na paszę dla bydła, jako też na obsiewy jesienne i wiosenne w najbliższym okresie gospodarczym.

Wydział krajowy uzyska potrzebną kwotę pieniężną w formie krótkoterminowych pożyczek ze splatą co najwyżej w przeciągu dwóch lat, bądźto w Banku krakowskim, bądź w innej instytucji finansowej, a na pokrycie należności odsetkowych od tych pożyczek przeznacza się do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 25.000 kor.

IV. Aby c. k. Rząd zarządził i dopilnował przeprowadzenia w naszerszej mierze odpisania podatków i wstrzymania egzekucyi zaległych podatków u właścicieli gruntów nawiedzonych tegoroczną klęską rolniczą.

V. Aby c. k. Rząd przyspieszył roboty przy uzupełnieniu regulacyi rzek kanałowych w myśl nstawy z dnia 9. maja 1907 r., oraz natychmiast podjął budowę kanału splawnego galicyjskiego, celem dostarczenia zarobku ludności.

VI. Aby Wydział krajowy przyspieszył w r. 1909 roboty przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, a w razie potrzeby udzielił z funduszu krajowego zaliczek na te roboty na rachunek dotacyj lat następnych.

Lwów, 15. września 1908.

Wnioskodawca:
Dr. Bernadzikowski.

Adam Krężel, Stapiński, Jan Bis, Skolyszewski, Cieluch, Stefczyk, Kazimierz Jampolski, Kędzior, A. Styła, Bojko, Franciszek Ptak, Żardecki, Myjak, Lewakowski, Długosz, Witos, Jedynak, Wasung.

Marszałek udziela głosu p. Bernadzikowskiemu dla uzasadnienia nagłośności wniosku.

P. Bernadzikowski uzasadnia nagłośność tego wniosku.

Przemawia p. Bandrowski.

Izba uchwała nagłośność wniosku p. Bernadzikowskiego.

Następnie uzasadnia p. Bernadzikowski sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Przemawia p. Stapiński.

Izba uchwała przekazanie tego wniosku p. Bernadzikowskiego komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że zgłoszony został wniosek nagły p. Oleśnickiego w sprawie klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły
pos. Dra Oleśnickiego i tow. w sprawie
klęsk elementarnych.

Zważywszy, że tegoroczne klęski elementarne w naszym kraju przewyższają rozmiarami szkód wszystkie dotychczasowe i zagrażają rolnictwu całego kraju daleko sięgającymi szkodliwymi następstwami;

zważywszy, że dotychczasowa pomoc państwowa jest niedostateczną i nie może nawet w drobnej części zapobiedz tym szkodliwym następstwom;

zważywszy w końcu, że wobec nastalej pory zasiewów i konieczności zaopatrzenia gospodarstw rolniczych w paszę — niezbędną jest bezzwłoczna pomoc, — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) udzielenie w celu zapomogi dla dotkniętych elementarnymi klęskami rolników z funduszu krajowego w sumie ze względu na finansową możliwość kraju najwyższej.

2) wezwać c. k. Rząd do znacznego powiększenia zasiłku na ten cel z fundusów państwowych.

3) wezwać c. k. Rząd do udzielenia znaczniejszej sumy z państwowych funduszków na bezprocentowe pożyczki dla drobnych rolników, nieobjętych dotychczasową akcją pożyczkową.

4) wezwać c. k. Rząd do wydania zakazu wywozu siana w tym roku z Galicyi poza granice kraju. Pod względem formalnym wnoszą podpisani na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej z oznaczeniem terminu do przedłożenia sprawozdania w przeciągu siedmiu dni bez drukowanego sprawozdania.

Wnioskodawca:
Oleśnicki.

Andrzej Szeptycki, Konstanty Czechowicz, Grzegorz Chomyszyn, Dr. Konstanty Lewicki, Makuch, Kiweluk, Skwarko, Tymoteusz Staruch, Antoni Staruch, Dr. Kurowiec, Paweł Dumka, Iwan Sandulak, M. Sodomora, Łazarz Winniczuk.

Przemawia p. Oleśnicki, uzasadniając nagłość wniosku.

Przemawia p. Staruch Tymoteusz.

Przemawia p. Sandulak.

Izba uchwała nagłość wniosku p. Oleśnickiego.

P. Oleśnicki uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Oleśnickiego komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że wpłynął wniosek nagły p. Korola w sprawie klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z uwagi na niebywałe rozmiary szkód, jakie ponieśli właściciele w naszym kraju skutkiem nieustającej słyty w czasie żniw i rozlewu rzek:

I. przyznał z państwowych funduszków znaczniejszą sumę na bezwrotne zapomogi i bezprocentowe pożyczki w celu zakupu zboża i paszy;

II. odpisał z urzędu, nie czekając na wniesienie dotyczącej prośby, całym gminom, względnie pojedynczym rolnikom, dotkniętym wskutek słyty i rozlewu rzek, wszystkie podatki gruntowe za rok bieżący;

III. wstrzymał egzekucyjne ściąganie wszystkich podatków w gminach nawiedzionych klęską do jesieni 1909 roku;

IV. przyznał znaczniejszą ilość soli dla bydła i surowicy w celu bezpłatnego rozdzielania między poszkodowanych;

V. zezwolił na bezpłatne zbieranie liści w kameralnych lasach na podściółkę dla bydła rolniczej ludności, zamieszkałej w okolicach, gdzie są kameralne lasy;

VI. wydał zakaz wywozu paszy poza granice kraju po koniec maja 1909 roku;

VII. przyznał taryfowe zniżki dla przewozu wszelkiego rodzaju paszy i jej surrogatów, jako też kartofli na paszę i podściółkę na rok 1908 i 1909, a to z góry przy opłacie przewozowych należności.

Lwów, 15 września 1908.

Wnioskodawca:
Dr. Korol.

ks. Kornel Senyk, ks. Antoni Kołpaczkiewicz, Dr. Józef Hanczakowski, Iwan Tracz, Michał Mironiuk-Zajaczuk, Dr. Włodzimierz Dudykiewicz, O. Krysołaty, Dr. Bogdan Krynicki, Dr. Eugeniusz Oleśnicki, Dr. Kost' Lewicki, Dr. Kurowiec, Z. Skwarko, Kiweluk, Winniczuk, Dr. Makuch.

Marszałek udziela głosu p. Korolowi dla uzasadnienia nagłości wniosku.

P. Korol uzasadnia nagłość tego wniosku.

Przemawia p. Myroniuk-Zajaczuk.

Przemawia p. Tracz.

Przemawia p. Krysołaty.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego przemawia p. ks. Senyk.

Izba uchwala nagłość wniosku p. Korola.

P. Korol uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Przemawia p. Głębiński dla sprostowania faktycznego.

Izba uchwala przekazanie tego wniosku p. Korola komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że zgłoszony został wniosek nagły p. Stapińskiego w sprawie reformy sejmowej ordynacji wyborczej.

Wniosek ten opiewa:

W n i o s e k n a g ł y.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy do przedłożenia Sejmowi w terminie trzydziestodniowym projektu ustawy, wprowadzającej powszechne, równe, bezpośrednie i tajne prawo wyborcze w drodze zmiany obowiązującej ordynacji wyborczej sejmowej.

We Lwowie, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:

Jan Stapiński w. r.

Bernadzikowski, Skołyszewski, Kędzior, Długosz, Stefczyk, Wasung, Jedynek, Jampolski, Bis, Krężel, Ptak, Styła, Witos, Cieluch, Lewakowski, Myjak.

P. Stapiński uzasadnia nagłość tego wniosku.

Przemawia p. Leo.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Stapiński.

Izba przystępuje do głosowania nad nagłym wnioskiem posła Stapińskiego.

Przemawia p. Maryewski i wnosi o imienne głosowanie nad nagłością wniosku p. Stapińskiego.

Izba popiera ten wniosek formalny p. Maryewskiego.

Sekretarz p. Urbański odczytuje imienny spis posłów.

Głosowali za nagłością wniosku p. Stapińskiego następujący posłowie:

Adam, Bandrowski, Battaglia, BednarSKI, Bernadzikowski, Bis, Bojko, Cieluch, Cipser, Długosz, Doliński, Dumka, Federowicz, Głębiński, Gniewosz, Hanczakowski, Jabłoński, Jahl, Jampolski, Jedynek, Kędzior, Kiweluk, Kleski, Kołpaczkiwicz, Korol, Krężel, Krynicki, Krysowaty, Kurowiec, Landau, Leo, Lewakowski, Lewicki, Loewenstein, Maiss, Makuch, Maryewski, Michałowski, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Pastor, Ptak, Rittel, Sala, Sandulak, Sare, Schätzel, Senyk, Skarbek, Skołyszewski, Skwarko, Sodomora, Stapiński, Staruch Antoni, Staruch Tymoteusz, Stefczyk, Styła, Szwed, Tertil, Tracz, Wasung, Winniczuk, Witos, Żardecki.

Głosowali przeciw nagłości wniosku p. Stapińskiego następujący posłowie:

Badeni Stanisław Henryk, Brunicki Julian, Brykeżyński, Cieński Leszek, Cieński Tadeusz, Czaykowski, Czech, Dąbski, Dembowski, Dzeduszycki, Garapich, Głębocki, Gołuchowski, Gorayski, Górski, Haempel, Halban, Horodyski, Hupka, Jaworski, Jędrzejowicz, Korytowski, Kraiński Wincenty, Kraiński Władysław, Krzeczunowicz, Krzysztofowicz, Laskowski, Lubomirski Andrzej, Męciński, Milewski, Moysa, Mycielski Edward, Mycielski Stanisław, Niezabitowski, Obertyński, Paygert, Pilat, Piniński, Sapięha, Sękowski, Skalkowski, Skrzyński, Stadnicki, Starzyński, Tarnowski Zdzisław, Teodorowicz Antoni, Trzecieski, Tyszkiewicz, Urbański, Vivien, Weiser, Wodzieki.

Marszałek stwierdza, że za nagłością wniosku p. Stapińskiego padło 64, przeciw

52 głosów, wskutek czego nagłość nie została uznana, wobec wymaganej w tej sprawie większości $\frac{2}{3}$ głosów.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański oznajmia, że zgłoszone zostały wnioski, które opiewają:

W n i o s e k

posła Dra Oleśnickiego i tow. w sprawie uchwalenia zmian statutu krajowego i reformy sejmowej ordynacji wyborczej.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod $\frac{1}{2}$. projekt zmiany statutu krajowego i załączony pod $\frac{2}{2}$. projekt nowej ordynacji wyborczej sejmowej.

Wnioskodawca:

Dr. Oleśnicki w. r.

Winniczuk, Korol, Dr. K. Lewicki, Dr. Kurowiec, Kiweluk, Makuch, Skwarko, Sodomora, Krysowaty, Dumka, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Hanczakowski.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem — ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20.

Dz. p. p.

Art. I.

Postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 10. Dz. p. p. tracą w swoim dotychczasowem brzmieniu moc obowiązującą i mają na przyszłość obowiązywać w następującem brzmieniu:

§. 3.

Sejm składa się z stu sześćdziesięciu członków — a mianowicie:

a) z arcybiskupów grecko, rzymsko- i ormiańsko-katolickiego we Lwowie, rz. kat. księcia biskupa w Krakowie, gr. kat. biskupów w Przemyślu i Stanisławowie, rz. kat. biskupów w Przemyślu i Tarnowie; na wypadek opróżnienia miejsc biskupa lub arcybiskupa jest członkiem Sejmu administrator diecezji;

b) rektorów Uniwersytetu we Lwowie i Krakowie i Szkoły politechnicznej we Lwowie;

c) prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

d) ze stu czterdziestu ośmiu wybranych posłów, a mianowicie:

1. trzydziestu siedmiu posłów z okręgów wyborczych miast i miasteczek,

2. stu jedenastu posłów z okręgów wyborczych złożonych z poszczególnych powiatów sądowych — względnie grup powiatów sądowych.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają wirylni członkowie Sejmu i posłowie wybrani z 37 okręgów wyborczych miast i miasteczek, dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie wybrani z 111 okręgów wyborczych złożonych z powiatów sądowych, względnie z grup powiatów sądowych, a innych dwóch członków Wydziału krajowego wybiera Sejm z pomiędzy siebie.

Każdy z tych wyborów następuje absolutną większością głosów. Kiedy taka większość nie da się przy pierwszym i drugim wyborze osiągnąć, to należy przeprowadzić ściślejszy wybór między tymi dwoma kandydatami, którzy przy drugim głosowaniu otrzymali najwięcej głosów.

Na wypadek równości głosów rozstrzyga los.

Art. II.

Niniejsza ustawa ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych wyborów sejmowych.

Sejmowa ordynacya wyborcza

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Ustawa z dnia . . . .

Art. I.

Sejmowa ordynacya wyborcza dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszona jako załącznik II. patentu z 25. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p. traci w dotychczasowem swem brzmieniu moc obowiązującą i ma na przyszłość obowiązywać w brzmieniu następującem :

I. Okręgi i miejsca wyborcze.

§. 1.

Dla wyboru posłów do Sejmu galicyjskiego ustanawia się 140 okręgów wyborczych złożonych z następujących miejscowości i powiatów sądowych, względnie grup miejscowości i powiatów sądowych:

a) okręgi wyborcze złożone z poszczególnych miejscowości (miast i miasteczek):

1. Lwów.
2. Kraków.
3. Przemyśl.
4. Stanisławów, Halicz, Tyśmienica.
5. Tarnopol, Mikulińce, Zbaraż.
6. Tarnów, Tuchów-Wojnicz, Radłów, Zakliczyn.
7. Kolomyja, Zabłotów, Peczeniżyn.
8. Biała, Żywiec, Kenty, Andrychów, Milówka, Oświęcim, Sucha, Ślemień, Zator.
9. Wadowice, Kalwarya, Chrzanów, Jaworzno, Krzeszowice, Liszki, Jordanów, Maków, Myślenice, Tenczynek, Trzebinia, Sułkowice, Lanckorona, Izdebnik, Debrzydowice.
10. Podgórze, Skawina, Wieliczka, Dobczyce, Gdów, Świątniki górne, Mogilany, Bierzanów, Zabierzów, Niepołomice.

11. Bochnia, Wiśnicz, Brzesko, Okocim, Limanowa, Mszana dolna, Tymbark, Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko, Zakopane, Szczawnica.

12. Nowy Sącz, Stary Sącz, Grybów, Muszyna, Krynica, Ciężkowice Tylicz(?), Bobowa-Gorlice, Biecz, Żmigród, Brzostek, Pilzno.

13. Rzeszów, Jasło, Frysztak, Strzyżów, Krosno, Dębica, Robczyce, Tyczyn, Głogów, Korczyn, Dukla.

14. Łańcut, Przeworsk, Leżajsk, Sokółów, Kolbuszowa, Ulanów, Nisko, Rozwadów, Tarnobrzeg, Mielec, Radomyśl, Dąbrowa, Żabno.

15. Sanok, Rymanów, Lisko, Bukowsko, Baligród, Ustrzyki, Lutowiska, Dynów, Dubiecko, Bircza, Dobromil, Niżankowice, Brzozów, Zarszyn, Nowe Miasto.

16. Jarosław, Sieniawa, Radymno, Pruchnik, Cieszanów, Lubaczów.

17. Sambor, Stary Sambor, Starasól, Turka, Borynia, Chyrów, Łuka, Rudki, Komarno.

18. Gródek, Mościska, Sądowa Wisznia, Jaworów, Krakowiec, Niemirów, Rawa ruska, Uhnów.

19. Sokal, Żółkiew, Kulików, Mosty Wielkie, Bełz, Kamionka strumiłowa, Busk.

20. Brody, Olesko, Łopatyn, Radziechów, Toporów, Zborów, Podkamień, Jezierna.

21. Złoczów, Przemyślany, Gliniany, Bóbrka, Załozce, Sassów, Gołogóry, Biały Kamień.

22. Drohobycz, Medenica, Podbóz, Borysław, Schodnica, Mikołajów nad Dniestrem.

23. Stryj, Skole, Rozdół, Żydańczów, Żurawno, Chodorów, Szezerzec.

24. Kałusz, Roźniatów, Dolina, Bolebów, Wojniłów, Bursztyn, Bolszowce, Jezupol.

25. Sniatyn, Nadwórna, Delatyn, Kosów, Kutry, Bohorodczany, Sołotwina.

26. Brzeżany, Kozowa, Kozłów, Podhajce, Wiśniowczyk, Rohatyn, Tłumacz.

27. Tremhowla, Skala, Grzymałów, Tłuste, Podwoleczyska, Kopyczyńce, Chorostków, Husiatyn, Probużna, Suchostaw.

28. Buczacz, Monasterzyska, Złoty Potok, Jazłowiec, Barysz, Czortków, Jagielnica, Budzanów, Janów koło Trembowli.

29. Horodenka, Obertyn, Ottynia, Gwoździec, Tłuste, Borszczów, Skala, Jezierzany, Mielnica, Zaleszczyki.

b) Okręgi wyborecze złożone z poszczególnych powiatów sądowych — względnie z grup powiatów sądowych:

30. Biała-Oświęcim.

31. Kenty-Andrychów.

32. Żywiec.

33. Milówka-Slemień.

34. Chrzanów-Jaworzno.

35. Krzeszowice-Liszki.

36. Wadowice-Zator.

37. Kalwarya-Maków.

38. Myślenice-Jordanów.

39. Kraków (powiat sądowy zamiejski).

40. Podgórze-Wieliczka.

41. Skawina-Dobczyce.

42. Bochnia-Niepołomice.

43. Brzesko-Wojnicz.

44. Wiśnicz-Zakliczyn.

45. Tuchów-Radłów.

46. Tarnów.

47. Limanowa.

48. Mszana dolna, Krościenko, Czarny Dunajec.

49. Nowy Targ-Muszyna.

50. Stary Sącz, Ciężkowice.

51. Nowy Sącz.

52. Grybów-Biecz.

53. Gorlice.

54. Pilzno-Brzostek.

55. Jasło.

56. Fryszlak-Żmigród.

57. Krosno.

58. Strzyżów-Dębica.

59. Ropczyce.

60. Rzeszów-Głogów.

61. Kolbuszowa.

62. Tyczyn.

63. Mielec-Radomyśl.

64. Dąbrowa-Żabno.

65. Leżajsk-Ulanów.

66. Nisko-Sokolów.

67. Tarnobrzeg-Rozwadów.

68. Łańcut.

69. Przeworsk.

70. Brzozów.

71. Dukla-Rymanów.

72. Sanok.

73. Lisko-Bukowsko.

74. Baligród-Lutowiska-Ustrzyki.

75. Dynów-Dubiecko.

76. Bireza-Niżankowice.

77. Przemyśl.

78. Dobromil-Stara Sól.

79. Jarosław-Przhechnik.

80. Radymno-Sieniawa.

81. Lubaczów-Cieszanów.

82. Sambor.

83. Stary Sambor-Łuka. 84. Turka-Borynia. 85. Rudki-Komarno. 86. Gródek-Janów. 87. Mościska. 88. Sądowa Wisznia-Krakowiec. 89. Jaworów. 90. Rawa ruska-Niemirów. 91. Bełz-Uhnów. 92. Żółkiew-Kulików. 93. Sokal. 94. Kamionka strniłowa-Mosty Wiel- kie. 95. Busk-Olesko. 96. Lwów (powiat sądowy zamiejski) 97. Winniki. 98. Radziechów-Łopatyn. 99. Brody. 100. Zborów-Założce. 101. Złoczów. 102. Przemyślany. 103. Bóbrka-Gliniany. 104. Drohobycz. 105. Medenice-Podbuż. 106. Stryj. 107. Skole. 108. Żydaczów-Chodorów. 109. Mikołajów-Szczerzec. 110. Żurawno-Bolechów. 111. Kałusz. 112. Dolina-Rożniatów. 113. Rohatyn-Bólszowce. 114. Bursztyn-Wojnilów. 115. Bohorodczany-Sołotwina.	116. Stanisławów. 117. Halicz-Tyśmienica. 118. Nadwórna-Delatyn. 119. Kołomyja-Gwoździec. 120. Peczenizyn-Żabie. 121. Kosów-Kuty. 122. Śniatyn-Zabłotów. 123. Brzeżany. 124. Kozowa-Wisniowczyk. 125. Podhajce. 126. Tlumacz. 127. Tarnopol. 128. Zbaraż-Nowa wieś. 129. Mikulińce-Budzanów. 130. Trembowla. 131. Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska. 132. Husiatyn-Kopyczyńce. 133. Buczacz. 134. Monasterzyska-Złoty Potok. 135. Czortków. 136. Horodenka. 137. Obertyn-Ottynia. 138. Borszczów. 139. Mielnica. 140. Zaleszczyki-Tłuste.

§. 2.

Z okręgów wyborczych 30140 wyłączone są miejscowości, tworzące okręgi wyborcze 1—29.

§. 3.

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech, a inne w §. 1. wyliczone okręgi wyborcze po jednym pośle. Wszyscy upra-

wnieni do wyboru posła z jednego okręgu wyborczego stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Na wypadek utworzenia w przyszłości nowych powiatów sądowych zatrzymują gminy do tych nowych powiatów przydzielone przynależność swoją do tego okręgu wyborczego, w którym są po myśli tej ustawy do głosowania uprawnione.

§. 5.

W każdym okręgu wyborczym jest w zasadzie miejscem wyborem każda miejscowość stanowiąca gminę, która wedle ostatniego spisu ludności liczy więcej niż 500 mieszkańców. Z miejscowości tego samego powiatu sądowego, liczących 500 lub mniej mieszkańców, położonych obok siebie, w tym samym okręgu wyborczym, mogą być utworzone zbiorowe miejsca wyborcze.

Zbiorowe miejsca wyborcze oznaczyć ma namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym — drogą rozporządzenia. Jedno zbiorowe miejsce wyborcze nie może obejmować gminy, względnie miejscowości z ludnością razem wyżej dwóch tysięcy mieszkańców. Głównem miejscem wyborem każdego okręgu wyborczego jest miejscowość w spisie 1.40. na pierwszym miejscu odznaczona.

II. O prawie czynnego i biernego wyboru.

Do wyboru posłów na Sejm krajowy jest uprawniony każdy własnowolny obywatel państwa, który ukończył 24. rok życia, co do którego nie zaszyły przyczyny powodujące wedle obowiązującej ustawy gminnej utratę czynnego prawa wyboru do reprezentacji gminnej, a to w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyboru jest co najmniej sześć miesięcy zamieszkały.

Osoby zamieszkałe na obszarach dworskich, do gmin nieprzyłączonych, wykonują to prawo przy zachodzących tych samych warunkach w tych gminach, z jakimi do-

tyczący obszar dworski tworzy jedną miejscowość. Gdy takiej gminy niema, oznaczać ma polityczna władza krajowa, w której gminie osoby na obszarze dworskim z żadną gminą jednej miejscowości nie tworzącym swoje prawo wyboru mają wykonywać.

§. 7.

W stałej lub czasowej służbie pozostający oficerowie i wogóle osoby należące do armii lub żandarmeryi nie mogą w czasie czasowego urlopu ani wybierać, ani być wybranymi. Zakaz ten nie dotyczy jednak osób pozostających w służbie czynnej czasowo dla wypełnienia obowiązku ćwiczeń wojskowych.

§. 8.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać tylko w jednym okręgu wyborczym tylko osobiście.

Posłem sejmowym może być wybrany każdy, kto:

- a) jest obywatelem austriackim;
- b) ma lat 30;
- c) znajduje się w pełnem używaniu praw obywatelskich;
- d) ma według postanowień poprzednich tej ustawy prawo wybierać posła sejmowego z którejkolwiek kuryi wyborczej.

§. 10.

Od prawa wybierania i wybieralności wykluczone są te osoby, które zasądzone zostały wyrokiem sądowym za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, ndziału w nich, oszustwa, lub za przewinienie bankructwa (§§. 460, 461, 463, 464 i 486 ust. karnej).

Ten skutek zasądzenia karnego ma ustąpić co do zbrodni wyszczególnionych w §. 6. pod liczbami 1 do 10 ustawy z 15. listopada 1867 (Nr. 131 Dz. p. p.) po ukończeniu kary, w innych zaś wypadkach po upływie lat pięciu, a co do przestępstw

i przewinień wyżej wymienionych po upływie lat trzech, licząc od ukończenia kary.

Osoby, które popadły w konkurs, albo załagodziły swe bankructwa dobrowolną ugodą z wierzycielami przy współudziale sądu, nie mogą być wybrane posłem do Sejmu, jaku długo trwa rozprawa konkursowa lub ugoda.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 11.

Do przeprowadzenia wyborów wzywa namiestnik, ogłaszając dzień, w którym mają się odbyć wybory posłów sejmowych w miejscach wyborczych, przeznaczonych niniejszą ordynacją wyborczą.

Dzień wyborów należy tak ustanowić, żeby można było poczynić wszelkie potrzebne przygotowania.

§. 12.

Rozpisanie ogólnych wyborów należy ogłosić w dziennikach krajowych, a także ogłoszeniami we wszystkich gminach kraju.

Między dniem ogłoszenia wyborów a dniem wyboru musi upłynąć czas co najmniej 6 tygodni.

§. 13.

W każdej gminie ma burmistrz, względnie naczelnik gminy ułożyć listę wszystkich w tej gminie do wyboru uprawnionych w porządku alfabetycznym, z podaniem charakteru i mieszkania każdego uprawnionego. Gdy w jakiejś gminie ma się odbywać wybór w więcej lokalach, a do każdego lokalu ma się przydzielić jakaś terytoryalna część miejscowości, mają listy dla uprawnionych w każdej takiej terytoryalnej części zamieszkałych ułożyć się osobno. Lista wyborcza ma być sporządzona co najmniej w dwóch egzemplarzach — jeden egzemplarz obowiązany naczelnik gminy i po ukończeniu wyborów utrzymywać w ciągłej ewidencji i dozwolnić każdemu wgląd i odpisy.

§. 14.

Po ułożeniu listy wyborczej ma naczelnik gminy przedłożyć oba jej egzemplarze swojej bezpośredniej władzy politycznej pierwszej instancji, a prezydent stolicy politycznej władzy krajowej.

Dla miast niestolecznych, mających własne statuty, wyznaczy polityczna władza krajowa starostwo, które ma zająć się zbieraniem ich list wyborczych. Polityczna władza ma dostrzeżone pomyłki w liście z urzędu poprawić i jeden egzemplarz tak poprawionej listy naczelnikowi gminy zwrócić.

§. 15.

Najpóźniej na 30 dni przed dniem wyboru ma w każdej gminie burmistrz, względnie naczelnik gminy poprawioną listę wyborczą wystawić w urzędzie gminnym do przegłądnięcia na przeciąg 14 dni. Zarazem ma to wystawienie listy obwieścić w gminie, a to tak przez publiczne ustne ogłoszenie, jak również przybicie pisemnego obwieszczenia na budynku gminnym i co najmniej w trzech, widocznych miejscach w gminie i oznaczyć 8 dni terminu do wniesienia reklamacyj, — tak jednakowoż, ażeby pomiędzy ostatnim dniem tego terminu a dniem wyboru posła było najmniej 8 dni czasu.

W ogłoszeniu tem ma być dokładnie określony lokal, w którym lista do przegłądnięcia jest wyłożona, jak również ma być podanem do powszechnej wiadomości, że listę wolno przegłądać każdemu wyborcy każdego dnia od godziny 9. rano do 6. po południu. Listy wyborcze wolno każdemu przegłądać i brać sobie z nich odpisy.

W gminach liczących ponad 10.000 mieszkańców ma być lista wyborcza równocześnie z wyłożeniem jej wydrukowana i każdemu w godzinach urzędowych w lokalu, gdzie lista jest wyłożona, od dnia wystawienia po cenach druku sprzedawana.

§. 16.

Reklamacje przeciw listom wyborczym mogą wnosić uprawnieni do wyboru w odnośnym okręgu wyborczym z powodu pomieszczenia w liście do wyboru nieuprawnionych lub pominięcia do wyboru uprawnionych do rąk naczelnika odnośnej gminy ustnie albo na piśmie.

Naczelnik gminy obowiązany jest wniesione do rąk jego reklamacje w przeciągu 48 godzin przedłożyć starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami temu organowi politycznemu, którego namiestnik do rozstrzygania wyznaczy.

Starostwo powiatowe, względnie ten organ, obowiązany jest wniesione reklamacje bezzwłocznie rozstrzygnąć tak, żeby rozstrzygnięcie wnoszącemu reklamację w przeciągu dni 3 od jej przedłożenia powołanej do rozstrzygnięcia władzy doręczone było.

Przeciw temu rozstrzygnięciu wolno reklamującemu w przeciągu dni trzech od doręczenia wnieść odwołanie przez starostwo powiatowe, względnie polityczny organ, który wydał rozstrzygnięcie, do namiestnika kraju.

Namiestnik rozstrzyga reklamacje ostatecznie, tak jednak, żeby pisemne jego rozstrzygnięcie reklamującemu przed dniem wyboru posła doręczonem być mogło.

§. 17.

Listy wyborcze, sprostowane wskutek rozstrzygnięcia reklamacji, mają być przygotowane w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedłożyć ma naczelnik gminy starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami organowi politycznemu do rozstrzygania reklamacji ustanowionemu, — a drugi egzemplarz przechować u siebie. Naczelnicy tych gmin, które są z innymi gminami do jednego zbornego miejsca wyborczego przyłączone, mają przelać listy wyborcze ze swych gmin naczelnikowi tej gminy, która jako zborne miejsce wyborcze jest ustanowiona.

§. 18.

Na podstawie przedłożonych list wyborczych starostwo powiatowe ma wystawić dla wyborców ze wszystkich gmin swego powiatu karty legitymacyjne, w której ma być powołana liczba porządkowa listy wyborczej, imię i nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, w którym wybór ma się odbyć i oznaczenie czasu, w którym głosowanie ma się rozpocząć i ukończyć.

W miastach z własnymi statutami obowiązana jest do wygotowania kart legitymacyjnych zwierzchność gminy.

Karty legitymacyjne mają być doręczone każdemu wyborcy za własnoręcznie potwierdzonym recepisem najpóźniej trzy dni przed dniem wyboru.

Doręczenie może nastąpić przez pocztę lub przez zwierzchność gminy, w której wyborca zamieszkuje.

Równocześnie poda starostwo powiatowe, a w miastach z własnymi statutami zwierzchność gminna do powszechnej wiadomości, że każdy wyborca, któryby z jakiegokolwiek przyczyny karty legitymacyjnej nie otrzymał, może w przeciągu ostatnich dwóch dni przed wyborami otrzymać od tejże władzy duplikat karty legitymacyjnej. Zgłaszającemu się po taki duplikat wyborcy obowiązana jest odnośna władza tenże bezwarunkowo i bez jakiegokolwiek przeszkody wydać.

§. 19.

Równocześnie z kartami legitymacyjnymi ma być doręczona każdemu wyborcy karta do głosowania, zaopatrzona pieczęcią starostwa powiatowego, w miastach z własnymi statutami pieczęcią zwierzchności gminnej, z dodatkiem umieszczonym na karcie legitymacyjnej, że głosy oddane na innych, taką pieczęcią nie zaopatrzonych kartach, będą uważane za nieważne.

Co do sposobu doręczenia i wydania duplikatów kart do głosowania obowiązują postanowienia §. 18. co do kart legitymacyjnych.

§. 20.

Dla wyborów z każdego ciała wyborczego ustanowiony będzie ze strony c. k. Rządu komisarz wyborczy. Komisarza wyborczego ustanawiać ma dla ciał wyborczych z miast mających własne statuta c. k. Namiestnik kraju — dla wszystkich innych ciał wyborczych naczelnicy powiatowych władz politycznych tych powiatów, w których są główne miejsca wyborcze.

Ustanowienie komisarza wyborczego podane będzie do wiadomości wyborców najmniej na 8 dni przed dniem wyborów przez pisemne ogłoszenie, przybite na zwy czajnem miejscu ogłoszeń c. k. starostwa powiatowego — a oprócz tego przez ustne ogłoszenie przed rozpoczęciem samego aktu wyborczego. Urząd komisarza wyborczego jest honorowym urzędem obywatelskim, od którego przyjęcia nikt — z wyjątkiem przeszkód nie dających się usunąć — uchylić się nie może.

IV. Wybór posła sejmowego.

§. 21.

Wyborami z każdego ciała wyborczego kieruje w obecności komisarza wyborczego komisya wyboreza, utworzona z tegoż ciała wyborczego, a składająca się z pięciu, a w gminach, których liczba mieszkańców przewyższa 10.000, z siedmiu członków wybranych przez wyborców w celu przeprowadzenia wyborów, zebranych z pomiędzy osób do wyboru w tej gminie uprawnionych. W gminach wyżej 10.000 mieszkańców mogą przy zachodzących wymogach terytoryalnych być ustanowione komisye wyboreze w większej liczbie i każdej z nich odpowiednia terytoryalna część gminy przydzielona.

Rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa, a co do miast mających własne statuty — polityczna władza krajowa.

§. 22.

Komisya wyboreza, złożona w powyższy sposób, wybiera z pomiędzy siebie abso-

lutną większością głosów przewodniczącego. Gdy absolutnej większości głosów osiągnąć się nie da, oznacza osobę przewodniczącego komisarz wyborczy.

Wszystkie uchwały komisji wyborczej zapadają względną większością głosów bez względu na liczbę głosujących. Przewodniczący głosuje tylko przy równości głosów.

§. 23.

Karta, legitymacyjna wydana wyborcom przez Starostwo, nadaje im prawo wstępu do miejsca wyboru i zastępuje wezwanie do jawienia się w oznaczonym czasie do głosowania.

Z uderzeniem godziny na kartach legitymacyjnych jako początek aktu wyborczego oznaczonej ma każdy wyborca wolny wstęp do lokalu wyborczego i nie może być z tegoż przed ukonieczaniem wyboru wydalonym.

§. 24.

Lokal wyborczy ma być w ten sposób urządzony, ażeby wszyscy do głosowania uprawnieni mogli być pomieszczeni w jednej sali i to w tej samej, w której urządzuje komisya wyboreza i komisarz wyborczy. Pod żadnym warunkiem nie może być miejsce urzędowania tej komisji i komisarza w jakikolwiek sposób odosobnione, oddzielone albo odgraniczone od miejsca, gdzie znachodzą się wyborcy. Stół, przy którym komisya i komisarz urządzuje, ma być ustawiony w środku lokalu wyborczego tak, ażeby wszyscy wyborcy mieli ze wszystkich stron wolny dostęp do tegoż i wszystkie czynności komisji mogli wszechstronnie kontrolować.

W lokalu wyborczym musi znajdować się dostateczna ilość rekwizytów do pisanja i miejsce, na których można by pisać.

Jak długo wybór nie zostanie skończony, musi przy stole znachodzić się nieprzerwanie co najmniej trzech członków komisji.

§. 25.

W oznaczonym dniu i godzinie zaczyna się wybory w przeznaczonym miejscu bez względu na liczbę jawiących się członków, w ten sposób, że naprzód wybiera się i ukonstytuowuje się w sposób w §. 21. oznaczony komisya wyborcza, której ma być oddana lista wyborcza i przygotowane spisy głosowania.

§. 26.

O ile rozchodzi się o członków komisji wybrać się mających, nastąpi ich wybór przez wszystkich w lokalu wyborczym obecnych wyborców uprawnionych do głosowania drogą ustnego głosowania. W celu przeprowadzenia tego głosowania złożoną będzie komisya prowizoryczna, złożona z naczelnika miejscowej gminy i jednego członka Rady gminnej, powołanego przez komisarza wyborczego. Komisya ta odbierze głosy obecnych wyborców w ten sposób, że jeden jej członek odczyta imiona wyborców z listy wyborczej, a drudzy dwaj będą zapisywać głosy oddane na członków komisji. Rezultat tego wyboru ogłosi komisarz wyborczy i natychmiast po ogłoszeniu ustąpi komisya prowizoryczna, a miejsce jej zajmie komisya wyborcza.

Bezpośrednio po złożeniu komisji nastąpi wybór jej przewodniczącego.

§. 27.

Przewodniczący komisji wyborczej ma zebranych wyborcom przedstawić treść §§-ów 9. i 10. ordynacji wyborczej co do warunków, potrzebnych na posła, ma im wyjaśnić sposób głosowania i obliczenia głosów, a w końcu wezwać, aby swoje głosy oddawali wedle swobodnego przekonania, bez wszelkich samolubnych celów, tak jak to uważają wedle swojej najlepszej wiedzy i sumienia za najodpowiedniejsze dla ogólnego dobra.

§. 28.

Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania podniesie zarzuty przeciw którejkolwiek osobie, wciągniętej do listy wybor-

czej, że ta osoba nie jest uprawnioną do wybierania posła, bo od czasu ułożenia listy wyborców utraciła któryś z warunków prawa wyborczego, to co do tego zarzutu ma natychmiast powziąć uchwałę komisya wyborcza i to bez wszelkiego rekursu.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma komisya wyborcza przekonać się, czy urna przeznaczona do wrzucenia kartek głosowania jest próżną.

§. 29.

Głosowanie na posła rozpoczyna się tem, że najprzód oddają swoje kartki głosowania członkowie komisji wyborczej.

Następnie wywołuje jeden członek komisji wyborczej do głosowania wszystkich wyborców w porządku, jak ich imiona były wpisane w liście wyborczej.

Wyborcy, którzy przyszli na wybory już po wywołaniu ich imion, muszą po odczytaniu całej listy zgłosić się w komisji wyborczej i oddać swoje kartki głosowania.

§. 30.

Każdy do głosowania przywołany wyborca, okazując swoją kartę legitymacyjną, ma oddać komisji kartkę do głosowania, w której ma być nazwaną dokładnie ta osoba, która ma zostać posłem sejmowym.

Jeżeli jakie ciało wyborcze ma wybrać dwóch lub kilku posłów, ma każdy wyborca podać tyle imion, ile posłów wybrać należy.

Każdy wyborca, do urny wyborczej przywołany, ma prawo żądać przed oddaniem głosu, ażeby dano mu czystą kartkę do głosowania, zaopatrzoną pieczęcią urzędową. W takim wypadku obowiązany jest komisarz wyborczy, któremu przed wyborem polityczny urząd powiatowy, względnie w miastach o własnych statutach Zwierzchność gminna ma dostarczyć odpowiedniego zapasu kartek do głosowania — bezwzględnie dać jeden egzemplarz karty do

głosowania na żądanie wyborey, bez względu na to, czy taka karta była mu już przedtem doręczoną, a przewodniczący komisji jest obowiązany dać temu wyborey krótki przeciąg czasu i możność, ażeby albo sam kartkę w lokalu wyborczym wypełnił, albo drugiemu wyborey poruczył ją wypełnić.

§. 31.

Jeżeli przy głosowaniu zajdzie jaka niepewność co do tożsamości wyborey, to o tem natychmiast orzeka bez rekursu komisja wyborcza.

§. 32.

Imię każdego wyborey, który oddał swój głos, ma komisja wyborcza wciągnąć do spisu głosowania, mającego się prowadzić w dwu egzemplarzach.

Nieważnymi są te głosy wyborców, które oddano z jakimś zastrzeżeniem, albo z jakimś nakazem dla posła wybrać się mającego.

O ważności lub nieważności poszczególnych głosów rozstrzyga natychmiast komisja wyborcza bez rekursu.

§. 33.

Komisja wyborcza obowiązana jest prowadzić protokół z aktu wyborczego, w którym mają być zamieszczone w szczególności wszystkie orzeczenia komisji, uchwalone w wypadkach niniejszą ustawą przewidzianych.

Wybory powinny się odbyć w przeciągu wyznaczonego dnia. Jeżeli jednak zaszło coś takiego, że nie możnaby rozpocząć, dalej prowadzić, albo ukończyć wyboru, to komisja wyborcza może dalszą czynność wyborczą za zgodą komisarza wyborczego odłożyć na następny dzień. O tem należy uwiadomić wyborców w taki sposób, jakiego zwykle używa się w dotyczącem miejscu.

§. 34.

Czas przeznaczony do głosowania nie może być krótszym od przeciągu czterech godzin.

Po upływie czasu, przeznaczonego do oddania głosów, ma obwieścić przewodniczący komisji wyborczej, że głosowanie ukończone; jednak wyborcom, którzy w chwili tej jeszcze w lokalu wyborczym się znajdują, a którzy dotychczas jeszcze głosów nie oddali, nie może być odjęta możność oddania głosów. Następnie ma komisja sprawdzić zgodność liczby oddanych kartek z liczbą wyborców zapisanych w spisie głosowania, poczem cała komisja wyborcza i komisarz wyborczy mają podpisać obydwaj spisy głosowania i ma się natychmiast przystąpić do otwarcia i obliczenia głosów.

Czynność ta ma być przeprowadzoną jawnie w obecności i przy wglądzie wszystkich wyborców w następujący sposób:

Przewodniczący komisji wyciąga z urny po jednej kartce, otwiera każdą z osobna i odczytuje imię kandydata na niej umieszczone, poczem podaje odczytaną kartkę drugiemu członkowi komisji, który prawdziwość odczytanego imienia potwierdza — i kartki w takim porządku, jak były oddane, otwarte składa. Równocześnie dwóch innych członków komisji prowadzi listy, głosowania w ten sposób, że zapisują przy pierwszym głosie, który otrzymał kandydat na posła, jego imię i nazwisko i przy nim liczbę „1“ — przy drugim liczbę „2“ itd.

§. 35.

Gdy kartka do głosowania mieści w sobie więcej imion, niż ma być wybranych posłów — to imiona dalej napisane o ile liczbę posłów wybrać się mających przewyższają, uważają się jako zupełnie nie napisane i zupełnie się nie uwzględniają. Kiedy na kartce napisano mniej imion, niż wynosi liczba posłów wybrać się mających, to głosy przez napisanie tych imion oddane są ważne. Kiedy imię jednej i tej samej osoby na tej samej kartce kilka razy jest napisane, liczy się przy obliczeniu głosów tylko jako jeden głos.

Imiona niasne i niedokładne do tego stopnia, że niema pewności, którą osobę

oznaczają — uważają się jako głosy nieważne. Orzeka o tem komisya wyborcza, a orzeczenie jej ma być w protokole zamieszczone.

§. 36.

Po obliczeniu głosów podaje przewodniczący komisji rezultat tegoż do wiadomości wyborców, poczem wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborczy podpisują protokół i listy głosowania i przewodniczący komisji oddaje wszystkie akta wyborcze komisarzowi wyborczemu. Członek komisji niechający podpisać protokołu, ma prawo umieścić w tymże protokole przyczyny, dla których odmawia podpisu.

Gdy rezultat wyboru posta ma być obliczony w głównem miejscu wyboru, przedsięwzięcie przewodniczący komisji w obecności wszystkich członków komisji i wyborców znajdujących się w lokalu wyborczym opieczętowanie wszystkich aktów wyborczych razem z kartkami głosowania pieczęcią urzędową miejscowej zwierzchności gminnej, umieszcza na zewnątrz napis oznaczający treść i oddaje tak opieczętowane akta wyborcze komisarzowi wyborczemu, który obowiązany jest odesłać je bezzwocznie do c. k. starosty powiatowego głównego miejsca wyboru. Każdemu z członków komisji przysługuje prawo przyłożyć także swoją prywatną pieczęć.

Na zewnętrznej stronie opieczętowanych aktów umieścić ma przewodniczący komisji imię i nazwisko kandydata, który w tem miejscu wyboru otrzymał najwięcej głosów i liczbę głosów, jaka na niego padła.

§. 37.

Zbadanie i ogłoszenie ogólnego rezultatu wyboru należy do głównej komisji wyborczej w głównem miejscu wyboru zebrać się mającej.

Komisję tę zwołuje najdalej do 3 dni po nadesłaniu aktów wyborczych ze wszystkich miejsc wyborczych dotyczącego okręgu wyborczego starosta powiatowy głównego miejsca poboru. Komisya ta składa

się z 7 członków, a mianowicie z naczelnika gminy głównego miejsca wyboru, lub jego zastępcy, 2 członków rady gminnej głównego miejsca wyborczego przez tegoż naczelnika powołanych, 2 członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru tego samego okręgu wyborczego przez komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru powołanych, a w końcu z 2 kandydatów na posta w tym okręgu wyborczym, którzy wedle dat na zewnętrznej stronie nadesłanych z poszczególnych gmin aktów wyborczych umieszczonych w największej liczbie poszczególnych miejsc wyborczych tego okręgu wyborczego najwięcej głosów otrzymali.

Na wypadek, gdyby we wszystkich miejscach wyborczych danego okręgu wyborczego jeden i ten sam kandydat otrzymał największą ilość głosów — względnie gdyby w dniu urzędowania głównej komisji wyborczej jeden lub obaj kandydaci do tegoż nie zgłosili się, powołuje jednego względnie i dwóch ostatnich członków komisji z pomiędzy wyborców dotyczącego okręgu wyborczego komisarz wyborczy głównego miejsca wyboru.

Komisya urządzuje w obecności komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru — w lokalu możliwie najobszerniejszym, urządzonym w sposób w §. 24. tej ustawy oznaczonym, przyczem mają wszyscy wyborcy prawo być obecnymi w miarę objętości miejsca.

§. 38.

Komisya przyjmuje z rąk komisarza wyborczego opieczętowane akta, nadesłane ze wszystkich miejsc wyborczych i stwierdza nienaruszenie pieczęci.

Każdemu z członków komisji wyborczych poszczególnych miejsc wyborczych tego okręgu wyborczego, którzy po myśli §. 36. tej ustawy przyłożyli na akta wyborcze swoje prywatne pieczęcie, wolno żądać od komisarza głównego miejsca wyborczego przed rozpakowaniem aktów zba-

dania, czy przyłożona przez dotyczącego wyborcę pieczęć jest nienaruszoną.

Komisya wybiera z pomiędzy siebie przewodniczącego absolutną większością głosów. Gdyby taka większość nie dała się osiągnąć, mianuje przewodniczącego z pomiędzy członków komisji komisarz wyborczy. Następnie przystępuje komisya do obliczenia głównego rezultatu wyboru na podstawie obliczeń dokonanych przez komisje wyborcze poszczególnych miejsc wyborczych.

Rezultat ogólnego obliczenia ogłosi oboenym przewodniczący komisji.

Co do całej czynności komisji spisany będzie protokół, który podpiszą wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborczy.

§. 39.

Za wybranego posłem ma się ten uważać, kto otrzymał więcej jak połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

§. 40.

Gdy przy głosowaniu nie padła na nikogo taka większość głosów, należy zarządzić ściślejszy wybór. Wybór ten ma zarządzić c. k. starosta powiatowy głównego miejsca wyboru we wszystkich dotyczących miejscach wyborczych, a rezultat tych wyborów będzie obliczony po myśli powyższych postanowień niniejszej ustawy.

§. 41.

Przy ściślejszym wyborze mają wyborcy ograniczyć się tylko na tych kandydatach, którzy po wybranych absolutną większością otrzymali najwyższą liczbę głosów.

Liczba kandydatów przychodzących do ściślejszego wyboru musi być zawsze dwa razy większą, niż liczba posłów wybrać się mających. Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma przyjść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, padający przy ściślejszym wyborze na osoby nie przeznaczone do

tego wyboru, ma się uważać jako nieważny.

Gdy przy ściślejszym wyborze wszystkie oddane ważne głosy będą podzielone pomiędzy wszystkich do tego wyboru przeznaczonych kandydatów w równych częściach tak, że każdy z nich ma za sobą połowę wszystkich głosów — wtedy rozstrzyga o wyborze los, przez przewodniczącego komisji wyborczej wyciągnąć się mający.

Gdy poza tym wypadkiem głosowanie nie doprowadza do absolutnej większości, należy zarządzić i dalsze wybory ściślejsze, aż dopóki nie osiągnie się absolutnej większości co do wszystkich, mających się wybrać posłów, lub wymienionej w poprzednim następie równości głosów dla wszystkich osób, przeznaczonych do ściślejszego wyboru, w którym to ostatnim wypadku los rozstrzyga ostatecznie o wyborze.

Ci uprawnieni wyborcy, którzy przy pierwszym wyborze zupełnie nie głosowali nie są jeszcze dlatego wykluczeni od wykonania tego prawa przy wyborze ściślejszym.

§. 42.

Gdy wkońcu wybór przepisanej w dotyczącym okręgu wyborczym liczby posłów zostanie należycie przeprowadzony, ma być zamknięty protokół czynności wyborczej i podpisany przez wszystkich członków komisji wyborczej, jak również przez komisarza wyborczego, następnie z dołączeniem wszystkich kartek głosowania opieczętowany i komisarzowi wyborczemu w celu przesłania c. k. namiestnikowi oddany.

§. 43.

Namiestnik ma, przeglądawszy akta wyborcze jemu nadesłane, każdemu wybranemu posłowi, co do którego nie zachodzą przyczyny wykluczające go po myśli niniejszej ustawy od obieralności, doręczyć certyfikat wyborczy.

Certyfikat ten uprawnia wybranego posła wstąpić do Sejmu i usprawiedliwia domniemanie ważności na tak długo, dopóki Sejm inaczej nie postanowi.

§. 44.

Wszystkie akta wyborcze ma następnie c. k. namiestnik przesłać Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy jest obowiązany zbaczać akta wszystkich wyborów i przedstawić co do wszystkich swoje wnioski Sejmowi, a to najdalej do roku od dnia przeprowadzenia wyborów. Sejmowi przysługują prawo ostatecznego rozstrzygnięcia o ważności każdego poszczególnego wyboru.

Postanowienie końcowe.

§. 45.

Do ważności uchwały Sejmu o zmianie postanowień tej ustawy potrzeba obecności co najmniej dwóch trzecich części wszystkich posłów.

Gdy taka liczba posłów jest obecną, zmiana może nastąpić absolutną większością głosów obecnych

Art. II.

Ustawa ta ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

W n i o s e k

posła Dra Korola i tow. o zmianę przepisów statutu krajowego i zaprowadzenie nowej ordynacji wyborczej sejmowej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączoną pod 1/2. ustawę zmieniającą przepisy statutu krajowego; załączoną pod 2/3. sejmową ordynacją wyborczą.

Lwów, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:
Dr. Korol w. r.

Senyk, Kołpaczkiewicz, Hanczakowski, Tracz, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Dudykiewicz, Oleśnicki, Lewicki, Kurowiec, Makuch, Skwarko, Kiweluk, Wiuniczuk.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 3., 11. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem - ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20.

Dz. p. p.

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 11. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. p. p. tracą w swoim dotychczasowym brzmieniu moc obowiązującą i mają na przyszłość obowiązywać w następującem brzmieniu:

§. 3.

Sejm składa się z stu siedmdziesięciu pięciu członków -- a mianowicie:

a) z arcybiskupów grecko, rzymsko- i ormiańsko-katolickiego we Lwowie, rz. kat. księcia biskupa w Krakowie, gr. kat. biskupów w Przemyślu i Stanisławowie, rz. kat. biskupów w Przemyślu i Tarnowie; na wypadek opróżnienia miejsc biskupa lub arcybiskupa jest członkiem Sejmu administrator diecezji;

b) rektorów Uniwersytetu we Lwowie i Krakowie i Szkoły politechnicznej we Lwowie;

c) prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

d) ze stu sześćdziesięciu trzech wybranych posłów.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ reprezentacji krajowej, składa się pod przewodnictwem marszałka

z siedmiu członków wybranych z łona Sejmu krajowego. Trzech z tych wybranych członków z łona Sejmu krajowego. Trzech z tych wybranych członków Wydziału krajowego musi być narodowości ruskiej.

Marszałek miannje na wypadek przeszkody zastępcę przewodniczenia w Wydziale krajowym z grona wybranych członków.

§. 12.

Członków Wydziału krajowego wybiera cały Sejm z pośród siebie każdego osobno.

Każdy z tych wyborów następuje absolutną więk-zością głosów. Kiedy taka więk-szość nie da się przy pierwszym i drugim wyborze osiągnąć, to należy przeprowadzić ściślejszy wybór między tymi dwoma kandydatami, którzy przy drugim głosowaniu otrzymali najwięcej głosów.

Na wypadek równości głosów rozstrzyga los.

Art. II.

Niniejsza ustawa ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

U s t a w a

z dnia . . . . zmieniająca sejmową ordynacyę wyborczą dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszoną jako załącznik II. patentu z 26. lutego 1861 L. 20 Dz. u. p.

I. Okręgi i miejsca wyboreze.

§. 1.

Dla wyboru posłów do Sejmu galicyjskiego ustanawia się 153 okręgów wyborczych, złożonych z następujących miejscowości i powiatów sądowych, względnie grup miejscowości i powiatów sądowych.

a) Okręgi, wyboreze złożone z poszczególnych miejscowości (miast i miasteczek):

1. Lwów.
  2. Kraków.
  3. Przemyśl.
  4. Stanisławów.
  5. Tarnopol.
  6. Tarnów.
  7. Kołomyja.
  8. Biała - Zywiec - Oświęcim, Kęty-An-drychów.
  9. Wadowice-Bochnia.
  10. Brody.
  11. Jarosław.
  12. Drohobycz.
  13. Nowy Sącz.
  14. Rzeszów.
  15. Sambor.
  16. Stryj.
  17. Gorlice-Jasło.
  18. Podgórze Wieliczka.
  19. Sanok-Krosno.
  20. Brzeżany-Złoczów.
  21. Bohorodczany - Nadwórna - Delatyn-Peczeniżyn.
  22. Kosów-Kuty-Zabłotów-Śniatyn.
  23. Czortków-Zaleszczyki-Truste Kopyczyńce.
  24. Sokal-Radziechów-Łopatyn-Belz.
  25. Żółkiew-Kamionka strumiłowa-Belz.
  26. Bóbrka-Chodorów-Dolina-Kalusz.
  27. Gródek-Sądowa Wisznia-Rudki.
  28. Podhajce-Budzanów-Manasterzyska-Halicz.
- b) Okręgi wyboreze złożone z poszczególnych powiatów sądowych z wyłączeniem gmin okręgów wyborczych od 3—28.

29. Jaworzno-Oświęcim.
30. Chrzanów.
31. Krzeszowice-Zator.
32. Liszki-Skawina.
33. Kalwarya.
34. Sucha-Maków.
35. Kęty-Andrychów.
36. Biała.
37. Milówka.
38. Wadowice.
39. Myślenice.
40. Jordanów-Czarny-Dunajec.
41. Żywiec.
42. Limanowa.
43. Nowy Targ.
44. Mszana dolna-Krościenko.
45. Kraków (pozamięjski powiat sądowy).
46. Wieliczka-Podgórze.
47. Grybów-Muszyna.
48. Stary Sącz.
49. Bochnia-Niepołomice.
50. Wiśnicz-Dobczyce.
51. Brzesko.
52. Radłów-Żabno.
53. Tarnów.
54. Wojnicz-Zakliczyn.
55. Nowy Sącz.
56. Dąbrowa.
57. Gorlice.
58. Pilzno-Brzostek.
59. Dębica-Radomyśl.
60. Ropczyce.
61. Tuchów-Ciężkowice.
62. Biecz.
63. Mielec.
64. Nisko.
65. Tarnobrzeg.
66. Kolbuszowa.
67. Rzeszów.
68. Leżajsk.
69. Łańcut.
70. Tyczyn.
71. Ulanów-Rozwadów.
72. Głogów-Sokolów.
73. Przeworsk.
74. Jasło.
75. Strzyżów-Frysztak.
76. Krosno.
77. Brzozów.
78. Sanok.
79. Dynów-Dubiecko.
80. Dukla-Żmigród.
81. Pruchnik-Radymno.
82. Jarosław.
83. Cieszanów.
84. Rymanów-Bukowsko.
85. Lisko-Ustrzyki dolne.
86. Bircza-Niżankowice.
87. Dobromil-Stara sól.
88. Przemyśl.
89. Lubaczów-Sieniawa.
90. Mościska.
91. Sambor.
92. Sądowa Wisznia-Krakowiec.
93. Komarno-Łuka.
94. Baligród-Lutowiska-Borynia.

95. Stary Sambor-Podbuż.	128. Borszczów.
96. Turka.	129. Zaleszczyki-Tłuste.
97. Drohobycz.	130. Horodenka.
98. Skole.	131. Tłumacz.
99. Medenice-Mikołajów.	132. Obertyn-Potok Złoty.
100. Jaworów.	133. Tyśmienica-Monasterzyska.
101. Gródek-Rudki.	134. Buczacz.
102. Lwów (pozamiejski powiat sądowy).	135. Czortków.
103. Rawa.	136. Husiatyn.
104. Janów-Niemirów.	137. Kopyczyńce.
105. Uhnów-Belz.	138. Budzanów-Wiśniowczyk.
106. Żółkiew-Kulików.	139. Podhajce.
107. Stryj.	140. Trembowla.
108. Chodorów-Żydaczów.	141. Skalat-Podwołoczyska.
109. Bóbrka-Szczerzec.	142. Zbaraż-Nowe Siolo.
110. Busk-Olesko.	143. Grzymałów-Mikulińce.
111. Gliniany-Winniki.	144. Tarnopol.
112. Kamionka Strumiłowa-Mosty wielkie.	145. Radziechów-Łopatyn.
113. Sokal.	146. Zborów.
114. Dolina-Różniatów.	147. Zażółce.
115. Bolechów-Żórawno.	148. Brody.
116. Kałusz.	149. Złoczów.
117. Bursztyn-Wojniłów.	150. Brzeżany.
118. Halicz-Bolszowce.	151. Przemyślany.
119. Stanisławów.	152. Rohatyn.
120. Bohorodczany-Solotwina.	153. Kozowa.
121. Nadwórna-Ottynia.	
122. Delatyn-Żabie.	
123. Kosów-Peczeniżyn.	
124. Kołomyja.	
125. Kuty-Zabłotów.	
126. Śniatyn-Gwoździec.	
127. Mielnica.	

§. 2.

Z okręgów wyborczych 29—153 wyłączone są miejscowości, tworzące okręgi wyborcze 1—28.

§. 3.

Lwów wybiera siedmiu, Kraków pięciu, a inne w §. 1. wyliczone okręgi wyborcze po jednym pośle. Wszyscy npra-

wnieni do wyboru posła z jednego okręgu wyborczego stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Na wypadek utworzenia w przyszłości nowych powiatów sądowych zatrzymują gminy do tych nowych powiatów przydzielone przynależność swoją do tego okręgu wyborczego, w którym są po myśli tej ustawy do głosowania uprawnione.

§. 5.

W każdym okręgu wyborczym jest w zasadzie miejscem wyborczym każda miejscowość stanowiąca gminę.

II. O prawie wyborczym i obieralności.

§. 6.

Do wyboru posłów na Sejm krajowy jest uprawniony każdy własnowolny obywatel państwa, który ukończył 24. rok życia, co do którego nie zaszyły przyczyny powodujące wedle obowiązującej ustawy gminnej utratę czynnego prawa wyboru do reprezentacji gminnej, a to w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyboru jest co najmniej sześć miesięcy zamieszkały.

Osoby zamieszkałe na obszarach dworskich, do gmin nieprzyłączonych, wykonują to prawo przy zachodzących tych samych warunkach w tych gminach, z jakimi dotyczący obszar dworski tworzy jedną miejscowość.

Gdy takiej gminy nie ma, oznaczyć ma polityczna władza krajowa, w której gminie osoby zamieszkałe na obszarze dworskim z żadną gminą jednej miejscowości nie tworzącym swoje prawo wyboru mają wykonywać.

§. 7.

W stałej lub czasowej służbie pozostający oficerowie i wogóle osoby należące do armii lub żandarmeryi nie mogą w czasie czynnej służby, jak również w czasie czasowego urlopu ani wybierać, ani być wybranymi. Zakaz ten nie dotyczy jednak osób pozostających w służbie czynnej czasowo

dla wypełnienia obowiązku ćwiczeń wojskowych.

§. 8.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać tylko w jednym okręgu wyborczym i to tylko osobiście.

§. 9.

Posłem sejmowym może być wybrany każdy, kto:

a) jest obywatelem austriackim;

b) ma lat 30;

c) znajduje się w pełnem używaniu praw obywatelskich;

d) ma według postanowień poprzednich tej ustawy prawo wybierać posła sejmowego z którejkolwiek kuryi wyborczej.

§. 10.

Od prawa wybierania i wybieralności wykluczone są te osoby, które zasądzone zostały wyrokiem sądowym za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w nich, oszustwa, lub za przewinienie bankructwa (§§. 460, 461, 463, 464 i 486 ust. karnej).

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 11.

Do przeprowadzenia wyborów wzywa namiestnik, ogłaszając dzień, w którym mają się odbyć wybory posłów sejmowych w miejscach wyborczych, przeznaczonych niniejszą ordynacją wyborczą.

Dzień wyborów należy tak ustanowić, żeby można było poczynić wszelkie potrzebne przygotowania.

§. 12.

Rozpisanie ogólnych wyborów należy ogłosić w dziennikach krajowych, a także ogłoszeniami we wszystkich gminach kraju

Między dniem ogłoszenia wyborów a dniem wyboru musi upłynąć czas co najmniej 6 tygodni.

§. 13.

W każdej gminie ma burmistrz, względnie naczelnik gminy ułożyć listę wszystkich w tej gminie do wyboru uprawnionych w porządku alfabetycznym, z podaniem charakteru i mieszkania każdego uprawnionego. Gdy w jakiejś gminie ma się odbywać wybór w więcej lokalach, a do każdego lokalu ma się przydzielić jakaś terytoryalna część miejscowości, mają listy dla uprawnionych w każdej takiej terytoryalnej części zamieszkałych ułożyć się osobno. Lista wyborcza ma być sporządzona co najmniej w dwóch egzemplarzach — jeden egzemplarz obowiązany naczelnik gminy i po ukończeniu wyborów utrzymywać w ciągłej ewidencji i dozwolić każdemu wglądnięcia i brania odpisów.

§. 14.

Po ułożeniu listy wyborczej ma naczelnik gminy przedłożyć oba jej egzemplarze swojej bezpośrednio władzy politycznej pierwszej instancji, a prezydent stolicy politycznej władzy krajowej.

Dla miast niestolecznych, mających własne statuty, wyznaczy polityczna władza krajowa starostwo, które ma zająć się zbieraniem ich list wyborczych. Polityczna władza ma dostrzeżone pomyłki w liście z urzędu poprawić i jeden egzemplarz tak poprawionej listy naczelnikowi gminy zwrócić.

§. 15.

Najpóźniej na 30 dni przed dniem wyboru ma w każdej gminie burmistrz, względnie naczelnik gminy poprawioną listę wyborczą wystawić w urzędzie gminnym do przeglądnięcia na przeciąg 14 dni. Zarazem ma to wystawienie listy obwieścić w gminie, a to tak przez publiczne ustne ogłoszenie, jak również przybicie pisemnego obwieszczenia na budynku gminnym i co najmniej w trzech, widocznych miejscach

w gminie i oznaczyć 8 dni terminu do wniesienia reklamacyj, — tak jednakowoż, ażeby pomiędzy ostatnim dniem tego terminu a dniem wyboru posła było najmniej 8 dni czasu.

W ogłoszeniu tem ma być dokładnie określony lokal, w którym lista do przeglądnięcia jest wyłożona, jak również ma być podanem do powszechnej wiadomości, że listę wolno przeglądać każdemu wyborcy każdego dnia od godziny 9. rano do 6. po południu. Listy wyborcze wolno każdemu przeglądać i brać sobie z nich odpisy.

W gminach liczących ponad 10.000 mieszkańców ma być lista wyborcza równocześnie z wyłożeniem jej wydrukowana i każdemu w godzinach urzędowych w lokalu, gdzie lista jest wyłożona, od dnia wystawienia po cenach druku sprzedawana.

§. 16.

Reklamacje przeciw listom wyborczym mogą wnosić uprawnieni do wyboru w odnośnym okręgu wyborczym z powoda pomieszczenia w liście do wyboru nieuprawnionych lub pominięcia do wyboru uprawnionych do rąk naczelnika odnośnej gminy ustnie albo na piśmie.

Naczelnik gminy obowiązany jest wniesione do rąk jego reklamacje w przeciągu 48 godzin przedłożyć starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami temu organowi politycznemu, którego namiestnik do rozstrzygnięcia reklamacyj wyznaczy.

Starostwo powiatowe, względnie ten organ, obowiązany jest wniesione reklamacje bezzwłocznie rozstrzygnąć tak, żeby rozstrzygnięcie wnoszącemu reklamację w przeciągu dni 3 od jej przedłożenia powołanej do rozstrzygnięcia władzy doręczone było.

Przeciw temu rozstrzygnięciu wolno reklamującemu w przeciągu dni trzech od doręczenia wnieść odwołanie przez staro-

stwo powiatowe, względnie polityczny organ, który wydał rozstrzygnięcie, do namiestnika kraju.

Namiestnik rozstrzyga reklamacje ostatecznie, tak jednak, żeby pisemne jego rozstrzygnięcie reklamującemu przed dniem wyboru posła doręczonym być mogło.

§. 17.

Listy wyborcze, sprostowane wskutek rozstrzygnięcia reklamacji, mają być przygotowane w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedłożyć ma naczelnik gminy starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami organowi politycznemu do rozstrzygania reklamacji ustanowionemu, a drugi egzemplarz przechowywać u siebie.

§. 18.

Na podstawie przedłożonych list wyborczych starostwo powiatowe ma wystawić dla wyborców ze wszystkich gmin swego powiatu karty legitymacyjne, w której ma być powołana liczba porządkowa listy wyborczej, imię i nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, w którym wybór ma się odbyć i oznaczenie czasu, w którym głosowanie ma się rozpocząć i ukończyć.

W miastach z własnymi statutami obowiązana jest do wygotowania kart legitymacyjnych zwierzchność gminy.

Karty legitymacyjne mają być doręczone każdemu wyborcy za własnoręcznie potwierdzonym receptem najpóźniej trzy dni przed dniem wyboru.

Doręczenie może nastąpić przez pocztę lub przez zwierzchność gminy, w której wyborca zamieszkuje.

Równocześnie poda starostwo powiatowe, a w miastach z własnymi statutami zwierzchność gminna do powszechnej wiadomości, że każdy wyborca, któryby z jakiegokolwiek przyczyny karty legitymacyjnej nie otrzymał, może w przeciągu ostatnich dwóch dni przed wyborami otrzymać od tejże władzy duplikat karty legitymacyjnej.

Zgłaszającemu się po taki duplikat wyborcy obowiązana jest odnośna władza także bezwarunkowo i bez jakiegokolwiek przeszkody wydać.

§. 19.

Równocześnie z kartami legitymacyjnymi ma być doręczona każdemu wyborcy karta do głosowania, zaopatrzona pieczęcią starostwa powiatowego, w miastach z własnymi statutami pieczęcią zwierzchności gminnej, z dodatkiem umieszczonym na karcie legitymacyjnej, że głosy oddane na innych, taką pieczęcią nie zaopatrzonych kartach, będą uważane za nieważne.

Co do sposobu doręczenia i wydania duplikatów kart do głosowania obowiązują postanowienia §. 18. co do kart legitymacyjnych.

§. 20.

Dla wyborów z każdego ciała wyborczego ustanowiony będzie ze strony c. k. Rządu komisarz wyborczy. Komisarza wyborczego ustanawiać ma dla ciał wyborczych z miast mających własne statuta c. k. Namiestnik kraju — dla wszystkich innych ciał wyborczych naczelnicy powiatowych władz politycznych tych powiatów, w których są główne miejsca wyborcze.

Ustanowienie komisarza wyborczego podane będzie do wiadomości wyborców najmniej na 8 dni przed dniem wyborów przez pisemne ogłoszenie, przybite na zwykajnem miejscu ogłoszeń c. k. starostwa powiatowego — a oprócz tego przez ustne ogłoszenie przed rozpoczęciem samego aktu wyborczego. Urząd komisarza wyborczego jest honorowym urzędem obywatelskim, od którego przyjęcia nikt — z wyjątkiem przeszkód nie dających się usunąć — uchylić się nie może.

IV. Wybór posła sejmowego.

§. 21.

Wyborami z każdego ciała wyborczego kieruje w obecności komisarza wyborczego

komisya wyboreza, utworzona z wyborców tegoż miejsca wyborczego, a składająca się z pięciu, a w gminach, których liczba mieszkańców przewyższa 10.000, z siedmiu członków wybranych przez wyborców w celu przeprowadzenia wyborów, zebranych z pomiędzy osób do wyboru w tej gminie uprawnionych. W gminach wyżej 10.000 mieszkańców mogą przy zachodzących wymogach terytoryalnych być ustanowione komisye wyboreze w większej liczbie i każdej z nich odpowiednia terytoryalna część gminy przydzielona.

Rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa, a co do miast mających własne statuty — polityczna władza krajowa.

§. 22.

Komisya wyboreza, złożona w powyższy sposób, wybiera z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego. Gdy absolutnej większości głosów osiągnąć się nie da, oznacza osobę przewodniczącego komisarz wyborczy.

Wszystkie uchwały komisyi wyborczej zapadają bezwzględną większością głosów. Przewodniczący głosuje tylko przy równości głosów.

§. 23.

Karta legitymacyjna, wydana wyborcom przez Starostwo, nadaje im prawo wstępu do miejsca wyboru i zastępuje wezwanie do jawienia się w oznaczonym czasie do głosowania.

Z uderzeniem godziny na kartach legitymacyjnych jako początek aktu wyborczego oznaczonej ma każdy wyborca wolny wstęp do lokalu wyborczego i nie może być z tegoż przed ukończeniem wyboru wydalonym.

§. 24.

Lokal wyborczy ma być w ten sposób urządzony, ażeby wszyscy do głosowania uprawnieni mogli być pomieszczeni w jednej sali i to w tej samej, w której urzę-

duje komisya wyboreza i komisarz wyborczy. Pod żadnym warunkiem nie może być miejsce urzędowania komisyi i komisarza w jakikolwiek sposób odosobnione, oddzielone albo odgraniczone Stół, przy którym komisya i komisarz urzęduje, ma być ustawiony w środku lokalu wyborczego tak, ażeby wszyscy wyborcy mieli ze wszystkich stron wolny dostęp do tegoż i wszystkie czynności komisyi mogli wszechstronnie kontrolować.

W lokalu wyborczym musi znajdować się dostateczna ilość rekwizytów do pisania i miejsce, na których można było pisać.

Jak długo wybór nie zostanie skończony, musi przy stole znajdować się nieprzerwanie co najmniej trzech członków komisyi.

§. 25.

W oznaczonym dniu i godzinie zaczynają się wybory w przeznaczonym miejscu bez względu na liczbę jawiących się członków w ten sposób, że naprzód wybiera się i ukonstytuowuje się w sposób w §. 21. oznaczony komisya wyboreza, której ma być oddana lista wyboreza i przygotowane spisy głosowania.

§. 26.

O ile rozchodzi się o członków komisyi wybrać się mających, nastąpi ich wybór przez wszystkich w lokalu wyborczym obecnych wyborców, uprawnionych do głosowania drogą ustnego głosowania. W celu przeprowadzenia tego głosowania złożoną będzie komisya prowizoryczna, złożona z naczelnika miejscowej gminy i jednego członka Rady gminnej, powołanego przez niego i jednego z pomiędzy obecnych wyborców, powołanego przez komisarza wyborczego. Komisya ta odbierze głosy obecnych wyborców w ten sposób, że jeden jej członek odczyta imiona wyborców z listy wyborczej, a drudzy dwaj będą zapisywać głosy oddane na członków komisyi. Rezultat tego wyboru ogłosi komisarz wyborczy i natychmiast po ogłoszeniu

ustąpi komisya prowizoryczna, a miejsce jej zajmie komisya wyboreza.

Bezpośrednio po złożeniu komisji nastąpi wybór jej przewodniczącego.

§. 27.

Przewodniczący komisji wyborczej ma zebranych wyborcom przedstawić treść §§-ów 9. i 10. ordynacyi wyborczej co do warunków, potrzebnych na posła, ma im wyjaśnić sposób głosowania i obliczenia głosów, a w końcu wezwać, aby swoje głosy oddawali wedle swobodnego przekonania, bez wszelkich samolubnych celów, tak jak to uważają wedle swojej najlepszej wiedzy i sumienia za najodpowiedniejsze dla ogólnego dobra.

§. 28.

Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania podniesie zarzuty przeciw którejkolwiek osobie, wciągniętej do listy wyborczej, że ta osoba nie jest uprawnioną do wybierania posła, bo od czasu ułożenia listy wyborców utraciła któryś z warunków prawa wyborczego, to co do tego zarzutu ma natychmiast powziąć uchwałę komisya wyboreza i to bez wszelkiego rekursu.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma komisya wyboreza przekonać się, czy urna przeznaczona do wrzucania kartek głosowania jest próżną.

§. 29.

Głosowanie na posła rozpoczyna się tem, że najprzód oddają swoje kartki głosowania członkowie komisji wyborczej następnie wywołuje jeden członek komisji wyborczej do głosowania wszystkich wyborców w porządku, jak ich imiona były wpisane w liście wyborczej.

Wyborcy, którzy przyszedli na wybory już po wywołaniu ich imion, muszą po odczytaniu całej listy zgłosić się w komisji wyborczej i oddać swoje kartki głosowania.

§. 30.

Każdy do głosowania przywołany wyboreza, okazując swoją kartę legitymacyjną,

ma oddać komisji kartkę do głosowania, w której ma być nazwaną dokładnie ta osoba, która ma zostać posłem sejmowym.

Jeżeli jakie ciało wyboreze ma wybrać dwóch lub kilku posłów, ma każdy wyboreza podać tyle imion, ile posłów wybrać należy.

Każdy wyboreza, do urny wyborczej przywołany, ma prawo żądać przed oddaniem głosu, ażeby dano mu czystą kartkę do głosowania, zaopatrzoną pieczęcią urzędową. W takim wypadku obowiązany jest komisarz wyborczy, któremu przed wyborem polityczny urząd powiatowy, względnie w miastach o własnych statutach zwierzchność gminna ma dostarczyć odpowiedniego zapasu kartek do głosowania — niezwłocznie dać jeden egzemplarz karty do głosowania na żądanie wyborcy, bez względu na to, czy taka karta była mu już przedtem doreczoną, a przewodniczący komisji jest obowiązany dać temu wyborcy krótki przeciąg czasu i możliwość, ażeby albo sam kartkę w lokalu wyborczym wypełnił, albo drugiemu wyborcy porучzył ją wypełnić.

§. 31.

Jeżeli przy głosowaniu zajdzie jaka niepewność co do tożsamości wyborcy, to o tem natychmiast orzeka bez rekursu komisya wyboreza.

§. 32.

Imię każdego wyborcy, który oddał swój głos, ma komisya wyboreza wciągnąć do spisu głosowania, mającego się prowadzić w dwu egzemplarzach.

Nieważnymi są te głosy wyborców, które oddano z jakimś zastrzeżeniem, albo z jakimś nakazem dla posła wybrać się mającego.

O ważności lub nieważności poszczególnych głosów rozstrzyga natychmiast komisya wyboreza bez rekursu.

§. 33.

Komisya wyboreza obowiązana jest prowadzić protokół z aktu wyborczego,

w którym mają być zamieszczone w szczególności wszystkie orzeczenia komisji, uchwalone w wypadkach niniejszą ustawą przewidzianych.

Wybory powinny się odbyć w przeciągu wyznaczonego dnia. Jeżeliby jednak zaszło coś takiego, że nie możnaby rozpocząć, dalej prowadzić, albo ukończyć wyboru, to komisya wyboreza może dalszą czynność wyboreczą za zgodą komisarza wyborezego odłożyć na następny dzień. O tem należy uwiadomić wyborców w taki sposób, jakiego zwykle używa się w dotyczącem miejscu.

§. 34.

Czas przeznaczony do głosowania nie może być krótszym od przeciągu czterech godzin.

Po upływie czasu, przeznaczonego do oddania głosów, ma obwieścić przewodniczący komisji wyborezej, że głosowanie ukończone; jednak wyborcom, którzy w chwili tej jeszcze w lokalu wyborezym się znajdują, a którzy dotychczas jeszcze głosów nie oddali, nie może być odjętą możność oddania głosów. Następnie ma komisya sprawdzić zgodność liczby oddanych kartek z liczbą wyborców zapisanych w spisie głosowania, poczem cała komisya wyboreza i komisarz wyborezy mają podpisać obydwaj spisy głosowania i ma się natychmiast przystąpić do otwarcia i obliczenia głosów.

Czynność ta ma być przeprowadzoną jawnie w obecności i przy wglądzie wszystkich wyborców w następujący sposób:

Przewodniczący komisji wyciąga z urny po jednej kartce, otwiera każdą z osobna i odczytuje imię kandydata na niej umieszczone, poczem podaje odczytaną kartkę drugiemu członkowi komisji, który prawdziwość odczytanego imienia potwierdza — i kartki w takim porządku, jak były oddane, otwarte składa. Równocześnie dwóch innych członków komisji prowadzi listy głosowania w ten sposób, że zapisują przy pierwszym głosie, który otrzymał kandydat

na posła, jego imię i nazwisko i przy nim liczbę „1“ — przy drugim liczbę „2“ itd.

§. 35.

Gdy kartka do głosowania mieści w sobie więcej imion, niż ma być wybranych posłów — to imiona dalej napisane, o ile liczbę posłów wybrać się mających przewyższają, uważają się jako zupełnie nie napisane i zupełnie się nie uwzględniają. Kiedy na kartce napisano mniej imion, niż wynosi liczba posłów wybrać się mających, to głosy przez napisanie tych imion oddane są ważne. Kiedy imię jednej i tej samej osoby na tej samej kartce kilka razy jest napisane, liczy się przy obliczeniu głosów tylko jako jeden głos.

Imiona niejasne i niedokładne do tego stopnia, że niema pewności, którą osobę oznaczają — uważają się jako głosy nieważne. Orzeka o tem komisya wyboreza, a orzeczenie jej ma być w protokole zamieszczone.

§. 36.

Po obliczeniu głosów podaje przewodniczący komisji rezultat tegoż do wiadomości wyborców, poczem wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborezy podpisują protokół i listy głosowania i przewodniczący komisji oddaje wszystkie akta wyborecze komisarzowi wyborezemu. Członek komisji niechęący podpisać protokołu, ma prawo umieścić w tymże protokole przyczyny, dla których odmawia podpisu.

Gdy rezultat wyboru posła ma być obliczony w głównem miejscu wyboru, przedsięwzięcie przewodniczący komisji w obecności wszystkich członków komisji i wyborców znajdujących się w lokalu wyborezym opieczętowanie wszystkich aktów wyborezych razem z kartkami głosowania pieczęcią urzędową miejscowej zwierzchności gminnej, umieszcza na zewnątrz napis oznaczający treść i oddaje tak opieczętowane akta wyborecze komisarzowi wyborezemu, który obowiązany jest odesłać je bezzwocznie do e. k. starosty powiatowego

głównego miejsca wyboru. Każdemu z członków komisji przysługuje prawo przyłożyć także swoją prywatną pieczęć.

§. 37.

Zbadanie i ogłoszenie ogólnego rezultatu wyboru należy do głównej komisji wyborczej w głównym miejscu wyboru zebrać się mającej.

Komisję tę zwołuje najdalej do 3 dni po nadesłaniu aktów wyborczych ze wszystkich miejsc wyborczych dotyczącego okręgu wyborczego starosta powiatowy głównego miejsca poboru. Komisja ta składa się z 7 członków, a mianowicie z naczelnika gminy głównego miejsca wyboru, lub jego zastępcy, 3 członków wybranych przez radę gminną głównego miejsca wyboru i 3 członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru tego samego okręgu wyborczego przez komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru powołanych.

Komisja urzęduje w obecności komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru — w lokalu możliwie najobszerniejszym, urządzonym w sposób w §. 24. tej ustawy oznaczonym, przyczem mają wszyscy wyborcy prawo być obecnymi w miarę objętości miejsca.

§. 38.

Komisja przyjmuje z rąk komisarza wyborczego opieczętowane akta, nadesłane ze wszystkich miejsc wyborczych i stwierdza nienaruszenie pieczęci.

Komisja wybiera z pomiędzy siebie przewodniczącego absolutną większością głosów. Gdyby taka większość nie dała się osiągnąć, mianuje przewodniczącego z pomiędzy członków komisji komisarz wyborczy. Następnie przystępuje komisja do obliczenia głównego rezultatu wyboru na podstawie obliczeń dokonanych przez komisje wyborcze poszczególnych miejsc wyborczych.

Rezultat ogólnego obliczenia ogłosi obecnym przewodniczący komisji.

Co do całej czynności komisji spisany będzie protokół, który podpiszą wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborczy.

§. 39.

Za wybranego posłem ma się ten uważać, kto otrzymał więcej jak połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

§. 40.

Gdy przy głosowaniu nie padła na nikogo taka większość głosów, należy zarządzić ściślejszy wybór. Wybór ten ma zarządzić c. k. starosta powiatowy głównego miejsca wyboru we wszystkich dotyczących miejscach wyborczych, a rezultat tych wyborów będzie obliczony po myśli powyższych postanowień niniejszej ustawy.

§. 41.

Przy ściślejszym wyborze mają wyborcy ograniczyć się tylko na tych kandydatach, którzy po wybranych absolutną większością otrzymali najwyższą liczbę głosów.

Liczba kandydatów przychodzących do ściślejszego wyboru musi być zawsze dwa razy większą, niż liczba posłów wybrać się mających. Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma przyjść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, padający przy ściślejszym wyborze na osoby nie przeznaczone do tego wyboru, ma się uważać jako nieważny.

Gdy przy ściślejszym wyborze wszystkie oddane ważne głosy będą podzielone pomiędzy wszystkich do tego wyboru przeznaczonych kandydatów w równych częściach tak, że każdy z nich ma za sobą połowę wszystkich głosów — wtedy rozstrzyga o wyborze los, przez przewodniczącego komisji wyborczej wyciągnąć się mający.

Ci uprawnieni wyborcy, którzy przy pierwszym wyborze zupełnie nie głosowali, nie są jeszcze dlatego wykluczeni od wy-

konania tego prawa przy wyborze ścisłym.

§. 42.

Gdy wybór przepisanej w dotyczącym okręgu wyborczym liczby posłów zostanie należycie przeprowadzony, ma być zamknięty protokół czynności wyborczej i podpisany przez wszystkich członków komisji wyborczej, jak również przez komisarza wyborczego, następnie z dołączeniem wszystkich kartek głosowania opieczętowany i komisarzowi wyborczemu w celu przesłania c. k. namiestnikowi oddany.

§. 43.

Namiestnik ma, przeglądawszy akta wyborcze jemu nadesłane, każdemu wybranemu posłowi, co do którego nie zachodzą przyczyny wykluczające go po myśli niniejszej ustawy od obieralności, doręczyć certyfikat wyborczy.

Certyfikat ten uprawnia wybranego posła wstąpić do Sejmu i usprawiedliwia domniemanie ważności na tak długo, dopóki Sejm inaczej nie postanowi.

§. 44.

Wszystkie akta wyborcze ma następnie c. k. namiestnik przesłać Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy jest obowiązany zabrać akta wszystkich wyborów i przedstawić co do wszystkich swoje wnioski Sejmowi, a to najdalej do roku od dnia przeprowadzenia wyborów. Jeśliby przed upływem roku Wydział krajowy nie przedłożył sprawozdania z przeprowadzonego wyboru, obowiązany jest Marszałek krajowy postawić wszystkie niesprawdzone jeszcze wybory na porządku dziennym i zamianować w tym celu referenta, który obowiązany jest bez poprzednich obrad przedłożyć sprawozdanie i postawić wniosek. Przedmiot ten nie może być usunięty na podstawie uchwały Sejmu z porządku dziennego. Sejmowi służy prawo ostatecznego rozstrzygnięcia o ważności każdego poszczególnego wyboru.

§. 45.

Jak długo Sejm nie uzna za nieważny wybór posła, któremu wydano certyfikat wyborczy, ma dotyczący poseł głos i miejsce w Sejmie.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, zostanie uznany za ważny, obowiązany jest Marszałek krajowy wezwać go, aby wstąpił do Izby sejmowej.

§. 46.

Przy podwójnym wyborze obowiązany jest wybrany na posła najpóźniej w przeciągu ośmiu dni po ukonstytuowaniu nowo wybranego Sejmu, a na wypadek uzupełniającego wyboru do ośmiu dni po otwarciu dotyczącej sesji oświadczyć, który wybór przyjmuje.

Jeżeli takiego oświadczenia nie da w podanym terminie, rozstrzygnięcie los wyciągnięty na publicznym posiedzeniu przez Marszałka krajowego, dla którego okręgu wyborczego wybór jest ważny.

Na opróżniony w ten sposób mandat należy rozpisać nowy wybór.

§. 47.

Jeżeli zajdzie potrzeba rozpisania nowego wyboru, w przeciągu 30 dni po wyborze posła należy przeprowadzić ten wybór na podstawie list wyborczych użytych przy poprzednim wyborze, o ile nie unieważniono poprzedniego wyboru posła właśnie z powodu nieprawidłowości tych list wyborczych.

§. 48.

Do ważności uchwały Sejmu o zmianie postanowień tej ustawy potrzeba obecności co najmniej dwóch trzecich części wszystkich posłów.

Gdy taka liczba posłów jest obecną, zmiana może nastąpić absolutną większością głosów obecnych.

§. 49.

Ustawa ta ma wejść w życie w sześć miesięcy po ogłoszeniu, poczem ma być Sejm rozwiązany i nowe wybory na podstawie niniejszej ustawy przeprowadzone.

W n i o s e k

posła dra Kostia Lewickiego i towarzyszy w sprawie języka wykładowego w szkołach średnich.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . zmieniająca postanowienia art. 5. i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 nr. 13 Dz. u. kr., względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45. dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1888 nr. 34 dz. u. kr. o wykładowym języku w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

§. 1.

Postanowienia art. 5, i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 l. 13 Dz. u. kr. względnie ustawy z 31. maja 1874 l. 45 Dz. u. kr. i ustawy z 8. września 1888 l. 34 dz. ust. kraj. tracą moc obowiązującą, a na ich miejsce wchodzi w życie następujące postanowienia.

Art. 5 a. W galicyjskich szkołach średnich mają być równouprawnione języki polski i ruski jako języki wykładowe. W każdej szkole średniej może być z reguły tylko jeden z tych języków wykładowym językiem.

Art. 5 b. W szkołach średnich, utrzymywanych w całości lub w części z fundusów publicznych i w czasie wydania tej ustawy istniejących, będzie językiem wykładowym ten język krajowy, który w czasie wydania tej ustawy jest w tych szkołach wykładowym językiem.

Art. 5 c. O języku wykładowym szkół średnich, mających się utworzyć w przyszłości z fundusów publicznych, będą decydowały w każdym poszczególnym wypadku kompetentne władze szkolne na podstawie następujących ograniczeń:

Kiedy okaże się potrzeba kreowania średniej szkoły w miejscowości, w której dotąd nie było żadnej średniej szkoły tego rodzaju, będzie wykładowym językiem w tej szkole ten język, jakiego na podstawie wyników ostatniej konskrypcyi używa więcej niż 50% ludności w powiecie, w którym jest położona dotycząca miejscowość.

Potrzeba ta ma być uważana za istniejącą, kiedy na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego zgłosi się u krajowej władzy szkolnej co najmniej 30 rodziców zamieszkałych w odnośnym powiecie z zamiarem oddania swoich dzieci do pierwszej klasy średniej szkoły, skoro taka szkoła w oznaczonej miejscowości tego powiatu będzie utworzona.

Kiedy okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka średnia szkoła z polskim językiem wykładowym, to nowo utworzona szkoła ma otrzymać ruski język wykładowy, o ile ludność w dotyczącym powiecie na podstawie wyników ostatniej konskrypcyi jest ruską w liczbie wyższej ponad 50% albo jeżeli do istniejącej polskiej szkoły średniej uczęszcza zwyż 200 uczniów ruskiej narodowości.

Kiedy okaże się potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej w miejscowości, w której istnieje już taka szkoła średnia z ruskim językiem wykładowym, to nowo utworzona szkoła ma otrzymać polski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie na podstawie wyników ostatniej konskrypcyi jest polską w liczbie wyższej po nad 50%, albo jeżeli do istniejącej ruskiej szkoły uczęszcza ponad 200 uczniów polskiej narodowości. Potrzeba utworzenia nowej szkoły średniej ma się uważać za

istniejącą, jeżeli liczba w istniejącej już takiej szkole średniej przekroczy 500.

Art. 5. d. W szkołach średnich z polskim językiem wykładowym należy utworzyć równorzędne klasy z ruskim językiem wykładowym, kiedy tego zażąda co najmniej 25 rodziców uczniów dotyczącej klasy.

Jak długo krajowa ustawa nie uchwala inaczej, pozostawia się niemiecki język w dotychczasowym rozmiarze wykładów w II. gimnazjum we Lwowie.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poleca się Ministerstwu wyznań i oświaty.

Wnioskodawca:

Dr. Kost Lewicki w. r.

A. Szeptycki, K. Czechowicz, G. Chomyszyn, dr. Oleśnicki, dr. Makuch, Kiweluk, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, dr. Kurowiec, Dumka, Sandulak, Sodomora, Winniczuk.

W n i o s e k

posła dra Oleśnickiego i tow. w sprawie założenia w Stryju gimnazjum im. cesarza Franciszka Józefa I. z ruskim językiem wykładowym.

Jedną z najżywoźniejszej w obecnej chwili potrzeby ruskiego narodu w Galicyi na polu szkolnictwa jest pomnożenie liczby ruskich gimnazyów, a mianowicie przedewszystkiem przez założenie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Stryju.

Przedewszystkiem miasto Stryj jest ośrodkiem kilku powiatów jak stryjskiego, drohobyckiego, żydaczowskiego, dolińskiego, a w części rudeckiego i bobreckiego, które nie mają ani jednej ruskiej szkoły średniej a w których procent ruskiej ludności jest najwyższy w kraju, bo wynosi od 68—79%. Polskie gimnazya istniejące na terytorium tych powiatów są tak przepełnione, że sam interes szkolnictwa

przemawia za ulżeniem zadań tym zakładom drogą stworzenia ruskiego gimnazjum w Stryju.

Założenie tej tak ważnej dla publicznego wychowania instytucji — spełnienie gorących życzeń, a równocześnie bezsprzecznego prawa ruskiej ludności tego terytorium jest pożądanem w myśl intencji tej ludności związanem w przeważnym dla całej monarchii faktem tegorocznego jubileuszu 60-letniego panowania cesarza Austrii i króla Galicyi Franciszka Józefa I., a to przez nadanie temu nowemu gimnazjum nazwy: Gimnazjum imienia Franciszka Józefa I.

Tą drogą upamiętnionoby na zawsze pamięć tego jubileuszu, pod którego anspicyami miałyby ten Zakład naukowy powstać i nadal istnieć.

Wobec tego wnoszą podpisani:

Wysoki Sjm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w najbliższym roku szkolnym założył w Stryju osobne gimnazjum im. Cesarza Franciszka Józefa I. z ruskim językiem wykładowym.

Wnioskodawca:

Oleśnicki w. r.

A. Szeptycki, K. Czechowicz, Chomyszyn, Skwarko, Winniczuk, dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, dr. Kurowiec, Sodomora.

W n i o s e k

p. Kiweluka i tow. w sprawie założenia w Samborze osobnego gimnazjum z językiem wykładowym ruskim.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym założył w Samborze osobne gimnazjum z językiem wykładowym ruskim.

Wnioskodawca:

Kiweluk w. r.

Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. Kost Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Makuch, Sandulak, Winniczuk, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Skwarko.

W n i o s e k

p. Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie założenia w Brzeżanach osobnego gimnazjum z językiem wykładowym ruskim.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym założył w Brzeżanach osobne gimnazjum z językiem wykładowym ruskim.

Wnioskodawca:

T. Staruch w. r.

Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, Winniczuk, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Skwarko.

W n i o s e k

p. Dra Makucha w przedmiocie zmiany systemu dwutypowego szkół ludowych.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd do jak najrychlejszego przeprowadzenia reorganizacji planów naukowych szkół ludowych w Galicyi w tym kierunku, aby różnica typów wyższego lub miejskiego i niższego albo wiejskiego, wprowadzona rozporządzeniem gal. Rady szkolnej krajowej z 7. marca 1893 l. 1.741 na podstawie upoważnienia c. k. Ministerstwa oświaty i wyznań z 13. stycznia 1893 l. 489, była zmieniona tak, iżby w gminach wiejskich szkoły ludowe trzyklasowe urządzone były w sposób dający możność uczniom, którzy ukończyli z dobrym postępem trzecią klasę na wsi, bez przeszkód i dopełniającego przygotowania być przyjętymi do czwartej klasy szkół ludowych wyższoklasowych.

Wnioskodawca:

Makuch w. r.

Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka Sandulak, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Skwarko, Winniczuk, Oleśnicki.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby kompetentnemu ciału prawodawczemu przedłożył do uchwalenia projekt ustawy wprowadzającej powszechnie, przymusowe ubezpieczenia od ognia.

Ustawa ta winna wprowadzić instytucję krajową jako tę, która ubezpieczenie od ognia ma sprawować.

Lwów, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:

Jan Stapiński, w. r.

Bernadzikowski, Ptak, Krężel, Kędzior, Skołyżewski, Witos, Długosz, Styła, Lewakowski, Bojko, Stefczyk, Wasung, Cieluch, Jedynak, Jampolski.

Przedkładamy do uchwały Wysokiego Sejmu:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./ tu projekt ustawy o toku instancji administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o Trybunale administracyjnym.

We Lwowie, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:

Dr. Tadeusz Tertil, w. r.

Głabiński, Leo, Bandrowski, Loewenstein, Jabłoński, Maiss, Jahl, Doliński, Bednarski, Merunowicz, Sala, Battaglia, Skarbak, Adam, Federowicz, Michałowski, Maryewski, Schätzel, Rayski, Kleski.

P r o j e k t

ustawy krajowej o toku instancji administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodo-

meryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, i o krajowym Trybunale administracyjnym.

I. O toku instancycy administracyjnych.

§. 1.

We wszystkich sprawach, w których ustawy krajowe Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przekazują pewne czynności władz politycznym i pozwalają wnosić rekursa przeciw orzeczeniom niższych władz administracyjnych do władz wyższych, będzie c. k. Namiestnictwo od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy instancją ostatnią, od której decyzji niema rekursu do c. k. Ministerstwa.

§. 2.

Tak samo będzie c. k. Namiestnictwo ostatnią instancją w tych wszystkich sprawach, które wprawdzie obecnie jeszcze unormowane są ustawami państwowymi, jednakże na mocy §. 11. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z 21. marca 1867, Dz. n. p. Nr. 141 oraz §. 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi należą do kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

II. O krajowym trybunale administracyjnym.

Ustanowienie, siedziba i zakres działania krajowego trybunału administracyjnego.

§. 3.

Natomiast ustanawia się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem c. k. krajowy Trybunał administracyjny z siedzibą we Lwowie. Trybunał ten ma orzekać we wszystkich wypadkach, w których ktoś czuje się naruszonym w swych prawach przez niezgodne z ustawą ostateczne rozstrzygnięcie lub zarządzenie władzy administracyjnej.

§. 4.

Władzami administracyjnymi, przeciw których rozstrzygnięciom lub zarządzeniom

można wnosić zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego, są zarówno c. k. władze polityczne, powiatowe, c. k. Namiestnictwo, jako też i organa administracyi autonomicznej krajowej, powiatowej i gminnej.

§. 5.

Z zakresu kompetencyi krajowego Trybunału administracyjnego są wyłączone:

a) wszystkie sprawy, które na mocy §. 3. ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/875 są wyłączenie z zakresu kompetencyi c. k. Trybunału administracyjnego;

b) wszystkie sprawy, w których na mocy ustaw państwowych, nie mogących być zmienionymi przez ustawy krajowe, dopuszczalnym jest do rozstrzygnięcia lub zarządzenia c. k. Namiestnictwa rekurs do właściwego c. k. Ministerstwa.

§. 6.

Krajowy Trybunał administracyjny ma z urzędu strzedz swojej kompetencyi.

O podniesionym zarzucie niekompetencyi rozstrzyga sam Trybunał z zastrzeżeniem zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu (§. 10.).

Ogólne zasady sądownictwa sprawowanego przez krajowy Trybunał administracyjny.

§. 7.

Krajowy Trybunał administracyjny ma postępować tylko na żądanie stron.

Zażalenie w krajowym Trybunale administracyjnym może być wniesione dopiero po zupełnem przeprowadzeniu sprawy na drodze administracyjnej.

Jeżeli zaniedbano toku instancyi administracyjnych, zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego jest niedopuszczalne.

§. 8.

Krajowy Trybunał administracyjny ma orzekać zazwyczaj na podstawie takiego faktycznego stanu rzeczy, jaki przyjęła ostatnia instancja administracyjna.

Jeżeli jednak Trybunał uważa, że faktyczny stan rzeczy ustalony został niezgodnie z aktami, lub że on potrzebuje uzupełnienia w istotnych punktach, albo też, że nie zważano na dochowanie istotnych form postępowania administracyjnego, natenczas ma on zwrócić akta władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia tych braków i ponownego przedłożenia aktów Trybunałowi. Może także znieść w takim wypadku rozstrzygnięcie lub zarządzenie będące przedmiotem zażalenia z powodu wadliwego postępowania i zwrócić sprawę władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia braków i wydania nowego rozstrzygnięcia lub zarządzenia.

§. 9.

Jeżeli krajowy Trybunał administracyjny uzna zażalenie za uzasadnione, ma on zmienić zaczęzione, rozstrzygnięcie lub zarządzenie i orzec o samej sprawie z podaniem powodów.

W takim orzeczeniu, rozstrzygającym samą sprawę, mogą być również zawarte polecenia lub zakazy do strony lub do właściwej władzy administracyjnej, mające na celu wykonanie tego orzeczenia.

§. 10.

Przeciw orzeczeniom krajowego Trybunału administracyjnego, po myśli §. 6 niniejszej ustawy wydanym, może zarówno strona jak i władza, której rozstrzygnięcie zaczęzione, wnieść w terminie, oznaczonym w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 22. października 1855 Dz. u. p. Nr. 36.876, zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

W imieniu władzy państwowej powołana jest do wniesienia tego zażalenia c. k. Prokuratorja skarbu.

§. 11.

Pod względem prawa badania ważności ustaw i rozporządzeń stoi krajowy Trybunał administracyjny na równi ze zwykłymi sądami.

Skład krajowego Trybunału administracyjnego i przepisy o służbie przy nim.

§. 12.

Krajowy Trybunał administracyjny składa się z prezydenta, wiceprezydenta i z potrzebnej ilości radców. Służba przy Trybunale administracyjnym jest stałym płatnym urzędnikiem, niepołączalnym z piastowaniem innego publicznego urzędu.

Prezydent i wiceprezydent oraz radcy krajowego Trybunału administracyjnego stoją pod względem poborów na równi z takimi urzędnikami wyższych sądów krajowych.

Prezydenta i połowę radców krajowego trybunału administracyjnego mianuje cesarz na propozycję namiestnika, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego Trybunału administracyjnego.

Wiceprezydenta i drugą połowę radców krajowego Trybunału administracyjnego wybiera Sejm krajowy na podstawie ternu, ułożonego przez Wydział krajowy, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta, lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego Trybunału administracyjnego.

Członkowie mianowani przez cesarza są urzędnikami państwowymi, członkowie wybierani przez Sejm urzędnikami krajowymi.

Przynajmniej połowa członków mianowanych i przynajmniej połowa członków wybieranych musi mieć kwalifikację na urząd sędziowski.

§. 13.

Członkowie krajowego Trybunału administracyjnego mają być w ogólności traktowani wedle przepisów istniejących dla urzędników sędziowskich.

W szczególności mają do nich zastosowanie postanowienia artykułu 6. państw. ust. zas. o władzy sędziowskiej i wydanej dla przeprowadzenia tego artykułu ustawy z 25. maja 1868 Dz. u. p. Nr. 46.

Funkcje, przekazane w tej ostatniej ustawie sądowi dyscyplinarnemu, sprawuje odnośnie do członków Trybunału administracyjnego on sam.

Inne postanowienia pod względem zastosowania tej ustawy do członków krajowego Trybunału administracyjnego jako też bliższe przepisy co do służbowego stanowiska tychże członków, będą wydane w drodze wspólnego rozporządzenia przez namiestnika i Wydział krajowy.

§. 14.

Krajowy Trybunał administracyjny rozprawia i rozstrzyga zazwyczaj w senatach złożonych z czterech radców i przewodniczącego. Przynajmniej dwaj członkowie senatu muszą być powołani z grona radców mianowanych przez cesarza, a przynajmniej dwaj z grona radców wybieranych przez Sejm.

Zarządzeni. przygotowawcze i rozstrzygnięcia incydentalne mogą być uchwalone także w senatach, złożonych z dwóch radców i przewodniczącego. Jeden członek takiego senatu musi być powołany z grona radców mianowanych, drugi z grona radców wybieranych; trzeciego członka można powołać z jednej lub drugiej kategorii.

Przynajmniej połowa radców, wezwanych do poszczególnych senatów, musi być wzięta z grona członków Trybunału, mających kwalifikację do urzędu sędziowskiego.

Postępowanie przed krajowym Trybunałem administracyjnym, termin do wniesienia zażalenia.

§. 15.

Zażalenia mają być wniesione do krajowego Trybunału administracyjnego w ciągu czterech tygodni (28 dni) od doręczenia rozstrzygnięcia lub zarządzenia, wydanego w ostatniej instancji (§. 7.). W zażaleniu należy wymienić dzień doręczenia

§. 16.

Do oznaczonego w poprzednim paragrafie terminu nie wlicza się dni biegu pocztowego.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, wtedy termin upływa dopiero z najbliższym dniem powszednim.

Przedłużenie terminu nie jest z reguły (§. 22.) dozwolone.

§. 17.

Przywrócenie do pierwotnego stanu przeciw minionemu terminowi oznaczonemu w §. 15. jest niedopuszczalne.

Prośby o takie przywrócenie mają być odrzucane z urzędu.

Skutek prawny wniesionego zażalenia.

§. 18.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego nie ma z mocy samego prawa skutku odraczającego wykonalności zacepionego orzeczenia lub zarządzenia. Stronie wnoszącej zażalenie wolno jednak upraszać władzę administracyjną o takie odroczenie, a władza ma się na nie zgodzić, jeśli natychmiastowe wykonanie nie jest nakazane względami publicznymi, a dla strony wynikłaby z tego wykonania niepożądana szkoda.

Treść i instruowanie zażalenia.

§. 19.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego ma wskazać dokładnie to rozstrzygnięcie lub zarządzenie, przeciw któremu jest wymierzone, tudzież poszczególne punkta, będące przedmiotem zażalenia.

Do zażalenia należy dołączyć wszystkie środki dowodowe, na których strona ja opiera, w oryginale lub odpisie.

Zażalenie musi być zaopatrzone podpisem adwokata.

Strony współpозwane.

§. 20.

Żalącej się stronie wolno w tem pierwszym podaniu pozwać natychmiast, obok władzy administracyjnej, także te osoby, na których niekorzyść wyszłoby zniesienie lub zmiana administracyjnego rozstrzygnięcia lub zarządzenia, zaczepionego przez żalącą się stronę.

Odpisy zażalenia wraz z załącznikami.

§. 21.

Do zażalenia należy dołączyć w każdym razie jego odpis, tudzież odpisy wszystkich załączników.

Jeśli znajdują się i współpозwane strony (§. 20.), ma żalący się przedłożyć oprócz tego tyle odpisów swego podania i jego załączników, aby każdej z tych stron mógł być doręczony jeden egzemplarz.

Odrzucenie a limine.

§. 22.

Zażalenia, które się przedstawiają jako nie nadające się do rozprawy z powodu oczywistej niekompetencji krajowego trybunału administracyjnego, z powodu zanie-

dbania ustawowego terminu lub z powodu braku formalnych ustawowych wymogów (§§. 15., 19., 21.) mają być z reguły odrzucone bez dalszego postępowania; toż samo odnosi się do zażeń, przeciw którym powstaje zarzut sprawy sądzonej, lub braku legitymacyi do wniesienia zażalenia, o ile także te braki są oczywiste.

W razie braku formalnych wymogów ustawowych (§§. 19. i 21.) może jednakowoż krajowy Trybunał administracyjny zwrócić zażalenie dla uchylenia braków, z wyznaczeniem krótkiego nieprzedłużalnego terminu.

O takim odrzuceniu lub zwróceniu zażalenia postanawia krajowy Trybunał administracyjny na posiedzeniu niejawnem. O uchwale odrzucającej mają być zawiadomione władze administracyjne, przeciw których rozstrzygnięciu lub zarządzeniu zażalenie jest wymierzone.

Przeciw zwróceniu lub odrzuceniu nie ma żadnego środka prawnego.

§. 23.

Jeśli zażalenie opiera się tylko na wadliwości postępowania administracyjnego, c. k. Trybunał administracyjny uznaje je za nieuzasadnione, w takim razie winien bez dalszego postępowania odrzucić zażalenie w formie uchwały, zaopatrzonej powodami.

W tej uchwale należy żalącemu się lub jego zastępcy oznajmić, że służy mu prawo przejrzania aktów administracyjnych i sporządzenia z nich odpisów.

Przeciw takiej uchwale może żalący się wnieść w 30-dniowym nieprzedłużalnym czasokresie pisemny sprzeciw i żądać publicznej ustnej rozprawy. Do takiego żądania należy się przychylić.

Postępowanie przedwstępne.

§. 24.

W sprawach nieskomplikowanych, a mianowicie w sprawach, w których przed-

miotem sporu nie jest stan faktyczny, przedstawiony w zażaleniu, lecz wyłącznie tylko kwestya prawna, winien krajowy Trybunał administracyjny bez wdrażania pisemnego postępowania przedwstępne go rozpisać publiczną ustną rozprawę.

W innych wypadkach winien krajowy Trybunał administracyjny podać do wiadomości pozwanej władzy, tudzież innym współpozwanym stronom, zapomocą dołączonych przez żalącego się odpisów wraz z załącznikami i ma je wezwać do wniesienia odpowiedzi na zażalenie w czasokresie, który nie może wynosić mniej jak 14, ani więcej jak 30 dni.

Co do obliczenia tego czasokresu obowiązują te same zasady, jak co do terminu wniesienia zażalenia (§§. 16. i 17.).

Odpowiedź na zażalenie należy wnieść w dwóch egzemplarzach i dołączyć do niej także odpis ewentualnych załączników.

Jeden egzemplarz odpowiedzi wraz z odpisem załączników ma być udzielony wnoszącemu zażalenie.

§. 25.

Jeżeli krajowy Trybunał administracyjny uważa to za potrzebne do należytego przygotowania ustnej rozprawy, może zarządzić wniesienie repliki i dupliki.

Odpowiedź, replika i duplika zaopatrzone być mają w podpis adwokata.

Terminy do wniesienia tych pism oznaczają się w każdym wypadku według uznania krajowego Trybunału, nie mogą one jednak wynosić więcej niż 30 dni (§§. 16. i 17.).

§. 26.

Zaniechanie wniesienia jednego z wyżej wspomnianych pism (§§. 23. i 25.) nie stoi na przeszkodzie dalszemu prowadzeniu sprawy.

§. 27.

Dla przygotowania rozprawy może krajowy Trybunał administracyjny zarzą-

dzić przesłuchanie interesowanych stron i władz, w szczególności także przedłożenia aktów przeprowadzonego administracyjnego postępowania.

Przesłuchanie władz ma nastąpić w drodze korespondencji.

§. 28.

Nawet jeżeli zażalenie nie jest zwrócone wyraźnie przeciw innym stronom (§. 20.), winien krajowy Trybunał administracyjny baczyć na to, aby w postępowaniu, które ma przed nim być przeprowadzone, wysłuchane były wszystkie osoby, mające interes w przedmiocie rozstrzygnięcia, by im daną była sposobność ochrony ich praw.

Ustna rozprawa.

§. 29.

Po zamknięciu pisemnego postępowania przedwstępne go ma prezydent krajowego Trybunału administracyjnego, o ile nie chodzi o orzeczenie po myśli §. 8., zarządzić publiczną i ustną rozprawę w sprawie spornej i zaważać do niej interesowane władze i strony.

W wezwaniu należy zaznaczyć, że interesowanym i ich zastępcom wolno przejrzeć zarekwirowane przez c. k. krajowy Trybunał administracyjny akta (§. 27.) i sporządzać z nich odpisy. Poszczególne części aktów mogą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Pozwana władza ma przy przesyłaniu aktów krajowemu Trybunałowi administracyjnemu oznajmić, czy i które części aktów muszą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Krajowy Trybunał administracyjny może według swego uznania zaniechać rozpisywania publicznej ustnej rozprawy i orzec bez niej na podstawie aktów, jeżeli żaląca się strona zrzeknie się publicznej ustnej rozprawy, a ani pozwana władza ani współ-

pozwana lub po myśli §. 30. z urzędu wezwana strona, zapytana o to wyraźnie przez Trybunał przy sposobności wezwania jej do wniesienia odpowiedzi na zażalenie lub też przy sposobności zawiadomienia jej o później wniesionem przez żalącego się zrzeczeniu się ustnej rozprawy — nie oświadczy wyraźnie, że takiej rozprawy żąda.

Krajowy Trybunał administracyjny może także z urzędu lub na wniosek pozwanej władzy lub strony zaważać żalącego się do wyraźnego oświadczenia się, czy zrzeka się rozprawy ustnej.

Raz oświadczone zrzeczenie się jest nieodwołalne.

§. 30.

Jawność rozprawy ustnej może być wykluczona uchwałą Trybunału ze względów obyczajności lub publicznego porządku.

W takim razie ma każdy interesowany prawo żądać, aby dozwolono wstępu trzem osobom jego zaufania.

§. 31.

Zastępców władzy administracyjnej państwowej wyznacza c. k. Namiestnictwo, zastępców władzy autonomicznej ta władza autonomiczna, przeciw której rozstrzygnięciu lub zarządzeniu zwraca się zażalenie.

§. 32.

Stronie interesowanej wolno bronić się na rozprawie osobiście lub dać się zastąpić przez adwokata.

Władze wykonywują swe prawo osobistej obrony swych interesów przez urzędników ze swego grona, korporacje i gminy przez pełnomocników lub przez urzędników, mających kwalifikację do politycznej służby koncepcyjnej.

Ani strony, ani władze nie są obowiązane jawić się na rozprawie lub wysyłać zastępców.

§. 33.

Ustna rozprawa rozpoczyna się wykładem referenta z grona Trybunału.

Przewodniczący kieruje rozprawą i sprawuje policję obrad. Ma on i z urzędu starać się o całkowite zbadanie sprawy.

Członkowie senatu mają prawo stawiania pytań.

§. 34.

O zarzutach przeciw postępowaniu, tudzież o wnioskach stawianych podczas postępowania rozstrzyga Trybunał w drodze uchwały.

§. 35.

Niejawienie się stron interesowanych lub ich zastępców nie przeszkadza przeprowadzeniu rozprawy i rozstrzygnięciu.

§. 36.

Na przełożenie ustnej rozprawy na inny termin można zezwolić w razie, gdy nieprzewyciężona przeszkoda nie dopuszcza dalszego prowadzenia rozprawy.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 37.

Gdy sprawa została dostatecznie roztrąsniętą, zamyka się rozprawę i przystępuje się do wydania orzeczenia.

Narada i głosowanie nie są jawne.

§. 38.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego zapadają bezwzględną większością głosów.

Przewodniczący oddaje swój głos na końcu.

§. 39.

Orzeczenie ma być ogłoszone ustnie wraz z istotnymi powodami orzeczenia na

tem samem posiedzeniu krajowego Trybunału administracyjnego, a jeśli by to nie było wykonalne, to z całkowitymi powodami rozstrzygnięcia na innem posiedzeniu, o którym należy natychmiast uwiadomić strony interesowane.

Ogłoszenie orzeczenia musi nastąpić nawet, gdy strony interesowane się oddały lub nie jawiły się na wyznaczonem dla ogłoszenia posiedzeniu.

§. 40.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego mają być wygotowane w imieniu cesarza.

Wygotowane orzeczenia muszą zawierać nazwiska wszystkich członków krajowego Trybunału administracyjnego, którzy brali udział w ich wydaniu i muszą być podpisane przez przewodniczącego i sekretarza.

Wystawione orzeczenia wraz z powodami rozstrzygnięcia należy doręczyć stronom interesowanym jak najprędzej.

§. 41.

Jeżeli zażalenie zostaje zupełnie odrzucone, to można nałożyć w orzeczeniu na żalącego się obowiązek całkowitego lub częściowego zwrotu kosztów postępowania przeprowadzonego przed krajowym Trybunałem administracyjnym.

Ściąganie przyznanych kosztów następuje na drodze egzekucji politycznej lub sądowej.

Jeżeli zażalenie zostaje w całości lub w części uwzględnione, można nałożyć na władzę, która zaczęła rozstrzygnięcie lub rozporządzenie wydała, obowiązek zwrotu kosztów postępowania przed kraj. Trybunałem administracyjnym, a ewentualnie także kosztów postępowania administracyjnego, poniesionych przez żalącą się stronę. Jeśli zaczęła rozstrzygnięcie lub zarządzenie wydane było przez władzę państwową, ko-

szta te pokryje skarb państwa; jeśli było wydane przez władzę autonomiczną, pokryje — stosownie do tego, która władza autonomiczna je wydała — kraj, powiat lub gmina pod rygorem egzekucji sądowej.

§. 42.

Krajowy Trybunał administracyjny uprawniony jest do nałożenia na strony, jako też wedle okoliczności i na ich zastępców spierających się wbrew jasnemu brzmieniu ustawy lub dopuszczających się jakiegokolwiek oczywiście swawolnego wnoszenia żądań, kar pieniężnych od 10 do 2.000 kor Kary pieniężne płyną do funduszu ubogich miejsca zwyczajnego zamieszkania żalącej się strony.

§. 43.

Z rozprawy należy sporządzić protokół. Musi on zawierać nazwiska obecnych członków kraj. Trybunału administracyjnego, stron interesowanych i ich zastępców, dalej zastępców władzy administracyjnej i stwierdzić wydarzenia z posiedzenia, mające istotne znaczenie.

Z niejawnej obrady i głosowania należy sporządzić osobny protokół.

Każdy protokół musi być podpisany przez przewodniczącego i sekretarza.

Moc prawna orzeczeń.

§. 44.

Przeciw orzeczeniom krajowego Trybunału administracyjnego niema miejsca przywrócenie do pierwotnego stanu; mogą być tylko zaczęte zażaleniem do e. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu i to tylko w wypadku w §§. 6. i 10. przewidzianym.

Zaniechanie postępowania.

§. 45.

Jeżeli w jakimkolwiek okresie postępowania przed krajowym trybunałem admini-

stracyjnym pozwana władza złoży dowód że żalący się został po wniesieniu zażalenia zaspokojony, należy zaniechać postępowania w drodze uchwały trybunału po wysłuchaniu wnoszącego zażalenie. Postępowanie raz zaniechane nie może być znowu wznowionem.

Wewnętrzne urządzenie i regulamin krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 46.

Blizsze postanowienia, dotyczące wewnętrznego urządzenia krajowego Trybunału administracyjnego tudzież personalu, który ma być przy nim ustanowiony, wydane będą w drodze wspólnego rozporządzenia namiestnika i Wydziału krajowego.

Krajowy Trybunał administracyjny układa sam swój regulamin i przedkłada go za pośrednictwem namiestnika cesarzowi do zatwierdzenia.

Rozpoczęcie działalności krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 47.

Krajowy Trybunał administracyjny rozpoczyna działalność w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy w dzienniku ustaw krajowych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

§. 48.

Krajowy Trybunał administracyjny jest kompetentny także w sprawach policyjno-karnych, o ile one zostały lub zostaną unormowane ustawami krajowymi, wchodzącymi w zakres kultury krajowej.

§. 49.

Rozstrzygnięcia lub zarządzenia, które stały się prawomocnymi przed wejściem niniejszej ustawy w życie, nie mogą być

przedmiotem zażalenia w krajowym Trybunale administracyjnym (§. 27).

§. 50.

Przeprowadzenie tej ustawy poleca się całemu ministerstwu, oraz namiestnikowi i marszałkowi krajowemu Królestwa Galicyi.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Regulacja Strwiąża i Dniestru, przedsięwzięta celem uchylenia dotychczasowych klęsk elementarnych, nie tylko żadnej zmiany na lepsze w tym kierunku nie sprowadziła, ale, jak wylewy lat ostatnich wskazują, uczyniła je dotkliwzszymi i częstszymi. Wystarcza obecnie nierzadka u nas ślota kilkudniowa, aby masy wód, niemogące się w zbyt wązkim i płytkim korycie pomieścić, rozlewały się na pola i łąki okoliczne, powodując rok rocznie milionowe straty.

Celem skrócenia czasokresu wylewów należy jak najbardziej przyspieszyć ukończenie regulacji Strwiąża i Dniestru i przystąpić jak najrychlej do sypania wałów ochronnych, nierozpoczętych niestety dotychczas z powodów technicznych i ekonomicznych.

Wobec tego, że obecny stan robót regulacyjnych, sypanie wałów ochronnych ze względów technicznych już umożliwia, a względy ekonomiczne wprost do tego zmuszają, stawiają niżej podpisani wniosek:

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

1. Okres budowy przy regulacji Strwiąża i Dniestru na lat 20 skrócić i wezwać c. k. Rząd, by odpowiednio roczne raty zasiłku państwowego podwyższył.

2. W jak najkrótszym czasie do sypania wałów ochronnych przystąpić.

Wnioskodawca:
Skarbek w. r.

Sozański, Rayski, Loewenstein, Jabłoński, Sala, Ciuchciński, Rutowski, Czaykowski, Głabiński, Maiss, Michałowski, Bednarski, Skalkowski, Niezabitowski.

W n i o s e k

p. Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie rezolucyi do Rządu w przeomicie odškodowania gmin za czynności poruczonego zakresu działania i przedsięwzięcia środków, ażeby funkcyje te poza ustawowy zakres rozszerzane nie były.

Od szeregu lat spełniają gminy naszego kraju funkcyje t. zw. poruczonego zakresu działania. Funkcyje te są wprawdzie włożone na nie ustawą, niema jednak żadnego tytułu, któryby usprawiedliwiał obowiązek ponoszenia znacznych wydatków, jakie są dla gmin z tem połączone.

Z drugiej strony narzucają władze polityczne i ich organy gminom często takie obowiązki, które wykraczają poza granice poruczonego zakresu działania i zniewalają gminy spełniać odnośne funkcyje i podnosić połączone z nimi ciężary i wydatki.

Ponieważ takie przeciążenie gmin coraz bardziej się zwiększa i jest wielką przeszkodą w prawidłowym funkcjonowaniu gmin i ich organów, -- oraz w spełnianiu ich własnego zakresu działania -- dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby jak najrychlej przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, ustanawiającej wynagrodzenie dla gmin za pełnienie obowiązków poruczonego zakresu działania;

2) aby w drodze rozporządzenia poruczył gminy, do jakich taksatywnie mających się wyszczególnić funkcyj poruczonego zakresu działania są obowiązane, a władzom politycznym i ich organom surowo

zabronił dowolnego rozszerzania tych funkcyj poza ustawą ustanowione wypadki.

Wnioskodawca:
T. Staruch w. r.

Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, Winniczuk, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Skwarko.

W n i o s e k

pośła Oleśnickiego i towarzyszy w sprawie regulacyi rzeki Tyśmienicy w powiecie drohobyckim i zarządzeń ochronnych przeciw zalewom i zanieczyszczaniu gruntów i pastwisk w tymże powiecie odpadkami naftowej produkcji.

Wielki przemysł naftowy w drohobyckim powiecie od szeregu lat wyrządza wielkie szkody dla rolnych gospodarstw położonych nad brzegami rzeki Tyśmienicy.

Według ustaw obowiązujących nie wolno przemysłowym zakładom zanieczyszczać płynące rzeki i potoki odpadkami w ten sposób, aby to wpływało niekorzystnie na vegetacyę roślin gospodarskich i chwów bydła.

Rafinerje nafty w Borysławiu i Drohobyczu naruszają wspomniane postanowienia prawa i puszczają do rzeki Tyśmienicy odpadki produkcji naftowej, przez co zanieczyszczają wodę w tej rzeczce i powodują wylewy jej na grunta i pastwiska całego szeregu nad tą rzeką położonych gmin i niszczą vegetacyę na tych gruntach i pastwiskach.

Podczas gdy ten proceder od szeregu lat wyrządza znaczne szkody tym gminom -- tak też i w tym roku nadzwyczajna hiperprodukcya szybów naftowych i liczne a długotrwałe wybuchy tychże stały się dla gmin powiatu drohobyckiego nad rzeką Tyśmienicą położonych prawdziwie ciężką katastrofą. Właściciele europejskich szybów nie postarali się o dostateczną ilość rezerwoarów i basenów dla wybuchającej

w nadmiernej ilości nafty — nie postarali się o zabezpieczenie pojedynczych szybów tamami, któreby powstrzymały odpływ ropy — a wskutek tego wplynęły i wpływają olbrzymie jej masy do rzeki Tyśmienicy i rozlewają się na gruntach i pastwiskach nadbrzeżnych gmin i ich mieszkańców.

A skutki tego dla tych gmin są zaiste straszne.

Na gruntach i pastwiskach nikła cała roślinność. Na wielkich przestrzeniach tych gruntów i pasz osadza się ropa, wygrzająca wszelką roślinność, tak że grunt staje się niezdolnym do wydawania roślinności na cały szereg lat, a najpiękniejsze pastwiska przemieniają się w pustynie. Bydło wstępujące na te przestrzenie natychmiast podpada słabościom, puchną i ranią się mu nogi — a nawet tam, gdzie trawa niezupełnie zniszczona — odór naftowy nie dozwala bydłu z nich korzystać. A za tem idzie nie tylko zniszczenie produkcji rolnej, ale wielkie zniszczenie bydła, które w powiecie drohobyckim szczególnie w sądowym powiecie medenickim stanowi główną dźwignię rolnego gospodarstwa.

Ta straszna katastrofa dotyczy nie dwu, trzech gmin, ale całą wielką przestrzeń powiatu drohobyckiego, a głównie sądowego medenickiego. Dotknięte nią są gminy: Wróblowice, Poczajowice, Michałowice, Ropezyce, Opary, Dowhe, Horneko, Litynia, Słońsko, Medenice, Uhartsberg, Terszaków Lipiec i Lipowiec. Wszystkie te gminy są w tym roku pod względem gospodarczym zupełnie zniszczone, w samych Wróblowicach wynosi szkoda ponad 100.000 kor., w Michałowicach zalew ropy objął chaty, a nawet cerkiew.

Ponieważ ten stan powodujący ruinę gospodarstw gruntowych w jednym z największych i najhojniej przez przyrodę wyposażonych powiatów kraju, jest istotnem szyderstwem nad wszelką sprawiedliwością i prawnym porządkiem; ponieważ szkody, jakie z tego powodu obok powszechnej klęski elementarnej — ponosi powiat droho-

bycki, w szczególności zaś sądowy medenicki, są wyjątkowo strasznie wysokie — wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. jak najrychlejsze przeprowadzenie regulacji rzeki Tyśmienicy, co by uniemożliwiło na przyszłość zalewy nadbrzeżnych gruntów;

II. wezwanie do Rządu, żeby zastosował do producentów nafty ściśle kary w celu przestrzegania istniejących przepisów co do rezerwoarów i basenów dla zbierania ropy — a w szczególności, aby górnicze władze zezwalały wtedy na wiercenie szybów dopiero po wykazaniu się przygotowaniem potrzebnych rezerwoarów dla możliwie najwyższej produkcji;

III. szczególne uwzględnienie poszkodowanych z tego powodu gmin pow. drohobyckiego, a w szczególności sądowego medenickiego przy rozdziale tegorocznych zasiłków z krajowego i pastwowego funduszu.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, w. r.

A. Szeptycki, K. Czechowicz, H. Chomyszyn, Dr. K. Lewicki, Makuch, Kiweluk, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Dr. Kurowiec, Dumka, Sandulak, Sodomora, Winniczuk.

W n i o s e k

posła Dra Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany §. 41. i 47. krajowej ustawy wodnej

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w ę

z dnia . . . . . zmieniającą postanowienia §§ 41. i 47. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 l. 98 Dz. u. kr.

Art. I.

§§. 41. i 47. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 l. 98. Dz. u. k. tracą

w dotychczasowej swojej treści moc obowiązującą, a w ich miejsce mają obowiązywać następujące postanowienia:

§. 41.

Do wznoszenia w publicznych wodach budowli, mających na celu uregulowanie wody lub ochronę przeciw wodzie, potrzeba zezwolenia kompetentnej władzy politycznej bez względu na to, kto przedsięwzięte te budowli.

Udzielenie takiego pozwolenia musi poprzedzić postępowanie unormowane w VI. rozdziale tej ustawy. Pozwolenie takie jest także potrzebne dla podobnych budowli w prywatnych wodach, jeżeli takowe wpływają na cudze prawa, lub też na jakość, bieg albo wysokość wody w wodach publicznych.

§ 47.

Za naturalne koryto rzeki należy uważać przestrzeń zajętą płynącą wodą przy normalnym średnim w roku najczęściej powtarzającym się stanie wody.

Przy rzece neregulowanej należy rozróżnić koryto dla wody niskiej, płynącej wśród tam podłużnych, równoległych z prądem wody i wypełnione normalną wodą — i koryto dla wody średniej, leżące poza tamami podłużnymi, a jest wypełnione wodą tylko przy wyższym jej stanie.

Grunt używany przez regulacyjnego przedsiębiorstwa, a leżący poza granicami uregulowanego koryta dla niskiej wody, staje się własnością właścicieli nadbrzeżnych gruntów w myśl §. 407—411 ust. cyw. Regulacyjnemu przedsiębiorstwu wolno będzie na podstawie prawomocnego orzeczenia politycznej władzy, wydanego w przedmiocie dotyczącej regulacji — ograniczyć wykonywanie prawa własności tychże właścicieli co do przestrzeni, jaka leży poza granicami neregulowanego koryta dla wody niskiej — o ile tego będzie wymagało wykonanie na nich robót i budowli regulacyjnych — obowiązkiem jednak zarządu re-

gulacji będzie zwrócić te przestrzenie bezpłatnie powyższym uprawnionym właścicielom na ich nieograniczone posiadanie, kiedy to ograniczenie stanie się niepotrzebnym, a na wszelki sposób do 12 lat od wydania zezwolenia (konsensu) na regulację.

Art. II.

Wykonanie tego prawa poleca się Ministerstwu rolnictwa, spraw wewnętrznych i publicznych robót.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Dr. K. Lewicki, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Sodomora, Sandulak. Dumka, T. Staruch, A. Staruch. Winniczuk, Skwarko, Dr. Kurowiec, Kiweluk, Dr. Makuch.

Wniosek

posła Dumki i tow. w sprawie zaopatrzenia ludności kraju w drzewo budulcowe i opałowe z lasów dóbr państwowych w Galicyi.

Wielka część naszego kraju cierpi niedostatek drzewa opałowego i budulcowego.

Lasy w znacznej części kraju są wyniszczone tak, że dalej tego drzewa już dostarczać nie mogą, a do lasów, gdzie jeszcze drzewo się sprzedaje, jest tak daleko, że koszta transportu podwajają cenę drzewa.

Z tego powodu panuje niedostatek drzewa, mający wszelkie znamiona prawdziwej ekonomicznej katastrofy.

Odczuwa to ludność miast i miasteczek, która musi płacić niebywale wysokie ceny za drzewo na opał; odczuwa to jeszcze ciężiej ludność wiejska, która musi grubo przepłacać drzewo budulcowe, a przeważnie zupełnie jest pozbawiona możliwości używania drzewa na opał.

Tymczasem są w kraju jeszcze bardzo znaczne przestrzenie lasów w dobrach państwowych, które są zdolne jeszcze tej ogólnokrajowej potrzebie zaradzić.

Jednak zarządy tych lasów sprzeają drzewo tylko wielkim kupcom — spekulantom, którzy go odsprzedają ludności za potrójną, albo jeszcze wyższą cenę.

Takim sposobem zarządy te zapoznają wagę i zadania majątku państwowego wobec społeczeństwa, — zapoznają swój socjalno-polityczny obowiązek, — a podtrzymują i wspomagają wyzysk ludności kraju na rzecz spekulantów.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1. ograniczył sprzedaż spekulacyjną drzewa bukowe i opałowego z lasów państwowych w Galicyi w ten sposób, by ludność wiejska miała możność nabywać w lasach tych każdego czasu za rzeczywistą cenę materiału bukowego i drzewo na opał;

2. urządził jak najrychlej w bezleśnych stronach kraju odpowiednią ilość składów drzewa z lasów państwowych;

3. zniżył dla transportu drzewa z lasów państwowych do tychże składów, względnie także do miejsca zamieszkania kupujących partyj taryfę przewozową na kolejach państwowych.

Wnioskodawca:

Dumka w. r.

Sodomora, A. Szeptycki, K. Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Makuch, Sandulak, Skwarko, Winniczuk.

W n i o s e k

posła dra Kurowca i tow. w sprawie ułatwienia ludności wiejskiej chowu i wypasania bydła rogatego.

Zważywszy, że chów bydła jest dziś w kraju naszym główną gałęzią gospodarstwa rolnego;

zważywszy, że wobec wielkiego rozdrobnienia włościańskiej własności rol-

niczej gospodarstwo zbożowe nawet na utrzymanie gospodarza, jego rodziny i czeladzi nie wystarcza, a tylko chów bydła może gospodarstwu włościańskiemu dać rzeczywisty dochód;

zważywszy, że wskutek wielkiego porządkowania przy regulacji serwitutów i dalszych podziałów gruntów, włościańskie gospodarstwa nie mają dziś pastwisk potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa rogatego bydła;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w duchu i w dalszym rozszerzeniu zasadniczej myśli rozporządzenia ministerstwa rolnictwa z 4. stycznia 1907:

a) zniewolił zarządy dóbr skarbowych i fundacyjnych w Galicyi pod zarządem państwa zostających do przemiany jak największych przestrzeni tych dóbr, nadających się pod kulturę pasz na pastwiska;

b) ażeby pastwiska te wypuszczał w dzierżawę spółkom włościańskim, zawiązanym dla chowu bydła, lub pojedynczym włościanom;

c) ażeby umożliwił i ułatwił nabywanie na własność pojedynczych części tych pasz na rzecz takich spółek lub pojedynczych włościan, z wykluczeniem jednak interesów spekulacyjnych — przez rozłożenie ceny kupna na raty — w ciągu dłuższego peryodu lat spłacić się mające.

Wnioskodawca:

Dr. Kurowiec w. r.

Sodomora, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Dr. Makuch, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki.

W n i o s e k

p. Skwarki i tow. w przedmiocie przygotowań dla wprowadzenia w życie instytucji ubezpieczenia bydła.

Zważywszy, że gospodarstwo bydłem jest dziś w kraju najważniejszą gałęzią gospodarstwa rolnego;

zważywszy, że wypadki utraty bydła są bardzo częste, a dla małych gospodarzy rolnych zawsze są prawdziwą katastrofą;

zważywszy, że z tego powodu instytucja ubezpieczenia bydła w naszym kraju byłaby bardzo pożądaną;

zważywszy, że pierwsze początki na tem polu już zrobiono i to ze strony prywatnych osób w celach spekulacyjnych, co dla interesu kraju jest bardzo szkodliwym zjawiskiem,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził dokładne studia nad sprawą ubezpieczenia bydła i na następnej sesji sejmowej przedstawił ich rezultaty Sejmowi, a równocześnie ze swej strony przedłożył sprawozdanie w kierunkach następujących:

a) jaki rodzaj i jaką formę ubezpieczeń dla bydła uważa za najwłaściwszą;

b) czy uważa za wskazane powołanie do życia instytucji krajowej, względnie tworzenie się związków prywatnych;

c) na wypadek, gdyby tę sprawę należało pozostawić organizacji prywatnej, jaki rodzaj pomocy ze strony kraju byłby wskazanym, ażeby mające się tworzyć instytucje stały się istotnie zdrowymi i pożytecznymi dla gospodarstwa rolnego — a nie były obrócone w interes spekulacyjny.

Wnioskodawca:
Skwarko w. r.

A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, Winniczuk, Oleśnicki.

W n i o s e k

posła Kiweluka i tow. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy krajo-

wej z 15. listopada 1874 Nr. 65 Dz. u. kr., normującej sprawę szupaśnictwa.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 15. listopada 1874 Nr. 65 Dz. u. kr.

§. 1.

Art. 2. ustawy kraj. z 15. listopada 1874 Nr. 65 Dz. u. kr. traci w swem dotychczasowym brzmieniu moc obowiązującą — a w miejsce jego obowiązować ma następujące postanowienie:

Art. 2.

Koszta urządzenia i utrzymania stacyj szupasowych, jak wogóle wszystkich wydatków, o których wspomina §. 14. ustawy z 27. lipca 1871 Nr. 87 dz. u. p. poniesione przez gminę będącą stacją szupasową, zwrócić ma tej gminie fundusz krajowy.

Wydatki wyszczególnione w §. 15. powołanej ustawy, a mianowicie: wydatki na rewizję lekarską, wyżywienie, oczyszczenie i odzież szupaśników, na ich transport, jak również na wypadek potrzeby zasiłku dla tych, którzy otrzymują przymusowe paszporty — obowiązany jest fundusz krajowy zwrócić także i tej gminie, która poniosła te wydatki — jakkolwiek nie jest stacją szupasową.

Wnioskodawca:
Kiweluk w. r.

Dr. K. Lewicki, Sodomora, Dr. Kurowiec, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Oleśnicki, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Skwarko, Winniczuk, Sandulak.

W n i o s e k

posła Sodomory i tow. w sprawie rezolucyi do c. k. Rządu w przedmiocie wydania niżej wyszczególnionych zarządzeń co do kolei państwowych.

Administracja kolei państwowych obowiązana bezsprzecznie obok starań o rentowność tych kolei liczyć się także z aktualnymi potrzebami ludności i uwzględniać je szczególnie tam, gdzie uwzględnienie nie wymaga szczególnych ofiar finansowych.

Zarząd kolei państwowych w Galicyi nie liczy się pod wielu względami z temi potrzebami — i z tego powodu konieczne są niektóre zarządzenia i reformy przede wszystkim w interesie biedniejszych klas ludności, — a tak samo specjalnie w interesie ludności ruskiej.

Chcąc dać wyraz podnoszonym często w tym kierunku, a zupełnie usprawiedliwionym życzeniom — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. Rząd o jak najrychlejsze przeprowadzenie w administracji c. k. kolei państwowych na galicyjskich liniach następujących reform i zarządzeń, a mianowicie:

1) zaprowadzenie przy pociągach osobowych i mieszanych, szczególnie w lokalnym obrocie, wozów czwartej klasy z możliwie najniższymi cenami i z uwolnieniem kart jazdy tą klasą od podatku;

2) skasowanie podatku od kart jazdy trzecią klasą;

3) przyznanie zniżek ceny jazdy, przysługujących dziś c. k. urzędnikom państwowym, — urzędnikom autonomicznym, nauczycielom ludowym i księżom;

4) przyznanie według możności jak największego niżenia nbogiej szkolnej młodzieży udającej się do szkół lub wracającej ze szkół;

5) zaprowadzenie kart jazdy w języku ruskim;

6) zaopatrzenie budynków stacyjnych w Galicyi wschodniej, na których jeszcze niema ruskich napisów — w napisy ruskie;

7) zarządzenie, iżby odjazd pociągów

na stacjach wschodnio-galicyjskich i nazwy stacyj również w języku ruskim wywoływane były.

Wnioskodawca:
Sodomora w. r.

Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, A. Staruch, Winniczuk, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Skwarko.

W n i o s e k

posła Sandulaka i tow. w sprawie wezwania rządu o uwolnienie w drodze ustawodawczej od podatku konsumcyjnego sprzedaży mięsa w wypadkach koniecznego zarznięcia bydła.

Trafia się często, że gospodarz wiejski musi dorznąć bydłę, któremu zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, niepowodujący jednak niezdatności mięsa do spożywania.

Mięso z takiego bydłęcia sprzedaje się oczywiście za bardzo małą cenę, która choć w części może pokryć tę wielką stratę, jaką ponosi właściciel odnośnej sztuki bydła.

Jednak i to staje się dla właściciela niemożliwem wobec faktu, że i od takiego mięsa musi on płacić podatek konsumcyjny.

Z tego powodu podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przedłożył Radzie państwa projekt noweli do ustawy o podatku konsumcyjnym od mięsa, na podstawie której mięso z zarzniętego w podobnych wypadkach bydłęcia wolneby było od podatku konsumcyjnego.

Wnioskodawca:
Sandulak w. r.

Sodomora, Dr. K. Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Makuch, Skwarko, A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Oleśnicki, Winniczuk.

W n i o s e k

pośla dra Oleśnickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień krajowej ustawy o rybołówstwie z 31. października 1887 l. 37 Dz. u. kr.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

U s t a w ę

z dnia . . . . . zmieniającą niektóre postanowienia krajowej ustawy o rybołówstwie z 31. października 1887 l. 37 Dz. u. k.

Art. I.

§§. 11, 13, 15, 42 i 48 ustawy z 31. października 1887 l. 37 Dz. u. kr. tracą w swojej dotychczasowej treści obowiązującą moc, a w ich miejsce mają obowiązywać następujące postanowienia:

§. 11.

Jeżeli jedno prawo rybołówstwa obejmuje cały rewir rybacki bez względu na to, czy znajduje się ono w wyłącznym posiadaniu jednej osoby, lub w posiadaniu większej ilości osób — to ten rewir na czas, jak długo te stosunki istnieć będą, ma być uznanym na żądanie uprawnionego za rewir własny, t. j. taki rewir, w którym wykonywanie prawa rybackiego przysługuje osobie to prawo posiadającej przy zachowaniu postanowień niniejszej ustawy.

Rewir rybacki ma być uznany za własny także wówczas, kiedy więcej praw rybołówstwa go tworzy, przyczem wszyscy uprawnieni żądają zgodnie uznania rewiru za własny.

Kiedy w związku z takim rewirem pozostają przekopy, które w myśl §. 10. nie mogą być przeciw woli uprawnionych włączone do rybackiego rewiru — to ta okoliczność nie wyklucza prawa żądania, aby ten rewir uznano za wolny.

§. 13.

W wypadkach, gdzie został uznany za własny rewir należący do większej ilości uprawnionych, rolne gospodarstwo w tym rewirze i wzajemne stosunki uprawnionych uczestników mają być unormowane w myśl §. 37. tej ustawy.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze, przeznaczonym do dzierżawienia, będzie prawo rybołówstwa oddane w dzierżawę bez podziału co do przestrzeni w drodze rozpisania się mającej pertraktacji ofertowej oferentowi podającym najwyższy czynsz dzierżawny. W wypadkach, gdzie rewir leży na terytorium jednej gminy katastralnej, przeprowadzi ową pertraktację ofertową zwierzchność tej gminy — we wszystkich innych powiatowa władza polityczna. Czas dzierżawny wynosi 6 (sześć) lat.

§. 42.

Uprawnionym do wykonania prawa rybołówstwa i ich personalowi dozwala się za uwiadomieniem właściciela, a w razie jego nieobecności kogokolwiek z tegoż domowników wstąpić na cudze brzegi i ntwierdzić na nich przyrządy do łowienia ryb, jednakowoż z zachowaniem wszelkiej ostrożności przed możliwą szkodą i za wynagrodzeniem wyrządzonej szkody.

Możność ta jednak nie rozciąga się na te grunta, które jako przynależność domów mieszkalnych, gospodarczych i fabrycznych, lub podobnych budynków są wraz z nimi odroezone, jak również na gruntach, które skutkiem omurowania, oparkania lub z innych powodów są niedostępne dla cudzych osób.

§, 48.

Żądania opisane w §. 47, co do wstrzymania zanieczyszczenia wód i umożliwienia ciągnąć ryb, nie mogą jednakowoż nawet przy zachodzących warunkach §. 47. być uwzględnione tam, gdzie chodzi o wyko-

nianie użytkowania wody na cele rolnego gospodarstwa, które przysługiwało wykonującym jeszcze przed wprowadzeniem w życie ustawy z 31. października 1887 l. 37 Dz. u. kraj., lub też gdzie mające się przedsiębrać miary nie są w stanie spowodować odpowiednie podniesienie rybnego gospodarstwa.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia, a co się tyczy rewirów wydzierżawionych na podstawie ustawy z 31. października 1887, z chwilą nkończenia peryodu dzierżawy.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, w. r.

A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Skwarko, Kiweluk, Dumka, Makuch, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dr. Kurowiec, Winniczuk, Dr. K. Lewicki.

Marszałek oznajmia, że wnioski nagłe umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia, a wnioski zwykłe na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Przemawia p. Korol w sprawie formalnej i protestuje przeciw podaniu w języku polskim do wiadomości Izby zgłoszonych wniosków i interpelacyi przez posłów ruskich, i prosi by na przyszłość to się nie powtórzyło.

Marszałek oznajmia, że życzenie p. Korola jest słuszne i stanie mu się zadość.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następane na dzień 17. września 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Podpisani przedkładają do uchwały Wysockiego Sejmu .

W n i o s e k .

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej §§. 19. i 37. statutu krajowego.

We Lwowie, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:
Adam w. r.

Głabiński, Bandrowski, Leo, Battaglia, Skarbek, Kleski, Federowicz, Maryewski, Ciuchciński, Rayski, Jabłoński, Tertil, Jahl, Loewenstein, Rittel, Schätzel.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 19. i 37. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje

Art. I.

Postanowienia §§. 19. i 37. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20, opiewać mają, jak następuje:

§. 19.

Sejm jest powołany:

1. do obradowania i stawiania wniosków:

a) w przedmiocie obwieszczonych powszechnych ustaw i urzędzeń ze względu na ich szczególne oddziaływanie na dobro kraju,

b) w sprawie wydania powszechnych ustaw i zarządzeń, których wymagają potrzeby i dobrobyt kraju;

2. do czynienia propozycyi we wszystkich przedmiotach, co do których rząd wzywa jego rady;

3. do kontrolowania całej działalności państwowych władz administracyjnych (szkolnych, skarbowych) i ich organów zapomocą środków regulaminem sejmowym wskazanym, a w szczególności państwowych władz administracyjnych, działających w kraju, niemniej do pociągania namiestnika do odpowiedzialności za wszelkie naruszenia ustaw. Sejm ma przeto prawo interpelowania namiestnika we wszystkich sprawach, dotyczących rządowej działalności jego i działalności podwładnych mu organów, badania aktów administracyjnych państwowych władz w kraju, — domagania się od namiestnika wyjaśnień co do wnoszonych petycji, — mianowania komisji, którym ze strony namiestnika ma być udzielona potrzebna informacja, wreszcie wyrażenia swego zapatrywania na działalność namiestnika i podwładnych mu organów we formie adresów lub rezolucyj.

Odpowiedzialność namiestnika wobec Sejmu określi bliżej osobna ustawa.

§. 37.

Namiestnik Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim albo też wyznaczeni przezeń komisarze mają prawo jawienia się w Sejmie i zabierania głosu każdego czasu.

Gdyby przy rozprawach potrzebnem lub pożądanem było dla udzielenia wiadomości i wyjaśnień delegowanie członków władz rządowych, Marszałek zwróci się w tym celu do przełożonych tych władz

Sejm ma prawo zażądać obecności namiestnika lub komisarza rządowego przy obradach, oraz domagać się od niego wyjaśnień.

Na interpelacye posłów może namiestnik lub komisarz rządowy odpowiadać na tychmiast, przyrzec odpowiedzieć na następnem posiedzeniu lub odmówić odpowiedzi z podaniem powodów.

Posłowie mają prawo żądać otwarcia rozprawy nad odpowiedzią namiestnika lub komisarza rządowego.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Protokół

3. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Jan Kiweluk.

Obecnych posłów 137.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 1-go posiedzenia uważa za przyjęty gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 2-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 17. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 287, 294 do 305, 307, 310, 312, 315, 316, 318, 320, 322, 323, 325—330, 333, 335—338, 340 do 342, 344, 347, 349, 356, 389—391, 397,

398, 400—402, 405, 407, 408, 413, 415 do 420, 424, 426—428, 451, 452.

Komisji szkolnej: L. s. 285, 286, 288, 292, 306, 309, 311, 313, 314, 324, 353 do 355, 357, 358, 359, 392—396, 399, 404, 409, 410, 414, 422, 423, 429.

Komisji solnej: L. s. 289

Komisji prawniczej: L. s. 290, 291, 339, 343, 411.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 293, 403.

Komisji wodnej: L. s. 425.

Komisji podatkowej: L. s. 308, 331.

Komisji przemysłowej: L. s. 449, 450,

Komisji administracyjnej: L. s. 317, 334, 346, 350, 351, 360, 412.

Komisji drogowej: L. s. 319, 332, 345, 352, 406.

Wydziałowi krajowemu: L. s. 348.

Komisji kolejowej: L. s. 421.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze pp. Mieczysław Urbański i Iwan Kiweluk odczytują w sposób przepisany w §§. 19 i 73 regulaminu przytoczone poniżej wnioski i interpelacje.

Marszałek oznajmia, że z wnioskami postąpi regulaminowo, interpelację zaś odstąpi p. komisarzowi rządowemu.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do załatwienia wniosków nagłych.

Następuje:

Wniosek nagły p. Szweda, wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły

Mieszkańców gminy Juszczyzna powiatu żywieckiego nawiedziła dnia 17 lipca b. r. straszna i niepamiętna burza połączona z gradem i oberwaniem chmury, która nie tylko ziemiopłody w polu na przestrzeni 560 morgów doszczętnie zniszczyła — 49 zabudowań mieszkalnych i gospodarczych uniosła — dalej — 32 sztuk bydła i koni zatopila — przyodziewę żywność, wozy i ruchomości zabrała, ale co smutniejsza, że w tej katastrofie utraciło życie 21 ludzi i zginęli także ojcowie rodzin.

Straszne to spustoszenie i nędza nie do opisanja, a szkoda urzędownie oszacowana wynosi 155 tysięcy koron.

Z pierwszą pomocą pośpieszył Jego Wysokość Arcyksiążę Karol Stefan. Wysoki Rząd dał także znaczniejsze wsparcie, ale to wszystko na wyżywienie ludności, na zabudowanie domów i zasiew gruntów jest niewystarczające.

Wysoki Sejm raczy tej nieszczęśliwej gminie uchwalić wydatniejsze wsparcie.

We Lwowie, dnia 16 września 1908.

Wnioskodawca:

Szwed.

Skwarko, Kiweluk, Pastor, Winniczuk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Tymoteusz Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Kurowiec, Korol, Krynicki, Staruch Antoni.

P. Szwed uzasadnia nagłość tego wniosku, który Izba bez rozprawy uchwala.

Następnie uzasadnia p. Szwed sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala przekazanie tego wniosku p. Szweda komisji budżetowej.

Następnie wniosek nagły p. Battaglii w sprawie pomocy publicznej dla dotkniętych klęskami elementarnymi.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły

posła Battaglii i towarzyszy w sprawie pomocy publicznej dla dotkniętych klęskami elementarnymi.

Zważywszy, że przewidywane rozmiary pomocy publicznej dla dotkniętej klęskami elementarnymi ludności wynosząca zaledwie drobną część istotnych szkód.

Zważywszy, że poza doraźnymi zapomogami najracjonalniejszym środkiem pomocy w podobnych wypadkach jest wykonanie robót publicznych na wielką skalę.

Zważywszy, że niezależnie od potrzeby dopomożenia ludności przez roboty publiczne, coraz bardziej piekącą staje się potrzeba skoncentrowania robót około budowy i poprawy dróg i mostów, regulacji rzek i t. p. na krótki okres czasu na to, by z jednej strony stworzyć jak najszybciej skuteczną zapórę dalszym klęskom, z drugiej strony zapobiedz niszczeniu dawniejszych robót przez zbyt powolne ich kontyonowanie, oraz nadmiernym przy tym systemie wydatkom konserwacyjnym.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zaciągnięcie pożyczki krajowej w wysokości kilkudziesięciu milionów koron celem przeprowadzenia — z pomocą finansową państwa — większych robót publicznych, w szczególności drogowych i wodno-regulacyjnych w czasie krótszym od ustalonego dotychczasowymi programami i wogóle w tempie jak najszybszem.

Poleca się Wydziałowi krajowi, by w ciągu dwu tygodni przedłożył Sejmowi szczegółowe wnioski co do wysokości, oraz sposobu zaciągnięcia oprocentowania i umorzenia pożyczki, co do programu wspomnianych robót, oraz co do przyczynienia się państwa do ciężarów, które z zaciągnięcia pożyczki dla skarbu krajowego wynikną.

We Lwowie, dnia 16 września 1908.

Wnioskodawca :
Battaglia.

Bednarski, Niementowski, Adam, Schätzel, Merunowicz, Tertil, Jabłoński, Leo, Federowicz, Kleski, Skarbek, Sare, Doliński, Bandrowski, Rittel, Landau, Głabiński, Michałowski, Ciucheński, Sala.

P. Battaglia uzasadnia nagłość tego wniosku,

Przemawia p. Skarbek.

Przemawia p. Stapiński.

Izba uchwała nagłość wniosku.

Następnie uzasadnia p. Battaglia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Battaglii komisji budżetowej.

Zgłoszone zaś wnioski zwykłe i interpelacya opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 16 i 18 statutu krajowego.

Lwów, dnia 17. września 1908.

Wnioskodawca :
Sala w. r.

Kleski, Battaglia, Głabiński, Michałowski, Tertil, Skarbek, Loewenstein, Ciucheński, Rutowski, Bandrowski, Jabłoński, Maiss, Bednarski, Landau, Rittel, Doliński, Sare, Maryewski.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861, Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem ogłoszonego ces. patentem z 26. lutego 1861. Nr. 30. Dz. u. p. opiewać mają, jak następuje:

§. 16.

Sejm jest powołany do współdziałania w pełnieniu władzy ustawodawczej w miarę postanowień cesarskiego dyplomu z 20. października 1860 Nr. 226 Dz. u. i Art. III. ustawy zasadniczej z 26. stycznia 1907 Nr. 15 Dz. u. p.

§. 18.

Jako sprawy krajowe uznaje się wszystkie przedmioty ustawodawstwa, które nie zostały ustawami zasadniczymi jako wspólne wszystkim królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym wyraźnie przekazane ustawodawstwu Rady Państwa, a więc:

I. wszystkie zarządzenia w sprawach:

1) kultury krajowej. Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkeya rolnicza leśna, oraz obrobienie i użytkowanie poświęconych jej obszarów kraju, jak rolnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, tępienie szkodników rolnych i leśnych, użytkowanie, kierowanie i ochrona od wód, melioracye, zabudowanie potoków górskich, regulacya i wykupno służebności i pastwiskowych i t. d., następnie wszelkie sprawy ustroju agrarnego, jak:

przepisy o rolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególnie przepisy o dzieleniu spadków nieruchomości włościńskich, o agrarnych operacjach i t. d., niemniej udział w urządzeniu kredytu rolnego, w organizacyi zawodów rolniczego i leśnego, w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie i t. d.

2) gmin i obszarów dworskich, tudzież organizacyi samorządnych władz administracyjnych;

3) Rady szkolnej krajowej, szkół politechnicznych, realnych, zawodowych, seminariów nauczycielskich;

4) wewnętrznego urzędnictwa ksiąg gruntowych;

5) corocznego uchwalania budżetu krajowego i krajowych zamknięć rachunkowych, oraz uchwalania absolutoryum, zaciągania pożyczek krajowych, konwersyi długów krajowych, pozbywania, obciążania i przemiany nieruchomości majątku krajowego, nakładania dodatków od podatków państwowych, ustanowienia samoistnych opłat i podatków na rzecz kraju i innych ciał samorządnych oraz wprowadzania monopolów krajowych;

6) publicznych budowli, zakładów dobroczynnych i innych uposażonych z funduszków krajowych;

II. Bliższe zarządzenia w ramach ustaw państwowych w sprawach:

1) szkół ludowych i gimnazyów w ramach zasad nauczania, zakreślonych ustawami państwowymi.

2) organizacyi państwowych władz administracyjnych, będącej w związku z organizacyą władz administracyjnych, w ramach zarysów organizacyi władz administracyjnych zastrzeżonych, w §. 11. l. 1. ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867. Nr. 141. Dz. u. p. ustawodawstwu państwowemu;

3) kościelnych;

4) dostarczania podwód i zakwaterowania wojska;

III. Zarządzenia co do innych przedmiotów, dotyczących dobrobytu lub potrzeb kraju, przekazanych reprezentacyi krajowej specjalnymi ustawami i zarządzeniami.

IV. Wszystkie inne sprawy nie zastrzeżone wyrażnie ustawodawstwu państwowemu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wechodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Podpisani przedkładają do uchwały Wysokiego Sejmu:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 8., 17. i 22. statutu krajowego.

We Lwowie, dnia 15. września 1808.

Wnioskodawca:

Schätzel.

Doliński, Tertil, Kleski, Głabiński, Leo, Rayski, Jahl, Bednarski, Skarbak, Jabłoński, Michałowski, Maiss, Merunowicz, Ciuchciński.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postawienia §§. 8., 17. i 22. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, ogłoszonego ces. pat. z dnia 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 8., 17. i 22. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z dnia 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p. opiewać mają, jak następuje :

§. 8.

Sejm zbiera się na podstawie Najwyższego zwolania przynajmniej raz do roku, i to, o ile cesarz inaczej nie postanowi, w krajowym stołecznem mieście Lwowie. Obrady Sejmu trwać będą corocznie przynajmniej przez czas trzech miesięcy.

§. 17.

Projekty ustaw w sprawach krajowych wchodzić do Sejmu bądź jako przedłożenie rządowe, bądź jako przedłożenie Wydziału krajowego, bądź jako wnioski komisji sejmowych lub jako samoistne wnioski posłów sejmowych (§. 35.).

Do każdej ustawy krajowej potrzeba jest uchwała Sejmu i sankcyi cesarskiej. Prawo przedkładania ustaw do sankcyi cesarskiej i ich kontrasygnowania służy marszałkowi krajowemu wraz z namiestnikiem kraju i ministrem dla Galicyi.

Wnioski, zmierzające do wydawania ustaw, odrzuconych przez cesarza lub przez Sejm, nie mogą być przedkładane powtórnie na tej samaj sesyi sejmowej.

§. 22.

Sejm obraduje i uchwała w przedmiocie środków potrzebnych do spełnienia jego zadań.

W tym celu uchwała dodatki do podatków państwowych, samoistne opłaty, monopole krajowe i podatki, wymagające dla mocy obowiązującej cesarskiego zatwierdzenia.

Sejm ma prawo bez zatwierdzenia cesarskiego nakładać i pobierać dodatki do

bezpośrednich podatków państwowych, aż do wysokości 100% tych podatków.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W n i o s e k.

Z uwagi na to, że podczas gdy inne kraje koronne poczyniły już kroki o spieszniejszym zaprowadzeniu w nich szkół średnich nowego typu mianowicie gimnazyów realnych, lub realnych reformowanych, które zwracając obecny system wykształcenia młodzieży na tory więcej realne, są bardzo pożądaną nowością, w naszym kraju w tym kierunku nie uczyniono, z uwagi na to, że miasto Przemyśl odczuwając żywo potrzebę szkoły realnej już od szeregu lat czyni zabiegi o utworzenie takiej szkoły w Przemyślu, a obecnie właśnie wobec postanowionego wprowadzania szkół średnich nowego typu, nadarza się nader dobra sposobność zadość uczynienia tej potrzebie bez kosztów, gdyż w Przemyślu obok dwóch pełnych gimnazyów: pierwszego z językiem wykładowym polskim i drugiego z językiem wykładowym ruskim, władze szkolne tworzą obecnie trzecie gimnazjum z językiem wykładowym polskim, w którym z bieżącym rokiem szkolnym otworo klasę piątą, a które z łatwością i bez kosztów da się przekształcić w szkołę średnią nowego typu i zastąpi szkołę realną, podpisani wnoszą.

Wysoki Seim raczy uchwalić :

Wzywa się Rząd, aby gimnazjum III. z językiem wykładowym polskim w Przemyślu przekształcił już z początkiem roku szkolnego 1909/10 w gimnazjum realne reformowane.

Wnioskodawca :
Doliński w. r.

Maryewski, Sala, Michałowski, Czajkowski, Bednarski, Schätzel, Maiss, Kleski, Głabiński, Skarbek, Jahl, Jabłoński, Tertil, Battaglia, Merunowicz.

Ze względu na doniosłość i celowość reformy zainicjowanej przez c. k. Ministerstwo oświaty w kierunku zmiany programu wykształcenia uczniów szkół średnich do celów bardziej realnych i z obawy, że założona takim trudem i kosztem c. k. Szkoła realna w Tarnowie cieszy się tylko dlatego dość małą frekwencją, że nie zapewnia uczniom prawa wstępu na uniwersytet, co mogłoby narazić na szwank cel, dla którego szkoła ta została założoną — czynimy

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z początkiem roku szkolnego 1909/10 przeprowadził przekształcenie c. k. wyższej szkoły realnej w Tarnowie w gimnazjum realne nowego typu.

We Lwowie, 16. października 1908.

Wnioskodawcy
Tertil i Battaglia.

Schätzel, Sare, Bandrowski, Adam, Kleski, Michałowski, Bednarski, Jabłoński, Maiss, Federowicz, Żardecki, Doliński, Sala, Skarbek, Jahl, Maryewski.

W n i o s e k

posła Dr. Iwana Kurowca i tow. w sprawie udzielenia surowicy lub odpadków solnych wszystkim gminom kałuskiego powiatu.

Ponieważ nieustające deszcze i wylewy rzek oraz potoków górskich, jakie nawiedziły powiat kałuski, zamuliły i zniszczyły paszę tak, że gospodarstwom, których główną podporą w tym powiecie jest chów rogatego bydła, grozi skutek zły a nawet braku paszy zupełna ruina, stawiają podpisani wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o wyjednanie u Wysokiego c. k. Skarbu surowicy lub odpadków solnych dla wszystkich gmin kałuskiego powiatu.

Wnioskodawca:

Dr. Iwan Kurowiec, w. r.

Oleśnicki, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Tracz, Dr. K. Lewicki, Kołpaczkiewicz, Makuch, Skwarko, Kiweluk, Korol, Winniczuk, Krysowaty, Senyk, Hanczakowski.

W n i o s e k

posła Dr. Iwana Kurowca i tow. w sprawie pobudowania Mostów na rzece Łomnicy w Dobrowlanach i Podmichalu powiatu kałuskiego.

Ponieważ droga wiodąca przez wieś Dobrowlany i Podmichale, tak jedna, jak i druga są jedynym połączeniem dla całej podgórskiej okolicy i lasów kameralnych z miastem powiatowem Kałuszem, które wskutek częstych wylewów wody każdego roku staje się przez dłuższy czas niemożliwym, a mieszkańcy całego podgórze z powodu częstych przerw w komunikacji ponoszą nieobliczalne straty, stawiają podpisani wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwala się budowę z funduszków krajowych mostów na rzece Łomnicy na drogach wiodących przez wsie Dobrowlany i Podmichale.

Wnioskodawca:

Dr. Iwan Kurowiec w r.

Dumka, Oleśnicki, Senyk, Sodomora, Kołpaczkiewicz, T. Staruch, A. Staruch, Dr. K. Lewicki, Makuch, Kiweluk, Winniczuk, Hanczakowski, Korol, Krysowaty, Tracz, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do J. E. Paua Namiestnika w sprawie wyborów gminnych

w gminie Jabłonica w powiecie nadwórnianiańskim.

W gminie Jabłonica w powiecie nadwórnianiańskim urzęduje już od 10 lat rada gminna, a właściwie już od czterech lat niema żadnej rady ani zwierzchności gminnej, bo większa połowa radnych bądźto wymarła, bądź zrezygnowała, jak również przed dwoma laty zrezygnował naczelnik gminy i zastępca naczelnika.

Z tego powodu panuje w gminie straszna anarchia, rada gminna nie może odbyć żadnego posiedzenia dla braku kompletu, a gminą rządzi pisarz według własnej woli!

W przeciągu ostatecznych czterech lat odbywały się cztery razy wybory do nowej rady, ale zawsze bezskutecznie, bo niezadowoleni wyborcy wnosili za każdym razem protest do namiestnictwa, które unieważniało wybory.

Ostatni raz odbyły się wybory do rady gminnej jeszcze na wiosnę 1907 r., jednakowoż przeciw wyborowi I. koła wniesiono protest, którego dotąd nie załatwiono.

Z tego powodu zapytują podpisani:

Czy J. Ekscelencyi są znane powyższe fakta?

Czy Ekscelencyja jest skłonny zarządzić jak najrychlej rozstrzygnięcie protestu wniesionego przeciw wyborowi do rady gminnej w gminie Jabłonica nadwórnianiańskiego powiatu i ukonstytuowanie nowej rady gminnej?

Interpelant
Iwan Sandulak.

Koroi, Winniczuk, Hanczakowski, Tracz, Dr. Krynicki, Sodomora, Oleśnicki, Dr. K. Lewicki, Makuch, Kiweluk, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Dr. Kurowiec, Dumka.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

1. Wybór 4 sekretarzy, 4 kwestorów, 12 rewidentów.

2. Wybór komisji:

administracyjnej	z 21 członków
bankowej	„ 15 „
budżetowej	„ 25 „
drogowej	„ 21 „
gminnej	„ 21 „
gosp. krajowego	„ 21 „
górnictwej	„ 15 „
kolejowej	„ 15 „
petycyjnej	„ 21 „
podatkowej	„ 15 „
prawniczej	„ 15 „
przemysłowej	„ 21 „
reform agrarnych	„ 21 „
reformy wyborczej	„ 25 „
sanitarnej	„ 15 „
solnej	„ 15 „
szkolnej	„ 21 „
wodnej	„ 15 „
dyscyplinarnej	„ 6 „

Przemawia p. Głabiński i wnosi na odroczenie wyboru sekretarzy, kwestorów, rewidentów, komisji: budżetowej, reformy wyborczej i gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała odroczenie powyższych wyborów.

Przemawia p. Głabiński i wnosi o powiększenie ilości członków komisji administracyjnej i przemysłowej z 21 na 25.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Głabińskiego.

Przemawia p. Głabiński i wnosi o wybór członków do komisji jak propozycya w drukowanej na rozdanych w Izbie kartkach, t. j. z uwzględnieniem powiększenia komisji administracyjnej i przemysłowej z 21 na 25 członków.

Marszałek wzywa posłów, by oddawali kartki łącznie na wybór członków komisji administracyjnej, bankowej, drogowej, gospodarstwa krajowego, górniczej, kolejowej, petycyjnej, podatkowej, prawniczej, przemysłowej, sanitarnej, solnej, szkolnej i wodnej.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Krzeczunowicza, E. Mycielskiego, Kurowca, Schätzla, Stefczyka, a posłów do oddawania kartek.

Po chwili p. Schätzl zdej sprawę z wyniku skrutynium wyboru.

Głosowało 121 posłów. Absolutna większość 61. Otrzymali po 121 głosów posłowie następujący do następujących komisji, a mianowicie:

Komisja administracyjna:

Badeni Stanisław Henryk, Cieński Leszek, Doliński, Dudykiewicz, Garapich, Hupka, Jaworski, Krężel, Krzysztofowicz, Laskowski, Maiss, Makuch, Mycielski Stanisław, Niezabitowski, Rittel, Schätzl, Skolyszewski, Stapiński, Staruch Tymoteusz, Styła, Tarnowski Zdzisław, Tertil, Trzeciński, Wodzieki, Wrześniowski.

Komisja bankowa:

Adam, Gorayski, Hupka, Kraiński Władysław, Lewicki, Leo, Löwenstein, Maryewski, Moysa, Niezabitowski, Sękowski, Skalkowski, Stefczyk, ks. Senyk, Żardecki.

Komisja drogowa:

Czaykowski, Czech, Doliński, Dumka, Głębocki, Jampolski, Jedynek, Jędrzejowicz, Kiweluk, Kleski, Kolpaczkiwicz, Lewakowski, Męciński, Moysa, Obertyński, Sala, Sare, Skrzyński, Sozański, Tyszkiewicz, Urbański.

Komisja gospodarstwa krajowego:

Battaglia, Brunicki Julian, Brykezyński, Cielecki, Cipser, Czartoryski, Gorayski, Kędzior, Kleski, Krynicki, Krzysztofowicz, Kurowiec, Marszałkiewicz, Obertyński, Schnell,

Skarbek, Skwarko, Tarnowski Zdzisław, Theodorowicz Antoni, Wasung, Vivien.

Komisja górnicza:

Adam, Długosz, Głębocki, Gorayski, Halban, Hanczakowski, Kolischer, Kurowiec, Lewakowski, Męciński, Mycielski Edward, Niementowski, Potocki, Tyszkiewicz, Zamoyski.

Komisja kolejowa:

Battaglia, Czech, Federowicz, Górski, Kolischer, Korytowski, Kraiński Wład., Lubomirski K, Męciński, Myjak, Skolyszewski, Skwarko, Skrzyński Tracz, Vivien.

Komisja petycyjna:

Badeni Stanisław Henryk, Bednarski, Cieluch, Ciucheński, Głębocki, Haempel, Horodyski, Jedynek, Kleski, Krzeczunowicz, Michałowski, Mycielski Edward, Myroniuk-Zajczuk, Ptak, Staruch Antoni, Stojalowski, Szwed, Teodorowicz Antoni, Weiser, Winniczuk, Wrześniowski.

Komisja podatkowa:

Gołuchowski, Götz, Horodyski, Kraiński Wincenty, Krzeczunowicz, Landau, Lewicki, Loewenstein, Milewski, Pastor, Paygert, Sapięha, Styła, Schätzl, Tracz.

Komisja prawnicza:

Bis, Brunicki Adolf, Czaykowski, Fierich, Fruehtmann, Górski, Hanczakowski, Kiweluk, Jaworski, Landau, Maiss, Stapiński, Skalkowski, Tertil, Wrześniowski.

Komisja przemysłowa:

Adam, Battaglia, Długosz, Federowicz, Götz, Halban, Kiweluk, Kolischer, Lewakowski, Lubomirski Andrzej, Milewski, Mycielski Edward, Mycielski Stanisław, Rittel, Rutowski, Sapięha, Sare, Sękowski, Sobolewski, Staruch Tymoteusz, Tracz, Tyszkiewicz, Weiser, Zamoyski, Żardecki.

Komisja sanitarna:

Bednarski, Bernadzikowski, Cipser, Czaykowski, Federowicz, Gniewosz, Gołuchowski,

Jabłoński, Kraiński Wincenty, Kurowiec, Mars, Myroniuk-Zajaczk, Sare, Sobolewski, Trzeciecki.

Komisya solna:

Garapich, Głębocki, Korytowski Juliusz, Krysowaty, Krzeczunowicz, Landau, Maiss, Merunowicz, Mycielski Edward, Potocki, Sandaluk, Sapięha, Styła, Wasung, Zamoy-ski.

Komisya szkolna:

Adam, Badeni Stanisław Henryk, Bandrowski, Bilezewski, Cielecki, Cieński Tadeusz, Czartoryski, Dembiński, Długosz, Dudykiewicz, Halban, Jedynek, Laskowski, Lewicki, Makuch, Michałowski, Piniński, Rayski, Tarnowski Stanisław, Teodorowicz Józef, Wasung.

Komisya wodna:

Bojko, Brunicki Julian, Gorayski, Jaworski, Kędzior, Kolischer, Kozłowski, Krynicki, Lubomirski Andrzej, Lubomirski Kazimierz, Niementowski, Oleśnicki, Sare, Sozański, Staduicki.

Komisya reform agrarnych:

Brykezyński, Czecz, Garapich, Górski, Hupka, Jędrzejowicz, Kręzel, Lubomirski Kazimierz, Makuch, Mycielski Stanisław, Paygert, Rayski, Sala, Sapięha, Senyk, Sękowski, Skarbek, Skwarko, Stefczyk, Tarnowski Zdzisław, Witos.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru, następnie oznajmia, że obecnie przystępuje Izba do wyboru komisji dyscyplinarnej. Wybór odbędzie się kuryami — przedewszystkiem z kuryi gmin wiejskich.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. ks. Senyka, Lewakowskiego i Sękowskiego, a posłów wzywa do oddawania kartek.

Sekretarz p. Wasung czyta spis posłów z kuryi gmin wiejskich, a ci oddają kartki.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi miast i Izb handlowych.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Dolińskiego, Rittla i Federowicza, a wskutek chwilowej nieobecności tegoż p. Landaua.

Sekretarz p. Wasung odczytuje spis posłów z kuryi miast i Izb handlowych, a posłowie oddają kartki.

Marszałek oznajmia, że zarządza obecnienie wybór jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości, a do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Głębockiego, Krzysztofowicza i Laskowskiego.

Sekretarz p. Wasung odczytuje spis posłów wybranych z kuryi większych posiadłości, a posłowie z tej kuryi oddają kartki.

Po chwili wzywa Marszałek p. Dolińskiego do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi miast i Izb handlowych.

P. Doliński zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 20 posłów. Absolutna większość 11. Głosów 20 padło na p. Maissa.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyboru.

Marszałek oznajmia, że zarządza wybór trzech członków do komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu, a do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Federowicza, Witosę, Tyszkiewicza i Traęza — posłów wzywa do oddawania kartek.

P. Sękowski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka do komisji dyscyplinarnej z kuryi gmin wiejskich. Głosowało 60. Absolutna większość 31. Głosów 60 otrzymał p. Lewakowski.

P. Laskowski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka do ko-

misyi dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości.

Głosowało 33 posłów. Absolutna większość 17. Głosów 33 padło na p. M. Urbańskiego.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyborów.

Marszałek wzywa p. Tyszkiewicza do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru trzech członków komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu.

P. Tyszkiewicz zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 92 posłów. Absolutna większość 47.

Głosów 92 padło na p. Pinińskiego, głosów 91 na p. Stadnickiego, a głosów 89 na p. Korola. Głosów 3 otrzymał p. Oleśnicki, a 1 głos p. Cieński Tadeusz.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru.

Marszałek wzywa wybrane komisje do ukonstytuowania się i do podania do jego wiadomości rezultatu ukonstytuowania się. Następnie oznajmia, które sale dla poszczególnych komisji wyznaczone zostały na dzień jutrzejszy i o której godzinie mają zebrać się komisje w celu ukonstytuowania się.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Gródku Jagiellońskim na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Reprezentacji powiatowej w Gródku Jagiellońskim zezwala się w myśl postanowień §. 23. ustawy z dnia 17. czerweca

1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w roku 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 50% (pięćdziesiąt) od państwowych podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatkuna cele drogowe, przepisanego §. 12 ust. z 10-go grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przymuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Andrychów powiat Wadowice na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Andrychów, powiat Wadowice, na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Gminie Andrychów, powiat Wadowice, zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1912 opłaty

gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumeyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 16 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, rozolisu i innych słodzonych napojów spirytusowych po 11 Koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 3 Koron 40 hal.

4) Od jednego hektolitra miodu po 22 Koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Andrychów.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6 ces. rozp. z 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 130 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienie co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Andrychowie a

dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniec roku 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekeyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostają uchylone postanowienia ustawy z dnia 15. kwietnia 1899 dz. u. kr. Nr. 43.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Buczacza na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwolenie gminie m. Buczacza na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmnu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie m. Buczacza zezwala się pobierać opłaty gminne od napojów spirytusowych i piwa przeznaczonych dla miejscowej konsumpcji według następującej taryfy:

1) od napojów spirytusowych, przy których zawartość alkoholowa da się oznaczyć alkoholometrem 22 h. od jednego litra alkoholu albo 22 K. od jednego hektolitra alkoholu;

2) od jednego litra rumu, araku, rozolu i wszelkich innych słodzonych napojów spirytusowych, przy których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć alkoholometrem 11 h. od litra albo 11 K. od hektolitra i wreszcie:

3) od jednego hektolitra piwa 3 K. 40 h.

Prawo poboru opłat od napojów spirytusowych ustaje z końcem roku 1909.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta Buczacza.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6 ustawy z 20. czerwca 1888 Dz. p. p. Nr. 95 w brzmieniu cesarskiego rozp. z 17. lipca 1899 Nr. 120 Dz. p. p. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Dzierżawa niniejszych opłat ma być połączoną z dzierżawą prawa propinacji w Buczaczku a to za poprzednim porozumieniem się gminy z ek. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w Buczaczku.

Art. VI.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie przestaje obowiązywać ustawa w przedmiocie opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa w gminie m. Buczacza z dnia 19. marca 1883 Nr. 62 Dz. u. kr., której czas trwania przedłużony został rozporządzeniami Wydziału krajowego z dnia 25. sierpnia 1893 Nr. 61 Dz. u. kr. i z dnia 17. stycznia 1902 Nr. 6 Dz. u. kr. wydanymi w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem we Lwowie.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Chorostków pow: Husiatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Jahl odezytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwolenie gminie Chorostków na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Chorostków, powiat Husiatyn, zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat 10 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcyi według następującej taryfy:

1) od jednego hektolitra stustopniowego alkoholu po 10 (dziesięć) koron;

2) od jednego hektolitra rozolisu, likieru, rumu, araku, esencji poncezowej i innych słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 10 (dziesięć) koron;

3) od jednego hektolitra piwa po 1 (jednej) koronie 50 h.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Chorostków.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6 ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 dz. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze admini-

stracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Chorostków a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Chorostkowie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu, uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Cieszanów, pow. Cieszanów, na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Cieszanów (powiat Cieszanów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych: piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księ-

stwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Cieszanów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcji, według następującej taryfy:

1. Od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu, którego zawartość alkoholu da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 4 (cztery) korony;

2. Od jednego hektolitra rozolisu, likieru, rumu, araku, śliwownicy, esencji ponczowej i innych słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 9 (dziewięć) koron;

3. Od jednego hektolitra piwa po 1 (jednej) koronie;

4. Od jednego hektolitra miodu, wisniakn i maliniaku po 4 (cztery) korony.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Cieszanów.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. pozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączona z dzierżawą prawa propinacji w gminie Cieszanów a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrektora galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w Cieszanowie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jodłowa (powiat Pilzno) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl, odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Jodłowa (powiat Pilzno) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie Jodłowa zezwala się pobierać

od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1910, opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumeyi, według następującej taryfy:

1. Od jednego hektolitra spirytusu, którego zawartość alkoholu da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 10 koron.

2. Od jednego hektolitra rozolisu, likieru, rumu, araku, śliwownicy, eseneyi ponczowej i innych słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 6 koron.

3. Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 1 kor.

4. Od jednego hektolitra miodu po 5 kor.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jodłowa.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899, Dz. p. p. Nr. 120 część II., wolną jest ona od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat, wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych splat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Jodłowej, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina użyć zgodne porozumienie się z c. k. Dy-

rekcją galicyjsk. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Jodłowej.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Kolbuszowej na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu po koniec r. 1910.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Kolbuszowa na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiamy co następuje:

Art. I.

Gminie Kolbuszowa zezwala się pobierać począwszy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy aż do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumeyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 11 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego alkoholu po jedenaście (11) koron.

2) Od jednego hektolitra rumu i słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po jedenaście (11) koron.

3) Od jednego hektolitra piwa po dwie (2) korony.

4) Od jednego hektolitra miodu po dwadzieściadwie (22) koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Kolbuszowa.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. u. p. Nr. 120 część II. wolną jest ona od opłaty państwowej konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z prawa poboru tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Kolbuszowa, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie z c. k. Dyrekeyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w gminie Kolbuszowa.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Krościenko (pow. Nowy Targ) na pobór podwyższonych opłat od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jabl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a.

z dnia . . . . . zezwalająca gminie Krościenko powiat Nowy Targ na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Krościenko powiat Nowy Targ zezwala się pobierać od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1920 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumcyi według następującej taryfy:

1. od jednego hektolitra napojów spirytusowych, których stopień alkoholu da

się oznaczyć 100 stopniowym alkoholometrem, po jedenaście (11) Kor. i

2. od jednego hektolitra rumu, araku, rozolisu i wszelkich innych słodzonych napojów spirytusowych bez względu na ilość zawartego alkoholu po jedenaście (11.) Kor.

3. od jednego hektolitra piwa po trzy (3) Kor. 40 hal. i

4. od jednego hektolitra miodu po cztery (4) Kor.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Krościenko.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 r. Dz. u. p. Nr. 120 cz. II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z prawa poboru tych opłat ma być złączoną do końca roku 1910 z dzierżawą prawa propinacji w gminie Krościenko, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina porozumieć się z c. k. Dyrekcją galicyjskiego funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w gminie Krościenko.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tą chwilą straci

moc obowiązującą ustawa z dnia 14. lipca 1899 Nr. 96. Dz. u. kr.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Przemysłany na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, wiśniaku i poziomeczaku.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Przemysłany na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następujące :

Art. I.

Gminie Przemysłany zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1918 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy :

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po, 11 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 Koron.

2. Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwownicy i rosolisu po 11 Koron, czyli od jednego litra po 11 halarzy.

3. Od jednego hektolitra piwa po 2 Korony.

4. Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku i poziomeczaku po 8 Koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Przemyślany.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotn handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być po koniec roku 1910 złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Przemyślanach, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniec roku 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekeyą

galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Sędziszów (pow. Ropczyce) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie m. Sędziszów (powiat Ropczyce) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gminie m. Sędziszów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumcyi według następującej taryfy :

1. Od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu, którego zawartość alkoholu da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 11 (jedenaście) Koron.

2. Od jednego hektolitra rozolisu, likieru, rumu, araku, śliwownicy, esencji porzeczowej i innych słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 11 (jedenaście) Koron.

3. Od jednego hektolitra piwa po 2 (dwie) Kor.

4. Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku po 12 (dwanaście) Kor.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina m. Sędziszów.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli Nr. 6 ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiastnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierża dochodu z tych opłat ma być złączona z dzierżawą prawa propinacyi w gminie m. Sędziszów, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego

względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Sędziszowie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Zatora i przyłączonym do niej obszarze dworskim na przedmieściu Blech na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku i wiśniaku.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie m. Zatora (powiat Wadowice) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa miodu, wiśniaku i maliniaku na dołączonym do niej obszarze dworskim i przedmieściu Blech.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gminie miasta Zatora zezwala się pobierać na dołączonym do niej obszarze dworskim i przedmieściu Blech od wejścia

w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcji według następującej taryfy:

1) od jednego hektolitra piwa dubelt po 44 hal.;

2) od jednego hektolitra piwa pojedynczego po 21 hal.;

3) od czterech litrów wódki prostej po 40 hal.;

4) od czterech litrów słodzonych napojów spirytusowych po 63 hal.;

5) od czterech litrów miodu, wiśniaku i maliniaku po 16 hal.;

Art. II.

Okręg poborowy stanowi wcielony do gminy m. Zatora obszar dworski i przedmieście Blech.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6 ces. rozporządzenia z d. 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolna jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawca dochodu z tych opłat ma być złączona z dzierżawą prawa propinacji w gminie zatorze, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina nyskać zgodne porozumienie się z c. k. dyrektora galic. fund. propinacyjnego, wzglę-

dnie z dzierżawcą prawa propinacji w Zatorze.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Żołyni miastu, pow. Łańcut, na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Żołyni miastu, powiat Łańcut, na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Żołyni miastu, zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów, przeznaczonych dla miejscowej konsumpcji, według następującej taryfy:

1) od jednego litra spirytusu, którego zawartość alkoholu da się oznaczyć stu-stopniowym alkoholometrem po dziesięć (10) halerzy;

2) od jednego litra rozolisu, rumu, araku, esencji ponczowej i innych słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stu-stopniowym alkoholometrem po pięć (5) halerzy;

3) od jednego hektolitra piwa po jedną (1) koronie;

4) od jednego litra miodu po pięć (5) halerzy.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Żółynia miasto.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6 ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 część II., wolną jest ona od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Żółynia miasto a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina uzyskać zgodne porozumienie się z c. k. Dyrekeyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Żółyni mieście.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy Kopyczyńce do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zaliczeniu gminy Kopyczyńce do miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminę Kopyczyńce powiatu husiatyńskiego zalicza się do miejscowości, podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 10. kwietnia 1900 Nr. 44 Dz. u. kr., zezwalającej gminie król. stoł. m. Krakowa na pobór na rzecz funduszu ubogich tegoż miasta opłaty gminnej od wkładek totalizatora przy wyścigach konnych w Krakowie.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . zezwalająca gminie król. stoł. miasta Krakowa na pobór na rzecz funduszu ubogich tegoż miasta opłaty gminnej od wkładek totalizatora przy wyścigach konnych w Krakowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje :

Art. I.

Gminie król. stoł. miasta Krakowa pozwala się pobierać na rzecz funduszu miejscowych ubogich pięć procent (5%) od wkładek totalizatora przy wyścigach konnych w Krakowie.

Art. II.

Powyższa opłata ma być pobieraną w ten sam sposób i przez te same organa jak i 5% opłata skarbową wprowadzona na podstawie §. 7 ustawy z dnia 31. marca 1900 Dz. p. p. Nr. 53.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie straci moc obowiązująca ustawa z dnia 10. kwietnia 1900 Nr. 44 Dz. u. kr.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Wołenowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Stryj w Wołenowie.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały.

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Wołenowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Stryj w Wołenowie.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się obszarowi dworskiemu w Wołeniowie w powiecie żydaczowskim prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Stryj w Wołeniowie, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego w dobrym stanie własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że — analogicznie do postanowień zawartych w §. 24 ust. 15 ustawy drogowej z d. 10. grudnia 1907 Nr. 155 Dz. u. kr. w razie niedopełnienia powyższego warunku uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo obszaru dworskiego w Wołeniowie.

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.;

d) od jednej osoby, wyjąwszy woźnicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego, 4 (cztery) h.;

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, cielęta zaś, źrebięta owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jordanów (powiat Myślenice) na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie Jordanów powiatu myślenickiego na pobór opłaty gminnej od psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Jordanów zezwala się pobierać opłaty gminne od każdego psa w gminie utrzymwanego w wysokości trzech (3) koron rocznie.

Art II.

Postanowienie wykonawcze oraz wskazanie wypadków, w których dozwolone będzie uwolnienie od opłaty, określi uchwała Rady gminnej, podlegająca zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

W każdym razie są wolne od opłaty

psy trzymane na uwięzi, oraz psy do celów wojskowych utrzymywane.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Posada, sanocka na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie Posada sanocka powiatu sanockiego na pobór opłaty gminnej od psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Gminie Posada sanocka zezwala się na pobór na przeciąg lat pięciu opłaty gminnej od każdego psa w gminie utrzymwanego po 2 K rocznie.

§. 2.

Postanowienie wykonawcze, oraz wskazywanie wypadków, w których dozwolone będzie uwolnienie od opłaty, określi uchwała

Rady gminnej, podlegająca zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

W każdym razie uwolnione są od opłaty psy trzymane na uwięzi, oraz psy utrzymywane do celów wojskowych.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Rymanów na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie Rymanów w powiecie sanockim na pobór opłaty gminnej od psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Gminie Rymanów zezwala się na pobór opłaty gminnej od każdego psa w gminie utrzymwanego po 3 korony rocznie na przeciąg lat dziesięciu.

§. 2.

Od opłaty wolne są psy przeznaczone do strzeżenia domów, a trzymane w dzień

na uwięzi, tudzież psy przeznaczone do celów wojskowych.

Postanowienia wykonawcze do niniejszej ustawy określi uchwała Rady gminnej, podlegająca zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Tarnobrzeg na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie Tarnobrzeg na pobór opłaty gminnej od psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Gminie Tarnobrzeg zezwala się na przeciąg lat pięciu na pobór opłaty gminnej od każdego psa w gminie utrzymywanego po 2 (dwie) K. rocznie.

§. 2.

Postanowienia wykonawcze oraz wskazanie wypadków, w których dozwolone bę-

dzie uwolnienie od opłaty, określi uchwała Rady gminnej, podlegająca zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

W każdym razie wolne są od opłaty psy trzymane na uwięzi, oraz psy utrzymywane dla celów wojskowych.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek oznamia, że Izba przystępuje do załatwienia wniosku nagłego p. Antoniego Starucha w sprawie udzielenia pomocy pogorzelncom gminy Myczkowce.

Wniosek ten opiewa

Wniosek nagły

posła Antoniego Starucha i tow.

Wysoki Sejmie

Dnia 22. marca b. r. wybuchł pożar w gminie Myczkowce w powiecie liskim. Dwunastu gospodarzom spłonęły wszystkie budynki i zapas ziarna, jaki mieli na zasiew, tak, że biedni pogorzelnicy mało co zasiali; budynków nie pobudowali, bo nie mają żadnej pomocy, aby zakupić materiał do budowy; gmina jest bardzo uboga, swego materiału nie ma, aby wspomóc biednych pogorzelników.

Stawiam przeto nagły wniosek:

Wysoki Sejm raczy udzielić 10.000 K. zapomogi dla biednych pogorzelników;

a pod względem formalnym proszę o odesłanie mego wniosku do komisji budżetowej.

Wnioskodawca:
Antoni Staruch.

Korol, Myroniuk, Zajaczk, Oleśnicki, Kiweluk, Makuch, Sandulak, Kurowiec, Winniczuk, Sodomora, Hanczakowski, D.: K. Lewicki, T. Staruch, Kryswaty, Dumka, Szwed.

P. Staruch Antoni uzasadnia nagłość tego wniosku, a następnie uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość tego wniosku a oddzielne przekazanie tego wniosku p. Antoniego Starucha komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do załatwienia wniosku nagłego p. Kurowca w sprawie udzielenia pomocy pogorzelcom gminy Dolha wojniłowska.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły

p. Dra Iwana Kurowca i tow. w sprawie trzykrotnego pożaru i szkód wyrządzonych powodzią w gminie Dolha wojniłowska w powiecie kałuskim.

W roku 1908 nawiedził pożar trzykrotnie wieś Dolhę wojniłowską w powiecie

kałuskim, przyczem spłonęło doszczętnie 71 gospodarstw wraz z budynkami gospodarczymi i ziemnymi płodami, — również spłonęły zabudowania parafialne i urząd gminny. Nadomiar nawiedziła gminę powódź i gmina bez pomocy kraju nie może sobie dać rady w ciężkiem nieszczęściu; otóż podpisani stawiają nagły wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić z krajowych funduszków zapomogę dla pogorzelców wsi Dolha wojniłowska w kałuskim powiecie.

Wnioskodawca:
Dr. Iwan Kurowiec.

Senyk, Korol, Hanczakowski, Makuch, Kiweluk, Winniczuk, Dr. K. Lewicki, Dumka, Sodomora, Oleśnicki, T. Staruch, Kryswaty, Kołpaczkiwicz, Tracz, Skwarko.

P. Kurowiec uzasadnia nagłość tego wniosku, następnie uzasadnia p. Kurowiec sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość a oddzielnie przekazanie tego wniosku p. Kurowca komisji budżetowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 19 września 1908 godzinę 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

4. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 128.

Ze strony Rządu: JE. c. k. Namiestnik Dr. Michał Bobrzyński i c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 2. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 3. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że udzielił ośmio-

dniowego urlopu p. Kazimierzowi Lubomirskiemu.

Marszałek oznajmia, że komisye ukonstytuowały się w następujący sposób:

Komisya administracyjna: Przewodniczący Laskowski. Zastępca przew. I. Stapiński. Zastępca przew. II. Doliński. Sekretarze Tertil, Wrześniowski.

Komisya bankowa: Przewodniczący Leo. Zastępca przew. Kraiński Władysław. Sekretarz Adam.

Komisya drogowa: Przewodniczący Męciński. Zastępca przew. Sare. Sekretarz Doliński.

Komisya gosp. krajowego: Przewodniczący Brykezyński. Zastępca przew. Marszałkowiec. Sekretarze Brunieki Julian, Schnell, Wasung.

Komisya górnicza: Przewodniczący Go-rayski. Zastępca przew. Długosz. Sekretarz Zamoyski.

Komisya kolejowa: Przewodniczący Skołyśzewski. Zastępca przew. Vivien. Sekretarz Czech.

Komisya petycyjna: Przewodniczący Michałowski. Zastępca przew. Jedynek. Sekretarze: Weiser Wrześniowski.

Komisya podatkowa: Przewodniczący Gołuchowski. Zastępca przew. Loewenstein, Sekretarz Schätzel.

Komisya prawnicza: Przewodniczący Maiss. Zastępca przew. Czaykowski. Sekretarze Hanczakowski, Landau.

Komisya przemysłowa: Przewodniczący Lubomirski Andrzej. Zastępca przew. I. Rutowski. Zastępca przew. II. Zardecki. Sekretarze: Mycielski Edward, Rittel, Kiweluk.

Komisya sanitarna: Przewodniczący Gołuchowski. Zastępca przew. Jabłoński. Sekretarz Bednarski.

Komisya szkolna: Przewodniczący Rayski. Zastępca przew. Piniński. Sekretarze: Michałowski, Adam.

Komisya wodna: Przewodniczący Kozłowski. Zastępca przewodniczącego Kolscher. Sekretarz Krynicki.

Komisya dla reform agrarnych: Przewodniczący Sękowski. Zastępca przew. Sala. Sekretarz Skarbek.

Komisya solna: Przewodniczący Wasung. Zastępca przew. Sapieha. Sekretarz Zamojski.

Marszałek oznajmia, że w myśl postanowien §. 78. regulaminu ustne popieranie petycyj jest rzeczą wyjątkową i udzielenie na to pozwolenia należy do Marszałka. Tym posłom, którzy zgłosili się do ustnego poparcia petycyj, udziela jeszcze głosu; na przyszłość jednak uprasza, by ci posłowie, którzy pragną ustnie popierać petycye, udawali się do Marszałka w celu podania do jego wiadomości ważnych powodów, dla których zamierzają poprzeć ustnie petycye i w celu otrzymania na to pozwolenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni, odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 19. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 453—456, 458, 461—463, 466, 467, 492—494, 497—501, 503, 506, 508—509, 512, 515, 516, 518, 519, 521—529, 534, 535, 537—539, 544—547, 549, 552, 553, 555, 563, 564, 570, 575, 577, 581, 592, 594, 601—603, 606, 608, 610, 611, 617—636, 640, 641, 643—646, 649, 651, 652—656, 659, 661, 664—667, 670.

Komisji szkolnej: L. s. 459, 464, 465, 495, 496, 507, 530, 536, 541, 550, 551, 554, 556, 568, 569, 574, 578, 579, 582—586, 589 do 591, 593, 595—600, 604, 607, 609, 612 do 614, 638, 639, 642, 647, 648, 658, 660, 662, 663, 668.

Komisji gminnej: L. s. 669.

Komisji petycyjnej: L. s. 531, 532, 650.

Komisji administracyjnej: L. s. 457, 460, 480, 502, 543, 560, 573, 576, 580, 615.

Komisji prawniczej: L. s. 468—471, 473—478, 557, 616.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 562, 565, 588.

Komisji drogowej: L. s. 504, 505, 513, 517, 520, 558, 567, 571, 587.

Komisji podatkowej: L. s. 479, 510, 511, 540, 637, 657.

Komisji kolejowej: L. s. 491, 572, 605.

Komisji górniczej: L. s. 533.

Komisji przemysłowej: L. s. 514, 566.

Komisji sanitarnej: L. s. 548.

Komisji wodnej: L. s. 542, 559, 561.

Wydziałowi krajowemu: L. s. 472.

Po odczytaniu petycji Ls. 453 mieszkalców m. Rozdola o subwencję na cele

asanacyjne m. Rozdoła przemawia p. Senyk, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycyi Ls. 454 gminy Siotwiny o zapomogę przemawia p. Szwed, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycyi Ls. 455 Tow. gimn. „Sokół“ w Brodach o subwencję udziela Marszałek głosu p. Sali, który tego zażądał.

P. Sala nieobecny.

Po odczytaniu petycyi Ls. 456 Tow. rolniczego w Wadowicach o subwencję i pożyczkę przemawia p. Styła, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycyi Ls. 457 mieszkańców gm. Zembrzyce w sprawie zamknięcia szynków w dniu świąteczne przemawia p. Styta popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi Ls. 491 Reprez. m. Baligrodu o wyjednanie budowy kolei Lisko-Łukawica-Cisna przemawia p. Staruch Antoni, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycyi Ls. 492 Wydz. pow. w Lisku o pomoc dla ludności dotkniętej klęskami elementarnymi przemawia p. Staruch Antoni, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycyi Ls. 493 komitetu budowy szkoły gospodyń wiejskich w Szymwałdzie o zasiłek przemawia p. Witos, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi Ls. 527 Ruskiego Narodnego Domu w Stanisławowie o subwencję Marszałek udziela głosu p. Krynickiemu, który tego zażądał.

P. Krynicki nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

P. Kiweluk, a następnie p. St. H. hr. Badeni odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

p. Krynickiego i tow. w sprawie ubezpieczenia brzegów rzeki Bystrzycy sołotwińskiej i jej dopływów około gmin Progi, Kryczka, Jabłonka, Rakowiec, Sołotwina, Zarzecze, Monastereczany, Żuraki, stare Bohorodeczany, miasto Bohorodeczany, Lachowce, Stebnik, Stary Łysiec i miasto Łysiec.

Zważywszy, że tak dopływy Bystrzycy sołotw. t. j. górskie potoki Lubieniec, Maniawka, Rakowiec, jak i sama rzeka Bystrzyca, płynące obok wyżej nazwanych gmin, rok rocznie zalewają niżej położone grunta i domy i niszczą mienie ludności, a nawet bezpośrednio już zagrażają życiu mieszkańców;

zważywszy, że powiat bohorodeczański oprócz szkód elementarnych z powodu posuchy na wiosnę, deszczów — dotknięty został jeszcze dwukrotnym, dotąd niebywałym wylewem Bystrzycy i jej dopływów tak, że wszelką w niższych miejscach zadzoną ogrodowinę i zasiane zboże, nawet i łąki woda zupełnie zamuliła, wiele dzieśiatek morgów ornej ziemi zabrała, domy i budynki uniosła i uszkodziła;

zważywszy, że w samem sprawozdaniu Wydziału krajowego powiat bohorodeczański ma szkodę do 75%;

zważywszy, że tylko bezzwłoczne ubezpieczenie brzegów tych rzek i dopływów może bodaj w części usunąć niebezpieczeń-

tswo na czas najbliższy — żeby uchronić ludność od dalszych szkód — dopóki prawdziwa regulacya, która zresztą dopiero na późniejszy czas jest wyznaczoną. — nie nastąpi ;

zważywszy, że regulacyi Bystrzycy i jej dopływów według programu dokonać ma c. k. Rząd.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa prośbę gmin nadbrzeżnych rzeki Bystrzycy i jej dopływów o jej uregulowanie, a co najmniej o zabezpieczenie brzegów w miejscach, gdzie zagraża bezpośrednio domom i gospodarczym budynkom oraz ogrodom, jak najrychlej korzystnie i przychylnie załatwił i bezzwłocznie co potrzeba urzędowi regulacyi Bystrzycy sołotw. w Stanisławowie porczył.

Wnioskodawca:
Krynicki, w. r.

Senyk, Tracz, Korol, Myroniuk-Zajaczuk, Dudykiewicz, Oleśnicki, Kurowiec, Kołpaczkiewicz, T. Staruch, A. Staruch, Krysoваты, Dumka, Hanczakowski, Winuiczuk, Sandulak.

I n t e p e l a c y a

Jana Kiweluka i tow. do Ekscellencyi Pana Namiestnika w sprawie bezprawnego wymiaru należności spadkowych przez c. k. Dyrekcję skarbowego okręgu w Czortkowie.

§ 102. pat. ces. z 9. września 1854 Nr. 208 Dz. u. p. przepisuje, że w spadkowych sprawach — o ile wartość spadku ma być podana — może to nastąpić także wedle rejestrów podatkowych, biorąc po myśli rozp. minist. z 8. czerwca 1890 Nr. 27 Dz. u. p. 70-krotny podatek gruntowy lub 60-krotny podatek domowo czynszowy.

Zgodnie z tą ustawą i sąd powiatowy w Kopyczyńcach między innymi i w sprawach spadkowych w dołączonym pod 1/spisie naprowadzonych — ustalił wartość majątku spadkowego.

Ale c. k. powiatowa Dyrekcya skarbu w Czortkowie z pominięciem prawnych postanowień, nie przeprowadziwszy sądowej oceny — samowolnie podnosi wartość spadkowego majątku — wobec którego to postępowania, j. n. p. z załączonego wykazu wynika — płacą dzieci spadkobiercy od skadku wartości 41. kor. 97 gr. takse w kwocie 33 kor. 80 gr., a od spadku wartości 944 kor. 50 gr. płaci wychowanek spadkodawcy 530. kor. 50. gr.

Takie postępowanie rujnuje biedną ludność — i na opłacenie takich należności trzeba zwykle sprzedawać część spadku.

W dodatku postępowanie to sprzeczne z działaniem sądu podkopuje powagę tegoż.

Zapytujemy przeto J. Ekscellencyę:

Czy Ekscellencya skłonny jest pouczyć podwładne sobie organa skarbowe — w szczególności c. k. Dyrekcję skarbowego okręgu w Czortkowie, aby trzymając się postanowień prawnych przy wymiarze spadkowych należności, brały za podstawę daty oceny dostarczone przez c. k. Sąd — i zaniechały samowolnego oznaczania wartości spadku, a tem samem niesłusznego i bezprawnego wymiaru należności skarbowych?

Jan Kiweluk, m. p.

Lewicki, Korol, Tracz, Krysoваты, Makuch, Dumka, Skwarko, Oleśnicki, Sandulak, Winuiczuk, Kurowiec, Sodomora, T. Staruch, A. Staruch.

Akta	Gmina	Imię i nazwisko zmarłego	kto dziedziczy	Jaki majątek	Wartość majątku	Stan pasywów	Czysty spadek	Wymiar prawny	Wymiar bezprawny	U w a g a
A V 113/7	Kopyczyńce	Mikołaj Czernysz	dzieci	2 1/4 morga, chata, stodoła, chlew	341 25	120	221 25		B 100/26 szk. 3	
A IV 124/7	Suchostaw	Iwan Napadaj	"	10 morgów, chata, inwentarz	2.086 80	80	2.066 60		B 100/7, 92 80 szk. 7 80	
A V 227/7	Hadyńkowiec	Joryna Bodnar	"	2 1/4 morga	311 40	20 60	191 40		B 227/7 30 szk. 3 30	
A V 227/7	Zabińce	Iwan Choptowyj	"	4 1/2 morga	432 —	303 —	228 40		B 227/7 26 szk. 3	
A V 294/7	Niżborg nowy	z Kluczewiczów Eufrozyna Olijnyk	nietletnie	3 3/4 morga	311 32	90 —	221 32		B 100/1, 25 50 szk. 3 —	
A V 318/7	Suchostaw	Pawło Belej	"	8 1/2 morga, chata, inwentarz	1.168 80	100 —	1.068 80		B 317/3 37 szk. 4 20	
A V 310/7	Suchostaw	Mykieta Dereworiz	dzieci	2 3/4 morga	379 40	40 —	339 40		B 103/3, 19 50 szk. 2 —	
A V 309/7	Jabłonów	Wasył Fedoryszyn	wychowanek Ilko Mielaj- fyszyn	zagroda 17 morgów	1.024 50	80 —	944 50		B 100/1, 530 50 szk. 15 50	
A V 405/7	Kopyczyńce	Moses Lande	syn z rytuał. małżeństwa	plac z chatką	820 —	800 —	20 —		B 307/3 92 70 szk. 3 30	Urzędnik z Czortkowa robił widowom docho- dzenia. Sad rektował przeciw wybitarowi.
A V 232/7	Majdan	Anna Tanach	dzieci	2 1/4 morga	144 20	40 —	104 20		B 100/1, 47 07	
A IV 320/7	Chorostków	Andruch Woron- czak	"	zagroda 15 morgów	906 80	100 —	806 80		B 1003/4 57 50 szk. 6 90	Urzędnik z Czortkowa zawarł jakąś ugodę, której Sad nie zatwier- dził. Dyrekcya oceniła spadek na 1400 kor.
A V 204/7	Postołówka	Magdalena Kis	"	1 3/4 morga	365 40	—	365 40		B 1007/7 19 —	
A V 224/7	Majdan	Anna Kowalska	"	1/6 placu i ogrodu z chatą i stodołą, 1/2 morga pola	65 97	24 —	41 97		B 224/7 33 80	
A V 1/3	Suchostaw	Matrona Hrynnak	"	1 morg 290 sąż. ²	137 90	30 —	107 90		B 314/8 32 09	
A V 350/7	Myszkowce	Józef Jasiński	"	1/2 morga, ruchomości	127 40	50 —	77 40		B 302/5 24 59	
A V 350/7	Niżborg nowy	Dmytro Olijnyk	matka	3/4 morga	56 —	20 —	36 —		B 1022/8 11 —	
A V 434/7	Jabłonów	Agałia Szastko	dzieci	1 3/4 morga	249 90	60 —	189 90		B 203/6 8 —	
A V 204/7	Suchostaw	Katarzyna Swerhun	ojciec	1 1/2 morga	109 20	100 —	9 20		B 1049/8 50	

I n t e r p e l a c y a

Iwana Kiweluka i tow. do J. Ekscellencyi Pana Namiestnika w sprawie bezprawnego rozdziału administracyjnego gminy Niźborg nowy w powiecie husiatyńskim na gminy: Niźborg nowy i Niźborg szlachecki.

Gmina Niźborg nowy ma przysiółek zwany „szlacheckim“, który stanowi część gminy, nin jest niezem odgraniczony, a zagrody przysiółka i wsi łączą się i leżą obok siebie — mają szkołę, cerkiew i kościół księgi gruntowe są jedne dla całej gminy, a pola mieszają się.

Mimo tego, że Niźborg nowy z przysiółkiem „szlacheckim“ stanowił od dawna jedną gminę administracyjną — c. k. Starostwo w Husiatynie uważa od kilku lat przysiółek „szlacheckim“ za osobną gminę administracyjną — i osobno przeprowadza tam wszelkie wybory — jak również mieszkańcom tego przysiółka przypisuje się osobne podatki i prestacje, zwykle wyższe, jak gminie Niźborg nowy.

Ponieważ skutkiem tego bezprawnego stanu czuje się wielu mieszkańców gminy pokrzywdzonymi — bo zmusza się ich do ponoszenia ciężarów nieprawnie nałożonych, przeto zapytuję J. Ekscellencyę:

Czy Ekscellencya zechce polecić c. k. Starostwu w Husiatynie, aby usunęło bezprawnie przeprowadzony podział administracyjny gminy Niźborg nowy na Niźborg nowy i Niźborg szlachecki, rozwiązało bezprawnie urzędującą radę gminną w Niźborgu szlacheckim i zaprowadziło normalne stosunki przez jednolitą administrację w całej gminie?

Jan Kiweluk.

Lewicki, Skwarko, Makuch, Korol, Tracz, Krysowaty, Oleśnicki, Saudulak, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Dumka.

I n t e r p e l a c y a

pośla Starucha Tymotousza i tow. do Wysockiego Rządu w sprawie bezprawnego zakazu

odbycia wiecu przez c. k. Starostę Bielańskiego w Brzeżanach.

Niżej podpisany wniósł prośbę do c. k. Starostwa w Brzeżanach o pozwolenie na odbycie wiecu 28. września pod gołem niebem w Soranczukach w celu złożenia poselskiego sprawozdania przed swoimi wyborcami, jako też w celu zbadania na miejscu skutków strasznej elementarnej klęski, jaka w roku bieżącym dotknęła wszystkie gminy naszej części kraju i żeby następnie jak najrychlej można było przyjść z pomocą ubogiej ludności. C. k. Starosta w Brzeżanach p. Bielawski zabronił podpisanemu na odbycie wiecu na podstawie § 6. ustawy z 13. listopada 1867 r., naprowadzając, że odbycie tego wiecu pod gołem niebem zagraża publicznemu porządkowi. Ten zakaz jest jaskrawem nadużyciem władzy urzędowej, jak i brutalnem pogwałceniem konstytucyjnych praw zagwarantowanych austriackim obywatelom. I co więcej — ten pan Starosta nawet nie naprowadził przyczyn zakazu tego wiecu, wymaganych paragrafem powyższej ustawy, zignorował tę ustawę i naruszył prawa tysięcy obywateli, czem dopuścił się zbrodni i musi być za to pociągnięty do surowej odpowiedzialności, tem bardziej, że ten wypadek przewyższa wszelkie nadużycia, jakie kiedykolwiek dotąd popełniono ze strony galicyjskich starostów, bo bywały wypadki nielegalnych zakazów wieców, jednakowoż dotyczący Starosta starał się przynajmniej wymyślonymi faktami, jak n. p. epidemii itp. swój bezprawny zakaz nsprawiedliwić, ale brzeżański Starosta pan Bielawski i tego nie uczynił, ale samowolnie zawiesił austriacką konstytucję. Ponieważ na ten wiec zbrali się ludzie z 27 wsi brzeżańskiego powiatu i sąsiednich, a zakaz wiecu doręczono podpisanemu 27. sierpnia wieczór, t. j. dzień przed mającym się odbyć wiecem, przeto nie można było odwołać go, więc podpisany wysłał telegram na ręce Ekscellencyi pana Namiestnika Bobrzyńskiego z prośbą o cofnięcie zakazu, bo kilka tysięcy zgromadzonego ludu zażądało tego ze strasznem rozgoryczeniem. Ale mimo za-

placonej odpowiedzi Ekszelleneya pan Namiestnik nie był laskaw do dzisiejszego dnia odpowiedzieć na powyższy telegram. Jest to niesłychane, aby w ucywilizowanym konstytucyjnym państwie Namiestnik ignorował w ten sposób głos reprezentanta ludu i wolę kilkotysięcznego zgromadzenia obywateli. W dowód tego przytaczam tekst wysłanego telegramu: „Ekszelleneya Bobrzyński Namiestnik Lwów. Brzeżański Starosta Bielawski zabronił mi dziś wiec bez żadnej przyczyny, zakaz doręczono zapóźno, zgromadzony naród strasznie rozgoryczony, proszę o cofnięcie zakazu i pozwolenie na wiec. Staruch poseł do Rady państwa i Sejmu“. Przeto niżej podpisani zapytują c. k. Rząd: 1. Czy skłonny jest pociągnąć p. Starostę Bielawskiego z Brzeżan do surowej odpowiedzialności za to niesłychane nadużycie?

2. Jak Wysoki Rząd usprawiedliwi postępek Namiestnika Ekszelleneyi Bobrzyńskiego, który na wysłany do niego telegram i na zapłaconą odpowiedź nie dał po dziś dzień posłowi Tymoteuszowi Staruchowi żądanej odpowiedzi?

3. Co Wysoki Rząd zamierza uczynić, aby u nas takie nadużycia na przyszłość nie powtarzały się.

Tymoteusz Staruch.

Kiweluk, Kurowiec, Dumka, A. Staruch, Oleśnicki, Senyk, Kryswaty, Korol, Tracz, Lewicki, Winniczuk, Makuch, Sodomora, Szwed.

I n t e r p e l a c y a

posła Sodomory i tow. do Wysokiego Rządu w sprawie bezprawnego używania polskiego języka jako wykładowego w ludowej szkole w Burkanowie pow. Podhajce.

Od niepamiętnych czasów był w ludowej szkole w Burkanowie wykładowym językiem język ruski. W roku 1893 w maju uchwaliła Rada gminna podstępem, kiedy nie była w komplecie, polski język wykładowy i zaraz w jesieni 1893 r. pospiesznie przeprowadzono tę uchwałę.

W r. 1907 w lutym uchwała Rada gminna 22. głosami na 30 radnych wprowadzenie ponowne ruskiego języka wykładowego do szkoły — boż Burkanów jest czysto ruską gminą — ale mimo tego dotąd używa się w szkole w Burkanowie polskiego języka wykładowego, chociaż od czasu uchwały gminnej Rady mija półtora roku.

Przeto podpisani zapytują: dlaczego Rada szkolna nie przeprowadziła uchwały Rady gminnej i co zamierza uczynić Wysoki Rząd, aby szkolne władze usunęły bezprawnie używany polski język wykładowy ze szkoły ludowej w Burkanowie, a zaprowadziły język ruski.

Interpelant:
M. Sodomora.

Myroniuk, Zajaczuk, Dumka, Oleśnicki, Lewicki, Korol, Kiweluk, Kurowiec, Kryswaty, Dudykiewicz, Winniczuk, A. Staruch, T. Staruch, Makuch, Skwarko, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

Jana Kiweluka i tow. do Wysokiego Wydziału krajowego jako organu nadzorczego Rad powiatowych w sprawie rozdziału zapomogi pogorzelcom przez Wydział Rady powiatowej w Rudkach.

Dnia 1. maja b. r. spłonęło w Podhajczykach powiatu Rudki 17 gospodarzy. Wydział krajowy udzielił im 90 kor. zapomogi do rozdzielenia przez Wydział Rady powiatowej.

Z 17 pogorzelców było 6 rzymskiego obrządku, 2 co służą u hr. Skarbka, 1. jego wyborca i 8 Rusinów.

Zapomogę krajową rozdzielił Wydział powiatowy w ten sposób, że po 10 koron dostali łacinnicy, sługi hr. Skarbka i jego wyborca; między innymi dostał zapomogę Józef Siwak mający 8 morgów pola i zaasekurowany, a nie dostał Józef Czajkowski, mający tylko 1¼ morga pola niezaasekurowany — któremu wszystko spłonęło doszczętnie.

Zapytujemy przeto J. Ekszellencyę:

Jakie J. Ekszellencya zamierza przedsiębrać kroki, i jakich użyć środków, aby nie działały się podobne nadużycia, aby publicznego grosza nie używano w celach agitacyi i jako nagrodę za partyjne usługi.

Czy skłonny jest pociągnąć do odpowiedzialności podwładny sobie Wydział powiatowy w Rudkach za takie niesumienne zarządzanie publicznym groszem i za jaskrawe nadużycie swego stanowiska.

Interpelant:
Iwan Kiweluk.

Oleśnicki, Sandulak, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Korol, Lewicki, Traez, Krysowaty, Makuch, Skwarko.

W n i o s e k.

Mieszkańcom powiatu żywieckiego niewiedzionym w roku 1908 klęskami gradobicia, wylewami wód, i długo trwającymi słotami, raczy Wysoki Sejm na żywność, zasiew gruntów i karmę dla bydła uchwalić bezzwrotną wydatniejszą zapomogę.

We Lwowie, dnia 17. września 1908.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Pastor, Oleśnicki, Staruch Antoni, Dumka, Sandulak, Staruch Tymoteusz, Kiweluk, Kurowiec, Haempel, Korol, Żardecki, Krysowaty, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch.

W n i o s e k.

Zważywszy, że m. Wieliczka od szeregu lat stara się bezowocnie o gimnazjum,

zważywszy, że liczna niezamożna młodzież z Wieliczki i okolicy zmuszoną jest uczęszczać do szkół średnich w Krakowie lub Podgórzu, gdzie środki utrzymania są kosztowne,

zważywszy, że szkoły średnie tak w Krakowie jak i w Podgórzu są przepelnione,

zważywszy w końcu, że c. k. rząd dotychczas w Galicyi nie przystąpił do kreowania gimnazjum nowego typu:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w najbliższym czasie przystąpił do otwarcia w Wieliczce gimnazjum nowego typu.

Wnioskodawca:
Maryewski, w. r.

Jahl, Kolischer, Skarbek, Rittel, Leo, Bednarski, Landau, Tertil, Michałowski, Czeecz, Doliński, Skołyszewski, Sala, Adam, Schätzel, Sare, Maiss.

W n i o s e k.

Dostarczenia włościanom taniego i dogodnego kredytu hipotecznego za spłatą rozłożoną na dłuższy szereg lat a z możliwością rychlejszego umorzenia, jest piekącą potrzebą i nieodzownym warunkiem uregulowania majątkowych stosunków w gospodarstwach włościańskich, jako też podjęcie nieodzownych inwestycji dla powiększenia dochodu z tych gospodarstw. Bank krajowy jest ze swego założenia powołany do zaspokojenia tej potrzeby, lecz organizacya kredytu hipotecznego w tym krajowym zakładzie kredytowym czyni go dla włościan trudno dostępnym i niedogodnym. Wskutek tego są popolicie zmuszeni zastępować kredyt realny, długoterminowy, kredytem osobistym krótkoterminowym, nie mówiąc już o częstem wyzyskiwaniu tych nieuregulowanych stosunków przez prywatnych wierzycieli i przez lichwiarskie lub na zysk obliczone instytucye i przedsiębiorstwa kredytowe.

Z uwagi zatem na ten stan rzeczy wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego przedłożył jeszcze w bieżącej sesji sejmowej wnioski zmierzające do takiej zmiany przepisów Banku krajowego, iżby

ułatwionem zostało właścicielom gospodarstw włościańskich korzystanie w tym krajowym zakładzie kredytowym z długoterminowego kredytu hipotecznego, zwłaszcza przy użyciu stosownego pośrednictwa spółek oszczędności i pożyczek.

We Lwowie, 18. września 1908.

Wnioskodawca:
Stefczyk, w. r.

Kędzior, Bojko, Styła, Witos, Bernadzowski, Jampolski, Jedynek, Lewakowski, Długosz, Skolyszewski, Żardecki, Bis, Cieluch, Ptak, Krężel, Cipser, Wasung, Stapiński, Myjak.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Gruźlica płuc i innych narządów zajmuje w statystyce sanitarnej poczesne miejsce — a spustoszenie, jakie wyrządza wśród ludności i kraju, zwiększa się szybko z każdym rokiem.

Według sprawozdania kr. Rady zdrowia z r. 1903 liczba przypadków śmierci z gruźlicy płuc i innych narządów, wynosiła łącznie z zapaleniem płuc (która to choroba jest identyfikowana przez miejskich oglądaczy zwłok z gruźlicą), łącznie 48.023 czyli 6.44% ludności i 25% zmarłych wogóle. (Sama gruźlica = 25.271 t. j. 3.35% ludności : 12.7%. W niektórych powiatach wynosiła liczba zmarłych na gruźlicę na 100 — 39 a nawet 41.4. Jeżeli do tych martwych cyfr dodamy tę znaczną ilość przypadków chronicznych, podkopujących zdrowie fizycznie i moralnie a usuwających się zupełnie z ewidencji, nabierzemy przekonania, jak znacznie rozszerzoną jest gruźlica i jak doniosłe ma znaczenie społeczne.

Przyczynami są :

1) odziedziczone usposobienie do nabycia gruźlicy, które nie koniecznie musi się rozwijać ;

2) nabyta zmniejszona odporność organizmu wskutek wyniszczenia, nędzy, alkoholizmu etc. ;

3) nieznajomość względnie niemożliwość przestrzegania środków ochronnych przeciw nabawieniu się gruźlicy (ciasne, nędzne mieszkanie wieśniaków, wspólne spanie, jedzenie z tej samej miski, nieregularne żywienie się) ;

4) mleko i mięso zwierząt gruźliczych.

Skutki gruźlicy w gospodarstwie społecznym są fatalne a ujawniają się głównie w dwóch kierunkach :

a) utrata w ludziach a więc ubytek względnie karłowacenie wydatnych sił roboczych społeczeństwa ;

b) zgubny wpływ na cały sposób myślenia, poglądy nie tylko osób dotkniętych gruźlicą ale i ich otoczenia, co odbija się w zapatrywaniach politycznych.

Środki zwalczania gruźlicy zasadzają się na :

1) Wzmocnieniu odporności organizmu i to tak zupełnie zdrowego a tembardziej obciążonego dziedzicznie czyli usposobionego przez ścisłe przestrzeganie warunków higieny mieszkań, ćwiczenia ciała, odżywiania się racjonalnego ;

2) unikaniu i niszczeniu zarazków a więc odosobnieniu zdrowych od chorych przy pomocy wczesnej i racjonalnej dyagnozy, dezynfekcyi płwocin i przedmiotów powalanych płwocinami,

3) stosownem zarządzeniu weterynaryjnym dotyczącem zwierząt gruźliczych,

4) racjonalnem leczeniu, które może być zarazem środkiem higieniczno-zapobiegawczym i dydaktycznym, zwłaszcza jeżeli odbywa się w sanatoriach.

Okólnik Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. lipca 1902 L. 29.949 podaje szczegółowe wskazówki i godne uwagi przepisy — wprowadzenie jednak takowych w życie nie będzie możliwem w całej pełni tak długo, dopóki ludność sama nie będzie świadomie współdziałać a władze polityczne i autonomiczne solidarnie nie wystąpią do walki przeciwgruźliczej.

Wobec powyższego przedstawienia Wysocki Sejm raczy uchwalić:

1) przyspieszenie wejścia w życie ustawy o epidemiach w myśl opinii departamentu sanitarnego Ministerstwa spraw wewn. z dnia 16. kwietnia 1901, orzeczenia najwyższej Rady zdrowia z 13. września 1906.

2) Podobnie jak to zarządzono w powiatach kosowskim i nadwórniańskim z powodu kily, należałoby ustanowić w powiatach najbardziej dotkniętych lekarzy specjalnych do zwalczania gruźlicy — zresztą akcyę przeciwgruźliczą poruczyć lekarzom okręgowym.

3) Bezpłatne badanie bakteryologiczne.

4) Konkurs na plan uzdrowisk ludowych.

5) Bezpłatne szczepienie tuberkuliną zwierząt, zwłaszcza krowy, licencyonowane bubaje.

6) Bezpłatne leczenie gruźliczych ubogich.

7) Pouczanie ludności przez odczyty, szkoły popularne, broszurki, artykuły w pisemkach ludowych o istocie gruźlicy.

Wreszcie w myśl powyższych uwag zwołania przez Wydział krajowy ankiety i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Wnioskodawca:

Tadeusz Cieński, w. r.

Maiss, Rayski, Głębiński, Moysa, Leszek Cieński, Sobolewski, Wodzicki, Kozłowski, Sapiha, Bernadzikowski, Gołuchowski, Marszałkiewicz, Bojko, Bednarski, Bilczewski, Żardecki, Lewakowski, Czartoryski, A. Brunicki, Witos, Cielecki.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacyę zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek oznajmia, że p. Garapich złożył mandat członka komisji dla reform agrarnych, wobec czego uzupełniający wybór umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek udziela głosu JE. c. k. Namiestnikowi w celu dania odpowiedzi na interpelacyę.

Przemawia JE. c. k. Namiestnik Dr. M. Bobrzyński i udziela odpowiedzi na interpelacyę p. Leo i tow. wniesioną dnia 16. września 1908 w sprawie trwania obecnej sesji sejmowej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

1. Wykór 4 sekretarzy, 4 kwestorów, 12 rewidentów.

2. Wybór komisji budżetowej z 25, komisji gminnej z 21 i komisji reformy wyborczej z 25 członków.

Marszałek oznajmia, że wybór rewidentów usuwa z porządku dziennego, następnie zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Paygerta, Jampolskiego, Bednarskiego, wzywa posłów do oddawania kartek łącznie na wszystkie te wybory.

Przemawia p. Głębiński i wnosi o powiększenie członków komisji gminnej z 21 na 25 członków.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Głębińskiego.

Marszałek wzywa posłów do oddawania kartek, a komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutynium.

Tymczasem Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, a mianowicie :

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego w sprawie wykładowego języka w szkołach średnich.

Przemawia p. Lewicki uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba uchwala powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek wzywa p. Bednarskiego do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyborów.

P. Bednarski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyborów. Głosowało 97 posłów. Absolutna większość 49.

Na sekretarzy otrzymali pp. hr. Badeni St. Henryk, Urbański, Wasung po 97 głosów, p. Skwarko 86 głosów, a p. Tracz 11 głosów.

Na kwestorów padło po 97 głosów na pp. Ciucheńskiego, Głębockiego, Korytowskiego Juliusza i Kurowca.

Do komisji budżetowej po 97 głosów otrzymali pp.: Badeni Kazimierz, Głębiński, Hupka, Jabłoński, Jędrzejowicz, Kędzior, Korol, Kozłowski, Krzeczunowicz, Leo, Lewicki, Loewenstein, Milewski, Niezabitowski, Oleśnicki, Piniński, Rutowski, Sala, Skalkowski, Skołyżewski, Starzyński, Stefczyk, Trzeciecki, Urbański, Żardecki.

Do komisji gminnej pp.: Bernadzikowski, Bojko, Brunicki Adolf, Cieński Leszek, Fruchtman, Garapich, Górski, Halban, Jaworski, Kołpaczekiewicz, Kraiński Wincenty, Leo, Merunowicz, Moysa, Piniński, Ptak, Sapieha, Sare, Skarbek, Skołyżewski, Skwarko, Sodomora, Stadnicki, Starzyński, Wodzicki.

Do komisji reformy wyborczej: pp. Badeni Kazimierz, Battaglia, Cieński Tadeusz, Głębiński, Jampolski, Jędrzejowicz, Korol, Laskowski, Leo, Lewicki, Loewenstein, Maryewski, Milewski, Moysa, Myjak, Oleśnicki, Paygert, Piniński, Sobolewski, Stadnicki, Stapiński, Starzyński, Urbański, Witos, Wodzicki.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru, następnie wzywa wybrane komisje, by się ukonstytuowały i wynik ukonstytuowania się podały do jego wiadomości, a zarazem wymienia sale, do których komisje zechcą się udać w tym celu.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego o założenie w Stryju gimnazjum im. Cesarza Franciszka Józefa I. z ruskim językiem wykładowym.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skarbka w sprawie skrócenia okresu budowy przy regulacji Strwiąża i Dniestru.

Przemawia p. Skarbek uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka o założenie w Samborze gimnazjum z ruskim językiem wykładowym.

Marszałek oznajmia, że na druku tego wniosku brak podpisu p. Oleśnickiego. Wliczając ten podpis, wniosek jest poparty.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Starucha Tymoteusza o założenie w Brzeżanach gimnazjum z ruskim językiem wykładowym.

Przemawia p. Staruch Tymoteusz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Starucha Tymoteusza o odszkodowanie dla gmin za funkcyę poruczonego zakresu działania.

Marszałek oznajmia, że zmienia porządek dzienny o tyle, że obecnie

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego w sprawie regulacyi rzeki Tyśmienicy w pow. drohobyckim.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Starucha Tymoteusza o odszkodowanie dla gmin za funkcyę poruczonego zakresu działania.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Dumki w sprawie zaopatrzenia gmin w drzewo budulcowe i opałowe z lasów państwowych.

Przemawia p. Dumka uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca o pomoc dla ludności w wypasie i hodowli bydła rogatego.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skwarki w sprawie zaprowadzenia instytucji ubezpieczenia bydła.

Przemawia p. Skwarko uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 22. września 1908 godzinę 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 1 minut 55 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

5. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 22. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 27 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 131.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 3 posiedzenia nważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 4. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że w dalszym ciągu ukonstytuowały się w następujący sposób komisye:

Komisya budżetowa: Przewodniczący Badeni Kazimierz. Zast. przewod. I. Leo, Zast. przewod. II. Żardecki. Sekretarze: Korol, Hupka, Stefczyk.

Komisya gminna: Przewodniczący Bojko. Zast. przewod. I. Stadnicki, Zast.

przewod. II. Merunowicz. Sekretarze: Halban, Skarbak.

Komisya reformy wyborczej: Przewodniczący Głabiński. Zast. przewod. I. Stapiński. Zast. przewod. II. Wodzicki. Sekretarze: Lewicki Maryewski, Paygert.

Sekretarz p. Mieczysław Urbański odezytuje spis petycyj wniesionych po dzień 22. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 673—676, 678—681, 676—688, 691, 694, 695, 702, 706, 711, 713, 717—719, 734, 737, 742, 744, 747—750, 753—763, 765, 769—771, 777, 782.

Komisji szkolnej: L. s. 672, 684, 685, 690, 692, 693, 696, 699, 701, 703—705, 707, 708, 710, 712, 715, 720, 733, 736, 740, 743, 745, 751, 752, 767, 772, 774—776.

Komisji gminnej: L. s. 671, 741.

Komisji petycyjnej: L. s. 732.

Komisji administracyjnej: L. s. 683.

Komisji prawniczej: L. s. 764.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 689, 716.

Komisji drogowej: L. s. 735, 738, 746.

Komisji podatkowej: L. s. 677, 739, 768.

Komisji przemysłowej: L. s. 773.

Komisji solnej: L. s. 709.

Komisji wodnej: L. s. 700, 714.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje budowę kolei z Nowego Targu przez Krościenko do Nowego Sącza za użyteczną i potrzebną.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wypracował dla kolei Nowy-Targ-Krościenko-Nowy-Sącz wstępny projekt i kosztorys, a kosztą stąd wynikłe pokrył z krajowego funduszu kolejowego z zastrzeżeniem zwrotu wydatków z kapitału budowy kolei.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem celem wyjednania wydatnej subwencji na tę linię kolei budować się mającej.

Lwów, dnia 18. września 1908.

Wnioskodawca:
Bednarski w. r.

Maryewski, Battaglia, Rittel, Sala, Rayski, Michałowski, Schätzel, Niementowski, Bandrowski, Skarbek, Merunowicz, Tertil, Federowicz, Maiss, Kleski, Sobolewski.

W n i o s e k

posła Witosą i towarzyszy w sprawie soli.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Wzywa się Wydział krajowy, aby położył kres nadużyciom handlarzy soli

i dopilnował, iżby ceny soli były wszędzie stanowczo ustalone na 20 hal. za kilogram.

2) Wzywa się Wydział krajowy, aby w drodze właściwej spowodował dostarczenie ludności soli kuchennej dobrej jakości.

Lwów, dnia 19. września 1908.

Wnioskodawca:
Witos w. r.

Ptak, Jedynak, Wasung, Krężel, Bis, Styła, Skołyszewski, Myjak, Bernadzikowski, Jampolski, Bojko, Szwed, Stefezyk, Stapiński, Cipser, Kędzior.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, by opracowany przez się projekt statutu dwutypowych seminarjów nauczycielskich (na podstawie ustawy z dnia 12. VI. 1907 r. Dz. ust. kraj. nr. 17), obecnie do c. k. Ministerjum wyznań i oświaty do zatwierdzenia przesyłany, natychmiast stamtąd cofnęła.

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, by projekt ów do publicznej wiadomości podała, wreszcie, by w najkrótszym czasie zwołała krajową ankietę, której uczestnicy, powołani z wszystkich warszw społeczeństwa i delegowani przez zaproszone do obesłania ankiety towarzystwa oświatowe i zawodowe nauczycielskie, będą mogli wypowiedzieć się co do dwutypowości szkół ludowych i przyszłej organizacyi seminarjów nauczycielskich.

Wnioskodawca:
Wasung w. r.

Krężel, Jedynak, Bandrowski, Stapiński, Myjak, Ptak, Stefezyk, Bernadzikowski, Jampolski, Kędzior, Długosz, Bis, Styła, Skołyszewski, Cipser, Bojko, Witos, Lewakowski, Żardecki, Cieluch, Korol, Oleśnicki.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby z całym naciskiem podjął

starania u c. k. Rządu o oddanie salin galicyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju.

We Lwowie, 19. września 1908.

Wnioskodawca :

Teofil Merunowicz w. r.

Leo, Federowicz, Rutowski, Doliński, Klewski, A. Brunicki, Schätzel, Tertil, Bandrowski, Rayski, Bednarski, Maiss, Battaglia, Maryewski, Głabiński, Michałowski, Niementowski, Rittel, Sala, Landau, Skarbek.

W n i o s e k.

Ponawiając uchwałę z dnia 18. września 1907, Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby z zastrzeżeniem dochodzenia praw własności wdrożył natychmiast pertrakcyę z c. k. Rządem, celem bezzwłocznego objęcia w zarząd kraju, ewentualnie zadzierżawienia dochodów galicyjskich dóbr państwowych i funduszowych dla kraju, tudzież upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem odnośnej umowy imieniem kraju.

Lwów, dnia 19. września 1908.

Wnioskodawca :

Teofil Merunowicz w. r.

Leo, Rutowski, A. Brunicki, Głabiński, Federowicz, Tadeusz Cieński, Rayski, Kleski, Doliński, Maryewski, Schätzel, Tertil, Michałowski, Niementowski, Bandrowski, Bednarski, Battaglia, Rittel, Sala, Skarbek, Landau.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym założył w Czortkowie szkołę średnią nowego typu.

Wnioskodawca ;

Cielecki w. r.

Głabiński, Rayski, Gołuchowski, Garapich, Wodziecki, Krzysztofowicz, Piniński, Niezabitowski, Stadnicki, Laskowski, Sełnell,

Trzeciecki, Sapieba, Moysa, Zamoyski, Urbański, A. Brunicki, Krzeczunowicz.

W n i o s e k.

Z uwagi, że budowa budynków na pomieszczenie gimnazjum z językiem wykładowym polskim i ruskim w Tarnopolu przed laty uznana została jako konieczną — dalej z uwagi, że fundusze na ten cel potrzebne zostały uchwalone, a pomimo starań czynników interesowanych sprawa rozpoczęcia budowy od szeregu lat z roku na rok bywa odkładaną, pomimo, że obecne umieszczenie tych gimnazyów urąga wszelkim wymogom higieny i pedagogii i grozi niebezpieczeństwem życia dla młodzieży tam umieszczonej — podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył budowę gimnazyów z językiem wykładowym polskim i ruskim w Tarnopolu.

We Lwowie, dnia 19. września 1908.

Wnioskodawca :

E. Michałowski, w. r.

Jabłoński, Skarbek, Schätzel, Sare, Adam, Maiss, Sala, Bednarski, Głabiński, Rayski, Battaglia, Rutowski, Bandrowski, Kleski, Maryewski, Leo.

W n i o s e k.

Z inicjatywy posła, obecnego Marszałka krajowego J. E. Dr. Stanisława Badeniego, przyszła do skutku doniosła ustawa z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kraj. Nr. 49. o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych, która zrównała ciężary gmin i obszarów dworskich na szkolnictwo ludowe.

O ile jednak chodzi o dobrowolne zobowiązania gmin i obszarów dworskich do świadczeń na utrzymanie nauczycieli szkół ludowych, zobowiązania te niższe zostały tylko o 3% należności podatków bezpośrednich, tak iż zamiast 6% unormowanych ustawą liczne gminy odpłacają na ten cel przeszło 20 i 30%. Ciężar ten dźwigać

muszą właśnie gminy, które były dbale o szkolnictwo ludowe i postarały się o założenie szkół przed wejściem w życie powołanej ustawy, — uważają jednak ten ciężar za krzywdę w porównaniu z innymi gminami, mniej dbałymi o szkolnictwo, które przystąpiły do założenia szkół po r. 1894 i opłacają tylko 6% dodatków do podatków na utrzymanie nauczycieli.

Aby usunąć tę nierówność w ponoszeniu ciężarów, którą gminy nadmiernie obciążone w licznych petycjach uważają za krzywdę, podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następującą nowelę do ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. 4. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Dz. n. kraj. Nr. 49 o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem roęporządzam, co następuje :

§. 1.

Postanowienia Art. 4. ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Dz. u. kraj. Nr. 49 o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych zostają uchylone w dotychczasowym brzmieniu i mają opiewać, jak następuje :

Art. 4.

Zobowiązania korporacyj, instytucyj lub osób prywatnych do ofiar na rzecz szkoły miejscowej pozostają nadal w mocy.

Zobowiązania gmin i obszarów dworskich do składania pewnej kwoty na utrzymanie nauczycieli niższe będą na 6% całej należności podatków bezpośrednich, opłacanych w gminie, a względnie na obszarze dworskim, z wyjątkiem w drugim i trzecim ustępie art. 16. postanowionym.

Ofiary w naturze, wyznaczone na utrzymanie nauczyciela, mają być zamienione na ofiary pieniężne i wliczone do powyższego 6% datku.

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia roku następującego po jej ogłoszeniu.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Lwów, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca :

Kędzior w. r.

Bernadzikowski, Stapiński, Długosz, Bojko, Stefezyk, Wasung, Jedynak, Jampolski, Lewakowski, Bis, Ptak, Styła, Witos, Cieluch, Skołyszewski, Kręzel, Wincenty Kraiński, Myjak, Merunowicz, St. Henryk Badeni, Żardecki, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski, Sozański, Cipser, Tyszkiewicz, Skrzyński, St. Mycielski, Piniński, Skarbek, Krysovaty, Męciński, Oleśnicki, Lewicki, Kurowiec, Kiweluk, Sodomora, Skwarko, Głabiński, Makuch, Dumka, Korol, Dudykiewicz, Kołpaczekiewicz, Tracz, Krynicki, Senyk, A. Bruński, Stojalowski, Weiser, Sapieha, Leo, Sare, Federowicz, Niementowski, Marszałkiewicz, Kolischer, Szwed, Wrześniowski, Pastor, Rutowski, Czajkowski.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Komisarza rządowego.

Na posiedzeniu z dnia 15. lutego 1897 uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisji prawniczej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowych sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi, między innymi, co następuje :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznaje, że zachodzi nieodzowna potrzeba utworze-

nia sądu obwodowego dla przestrzeni kraju między Wisłą a Sanem w Mielcu z przyłączeniem Sądów powiatowych w Dębicy, Kolbuszowy, Mielcu, Radomyślu, Ropezycach, Rozwadowie, Tarnobrzegu, oraz nowo utworzyć się mających sądów powiatowych w Baranowie i Majdanie.

W sprawie tej wnosił poseł Sękowski dwukrotnie interpelacye do c. k. Rządu 29. kwietnia i 21. czerwca 1900, lecz nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

Gdy od powzięcia przez Wysoki Sejm powyższej uchwały 11 lat upłynęło, a w porównaniu z innymi częściami państwa zachodzi nagląca potrzeba pomnożenia w naszym kraju sądów kolegialnych i powiatowych, — podpisani pozwalają sobie zapytać Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego:

1. w jakim stadyum znajduje się sprawa utworzenia sądu obwodowego w Mielcu?

2. kiedy zamierza c. k. Rząd przystąpić do utworzenia tego sądu w myśl powołanej uchwały sejmowej.

Lwów, dnia 18. kwietnia 1908.

Interpelant:
Andrzej Kędzior.

Stapiński, Bojko, Bernadzikowski, Wasung, Myjak, Styła, Bis, Długosz, Lewakowski, Stefczyk, Witos, Żardecki, Cieluch, Ptak, Jampolski, Jedynak, Krężel.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

Wysoki Sejm uchwałą z 15. lutego 1897 roku wezwał c. k. Rząd do założenia c. k. sądu obwodowego w Mielcu.

Gdy od całego — bardzo długiego — szeregu lat ludność zamieszkująca cały płat kraju między Wisłą a Sanem domaga się założenia c. k. sądu obwodowego z siedzibą w Mielcu — gdy wskutek przeciążenia tak w c. k. sądzie w Tarnowie, jak

w Rzeszowie wymiar sprawiedliwości jest nader utrudnionym, — gdy zwłoka w założeniu c. k. sądu obwodowego w Mielcu wywołuje bardzo żywe a usprawiedliwione zaniepokojenie — gdy zaniepokojenie to potęguje brak odpowiedzi J. W-nego Komisarza rządowego na interpelacye wniesione w tym przedmiocie przez posła Reya w dniu 27. lutego 1899., posła Sękowskiego w dniu 9. kwietnia 1900, posła Krempę 28. czerwca 1901. roku posła Sękowskiego 21. czerwca 1901 roku i posła Krempę 16. lutego 1907 roku pohisani zapytują:

Czy i kiedy uprawnione nadzieje, oraz uzasadnione potrzeby ludności Powiśla zaspokojone — a uchwała Wysokiego Sejmu z 15. lutego 1897 roku wykonaną będzie?

Interpelant:
Sękowski.

Mycielski, Hupka, Głębocki, Paygert, Potocki, Czecz, Dzieduszycki, E. Mycielski, Stadnicki, Gorayski, Laskowski, Piniński, Rayski, Milewski, A. Lubomirski, Wodzicki, Brykczyński, Garapich, Sapieha.

Wniosek nagły

posła Oleśnikiego i tow. w sprawie przyznania gminie Wierczany pow. stryjskiego nadzwyczajnej zapomogi z powodu szkód wyrządzonych powodzią jako też zarządzenia kwarantanny dla bydła z powodu zarazy pyskowej i racicznej.

Gmina Wierczany pow. stryjskiego znalazła się w tym roku wśród nadzwyczajnie ciężkich warunków, co usprawiedliwia dla niej wyjątkową pomoc publiczną.

Wskutek niesłychanych deszczów i wylewów rzeki Stryj zgniła całkowicie trawa na sianożęciach i pastwiskach — jako też zniszczone zostały zasiewy ziarna tak dalece, że tegoroczne zbiory nie dostarczą nawet zarna na zasiew.

Spotęgowała nieszczęście pyskowa i raciczna zaraza, jaką zawlekli nieznani handlarze bydła. Wskutek tej zarazy zamknięto

targi i wzbroniono bydło wyprowadzać z domu. Taki stan trwał od maja do 17. września. Ta 4 $\frac{1}{2}$ miesięczna kwarantanna, wyczerpała wszelkie zapasy paszy, jakie mieli mieszkańcy Wierczan. Teraz jest gmina w położeniu przymusowej wyprzedazy bydła, a że handel mlekiem stanowi główne źródło dochodów dla mieszkańców gminy — więc z tego powodu zagraża gminie nieunikniona ruina.

Wobec tych nadzwyczajnych, nawet nie tylko wyłącznie elementarną klęską spowodowanych nieszczęść, ale także skutkiem sanitarnych zarządzeń spowodowanych szkód wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm ra-czy uchwalić:

1. udzielenie gminie Wierczawy z funduszków nadzwyczajnej zapomogi

2. wezwanie do c. k. Rządu, aby przyszedł z pomocą tejże gminie z funduszków państwowych przeznaczonych na przeciwdziałanie zarazie bydła.

Wnioskodawca:
Oleśnicki.

Lewicki, Skwarko, Sandulak, Dumka, Sodomora, T. Staruch, Korol, Dudykiewicz, Makneb, Kurowiec, Hanczakowski, Senyk, Kryswaty, Stanisław Henryk Badeni, Stapiński.

Wniosek nagły

posła Sodomory i tow. na udzielenie zapomogi gminom podhajeckiego powiatu w formie soli dla bydła.

Elementarne nieszczęścia, jakie nawiedziły w tym roku cały nasz kraj, wyrządziły też olbrzymie szkody i w powiecie podhajeckim; z wiosną grad wytłukł w niektórych gminach oziminy, potem w lipcu na wszystkich niżej położonych gruntach zmroził mróz jare zboża, tak że np. niektóre, gatunki jak hreczka, kukurydza i inne, zostały zupełnie zniszczone, a włościanie nie zebrali nawet słomy; wreszcie bezustanne deszcze w sierpniu szczególnie w cza-

się od 17—22. sierpnia zniszczyły owies i jęczmień, co były właśnie na pokosach. Wskutek tego ziarno pozostało, a słoma zgnęła tak dalece, że stała się zupełnie nieużyteczną do karmienia bydła.

Ponieważ wskutek tego okazał się w całym podhajeckim powiecie brak paszy, przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W celu poprawy lichej paszy wzywa się c. k. Rząd, aby udzielił 5 wagonów soli dla bydła dla gmin podhajeckiego powiatu.

Wnioskodawca:
Sodomora.

Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Skwarko, Kurowiec, Dumka, Lewicki, Makuch, Korol, Winniczuk, Kryswaty, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk.

Wniosek nagły

posła T. Starucha i tow. w sprawie zapomogi dla gospodarzy-pogorzalców w Koniuchach pow. Brzeżany.

Dnia 17. maja 1908 wybuchł groźny pożar we wsi Koniuchy w powiecie brzeżańskim i zniszczył majątek 12 gospodarzy.

Ogień zniszczył 12 mieszkalnych budynków i 40 gospodarczych.

A mianowicie ofiarą pożaru padli:

	szkoda jego wynosi
1. Petro Majka	6.000 kor.
2. Mykoła Adamiw	7.000 „
3. Petro Tełebzda	6.000 „
4. Iwan Majka	4.000 „
5. Pawło Tełebzda	2.000 „
6. Józko Bisowski	2.000 „
7. Petro Bisowski	2.000 „
8. Mykoła Bisowski	6.000 „
9. Iwan Tełebzda	5.000 „
10. Petro Sawka	3.000 „

11 Anna Czowałowska	200 „
12. Mykōła Repecha	<u>300 „</u>
Ogólna szkoda wynosi	43.500 kor.

Ponieważ w krytycznym dniu był silny wiatr, przeto ogień rozszerzał się gwałtownie i niszczył wszystko tak, że nieszczęśliwi pogorzelcy zostali bez dachu, a ich bydło bez schroniska; ale nie moż na było nawet uratować odzieży w chatach — wogóle wszelkie wysiłki okazały się daremnymi, a pożar w jednej chwili przemienił wszystko w stosy zgliszczy i popiołów.

Dotknięci włościanie odczuwają to nieszczęście tem boleśniej wobec powszechnych klęsk elementarnych, jakie nawiedziły cały kraj.

Wszystkie te ofiary są dziś pozbawione warunków do życia — nie mają ani chat, ani budynków, ani chleba — grozi im i ich rodzinom nieunikniona zagłada.

Wobec tego wnoszą podpisani na udzielenie odpowiedniej zapomogi dla wszystkich dotkniętych pożarem dnia 17. maja b. r. w Koniuchach pow. brzeżański.

Pod względem formalnym wnoszę na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Wnioskodawca:
T. Staruch.

Kiweluk, Oleśnicki, Lewicki, A. Staruch, Makuch, Kurowiec, Sodomora, Dumka, Sandulak, Skwarko, Tracz, Krysowaty, Hanczakowski, Winuiczuk, Myroniuk-Zajaczuk.

Wniosek nagły

posła A. Starucha i tow. w prawie elementarnych klęsk w powiecie liskim.

Wysoki Sejmie!

Elementarne nieszczęścia, jakie w roku bieżącym nawiedziły nasz kraj, dotknęły szczególnie powiat liski.

Siano i koniczyna na pniu i w stogach zgniły, zboża pczrastały, kartofle wygnily,

wogóle zbiory tegoroczne przepadły całkiem, tak dalece, że nie wróci się nawet nasienie. A że powiat liski jest bardzo ubogi — górski powiat — zajmuje się tylko chowem bydła, bo z tego tylko może mieć jaki taki dochód na pokrycie różnych wydatków i podatków gruntowych, to w tym roku pozbawieni zupełnie paszy muszą ludzie na zimę wysprzedać prawie $\frac{2}{3}$ bydła za bezcen, bo nie będą w stanie go przezimować.

Już dziś widoczne są następstwa tych klęsk, bo bydło spadło w cenie o połowę.

Obliczenie szkód i strat w całym powiecie przedstawia się następująco:

1. Siana i koniczyny mniej o 100% ogólne straty wynoszą 500.000 kor.
  2. Zbiór oziminy mniejszy o 75%, straty . . . . . 300.000 „
  3. Zbiór paszy (jęczmień, wyka, owies) mniejszy o 80%,
ogólne straty . . . . . 600.000 „
  4. Stratę w kartoflach (przewidzianą) oceniają na . . 400.000 „
  5. W jarzynach szkoda ogólna wynosi . . . . . 100.000 „
- Razem 1,900.000 kor.

Powyższe obliczenie szkód i strat, zrobione specjalną komisją Wydziału pow., jest prawdziwe i ścisłe.

Podpisani proszą Wysoki Wydział o udzielenie dla powiatu liskiego:

- 1) 500.000 kor. bezprocentowej pożyczki splacanej w rocznych ratach w ciągu 10 lat;
- 2) 50 wagonów ozimego żyta na zasiew;
- 3) 140 wagonów siana, paszy i słomy;
- 4) 50 wagonów soli dla bydła;
- 5) opustu podatków i wstrzymanie egzekucyi za podatki;

6) wyjednanie zniżki do połowy frachtów dla przewozu powyższych zapomóg;

7) niżenie cen kainitu.

Wnioskodawca:

A. Staruch.

Oleśnicki, Lewicki, Makuch, Kurowiec, Dumka, Sandulak, Sodomora, Skwarko, Kiweluk, T. Staruch, Krysowaty, Winniczuk, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

posła Dr. Kurowca i tow. w sprawie przyspieszenia regnlacji Łomnicy, Siwki, Bereźnicy i Łukwi, rzek górskich w powiecie kałuskim.

Zważywszy, że rzeki górskie, jak Łomnica z dopływami, jak Bereźnica i Łukwa, a dalej rzeka Siwka dopływ Dniestru wskutek częstych wylewów powodują ogromne szkody przez zamulenie i zaszutrowanie tysięcy hektarów najlepszych łąk i pastwisk —

zważywszy, że regulacja Łomnicy postępuje niezwykle powoli,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o przyspieszenie regulacji rzeki Łomnicy z jej dopływami Bereźniczka i Łukwa i dopływu Dniestru Siwka.

Wnioskodawca:

Kurowiec, w. r.

Oleśnicki, Winniczuk, Dumka, Sandulak, Tracz, Skwarko, A. Staruch, Sodomora, Szwed, Lewicki, Korol, Makuch, Kiweluk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk, Krysowaty, T. Staruch.

W n i o s e k

posła Dr. Kurowca i tow. w sprawie założenia niższej szkoły górniczej we wschodniej Galicyi, a mianowicie w Kałuszu.

Zważywszy, że w Galicyi całej jest tylko jedna niższa szkoła górnicza, a to w Wieliczce;

zważywszy, że stosunki górnicze, jak wydobywanie soli, kainitu, węgla i ropy naftowej, we wschodniej Galicyi są odmiennie od zachodniej Galicyi;

zważywszy, że górnictwo i przemysł naftowy w ostatniem dziesięcioleciu we wschodniej Galicyi znacznie się wzmógł,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o założenie niższej szkoły górniczej w mieście Kałuszu.

Wnioskodawca:

Kurowiec, w. r.

Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Tracz, Skwarko, Lewicki, A. Staruch, Sodomora, Szwed, Winniczuk, Makuch, Kiweluk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk, Krysowaty, T. Staruch, Korol.

W n i o s e k

posła Dr. Iwana Kurowca i tow. w sprawie uznania drogi prowadzącej z Kałusza na Kopanki, Dołha wojniłowska do Żurawna za drogę krajową.

Zważywszy, że dwa sąsiednie handlowe miasta powiatowe, jak Kałusz i Żurawno, dotąd nie mają dobrej drogi komunikacyjnej;

zważywszy, że pomiędzy temi miastami jest silnie ożywiony ruch handlowy,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

uznać drogę z Kałusza prowadzącą przez Kopanki, Dołkę wojniłowską do Żurawna za drogę krajową.

Wnioskodawca:

Kurowiec, w. r.

Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Tracz, Sodomora, A. Staruch, Szwed, Lewicki, Winniczuk, Makuch, Kiweluk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk, Korol, Krysowaty, T. Staruch, Skwarko.

W n i o s e k

posła ks. Kornela Senyka i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Dniestr między Demenką poddniestrzańską a Rozdółem w powiecie żydaczowskim.

Wysoki Sejm raczy uchwalić budowę mostu na rzece Dniestr między Demenką poddniestrzańską a miasteczkiem Rozdół na rachunek fuuduszu krajowego.

Wnioskodawca:
Senyk w. r.

Hanczakowski, Kurowiec, Sandulak, T. Staruch, Korol, Krysowaty, A. Staruch, Winniczuk, Sodomora, Dudykiewicz, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Kiweluk, Oleśnicki, Skwarko.

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Stryj między Borynią a Jabłonowem w powiecie Turka.

Wysoki Sejm raczy uchwalić budowę mostu na rzece Stryj między Borynią a Jabłonowem na rachunek funduszu krajowego.

Wnioskodawca:
Hanczakowski w. r.

Korol, Tracz, Kurowiec, Seuyk, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Kołpaczkiewicz, Winniczuk, Kiweluk, Krynicki, Sandulak, Dudykiewicz, Szwed, Dumka.

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie ukrajowienia drogi gminnej I. kl., prowadzącej przez Borynię-Komarniki-Mochnate do granic stryjskiego powiatu.

Wysoki Sejm raczy nchwalić:

Drogę gminną I. klasy, prowadzącą od gościńca rządowego Sambor-Użok przez wieś Borynia, Wysocko niżne, Komarniki, Wysocko wyżne, Matków do granic stryj-

skiego powiatu przez Smorze i Klimiec, uznaje się za drogę krajową.

Wnioskodawca:
Hanczakowski w. r.

Skwarko, Korol, Tracz, Kurowiec, Senyk, T. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Krysowaty, Lewicki, Kołpaczkiewicz.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie rozdania surowicy solnej pomiędzy włościan powiatu stanisławowskiego.

Wysoki Sejmie!

Tegoroczne klęski elementarne odbiły się strasznie na ludności powiatu stanisławowskiego.

Wskutek posuchy, która trwała przez lato, wszystka jarzyna zniszczona, a przedewszystkiem siana zabrakło zupełnie, gdyż wszystko posucha spaliła. W połowie lipca poczęły padać deszcze ulewne tak, że już i tak mizerne płody, zniszczone posuchą, wskutek słoty prawie zupełnie pogniły. Co można było, to i zwiozło się do szopy, ale korzyści z niego bardzo małe, bo mokre zwiezione zegrzało się w szopach i zepsuło się do reszty.

Wobec tego ludność powiatu stanisławowskiego została zupełnie bez paszy i grozi jej nieunikniona ruina materyalna, gdyż będzie pozbawioną najbardziej korzystnej gałęzi gospodarstwa, t. j. chowu bydła.

Już dziś nieszczęśliwi mieszkańcy, widząc, że w żaden sposób nie będą w stanie bydła przezimować, sprzedają go za bezcen, a skutki tego będą straszne, jeżeli gospodarz nie będzie miał czem obrobić ziemi, wyjechać za drzewem, a co najważniejsza, braknie gnoju na sprawienie pola.

Ażeby bodaj w części zapobiedz grożącej ruinie, ażeby nie dopuścić do tego, by gospodarze wyzbyli się bydła, tego najważniejszego czynnika w gospodarstwie

wiejskiem, trzeba koniecznie tę zepsutą paszę, której było jeść nie może, podawać bydłu pokropioną surowicą, gdyż taką bydło już prędzej jeść będzie.

A kiedy rzecz wiadoma, że kraj nasz bogaty w surowicę i ona marnuje się i rozlewa się darmo, to dlaczegożby mieszkańcy kraju nie mieli dostać jej dla polepszenia paszy dla bydła i w ten sposób uratować zagrożone swe mienie.

Dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy łaskawie uchwalić, iżby wolno było gospodarzom powiatu stanisławowskiego pobierać surowicę dla bydła z najbliższych żup solnych, n. p. w Staruni pow. Bohorodeczany lub w Zawoji powiat Kalusz, aby w ten sposób przyjąć z pomocą ludności powiatu stanisławowskiego, której w przeciwnym razie grozi zupełnie ruina majątkowa, a tem samem silnie zagrożona jej egzystencya.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Sandulak, Hanczakowski, Dumka, A. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Kiweluk, Szwed, Senyk, Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Tracz.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i towarzyszy w sprawie porządków na galicyjskich pocztach i nieposzanowania ruskiego języka.

Nadużycia, jakich dopuszczają się urzędnicy na galicyjskich pocztach względem listów i przesyłek adresowanych po rusku, przechodzą wszelkie granice. Każdego dnia możnaby zanotować fakt naruszenia obywatelskich praw ruskiego języka przez pocztowych funkcyjonyuszy-szowinistów.

Z całej wiązanki faktów naprowadzę te:

Niedawno rozesłało Towarzystwo: „Sokół“ komunikaty po wszystkich swoich filiach. Między innymi wysłano i do „Sokoła“ w Matkowicach pow. Czerlany (koło Lwowa). List jednakowoż wrócił i to aż z Sofii

w Bułgarii, jak świadczyła stampilia urzędu pocztowego. Fakt niniejszy możliwy tylko na galicyjskich pocztach. Bo i czyż są na świecie tacy analfabeci-urzędnicy, jak w Galicyi?! Powszechnie wiadomo, że listy adresowane po rusku i to wyłącznie po rusku, przychodzą z nowego świata, z za morza, z Ameryki, z Prus i t. d. — lecz list ze Lwowa do Czerlan nie dojdzie, gdyż adresowany po rusku.

Drugi fakt: Pewna niemiecka firma z Berlina wysłała list pod adresem: Do Chwalnoho Towarzystwa „Proświta“ u Lwowi (Lemberg, Oesterreich, Galizien), Mimo że adres ten znany wszystkim listonoszom we Lwowie, lwowska poczta zwróciła ten list do Berlina z dopiskiem: „Retour; niedokładny adres; mangelhafte Adresse“.

Takich faktów możnaby naprowadzić bardzo wiele. Przyczyna tego ta, że na poczcie, jak i po wszystkich innych urządach, znajomość ruskiego języka prawie lub też wcale nie istnieje. Powtarzanie się tych faktów musi się uważać jako jaskrawe naruszenie praw, któremu nie wiedzieć kiedy koniec będzie.

Wobec czego podpisani zapytują:

1) Czy wiadome są c. k. Rządowi te nadużycia?

2) Czy c. k. Rząd zamierza zarządzić, by na przyszłość te jaskrawe nadużycia praw nie powtarzały się?

3) Czy zamierza c. k. Rząd winnych do odpowiedzialności pociągnąć i podpisanym o tem uwiadomić?

Interpelant:
Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Dumka, Sodomora, Kiweluk, Sandulak, Kurowiec, Oleśnicki, Skwarko, Korol, Tracz, Winniczuk, Krysowaty, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i towarzyszy do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie obsadze-

nia posad w szkole w Słobodzie złotej dwoma nauczycielkami, nieznającymi dokładnie ruskiego języka.

Drugi rok, jak posady młodszych sił nauczycielskich przy szkole w Słobodzie złotej pow. Brzeżany zostały obsadzone nauczycielkami, nieumiejącymi zupełnie języka wykładowego, a to p. Kamińską i p. Kociówną.

Nadanie tych dwu nauczycielek do wsi czysto ruskiej, gdzie niema ani jednego dziecka umiającego i rozumiejącego po polsku — sprzeciwia się wszelkim zasadom pedagogicznym, gdyż te obie nauczycielki, nieumiejące ruskiego języka ani w słowie ani w piśmie, nie mogą należycie wykonywać swych zadań i obowiązków.

I dlatego obsadzenie tych posad temi dwoma nauczycielkami musi się uważać jako bagatelizowanie najpoważniejszych zasad pedagogicznych i jako prowokację ruskiego narodu wogóle, zaś specjalnie mieszkanców Słobody złotej.

Bo jakże może czego nauczyć dzieci nauczycielka analfabeta?

I jak wygląda poszanowanie praw ruskiego języka, jeśli go mają uczyć analfabeci?

By to nie wyglądało gołosłownem, załączam w oryginale własnoręczne pismo nauczycielki p. Kamińskiej, poprawione przez nauczycielkę Kociównę. Ono świadczy dobitnie o anomaljach, jakie możliwe tylko w Galicyi po ruskich szkołach, o krzywdzie jaką cierpi nasze szkolnictwo, a tem samem cały nasz naród.

Szkola w której uczą takie "światłodawczynie", jak pp. Kamińska i Kociówna, nie dać nie może dzieciom i te daremnie czas marnują, gdy do niej uczęszczają. Do szkoły obsadzonej takimi siłami, jak w Słobodzie złotej dzieci nie będą się garnęły, bo stąd nie dla siebie pożytecznego nie wyniosą, a i rodzice nie starają się swe dzieci regularnie posyłać do takiej szkoły, gdzie dziecko, zamiast się czegoś nauczyć, tumanieje.

I Rada szkolna miejscowa w Słobodzie złotej, widząc taki fatalny i nieszczęśliwy stan swej szkoły, zwracała się do Rady szkolnej okręgowej w Brzeżanach z prośbą, by ta zaradziła temu nieszczęściu i uwolniła ich szkołę od tych dwóch nauczycielek, lecz Rada szkolna okręgowa, głucha na prośby krzywdzonej gminy, pozostawiła obie te siły na ich posadach, jakby na złość gminie. A gdy z początkiem tego roku Rada gminna wysłała również od siebie prośbę o uwolnienie gminy od owych nauczycielek, Rada szkolna okręgowa odpowiedziała, że staranie się o szkołę nie jest obowiązkiem gminy i koniec.

Wobec takiego lekceważenia naszego szkolnictwa i praw narodowych, po wyczerpaniu wszystkich niejako środków ratunku, musi naród tracić zaufanie do władz rządzących, a co najgorsze do szkoły.

Ten dokument załączam tu na wieczną pamięć galicyjskiej pedagogii i (balamucian) tumanienia biednego i nieszczęśliwego ruskiego narodu.

Może przecie choć to przekona Radę szkolną krajową, że nadawanie nauczycielek bez żadnej kwalifikacyi, lecz wprost analfabetek, przynosi straszne a nieobliczone szkody nie tylko ruskiemu ludowi, ale wogóle wszelkiemu postępowi ludzkości.

Dlatego niżej podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd:

I. Czy znane mu są te straszne anormalne stosunki w galicyjskiem szkolnictwie wschodniej Galicyi zamieszkaney przez Rusinów?

II. Czy skłonny jest Wysoki Rząd natchmiast zarządzić, by Rada szkolna krajowa te dwie nauczycielki, p. Kamińską i p. Kociównę, z Słobody złotej przeniosła, a na ich miejsce przeznaczyła siły nauczycielskie z odpowiednią kwalifikacją w języku ruskim?

III. Czy Wysoki c. k. Rząd skłonnym jest potroszczyć się o to, by na przyszłość

nie obsadzano ruskich szkół nauczycielkami — analfabetkami, a tem samem nie tamowano oświaty naszego ludu?

Interpelant:

Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Sodomora, Oleśnicki, Sandulak, Dumka, Makuch, Kurowiec, Hanczakowski, Kiweluk, Skwarko, Dr. Kost Lewicki, Tracz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Antoniego Starucha i towarzyszy w sprawie nieposzanowania ruskiego języka w sądzie.

Galicyjsey urzędnicy zżyli się już z deptaniem i nieposzanowaniem wszelkich praw, tak że nawet w sądach, gdzie ma być wszystkim wymierzona sprawiedliwość, i tam niema poczucia poszanowania cudzych praw.

Na dowód niech posłuży następujący fakt: W c. k. sądzie powiatowym w Przemysłu, odbyła się dnia 26. maja b. r. rozprawa w sprawie S. Kuźmińskiego przeciw B. Felsenowi do l. cz. C. 261/8. Sprawa była w języku ruskim prowadzona. W miesiąc później S. Kuźmiński, który wybierał się do Ameryki, zgłosił się do oddziału sądowego z zapytaniem, dlaczego do tej pory nie doręczono mu wyroku. Tu go zawiadomiono, że w sądzie nikt nie umie po rusku pisać. Po upływie dwu miesięcy powiedziano mu to samo. Sprawa przeciągnęła się całe trzy miesiące, i w tymże czasie Kuźmiński zgłaszał się za wyrokiem aż pięć razy i zawsze otrzymywał odpowiedź: „Nikt nie umie po rusku“. Gdy Kuźmiński oświadczył, że dłużej czekać nie może na wyrok, gdyż wybiera się do Ameryki, poradził mu naczelnik sądu, ażeby zwrócił się do jakiego adwokata Rusina, któryby napisał ten wyrok w swej kancelaryi. Kuźmiński też tak uczynił, w ten sposób dopiero po upływie czterech miesięcy doręczono mu wyrok sporządzony w kancelaryi adwokata. Za to sporządzenie musiał Kuźmiński zapłacić. Fakt niniejszy nie

jest jedyny. Przemyskie sądy bagatelizują prawa ruskiego języka konsekwentnie. Co do wydawania wyroków, to polskie wyroki doręczają stronom bez żadnych trudności, kto jednak w sprawie przeprowadzonej po rusku chce dostać ruski wyrok, musi czekać miesiącami, jeszcze i osobno dopłacać adwokatowi za sporządzenie.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy c. k. Rządowi wiadome są te nadużycia i bagatelizowanie ruskiego języka w sądach?

Czy c. k. Rząd zamierza temu zapobiedz, by raz już podobne nadużycia ustały?

I czy skłonny jest c. k. Rząd pociągnąć winnych do odpowiedzialności i podpisanych o tem uwiadomić?

Interpelant:

Antoni Staruch.

Tymoteusz Staruch, Oleśnicki, Dr. Kost Lewicki, Sodomora, Dumka, Kurowiec, Sandulak, Korol, Hanczakowski, Senyk, Kiweluk, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Krysowaty, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, że Izba przystąpi bezzwłocznie do załatwienia wniosków nagłych, wnioski zwykłe umieszczone zostaną na jednym z najbliższych posiedzeń, a interpelacje opstąpione p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu dla uzasadnienia nagłości wniosku w sprawie udzielenia zapomogi gm. Wierczany pow. stryjskiego.

P. Oleśnicki uzasadnia nagłość wniosku oraz następnie sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość a oddzielnie przekazanie tego wniosku p. Oleśnickiego komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. Sodomorze dla uzasadnienia nagłości wniosku w sprawie udzielenia pomocy ludności dotkniętej klęską elementarną w powiecie podhajeckim.

P. Sodomora uzasadnia nagłość, następnie sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy i oddzielnie uchwała nagłość a następnie przekazanie tego wniosku p. Sodomory komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. Tymoteuszowi Staruchowi dla uzasadnienia nagłości wniosku o udzielenie zapomogi pogorzelcom gminy Koniuchy pow. Brzeżany.

P. Tymoteusz Staruch uzasadnia nagłość, następnie sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a oddzielnie przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. A. Staruchowi dla uzasadnienia nagłości wniosku w sprawie klęsk elementarnych w powiecie liskim.

P. Tymoteusz Staruch w zastępstwie wnioskodawcy p. Antoniego Starucha uzasadnia nagłość, następnie sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a oddzielnie przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka w sprawie zmiany niektórych postanowień kraj. ustawy z 15. listopada 1874 Nr. 65 normującej sprawę szupaśnictwa.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sodomory w sprawie zaprowadzenia przy pociągach osobowych IV. klasy i różnych udogodnień na kolejach państwowych.

Przemawia p. Sodomora uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sandulaka o uwolnienie od podatku konsumcyjnego mięsa z bydła dorżniętego w koniecznych wypadkach.

Przemawia p. Sandulak uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu, jako komisji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego o zmianie niektórych postanowień kraj. ustawy o rybołostwie z 31. września 1887 Nr. 37 Dz. u. kr.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Adama i tow. z projektem zmiany §§. 19 i 37 statutu krajowego. (Rozszerzenie zakresu działania Sejmu).

Przemawia p. Adam uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego i tow. o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej na zasadzie powszechnego prawa głosowania.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji dla reformy wyborczej.

P. Tymoteusz Staruch woła „niech żyje powszechne, równe, bezpośrednie, tajne prawo wyborcze do Sejmu“. Marszałek o znajmia, że p. Tymoteusz Staruch nie żądał i nie otrzymał głosu, wzywa zatem p. Starucha by stosował się do przepisów regulaminu, i nie zmuszał Marszałka do użycia przysługujących mu środków, przed użyciem których się nie cofnie, gdyby nie przestrzegano przepisów regulaminu.

Izba bez rozprawy uchwała odesłanie wniosku powyższego p. Oleśnickiego do komisji dla reformy wyborczej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Korola i tow. o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej na zasadzie powszechnego prawa głosowania.

Przemawia p. Korol uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji dla reformy wyborczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tertila i tow. o uchwalenie projektu ustawy o toku instancyi administracyjnych w Galicyi i o krajowym Trybunale administracyjnym.

Przemawia p. Tertil uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. o zmianę systemu dwutypowych szkół ludowych.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 23. września 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 55 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

6. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 23. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 133.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 4. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 5. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że udzielił urlopu p. Kozłowskiemu na 3 dni.

Następnie Marszałek oznajmia, że w miejsce p. Czaykowskiego został wybrany zastępcą przewodniczącego komisji prawniczej p. Adolf Brunicki.

Sekretarz p. Urbański Mieczysław odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień

23. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 785, 787 do 814, 817, 818, 819, 823—828, 830, 831, 839, 840, 842, 843, 851, 852, 855, 857, 860, 863, 866, 871, 873, 879, 880, 884—888, 890, 898, 900, 901, 910, 921—923, 947, 948, 950, 951, 954, 955, 958, 961, 970, 971, 973.

Komisji szkolnej: L. s. 820—822, 854, 856, 858, 859, 861, 862, 867, 872, 874 do 877, 882, 883, 890, 894—896, 904, 905, 911—920, 924, 926—945, 952, 957, 959, 960, 972.

Komisji gminnej: L. s. 864, 865, 906.

Komisji petycyjnej: 897.

Komisji administracyjnej: L. s. 844, 845, 907, 909, 956, 962, 969.

Komisji prawniczej: L. s. 786.

Komisji gosp. krajowego: L. s. 850.

Komisji drogowej: L. s. 815, 836—838, 848, 849, 946, 949.

Komisji podatkowej: L. s. 902, 903.

Komisji kolejowej: L. s. 892.

Komisji przemysłowej: L. s. 878, 899, 908.

Komisji sanitarnej: L. s. 846, 893.

Komisji solnej; L. s. 832, 833, 835.

Komisji wodnej L. s. 834, 841, 847, 925, 953.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 784, 829, 868—870.

Wydziałowi krajowemu: L. s. 853.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków.

Sekretarze p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytują zgłoszone wnioski, które opiewają:

W n i o s e k.

Zważywszy, że kraj nasz dla braku dostatecznych funduszków nie jest w możności spełnienia swego zadania wobec dzieci zostających bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby już w roku 1909 przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sieroce zbiorowe przekazywałyby na cele wychowania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych odnośnym krajom całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem roku 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy do zbadania, czyli postanowienia ustawowe, dotyczące sposobu użycia funduszu ubogich w gminach nie dałyby się zmienić o tyle, iżby fundusze te w części użyte zostały na tworzenie zakładów wychowawczych dla dzieci pozostających bez opieki, zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych.

Lwów, dnia 22. września 1908.

Wnioskodawca:
A. Brunicki, w. r.

Kozłowski, Marszałkiewicz, Paygert, Wrzeźniowski, Sobolewski, J. Brunicki, Kędzior, L. Cieński, Milewski, Obertyński, Niezabitowski, Schnell, Garapich, Skałkowski, Horodyski, Wodzicki, Czaykowski, Trzecieski, T. Cieński, Fruchtmann, Czartoryski, Kolischer, Stadnicki, Cielecki, Rayski, Skarbek, Merunowicz, Jahl, Dembiński, Sala, Laskowski, Schätzel, Krzysztofowicz, Vivien, J. Korytowski, W. Krański, Sozański.

W n i o s e k.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby potrzebę założenia we Lwowie krajowego domu podrzutków zbadał i na najbliższej sesji sejmowej przedłożył odpowiednie wnioski.

Wnioskodawca:
Ciucheński.

Głabiński, Bandrowski, Rittel, Merunowicz, Rutowski, Fruchtmann, Tertil, Jabłoński, Doliński, Adam, Battaglia, Sala, Leo, Halban, Skarbek, Pastor.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Radzie powiatowej w Zywn przyznaje się na odbudowanie mostów i naprawę dróg wylewami wód w roku 1908 zerwanych bezzwrotną subwencją w kwocie 40.000 koron i bezprocentową pożyczką w 10-ciu latach spłacaną w kwocie 50.000 koron.

We Lwowie, dnia 21. września 1908.

Wnioskodawca:
Szwed.

Haempel, Kiweluk, Korol, Myroniuk-Zajaczk, Oleśnicki, T. Staruch, Kurowiec, Dumka, Bernadzikowski, Żardecki, Styła, Bis, Krężel, Witos, Sandulak.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby 28 gminom powiatu złoczowskiego: Bałuczyn,

Ciszki, Lackie małe, Ścianka, Majdan gologórski, Olszanka mała, Skniłów, Bortków, Uhorec, Czeremosznia, Boniszyn, Lackie wielkie, Ożydów, Jasionowce, Firlejówka, Bużek, Konty, Podhorec, Remizowce, Płużchów, Chilezyce, Poczary, Ryków, Usznia, Poboż, Sassów, Załośce i Żuków, dotkniętych w tym roku ciężką klęską elementarną z powodu przymrozków letnich, wylewów i gradobicia, przeznaczył możliwie wydatny zasiłek z funduszu krajowego na zasiewy jesienne i by wyjednał dla nich także odpowiednią pomoc z c. k. skarbu Państwa, a wreszcie aby zapewnił dla nich bezpłatnie dostawienie soli i grysu z magazynów wojskowych dla poprawy zgniętej paszy.

We Lwowie, dnia 22. września 1908.

Wnioskodawca:

Henryk Weiser, w. r.

Schnell, Wrześniowski, Gniewosz, Halban, Tad. Cieński, Skalkowski, Starzyński, Sękowski, Wodzicki, Garapieb, Sapieha, Kozłowski, Trzeciński, Sozański, A. Lubomirski.

W n i o s e k.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 26. listopada 1889 udziela kraj i państwo 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłków na wykonanie drobnych melioracyj, mianowicie na osuszenie gruntów rowami lub drenami i na nawodnienie.

W uznaniu wielkiej użyteczności drenowania gruntów przaznaczył Wysoki Sejm uchwałą z 5. lipca 1901 osobną dotację na drenowanie gruntów włościańskich po 50.000 K rocznie na przeciąg lat dziesięciu, 1901 do 1910, ogółem 500.000 K.

Gdy skutek licznych zgłoszeń gmin dotacya półmilionowa już w r. 1904 była całkowicie zaangażowaną, podwyższył Wysoki Sejm na wniosek Wydziału krajowego tę dotację uchwałą z 11. listopada 1905 na 80.000 K, a następnie uchwałą z dnia 18. marca 1907 na 200.000 K rocznie.

Równocześnie z podwyższeniem dotacyi obniżył jednak Wysoki Sejm wymiar zasiłków ze skarbu kraju i państwa z 33 $\frac{1}{3}$ % na 25%, upoważniając Wydział krajowy do udzielenia 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłków tylko w wyjątkowych, uwzględnienia godnych wypadkach.

Obniżenie zasiłków państwa i kraju na drenowanie gruntów włościańskich dało wynik ujemny, gdyż liczne gminy cofnęły zgłoszenia z powodu trudności pokrycia połowy kosztów, a wedle zamknięcia rachunków funduszu krajowego za r. 1907 z preliminowanej w rub. IX. poz. 13. lit. d) sumy 600.000 K wydano tylko 390.105 K 98 gr., tak, iż przeszło $\frac{1}{3}$ część kredytu nie została użyta.

Wobec coraz trudniejszych warunków produkeji rolniczej, a tem samem potrzeby wydatniejszego poparcia przez kraj i państwo rolnictwa, czemu też dał wyraz c. k. Rząd w noweli do państwowej ustawy melioracyjnej, podpisani uważają za sprawę piękną przywrócenie pierwotnego wymiaru zasiłków krajowych na drenowanie gruntów włościańskich w granicach dotychczasowej dotacyi krajowej 200.000 K rocznie, zwłaszcza, że wysokość subweneyi państwowych od tego wymiaru jest zależną i z tego powodu wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm ustanawia wysokość zasiłków krajowych dla drenowania gruntów włościańskich na 33 $\frac{1}{3}$ % sumy kosztorysowej.

Lwów, dnia 15. września 1908.

Wnioskodawca:

Andrzej Kędzior, w. r.

Żardecki, Lewakowski, Skołyżewski, Gorayski, Stefczyk, Tyszkiewicz, Bojko, Z. Tarnowski, E. Mycielski, Marszałkowiec, Górski, Czeez, Szwed, Koliseher, Jedynak, Stapiński, Skrzyński, Styła, Cipser, Bernardzikowski, Długosz, Wasung, Cieluch, Bednarski, Witos, Krężel, Jampolski, Myjak, Bis, Stojałowski, Oleśnicki, Skarbek, Me-

runowicz, Korol, Krynicki, Dudykiewicz,
St. H. Badeni.

W n i o s e k.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak naj-
krótszym czasie założył seminaryum na-
uczycielskie żeńskie w Kołomyi.

Wnioskodawca:
Kleski, w. r.

Bednarski, Rittel, Sala, Kolischer, Leo, Do-
liński, Adam, Maryewski, Bandrowski, Ter-
til, Maiss, Skarbek, Landau, Michałowski,
Głąbiński.

W n i o s e k

posłów Halbana i Kolischera o wezwanie
c. k. Rządu o utworzenie oddziału techn.
przy Starostwie w Drohobyczu.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że miasto Drohobycz jest
siedzibą najważniejszego przemysłu Gali-
cyci, zważywszy dalej, iż c. k. Starostwo
w Drohobyczu, nie mając do dyspozycyi
oddziału technicznego — doznaje utrudnie-
nia w swem urzędowaniu, przez co intere-
senci narażeni są na zwłokę,

podpisani, przejęci przekonaniem, iż
c. k. Rząd winien uwzględnić tę potrzebę
ekonomiczną, wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najry-
chlej ustanowił przy c. k. Starostwie
w Drohobyczu oddział techniczny, tymcza-
sowo zaś przydzielił temuż c. k. Starostwu
przynajmniej dwie siły techniczne.

Wnioskodawcy:
Halban, Kolischer, w. r.

Gorayski, Lewakowski, Długosz, Stadnicki,
Laskowski, Rutowski, Wodzicki, Niemen-
towski, Rittel, Jaworski, Jahl, A. Lubomir-
ski, E. Mycielski.

W n i o s e k

posła Styły i towarzyszy.

Zważywszy, że nowa dodatkowa usta-
wa budowlana dla wsi z 15. maja 1907
Dz. u. kraj. Nr. 57 stała się niesłychanie
krzywdzącą małych posiadaczy rolnych,
wskutek ograniczenia prywatnej własności
rolnika do tego stopnia, że połowa małych
rolników w Galicyi nie mogłaby zbudować
domów na nowym placu wskutek brzmienia
ustawy, która zakazuje zbliżyć się do gra-
nicy sąsiada z budynkiem na pięć metrów,
a od stodoły jakiegokolwiek na dwieście
(200) metrów.

Wskutek rozdrobnienia gruntów w ca-
łym kraju ustawa taka stała się niewyko-
nalną, gdyż w wielu wypadkach kilkunasto-
morgowy gospodarz nie może umieścić na
swoim gruncie odpowiedniego jego potrze-
bom domu, zwłaszcza w tych miejsc-
owościach, gdzie położenie gruntów leży
w wązkich pasach, a na kilka wzdłuż cią-
gnących się kilometrów, co nawet morg
gruntu nie wynosi dwóch metrów szer-
okości, a takiego położenia w Galicyi nie
brak.

Zważywszy i tę okoliczność, że stodoła
oddalona o dwieście metrów, jak przepisuje
§. 20. punkt 8., od mieszkalnego domu go-
spodarza na wsi, narażona jest na szkody,
a strata czasu w gospodarstwie jest wielką,
z ogromną niewygodą połączona, bo zmu-
sza do odbywania długich wędrówek, przy
przenoszeniu paszy dla bydła lub wykony-
waniu tam pracy,

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną
tu pod ./. ustawę.

Wnioskodawca:
Styła, w. r.

Stapiński, Witos, Bojko, Krężel, Bernadzi-
kowski, Jampolski, Bis, Żardecki, Jedynak,
Skofyszewski, Lewakowski, Cielecki, Stef-
czyk, Szwed, Wasung.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie
Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem

Krakowskiem, w przedmiocie uzupełnienia postanowień ustępów 3, 4 i 8 §. 20. ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 133, w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907. Dz. u. kraj. Nr. 57.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia ustępów 3, 4 i 8 §. 20. ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133, w brzmieniu ustawy z 15. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 57 zostają uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 20.

Punkt 3. Odległość nowego nie ogniotrwałego budynku i nie ogniotrwale krytego od jakiegokolwiek budynku obcego wynosić ma najmniej 10 metrów, jeżeli szerokość i długość parceli (placu), na którym budynek ma stanąć, pozwala.

Natomiast budynki nie ogniotrwale budowane a ogniotrwale kryte mogą stanąć w odległości od obcych budynków na, bliżej 5 metrów, a od granicy niezabudowanego gruntu obcego na jeden metr odległości, jeżeli z tej strony nie potrzeba drogi budującemu.

Punkt 4. Budynek z materiału ogniotrwałego może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego.

Jeżeli jednak budynek taki nie ma przylegać do budynku lub gruntu obcego, a stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, wówczas odległość jego wynosić ma najmniej pięć metrów od obcego gruntu, jeżeli w tem miejscu potrzebna jest publiczna droga lub ulica proponowana.

Punkt 8. Dach budynku, przeznaczonego wyłącznie na przechowanie zboża, siana i t. p. plodów rolniczych, można pokryć materiałem nieogniotrwałym, jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości co

najmniej dwustu metrów od zabudowanej części w obrębie miast, zaś w gminach wiejskich na 20 metrów, mając na uwadze bezpieczeństwo publiczne.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W n i o s e k.

posła Tracza i tow. w sprawie ukrajowienia dróg:

- I. Rożnów-Kossów-Żabie-Worochea;
- II. Kuty-Hryniawa - Jawornik - Żabie-Ilcze;
- III. Pistryń-Mykietyńce-Ispas.

W powiecie kossowskim nie utrzymuje kraj do tego czasu ani kilometra drogi. Powiat jest biedny i jego siła podatkowa wskutek wydzielenia gmin Utoropy i Kosmacz do powiatu peczeniżyńskiego jeszcze bardziej w ostatnich czasach zmniejszyła się. Wobec tego powiat nie jest w stanie utrzymywać wyżej wymienionych pod I do III dróg, a to tem bardziej, że wylewy rzek górskich i potoków często zabierają mosty i zupełnie niszczą drogi.

Ukrajowienie, a co za tem idzie, odpowiednia budowa względnie naprawa dróg wyżej pod I - III wyszczególnionych przyczyni się:

- a) do lepszej eksploatacyi lasów, których w powiecie jest do 100.000 morgów.
- b) do podniesienia chowu bydła i mleczarskiego gospodarstwa;
- c) do ułatwienia mieszkańcom wielkich gmin Żabie i Hryniawa sprzedaży ich produktów;
- d) do ogólnego podniesienia ruchu handlowego.

Oprócz tego odpowiednia budowa drogi ad III wymienionej przyczyni się do skrócenia oddalenia Kossowa od miasta ob-

wodowego Kołomyi, co oczywiście nie zostanie bez skutków korzystnych w każdym kierunku dla całego powiatu kossowskiego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uznaje się za krajowe i przyjmuje się na rachunek funduszu krajowego drogi:

- a) Rożnów-Kosów-Żabie-Worochta;
- b) Kutry - Hryniawa - Jawornik - Zabie - Ilcze;
- c) Pistyń-Mykietyńce-Ispas.

Wnioskodawca:
Tracz w. r.

Korol, Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Krynicki, Oleśnicki, Lewicki, T. Staruch, Kurowiec, Dudykiewicz, Senyk, Kołpaczkiewicz, Sandulak.

Wniosek

posła Tracza i tow. w sprawie przełożenia części drogi państwowej Kosów-Pistyń.

Droga państwowa Kosów-Pistyń prowadzi przez stromą górę t. zw. miejską w Kossowie. Wyjazd na tę górę i jazd z niej próżną furą trwa około godziny czasu. Objazd tej góry stosownie do założonego planu w kierunku a-b skróci jazdę na równym terenie doliną do kilku minut czasu, co ze względu na wielki ruch na drodze Kossów-Pistyń-Kołomyja, wywóz drzewa tą drogą i przywóz towarów z Kołomyi, przedstawia się dla ludności ogólnie pożądanem.

Wobec tego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w celu objazdu t. zw. miejskiej góry w Kossowie na drodze państwowej Kossów - Pistyń jak najrychlej przystąpił do przełożenia części tej drogi w kierunku a-b założonego planu.

We Lwowie, d. 20 września 1908.

Wnioskodawca:
Tracz w. r.

Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Korol, Krynicki, Oleśnicki, Lewicki, T. Staruch, Kurowiec, Dudykiewicz, Senyk, Kołpaczkiewicz, Sandulak.

Wniosek

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Struj w Ilniku pow. Turka n. Str.

Wysoki Sejm raczy uchwalić budowę mostu na rzece Struj w Ilniku pow. turczańskiego na rachunek funduszu krajowego

Wnioskodawca:
Hanczakowski w. r.

Korol, Tracz, Kurowiec, Kołpaczkiewicz, Oleśnicki, Dumka, Sandulak, T. Staruch, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Winniczuk, Kiweluk, Skwarko.

Wniosek

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie założenia krajowej fabryki cementu.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie rozpatrzył petycje wniesione w ubiegłej sesji sejmowej w sprawie założenia krajowej fabryki cementu (między innymi także i taką petycję wniesioną przez Wydział powiatowy w Turce dnia 30. października 1907 L. s. 3147) i żeby po zebraniu odnośnego materiału przedłożył na następnej sesji sejmowej sprawozdanie o rezultacie.

Wnioskodawca:
Hanczakowski w. r.

Winniczuk, Korol, T. Staruch, Kołpaczkiewicz, Tracz, Senyk, Kiweluk, Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Lewicki.

Wniosek

Jana Kiweluka i tow. w sprawie uzupełnienia postanowień praw gminnych i o reprezentacji powiatowej.

Podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

U s t a w a

z dnia . . . uzupełniająca względnie zmieniająca postanowienia praw gminnych z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. z d. 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr., z d. 13. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr. i prawa z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 21 Dz. u. kr. o powiatowej reprezentacyi.

§. 1.

Organy gminnych zarządów i powiatowych reprezentacyi są odpowiedzialne za wszelką szkodę spowodowaną ich niedbalstwem albo niezgodnym z ustawą urzędowaniem.

§. 2.

Organy zarządów gminnych są: zwierzchności gminne, magistraty, naczelnicy gmin, burmistrzowie, rady gminne, ustanowione przez nich komisye, delegacye, kasyerzy, lekarze, weterynarze, inżynierowie-urzędnicy, pisarze i gminne sługi.

Organami zarządów reprezentacyi powiatowych są: prezes Rady powiatowej, jego zastępca, Wydział Rady powiatowej z zastępcami, Rada powiatowa, ustanowione przez nich komisye, sekcye następnie sekretarze, kasyerzy, lekarze, inżynierowie-urzędnicy i sługi Rady powiatowej.

§. 3.

Jeżeli organ, który spowodował szkodę, składn się z więcej osób, wówczas odpowiadają solidarnie wszyscy, którzy spowodowali szkodę.

§. 4.

Poszkodowany ma dochodzić swych pretensyi na drodze sporu sądowego.

To prawo zadawnia się do lat 3 od czasu, od kiedy poszkodowany dowiedział się o wysokości szkody.

§. 5.

Prawo to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a wykonanie jego polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Wnioskodawca :

Jan Kiweluk, w. r.

Lewicki, Makuch, Korol, Oleśnicki, Tracz, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Dumka, Sandulak, Sodomora, Kryszowaty, Hauzarkowski.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek udziela głosu p. Bojce.

P. Bojko jako przewodniczący komisji gminnej wnosi, by sprawozdanie z czynności Dep. I. Wydziału krajowego w przedmiocie spraw szkolnych, teatralnych i archiwum kraj. i pomników historycznych odstąpić komisji szkolnej, a sprawy fundacyjne i stypendyjne komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Bojki.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Rzeszowa co do urządzenia wodociągu miejskiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100

tysięcy koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o przedłużeniu ustawy z dnia 23. grudnia 1903 Dz. u. kr. 146, pozwalającej poboru na rzecz funduszu krajowego 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Gorlicach na pobór w roku 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Gorlicach zezwala się w myśl postanowień §. 23 u. z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 46% (czterdzieści sześć) od państwowych podatków bezpośrednich z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ust. z dnia 10. grudnia 1907 Dz. ust. kraj. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania a w oddzielnym głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Jasła na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie miasta Jasło zezwala się w myśl postanowień §. 87. ustawy z dnia 13. marca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 24 pobierać przez przeciąg lat 3 od 1. stycznia 1908 do końca roku 1910 opłaty gminne od napojów spirytusowych piwa i miodu w wysokości oznaczonej w ustawie krajowej z dnia 11. stycznia 1888 Dz. ust. kr. Nr. 10 przedłożonej rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 19. maja 1899 Nr. 30776 Dz. ust. kr. Nr. 60.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania a w oddzielnym głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Mościskach koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I-szej klasy Pakość-Hussaków-Radochońce wraz z odnogą do Tamanowic.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Mościskach koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej I. klasy Pakość-Hussaków-Radochońce wraz z odnogą do Tamanowic.

Art. I.

Radzie powiatowej w Mościskach nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze gminnej I. klasy Pakość-Hussaków-Radochońce wraz z odnogą do Tamanowic pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 10. i 21. ustawy z dnia 10. grudnia 1907 r. (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 155).

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy na dwu stacyach według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (cztery) 4 h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego, drobnego 1 (jeden) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wieszionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Wybór uzupełniający 1 członka komisji dla reform agrarnych.

Wybór 12 rewidentów.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Wrześniowskiego, Kurowca i Ptaka, wzywa posłów do oddawania kartek, a komisję do przeprowadzenia skrutynium.

Posłowie oddają kartki. Po oddaniu kartek Marszałek oznajmia, że z kolei następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sali i tow. z projektem ustawy zmieniającej postanowienia §. 16. i 18. statutu krajowego.

Przemawia p. Sala uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Schätzla i tow. z projektem ustawy zmieniającej postanowienia §. 8., 17. i 22. statutu krajowego.

Przemawia p. Schätzel uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Dolińskiego i tow. o przekształcenie gimnazjum III. z językiem wykładowym polskim w Przemysłu na gimnazjum realne reformowane,

Przemawia p. Doliński uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tertila i Battaglii i tow. o przekształcenie c. k. wyższej szkoły realnej w Tarnowie w gimnazjum realne nowego typu.

Przemawia p. Tertil uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie udzielenia surowicy solnej gminom powiatu kałuskiego.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie budowy mostów na czece Łomnicy w Dobrowlanach i Podmichalu powiatu kałuskiego.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stapińskiego i tow. o zaprowadzenie przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Marszałek oznajmia, że ten punkt usuwa chwilowo z porządku dziennego, z powodu chwilowej nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie wydatniejszej, bezzwrotnej zapomogi dla mieszkańców powiatu żywieckiego, dotkniętych klęską elementarną.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Maryewskiego i tow. w sprawie założenia w Wieliczce gimnazjum nowego typu.

Przemawia p. Maryewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stefczyka i tow. w sprawie zmiany przepisów Banku krajowego ułatwiających korzystanie z długo-

terminowego, kredytu właścicielom gospodarstw włościańskich, za pośrednictwem Spółek oszczędności i pożyczek.

Przemawia p. Stefczyk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krynickiego i tow. w sprawie brzegów rzeki Bystrzycy solotwińskiej i jej dopływów.

Przemawia p. Krynicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tadeusza Cieńskiego i tow. w sprawie przyspieszenia wejścia w życie ustawy o epidemiach.

Przemawia p. Tadeusz Cieński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bednarskiego i tow. w sprawie budowy kolei z Nowego Targu przez Krościenko do Nowego Sącza.

Przemawia p. Bednarski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. o przyspieszenie regulacji rzek górskich: Łomnicy, Siwki, Bereźnicy i Łukwi w pow. kałuskim.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Cieleckiego i tow. o założenie w Czortkowie szkoły średniej nowego typu.

Przemawia p. Cielecki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. o założenie niższej szkoły górniczej w Kałuszu.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji górniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kędziora i tow. o uchwalenie noweli do ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. k. Nr. 49 zmieniającej postanowienia art. 4. tejże ustawy o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowea i tow. o ukrajowienie drogi z Kalusza przez Kopanki, Dołę wojniłowską do Żurawna.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Senyka i tow. o budowę mostu na rzece Dniestrze między Demeuką poddnistrzańską a Rozdołem w powiecie żydaczowskim

Przemawia p. Senyk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek wzywa p. Wrześniowskiego do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru 1 członka komisji dla reform agrarnych i 12 rewidentów.

P. Wszeźniowski zdaje sprawę z wyniku skrutynium tych wyborów.

Głosowało 84 posłów. Absolutna większość 43. Po 84 otrzymali do:

komisji reform agrarnych p. Cielecki. na rewidentów: pp. Brunicki Julian, Cipser, Gniewosz, Goetz, Kiweluk, Maiss, Merunowicz, Moysa, Myjak, Ptak, Sala, Staruch Tymoteusz.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyborów.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Hanczakowskiego i tow. o budowę mostu na rzece Stryju między Borynią a Jabłonowem w powiecie turczańskim.

Przemawia p. Hanczakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Hanczakowskiego i tow. o ukrajowienie drogi gminnej I. klasy prowadzącej przez Borynię, Komarniki, Mochnate do granicy pow. stryjskiego.

Przemawia p. Hanczakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. o rozdanie surowicy solnej między włościan powiatu stanisławowskiego.

Przemawia p. Winniczuk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Witosy i tow. o ustalenie cen soli kuchennej i dostarczanie jej w dobrej jakości.

Przemawia p. Witos uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wasunga i tow. w sprawie statutu dwutypowych seminarjów nauczycielskiej.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę u-
suwa chwilowo z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Meruno-
wicza i tow. w sprawie oddania salin gali-
cyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju.

Przemawia p. Merunowicz uzasadnia-
jąc swój wniosek, a pod względem formal-
nym wnosi na odesłanie tego wniosku do
komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy
wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Meruno-
wicza i tow. w sprawie objęcia w zarząd
kraju ewentalnie w zadzierżawienie docho-
dów galicyjskich dóbr państwowych i fun-
duszowych przez kraj.

Przemawia p. Merunowicz uzasadnia-
jąc swój wniosek, a pod względem formal-
nym wnosi na odesłanie tego wniosku do
komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy
wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Micha-
łowskiego i tow. o przyspieszenie budowy
gimnazyów z językiem wykładowym pol-
skim i ruskim w Tarnopolu.

Przemawia p. Michałowski uzasadnia-
jąc swój wniosek, a pod względem formal-
nym wnosi na odesłanie tego wniosku do
komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy
wniosek.

Marszałek oznajmia, że p. Sapieha zło-
żył mandat członka komisji przemysłowej,
wskutek czego uzupełniający wybór jednego
członka komisji przemysłowej umieści na
porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie, nazna-
czając następne na dzień 24. września 1908
godzinę 10 przed południem i odczytuje po-
rządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po po-
łudniu.

Marszałek krajowy

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze :

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

7. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 5. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 6. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 24. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 980, 996 do 998, 1000—1008, 1013—1019, 1021—1022,

1024—1027, 1029, 1030, 1033—1035, 1039, 1042, 1043, 1046—1048, 1050, 1053, 1061 do 1065, 1067, 1070, 1071, 1072—1075, 1078—1080, 1083, 1084.

Komisji szkolnej: L. s. 978, 1009, 1010, 1036—1038, 1040, 1041, 1051, 1052, 1054, 1057, 1058, 1069, 1077, 1082.

Komisji gminnej: L. s. 1068.

Komisji petycyjnej: L. s. 999, 1031.

Komisji administracyjnej: L. s. 994, 995, 1045.

Komisji prawniczej: L. s. 1032.

Komisji drogowej: L. s. 979, 1012, 1049, 1059.

Komisji podatkowej: L. s. 1011, 1020, 1023.

Komisji kolejowej: L. s. 1056, 1085.

Komisji wodnej: L. s. 1044, 1055, 1060, 1066, 1076.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 1028, 1087.

Po odczytaniu petycji L. s. 1041 Wydziału pow. Pilzno o wyznaczenie 20.000 K

na usunięcie przerw w komunikacji z powodu klęsk elementarnych przemawia p. Krężel, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycji L. s. 1042 Tow. dobroczynności Pań w Jaśle o zapomogę dla ochrony przemawia p. Pastor, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Bardeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytuje zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k n a g ł y
pośla Długosza i tow.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. września 1908 o tegorocznych klęskach elementarnych nie zaliczyło powiatu gorlickiego do rzędu tych powiatów, które potrzebują pomocy i uważa powiat gorlicki jako nienawiedzony klęską elementarną.

Dla uzasadnienia tej opinii powołuje się Wydział krajowy na fakt, iż władze powiatowe nie dostarczyły w należyłym czasie sprawozdania o klęsce, z czego wnosi o pomyślnym stanie powiatu.

Supozycya taka, opierająca się na zaniedbaniu ze strony Rady powiatowej swego obowiązku, jest niedopuszczalną, ludność powiatu klęską rzeczywiście dotkniętego krzywdząca, a to tem bardziej, iż pozostaje w widocznej sprzeczności z drugą częścią omawianego sprawozdania, które stwierdza, że aż 30 gmin było nawiedzonych gradem, 20 gmin dotkniętych klęską wylewu, a 21 gmin uległo wskutek ulewy i śloty znaczniejszemu zniszczeniu pól.

W rzeczywistości jednak szkoda przez ludność powiatu gorlickiego poniesiona nie

ustępuje rozmiarami i grozą owym powiatom, które Wydział krajowy zaliczył do I. grupy najciężej dotkniętych okolic kraju.

Według zestawienia dokonanego dla komisji ratunkowej oraz wedle zebranych przez wnioskodawców wiarygodnych relacji przełożeń 50 gmin powiatu, szkody w 12 gminach przekraczają . . . 75% w 38 " " . . . 50% zaś reszta 39 gmin górskich zamieszkałych przez ludność ruską, straciło paszę dla bydła przeszło w połowie.

Zważywszy, że cytowanem sprawozdaniem Wydziału krajowego — powiat gorlicki został niesłusznie zdyskwalifikowany i usunięty z rzędu tych powiatów, które potrzebują pomocy i pozbawiony nadziei należytego uwzględnienia przy dalszej akcji ratunkowej, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy rozdziale zapomóg dla ludności w powiatach dotkniętych klęskami elementarnymi odnośnie do powiatu gorlickiego wziął za podstawę faktyczny stan rzeczy.

Lwów, 23. września 1908.

Wnioskodawca:
Władysław Długosz.

Stapiński, Jampolski, Styła, Kędzior, Cipser, Hanczakowski, Bojko, Pastor, Witos, Cieluch, Stefczyk, Bernadzikowski, Żardecki, Krężel, Jedynak, Ptak, Lewakowski, Zamoy-ski, Skolyszewski, Myjak.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby obok soli mielonej spowodował dostarczenie ludności soli kuchennej kruchowej w dobrej jakości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby do powiatów podgórskich, a szczególnie do powiatu żywieckiego, gdzie jest

chów owiec, wysyłał sól kuchenną po tej samej cenie, jak sól mieloną.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Stapiński, Korol, Dumka, Kiweluk Kurowicz, Bojko, Sandulak, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Pastor, Cielecki, T. Staruch, Sodomora, Krysowaty.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał rentowność i użytkowość budowy kolei łączącej Brody na Założę z Tarnopolem i zdał o tem sprawę na następnem zebraniu Sejmu.

We Lwowie, dnia 23. września 1908.

Wnioskodawca:
Rittel w. r.

T. Cieński, Czartoryski, Sala, Maiss, Merunowicz, Federowicz, Michałowski, Schnell, Landau, Dudykiewicz, Gniewosz, Piniński, Weiser, Doliński, Ciuchciński, Niementowski, Fruchtmann, Maryewski, Bandrowski, St. H. Badeni.

W n i o s e k.

Ustawą sejmową z dnia 10. listopada 1905 ustanowioną została dla miast mających prawo propinacyi stosowna dotacya krajowa z chwilą zgaśnięcia tego prawa. Przy powzięciu owej decyzji kierował się Sejm zasadą, iż miasta rzeczzone nie posiadają wprawdzie tytułu prawnego do takiego żądania, lecz stanowią część kraju, która ma do spełnienia wyższe zadanie ekonomiczne i kulturalne, a potrzeb tych dla braku środków materialnych spełniać nie są w stanie.

W podobnie trudnem położeniu, jak miasta już dotacyą objęte, znaleźć się mają również miasta Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice, które należą do statutu organizacyjnego z r. 1889, mają te sa-

me zadania kulturalne do spełnienia, a możność tę z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi utracą, gdyż z prawa tego dotychczas, choć pośrednio, lecz w sposób wydajny również korzystały.

W czasie uchwalenia funduszu dotacyi dla innych miast nie było jeszcze możliwem ustalenie dotacyi dla miast powyższych, gdyż nie był wyjaśnionym ubytek w dochodach, jakie miasta te wskutek zgaśnięcia prawa propinacyi doznają.

Mimo to na posiedzeniu sejmowem z dnia 11. listopada 1905 uchwalono następującą rezolucyę:

„Sejm uznając trudności finansowe miast objętych statutem organizacyjnym z r. 1899, które dotacyi z funduszków krajowych z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi nie mają, lecz z prawa propinacyi pośrednio korzystały, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał potrzebę dotacyi tych miast z funduszków krajowych i przedłożył Sejmowi odnośny wniosek w czasie właściwym“.

Ponieważ chwila zgaśnięcia prawa propinacyi się zbliża, a miasta rzeczzone, mając gospodarkę gminną opartą przeważnie na dochodach z tego prawa propinacyjnego, znalazły się obecnie w krytycznem położeniu, wymagającym niezwłocznego rozpatrzenia, przeto wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby po myśli rezolucyi sejmowej z dnia 11. listopada 1905 zbadał potrzebę dotacyi miast: Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice i na najbliższej sesji sejmowej przedłożył wniosek właściwy.

Wnioskodawca
Schätzkel w. r.

Maiss, Pastor, Bednarski, Michałowski, Klewski, Jabłoński, Bandrowski, Merunowicz, Federowicz, Skarbek, Rittel, Ciuchciński, Battaglia, Adam, St. H. Badeni.

I n t e r p e l a c y a

postów Battaglii i towarzyszy w sprawie pomnożenia personelu technicznego przy władzach politycznych w Galicyi, jego specjalizacji oraz otwarcia lepszych widoków awansowych dla tego personelu.

Liczba techników, zatrudnionych w galicyjskiej służbie politycznej jest w stosunku do potrzeby tak znikająco mała, że wskutek tego w wielu okręgach budowlanych sprawy przemysłowe (udzielanie konsensów przemysłowo-policyjnych dla zakładów przemysłowych) leżą miesiącami i latami — nadzór i konserwacja dróg, budowli wodnych i budynków publicznych nie może odbywać się prawidłowo, co pociąga za sobą deteryoryzację i tem większe następnie wydatki — bardzo często kredyty (n. p. w dziale drogowym, wodno-regulacyjnym, konserwacji budynków szkolnych) nie są wyczerpywane i przepadają — wypracowywanie projektów na nowe budowle i ich wykonanie przewleka się o długie lata.

Szkody, wynikające z tego stanu rzeczy, spowodowanego przedewszystkiem brakiem personelu, można bez najmniejszej przesady szacować na krocie tysięcy rocznie.

Stosunek liczbowy sił technicznych w Galicyi do sił w wielu krajach koronnych przedstawia się nader niekorzystnie.

Dalej panuje ta anormalność, że inżynier drogowy lub architekt nieraz musi wydawać opinię o skomplikowanych urządzeniach fabrycznych, wymagającą stanowczo specjalisty. Należałoby złożyć z inżynierów budowy maszyn, których liczba jest niedostateczna, oraz z chemików-technologów, których dotąd w służbie politycznej wcale niema, sztab techniczny dla opiniowania tych spraw przemysłowych, które wobec niesłychanego postępu techniki produkcyjnej wymagają specjalnych wiadomości.

Należałoby takie siły przydziałać oddziałom budowniczym starostw tam, gdzie przemysł silniej się rozwija. Należałoby umożliwić im zawodowe kształcenie się praktyczne przez udzielanie urlopów i zasiłków na zwiedzanie fabryk i studia za granicą.

Wreszcie — bardzo trudno dziś o narybek dobrych sił technicznych dla służby państwowej wobec tego, że liczba posad w wyższych rangach jest niestosunkowo mała w porównaniu z innymi kategoriami służby publicznej oraz z dochodami, do których zdolni technicy dochodzą szybko w zawodach technicznych prywatnych.

Wszakże dosługujący już dziś kierownik oddziału budowniczego w Krakowie, jeden z najtęższych naszych techników państwowych, od lat wielu cieszy się tylko tytułem i charakterem — ale nie płacą — rangi szóstej!

Dokonane w tym roku pomnożenie posad w politycznej służbie technicznej o 17 jest znikome w zestawieniu z potrzebą i nie polepsza prawie wcale stosunku posad w rangach wyższych do niższych.

Wobec tego, że określony stan rzeczy daje obraz — bez przesady — bankructwa agend technicznych administracji państwowej w naszym kraju, zapytują podpisani Jego Ekscelencyę Pana Namiestnika, czy zechce w najbliższym czasie przedstawić rządowi centralnemu wnioski, zmierzające do wydatnego pomnożenia, specjalizacji i lepszego rangowego ustosunkowania służby technicznej przy władzach politycznych w Galicyi.

We Lwowie, dnia 23. września 1908.

Interpelant:
Battaglia.

Tertil, Adam, Sozański, Jabłoński, Sala, Kleski, Bandrowski, Landau, Jahl, Federowicz, Maryewski, Rayski, Merunowicz, Głabiński, Michałowski.

Wniosek nagły

posła Tymoteusza Starucha i tow.

Wysoki Sejmie!

Tegoroczna klęska elementarna dotknęła strasznie krajowe gospodarstwo w jego bardzo ważnej gałęzi, a mianowicie pszczeńnictwie, któremu grozi zupełna zagłada, bo od kilkuset lat nie pamięta nikt takiego nieszczęścia jak w roku bieżącym. Wszystkie pasieki w całym kraju nie mają miodu na zimę i pszczoły muszą wyginąć.

Przeto podpisani stawiają wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Wzywa się c. k. Namiestnictwo, aby jak najrędeziej zebrało spis wszystkich zawodowych pasieczników w kraju, jako też ilość brakującego miodu dla pszczół.

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić odpowiednią sumę na zapomogę w celu zakupna miodu dla wyżywienia pszczół, ewentualnie upoważnić Wydział krajowy do wydania na ten cel odpowiedniej kwoty.

Wnioskodawca :
Tymoteusz Staruch.

W. Szwed, Kiweluk, Dumka, Sandulak, Makuch, Lewicki, Kurowiec, A. Staruch, Skwarcko, Korol, Hanczakowski, Tracz, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk.

Wniosek

posła Korola i tow. w sprawie zniesienia myt na drogach i mostach krajowych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Myta na drogach i mostach krajowych znosi się z końcem roku 1909.

Wnioskodawca :
Korol w. r.

Oleśnicki, Winniczuk, Dumka, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Hanczakowski, Kołpaczkiewicz, Krynicki, Senyk, Makuch, Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Dudykiewicz,

Wniosek

posła Oleśnickiego i tow. o założenie sądu powiatowego w Strzeliskach nowych.

Podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, iżby po myśli rezolucyi galicyjskiego Sejmu z r. 1896 jak najrychlej przystąpił do utworzenia sądu powiatowego w Strzeliskach nowych pow. Bóbrka.

Wnioskodawca :
Oleśnicki w. r.

Senyk, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Winniczuk, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Dudykiewicz, Myciel-ski, Hanczakowski, Sandulak, Lewicki, Kiweluk, Skwarko.

Wniosek

Dr. Iwana Makucha i tow.

Zważywszy, że sól kuchenna dla włościanstwa w Galicyi jest wprost niezbędną rzeczą, zważywszy dalej, że Wydział krajowy porucza sprzedaż soli wielkim hurtownikom, którzy mają swe siedziby po większych centrach powiatowych i zważywszy wreszcie, że przez obniżenie ceny soli na 20 h. za topkę w całym kraju wielcy hurtownicy sprzedaży soli dają dla wiejskich sklepikarzy tylko 20 procent opustu na sto topek soli tak, że małym wiejskim sklepikom niemożliwe jest pobierać sól do detajlicznej rozsprzedaży po wsiach od wielkich hurtowników, wskutek czego ludność wiejska musi tracić czas na chodzenie do miasta, aby topkę soli kupić, -- wnoszą podpisani :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, iżby uwzględniał przychylnie i rychło próśby sklepików wiejskich i pojedynczych sklepikarzy o bezpośrednie pobieranie soli

z państwowych salin do wiejskich sklepików.

Wnioskodawca:

Makuch w. r.

Lewicki, Kurowiec, Kiweluk, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Winniczuk, Oleśnicki, Sodomora, Bernadzikowski, Jampolski, Ptak, Cieluch, Styła, Myjak, Bis, Lewakowski, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a.

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskiego języka w sądach.

Nr. 210 gazety „Dilo“ z dnia 18. września 1908 przyniósł następujący fakt:

W c. k. powiatowym sądzie w Przemysłu odbyła się dnia 26. maja b. r. rozprawa w sprawie Kuźmińskiego przeciw Felzenowi do L. cz. 261/8. Sprawę prowadzono po rusku. Ponieważ oskarżyciel wybierał się do Ameryki, udał się w miesiąc po rozprawie do sądu o wyrok. Tu go uwiadomiono, że w sądzie nikt nie umie po rusku pisać.

Po dwu miesiącach powiedziano mu to samo. Kuźmiński zgłaszał się po wyrok 5 razy, ale zawsze mówiono mu: nikt nie umie po rusku, chcesz mieć ruski wyrok, musisz zaczekać!

Na uwagę Kuźmińskiego, że on nie może dłużej czekać, bo i tak już spóźnił się z wyjazdem do Ameryki, poradził mu naczelnik sądu poprosić adwokata Rusina aby kazał ów wyrok sporządzić w swej kancelaryi. Kuźmiński też tak zrobił. Dnia 3. września b. r. otóż w 4 miesiące doręczono mu wyrok napisany po rusku w kancelaryi jednego z przemyskich adwokatów ruskich.

Za napisanie to musiał Kuźmiński zapłacić. W przemyskim sądzie trzeba wogóle całe miesiące czekać na ruskie wyroki nawet dopłacać za ich sporządzenie, podczas gdy polskie wyroki doręczają się stonom natychmiast bez kłopotów. Przytoczono

ny fakt nie jest odosobniony. Prawie co dnia przynosi ruska prasa podobne fakta, świadczące o pokrzywdzeniach praw ruskiego języka i stron.

W całej wschodniej Galicji niema ani jednego sądu, któryby przeprowadzał rozprawy spadkowe po rusku — lub prowadził karne rozprawy i spisywał protokoły z Rusinami po rusku.

Okólniki ministryalne i okólniki lwowskiej apelacyi zostają na papierze, a krzywdzicielom naszych praw narodowych — podkopującym byt materyalny adwokatów Rusinów nie spada włos z głowy.

Rzeczą rządowych organów jest położyć już raz kres tej samowoli.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd:

Czy i jak ukarano sędziego w Przemysłu — który w ten sposób skrzywdził stronę i dopuścił się naruszenia prawa?

Co zamysła zrobić Rząd, aby prawa zabezpieczające prawa ruskiego języka w sądach nie istniały tylko na papierze — ale były rzeczywiście wykonywane?

Wnioskodawca

Oleśnicki.

Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Sodomora, Makuch, Dumka, Krysowaty, Skwarko, Koroł, Kołpaczekiewicz, M. Zajaczuk, T. Staruch, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć władz szkolnych przy budowie pomieszkania dla kierownika szkoły i restauracyi starego budynku szkolnego w gminie Rzepezyce, powiatu drohobyckiego.

W celu podniesienia szkolnictwa i utrzymania dobrego stanu zdrowia dzieci szkolnych, powinno być tendencją władz, ażeby budynki szkolne, gdzie zachodzi potrzeba, budowano trwale, higienicznie i odpowiednio do potrzeb szkolnych — przeciwnie temu postąpiła c. k. Rada szkolna

okręgowa w Drohobyczu w sprawie przebudowy szkoły w Rzepezczech, działając świadomie na ogromną szkodę materyalną gminy Rzepezyce i na wielką szkodę interesów sanitarnych i pedagogicznych miejscowego szkolnictwa.

W gminie Rzepezyce drohobyckiego powiatu była szkoła wybudowana przed 40 latami ze starego materyału drzewnego z rozebranej starej plebanii. Ponieważ w ostatnich czasach zwiększyła się frekwencya dzieci szkolnych tak, że kreowano drugą siłę nauczycielską, a budynek szkolny był zdezolowany, Rada szkolna miejscowa, zwołana nieprawidłowo i nie w komplecie, uchwaliła stosownie do woli przewodniczącego wybudować dla miejscowej nauczycielki — osobne nowe pomieszkание — a starą szkołę przerestaurować na dwie szkolne sale, to samo uchwaliły 13. maja 1907 strony konkurencyjne, przy czem jednak fungowali pełnomocnicy gminy nieprawnie wybrani, oznaczając koszta na 4015 kor. 50 hal. i poruczając przeprowadzenie tych robót niekoncesyonowanemu cieśli Janowi Marcynyszyn, miejscowemu gospodarzowi.

Ogromna większość gminy była jednak stauowezo przeciwna restauracyi szkoły i chciała, ażeby pobudowano nową szkołę w odpowiednim miejscu, które miałyby się zakupić, bo stara szkoła stoi na końcu wsi trzy kilometry długiej, a nadto w ciemnym, niskim i wilgotnym położeniu i odpowiednie żądania przedstawili deputaci gminy ustnie panu staroście Noelowi i inspektorowi p. Drowi Falkiewiczowi jeszcze przed wydaniem orzeczenia konkurencyjnego.

Jednak to nic nie pomogło, bo decydujące czynniki liczyły się tylko z wolą przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej p. Stanisławem Myszkowskim, leśniczym dóbr fundacyi hr. Skarbka i przedstawiciela obszarnu dworskiego, który chciał jak najprędzej postawić nowe mieszkanie dla nauczycielki, a stosownie do jego woli poddała się miejscowa Zwierzchność gminna, forytowana przez niego przy wydawaniu drze-

wa z lasu fundacyjnego, a która, jak o to już interpelowano c. k. Rząd dwukrotnie w Sejmie, a raz w Radzie państwa we Wiedniu rozbojem, kradzieżą aktów wyborczych i oszustwami wyborczemi, a osobliwie poparciem c. k. starostwa w Drohobyczu urzęduje bezprawnie już 10 lat, nie dopuszczając różnemi nadużyciami do wyboru nowej Rady gminnej w Rzepezczech.

A jak tego przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej p. Myszkowski był pewny, świadczy fakt, że Jan Marcynyszyn na dwa miesiące przed wydaniem orzeczenia konkurencyjnego zaczął budowę pomieszkания i gdy orzeczenie konkurencyjne ma datę 13. lipca 1907 l. D. 315/4/07 R. s. o., to już w czerwcu tego roku (1907) on rozpoczął budowę za wiedzą p. Myszkowskiego.

Jednak w tem orzeczeniu konkurencyjnym c. k. Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu świadomie przekroczyła ustawę na szkodę gminy i interesów szkolnych, a świadomie wbrew ustawie przeforsowała wolę p. Myszkowskiego, bo :

a) uchwała Rady szkolnej miejscowej w sprawie budowy pomieszkания i restauracyi starej szkoły jest nieważna, bo na posiedzenie tejże nie zaproszono wszystkich członków Rady, a mianowicie ks. Michała Baczyńskiego, miejscowego plebana i p. Jana Krawciowa, delegata Rady powiatowej, o czem Rada szkolna okręgowa była powiadomiona;

b) wybór pełnomocników gminy do rozprawy konkurencyjnej przeprowadzonej na posiedzeniu Rady gminnej w Rzepezczech dnia 24. kwietnia 1907, był nieważny i nieprawny, bo na tem posiedzeniu nie było obecnych $\frac{2}{3}$ radnych, a przeciw ich wyborowi wniesiono protest.

Kiedy obywatele w Rzepezczech dowiedzieli się, że to orzeczenie konkurencyjne zostało wydane i że poruczono budowę i restaurację całkiem niekoncesyonowanemu majstrzowi, zeszli się na naradę i poradzili się z miejscowymi majstrami i obra-

chowawszy wszystko dokładnie poprosili członka Rady szkolnej miejscowej ks. Michała Baczyńskiego, ażeby przedłożył e. k. Radzie szkolnej okręgowej w Drohobyczu rekurs od tego orzeczenia i propozycję względnie ofertę, że dla dobra gminy i szkoły jeden z majstrów miejscowych Stefan Hnatków za tę samą kwotę, w orzeczeniu przyznaną, to jest 4015 kor. 50 hal. i za stary budynek (który rozbierze po ukończeniu nowego) wybuduje nowy budynek szkolny z materiału drzewnego 16 m. długi, 13 m. szeroki, pokryty dachówką, z dwoma salami 8 m. długimi, 6 m. szerokiemi, 3 m. wysokimi i z odpowiedniemi pomieszkaniem dla kierowniczkii szkoły i dla siły pomocniczej. I rzeczywiście przedłożył ks. Michał Baczyński to pisemnie wraz z planem e. k. Radzie szkolnej okręgowej — jednak na to Rada szkolna okręgowa nie odpowiedziała, jednak oddano roboty Janowi Mareynyszyn, protegowanemu p. Myszkowskiego podwyższywszy jemu w kontrakcie zapłatę za te roboty o 400 Kor. za wiadomością e. k. Rady szkolnej okręgowej, za to, że miał podmurować cały stary budynek szkolny cegłą. Jan Mareynyszyn wybudował wprawdzie w znośnym stanie pomieszkaniem dla kierowniczkii, ale za to przeprowadził reperację budynku szkolnego w fatalnie fuszerski sposób, bo wbrew kontraktowi dał wszystkie stare słupy, które już przestały 4 generacye, bo jak wyżej wspomniano, stały 60 lat w domu plebańskim a 40 lat w budynku szkolnym, wiele z tych słupów zupełnie czopów nie ma, a prawie wszystkie słupy mają czopy pobgniwane tak, że o trwałości tego budynku mowy być nie może, nadto podmurowanie, za które podwyższono jemu po za 4015 K. 50 hal., przyznanych orzeczeniem jeszcze dodatkowo 400 K., sam przedsiębiorca niekoncesyonowany cieśla ułożył a to dając tylko po jednej cegle, a kładąc cegłę na nasypie, a nie na twardym gruncie, tak że budynek teraz osiada się, podłogę położył niżej od poziomu podwórza, przez co sale szkolne nisko położone mają powietrze ciężkie, piwniczne, a do tego za małe wązkie

i niezwyklejnie wysoko ustawione okna nie dają salom szkolnym potrzebnego światła.

W tak zrestaurowanym budynku czeka dzieci szkolne reumatyzm, choroby oczu, kalectwo, albo śmierć z przeziębienia. I tak zrestaurowany budynek szkolny chce przedsiębiorca w tych dniach oddać do użytku szkolnego fny uw protekcję p. Myszkowskiego i licząc na tę okoliczność, że potrzeba budynku szkolnego do rozpoczęcia nauki zmusi odłierających do odebrania budynku w takim stanie, jak on teraz przedstawia się.

Obraz wszystkich nadużyć byłby niezupełny, gdyby nie podano, jak postąpiły władze szkolne przy zbieraniu datków konkurencyjnych. Oto e. k. Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu poleciła Radzie powiatowej w Drohobyczu wstawić w budżet gminy Rzepezyce za rok 1906 na to restaurowanie około 1700 K. a na rok 1907 taką kwotę, chociaż jeszcze nie było konkurencyjnego orzeczenia, a na bieżący rok 1908 nakazano całą kwotę 4015 K. 50 h. wstawić w budżet gminny — w każdym razie bez uchwały Rady gminnej, a Rada powiatowa w Drohobyczu, z powodu, że dodatki gminne przewyższały dozwolony procent, musiała budżet gminny na rok 1908 gminy Rzepezyce posłać do Wydziału powowego do zatwierdzenia co też nastąpiło bez należytego zbadania. A e. k. Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu poleciła Zwierzchności gminnej w Rzepezycach wszystkie w ten sposób zebrane pieniądze wręczyć przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej p. Myszkowskiemu.

Wobec tego zapytują podpisani :

1. Czy Wysoki e. k. Rząd zbada szczegółowo podane tu fakta?

2. Czy do odebrania roboty od przedsiębiorcy wyszle odpowiednią komisję ze Lwowa z inżynierem i fizykiem, która zbadałaby dokładnie na miejscu robotę i wysłuchała skarg mieszkańców gminy?

3. Czy skłonny jest pociągnąć do odpowiedzialności za te nadużycia dotyczących e. k. urzędników?

4. Co zamysła uczynić, aby gmina Rzepczyce nie była narażona na szkody skutkiem tego, że Zwierzchność gminna, urzędując już 10 lat i nie dopuszczając do legalnego wyboru nowej Rady gminnej, nie jest wyrazem znacznej większości mieszkańców gminy i działa wbrew ich interesom?

5. Co zarządzi, aby od gminy Rzepczyce nie ściągnięto więcej konkurencyjnych pieniędzy na szkolne potrzeby z budżetem za 1908 r., jak należy się?

Interpelant:
Oleśnicki.

Makuch, T. Staruch, Lewicki, Dumka, Sodomora, Sandulak, Korol, A. Staruch, Tracz, Hanczakowski, Krypiecki, Winniczuk, Kurowicz, Kiweluk, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

do Rządu posła Oleśnickiego i t. w. w sprawie bezprzykładnych nadużyć i niesłychanie niemoralnego prowadzenia Michała Neubera nauczyciela i kierownika ludowej szkoły w Sławsku (pow. Stryj).

Zachowanie jego w szkole i gminie jest tak demoralizujące i pełne nadużyć, że przechodzi wszelkie możliwe granice i dziwne rzuca światło na władze, które go dotąd trzymają na stanowisku.

W dowód czego naprowadzają podpisani następujące fakta:

1. Michał Neubar pobierał od rodziców dzieci większe datki za uwalnianie dzieci od szkolnej nauki, mianowicie pobrał on od Anny Borys furę siana, od Fedora Tarnawskiego furę siana, od Wasyla Charif kartofle — wogóle pobrał od blisko 30 gospodarzy rozmaite datki w naturze, jak paszę, siano, płowę i zboże.

To świadczą wyżej wymienione osoby.

2. Michał Neubar prowadzi w gminie życie bardzo niemoralne.

Utrzymuje niemoralne stosunki ze siostrą młodszą nauczycielki i często widują go ludzie wychodzącego od niej w nocy przez okno.

Poświadcza: Antonom Mychajłowycz, Oleksa Szpan, Hryc Moreczyszyn.

Zgwałcił żonę Michała Swerduna, co poświadczy Michał Swerdun.

3. Michał Neubar używa szkolnych dzieci na osobiste posługi — każe im nosić wodę, czyścić stajnię, pić krowy, zamiatać szkołę, chodzić na zakupno i t. d.

Świadkowie: Anna Sydorak, Iwan Kinasz, Fedor Kiral, Oleksa Pacahan, Antonom Mychajłowycz.

4. Lekceważy religijne uczucia dzieci, bo chociaż w miejscowej gr. kat. cerkwi odprawia się co dnia nabożeństwo dla dzieci — nie przyprowadził ani razu dzieci do cerkwi, jako też nie przyprowadził ich do spowiedzi ani do komunii. Na nabożeństwa odprawiane z okazji otwarcia i zamknięcia roku szkolnego, za spokój duszy cesarza Ferdynanda i cesarzowej Elżbiety, mimo ogłoszenia naprzód przez proboszcza, ani sam nie przyszedł ani nie przysłał dzieci do cerkwi z młodszą nauczycielką, co oczywiście wpłynęło bardzo gorsząco na dzieci i na gminę.

5. Michał Neubar od chwili przyścia do Sławska uważa za swój obowiązek występować na każdym kroku przeciw miejscowemu proboszczowi. Eustachowi Kaczmarowskiemu, obrażając go, szerząc przeciw niemu oszczerstwa i podkopując jego powagę. Oświadczył raz wyraźnie księdzu, że okręgowy inspektor w Stryju, Nowakowski, właśnie w tym celu przeforsował go na kierownika szkoły w Sławsku, aby on dokuczał księdzu, do którego p. inspektor żywi nieprzyjaźń.

Świadkowie: Ks. Eustachy Kaczmarowski, Stafania Kaczmarska.

Kiedy pewnego razu wychodził ks. Kaczmarowski po nauce religii z klasy i zo-

stawił na stole ilustrowaną biblię, będącą własnością szkoły, rzucił za nim Neubar tę biblię na ziemię ze złością w obecności wszystkich uczniów i krzyknął do jednego z uczniów: idź i zanieś mu — niech trzyma u siebie, a nie w szkolnej sali.

Za obrazę ks. Kaczmarekiego został już Neubar zasądzony przez sąd w Skolem na 3 dni aresztu.

Dowód: Akta c. k. Sądu w Skolem.

6. Wszędzie i przy każdej sposobności odnosi się Michał Neubar ze znie wagą do wszystkiego co ruskie. Za mieszkańcami wsi wykrzykuje takie słowa jak: „ty ruska świnió!”

Świadek: Iwan Spiragun.

Ponieważ Sławsko jest czysto ruską wsią, musi takie postępowanie zuiechęcać ludność nie tylko do osoby nauczyciela, ale do samej szkoły.

Wszystkie te i inne nadużycia Michała Neubara były przedmiotem zażaleń mieszkańców gminy do władz szkolnych. Rezultatem tego było dochodzenie, jakie poruczono przeprowadzić Nowakowskiemu, inspektorowi okręgowemu w Stryju.

Ten przeprowadził dochodzenie w ten sposób, że przyjechał do Sławski, odbył dłuższą konferencyę z nauczycielem i jego żoną — a następnie nie przesłuchawszy żadnego z wymienionych świadków, oświadczył w obecności kilku członków gminy, że żona nauczyciela pozwoliła swemu mężowi mieć stosunki z kobietami, przeto i on nie może mieć nim przeciw temu.

Świadkowie: Iwan Kinasz, Antonom Mychałowicz, Iwan Kiral, Hryhoryj Dawyd.

Takiem traktowaniem rzeczy zachęcony Michał Neubar, dopuszcza się dalej jawnej demoralizacyi.

Przed kilkoma tygodniami wytoczyła mu pewna kobieta w imieniu nieślubnego dziecka, którego opiekunem jest Stanisław

Kułaczkowski, w Stryju proces o ojcowstwo i alimentacyę.

Dowód: Akta sądu powiatowego w Skolem i świadek Stanisław Kułaczkowski dyetaryusz w Stryju.

Wobec tej zupełnie nieuzasadnionej bezkarności postępowania Michała Neubara zapytują podpisani:

1. Czy c. k. Rządowi wiadomy jest ten stan rzeczy?

2. Czy skłonny jest Rząd bezwzględnie usunąć Michała Neubara z posady kierownika szkoły w Sławsku i ukarać przykładnie za te nadużycia?

Wnioskodawca:
Oleśnicki.

Lewicki, Sandulak, Skwarko, Dumka, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Kiweluk, Tracz, Korol, Winniczuk, Kurowiec, Hanczakowski, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie gminnych wyborów w Podpieczarach tłumackiego powiatu.

Dnia 17. grudnia 1907 odbyły się w Podpieczarach pow. tłumackiego wybory do Rady gminnej. Przeciw przeprowadzeniu tych wyborów wniosło grono obywateli protest do c. k. Namiestnictwa, które dotąd tego protestu merytorycznie nie rozstrzygnęło, chociaż od wniesienia protestu upłynęło już 9 miesięcy.

Ponieważ wobec nierozstrzygnięcia protestu urządza stara Rada gminna, co z natury rzeczy nie chce sumiennie zajmować się sprawami gminnymi, następnie z tego powodu tworzy się zamęt w prawidłowem załatwianiu spraw gminnych, wskutek czego naraża się gminę jak i pojedynczych obywateli na materialne straty, przeto zapytują podpisani:

Czy wiadomy jest c. k. Rządowi przytoczony fakt i czy jest skłonny bez-

zwłocznie rozstrzygnąć protest przeciw wyborom do Rady gminnej w Podpieczarach, aby przywrócić normalne stosunki w gminie.

Wnioskodawca
Makuch.

Lewicki, Dumka, Kiweluk, Skwarko, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Oleśnicki, Kurowiec, Winniczuk, M. Zajaczuk, Krysovaty, Szwed, A. Staruch.

Marszałek oznajmia, że wnioski zwykłe umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje odstąpi p. komisarzowi rządowemu, a obecnie przystępuje do załatwienia wniosków nagłych.

Marszałek udziela głosu p. Długoszu dla uzasadnienia wniosku nagłego.

P. Długosz uzasadnia nagłość swego wniosku.

Przemawia p. Pastor.

Po zamknięciu rozprawy Izba uchwała nagłość wniosku.

Następnie p. Długosz pod względem formalnym wnosi na przekazanie jego nagłego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie nagłego wniosku p. Długosza komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. Tymoteuszowi Staruchowi dla poparcia jego nagłego wniosku.

P. Tymoteusz Staruch uzasadnia nagłość swego wniosku, który Izba bez rozprawy uchwała.

P. Tymoteusz Staruch pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Tymoteusza Starucha komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. Brykczyńskiemu jako przewodniczącemu komisji gospodarstwa krajowego.

P. Brykczyński wnosi, by przekazane komisji gospodarstwa krajowego petycję Reprezentacji pow. krośnińskiego w sprawie zmiany instrukcji przy szacowaniu szkół elementarnych odstąpić komisji podatkowej, a wniosek p. Skwarki o zaprowadzenie instytucji ubezpieczenia bydła — komisji dla reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Brykczyńskiego.

Marszałek zwraca się z prośbą do przewodniczących komisji, by je zwołali celem rozdziału przydzielonych spraw pomiędzy referentów i w celu załatwienia już gotowych sprawozdań. Zarazem oznajmia, że do końca tygodnia poświęcane będą posiedzenia pierwszym czytaniom wniosków samoistnych, w przyszłym tygodniu zaś sprawozdaniom komisji.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stapińskiego i tow. o zaprowadzenie przymusowego ubezpieczenia od ognia.

Przemawia p. Stapiński uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wasunga i tow. w sprawie projektu statutu dwutypowych seminariów nauczycielskich.

Przemawia p. Wasung uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. A. Brunickiego i tow. w sprawie projektu ustawy,

przekazującej całkowitą nadwyżkę z obrotu kas sierocych na cele wychowania dzieci bez opieki.

Przewawia p. A. Brunicki uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. o ukrajowienie dróg Rożnów-Kosów - Żabie-Worochta, Kutry - Hraniawa - Jawornik - Żabie-Ilcze, oraz drogi Pistryń - Mikietyńce-Ispas.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Ciuchcińskiego i tow. w sprawie założenia krajowego domu podrzutek w Lwowie.

Przemawia p. Ciuchciński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie przełożenia części drogi rządowej Kossów-Pistryń.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. o udzielenie Radzie powiatowej w Żywcu subwencji i bezprocentowej pożyczki na odbudowanie mostów i naprawę dróg, zniszczonych wylewami w r. 1908.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kędziora i tow. w sprawie ustanowienia wysokości zasiłków krajowych dla drenowania gruntów włościańskich na $33\frac{1}{3}\%$ sumy kosztorysowej.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Stryj w Ilniku powiatu turczańskiego.

Przemawia p. Hanczakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kleckiego i tow. o założenie żeńskiego seminarium nauczycielskiego w Kołomyi.

Przemawia p. Kleski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie założenia krajowej fabryki cementu.

Przemawia p. Hanczakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp. Halbana i Kolischera i tow. w sprawie utworzenia oddziału technicznego przy c. k. starostwie w Drohobyczu.

Przemawia p. Halban uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. w sprawie uzupełnienia postanowień ustaw gminnych i o Reprezentacji powiatowej.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Przemawia p. Tertil i wnosi na odesłanie tego wniosku p. Kiweluka do komisji administracyjnej.

Przemawia p. Kiweluk i wnosi na odesłanie swego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Styły i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy budowlanej dla wsi.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa z porządku dziennego.

Następuje:

Wybór uzupełniający jednego członka komisji przemysłowej.

Marszałek wzywa do komisji skrutacyjnej pp. A. Theodorowicza, Rittla i Winniczuka, a posłów do oddawania kartek.

Po chwili Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności p. Rittla zaprasza do komisji skrutacyjnej p. Landaua.

Posłowie oddają kartki.

Podczas przeprowadzenia skrutynium, Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej w sprawie nadania nowozbudowanemu szpitalowi w Czortkowie charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

Sprawozdawca p. Czaykowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy:

załączoną pod /- ustawę, nadającą szpitalowi w Czortkowie charakter szpitala powszechnego i publicznego, uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . nadającą szpitalowi w Czortkowie charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Szpital w Czortkowie zostaje uznany za powszechny i publiczny.

Art. II.

Komitet szpitalny składać się ma:

- a) z delegata Wydziału krajowego;
- b) z Prezesa Rady powiatowej w Czortkowie lub jego zastępcy;
- c) z delegata Rady powiatowej;
- d) z dyrektora szpitala.

Art. III.

W przyszłości połowę kosztów budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu szpitalnego, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części ponosić będzie powiat czortkowski.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze dwóch posłów na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości byłego obwodu nowosądeckiego.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór pp. Dra Tadeusza Pilata i Władysława Głębockiego na posłów z kuryi większych posiadłości byłego obwodu nowosądeckiego uznać za ważny.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytują zgłoszone wnioski, które opiewają:

W n i o s e k.

Zważywszy, że górskie rzeki Prut z dopływem Rybnicą i Czeremoszem wyrządziły w gminach powiatu śniatyńskiego, które przepływają, niezmierzone szkody i zagrażają zniszczeniem całych wsi,

zważywszy, że biuro regulacji Prutu i Czeremosza, założone w Kołomyi, nie jest zaopatrzone w dostateczne siły techniczne, aby mógł wykonać pomiary i czynności regulacyjne w szybszem tempie, odpowiadającym gromadzie położenia,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c k. Rząd:

1. aby utworzył w najbliższym czasie odrębne biuro regulacji Czeremosza z siedzibą w Śniatynie;

2. aby z dotacyi zwyczajnej wykonał najspieszniej niezbędne ubezpieczenia rzek Prutu, Rybnicy i Czeremosza w gminach: Borszczów, Ohlebiezyn, Trójca, Wołczkowce-Zawale, Załucze, Kniaże, Popielniki-Rożnów, Nowosielica, Dzurów, Rudniki.

We Lwowie, dnia 23. września 1908.

Wnioskodawcy:

Krzysztofowicz, Moysa, w. r.

J. Korytowski, Skalkowski, Skrzyński, Horodyski, Jaworski, Rayski, Halban, Stadnicki, Piniński, Głębocki, T. Cieński, Starzyński, Winc. Kraiński, Paygert, Garapich, Sękowski, A. Theodorowicz, Niezabitowski, L. Cieński.

W n i o s e k

posła Iwana Kiweluka i tow. w przedmiocie ustanowienia w Husiatynie stacyi ogierów rządowych.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c k. Rząd, aby już z rokiem 1909 urządził w Husiatynie stacyę

ogierów rządowych do użytku włościan —
a to najmniej z czterech rozplodników.

Wnioskodawca:
Kiweluk w. r.

Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Winniczuk, Sandulak, Oleśnicki, Sodomora, Makuch, Kołpaczkiwicz, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Hanczakowski, Lewicki.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Powiat husiatyński liczy do sto tysięcy ludności rolniczej, w wielkiej mierze już bez ziemi. Przemysłu tam niema żadnego, a zubożenie postępuje szybkim krokiem. Temu złu mogłyby w części zapobiedz zawodowe szkoły przemysłowe — zwracając część ludności do przemysłu — a więc

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby poczynił odpowiednie studia w powiecie husiatyńskim, jakiego rodzaju przemysł miałby tam widoki na rozwój i na podstawie tych studyów jak najrychlej przystąpi do założenia przynajmniej dwóch szkół przemysłowych zawodowych z warsztatami w tym powiecie, umieszczając je według możliwości w Kopyczyńcach i Husiatynie.

Wnioskodawca:
Kiweluk w. r.

Tracz, Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Oleśnicki, Dumka, Winniczuk, Sandulak, Sodomora, Makuch, Kołpaczkiwicz, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski, Lewicki.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o przeprowadzenie stosowną drogą, iżby karczmy (szynki) propinacyjne były zamknięte w niedziele i uroczyste święta chrześcijańskie od 6, godziny wieczór dnia poprzedniego do godziny 6. rano dnia następnego po niedzieli i świętach.

Lwów, dnia 21. września 1908.

Wnioskodawca:
Tracz w. r.

Korol, Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Krynicki, Oleśnicki, Lewicki, T. Staruch, Kurowiec, Dudykiwicz, Senyk, Kołpaczkiwicz, Sandulak.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Marszałek udziela głosu p. A. Theodorowiczowi dla zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru członka komisji przemysłowej.

P. A. Tbeodorowicz zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru członka komisji przemysłowej.

Głosowało 87 posłów. Absolutna większość 44. Głosów 87 otrzymał p. Ciucheński.

Marszałek oznajmia, że p. Ciucheński został wybrany członkiem komisji przemysłowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 26. września 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 1 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

8. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 26. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 126.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 6. posiedzenia nważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 7. posiedzenia złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Izba udziela bez rozprawy urlopu p. Abrahamowiczowi do 10. października 1908.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 26. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 1107, 1109 do 1128, 1130—1133, 1135—1140, 1143,

1157, 1161—1167, 1184, 1188—1190, 1195, 1197, 1199, 1201—1208, 1210—1212, 1224 do 1228, 1232, 1233, 1238—1242.

Komisji szkolnej: L. s. 1129, 1144, 1145—1156, 1158, 1168—1170, 1196, 1198, 1213—1220, 1234, 1237.

Komisji gminnej: L. s. 1177.

Komisji petycyjnej: L. s. 1134, 1222.

Komisji administracyjnej: L. s. 1175, 1182, 1223.

Komisji prawniczej: L. s. 1181, 1230.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 1108, 1235.

Komisji drogowej: L. s. 1159, 1171, 1178—1180, 1221.

Komisji podatkowej: L. s. 1172.

Komisji kolejowej: L. s. 1229, 1231.

Komisji przemysłowej: L. s. 1141, 1142, 1174, 1176, 1200.

Komisji bankowej: L. s. 1209.

Komisji sanitarnej: L. s. 1160, 1173.

Komisji wodnej: L. s. 1236.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 1183, 1185—1187.

Wydziałowi krajowemu: L. s. 1194.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1107 Re-
prezentacyi pow. w Ropezycach o zasiłek z
powodu klęsk elementarnych przemawia p.
Jedynak, popierając tę petycę.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Ba-
deni odczytuje spis dalszych petycyi, które
przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1108 Re-
prezentacyi pow. w Ropezycach o pomoc
techniczną dla regulacyi rzeki Wielopolki
przemawia p. Jedynak, popierając tę petycę.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Ba-
deni odczytuje spis dalszych petycyi, które
przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1229 gmin
obszarów dworskich Humniska i innych
o budowę kolei lokalnej Brzozów-Rymanów
przemawia p. Mieczysław Urbański, popie-
rając tę petycę.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Ba-
deni odczytuje spis dalszych petycyj, które
przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do od-
czytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. Skwarko, następnie p.
Urbański odczytują zgłoszone wnioski i in-
terpelacje, które opiewają:

W n i o s e k n a g ł y

posła Kołpaczkiwicza i tow. w sprawie
bezwrotnej zapomogi dla pogorzalców gmi-
ny Poddubce powiatu rawskiego.

Gmina Poddubce, powiatu rawskiego,
ucierpiała przez pożar tego roku na wiosnę
bardzo wiele. 152 chat ze wszystkimi bu-
dynkami ekonomicznymi całkiem się spaliło,
a w całej wsi zostało tylko 10 chat, które
nie padły ofiarą pożaru. Ogień przy silnym
wietrze był tak silny, że o ratunku swego
mienia nie było nawet mowy, a ludzie
z chat ledwie z życiem uciec zdołali.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić 15.000
kor. zapomogi dla pogorzalców w Poddub-
cach.

Lwów, dnia 24. września 1908.

Wnioskodawca:
Kołpaczkiwicz.

Dudykiewicz, Hanczakowski, Senyk, Myro-
niuk-Zajaczuk, Krysowaty, Tracz, Krynicki,
Korol, T. Staruch, Oleśnicki, Kiweluk, A
Staruch, Dumka, Skwarko.

W n i o s e k

posła Sodomory i tow. w sprawie kreowa-
nia nowego sądu powiatowego w Horóźnie
pow. Podhajece.

Zważywszy, że niektóre gminy podha-
jeckiego powiatu oddalone bardzo daleko,
bo nawet po 24 kilometrów od sądu po-
wiatowego w Podhajece, przez co mie-
szkańcy tych gmin muszą wybierać się w
sprawach sądowych na 2 albo i 3 dni do
Podhajece;

zważywszy, że miasteczko Horóznica
podhajeckiego powiatu już od dłuższego
czasu stara się o kreowanie nowego sądu
powiatowego w Horóźnie, która jest od-
środkiem gmin cierpiących niedogodności
z powodu dalekiego oddalenia sądu powia-
towego w Podhajece,
podpisani wnoszą.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd do kreo-
wania nowego sądu powiatowego w mia-
steczku Horóźnie pow. Podhajece.

Wnioskodawca:
Sodomora w. r.

Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Dumka,
Makuch, Winniczuk, Oleśnicki, Myroniuk-
Zajaczuk, Kiweluk, Kurowiec, Lewicki,
Skwarko, Krysowaty, Korol, Dudykiewicz.

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby
gminom powiatu bohorodeczańskiego, a to

gminie: Progi, Jabłonka, Rakowiec, Sołotwina, Zarzecze, Monasterczany, Maniawa, Markowa, Babeze, Żuraki, Lachowce, Stare Bohorodczany, miasto Bohorodczany, Grabowiec, Hryniówka, Sadzawa, Stebuk, Łysiec st., Łysiec miasto, które w tym roku ucierpiały przez niebываłe kilkakrotne wystąpienie Bystrzycy sołotwińskiej i jej dopływów, wyznaczył z funduszków krajowych dostateczną i odpowiednią zapomogę na zasiewy jesienne 1908 i wiosenne 1909;

aby zabezpieczył także odpowiednią pomoc z funduszków państwowych;

w końcu zabezpieczył dla tych gmin celem poprawy paszy dla bydła bezpłatną dostawę soli lub surowicy.

Wnioskodawca:
Krynicki w. r.

Oleśnicki, Winniczuk, Skwarko, Makuch, Dumka, Sandulak, Sodomora, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiwicz, Szwed, Hanczakowski, Tracz, Kiweluk, A. Staruch.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie uchwalenia zapomogi w kwocie 5.000 koron z krajowych funduszków wieśniakom gminy Wołczyńca pow. stanisławowskiego z powodu klęsk elementarnych.

Wysoki Sejmie!

Miasto Stanisławów obejmują Bystrzycę, a trzecia rzeka Worona, a poniżej leży wieś Wołczyniec, gdzie te rzeki łączą się, wzajemnie tamują i wstrzymują i wówczas dolna połowa wsi Wołczyniec jest tak zatopiona, że prawie w każdej chacie jest pół, albo nawet metr wody. Ale nie tylko w chatach, lecz także i w stajniach jest woda, tak, że gospodarze muszą wypędzać bydło na wyżej położone pola, a w szopach i stodołach zboże i siano woda zatapia i moczy, skutkiem czego trzeba je znowu na polu rozścielać, aby nie zgniło.

W r. 1908 powtórzyło się to trzykrotnie i ci gospodarze Wołczyńca tak zostali

dotknięci, że grozi im zupełna ruina, bo ani sami nie będą mogli wyżywić się, ani swoje bydło przezimować, bo co nie zepsuło się w polu, to wygniło w szopach.

C. k. starosta w Stanisławowie. może to stwierdzić, bo w czasie katastrofy przyjeżdżał do Wołczyńca.

Aby tym nieszczęśliwym wieśniakom przyjść z pomocą i nie dopuścić do zupełnej ruiny i żebraczego kija, potrzeba im dać koniecznie zapomogę z krajowych lub rządowych funduszków.

Przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

nieszczęśliwym włościanom gminy Wołczyńce powiatu stanisławowskiego zapomogę w sumie 5.000 K z funduszu krajowego.

Wnioskodawca:
Łazarz Winniczuk w. r.

Oleśnicki, Skwarko, Makuch, Sodomora, Krynicki, Kołpaczkiwicz, Szwed, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk, Korol, Hanczakowski, A. Staruch, Dumka, Tracz, Kiweluk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niewypłacania zapomogi gminom Łapszyn i Hynowice brzeżańskiego powiatu z powodu gradobicia.

Poseł Tymoteusz Staruch wniósł nagły wniosek w parlamencie 22. lipca 1907 o udzielenie zapomogi gminom Łapszyn i Hynowice brzeżańskiego powiatu z powodu nawiedzenia tych gmin straszną burzą z gradem, która zniszczyła im wszystkie zasiewy.

Parlament uchwalił ten wniosek i Rząd wyasygnował odpowiednią kwotę, a c. k. komisarz brzeżańskiego starostwa uwiadomił posła Starucha, że Namiestnictwo przysłało na zapomogowe cele 10.000 kor.

Pomimo tego wymienione gminy nie dostały dotąd żadnej zapomogi.

Przeto podpisani zapytują c. k. Rząd, co stało się z tą zapomogą i czy c. k. Rząd skłonny jest zarządzić, aby tę zapomogę wspomnianym gminom natychmiast wypłacono.

Interpelant:
Tymoteusz Staruch.

Lewicki, Skwarko, Kurowiec, Szwed, A. Starnch, Kiweluk, Sandulak, Sodomora, Dumka, Makuch, Winniczuk, Oleśnicki, Korol, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dr. Eugeniusza Oleśnickiego i tow. do J. E. Pana Marszałka kraju hr. Badeniego i J. E. Pana Namiestnika Dr. Bobrzyńskiego w sprawie zabrania łąki gminy Zadwórna pod odbenzyniarnię.

Rada gminna miasta Drohobycza uchwalila na swem posiedzeniu z dnia 27-go sierpnia b. r. sprzedać 50 morgów łąki „Zadębice“, stanowiącej własność przedmieścia Zadwórna.

Sprzedaż owej łąki nastąpiła pod odbenzyniarnię. Ta uchwała jest wbrew prawu. Rada miasta Drohobycza przekroczyła swój zakres działania.

Sprzedana łąka wcale nie jest własnością gminy, tylko stanowi wyłączny majątek przedmieszczan Zadwórnego przedmieścia i Zadwórnej parafii. Tak wpisana jest ta łąka do ksiąg gruntowych. Owóż gminie Drohobycz, jako takiej, nie przysługują żadne prawa do tej łąki, chyba tylko należy do niej kontrola nad przedmieściem Zadwórna i Plebania, która należy do całości gminy Drohobycz. Miasto Drohobycz nigdy nie było w posiadaniu owej łąki; łąkę posiadali wyłącznie mieszkańcy Zadwórnej i Plebanii, oni wykonywali wszystkie czynności posiadania na tej łące, paśli na niej bydło, pewne kawałki orali i w swoim czasie sprzedali sami część tej łąki Towarzystwu kolei dniesztrańskiej. Rada miasta Drohobycza i Wydział powiatowy tę sprzedaż zatwierdziły (jak świadczą akta Wydziału powiatowego l. 1647/81). Od tej

łąki opłacali przedmieszczanie sami wszelkie podatki, oni sami, a nie gmina miasta Drohobycza starali się o odpisanie podatków i władze same za nich, a nie gmina miejska, załatwiały ich wnioski.

Wogóle do 1900 roku tak gmina miasta Drohobycza, jako też Wydział powiatowy i c. k. Starostwo uznawali łąkę jako własność przedmieścia Zadwórna i Plebania, na co mieszkańcy tego przedmieścia mają wielką liczbę dokumentów.

Sprzedaż łąki pod odbenzyniarnię jest wprost wywłaszczeniem, bo gdy w r. 1871 morg łąki sprzedawano pod kolej po 1000 koron, to teraz po 800 koron, a więc za bezcen.

Gdy się zważy, że łąka ta jest przedmieszczanom bardzo potrzebna, gdyż nie będą mieli na czem paść bydła, gdy dalej cała pozostała część tłoki będzie zanieczyszczana odpadkami z fabryki odbenzyniarni, gdy dalej zważy się, że bez zapytania wieśniaków odebrała im Rada miasta Drohobycza ich własność, to przyjdziemy do przekonania, że wobec przedmieszczan wykonano akt gwałtu i wywłaszczenia.

Podpisani zapytują J. E. Pana Marszałka i J. E. Pana Namiestnika :

1) Jak usprawiedliwią ten akt wywłaszczenia?

2) Co uczynią, by do wprowadzenia w życie uchwały Rady miasta Drohobycza nie dopuścić?

Interpelant:
Oleśnicki.

Skwarko, Kiweluk, Dumka, Winniczuk, Korol, Makuch, Krysowaty, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Sodomora, Sandulak, Krynicki, Hanczakowski, Kołpaczekiewicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Dr. Iwana Makucha i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego Królestwa Galicyi w sprawie naduzycia urzędnika Wydziału powiatowego w Kosowie na szkodę gminy Hołowy.

W jesieni roku 1905 zakupiła Zwierzchność gminna Hołowy los (l. 007630) loteryi fantowej (urządzonej przez krajowe towarzystwa Czerwonego Krzyża mężczyzn i dam dla Galicyi na podstawie zezwolenia udzielonego reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 5. marca 1904 l. 12273), jaki jej przysłała powiatowa Rada w Kosowie i zapłaciła za niego dnia 31. grudnia 1905 jedną koronę z gminnych pieniędzy.

Ciągnięcie losów odbyło się dnia 21. grudnia 1905, a pismem z dnia 7. lutego 1906 l. 305 (l. prot. gm. 51) zawiadomiła Rada powiatowa w Kosowie Zwierzchność gminną w Hołowach, że los przez nią zakupiony wygrał złoty pierścień i poleciła równocześnie złożyć ten los w Radzie powiatowej w Kosowie w celu podjęcia wygranego złotego pierścienia na rzecz gminy Hołowy.

Wskutek tego zawiadomienia zaniósł naczelnik gminy Hołowy Dmytro Szekiryk odnośny los do Rady powiatowej w Kosowie w dniu 17. lutego 1906 i w obecności Oleksy Szkindiuka, syna Iwana z Hołów, złożył go na ręce urzędnika Rady powiatowej p. Staszyńskiego. Na prośbę Dmytra Szekiryka o poświadczenie złożenia losu, nie chciał p. Staszyński jego wydać, mówiąc: „Nie bój się, to nie przepadnie, nie trzeba ci poświadczenia“.

Po upływie dłuższego czasu otrzymała gmina Hołowy z Rady powiatowej w Kosowie uwiadomienie z dnia 26. czerwca 1906 L. 1007/6, że wygranego pierścienia nie wydano gminie Hołowy, gdyż spóźniono się z nadesłaniem losu.

W ten sposób została gmina pokrzywdzoną przez niedbalstwo urzędnika z Rady powiatowej, -- gdyż losowanie odbyło się dnia 21. grudnia 1905, otóż był czas trzech miesięcy do podjęcia wygranego pierścienia, t. j. do 21. marca 1906 -- kiedy gmina złożyła los do Rady powiatowej dnia 17. lutego 1906, to Rada powiatowa tylko przez niedbalstwo nie odebrała wygranego pierścienia.

W tej sprawie wniosła Zwierzchność gminna zażalenie do c. k. Starostwa w Kosowie (dnia 17. września 1906 l. 289), lecz c. k. Starostwo odesłało tę sprawę Wydziałowi Rady powiatowej do załatwienia pismem z dnia 31. stycznia 1907 l. 29892/06. Wydział Rady powiatowej odpowiedział gminie Hołowy pismem z dnia 12. lutego 1907 l. 327/907 znowu to samo, co przedtem dnia 26 kwietnia 1906 l. 1007/06, nietylko, że gmina zapóźno przedłożyła los.

Podpisani zapytują:

Czy c. k. Rząd i Wydział krajowy, jako władze powołane do nadzoru nad Wydziałami powiatowymi, są skłonne urzędnika Wydziału powiatowego w Kosowie, który zawinił, pociągnąć do surowej odpowiedzialności i wynagrodzenia szkody poszkodowanej gminie Hołowy.

Interpelant:
Dr. Makuch.

T. Staruch, Skwarko, Oleśnicki, Dumka, A. Staruch, Sandulak, Kurowiec, Sodomora, Winniczuk, Kiweluk, Dr. Kost Lewicki, Korol, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

posła Andrzeja Lubomirskiego i tow. w sprawie rozdziału obecnego powiatu autonomicznego łańcuckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej Reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Zważywszy, że według §. 4-go ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 21 Dz. u. kr. siedzibą reprezentacji powiatowej ma być siedziba politycznego urzędu powiatowego, że zatem z chwilą utworzenia nowego Starostwa w Przeworsku daną została na mocy tej ustawy podstawa prawna do utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej autonomicznej w Przeworsku, co według §. 3. powołanej ustawy tylko w drodze ustawy krajowej stać się może;

zważywszy, że powód stworzenia instytucji reprezentacji powiatowych autonomicznych i duch ustawy za tem przema-

wiają, iż celem istnienia Rad powiatowych jest zespolenie drobnych sił pojedynczych gmin, związanych w jeden powiat polityczny, o równych warunkach ekonomicznego bytu i kultury, dla popierania idei samorządu przez wykonywanie opieki i nadzoru nad racjonalną gospodarką gminną przy pomocy i za pośrednictwem odnośnego Starostwa ;

zważywszy, że wykonywanie należytego nadzoru nad gminami i współdziałanie Rady powiatowej ze Starostwem wtedy tylko swój skutek osiąga, jeżeli obie te władze, znajdując się w tem samym miejscu, mogą nie tylko zapomocą urzędowej wymiany pism, ale i bezpośrednio przez stykanie się osobiste ich wykonawców przeprowadzać swoje zadania, przez ustne porozumiewanie się w przeciwieństwie do przeżytego systemu biurokratycznego przewlekłego załatwiania spraw ;

zważywszy, że w obecnym autonomicznym powiecie łańcuckim gminy objęte powiatam politycznym przeworskim wyróżniły się znacznie od reszty wskutek intensywnej gospodarki rolnej i wielkiego przemysłu cukrowniczego w warunkach bytu i potrzebach ludności, w jej charakterze i kulturze, co wszystko wymaga dla siebie specjalnie przystosowanej opieki, pomocy, nadzoru ;

zważywszy, że obecna Rada powiatowa łańcucka sama, uznając w zupełności słuszność powyższych motywów i konieczność takiego rozdziału, na posiedzeniu pełnej Rady dnia 6. lutego 1907 taki rozdział uchwalila i postanowiła w tym kierunku czynić potrzebne starania, a na posiedzeniu dnia 27. sierpnia 1907 także projekt podziału majątku i zobowiązań między obie powstałe mające samoistne Reprezentacje powiatowe uchwalila ;

zważywszy, że z wiosną 1909 przeprowadzone być mają nowe wybory do Rady powiatowej łańcuckiej i że bardzo byłoby pożądanem dla ludności obydwóch powia-

tów, by wybory te nie odbywały się pod hasłem rozdziału powiatów, że zatem sprawa jest nagła —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego autonomicznego powiatu łańcuckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej autonomicznej w Przeworsku, obejmującej przeworski powiat polityczny, jak najprędzej zbadał i rozpatrzył i Wysokiemu Sejmowi jeszcze w ciągu bieżącej sesji przedłożył odpowiednie wnioski.

Wnioskodawca :

A. Lubomirski.

Stadnicki, Wodzicki, Piniński, Milewski, Garapich, Czartoryski, Tad. Cieński, Sapieha, Gorayski, Leo, Bernadzikowski, Zardecki, Battagia, Stefezyk, Głabiński, L. Cieński, Loewenstein, Moysa.

W n i o s e k.

Zważywszy, że miasto Leżajsk, liczące około 5.500 mieszkańców, było już od wieków siedzibą Starostwa, później Władzy politycznej, która w 1866 r. zwinęta została ;

zważywszy, że miasto Leżajsk odległe jest o 28 kilometrów od siedziby c. k. Starostwa w Łańcucie ;

zważywszy, że wśród 34 gmin przynależnych do okręgu sądowego w Leżajsku są gminy oddalone nawet o 53 kilometrów od siedziby c. k. Starostwa w Łańcucie ;

zważywszy, że w interesie ogółu ludności leży, ażeby ta ludność w sprawach swoich urzędowych miała ułatwiony dostęp do powiatowej władzy administracyjnej —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem pomnożeniu ilości Starostw w kraju

naszym przystąpił do utworzenia Starostwa w Leżajsku.

Lwów, 24. września 1908.

Wnioskodawca:
Żardecki, w. r.

Stapiński, Bernadzikowski, Ptak, Bis, Myjak, Witos, Lewakowski, Stefczyk, Skolyszewski, Bojko, Cipser, Kędzior, Styła, Jampolski, Cieluch, Krężel, Wassung, A. Lubomirski.

Wniosek

posła Zygmunta Lewakowskiego i tow. w sprawie budowy szkół ludowych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się c. k. Radzie szkolnej, aby przestrzegała ściśle nastawy o budowie szkół ludowych i nie żądała od gmin świadczeń poza ustawą przepisanych 120 procent.

We Lwowie, 26. września 1908.

Wnioskodawca:
Lewakowski, w. r.

Bernadzikowski, Styła, Krężel, Wrześniowski, Sobolewski, Bojko, Bis, Witos, Cieluch, Stapiński, Szwed, Hanczakowski, Kiweluk, Ptak, Tracz, Zamojski, Oleśnicki, Korol, Dumka, Sodomora, Krynicki, Sandulak, Winniczuk.

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o niżenie połowy kosztów przewozu kolejami państwowymi od kainitu sprowadzanego przez kółka rolnicze na uprawę włościańskich gruntów.

We Lwowie, 25. września 1908.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Haempel, Korol, Krysowaty, Myroniuk-Zajczuk, Oleśnicki, T. Staruch, Kurowice, Dumka, Bernadzikowski, Żardecki, Styła, Bis, Krężel, Witos, Sandulak, Kiweluk.

Interpelacya

do Wysokiego Rządu!

Kiedy przed kilku laty weszła w życie kolej z Nowego Targu do Suchej-Hory, spodziewano się ogólnie, że ułatwi ona nie tylko komunikację osobową i towarową, lecz także i pocztową. Tymczasem jak przed otwarciem kolei tak i obecnie wozi się jeszcze pocztę wózkiem, który raz tylko na dzień kursuje między Nowym Targiem a Czarnym Dunajcem, mimo że na tej przestrzeni chodzą dziennie 3 pociągi w obydwóch kierunkach, a przy każdym z tych pociągów chodzi także wóz pocztowy, który jednak odbywa ten kurs próżno tam i na powrót.

Dodać tu należy, że w Czarnym Dunajcu jest stacya kolejowa, że ruch pocztowy w tamtejszym urzędzie (pocztowym) jest bardzo znaczny, gdyż z niego dostaje pocztę ludność z 16 gmin z ludnością wynoszącą przeszło 20.000 i że obrót pieniężny roczny wynosi około 1½ do 2.000.000 koron. Miejscowość Czarny Dunajec sama liczy około 3.000 mieszkańców, jest siedzibą sądu i innych władz, nadto tak do Czarnego Dunajca jak i do sąsiednich miejscowości, a zwłaszcza do Witowa zjeżdżają tu liczne rzesze letników, którzy głośno skarżą się, że dostają przesyłki pocztowe tylko raz na dzień i to w spóźnionej porze, czemu by można łatwo zaradzić, gdyby pocztę przewoziła kolej.

Byłoby również pożądanem, aby na tej przestrzeni ze względu na interesa ludności, którą łączą ożywione stosunki z sąsiednią Orawą, utworzono za pośrednictwem kolei Nowy Targ-Sucha Hora połączenie pocztowe z Węgrami.

Ponieważ liczne prośby i starania robione w kierunku zaprowadzenia powyższych udogodnień przez władze pocztowe nie zostały dotąd uwzględnione, przeto podpisani zapytują Wysoki Rząd, czy mu te stosunki są znane i czy nie byłby skłonny wydać odpowiednich w tym kierunku

zarządzeń, aby słusznym żądaniom ludności stało się zadość?

We Lwowie, 22. września 1908.

Interpelant:
Bednarski.

Sala, Jabłoński, Skarbek, Rayski, Leo, Maryewski, Landau, Merunowicz, Rittel, Bandrowski, Tertil, Michałowski, Schätzel, Adam, Rutowski.

Marszałek oznajmia, że wnioski zwykle umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki i zapytuje p. Marszałka o interpretację regulaminu w sprawie używania języka ruskiego przez posłów Rusinów w rozprawach komisyjnych.

Marszałek udziela wyjaśnienia i oznajmia, że w myśl §. 3. regulaminu prawo posłów Rusinów do przemawiania w rozprawach w komisjach w języku ruskim jest zapewnione.

Marszałek udziela głosu p. Męcińskiemu.

Przemawia p. Męciński i jako przewodniczący komisji drogowej wnosi o odstąpienie przydzielonej komisji drogowej petycyi L. s. 558 komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Męcińskiego.

Marszałek oznajmia, że p. Trzecieski złożył mandat członka komisji administracyjnej, wskutek czego uzupełniający wybór jednego członka tej komisji umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do załatwienia wniosku nagłego p. Kołpaczkiewicza.

P. Kołpaczkiewicz uzasadnia nagłość wniosku, następnie uzasadnia sam wniosek,

a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Kołpaczkiewiczowi komisji budżetowej.

Izba przystępuje do porządku dziennego którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jaśliska (powiat Sanok) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nechwalić dołączony /%. projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Jaśliska (powiat Sanok) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Jaśliska (powiat Sanok) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez przeciąg lat pięciu opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra trunków spirytusowych po 11 hal., czyli od jednego hektolitra po 11 kor.

2) Od jednego hetolitra piwa po 2 kor. 12 hal.

3) Od jednego hektolitra miodu po 10 kor.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Jaśliska.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być po-koniec r. 1910 złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Jaśliskach, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniecie r. 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekeyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacyi.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Krynica (powiat Nowy Sącz) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony /%. projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Krynica (powiat Nowy Sącz) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Gminie Krynica (powiat Nowy Sącz) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy na przeciąg lat dziesięciu opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumcyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po koniecie roku 1910 po 11 hal.; czyli od jedneg hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 kor., zaś od roku 1911 po 20 hal. od jednego, litra czyli po 20 kor. od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, ponczowej eseneyi i rosolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa po 2 K.

4) Od jednego hektolitra miodu po 12 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Krynica.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. roz. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Krynicy, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniec r. 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie dostarczania ludności soli kuchennej w okruchach.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Korola i tow. w sprawie zniesienia myt na drogach i mostach krajowych.

Przemawia p. Korol uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku u. Rittla i tow. w sprawie budowy kolei łączącej Brody na Załóżce z Tarnopolem.

Przemawia p. Rittel uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Strzeliskach nowych, powiatu bobreckiego.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym

wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Schätzla i tow. w sprawie dotacyj dla miast Brzezany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi.

Przemawia p. Schätzel uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie bezpośredniego pobierania soli przez sklepiki wiejskie.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. o założenie stacji ogierów rządowych w Husiatynie.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. o założenie szkół przemysłowych w Kopyczyńcach i Husiatynie.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym

wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie zamykania szynków w niedzielę i święta.

Przemawia p. Tracz nzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Krzysztofowicza i Moysy i tow. o utworzenie odrębnego biura regulacji Czeremosza z siedzibą w Śniatynie i o wykonanie ubezpieczenia rzek Prutu, Rybnicy i Czeremosza.

Przemawia p. Krzysztofowicz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Skwarko, następnie Urbański odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Jana Kiweluka i tow. w sprawie podziału powiatu husiatyńskiego na dwa powiaty a to Husiatyn i Kopyczyńce i w sprawie utworzenia c. k. sądu powiatowego w Chorostkowie.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wedle możności jak najrychlej:

a) rozdzielił powiat administracyjny Husiatyn na 2 powiaty Husiatyn i Kopyczyńce, przydzielając ostatniemu powiatowi gminy sądu powiatowego Kopyczyniec z wyjątkiem Postołówki i Rakowego Kąta;

b) rozdzielił powiat sądowy Kopyczyńce na dwa powiaty sądowe i otworzył w Chorostkowie sąd powiatowy, przydzielając mu gminy: Mszaniec, Howiłów wielki, Howiłów mały, Karaszyńce, Peremyłów, Wierzchowce, Kluwińce, Chłopówka i Uwisła.

Wnioskodawca:
Jan Kiweluk w. r.

Makuch, Lewicki, Krynicki, Oleśnicki, Winniczuk, Sandulak, Dumka, Sodomora, Szwed, A Staruch, T. Staruch, Hanczakowski, Skwarko, Korol, Myroniuk - Zajaczuk,

W n i o s e k

p. lw. Kiweluka i tow. w przedmiocie urzędzenia kursów kucia koni po miasteczkach.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby po wszystkich miejscowościach Galicyi, które stanowią siedzibę sądu jak najrychlej urządził kursy kucia koni dla kowali.

Wnioskodawca:
Jan Kiweluk w. r.

Sodomora, Dumka, Korol, Oleśnicki, Krynicki, Makuch, Hanczakowski, Sandulak, Winniczuk, Skwarko, A. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Szwed, T. Staruch, Lewicki.

W n i o s e k

posła dra Kostia Lewickiego i towarzyszy w sprawie założenia gimnazjum : ruskim językiem wykładowym w Jaworowie.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym przystąpił do założenia gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w mieście Jaworowie.

Lwów, 26. września 1908.

Wnioskodawca:
Lewicki w. r.

A. Szeptycki, Czechowicz, Chomyszyn, Kurowiec, Skwarko, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Makuch.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w najbliższym czasie utworzył w Stryju realną szkołę z językiem wykładowym polskim.

Wnioskodawca:
Fruchtman w. r.

Bednarski, Skarbek, Sala, Niementowski, Doliński, Schätzel, Bandrowski, Maiss, Adam, Moysa, Tadeusz Cieński, Sękowski, Onyszkiewicz, Rayski, Brunicki Julian, Sare, Pastor, Stadnicki, Skołoszewski.

W n i o s e k.

Zważywszy, że potrzeba zmiany ust. gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 (Nr. 19 Dz. u. kr.) tudzież ustawy o obszarach dworskich odczuwaną jest prawie od lat 40-stu;

zważywszy, że liczne wnioski poselskie, wnoszone w tej Wys. Izbie, żądały tej zmiany w dobrze zrozumiałym interesie kraju i narodu;

zważywszy, że Wysoki Sejm uchwalał polecenia do Wydziału krajowego, by przedłożył projekt takiej reformy, a to się dotąd nie stało;

zważywszy, że obecnie nie stoi żadna przeszkoda do tak pożądanego dzieła:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na następnej sesyi z całą pewnością przedłożył projekt reformy ustawy gminnej dla miejscowości nieobjętych ustawami z d. 13. marca 1889 i z d. 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51, na zasadzie połączenia obszarów dworskich z gminami.

Lwów, dnia 25. września 1908.

Wnioskodawca:
Bojko w. r.

Ptak, Skołyaszewski, Szwed, Cieluch, Krężel, Cipser, Styła, Bis, Witos, Stapiński, Bernadzikowski, Kędzior, Wassung, Jampolski, Pastor, Długosz, Jedynak, Lewakowski.

W n i o s e k

posła Kazimierza Jampolskiego i towarzyszy o założenie Sądu powiatowego w Narolu.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego w Narolu powiat Cieszanów.

Wnioskodawca:
Jampolski w. r.

Bernadzikowski, Jedynak, Bojko, Cieluch, Ptak, Stapiński, Bis, Krężel, Kędzior, Witos, Szwed, Cipser, Styła, Sapieha, Skołyaszewski.

W n i o s e k

posła Franciszka Ptaka i towarzyszy.

Zważywszy, że ludność w kraju od dawna słusznie narzeka na instytucje myt drogowych;

zważywszy, że na drogach powiatowych około 30 powiatów zniosło myta powiatowe z zadowoleniem mieszkańców:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Myta na drogach krajowych jako rzecz przestarzałą zupełnie się znosi.

Lwów, dnia 26. września 1908.

Wnioskodawca:
Ptak, w. r.

Bojko, Skołyaszewski, Styła, Kędzior, Myjak, Witos, Stapiński, Krężel, Cipser, Jedynak, Cieluch, Bernadzikowski, Bis, Jampolski.

W n i o s e k

posła Krężła i towarzyszy w sprawie gospodarki lasowej.

Ze względu, że wielka część właścicieli lasów prowadzi rabunkową gospodarkę przez to, że całe partye lasów sprzedają różnym spekulantom którzy drzewo za granicę wywożą;

ze względu, że wyręby często latami bywają nie zalesiane, wskutek czego grozi krajowi zupełne оголоcenie lasów, a temsamem dotkliwy brak drzewa budulcowego i opałowego;

ze względu, że wskutek takiej gospodarki ceny drzewa niesłychanie są już dziś wysokie, a przytem trudność w nabyciu drzewa ogromna;

ze względu, że оголоcenie kraju z lasów jest przyczyną różnych klęsk, jakie rok rocznie nawiedzają nasz kraj; podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przestrzegal ściśle przepisów ustawy o wyrębie lasów oraz aby utrudnił wywóz drzewa z Galicyi, przez zaprowadzenie wysokiego cła.

Wnioskodawca:
Krężel, w. r.

Witos, Myjak, Cieluch, Jedynak, Bernadzikowski, Stapiński, Lewakowski, Kędzior, Ptak, Bojko, Styła, Bis, Jampolski, Szwed, Skołyaszewski.

W n i o s e k.

Zważywszy, że okolica Grybowa dostarcza wielu uczniów uczęszczających do szkół średnich a przede wszystkim do gimnazyów;

zważywszy, że najbliżej położone szkoły gimnazyalne istnieją w Tarnowie, Sączu i Gorlicach, z których najbliższa miejscowość odległą jest 23 km.

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przystąpił do założenia gimnazyum w Grybowie.

Wnioskodawca:

Cieluch w. r.

Krężel, Lewakowski, Bis, Bernadzikowski, Skołyszewski, Stefczyk, Jampolski, Kędzior, Szwed, Bojko, Ptak, Witos, Cipser, Stapiński, Styła.

W n i o s e k

posła Bisa i tow. w sprawie udzielenia Radzie powiatowej w Nisku bezzwrotnej subwencji w kwocie 50.000 K. na budowę drogi z Wólki Tanewskiej do Kurzyny.

Część powiatu Nisko za Sanem składa się z najuboższych gmin tego powiatu. Jedną z największych klęsk dla gmin Dąbrówka, Ruda, Kurzyna mała, Kurzyna wielka, Rauchsendorf, Gorec i Majdan jest brak drogi, któraby je połączyła z najbliższem miasteczkiem Ulanowem i miastem powiatowem Nisko. Gminy te wskutek tego nie mogą się podnieść ekonomicznie i kulturalnie, gdyż są zupełnie odcięte od świata wskutek braku komunikacji Droga ta podniosłaby chów bydła, koni, gospodarstwo mleczne, dałaby mieszkańcom tych gmin zarobki przez przewóz drzewa z zagranicy do splawnicy rzeki Sanu i ułatwiłaby mieszkańcom tych gmin sprzedaż ich produktów.

Budowa zaś tej drogi przysporzyłaby ludności dotkniętej w tym roku klęskami elementarnemi zarobku.

Wobec tego, że powiat Nisko rzadko korzysta z subwencji krajowych, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Radzie powiatowej w Nisku przyznaje się na budowę drogi z Wólki Tanewskiej do Kurzyny 50.000 K subwencji bezzwrotnej.

Wnioskodawca:

Jan Bis w. r.

Jedynak, Witos, Skołyszewski, Bernadzikowski, Jampolski, Stapiński, Styła, Bojko, Szwed, Ptak, Kędzior, Cieluch, Cipser, Krężel.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie założenia szkoły przemysłowej w powiecie niskim.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył akcyę celem założenia szkoły przemysłowej w powiecie Nisko.

Wnioskodawca:

Jan Bis w. r.

Skołyszewski, Ptak, Jedynak, Lewakowski, Szwed, Stefczyk, Bernadzikowski, Jampolski, Kędzior, Krężel, Stapiński, Witos, Bojko, Cipser.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie założenia seminarjum nauczycielskiego w Nisku.

Powiat Nisko nad granicą rosyjską nie posiada żadnej średniej szkoły. Najbliższe gimnazya są w Jarosławiu, oddalone 40 kilometrów, w Rzeszowie 35 kilometrów, w Dębicy i Mielcu oddalone na 60 kilometrów. Młodzież nie mogąc pomieścić się w domu, musi koniecznie ukoń-

czyć kilka klas średnich szkół, aby udać się do szkół i zawodów praktycznych, a nie może się to dzieć w powiecie Nisko, bo brak takich szkół.

Wobec tego wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie założył seminarjum nauczycielskie męskie w Nisku.

Wnioskodawca:
Jan Bis w. r.

Bernadzikowski, Jampolski, Kędzior, Krężel, Bojko, Słapiński, Witos, Ptak, Jedynek, Lewakowski, Szwed, Skołyśzewski, Stefczuk, Cipser.

I n t e r p e l a c y a.

Ścisłe wykonywanie surowych przepisów służby wojskowej wyczerpuje żołnierzy, a przede wszystkim rezerwistów, oderwanych chwilowo od swojej ciężkiej zawodowej pracy, w tak wysokim stopniu, że jeżeli służba wojskowa nie ma zostawiać ujemnych skutków na zdrowiu żołnierzy nieraz na całe życie, winny być wszelkie, a nierzadkie u nas niestety próby maltretowania jednostek i całych oddziałów bezwarunkowo wykluczone.

Dnia 14. sierpnia b. r. naraził pułkownik Pokorny cały 34. pułk obrony krajowej w Jarosławiu na ponoszenie trudów, przechodzących siły przeciętnego człowieka. Żołnierze w $\frac{4}{5}$ rezerwiści musieli wstać zaraz po północy celem przygotowania się do wymarszu na ćwiczenie w strzelaniu do Makowiska. Po ogromnie wyczerpującym pochodzie, rozpoczętym o godzinie 3¹⁵ rano i w błocie sięgającym powyżej kostek na przestrzeni 10 km., odbywał pułk ćwiczenia na placu wskazanym przez komendę, brnąc po pas w bagnie i wodzie obficie rozlanej wszędzie po ulewnym deszczu. Ponieważ niepokonalne trudności nie pozwoliły żołnierzom odbyć ćwiczeń w bieganii na tym ogromnie błotnistym terenie ku zupełnemu

zadowoleniu pułkownika, musiały wszystkie oddziały po powrocie do koszar, mimo nadmiernego wycieńczenia sił podczas rannych marzów, odbywać prawie bez przerwy ćwiczenia w bieganii na podwórzu koszarowym w czasie od 3 do 6 wieczorem. — Niepowściągliwa i nielicząca się z siłami ludzkimi i potrzebami zdrowia samowola pułkownika Pokornego stała się powodem, że cały prawie pułk formalnie spadł z sił po całodziennem maltretowaniu, w którym zdarzały się nawet wypadki, że ludzie, którzy w biegu upadli bez sił na bruk, zniewalano do wstawania (kapitan Preiss) słowami: „dostaniesz kolbą, a ozdrowiejesz i pójdziesz dalej“.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego, czy fakt powyżej przytoczony znany jest c. k. Rządowi i co Wysoki c. k. Rząd zamysła uczynić, aby na przyszłość podobny sposób znęcania się nad ludźmi nie miał miejsca?

Interpelant
Jampolski.

Bernadzikowski, Styła, Stapiński, Skołyśzewski, Jedynek, Bis, Bojko, Cieluch, Ptak, Krężel, Witos, Cipser, Kędzior, Szwed.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Cielucha i tow. do Jaśnie W. Pana c. k. Komisarza rządowego.

W bardzo wielu miastach i miasteczkach naszych, wydały magistraty takie zarządzenia targowe, że gospodyniom wiejskim nie wolno sprzedawać masła, sera i t. p. wiktuałów aż po godzinie 8-ej, a często o 10-tej rano.

Zarządzenia te, ograniczające swobodę targową, a obliczone na wygodę konsumentów miejskich, narażają ludność wiejską na straty czasu i różne przykrości.

Zarządzenia te obliczone są dla wygody mieszkańców danego miasta.

Jeżeli miejscowa ludność chce się zapatrzeć w nabiół wprost od chlopek, to niech się zastosuje do czasu takiego, aby

ludność wiejska na tem uszczerbku nie ponosiła.

Wobec tego zapytujemy JW. Pana c. k. Komisarza rządowego, czy znana mu jest ta sprawa i czy c. k. Rząd zechce usunąć ten nieznośny dla chłopów stan rzeczy?

Lwów, dnia 26. września 1908.

Interpelant
Jan Cieluch.

Skolyszewski, Witos, Bojko, Stapiński, Styła, Szwed, Cipser, Kędzior, Jampolski, Lewakowski, Bis, Ptak, Jedynak, Bernadzikowski, Stefczyk, Myjak, Krężel.

I n t e r p e l a c y a

posła Krężla i tow. do c. k. Komisarza rządowego w sprawie egzekucyi podatkowych.

Zdarza się bardzo często, że jednemu gospodarzowi, mającemu parę morgów gruntu, rozrzuconego w kilku parcelach, doręczają aż kilka kart egzekucyjnych, a to na każdą parcelę osobną kartę upominającą. Od każdej karty upominającej trzeba płacić osobno egzekutne, co czyni nieraz koronę i więcej.

To być nie musi i nie powinno. Urząd podatkowy powinien jednemu gospodarzowi zestawieć podatek na jedną książeczkę podatkową i wystawić jedną kartę upominającą.

Zapytujemy c. k. Rząd, czy zechce jak najrychlej tę niewłaściwość usunąć i niepotrzebny oraz niesprawiedliwy ciężar zdjąć z ludu?

Lwów, dnia 24. września 1908.

Interpelant
Krężel.

Ptak, Jampolski, Jedynak, Bernadzikowski, Stapiński, Bojko, Witos, Myjak, Cieluch, Stefczyk, Wasung, Bis, Cipser, Styła, Lewakowski, Szwed, Kędzior.

I n t e r p e l a c y a

posła Jedynaka do c. k. Komisarza rządowego.

Od lat trzech urząd dyrektora w Kasie oszczędności powiatowej sprawuje p. Juszczyk c. k. poborca urzędu podatkowego w Ropezycach, wbrew statutowi Kasy, który opiewa, że dyrektorem Kasy może być tylko członek Wydziału powiatowego, oraz wbrew postanowieniu ustawy państwowej, która nie pozwala, ażeby urzędnik państwowy był równocześnie płatnym i czynnym funkcyjaryuszem autonomicznym.

Wobec opisanego stanu rzeczy podpisani zapytują J. Wielm. Pana Komisarza rządowego, czy skłonny jest odpowiednie kroki poczynić, ażeby ten przeciwny ustawie stan usunąć?

Interpelant
Jedynak.

Lewakowski, Wasung, Skolyszewski, Styła, Ptak, Jampolski, Myjak, Cieluch, Witos, Bojko, Bis, Kędzior, Stapiński, Bernadzikowski.

I n t e r p e l a c y a

do JW. Pana Komisarza rządowego.

W gminie Żyrakowie powiat Ropezyce nad Wisłoką posiada od dziesiątków lat Stanisław Wodzień grunt zasadzony wikliną, który zawsze i bez przerwy użytkował w ten sposób, że ciął przecie wiklinowe, zbierał trawę, oraz przeganiał bydło do rzeki.

W r. b. c. k. Starostwo w Ropezycach, opierając się wyłącznie na zeznaniach dozorca Franciszka Sieradzkiego, nie dopuściwszy świadków Stanisława Wodzienia, a mianowicie Józefa Szymasza, Michała Trojana, Jędrzeja Wodnia, Franciszka Szczerbińskiego, Piotra Kumornickiego, zasądziło Stanisława Wodzienia za to, że na swoim gruncie ciął wiklinę koszykarską, na grzywnę 15 kor.

Wobec opisanego stanu rzeczy, wobec jednostronnego postępowania c. k. Staro-

stwa w Ropczycach, które nie zadało sobie trudu dokładnego sprawdzenia stanu sporu, podpisani zapytują JW. Pana Komisarza rządowego, co zamysła uczynić, ażeby pokrzywdzonego Stanisława Wodzenia od nałożonej przez c. k. Starostwo w Ropczycach kary ochrouić, oraz podobną samowolę urzędniczą raz na zawsze usunąć?

Interpelant
Michał Jedynak.

Stapiński, Krężel, Witos, Styła, Bis, Ptak, Bojko, Kędzior, Cipser, Myjak, Lewakowski, Jampolski, Bernadzikowski, Skołyśzewski.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym najbliż-

szego posiedzenia, interpelacye zaś odstąpi p. komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu p. Rayskiemu.

Przemawia p. Rayski i wnosi imieniem komisji szkolnej, by przydzielone jej pety-L. s. 775, 1037, 1038 i 1040 odstąpić komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek p. Rayskiego.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 30. września 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 50 przed południem.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze :

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

9. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 30. września 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed 1306, 1308—1321, 1353, 1357, 1358—1363,
południem. 1369, 1371.

Przewodniczący: Marszałek krajowy
J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Sta-
nisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung,
Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 117.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezy-
dent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość
posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 7.
posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wnie-
siono przeciw niemu żadnych zarzutów,
protokół 8. posiedzenia złożony jest w biu-
rze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że p. Kazimierzowi
Lubomirskiemu udzielił urlopu na 4 dni
i p. Tadeuszowi Cieńskiemu na 3 dni.

Sekretarz p. Mieczysław Urbański
odeczytuje spis petycyj wniesionych po dzień
30. września 1908 roku, które przydzielono
następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 1243, 1245,
1279—1289, 1291, 1292, 1294—1302, 1304,

Komisji szkolnej: L. s. 1244, 1248,
1290, 1303, 1305, 1307, 1322—1324, 1326
do 1330, 1364—1366.

Komisji gminnej: L. s. 1348, 1349,
1351.

Komisji petycyjnej: L. s. 1293, 1368.

Komisji administracyjnej: L. s. 1340,
1341—1347, 1350, 1352.

Komisji gospodarstwa krajowego: L.
s. 1332, 1338, 1339, 1370.

Komisji drogowej: L. s. 1333—1335.

Komisji podatkowej: L. s. 1367.

Komisji kolejowej L. s. 1336.

Komisji przemysłowej: L. s. 1325.

Komisji sanitarnej L. s. 1331.

Komisji wodnej: L. s. 1337.

Izba przystępuje do porządku dzien-
nego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie dodatkowego spra-
wozdania Wydziału krajowego w przedmio-
cie petycyj nauczycieli i nauczycielek, tu-
dzież wdów po nauczycielach o policzenie

w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie pensyi wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Korczyna (powiat Krosno) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów, spirytusowych piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Korczyna powiat Krosno na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejnu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Korczyna (powiat Krosno) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez przeciąg lat dziesięciu opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 11 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku,

rumu, poncezowej esencyi, likieru i rozolisu po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 korony 40 hal. jak długo suma wszystkich w gminie opłacanych dodatków autonomicznych do podatków bezpośrednich będzie wynosiła lub przekraczała 150% tych bezpośrednich podatków, zaś po 3 korony, jeżeli i jak długo suma wszystkich w gminie opłacanych dodatków autonomicznych do podatków bezpośrednich będzie wynosiła 125% do 150%, tych podatków bezpośrednich, względnie po 2 korony, jeżeli suma wszystkich w gminie opłacanych dodatków autonomicznych nie dosięgnie 125% podatków bezpośrednich.

4) Od jednego hektolitra miodu po 6 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Korczyna.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodów z tych opłat ma być złączoną po koniecu roku 1910 z dzierżawą prawa propinacji w Korczynie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniecu

roku 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego względnie z dzierżawą prawa propinacyi.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zniesione zostają postanowienia ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dziennik ustaw krajowych Nr. 65.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem zmiany §. 41. kraj. ustawy wodnej.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Styły i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy budowlanej dla wsi.

Przemawia p. Styła uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sodomory i tow. w sprawie utworzenia c. k. sądu powiatowego w Horożance, pow. podhajeckiego.

Przemawia p. Sodomora uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego i tow. w sprawie rozdziału powiatu autonomicznego łańcuckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa chwilowo z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bojki i tow. w sprawie projektu reformy ustawy gminnej dla miejscowości nieobjętych ustawami z 13. marca 1839 i z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 na zasadzie połączenia obszarów dworskich z gminami.

Przemawia p. Bojko uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. o założenie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Jaworowie.

Przemawia p. Lewicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że Izba wraca do opuszczonego poprzednio punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego i tow. w sprawie rozdziału powiatu autonomicznego łańcuckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Przemawia p. Andrzej Ludomirski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy krajowych za lata 1906 i 1907.

Marszałek oznajmia, że chwilowo usuwa tę sprawę z porządku dziennego z powodu nieobecności sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 30-go września 1906 do 1 go marca 1908.

Sprawozdawca p. Maiss, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 30. września 1906 do 1. marca 1908 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia swe wezwania z 19. września 1903, z 31. października 1904, z 18. listopada 1905, z 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska zasilał ze skarbu państwowego.

3. Sejm ponawia swoje wezwanie z dnia 21. lutego 1907 i wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożoną przez c. k. organy podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych podatkiem domowo czynszowym zbadał i zaniechanie akcyi rozwiniętej w tym kierunku spowodował.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na udzielenie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 300.000 koron, zaciągnąć się mającej przez powiatową Kasę oszczędności w Tarnobrzegu.

Sprawozdawca p. Stanisław Henryk Badeni, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy załączoną % ustawę w brzmieniu proponowanem przez Wydział krajowy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . . zezwalająca Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 300.000 koron, zaciągnąć się mającej przez powiatową Kasę oszczędności w Tarnobrzegu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu poręki dla pożyczki w kwocie 300.000 koron, zaciągnąć się mającej przez powiatową Kasę oszczędności w Tarnobrzegu.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skabu.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem objęcia w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej.

Sprawozdawca p. Julian Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i upoważnia Wydział krajowy do objęcia w zarząd kraju niższej szkoły ogrodniczej na Wulce kapitańskiej.

II. Sejm zezwala na wykonanie potrzebnych robót budowlanych w krajowej niższej szkole ogrodniczej na Wulce kapitańskiej kosztem 82.100 koron i wstawia na ten cel do budżetu krajowego na rok 1909 w Rubr. X. 1-szą ratę w wysokości 30.000 koron.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby się przyczynił przynajmniej w połowie do kosztów całkowitych urządzenia krajowej niższej szkoły ogrodniczej i ogrodu na Wulce kapitańskiej i przyznał tejże szkole stałą coroczną wydatną subwencyę państwową.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by potrzebne do ogrodów na Wulce kapitańskiej okazy nabył w pierwszym rzędzie z krajowych zakładów i zaopatrzył ją w środki naukowe, o ile możliwości w kraju wyrobione.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by na najbliższej sesji przedłożył statut organizacyjny tej szkoły.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski I—V komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, iż obecnie wraca Izba do poprzednio opuszczonego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków krajowych za lata 1906 i 1907.

Sprawozdawca p. Głąbiński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutorium z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1906 i 1907.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1906 i 1907.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszu propinacyjnych 37 miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, stałego funduszu handlowego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena przyjmuje Sejm do wiadomości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy powyższe wnioski 1—3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Wybór uzupełniającej jednego członka komisji administracyjnej.

Marszałek oznajmia, że tę sprawę usuwa chwilowo z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krynickiego i tow. w sprawie udzielenia pomocy ludności powiatu bohorodezańskiego, dotkniętej klęskami elementarnymi.

Przemawia p. Krynicki, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Żardeckiego i tow. w sprawie utworzenia c. k. starostwa w Leżajsku.

Marszałek oznajmia, że tę sprawę usuwa chwilowo z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. w sprawie udzielenia zapomogi ludności gm. Wolezyniec, pow. staniśławowskiego, dotkniętej klęskami elementarnymi.

Przemawia p. Winniczuk, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewakowskiego i tow. w sprawie budowy szkół ludowych.

Przemawia p. Lewakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że obecnie Izba wraca do opuszczonego poprzednio punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Żardeckiego i tow. w sprawie utworzenia c. k. starostwa w Leżajsku.

Przemawia p. Żardecki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. w przedmiocie podziału powiatu husiatyńskiego na dwa powiaty: husiatyński i kopyczyński, oraz w przedmiocie utworzenia c. k. sądu powiatowego w Chorostkowie.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej i administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie zniesienia kosztów przewozu kainitu

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa chwilowo z porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. w sprawie urządzenia kursu kucia koni po miasteczkach.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Fruchtmanna i tow. o założenie szkoły realnej z językiem wykładowym polskim w Stryju.

Przemawia p. Fruchtmann uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Jampolskiego i tow. o założenie sądu powiatowego w Narolu.

Przemawia p. Jampolski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Ptaka i tow. o zniesienie myt krajowych.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa z porządku dziennego z powodu chwilowej nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kręzła i tow. w sprawie przestrzegania przepisów ustawy o wyrębie lasów.

Przemawia p. Kręzel uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie subwencji dla Rady powiatowej w Nisku na budowę drogi z Wulki tanewskiej do Kurzyny.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Cielucha i tow. o utworzenie gimnazjum w Grybovie.

Przemawia p. Cieluch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. o założenie szkoły przemysłowej w powiecie niskim.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. o założenie seminarium nauczycielskiego męskiego w Nisku,

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Wybór uzupełniający jednego członka komisji administracyjnej.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Głębockiego, Krynickiego i Kleckiego, wzywa posłów do oddania kartek, a komisję do przeprowadzenia skrutynium wyboru.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku nagłego.

Sekretarz p. Skwarko odczytuje wniosek nagły p. Tymoteusza Starucha następującej treści:

Wniosek nagły

posła Tymoteusza Starucha i towarzyszy.

Ze wszystkich stron kraju lecą skargi i narzekania na klęski elementarne, które

dotknęły kraj i gospodarstwa. Lud prosi o pomoc, zapomogę i opust w podatkach, a nim przyjdzie owa pomoc, naród cierpi głód i chłód.

Przez kilka lat nieurodzaju i rozlicznych klęsk elementarnych biedni rolnicy nie byli w możności płacić podatków, a urzędy gminne zaczynają ściągać owe zaległości z całą surowością ustawy; egzekutorzy wijają się po wsiach i zabierają ostatki z chaty biednym rolnikom, bo z podatkami zalegają sami biedacy; jest przeto rzeczą nagłą i konieczną, aby c. k. Rząd wstrzymał te egzekucje i odpisał zaległe podatki w całym kraju, bo tegoroczna katastrofa zapędziła biednych chłopów w biedę na lat kilkanaście, przeto, podpisani stawiają:

Wniosek nagły.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie zastanowił przymusowe ściąganie zaległych podatków i wszystkim dotkniętym klęską rolnikom odpisał te zaległe podatki.

Wnioskodawca:

T. Staruch.

Skwarko, Makuch, Lewicki, Winniczuk, Sandulak, Kiweluk, Korol, Hanczakowski, Krynicki, Dumka, Sodomora, A. Staruch, Krysovaty, Tracz, Senyk.

P. Tymoteusz Staruch uzasadnia nagłość, następnie sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji podatkowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a oddzielnie przekazanie tego wniosku komisji podatkowej.

Marszałek wzywa p. Głębockiego do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji administracyjnej.

P. Głębocki zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 86 posłów. Absolutna większość 44.

P. Starzyński otrzymał 86 głosów.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyboru.

Marszałek oznajmia, że rektor uniwersytetu lwowskiego p. Dembiński przestał być członkiem Sejmu, w miejsce bowiem jego wybrany został p. Mars rektorem uniwersytetu — wobec tego, że p. Dembiński był członkiem komisji szkolnej, wybór uzupełniający jednego członka komisji szkolnej umieści na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Stanisław Henryk hr. Badeni, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

posła Wrześniowskiego i towarzyszy.

Zważywszy, że statut organizacyjny dla administracji kolei państwowych z 28. lipca 1896 L. 1369/E. B. Dz. pr. p. Nr. 129 z r. 1896 we wielu postanowieniach niekorzystnie oddziaływa na dobro kraju;

zważywszy, że obecna organizacja kolejowa jest nie tylko uciążliwą i powolną, ale także bez odpowiedniej korzyści kosztowną i że wzrostowi ruchu osobowego i handlowego wcale nie odpowiada;

zważywszy, że potrzeba administrację kolejową uwolnić z biurokratycznej formalistyki, która ciąży na wielu innych urządach austriackich, a krępuje w dwójnasób administrację kolei będących praktycznymi przedsiębiorstwami, mającemi ułatwić handel i zbyt i zapewnić regularność obrotu;

zważywszy, że obecne przepisy, nie zabezpieczając ani kontroli, ani prawidłowej gospodarki, w dwójnasób osłabiają inicjatywę władz krajowych, szybkość zarządzeń i elastyczność ruchów;

zważywszy, że rzeczony przeszkody

i utrudnienia w miarę wzrostu ruchu i obrotu handlowego coraz bardziej się wzmagają;

podpisani stawiają następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1. ażeby zamiast trzech dyrekcji galicyjskich kolei państwowych utworzył jedną krajową Dyrekcję z siedzibą we Lwowie, którejby podlegały wszystkie linie kolei galicyjskich, oraz linie kolei północnej, któremi przechodzi ruch z Galicji do Prus i do granicy śląsko-morawskiej, a które stanowią z liniami galicyjskimi obszar zjednoczony wspólnymi interesami obrotu i gospodarstwa ekonomicznego;

2. ażeby rzezoną Dyrekcję przy zachowaniu dla Ministerstwa kolei naczelnego nadzoru, jednolitego kierownictwa, wydawania ogólnych przepisów i zasad taryfowych, wyposażył w szerszy zakres działania, przyznając tejże dyrekcji rozszerzoną kompetencję:

a) w sprawach taryfowych i komercyjnych;

b) w sprawach budżetowych;

c) w sprawach personalnych i

d) w sprawach dostaw;

3. ażeby z zachowaniem dla dyrekcji galicyjskich kolei we Lwowie naczelnej kontroli i kierownictwa przeniósł do obejmujących po 250 kilometrów urzędów pomocniczych, punkt ciężkości administracji i pośredniego nadzoru służby.

We Lwowie, dnia 30. września 1908.

Wnioskodawca:

Wrześniowski w. r.

Sobolewski, Marszałkiewicz, Zamoyski, Landau, Stapiński, Skarbek, Tertil, Adam, Hanczakowski, Korol, Merunowicz, Dudykiewicz, Maiss, Kozłowski, Bernadzikowski, Rayski, Battaglia, Laskowski.

W n i o s e k

posłów Zamoyskiego i Sozańskiego i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji rzeki Bystrzycy i Czerchawki.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby ze względu na dotkliwie klęski grożące w dalszym ciągu miejscowościom położonym nad brzegami Bystrzycy i Czerchawki przyspieszył akcję regulacyjną tych rzek.

Wnioskodawcy :

Zamoyski i Sozański w. r.

Horodyski, Adam, Laskowski, Halban, Bojko, Stapiński, Skarbek, Wrześniowski, Hanczakowski, Brunicki Julian, Czartoryski, Długosz, Gorayski.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy zmieniającej art. IV., V. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lipca 1905 Dz. u. kraj. Nr. 39 :

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39 Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39 Dz. u. kr. opiewać mają, jak następuje :

Art. IV.

Rada szkolna krajowa składa się :

1. z przewodniczącego, którym jest namiestnik kraju albo wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, albo gdy ten funkcji

swojej pełnić nie może, zastępca wyznaczony przez namiestnika ;

2. z referentów spraw szkolnych administracyjnych i ekonomicznych ;

3. z inspektorów szkolnych krajowych ;

4. z czterech delegatów Sejmu krajowego, którzy posiadać muszą bierne prawo wyborcze do Sejmu krajowego ;

5. z trzech duchownych religii katolickiej, a mianowicie jednego obrządku łacińskiego, drugiego obrządku greckiego, trzeciego obrządku ormiańskiego, z jednego duchownego wyznania ewangelickiego i jednego reprezentanta wyznania izraelskiego ;

6. z jedenastu zawodowych znawców szkolnictwa, z których trzech ma być powołanych z grona nauczycieli szkół wyższych, jeden z grona nauczycieli szkół gimnazjalnych, jeden z grona nauczycieli szkół realnych, jeden ze szkół ludowych, jeden z seminarjów nauczycielskich, jeden ze szkół handlowych, jeden ze szkół przemysłowych, nadto dwóch znawców higieny szkolnej ;

7. z czterech delegatów miast, z których dwóch wybiera Rada miasta Lwowa, dwóch Rada miasta Krakowa. Ci delegaci posiadać mogą bierne prawo wyborcze do Rady gminnej.

Przed objęciem czynności mają członkowie Rady szkolnej krajowej złożyć w ręce przewodniczącego ślubowanie w miejsce przysięgi na wierność i posłuszeństwo cesarzowi, na zachowanie ustaw zasadniczych i wszystkich innych ustaw, na sumienne spełnianie obowiązków i na zachowanie tajemnicy urzędowej obrad

Art. V.

Członków Rady szkolnej krajowej, wymienionych w art. IV. pod l. 5., mianuje cesarz na wniosek ministra wyznań i oświecenia, oparty na propozycji namiestnika. Co do wniosku w przedmiocie nominacji duchownych wyznania katolickiego i ewan-

gelickiego namiestnik porozumie się z Ordynarytami metropolitalnymi względnie z krajową władzą zwierzchnią wyznania ewangelickiego.

Członków Rady szkolnej krajowej, wymienionych w art. IV. pod l. 6., wybierają po jednym senaty uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego, grono profesorów lwowskiej szkoły politechnicznej, delegaci gron profesorów szkół gimnazjalnych, szkół realnych, seminariów nauczycielskich, szkół handlowych, szkół przemysłowych.

Znawcę zawodowego ze szkół ludowych wybiera krajowa konferencya nauczycieli szkół ludowych.

Znawców higieny szkolnej wybierają po jednym wydziały lekarskie uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego (niekoniecznie z grona swych członków).

Członkowie Rady, wymienieni w art. IV. pod l. 4, 5, 6, 7, urzędują przez lat trzy, poczem mogą być ponownie wybrani względnie mianowani.

Członkom Rady, wymienionym w art. IV. pod l. 4—7, przyzna Sejm odpowiednie wynagrodzenie z funduszków krajowych.

Art. VI.

Rada szkolna krajowa na posiedzeniach pełnych i na posiedzeniach sekcij załatwia kolegialnie sprawy, w których ma powziąć decyzję albo zdanie swoje i wnioski przedłożyć Ministerstwu wyznań i oświecenia.

Sekcij, które w zakresie swego działania samoistnie załatwiają sprawy, jest cztery: pierwsza dla spraw szkół ludowych i seminariów nauczycielskich, druga dla spraw szkół średnich, trzecia dla spraw szkół handlowych, czwarta dla spraw szkół przemysłowych.

Rozdział czynności pomiędzy posiedzenia pełne i sekcyjne i sekcyjne określa regulamin wewnętrzny Rady szkolnej krajowej, zachowując przy tem zasadę, że sprawy natury ogólnej zastrzeżone być mają pełnej Radzie, ale i te przygotowane być

winny przez obrady i wnioski właściwych sekcij.

Wszelkie nominacye nauczycieli tudzież wnioski w sprawie nominacyi muszą być uchwalone na pełnych posiedzeniach Rady.

Referaty mogą być powierzone także członkom Rady nie należącym do kategorii członków, wymienionych w art. IV. pod l. 2. i 3.

Art. VII.

Na posiedzeniach pełnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady wymienieni w art. IV. pod l. 4—7, zaś z członków wymienionych pod l. 1. 2. i 3. tylko ośmiu, a to prócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i krajowego inspektora szkolnego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi rangą, względnie starsi służbą w tej samej randze.

Na posiedzeniach sekcyjnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady, wymienieni w art. IV. pod l. 4—7, wchodzący w skład danej sekcji, z członków zaś wymienionych pod l. 2 i 3 tylko czterech, a to prócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i krajowego inspektora szkolnego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi rangą względnie starsi służbą w tej samej randze.

Tak na posiedzeniach pełnych jak sekcyjnych liczba głosujących członków Rady szkolnej krajowej z pośród wymienionych w art. IV. pod l. 1—3 nie może być wyższą, niż liczba członków z pośród wymienionych w art. IV. pod l. 4—7.

W skład każdej sekcji wchodzi reprezentancyi spraw szkolnych, administracyjnych i ekonomicznych i krajowi inspektorowie szkolni, załatwiający sprawę, które do danej sekcji należą, z innych zaś członków ei, których Rada szkolna krajowa wyborem, na pełnem posiedzeniu dokonanym, do danej sekcji przeznaczyła. Delegaci Sejmu krajowego wejść mają po jednym,

znawcy szkolnictwa przynajmniej po dwóch do każdej sekcji.

Każdy członek Rady może głosować tylko w jednej sekcji. Wyjątek pod tym względem zachodzi tylko co do referentów administracyjnych i ekonomicznych, oraz inspektorów szkolnych krajowych, o ile oni załatwiają sprawy dwóch sekcji. Jeżeli jednak przedmiotem obrad sekcji jest sprawa dotycząca nauki religii, ćwiczeń religijnych lub nauczycieli religii, to reprezentant wyznania i obrządku, do którego dana sprawa się odnosi, chociażby nie był członkiem sekcji, ma prawo uczestniczenia w jej posiedzeniach i obradach nad sprawą z głosem stanowczym.

Rada szkolna krajowa może powołać do poszczególnych spraw znawców zawodowych, którzy obecni będą na posiedzeniach z głosem doradczym; na posiedzenia sekcji trzeciej i czwartej będzie ich zaś trzech, również z głosem doradczym, powoływać stale.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia i Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wnioskodawca:

Adam w. r.

Battaglia, Niementowski, Maiss, Skarbek, Tertil, Jahl, Landau, Wrześniowski, Rittel, Kolischer, Merunowicz, Sala, Bandrowski, Federowicz, Głabiński, Rayski, Zamoyski, Kleski, Ciucheński, Loewenstein, Sare, Bednarski.

W n i o s e k

posła Skołyszewskiego i towarzyszy w sprawie pomnożenia etatu urzędników krajowego biura melioracyjnego o dwie posady inżynierów przeznaczonych do projektowa-

nia i kontroli wykonania budowy studzien, wodociągów i kanalizacji po mniejszych miastach, miasteczkach i wsiach.

Wysoki Sejmie!

Powszechnie znaną rzeczą jest, że dobra woda jest jednym z najważniejszych czynników utrzymania zdrowia. Unikanie wydatków w celu pozyskania dobrej wody odbija się nie tylko na samem zdrowiu, ale nawet dziesięciokrotnie na kieszeni przez potrzebę ponoszenia kosztów na lekarzy i apteki. Obecnie władze polityczne wywierają nacisk na zwierzchności gmin miejskich i wiejskich, ażeby takowe postarały się o dobrą wodę do picia. W tym celu gminy muszą ponosić wydatki, które częstokroć idą na marne z powodu tego, że niema organu technicznego wyspecjalizowanego w tym kierunku, by mógł ludności służyć radą i pomocą. Wprawdzie Wysoki Sejm uchwałą z marca 1907 ustanowił dwie posady inżynierów dla projektowania wodociągów i kanalizacji, takowe jednakże nie mogą podoląć zgłoszeniom, do tego stopnia, że uchwały sejmowe z poleceniem do Wydziału krajowego pozostawały niewykonane.

Wobec oczywistej potrzeby, wobec tego, że ruch w tym kierunku zaczyna się czem raz to silniej rozwijać, wobec faktu, że dwie siły techniczne nie potrafią wszystkim zgłoszeniom sprostać, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) ażeby jeszcze na bieżącej sesji przyszedł z projektem pomnożenia krajowego biura melioracyjnego o dwie siły techniczne, przeznaczonego do wypracowania projektów i prowadzenia kontroli budowy studzien, wodociągów i kanalizacji;

2) ażeby w budżet na rok 1909 odpowiednią kwotę wstawił.

Wnioskodawca:
Skołyszewski w. r.

Bernadzikowski, Bis, Krężel, Stefczyk, Bojko, Witos, Styła, Długosz, Lewakowski, Jedy-nak, Cieluch, Jampolski, Wasung, Żardecki, Myjak.

W n i o s e k

posła Skołyszewskiego i towarzyszy w sprawie utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łoży koszykarskiej.

Wysoki Sejmie!

Kraj nasz, którego południe jest jedynym stokiem górskim, z którego tryska tysiące rzek, strumieni i potoków, ma setki tysięcy morgów dobrej napływowej ziemi nadrzecznej, które rok rocznie nawiedzane są klęską powodzi.

O ile regulacja połączona z obwałowaniem rzek większych ograniczyć może klęskę powodzi do małego pasma ziemi, położonego pomiędzy korytem rzeki a wałem ochronnym, o tyle właściciele gruntów nad górskimi rzekami położonych nigdy przed klęską powodzi ochronieni nie będą.

Ze względów finansowych i technicznych nie jest projektowane obwałowanie rzek górskich, lecz jedynie zabezpieczenie brzegów przy odpowiedniej przebudowie obecnie wszędzie nader nieregularnego, częstokroć bardzo rozgałęzionego koryta rzeki. Dotychczas w dolinach rzek górskich woda o nader znacznej chyżości, wzbierając raptownie, nie tylko że niszczyła i niszczy kompletnie zasiewy i uprawy rolne, ale znaczną ilością żwiru i piasku zasypuje urodzajne grunta, a co najgorsze, co roku zabiera haracz z przestrzeni nadbrzeżnych gruntów ornych, rwąc brzegi, unosząc z sobą wierzchnią urodzajną warstwę ziemi ornej.

Rezultatem tego ogromnie rozgałęzione koryta rzek, będące prawie zupełnie nieużytkami — rezultatem tego fakt, że częstokroć chłop, posiadacz ziemi nadrzecznej, zostaje bez zagonu ziemi, lub że z kilkunastu morgów tej ziemi zostają mu zale-

dwie skrawki, od których płaci tak jak od całości cały podatek gruntowy. Regulacja dotychczas prowadzona nie rokuje zbyt nadziei na przyszłość. To, co dotychczas dała ludności gruntów nadbrzeżnych, jak najsmutniejszymi myślami ludność usposabia. Prowadzona za powolnie, bez równoczesnego zalesienia stoków górskich, nie potrafi w razie nawet przeprowadzenia robót (na co prawdopodobnie długo czekać przyjdzie) uchronić gruntów przed wylewem.

Oby takowe bodaj przed obrywaniem uchroniła. Wobec tego jako pewnik przyjąć można, że grunta nadbrzeżne w dolinach rzek górskich tak jak obecnie tak i w przyszłości na wylewy narażone będą.

Również i w dolinach rzek nizinnych te grunta, które między wałami ochronnymi a brzegami rzeki są położone, prawie corocznie na wylewy narażone będą.

Na gruntach tych tak w dolinach rzek górskich jak i w dolinach rzek nizinnych uprawiają włościanie prawie wyłącznie ziemioplody rolne, których zwykle nie zbierają. Uprawa faka przynosi włościanstwu raczej szkody ekonomiczne jak pożytek. Gdy tymczasem w razie przeprowadzenia na gruntach tych kultury łoży koszykarskiej, zapuszczającej dość głęboko w ziemię korzenie i wiążącej dość silnie glebę, nie tylko przyczyniłoby się musiało do zmniejszenia obawy obrywania brzegów, ale stworzyłoby się kulturę, która byłaby obojętną na wylewy wody. Łoza koszykarska jest obecnie produktem wytrzymującym nader daleki transport, nawet do Szwecyi i Norwegii. Pożytek roczny, jaki ciągnąć można netto z 1 ha łoży koszykarskiej, wynosi 300—400 kor., brutto 500—600 kor., zatem dać może właścicielowi dochód wyższy jak uprawa pszenicy. Dać mu może zarobek w czasach wolnych od pracy rolnej, czego brak odczuwać się daje silnie. Ze względu na obszar kilkuset tysięcy morgów takich gruntów, po przeprowadzeniu robót dać może ludności w miliony idący dochód i zarobek.

Obecnie pożyteczność robót takich od-
czuwają sami właściciele, którzy w sposób
nieumiejętny sztubami ordynarnych gatun-
ków wierzb grunta swoje obsadzają.

Wobec opisanego stanu rzeczy podpi-
sani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) ażeby utworzył dwie posady kra-
jowych instruktorów uprawy łoży koszykar-
skiej,

2) ażeby w budżet na rok 1909 odp-
owiednie kwoty wstawił.

Wnioskodawca:

Skołyszewski w. r.

Bernadzikowski, Bis, Styła, Krężel, Dłu-
gosz, Lewakowski, Jedynak, Cieluch, Jam-
polski, Wasung, Żardecki, Myjak, Cipser,
Bojko, Witos, Stefczyk.

W n i o s e k

p. Skołyszewskiego i towarzyszy w spra-
wie stosowania przepisów ces. patentu
z dnia 24. października 1852 Dz. u. p. Nr.
223 o prawie posiadania i noszenia broni.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, ażeby polity-
czne Władze powiatowe natychmiast po
otrzymaniu od Zwierzchności gminnych za-
wiadomienia o pojawiających się szkodach,
zrządzanych przez dziki i inną szkodliwą
zwierzynę, wydawały wszystkim na szkody
narażonym właścicielom gruntów, posiada-
jących po temu ustawowe wymogi, karty
na broń, o ile także o to poproszą i ażeby
karty w tych wypadkach wystawione wolne
były od opłaty stempowej.

Wnioskodawca:

Skołyszewski w. r.

Stapiński, Bernadzikowski, Bis, Krężel,
Długosz, Lewakowski, Jedynak, Cieluch,
Wasung, Jampolski, Żardecki, Myjak, Stef-
czyk, Bojko, Witos, Styła.

W n i o s e k

posła Skołyszewskiego i towarz. w przed-
miocie nowej ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

Podpisani, pragnąc rychłego przepro-
wadzenia ustawy łowieckiej, któraby czy-
niła zadość wymogom utrzymania, ochrony
i podniesienia łowiectwa z drugiej jednakże
strony chroniła dostatecznie ludność wiej-
ską i czyniła zadość jej uprawnionym wy-
mogom, pragnąc szczerze, ażeby teren
sporu na wsi malał i w jak najkrótszym
czasie zupełnie przestał istnieć, proszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załą-
czony % projekt ustawy:

Wnioskodawca:

Skołyszewski w. r.

Stapiński, Bernadzikowski, Bis, Krężel,
Długosz, Lewakowski, Jedynak, Bojko,
Witos, Jampolski, Sapięha, Stefczyk, Kę-
dzior, Cieluch, Styła, Wasung, Żardecki,
Cipser, Myjak.

U s t a w a

z dnia . . . 1907, którą wydans zostaje u-
stawa łowiecka dla Królestwa Galicyi
i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-
kowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa
Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księ-
stwem Krakowskiem, rozporządzam, co
następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Kró-
lestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie
w 3 miesiące po ogłoszeniu jej w dzien-
niku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowią-
zującą dotychczasowe ustawy i rozporzą-
dzenia, odnoszące się do przedmiotu ni-
niejszej ustawy, a w szczególności ustawa
z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. ust.
i rozp. kraj.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrow i rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a ł o w i e c k a

dla Królestwa Galicyi i Łodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonywanie.

A) Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów, i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleni i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obco krajowe odmiany łowczej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wdzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzygnięciu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów.

Jeśli posiadłość taka składa się z ról, łąk lub ogrodów, natenczas do wykonywania na niej samoistnie polowania wystarcza powierzchnia 60 hektarów.

Obojętną jest rzecz, czy posiadanie takiej powierzchni gruntów należy do osoby fizycznej, czy prawnej, do jednej lub więcej osób, byle tylko posiadłość nie była fizycznie podzieloną. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą jednak w żadnym razie stanowić same przez się samoistnego okręgu polowania.

§. 5.

Za nieprzerwaną w myśl postanowień § 4. należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńce.

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńce w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna Władza powiatowa.

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół lub część właścicieli gruntów w jednej gminie politycznej położonych (§. 8), o ile jej bezpośrednio ze sobą łączący się kompleks gruntów (§. 5) 115 względnie 60 ha wynosi spółka łowiecka, która na swem terytorjum jest uprawniona w myśl §. 12 przepisów niniejszej ustawy po wykonywania prawa polowania.

Publiczne drogi, place, wogóle własność publiczna w obrębie terytorjalnych granic

spółki łowieckiej wlicza się w okręg polowania.

Zabudowane przestrzenie, dziedzince i obejścia gospodarze, ogrodzone murami i płotami, ogrody i parcele nie mogą być wliczane do okręgu polowania spółki łowieckiej.

W każdej gminie politycznej utworzonym będzie jeden lub więcej okręgów polowania spółek łowieckich (§. 7.), a to zależnie od uchwały Rady gminnej, zatwierdzonej przez polityczną władzę powiatową.

§. 8.

Okręgi samoistnego polowania (§. 4.), jako też okręgi polowania spółek łowieckich (§. 7.) ustanawia polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego. Ustanowienia okręgów dokonuje władza każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6. na nadechodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 6 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy dotychczas w bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokolowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkie sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza

powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Polityczna władza powiatowa ma zbadać zgłoszenie, w razie potrzeby przeprowadzić dochodzenia. Polityczna władza powiatowa ustanawia i ogłasza okręgi polowania samoistnego stosownie do postanowień §. 4. i 6. i okręgi polowania zbiorowego stosownie do postanowienia §. 7.

Niezgłoszone w terminie przepisany w edykcje żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania pozbawić może posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. 1. i 2. prawa, wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania zbiorowego.

Przeciw skutecznionemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej władzy powiatowej.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w pierwszej instancji polityczna władza powiatowa, w drugiej i ostatekniej instancji e. k. Namiestnictwo.

§. 9.

Jeżeli w obrębie gminy znajdują się grunta należące do tego samego właściciela, do którego bezpośrednio sąsiadujący teren samoistnego okręgu polowania należy, albo też teren, który po wliczeniu takich gruntów samoistny okręg polowania stanowi może (§. 4.), wówczas grunta te należy przydzielić do samodzielnego okręgu polowania.

Także w tym wypadku, jeżeli część gruntów należących do okręgów polowania spółki łowieckiej, zostanie przez właściciela terenu bezpośrednio sąsiadującego okręgu samoistnego prawa polowania nabytym, to grunta takowe muszą być do okręgu samodzielnego prawa polowania przyłączone,

choćby przez to okręg polowania spółki łowieckiej zmalał poniżej 115, względnie 60 ha.

W wypadku nabycia parcel w celu przyłączenia do samoistnego okręgu polowania wystarczy doniesienie do politycznej władzy powiatowej.

Okoliczność, że okręg polowania spółki łowieckiej został wydzierżawionym, nie wstrzymuje wykonania ustawy, przeciwnie polityczna władza powiatowa obowiązana jest najdalej w przeciągu roku od otrzymania doniesienia wprowadzić stan prawny.

§. 10.

Grunta będące własnością gminy wliczyć należy tylko w tym wypadku w okręg polowania spółki łowieckiej, o ile nie posiadają warunków samoistnego okręgu polowania (§. 4.).

§. 11.

W razie, jeżeli obszar gruntów w jednej gminie (przy uwzględnieniu postanowień §. 7.) mniejszy jest jak 115 względnie 60 ha, także wówczas, jeżeli część gruntów położonych w jednej gminie politycznej (przy uwzględnieniu postanowień §. 7.) tworzy enklawę mniejszą jak 115 względnie 60 ha, wówczas przestrzeń ta przydzieloną będzie do okręgu polowania tej spółki łowieckiej, z którą tworzy najdłuższą wspólną granicę.

W razie, jeżeli obszar gruntów jednej gminy politycznej (z uwzględnieniem postanowień §. 7.) lub też część takowego, tworząc enklawę mniejszą jak 115 względnie 60 ha, otoczonym jest więcej jak jednym okręgiem polowania samoistnego, wówczas pierwszeństwo dzierżawy prawa polowania przysługuje temu właścicielowi samoistnego prawa polowania, którego grunta wykazują najdłuższą wspólną granicę z granicą enklawy. Jeżeli właściciel samoistnego okręgu polowania, graniczący najdłuższą wspólną granicą, wzbrania się objąć dzierżawę prawa polowania enklawy

wówczas prawo to przysługuje drugiemu z rządu co do długości wspólnej granicy właścicielowi samoistnego prawa polowania, gdyby i ten się wzbraniał, trzeciemu itd. Jeżeli żaden z właścicieli samoistnego okręgu polowania nie oświadczy gotowości dzierżawy prawa polowania enklawy, wówczas prawo polowania na takowej przyznaniem zostanie najbliższej spółce łowieckiej, o ile możności w tej samej co i enklawe politycznej gminie położonej.

Na wypadek, jeżeli prawo polowania enklawy przyznaniem zostanie właścicielowi samoistnego okręgu polowania, wówczas czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa, biorąc za podstawę placowy czynsz roczny z 1 ha najbliższego wydzierżawionego okręgu polowania spółki łowieckiej.

Jako enklawe uważać należy te grunta, które otoczone są zewsząd gruntami sąsiednich gmin politycznych, albo też gruntami samoistnych okręgów polowania.

§. 12.

Spółka łowiecka może prawo polowania albo w całości wydzierżawić, albo też przez ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych wykonywać.

Zaprzysiężonym myśliwym spółki łowieckiej może być ten, kto ma ustawowe kwalifikacje, potrzebne do uzyskania karty na broń i certyfikatu polowania. Wydierżawienie prawa polowania może nastąpić bądź z wolnej ręki, bądź też w drodze licytacji.

§. 13.

Licytacyjne wydierżawienie prawa polowania spółki łowieckiej jest nieważne, jeżeli dokonane zostało bez poprzedniej uchwały wydziału spółki łowieckiej (§. 14.), lub też jeżeli zostało przeprowadzone przy nieobecności naczelnika gminy politycznej lub tegoż zastępcy.

Wydierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzier-

żawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

§. 14.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorium przez wybrany ze swego grona Wydział spółki łowieckiej, z pięciu członków złożony. Takowy wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urzęduje przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych, posiadający realności w obrębie gminy politycznej, do której spółka łowiecka należy.

§. 15.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej w sposób w gminie praktykowany o nastąpić mającym wyborze zawiadomieni zostali;

b) ażeby przy wyborze przynajmniej $\frac{1}{4}$ część uprawnionych do głosowania, bądź osobiście, bądź przez pełnomocników wzięła udział.

Postanowienie ustawy gminnej, na mocy której członek gminy skazany za czyny niehonorowe, traci prawo wyborcze, nie ma w tym wypadku zastosowania. Rekurs nie może być z tego powodu wniesionym, że lista wyborcza nie była wystawiona.

Ogłoszenie wyboru wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po uchwaleniu wyboru. O dokonany wybór należy w przeciągu 3 dni powiadomić polityczne władze powiatowe.

§. 16.

Na wypadek, jeżeli w oznaczonym do wyboru terminie nie zjawi się wystarczająca liczba uprawnionych do głosowania

(§. 15.) lub też jeżeli ilość głosujących mniej jak $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania wynosiła, wówczas naznaczonym zostanie drugi termin, stosownie do postanowień § 15. niniejszej ustawy. Przy drugim terminie głosowania należy uważać wybór wydziału spółki łowieckiej za dokonany, bez względu na liczbę biorących udział w głosowaniu.

§. 17.

Głosy obliczają się w ten sposób, że właściciel przestrzeni niżej 4 ha otrzymuje jeden głos, od 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy i t. d., z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką jeden członek spółki łowieckiej otrzymać może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej, na 5 członków wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na nieczłonków spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

§. 18.

Zadaniem wydziału spółki łowieckiej jest zastępywanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzenie w granicach niniejszej ustawy prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych §. 12. niniejszej ustawy.

§. 19.

Jeżeli w myśl postanowień niniejszej ustawy §. 9. ust. 2. i 3. prawomocnie orzeczonym zostanie, że okręg polowania spółki łowieckiej nie ma ustawowych wymogów, potrzebnych do powstania spółki łowieckiej, wówczas okręg polowania spółki łowieckiej, jako też i wydział spółki łowieckiej nie przestaje od razu istnieć, lecz wydział spółki łowieckiej urzęduje i zawiaduje prawem

polowania spółki łowieckiej tak długo, jak długo orzeczenie nie zostanie wykonanem.

§. 20.

Wydział spółki łowieckiej rozstrzyga, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji. Licytację prowadzi naczelnik gminy.

Wydział spółki łowieckiej przy wyborze formy użytkowania prawa polowania, oraz przy wyborze formy dzierżawy, brać ma pod uwagę miejscowe stosunki, powodować się winien względem na dobro członków spółki, tj. wybierać ten sposób użytkowania, względnie dzierżawy, przy którym spodziewać się można najwyższego pożytku.

W razie decyzji wydzierżawienia prawa polowania z wolnej ręki, prawo to przyznać należy najwięcej ofiarowującemu.

Warunki licytacji, tak z wolnej ręki, jak w drodze licytacji, oraz warunki licytacji oznacza wydział spółki łowieckiej.

§. 21.

Przeciwko orzeczeniu Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy przysługuje członkom spółki prawo rekursu do powiatowej władzy politycznej.

Powiatowa władza polityczna obowiązana jest, w razie sprawdzenia postępowania wydziału spółki łowieckiej sprzecznego z przepisami niniejszej ustawy, do uchylecia uchwał.

§. 22.

Nowo wybranemu wydziałowi spółki łowieckiej nie przysługuje prawo uniawianienia prawomocnej umowy co do dzierżawy prawa polowania, przeprowadzonego przez poprzedni wydział spółki łowieckiej.

§. 23.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez

ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych tylko wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ głosów przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej przez urząd gminny.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący wydziału spółki łowieckiej.

§. 24.

Wydzierżawienie prawa polowania dokonuje Wydział spółki myśliwskiej przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 25.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być albo towarzystwo myśliwskie, istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów, albo własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej.

Prowadzący licytację naczelnik gminy lub tegoż zastępca nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 26.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej, również jak przydzielanie enklaw musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześcioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy się 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa polowania spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 12 nastąpić może tylko za osobu powołanym politycznej władzy powiatowej.

§. 27.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas przynajmniej na

30 dni przed terminem licytacji ogłosić ma w gminie, w obrębie której okręg polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej w celu umieszczenia takowego na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieszczonym być ma:

a) obszar okręgu polowania spółki łowieckiej,

b) dotychczasowy czynsz dzierżawny spółki,

c) cena wywołania,

d) wadyum, które złożyć należy przed przystąpieniem do licytacji,

e) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,

f) termin i miejsce odbycia licytacji.

Także wolno jest w warunki dzierżawy wstawić g) postanowienia odnoszące się do zabezpieczenia właścicieli gruntów w wynagrodzeniu, szacowaniu i wypłacie szkód przez zwierzynę łowną zrzędzonych. Postanowienia takie mogą być różne od zasad przyjętych w §. 65--74 niniejszej ustawy. Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez zwierzynę łowną zrzędzonych wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi.

Wadyum wymienione w warunkach pod d) złożyć należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach kas oszczędności, w których bezpieczeństwo wkładek poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

Ofiarowujący najwyższą dzierżawę uważany będzie za dzierżawcę. Takowy ma natychmiast złożyć kwotę odpowiadającą kosztom licytacji.

Licytacja odbywać się będzie zależnie od uchwały Wydziału spółki łowieckiej bądź w kancelaryi gminnej, bądź też w biurach powiatowej władzy politycznej.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy politycznej, która zatwierdza lub w razie połączonych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

W razie uchylenia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpisać powtórna licytację pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i w drugim terminie licytacja z braku oferentów nie przysłała do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania rozpisać trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu, oraz ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez zwierzynę łowną zrzędzonych kaucję w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymienioną została, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Wadyum i kaucya złożoną być ma naczelnikowi gminy, który bezzwłocznie złoży takową w depozycie politycznej władzy powiatowej.

§. 28.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu polowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawy, ewentualnie uzupełni kaucję na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez zwierzynę łowną zrzędzonych (§. 27. g).

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być ma za rozwiązana, a kaucya i wadyum przepada na rzecz właścicieli gruntów danego okręgu polowania spółki łowieckiej.

§. 29.

W dwa miesiące po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy wadyum i kaucję, o ile takowa dla pokrycia szkód przez zwierzynę łowną zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania niepokrytych ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących, nie ma być całkowicie lub częściowo zatrzymana.

§. 30.

Wydziałowi łowieckiej spółki przysługuje prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześć do dwunastoletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 26. ust. 2.

Zarządzenie takie wydziału spółki łowieckiej wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

§. 31.

Roczny czysty dochód, ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 11.) należy rozdzielić w stosunku do posiadaczy przestrzeni między właścicieli gruntów (bez względu na urodzaj uprawy). Wolno jednakże Wydziałowi spółki łowieckiej przeznaczyć dochód z polowania (dzierżawy prawa polowania) płynący na cele gminne. O takiej uchwale należy zawiadomić polityczne władze powiatowe.

§. 32.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §. 7—31. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, takowej nie przysługuje jednakże znoszenie postanowień spółki łowieckiej, o ile takowe w ramach przepisów §. 7—31. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepi-

som niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkraczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie uporu lub rozmyślnego naruszania ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo Wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić naczelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów Wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urzędowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

§. 33.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązaną, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 27 i 28);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 37) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 54);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej, a przeprowadzi naczelnik gminy na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

§. 34.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawcy i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna Władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

§. 35.

Jeżeli spółka łowiecka uchwali wykonywanie prawa polowania przez ustanowionych myśliwych, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania na podstawie danych, dostarczanych przez myśliwego i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszta wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny, stwierdzony przez reprezentację gminną winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu zbiorowego polowania najpóźniej po koniec miesiąca stycznia następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku do-

płaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej Władzy powiatowej. Polityczna Władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu nie ma dalszego odwołania.

§. 36.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej Władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa polowania albo zarządzić zmianę osoby myśliwego. W pierwszym wypadku ma Wydział sąłki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

II. Przepisy policji łowieckiej.

A) Nadzór nad polowaniem.

§. 37.

Uprawnieni do samoistnego polowania jakoteż dzierżawcy prawa polowania spółki łowieckiej, względnie Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w 3 miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i przedstawić je do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy powiatowej.

§. 38.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z dnia 4. września 1892 (Dz. ust. kr. Nr. 74).

Uprawnieni do wykonywania prawa polowania mogą sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wymagane.

§. 39.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską; wolno jej jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

B) Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 40.

Nikomiu nie wolno łowić lub zabijać: kóz (sarn) od 1. listopada do 31. sierpnia, łan od 1. października do 31. lipca, kozie od 1. grudnia do 31. lipca, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lutego do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogułów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego: mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, spiczaków sarnich, bocianów tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyńcach.

§. 41.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej

dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 42.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat 2, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytępienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania zbiorowego, może sobie dzierżawca tego polowania rościć pretensje do odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

§. 43.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 44.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazywać się świadectwem jej pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze e. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 45. jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 86. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonem przez właściwą Władzę powiatową.

C) Dalsze przepisy policyi łowieckiej.

§. 45.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania, nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć u politycznej władzy powiatowej.

§. 46.

W jesieni i w zimie, o ile ziemia nie zamarznie, również w czasie od wiosny aż do ukończenia zniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemioplodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem właściciela gruntu.

§. 47.

W najbliższym otoczeniu zabudowań nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

§. 48.

W niedziele i święta uroczyste zakazem jest polować do godziny dwunastej w południe.

§. 49.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 50.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 400 metrów od zabudowań gospodarskich i 50 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

§. 51.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz

ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania wyżej stwierdzonego obowiązku władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza może również w takim wypadku dzierżawę polowania zbiorowego za rozwiązana uznać (§. 33) względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 36).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściąganie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucyi politycznej.

§. 52.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się stamtąd na zewnątrz.

§. 53.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 54., także lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół, białozór, sokół wędrowny, raróg, kobnz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb krogulec, błotnik (rybolówka trzeiunik), czapla siwa, mewa siwa, puhacz, dzierzba, sroka, kruk i gawron.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawianych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie

kun, tchórzów, łasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne, dozwolone.

Właściciel sadu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego murem, parkanem lub innym stałym ogrodzeniem co najmniej na metr wysokiem i utrzymywanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może poza czasem ochronnym zabijać i zabierać sobie zające, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 54.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są właściciele samoistnych okręgów myśliwskich i dzierżawcy polowań zbiorowych w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie, gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej pomimo dwukrotnej licytacji nie były wydzierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorium polowania zbiorowego.

Może jednak zarządzać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tępienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydzierżawionych okręgów polowań zbiorowych i wła-

dzia ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie gdyby dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacił w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 51. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej zwierzyny na koszt opiesziałych właścicieli lub dzierżawców.

§. 55.

Polityczna władza powiatowa może także zarządzić w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy i ma prawo wezwać sąsiednich właścicieli i dzierżawców polowania, by dostarczyli swych strażników łowieckich jako strzelców.

§. 56.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytepienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwotę uzyskaną ze sprzedaży należy wręczyć Wydziałowi powiatowemu na korzyść funduszu ubogich odnośnej gminy.

§. 57.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny (§. 51.) oraz lisów, kun, tchórzów i łasic żelazek, łapek

i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

Nadto winien posiadacz gruntu, zamierzający korzystać z powyższego uprawnienia, uwiadomić o tem uprawnionego do polowania.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A) O obowiązkach odszkodowania.

§. 58.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, nagonkę, gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 54. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w płonach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez tęż zwierzynę w sadach (z wyjątkiem sadów w §. 53. określonych), ogrodach, szkółkach i drzewkach owocowych pod wartunkami w §. 62. wyszczególnionymi.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 59.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są dzierżawcy prawa polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

§. 60.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 57.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 61.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę urządanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 62.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, z wyjątkiem sadów w §. 53. określonych), ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczoney zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 47. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 63.

Przy oceniu wszelkiej szkody w ziemionłodach zarządzanej przez polowanie i przez zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakiego poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B) Postępowanie.

§. 64.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zarządzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 58.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który pomocy swej celem ugodowego załatwienia udzielić jest obowiązany. W tym celu naczelnik gminy zawiadomić ma urzędownie dzierżawcę prawa polowania. W razie nieprzyjścia do skutku ugody rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

Sąd rozjemczy składa się z sędziego polubownego strony skarżącej, sędziego polubownego strony oskarżonej, oraz z przewodniczącego sądu rozjemczego.

Przewodniczącego zamianuje w każdym poszczególnym wypadku polityczna władza powiatowa w przeciągu 3 dni po otrzymaniu doniesienia.

§. 65.

Sędziowie polubowni i przewodniczący sądów rozjemczych wybierani będą z mianowanych w odpowiedniej ilości dla każdego powiatu sądowego zaprzysiężonych rzeczoznawców dla szacowania szkód polnych i leśnych. Takowi nie mogą być w danym powiecie politycznym dzierżawcami prawa polowania spółek łowieckich.

Od wyboru w każdym konkretnym wypadku (tak przez strony jak przez polityczną władzę powiatową) wyłączeni są

ci rzeczoznawcy, którzy mieszkają w gminie, w której szkoda ma być szacowana, albo są z jedną z partyj spokrewnieni lub spowinowaceni aż do drugiego stopnia, albo też stoją w jednej z partyj w stosunku służbowym lub dzierżawnym.

Rzeczoznawcy ci zostaną z list przedłożonych przez Zwierzchności gminne, które obejmować mają potrójną liczbę kandydatów, przez polityczną władzę powiatową zaproponowani, a przez c. k. Namiestnictwo na przeciąg lat sześciu zamianowani.

Warunki, jakie posiadać ma rzeczoznawca, oraz formularze przysięgi zostaną w drodze rozporządzenia ustalone.

§. 66.

Przewodniczący sądu rozjemczego ma obie partye spór wiodące bezzwłocznie zawiadomić, zawezwać do wyboru i doniesienia o wyborze sędziów polubownych.

Jeżeli którakolwiek z partyj w przeciągu trzech dni od zawiadomienia nie uczyni zadość wezwaniu, wówczas wyboru dokonuje sam przewodniczący, o czym strony spór wiodące zawiadamia.

§. 67.

Najdalej w przeciągu dalszych trzech dni nastąpić ma komisyjne zbadanie przez sąd rozjemczy szkody na miejscu. Obie partye spór wiodące należy o terminie komisijnego badania na czas zawiadomić, ażeby mogły być podczas badania obecne.

W tych wypadkach, w których podług orzeczenia sądu rozjemczego wysokość zarządzanej szkody może być trafnie osądzoną dopiero podczas dojrzewania plonów, należy na żądanie jednej ze stron powtórzyć komisyjne badanie wprost przed żniwami.

§. 68.

Staraniem sądu rozjemczego winno być dążenie załatwienia sporu w drodze dobrowolnej ugody. Jeżeli ugoda do skutku nie

doszła, wówczas sąd rozjemczy orzeka wysokość szkody. W razie, gdy sędziowie polubowni nie są zgodni w oznaczeniu wysokości wyrządzonej szkody, wówczas przewodniczący sądu rozjemczego w granicach wniosków sędziów polubownych oznacza wysokość wynagrodzenia.

§. 69.

Koszta komisijnego badania nie mogą przekraczać tak dla przewodniczącego sądu rozjemczego jak i dla sędziów polubownych kwoty 4 K za jeden dzień urzędowania, przyczem każdy dzień rozpoczęty uważa się za dzień cały. Koszta podróży nie mogą przekraczać 30 h. za 1 km., z tem zastrzeżeniem, że płatne być mogą tylko wówczas, jeżeli stałe miejsce zamieszkania przewodniczącego lub sędziów polubownych od gruntu, na którym szkoda szacowaną była, wynosi więcej jak 3 km.

§. 70.

Na wypadek, jeżeli sąd rozjemczy żadnego odszkodowania nie przyzna, albo też przyzna odszkodowanie mniejsze lub równe temu wynagrodzeniu, jakie strona oskarżona przed zwołaniem sądu rozjemczego w drodze ugodowego załatwienia (§. 64.) ofiarowała, wówczas skarżący ponosi koszta postępowania. Jeżeli sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie wyższe, jak przez oskarżonego ofiarowane (§. 64.), wówczas oskarżony ponosi koszta komisijnego badania.

Ewentualne koszta dorady oraz opieki prawnej nie mogą być przez sąd rozjemczy przyznane.

§. 71.

O przebiegu komisijnego badania i wyniku postępowania należy spisać krótki protokół i takowy przez urząd gminny politycznej władzy powiatowej przesłać.

§. 72.

Przeciw orzeczeniu sądu rozjemczego nie ma odwołania. Ewentualne zarzuty prze-

ciw postępowaniu sądu rozjemczego wnosić można na zwykłej drodze sądowej, co jednakże biegu egzekucyi (§. 73) nie wstrzymuje.

§. 73.

Przyznane odszkodowanie oraz koszta komisyjne mają być w przeciągu dni 14 od dnia zawiadomienia o wyroku złożone. W razie nieuiszczenia odszkodowania i kosztów przysługuje stronie uprawnionej prosić o egzekucyę polityczną wyroku sądu rozjemczego. Polityczna władza powiatowa po sprawdzeniu prawomocności wyroku obowiązana jest bezzwłocznie żądaniu takiemu zadość uczynić.

§. 74.

W drodze dobrowolnego porozumienia pomiędzy właścicielami gruntów lub wydziałem spółki łowieckiej a dzierżawcą okręgu polowania spółki mogą w sprawie szacowania i wynagrodzenia szkód przez zwierzynę łowną i szkodliwą zrzadzonych zapasé inne postanowienia, jak te, które §§. 64. do 74. są określone. W tym jednakże wypadku dochodzenie takowych może mieć miejsce jedynie na zwyczajnej drodze prawnej.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 75.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencyi, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 64.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samoistne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samoistnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 76.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadki określone w §. 9. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancji.

§. 77.

Rekurs wczesnie wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 27. przewidziany albo też, gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

V. Przekroczenia i kary.

§. 78.

C. k. żandarmerya, zaprzysiężone stráže leśne, stráže myśliwskie i stráže polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do politycznej władzy powiatowej.

§. 79.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do 200 K. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie można za-

miast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.

§. 80.

W wypadkach przekroczeń §§. 40., 41., 42. l. c., 43. i 44., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie haudlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 49. i 57. orzec należy utratę zabranych przyrządów bez różnicy czy są one własnością przestępcy lub nie.

§. 81.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 49. i 57. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby nienależnym było dochodzenie i skazanie tych osób, które się nimi posługiwały.

§. 82.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacji na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku.

§. 83.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy

prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 84.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 85.

Co do właściwości politycznych władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnym postępowaniu karnym.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

VI. Karty myśliwskie.

§. 86.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 87.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.

§. 88.

Karta myśliwska wystawioną być może na rok, na trzy lata kalendarzowe, albo na miesiąc.

Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprziesiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 38. al. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 90. al. 2.).

§. 89.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstąpioną; nie daje ona jednak prawa polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 90.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba taksę 2 korony, za trzyletnią 6 koron. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 88. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powzięć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylene się od obowiązku opłaty taksy.

§. 91.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie:

b) czeladzi, tudzież nbogim, wspiera-

nym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

e) umyślowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. e), e), f) i g) wymienionych.

§. 92.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 91.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

W n i o s e k

w sprawie popierania włościańskich i małomieszczańskich spółek dla wyrobu dachówek i płyt cementowych, tudzież rur betonowych.

Wedle §. 47. ustawy budowlanej dla 154 miast i miasteczek w brzmieniu ustawy z 15. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 56 mają być w ciągu lat dziesięciu, t. j. w r. 1917 wszystkie budynki pokryte materiałem

ogniotrwałym; — wedle §. 20. zaś ustawy budowlanej dla wsi i mniejszych miasteczek w brzmieniu noweli z 15. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 59 wszystkie nowe budynki stawiane od r. 1907 mają być również pokrywane materiałem ogniotrwałym, z wyjątkiem uwzględnienia godnych wypadków, w których termin ten na przedstawienie Zwierzchności gminnej na pewien ściśle oznaczony czas może być odłożony.

Spełnienie tego obowiązku jest bardzo trudnem dla włościan i małomieszczań z powodu braku dachówek palonych, które częstokroć aż ze Śląska i Morawy muszą być sprowadzane, tworzące się zaś spółki włościańskie i małomieszczańskie dla wyrobu dachówek cementowych wykluczone są od korzystania z pomocy krajowego funduszu przemysłowego, a nie mogą wskutek tego rozwinąć produkcji do tego stopnia, ażeby zaspokoić potrzeby okolicznych gmin.

Obok dachówek pożądanę jest podjęcie wyrobu płyt cementowych, jako taniego materiału dla chodników, których urządzenie w miasteczkach i gminach wiejskich jest warunkiem utrzymania czystości i przyczyni się do polepszenia stosunków sanitarnych.

Niemniej ważny jest wyrób rur betonowych do budowy przepustów drogowych i studzien, zwłaszcza wobec wzrastającej ceny drzewa, gdyż mostek drewniany o minimalnych rozmiarach, którego trwałość przyjąć można na lat 10, kosztuje 150 do 300 kor., podczas gdy przepust betonowy, który wystarczy dla kilku generacyj, kosztuje około 80 K.

Ponieważ poparcie wyrobów betonowych leży w interesie przeważającej większości ludności kraju, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby popierał włościańskie i małomieszczańskie spółki dla wyrobu dachówek i płyt cementowych, tudzież rur betonowych przez

udzielanie zasiłków i pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego.

Wnioskodawcy:
Kędzior w. r.

Stapiński, Bernadzikowski, Skarbek, Witos, Kolischer, Jedynak, Krężel, Bis, Sobolewski, Styła, Bojko, Merunowicz, Cieluch, Cipser, Lewakowski, Długosz, Skołyzewski, Oleśnicki, Lewicki, Kiweluk, Makuch, Sodomara, Dumka, Dudykiewicz, Winniczuk, Krysowaty, Krynicki, Hanczakowski, Senyk, Marszałkowiec.

W n i o s e k

posła Zamoyskiego i tow. w sprawie rozdania surowicy solnej ze źródeł solnych położonych w powiecie drohobyckim.

Zważywszy, że we wielu gminach powiatu drohobyckiego znajdują się źródła surowicy solnej nienadającej się ze względu na stosunkowo niską zawartość soli na racjonalną eksploatację, które pozostają zatem bezczynne;

zważywszy, że źródła te leżą częstokroć w środku gmin najbardziej dotkniętych klęskami elementarnymi, jak n. p. gminy Jasienica solna, Kolpiec, Solec, Popiele i t. d. powiatu drohobyckiego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zarządzenie natychmiastowego bezpłatnego rozdania surowicy solnej dla ludności włościańskiej powiatu drohobyckiego

Wnioskodawca:
Zamoyski w. r.

Krężel, Bis, L. Cieński, Julian Brunicki, Styła, Kozłowski, Sozański, Wrześniowski, Cieluch, Cielecki, Weiser, A. Lubomirski, Lewakowski, Długosz.

W n i o s e k

posła Skołyzewskiego i tow. w sprawie pomnożenia etatu krajowej komisji dla spraw agrarnych o jednego inżyniera ko-

masacyjnego I. kl. i dwóch asystentów komasacyjnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu LW-41.937/08 przyznaje, że tok robót agrarnych w dziale komasacji oraz podziału gruntów wspólnych postępuje nader powoli, wyraża przypuszczenie, że jedna komisja miejscowa prawdopodobnie już w najbliższym przeciągu czasu nie podola nawałowi pracy, nie wyciąga jednak jedynej konsekwencji, do jakiej dojść się musi, że chcąc prowadzić czynności w tempie spieszniejszem, bez odrzucenia wszelkich nowych życzzeń, chcąc przygotować personal do ewentualnego utworzenia drugiej komisji lokalnej, potrzeba koniecznie pomyśleć o powiększeniu obecnego etatu krajowej komisji dla spraw agrarnych. — Roboty w Galicyi trudniejsze są, wymagają daleko większego nakładu pracy, jak w którymkolwiek innym kraju koronnym. Przyczyną na to składa się głównie dwie. Przyczyną jedną jest ogromna niezgodność ksiąg hipotecznych z katastrem gruntowym, drugą ogromna ilość uczestników. Wobec zaś tego, że roboty u nas są trudniejsze, wobec faktu, że prowadzi się roboty w kilku równocześnie miejscowościach, rezultat jest ten, że przez pięć lat pracy, oprócz drobnej komasacji Sknilówka żadna inna ukończoną nie została. Faktem jest, że roboty były prowadzone z przerwami, gdyż personalu technicznego brakowało. Nie zaś bardziej nie szkodzi pracy komasacyjnej, jak brak pośpiechu. Właściciele gruntów nie wiedzą, gdzie im grunt przypadnie, przestają grunt nawozić, następuje chwila oczekiwania i niepewności, która im trwa dłużej, tem bardziej jest szkodliwą. W końcu niecierpliwość i ujemny krytycyzm biorą górę, szkodząc rozszerzeniu się rzeczy takiej, w samej sobie bardzo pożytecznej i dla niektórych okolic u nas kraju koniecznej, jaką jest komasacja.

Wobec tego, że prawdopodobnie nie leży w interesie kraju, ani w intencji Sejmu wstrzymanie prac komasacyjnych, a tem

bardziej zaprzestanie czynności komasacyjnych; wobec oczywistej ze sprawozdania Wydziału krajowego jasno przemawiającej potrzeby pomnożenia personelu technicznego krajowej komisji dla spraw agrarnych; wobec interesu kraju i potrzeby stron interesowanych —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie powiększenia etatu personelu technicznego dla spraw agrarnych od 1. stycznia 1909 o jednego inżyniera komasacyjnego I. kl. i trzech asystentów komasacyjnych.

2. Wydział krajowy wstawi w budżet na r. 1909 odpowiednią kwotę.

Wnioskodawca:
Skołyszewski.

Wasung, Bojko, Bernadzikowski, Witos, Myjak, Styła, Cieluch, Cipser, Stefczyk, Jampolski, Bis, Krężel, Jedynak.

W n i o s e k

posła Jedynaka i towarzyszy w sprawie zamknięcia granicy przed wywozem paszy.

Zważywszy, że w roku bieżącym kraj cały wskutek deszczów nawiedzony został klęską elementarną, że wskutek długich deszczów zbiór paszy dla bydła wypadł fatalnie, zważywszy że zbiór drugiego pokosu konieczyzny i siana jest prawie stracony i że wskutek tego brak dobrej paszy da się rolnikom we znaki — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zamknął granicę przed wywozem grysu i paszy treściwej poza granicę kraju.

Wnioskodawca:
Jedynak w. r.

Stapiński, Stefczyk, Styła, Ptak, Krężel, Bernadzikowski, Bis, Cipser, Cieluch, Jam-

polski, Skołyszewski, Wasung, Lewakowski, Witos, Myjak.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wobec uznanej powszechnie konieczności pomnożenia w naszym kraju władz administracyjnych — Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przeprowadził ustanowienie drugiego c. k. starostwa powiatowego w obrębie dotychczasowego powiatupolitycznego lwowskiego — a to z siedzibą w Szczereu.

Wnioskodawca:
T. Merunowicz.

Maiss, Tertil, Adam, Kolischer, Skarbek, Jabl, Landau, Kędzior, Witos, Niementowski, Bojko, Rayski, Bandrowski, Weiser, Fruchtmann, Loewenstein.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przeprowadził utworzenie c. k. sądu powiatowego z siedzibą w Jaryczowie nowym w powiecie lwowskim.

We Lwowie, 30. września 1908.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz w. r.

Maiss, Tertil, Adam, Kolischer, Skarbek, Jabl, Landau, Kędzior, Witos, Bojko, Niementowski, Rayski, Bandrowski, Weiser, Fruchtmann, Loewenstein.

I n t e r p e l a c y a

posłów Adama i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie pomieszczenia II. szkoły realnej we Lwowie.

II. szkoła realna we Lwowie, obejmująca 17 klas i jedną latającą, ulokowana w czterech budynkach prywatnych, a to przy ulicy Szeptyckich l. 14 i 16 i przy ulicy Szumlańskich l. 7 i 11 A, w których

nadto mieszkają także strony prywatne, — należy pod względem pomieszczenia do najgorzej urządzonych szkół średnich w całym kraju. Słuszne na ten temat narzekania i skargi rodziców młodzieży do tego zakładu uczęszczającej rozlegały się niejednokrotnie na zebraniach obywatelskich, a także na posiedzeniach Rady m. Lwowa, — niestety dotychczas bez skutku.

Przeprowadzone na miejscu w dniu 12. września b. r. po intepelacji w Radzie miejskiej oględziny urzędowej komisji sanitarno-budowniczej stwierdziły w zupełności słuszność narzekań i skarg.

I tak stwierdzono między innymi, że: wązkie i duszne korytarze w budynkach użytych na szkołę pod względem bezpieczeństwa publicznego zgoła nie odpowiadają swemu celowi, że nie powinny służyć do użytku lokatorów w kamienicy prywatnej, a tem bardziej nie powinny być cierpiane w zakładzie naukowym, gdzie młodzież żadna ruchu i pełna życia potrzebuje więcej przestrzeni, aniżeli kto inny; na domiar zaś korytarze te, służące równocześnie za szatnie z sterzczącymi po obu ścianach kołkami na rzeczy, mogą łatwo przyprowadzić chłopców o utratę oka, lub ciężkie uszkodzenie głowy;

że duszne i ciężkie powietrze, pomieszane z wyziewami niedomykających się wychodków, panuje tak w kurytarzach jak w kancelaryi dyrektora.

że klasy, na ogół małe i ciasne, pozbawione są dostatecznego powietrza i światła, uczniowie cisnąć się muszą w ławkach, między którymi niema przejść odpowiednich;

że gabinet historii naturalnej z powodu braku światła, powietrza i bezprzykładnej wilgoci kwalifikuje się do natychmiastowego zamknięcia, że w gabinecie fizycznym, umieszczonym w małej salce na II. piętrze, nadmierne obciążenie grozi zawaleniem się sufitu pod podłogą wspomnianej salki;

że w gabinecie chemii, przepelnionym materiałami wybuchowymi, był już raz niedawno pożar i łatwo kiedykolwiek wybuchnąć może, gdyż profesor w tłumie uczniów w ciasnym pokoju nie jest w stanie wykonać odpowiedniego nadzoru;

że wspólny dla dwóch realności ganek I. piętra, drewniany więc nieogniotrwały i o poręczach za niskich, w razie paniki, ognia i t. p. grozi młodzieży wprost niebezpieczeństwem życia;

że w razie pożaru uczniowie z klas na piętrze położonych, wobec braku korytarzy i schodów za wązkich, mogliby łatwo zostać odcięci od wyjścia na dole, co wywołałoby musiało najfatalniejsze następstwa.

Protokół wyżej wspomnianej komisji kończy się dosłownie następującą konkluzją:

„W ogólności umieszczenie w wymienionych budynkach szkoły realnej sprzeciwia się nader widocznie i dostępnie dla każdego oka przepisom ustawy i przepisom higieny i pedagogii, jako też wymogom budowniczego-sanitarno-policyjnym i bezpieczeństwa opisanego, z którego to powodu należy część tych budynków zaraz opróżnić ze szkoły, inne przekształcić czasowo, wogóle zaś dążyć do umieszczenia II. szkoły realnej w budynku zbudowanym na ten cel wedle wymogów ustawowych“.

Wobec powyższych danyeb, urzędownie stwierdzonych, podpisani zapytują c. k. Rząd:

1. Czy znanym mu jest opłakany stan pomieszczenia II. szkoły realnej we Lwowie?

2. Co zamysła przedsięwziąć aby zakładowi temu zapewnić jak najrychlej pomieszczenie odpowiadające przepisom ustawy, zasadom higieny i wymogom normalnego nauczania?

We Lwowie, dnia 30. września 1908.

Interpelant:
Adam.

Bandrowski, Federowicz, Sala, Leo, Głabiński, Rayski, Loewenstein, Zamoyski, Rittel, Kleski, Wrześniowski, Merunowicz, Sare, Niementowski, Maiss, Skarbek, Żardecki, Tertil, Kolischer, Jahl, Landau, Battaglia.

I n t e r p e a c y a

posła Battaglii i towarzyszy do Jego Eksellencyi Pana Namiestnika w przedmiocie rozruchów ulicznych we Lwowie dnia 27. września 1908.

Dnia 27. września 1908 we Lwowie z okazji manifestacyi, urządzonej za reformą wyborezą sejmową przez partyę socyalno-demokratyczną, przyszło do ostrego starcia między manifestantami a policją, przyczem połała się krew. Ofiarą padli przytem także spokojni obywatele, nie biorący udziału w manifestacyi, niemniej jak funkcyonaryusze policyi.

Nie przesądzając, czy i o ile wina tego ubolewania godnego wypadku spada na organa policyi, to przecież z uwagi, że według zgodnych opisów dzieunikarskich zbrojna interwencya policyi nastąpiła bez dostatecznych ustawowych wymogów i bez faktycznego uzasadnienia, oraz z uwagi na znaczną liczbę ofiar — zapytują podpisani:

Co zamierza uczynić Jego Eksellencya Pan Namiestnik celem zapobieżenia podobnym zajściom na przyszłość?

Interpelant:
Battaglia.

Federowicz, Długosz, Maiss, Sare, Doliński, Tertil, Kleski, Skarbek, Jahl, Fruchtman, Adam, Bandrowski, Loewenstein, Rayski, Jabłoński.

W n i o s e k

posła ks. Kornela Senyka i tow. w sprawie ułożenia i wydania jasnej pragmatyki służbowej dla nauczycielstwa ludowego i określenia jego charakteru służbowego, przeto

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową ułożył i wydał jasną pragmatykę służbową dla nauczycielstwa ludowego, oraz określił charakter służbowy nauczycielstwa ludowego.

Pragmatyka ta ma zawierać przepisy o 1) charakterze służbowym nauczycieli ludowych, 2) o nominacyi, 3) o jawnej tabeli kwalifikacyjnej, 4) o dochodzeniach dyscyplinarnych, 5) o karach służbowych i 6) o przeniesieniach ze względów służbowych.

Wnioskodawca:
ks. Senyk w. r.

Dudykiewicz, Korol, Hanczakowski, Kryswaty, Tracz, Oleśnicki, Kurowiec, Lewicki, Dumka, Kiweluk, Winniczuk, Sodomora, Skwarko, Sandulak.

W n i o s e k

posła Kryswatego i tow. w sprawie udzielenia soli kamiennej gminom powiatu zbaraskiego.

Ponieważ długa słota zniszczyła paszę tak, że gospodarstwa, które zajmują się chowem bydła, grozi ruina, dlatego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o wydanie gminom powiatu Zbaraskiego soli kamiennej.

Wnioskodawca:
Kryswaty w. r.

T. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, Makuch, Kiweluk, Kurowiec, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Dudykiewicz, Kołpaczewicz, Korol, Tracz, Krynicki.

W n i o s e k

posła Iwana Kurowca i tow. w sprawie uznania drogi powiatowej I. klasy, prowadzącej z Kałusza przez Dobrowlany, Nowicę aż do Jasienia, za drogę krajową.

Ponieważ całe kałuskie Podgórze nie ma dobrej komunikacyjnej drogi z centrum

powiatowem, a dalej powiat kaluski nie ma dobrej komunikacji z powiatem Bohorodczzańskim i z jego centrum handlowem, jak miasta Bohorodeczany i Sołotwina, a do rozwoju handlu zbytu produktów gospodarstwa rolnego i handlu drzewem oraz bytłem jest koniecznie potrzebna dobra droga — przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uchwala się uznanie drogi prowadzącej z Kałusza przez Dobrowlany aż do Jasienia za drogę krajową.

Wnioskodawca:
Kurowiec w. r.

Oleśnicki, T. Staruch, Skwarko, Lewicki, Szwed, Winniczuk, Krysowaty, Makuch, Kołpaczkiewicz, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Hanczakowski.

W n i o s e k.

posła Iwana Kurowca i tow. w sprawie jesiennych i zimowych kursów dla pisarzy gminnych przy Wydziale krajowym.

Ze względu na to, że dla prawidłowego funkcyonowania wiejskich Rad gminnych jest koniecznie dobrze wyszkolony personal pisarzy gminnych — a kursy takie w tym celu przez Wydział krajowy zaprowadzone odbywają się przeważnie wiosenną lub letnią porą i przez to włościanstwo ruskie z powodu robót polnych letnią porą odpowiedniego udziału w kursach pisarskich brać nie może — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Kursy przygotowawcze dla pisarzy gminnych przy Wydziale krajowym mają się odbywać w jesiennej albo zimowej porze roku.

Wnioskodawca:
Kurowiec w. r.

Hanczakowski, T. Staruch, Lewicki, Oleśnicki, Tracz, Krynicki, Makuch, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Szwed, Skwarko, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiewicz.

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie kłęsk elementarnych w gminach Turka nad Stryjem.

Wskutek powodzi, przymrozków, gradobicia i długiej słoty poniosło 75 gmin powiatu turezańskiego wielkie straty w płodach ziemnych — a prócz tego drogi i mosty w całym powiecie potrzebują rychłej naprawy, jak to widać z wykazu dołączonego pod 1).

Wobec tego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wyznaczył gminom pow. turezańskiego z funduszków krajowych odpowiednią i dostateczną zapomogę na jesienne zasiewy 1908 r. i wiosenne 1909,

aby też zabezpieczył im odpowiednią pomoc z funduszków państwowych,

a wreszcie, aby dla wszystkich gmin powiatu turezańskiego w celu poprawienia paszy dla bydła zabezpieczył bezpłatną dostawę soli, względnie surowicy, a prócz tego, aby Wydziałowi powiatowemu w Turce dał z krajowego funduszu drogowego odpowiednie subwencje na rekonstrukcję drogi i mostów w powiecie.

Wnioskodawca:
Hanczakowski w. r.

Oleśnicki, Skwarko, Sodomora, Winniczuk, Korol, Dudykiewicz, Tracz, Kołpaczkiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Senyk, Dumka, Lewicki, Kiweluk, Kurowiec.

WYKAZ

szkod elementarnych wskutek długotrwałej słoty, gradobicia, powodzi i t. p.
w roku 1908.

L. p.	Nazwa gminy	Zboża wszel- kiego gatunku	Kartofle i jarzyna	Koniec i siano	Mosty, mostki i kładki	Drogi gminne	Razem
		K	K	K	K	K	K
1	Bochnowate	4.000	3.000	3.000	500	300	10.800
2	Beniowa	2.000	2.000	6.000	1.000	1.000	12.000
3	Bereżek	500	500	600	—	—	1.600
4	Boberka	2.000	1.500	700	600	500	5.300
5	Borynia	2.000	2.640	3.000	2.000	2.000	11.640
6	Bukowiec	1.000	3.000	3.000	—	—	7.000
7	Butelka niżnia	4.000	2.000	5.000	1.000	2.000	14.000
8	Butelka wyżnia	5.000	2.500	12.000	2.500	3.000	25.000
9	Butla	500	700	500	1.000	1.000	3.700
10	Chaszczów	1.000	500	1.000	500	—	3.000
11	Dniestrzyk dębowy	1.500	3.000	4.000	600	800	9.900
12	Dniestrzyk hołowiecki	2.000	1.500	1.000	500	400	5.400
13	Dołzki	2.000	1.500	3.000	500	400	7.400
14	Dydiowa	1.000	1.000	300	600	600	3.500
15	Dźwiniacz górny	800	1.000	300	600	500	3.200
16	Gwoździec	2.000	3.000	3.000	200	1.000	9.200
17	Hnyła	500	1.000	300	500	500	2.800
18	Holowsko	600	600	300	600	1.000	3.100
19	Husne niżne	600	600	200	700	700	2.800
20	Husne wyżne	700	800	300	800	900	3.500
21	Ilnik	2.000	2.000	2.000	1.000	3.000	10.000
22	Isaje	1.000	1.000	500	600	800	3.900
23	Iwaszkowce	300	300	200	200	150	1.150
24	Jabłonka niżna	1.500	2.400	4.000	640	800	9.340
25	Jabłonka wyżna	1.000	1.000	500	1.000	800	4.300
26	Jabłonów	1.500	2.500	5.000	1.000	1.000	11.000
27	Jasienica zamkowa	2.000	2.500	1.000	—	—	5.500
28	Jasionka masiowa	2.000	1.000	8.000	1.000	1.000	13.000
29	Jasionka steciowa	500	1.500	1.000	200	300	3.500
30	Jawora	800	500	500	1.000	1.000	3.800
31	Jaworów	4.000	8.000	10.000	1.500	5.000	28.500
32	Krasne	1.000	1.000	800	600	1.000	4.400
33	Komarniki	10.000	5.000	20.000	3.000	2.000	40.000
34	Kondratów	1.000	1.000	2.000	1.000	1.000	6.000
35	Krywe	1.000	1.000	2.000	500	500	5.000
36	Krywka	500	500	1.000	1.000	300	3.300
37	Libuchowa	1.500	800	2.000	1.000	1.000	6.300
	Latus I.	65.300	64.340	108.000	29.940	36.250	303.830

L. p.	Nazwa gminy	Zboża wszel- kiego gatunku	Kartofle i jarzyna	Konicz i siano	Mosty, mostki i kładki	Drogi gminne	Razem
		K	K	K	K	K	K
38	Lipie	—	500	500	300	300	1.600
39	Łokieć	300	500	200	300	200	1.500
40	Łomna	2.000	1.000	3.000	800	500	7.300
41	Łopuszanka lechnowa	—	—	600	—	300	900
42	Łososina	1.700	600	1.000	300	1.000	4.600
43	Matków	2.000	3.000	6.000	2.000	1.000	14.000
44	Michnowiec	1.000	—	2.000	300	500	3.800
45	Mielniczne	1.000	2.000	4.000	1.000	1.000	9.000
46	Mochnate	600	800	500	1.000	—	2.900
47	Moldawsko	500	1.500	2.000	200	300	4.500
48	Myla	300	300	200	300	400	1.500
49	Przysług	1.000	1.000	2.000	400	200	4.600
50	Radycza	800	1.000	800	500	300	3.400
51	Rozłusz	1.000	1.000	2.000	—	1.000	5.000
52	Ryków	2.000	1.500	3.000	500	1.000	8.000
53	Rosochacz	800	800	800	500	1.000	3.900
54	Rypiany	600	800	1.000	800	800	4.000
55	Sianki	3.000	3.000	6.000	1.000	1.000	14.000
56	Smereczka	—	—	600	200	400	1.200
57	Sokoliki	4.000	1.000	10.000	3.000	1.000	19.000
58	Suchy potok	400	600	200	200	300	1.700
59	Świdnik	1.000	2.000	3.000	100	500	6.600
60	Szandrowiec	700	800	300	900	600	3.300
61	Szumiacz	600	600	800	1.000	800	3.800
62	Tarnawa niżnia	2.000	3.000	4.000	400	800	10.200
63	Tarnawa wyżnia	3.000	3.000	4.000	400	800	11.200
64	Tureczki niżne	600	600	300	600	800	2.900
65	Tureczki wyżne	200	300	800	200	500	2.000
66	Turka	83.600	2.400	16.200	13.000	3.000	139.800
67	Wólczę	3.000	2.000	5.000	1.000	1.000	12.000
68	Wolosianka mała	1.000	2.000	2.000	100	200	5.300
69	Wolosianka wielka	1.500	1.500	1.200	150	300	4.650
70	Wysocko niżne	3.000	4.000	8.000	1.500	1.000	17.500
71	Wysocko wyżne	4.000	4.000	6.000	1.250	—	15.250
72	Zadzielsko	1.500	3.000	6.000	1.000	1.000	12.500
73	Zawadka	2.000	3.000	3.000	500	1.500	10.000
74	Żukotyń	800	600	1.000	600	800	3.800
Latus II.		131.500	75.300	108.000	36.300	26.100	377.200

Zestawienie

	Zboża wszelkiego gatunku		Kartofle i jarzyna		Konicz i siano		Mosty, mostki i kładki		Drogi gminne		Razem	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Latus I.	65.300	—	64.340	—	108.000	—	29.940	—	36.250	—	303.830	—
Latus II.	131.500	—	75.300	—	108.000	—	36.300	—	26.100	—	377.200	—
Ogółem	196.800	—	139.640	—	216.000	—	66.240	—	62.350	—	681.030	—

Wniosek

posła Tracza i tow. w sprawie uwolnienia koniecznego rolnikom do egzystencji majątku z pod egzekucyi i ograniczenia wpisu prawa zastawu na nieruchomościach do pretensyi ponad 50 koron.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby po przeprowadzeniu odnośnych badań postarał się w odpowiedniej drodze o uchwałę noweli do obowiązującej ordynacyi egzekucyjnej, w której

a) oznaczonoby odpowiedni majątek konieczny do egzystencji rodziny rolniczej, jako wolny od egzekucyi;

b) ograniczono wpis prawa zastawu na nieruchomościach do pretensyi ponad 50 koron.

Wnioskodawca :

Tracz w. r.

Skwarko, Oleśnicki, Lewicki, Kurowiec, Kołpaczekiewicz, Dudykiewicz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski, Korol, Kiweluk, Senyk, Winniczuk, Krynicki.

Interpelacya

posła Tracza i tow. do c. k. Rządu w sprawie t. zw. dzikiego spławiania drzewa na rzece Czeremoszu czarnym z dopływami.

Kontraktem kupna z daty Lwów 18. lutego 1902 zakupił ks. Kazimierz Lubomirski z fundacyi Stanisława hr. Skarbka w dobrach Żabie lasy świerkowe do eksploatacyi. Transport wyeksploatowanego drzewa odbywa się zapomocą t. zw. dzikiego spławiania rzeką Czeremoszem czarnym na przestrzeni 95 km. przez gminy Żabie, Hryniowa, Kryworivnia, Jasionów górny, Ustierki, a na dopływach Czeremosza w potokach Łostun 5 km., Szybeny 6 km., Dźembronia 4 km., Bystrec 10 km., Ilcia 12 km., Krywyj 6 km.

Przedsiębiorstwa eksploatacyi lasów fundacyi skarbkowskiej sam ks. Kazimierz Lubomirski nie wykonuje, lecz oddał je żydowi Abrahamowi Frenklowi z Wyźnicy, który z tego powodu nosi między huculami miano „księcia Frenkla“. Żyd ten nie utrzymuje przepisanych dla „dzikiego spławiania“ budowli, a te budowle, które są, znajdują się w najgorszym stanie. Spław odbywa się w ten sposób, że nad brzegi Czeremosza i jego dopływów wywożą przedsiębiorcy w zimie kłocy z lasów i układają je w olbrzymie stopy nad brzegami rzeki, których liczba przenosi kilka tysięcy sztuk. Z chwilą topnienia śniegów i podniesienia stanu wody wrzucają robotnicy równocześnie ogromną masę kłoców do wody, która je unosi, tworzy z nich zator i barykady, a zarazem wyrzuca kłocy na grunta wieśniaków i drogi publiczne prowadzące nad

Czeremoszem. Gdy taki zator ruszy niesiony wodą wypuszczoną ze wszystkich zbiorników, wówczas niesie on zniszczenie na całej przestrzeni, którą przechodzi, zabiera mosty, niszczy ochronne budowle i podmurowania dróg, rozbija i zabiera brzegi i grunta tak wieśniacze, jako też gminne i niema na to żadnej rady. Żali się na to włościanin, gmina, powiat, — wychodzi komisya — ta poleca koncesyonaryuszowi odbudować mosty i budowle ochronne, a przytem wyznaczy czas, w którym on to ma wszystko zrobić. Tymczasem koncesyonaryusz zupełnie nie śpieszy się z wykonaniem orzeczenia komisji i wszystko zostaje po dawnemu. Wadłże koncesji wolno wrzucić w celu splawu tylko ograniczoną mniejszą ilość kłoców, gdy tymczasem koncesyonaryusz wrzucą od razu dziesiątki tysięcy kłoców.

Wobec tego zapytują podpisani Wysocki c. k. Rząd:

a) co zamierza uczynić celem ochrony gruntów właścicieli nad Czeremoszem czarnym z dopływami, jako też dróg tamże wiodących, przed zniszczeniem ze strony posiadającego koncesję na dzikie splawianie drzewa na tej rzece?

b) czy ze względu na niedotrzymanie warunków nie uważa on za odpowiednie odebrać mu koncesję i więcej nie nadawać koncesji na dzikie splawianie na rzekach jeszcze nie obwałowanych?

Interpelant:
Tracz.

Hanczakowski, Senyk, Krysowaty, Dudykiewicz, Korol, Kołpaczkiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Oleśnicki, Kurowiec, Dr. Kost Lewicki, Kiweluk, Wiuniczuk, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

posła Dr. Iwana Kurowca i tow. w sprawie prześladowania włościan z Zdzianego pow. Kałusz przez zarządcę lasów i dóbr skarbowych w Petrance i krajnie złośliwego

postępywania tegoż zarządcy wobec włościan, w sprzeczności z orzeczeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa i c. k. Dyrekcji domen i lasów.

Od dawien dawna wynajmował Wysoki Skarb włościanom w Zdzianem pow. Kałusz paszę w lesie „Turowa“ w fachach 54, 55, 56, 57 i 58, oraz w lesie „Kurniki“ fach 73.

Włościanie płacili czynsz od sztuki i to dawniej mniej, zaś później więcej, od 1 K. do 8 K. od jednej sztuki.

Paśło się tam włościańskiego bydła ponad 200 sztuk. W ostatnich latach jednakże c. k. Zarząd domen i lasów w Petrance, pod którego zarząd powyższe lasy należą, ograniczył najem paszy w tych lasach tak, że lasu Kurniki zupełnie nie najmują, a w lesie Turowa przyjął na paszę zaledwie około 30 sztuk. To nowe postanowienie c. k. Zarządu wychodzi na niekorzyść włościan z Zdzianego, gdyż po pierwsze nie mają oni żadnego pastwiska, po drugie zaś bydło włościańskie wdrapuje się na powyższe pastwiska skarbowe, a włościanie płacą za to kary, które w jednym 1908 roku wynoszą około 1000 koron.

Podnieść należy, że na powyższych fachach lasu Turowa znajduje się niewiele starych drzew, a w lesie Kurniki również można paść bydło, gdyż zasadzony tam przed 22 laty las przez paszenie bydła nie byłby narażony na szkodę. Zauważyć należy, że obydwie powyższe lasy położone są blisko chałup włościańskich 200—300 metrów.

C. k. zarządca dóbr skarbowych w Petrance, mimo próśb włościan z Zdzianego, nie wynajął paszy w wyż wspomnianych lasach, pomimo okólnika c. k. Ministerstwa rolnictwa i orzeczenia c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie, a zdecydował się w tym głodnym roku prześladować włościan i począć obkładać karami do wysokości 40 koron na jednego gospodarza tak, że członkowie gminy Zdziune zapłacili około 1000 K. kary. Lecz i to było mu za

mało. On zrobił złośliwe tendencyjne doniesienie do c. k. skarbowej Dyrekcyi we Lwowie, że gmina Zdziane pasie rozbojem w kameralnych lasach i niszczy kultury lasowe.

Komisya wysłana przez Dyrekcyę, składająca się z c. k. lustratora dóbr pana Mara i c. k. komisarza starostwa w Kałuszu, skonstatowała zupełną nieprawdziwość doniesień c. k. zarządcy, jednakże ten mści się dalej na włościanach, gnębi ich, przesładuje karami i sprowadza tychże na ostatnią nędzę.

Podpisani zapytują c. k. Rząd, czy podobne postępywanie c. k. zarządcy dóbr skarbowych zgodnem jest z okólnikami c. k. Ministerstwa rolnictwa i c. k. Dyrekcyi domen i lasów, czy ściąganie kar pieniężnych jest uzasadnione i co na przyszłość zarządzi, by podobne szykanowanie włościan przez władze skarbowe nie miało miejsca.

Interpelant
Dr. Kurowiec.

Dr. Kost Lewicki, Sodomora, Dumka, Kiweluk, Skwarko, Winniczuk, Sandulak, Makuch, Korol, Hanczakowski, Oleśnicki, Senyk, Tracz, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Dr. Kost. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie krwawego zajścia przy ul. Brajerowskiej, spowodowanego przez c. k. policyę dnia 27. września 1908 r.

Dnia 27. września b. r. w południe, kiedy deputacya robotniczych warstw pod przewodnictwem socyjalno-demokratycznych posłów parlamentarnych wracała z audyencyi u kraj. Marszałka i kiedy poseł do Rady państwa Semen Wityk począł wzywać zebranych uczestników do rozejścia się w spokoju, kilkudziesięciu policyantów pod komendą komisarza policyjnego Tauera zamknęło ulicę Brajerowską tak, że wielotysięczny tłum zebranego ludu nie miał którędy rozejść się. Pod naporem policyi

spokojny tłum począł się rozstępować na boki drogi, ale policya nie dała zebranyemu czasu ani możności rozejść się zupełnie i mając opróżnioną część ulicy, rzuciła się gwałtownie oczyszczać ulicę i uderzyła na nieruchomą zbitą masę ludzi szablami, bijąc kułakami i kopiąc nogami.

Skutkiem takiego niespodziewanego i niezem niespowodowanego napadu policyantów ludzie upadali kupami na ziemię, a nad nimi błyszczały szable policyantów, którzy zaochoceni rozkazem komisarza Tauera dalej rąbali szablami, bili pięściami, a nawet opluzywali swoje niewinne ofiary. Na jęki rannych i krzyk napadniętych bezbronych kobiet i starców, którzy nie mieli którędy uciekać przed uzbrojoną siłą, wzbudziło się w mieście straszne oburzenie, które mogło doprowadzić do (niezwykłych rozruchów) niezwykłego naruszenia spokoju publicznego, gdyby obecni posłowie i poważni ludzie nie byli uspokoiłi napadniętego ludu.

Ofiar tej policyjnej masakry, zranionych po większej części z tyłu w czasie ucieczki, ma być do dwadzieścia kilka osób.

Z tych powodów zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rząd skłonny jest zarządzić dochodzenia przeciw organom policyjnym, które przy tem krwawem zajściu zawiniły?

2) Czy c. k. Rząd skłonny jest pociągnąć winnych do surowej odpowiedzialności i przykładowego ukarania?

3) Czy c. k. Rząd skłonny jest zarządzić, by w przyszłości podobne nadużycia organów policyjnych nie powtarzały się?

Interpelant
Dr. Kost Lewicki.

Kurowiec, Dumka, Sodomora, Kiweluk, Winniczuk, Sandulak, Makuch, Hanczakowski, Senyk, Oleśnicki, Swarko, T. Staruch, A. Staruch, Tracz.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie rozwiązania Rady gminnej w gminie Toporów pow. Brody.

W gminie Toporów brodzkiego powiatu panują od lat sześciu zupełnie anormalne i nigdzie chyba niemożliwe stosunki.

W r. 1908 po suspendowaniu naczelnika gminy Pawła Mielnika oddane zostało urzędowanie jego byłemu zastępcy Marciniowi Poźniakowi, który jednak przedtem był prawomocnie złożył mandat do Rady gminnej. Ten Marcin Poźniak urzędował bezprawnie i nieważnie aż do r. 1907.

Gdy w końcu na zażalenie członków gminy c. k. Trybunał administracyjny w Wiedniu wyrokiem z dnia 31. października 1906 l. 11450 zniósł wszystkie zarządzenia wyższych władz w tej sprawie i nieważność całego urzędowania Marcina Poźniaka i pozostającej pod jego zarządem Rady gminnej, stała się nadto widoczną, gdy sprawa ta była kilkakrotnie w Sejmie już poruszana i Radzie państwa — rozpisane zostały w końcu w kwietniu 1907, wybory rady gminnej i faktycznie przeprowadzone.

Przeciw tym wyborom wniosła klika z dotychczasowej rady protest, który aż w półtora roku został w ten sposób załatwiony, że wybory z kwietnia 1907 zostały zniesione. Zamiast jednak rozpiścić nowe wybory, c. k. Namiestnictwo rozwiązało Radę gminną i ustanowiło komisarza rządowego w osobie lekarza okręgowego Dra Beldowskiego, który w dawnej Radzie jako komisarz budowlany naraził gminę na wielkie, kilka tysięcy wynoszące straty, dopuściwszy zasiedzenie placów gminnych w rynku i poza rynkiem przez żydów pod ich budynki.

Ponieważ to ustanowienie, w chwili gdy właśnie nowa Rada miała być wybrana, sprzeciwia się ustawie, ponieważ ono w nieszczęśliwej tej gminie zapowiada nowe prowizoryum, dlatego podpisani zapytują :

1. Czy znanym jest c. k. Rządowi ten fakt?

2. Czem usprawiedliwi c. k. Rząd to bezprawne ustanowienie komisarza rządowego?

3. Czy skłonny jest c. k. Rząd bezwzględnie, a najdalej w prawnym terminie t. j. do sześciu tygodni rozpiścić wybory Rady gminnej w Toporowiu?

Interpelant:
Oleśnicki.

Dr. Kest Lewicki, Makuch, Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Korol, Tracz, Hanczykowski, Krynicki, Senyk, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezwzględnego rozpisania wyborów do Rady gminnej w Romanowie pow. bobreckiego i nadużyć w tej gminie.

W gminie Romanów minął już dawny prawny okres urzędującej Rady gminnej, a mimo to urzęduje dawna Rada gminna i nie można doczekać się rozpisania nowych wyborów.

To prowizoryum wpływa bardzo niekorzystnie na gminną gospodarkę. Obecna rada i zwierzchność marnuje gminny majątek i wyrządza gminie bardzo wiele szkody.

Uchwałę Rady gminnej na wyczyszczenie jednej sekcji gminnego lasu zrozumiała zwierzchność w ten sposób, że wyrąbała ponad 150 sztuk najpiękniejszych drzew. W Radzie gminnej zasiadają ludzie karani za kradzież i t. np. Mykoła Pidwirnyj został przyłapany przez żandarma na kradzież czteru dębów — a mimo to dalej urzęduje.

Ponieważ wobec takiego stanu jest dalsze urzędowanie takiej Rady bardzo niebezpieczne dla gminy, zapytują podpisani :

1. Czy c. k. Rząd wie o tym stanie rzeczy?

2. Czy gotów jest c. k. Rząd zarządzić bezzwłoczne przeprowadzenie wyborów nowej Rady gminnej w Romanowie?

Interpelant:
Oleśnicki.

Lewicki, Makuch, Kiweluk, Kurowiec, Sodomora, Sandulak, Dumka, Hanczakowski, Tracz, Krynicki, Krysowaty, Senyk, Korol, A. Staruch, T. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie mylnego interpretowania przez c. k. Starostwa postanowień §. 24. ustawy o policji drogowej z 5. października roku 1907 L. 130 Dz. n. p. co do zaopatrywania wozów ciężarowych albo frachtowych w tabliczki.

§. 24. ustawy o policji drogowej z 5. października 1907 r. L. 130 Dz. u. p. mówi, że wozy przeznaczone do przewożenia ciężarów lub frachtów — jak długo są w drodze — muszą być zaopatrzone w tabliczki z imieniem i nazwiskiem i miejscem zamieszkania swego właściciela.

Niektóre c. k. Starostwa stosują ten obowiązek do wszystkich wozów, którymi włościanie jadą na targi ze swojemi rodzinami, wioząc przytem niektóre drobne produkty gospodarcze na sprzedaż, chociaż ten przepis nie odnosi się do takich wozów i nie ma weale na myśli tak daleko idących sekatur włościan.

Niektóre Starostwa wydały w tej sprawie okólniki do gmin z mylnem pouczeniem, przeciwnem ustawie.

Tak n. p. Starostwo w Sokalu poucza załączonym okólnikiem z 16. sierpnia 1908. L. 24262 pod 1/I, że „każdy wóz“ musi mieć taką tabliczkę, co jest niezgodne z §. 24. cytowanej ustawy.

Tak to c. k. Starostwo, jako też inne n. p. w Bóbrce, nakładało na właściciela znaczne bo aż do 40 kor. i wyżej kary, jeżeli przy każdym wozie, nawet takim,

który pod pojęcie „ciężarowego nie podchodzi — nie było tabliczki zmuszały włościan kupować tabliczki hurtownie zamówione przez Starostwo.

Ponieważ te przepisy są przeciwne ustawie i stanowią wielką i ciężką sekaturę dla włościan w kraju, przeto podpisani zaopiniują:

1. Czy znane są c. k. Rządowi powyższe fakty?

2. Czy skłonny jest c. k. Rząd pouczyć Starostwa, że §. 24. ustawy z 5. października 1907 L. 130 Dz. u. p. nie ma zastosowania do wozów, którymi ludność wiejska jedzie zwykle na targ, wioząc na nich obok osób także drobne produkty rolnicze?

3. Czy skłonny jest c. k. Rząd bezzwłocznie odpisać wszystkie z tego tytułu niesprawiedliwie nałożone kary?

Interpelant:
Oleśnicki.

Korol, Makuch, Tracz, Kiweluk, Dumka, Krysowaty, Krynicki, Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Sandulak, Hanczakowski, T. Staruch, A. Staruch.

Sokal, dnia 16. sierpnia 1908.

L. 24262.

O k ó ł n i k i.

Do wszystkich Zwierzchności gminnych w powiecie.

Według §. 24. ustawy o policji drogowej na drogach publicznych z 5. października 1907 Dz. u. kr. Nr. 130 ma być każdy wóz, jak długo znajduje się na drodze, zaopatrzony w tabliczkę w przepisanej objętości z napisem imienia i nazwiska tudzież miejsca zamieszkania właściciela wozu.

Niezastosowanie się do powyższej ustawy będzie karaniem grzywną od jednej korony i wyżej, a mianowicie podlega karze brak tabliczki, lub też posiadanie tabliczki z pismem nieczytelnym lub w nieprzepisanej wielkości.

Celem ujednostajnienia wspomnianych napisów w całym powiecie, zarządziłem sporządzenie tychże przez tuł. lakiernika według przepisanej wielkości na trwałe blaszanej czarno lakierowanej tabliczce, na której napis uskutecznia się białym czytelnym kolorem w języku? Tutaj dalszego ciągu brakuje, — następny zaczyna się (tak) tabliczki wraz z drutem do przymocowania wynosi 90 hl.

Polecam zatem Zwierzchności gminnej, by okólnik niniejszy naleyście natychmiast w gminie ogłosiła i zamawiający tabliczki zkon-sygnowała w jeden wykaz, na którym zapodać należy, czy napis ma być polski czy ruski.

Zebrane w ten sposób zamówienia należy przedłożyć c. k. Starostwu jak naj-spieszniej, tak by do sesyi w miesiącu wrześniu tabliczki mogły być gotowe.

Ludność należy pouczyć, że przez sprawienie sobie przepisanej i trwałe tabliczki uchroni się od nieprzyjemności i kar, które więcej wyniosą, jak koszta zakupić się mającej tabliczki.

Kierownik c. k. Starostwa
Kaliniewicz.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu w sprawie wyborów do Rady gminnej w Łahodowie powiatu przemysłańskiego.

Dnia 17. maja 1908 r. odbyły się w Łahodowie pow. przemysłańskiego wybory do Rady gminnej, przy których to działy się wielkie nadużycia i nieformalności, kwestyonując w wysokim stopniu ważność tych wyborów.

Przeciw tym wyborom wnieśli mieszkańcy protest, dotąd nie załatwiony.

Na skutek tego protestu zarządzono przesłuchanie świadków i wogóle śledztwo w celu skonstatowania prawdziwości zarzutów protestu a prowadzenie tego śledztwa poruczono komisarzowi przemysłań-

skiego Starostwa Tokarzowi, przeciw którego urzędowaniu właśnie w proteście głównie podnoszono zarzuty.

Ten proceder mówi już z góry o stronniczym charakterze śledztwa i pod pewnymi względami przesądza sprawę.

Wobec tego podpisani zapytują:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd zarządzić przeprowadzenie tego śledztwa przez bezstronnego urzędnika?

3) Czy skłonny jest c. k. Rząd spowodować jak najrychlejsze rozstrzygnięcie protestu wniesionego przeciw wyborom do Rady gminnej w Łahodowie.

Interpelant:
Oleśnicki w. r.

Lewicki, Dumka, Kurowiec, Sandulak, Sodomora, Kiweluk, Hanczakowski, Korol, Makuch, Krysowaty, Krynicki, Senyk, Tracz, A. Staruch, T. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie napisu na budynku c. k. akademickiego gimnazjum we Lwowie i w sprawie braku ruskich podręczników dla gimnazjów.

Już od dwu lat umieszczone c. k. akademickie ruskie gimnazjum w nowym budynku przy ulicy Leona Sapielhy. Mimo to dotąd nie umieszczono na tym budynku żadnego napisu, któryby wskazywał, że tam mieści się ruskie gimnazjum.

To lekceważenie praw ruskiego języka musi oczywiście dotknąć boleśnie ruską ludność, która jest przekonaną, że c. k. Rada szkolna z rozmysłem zaniedbuje umieszczenia napisu na ruskiem gimnazjum mimo prywatnego i publicznego urgowania aby nawet w tej nieznaczającej sprawie ujawnić lekceważenie dla ruskiego języka i nie może seryo traktować usprawiedli-

wień decydujących czynników, że napisu ruskiego na ruskiem Gimnazjum, nie daje się dlatego, aby Polacy nie powybijali tam okien.

Już tylekrotnie podnoszona w tym Sejmie kwestya braku ruskich podręczników dla gimnazyów nie tylko nie postąpiła naprzód, ale wręcz pogorszyła się.

W roku szkolnym 1908/9 niema w ruskich gimnazyach podręczników do III, V i VI. klasy.

Młodzież pozbawiona możności zakupna podręczników, nie może korzystać z nauki a w dodatku musiała w r. 1907/8 bardzo słono przepłacać stare podręczniki w antykwarniach, we wielu wypadkach płacono prawie podwójną cenę za stare podręczniki a w r. 1908/9 niema nawet wcale niektórych podręczników.

Nie może usprawiedliwić Radę szkolną w tem niedbalstwie co do wydania brakujących podręczników — fakt, że dla ułożenia jednego podręcznika z VI. klasy otrzymało dwu profesorów aż 5-cioletną odpustkę.

Przecież był już czas nacisnąć tych pęńów, aby wreszcie raz książkę ułożyli albo odebrać im ułożenie książki.

Przeto podpisani zapytują:

Czy myśli c. k. Rząd skłonić Radę szkolną krajową, aby wreszcie raz umieściła napis na budynku c. k. akademickiego ruskiego gimnazjum we Lwowie i postarała się bezzwłocznie o wydanie brakujących podręczników dla gimnazyów?

Interpelant:

Makuch w. r.

Skwarko, Hanczakowski, Lewicki, Korol, Krynicki, Dumka, Sandulak, Kurowiec, Oleśnicki, Kiweluk, Sodomora, Winniczuk, Dudykiewicz.

I n t e r p e l a c y a

dra Makucha i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego we Lwowie w sprawie gminnej gospodarki w Tłumaczu.

W roku 1902 wybrano radę gminną miasta Tłumacza, a między innymi wybrano radnym dra Antoniego Howorkę systemizowanego miejskiego lekarza w Tłumaczu. Ponieważ dr. Howorka jako systemizowany miejscy lekarz w Tłumaczu nie miał biernego prawa wyboru do Rady gminnej, przeto c. k. Starostwo w Tłumaczu unieważniło ten wybór wskutek protestu gminy, a c. k. Namiestnictwo zatwierdziło rezolucyę c. k. Starostwa w Tłumaczu.

Z powodu zmiany starosty (hr. Dzie duszyckiego przeniesiono do Brzeżan, a na jego miejsce przyszedł st. Swoboda, wpłynęło c. k. Starostwo na rezygnacyę 3 radnych i 6 zastępców z I. koła przed ukonstytuowaniem Rady, bez podania rezygnacyi do przyjęcia Radzie, a tylko w biurze starosty, który rozpisał dopełniający wybór 3 radnych i 6 zastępców z I. koła na dzień 17. listopada 1904 r.

Przeciw rozpisaniu tych depelniających wyborów wniósł p. Wł. Żegestowski protest z tego powodu, że radni i ich zastępy zrezygnowali w biurze starosty, a tej rezygnacyi nie podano do wiadomości Rady gminnej, tak, że Rada gminna nie miała możności przyjąć lub nie przyjąć tej rezygnacyi. Mimo niezalatwienia protestu przeprowadzono 17. listopada 1904 dopełniający wybór 3 radnych i 6 zastępców z I. koła, przy tym wyborze członkiem komisji z ramienia Rady gminnej był p. Howorka (którego wybór już dawno unieważniono) i ponownie został wybrany radnym z I. koła.

II. Przeciw temu dopełniającemu wyborowi wniesiono protest, w którym podniesiono, że wybór jest nieważny, bo

a) nie załatwiono rekursu przeciw rozpisaniu dopełniających wyborów;

b) rezygnacya radnych w Starostwie jest nieważną;

c) na wypadek rezygnacyi radnych przed ukonstytuowaniem Rady wchodzą na

miejsce rezygnujących ci, co po nich mieli nawięcej głosów;

d) dr. Howorka nie mógł być członkiem komisji, bo jest funkcyjaryuszem gminnym t. j. lekarzem miejskim;

e) wybór dra Howorki jest nieważny, bo on jest systemizowanym lekarzem miejskim, wobec czego unieważniono już w r. 1902 jego wybór.

III. Mimo to odbył się dnia 1. grudnia 1904 wybór Zwierzchności gminnej, przy którym wybrano dra Howorkę naczelnikiem gminy. Przy tym wyborze popełnił starosta Swoboda wiele nieformalności, które powodują nieważność całego aktu wyboru Zwierzchności gminnej.

Orzeczeniem z 17. kwietnia 1905 r. l. 11448 odrzuciło Starostwo w Tłumaczu na podstawie §. 104 ust. gm. z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. l. 51 protest przeciw dopełniającemu wyborowi z d. 17. listopada 1904 i wyborowi Zwierzchności gminnej z 1. grudnia 1904.

Orzeczeniem c. k. Namiest. z 29. marca 1906 l. 8814 odrzucono rekurs przeciw wspomnianemu wyżej orzeczeniu Starostwa. Od maja 1906 leży w Ministerjum niezalutowany dotąd rekurs przeciw powyższemu orzeczeniu c. k. Namiestnictwa, mimo 2-eh urgensów ze strony rekurujących, osobistej interwencji posła Standa i interpelacji dra Baczyńskiego, a nawet przyrzeczenia Ministra spraw wewnętrznych, że zalutowanie nastąpi rychło.

Niezależnie od tego Wydział krajowy we Lwowie wezwał dra Howorkę przez Wydział powiatowy w Tłumaczu, ażeby ten z godności burmistrza zrezygnował bo jest przecież równocześnie lekarzem miejskim i jako taki pobiera z kasy gminnej płacę 1440 koron.

Prezes Rady powiatowej starał się doręczyć drowi Howorce tą rezolucję, jednakowoż z powodu jego choroby nie doręczył. Następnie z powodu zbliżających się wyborów dopełniających do Rady pań-

stwa w r. 1905 przedstawił prezes Jakubowicz w Wydziale krajowym, że Howorka jest potrzebny i dlatego nie trzeba go na razie zrzucić z burmistrzostwa.

Z tego powodu odłożył Marszałek krajowy swoją własną decyzję i dotąd jej nie wykonał. Dr. Howorka dotąd pobiera płacę miejskiego lekarza 1440 kor. i płacę burmistrza 800 kor., a pogłoska przezeń puszczona, jakoby z posady lekarza miejskiego zrezygnował, jest fałszywą, bo on tylko nie pełni funkcji lekarza, ale pensję lekarza pobiera przez cały czas, o czem można się przekonać z aktów i budżetu gm. Tłumacza.

W grudniu 1907 przeprowadzono wybór połowy członków Rady gminnej. Przeciwi wyborowi radnych z III. kola wniesiono protest, z którego zalutowaniem dlatego zwlekano, że dr. Howorka wyjechał dnia 1. stycznia 1908 leczyć się do Wiednia bez odpustki z Rady gminnej, z zatrzymaniem podwójnej pensji i aż po 9 miesiącach powrócił do Tłumacza.

Zastępca burmistrza i sekretarz gminy piją całe dni i noce i nie zalatwiają żadnych spraw, Rada gminna przez kilka miesięcy nie odbywała posiedzeń, bo nie mogła się ukonstytuować, w sprawach gminnych istnie bezholowie, a miejskie finanse w bardzo opłakanym stanie, o czem świadczą 110% dodatków gminnych.

Gospodarka Dr. Howorki jest dla gminy Tłumacz wysoce szkodliwa, bo on lekceważy całą Radę, nie wykonuje jej uchwał, a nadto działa wbrew tym uchwałom i to ze szkodą dla gminy, a mianowicie:

1. marca 1906 uchwaliła Rada gminna zakupić park miejski od p. Dolaysa za cenę 96.000 kor., przyczem postanowiła, aby Dolaysowi wypłacić 26 000 kor. tytułem podatku dopiero wtedy, kiedy ten wykaże się promesą jakiegokolwiek instytucji finansowej na przyznanie gminie pożyczki w kwocie 70.000 k. brakujących do całkowitego pokrycia ceny kupna; używanie parku oddano gmi-

nie bez zastrzeżenia opłacania procentów od niepełnej sumy ceny kupna, bo cała procedura miała trwać trzy miesiące.

Tymczasem dr. Howorka wypłacił tych 26.000 kor. mimo tego, że Dolays nie wykazał się żadaną promesą, a nadto 5.760 koron tytułem procentu, wskutek czego naraził gminę na koszty i straty, bo sprawy po dziś dzień nie załatwiono i żadna instytucja kwoty 100.000 kor. dać nie chce i nie może.

Dr. Howorka wypłacił Karasińskiemu resztę należności za budowę szkoły około 33.000 kor., nie wzięwszy od niego absolutorium i bez przeprowadzenia kolaudacji budynku.

Wskutek lekkomyślnego traktowania tej sprawy naraził gminę na proces z Karasińskim, za który ma gmina zapłacić teraz 23.000 kor.

Przy uchwale nad zamknięciem rachunków gminnych za r. 1907 postawiła komisja rewizyjna wniosek: Rada gminna przyjmuje do wiadomości zamknięcie rachunków za r. 1907 i udziela burmistrzowi absolutorium z wyjątkiem wydatków dla Dolaysa 26.000 + 5.760 K., które burmistrz przeciw uchwale Rady gminnej z 1. marca 1906 samowolnie uczynił — uchwalono tak:

a) Rada gminna przyjmuje do wiadomości rachunki i udziela absolutorium;

b) Rada gminna konstatuje, że burmistrz samowolnie i przeciw powyższej uchwale wypłacił te kwoty i zastrzega się, aby na przyszłość nie wypłacano żadnych pieniędzy bez uchwały Rady gminnej.

Bez uchwały sprowadził dr. Howorka dachówkę za 6.000 kor. dla biednej ludności, a sam zabrał dachówek za 1.600 kor., nie zapłaciwszy ani grosza, mimo tego, że od ludzi żądał skryptu albo nawet weksla na 20 kor.; brukowanie i kanalizację przeprowadza na własną rękę i w innym kierunku, jak uchwaliła Rada gminna.

Jednym słowem tak ignorował całą

Radę gminną, że przed rokiem przy uchwalaniu budżetu powiedział głośno: „możecie uchwalić lub nie, a ja będę robił, co mi się podoba“.

Cały inwentarz sporządził umyślnie fałszywie, a mianowicie oceniał podwójnie wszystkie pozycje stanu czynnego, a w pasywach nie wstawił długów.

Za park zapłacono 96.000 kor. w 1907 r., a w inwentarzu figuruje wartość 175.000 kor., czynsz dzierżawy polowania wynosi rocznie 10 kor., a w inwentarzu stoi 1.000 kor., tak samo oceniono wszystkie inne realności i przywileje gminne, w pasywach nie wykazał długu Dolaysa i u Karasińskiego, nadto wiele innych drobnych zaległości.

Cały stan czynny (aktywa) ocenił na 437.000 kor., a passywa na 118.000 kor. i doszedł do wyniku, że majątek gminy przewyższa passywa o 300.000 kor., podczas kiedy faktycznie powinnyby aktywa wynosić 250.000 kor., a passywa 219.000 kor., z czego majątek wynosi 30.000 kor., a nie 300.000 kor.; jatki kupiono za 12 do 15.000 kor., a u niego około 30.000 kor.

Wszystko to zrobił z rozmysłem, co stwierdzili buchalter, zastępca i sekretarz.

W 1905 r. uchwaliła Rada gminna dać mu urlop jako miejskiemu lekarzowi na czas jego burmistrzowania i zamknęła mu równocześnie placę jako lekarzowi, a w zamianę za to dała mu osobisty dodatek 1140 kor. i pensję burmistrza 800 kor.

Na r. 1906 wstawił on w budżet (korzystając z nieświadomości radnych) już nie 1140 kor., ale 1440 kor. i pobiera tak po dziś dzień — otóż samowolnie podwyższył sobie placę o 300 kor. rocznie.

Park daje dochodu brutto 4080 kor., rozchód wynosi 1.600 kor. z górą tytułem podatku czynsz. dom. kl., 1.000 kor. konserwacja realności, najmniej 400 kor. asekuracje i reperacje, a pozostawałoby netto około 1.000 kor., tymczasem rata od pożyczki będzie wynosiła do 7.000 kor. rocznie, otóż za używanie tych skromnych

przyjemności (za jakie trzeba jeszcze płacić wstęp 2 K.) przyjdzie płacić do 6.000 kor., to chyba jasne, że kupno parku w takich warunkach nie jest pojętne dla gminy.

Tytułem subwencji wypłacono Howorce bez kwitu Dolaysa w grudniu 1907 r. 500 kor., a w lipcu 1.500 kor., chociaż kolej prywatna Dolaysa i Howorki bywa w ruchu nie przez cały rok, a mimo to wypłacono subwencję za całe 2 lata.

Dotychczasowe długi wynoszą ponad 124.000 kor., z tego na wekslach 77.000 + 32.000 kor. — reszta poszła na jego gospodarkę — bo każdy dostojnik gminny ma swego zastępcę, któremu trzeba się opłacić.

Dodatki gminne w r. 1907 wynosiły 107%, a w r. 1908 — 109%, a chociaż Wydział krajowy nie zatwierdził, mimo to urząd podatkowy ściąga.

Podpisani zapytują c. k. Rząd i Wydział krajowy we Lwowie, czy są im znane cytowane tu fakta z gminnej gospodarki w Tłumaczu i co zamierzają uczynić w celu przywrócenia normalnej i prawnej gospodarki w gminie Tłumacz?

Interpelant:
Makuch.

Sandulak, Skwarko, Kurowiec, Dumka, Dudykiewicz, Krysowaty, Winniczuk, Lewicki, Korol, Krynicki, Hanczakowski, Sodomora, Oleśnicki, Kiweluk.

I n t e r p e l a c y a

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie zupełnego wstrzymania egzekucyjnego ściągania zaległości podatkowych w powiatach dotkniętych klęskami elementarnymi.

W wielu powiatach galicyjskich, a między innymi także w powiecie Tłumacz i Turka ludność dotknięta klęskami elementarnymi nie jest w możności nie tylko opłacić bieżące i zaległe podatki, ale nie może nawet bez pomocy kraju i państwa zaspokoić konieczne potrzeby codziennego życia, ani przedsięwziąć środki do prowadzenia

dalszego gospodarstwa, jak jesienne i wiosenne zasiewy, przezimowanie bydła i t. p.

Nie bacząc na ten smutny stan ekonomiczny ludności, władze finansowe egzekwują dalej zaległe podatki, jak to n. p. ma miejsce w powiecie tłumackim i turczańskim.

Wobec tego podpisani zapytują:

Czy i jakie zarządzenia zamierza przedsięwziąć c. k. Rząd, aby w gminach nawiędzonych nieszczęściem wstrzymać egzekucję aż do żniw r. 1909.

Interpelant:
Hanczakowski.

Oleśnicki, Kurowiec, Kiweluk, Dumka, Lewicki, Senyk, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczkowicz, Kołpaczkiwicz, Tracz, Dudykiewicz, Korol, Skwarko, Sodomora, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskich świąt przez władze galicyjskie.

Kierownik c. k. urzędu podatkowego w Lubaczowie p. Józef Litwiński wyznaczył dla wsi Łukawiec termin na płacenie podatków na dzień 21. września 1908, a więc w dzień ruskiego święta Narodzenia Najświętszej Panny Maryi.

Wieś Łukawiec ma 800 mieszkańców ruskiej narodowości i w tym dniu płacili następujący obywatele Rusini podatek: Fedko Łychacz, Oleksa Małynowycz, Iwan, Krysnowski, Senko Puczko, Michał Babij, Hryń Kosior, Mykoła Chomiak i Iwan Harszko, wszyscy z Łukawca; otóż biedni właściciele musieli w dzień ruskiego święta iść ponad 20 km., niosąc swą krwawicę do urzędu podatkowego.

I to nie sporadyczny wypadek, ale wszystkie władze w Galicyi lekceważą ruskie święta, czem wywołują słuszne rozgoryczenie u ruskiej ludności.

Przeto podpisani zapytują:

1) Czy c. k. Rząd skłonny jest położyć raz koniec lekceważeniu ruskich świąt?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd pociągnąć kierownika c. k. Urzędu podatkowego w Lubaczowie p. Litwińskiego do surowej odpowiedzialności?

Interpelant:
T. Staruch.

Czechowicz, Makuch, Dumka, Sodomora, Lewicki, Sandulak, Kiweluk, Tracz, A. Staruch, Kołpaczkiwicz, Senyk, Oleśnicki, Skwarko, Myroniuk-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku

dziennego jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 1. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 45 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

10. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 1. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 131.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 8. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 9. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 1. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 1372, 1374, 1376, 1377, 1379—1383, 1385—1393, 1404, 1407—1410, 1414—1417, 1423—1427, 1429,

1430, 1433, 1481—1489, 1491, 1492, 1494 do 1502, 1521, 1533—1535, 1567, 1577.

Komisji szkolnej: L. s. 1373, 1375, 1384, 1397—1400, 1405, 1406, 1411, 1418—1421, 1431, 1432, 1435—1437, 1439, 1440, 1490, 1503—1510, 1522—1532, 1540, 1541, 1556 do 1558.

Komisji gminnej: L. s. 1438, 1520, 1545.

Komisji administracyjnej: L. s. 1536, 1542, 1552—1554, 1573, 1575, 1576.

Komisji prawniczej: L. s. 1422, 1434, 1546—1548, 1578.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 1394—1396, 1403, 1476—1480, 1537, 1555, 1559, 1560, 1564, 1565.

Komisji drogowej: L. s. 1412, 1413, 1428, 1493, 1511—1519, 1538, 1549—1551, 1566.

Komisji przemysłowej: L. s. 1378, 1401, 1402, 1539, 1544.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 1563, 1574.

Komisji wodnej: L. s. 1543.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1378 Dyrekcyi spółki „Trud“ we Lwowie o zapomogę na bursę i szkołę zawodową przemawia p. Kiweluk, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1495 Muzeum technologicznego we Lwowie o subwencję przemawia p. Kolischer, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1512 Wydziału powiatowego w Gródku Jagiellońskim o uznanie drogi powiatowej Gródek-Komarno za drogę krajową, przemawia p. Adolf Brnnicki, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1563 Zbiorowej petycyi kobiet o równouprawnienie przemawia p. Stapiński, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek udziela głosu p. Brykczyńskiemu.

Przemawia p. Brykczyński i wnosi imieniem komisji gospodarstwa krajowego, by przekazany jej: 1) wniosek p. Krzysztofowicza i Moysy w sprawie utworzenia w Śniatynie biura regulacyi Czeromeszu (L. s. 1102) odstąpić komisji wodnej, 2) petycyę L. s. 850 i 1235 odstąpić komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Brykczyńskiego, głosując oddzielnie nad każdą częścią tego wniosku.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego sprawozdania komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia państwowych inspektorów piwnic winnych.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielienia gmin i obszarów dworskich Postołówka i Rakówką z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kopyczyńcach, o wcielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Husiatynie.

Sprawozdawca p. Pilat wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Okulicy ze związku gminy Bratucice i utworzenia z tej osady samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Nowy Tyczyn ze związku gminy Zazdrość, powiatu trembowelskiego i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Weisera o zasiłek dla gmin powiatu zloczowskiego dotkniętych klęskami elementarnymi.

Przemawia p. Weiser uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Ptaka i tow. o zniesienie myt krajowych.

Przemawia p. Ptak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie z lata 1906/7 i 1907/8.

Sprawozdawca p. Vivien, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole i folwarku w Czernichowie.

II. Sejm w miejsce dotychczasowego ustanawia następujący etat osób i płac dla grona nauczycieli i dla prefektów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie:

a) Dyrektor z płacą 4.8000 koron, dodatkiem aktywalnym 640 koron i mieszkaniem, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 500 koron rocznie.

b) Kapelan i ośmiu nauczycieli z płacą po 3.200 kor., dodatkiem aktywalnym 520 kor. i mieszkaniem, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 500 koron rocznie.

c) Trzech prefektów internatu z płacą po 2.400 koron i mieszkaniem, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 200 koron rocznie.

III. Wzywa się Wydział krajowy, by wziął pod rozwagę możliwość utworzenia liczniejszych miejsc funduszowych w Zakładzie Czernichowskim.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski I.—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Wybór uzupełniający jednego członka komisji szkolnej.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Edwarda Mycielskiego, Kurowca i Bisa, oraz wzywa posłów do oddania kartek.

Posłowie oddają kartki.

Po chwili Marszałek wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium, a Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie Banku krajowego i o wniosku p. Stefczyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich.

Sprawozdawca p. Hupka, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1907.

II. Sejm udziela Dyrekcji Banku krajowego absolutorium z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia roku 1907.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego postarał się jak najrychlej o taką zmianę przepisów i urządzeń Banku krajowego, któraby ułatwiła właścicielom gospodarstw rolnych korzystanie z długoterminowego kredytu hipotecznego, w szczególności przy użyciu też stosownego pośrednictwa spółek oszczędności i pożyczek.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Stapiński i stawia następujące wnioski:

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego wydał niezwłocznie zarządzenia w celu ułatwienia działającym w myśl uchwał Sejmu instytucjom pośrednictwa parcelacyjnego korzystanie z kredytu w Banku krajowym.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czy na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie byłaby wskazaną rewizya rezolucyi z 7. listopada 1905 w sprawie kredytu parcelacyjnego pod względem przepisanych formalności i ewentualne wnioski w tej sprawie przedłożył Sejmowi jeszcze w tej sesji.

Marszałek odczytuje wnioski p. Stapińskiego.

Izba popiera te wnioski.

Przemawia p. Moysa.

Przemawia p. Merunowicz i stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego obmyślił taką zmianę przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych w listach zastawnych Banku krajowego, któraby umożliwiła udzielanie takich pożyczek w zdrojowiskach i miejscach klimatycznych nawet na domy drewniane, jeżeli są kryte ogniotrwałym materiałem i ubezpieczane od szkód pożarowych.

Marszałek odczytuje wniosek p. Merunowicza, któryto wniosek Izba popiera.

Przemawia p. Władysław Kraiński.

Przemawia p. Leo i stawia następujący wniosek:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego zbadał sprawę wprowadzenia ułatwień w korzystaniu z bezpośredniego kredytu w Banku krajowym sferom rękodzielniczym i handlowym, tudzież spółkom budowlanym, mającym na celu budowę domów mieszkalnych w miastach i miasteczkach, gdzie panuje drożyzna mieszkaniowa, oraz przedstawił w powyższej sprawie Sejmowi sprawozdanie z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesji.

Marszałek odczytuje wniosek p. Lea, któryto wniosek Izba popiera.

Przemawia p. Stefczyk i stawia poprawkę, aby we wniosku III. komisji po słowie „właścicielom“ dodać słowo: „mniejszych“.

Przemawia p. Górski.

Przemawia p. Milewski.

Marszałek oznajmia, że z powodu spóźnionej pory ma zamiar zamknąć posiedzenie i wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze pp. Urbański i Skwarko odczytują zgłoszone wnioski interpelacyjne, które opiewają:

W n i o s e k

posła Jedynaka i towarzyszy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby dla ułatwienia swoich spraw w gminie ustanowił swój organ urzędowy, płatny ze skarbu państwa, albo wynagradzał gminę za sprawowanie poruczonego zakresu działania.

Wnioskodawca:
Jedynak w. r.

Krężel, Stapiński, Stefczyk, Kędzior, Bojko, Skołyszewski, Bis, Jampolski, Cieluch, Ptak, Witos, Bernadzikowski, Styła, Wasung.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie odbudowania mostu w powiecie Nisko na drodze rządowej Nisko-Zarzecze na rzece San.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przystąpił do odbudowania spalonego mostu w roku 1907 na rzece San, na drodze Nisko-Zarzecze,

Wnioskodawca:
Bis w. r.

Bernadzikowski, Skołyszewski, Kędzior, Styła, Stefczyk, Stapiński, Witos, Krężel, Cipsier, Cieluch, Wasung, Ptak, Jampolski, Bojko, Jedynak, Myjak.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Ustanowiony uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 16. listopada 1905 krajowy fun-

dusz pożyczkowy w kwocie 1,500.000 kor. na zwrotne w 10 latach pożyczki dla Reprezentacji powiatowych na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym jest stanowczo za niski, aby wszystkie powiaty wedle potrzeby mogły z niego korzystać. Należy fundusz ten podnieść do kwoty 5 milionów koron, a nadto rozszerzyć jego przeznaczenie w kierunku udzielania pożyczek na budowy włościańskie z materiału ogniotrwałego i umożliwić nie tylko powiatom, ale i pojedynczym osobom korzystanie z tych pożyczek bez pośrednictwa Reprezentacji powiatowych.

Niżej podpisani wnoszą przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Fundusz pożyczkowy w kwocie 1,500.000 kor. na zwrotne w 10 latach pożyczki dla Reprezentacji powiatowych na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym podwyższa się do kwoty 5,000.000 koron z tem, że z funduszu tego mają być udzielane pożyczki bezprocentowe w 10 latach zwrotne Reprezentacyom powiatowym, gminom i pojedynczym osobom nie tylko na krycie dachów materiałem ogniotrwałym, ale też i na budowę z materiału ogniotrwałego.

Wnioskodawca:
Skarbek w. r.

Adam, Ciuchciński, Doliński, Głębiński, Kleski, Bednarski, Tertil, Wrześniowski, Marszałkiewicz, Schätzel, Brunicki Adolf, Jahl, Jabłoński, Merunowicz.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby niezwłocznie przystąpił do założenia w Jarosławiu szkoły technicznej dla mechaniki i elektrotechniki według typu w Niemczech pod nazwą „technikum“ wprowadzonego.

Wnioskodawca:
Jahl w. r.

Loewenstein, Kolischer, Doliński, Jampolski, Leo, Sala, Halban, Jabłoński, St. Mycielski, Sare, Fedorowicz, Tertil, Czartoryski, Sapięha, Czajkowski, Skarbek, Maiss, Bednarski, Merunowicz, Battaglia, Adam, Ciuchciński, Głabiński, Schätzel, Kleski.

W n i o s e k.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w jak najkrótszym czasie przystąpił do regulacji potoków Rydelówki, Czarnego i Kolomyjki od ujścia do Prutu w górę aż powyżej terytorium miasta Kołomyi.

Wnioskodawca:
Kleski w. r.

Adam, Leo, Głabiński, Doliński, Maiss, Moysa, Krzysztofowicz, Rayski, Tertil, Schätzel, Merunowicz, Bandrowski, Skarbek, Sare, Federowicz, Jahl, Bednarski.

W n i o s e k

w sprawie utworzenia starostwa w Monasterzyskach.

Wobec uznanej powszechnie potrzeby kreowania nowych starostw w kraju, tudzież ze względu na szczególne warunki powiatu buczackiego wnoszą niżej podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w jak najbliższej przyszłości przystąpił do wyłączenia powiatu sądowego monasterzyskiego z okręgu starostwa w Buczaczu i do utworzenia c. k. starostwa powiatowego w Monasterzyskach.

Wnioskodawca:
Stanisław Henryk Badeni w. r.

Zamojski, Horodyski, Doliński, Cielecki, Schätzel, Wodziecki, Jaworski, Lewicki, Niezabitowski, Paygert, Vivien, Schnell, Bojko, Hanzakowski:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał zarówno pod względem technicznym jako też pod względem rentowności i użyteczności kwestyę wybudowania linii kolejowej łączącej miasto Dąbrowę (linia Tarnów-Szczucin) na Radomyśl wielki, Mielec, Kolbuszową, Sokołów z Leżajskiem lub Rudnikami (linia Rozwadów-Przeworsk).

Wnioskodawcy:
Sękowski, Górski w. r.

Wodziecki, Jędrzejowicz, Gorayski, Milewski, Kędzior, Hupka, Bojko, A. Lubomirski, Jaworski, Fierich, K. Badeni, Starzyński, Laskowski, St. H. Badeni, Męciński, Dzeduszycki, Tarnowski, Piniński.

W n i o s e k

posłów Skołyszewskiego, Ptaka i towarzyszy w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim.

Wysoki Sejmie!

Wskutek przeprowadzenia regulacji Wisły złączonej z przeniesieniem koryta rzeki grunta niektórych gmin powiatu wielickiego znalazły się po lewym przegu Wisły i na odwrót grunta powiatu krakowskiego po prawym brzegu rzeki Wisły. Grunta te, do których dostęp był w wielu wypadkach niemożliwym, posprzedawali, jak n. p. w gminie Grabie, właściciele włościom bezpośrednio sąsiadującym, po tej samej stronie rzeki mieszkającym. Wobec tego stan posiadania jest prawie wszędzie taki, że grunt należący n. p. do powiatu krakowskiego posiadają włościanie w pow. wielickim i na odwrót. Połączone to jest z wieloma niewygodami dla właścicieli gruntów przez to, że muszą opłacać podatki równocześnie w dwóch urzędach podatkowych itp.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie badań w celu uregulowania granic między powiatami wielickim i krakowskim ;

o przeprowadzonych badaniach złoży Wydział krajowy sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej.

Wnioskodawca.

Skołyszewski w. r.

Ptak, Bernadzikowki, Styła, Jedynek, Stapiński, Wasung, Stefczyk, Myjak, Kędzior, Witos, Długosz, Żardecki, Cipser, Krężel.

W n i o s e k

posła Skołyszewskiego i towarzyszy w sprawie uregulowania emigracyi zarobkowej i osadniczej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. W celu przeprowadzenia badań, oraz na cele ściśle ze sprawą emigracyi polskiej i ruskiej związane wstawia się w budżet krajowy począwszy od r. 1909 kwotę 50.000 K.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby w budżet państwowy na te same cele odpowiednie, jednakże nie mniejsze kwoty jak 50.000 K. rocznie wstawiał.

Wnioskodawca :

Skołyszewski w. r.

Stapiński, Żardecki, Wasung, Bernadzikowski, Jedynek, Bojko, Styła, Długosz, Bis, Myjak, Witos, Krężel, Cipser, Kędzior, Jampolski, Cieluch, Ptak, Stefczyk.

W n i o s e k

Zważywszy, że wszyscy funkcyonaryusze państwowi i autonomiczni mają możność otrzymania zaliczki na płacę; zważywszy, że od tego dobrodziejstwa wykluczeni są jedynie nauczyciele ludowi; zważywszy, że nauczyciel ludowy przy szczupłych, nawet w normalnych warunkach na utrzymanie rodziny niewystarczających poborach, w razie choroby lub nieszczęśli-

wego wypadku w rodzinie, nie mogąc się poratować zaliczką na płacę, popada często w lichwę —

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Do budżetu wstawia się począwszy od roku 1906 kwotę 20.000 koron na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki w kwocie 400.000 koron, która to kwota posłuży na utworzenie w każdym okręgu szkolnym funduszu zaliczkowego na udzielanie zaliczek nauczycielom.

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, by na najbliższej sesji przedłożyła propozycyę rozdziału kwoty 400.000 kor., pomiędzy poszczególne okręgi szkolne, projekt regulaminu administrowania funduszami okręgowymi zaliczkowymi i udzielania zaliczek. Zarząd funduszem zaliczkowym winien być przy ścisłej kontroli Rady szkolnej okręgowej oddany nauczycielstwu, do czego nadają się istniejące w okręgach, a z wyboru pochodzące Wydziały konferencyjne.

Wnioskodawca :

Jan Wasung w. r.

Bernadzikowski, Cipser, Cieluch, Stapiński, Bandrowski, Długosz, Zamoyski, Jampolski, Jedynek, Ptak, Żardecki, Lewakowski, Adam, Bis, Krężel.

W n i o s e k

posła Myjaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacyi potoku „Czarna woda“ w powiecie Nowy Sącz.

Zważywszy, że potok Czarna woda przy bardzo małych nawet spadach atmosferycznych zatapia miasteczko Łącko i gminę Łączki, narażając mieszkańców na ogromne straty materialne i zagrażając ich życiu;

zważywszy, że wskutek ustawicznych wylewów tego potoku wszystkie studnie w Łącku zostały doszczętnie zamulone, a mieszkańcy pozbawieni zdrowej wody i mieszkając w przesiąkniętych wilgocią do-

mach, zapadają masowo na rozmaite choroby epidemiczne —

zważywszy następnie, że jak to obliczył okręgowy lekarz Chwalibóg, tylko wskutek tak anormalnych warunków Łącko wykazuje w stosunku do okolicznych gmin procentowo 5 razy większą ilość dzieci fizycznie zupełnie niedołążnych, stających się ciężarem dla gminy —

podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej przeprowadził regulację potoku Czarna woda.

Wnioskodawca :
Myjak w. r.

Kędzior, Stefczyk, Bernadzikowski, Cieluch, Bis, Krężel, Ptak, Jedynek, Bojko, Cipser, Witos, Styła, Jampolski, Lewakowski, Stapiński, Wasung.

I n t e r p e l a c y a

posła Jedyneka i towarzyszy do c. k. Rządu.

W gminie Krzywe powiatu ropezyckiego w roku 1907 wskutek śniegów oziminy zostały zniszczone w $\frac{3}{4}$ części przez wylęgnięcie śniegów. — Oprócz śniegów w dniu 16. maja 1907 spadł silny grad i większą połowę gminy zniszczył prawie doszczętnie, zboża ozime i jare. — Wskutek tej klęski mieszkańcy gminy Krzywe szkody swe zgłosili w urzędzie gminnym i spis tych elementarnych szkód przez wylęgnięcie śniegów i gradobicie został spis przedłożony c. k. Starostwu powiatowemu w Ropezycach w celu odписania ulg podatkowych, lecz ulg tych ani też w r. 1907 i obecnym przy płaceniu podatków nie uzyskali, mimo szkód. Komisja c. k. Starostwa likwidację tej szkody przeprowadziła i uznała $\frac{3}{4}$ szkody plonu za zniszczone, jednak odписania podatków nie uwzględniła.

Podobny wypadek był również w gminie Cierpisz pow. ropezyckiego, szkody wskutek wyleżenia śniegów komisja orze-

kła w roku 1907 i przyjęła $\frac{3}{4}$ szkody w oziminach, jednak w płaceniu podatków 10 gospodarzom szkód tych nie odписano, a to następującym :

Jan Zygmunt, Józef Bialek, Antoni Dzik, Jan Tyrpin, Franciszek Wawrzynek, Stanisław Zygmunt, Jan Dyrdało, Jan Zygmunt, Walenty Tyrpin, i Fabian Barmacko.

To przedstawivszy, zapytujemy c. k. Rząd, czy wiadomem mu jest to postępowanie władz podatkowych?

Co zamierza uczynić, aby ochronić ludność od podobnego postępowania na przyszłość?

Czy zechce przyjść z pomocą pokrzywdzonym wskutek klęski elementarnej śniegowej w roku 1907?

Interpelant:
Jedynek.

Jampolski, Wasung, Bojko, Stapiński, Bernadzikowski, Stefczyk, Kędzior, Cieluch, Krężel, Bis, Ptak, Witos, Skołyśzewski, Styła.

I n t e r p e l a c y a

posła Witosę i towarzyszy do c. k. Rządu o zamykanie wszelkich wyszynków w dniu wyboru.

Używanie trunków alkoholycznych obok niezliczonej liczby innych nieszczęść, które sprowadza na społeczeństwo, bywa powodem nieporozumień przy wyborach, zwłaszcza przy wyborach Rad gminnych. — Pięniactwo, które tak bujnie kwitnie na niwie wyborów Rad gminnych, ma źródło prawie bez wyjątku w karczmie, w szynku.

Przed wyborami podnieca karczma zamięszanie wyborczą, a po wyborach w karczmie rodzą się pomysły protestów, które powodują szkodliwy chaos i zastój w gospodarce gminnej.

Władza polityczna jest nie tylko uprawnioną, ale i obowiązana hamować rozwój zła, a to przez nakaz zamykania wszelkich szynkowni alkoholu w dniu wyborcze. Nie-

stety, dotychczas władza nie zwykła używać tego środka zaradczego.

Zapytujemy więc c. k. Rząd, czy zechce na przyszłość rozporządzić stanowczo i bez dopuszczenia wyjątków, aby w dnie wyborcze, także przy wyborach do Rady gminnej, wyszynk trunków alkoholicznych był zupełnie wzbroniony, a szynkownie aby były zamknięte?

Lwów, dnia 10. stycznia 1908.

Interpelant:
Witos w. r.

Jampolski, Wasung, Bernadzikowski, Sta-
Piński, Bis, Jedynek, Krężel, Styła, Cieluch,
ptak, Skołyżewski, Stefczyk, Kędzior,
Myjak.

W n i o s e k

posła Wińczuka i tow. w sprawie zmia-
ny §. 20. punkt 8. ustawy budowlanej.

Wysoki Sejmie:

Zwzaywszy, że terażniejsza ustawa budowlana jest dla gmin wiejskich niemożliwą do wykonania i przynosi ludności wiejskiej przeszkodę w budowaniu, a to z powodu, że w Galicyi włościąnskie grunta ciągną się długim sznurem, ale są bardzo wąskie, tak że ogrody pod zabudowanie we wsi są również bardzo wąskie, że inny ogród mieści w sobie ledwo 10 metrów szerokości, a gospodarz chcąc budynek pobudować, to musi 5 metrów z jednej strony a 5 metrów z drugiej strony od sąsiedniej między odstąpić, to w takim razie dla gospodarza pod budowę nie zostaje, a w §. 20. ust. budowlanej punkt 8. zakazuje stodołę, szopę na skład zboża, siana i paszy budować a nieogniotrwałym materiałem pokrywać w oddaleniu co najmniej na 200 metrów od zabudowania, czego żaden gospodarz na wsi tak szerokiego miejsca budowlanego nie posiada, a po drugie, że ta stodoła tak oddalona byłaby tylko pożytkiem dla złodzieja, bo na 200 metrów od domu daleko, to w noey ani

sam gospodarz ani czeladź tam popatrzeć i przypilnować nie jest w stanie, a nawet pies domowy tak daleko nie dopilnuje, a zamek dla złodzieja jest niczem, bo potrafi go bez klucza otworzyć, a teraz już po wsiach nikt stodoły nie buduje, bo nie ma tak szerokiego i długiego placu, bo wiejskie ogrody zaledwie wynoszą 50 do 60 metrów długości, a 10 do 20 metrów szerokości.

Z tych powodów koniecznie trzeba ustawę budowlaną zmienić, a najwięcej §. 20. punkt 8. o zabudowaniu stodoł na skład zboża, siana i paszy.

Z tego powopu podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt zmiany ustawy budowlanej na wskazanych podstawach w interesie gmin wiejskich.

Wnioskodawca:
Wińczuk w. r.

Lewicki, Makuch, Kurowiec, T. Staruch,
A. Staruch, Dudykiewicz, Krysowaty, My-
roniuk Zajaczk, Oleśnicki, Senyk, Sodomora,
Dumka, Kołpaczkiewicz, Sandulak, Han-
czakowski, Tracz.

W n i o s e k

posła Kołpaczkiewicza i towarzyszy w spra-
wie regulacyi rzeki Raty w powiecie ra-
wskim i żółkiewskim o skrócenie terminu re-
gulacyi rzeki Raty w 25 lat na 10 lat.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o skrócenie ter-
minu regulacyi rzeki Raty z 20 lat na 10
lat.

Wnioskodawca:
Kołpaczkiewicz w. r.

Dudykiewicz, Hanczakowski, Senyk, Ole-
śnicki, Lewicki, Kurowiec, Dumka, T. Sta-
ruch, A. Staruch, Tracz, Kiweluk, Krysow-
waty, Makuch, Sandulak, Sodomora.

W n i o s e k

w sprawie budowy mostu na rzece Dniestr w miejscowości Dolhe powiat Tłumacz między miasteczkiem Maryampol a Uście zielone.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że rzeka Dniestr stanowi wielką przeszkodę w komunikacji ludności, żyjącej na obydwu brzegach tej rzeki, tak samo jest pewnem, że ilość mostów na rzece Dniestr jest znikająco małą i nie stoi w żadnej proporcji do potrzeb ludności.

I tak np. na przestrzeni od Halicza aż do Niżniqwa — na długość Dniestru przeszło 50 km. — nicma żadnego mostu, a że potrzeba przeprawy przez Dniestr na tej przestrzeni jest wielka, dowodzą promy, jakie są aż w liczbie 4 na tej przestrzeni.

Nie potrzeba udowadniać, że przewóz promem jest bardzo lichym i drogim i niebezpiecznym surogatem nowoczesnej komunikacji.

1) Lichym dlatego, że przy każdym wyższym stanie wody, jaki następuje po każdej trzydniowej slocie, staje się przeprawa promem wprost niemożliwą;

2) drogim dlatego, że każdy jednorazowy przewóz promem 1 fury kosztuje 30 groszy, a 1 osoby 5 gr.;

3) niebezpiecznym dlatego, bo przy przewozie promem zdarzają się bardzo często wypadki, kończące się nieraz śmiercią więcej ludzi.

4) Nadto prom może kursować tylko w porze, kiedy rzeka jest niezamarzła. A kiedy tylko Dniestr pokryje lód, następuje przerwa w komunikacji, która trwa tak długo, póki lód nie stężeje, aby utrzymał furę z końmi i ładunkiem. Taka sama przerwa następuje z wiosną, kiedy lód poczynnie się topić i osłabnie tak, że przejeżdżanie po nim jest niebezpieczne.

Ze względu na to jest konieczna budowa jak największej ilości mostów na

Dniestrze. Ale nadewszystko naglącą potrzebą jest budowa mostu na Dniestrze w miejscowości Dolhe.

Dolhe leży między dwoma miasteczkami: Uście zielone i Maryampol przy gościńcu wiodącym z Uścia zielonego do Stanisławowa, ale właśnie w miejscowości Dolhe przecina go Dniestr.

Ten gościńiec tworzy bezsprzecznie handlową arterję między Stanisławowem a miasteczkami targowemi Maryampol, Uście zielone, Horożanka.

Miasteczka te pobierają wszystkie towary na swoje targi od grosistów w Stanisławowie.

Z drugiej strony wszystkie surowe produkty, zakupione na targach w trzech wymienionych miasteczkach, transportuje się do Stanisławowa. Dla braku połączenia kolejowego transport odbywa się furami gościńcem Dolhe-Stanisławów.

W miasteczku Jezupol, leżącym na południowej stronie Dniestru, odbywają się 4 wielkie doroczne jarmarki na rogacie bydło i klenie.

Na te jarmarki spędzają bydło i konie z powiatów: buezackiego, podhajeckiego i z północnej części stanisławowskiego właśnie wymienionym gościńcem na Dolhe.

Dolhe przeto jest miejscem przewozem, którędy bezustannie transportuje się fabrykaty ze Stanisławowa na północ a surowe produkty z północy do Stanisławowa.

Z wyż przedstawionego wynika, jak koniecznem jest pobudowanie w tej miejscowości mostu na Dniestrze. aby ożywną komunikacyę uczynić tańszą, lepszą, bezpieczniejszą i trwalszą.

Skutkiem niedostatku mostu ludność terytoryalna, zaspokajając swoje potrzeby w miasteczkach Uście zielone, Maryampol, Horożanka, musi ponosić wielkie straty skutkiem drożyzny spowodowanej drogą i wadliwą komunikacyą.

A nadto zbyt często trafia się, że w tych miasteczkach trudno całymi tygodniami dostać koniecznych przedmiotów do codziennego użytku jak sól, cukier, nafta — właśnie dlatego, że skutkiem przerw w komunikacji nie można tych towarów sprowadzić ze Stanisławowa.

Miejscowość Dołhe nadaje się najlepiej na pobudowanie mostu przez Dniestr, bo :

1) leży na środku między dwoma miasteczkami Uście zielone a Maryampol a tem samem i Horożanka, bo droga do tego miasteczka prowadzi przez Uście zielone;

2) z obu stron, tak południowej od Stanisławowa jak i północnej od Uścia zielonego i Maryampola aż po brzegi Dniestru jest doprowadzony gościniec.

3) Wreszcie wieś Dołhe, położona na obu brzegach Dniestru, otóż most ułatwi komunikację w samej wsi.

Podpisani stawiają przeto wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby już tej jesieni przystąpił do pobudowania mostu na Dniestrze w miejscowości Dołhe pow. Tłumacz.

Wnioskodawca :
Makuch w. r.

Kurowiec, T. Staruch, Lewicki, A. Staruch, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Oleśnicki, Dudykiewicz, Kryso-
waty, Korol, Skwarko.

W n i o s e k

pośla dra Kurowca i tow. w sprawie za-
prowadzenia instytncyi lekarry szkolnych
w c. k. szkołach średnich.

Ponieważ dorastająca młodzież szkolna szkół średnich zebrana w centrach powiatowych i w większych centrach kraju we wieku 10—20 lat życia t. j. we wieku intensywne go rozwoju fizycznego i intelektualnego wystawioną jest na wszelkie za-

każne choroby — a dalej na choroby, które bez ścisłego dozoru higienicznego mogą wpływać szkodliwie na rozwój fizyczny młodzieży — przez co może na całe swoje przyszłe życie szkodzić a rozwój tak fizyczny jak i umysłowy młodego dorastającego pokolenia może na tem silnie ucierpieć —

podpisani wnoszą :

Wzywa się c. k. Rząd, aby z najbliższym rokiem szkolnym wprowadził w życie instytucję lekarzy szkolnych w szkołach średnich.

Wnioskodawca :
Kurowiec w. r.

Kołpaczkiewicz, Hanczakowski, T. Staruch, Lewicki, Oleśnicki, Tracz, Krynicki, Makuch, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Szwed, Skwarko, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

pośla Tracza i tow. w sprawie przyznania wydatnej zapomogi powiatowi kosowskiemu na naprawę dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

Zważywszy, że powiat kosowski jest bardzo ubogi, a według wykazów Wydziału Rady powiatowej w Kosowie szkody na drogach z powodu klęsk elementarnych w tym powiecie dochodzą do połowy miliona koron, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Przyznaje się powiatowi kosowskiemu z funduszków krajowych na naprawę dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy zapomogę w sumie 300.000 koron,

Wnioskodawca :
Tracz w. r.

Kołpaczkiewicz, Hanczakowski, Kurowiec, Senyk, Dudykiewicz, Korol, Kryso-
waty, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Lewicki, T. Staruch.

Wydział Rady powiatowej w Kosowie.

WYKAZ

szkód wyrządzonych na drogach gminnych II. klasy przez tegoroczną powódź.

L. porz.	N a z w a g m i n	Ocenięcie szkody	Uwaga
		Koron	
1	Babin	1.000	
2	Brustury	2.270	
3	Chomeczyn	800	
4	Czerhanówka	400	
5	Hołowy	400	
6	Jaworów	5.160	
7	Jablonica	200	
8	Kuty stare	4.388	
9	Kuty miasto	1.100	
10	Kosów miasto	11.000	
11	Kobaki	590	
12	Mykietyńce	800	
13	Pistyń miasteczko	3.000	
14	Prokurawa	930	
15	Polanki	300	
16	Perechrestne	400	
17	Riczka	500	
18	Rybno	600	
19	Roztoki	500	
20	Rożen wielki	900	
21	Rożen mały	1.140	
22	Dołhopole	350	
23	Fereskula	300	
24	Hryniawa	9.000	
25	Smolna	6.400	
26	Sokolówka	2.200	
27	Szeszory	5.000	
28	Stebne	300	
29	Słobódka	150	
30	Tudiów	1.050	
31	Wierzbowiec	2.600	
32	Żabie (z przysiółkami)	31 800	
	<u>Razem</u>	<u>94.928</u>	

Słownie: Dziewięćdziesiąt cztery tysięcy dziewięćset dwadzieścia ośm koron.

Ogólne zestawienie

szkód poczynionych przez tegoroczne powódzie na drogach powiatowych i gminnych I. klasy w powiecie kosowskiem.

I. Szkody wyrządzone na drodze powiatowej Kutry-Hryniawa wnoszą kwotę	149.546 K 90 gr.
II. Szkody na drodze gm. I. kl. Jasienów górny-Uścieryki wnoszą kwotę	31.089 „ — „
III. Szkody na drodze gm. I. kl. Kutry-Wyżnica wnoszą kwotę	2.450 „ 80 „
IV. Szkody na drodze gm. I. kl. Kutry-Popielniki wnoszą kwotę	591 „ 90 „
V. Szkody na drodze gm. I. kl. Smolna-Kobaki wnoszą kwotę	1.967 „ 50 „
VI. Szkody na drodze gm. I. kl. Kosów-Rożnów wnoszą kwotę	1.184 „ 50 „
VII. Szkody na drodze gm. I. kl. Kosów-Moskalówka wnoszą kwotę	1.335 „ — „
VIII. Szkody na drodze pow. Jaworów-Żabie, wnoszą kwotę	26.126 „ 80 „
IX. Szkody wyrządzone na drodze gminnej I. kl. Pistyń-Mykietyńce wnoszą kwotę	890 „ — „
X. Szkody wyrządzone na drodze gm. I. kl. Żabie-Ilecia-Jawornik wnoszą kwotę	9.950 „ — „
XI. dtto na drodze gminnej I kl. Pistyń-Prokurawa	10.000 „ — „
XII. dtto na drodze gminnej I. kl. Żabie-Ilecia-Worocheła	2.100 „ — „
Razem	237.232 K 40 gr.

Słownie: Dwieście trzydzieści siedm tysięcy dwieście trzydzieści dwie koron.

Kosów, dnia 28. września 1908.

Z kancelarii Wydziału powiatowego.

I n t e r p e l a c y a

posła Krysowatego i tow. do c. k. komisarza rządowego w sprawie przeciwstawo-
wego zachowania się respicyenta straży
skarbowej Juliana Kilarzkiego.

Julian Kilarzki c. k. respicyent straży
skarbowej w powiecie zbarazkim, naduży-
wa swej władzy w tym celu, ażeby trafika-
ntów odstraszyć od sprzedawania w tra-
fikach bibulek cygaretowych z ruskimi
napisami. Mianowicie dnia 16 września
b. r. żalił się trafikant w Sieniawie Benja-
min Segal przed trafikantem bibulek w Zba-

rażu Eug. Bilińskim, że tenże respicyent
wprost zakazał mu oraz drugim trafikantom
sprzedawać ruskie futki, oświadczając
że w trafikach wolno sprzedawać tylko
polskie.

Trafikantce Blauszternowej w Sieniawie
zagroził tenże respicyent odebraniem
trafikki, jeśli poważy się trzymać ruskie
bibulki.

Ponieważ takie postępowanie wymie-
nionego wyżej funkcyonaryusza skarbowego
jest wprost samowolą i sprzeciwia się
przepisom ustawy, podpisani zapytują c.
k. Komisarza rządowego:

1) Czy gotów jest c. k. Rząd wdrożyć dochodzenie przeciw respicyentowi Julianowi Kilarowskiemu i pociągnąć go do surowej odpowiedzialności za nadużycie jego urzędu?

2) Jakie środki zamierza przedsięwziąć c. k. Rząd, aby na przyszłość zapobiedz podobnej samowoli podrzędnych organów rządowych.

Interpelant
Krysowaty w. r.

Tracz, Dudykiewicz, Hanczakowski, Kołpaczkiwicz, Senyk, Kurowiec, Dr. K. Lewicki, Sandulak, Kiweluk, Sewarko, Dumka, Winniczuk, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnego wystąpienia żandarma Strauchera na publicznym wiecu w Bohorodczanach dnia 20. września 1908 r.

Dnia 20. września 1908 r. zdawał sprawozdanie poseł do Rady państwa dr. Leon Baczyński w Bohorodczanach przed kilkoma tysiącami zgromadzonego ludu, i kiedy wspominał o strasznym mordzie chłopów w Czernichowie pow. tarnopolskiego, to żandarm Straucher pozwolił sobie na ironiczny wykrzyk, ubliżający całemu zgromadzeniu a mianowicie że żandarm ma na to gwer, aby pchał w chłopów i strzelał, a kiedy mu obecni ludzie robili uwagę, że żandarmowi nie wolno tak brutalnie zachowywać się na wiecu, odpowiedział, że on jeszcze za to dostanie pochwałę.

Ponieważ tego rodzaju zachowanie żandarma Streichera jest w najwyższym stopniu bezprawne i bardzo łatwo mogło wobec takiego tłumu ludzi wywołać nowy przelew krwi, przeto podpisani zapytują:

czy c. k. Rząd skłonny jest wspomnianego żandarma Strauchera pociągnąć do surowej odpowiedzialności i co zamierza

zarządzić aby podobne nadużycia na przyszłość nie zdarzały się.

Interpelant
Tymoteusz Staruch w. r.

Lewicki, Kiweluk, Sodomora, Dumka, A. Staruch, Sandulak, Makuch, Kurowiec, Winniczuk, Dudykiewicz, Senyk, Krysowaty, Tracz, Kołpaczkiwicz, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

ks. Kornela Senyka i tow. do c. k. Rządu w sprawie przeprowadzenia rozprawy konkurencyjnej we wsi Toporowcach powiat Horodenka.

Jeszcze dnia 25. kwietnia 1906 roku odbyła się konkurencyjna rozprawa na pokrycie plebanii we wsi Toporowcach pow. Horodenka c. k. komisarz Starostwa Biliakowicz, zabrawszy odnośne akta obiecał wobec tego, że wszystko jest w porządku zakończyć sprawę w kilku dniach, tymczasem po dziś dzień niema orzeczenia konkurencyjnego.

Członkowie parafialnego komitetu byli w c. k. Starostwie w Horodence osobiście kilkanaście razy, również Najprzew. konsystorz biskupi w Stanisławowie odnosił się w tej sprawie do c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie pismem z dnia 6. lutego 1908 l. 375 — ale bezskutecznie.

Budynek parafialny byłby się zawalił gdyby komitet parafialny — wierząc, że orzeczenie nastąpi rychło — jak to obiecał komisarz przeprowadzający rozprawę — nie był za pożyczone pieniądze i to na wysoki procent — pokrył dom parafialny.

I któż zwróci pieniądze wydane na procent za czas prawie półtrzecia roku?

Wobec tego zapytują podpisani:

Co zamierza zarządzić c. k. Rząd, aby sprawa wydania konkurencyjnego orzeczenia we wsi Toporowcach pow. Horodenka została wydana jak najrychlej i aby

tego rodzaju sprawy na przyszłość nie powtarzały się.

Interpelant
Kornel Senyk w. r.

Dudykiewicz, Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, Lewicki, Hanczakowski, Kołpaczkiwicz, Tracz, Kryśowaty, Krynicki, Sandulak, Dumka, Kiweluk, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Kornela Senyka i tow. do Wydziału krajowego w sprawie niedbałego prowadzenia budowy mostów przez Wydział powiatowy w Horodence we wsi Toporowce.

Od szeregu lat upominają się mieszkańcy wsi Toporowce w pow. horodeńskim we Wydziale powiatowym i c. k. Starostwie o naprawę drogi i pobudowanie mostów w ich gminie, ale dotąd bezskutecznie.

Urząd gminny pisał wielokrotnie w tej sprawie do Wydziału powiatowego, a z tych pism szczególnie wymieniamy z dnia 30. maja 1907 do L. 224, z 5. lipca 1907 L. 282. z dnia 25. lipca 1908 L. 295. Również gr. kat. Urząd parafialny w Toporowcach pisał w tej sprawie dnia 22. listopada 1907 L. 234 do Wydziału powiatowego, a dnia 22. listopada 1907 L. 235 do c. k. Starostwa, przedstawiając tę sprawę ze względów sanitarnych.

Wieś Toporowce ciągnie się pod górę, z której deszczowa woda ścieka do wsi i tworzy przy drodze formalne bagna, a że we wsi na drodze niema ani jednego przepustu, a potrzeba ich aż 7, bo tyle było mostów, ale są już zarzucone ziemią, ponieważ nowych mostów nie wybudowano, a dla przejazdu trzeba je było koniecznie zarzucać ziemią więc we wsi potworzyły się formalnie gujące bagna Studnie, leżące przy drodze, a sąsiadujące z temi bagnami, stały się formalnie rozsadnikami zaraz, tak, że przed dwoma laty prawie cała wieś chorowała na tyfus, a co stanie się, kiedy zawita do nas tak szerząca się w sąsiedniej Rosji cholera?

Wreszcie dodajemy, że w Toporowcach jest jeszcze jeden większy most koło młyna. Przed 8 latami zawałił się ten most, a Wydział powiatowy przywiózł wprawdzie 8 słupów dębowych i brusy na nowy most, ale mostu nie postawił.

Gmina, nie mając przejazdu i nie mogąc się doczekać, aby Wydział powiatowy wybudował most, przerzuciła te słupy przez młynówkę, przykryła brusami i taki prowizoryczny most stoi już 7 lat, — a reszta materiału gnije koło młyna. Przed 5 laty był na miejscu inżynier Wydziału krajowego — i mimo to dotąd nie postawiono mostu!

Corocznie ściągają Wydział powiatowy z gminy Toporowce nieodrobiony szarwark — około 300 koron — a na gminne potrzeby nie dał ani grosza!

Wobec tego zapytują podpisani:

Co zamysła przedsięwziąć Wydział krajowy, aby Wydział powiatowy w Horodence usunął bezzwłocznie nieporządki i niedbalstwa z jego winy wynikłe na drodze we wsi Toporowcach?

Interpelant:
Kornel Senyk.

Dudykiewicz, Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, Hanczakowski, Kołpaczkiwicz, Krynicki, Lewicki, Tracz, Kryśowaty, Sandulak, Dumka, Kiweluk, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie budowy drogi z Uścia zielonego do Niskolysz w pow. Buczaczu.

Roku 1906 nawiedziła straszna powódź Dniestru miejscowości: Uście zielone i Łukę. Aby przyjść z pomocą poszkodowanej ludności, wyznaczył c. k. Rząd zapomogę, która miała być w ten sposób użyta, że miano dostarczyć dotkniętym klęską właścicielom zarobku przy jakiej publicznej korzystnej robocie. C. k. Starostwo w Buczaczu odstąpiło te pieniądze zapomogowe Wydziałowi powiatowemu w Buczaczu, a ten przeznaczył je na budowę gościńca z Uścia

zielonego do Niskolysz. W tym roku na wiosnę rozpoczęto budowę tego gościńca i Wydział powiatowy w Buczaczu, znany zresztą ze swej karygodnej gospodarki, prowadzi tę budowę w sposób wywołujący u ludności powszechnie oburzenie.

I. Zamiast prowadzić dostawę szutru we własnym zarządzie na to, aby ludzie, co ucierpieli skutkiem powodzi mogli dowozić szuter i w ten sposób zarabiali, Wydział powiatowy oddał dostawę szutru w przedsiębiorstwo Karolowi Służkiewiczowi, konduktorowi drogowemu i Andrzejewi Niedzielskiemu, sekretarzowi gminnemu, którzy ani trudnią się rolnictwem, ani nie ponieśli strat skutkiem powodzi. Ci panowie dowożą szuter własnymi końmi i odbierają zarobek tym, dla których on był przeznaczony.

II. Komitet, co ma prowadzić tę robotę, tworzą pp. Wolgner, wł. dóbr Komarówka, M. Łucki, wł. dóbr Łuka i Antoni Pawełko, burmistrz miasta Uście zielone, ale komitet ten istnieje tylko na papierze. W rzeczywistości oddał Wydział powiatowy w ręce znanego defraudanta powiatowych pieniędzy Karola Służkiewicza. Służkiewicz, znany z tego, że przy wypłacie defraudował pieniądze, przedstawiał fałszywe rachunki, przeto p. Łucki żądał, aby przy wypłacie był zawsze ktoś z komitetu. Wydział pow. wyznaczył do tego samego p. Łuckiego i wzbronił Służkiewiczowi wypłacać na własną rękę, ale równocześnie musiał dać zupełnie przeciwne pouczenie Służkiewiczowi, bo tenże ignoruje zupełnie pierwszy nakaz Wydziału powiatowego, wypłaca na własną rękę, p. Łuckiego nie uwiadamia. I mimo kilkakrotnych zażaleń p. Łuckiego przed Wydziałem powiatowym — Służkiewicz robi dalej swoje.

III. Szuter na drogę dostawił Służkiewicz et comp. jak przedsiębiorcy, a odebrał w posiadanie Wydziału pow. ten sam Służkiewicz jako konduktor drogowy. Skutek był ten, że Służkiewicz — konduktor odebrał znacznie więcej szutru, niż dostawił Służkiewicz — przedsiębiorca. Aby zatrzeć ślady tej

operacji, kazał Służkiewicz rozsypać czem prędzej szuter na drodze. Nie zważano na to, że była wielka ślota, że na świeżo podsypanej ziemi drodze było straszne błoto. Szuter rozsypano i on opadł w dół, wiele wylało na wierzch i tak na marne poszła robota i publiczne pieniądze.

IV. Służkiewicz spekuluje tak, aby droga faktycznie jak najmniej kosztowała, bo im mniej pieniędzy wyda, tem więcej schowa do swojej kieszeni, przedkładając sfalszowane rachunki. Skutkiem tego buduje się bardzo lieho. Spadki pozostawiano wprost karkołomne, środka drogi nie podsypano, aby tworzyła spad na obie zewnętrzne strony ku rowom, przeciwnie tak, jak wozami wytłuczono bardziej środek jak krawędzie, i jak wyżłobiła woda — tak też zostało, t. z. środkiem drogi ciągnie się dół, a krawędzie wznoszą się. Skutkiem tego błoto chyba nigdy nie wyschnie, bo woda nie będzie spływała do rowów, tylko będzie spływała w dół środkiem i psuła drogę.

V. Przy pomiarach drogi nie przeprowadzono nigdzie rozpraw ekspropriacyjnych. Służkiewicz radził sobie w ten sposób, że po prostu ucinął grunt właścicielom i zabierał pod drogę bez żadnego wynagrodzenia. Kiedy gospodarze, na których gruntach przeprowadzono tę operację, upominali się, Służkiewicz łajał ich i groził, że gdyby coś rozpoczęli, to pójdą do aresztu, a za kosztą zlicytują im grunt. I piękna to pomoc dla poszkodowanej skutkiem powodzi ludności, jak widać z tego, Służkiewicz tak buduje drogę, jakby ją robił za swoje pieniądze na swoim gruncie. Skutek będzie ten, jaki wykazuje się przy wszystkich budowach dróg i mostów, gdzie fungował Służkiewicz i pieniędzy pójdzie wiele, a robota będzie zła!

Dziwne i ciekawe to postępowanie Wydziału powiatowego! bo najwidoczniej popiera Służkiewicza i pokrywa jego karygodną robotę, na jego defraudację patrzy przez palce i mimo ostrzeżeń, mimo energicznego i kategorycznego żądania ze stro-

ny delegata drogowego p. Łuckiego pozwala mu dalej wypłacać, obliczać szuter itp. jednym słowem pozwala mu broić, ile sam zechce. Kiedy na żądanie Łuckiego musiał Wydział wysłać szkonce, to wysłał p. Wolgnera z Komarówki, który starał się wszelkimi siłami oczyścić Służkiewicza i pozostawić mu nadal zupełną swobodę w defraudowaniu i oszukiwaniu.

Wobec tego, że Wydział powiatowy w Buczaczu tak prowadzi budowę drogi z Uścia zielonego do Niskołyz, że

1) budowa mija się z celem, bo była przeznaczona na zarobki dla ludności nawiedzanej powodzią, a przemieniła się w dojną krowę dla Służkiewicza, Niedzielskiego et comp.;

2) budowa wyszła ze szkodą dla ludności, bo zabrano pod drogę grunta bez wynagrodzenia właścicieli;

3) pod względem technicznym prowadzi się budowę niżej krytyki;

4) przy budowie popełnia się stale defraudacje i oszustwa na szkodę zapomogowego względnie drogowego funduszu —

podpisani zapytują:

Co zamierza uczynić Wydział krajowy, aby temu zaradzić i przeszkodzić nadużyciom?

Czy zechce Wydział krajowy pociągnąć winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:

Dr. Makuch.

Lewicki, Kurowiec, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Sandulak, Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Oleśnicki, Dudykiewicz, Kryswaty, Korol, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

Dra Makucha i tow. do Wydziału krajowego w sprawie nadużyć, jakich systematycznie od szeregu lat dopuszcza się drogowy konduktor, ustanowiony z ramienia Rady powiatowej w Buczaczu, Karol Służkiewicz w Uściu zielonem.

W Uściu zielonem pow. Buczacz jest drogowym konduktorem Karol Służkiewicz, wysłużony żandarm. Dzięki protekcji wpływowych ludzi przy Radzie powiat. w Buczaczu, a przede wszystkim wicemarszałka Dra Krzyżanowskiego — dopuszcza się ten konduktor od szeregu lat rozmaitych nadużyć, a to defraudacji, malwersacji i oszustw tak na szkodę powiatowego funduszu drogowego jako też na szkodę i stratę miejscowej ludności.

I. Systematycznie, adotąd bezkarnie defrauduje Służkiewicz majątek powiatu w ten sposób, że a) z materiału budowlanego, zakupionego za powiatowe pieniądze, a przeznaczonego na mostki i poręcze, pobrał sobie stajnię na konie, kurnik, karmnik na świnie; b) z legarów na mostki wybudował sobie dwa mostki przed swoim domem, podłogę w stajni dla koni, podłogę w swoim mieszkaniu; c) z cementu, zakupionego za powiatowe pieniądze, wycementował sobie podłogę w karmniku na świnie, wycementował sobie piwnicę, porobił chodniki na podwórzu.

II. Aby uzyskać potrzebny do prywatnego użytku materiał, porozbierał zupełnie jeszcze dobre mostki na powiatowych drogach, mostki, które mogły jeszcze stać całe lata, a materiał uzyskany z rozebranych mostków, o ile był z twardego drzewa, albo używał dla siebie do budowy, albo sprzedawał drugim, a pieniądze chował do kieszeni; miękkie zaś drzewo obracał sobie na opał — zamiast zgodnie z postanowieniem ustawy ten stary a zupełnie jeszcze zdrowy materiał sprzedawać drogą licytacyi, a pieniądze zwracać Wydziałowi powiatowemu.

III. Strażników drogowych, opłacanych przez Wydział powiatowy, używa stale na swoje roboty. Nadto też i robotników powołanych do budowy lub naprawy dróg używa u siebie w domu do swojej roboty, a zapisuje na konto dróg i opłaca pieniędzmi Wydziału powiatowego.

IV. Przed 3-ma laty wziął był w przedsiębiorstwo konserwację drogi z Komarów-

ki do Korościatyna, a równocześnie z ramienia Wydziału powiatowego budował drogę z Krasiejowa do Baranowa. Przy tej sposobności dopuszczał się takich oszustw, że robotników i fury zapisane do roboty przy drodze Krasiejów-Baranów wysłał na roboty konserwacyjne na drodze Komarówka-Korościatyn, a opłacał je z funduszu drogi Krasiejów-Baranów.

W ten sposób wzięwszy w przedsiębiorstwo konserwację drogi Komarówka-Korościatyn i pobrawszy za to pieniądze, wykonywał tę konserwację kosztem Wydziału powiatowego i na rachunek drogi Krasiejów-Baranów.

V. Przy wszelkich robotach zapisywał więcej dziennych robotników, niż było faktycznie zajętych i pobierał za nich płacę — rozumie się — zatrzymując ją dla siebie.

VI. Przy budowie drogi w Uściu zielonem zarachował podwójnie ilość tater, kamienia pobranego z kamieniołomu p. Łuckiego, wybrał z Wydziału powiatowego w ten sposób podwójną należytość, a połowę pobranych pieniędzy przywłaszczył sobie.

VII. Brał w przedsiębiorstwo dostawę szutru na drogę Uście zielone-Maryampol. Po odebraniu tego szutru przez powiatowego inżyniera, zamiast rozsypać szuter po drodze, użył tego samego szutru do budowy mostu „na kącie“ w Uściu zielonem i jeszcze raz zaliczył sobie dostawę szutru. W ten sposób pobrał dwukrotnie pieniądze za jedeu i ten sam szuter.

VIII. Cement sprowadzony za powiatowe pieniądze i przeznaczony na mosty — sprzedaje różnym ludziom, a pieniądze chowa sobie, np. sprzedał cement panu Iwanowi Dydie w Uściu zielonem, pni Morawskiej z Jeziorka i t. d.

IX. Za pieniądze udzielone jako zapomoga na odrobek buduje się droga z Uścia do Nyskołyz. Zarobek oczywiście przeznaczony dla tych, co ucierpieli skutkiem powodzi Dniestru w r. 1906. Tymczasem do-

stawę szutru wziął w przedsiębiorstwo Służkiewicz i dostawia go wraz z pisarzem gminnym w Uściu zielonem Niedzielskim własnymi końmi, odbierając zarobek tym, dla których był przeznaczony.

To karygodne postępowanie Służkiewicza toleruje i popiera Wydział powiatowy w Buczaczu.

Mimo kilkakrotnych zażaleń nikomu się nie chce zająć tą sprawą. Wprawdzie już kilkakrotnie skutkiem skarg zjeżdżała komisya z Wydziału powiatowego na szkonthum, ale poprzednio zawsze zawiadamiano Służkiewicza o przyjeździe komisji znacznie już naprzód, a powtóre komisya przeprowadzała dochodzenia zawsze tendencyjnie, z jawnym zamiarem pokryć nadużycia Służkiewicza.

Wszystkich nadużyć, wszystkich defraudacy i oszustw jakich ten powszechnie znany konduktor dopuścił się od szeregu lat, nie możnaby spisać i na wolej skórze! — wystarczy przesłuchać następujących świadków, p. Michał Łucki właśc. dobr Łuka i delegat drogowy Wydziału powiatowego w Buczaczu, Fed Diaków były strażnik drogowy, w Uściu zielonem, Jemiola były strażnik drogowy, Iwan Kaminecki cieśla — wszyscy w Uściu zielonem.

Powszechną senszacę wywołuje fakt, że Służkiewicz za 100 kor. miesięcznej płacy może tak dostatnio żyć, trzymać parę koni, woźnicę i t. d., nadto w tym roku kupił w Uściu zielonem plac za 4.000 kor. oparkanił go kosztem co najmniej 1.400 K., i już pobudował murowaną stajnię wartości co najmniej 8.000 kor.

Wszyscy tłumaczą sobie te fakta tylko w ten sposób, że Służkiewicz drogą defraudacyi publicznego dobra i drogą różnych oszustw dochodzi do takiego majątku a taka powszechna opinia z jednej strony musi szerzyć demoralizację, a z drugiej wywołuje uzasadnione oburzenie u ludności i podkopuje zaufanie do władz autonomicznych.

Mimo tych jaskrawych nadużyć, mimo niezliczonych skarg zaszłanych do Wydziału powiatowego, a nawet do Wydziału Krajowego Służkiewicz dotąd nie został pociągnięty do odpowiedzialności.

Dochodzenia, jakie przeprowadzano skutkiem skarg, odbywały się tylko dla oka ludzkiego, ut aliquid fecisse videatur! Kończyły się zupełnem oczyszczeniem i uniewinnieniem Służkiewicza, chociaż jego nadużycia są tak powszechnie znane, że niema w okolicy Uścia zielonego człowieka, któryby nie wiedział, jaką to drogą dochodzi Służkiewicz do majątku!

Pewny swojej bezkarności Służkiewicz kpi sobie wprost z każdego, kto protestuje przeciw jego złodziejskiej gospodarce, oświadczając, że on nikogo nie boi się, bo za nim stoi cały Wydział powiatowy.

I rzeczywiście takie oświadczenie Służkiewicza ma zupełną rację, kiedy nawet delegat drogowy p. Łucki, który przecież ma kontrolować Służkiewicza, nie może żadną drogą zaradzić nadużyciom Służkiewicza, bo za Służkiewiczem ujmuje się z reguły Wydział powiatowy i jego wice marszałek Krzyżanowski.

Zachodzi w pełni uzasadnione podejrzenie, że Służkiewicz musi się dzielić swoimi złodziejskimi dochodami z panami z Wydziału krajowego, kiedy ci go tak zawzięcie bronią.

Tkk np. na żądanie delegata drogowego p. Łuckiego zjechała była przy końcu sierpnia komisya, aby stwierdzić, że Służkiewicz nie zwiózł tyle szutru, ile podał w rachunku. Do tej komisji Wydział powiatowy wydelegował p. Wolgnera z Komarówki. I ów pan tak prowadził dochodzenie, aby oczyścić Służkiewicza i wykazać bezzasadność podejrzeń p. Łuckiego.

Przedewszystkiem Służkiewicz wiedział już parę dni naprzód, że przyjedzie szkontrum. Otóż dniami i nocami dowoził szuter do tych samych kup, które przedtem oddał był jako zupełne, ale ponieważ na to nie

wystarczyło czasu i kupy przecież nie miały przepisanych wymiarów, to p. Wolgner tak mierzył kupy, aby przecież jakoś miarę osiągnąć. Mierząc np. długość kupy szutru, przykładał metr nie tam, gdzie się kupa zaczynała, ale daleko od kupy, gdzie leżały dwa trzy kamyki, aby naciągnąć na potrzebną długość, kiedy znów nie starczało na wysokość, objaśniał tem, że szuter się rozsunął. No! Jakby rzeczywiście szuter rozsunął się, toby kupy były i szersze i dłuższe, a one tymczasem nie miały nawet przepisanych wymiarów długości i szerokości!

Kiedy znowu p. Łucki protestował przeciw takiemu mierzeniu, p. Wolgner starał się go ośmieszyć, mówiąc: to przesada, tamto niemożliwe itd.

Nadto i powiatowy inżynier bronił Służkiewicza jak mógł, że to najzdolniejszy konduktor, że mosty buduje jak inżynier itd.

Wogóle z komisji uczyniono szopkę, która, jak już z góry było postanowiono w Wydziale powiatowym, miała posłużyć na to, aby Służkiewicza usprawiedliwić, a p. Łuckiego przekonać, że on, chociaż jest drogowym delegatem, nic nie robi takiemu potentatowi jak Służkiewicz.

Ciekawe, że i w c. k. Prokuratoryi państwa w Stanisławowie ma Służkiewicz swoich opiekunów i protektorów.

W minionym roku wniósł był do tejże Prokuratoryi p. Fed Diaków z Uścia zielonego doniesienie karne przeciw Karolowi Służkiewiczowi za defraudacye i oszustwo, podając szczegółowo fakta i świadków.

Ale ze świadkami poradził sobie Służkiewicz krótko, namowami, groźbami i piwem spowodował ich do tego, że we wstępnem dochodzeniu przed sędzą Piureckim w Monasterzyskach złożyli fałszywe zeznania. Całą noc w wiliją terminu przesłuchania świadkowie Jemioła Jakób, Kaminecki Łewko pili piwo, jakiego im z polecenia

i za pieniądze Służkiewicza dostarczał Kaszuba Jakób. Nadto na tę furę, którą jechali ci świadkowie z Uścia zielonego do Monasterzysk, postawiono ówiartówkę piwa tak, że ci klasyczni świadkowie pili jeszcze przez całą drogę. Nie dziw, że potem zeznawali korzystnie dla Służkiewicza. Była to rzecz powszechnie znana, ale kompetentne władze nie spieszyły się zrobić z tego użytek. Aż kiedy Jakób Jemioła wybierał się do Ameryki, oświadczył wobec świadków: Fed Diaków, Włodzimierz Temnicki i Jan Gruszczyński, że wówczas przed sądem zeznał nieprawdę, bo Służkiewicz bardzo go prosił, aby go nie gubić i dawał piwo — więc musiał tak zeznać, tem bardziej, że jako strażnik był zależny od Służkiewicza. Ale z 2-ma świadkami nie mógł Służkiewicz w ten sposób poradzić sobie, a to z p. Michałem Łuckim wł. dóbr Łuka i p. Fediem Diakowym. Ci zeznali prawdę, która Służkiewicza bardzo obciążała. I teraz zaszedł dziwny fakt! Oto p. Łucki dostaje drugie wezwanie do sędziego Piureckiego i sędzia Piurecki stara się wynódnąć na świadku p. Łuckim zmianę zeznania! „Może pan sobie dobrze przypomina, może to było inaczej, przecież to nie jest po ludzku tak czyhać na zgubę człowieka, pan może swe zeznania zmienić“ — oto ipsissima verba sędziego Piureckiego do świadka p. Łuckiego. Ale p. Łucki odrzucił z oburzeniem propozycję aż nadto ludzkiego sędziego i zeznań nie zmienił.

Więc były zeznania świadków, którzy „nie wiedzieli“, „nie przypominali sobie“, „nie mogli powiedzieć“ i zeznania 2 świadków p. Michała Łuckiego i Fedia Diakowa, którzy stanowczo stwierdzili wszystkie zarzuty podniesione przeciw Służkiewiczowi w karnem doniesieniu.

I na podstawie tego protokołu wstępnego dochodzenia c. k. Prokuratorya w Stanisławowie wrzuciła doniesienie przeciw Służkiewiczowi do kosza!

Charakterystyczne, że po takim załatwieniu sprawy drugi sędzia z Monaste-

rzysk, c. k. adjunkt Wonsz, napisał do Służkiewicza otwartą kartkę: „Pańska sprawa stoi dobrze“.

Oto jakich protektorów ma Służkiewicz!

Podpisani zapytują:

Czy zechce Wydział krajowy wysłać do Uścia zielonego delegata, któryby zbadał postępowanie Służkiewicza sumiennie i bezstronnie?

Co zamysła Wydział krajowy zarządzić, aby uniemożliwić na przyszłość podobne nadużycia, jak popełnione przez Służkiewicza?

Czy zechce Wydział krajowy wglądnać w gospodarkę buczackiego Wydziału powiatowego?

Czy zechce Wydział powiatowy pociągnąć winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:
Makuch.

Lewicki, A. Staruch, T. Staruch, Kiweluk, Sodomora, Kurowiec, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Oleśnicki, Dudykiewicz, Kryswaty, Korol, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

Dra Iwana Makucha i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie postępowania szkolnych władz w sprawach ruskiego szkolnictwa ludowego.

Stan ludowego szkolnictwa w przemyskim okręgu jest to wierny obraz pieczołowitości naszych władz szkolnych o ludową oświatę w ogólności, a w okręgach z ruską większością w szczególności.

Wielki procent gmin jest pozbawiony szkół skutkiem niedbalstwa okręgowej Rady szkolnej.

Są całe połacie powiatu bez szkół. Oto weźmy pod uwagę taką połacie: Brylińce, Kreczkowa, Miśuiów, Olszany, Rokszyce, Cisowa, Chołowice — jest tylko jedna szkoła w Olszanach. W Cisowie i Bryliń-

each szkoła zorganizowana jeszcze w r. 1894, ale skutkiem braku budynku nieczynna, a Rada szkolna okręgowa wcale się o to nie troszczy. Rada gminna w Cisowej uchwaliła w roku minowym budować szkołę i odniosła się w tej sprawie do okręgowej Rady szkolnej, a p. inspektor Relinger raczył to przyjęc do swojej wiadomości, kazał złożyć 120% od bezpośrednich podatków, a Rada szkolna krajowa miała w tym roku budować szkołę i mimo to, że gmina jeszcze w styczniu złożyła 800 K -- o budowie ani slychu.

W Wyszatyczach uchwaliła Rada gminna dać 4 morgi na kurs rolniczy przy 4 klasowej szkole, jaką miał kraj wybudować, pod warunkiem że 1) prawo prezentowania stałych nauczycieli będzie przysługiwać gminie, 2) połowa sił nauczycielskich ma być narodowości ruskiej, 3) wyklucza się nauczycieli żydowskiej narodowości. Takie „hajdamackie“ warunki zdaje się przestraszyły insp. Relingera, bo dotąd na niezliczone urgensy gminy niema żadnej odpowiedzi.

W niżankowickim sądowym powiecie prawie 60% niema zorganizowanych szkół, mimo to Rada szkolna okręgowa nie stara się zachocić i pomódz gminom w założeniu szkół.

Jest to świadome wspieranie polonizacyi w 60% ruskim powiecie, bo skutkiem niedbalstwa okręgowej Rady szkolnej, a przy pomocy różnych autonomicznych fundusów zaprowadzają ochronki i prywatne szkoły wszelakie „siostrzyczki“, zwyczajnie jednostki bez odpowiedniego wykształcenia, których zadaniem zamiast podawać szerszą naukę -- zaszczepiać w dzieciach tani polski patryotyzm i nienawiść do wszystkiego, co ruskie. Oto przykłady: W Waniówce niema zorganizowanej szkoły, jest tylko polska ochronka pod zarządem Służebniczek, gdzie 90% ruskich dzieci na 10% polskich pobiera niby naukę w polskim języku -- tak samo dzieje się w Wyszatyczach. Podobnie i w Prałkowiech są tylko Służebniczki, do których jeszcze przylega

Krużel wielki i Krużel mały bez żadnej szkoły, a prałkowieckiej szkole jest 50% ruskich dzieci -- tak samo w Ujkowiech.

Przypatrzmy się teraz, jak obsadzone szkoły z ruskim językiem wykładowym. Prawie zuikomy procent tych szkół obsadzonych przez Rusinów prawie wszędzie Polacy, albo, co gorzej jeszcze, szowinistki - Polki, które albo zupełnie nie rozumieją po rusku, lub jeżeli rozumieją, nie chcą używać i faktycznie w tych szkołach odbywa się nauka po polsku.

Taki stosunki panują w gminach: Witoszyńce -- nauczycielka Polka nie umie mówić po rusku, Hermanowice -- Polak z ukończoną preparandą ledwie podpisać się potrafi, Horochowce -- Polka do dzieci mówi tylko po polsku, Drozdowice -- 2 Polki, z których kierowniczką ma tylko 9-tą wydziałową, Dusowce -- Polka, Książyce -- Polka, która w dodatek cały r. 1907 chorowała -- nie było nauki, Koniuchy -- Polka szowinistka, Korytniki -- Polak, Olszany -- Polka, bo ksiądz Kotecki, przewodniczący miejscowej Rady szkolnej, nie chciał dopuścić na posadę Rusinki Zachariasiewiczówny, chociaż miała odpowiednią kwalifikację, Stanisławczyk -- Polka.

O ile ruskie szkoły obsadza się nauczycielami Polakami o tyle poniewira się nauczycielami -- Rusinami.

Niech za przykład posłuży następujący fakt:

W Dubiecku zachorował nauczyciel Polak. Rada szkolna okręgowa przysłała na zastępstwo od 1. czerwca do 15. lipca nauczyciela ledwie co po maturze ale... Rusina. Z dekretem, w ręku zgłasza się ów nauczyciel do przewodniczącego miejscowej Rady szkolnej ks. Górnickiego. Ten postąpił zupełnie na wzór swoich wyższych władz, które bardzo często lekceważą rozporządzenia „jeszcze wyższych“. Powiedział nauczycielowi wprost, że nie wprowadzi go w urządowanie, bo i tak już wakacje. De facto bał się, aby nauczyciel -- Rusin nie „zhajdamaczył“ (ipsissima verba!)

dzieci Kiedyż następnie ów nauczyciel w czasie wakacyi starał się powtórnie o tę posadę od 1. września, to ks. Górnicki postarał się, że posadę dostał Polak, a biedny nauczyciel Rusin, nie tylko nic nie dostał za zastępstwo, na jakie go posłała okręgowa Rada szkolna, ale i po dziś dzień nie dostał żadnej posady.

Aby ruskiej młodzieży uniemożliwić pobieranie nauki w ojczystym języku, chwytają się władze chytrych sposobów. Wsie Łentownia i Końkowce mają wspólną szkołę, a ponieważ w Końkowcach mają Rusini przewagę, w Łentowui zaś Polacy, więc szkołę wybudowano w Łentowni, gdzie na 50 ruskich dzieci jest 20 polskich, a mimo tego wykładowym językiem jest język polski.

We wsi Bachorzec jest przeważająca ilość polskich dzieci, a około 40 ruskich dzieci, zresztą mówią po polsku. Aby te dzieci zupełnie zatraciły poczucie nie tylko swojej narodowości, ale i swego obrządku, nie chcą kompetentne czynniki dawać podwód dla księdza mieszkającego w Dubiecku.

Aby utrudnić dzieciom naukę w ojczystym języku, zaprowadzono w szkole w Niżankowicach nieprzypisany przez Radę szkolną krajową katechizm i biblię pisonią t. z. „etymologiczną“, a usunięto podręczniki do tych przedmiotów aprobowane przez Radę szkolną krajową, pisane pisonią fonetyczną.

Przytem nie wadzi nadmienić, że w 4 klasowej szkole w Niżankowicach, dokąd jak wspomniano, skutkiem niedbalstwa Rady szkolnej okręgowej muszą uczęszczać dzieci z okolicznych siół, na 8 sił niema ani jednego Rusina, zato uczą 3 córki kierownika, które przy poprawianiu ruskich zadań robią rażące błędy gramatyczne.

Prócz tych niedomagań z całego powiatu dają się słyszeć głosy za wprowadzeniem nauki niemieckiego języka na III i IV stopniu i systemizowaniem więcejkla-

sowych szkół, bo zdarzają się oto takie nienormalne stosunki ilości dzieci do ilości klas :

Wieś Walawa 111 dzieci 1 klasa Wyższyce obowiązanych 300 dzieci uczęszcza tylko 111 i to w jednej klasie, a na resztę niema miejsca; Hnatkowiec 109 dzieci — 1 klasa; Drohojów 118 dzieci — 1 klasa; Dusowca 120 dzieci — 1 klasa; Korytniki 100 dzieci — 1 klasa; Maćkowiec 200 dzieci — 2 klasy, a około 100 nie pobiera nauki, bo niema już 6 lat drugiego nauczyciela, tylko jedna nauczycielka; Torki 220 dzieci — 2 klasy; Trójczyce 114 — 1 klasa.

Przytem należy podnieść, że byłby już czas, aby ustał nienormalny stan pod względem formalnym, t. z. aby w szkołach z ruskim językiem wykładowym urzędowano czysto po rusku!

Powiat Drohobycz.

Sekatury nauczyciela Kostia Maciuka. Zostawszy przed 11 laty nauczycielem, zaczął się Kost Maciuk strzerze wychowaniem powierzonej mu młodzieży, uważając wychowanie i oświatę za jedyną dźwignię naszego ludu. Poza szkołą interesował się także ekonomicznym i oświatowym ruchem naszego włościaństwa, dopomagając mu w miejscowościach, gdzie był nauczycielem, w zakładaniu czytelni, sklepu, spichlerzy i t. d. (Jakimów, Spas, Cholojów, Torhów). Z tego powodu sciągnął na siebie gniew „możnych tego świata“ i ci czekali tylko na sposobność, aby go karać. Przenoszono go z posady na posadę aż 8-krotnie, aresztowano bezprawnie za jakąś tam wyborczą agitację i t. d. Zawsze przecież wychodził cało. Aż w r. 1903 uczuł na sobie silną rękę nieprzyjaciela, który go do dzisiejszego dnia gniecie nieprzerwanie.

Oto w r. 1903 we wsi Torhowie złoczowskiego powiatu odbywało się w czytelni zgromadzenie. Ponieważ zaproszeni księża i inteligencya nie przybyli, zmuszony był nauczyciel Maciuk przemówić parę

słów do ludu, zachęcając go do oświaty, pracy i organizacyi. Żandarmerya doniosła do Starostwa, że wygłoszona przez Maciuka mowa miała charakter podburzający. Starostwo oddało sprawę Prokuratury w Złoczowie, która znowu polecila c. k. Sądowi w Zborowie przeprowadzić śledztwo przeciw Maciukowi i tow. o przekroczenie §§. 300 i 302 u. k. Rada szkolna okręgowa nie czekając na wynik śledztwa sądowego, wytoczyła Maciukowi śledztwo dyscyplinarne pismem z dnia 29. września 1903 L. 1335, zawiesiła go w urzędowaniu na czas śledztwa, wyznaczając alimentację w kwocie 450 K. rocznie. On wniósł przeciw temu odwołanie do c. k. Rady szkolnej krajowej, a do Rady okręgowej w Złoczowie obszerne świadkami poparte usprawiedliwienie. Rada szkolna krajowa odrzuciła odwołanie decyzją z dnia 21. października 1903 L. 37122, a Rada okręgowa nie przyjęła jego usprawiedliwienia do wiadomości. Niewinnie więc musiał on cierpieć wielką biedę i żyć wraz z rodziną z 36 koron miesięcznej alimentacyi. W międzyczasie c. k. Sąd w Zborowie po dokładnie przeprowadzonym śledztwie przedłożył akta prokuratury, która orzekła, że niema podstawy do oskarżenia Maciuka o przekroczenie §§. 300 i 302 u. k. O temawiadomił go Sąd w Zborowie dnia 13. lutego 1904 z dopiskiem, że odnośne akta odesłano do Starostwa w Złoczowie.

Sprawa w Starostwie ugrzęzła i aż 30. lipca 1904 (otóż po 10 miesiącach!) wezwano Maciuka do Starostwa, gdzie bez żadnego protokołu i świadków (czyto dowodowych, czy odwodowych) zasądzono w administracyjnej drodze na podstawie Prügelpatentu z 1854 r. na 5 dni aresztu bez zamiany na karę pieniężną. Dodać należy, że ani Starostwo ani Rada szkolna nie wysyłały komisji dyscyplinarnej i nie spisywały żadnych protokołów z świadkami podanymi przez nauczyciela.

Przeciw zasądzeniu starosty wniósł on rekurs do Namiestnictwa i aż do chwili jego załatwienia powinien był siedzieć na

miejsu. Ale nie. Mimo to, że służbowe dyscyplinarne śledztwo nie skończyło się, Rada szkolna krajowa decyzją z 14. września 1904 r. L. 32363, otóż po 12 miesiącach bledowania, przeniosła Maciuka nie na podstawie orzeczenia dyscyplinarnego, lecz „ze względów służbowych“ do Dowhego pow. Drohobycz.

W lecie 1906 r. Namiestnictwo odrzuciło rekurs z pouczeniem, że dalszych rekursów przeciw temu orzeczeniu niema. Wobec tego Starostwo w Złoczowie odniosło się do Starostwa w Drohobyczu, aby wezwano Maciuka do odsiedzenia kary.

Tymczasem ówczesny inspektor drohobyckich szkół, będąc przekonany od jego niewinności, uprosił starostę, aby Maciukowi dano 14 dni czasu w celu wniesienia prośby do Cesarza o darowanie kary. Taką też prośbę on wniósł. A że jej długo nie załatwiono, więc sądził, że będzie uwzględniona. Tymczasem w maju b. r. dostał Maciuk wiadomienie, że prośby nie uwzględniono. Odniósł się z tem do posłów we Wiedniu. Sprawą tą zajął się p. Wasylko, a ks. Onyszkiewicz doniósł Maciukowi, że z protokołów nadwornej kancelaryi wynika, że prośba jeszcze nie wpłynęła. Za radą posłów wniósł Maciuk drugą prośbę do Cesarza. Zajął się tem p. Wasylko. Co i gdzie się z nią dzieje, nie wiedzieć, a Maciuk przeczuwa tylko, że jego szkolne władze czekają tylko na załatwienie tej prośby, bo od tego zależeć będzie wynik dyscyplinarnego śledztwa, które ciągnie się już 5 lat.

Jako stałemu nauczycielowi należało mu się w dniu 1. kwietnia 1907 r. pierwsze quinquennium. Jednak Rada szkolna krajowa odebrała je Maciukowi decyzją z 24. lutego 1908 L. 8540 niby zato, że on w czasie śledztwa nie pełnił służby, przeto nie wliczono mu lat służby stalej odbytej przed rokiem 1903. Przeciw temu zarekursował Maciuk do c. k. Ministerstwa oświaty. Co będzie dalej, nie wiadomo — faktem jest, że Maciuka skrzywdzono kilkakrotnie,

a to po 1) bezpodstawnie wytoczono mu dyscyplinarne śledztwo, 2) bezpodstawnie przeniesiono go, 3) bezpodstawnie zasądzono, 4) bezpodstawnie nie posunięto go na wyższy stopień płacy, chociaż to jeden z najlepszych nauczycieli, 5) bezpodstawnie odebrano mu pięcioletni dodatek.

Szkolnictwo w przemysłańskim powiecie.

Wieś Janczyn ma 2-klasową szkołę o 4 siłach. W r. 1907/8 było 267 dzieci uczęszczających na codzienną naukę — uczyło pierwotnie 5 — potem 4 siły nauczycielskie. Wobec tego poczyniła gmina kroki jeszcze w 1906 r. o przemianę dwuklasowej szkoły na 4-klasową, a nawet wybudowała odpowiedni budynek na 4 klasy i pomieszkania, dla nauczycieli. Jednak czteroklasówki nie może wykołatać po dzisiejszy dzień — chociaż w b. r. do 30. sierpnia zapisało się 302 dzieci.

Powodem tego: ruski wykładowy język i uświadomiona ruska gmina! Zato w Białem w tym samym powiecie, gdzie jest mieszkańców obrządku grecko-kat. 966, a rzymsko-kat. 850, gdzie jest naturalnie językiem wykładowym polski, polecił inspektor kierownikowi szkoły, aby w roku 1908/9 wprowadził i przytrzymał się planów dla cztero-klasówki.

Podobnie jak z Janczynem, ma się rzecz ze wsią Bucniów w tarnopolskim powiecie. Już od 3 lat istnieje tam budynek szkolny o 4 salach i tyluż nauczycielach, a ponieważ gmina nie chce się zgodzić na zmianę języka wykładowego na polski, jak to proponuje polski ksiądz Czarkowski i dyrektor Muszyński, przeto Rada okręgowa nie wprowadza planu cztero-klasowej szkoły. Z językiem wykładowym urządza sobie chytrze dyrektor Muszyński. W szkołach z ruskim językiem wykładowym bierze się na początku I stopnia „Bukwar“ (abecadnik), a na II stopniu „Elementarz“, on jednak od dwu lat (1906/7) zaczął brać na I stopniu elementarz a na II „Bukwar“ — tak jak się robi w szkołach z językiem wykładowym

polskim. Do dzieci mówią nauczyciele i nauczycielki tylko po polsku, a we wsi rozbrzmiewają tylko polskie pieśni patriotyczne. Należy wspomnieć, że p. dyrektor bierze wpisowe na początku roku szkolnego w postaci kur, kaczek, jaj, masła etc. etc.

Wieś Uszkowice przemysłańskiego powiatu — szkoła z polskim językiem wykładowym. W roku 1906/7 było dzieci obrządku grecko-kat. 98, a rzymsko-kat. 32. Język wykładowy polski wprowadził zamiast ruskiego samowolnie nauczyciel Podymowski, były pisarz prowiantowy hr. Potockiego — zaco też dostał tam posadę.

Sprawy nauczycielskie.

W r. 1902 naznaczyła Rada okręgowa w Tarnopolu nauczycielem w Buncowie Włodzimierza Lubyńca. A ponieważ on założył w czytelni „Proświty“ kurs dla alfabetów, na który uczęszczało 38 osób i przygotowywał 6 włościańskich chłopców do gimnazjum, a 2 do seminaryum nauczycielskiego i uczył w szkole na IV stopniu z własnej pilności języka niemieckiego, więc i to nie podołało się polskiemu księdzu Czarkowskiemu. A kiedy nauczyciel Lubyńca napisał w półroczu kwalifikacyę po rusku — to inspektor Chmurowicz przeniósł go do Białej mówiąc kierownikowi: „on wywiera za wielki wpływ na młodzież“. — Jak bezprawnem było to przeniesienie, świadczy to, że nauczyciel Lubyńca uczył w Białej, a brał płacę za Bunców.

A ponieważ był niepoprawny i dorwawszy się wolnego czasu, jeździł do swoich chłopców którzy złożyli egzamina wszyscy — wtedy Rada szkolna okręgowa bez żadnego umotywowania uwolniła go z okręgu.

W r. 1905 nauczyciele Rusini przemysłańskiego powiatu zamierzali założyć w Przemyslanach okręgowy oddział towarzystwa wzajemnej pomocy nauczycieli.

Przygotowawcze zgromadzenie odbyło się w mieszkaniu Lubyńca — za to mu Rada okręgowa w Przemyslanach wytoczyła śledztwo dyscyplinarne, motywując, że

„pomieszkaniu nauczyciela jest integralną częścią budynku szkolnego“.

Więc nauczycielowi w jego pomieszkaniu nie wolno nikogo ugościć! Śledztwo wytoczono również i zwołującemu zgromadzenie sierpnia 1907, a Senyewą (Rusinka), stała od czasu tego, jak i poprzedniczka, dostała 1200 K dzenie tow. Rychwickiemu

Śledztwo ukończono tak, że nauczycielowi Lubyczewi dano ostre napomnienie, a Rychwicki dla uniknięcia dalszych sekatur przeniósł się do żydaczowskiego powiatu.

Jak równomiernie traktuje się Rusinów i Polaków w tutejszej Radzie okręgowej, świadczy to np., że nauczycielka Łukańkiewicz ze Swirza stabilizowana w 1904 r. ma pensyi zasadniczej 1400 kozon (IV klasa płacy), nauczycielka Winnicka z Wyżnian, stabilizowana w r. 1903, ma 1200 K. dopiero w czerwcu b. r.

Dwie pierwsze to czynne członkinie T. S. L., a pierwsza na dodatek i przystojna, co bardzo popłacało u starosty Piłatowskiego.

Albo przenoszenia Rusinów.

Nauczyciela Bunta przenoszono w 1907/8 trzykrotnie. Z początku był on w Łahodowie, potem w Ostałowicach, a wreszcie w Dusanowie. Nauczyciel Wojczak w Ostałowicach i w Janczynie, nauczyciel Romanów w Ostałowicach i Wiśniowczyku, naucz. Szczerbaty w Pletynicach, Ostałowicach, Uniowie i t. d.

Są to sami Rusini. Zauważyć należy, że wieś Ostałowice miała w jednym roku aż 4 nauczycieli! Czyż możliwy tam postęp w nauce? Takich kwiatków jest jeszcze więcej w powiecie.

Szkolnictwo w gorlickim powiecie.

Powiat gorlicki ma pół na pół, t. j. 44 gmin czysto mazurskich i 44 gmin czysto ruskich; miasta Gorlice i Biecz mają po kilka czteroklasowych szkół, a w Gorlicach są też szkoły wydziałowe i 3 klasy

gimnazyum, reszta polskich wsi same prawie szkoły 2-klasowe, jednoklasowych ledwie cztery, gmin polskich bez szkół wcale niema.

W tych wszystkich polskich szkołach pracuje razem 130 nauczycieli. Szkoły polskie wszędzie piękne, pobudowane przeważnie przy zasiłkach z funduszu krajowego. Z gimnazyum korzystają sami tylko Polacy. Gminy ruskie przedstawiają się następująco:

1. Ropica ruska, szkoła 2-klasowa, nauczyciele: Mrówczyński, szlachcie, Polak i Litwin Dmytro, Rusin.

2. Ustie ruskie, 1-klasowa z 2-ma siami, pani i panna Drelinkiewicz, obie Polki.

3. Łosie, 1 kl. o 2 siłach, Zariwny i Hojszak, obaj Rusini.

4. Rychwałd, 1 kl. o 2 siłach, Tymko i Zofia Perejnik, Rusini.

W tych wsiach powinnyby być i więcej sił nauczycielskich, ale organizaacyi na dwóklasówkę nie można się doczekać.

Skoły o jednej sile nauczycielskiej:

5. Hładyszów, nauczyciel Kobatij, Rusin, szkoła wielka, dzieci około 200; nauczyciel starał się o drugą siłę już przed kilku laty, ale trudno się doczekać. W szkole straszna wilgoć, tak, że trudno w niej żyć i mieszkać.

Gmina uboga starała się o bezprocentową pożyczkę w Radzie krajowej na przeistoczenie szkoły, ale Rada krajowa odmówiła, bo fundusz wyczerpany!

6. Białawka, panna Dolinger, Polka.

7. Kunkowa, „ „ „

8. Klimkówka, Stupnicka, Rusinka.

9. Hończawa, Rusyniak, Rusin.

10. Wżowa, Giza, Rusin.

11. Blanchorka, Polka.

12. Kwiatonia, Wendziłowicz, Rusinka.
13. Skirtne, Brzozowski, Polak.
14. Smerekowiec, Berezowski, Rusin.
15. Zdynia, Polak, prowokator Tagrad.
16. Czarne, Wysocki, Rusin.
17. Neznajowa, Pietruszka, Polka.
18. Wołowiec, Rusyniak, Rusinka.
19. Bortne, Bohaczyk, Rusin.
20. i 21. Prebonyna i Bodiaki, Polka.
22. Pauksza, Bielecka, Polka.
23. Małastaw, Żydiak, Rusin.
24. Bodnarka, Polka.
- 25 i 26. Łapenne i Rozdile, Polka.

Otóż na 28 nauczycielskich sił 15 ruskich, a 13 polskich!

Gminy nie mające szkół:

1. Leszczyny, 2. Nowica, 3. Trystóp,
4. Rybki, 5. Regenów wyżny, 6. Regenów niżny (ad 5 i 6: tu mieszka sławny macher moskalofilski ks. dziekan Kopystiański, przewodniczący Rady okręgowej), 7. Łuh,
8. Koneczna, 9. Doliny, 10. Lipna, 11. Wołycyna, 12. Dowbe, 13. Jasionka, 14. Krzywa,
15. Banica, 16. Petrużne, 17. Dragarów, 18. Macyna, tu mieszka druga kacapska największa ryba, ks. Wasyl Kuryło.

Z tego wynika, że w 44 polskich gminach jest 130 sił. Możliwe, że niektóre polskie gminy są bogate, ale i tutejsze wsie lemkowski są znaczne, a w 44 czysto ruskich gminach pracuje aż 15 Rusinów a 13 Polaków i Polek, mających się uczyć dopiero lemkowski języka od dzieci.

Prawda, że tu mówił inspektor, że niema Rusinów-nauczycieli, ale co z tego, niechaj tak nie palą przy wstępnych egzaminach i w seminariach, to będzie ich więcej!

Tu właśnie trzeba uderzyć najsilniej, że konieczne są ruskie seminaria i aby

tak nie palono w teraźniejszych seminariach, to będą nauczyciele-Rusini, a lud nasz nie będzie znosił krzywd; podatki płaci każdy i to słone, a tu na 130 ledwie 15 ruskich sił!

Dla lepszej ilustracji stosunków warto opowiedzieć: księża na Łemkowszczyźnie sami moskalofile i oni to otaczają ciemnotą biednych Łemków, a ssą z nich krew do ostatniej kropli. Widać z tego, o ile oni dbają o oświatę, kiedy we wsiach, t. zn. w parafiach nawet moskalofilskich znakomitości, jak u ks. dziekana Kopystiańskiego, członka Rady okręgowej szkolnej i drugiego ks. Kuryły niema i nie będzie chyba nigdy szkoły!

Bardzo nastraszyła ich Ukraina, bo jest kilku uświadomionych nauczycieli, chociaż większość obawia się moskalofilskiej ambony!

Trzeba jeszcze dodać i to, że wszystkie ruskie wsie są czysto ruskie, niema nigdzie ani jednego łacinnika, tylko w każdej wsi po kilku Polaków.. mojęszowego wyznania! Świąt łacińskich żadna szkoła nie obserwuje, chyba tam, gdzie nauczyciel jest Polak. Gdyby tak zrobił nauczyciel-Rusin w mazurskiej wsi, toby go zabili, ale Polak, „to co innego“. Powinnoby się u nas prowadzić sprawy szkolne po rusku, a tu tymczasem uważają strasznie na „poprawne wyrażanie się“, a gdyby nauczyciel ośmielił się co pisać po rusku, toby go napędzono.

Wobec tego musimy na tem miejscu zaprotestować przeciw tym gwałtom.

Spolszczenie ruskiej szkoły w Mielnicy pow. borszczowskiego.

Podczas sesji Rady gminnej w Mielnicy dnia 11. stycznia 1904 postawił radny Boruch Eisenberg wniosek na kreowanie w Mielnicy 4-klasowej szkoły na miejsce 2-klasowej, w którejby uczono też języka niemieckiego, na co Rada gminna zgodziła się, — tymczasem jednak pisarz gminny

Józef Dziubiński wpisał do księgi uchwał uchwałę tego wniosku, ale z dodatkiem: „z językiem wykładowym polskim“, mimo tego, że o języku wykładowym nie było mowy.

O tej pofalszowanej uchwale doniósł pisarz imieniem naczelnictwa gminy do okręgowej Rady szkolnej w Borszczowie, a ta pismem z 6. czerwca 1904 l. 1103/4 odniosła się znowu do naczelnictwa gminy Mielnica z propozycją, czy nie byłoby lepiej zaprowadzić polski język wykładowy zaraz po feryach 1904 r., a nie dopiero z kreowaniem 4-klasówki.

Wówczas Dziubiński postarał się o zwołanie Rady gminnej na 19. czerwca 1904 i w czasie sesji podał do wiadomości radnych, że Rada szkolna okręgowa zapytuje się, czy nie byłoby lepiej, aby zaprowadzono język niemiecki i uczono już po feryach, a nie dopiero z kreowaniem 4-klasówki; przemleczął umyślnie o polskim języku wykładowym! Na to radni zgodzili się, a Dziubiński znowu wpisał do księgi uchwał, że Rada gminna zgodziła się i uchwaliła, aby już po feryach zaprowadzono język wykładowy polski i znowu przedłożył Radzie szkolnej okręgowej tak sfalszowaną uchwałę.

Na tej podstawie Rada szkolna krajowa zarządziła spolonizowanie ruskiej szkoły.

Kiedy gmina dowiedziała się o tem. zebrała się Rada gminna w połowie lipca 1904 r. i na swoim posiedzeniu skonstataowała, że powyższe dwie uchwały z 11. stycznia i 19. czerwca 1904 co do wykładowego języka Dziubiński sfalszował, a obecny radny gminny Eisenberg oświadczył, że nigdy nie stawił wniosku na zmianę języka wykładowego z ruskiego na polski. Następnie zapadła uchwała Rady gminnej, aby o tem uwiadomić Radę szkolną okręgową, z zaznaczeniem, że językiem wykładowym w szkole w Mielnicy ma i nadal pozostać język ruski.

Mimo to zaprowadzono polski język wykładowy, a wtedy dnia 4. września 1904 zeszła się Rada gminna i skonstataowała ponownie, że uchwały z 11. stycznia i 19. czerwca co do wykładowego języka są sfalszowane, zaznaczono i wpisano do księgi uchwał, że językiem wykładowym ma być język ruski i uchwalono jednogłośnie wnieść przeciw reskryptowi Rady szkolnej krajowej rekurs, który też wniesiono przez adw. Dorundiaka w Borszczowie, — sprawa jednak dotąd nie została załatwioną.

Powiat Śniatyn.

1. Bezprawne wprowadzanie polskiego języka wykładowego.

W śniatyńskim powiecie bezprawnie wprowadzono wykładowy język polski w Śniatynie w wydziałowej szkole męskiej, w wydziałowej szkole żeńskiej i w Zabłotowie w V kl. mieszanej. Śniatyn liczy 14.000 mieszkańców, w tej liczbie ledwie 1.700 dusz polskich (połowa z tego Rusini łacińskiego obrządku!), taki sam stosunek narodowości jest i w szkole, tem bardziej, że Żydzi do niej nie uczęszczają, bo mają swoją szkołę barona Hirscha. W wydziałowej szkole żeńskiej w Śniatynie mimo to, że uczęszczają do niej Żydówki, są Rusinki w większości.

Szkoła V kl. w Zabłotowie, w skład której wchodzi gmina Demyceze, ma po wyłączeniu Żydów, którzy chodzą do szkoły barona Hirscha $\frac{2}{3}$ dzieci ruskiej narodowości.

2. Nie zwiększono liczby klas odpowiednio do frekwencji dzieci w tych wsiach: 1) Borszczów, 2) Chlibieczyn, 3) Oleszkiw, 4) Lubkowce 5) Krasnostawce, 6) Hańkowce, 7) Beleluja.

3. Dzieci nie robią żadnych postępów w nauce z powodu złych nauczycieli w Krasnostawcach i Hańkowcach.

4. Bez matury i kwalifikacyi t. z. późnoszkolnych nauczycielek jest w okręgu 10, a to: 1) Zawale, 2) Załucze, 3) Widy-

nów, 4) Trostianiec, 5) Tuczapy, 6) Uście, 7) Wolekowce, 8) Tułuków, 9) Orelec, 10) Tułowa.

Rzecz naturalna, że takie nauczycielki, nie mając fachowego wykształcenia, nie spełniają należycie włożonych na nie obowiązków.

5. W śniatyńskim powiecie są w następujących gminach złe budynki szkolne, albo prosta chłopska chata, lub jakaś przerobiona rudera: 1) Borszczów, 2) Trościańiec, 3) Różniów, 4) Tuczapy, 5) Widynów, 6) Uście.

Prócz tego we wielu gminach są niewystarczające budynki szkolne zbudowane przed kilkunastu laty, w których nie można pomieścić dzieci szkolnych, wiele przeto klas jest porzucanych po chłopskich chatach. Takie klasy są w następujących wsiach: w Różniowie 4, Trościańcu 2, Ilińcach 3, Tuczapach 1, Dzurowie 1, Zawalu 1, Zahuru 1, Widyncowie 2, Wołczkowcach 2, Tułowie 1, Uściu 1, Rusowie 1, Stecowej 2, Zarubkowcach 1, Na przeszkodzie w budowie nowych budynków szkolnych stoi ta okoliczność, że władze szkolne nie spieszą z pomocą dla gmin budujących szkoły nowe i są nieme i głuche na wszelkie prośby.

6. W tutejszym okręgu szkolnym jest szkół zorganizowanych z ruskim językiem wykładowym 35, z polskim 3 i 4 klasy sksponowane z polskim językiem wykładowym w ruskich wsiach.

7. Nie mają szkół te gminy: 1) Zibranówka, 2) Albinówka, 3) Kielichów.

8. W całym powiecie, liczącym 39 wsi i dwa miasteczka, a mało co ponad 100.000 mieszkańców między którymi do 20.000 przypada na Żydów i Polaków, jest 160 wszystkich nauczycieli i nauczycielek. Wedle narodowości 40 Rusinów, a 120 Polaków. Między tymi jest 41 bez matury (w tem 7 Rusinów reszta 34 Polaków) — reszta 119 ma pełną kwalifikację nauczycielską.

9. Ilość nauczycielskich sił w więcej, klasowych szkołach i ich narodowość:

	Pol.	Rusin.
Śniatyn, szkoła wyd. męska	11	1
„ „ „ żeńska	13	1
Zabłotów, 5 kl. mieszana	8	2
Śniatyn, ruska 4 kl. (na Bałkach)	3	1
Karłów, 4 kl. mieszana	2	3
Wołczkowce „	1	6
Dźurów „	3	2
Rożnów, II kl. z planem IV kl.	6	—
Ilińce, II kl. z pl. IV kl.	6	—
Stecowa „ „	5	1

10. Chociaż są wszelkie prawne wymogi i gminy chętnie chcą ponieść koszty i zdają zorganizowania istniejących szkół na wyższe, władze nie chcą tego zrobić albo zwlekają w nieskończoność, a to ze zorganizowaniem 2 klasówki na 4 klasy w Rożnowie (największa więc w powiecie licząca 9.000 mieszkańców), tak samo w Ilińcach i Stecowej.

Dalej 1-klasówki, w których od szeregu lat po 2 i 3 klasy nadetatowe, władze nie spieszą się zorganizować na 2-klasówki, a to:

1) w Tuczapach, 2) Popielnikach, 3) Nowosielicy, 4) Trójcy, 5) Trościańcu, 6) Rudnikach, 7) Widyncowie, 8) Zarubkowcach, 9) Rusowie, 10) Potoczku, 11) Uściu, 12) Tułowej, 13) Tułukowie, 14) Orzelcu.

11. W ostatnich czasach, jak wszędzie w kraju tak i tu „Towarzystwo Szkoły ludowej“ zaczęło zakładać polskie szkoły w ruskich wsiach dla Rusinów łacińskiego obrz. Robi ono to pod patronatem, przy udziale i wsparciu c. k. władz szkolnych, a inspektor Władysław Lewicki jest jawnym agentem tego towarzystwa i jeździ w mundurze w tegoż sprawach po wsiach. W tym roku w czasie feryi szkolnych rozesała c. k. Rada szkolna okręgowa o-

kólnik do Rad miejscowych, w którym mówi się, że przyznaje się dla danej szkoły tyle a tyle sił nadetatowych „z tych jedną dla klasy eksponowanej z językiem polskim“ i nakazuje się Radzie miejscowej wynająć lokal dla tych klas nadetatowych, dostarczyć urządzenia, opalu i t. d.

Takie okólniki wysłano do Rad miejscowych w Trójcy i Wołczkowcach.

W Trójcy uchwaliła Rada szkolna miejscowa w Wołczkowcach oparła się temu. Na wiadomość o tem inspektor szkolny p. Lewicki oświadczył, „że Towarzystwo Szkoły ludowej da wszystko“. A trzeba wiedzieć, że w Wołczkowcach założono polską szkołę dla 20 dzieci łac. obrz., między którymi $\frac{2}{3}$ to są Rusini łac. obrz. Nauczycielka przeznaczona do tej eksponowanej klasy pobiera placę z krajowego funduszu szkolnego, a nie z prywatnego funduszu „Tow. Szkoły ludowej“.

12. Nauczycielskie krzywdy:

Przed rokiem opróżniły się stałe posady: Truczapy, Tułowa, Lubkowce, Drahasymów, Podwysoka (1 kl.). Dalej posady pomocnicze przy szkole IV. kl. po dwie Dzurów, Karłów, Wołczkowce, Śniatyn-Bałki.

Stało się tak, że na wszystkie te posady podali się prawie sami Ukraińcy z tutejszego powiatu, jako też z innych.

Już prawie rok mija 15. października b. r., kiedy zamknięto konkurs. Jednym zwrócono podania, a innym nie; z Rusinów nikogo nie stabilizowano prócz jednego Ukraińca Kiernickiego na Śniatyn-Bałki i jednego Polaka Jamrosza na Śniatyn. — Cóż się dzieje z temi podaniami, które zostały w okręgowej Radzie szkolnej, czy gdzie?

Na Dzurów, Lubkowce — nowego konkursu na posady nie rozpisano dotąd.

13. Przed rokiem zorganizowano 4-kl. w Karłowie, Dzurowie, Wołczkowcach i Śniatynie-Bałkach. Dotychczasowych kie-

rowników tych szkół, którzy pracowali na miejscu i po 10 latach nie doczekali się do tej pory stabilizacji jako kierownicy 4-kl., ale zostawiono ich na miejscu w charakterze (kierowników szkoły II. kl.) prowizorycznych IV. klasowej.

Rady szkolne miejscowe i okręgowe oświadczyły się za tem, aby ich z urzędu stabilizowano, ale ich do tej pory nie przedłożono krajowej Radzie szkolnej do stabilizacji. Tak zostali pokrzywdzeni: Jan Hołubowicz, Tadeusz Zawadzki, Wasyl Rawluk. Tu należy dodać, że Hańkowski, kierownik IV. kl. w Śniatynie na Bałkach, którego szkołę równocześnie zorganizowano z innymi na 4-klas., stabilizowany jeszcze w grudniu 1907 r., ale ten jest Polak i „porządny“.

14. Tutejszy inspektor Lewicki (nie mianowany dotąd nawet prowizorycznie inspektorem tylko zastępcą) podczas akcyi wyborczej do Sejmu jeździł po wsiach gdzie są nauczyciele-Rusini, aby dowiedzieć się, jak stoi kandydatura Mojsy. — Gdzie stała lichy, tam on nakłaniał nauczycieli, aby ci wpływali na włościan, aby wybierano wyborców, którzy będą głosowali na Mojsę! Kiedy tak terroryzował Rusinów, a nawet wytaczał im dyscyplinarkę za udział w wiecach, Polacy agitowali jawnie za Mojsą i to im poczytywano za zasługę (np. Jasiński, kierownik szkoły w Zabłotowie, za zasługi położone w czasie wyborów został z łaski Mojsy inspektorem!)

Że ten pan o szkołę wcale nie dba, a patrzy tylko, aby nauczyciel-Rusin był „porządny“ i nie mieszał się do polityki, wtedy, aby w szkole nawet nie pracował nie — wynik wizytacji będzie dobry (np. pewien Rusin-chruń głosował za Mojsą, przeto p. inspektor w czasie wizytacji uznał że wszystko dobrze, chociaż jego szkoła stoi pod psem, co inogą poświadczyć sami włościanie i cała wieś Oleszków).

Wydał on własnym nakładem tablice 8 sztuk do nauki historii w szkołach lu-

dowych, między niemi tylko 2 ruskie a 6 polskich i starał się o to, aby Rada okręgowa zmusiła do zakupienia wszystkie Rady miejscowe w powiecie, każąc im słono płacić, bo od 11 kor. 92 gr. do 20 koron, jak którym.

Żądania w sprawach szkolnych.

1. Ukraińcy-nauczyciele żądają od zastępców w prawodawczych ciałach, aby ci starali się usunąć w ludowym szkolnictwie wrogięgo ducha polskiego, wiejącego nie tylko ze szkolnych podręczników polskich, a też i z ruskich podręczników, boć wszystkie ruskie podręczniki są przekładami polskich. W polskich książkach, używanych we wschodniej Galicyi, są obrazy królów, rycerzy, Wawelów i różnych bohaterów polskich, a w ruskich prócz jednego obrazu w szkółce I. IV. Jozafata Kuncewicza nie ma nic. W ruskich podręcznikach jest więcej ustępów z polskiej historii, jak z ruskiej — a wreszeie sam język tych podręczników niemożliwy!

2. Nauka polskiego języka zaczyna się teraz z 2-gim rokiem szkolnym, tem samem zmusza się dzieci uczyć się po polsku, żądamy, by naukę języka polskiego w szkołach ruskich ograniczono tylko na wyuczeniu czytania i pisania i to aż na najwyższym stopniu nauki.

3. Postarać się o jak najspieczniejsze założenie co najmniej 3 seminaryów nauczycielskich z ruskim językiem wykładowym.

4. Starać się o zaprowadzenie dla ruskich szkół ruskiego języka urzędowego gdyż dotąd nie tylko wszelka korespondencya z władzami jest prowadzoną po polsku lecz także w t. wewnętrznem urzędowaniu musi być wszystko po polsku. Np. dzienniki lekcyjne, frekwencyjne, katalog klasyfikacyjny, nawet podział godzin zawieszony w klasie na ścianie musi być napisany po polsku; kiedy przytem nadmienimy, że wszystkie mapy i karty do uzmysłowienia nauki są polskie — więc po czem poznać, że to ruska szkoła?

5. Żądamy, aby tak jak na Bukowinie, gdzie większość ludności w gminie jest ruska, tam musi być zawsze Rusin-nauczyciel, a nigdy Polak lub innej narodowości.

6. Tak samo w powiecie, gdzie jest większość ruskich szkół, ma być Rusin inspektorem, a nie innej narodowości.

7. Żądamy gwarancyi, aby nauczycieli Rusinów nie odrywano od ich korzenia i nie rzucano na Mazury, i aby ich nie hamowano w pracy między ludem i a polu ekonomicznem, oświatowem i politycznym.

8. W śniatyńskim powiecie w Kniażu jest nauczycielką Paulina Kropiwnicka. Jest to osoba chora nerwowo. Władze trzymają ją na posadzie kierowniczkii 2-klasowej szkoły, chociaż to sprzeciwia się wyraźnie rozporządzeniu c. k. Rady szkolnej krajowej. Ona dokucza w niemożliwy sposób podwładnym nauczycielom nie tylko Rusinom, ale i Polakom i oczerwia ich przed władzą.

Chociaż nauczyciele wnoszą ustne i pisemne skargi, nie to im nie pomaga, przeciwnie inspektor wytacza niewinnym ludziom dyscyplinarkę, a przy przesłuchaniu zachowuje się wysoce nietaktownie, dając poznać, że kierowniczką chociażby nie wiedzieć czem przewiniła, zawsze będzie górą.

Ta Kropiwnicka nie ma matury, tylko zlepiła za dyspenzą kwalifikacyę, a do jej szkoły przydzielają nauczycieli egzaminowanych.

Jako osoba bardzo chora doprowadziła swoim postępowaniem w gminie do rozruchów, przyczem w szkole w jej mieszkaniu już dwukrotnie wybito okna.

Prześladowanie nauczyciela Mikołaja Lewickiego.

Mikołaj Lewicki służy w nauczycielskim zawodzie 10 lat, a szósty rok jako

stały. Uczyć zaczął w husiatyńskim powiecie pod inspektorem Bromilskim.

Przez ten czas był już na 6 posadach a zawsze przenoszono go na podstawie §. 9. „ze względu służbowych“.

Był:

1) w Tłusteńskim pow. Husiatyn 7 miesięcy 14 dni.

2) w Łyczkowie pow. Husiatyn 4 miesięcy 17 dni.

3) w Jabłonowie pow. Husiatyn 1 rok 8 miesięcy,

4) w Uwiśle pow. Husiatyn 1 rok 6 miesięcy.

5) w Niżborgu starym pow. Husiatyn 6 miesięcy tymczasow.

6) w Niżborgu starym pow. Husiatyn 3 lata 2 miesiące stałe.

7) w Pawłokowie pow. Brzozów 2 lata 4 miesiące.

Nauczycielem został w roku 1898. Kwalifikacyę uzyskał 2. października 1900.

Przez 2 $\frac{1}{2}$ roku podawał się do różnych powiatów o stałą posadę, ale jako politycznie podejrzany, nie dostał jej. Wreszcie, aby tylko dostać stałą posadę, podał się na najgorszą w powiecie husiatyńskim, jaką zajmował tymczasowo i wreszcie obdzielono go nadzwyczajną łaską i reskryptem Rady szkolnej kraj. z dnia 22. stycznia 1903 l. 1318 dostał stałą posadę w Niżborgu starym. Za co go przenoszono? Na posadach w Tłusteńskim i Łyczkowie był tak krótko, więc przecie żadnej akcyi obywatelskiej prowadzić nie mógł, zato z całym zapalem młodzieńczym wziął się do pracy w szkole.

Za to otrzymał pochwałę od inspektora Bromilskiego — oczywiście ustną, bo pisemnej świadomym Rusinom nie dają i po 7 $\frac{1}{2}$ miesiącach służby młodego nauczyciela przy 2-klasowej szkole awansował

na kierownika 2-klasowej szkoły w Łyczkowie a po 4 $\frac{1}{2}$ miesiącach znowuż 2-klasowej szkoły w Jabłonowie. Tu założył czytelnię „Proświty“, za co ściągnął na siebie gniew ks. Bachtalowskiago. Ten zaczął ryć pod nim, gdzie się tylko dało. Przyszły wybory do parlamentu 1900 r. Jabłonów dawał 12 wyborców i trzeba było wielkiej pracy, ale ta przyniosła owoce, bo Jabłonów po pierwszy raz za czas ery konstytucyjnej oddał głosy na swoich kandydatów. Za to przeniesiono Lewickiego „ze względów służbowych“, chociaż miał obiecaną stałą posadę w Jabłonowie, na najgorszą podówczas posadę przy 1-klasowej szkole w Uwiśle — a stało się to wśród zimy, kiedy psa było trudno wypędzić z chaty. Tem jednak nie zrażony, wziął się do pracy jeszcze z większą gorliwością w Uwiśle. Uporządkował szkołę i za 1 $\frac{1}{2}$ roku doprowadził do tego, że Uwiśla dostała nadetatową szkołę, doprowadził do zakupu gruntu pod nową szkołę i do budowy nowej 2-klasowej szkoły. „Czytelnię bracką“ przemienił na „Proświtę“, założył przy niej pożyczkowo-oszczędnościową kasę, która dziś obraca dziesiątkami tysięcy, sklep mieszanych towarów we własnym murowanym budynku, w którym mieści się także czytelniany spichlerz zbożowy. Postarał się też o agencyę tow. „Dniestr“ we wsi.

Taka działalność nie mogła się podobać szkolnym władzom, szczególnie dzierzawcy Kazimierzowi Cieńskiemu i ten postarał się, że Lewicki nie dostał stałej posady w Uwiśle, a strejk w 1902 r. w Uwiśle i sąsiednich wsiach był powodem, że Lewickiego ponownie przeniesiono „ze względów służbowych“ do Niżborga stałego. Wszystko, co być może najgorszego miała ta wieś, pijaki, złodzieje, rozbójnicy, podpalacze, każdy włościanin zadłużony po uszy, a żydzi, niegdyś kapeani, byli w Niżborgu panowie całą gębą.

Nauczycieli napadano w szkole w czasie nauki i bito — a robili to podbuntowani przez żydów włościanie — dlatego

do Niźborga żaden nauczyciel byłby dobrowolnie nie poszedł za żadną cenę.

Tą perłą uraczono Lewickiego, zapewne w tej nadziei, że tu sami chłopci dojadą mu końca.

Stało się przecież coś wręcz innego. On wziął się ostrożnie do dzieła. Jak wszędzie tak i tu uporządkował przedewszystkiem szkołę i doprowadził do tego, że frekwencya w krótkim czasie podwoiła się; dostał nadetatową klasę. Tu zamianowano go stałym nauczycielem. Następnie wziął się do pracy we wsi. Założył czytelnię „Proświty“, a przy niej kasę i spichlerz ze zbożem, a od karczmy odwiódł prawie całą wieś. Tu szła mu praca lżej niż się spodziewał. Za 3¹/₂ lat pracy stanął Niźborg stary w szeregu najbardziej świadomych wsi husiatyńskiego powiatu.

To znowu nie podobało się „możnym tego świata“, a miejscowi żydkowie wiecznie błagali starostę Dileca, aby uprzętnął Lewickiego. Ale on był już stałym nauczycielem, starosta nie mógł nim rzucać dowolnie; trzeba było czemś nastraszyć Radę krajową. Inspektor Bromilski, chociaż był przeciętnym polskim szowinistą i Rusinów niszczył, ale do Lewickiego odnosił się zawsze „w rękawiczkach“ — nie mógł się wziąć do niego i jak sam mówił, że nie pozwoli Lewickiemu zrobić krzywdy bo to jest wzorowy nauczyciel i dawał sobie rady na najgorszych posadach.

Ale Bromilski poszedł do bohorodezańskiego powiatu, a na jego miejsce przyszedł Leonard Wojnarowski, były nauczyciel w Bohorodeczanach. Ten aby się przypodobać staroście, począł Lewickiego przesładować — zaczęli się nim opiekować żandarmi z Wasylkowiec, w czem celował już nieboszczyk wachmistrz Koczij („porządny Rusin“).

Blisko rok był żandarm codziennym gościem pod szkołą, w końcu dano aż 3 żandarmów do wsi na stałe (po przeniesieniu Lewickiego zabrano też i żandarmów

ze wsi). Kar szkolnych nie ściągano przeszło rok, a wykazy składano. Lewicki domyślił się, ku czemu to zmierza i krytykował to zarządzenie inspektora na nauczycielskiej konferencji w Husiatynie 1905, ale inspektor zabronił mu o tem mówić, bo „władzy krytykować nie wolno!“

Ostatecznie stało się to, czego obawiał się Lewicki. Aby oburzyć na niego chłopów a tem samem nakłonić ich do niekorzystnych przeciw niemu zeznań, w lutym 1906 roku, przysłał Starostwo 3 żandarmów do wsi do ściągania kar szkolnych za cały rok. Niektórzy chłopci mieli zapłacić po 30—40 koron kary.

To oczywiście wywołało oburzenie, nie tylko dlatego, że kary takie wysokie (chłopci nie rozumieli, że mają płacić za cały rok) ale głównie ze względu na sposób, w jaki karę ściągano (po wsi chodziło 3 żandarmów, zastępcę wójta i policyant). Przytem żandarmi mówili: „Ot widzicie jaki to dobry wasz profesor — pewnie nie posłuchaliście go w czemś, a on teraz mści się na was“. Przytem podsuwano włościanom zeznania i dawano do poznania, że jeżeli będą świadczyli przeciw nauczycielowi, to starosta podaruje im kary.

Kiedy tak przygotowano teren przychodzi w dzień „trzech świętych“ 1906 r. wachmistrz Koczij i poczyna urządować w urzędzie gminnym. Ściągał cały dzień do urzędu gminnego włościan i dzieci szkolne i spisywał protokoły.

Jednak włościanie poznali się na podstępnie i nie dali się nakłonić do niekorzystnych zeznań przeciw nauczycielowi, a na to, co im żandarm podsuwał, mówili, że nie mogą tego potwierdzić, czego nigdy nie było. Wymyślano nawet jakąś rzeź Lachów i żydów i mowiono że to wyszło od nauczyciela w czytelni. Ale i te intrygi nie powiodły się. W końcu wójt skończony pijak, widocznie podmówiony przez kogoś, organizuje szajkę sobie podobnych i namawia, aby z nim jechali do starosty, a on

będzie prosił o darowanie kar. W Husiatynie upoił ich i powiódł do starosty. Chłopów zostawił w starostwie na korytarzu, a sam udał się do Starosty. Po naradzie ze starostą wciągnął wójt chłopów do kancelaryi, a starosta Dilz powiedział im: „Idźcie z wójtem do p. inspektora i powtórzcie mu to, co mi tu wójt opowiadał“.

Chłopi byli pewni, że starosta mówi o szkolnych karach i poszli. Ale tu znouwu wójt tak począł mówić: „Nauczyciel nie pilnuje szkoły, o 9 rano puszcza dzieci do domu, używa dzieci do prywatnych usług“, a o karach ani wspominał.

Chłopi nie wytrzymali i powiedzieli zaraz: „my nie przyszli ze skargą na nauczyciela, a to, co wójt mówi — nieprawda!“ To powiedział Józef Sztópka i Ołeksa Głowak, ale inspektor powiedział: „no, no, dobrze, dobrze, tylko podpiszcie się, a wszystko będzie dobrze“; a ponieważ włościanie byli analfabeci, więc sam ich podpisywał.

Kto tylko miał jaką karę ze starostwa, odsyłał go wójt do starosty, aby zeznawał co na profesora, to będzie mu kara darowana.

Tak było np. z Błażkiem Bodnarcukiem, który miał około 150 K kary za niedozwolone bicie świń i sprzedaż mięsa I to się nie udało, bo nauczyciel zaskarżył do sądu wójta i drugiego chłopą namówionego przez wójta do fałszywych zeznań — za oszczerstwo i wójta skazał sąd kopyczyński wyrokiem z 9. lipca 1906 U. 692/6 za przestępstwo §. 488 u. k. na 5 dni aresztu i 30 kosztów, a Iwana Dowhańca na 3 doby i 8 koron kosztów.

Cóż robi inspektor Wojnarowski?

17. marca 1906 roku zjeżdża do szkoły, ściąga włościan i dzieci wiejskie do sali szkolnej pojedynczo, podsuwa im rozmaite zeznania i w ten sposób bez nauczyciela przeprowadza nibyto z nim śledztwo dyscyplinarne, a w sprawozdaniu do Rady szkolnej okręgowej fałszuje akta i powiada,

że dnia 17. marca przeprowadził z Lewickim śledztwo, chociaż ten nie słyszał ani słówka ani tego dnia, ani wogóle nigdy w tej sprawie.

I taki sfalszowany akt oskarżenia doręczono Lewickiemu z Rady szkolnej okręgowej. I chociaż nauczyciel dowiódł pismem i ustnie w czasie pełnego posiedzenia Rady szkolnej okr. 30. kwietnia 1906, że inspektor dopuścił się zbrodni pofalszowania aktów dyscyplinarnych, gdyż napisał „po przeprowadzeniu dyscyplinarnego śledztwa z M. Lewickim dnia 17. marca 1906, bo Lewickiego nigdy w żadnej sprawie nie przesłuchiwał, że główni oskarżyciele Iwan Dowhań został zasądzony za oszczerstwa nauczyciela 3 dni aresztu, przyczem wręczył karny wyrok, a przeciw wójtowi Pawłowi Szuraburce ma się odbyć karna rozprawa (którego następnie — jak już wspomniano — zasądzono), dowiódł również, że wymuszano zeznania od uczniów i powołał się na wielu świadków, że wszystko, co na niego zeznano, jest prostem kłamstwem, zażądał, aby sama Rada szkolna krajowa delegowała kogokolwiek do przeprowadzenia śledztwa, to przecież ciągle wisi nad Lewickim miecz Damoklesa w postaci śledztwa dyscyplinarnego, którego dotąd nie ukończono, chociaż już dwa lata minęły.

Nieszczęście chciało, że w marcu b. r. rozpoczął się strejk przeciw dzierżawcy z Nizborga starego Rubłowi i skończył się aż w maju 1906 r. przy interwencji wojska i żandarmeryi. Tego właśnie trzeba było powiatowemu kacykom, aby Lewickiego pozbyć się ze wsi.

Widząc, że śledztwo nie idzie wedle ich intencji i że trudno go będzie zgryźć „legalnie“, przypisano Lewickiemu całą winę strejku, zaalarmowano Radę szkolną krajową, a ta natychmiast reskryptem z dnia 24. marca 1906 L. 13321 przeniosła go na Mazury na podstawie §. 9. „ze względów służbowych“ od 1. kwietnia 1906 r.

30. marca dostał dekret przeniesienia, a już 1. kwietnia musiał być w Pawłoko-

mie w brzozowskim powiecie. On udaje się do Lwowa do rady Dembowskiemu, przedstawia mu, że w 24 godzinach nie jest w stanie przenieść się z nad Zbrucza na Mazury, że ma obłożnie chorą żonę (czego dowiódł świadectwem ordynującego i powiatowego lekarza), że ma przy sobie starszusków rodziców, że jest zagospodarowany i że takim przeniesieniem przykładu mu Rada szkolna krajowa nóż do gardła i błaga, aby go zatrzymano przynajmniej do końca roku, aby mógł choć żonę uleczyć i zebrać plony z pola. Ale to nie pomogło. Dostał tylko miesiąc urlopu, aby mógł wszystko wysprzedać i zniszczyć się całkowicie. Również deputacya włościan z memoriałem jeździła do Lwowa do namiestnika hr. Potockiego z prośbą, aby dla dobra gminy i szkoły pozostawiono Lewickiego na miejscu — ale daremnie.

Po miesięcznym urlopie odjechał sam na Mazury, uprosiwszy przedtem miejscową Radę szkolną i swego następcę, aby pozwolili zamieszkać do końca roku w budynku szkolnym jego chorej żonie i starszuskom-rodzicom, na co ci przystali, widząc wprost fizyczną niemożliwość zabrania ich stamtąd.

Insp. Wojnarowskiemu i tego za mało; on chce się pokazać „sprężystym“ i poleca Radzie szkolnej miejscowej wyrzucić bezwzględnie chorą żonę i starych rodziców z budynku szkolnego. Rada miejscowa odpowiedziała, że nie może chorej kobiety wyrzucić ze szkoły, bo i nauczyciel Ostapczuk na to się zgodził. Kiedy Lewicki dowiedział się o tem, posłał odpis „ukazu“ do redakcyi „Dila“ i napisał, że teraz nie mu nie pozostaje, jak uwiązać sobie kamień do szyi, skoro władzom jeszcze za mało tego, że go zniszczono materialnie i moralnie — i jeszcze mszczą się nad jego chorą żoną.

Za to Rada szkolna krajowa, zamiast pociągnąć do odpowiedzialności husiatyńskiego satrapę za nieludzkosć, wytacza Lewickiemu znowu dyscyplinarne śledztwo za

„obrażający artykuł z oskarżeniem władzy przełożonej“.

I bądź tu mądrym — biją i wzbraniają płakać — a za płacz z rozpaczcy nabijają jeszcze silniej!

I ten drugi akt dyscyplinarny pofałszował znowu inspektor. Wystarczy tylko porównać, co pisze w akcie z daty Husiatyn 4. maja 1906 L. 1221, a co na ten akt pisze się w akcie z daty Brzozów 10. czerwca 1907 L. 706. I chociaż minął już rok, a dotąd nie ukończono i to drugie śledztwo.

Sądziłby kto, że chociaż tn na Mazurach zostawiono Lewickiego w spokoju. Tu przyszedł on już tak obsmarowany, że wszyscy patrzą się na niego, jak na dyabła. System galicyjski kontynuuje się i tu dalej. Co ten człowiek przeżył przez 2 lata swego pobytu na Mazurach, nie spisano by i na wołowej skórze.

Przedtem był żandarm białym krukiem we wsi, obecnie prawie codziennym jest gościem. Tu znaleźli sobie „serdeczni“ na opiekuna nauczyciela miejscowego księdza. Ten śledzi każdy krok nauczyciela i denuncjuje go do starostwa, sądu, prokuratoryi, prywatnych potentatów i gdzie tylko może.

Kiedy tylko Lewicki przyszedł do wsi (wieś czysto ruska, tylko ciemnota wśród ludu), zorganizował kurs analfabetów, przygotował kilku utalentowanych chłopców do średnich szkół, założył czytelnię „Proświty“, a przy niej kasę pożyczkową, którą w tym roku zarejestrował, wybudował budynek „Narodny dom“ wartości zwyż 10.000 kor. W budynku mieszczą się: sklep, kasa i niebawem ma być założoną spółka mleczarska.

Szkołę uporządkował, odrestaurował budynek, doprowadził frekwencyę z 73 dzieci na papierze do 200 zapisanych, a ponad 170 uczęszczających. (Przedtem nikt nie troszczył się o szkołę, a dzieci, zamiast być w szkole, biegały po ulicach).

Ponieważ we wsi same są wierzby, zamiast drzew owocowych, założył przy szkole szkółkę drzew owocowych w zamiarze rozdania drzewek włościanom i zachęcenia ich do zakładania sadów. W ten sposób wychował kilka tysięcy drzewek, z tego ponad 500 zaszczipionych a około 1000 zaszczipił włościanom w ich ogrodach. Nawet terazniejszy inspektor Lewickiego Marceli Wojnarowski dziwi się, jak można tak wiele zdziałać w krótkim stosunkowo czasie.

Ale wszystko to, za coby nauczyciela-Polaka wyniesiono pod niebiosa, uznano Lewickiemu za grzech, bo on Rusin i działa w ruskiej gminie.

Za 2 lata już uchwalono mu na posiedzeniu Rady szkolnej okręgowej 2. września 1908 wytoczyć mu drugą dyscyplinarkę za jakieś rzekome nadużycia których się nie dopuścił, i których mu nie są w stanie udowodnić, ale zawsze dyscyplinarka pociąga za sobą bardzo smutne następstwa dla nauczyciela.

Na anonimowe doniesienie księdza do starostwa, że Lewicki socyalista, radykał, rewolucjonista, anarchista i Bóg wie jaki jeszcze „ista“, żandarmerya w jesieni 1906 r. przeszło dwa tygodnie śledziła za dowodami na te „izmy“, a kiedy nic podejrzanego nie odkryła, w dodatku wykryła, że autorem tego anonimu była jejmość, która pisała za dyktatem księdza (sama przyznała się przed żandarmem), schował starosta list w biurku, ale nauczyciel przecież został winnym, bo, jak starosta Bielawski (obecnie w Brzeżanach) powiedział, „w tem musi coś być“.

Tym anonimem zaalarmowano cały powiat, bo było w nim napisano, że nauczyciel wzywał w czytelnii chłopów, „aby kijem dochodzili na panach swoich praw“.

Nadeszły wybory w maju w minionym roku. Po wyborach przyjechał do wsi komisarz Starostwa Hilo i cały dzień urzędował na plebanii, ściagał ludzi z całej

wsi, aby świadczyli, że nauczyciel dopuszczał się nadużyć wyborczego prawa. A całym jego przewinieniem było to, że na żądanie wyborcy wypełnił kartę wyborczą imieniem G. Ceglińskiego. I chociaż komisarz nie wyszedł we wsi nic, przecież oddano sprawę Prokuratorvi w Sanoku a ta poleciła przeprowadzić śledztwo sądowi w Dynowie.

I znowu ciągnano po sądach Lewickiego i chłopów.

Pokazało się jednak, że wszystko było podłym oszczerstwem ze strony parocha i pozostawiono nauczyciela w spokoju — ale nie na długo.

W dwa tygodnie dostał on znowu wezwanie do sądu i tu dowiedział się, że skutkiem doniesienia parocha poleciła Prokuratorya przeprowadzić śledztwo, że niby to nauczyciel obraził religię w ten sposób, że kiedyś tam nie zdjął czapki przed figurą i że palił papierosa, idąc koło cerkwi; że buntuje chłopów przeciw istniejącemu porządkowi społecznemu, przeciw szlachcie i księżom, wzywając ich w czytelnii, aby się rozprawiali ze szlachtą kijem. Po przeprowadzonym śledztwie okazało się, i to kłamstwem z palca wyssanem, bo oto rok już minął, a Prokuratorya mileczy.

Nadeszły tegoroczne wybory do Sejmu. I znowu proboszcz posła swoich posiepaków do kandydata na posła Skrzyńskiego, że dostanie z Pawłokomy dwa głosy, aby się tylko postarał o przeniesienie nauczyciela, a równocześnie pisze do drugiego Skrzyńskiego, właściciela Pawłokomy, że nauczyciel chce mu odebrać łoży nad Sanem (nawiasem mówiąc, te łoży intabulowane jako własność publiczna) i pole i buntuje w tym duchu chłopów.

W ostatnich czasach napisał znowu paroch skargę do Rady szkolnej okręg, na co ta 2. września 1908 uchwaliła mu wytoczyć nowe śledztwo.

W lutym 1908 r. minęło 5 lat stałej nienagannej służby i należy się Lewickiemu pięcioletni dodatek — ale już pół roku minęło, jak wniósł podanie o przyznanie mu 5-letniego dodatku, ale dotąd nie dostał.

Jakie poszanowanie ma tu ruski język?

W pierwszym roku, kiedy Lewicki przyszedł, na jego referat na okręgowej konferencji opracowany po rusku, milczano. Minionego roku była w Brzozowie wspólna konferencya i kierownik szkoły z Dynowa, referent i członek wydziału konferencyjnego przeczytał wobec wszystkich nauczycieli, że „wydział konferencyjny pod przewodnictwem c. k. inspektora okręgowego (austr. urzędnika!) uchwalił przejść nad referatem Lewickiego do porządku dziennego, bo on został wygłoszony w niezrozumiałym języku (ruskim!)“.

W Pawłokomie jest ruski język wykładowy i z tego powodu władze traktują tę szkołę po macoszemu. Art. 3. ust. z 23. maja 1895 r. Dz. u. kr. l. 57 brzmi, że jeden nauczyciel ma czytać 80 względnie 100 dzieci, a tu jest równo 200 bez dopełniającej nauki. Na tej podstawie powinno być 3 nauczycieli w Pawłokomie.

Z powodu ciasnoty przychodzą dzieci tylko co drugi dzień do szkoły. Przy takim stanie rzeczy, uawet przy najgorętszych usiłowaniach nauczyciela trudno doprowadzić do korzystnych rezultatów, ale władze szkolne właśnie chcą tego aby Rusini pozostawali wiecznymi analfabetami. Takie stosunki panują tu już 3 rok, a próśby o zorganizowania nadetatowej klasy pozostają bez echa.

Jeszcze nieco o szkole w Mielnicy powiat Borszczów.

Szkoła w Mielnicy była do roku 1907 2-klasową a od tego roku 4-klasową mieszcząca z 5 siłami nauczycielskimi, do której uczęszcza około 70 łacinników, 80 żydów a do 150 Rusinów gr.-kat. Nauczyciele wszyscy Polacy, a niektórzy z nich bili ruskie dzieci, aby się modlili po polsku

(Szalkowska — obecnie przeniesiona). W tym roku opróżniły się dwie posady, więc sądzono, że przynajmniej jedną nada się Rusinowi — ale nie.

Jaki duch wieje w szkole, świadczy fakt, że nawet dzieci skarżą się, że im wzbrania się mówić „Sława Isusu Chrystu“, tylko Pochwalony Jezus Chrystus“.

I tak ty Rusinie daj na wszystko — a wiele kosztuje — bo budynek wielki piętrowy, murowany, kosztował jak powiadają, ponad 40.000 koron. Budżet roczny wielki, a w Radzie szkolnej zasiadają Żydzi, Polacy a z Rusinów tylko jeden ksiądz z urzędu!

I czyż zależy Radzie szkolnej na oświacie naszych dzieci? Wszystko obce, a przytem jeszcze wrogie!

Uwalniają wiele i to samych Rusinów ze szkoły i to nie tylko początkujących ale nawet 2, 3, 4 i 5 roku nauki.

Polacy i żydzi siedzą w szkole na przodzie i nimi zajmują się nauczyciele a z Rusinami całe tygodnie nie przerabiają, skarżą się na to biedni rodzice którzy posyłają chętnie do szkoły swoje dzieci, ale nadaremnie, bo nie korzystają.

Miasteczko liczy 670 łacinników, 1200 Żydów, 2250 Rusinów. Między łacinnikami jest około 300 takich, co mówią po polsku i to tylko z inteligencji i mieszczan a reszta sami włościanie, łacinnicy, którzy nie mówią inaczej jak tylko po rusku.

Sprawa kreowania dwuklasowej szkoły w Medyni pow. Kałusz.

Już dwukrotnie starał się zarząd szkoły w Medynie o trzecią siłę nauczycielską, ale bezkutecznie.

Pierwszym razem Rada szkolna w Kałuszu nie załatwiła próśby zarządu szkoły, a tylko inspektor powiedział ustnie nauczycielowi, że nie można nakładać nowych ciężarów na strony konkurencyjne.

Na drugie podanie z 5. września 1907 otrzymał zarząd szkoły odpowiedź, że sprawa

wę przyznania drugiej klasy nadetatowej może Rada szkolna wziąć wówczas pod rozwagę, kiedy inspektor stwierdzi faktyczną ilość dzieci zapisanych na naukę codzienną. Prośba była w pełni umotywowana, gdyż na

I. stopień uczęszczało	96	dzieci
II. „ „	36	„
III. „ „	51	„
IV. „ „	39	„

W celu objaśnienia sprawy dodamy, że w tym czasie, kiedy owo podanie o zamianowanie trzeciej siły nauczycielskiej wniesiono, była szkoła w Medyni jednoklasową z klasą nadetatową, a prośbę wniesiono ze względu na ilość dzieci o przyznanie drugiej klasy nadetatowej.

Obecnie jest szkoła dwuklasową.

I jak załatwił inspektor sprawę, będąc w szkole?! Bardzo prosimy! Kazał rozpuścić połowę dzieci I. stopnia nauki, a powołać ich do szkoły na drugi rok, a tych, co mieli iść do szkoły, zostawić w domu na drugi rok i tak in infinitum.

W ten sposób nie zaczynają dzieci chodzić do szkoły w przepisany wiek, tylko o rok później, a tem samem i kończą szkołę o rok później ze szkodą dla rodziców i swego gospodarstwa.

Ustawa szkolna mówi, że jeśli w szkole jest 120 dzieci, to mają być w niej dwie siły nauczycielskie, jeżeli 160, to trzy siły i t. d.

W szkole w Medyni w roku bieżącym, mimo tego, że z najmłodszych dzieci ani jedno nie jest powołane ani zapisane do szkoły, stan dzieci uczęszczających na codzienną naukę jest następujący :

I. stopień	62
II. „	48
III. „	57
IV. „	36

razem więc . . . . . 203 — a zamiast czterech sił nauczycielskich, tylko dwie!

Nauka odbywa się w zmniejszonej ilości godzin, a skutkiem tego cierpi nasz ogólny stan oświaty.

Nauczycielskie szczęście.

1. We wsi Wiktorowie dolnym powiatu stanisławowskiego zamianowano dekretem z dnia 19. października 1903 L. 34185 od 1. lutego 1904 stałą nauczycielką Wiarę Trusiewicz.

Po upływie niespełna trzech lat, kiedy wspomniana nauczycielka zdołała nieco uporządkować akta szkolne, podnieść frekwentację dzieci i zjednała sobie ludność, przeniesiono ją niespodzianie „ze względów służbowych“ na jednoklasówkę do Dobrowlan dekretem z dnia 10. października 1906 L. 43359.

Nauczycielka udała się do ówczesnego rady Dembowskiego z zapytaniem, za co ją przeniesiono.

Otrzymała na to odpowiedź, że spełnia wprawdzie swoje obowiązki nauczycielskie zadowalniająco, ale niestety miesza się do polityki, jeździ na wiece etc. etc.

Na uwagę nauczycielki, że robi to wszystko poza godzinami szkolnymi, więc nauka na tem wcale nie cierpi, zaznaczył, że Rada szkolna stanowczo nikomu na to nie pozwala, przyczem oburzył się nadzwyczajnie na tak ubliżające wyrażenie, jak „niesprawiedliwy postępek Rady szkolnej krajowej“.

Ostatecznie zmieniono dycyzję Rady szkolnej o tyle, że wspomnianą nauczycielkę przeniesiono zamiast do Dobrowlan do Komarowa 22. listopada 1906 L. 52225.

Na tej posadzie trzeba znowu uporządkować szkołę, aby po pewnym czasie znowu być przeniesioną.

Otóż I. kara przyniesienia ze względów.

II. przy ostatnim wymiarze płacy zaliczono ją do ostatniej klasy płacy, t. z. po 12 latach nienagaanej służby (od 1. wrze-

śnia 1896) 1000 koron, podczas kiedy kole-
dzy już po 5—6 latach mają płacę 1200 K.
a nawet 1400 K.

III. kara „prawdopodobna“, 1. lutego
1909 r. powinna być wspomniana nauczyciel-
ka dostać pięcioletni dodatek, ale go wedle
wszelkiego prawdopodobieństwa nie dostanie.

Inspektor szkolny Kostecki wyraźnie
przy wizytacji zaznaczył, że taka niska
płaca to widocznie kara: „proszę pani
żadnych Proświt, żadnych informacji lu-
dziom — niech inni ich informują — żan-
darmi donoszą nam wszystko, co pani tu
robi“!

2. Dzieje się w powiecie cieszanow-
skim.

W miasteczku Olszycach jest od kilku
lat nauczycielką (jeszcze prowizorycznie,
choć ma skończone seminaryum i egza-
min kwalifikacyjny) Helena Liskowacka.

Z początkiem roku szkolnego 1907/08
zachorowała i otrzymała na razie trzymie-
sięczny urlop, a ponieważ choroba wyma-
gała dłuższego leczenia — otrzymała dłuższy
urlop, ale na podstawie ustawy zamknięto
jej pensję.

W miesiącu maju b. r. na wezwanie
e. k. Rady szkolnej okręgowej objęła opu-
szoną posadę nauczycielską i zaczęła
uczyć, a Radzie szkolnej ani się śni otwo-
rzyć pensję zamkniętą i dotąd jest ona
bezpłatną nauczycielką w Oleszycach.

Do pracy wezwwała ją Rada szkolna
okręgowa, ale pensji dotąd nie wyasygno-
wano i żyj tu z czego chcesz!

Czyż to nie barbarzyństwo?!

Daremnie usiłowania Rusinów m. Przemysła
w celu założenia ruskiej ludowej szkoły
w Przemysłu.

Jeszcze w r. 1904 na wiosnę w celu
wykonania uchwał wainego zgromadzenia
filii ruskiego towarzystwa pedagogicznego
sporządził prezes filii prof. Jarema grun-

townie umotywowane podanie do miejskiej
Rady w Przemysłu i Rady szkolnej krajo-
wej o założenie ruskiej ludowej szkoły
w Przemysłu, osobnej dla chłopców, a oso-
bnej dla dziewcząt.

Główniejsze motywy były te, że miasto
Przemysł liczyło w r. 1903 -- 8.287 głów
Rusinów, prócz wojska i chwilowo przyby-
wających robotników, a frekwencya ruskich
dzieci z trzech ostatnich lat była

rok 1901 -- 567

1902 -- 745

1903 -- 793

więc rośnie z roku na rok i to bardzo
rychło.

Tak sporządzone podanie przedłożyła
dla tow. pedagogicznego do podpisu na-
przód J. E. Biskupowi Czechowiczowi. Ten
podpisał własnoręcznie obydwie podania i
obiecał poprzeć sprawę założenia szkoły ze
strony konsystorza biskupiego, potem pod-
pisali podanie kanonicy jako członkowie
konsystorza, następnie wszyscy inni dy-
gnitarze, jacy zajmowali przednie miejsca
w urzędach i w społeczeństwie. Podpisało
się bractwo cerkiewne im. św. Mikołaja,
wszystkie ruskie narodowe towarzystwa i
wiele pojedynczych osób z pośród obywateli.

Te podania wniesiono do Rady miej-
skiej w Przemysłu i do Rady szkolnej kra-
jowej.

Wówczas zasiadali w Radzie miejskiej
w Przemysłu ks. kanonik Miron Podoliński,
dyrektor Grzegorz Cegliński i Ignacy Po-
dolski urzędnik, kolejowy i właściciel real-
ności. Im to położyło ruskie społeczeństwo
na serce sprawę założenia ruskiej ludowej
szkoły. Przedewszystkiem miał się tą spra-
wą zająć radca dyrektor Cegliński, co sie-
szył się popularnością u radnych -- Żydów.
— On to miał sprawę przypilnować i skłó-
nić burmistrza Dra Dolińskiego, aby ten
w swoim czasie postawił na porządku
dziennym Rady sprawę założenia ruskiej
szkoły ludowej.

Radca Cegliński nie naglił jakiś czas, sądząc, że przygotowuje radnych i wytworzy większość dla sprawy ruskiej szkoły.

Kiedy jednak zwlekanie trwało zbyt długo, a ruska ludność przemyska poczęła się niecierpliwie i czynić mu wyrzuty, oświadczył, że burmistrz chytry lis zwleka sprawę, wykręcając się na najrozmaitsze sposoby.

Na wiosnę r. 1906 wysłali przemysey Rusini deputacyę złożoną z trzech poważnych osobistości, aby mu przypomniła, czego żądają Rusini.

Trzeba pamiętać, że burmistrz był bardzo obowiązany Rusinom za poparcie przy wyborach do Rady miejskiej.

Pan burmistrz Doliński przyrzekł, dając rycerskie i szlacheckie słowo, że sprawę szkoły przedłoży przed 1. lipca na wszelki wypadek, chociaż za skutek nie ręczy.

Dyputacya oświadczyła, że nie chodzi o skutek, tylko o decyzję. Na to oświadczył on, że Rusini pójdą pewnie na drogę sądową.

Tymczasem drugi już rok mija, a podanie jeszcze po dziś dzień nie załatwione i Rusini nie mają jeszcze żadnej decyzji. Takie to słowo polskiego pana! —

Kiedy dyrektor Cegliński zainterpelował go, co się dzieje z podaniem, złożył Doliński winę na referenta Dra Tarnawskiego, ten znowu na Dolińskiego — obydwaj oni są bardzo do siebie podobni przez swą nienawiść do Rusinów, jak ci obaj Mickiewiczowscy Domejko i Dowejko. Tak obaj ci chytry macherzy odwlekli sprawę, aby jej tylko nie wyciągać na dzienne światło przed forum Rady miejskiej.

Potem przysłyły nowe wybory, na których wyrzucono z Rady Dra Ceglińskiego, radny Podlusi zmarł, skutkiem czego ilość radnych Rusinów zmalała do jednego księdza kanonika Podolińskiego, a ks. Kopko wszedł do Rady jako zastępca.

Oto próbka polskiej bezgranicznej buty na ruskiej ziemi wśród ruskich potulnych i cierpliwych mieszkańców.

Jakże długo to będzie trwało!

Ta bezczelna buta jest o tyle bardziej ubliżająca Rusinom, że podanie podpisał na pierwszym miejscu biskup, kanonicy i wybitniejsze osobistości. I nad tem żądaniem przechodzi się do porządku dziennego! To jest bezgraniczne lekceważenie i ignorowanie wybitnych osobistości i całego narodu!

W bieżącym roku frekwencya ruskich dzieci doszła do liczby 1020, a to 547 chłopców i 473 dziewcząt. Obie szkoły miałyby zapewnioną frekwencyę, a tu brutalna większość bezczelnie ignoruje prawa drugiego narodu!

W lutym b. r. wnieśli przemysey Rusini zażalenie na burmistrza Dolińskiego, że od r. 1904 nie przedkłada podania Radzie do rozstrzygnięcia. — Jakie następstwa będzie miało to zażalenie, nie wiedzieć.

Przemysey Rusini zwracają się przeto do naszych sejmowych posłów, by w Sejmie tę sprawę podnieść i zainterpelować tam obecnego Dra Dolińskiego, jak długo jeszcze zamierza prowokować Rusinów!

Przemysł toć przecie dawny gród rurski, miał wielu mieszczan, cerkwi, które zabrały chyże (głodne) wilki, a mieszczan sprowadzono na nędzę.

Prócz tego proszą przemysey Rusini zainterpelować p. Marszałka, czy wolno tak postępować burmistrzom miejskim z Rusinami? Czy w miastach już pozbawiono Rusinów wszelkich praw? --

Bezprawna przemiana wykładowego języka ruskiego na utrakwistyczny, a następnie polski w ludowej szkole w Porchowej pow. Buczacz.

Gmina Porchowa liczy Rusinów 1350, łacinników 500, Żydów 30. Od czasu zało-

żenia szkoły był ruski język językiem wykładowym. Aż bezpodstawnem zarządzeniem władz szkolnych wprowadzono w tej szkole utrakwizm.

Rada szkolna okręgowa w Buczaczu naciska nauczyciela o wykonywanie utrakwizmu: „Zarządzenie c. k. Rady szkolnej okręgowej w Buczaczu z dnia 3. marca 1890 L. 132 do zarządu szkoły w Porchowej.

„Doszło do wiadomości c. k. Rady szkolnej okręgowej w Buczaczu, że pan w szkole tamtejszej nie uczysz należycie języka polskiego, który dla szkoły tej jest obok języka ruskiego wykładowym językiem.

„Wzywam przeto Pana, byś obok języka ruskiego, używał polskiego jako wykładowego, a podczas lekcji języka polskiego używał tylko tego języka i starał się doprowadzić naukę języka polskiego w wystąpieniu ustnym i pisemnym do tego rozwoju, jaki jest naukowym planem dla drugiego języka krajowego wskazany. Za zastosowanie się do tego zarządzenia czynię Pana odpowiedzialnym L. 132. O czem się Wielmożnego Pana Artura de Zarembo Guleckiego. przewodn. Rady szkolnej miejscowej w Porchowej na relację z dnia 25. lutego b. r. uprzejmie zawiadamia. Z c. k. Rady szkolnej okręgowej, Buczacz dnia 3. marca 1890. Przewodniczący c. k. Starostwa Hutt mp.“.

Przecież jest to ruska szkoła, włącznie utrakwistyczna, ale wykładowy język może zmienić lada kto i lada czyjemi zarządzeniem. Oto i znów dnia 6. marca 1903 L. 576 rozpisuje Rada szkolna okręgowa w Buczaczu konkurs na obsadzenie szkoły w Porchowej i podaje w konkursie, że w tej szkole jest polski język wykładowy i tak się stało, i po dziś dzień nauczycielki (a są już dwie) uczą w szkole po polsku, powołując się na ten konkurs.

Do tego roku szło wszystko jakoś utrakwistycznie. Aż w tym roku ogłoszenie konkursowe zmieniło język wykładowy w szkole.

Lud rozgoryczony nie na naukę, z której korzyści nie ma, ani na kary, jakie nakłada Rada szkolna okręgowa, nie pyta się Rady szkolnej miejscowej.

Taką procedurę zaprowadziła terazniejsza nauczycielka i jakoś to jej uchodzi.

W sprawie ruskich paralelek w Kopyczyńcach.

Dnia 29. listopada 1901 wnieśli kopyczyńscy Rusini do Rady gminnej w Kopyczyńcach o utworzenie przy tutejszych szkołach, a to 6-klasowej szkole męskiej i 6-klasowej żeńskiej — ruskich paralelek.

Dnia 21. grudnia 1901 r. zapadła uchwała Rady gminnej utworzyć ruskie paralelki.

Dnia 14. stycznia 1902 odesłała zwierzchność gminna dotyczącą uchwałę Rady gminnej w Kopyczyńcach do Starostwa w Husiatynie jako naczelnictwa Rady szkolnej okręgowej do dalszego zarządzenia.

Od tego czasu już 6 lat minęło, a władzom szkolnym ani się śni załatwić uchwałę Rady gminnej.

W tej sprawie:

1) dnia 17. sierpnia 1904 r. wysłano do Prezydium Namiestnictwa urgens I. (jest na to recepty).

2) 3. marca 1905 do Namiestnictwa urgens II. (jest recepty);

3) 19. marca 1905 było w Gazecie „Hajdamaki“ L. 124 otwarte pismo do Prezydium Namiestnictwa;

4) w czerwcu 1906 r. odnoszono się do członka Rady szkolnej prof. Dra Studyńskiego, aby to podniósł na posiedzeniu: p. Studyński nawet nie był łaskaw odpowiedzieć;

5) odnoszono się pisemnie i do Ministerstwa oświaty;

6) Odnoszono się i do pp. posłów — podnoszono w interpelacyi — ale nie było odpowiedzi ze strony Rządu.

W męskiej 6-klasowej szkole niema ani jednej siły nauczycielskiej ruskiej na 9 sił. Natomiast są dwie siły żydowskiej narodowości, a wszystkie inne polskiej. W żeńskiej na 8 sił jest tylko jedna siła ruska, jedna żydowska, reszta polskie.

Czy potrzeba ruskiej szkoły?

	W męskiej:		W żeńskiej:
	jest dzieci ruskiej narodowości:		
I. kl.	63	—	48
II. „	36	—	43
III. „	49	—	28
IV. „	35	—	24
V. „	18	—	12
VI. „	19	—	5
razem	220		160

Wogóle w obydwu szkołach jest więcej dzieci ruskiej narodowości, niż polskiej.

W obydwu szkołach tylko klasa V. i VI. ma po jednym oddziale, inne cztery po dwa oddziały.

Frekwentacya byłaby jeszcze większa — ale niema gdzie uczyć. Obie szkoły mieszczą się w 8 budynkach — przeważnie najętych.

W tym roku mają stawić jeden budynek na pomieszczenie obydwu szkół: męskiej i żeńskiej.

Na czasie więc będzie zainterpelować Rząd i żądać utworzenia ruskich paralelek, aby póki czas budowano dwie szkoły, osobno polską, a osobno ruską.

Krzywdy ruskiego szkolnictwa w pow. Trembowla.

Gmina Kobyłowołoki z przysiółkiem Papirnia liczy 4.000 dusz, a ponad 600 numerów.

Jest tu szkoła trzyklasowa z ruskim językiem wykładowym, zorganizowana na trzyklasową jeszcze 1886 r., otóż przed 22

lata, t. j. w czasie, kiedy w powiecie była jedna jedyna 4-klasówka w Trembowli i jedna 3-klasówka w Kobyłowołokach, a wszystkie inne szkoły po wsiach i miasteczkach były 1 lub dwie klasowe.

Do dziś, t. j. w ostatnich 15 latach zorganizowano 4-klasówki w m. Strusowie, Budzanowie, Janowie (gdzie jest tylko 2.000 dusz) i we wsi Łosznowie — wszystkie z polskim językiem wykładowym.

W Kobyłowołokach mimo usilnych starań gminy i miejscowej Rady szkolnej nie chcą władze szkolne zorganizować 4 klasówki dlatego tylko, że tu jest ruski język wykładowy!

Przy szkole jest 5 sił nauczycielskich, 5 sal naukowych i 500 dzieci uczęszających regularnie na naukę.

W przysiółku Papirnia założono eksponowaną jednoklasówkę polską 1903 r. Bez wiadomości i woli tutejszej gminy zaprowadzono w Papirni w szkole język wykładowy polski. mimo to, że prawie wszystkie dzieci są narodowości ruskiej, a tylko kilkoro łańciskiego obrządku, a przy głównej szkole jest język wykładowy ruski.

Od czasu, kiedy inspektorem został Teodor Janicki, stara się wszelkimi siłami wstrzymywać rozwój szkolnictwa w tutejszym powiecie.

W dowód tego przytoczymy jeden przykład z tutejszych stosunków, ilustrujący jaskrawo postępowanie wymienionego e. k. inspektora szkolnego.

Starostwo trembowelskie zarządzeniem z dnia 19. grudnia 1897 do L. 21510 przez swoje władze sanitarne uznało dotychczasowy budynek szkolny pod L. k. 419, przerobiony przed 40 latami z aresztów gminnych na szkołę — za szkodliwy dla zdrowia dzieci szkolnych i nauczycieli, a to z tego powodu, że jest wilgotny, zimny (murowany z twardego kamienia) i zniszczony przez grzyb i nakazała gminie wybudować nowy budynek szkolny.

Od tego czasu minęło 11 lat. Budynek szkolny w tym czasie nie poprawił się zupełnie, a przeciwnie znajduje się coraz to w gorszym stanie.

Jedenastoletnie starania tutejszej gminy i miejscowej Rady szkolnej, zmierzające do przeprowadzenia tak koniecznej budowy, były bezskuteczne z powodu przeszkód stawianych przez obszar dworski i niedbalstwo ze strony Rady szkolnej okręgowej.

Ten stan nie zmienił się dotąd z powodu nieporównanego lenistwa i obojętności inspektora, który na każdym kroku utrudniał i paraliżował starania tutejszej gminy, aby tylko odwlec sprawę budowy szkoły i reorganizacji 4 klasówki.

Rada szkolna okręgowa, a w szczególności uwodził inspektor obietkami tutejszą gminę, udając przed członkami jej, że wszystko robi się i będzie zrobione, kiedy jednakże mieszkańcy gminy zażądali kategorycznie wyjaśnienia 14. sierpnia b. r., wtedy inspektor oświadczył przed członkami miejscowej Rady szkolnej i Rady gminnej Zacharem Koczkiem, Iwanem Zbaraszczukiem, Petrem Romanowskim i Szeremetą z całym cynizmem i niekulturalnością: „wam nie potrzeba 4 klasowej szkoły, będzie dla chłopów dość tego, że nauczy się czytać i pisać — wy za dwa lata zechcecie gimnazjum ruskiego — a możeby wam jeszcze kolej puścić przez wieś itd.“.

Tymczasem nasze często głodne i źle odziane dzieci walają się w komnatach wynajętych chat, chorują z powodu grzyba i wilgoci w głównym budynku, który nie może pomieścić wszystkich dzieci, nauczyciele tracą zdrowie i w młodym wieku — jak to miało miejsce w marcu b. r. — schodzą do grobu za ledwie po 8 latach służby nauczycielskiej skutkiem przeziębienia w lichym budynku szkolnym.

Rada szkolna okręgowa da od czasu do czasu niby jakieś polecenie dla ludzkiego oka, a poza tem robi wszystko możliwe, aby

tylko nie dopuścić do zorganizowania 4 klasowej szkoły i do budowy nowego budynku szkolnego.

I tak corocznie zarządza Rada szkolna okręgowa konkurencyjną rozprawę w sprawie budowy 1 klasowej szkoły w Papierni (chociaż tam wystarcza całkowicie dla 40 dzieci uczęszczających rano do szkoły, a 20 po południu wygodna i ciepła wynajęta chata — ale, że tu język wykładowy polski — więc trzeba!), kiedy tymczasem, aby przeszkodzić budowie szkoły w Kobyłowołokach i organizacji 4 klasówki namawia się kilku tutejszych łacinników, finguje się około 100 podpisów, występuje się z żądaniem założenia osobnej polskiej szkoły i na tej podstawie Rada szkolna okręgowa, tłumacząc po swojemu ustawę, wydaje co następuje:

„Trembowla 1. września 1902 do L. 583. Do miejscowej Rady szkolnej w Kobyłowołokach.

Odnosnie do relacji z dnia 24. maja 1902 do L. 4 oznajmia się, że przekształcenie tamtejszej szkoły na 4 klasową nie może być wzięte pod rozwagę, ze względu na postanowienia ustawy z 23. maja 1895 Dz. u. kr. Nr. 57 Tyt. 1. art. 5. al. 2. wedle których należałoby raczej dążyć do otwarcia drugiej szkoły w Kobyłowołokach, aniżeli istniejącą przekształcać na 4 klasową. Z c. k. R. S. O. Przewodniczący w zast. Szwedzicki“.

Nie pomogły żadne rekursy. Aby załamać gminę, obiecała Rada szkolna okręgowa założyć w tutejszej gminie przy uzupełniającej szkole rolniczy kurs.

Mieszkańcy gminy zgodzili się na to pod warunkiem, aby naprzód zorganizowano 4 klasówkę i przyspieszono budowę nowej szkoły.

Rada szkolna okr. wysłała tutejszego kierownika szkoły Kowalskiego na roczny kurs rolniczy w r. 1904, jednak dotąd nie zorganizowała 4 klasówki, nie urządziła przy tutejszej szkole dopełniającego kursu

rolniczo-sadownickiego, ani nie przystąpiła do budowy nowej szkoły.

Natomiast w roku bieżącym Towarzystwo ludowej szkoły przeniosło swoją prywatną szkołę z Hleszczawy do Kobylowólok. Skutkiem terroryzmu ze wszęch możliwych stron nawet poważniejsi łaciniacy, ludzie rozumiejący korzyść więcej klasowej szkoły, zapisali około 60 dzieci do polskiej prywatnej szkoły, gdzie uczy 18-letnia nauczycielka z VIII klasą wydziałową.

Szkolne władze całą siłą wspierają tę prywatną szkołę i pewnie jeszcze zechcą ją przenieść na krajowy etat. Tutejsza Rada szkolna odnosiła się już do Rady szkolnej krajowej z prośbą o pożyczkę na budowę szkoły, ale tej prośbie odmówiono.

Obecnie tak sprawa stoi, że miejscowa Rada szkolna odesłała plany i kosztorys nowej szkoły do Rady szkolnej okręgowej, wniosła w sierpniu b. r. prośbę o założenie 4 klasówek, a ponieważ nie spodziewa się przychylnego załatwienia sprawy, przeto będzie zmuszoną wysłać deputację do jeszcze wyższych władz krajowych.

Jak wojują polscy kierownicy szkół przeciw ruskim nauczycielom.

O tem świadczy sprawozdanie brzmiające: „Zarząd 1 kl. szkoły Grabież z dnia 14. lipca 1907. C. k. Rado szkolna! Odnosnie do zarządzenia c. k. Rady szkolnej z 28. czerwca b. r. L. 1696 zawiadamia się: Jakób Bałandiuk tutejszy nauczyciel na porządku dziennym urządza w Zakrzewcach podejrzone nocne schadzki partyjne, przeciągające się nawet do godziny 1. po północy, na których wygłasza mowy pobudzające narodowość. Do tej roboty służy mu często ojciec exdiak z innymi radykałami ze Stanisławowa. A odwożąc tychże do kolei, przed szkołą w Grabieżu, że polska, śpiewa o niej obelżywe i niemoralne pieśni. Dzieciom zakazuje słuchać kierownika szkoły, a te, które nie chcą uczęszczać na nocne orgie — zapisuje i straszy karami

wymierzonymi przez jakichś panów. Ludowi podchlebia, że gdy on będzie samoistnym nauczycielem, to nikogo nie będzie zmuszał do nauki, ani posyłania dzieci do szkoły. W nocy wodzi się z kobietami za szycję po wsi, wskutek tego pędzony bywa kamieniami przez młodzież.

Dziewczęta w szkole i poza szkołą roznamiętnia niemoralnymi żartami — słownie i czynnie demoralizuje. Atoli z czasopisma „Promień“, który preliminuje, przejęty nawskróś zasadami o wolnej szkole, począł zabraniać dzieciom modlić się. Dzieci z niego nie są zadowolone i użalają się nań przed kierownikiem szkoły.

Przez cały swój pobyt w Grabieżu nigdy nie przyjmował żadnych uwag ani wskazówek od kierownika szkoły — a wszystkie swe czynności spełniał niedbale.

Żadnej karności i rygoru ani porządku w nauce dzieci wcale nie zachowywał — planu i podziału godzin nie przestrzegał, wskutek tego na III-cim stopniu jest wiele do życzenia.

Z całego jego zachowania się — zmuszony jestem wyrazić swój sąd o nim, że tenże nie jest zdolny do prowadzenia szkoły samoistnie i we wschodniej Galicyi o ludności mieszanej jest niebezpieczny.

Ksawery Semenowicz kierownik szkoły“.

W protokole czynności kierownictwa szkoły za r. 1907 pod datą 20. lipca 1907 zapisano: „Zarząd szkoły przedkłada c. k. Radzie szkolnej okręgowej w Tłumaczu sprawozdanie o zachowaniu się nauczyciela Jakóba Bałandiuka z prośbą o przeniesienie go z Grabieża, a zamiastowanie spokojnej nauczycielki dla tutejszej szkoły“.

W Antonówce pow. tłumackiego jest nauczycielką Marya Blochówna, która dzieci wcale nie uczy i nie chce czytać tak dalece, że dzieci nie umieją czytać.

Nauczycielka choruje od marca 1908 i nie wykonuje swoich obowiązków.

Gmina stara się o zdrowego nauczyciela lub nauczycielkę — i to ruskiej narodowości — ale bezskutecznie!

Sprawa wykładowego języka w ludowej szkole w Jezierzanach powiat Tłumacz.

Przed 20 latami była w Jezierzanach 1 klasowa szkoła z wykładowym językiem ruskim, z uwzględnieniem polskiego w wyższych klasach.

Po zorganizowaniu na dwuklasówkę za inspektora Kosteckiego zaprowadzono polski język wykładowy stopniowo, t. j. jak długo był kierownikiem Iwantyszyn, pozostawało po dawnemu, a potem przy każdej zmianie kierownika następowało i polszenie szkoły tak, że obecnie dzieci ukończywszy tę szkołę, ani pisać ani czytać po rusku nie umieją, chociaż na posiedzeniu Rady gminnej, kiedy uchwalano przemianę szkoły na dwuklasówkę, nie było nawet mowy o polskim języku wykładowym — ale zato inspektor kilkakrotnie podniósł, że to będzie szkoła z naukowym planem czteroklasowej i dzieci będą się uczyły po niemiecku.

W Trudowarzu powiat Złoczów jest szkoła jednoklasowa, język wykładowy jest ruski, ale świadectwa, jeżeli koniecznie potrzebne, wydaje się w języku polskim. Nauczycielem jest Polak. Nigdy nie uczy, bo jest zawsze zajęty czemś innym. Z uczniami obchodzi się bardzo źle. Zamiast do nauki, pędzi ich do roboty przy swojej gospodarce. Kiedy czasem spodziewa się, że „ktoś“ odwiedzi szkołę, to pyta uczniów, którzy naturalnie nie nie umieją, a on ich bije. Popiera stronę chruniów i kacapów! Rada szkolna miejscowa całkiem w to nie wgląda, bo on radnych gości i w ten sposób przychylnie sobi usposobi.

Inspektor bardzo rzadko odwiedza tę szkołę, może raz na 3 lata i nie mu nie mówi.

Kilka obrazków ze szkolnictwa we wsiach Uhrynów dolny i Jamnica.

Wymienione wsie należą do inspektora Kosteckiego. W Uhrynowie dolnym nauczy-

ciela niemożliwi — dzieci uczęszczają po 3 lata do szkoły i nie nie umieją. Teraz jest tam Hrynyszczak, który całymi dniami zapija się w karczynie z wójtem.

Jakkolwiek jest Rusinem, wszędzie manifestuje się jako „najporządniejszy“ w całym tego słowa znaczeniu.

O dwa km. od Uhrynowa jest przysiółek Kłuzów — szkoły tam niema. Dzieci w przeważnej części nie pobierają żadnej nauki.

Jamnica jest wielką gminą, liczącą 2.388 dusz.

Dzieci obowiązanych do uczęszczania na naukę szkolną jest 600 lub też więcej. Gmina stara się o 6 klasową szkołę, wybudowała już jednopiętrową kamienicę na szkołę kosztem 27.000 K, ale dotąd jest tylko dwuklasówka. Nawet nie zanoszą się na więcej klas. Była tu do tego roku nauczycielka Stasnowa z ukończoną 9 klasą, która starała się wszelkimi sposobami przyciągać dzieci na łaciński obrządek.

Wskutek tego popadła w konflikt z miejscowym proboszczem księdzem Strutyńskim i znieważyła go w obecności dzieci. Sprawa oparła się o sąd. Stasnowę ukarano i ona miała przeprosić ks. Strutyńskiego i zwrócić koszt sądowe. Mimo to inspektor Kostecki nie zabrał jej ze wsi, chociaż wiele innych z maturą starało się o tę posadę, aż dopiero w tym roku odeszła z awansem do Stanisławowa! Obecnie jest w Jamnicy 6 sił nauczycielskich, w tem 4 Rusinów, a 2 Polacy. W Uhrynowie 1 Rusin i 1 Polak.

Stan szkoły w Hryhorowie pow. Rohatyn.

Wykładowy język jest ruski. Budynek szkolny niżej wszelkiej krytyki; malutka, odwieczna, najstarsza we wsi chatka-lepianka, o spróchniałych oknach i drzwiach, z dziurawymi ścianami i takimże dachem, którą okręgowy inżynier jeszcze przed 5 laty uznał za niemożliwą i niebezpieczną na ludzkie mieszkanie, a tem mniej dla szkoły.

Sala taka malutka, że na zwyż 250 dzieci obowiązanych do uczęszczania na szkolną naukę ucześnieza ledwie 110, dla większej ilości niema miejsca.

Skutkiem tego we wsi niegdys oświeconej wzrasta analfabetyzm w sposób zastraszający — młodzież bez nauki wprost dziczeje.

Prócz tego trzeba podnieść jeszcze i to, że jedna siła nauczycielska na tyle dzieci i na taką gminę (zwyż 200 numerów — tysiąc mieszkańców!) stanowczo nie wystarcza; powinno być co najmniej dwie, jeżeli już nie więcej.

Gmina gotowa jest budować szkołę każdej chwili i ze swej strony przyczynić się do poniesienia kosztów budowy, jednakże starostwo, a za tem i Rada szkolna krajowa nie chcą o tem ani słyszeć.

Już przeszło przed 10 laty kupiła gmina plac pod budowę szkoły i ogród; plan i kosztorys sporządzono już dawno (ale teraz gdzieś zapodziały się!), jednak mimo wszystko skutkiem niedbalstwa Rady szkolnej miejscowej i okręgowej sprawa budowy szkoły nie postąpiła ani o krok naprzód.

O postępowaniu nauczyciela w Czernichowie powiat Tarnopol.

W Czernichowie wykonuje kierownik Załużny takie ceremonie że chłopci, placą co miesiąc wielkie kary, za to on został prawyborcą — poodbierał wszystkim z do pełniającej nauki książki — a potem dał karę po 1 kor., za co rodzice zapłacili zwyż 150 kor. Co dzień przed nauką zamyka szkołę, aby dzieci nie przysły razem do szkoły i za spóźnianie zaplacono już do 50 kor kary.

Które z dzieci zakaszle, lub prosi się na stronę, karze aresztem, tak, że dziecko nieraz wraca aż wieczorem do domu.

Nadto bije je aż do krwi ze aż leżą po parę dni — a kilkorgu ponadrywał uszy aż do ran.

W Lubaczowie jest 6-klasowa szkoła męska i taka sama żeńska.

Do męskiej szkoły ucześnieza około 400 dzieci, do żeńskiej, około 360, z czego jak w jednej tak i drugiej jest 60% ruskich dzieci.

W męskiej szkole jest 9 sił nauczycielskich, z czego tylko jeden nauczyciel jest „porządnym Rusinem“, członkiem polskiego „Sokola“ i t. d., a reszta sami Polacy i jeden Żyd.

Z Polaków dwu nie rozumie nawet ruskiego języka, a w żeńskiej szkole jest 7 sił nauczycielskich, z których jest jedna stała siła ruska, zeszta sami Polacy; z czego znowu 2 nie zna wcale ruskiego języka.

Za to Rasinów — nauczycieli wysyła się do wsi mazurskich.

Ruskiego języka uczą bardzo mało w tej szkole, tak, że kiedy dziecko skończy szkołę, nie umie nawet ruskich modlitw odczytać z książki.

Ale zato uprawia się wszechpolską politykę w męskiej szkole, utrzymuje się kancelaryą szkolną, a stad wychodzą wszelkie okólniki i pisma do członków, jakimi kieruje p. Wowszczak, stały nauczyciel ten sam, co pisał przed kilku laty do inteligentnych Rasinów anonimowe kartki z wyrazami „Ukraina k...a; ne pora lachowy służyty, ale pora tobi żydowy wodu nosyty“, za co był oskarżony w sądzie w Lubaczowie i znawcy pisma udowodnili mu, ale on umiał się chytrym sposobem wykręcić, a władza zamiast go przenieść, zamianowała stałym w Lubaczowie, gdzie też dotąd uczy nasze dzieci na wstyd i haubę naszego narodu.

Dalej stało się na wiosnę b. r. coś takiego, czego już nawet na Galicyę za wiele. Oto podczas rocznicy 3-go maja w całym budynku szkolnym w oknach na każdej szybie, a jest do 300, nalepiono kartki z polskim orlem i trzymano je przez 48 godzin. Ruska ludność chodzila jak struta mówiąc, że wybudowała szkołę za ruskie

pieniądze dla polskich nauczycieli i ich szopek, następnie w czasie pochodu brała udział polska działka „parami“ pod przewodnictwem nauczycieli i nauczycielek.

Żądamy połowy ruskich nauczycieli i nauczycielek, większego uwzględnieniaruskiego języka i wzbronienia dyrektorowi szkoły, aby nie nalepiano na szkołach polskich orłów i nie wywieszano polskich chorągwi.

2. do szkół z ruskim językiem wykładowym daje się Polaków zamiast Rusinów, czego dowodem wieś Opaka, gdzie są dwie siostry Polki Rechówny nauczycielkami. One to spowodowały, że dnia 2. października 1908 staje we Lwowie kilku włościan w karnym trybunale za zbrodnię gwałtn.

W bohorodezańskim okręgu szkolnym, jak też i gdzieindziej, stara się okręgowa Rada szkolna o zakorzenianie i rozprzestrzenianie polszczyzny. Szkolny inspektor okręgowy choćby przypadkowo był bardzo sumiennym człowiekiem i bezstronnym, chociażby szczerze pragnął postępować w urzędowaniu drogą prawa i sprawiedliwości, to nigdy w świecie nie dopuściłaby do tego przedewszystkiem miejscowa inteligencya, co gromadzi się w „Sokole“, a następnie opiekunowie „Sokoła“ i e. k. starosta. Jakież dopiero gwałty, bezprawia i rozboje mają miejsce w tym okręgu szkolnym, kiedy jest znany fakt, że do Bohorodczan nasełają zwyczajnie okręgowych inspektorów na to, aby sobi zasłużyli na stabilizację albo przeniesienie do większego miasta (n. p. gdzie jest gimnazjum).

Teraz we wspomnianym okręgu szkolnym jest inspektorem Władysław Winogrodzki, a jego szefem kierownik Starostwa Nieświatowski.

Obaj oni spodziewają się od losów swoich łask, więc powiedzieli sobie:

„Zły losie, odurzymy i ciebie -- i bez ciebie osiągnimy swoje cele“. Kierownik Starostwa już teraz po roku urzędowania

może być spokojny na grymasy losu, bo tym w „górze“ dał się poznać przy ostatnich wyborach do Sejmu jako niezwykle zręczny w zwalczaniu niemilych kandydatów na posła, a znowu jego referent szkolny cierpliwie, choć coraz to jaskrawiej dobija się zwrócenia uwagi „silniejszych“ na swoją osobę.

Było to po wyborach do parlamentu. Bohorodezański starosta i cała miejscowa Polonia byli zli do wściekłości. Cieński przepadł, bohorodezański powiat oddał na niego bardzo mało głosów. „Naprawić złe nie można, ale zemścić się można!“ pomysłano w Starostwie. Lecz na kimże mścić się? Na każdym, kto Rusin, na wszystkim, co ruskie, a przedewszystkiem na Rusinach — nauczycielach! I wytoczono 4 nauczycielom dyscyplinarki, a to: Eliaszowi Bałaszowi, Antoniemu Hawryłce, Mikołajowi Figolowi i Michałowi Reszetylu. Zarzucano im: „Na doniesienie funkcyonaryuszów Starostwa przekonała się Rada szkolna, że Pan zajmował się agitacją podczas ostatnich wyborów do Rady państwa“. Nie pomogły żadne usprawiedliwienia.

Przeniesiono Eliasza Bałazsa z Bohorodczan do Bitkowa, Mikołaja Figola ze Stebnika do Jabłonki, Antoniego Hawryłkę ze Starych Bohorodczan do Krzywca, a Michała Reszetyłę jako człowieka starego i stałego nauczyciela zostawiono jeszcze w Sarnowie, bo można na nim mścić się w bardziej dotkliwy sposób. Eliasza Bałazsa niebawem też suspendowano. Wprost uznano go umyślowo chorym i chociaż człowiek ten robił w b. r. wojskowe ćwiczenia i przez lekarza wojskowego został uznany za zdrowego człowieka, to mimo to nie pozostanie na stanowisku, bo rekurs do Ministerjum pozostanie bez żadnych skutków. Tak zemściła się polska okręgowa Rada szkolna na niemilych sobie nauczycielach, chociaż nie potrafiła im niczego karygodnego udowodnić.

Jednak tych ofiar było jeszcze za mało panom ze Starostwa. Postanowili upo-

korzyć wszystkich ucziwych nauczycieli — Rusinów.

W Markowej był tymczasowym nauczycielem Wasyl Musij, szczery, cichy i pracowity człowiek. Nie dziw więc, że oddawszy się całym sercem szkolnej pracy i w czytelnicy zyskał sobie sympatyę mieszkańców Markowy. Tego oddania się miejscowej ludności pod wpływy nauczyciela nie mógł ścierpieć ani inspektor szkolny, ani miejscowy pop — moskalofil Mogilnicki, ani Żyd — arendarz. Ostatni przy poparciu księdza oskarżył nauczyciela w Radzie szkolnej okręgowej, zarzucając mu, że buntuje przeciw karczmarzowi ludzi, że uczy ich siczowych pieśni i że ludzie znoszą mu podarki. Inspektor i starosta ucieszyli się. Dawno znienawidzony „hajdamaka“ dostał się w ich ręce. Prędko bez żadnego prawie dochodzenia przeniesiono Musija w ciągu roku szkolnego na 2-gą siłę w Mona styrczach. Zasmucili się Markowianie, bo na miejsce nauczyciela — Rusina, nauczyciela, co — jak mówiono — umiał pomówić z każdym człowiekiem, poradzić i nauczyć — dostali Polaka Józefa Soleckiego, co patrzy na chłopca, jak na „hajdamacką dzicz“ a w szkole nie uczy tak, jak poprzednik i znęca się nad dziećmi. Zato zaraz w dwa miesiące po jego przybyciu do wsi skarży go pewien włościanin do okręgowej Rady szkolnej. Ale u starosty i inspektora przy przesłuchiowaniu posługują się dwojaką miarką.

Musija — nie udowodniwszy mu nawet żadnej winy — przeniesiono wśród zimy, a tymczasem skargę na Soleckiego odesłano uprzednio do miejscowej Rady szkolnej w Sołotwinie, a kiedy ta odpowiedziała, że Solecki nigdy nie bije w szkole, to inspektor poradził mu przez sołotwińskiego kierownika szkoły i członka miejscowej Rady szkolnej, aby zaskarżył chłopca do sądu za obrazę honoru. Ale sołotwiński sąd to nie polska miejscowa Rada szkolna, albo inspektor czy starosta!

Do dostawionych przez Soleckiego dzieci szkolnych na świadków, że on nie

bije w szkole, sędzia Merunowicz umiał tak przerościć, objaśniewszy im znaczenie ich poświadczeń, że one z poprzedniego „nasz pan profesor nigdy nikogo nie bije“ zeznały, że „nauczyciel dobrze bije“. Prawda wyszła na wierzch i oskarżonego uwolniono. Ale Soleckiemu nie się nie stało. Inspektor szkolny karze tylko tych, co się bratają z chłopami, co ich odwracają od karczmy i oświecają w czytelnicy. Taką zresztą jest polityka większości galicyjskich inspektorów i nie wiadomo, czy Pan Marszałek krajowy nie chce widzieć coraz więcej tych ofiar prawdziwej pracy nad ludem? jak n. p. Musij; który wołał na wiecu nauczycielskim w Kamionce strumilowej: „Do pracy nauczyciele w czytelnicy“ po wszystkich towarzystwach, kiedy chcecie mieć polepszenie swego bytu materialnego. Nie pytajcie, czem kto z was jest, czy Polak czy Rusin, nie pytajcie, czy to czytelnicy „Proświty“ czy „Kółko rolnicze, a pracujecie wśród ludu, a pewnie doczekacie się uznania!“

Przeniesiony z Markowy wśród strasznej zimy Musij to jeden z wielu — Panie Marszałku! Dostał uznanie, któreś Pan tak lekko przepowiadał.

Uznania i nagrody w formie lepszych posad, awansu w płacy doczekują się nie nasi ukraińscy, choćby jak pracownicy nauczyciele, a dosługują się tego Polacy częstokroć za rzeczy — karygodne!

Oto fakta:

Nauczyciela z Pasieczny Józefa Uczurkiewicza przeniesiono po wyborach do miasta Bohorodezan, bo był wówczas tak zajęty agitacją wśród ruskiej ludności za Cieńskim, że powiadają w Starym Łyścu miał dostać od ludzi kulaki.

Nauczycielowi z Bitkowa Leonowi Teichmanowi nadano też jedną z lepszych posad w okręgu we wsi Staruni za to, że on za wydzieranie kart do głosowania z nazwiskiem Tryłowskiego zasłużył sobie na pochwałę znanego machera wyborczego sekretarza Starostwa Bona.

Do tego przyznał się wcale otwarcie Teichman w sołotwińskim kasynie przed nauczycieli Wasylem Pasieczniakiem, Cyrylem Stawniczym, Antonim Hawryłkiem i Eliaszem Bałaszem.

Skutkiem takiego protegowania nauczycieli-Polaków zajmują ci najlepsze posady.

W mieście Bohorodeczanach na 12 sił nauczycielskich jest tylko jedna Rusinka w żeńskiej szkole, a w męskiej niema ani jednego Rusina.

Tam uczą ruskiego języka nawet w 5. i 6. klasie nauczyciele z taką znajomością ruskiego języka, że należałoby się ich posłać na naukę do — swoich uczniów.

W Łyścu i Sołotwinie czysto ruskich miasteczkach, jest na 5 do 6 nauczycieli skielskich sił po 1 Rusinie.

W ostatnich czasach stabilizowano w Starych Bohorodeczanach Albertynę Szczawińską, w Chlebówce Helenę Marekównę, w Młotkowie Józefa Początek, w Łyścu Amalię Beer, w Stebniku Józefa Partykę tj. samych Polaków i Polki, a żadnego Rusina ani Rusinki.

W jaki sposób dochodzi się do tak znacznej przewagi nauczycieli Polaków nad Rusinami poznać z takiego np. faktu jak odrzucenie podania na Bohorodeczany nauczycielowi z Nadwórny Tarantiukowi nie wstawiając go nawet w terno, mimo tego, że Polacy, Karol Niemczyk i Józef Ciurkiewicz aż dwukrotnie byli wstawieni w terno na te samą posadę chociaż mają mniej lat służby od Tarantiuka i gorsze kwalifikacye.

Polkę Julię Hodolównę przedłożyła była znowu Rada szkolna okręgowa w Bohorodeczanach w zeszłym roku do stabilizacyi na szkołę z ruskim językiem wykładowym w Młotkowie, nie zważając wcale na to, że nauczycielka nie ma ani matury ani kwalifikacyi z ruskim językiem wykładowym.

P. Winogrodzkiemu zresztą jest obojętnem, czy kto zna ruski język, czy nie, bo on nie życzy sobie nawet, aby Rusini utulieli po rusku.

Oto nauczyciel z Hlibokiego Mikołaj Magdij napisał elaborat na przedostatnią konferencyę okręgową po rusku, a inspektor odesłał mu natychmiast ten elaborat z pouczeniem, że językiem urzędowym jest język polski.

Magdij nie chcąc narażać się inspektorowi, przetłumaczył wykład na polski język, chociaż do tego nie był obowiązany boć co innego urzędowanie, a co innego wykład poglądów nauczyciela na pedagogiczne kwestye dla użytku na konferencyi. W innych okręgach szkolnych (np. śniatyńskim) sama Rada szkolna wyznacza dyskusyę nad tematem w polskim i ruskim języku tylko w bohorodezańskim okręgu nie wolno nauczycielowi nawet swoich osobistych zapatrywań wygłosić po ukraińsku.

Nie chce też w żaden sposób zgodzić się szkolny inspektor na zakupienie szkolnych książek w ruskim języku do nauczycielskiej biblioteki okręgowej, choć nauczyciele stale o to prosili na konferencyi, (Eliasz Bałasz, Antoni Hawryłko).

Np. podczas ostatniej konferencyi odpowiedział szkolny inspektor na interpelacyę Bałazsa w tej sprawie, że ruskie książki są w bibliotece i można je wypożyczać, a tem oświadczeniem dowiódł, że nie cofa się nawet przed niegodnym uczeniemu człowiekowi kłamstwem, aby tylko niezaspokoić słusznych i sprawiedliwych żądań ruskiego nauczycielstwa. Bo w 2 bibliotekach nauczycielskich w Bohorodeczanach i Sołotwinie jest jedna ruska książka, a to przekład Sienkiewicza rusinożerezej powieści „Ogniem i mieczem“ — czego zresztą dowiódł na konferencyi nauczyciel Hawryłko.

Ale dla inspektora to obojętne.

On i kierownik Starostwa troszczą się tylko o to, aby obdzieraniem wszelkich

praw należnych ruskiemu narodowi, aby, naszą krzywdą, naszym bolem dosłużyli się jeden tytułu starosty, a drugi miasta w którym jest gimnazjum!

W sokalskim powiecie był szkolnym inspektorem przez przeciąg 14 lat Julian Liskowicz.

Robił on niejedną pomyłkę, ale co do polityki zachowywał się neutralnie.

To nie podobało się sławnemu Szwedzkiemu i inspektora przeniesiono w kwietniu 1907 r. do Liska.

Nowego inspektora dotąd niema.

Miejsce inspektora zastępuje profesor c. k. seminarjum p. Kazimierz Radwański znany szowinista naczelnik „Sokoła“, prezes „Towarzystwa szkoły ludowej“ i t. d. i t. d.

Należy on do wszystkich rusinożerzych instytucji.

Jemu to polecono zreformować sokalskie szkolnictwo.

Głównem jego zadaniem jest oczyścić powiat z Rusinów.

Do tego tak się zabrał!

1) W roku ubiegłym wniesiono 36 podań na tymczasowych nauczycieli.

Z tego zamianowano 13 nauczycieli, między nimi dwunastu Polaków a jeden Rusin.

W tym roku nie wiadomo, jak będzie bo dotąd nie było nominacji. Lepiej chyba pewnie nie będzie!

2) Przy podwyższaniu płacy dostali nauczyciele-Rusini, którzy mają po 25 lat służby (Skjypeczuk w Welicy) 1.200 koron Tomczak w Jastrzębicach, Pawluk w Zubkowie), a Polak, mający 11 lat służby otrzymał 1400 kor. (Sokolowski w Nowym dworze, (Lejski wPoturzyce).

3) W grudniu 1907 r. rozpisana c. k. Rada szkolna okręgowa konkurs na stałe

obsadzenie kilkanastu posad w tutejszym okręgu. Na każdą posadę podało się po kilku nauczycieli, a o posady w Sokalu podało się 36 ludzi.

Na te posady, na jakie podali się tylko Polacy, to już przysły nominacje, albo już idą (Franciszek Hojak w Wojsławicach, Brzuchacz w Byszowej), a tam, gdzie się podali Rusini, to nikomu nie śni się, by kogo zamianować.

Inspektor wszystko zbija tem, „że nie ma e czego ułożyć terna“ — chociaż na Tyszyce na przykład podało się 5 nauczycieli, ale to sami Rusini, a to: Sklanka, Szawluk, Skawiński, Politko i jeden Polak Zapomina o tem inspektor, że ustawa powiada, że chociażby na jakąś posadę podał się tylko jeden nauczyciel, to trzeba go zamianować.

4) Ciekawie układa ten inspektor terna na nauczycielskie posady. Na dwie posady do Sokala zabrano do terna gołowąsych młodzików, bez egzaminu wydziałowego, a opuszczono ludzi, którzy mają po 16 lat służby. U tego inspektora nie znaczą lata służby, aplikacya, egzamina, — tylko protekcyja.

Gdy Rada szkolna krajowa zwróciła mu na to uwagę, to on wyraźnie powiada, że musi tak być, jak on chce, gdyż to sami zasłużeni; mimo, że mają zaledwie po 5 lat służby, gdy przyjdzie do niego nauczyciel i prosi go, tenże odsyła go do Rady szkolnej ze słowami: „staraj się pan poparcia w górze, bo ten lub ten ma wielką protekcyę, zresztą i ja go będę popierał“.

Teraz nieco o lekceważeniu ruskiego języka w szkołach wyższego typu i w wydziałowych szkołach:

We wschodniej części kraju jest nauka ruskiego języka obowiązkowa we wszystkich ludowych i wydziałowych szkołach.

Przypatrzmy się, kto uczy tego przedmiotu. To Polacy, co nie umieją nieraz po rusku czytać.

Pewna Felicyanka przed wizytacją krajowego inspektora prosi uczennicę Musiewiczównę, córkę księdza, by ta z nią przerobiła ustęp, jaki nazajutrz ma brać na godzinie wizytacji. W wydziałowej szkole ma się brać ruską literaturę, gramatykę i tego wszystkiego ma uczyć nauczyciel Polak, który ukończył w Krakowie seminarium! Dlatego też nasza dziatwa, ukończywszy wydziałową albo 6-klasową szkołę, nie nie umie po rusku. Otóż domagamy się, niech ruskiego języka uczą Rusini. — Ogłaszając konkurs na posadę wydziałowego nauczyciela ama wyraźnie Rada szk. okręgową zaзначиły, że to konkurs do ruskiego języka.

Tym sposobem mogłoby kilkudziesięciu Rusinów otrzymać dobrze płatne posady i mogliby uczyć ojczyzstego ruskiego języka.

Nasi wrogowie powiedzą, że niema kim obsadzić, lecz to nieprawda. W każdym powiecie jest po kilku nauczycieli z wydziałowymi egzaminami i siedzą oni po wsiach. Naprzykład w Żółkiewskim jest ich 3, w Rawszczyźnie 2, w Sokalskiem 2. Otóż jest kim obsadzić, ale dla nich niema posad, bo to Rusini, — polskiego nie dadzą im uczyć, a do ruskiego nie potrzeba.

Wobec tego żądamy, by Rada szkolna krajowa zestawiała statystykę nauczycieli Rusinów przy szkołach wydziałowych, a pewnie wszyscy przelękną się, jak mały jest ich procent.

Tylko niech ta statystyka będzie prawdziwa, niech obejmuje także 5 i 6-klasowe szkoły.

Na koniec wspomnę jeszcze o nauczycielu Michale Hałanie w Bełzie. Ma on 22 lat służby, ma wydziałowy egzamin, jest 8 lat tymczasowym kierownikiem 6-klasowej szkoły w Bełzie. Polacy sami mówią, że to „człowiek bardzo zdolny, pracowity i porządny“. Wniósł on już kilka podań o stabilizację na tej posadzie, co mu się zupełnie prawnie należy. Lecz dlatego, że on Rusin, „a teraz takie stosunki, to tej posady nie otrzyma“.

O stosunkach szkolnych w Bolechowie.

Szkołę w Bolechowie utrzymuje pięć gmin, a to: 1) Bolechów (miasto), 2) Bolechów ruski, 3) Włoskie Siolo, 4) Dolżanka, i 5) Salomonowa górka. Wszystkie te miejscowości, prócz Bolechowa i Salomowej górki, są miejscowościami czysto ruskimi. Mieszkańcy Bolechowa (miasta) składają się przeważnie z Żydów, a polskich rodzin jest tam około 80. W Salomonowej górze znowu przeważają Rusini łacińskiego obrządku. Mimo tego jest w sześcioklasowej szkole w Bolechowie wykładowy język polski.

Choć o wiele większa część tych, co płacą konkurencyjną kwotę na rzecz budżetu szkoły w Bolechowie, to Rusini, — mimo tego zaprowadziła Rada szkolna krajowa w tej szkole polski język wykładowy.

A już w jaki sposób traktuje się przedmiot ruskiego języka w bolechowskiej szkole — to zachowaj Boże!

W Bolechowie w 4. klasie (w r. 1906) umieli uczniowie dość dobrze napisać polski dyktat, ale po rusku nie napisali ani jednego słowa dobrze; 75% tych uczniów nie umiało się nawet po rusku podpisać! Ba, bo w Bolechowie w IV. a i IV. b nawet niwzyszyscy uczniowie mieli ruskie abecadło.

Co do ruskiej gramatyki znowu, to nie umieli oni nawet rozebrać zdanie na pojedyncze części mowy! Nie dziwnie więc, że ruskie dziecko po ukończeniu takiej szkoły w Bolechowie zupełnie zapomina ruskie pismo.

Łączenie gmin w jedno szkolne ciało.

Czasami łączy się dla utrzymania jednej szkoły takie gminy, w skład których wchodzi mieszkańcy różnej narodowości. Taką wspólną szkołę mają także wsie Stodolki i Ebenau (koło Gródka). W Stodolkach żyje 28 rodzin, z czego 12 Rusinów greckiego, a 16 łacińskiego obrządku. W Ebenau znowu żyje około 40 niemieckich rodzin. Ale przy ustanawianiu wykładowego

języka pominieli zupełnie Rusinów, a nawet i Niemców postawili na drugim miejscu i w szkole wykładowym językiem jest język polski, niemiecki ale język jest drugim krajowym językiem.

Do tej szkoły w Stodółkach przyjechał w styczniu b. r. polski ksiądz z Gródka Rysz na naukę religii i tak zapytał się uczeni Rusinki z II. stopnia, pannę Juryniec: „Ty Polka?“ Gdy ona odpowiedziała, że jest Rusinką, ksiądz jej odrzekł: „Fe! wstydz się, ty Rusinka! Pamiętaj, abyś mi więcej tak nie mówiła!“ Otóż, czy nie lepiejby było przyłączyć Rusinów stodoleckich do szkoły w sąsiedniej wsi Uhorecach, bo tam już jest wykładowym językiem polski język.

Wykładowy język.

W Miłowcach zaleszczyckiego powiatu jest 2-klasowa szkoła ludowa z wykładowym językiem polskim, bo na III. i IV. stopniu jest polski język wykładowy, a na I. i II. ruski. Wiadoma rzecz, że wykładać I. i II. ruski. Wiadoma rzecz, że wykładać rachunki i inne przedmioty po polsku, a jeszcze żądać od dzieci polskich odpowiedzi, to anomalia. Takim sposobem nie mogą dzieci ani mówić po polsku, ani nauczyć się przedmiotu. W Miłowcach 160 dzieci Rusinów, jest 35 ruskich dzieci łacińskiego obywatelstwa, które jednakże mówią wszysej po rusku — jest 5 Żydów. Otóż niema żadnego Polaka — a mimo to wykładowym językiem jest język polsko-ruski.

Gdy przed 12 laty gmina zakładała szkołę, to zaprowadzała ruską, a teraz jest ona polsko-ruska przez inspektora i przewodniczącego szkoły, dziedzica Polaka.

Do tego daje inspektor zawsze jednego Polaka, by tenże wykładał i mówił do dzieci do polsku. Cała gmina jest teraz za tem, by w tej szkole językiem wykładowym był język ruski.

Sukcesy nauczyciela Halewicza z Iliniec.

Halewicz jako pisarz gminy sfingował w jesieni 1904 r. powołania Fedora Łeber-

diuka do wojska na ćwiczenia. „Daj piątkę, a napiszę, że ty chory“. Ten dał, lecz w rok później oddał piątkę, bo czegoś się obawiał.

Halewicz wziął u biednego Żyda Lejzora Glasberga „za wyrobienie trafiki“ 30 kor. „Ty wierz“ — powiada — „trzeba finansowym strażnikom dać“. Jak Żyd nie mógł się nacieszyć, że Halewicz sfałszował pismo urzędu gminnego (Halewicz był i pisarzem gminnym) pod 21/1 1904 L. 15, w którym domaga się (urząd gminny) nadania trafiki Janowi Sawczukowi, bo w obrębie dwu kilometrów niema trafiki i przez to niewygoda — a tymczasem jedna trafika oddalona od Iwana Sawczuka zaledwie 100 m., a druga 300 m.

Dokument własnoręczny (posiadamy w ręku), którym Halewicz stara się o wyszynk w jego kramie:

„Przy tej sposobności upraszam o łaskawe powiadomienie mię, czy wolno mi będzie przy tym handlu wykonywać sprzedaż słodzonych napoi we flaszkach opieczętowanych o pojemności nie mniejszej, jak 0.35 l.“ (dlatego, że spekulował na rozpięciu Huculów, sprzedawał flaszkę, które kosztowały 64 h., najmniej za koronę).

Halewicz durzył, że uwolniony od aseuterunku i za to między innymi wziął u Jurja Mironiuka z Polanek powyżej 100 k.

Halewicz brał za pośrednictwem Iwana Sawczuka grubsze sumy, że on niby to w sądzie coś zrobi. I tak na przykład wziął od Anny Neporianczuk 40 K za to, „że ja się postaram tobie w sądzie i oddam ci czystą tabulę“ i do dnia dzisiejszego nie jest „czystą“.

Halewicz założył do spółki z Janem Sawczukiem, indywiduum bardzo podłym kram. Do tego sklepu wprowadził zaraz napoje alkoholiczne, bo pan „komisarz“ za tem. Halewicz lubiał najbardziej w niedzielę i święta sprzedawać, więc pokarał go za to Pan Bóg, bo gdy w święto Niepokalanego Poczęcia sprzedawał, pokłócił się ze swym spółnikiem o jakąś drobnostkę, a żo-

na spólna obydwo kupcom obita Halewicz po twarzy. Widzieli to i dzieci szkolne.

Gdy Halewicz się dowiedział, że gdzieś tam ktoś majątniejszy umiera, natychmiast wysyłał swego przyjaciela Sawczuka z tem: „pan mówił, że zrobi wam testament“ — albo gdy to był bezdziejny, z namową, by procesowali zostającego na gruncie. Pretensye odknpywał Halewicz w porozumieniu z Żydami. „Do nas“ — opowiada rodzina śp. Hrycia Trynożaka-Stebelezuka z Tereskuli — „wychodził pan dyrektor (Halewicz) nogi po kolana, żebyśmy jemu sprzedali naszą pretensję i przez niego wyszafowali Żydzom od nas grunt za nic“ (więc Halewicz rozwinął swą opiekę nad Hucułami w wielu wsiach). Aby w sądzie w Kutach, gdzie strony kupujące należały (nie połapano się na huculskiej krzywdzie, to przedstawiono do pisma z 21. lutego 1907 G. 12/7 inne Hucułki (nieidentyczne), bo jak zeznała Anna Koźniak (matka śp. Trynożaka), „z rodu nie byliśmy w Żabiu“.

W bieżącym roku żalili się u wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa (Kleeberga) Huculi na zdzierstwo z powodu budowy nowych szkół. Konkretne wypadki naprowadzali z Białobrzieszka, gdzie do dwóch lat grzyb zniszczył szkołę — z Krzywórnicy, gdzie niema i roku, a budynek szkolny do niczego. We wszystkim obwiniali inspektora szk. Szlemkiewicza (Rusina), ta i po prawdzie.

A najjaśniejszem było to, co dowodzili o budowie szkoły w Tereskuli Halewiczowi. „W to mi graj“ powiedział sobie Halewicz. Gmina dostarczyła drzewa, kamienia (drzewa i kamienia jeszcze pozostało), a mimo to szkoła kosztowała grube tysiące. A dlaczego? Halewicz zarobił tylko na lepieniu strychu 160 kor., wójt brał cegłę, deski od budowy szkoły. Ale jeszcze klasyczej obławiali się „dozorcy“ z ramienia Rady szkolnej okręg. przy budowie stajenki przy szkole w Tereskuli. Na stajnię pozostał budowlany materiał od szkoły, a „dozorcy“ mieniali się za zgniły materiał. Zgnię

miejsca zagipsowali wapnem, a mimo to gmina musiała zapłacić za ową stajenkę 2.400 kor. By stajnię takich rozmiarów wystawić ze zdrowego materiału, nie mogłaby ona więcej kosztować, jak 600 kor. Do takiego „żeru“ z budowy zawiązało się tu było konsilium z inspektora szkolnego Halewicza, wójta z Tereskuli i wójta z Perechrestnoho. Jak bezczelnie sobie postępowali, świadczy między innymi to:

Wójt z Perechrestnem ma na swej realności wartości 6.000 K intabulowanych długów powyżej 13.000 K. By poratować się pieniędzmi szkolnymi, umówił się z inspektorem szkolnym, że sprzeda morg gruntu za 2.750 (13 morgów tego gruntu kupił on za 2.184 K) — i na to ma zrobić akt. Że ks. Popiel jako przewodniczący nie chciał do tego szachrajstwa dopuścić, to wójt ten usiłował go na drodze zamordować. Sprawa teraz w sądzie.

Halewicz tumani Huculów już z Ilinicy co o wyrobieniu im pożyczki. Mamy następujący dokument pod rękami: „Budapest 10. Juni 1908. Durch Herrn Walerian Galliewicz erhielt ich Ihren werten Auftrag wegen Beschaffung eines Darlehens von 8.000 K. Nachdem ich zur Effektuierung derselben den Betrag von K 31.41 benötige, ersuche mir diesen Betrag einzusenden, damit ich die Sache durchführen kann. Meine Bitte wiederhole, Hochachtungsvoll Meller“.

Jak dbał Halewicz o naukę w szkole.

Wspomnieć muszę jeszcze, że Halewicz przy każdej komisji czy to ona duchowna, czy starościńska, czy powiatowa czy sądowa była, musiał być (z geometrą ewidenc. widywał się całymi dniami, gdyż tu był zwykle interes dla obu), więc można się domysleć, ile czasu poświęcał na naukę dzieci. Nie wspominać już o tem, że naradzał się całymi godzinami z żandarmami, jakby dokuczyć siezownikom, biegał po żydach z namową do fałszywych zeznań, wskazywał na Huculów, którzy nosili lenty (wstęgi) — jeździł do Kosowa na naradę co do sprowadzenia wojska na Hu-

culów, był na każdej sesji wójtowskiej — więc dziwić się należy, że starczyło mu jeszcze czasu na plombowanie Hucułkom zębów, — mierzyć dla nich zgrabne buciutki, wybierać chustki „w perechrestie“ (kratkowane), jeździć do Kołomyi za adwokatami dla Huculek! Godna podziwienia działalność.

Halewicz używał dzieci szkolne dla swych osobistych usług. Jedni paśli krowy, jak Zofia Niaca, — drudzy gęsi, jak Wawara Haruczek, Bazylina Kruciemek, — inni wyrzucali gnój z pod krów, jak Kosma Hriźdiak, — chodzili na pocztę daleko po kilka razy dziennie, jak Jurko Duprejczuk — a inni rąbali drzewo i t. d.

Halewicz pobił Hnata Dużeńczuka do krwi.

Sprawa oparła się o sąd, a Halewicz pofałszował dziennik i namówił dzieci do fałszywych zeznań w szkole, co niektórzy w dochodzeniach udowodnili. Aby przy możliwym dochodzeniu przez ojca Hnata Dużeńczuka tego uspokoić, uwolnił chłopca na 18 dni od szkoły, „bo chory“. Ksiądz Popiel doniósł o tem do Kosowa do Rady szkolnej okręg., lecz ta go uwolniła. — Jest to możebnem, gdyż takiego pisma w Radzie szkolnej okr. w roku 1906 niema.

Prócz tego pobił niektóre dzieci tak, że odlewano je wodą. Między innemi pobił dzieci:

- 1) Iwana Oświcijskiego z Dowhopola,
- 2) Paraskę Bordiak „
- 3) Paraskę Kursadasz z Polanek,
- 4) Naścię Dymadiuk „

Onufry Browczuk z Stebnego oświadczył w sądzie, że za uwolnienie dzieci od uczęszczania do szkoły płacił Halewiczowi pieniądze.

Przy tem wyjawilo się, jakimi krętymi drogami chodził Halewicz, by pokryć, że pieniędzy nie bierze dla siebie, uciał ciemnemu Hucułowi takie: L. 6570, 12549.

Onufry Browczuk karę 24 godzin odsiedział. Kuty 12. listopada“. Podpis nieczytelny. A tymczasem Browczuk nie siedział ani godziny. Dokument na to posiadamy.

W sądzie udowodniono Halewiczowi, że za uwolnienie dzieci od uczęszczania do szkoły brał pieniądze:

- 1) od Dmytra Tymofijczaka z Perechrestnego
- 2) „ Wasyla Tanasijczuka „
- 3) „ Fedora Oksiuka z Stebnego.

Tru dopuścił się Halewicz jeszcze tej bezczelności, że chciał grzecznie wójta w biedę wpędzić. To wójt wziął, a nie ja, mówił Halewicz, lecz później Fedoron Aksiuk pieniądze. Za udowodnione „kubany“ w sądzie Rada szkolna okręg. nie dała nagany Halewiczowi.

Takich przykładów, gdzie Halewicz brał pieniądze lub znaczne usługi (jak Własija Tanasijczuka z Perechrestnego pał byłoby w połoninie i udowodnił mu w sądzie). Za uwolnienie dzieci bierze setkami.

Naprowadzam tylko celem udowodnienia kilka przykładów:

- 1) u Tanasija Belmego z Stebnego wziął 20 K
- 2) „ Jurka Ziobaka z Dowhopola „ 30 K
- 3) „ Frocia Aksiuka z Stebnego „ 30 K
- 4) „ Michała Brodiaka z Perechrestnego 10 K
- 5) „ Pawła Dymozuika z Perechrestn 30 jaj, „gdyż więcej nie miałem“.

Od najbiedniejszych Hucułów chodziło jeno po 4 dzieci do szkoły z jednej chałupy, a od wszelkich bogaczy ani jednego.

By mu dawali kubany, to zaczęła na ulicy. Tak między innemi powiedział do Łucyana Hawrylczuka z Stebnego: „dajcie 10 kor., a uwolnię wam dziecko ze szkoły“.

Nawet nie wstydził się przed dziećmi szkolnemi, że bierze kubany. Anna Belmego ze Stebnego powiedziała przy dzieciach podczas szkolnej nauki: „proszę pana dyrektora, ja przyniosła to, co pan dyrektor

mówił“. Halewicz wypuścił zaraz dziewczynę ze szkoły i od tego czasu ona już więcej ani razu do szkoły nie przychodziła“, tak uzalają się szkolne dzieci przed rodzicami.

Halewicz robił złote interesa na ubezpieczeniach robotniczych, w zakładzie ubezpieczenia robotników dla Galicyi i Bukowiny, — gdy tylko usłyszał o jakimś Hucule, że skaleczył się przy robocie, biegł czempredzej do Hucula, chociażby i na czwartą wieś, rozpuszczając dziatwę szkolną do domu. — „Ja tobie napiszę, a otrzymasz rentę“. — W pewnym wypadku nie pisał, gdyż sprawa okaleczenia dochodzona c. k. Starostwem nie potrzebowała jego pisma, lecz mimo to udarł z każdego Hucula co najmniej 20 K, „bo ja tobie dopomogłem“.

Bywało i tak, że Hucul otrzymał różę na nodze, n. p. zaciąwszy się przy sianokosach, to Halewicz namawiał Hucula: „Ja napiszę, a dostaniesz rentę, bo ja znam się z doktorem“. Takim podstępem dostał Michał Ryleczuk z Dowhopola 120 K. Lecz tych pism było już za wiele c. k. Starostwu, które dotychczas na działalność Halewicza patrzyło przez palce, gdyż zakazało mu pisania.

Do jakiej bezczelności posuwał Halewicz swój rabunek na okolicznych Huculach, udowadniam tem: Dochodzenia co do uszkodzeń cielesnych idą bardzo powoli, więc głodny Hucul niecierpliwi się i chodzi częściej na pocztę, czy niema pieniędzy ze Lwowa. Na poczeie, chociaż czek już nadszedł, — powiadają nieszczęśliwemu: „Niema jeszcze, ale idźcie do pana Halewicza, niech zrobi wam podanie, albo jeszcze lepiej zatelegrafuje, to do dwu dni przyjdą wam pieniądze, gdyż jego (Halewicza) tam we Lwowie bardzo się boją“. Uwiedzony Hucul wierzy oszustowi, idzie do Halewicza, a trzeciego dnia dzieli oszustowi sporą część ze swej żebraniny, ze swej renty. Tego było bardzo wiele, osobiwie z Huculami z bukowińskiej strony.

Halewicz namówił mieszkańców z Polanek, żeby kupowali. Zrobił on przy tem złoty interes, bo n. p. sprzedawał „bezinteresownie“ grunta wartości 600 K po 50 K. Gdy zapytałem Marszałka przed czteroma laty, czy wie co o tych pieniądzach odpowiedział: „nie o tem nie wiem“.

Interes ten tak przypadł Halewiczowi do gustu, że teraz na posadzie w Ilińcach miał jeździć z mieszkańcami z Rostok (chrukiem wójtem i innymi agitującymi za Mojsą) do Rady powiatowej. Ciekawa rzecz, że tacy radykali, jak w Rypnicach, dali się uwieść takiemu Halewiczowi i we wszystkim go słuchali. Mówią, że wybrała go Rada gminna do Mojsy, by im dopomógł rozsprzedawać łąkę między ludzi.

W r. 1901 podczas wyborów opuścił Halewicz w obecności inspektora szkołę i poszedł do gminy Perechrestne agitować, oświadczając inspektorowi w obecności ks. Popiela: bo pana starosta żąda tego odemnie.

Na prawyborach w Perechrestnem był najbezczelniejszym komisarz Bergmann, lecz i ten bał się ogłosić rozjuszonemu Huculom wynik wyborów i musiał się dać zastąpić takiemu padalcowi, jak Halewicz. Nasz wyborec otrzymał trzy razy tyle głosów, a mimo to ogłosił Halewicz: „wybrany Michajło Stawczuk“.

Halewicz zabierał wszystkie pisma z poczty do Huculów, by i najdrobniejszą rzecz wyzyskać dla siebie. By przeczytać wezwanie jakie, trzeba było Halewiczowi się opłacać, bo powiada „ja się na to uczył“. Za podpis na czeku brał siłą mocą najmniej 40 h i gdy o takiej jednej sprawie sąd się dowiedział i wytoczył mu dochodzenia, to Halewicz postarał się o fałszywych świadków (jednemu z nich uwolnił troje dzieci ze szkoły) i uszło mu to płazem. Nie uszło jednak biednemu Huculowi, gdyż Hawicz pobił go do krwi.

Halewicz wkręcił się na gminną pisarkę do 3 wsi. I tak, nie dbał on nigdy o szkołę, uczył i to licho — bo, jak „Marcin Marcina“ a przy pisarce to jeszcze

i zarobek ma. W czasie pisarki gminnej sfalszował Halewicz kilka uchwał Rady gminnej, kilka świadectw, zeprzepisał księgi uchwał i rachunkową w gminie Polanki, w gminie Stebne, zlepił kartki z jakąś podrobioną nim okładką.

W gminie Dowhopole sfalszował akt, że gmina Dowhopole najmuje jakiś grunt od kamery na 6 lat, a tymczasem nikt o tem nie wiedział i w roku bieżącym żąda „kamera“ od gminy 88 K. czynszowego. W każdej gminie, w której Halewicz prowadził pisarkę, zastał w kasie gminnej pieniądze, a dodatki gminne nie wynosiły przedtem i 50%, obecnie wynoszą one 304% — w kasie gminnej pustki. Na pisarzy gminnych są lustratorzy powiatowi, choć taki lustrator mało co więcej wie od takiego Halewicza, a wreszcie żyją oni sobie „ręka w rękę“.

Halewicz zajmował się pisarką pokątną na wielką skalę. Wszystkie władze pełne jego pism, zbyt sobie głupiutkich, a mimo tego p. nauczycielowi nie wytknął tego nikt. W oczach inspektora szkolnego prowadził pisarkę pokątną i nie obawiał się, bo „ręka rękę myje“, — bo nawet postarał się o adres pięknie trawiony, adres uznania pracy W. Pana i obrońcy wszystkich. Klasyczną niemiecczyzną pisane są jego rekursy do sądów w Bukowinie. Rekursy Halewicza tłumaczy listonosz pocztowy na niemieckie.

Przez pokątną pisarkę paradnie wygląda na drzwiach sali szkolnej napis: „wstęp wzbroniony“. Jednakowoż każdy ma wstęp, kto wykazał się koroną na dłoni. Można sobie wyobrazić jaką była ta nauka (nie trwała ona nigdy dłużej jak godzinę, lub dwie), gdy co chwila wchodziły do sali strony (klienci), a dzieci szkolne za każdym razem „Sława Isusu Chrystu“, chociażby i Żydowi, bo trzeba wiedzieć, że p. Halewicz jako dobry katolik nakazał dzieciom każdego „interesowanego“ po chrześcijańsku pozdrowić.

By mu nikt w jego interesie pisarskim nie przeszkadzał, to dla żandarmów,

woźnych, straży skarbowej miał śniadanko, dla p. sekretarzy, sędziów, komisarzy objaderek z winkiem, a dla p. lekarzy i weterynarzy doniesienie o nieistniejącej epidemii albo zarazie bydła. Sprytny był, więc to wszystko uchodziło mu. Innego nauczyciela z takimi wiadomościami dawnoby napędzono, a Halewicz — kandyduje na inspektora szkolnego. W czasie procesu „Siczy“ w r. 1905 zaofiarowywał w Kołomyi fałszywą przysięgę na rzecz siczowników. Siczownicy odrzucili tę propozycję. To wprowadziło Halewicza w złość, i on, ujrzawszy Demianczuka, (a podobni są oni do siebie jak bracia, tak z twarzy jak z przyzwyczajęń, z charakteru ręcznego jak i sercowego), przystał do niego i został korespondentem „Ruskoho Selanyna“. Jak jakie „plugastwo“, przepicprzone jeszcze Demianczukiem, nasmarował w „Selanynie“, to dawał tego Selanyna czytać dzieciom szkolnym i nosić po okolicznych moskalofilach, jak Rózka i Lewicki.

Halewicz pisze sobie z figłów do Rady szkolnej okręgowej w Kosowie, że gmina Stebne zalega z datkiem do kasy szkolnej 169.48 K, a Rada szkolna bierze to seryo i przesyła 3. maja 1899 l. 581 te pieniądze.

Jakie porządki w Radzie szkolnej okręgowej?! W dziennikach szkolnych popełniał Halewicz co kilka wierszy fałsz. Wykazywał, że dzieci chodzą w Krasnoile do szkoły, a to nie prawda, albo że „dzieci matolkowate“, albo „kaleki“, albo „uwolnione do 7 wieku“ (sic!), a dziecku już dawno minął 8 „wiek“.

Wszystkie te fałsze widział inspektor szkolny, wiedziała o nich Rada szkolna okręgowa, wiedziała i Rada szkolna krajowa i wszystko to bez nagany uchodziło Halewiczowi, a nawet — jak słyebać — na przedłożenie inspektora szkolnego obsypała Halewicza pochwałami i uznaniem zasług! Było za co!

Halewicz jest teraz kierownikiem szkoły w Hincach, gdy był w Dolhopolu kie-

rownikiem, wykazał do Rady szkolnej okr. w Kosowie pod dniem 12. sierpnia 1905 l. 987, że wydał za gminę Stebną na szkolne potrzeby 256 K, a tymczasem wydał tylko 120 K, jak wykazała Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa w Kosowie ani nie zachmurzyła się zato na, niego. Więc tenże poprawił się.

W roku 1906 dnia 9. czerwca do l. 1097 Rady szkolnej okręgowej w Kosowie, zażądał z Rady szkolnej miejscowej w Dowhopolu. I za to nie było nagany.

Jak postępował egzekutor przy fantowaniu rodziców za nieposyłanie dzieci do szkoły?

1) Od Anny Kosijczuk, żony Bazylego z Perechrestnego, żądał egzekutor 12 K a opuścił „z łaski“ na 6 K.

2) Od Maryi Ryńczuk, żony Michała z Perechrestnego, żądał egzekutor 12 K, a gdy ta rzekła: „a gdzież taka wielka grzywna“, krzyknął do niej egzekutor: „stul pysk“ bo dasz 12 K. Ja brałem w Krasnoili i po 17 K. a tobie opuszczam na 6 K., a gdy płaczesz, to opuszczę jeszcze koronę“.

3) U Maryi Tkaczuk, wdowy po Prociu z Perechrestnego, żądał egzekutor 12 K, a opuścił na 3 K.

4) U Paraszki Tanasijczuk, żony Semenowa w Stebnem, żądał 10-40 K., a wziął 1 K 20 h, względnie piłę jako grabież, przez co biedny Hucuł nie mógł iść na zarobek.

5) U Maryi Kursadasz, wdowy po Marku, żądał 4 K 40 h, a wziął 1 K 20 h.

6) Od Ołeksy Ruboniaka żądał 4 K, wziął fant, a po naradzie z policjantem wiejskim, fant zwrócił i kazał sobie zapłacić 1-50 K „za drogę“!

7) Na grzywnę wykazał Halewicz Andrija Korneluka i Jana z Perechrestnego. a ten uczeń nie miał w czasie fantowania i 4 lata. Mimo to fant wzięto.

Z praktyki Rady szkolnej okręgowej w Dolinie.

Po sześcioletniemu pełnieniu obowiązków nauczycielki ludowej w powiecie dolińskim otrzymała Marya Grabowieńska posadę w Dolinie, gdzie jako zamężna stale zamieszkała. Stąd jednak już po pół roku przeniesiono ją do wsi Nowosieliczy z zamiarem dopiecznia jej mężowi, politycznemu organizatorowi powiatu. Wówczas starała się Grabowieńska o urlop, by za ten czas poczynić kroki celem otrzymania posady w Dolinie. I otrzymała ją ona, ale substytucyjnie do 31. stycznia 1908 (od 1. stycznia 1907). Przed upływem tego terminu dowiadywała się ona w zarządzie szkoły gdzie będzie przeniesioną od lutego, na co kierowniczka szkoły poinformowana w Radzie szkolnej okręgowej zapewniała Grabowieńską, że do końca szkolnego roku będzie dalej na tej samej posadzie, a dekret otrzyma później. Wobec tego nie starała się ona o inną posadę.

Wtem dnia 1. kwietnia w szkole, podczas nauki, otrzymuje ona pisemne uwolnienie z posady, bez poprzedniego wypowiedzenia i bez przeznaczenia jej na inną posadę. Rada okręgowa motywowała to uwolnienie tem, że niema ona orzeczenia z Rady krajowej. Pozostawili więc Grabowieńską wśród roku bez posady, a nawet nie dali jej możności starać się o inną przez przyrzeczenie starosty i inspektora, że gdy przyjdzie z Rady szkolnej niebawem orzeczenie i ona, wyczekawszy uwolnień za jaki nawet obiecywali jej płacę, już w maju otrzyma tą samą posadę. Nie otrzymawszy jednak w maju powołania do służby, pojechała ona tego samego miesiąca do Rady szkolnej krajowej z prośbą o przyspieszenie orzeczenia, od jakiego zależy dalsza substytucja. Wiceprezydent przyrzekł rozpatrzyć sprawę. Minał jednak cały czerwiec i ona nie otrzymawszy żadnego orzeczenia, wniosła w lipcu prośbę o posadę i wyjednanie wynagrodzenia począwszy od 1. kwietnia za cały czas, w którym bez jej winy pozostawała bez posady.

stawiono jej usiłowania spełniania nauczycielskich obowiązków.

W kilka dni po wniesieniu podania zapytywała ona inspektora okręgowego, jak załatwiono jej prośbę i wówczas przekonała się ona, że jej podanie wniesiono na 2 dni przed posiedzeniem Rady okręgowej, nie było nawet na tem posiedzeniu, co przyznał i sam inspektor, gdyż przy Grabowińskiej zaczął tego podania szukać i w końcu go znalazł. Powiedział jednak Grabowińskiej, że 10. sierpnia będzie znowu posiedzenie, żeby więc przyszła 11. znowu dowiedzieć się o wyniku.

Lecz gdy ona zjawiała się tego dnia u niego znowu, starał się ją zbyć kpinami, że „kiedyś“ załatwi jej podanie, że wszakże ona nie może wymagać by dla niej się spieszyć, a ostatecznie powiedział, że 10. nie było posiedzenia, że odbędzie się ono 20. i że wówczas otrzyma ona pismną odpowiedź. Lecz Marya Grabowińska nie ma do dzisiejszego dnia ani posady ani odpowiedzi.

W ten sposób Rada okręgowa przeciąganiem sprawy chce doprowadzić do tego, by Grabowińska straciła lata praktyki (8 lat), by w krótkiej drodze pozbawić ją chleba, nie zważając na to, że posiada ona wymaganą kwalifikację (maturalny i kwalifikacyjny egzamin, obydwa z odznaczeniem) i że uczyła przez 8 lat w dolińskim okręgu i nie miała przez cały ten czas żadnej nagany, żadnej dyscyplinarki. I teraz nie było żadnego śledztwa, dlatego to pozostawienie jej bez posady i płacy przez 6 miesięcy jest jaskrawą krzywdą.

Grabowińska widząc, że nie doczeka się z Rady okręgowej wymiaru sprawiedliwości, po raz drugi jedzie do wiceprezydenta Dembowskiego. Ten jednak nie dał sobie nawet wyjaśnić sprawę, tylko, — zdaje się stosownie poinformowany z Doliny — wpadł od razu w gniew, czemu przyjeżdża do niego z taką sprawą, zamiast zapytać w Radzie okręgowej, jak ją załatwiono. Nie pomogła jej spokojna uwaga, że właśnie ta

Rada okręgowa wyjątkowo z nią postępuje i że ona przychodzi uzalić się na nią.

Wiceprezydent stracił panowanie nad sobą, zaczął jej twierdzić znowu to samo, ciągle krzycząc, cały zbladły i drżący ze złości, nazywając jej przedstawienie „głupim gadaniem“. Wogóle postępował sobie z Maryą Grabowińską tak, jakby żaden inteligentny człowiek przed najniższym sługą się nie znalazł, krzycząc w sposób, co słyszeli towarzysze z audyencyonalnej poczekalni — p. Bałasz z bohorodczańskiego i Tep z rzeszowskiego powiatu. Wówczas opuściła Grabowińska salę z uwagą by tak nie krzyczał, gdyż ona jego krzyków się nie lęka; wszakże nie mogła ona dłużej wytrzymać niezuczulonego ponizienia i zniewagi.

Lecz on kazał przyjść jej znowu i mówił, trzymając drzwi: „teraz nie puszcze panią“ wykrzykiwał znowu, chcąc w nią wmówić, że on przody nie krzyczał, i że Grabowińska, wychodząc ze sali, obraziła „wysokiego dostojnika“ — i aż wtedy ciągle jeszcze zirytowany przywołał urzędnika żeby rozpatrzył jej zażalenie. Zauważyć należy, że urzędnik ów oświadczył Grabowińskiej, że nienia w tej sprawie żadnych aktów.

Równocześnie z przedstawieniem sprawy na audyencyi wniosła ona jeszcze pismne przedstawienie Radzie krajowej przez Radę okręgową. Na prośbę z 17. sierpnia 1908 nie otrzymała ona dotychczas merytorycznego załatwienia, a tylko zawiadomienie Rady szkolnej okręgowej w Dolinie z 18. września 1908 l. 165, że jej prośbę przedłożono Radzie szkolnej krajowej z tem, że Rada szkolna okręgowa nie widziała podstawy przyznać jej płacy za kwiecień, maj, czerwiec, lipiec i sierpień i że dla braku wolnego miejsca nie mogła Rada uwzględnić prośby o nadanie posady nauczycielki w Dolinie, — o co nawet nie prosiła Marya Grabowińska.

Powodem tego postąpienia Rady okręgowej i krajowej jest chyba to, że Marya

Grabowieńska jest ukraińskiej narodowości, należy do Wydziału „Towarzystwa wzajemnej pomocy“ zachodziła do miejscowej „selańskoj bursy“ i że jej mąż jako powiatowy organizator jest solą w oku dolińskiej „Polonii“, która chce zniszczyć Grabowieńskich za wszelką cenę.

Sprawa szkoły w Czyżewicach.

Rada szkolna miejscowa ukonstytuowała na jeszeze w r. 1908 roku i od tego czasu nie było wyboru Rady miejscowej. W lutym 1908 r. przewodniczący ks. Wincenty Zbigniewicz w Radynicach powiadomił na same ruskie „Strebenje“ miejscowych członków, by zeszli się celem wyboru miejscowej Rady szkolnej. Dlatego, że to było święto, więc nie przyjechał tego dnia, jeno na drugi dzień bez powiadomienia o tem Rady szkolnej miejscowej. Przyjechał w towarzystwie delegata Garkowskiego z Ostróżea i z miejscowym dziedzicem Misioniewiczem i przywołanym Fed'kiem Kornelakiem zrobił posiedzenie.

Ten Fedko Kornelak nie wiedział, o co się rozchodzi. Więc na takim posiedzeniu wybrano przedstawiciela przewodniczącym Rady szkolnej miejscowej Zbigniewicza bez wiedzy innych członków Rady szkolnej miejscowej i bez gminnej reprezentacji. Protokoły tego wyboru przysłał Zbigniewicz do Dmytra Paplucha i Fedka Kornelaka jako członków Rady szkolnej miejscowej by tenże podpisali. Ci nie podpisali protokołu dlatego, że uznali wybór Zbigniewicza za niestawowy, bo inni członkowie Rady szkolnej miejscowej nie wiedzieli nawet o tem posiedzeniu i nikt nie wybierał Zbigniewicza na przewodniczącego.

Po dłuższym czasie Rada szkolna okręgowa w Mościskach miała zatwierdzić ten wybór.

Szkolny ryczałt ułożył Zbigniewicz sam bez wiedzy członków Rady szkolnej miejscowej. Rachunków żadnych przez 6 lat swego urzędowania nie przedkładał. Jak

zapodał kontrolor podatkowy, że gmina ma zalegać z ryczałtem szkolnym za 3 lata. Rada gminna dopominała się dokładnego przeprowadzenia rachunków z Radą szkolną miejscową.

Jurko Melnyk i Petro Petluch chodzili do Zbigniewicza, by dał na asekurację szkoły, a tenże odpowiedział, że nie da z braku pieniędzy i że szkoła jest asekurowana w ruskiem tow. „Dnister“.

Nauczyciela niema od grudnia, nie chcą dać, chociaż podatek szkolny biorą.

Z Jaworowszczyzny.

Rada szkolna miejscowa Świdnicy koło Krakowca starała się zorganizować dwuklasówkę, za tem był inspektor i Rada szkolna miejscowa — przeciw temu był dziedzic p. Frangor. On był za utworzeniem paralelki z polskim językiem wykładowym przy istniejącej już szkole.

Chociaż pierwsze kompetentne czynniki byty przeciw temu, pojechał Frangor do Rady szkolnej krajowej i przywiózł stamtąd parolekę z polskim językiem wykładowym. Wspomnieć należy, że Świdnicy niema ani Mazurów ani rdzennych Polaków a zaledwie $\frac{1}{3}$ ludności łacinników korzennych Pusinów, którzy niedawno zmienili obrządek przez konkurencyę parafialną.

Polskość tych łacinników wmawia w nich dziedzic Frangor i ks. Szczepty z Krakowa.

Paralelka istnieje od drugiego półrocza szkolnego 1907/8,

We wsi Kobyluica Wołoska już drugi rok szkoła zamknięta z powodu braku budynku, którego ani myśli się budować, chociaż pieniądze złożyła dawno gmina.

Tak samo stoi sprawa z szkołą w Ożomły. Jest tam jednoklasówka z siłą nadetatową. Z braku budynku szkolnego zwinięto nadetatówkę, a jedna siła nauczycielska uczy w najętym budynku, za który płaci się rocznie 100 kor. Gmina złożyła

pieniądze już dawno, kilkanaście lat temu, ale obszar dworski nie złożył niezego.

Prócz tego pobiera obszar dworski od gminy 100 koron na wynajem budynku dla jednej klasy. Jedna trzecia dzieci chodzi do szkoły, a nowego budynku trudno się doczekać.

W Przyłbicach jest szkoła mieszana dwuklasówka, a kierowniczką jest p. Pichurówna, zawzięta szowinistka. Jest ona również ekspedytorką poczty, która mieści się w budynku szkolnym, a na którym mieści się orzeł i skrzyńka.

Mimo woli tutejszego inspektora zaprowadził to hr. Jan Szeptycki.

Czołhyni jest nauczycielka chora na gruźlicę i nie podaje się na pensję, lecz najmuje sobie panienki, które ukończyły może jedną klasę wydziałową, płaci im miesięcznie po 10—12 kor., a one tumanią lud, — uczą głupich chłopów. To dzieje się już od kilkun lat.

Obie te nauczycielki, a to z Przyłbic i Czołhyni, to faworyski hr. Szeptyckiego.

Tak jak w Czolhanach dzieje się także w Wielkich Oczach. Tu w czteroklasowej żeńskiej szkole jest kierowniczką przełożona klasztoru Boremeuszek. Ona powinna sama uczyć, lecz nie uczy. Na własną rękę wyseła ona swą zastępczynię inną zakonnice, niekwalifikowaną, na naukę do szkoły.

W Czerezyku pod Jaworowem i w Laszkach również zamknięta szkoła dla braku szkolnego budynku, chociaż gmina pieniądze już złożyła

Sprawa budowy szkoły w Wiżomli pow. Jaworów.

Do 1873 r. była w Wiżomli szkoła diałkowska, do której chętnie posyłali mieszkańcy dzieci na naukę. Z zorganizowaniem szkoły w r. 1903 osłabła ochota do nauki wśród ludzi, gdyż za wiele uczono w niej polskiego języka, chociaż szkoła z ruskim

językiem wykładowym, a nikt nawet z łacinników, których jest około 80 rodzin na 280 rodzin w gminie, nie mówi językiem polskim. W r. 1895 zaprowadzono drugą siłę nadetatową, gdyż nie było drugiej klasy do nauki.

Uchwalone pieniądze na budowę nowej szkoły złożyła gmina od lat czterech. Ale zato trudniej było z obszarem dworskim, który dopiero ubiegłego roku z trudnością złożył przepadającą nań część pieniędzy na budowę szkoły.

Lecz szkoły mimo to nie budują.

Stary budynek szkolny zamknięto a całą szkołę przeniesiono za wieś na glinęstą górę (na którą trudno wyleźć w słotny dzień) do starego dworu, rudery za którą oczywiście gmina słono dworowi płaci.

Starając się dowiedzieć o przyczynę, dlaczego szkoły budują, nie chociaż jest już odpowiedni plac uznany przez lekarza okręgowego za odpowiedni i pieniądze na budowę, — doszło się do przekonania, że władze szkolne nie spieszą się dlatego, bo obszar dworski (własność kniazia Pużyny) chcą tę starą rudery sprzedać na szkołę; taką to propozycję robił obszar dworski gminie przez księdza. A tymczasem szkoła zredukowana już drugi rok do jednej siły nauczycielskiej, zupełnie prawie nie funkcjonuje.

Najlepiej świadczy o tem to, że na ponad 200 dzieci obowiązanych do nauki zastał inspektor Freudenbergzaledwie dwięścioro dzieci, bo wogóle nikt prawie do szkoły nie chodzi, bo im za daleko!

Kto uczy u nas po szkołach.

W Czołhyni pow. Jaworów jest szkoła i nauczycielka, lecz co z tego — niema komu uczyć, bo ona już przez 6 lat nie robi z powodu choroby. Od 6-ciu lat choruje i za ten czas nie wychodzi ona na dwór, ani do szkoły, a leży zawsze obłożona śniegiem, bo tego roku miała już kilka razy wybuch krwi, który dostaje zwykle, skoro

wyjdzie tylko do sieni. Na swoje miejsce trzyma pannę za swoje pieniądze, która zaledwie ukończyła 4-klasową szkołę ludową i ona to ma prowadzić szkołę za nauczycielkę Janiną Piechorównę.

Wskutek tego wnosili mieszkańcy żalenie do Rady szkolnej okręgowej i krajowej, lecz nie to nie pomogło, bo zjechał inspektor z Jaworowa i powiedział, że szkoła dobrze się prowadzi.

Nauczycielka wychwała się że jej nikt nie zrobi, bo ją broni hr. Szeptycki.

W sprawie buczańskiej wydziałowej szkoły męskiej i porządków, jakie w niej istnieją i jak dążą do systematycznego usunięcia ruskiego elementu.

Dyrektorem tej szkoły jest Karol Łabencki, znany szuja i nieuk, który zawdzięcza swe stanowisko wyłącznie protekcjom silnych tego świata.

Jego bezwstydnosc posunęła się do tego, że wykorzystywał położenie biednego stróża szkoły Jana Syryndzaka i samowolnie odtrącał mu z jego płacy, należącej się mu w myśl uchwały Rady szkolnej. Między dyrektorem a Syryndzakiem z tej i innych przyczyn przychodziło do wielkich awantur, mało nie bójki, aż w końcu ten ostatni na starosc stracił miejsce z tego powodu, że jako ukrajiniec śmiało wyjawiał swą wolę, głosować nie na pana Mojse, lecz na Jarosiewicza. Tu nie chodziło więc o samo głosowanie, lecz o wolę głosowania na ukrajinca. Przyczynę napędzenia z posady podano wprawdzie inną (niezdolność do służby), ale nikt nie powątpiewał o prawdziwej przyczynie. Na odchodnym po długich targach i upokorzeniach ze strony Syryndzaka otrzymał ten odczepne w kwocie kilkadziesiąt koron. Dyrektor Łabencki, wielki polski patriota i rusinofob, na spółkę z osławionym wszechpolakiem Rotenbergiem, swoim podwładnym, wszystkimi silami chroni polskość szkoły, na każdym miejscu sławi się Polskę a poniża i wyśmiewa, co ruskie. A już z po-

czątkiem każdego roku przy wpisach hula się najlepiej. I tak, choć miejsca w szkole jest dosyć, nie przyjmuje dyrektor z zasady żadnego zamiejscowego ukrajinca. Najwięcej na tem cierpią ojcowie z przyległej do Buczacza wsi Nagórzanka. Najpoważniejsi i najstateczniejsi gospodarze z Nagórzanki nie mogą dać swoich dzieci do szkoły w Buczaczu tylko dlatego że oni ukrajinicy. Gdyby — miejsca nie było. Sam pan dyrektor zajmuje 3największe pokoje. Na kancelaryę przeznaczono całkiem niepotrzebnie wielką salę, w której pomieściłaby się największa klasa. Także zupełnie niepotrzebnie przeznacza się wielką salę na rysunki. Jak z jednej strony dla ukrajinców miejsca w szkole niema, tak z drugiej znajduje się ono zawsze dla zamiejscowego Polaka.

Ten do przyjęcia potrzebuje tylko przynieść ze sobą polecający list. W dodatku postępuje dyrektor przy wpisach z ukraińskimi stronami bardzo arogancko. Nie tylko nie przyjmie dziecka, lecz jeszcze się irytuje i wykrzykuje w tym guście: „poco chłopu szkoły“ i t. d.

Wskutek takiego postępowania nie pozostaje ukraińskim rodzicom nic innego, jak zrezygnować z tej myśli, posłać dziecko kiedyś do gimnazjum, — lub oddać je do żydowskiej szkoły im. barona Hirscha. Niektóre komentarze dotyczące 3 klasowej szkoły wydziałowej męskiej, połączonej z 4-klasową ludową w Buczaczu.

Cały zakład liczy razem 378 uczniów, z tego jest 85 Rusinów, 201 Polaków, a 92 Żydów.

Z zestawienia tego widać, że Rusinów o połowę mniej jak Polaków, a powód tego leży w tem, że dyrektor tej szkoły Łabęcki, Polak, opierając się na nieusprawiedliwionem rozporządzeniu Rady szkolnej krajowej, nie przyjmuje dzieci z okolicznych wsi. Rozporządzenia tego trzyma się specjalnie tylko co do Rusinów, a gdy chodzi o przyjęcie jakiego Polaka, to to rozporzą-

dzenie nie wchodzi prawie zupełnie w rachubę.

Ruskiego języka uczą jak za napaść, tak, że dziecko przyszedłszy do 3 klasy, za ledwie z trudem przeczyta ruskie zdanie, podczas gdy w języku polskim młodzież robi zupełnie inny postęp.

Celem dyrektora tej szkoły jest szkołę zupełnie spolszczyć, a liczbę Rusinów doprowadzić do takiego „minimum“, ażeby Rusina w tym zakładzie chyba ze świecą znalazł

Kółko nauczycieli liczy 11 członków, z tego jest 2 katechetów, 1 Rusin, 1 Polak, 2 Rusinów nauczycieli, a 7 Polaków z dyrektorem.

Nauczyciele Polacy są to ludzie nawskrós przejści szowinizmem i traktują szkołę jako pole agitacji, a nie jako pole nauki.

Ci nauczycieli prawie każdej niedzieli rozjeżdżają się po okolicznych wsiach z odczytami nie w tym celu by oświecać naród, lecz by usposobić naród do wszystkiego co ruskie.

Jeśli na to pozwolił sobie nauczyciel Rusin, wyjechać na wieś z odczytem w celu czysto naukowym, to natychmiast ściągano by z niego protokoły i z pewnością w przeciągu 24 godzin byłby przeniesiony w drodze służbowej na Mazury.

Najwięcej ucierpiała z przyjęciem swoich dzieci wieś Nagórzanka, należąca do parafii Buczacz, a to dlatego, że naród w tej wsi jest świadomy i stanowczo obstaje w obronie swoich praw, z tej przyczyny nie może liczyć na łaskę dyrektora w przyjmowaniu swoich dzieci do szkoły, a to tem więcej, że wieś ta stara się od lat kilku o organizację szkoły dwuklasowej na czteroklasową z językiem wykładowym ruskim, a Rađa okręgowa z krajową nie chcą do tego w żaden sposób dopuścić, a natomiast z tym rokiem szkolnym utwo-

rzono eksponowaną klasę z językiem wykładowym polskim z tym planem, co w trzecim roku istnienia tej szkoły (t. j. eksponowanej polskiej, nastąpi organizacja dwuklasowej względnie czteroklasowej z językiem wykładowym polskim.

Dodać należy, że wieś ta jest ruska, bo liczy 1800 ruskich dusz, 700 polskich, a 300 żydowskich.

Przy szkole wydziałowej w Buczacz jest dopełniająca szkoła przemysłowa, która ma naukę każdego dnia wieczorem prócz piątku od godz. 6—8.

W szkole tej placą za każdą godzinę po dwie korony, a uczą w niej sami Polacy, mimo tego, że jest dwu Rusinów nauczycieli stałych i to obydwaj siły kwalifikowane, a nie uczą z tej prostej przyczyny, że dyrektor nie chce przydzielić im godzin w tej szkole, by broń Boże tych kilka koron bocznego zarobku miesięcznie nie dostały się do kieszeni ruskiej.

W szkole tej ruskiego języka zupełnie nie uczą, mimo tego, jak świadczy sprawozdanie tych szkół, udzielano ruskiego języka po innych tego rodzaju szkołach.

Krosno. I. Seminarium nauczycielskie w Krośnie.

Jedynе seminaryum w Galicyi z językiem wykładowym polskim a obowiązkowym ruskim. Chodzi o nauczycieli dla ruskich gmin w powiatach Krosno, Gorlice, Grybów i t. d. Dotychczas niema systemizowanej posady nauczyciela ruskiego języka. Ruskiego języka uczy nauczyciel szkoły ćwiczeń. Poprosta konieczną i prawem usprawiedliwioną rzeczą jest, by posadę do ruskiego języka systemizowano i w najkrótszym czasie obsadzono.

II. Szkoła krajowa tkacka w Krośnie.

Większość uczniów Rusinów — ruskiego języka zupełnie się nie uczy, wskutek czego polszczą się ruskie dzieci.

III. Szkoła krajowa rornicza w Suchodole koło Krosna.

Połowa uczniów Rusinów. Rtskiego języki zupełnie nie uczą — chłopcy się polszczą.

IV. Szkoła realna w Krośnie.

Język ruski względnie obowiązkowy, uczy Polak bez kwalifikacyi do ruskiego języka.

V. Okręg szkolny Krosno

ma 14 szkół z językiem wykładowym ruskim, inspektor szkolny, który te szkoły wizytuje, słówka po rusku nie umie. Niezbędna rzecz, by posadę inspektora szkolnego w Krośnie obsadzono ludźmi z kwalifikacją do ruskiego języka.

Z powiatu podhajeckiego.

1. Dryszczów, wieś ruska, łacinników może dziesiąta część. W r. 1904 założono tu szkołę z językiem wykładowym ruskim, a „Tow. szkoły ludowej, prywatna szkołę.

C. k. Rada szkolna okręgowa w Podhajcach daje do T. S. L. nauczyciela płatnego z krajowych funduszków, — a Tow. szkoły lud utrzymuje tu szkołę.

C. k. inspektor nie dopuszcza umyślnie do budowy ruskiej szkoły, gdyż chce gminę zmaltretować, by wzięła na siebie utrzymanie szkoły „Tow. szk. lud.“

C. k. inspektor kręci tak samo z obasadą nauczyciela w Dryszczowie przy szkole ruskiej, nauczycielowi p. Osypowi Semeniukowi już 3 razy zwrócił podanie „bez skutku“.

2. Byszów. Wieś ruska, łacinników mówiących ruskim językiem piąta część. Tę szkołę przed 4-ma latami utworzono z językiem wykładowym polskim. Gminę, a właściwie wójta łacinnika zjednano tem, że na budowę szkoły otrzymała gmina z Rady szkolnej krajowej zapomogę 200 koron.

3. W Hnilezu przy dwuklasowej szkole ruskiej starała się Rada szkolna miejscowa o czwartego nauczyciela.

To wykorzystał c. k. inspektor Kwaśnicki, tak, że utworzył osobną dwuklasową szkołę polską. Gmina tej szkoły nie uznaje, przeto szkołę tę utrzymuje „Tow. szkoły lud.“, lecz nauczyciel płatny z funduszków krajowych. C. k. inspektor mści się na gminie, a mianowicie maltretuje ją, by koniecznie dawała utrzymanie na szkołę Tow. szkoły lud.

4. Ruska wieś Korzowa — łacinników mówiących ruską mową zaledwie $\frac{1}{4}$ część. W r. 1907 założono tam szkołę z językiem wykładowym polskim.

5. Tak samo zrobiono w Zahajcach pod Podhajcami.

6. W Sokołowie, gdzie mniejsza część łacinników Rusinów, a reszta Rusinów gr. kat. obrządku, w szkole język wykładowy polski.

7. To samo w Burkanowie.

8. Chatki — wieś czysto ruska, a rok temu potrafił tam inspektor kreować polską szkołę. Przebiegły c. k. inspektor podszedł gminę tak, że w Chatkach musi być wykładowy język polski, bo Chatki należały do związku szkolnego w Sokołowie, a tam w szkole język polski.

9. Zawałów — miasteczko, ma szkołę 2-klasową z językiem ruskim i stara się o 4-klasową szkołę, lecz c. k. inspektor cynicznie im zapowiedział, że dostaną 4-klasową szkołę wówczas, gdy zgodzą się na język wykładowy polski. To ciągnie się już 8 lat.

10) Wiśniowczyk, wieś otrzymała 4 klasową szkołę bez trudności, bo tam wykładowy język polski.

Jeżeliby c. k. inspektor dbał także i o szkoły ruskie, to tu powinien utworzyć szkołę ruską, bo tu większa połowa Rusinów.

11) Tak samo w Toustobabach polowa Rusinów, a łaciniacy używają ruskiego języka, jednakowoż w szkole wykładowy język polski.

12) Nowosiółka, wieś czysto ruska, ma 2 kl. szkołę z wykładowym językiem ruskim, a lat 7 temu otworzył e. k. inspektor Kwaśnicki przy tej szkole kurs dopełniającej rolniczy z językiem wykładowym polskim. Monstrum!

13) C. k. inspektor Kwaśnicki był w maju 1907 r. wyborem komisarzem w Bożykowie, powiedział do nauczyciela Rzendzistego, gdy ten jako członek komisji podpisał akta po rusku, w te słowa:

— Czy pan nie umiesz po polsku?

14) Inspektor Kwaśnicki krzywdzi nauczycieli Rusinów. Dwom najstarszym nauczycielom Rusinom, t. j. Janowi Lubkowiczowi i Teodorowi Turczanowi, nie przyznał e. k. inspektor należącą się płacy, ale o 200 K mniej.

Za to młodszy Polacy dostali tę płacę. Pokrzywdzeni rekursowali do e. k. krajowej Rady szkolnej, lecz ta odprawiła ich z niczem, jeszcze wytknęła, że wnieśli podania wprost, a nie przez e. k. Radę szkolną okręgową.

Nauczycielom Rusinom nie wolno należeć do ruskich towarzystw, nawet oświatowych, a Polakom pozwala na różne szowinistyczne wybryki.

Do nauczyciela W. Rzendzistego powiedział e. k. inspektor Kwaśnicki: „na coś się pan dał wybrać przewodniczącym czytelnik, dosyć jak pan jej członkiem. E! ja wiem, że wybyście wszystko chcieli, ale to bieda, że wam nie wolno!“

Natomiast nauczycielom Polakom wszystko wolno. Nauczyciele Polacy Szczepański, Knop, Grzybowski, Sługoeki, Ciszkiewicz, Schissel, Surowiecka, Suwulak biorą

udział we wszystkich wiecach i zebraniach polskich.

Nauczyciel Sługoeki przyprowadził swoich uczniów na publiczny „wiec“ i tu oni deklamowali patryotyczne wierszyki.

C. k. inspektor musiał o tem wiedzieć bo na wiecu był komisarz rządowy.

W Sławutynie, gminie czysto ruskiej, jest 2-klasowa szkoła ruska, a kierownikiem jej jest tam p. Grzybowski, jest inspektorem „Kółek rolniczych“ i jeździ po całym powiecie po „Kółkach“, nawet w dnie szkolne.

W Zawatowie jest nauczycielka, szowinistka Polka p. Surowiecka. Ona mało co uczy, gdyż po wieczorach i nocach tłucze się po sąsiednich wsiach, organizuje czytelnik i „tow. szkoły ludowej“. O prowadzeniu się tej nauczycielki rozbrzmiewa sława bardzo daleko, lecz p. Kwaśnicki patrzy na jej robotę przez palce, bo ona „patryotka“.

Wieśniacy Zawatowa żalili się na tę nauczycielkę pisemnie już wiele razy, lecz zawsze na darmo.

Nauczycielom Rusinom zwraca inspektor Kwaśnicki elaborat ruski, by wyrabiano w języku polskim na konferencyę okręgową.

Nieco o ludowej szkole w Mszańcu starsamborskiego powiatu.

Szkołę jednoklasową, pobudowano 1890 r., budynek zniszczył grzyb, a mimo to Rada szkolna okręgową nie zarządziła budowy szkolnego domu. Dzieci obowiązanych do szkolnej nauki jest 211, chodziło do szkoły bieżącego roku 156, a 55 nie pobiera zupełnie nauki. Rada szkolna okręgową w Starym Samborze uchwaliła dnia 4-go sierpnia utworzyć nadetatową szkołę i przekazała Zwierzchności gminnej najając i przygotować do użytku izbę, jednakże takiej we wsi nigdzie niema.

Za rok szkolny 1907/3 i po trochę za poprzednie zebrano szkolnych kar 74 K i doręczono szkolnemu inspektorowi Ornatoowskiemu. Doręczający pieniądze pytał, kiedy Rada szkolna okręgowa powróci pieniądze Radzie szkolnej miejscowej, na co inspektor odpowiedział: „Wszystkiego nieotrzymacie coś wam przyszlemy, a reszta zostanie tu, bo nam trzeba kupować książki“.

Chociaż Rada szk. okr. obowiązana jest wysłać kary szkolne Radzie miejscowej, a to na podstawie ministerjalnego rozporządzenia, z starosamborskiej Rady szk. okręgowej nie wysłali do Rady szkolnej miejscowej kar pieniężnych.

Z tego można się domyślać, że karne pieniądze nie obracają się w powiecie na ten cel, na jaki są ustawowo przeznaczone.

Od roku 1904 jest w Mszańcu nanka szkolna i od tego czasu układa się preliminarz na zwyczajne wydatki szkolne.

Wydatki te wynosiły więcej, jak 10% opłacanych bezpośrednich podatków. Na podstawie ustawy szkolnej z 1904 roku Rada szkolna miejscowa prosiła, by nadwyżkę ponad 10% pokryto z szkolnego funduszu krajowego, jednakże Rada szkolna okręgowa przypisywała całą restaurację gminie lub też każdą pozycję obniżala, by doprowadzić ją do 10% bezpośrednich podatków, jak to stało się bieżącego roku. W Mszańcu jest niewielka posiadłość dominikalna. Pole zakupił tutejszy włościanin, a las jest własnością żydowskiej firmy, która w tutejszej wsi posiada tartak. Na za pytanie w podatkowym urzędzie w Starym Samborze, dlaczego obszar dworski nie płaci na potrzeby szkoły, odpowiedzieli, że obszar dworski jest za mały, by osobno mógł płacić, ale płaci razem z gminą, jak każdy inny konkurujący. Tymczasem całą należytość roczną wstawiają do budżetu gminnego i tylko mieszkańcy płacą, a dwór w gminie Mszańcu nie płaci, a więc nie płaci na szkołę od swej posiadłości (lasu).

Kilka przykładów pokrzywdzenia nauczycieli Rusinów przy ostatniej regulacji płac w powiecie żydaczowskim.

1) Aleksander Strumiński z Stilska, mający 26 lat służby, otrzymał 1200 K zamiast 1400 K, miał wprawdzie naganę w r. 1902, jednak ustawa powiada najwyraźniej, że po 3 latach nienagannej służby traci nagana znaczenie, a tu nie straciła i po pięciu latach, chociaż już dość boleśnie był pokaranym, bo z powodu nagany nie dostał dodatku pięcioletniego.

2) Michał Rychwicki z Rozwadowa dostał także 1200 K, chociaż nie miał nagany, a już więcej jak 15 lat służy.

3) Grzegorz Fedak z Demeńki leśnej, mający 14 lat służby otrzymał najniższy wymiar, t. j. 1000 K, podczas gdy Polacy, n. p. Strońska z Ustia i Jaworski z Iwanowie, mający mniej lat służby od wspomnianych Rusinów, dostali 1400 K. Jaworski n. p. ma tylko 11 lat służby.

W III. klasie płacy Rusini Leopold Balicki z Rozdołu, mający egzamin wydziałowy, otrzymał 1500 K, a Polak Daszkiewicz z Żurawna bez egzaminu wydziałowego otrzymał najwyższy wymiar 1700 K, chociaż ustawa mówi, że najwyższy stopień płacy w tej klasie powinni otrzymać nauczyciele z egzaminem wydziałowym.

O wykładowy język w 4-klasowej szkole mieszanej w mieście Cholujów powiatu kamioneckiego.

Chociaż do szkoły chodzi zadziwiająca większość Rusinów, a Polaków jest bardzo mały procent, to mimo to wykładowy język jest polski. Wprawdzie znaczny procent uczniów stanowią Żydzi, ale wszakże oni nie decydują jeszcze, że większość Rusinów nie miałyby uczyć się w swoim ojczystym języku. Całkiem naturalnie, że z powodu tego polskiego języka wykładowego cierpi bardzo nauka, a nauka tak ciężko idzie, że i wielu tutejszych nauczycieli i nauczycielek Polaków mówią, że woleliby język ruski wykładowy.

Nie omieszkała tutejsza ruska inteligencya przypomnąć gminie, że od niej zależnym jest wykład w szkole.

Wójt zwołał na to umyślne posiedzenie, na którem uchwalono, by w szkole przemienić wykład polski na ruski. Tą uchwałę odesłano, gdzie należy, lecz z tego nie było żadnej korzyści, poruszono następnie tę sprawę na posiedzeniu Rady gminnej i odesłano dnia 26. listopada 1907 l. 121 prośbę do Rady szkolnej krajowej przez Radę szkolną okręgową w Kamionce strumiłowej o zmianę wykładowego języka. Dotychczas w tej sprawie nie dostała gmina żadnej odpowiedzi.

Jaką bolesną raną jest dla nas ta polska wykładowa mowa, niechaj mówią same cyfry:

Kl. I.	Rusinów	96	Żydów	33	Polaków	8
„ II.	„	43	„	33	„	8
„ III a	„	38	„	15	„	7
„ III b	„	27	„	11	„	8
„ IV a	„	25	„	16	„	3
„ IV b	„	28	„	14	„	3
<hr/>						
Razem	„	225	„	122	„	37

Stosunki w szkole Łubno koło Dynowa powiat Brzozów.

Tutaj wbrew woli gminy, bo gmina uchwaliła przyjmując nauczyciela Perżyte, inspektor dał nauczyciela Kulikowskiego koło r. 1906, który został w drodze dyscyplinarnej przeniesiony z okolic kołomyjskich. Ten nauczy cieł Polak, chociaż umiał bardzo dobrze po rusku, mówił i prowadził dzienniki po polsku, chociaż tam język wykładowy ruski. Tak samo na ruskiej godzinie. Jako druga siła dostała się tam Em. Nabywaniec, nauczycielka z pończoszkowym egzaminem, która nie miała pojęcia o ruskim języku i abecadzie. Dzieci ją dopiero uczyli.

Nauczyciel Kulikowski, człowiek o brudnym charakterze i troszka bzik, jak niemniej jego żona (niewątpliwie z nudów) zaczęli coś po pół roku drzeć się i robić

różne przykrości nauczyciele Nabywaniec, tak, że ona musiała też wyprosić z budynku szkolnego, gdzie razem mieszkali. N. p. nauczyciel przeżywał ją, gdy ta przechodziła koło jego okna, „Ty baciarko! chodzi w kapeluszu jak żebraczka“ i t. d., napluł jej w twarz przy dzieciach.

Tak samo żona nauczyciela napisała skargę, że p. Nabywaniec chodzi po karczmach, całuje się z chłopami. Tymczasem rozprawa sądowa wykazała, że to wszystko nieprawda.

Jeszcze jeden epizod: Żona nauczyciela Kulikowskiego klóciła się z sąsiadką wieśniaczką (o jakieś głupstwo), a gdy wieśniaczka wypędziła ją kociubą, to ona podniosła spodnicę i pokazała — ...! — Takie demoralizujące postępowanie nauczyciela i jego żony psuło dzieci, a mimo to inspektor nie chciał go usunąć i on był w takich stosunkach coś rok, czy nawet więcej, usunął go aż w tym roku, gdy nauczyciel Kulikowski napisał na niego list z impertynencyami.

Łubno, wieś na pół polska i ruska. Po nauczycielu Kulikowskim dali do Łubna nauczyciela Piotrowskiego z Nowego Sącza, który również nie umie po rusku.

Dubiecko, Bachórz, Bachórzec, powiat Przemyśl, gdzie chodzi do szkół po 10, do 40 dzieci, ani nie obciodzą ruskich świąt, ani tam nie uczą ruskiego języka.

Rusinie idą w święto do szkoły.

W Kozinie stanisławowskiego powiatu nie odbywała się nauka szkolna przez cały 1907/8, bo nauczycielka jeszcze w listopadzie zasłabła, chorowała przez cały rok i aż 2. lipca umarła, a mimo tego szkolna Rada okręgowa nie zarządziła zastępstwa. Do dziś niema nauczycielki w Kozinie.

Wykonanie ustawy względem drugiego krajowego języka (ruskiego).

W gminie Wara pow. Brzozów (mieszana gmina) jest Rusinów $\frac{1}{3}$ część i uży-

wa ruskiego języka jako rozmownego. Od trzech lat utworzono tam szkołę z językiem wykładowym polskim, a ruskiego języka zupełnie nie uczą. Miejscowy proboszcz i członek Rady szkolnej okręgowej, ks. Jan Szarski, ciągle na posiedzeniach upominał się o ruski język, ale starosta Walenty Bielawski zbywał go głupstwami, jak: że gmina się o to nie stara to, on, członek Rady szkolnej okręgowej nie ma pełnomocnictwa od swych parafian w ich imieniu o szkołę się starać i że trzeba wnieść podanie do Rady szkolnej okręgowej. Gdy i podanie wniesiono od ruskich mieszkańców i proboszcz starał się o pełnomocnictwo ich zastępywać, wymyślił starosta taką sztuczkę. Posłał żądanie o naukę ruskiego języka do gminy, by Rada gminna oświadczyła się, czy żąda ruskiego języka jako drugiego krajowego. Inspektor jedzie tymczasem na wizytację szkoły, krzyki wyprawia łaciński proboszcz i radni gminni oświadczenia się, że nie chcą nauki ruskiego języka. (Radnych Polaków 8, a Rusinów 4). Mając taką decyzję Rady gminnej, już nie dopuszczał starosta na posiedzeniu nawet interpelacji w tej sprawie.

Przeciw Radzie szkolnej okręgowej za nieustawowe postępowanie i lekceważenie państwowej ustawy o drugim języku krajowym wniósł ks. Żarski zażalenie do Rady szkolnej krajowej w maju, — a w lipcu tego roku urgens, ale Rada szkolna kraj. aż w połowie września przysłała takie uwiadomienie:

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

L. 1626. Brzozów dnia 17. sierpnia 1908.

Do zwierzchności gminnej w Warze.

C. k. Rada szkolna krajowa zezwoliła reskryptem z dnia 31. lipca 1908 L. 34743, aby w szkole jednoklasowej w Warze udzielano języka ruskiego jako przedmiotu nadobowiązkowego. O czem się zwierzchność gminna zawiadamia. Przewodniczący c. k. starosta Langie.

A więc ciekawe, czego to nie wymyśliła polska komisya edykacyjna.

Nauczyciel uczy nadobowiązkowo 3 razy na tydzień po całej nauce, dzieci pomęczone, dlatego to i Rusini nie wszyscy chcą chodzić i dzieci krzywdują sobie. Ciekawe, czy i na Rusi, gdzie ruski język wykładowy, a mniejszość ludności polska, uczą albo będą uczyli polskiego języka nadobowiązkowego.

Hakatysta na kresach.

W Obertynie rozgnieździła się polskoszlachecka zgnilizna i gospodarzy samowolnie. Jednym z takich bohaterów, co nie uznaje nad sobą żadnych, to kierownik tu-tejszej szkoły, znany renegat Władysław Skulski, który postawił sobie za cel niszczyć wszystko, co ruskie, rozbijając się za Polską „na kresach”. — Usunąwszy wszystko co jemu nie na rękę (tak n. p. wygryzł nauczyciela Łukacza Rusina) — zajmuje się wszystkim, tylko nie szkołą.

Jako znany adorator „plei pięknej” często gęsto zostawia dzieci bez nadzoru, nie mając czasu przez wyborezą agitację, „wiece”, wieczorki z tańcami i z bufetem w klasie.

Ta oto robota zdaje się nie daje mu należycie spisać katalogu, w którym, mimo przestroż katechety, ruskie dzieci zapisane jako Polacy.

N. p. dziewczyna III. kl. Hania Babeczko zaciągnięta między rzym. kat. i dlatego z religii wpisał łaciński katecheta, chociaż dziewczyna zawsze chodziła na ruską religię i jest Rusinką. Mimo przestrogi ruskiego katechety świadectwa i dotychczas nie zmieniono.

Swą polinizacyjną robotę prowadzi na wielką skalę. Przekabacił stróża rodowitego Rusina na Polaka. Jeszcze ciekawszy wypadek jest z Maryanem Grabowskim, uczniem I. kl. Ten stale nie chodzi na ruską religię, a wszelka interwencya katechety, by chłopca wykazano na karę i w ten

sposób zmusić chłopca do uczęszczania, bezskuteczne. Bo pan dyrektor nie chce sobie narazić mieszczan, a na rzeczy namawia ojca, by przepisał dziecko na polskie. Ot taka sztuczka udala się mu ze starszym synem tego gospodarza, który odebrał syna ze stanisławowskiego ruskiego gimnazjum, a zapisał w Kołomyi do polskiego i umieścił w polskiej bursie.

Skąd wzięła się łacińska metryka, bo chłopiec jest zapisany jako łacinnik i chodzi na łacińską religię. Wiele mieszczan uzala się na tego „unarodowiacza“, który obiecał im przygotować dzieci do gimnazjum, tymczasem posługiwał się niemi kilka lat, a dowiedziawszy się od rodziców, że nie przystają na przejście dzzieci na polskie, oświadczył im, że ich dzieci za stare już do gimnazjum, a zresztą, gdyby przeszły na polskie, mógłby z protekcyi wyrobić im miejsce. Swoją zapiekłą szowinizm pokazuje żarąco przy wykazywaniu na karę dzieci, wzbraniając dzieciom chodzić do cerkwi i wyśmiewaniem ruskiego obrządku. N. p. ukarał jedną dziewczynę, która była w święto Jordan na wodoświęceniu w cerkwi. A przecież dyrektor powinien był zarządzić według ustawy szkolnej, by wszystkie dzieci ruskiego obrządku byli na wodoświęceniu. Oto niedawno w IV. kl. przed wszystkimi uczniami począł mówić ironicznie: „W cerkwiach misalia jak opałki, a świece jak koromesła, — a często dzieci, którzy nie byli w szkole, gdy się zjawia, pyta: „Chodziłeś do cerkwi trzymać koromesła? A więc mogą poświadczyć dzieci III. i IV. kl., ich rodzice, jak i ruski katecheta.

Zażalenie wniesione w tej sprawie do Rady okręgowej pozostało i dotychczas bez skutku, a „patriotnik pedagog“ hula samowolnie, demoralizując dzieci brzydkimi wykrzykiwaniami w klasie, poniżając rodziców przed dziećmi, jak i powagę ruskiego katechety, nazywając go „rabinem“ i wyśmiewa nasz obrządek. Pieniądze przychodzą, ale ani jedno dziecko nie dostało katechizm, tak samo w klasach mimo upomnień katechetów do dziś niema obra-

zów, — widocznie nie starczy, ale na bale, koniaki i hulanie w klasach staje. — Ostatni fakt najlepiej ilustruje waryacką złość tego szowinisty do wszystkiego, co ruskie.

Dnia 23. lutego składał tu poselskie sprawozdanie poseł Dr. Eugen Lewicki. Ludzi zeszło się masa, więc wiec odbywał się w dwu stodołach.

Na ulicy zebrała się i dziatwa, która za rodzicami poszła „popatrzeć na posta“.

Ta masa ludu, dzwięczne protesty zniewolonego serca dotknęło widać tak bośnie ot tego komedyanta w pedagogicznym stroju, że na drugi dzień, gdy dzieci przyszły do szkoły, Skulski począł wypytywać się, które dzieci były na wiecu. Tych, którzy się przyznali, uczniów III. i IV. klasy (14 dzieci), kazał dwóm silnym chłopcom kłaść siłą mocą na ławkę, a sam niemiłosiernie bił ich trzcina mówiąc: „Na masz, to za Radulaka, a to za tego hycła Łukacza (były nauczyciel Rusin, usunięty z posady przez nauczyciela Skulskiego). Rodzice pobitych poszli gromadnie do lekarza sądowego i po oględzinach podali do sądu pedagoga.

Za to zasądzono Skulskiego na trzy dni aresztu w c. k. Sądzie w Obertynie. Jednakowoż on sobie z tego zasądzenia nie nie robi, bo raz powiedział sam do gromady kolegów: „Niech sobie skarżą hajdamacy, dopomogą mi prędzej zostać inspektorem“.

Co powie na to Rada szkolna krajowa, bo okręgowa dała już dowód swej bezsilności.

Nie lepszy jest Artur Kurebauer, który trzodzi się dla polskiej myśli w Husiatynie, w tamtejszej pięcioklasowej szkole męskiej.

Ten pan pewny bezkarności przez swoją protekcyę u radcy M. Baranowskiego, broi, co nie miara, wiedząc, że mu nikt nie nie zrobi i jawnie pokazuje, że nienawidzi Rusinów i wszystko, co ruskie. Do

nauczycieli Rusinów krzyczy: „Rusin świnia z czarnem podniebieniem!“

Gdy w klasie V. zgromadzili się Rusini i Polacy, skąd jedni mieli iść do cerkwi, a drudzy do kościoła, on po zadzwonieniu otworzył drzwi i zawołał do uczni: „Polacy pójda do kościoła naprzód, a bydło (niby Rusini) potem (do cerkwi)“. To wywołało pośród Polaków ogólny śmiech, a gdy uczeń Rusin spóźnił się i przechodził obok Polaków, oni poczęli krzyżeć: „bydle idzie!“ Na kurytarzu wyśmiewa Rusinów w ten pogardliwy sposób: „Ty prawdziwy Rusyn, bo masz czarne podniebienie“. Przez to w tamtejszej szkole nienawiść między Polakami a Rusinami wielka, bo cóż robić, jak „sprężysty pan inspektor“ Wojnarowski tak sprawiedliwy i na wszystko pozwala, lecz tylko Polakom!

I choć sprawy Kurbauera są mu wiadome, to dotychczas nawet nie wytoczono mu śledztwa, bo pan Kurbauer, zacyjny patriota wszechpolski, dlatego „to co innego“. I za takie i tym podobne przestępstwa p. Kurbauer za karę zaawansował do Stryja.

Jeszcze o Halewiczu z Iliniec.

Tego roku kazała Rada szkolna krajo-wa utworzyć klasę eksponowaną w gminie Perechrestne na podstawie uchwały Rady szk. m. z 23. sierpnia 1903, sfalszowanej Halewiczem. Człowiek ten chciał zostać „p. dyrektorem nad 3-ma szkołami“, otóż sfalszował akt w Perechrestnem i podpisał Mich. Sływezuka, Semena Petrianczuka i Dm. Szykiczyka. Na podstawie tego aktu wydelegowała Rada szk. okr. w Kosowie komisję dla oględzin miejsca pod szkołę. Komisję tę przeznaczono na dzień Przen. Trójcy o 9. godz. rano! Komisya ta, by ratować bankrutującego wójta „chrunia“, moralnie i materialnie wybrała miejsce na jego gruncie ponad 900 m. na takim przeciągu wiatrowym, gdzie nie dziecko, ale i starszy w czasie wiatru nie jest w stanie się utrzymać.

Rada szkolna okręgowa zgodziła 2 morgi za cenę 2300 K, podczas gdy w rzeczy-

wistości płaci się tam pole 150—200 K, a wójt powołuje się, że Rada gm. zgodziła się na to kupno!

Jeśli taki akt się znajduje, to sfalszowany. Wójtowski grunt wartości 5—6000 K, obciążony intabulowanymi długami ponad podwójną wartość. Panowie w starostwie poradzili wójtowi, by postarał się u wierzycieli o uwolnienie tych 2 morgów od długów, a żeby „handel“ lepiej poszedł, dał komisarz „cedułkę“ do jednego z wierzycieli, a żeby jeszcze na koszt pożyczyl 100 K. Żydzi ze strachu przestali na to. Po lustracyi starostwa w Kosowie przez wiceprezydenta Namiestnictwa spodziewają się tu zmian, więc natychmiast wypłacono 2300 K na ręce podstawionego pełnomocnika gminy Wasyla Sławeczuka — i wójt śmieje się z durnych panów w Kutach. Gmina nie opierała się budowie szkoły, gdyż posyłała dzieci ponad 6 km. do szkoły, a jeszcze nie ma odpowiedniego gruntu, więc chciała $\frac{2}{3}$ dzieci posyłać do Dowhopola, a $\frac{1}{3}$ do Krasnoili. A tu, by wynagrodzić chruniostwo wójta, dopuszcza się sfalszowania aktów i krzywdy materialnej gminy!

Lekarzem powiatowym w Kosowie był dr. Janikiewicz, kreatura zapita i łasa na komisyje tu dobrze płatne. Halewicz donosił mu o nieistniejących epidemiach, a ten za to mu uwalniał dzieci ze szkoły „jako niezdolne do uczęszczania“, a prócz tego uznawał robotników, którzy przy swej robocie pokaleczyli się, a nie przy robocie towarzystwa dla wyrębu drzewa t. zw. „Prusaków“ i przedkładał je kasie ubezpieczeń robotników dla Galicyi i Bukowiny, a ta wypłacała nienależne mu pieniądze. Że Halewicz wymyślał epidemie, poświadczy dr. Sowicki z Sambora i ks. Popiel.

Tym sposobem przez niesumienność lekarza i Halewicza miało centralne biuro sanitarne wykazy o nieistniejących może epidemiach nad Białym Czeremoszem, okolicą najzdrowszą w górach.

Na rozpoznaniach w chorobach podanych przez Halewicza polegali lekarze po-

wiatowi więcej, jak na dyagnozie najpierwszych powag lekarskich. Tak np. terażniejszy lekarz powiatowy ośmieszył się takim poświadczeniem, zmierzającym do uwolnienia dziecka od szkoły: „Według relacji p. Halewicza, cierpi Mikołaj Jurczak na padaczkę i dlatego powinien być od uczęszczenia do szkoły wolnym“.

Rozumie się, że za opłatą Halewiczo-
wi były i dwie starsze siostry Jurczaka od
szkoły uwolnione — „bo cierpiały na pada-
czkę“.

Halewicz posiada także niepospolite
wiadomości z weterynaryi. Weterynarz po-
wiatowy Ikrucki nie złązi prawie z wozu,
a że otrzymał dobre informacye od Hale-
wicza, to we wsiach „kozackich“ prawie nie
ustaje zaraza świń i bydła.

Chrunie, jak Iwan Sawczuk w Dowho-
polu, mogą dorzynać, spożywać mięso ze
świń, albo weterynarz każe świnie strzelać,
jak chruniowi wójtowi w Perechrestnem
i dobrze zapłacić. Terażniejszy weterynarz
ma więcej szpiegowskie, jak fachowe wia-
domości. Gdzie żandarmerya nie może do-
świadczyć coś na „Siczy“, to wysługują się
tym weterynarzem. On oznacza dowolnie
i na nieograniczony czas; kiedy Huculi ta-
kich zarazonych wsi skarżyli się na sek-
sturę weterynarza przed wójtem w Rosto-
kach, zebrał ich tenże: „na psa byście były.
Musi być u was zaraza! A dlaczego nie
głosowaliście, jak ja z moimi ludźmi, na
Mojsę, a później na Tracza, czemuście nie
słuchali rady Halewicza?“

Nauczyciel w Krasnoili Krzybutiak
(agitator Dudykiewicza) wziął za reklama-
cyę wojskową od Hucła 340 K i ma teraz
dochodzenie.

Z reklamacyami i uwolnieniami od éwi-
czeń robił Halewicz złote interesa. Jako
pisarz gminny trzech gmin miał pieczętki
i robił z nimi nadużycia. Na drodze cze-
piał ludzi, jak Dm. Pałaniuka i innych, że-
by płacili za uwolnienie i pisał kłamstwa,
jakie tylko wpadały mu na język. Podczas

poboru wojskowego nie był w szkole, „bo
muszę być z komisya, ażeby Ch. U. uwol-
nili“.

Tak wytumanil n. p. od Jury Myro-
nieka z Polanek pieniądze, a gdy syna
„wzięli“, tumanil dalej, że „z pułku go od-
biorę“. Hucul wierzył i płacił dalej. O tem
wiedziała żandarmerya, ale że Halewicz
był denuncyantem na siezowników, dlatego
włos z głowy mu nie zleciał. Na terażniej-
szej swojej posiadzi w Hińcach opuszcza
Halewicz tak samo dowolnie szkołę, jak
i przedtem w Dowhopolu. Tak n. p. 10.
września b. r. był w Czerniowcach w inte-
resach parcelacyi obszaru p. Borowskiego,
a że tumanil, że wynalazł pokłady węgla
kamiennego w Karanczejowie, więc tam
często wyjeżdża. — a na tem cierpi szkoła,
nie wiele, bo nie wiele może taki facho-
wiec dzieci nauczyć. Bać się nie ma czego,
bo ma takiego opiekuna jak p. Mojsa, a
ten zaślepil radykałom oczy tak, że uwa-
żają go za swego.

Z takimi zdolnościami nie stanie wóz
pod terażniejszą porę.

Budowa nowej szkoły w gminie Krywo-
riwnia powiatu kosowskiego.

Po ściągnięciu konkurencyjnej kwoty
w sumie 7.200 kor. oddała Rada szkolna
okręgowa w Kosowie budowę nowego bu-
dynku szkolnego w Kryworivni w drodze
prywatnego przedsiębiorstwa Janowi He-
rasyminkowi z Babina pow. Kosów za wy-
żej wspomnianą kwotę 7.200 kor. pod tym
warunkiem, że obok wykończenia wszelkich
planem i kosztorysem objętych robót około
tego szkolnego budynku jest obowiązany
przedsiębiorca wybudować budynek gospo-
darski i aborta, jak niemniej dostarczyć
urządzenia do izby szkolnej. Takie rozpo-
rządzenie c. k. R. szk. okr. otrzymała Rada
szkolna miejscowa w Kryworivni z dnia
6. września 1905 L 1240/R. S. O. do wia-
domości.

Więc zaczął szczęśliwie tę nieszczęśli-
wą budowę nowej szkoły Iwan Herasy-

miuk późno w jesieni 1905 r. kopaniem fundamentu, plantowaniem placu, zakładaniem fundamentu i innymi robotami.

A że Rada szkolna okręgowa nie oddała ani radzie szkolnej miejscowej, ani zwierzchności gminnej dozоровanie nad tą budową, to i przedsiębiorca, mając wolną rękę, tu na miejscu budował jak sam chciał. Przewodniczący rady szkolnej miejscowej w Kryworiwni ks. Ołeksa Wolański chociaż nie miał do tego obowiązku, widząc już od początku fuszerską robotę Iwana Harasymiuka, przywołał go do siebie i zwrócił jego uwagę, ażeby dobrze budował szkołę, bo szkoda i żal biednej gminy, ażeby ona po ukończeniu budowy musiała swoim kosztem naprawiać nowy budynek. Lecz widocznie upomni nie to przedsiębiorcy w dobrej drodze nie miało najmniejszego wpływu, gdyż on budował dalej wedle swego upodobania.

Żeby nie spotkać się z zarzutem, chociaż niesłusznym ze strony drugich osób, Przewodniczący R. szk. m. doniósł do Rady szkolnej okręgowej dnia 17. lutego 1906 do l. cz. 6., że budowa nowego szkolnego budynku w Kryworiwni prowadzi się po fuszersku, a mianowicie, że fundamenta są za niskie, a drzewo użyte na podwaliny i wogóle do budowy pozostawia wiele do życzenia.

Na to doniesienie przyjechał był inspektor szkolny p. Szlemkiewicz jeszcze z jakimś panem, zdaje się z budowniczym salinarnym z Kosowa, a wynik tej komisji był taki, że fundamenty wyrosły z ziemi. Wprawdzie to niebывałe ale prawdziwe, bo przedsiębiorca zamiast wymurować wyżej fundament, obstrugał ziemię dookoła fundamentów i tym sposobem one wyrosły z ziemi i zostały wyższymi, a co się tyczy materiału drewnianego, to został ten sam.

Teraz buduje się szkołę i to żółtym krokiem i po fuszersku, bo przedsiębiorca nie lada jaki przebiegły człowiek.

Tymczasem stary budynek szkolny był już niemożliwy do użytku i dla nauki

i dla mieszkania. Tu robota koło nowego budynku zupełnie ustała, przeto przewodniczący R. szk. m. odnosi się do Rady szkolnej okręgowej pismem z dnia 13. kwietnia 1907 do l. 14 ażeby ta raczyła zniewolić Iwana Harasymiuka do dalszej roboty.

Na to pismo otrzymała Rada szkolna miejscowa od Rady szkolnej okręgowej pismo z 15. kwietnia 1907. l. 922 zwrócone do Iwana Herasymiuka, ażeby budynek szkolny wykończył do 30. czerwca 1907, a Radzie szkolnej miejscowej poleciła donieść w swoim czasie co robi się około budynku szkolnego.

Wedle powyższego przypuszczenia R. szk. okr. Rada szkolna miejscowa dnia 30. maja l. 16 doniosła, że koło budynku szkolnego nie się nie robi i że materiały do okien jest bardzo twarde i na podłogę bardzo ciężkie.

Na to doniesienie otrzymała Rada szkolna miejscowa z Rady szkolnej okręgowej z dnia 19. lipca 1907 l. 1049 w którym powiadamia, że wezwwała poraz trzeci Iwana Herasymiuka, by tenże wykończył budynek szkolny w Kryworiwni do 31. sierpnia 1907 i oddał go do użytku Radzie szkolnej miejscowej, poleciła donieść o wyniku tego upomnienia czy zawezwania do Iwana Herasymiuka.

Na to trzecie zawezwanie nastąpiła reakcja i Iwan Herasymiuk zabrał się do roboty wedle swego upodobania. Tymczasem 14. czy 16. sierpnia 1907 przychodzi do przewodniczącego Rady szk. m. komisarz c. k. Starostwa p. Kunciewicz i oświadcza temu, że chce spisać z nim protokół o tych wszystkich brakach przy budowie nowego szkolnego budynku, bo właśnie miał przyjechać inżynier krajowy, żeby to wszystko zbadać, lecz jego niema, a komisarz nie ma czasu na niego czekać, lecz chce spisać to wszystko. Ma się rozumieć, że przewodniczący z chęcią zgodził się na to i podał do protokołu wszelkie braki budowy i protokół własnoręcznie podpisał.

W jaką godzinę zjawia się u przewodniczącego inżynier krajowy (p. Tołłoczko) i prosi przewodniczącego, żeby z nim poszedł oglądnąć budynek szkolny, bo on miał to zrobić z komisarzem, lecz spóźnił się, czy co (już sobie nie przypomina).

Poszli więc do szkoły i oglądali (budynek) wszystkie braki, a p. inżynier nie mógł znaleźć słów nagany na tę budowę. Oglądali wszystko, przy tem był obecny i Herasymjuk Iwan.

Już myślał przewodniczący że będzie wszystko dobrze, ale nie tak się stało. Następnie przedsiębiorca budował dalej jak sam chciał i nikt nie patrzył więcej na jego robotę.

Przewodniczący Rady szk. m. pisze znowu do Rady szk. okr. 16. września 1907 l. 25, żeby ta znowu wglądnęła w tę budowę i takową przyspieszyła.

Na to pismo otrzymała Rada szk. m. pismo z dnia 2. listopada 1907. l. 2391 tej treści:

Do Rady szkolnej miejscowej w Kryworivni. Ponieważ nowy budynek szkolny jest już na wykończeniu, zaś dotychczasowy stary z powodu zupełnego zniszczenia do użytku się nie nadaje, polecam R. szk. m., ażeby bezzwłocznie zarządziła przeniesienie szkoły do nowego budynku, a zarazem doniosła tu czy i jakie braki w tym drugim budynku pozostały jeszcze do uzupełnienia. Przewodniczący c. k. Starosta.

Na to pismo Rada szk. m. odpowiedziała pismem z dnia 16 listopada 1907 l. 29 że budynek jest nie do przyjęcia, a zarazem prosi komisję kolaudacyjną, jak również o to, by przedsiębiorca wykończył dalsze roboty, jak aborty, bo bez tego trudno szkołę przeprowadzać.

Teraz stało się cicho do 17. grudnia 1907, tego dnia przybył inspektor szkolny p. Szlemkiewicz i były kierownik karnalny p. Mortkiewicz i po odebraniu szkoły od przedsiębiorcy nakazali wójtowi Filipo-

wi Cbarukowi przeprowadzić szkołę z starego budynku do nowego, nawet nie uwiadomiwszy o tem Rady szk. miejscowej, a że tego i następnego dnia przewodniczący Rady szk. m. był na funkcjach w swych dalekich przyłączonych (wsiach), to i z niemalem żdziwieniem, wracając 18. grudnia wieczór obok szkoły, zobaczył światło w izbach i dowiedział się, że szkoła na polecenie p. inspektora przeprowadzoną została.

Rada miejscowa została zignorowana z swoimi zarzutami o lichiej budowie szkoły, a p. inżynier Smoczkiwicz oddał dobrą szkołę do użytku.

Teraz zaczynają się okazywać nowe braki, a raczej usterki w budowie, bo szkoła sprowadzona wśród zimy, — zaczynają odstawać okna od futryny, drzwi popękały, piece popękały i cegły z niego wypadają — a dnia 4. stycznia 1908 powstał pożar wewnętrzny, gdyż z pieców w izbach przeznaczonych dla nauczyciela rury prowadzące do komina zostały przez przedsiębiorcę wpuszczone do ściany drewnianej i jak później się okazało, przy wysłanej do zbadania tego komisji on zupełnie nie dał t. zw. „Feuerwandów“ tylko ściany zwyczajne z drzewa, przeto od rury puszczonej w ścianę zatlała ściana, a gdyby nie przytomność nauczycielki, byłaby cała szkoła poszła z dymem i sama nauczycielka była narażoną na niebezpieczeństwo życia.

Na doniesienie Rady szkolnej miejscowej z dnia 13. stycznia 1908 l. 1 o tym ogniu przybył wspomniany inżynier p. Stoczkiwicz dla skonstatowania faktu i przekonał się, że budowa szkoły nie była już taka, jak to było 17. grudnia 1907.

Po skonstatowaniu faktów i wprost zbrodniczego postępku o karę przeciw ustawie budowlanej za wpuszczenie rury od pieca w ścianę drewnianą, odjechał p. inżynier do Kosowa z nadzieją nas zostawiając, że to wszystko się naprawi.

Teraz idą reskrypta do Iwana Herasymiuka jeden za drugim, a to 7. lutego

1908 l. 194, 14. kwietnia 1908 l. 398, 14. lipca 1908 l. 1088 by tenże naprawiał braki i wymurował „Feuerwandu“, to wszystko pod zagrożeniem, że jak do 30 lub 40 dni tego nie zrobi — to na jego koszt Rada szkolna okręgowa odda te roboty innemu przedsiębiorcy.

A my czekamy na tę robotę i czekamy, a dziś już 10. września i od pierwszego reskryptu minęło już nie 30 dni, ale 150 dni, a Iwana Herasymiuca jak niema tak niema, a tu zima za plecami, w piecach trzeba palić, a tu strach przed pożarem — i takie.

Nawet zażalenie naszych ludzi przed hofratem Klebergiem o szkole w Kryworiwni, który przyjeżdżał 16—18. czerwca do Kosowa i do Żabiego, ażeby przekonać się o rozmaitych naszych „dobrach“, nie nie pomogło, gdyż na wyraźne zapytanie jego p. inspektora Szlemkiewicza, czy szkoła odebrana czy nie, odpowiedział p. inspektor, że nie.

A więc zapytujemy p. Namiestnika, czy nowy budynek szkolny w Kryworiwni odebrany czy nie, a jak nie, czy te braki i Rady zostaną naprawione przez przedsiębiorcę Iwana Herasymiuca już w najbliższym czasie, czy jeszcze trzeba z rok czekać.

Czy wedle rozporządzenia Rady szkolnej okręg. z 6. września 1905 l. 1240 (naprowadzonym na wstępie) i reszta budynku zostanie zbudowana i potrzebne urządzenia do sali szkolnej dostarczone.

Wogóle jaki jest prawny stosunek Rady szkolnej miejscowej do nowego budynku szkolnego w Kryworiwni, gdyż jak szkoła nie odebrana, to tylko Rada szkolna okręgowa co oddała Iwanowi Herasymiurowi tę budowę, może się energiczniej do niego zabrać, by tenże wszystko wykończył należycie, a po kolaudacji oddać gminie Kryworiwni i Radzie szkolnej miejscowej do użytku, gdyż takie prowizoryum naraża, tylko strony konkurencyjne na

straty a może w niedalekiej przyszłości i na nową konkurencyję w celu naprawy zbudowanego niedawno budynku szkolnego.

Charakterystyka szkolnych stosunków.

Na posadę nauczycielską w Niżborgu starym wedle dwukrotnie ogłaszanego konkursu zgłosiło się kilku kandydatów, z pomiędzy których wybrała Rada szkolna okręgowa w Husiatynie i ułożyła w terno trzech kandydatów: Rolaka Mendefika na pierwszym miejscu, a dwóch Rasinów, Olejnika na drugim, a Ostapezuka miejscowego nauczyciela na trzecim miejscu. Mendefik otrzymał cenzurę z prowadzenia się chwalebna, a aplikację dobrą, — Oljczuk prowadzenie się wzorowe, aplikacja dostateczna. — Ostapezuk prowadzenie się moralne chwalebne, aplikacja dostateczna. By wyznać się w tej dyslokacji ternu, a tem samem ocenić bezstronność i sprawiedliwość Rady szkolnej okręgowej, należy wspomnieć o zasługach petentów, jakie polecają ich na tę posadę. P. Mendefik to ten człowiek, o którym pisało „Diło“ w kwietniu 1907 r. p. t. „Katy i demoralizatory“, wedle przeprowadzonego śledztwa wyszedł on „czysty“ i z zwiększoną energią katował dalej dzieci, o czem mógłby husiatyński sąd najlepiej poświadczyć, a niejedno dziecko w Toustenkiem pamięta jego pedagogiczne trzymfy. To ten sam pan, który dopuszczał się takich skandalów na tle seksualnem, który naniósł wstydu i hańby nauczycielstwu z całego powiatu I ten pan doczekał się pierwszego miejsca w ternie i chwalebne go prowadzenia się. Gdy tak toleruje się zbrodnie, podkopuje się powagę prawa i publicznej moralności, to nie dziwota, że do takiej władzy traci się respekt i zatracą się wszelką wiarę sprawiedliwość. Bo i jakże wierzyć inspektorowi Wojnarowskiemu, który przed nauczycielem wypowiada pogląd, że na samoistną posadę trzeba nauczyciela, by przykładem cnoty i charakteru był światłem na całą wieś i potrafił ułożyć dobre stosunki do dworu, kościoła i gminy?

My tylko umiemy pozazdrościć każdej gminie takiego światła, jakim jest p. Mendefik.

Drugi z rzędu Olijnyk, Rusin ożeniony z Polką, stały na posadzie podwładnego nauczyciela, czemuś również nie nadawał się na pierwsze miejsce, chociaż nawet w politycznym życiu o nim nie słychać, nigdzie go nie widać, zdaje się nawet nie należeć do „Wzajemnej pomocy“.

W domu u niego ani słowa jednego ruskiego! Ale biada!.. Chrzczony w cerkwi! Zato miejscowy nauczyciel, który i cztery lata już w Niżborku, który ma kwalifikację z odznaczeniem i za którym gmina, — stoi na trzecim miejscu — czy na to tylko by dopełniał terno?

Sklasyfikowane jego prowadzenie się „moralne chwalebne“ daje klucz do zrozumienia krajowej Radzie szkolnej, że on dlatego na trzecim miejscu, bo prowadzenie się jego nie odpowiada zupełnie szlacheckiej terminologii pod względem moralnym i politycznym, chociaż ten człowiek o tyle „politisch verdächtig“, że jest sekretarzem filii tow. pedagogicznego i oddziału „wzajemnej pomocy“.

Ależ od czego p. inspektor Wojnarowski?

Za niego jeszcze żaden Rusin w powiecie nie otrzymał stałej posady, ale zato kilku napędzono.

To świadczy, jak trzeba rozumieć „bezstronność“ Wojnarowskiego.

Gdzie podziewają się kary pieniężne.

Na podstawie §. 38. instrukcyi z dnia 14. lipca 1894 r. dochody ze szkolnych kar, które pozostają pod zarządem Rad szkolnych okręgowych, mają służyć na zakupno odzieży dla najbiedniejszych dzieci.

Ubiegłych lat w Kutach starych postanowienie to jakoś wykonano i tym sposobem dano możność niejednemu biednemu dziecku korzystać z dobrodziejstwa nauki. Jednakże

tego roku, chociaż jaki jest ciężki, to biedactwo tego dobrodziejstwa pozbawione, gdyż nie dostawszy żadnej odzieży, nie mogą uczęszczać do szkoły. Przyczyną tego ma być odpowiedź, że tej zimy na ten cel nie zebrano w tej gminie nie i pieniędzy ze szkolnych kar niema żadnych. Mając jednak urzędowe potwierdzenie, że z tego tytułu złożono w c. k. starostwie w Kosowie dnia 30. września u. r. kwotę 80 K, uważamy tę odpowiedź za kłamliwą.

Polska pedagogia na wsi.

W Stupkach powiatu tarnopolskiego jest nauczycielką Julia Nowakowska, która w straszny sposób znęca się nad ruską dziaćką. Córce Osypa Malinowskiego stłukła prętem cztery palce w ręce i zaskarżona o to do sądu otrzymała 4 dni aresztu albo 40 K kary. Synowi wieśniaczki Jeryny Hałapup rozbiła głowę i dostała za to 8 dni aresztu albo 100 K grzywny. Ale te kary nie uspokoiły gorączkowej „światłodawczyni“, jak świadczy ten fakt: Nowakowska nakręciła córce Piotra Pawłusia, funkcyjnaryusza kolejowego, tak silnie ucho, że omal go nie oderwała. Gdy inne dzieci zwróciły uwagę nauczycielki, że dziewczynie cieknie z ucha krew, odpowiedziała złośliwie, że: „dyabeł jej nie weźmie“! Lecz ujrzawszy, że to nie żart, obmyła dziewczynę z krwi, a ucho zalepiła bibułą. Nakrzyczała przytem na dziewczynę: „pamiętaj, żebyś w domu nie mówiała“. Jednakże matka mimo wszystko zawiozła okaleczone dziecko do sądu w Tarnopolu, gdzie sądowy lekarz oglądnął ranę. Widząc, że będzie karana, Nowakowska posłała kierownika szkoły p. Turszaka, by zaspokoił Pawłusiową, dając jej 30 K. Pawłusiowa się zgodziła i pieniądze wzięła, lecz sąd nie darował i na rozprawie zasądził szorstką nauczycielkę na 4 dni aresztu i 15 K grzywny. Za to nauczycielka zapalała chęcią mściwości i nie upłynęło 2 tygodni, jak pobiła tę samą dziewczynę kulakiem tak ciężko, odbiła jej coś w środku i dziewczyna leży chora.

Inni rodzice boją się posyłać dzieci do szkoły, ażeby nauczycielka je nie kato- wała, tem bardziej, że ona nikogo się nie boi, bo mówi, że ma protekcyę i władze jej nie nie robią.

O języku wykładowym w Toporowie.

Mimo, iż ruskich dzieci jest dwa razy tyle ile polskich i żydowskich razem, zaprowadzono samowolnie w tej szkole język wykładowy polski.

Wskutek tego bezprawia Rada gminna na posiedzeniu w miesiącu sierpniu 1902 r. uchwaliła dla wyżwspomnianej szkoły język wykładowy ruski, wybrała równocześnie delegatów gminnych i poleciała im pojechać do Lwowa do wiceprezydenta p. Płażka, by pisemną prośbę poprzeć i ustami.

Zaraz na drugi czy trzeci dzień po za- padłej uchwale udali się oni do niego z pro- śbą o interwencyę. Pan Barwiński przyjął ich bardzo życzliwie i poszedł z nimi do p. wiceprezydenta Płażka, którego nie za- stali w biurze.

Wówczas p. Barwiński zabrał od de- legatów wszystkie dokumenta, polecił im pojechać do domu i przyrzekł tą sprawą się zająć, przedłożyć podanie p. wiceprezyden- towi Płażkowi i zaręczył im, że szkoła w Toporowie otrzyma język wykładowy ruski, tylko to potrwa prawie dwa lata, a na do- wód naprowadził delegatom fakt o szkole w Dobrotworze, gdzie stała się taka sama historia z językiem wykładowym, jak w To- porowie, a po dwuletniej walce otrzymała napowrót ruski język wykładowy. Oni za- wierzyli p. Barwińskiemu, jako naszemu posłowi, pojechali do domu i dzięki Bogu do dnia dzisiejszego spi ta sprawa snem błogosławionego, mimo to że Toporowcy kilka razy zapytywali p. Barwińskiego listownie i w czasopiśmie — nie otrzymali żadnej odpowiedzi.

Po Steckim nadano do Toporowa kie- rownika Polaka; szkoła ta ma 7 sił nau- czycielskich, między niemi jest jedna tylko

tymczasowa nauczycielka Rusinka p. Dze- rowicz, a reszta wszystko zapiekłe Polki.

Prócz czteroklasowej szkoły mamy do- piero drugi rok eksponowaną jednoklasów- kę na przedmieściu lasowem z ruskim ję- zykiem wykładowym, gdzie jest tymczaso- wym nauczycielem Rusin. W sprawie języka czteroklasowej szkoły wnosił poseł ks. Ja- worski interpelacyę w Sejmie, ale bez sku- tku i tak wszystko zostało do tego czasu po polsku.

Z okręgu przemyskiego.

Jest tu pełno jednoklasówek. których reorganizacyi nie możemy się doczekać, jak w Torkach, Drozdowicach, Sierakowcach, Bykowie, Siedliskach, Pozdiaczy, Siluicy, Bucowie, Matkowicach... gdyż temu są prze- ciwne władze, jak niemniej księża, którzy są przewodniczącymi Rad szkolnych miej- scowych. Tak np. w Drozdowcach trudno doczekać się reorganizacyi na dwuklasówkę, bo jest tam nauczycielką panna Roszkie- wicz (do 60 lat), szowinistka, która o na- uce nie ma pojęcia, a zawsze myśli tylko o „Rzeczypospolitej“ i „zbawieniu ojezyzny“. Ma ona wielkiego przyjaciela, który prze- bywa nawet z rodziną u niej na wakacyach w osobie Krzanowskiego, dyrektora szkoły wydziałowej w Przemyśle i delegata do Rady szkolnej okręgowej i jemu zawdzięcza swą płacę 1400 K.

Że ona nie nie robi i nie umie, mogą poświadczyć szkolne akta, a jak dzieci coś umieją, to chyba tylko dzięki nauczycie- lom, którzy tam przychodzą.

Sierakowce, wieś czysto ruska, a nau- czyciele i nauczycielki Polacy, co zaledwie czytać po rusku umieją.

Gmina Siedliska chce budować szkołę, już i zaintabulowała grunt na szkołę, ale cóż z tego, kiedy gmina chce zapomogi lub pożyczki bezprocentowej z funduszu krajo- wego, tak nasza władza trzyma już trzeci rok prośbę tę i nie załatwia jej, a tymcza- sem stara szkoła wali się.

Nauczyciel w Siedliskach jest Rusin. Wogóle wszystkie wsie są ruskie, z wyjątkiem Silnicy czysto polskiej, gdzie nauczyciel Polak, w innych szkołach nauczyciele Polacy, jak np. w Bykowie, nie mają najmniejszego pojęcia o ruskim języku.

Inspektorskie bezprawia.

Kiedy z Gorlic przenośli się inspektor ks. Dutkiewicz, napisała mu na pożegnanie „Gazeta szkolna“, że on zamiast do kryminału odchodzi na stanowisku inspektora do Rudek.

I rzeczywiście ks. inspektor składa na każdym kroku jawne dowody w swoim urzędowaniu, że wspomniana gazeta wcale nie minęła się z prawdą.

W 35 numerze „Dila“ opisano, jak to sobie ks. inspektor postąpił ze szkolną kasą w Czajkowie, a skutek był ten, że proboszcz Stecew zrzekł się przewodniczenia w miejscowej Radzie szkolnej i inni członkowie wybrani z gminy złożyli swoje mandaty i dziś samowolnie rządzi sprawami szkolnymi w Czajkowie ks. inspektor ze swoim zausznikiem Szczepankiewiczem, kierownikiem tamtejszej szkoły. Uwziął się ks. inspektor, aby nauczycieli - Rusinów zupełnie porozpędzać z rudeckiego powiatu, dlatego też zawzięcie ich prześladowuje; ludzi niewinnych, spokojnych, pracowitych, moralnych pędzi z miejsca na miejsce, a ludzi bez charakteru, chociażby nie wiedząc jak grzeszyli, chociażby niczego nie uczyli, chwali i promuje na lepsze miejsce. Młody nauczyciel Putykiewicz z Czajkowie za to, że pojechał na nowy rok do sąsiada ruskiego księdza, a na Bohojawlenie do drugiego, stante pede został przeniesiony w czasie najsroźszych zamieci i mrozów na posadę oddaloną od Czajkowie o 5 mil.

Tak samo w ten sam czas przeniósł jego następcę p. Zazulaka Rusina do Czajkowie z tym jednym jeszcze dodatkiem, że go w Czajkowie internował i pozbawił wszelkiej osobistej wolności. W odnośnem rozporządzeniu okręgowej Rady szkolnej

powiedziano: „nauczycielowi temu nie wolno udzielać żadnego urlopu, nawet i w niedzielę oraz święta bez wiedzy i zezwolenia tutejszego, a w razie wydalenia się tegoż z miejsca pobytu należy donieść zaraz c. k. Radzie szkolnej okręgowej, dokąd wyjechał i w jakie sprawie“. A tymczasem jego kreatura idzie kiedy chce i dokąd chce i przyjeżdża kiedy chce. Jakże może ks. inspektor objaśnić nam wypadek, że 25. lutego na wyborach posła w Rudkach on wraz ze swoim zausznikiem Szczepankiewiczem agitowali przez cały dzień.

Samowola ks. inspektora przechodzi wszelkie granice, kiedy się zważy, że on jako c. k. urzędnik waży się przy wyborach agitować i grozić pewnemu księdzu, że kiedy nie odda głosu tak, jak on chce, to przeniesie jego brata nauczyciela w Rudkach do 24 godzin aż w krainę wilków, jak to już zrobił z Panasem. Chodzą tu wieści, że ks. inspektor ma jeszcze więcej w powiecie takich Panasów. Zato ks. inspektor, kiedy przyjedzie na wizytację jakiej szkoły, to pierwsze jego pytanie: Co umieją dzieci po polsku śpiewać? A czy dzieci co wogóle umieją, tego ks. inspektor nie może ocenić bo nie rozumie ani słowa po rusku.

Tak to traktuje się sprawa szkolnictwa w samym powiecie przez c. k. inspektora lecz cóż kiedy ciężko się doczekać tej chwili, aby się raz pozbyć tego wroga wszystkiego co ruskie, wroga wzajemnej zgody między Polakami a Rusinami. Wszelkie apele i skargi do szkolnych władz pozostają bez skutku, bo jak głoszą inspektor, skie, kreatury „księdzu inspektorowi i włos z głowy nie spadnie, bo on ma protekcję u hr. Skarbka i p. Bala, a wiceprezydent Dembowski jest przyjacielem domu u tych panów“.

Ludowy nauczyciel pod kontrolą żandarma.

W Czerniejowie powiatu stanisławowskiego jest komendantem żandameryjnego posterunku, Czabak co ze szczególną gorliwością prześladowuje ruskich obywateli, któ-

rzy mu się nie podobają. Dowodem tego następujący przykład: Nauczyciel miejscowej szkoły p. Zankiewicz miał na dzień 25. lutego termin w sądzie stanisławowskim, a także musiał się udać do lekarza. Złożyło się tak, że w tym samym dniu odbywały się w Stanisławowie wybory sejmowe.

P. Czabak zamiast pilnować włóczęgów, ciągnących się po wsi, począł we wsi prowadzić śledztwo co do kierownika szkoły, dlaczego dziś niema nauki, dlaczego dzieci w domu i oczywiście doniósł o tem władzom szkolnym, nie zadowolając się jednym śledztwem wziął się p. Czabak jeszcze do drugiego sposobu. Wbrew §. 109. instrukcyi żand. zaczyna śledztwo między Żydami, których jest wiele w Czerniejowie: a mianowicie idzie o 9 godz. w nocy do Gedala Olgenberga i pyta go, czy to prawda, że przed dwoma laty poobcinał p. Zankiewicz jego synowi w szkole pejsa. Engelberg oczywiście zaprzeczył temu i żandarm odszedł gniewny. Nie zadawając się tem, idzie p. Czabak na drugi dzień pod żydowską szkołę i posła do niego swego posipakę, pewnego chłopca, aby ten zaraz przywołał od modlitwy w szkole Gedala Engelberga, Efroima Engelberga i Abrahama Leibę Reidera do kancelaryi posterunku żand. i rozpoczął nowe śledztwo o pejsy.

Kiedy oni temu przeczyli, on wbrew §. 77. instr. żand. zmuszał ich do zeznań pytając, czy im religia nakazuje nosić pejsy, czy bardzo się wstydzili, kiedy im przed 2 laty ostrzyżono pejsy w szkole i t. d.

Żydzi mówili, że to już dawne czasy i nie pamiętają, co było przed 2-ma laty, ale ostatecznie p. Czabak wbrew §. 77. wymógł presją na Efroimie Engelbergu zeznanie, że kiedy ten przed 2 laty chodził do szkoły, to stróż szkolny dla porządku strzygł uczniów maszynką i jego też ostrzygł, ale nauczyciela przy tem nie było.

Zapytujemy główną komendę żandarmeryi we Lwowie, na jakiej podstawie komendant posterunku p. Czabak śmie w ten sposób nadużywać swej urzędowej władzy,

zarządzając wbrew §. 109. instr. żand śledztwo przeciw kierownikowi szkoły i podkopywać jego powagę i cześć u miejscowej ludności.

Zwracamy się również tą drogą do naszych posłów parlamentarnych aby zainterpelowali kompetentną władzę, na jakiej podstawie śmie żandarmerya ukrócać prawa zagwarantowane konstytucją nauczycielom — obywatelom i czem usprawiedliwi komendant żandameryjnego posterunku w Czerniejowie p. Czabak to nadużycie urzędowej władzy?

Lekkomyślność szkolnych biurokratów.

Niesłychana rzecz jak nasze przesławne władze lekceważą sobie ludowe nauczycielstwo. W doliniańskim powiecie ludowe nauczycielstwo nie dostało po dziś dzień przypadających mu renumeracyi za pierwsze półroczcie! Ci nauczyciele i nauczycielki, których przeniesiono w ciągu roku na inną posadę, czekają po 3 miesiące i więcej na asygnowanie płacy. Za ten czas nie dostają ani grosza i muszą zaciągać lichwiarskie długi skutkiem niedbalstwa władz. W innych krajach austriackich byłoby to wprost niesłychane. Albo n. p. coś podobnego:

Wykazy za nieposyłanie dzieci z lutego załatwia się aż w maju! Oczywiście inaczej być nie może, bo p. inspektor Toczyski uprawia polską politykę, bawi się w agitatora wyborezego i tłucze się po wyborezych powiatach, jak sam komisarz. —

Na załatwianie szkolnych spraw nie ma czasu!

Kpiny ze' wszystkiego, co ruskie, w krajowej Radzie szkolnej niema miary.

Największy jest cynizm objawia się w tem, że blankiety świadectw dla ruskich szkół gimnazyalnych mają tylko 8 omyłek; i tak wydrukowano tam „relihi“ zamiast „religii“ 2 razy „heochrafii“ zamiast „geografii“, „wsemyrnij istoryi“ zamiast „wsemirnij istoryi“, choć i całe słowa niedobre (ma być „wseswitnij istoryi“). To nadzwyczajnie

czajnie charakterystyczny objaw, że c. k. polska władza żąda, ażeby historia w ruskim gimnazyum była „wsemyrna – wsespokijna“! Jest tam także w „chimuasteci“ zamiast w „gimnastyczi“. Czy można pomyśleć o większem naśmiewaniu się z praw ruskiego języka, jak kiedy najwyższa szkolna władza, co przecież powinna być wzorem we wszystkim dla szkolnictwa, daje uczniom świadectwa z 8 błędami! A teraz przyrównać z tem wrażliwość inspektora, albo dyrektora na przepuszczeniu nauczycielom chociażby jednej omyłki w szkolnem ćwiczeniu? A zresztą sam przykład dla młodzieży! My byliśmy świadkami, jak uczniowi kpili ze swoich świadectw, dyrektora i profesorów! A kiedy my zapytali profesorów, dlaczego podpisują takie blankiety, dowiedzieliśmy się, że dyrekcye zwracały blankiety Radzie szkolnej i dostały od niej rozkaz używać tych blankietów, dopóki nakład się nie wyczerpie. Czy może być większe naśmiewanie się z narodowych uczuć w tym kierunku?

Przymusowa separacya.

W lutym 1908 przeniosła Rada szkolna krajowa nauczyciela Augustyna Dąbrowskiego ze względów służbowych z Rybna, powiat Kossów, do Worony, powiat Tłumacz, zostawiając jednak na miejscu w Rybnem jego żonę Maryę Dąbrowską, nauczycielkę, choć w Woronie nie obsadzono i dotychczas miejsca drugiej siły nauczycielskiej, o co nadarmo starała się Marya Dąbrowska.

To niesłychana praktyka nawet w galicyjskiej Radzie szkolnej okręgowej. Pomijamy już całkowitą ruinę materyalną Dąbrowskich, tylko zwróćmy uwagę na moralną stronę faktu.

Przecież Rada szkolna krajowa nie może uzurpować sobie prawa przymusowego rozdziału katolickiego małżeństwa i to ta właśnie Rada szkolna krajowa, która bardzo pilnie śledzi za ateizmem między uczniami i na czele której stoi człowiek, co jeździ codziennie do kościoła modlić się.

Rusinów nauczycieli domagają się nasze gminy. W Górnym Jasieniowie są nauczycielkami dwie Ormianki, które pilnują więcej zabaw, niż szkoły.

Dzieci, które ukończyły ludową szkołę nie umieją dobrze podpisać się po rusku, bo same nauczycielki nie umieją po rusku.

W piśmie nam przedłożonem, a zaopatrzonem podpisami kilkudziesięciu członków gminy Górnego Jasieniowa, domagają się członkowie gminy nauczycieli Rusinów, którzy by sami umieli po rusku i uczyli dzieci ruskiego języka.

Jakimi nauczycielami obsadza Rada szkolna okręgowa w Tłumaczu ruskie szkoły?

Od września 1908 r. obsadziła Rada szkolna okręgowa w Tłumaczu nadedatową klasę w czysto ruskiej wsi, Ostryni, nauczycielką Polką, która zupełnie nie umie ani pisać ani czytać po rusku.

Na uwagę nauczyciela, jak będzie mogła prowadzić naukę w ruskim języku, odpowiedziała, że to ją nie nie obchodzi, przecież Rada szkolna okręgowa znała dobrze, że ona nie nie umie po rusku, i mimo prośby nauczycielki, aby nie dawać jej posady w ruskiej szkole, przeznaczyła ją do Ostryni.

Walka gminy Powietni, powiatu Gródek, o ruski wykładowy język w szkole.

Rada gminna w Powietni uchwałą z 28. października 1884 r. uchwaliła przyezynić się znacznym datkiem na utrzymanie nauczyciela w co tylko kreowanej szkole, a mianowicie obowiązała się składać co roku za wszystkie 3 przysiółki 236 K. 72 h. do Urzędu podatkowego i uchwalila, że wykładowym językiem w szkole ma być język ruski.

W 1904 r. zaprowadzono w szkole samowolnie język wykładowy polski. Rada gminna uchwalila na posiedzeniu z 4. listopada 1903, że wykładowym językiem w szkole jest ruski i swoją uchwałę przesłała

kompetentnym władzom szkolnym. Kiedy od nich nie otrzymała żadnego załatwienia swego pisma, uchwaliła 9. sierpnia 1908 r. wysłać do Rady szkolnej w Gródku deputację z żądaniem załatwienia sprawy uchwały i prośby Rady gminnej w Powietni o ruski język wykładowy w szkole. Deputacyi nie dopuszczony nawet do starosty, przeto wniosła znowu na piśmie żądanie o ruski język wykładowy. Decyzją z 6. września 1908 r. uchwaliła Rada gminna wysłać deputację do c. k. Namiestnika z żądaniem załatwienia już raz prośby Rady gminnej w Powietni o przywrócenie ruskiego języka wykładowego w szkole.

Rada szkolna krajowa nie załatwiła dotąd tej sprawy. W r. 1905 otrzymał Wasyl Gierganowski, kierownik szkoły w Stanimierzu, nakaz zapłaty z urzędu podatkowego w Glinianach w języku polskim. Nakaz ten zwrócił on z żądaniem wystawienia ruskiego.

Poborca urzędu podatkowego odesłał zwrócone wezwanie z dopiskiem do Rady szkolnej krajowej z żądaniem ukarania nauczyciela i wezwania go do powtórnego składania egzaminu kwalifikacyjnego z polskiego języka.

Rada szkolna kraj. poleciła przeprowadzić śledztwo, które skończyło się udzieleniem upomnienia za „niezgodne z powagą nauczyciela“ żądanie.

W Stanimierzu założono w r. 1907 kasę Raiffeisena. Ponieważ we wsi nie było odpowiedniego człowieka do prowadzenia kasyerstwa, przeto Rada gminna i miejscowa Rada szkolna uprosiła Gurdanowskiego, aby się zajął tą kasą.

Ten wniosł prośbę do Rady szkolnej krajowej o zezwolenie na prowadzenie tej kasy. Ale starosta Pilatowski a prośbie nauczyciela -- Ukraińca dopisał: „takiemu radykałowi nie należy zezwolić na prowadzenie kasyerstwa, ponieważ miałyby sposobność wpływania na ludność w tym duchu“.

Rada okręgowa przysłała nauczycielowi następujący reskrypt: „Przomyślany 23. stycznia 1908 l. 208. Do Pana Bazylego Guganowskiego, nauczyciela kierującego w Stanimierzu. Zawiadamiam Pana, że c. k. Rada szkolna krajowa rozp. z 14. stycznia 1908 r. l. 457 prośby jego o pozwolenie na objęcie kasyerstwa przy Spółce oszczędności i pożyczek w Stanimierzu nie uwzględniła. Przewodniczący c. k. starostwa Pilatowski. A przecież znany agitator w powiecie przemysłańskim Chuderski, kierownik szkoły w Słowicie, który jeździ po całym powiecie i jawnie agituje podczas wszelkich wyborów, otrzymał równocześnie pozwolenie na prowadzenie gminnej pisarki wbrew ustawie, zabraniającej nauczycielowi prowadzić gminną pisarkę jako poniżającą godność nauczyciela.

Drugi nauczyciel Polak, Reicher, jeździ po powiecie jako lustrator Kólek rolniczych, dla rozszerzania Polski, chociaż nie ma żadnych egzaminów nauczycielskich.

Kiedy nauczyciel ze Stanimierza Bazyl Gurganowski za 3 dziennym urlopem z Rady szkolnej miejscowej wyjechał do Lwowa do lekarza-specjalisty po lekarską poradę, znany rusinożerca starosta Pilatowski odniósł się do policyi we Lwowie, aby śledziła, gdzie ów nauczyciel był w tym czasie, mimo tego, że przedłożone świadectwo lekarskie dowodziło o jego pobycie na poliklinice.

Gdy natomiast Rada szkolna miejscowa w Borszczowie doniosła Radzie szkolnej okręgowej, że nauczyciel, Polak Sękowski zaniedbuje nankę szkolną i agituje w czasie wyborów państwowych 1907 r., starosta Pilatowski napisał na tej relacyi „złożyć do aktów“ i nie przeprowadzał żadnego śledztwa.

Inaczej postąpił ten sam starosta Pilatowski z nauczycielem z Bilki, Sawą Melnykiem, co do którego doniósł znany denuncyant Hieronim Dziedzina, c. k. oficyał Starostwa, jakoby widział tego nauczyciela przed 12 godziną w Przemyslanach, wyto-

czył mu śledztwo, ciągał do przesłuchań i koniecznie chciał mu dać naganę, jednak na stanowcze żądania Rady szkolnej okręgowej zatuszował tę sprawę.

Inna rzecz z Polakami.

W przemysłańskim powiecie było 2 nauczycieli patryotów, od których sami uczeni Polacy stronili, ale starostwa Pilatowski i inni wpływowi Polacy obdzielali ich względami jako czarnosecinnych agitatorów, a to Ignacy Birn, kierownik szkoły w Chlebowicach świrskich i Lisowski, nauczyciel w Przemyslanach.

Lisowski jako pomocnik referenta w Radzie okręgowej dopuszczał się rozmaitych nadużyć ze swojemi fotografiami i innymi własnymi wydawnictwami i to w drodze urzędowej nadużywając autorytetu władz, ignorował inspektorów i śmiał się z ich zarządzeń, za co dostał lepszą posadę w Mostach w wielkich i dobre kosztą przeniesienia, ponieważ w czasie wyborów do Rady państwa w r. 1907 jeździł z przebranym strażnikiem skarbowym po wsiach, agitował rozrzucał pamflety na ks. Zielskiego, jako kandydata na posła i to na publicznych miejscach i odznaczał się wściekłemi mowami przeciw ks. Zielskiemu, ozerniającemi jego osobę.

P. Ignacy Birn lubi hulać w publicznych szynkowniach, a przebrawszy miarękę, odpooczywać pod szynkową ławką.

Raz w podnieconym nastroju zrobił wyprawę do c. k. Starostwa, gdzie komisarzowi Tokarzowi rozkazał wydać sobie „Waffenpass“, a kiedy ten delikatnie się go pozbył, złożył wizytę inspektorowi szkolnemu, Piotrowskiemu, w jego biurze, gdzie dawał mu nauki, że on, t. j. inspektor, jako Rusin, nie powinien prześladować Polaków, a w szczególności pana Ignacego Birna, bo ten ma za sobą pana Adama, prezesa szkoły ludowej, jako też całe obywatelstwo powiatu, może więc być „złe“ z inspektorem i radził mu jeść żur i kaszę, a nie przyjeżdżać do pana Birna na wizyta-

cyę wtedy, kiedy ten wysypia się po patryotycznych ucztach lub poluje z panami.

Wszyscy pisarze w Starostwie byli świadkami owych awantur w biurze pana inspektora.

Rusina byłby starosta Pilatowski powiesił, ale co do pana Birna zadowolował się jego przyrzeczeniem, że nie będzie się zapijał.

Ale bo też Birn ma za sobą zasługi; tak w swojej jako też w sąsiedniej wsi awanturuje się, usiłując zrobić z ruskich chłopów polskich patryotów!

Kiedy w r. 1906 Rada szkolna okręg. względnie inspektor przedłożył Radzie szkolnej kraj. wykaz nauczycielstwa, któremu prawnie należał się zasiłek, przeznaczony przez Sejm, starosta Pilatowski, dostawszy ten wykaz do aprobaty, skreślił wszystkich Rusinów, dopisując z każdym z nich niekorzystną aplikację, wpisując natomiast nauczycieli Polaków, którzy do tego zasiłku nie mieli najmniejszego prawa.

Dopiero na osobistą interwencję inspektora Piotrowskiego, któremu nawiasem mówiąc ebożdziło o własną skórę, była łaskawą Rada szkolna kraj. i Rusinom przyznać zasiłki.

Przy przyznaniu najwyższej płacy (w IV. klasie) w r. 1908 pominął starosta Pilatowski, starszych nauczycieli Rusinów, natomiast przedstawił Radzie szkolnej kraj. nauczycielkę Polkę, Reicherówną, mającą ledwie 12 lat służby, która jednak ma za sługi na polu polskiej agitacji.

Druga nauczycielka, Polka, Füllerówna z Krosna, za którą biegał starosta Pilatowski i zawsze ją odprowadzał z Krosna do Przemyslan, dostała również podwyższenie płacy.

Ten starosta Pilatowski przeniósł nauczycieli Rusinów, Jana Wertyporocha, a ogłoszłem w całym powiecie maltretowaniu nauczyciela Jana Bucmaniuka z Uniowa

przeniosła Rada szkolna kraj. z jednego końca Galicyi na drugi.

Po przeniesieniu tych nauczycieli puszczono pogłoskę między Polakami, że teraz przyszła kolej na przeniesienie na najbardziej świadomego nauczyciela Gerganowskiego, dlatego, że on szerzy szczyrę oświatę między włościanami i pracuje w swojej wsi nad ekonomicznym dźwignięciem ludu przez zakładanie spółek gospodarczych.

W Rosochaczu pod Kołomyją jest szkoła już od lat 27. Wybudował ją swoim kosztem Jan Moysa i dał kawałek ogrodu, za co też dostał tytuł „de Rosochacki“; ludzie dali także najładniejszy kawał ogrodu w środku wsi, ale potem go zamieniano.

Najpiękniej rozwinęła się szkoła za nauczyciela nieboszczyka Antoniego Markowskiego (1890—1894) i potem inspektor Jan Leszeta starał się całymi siłami zaprowadzić 4-klasówkę. (Ludność: Rusinów 1665 dusz, łacinników do 700. Wszyscy używają języka ruskiego jako towarzyskiego).

Andrzej Moysa de Rosochacki, człowiek zanadto skąpy (ormianin), przestraszył się czteroklasówki! I chociaż inspektor Leszeta był na komisji w Rosochaczu w sprawie zaprowadzenia cztereklasówki i były wszystkie czynniki konkurencyjne (bo na to trzeba było albo nowego budynku, albo co najmniej rozszerzenia, t. j. przebudowania starego budynku), potrafił Moysa odłożyć tę sprawę „ad calendas graecas“.

No wiadoma jest energia p. Leszety, inspektora; jej bał się Moysa. Usłużnym okazał się mu obecny kierownik szkoły w Rosochaczu, Zygmunt Ryżewski.

Na co jest „Tow. szkoły ludowej“ w Kołomyi? na czele z p. Tadeuszem Milewskim, c. k. fizykiem powiatowym? I p. Moysa będzie zadowolony i ja upiekę sobie knrkę, — pomyślał sobie Ryżewski, bo moja żona będzie uczyła w polskiej szkole (choć nie ma żadnej kwalifikacyi na nauczycielkę),

a potem on będzie miał i za kierownictwo szkoły polskiej remunerecyę. I zaczęła się straszna gra w Rosochaczu.

Wieś, dotychczas spokojną, zaczęli kołomyjsey Palacy podburzać. Nie było jednego tygodnia, żeby z Kołomyi nie przyjechał to Milewski, to mecenas Halewski, to Gruszecki i t. d. Nie mogli najać chaty na prywatną szkołę. Ale na co Ryżewski? Przewąchał, że żydek Gwozdecki ma na sprzedaż ogród z chatą, telegrafuje do p. fizyka Milewskiego i ten przyjeżdża, kupuje za 2.000 kor. dom i ogród na rzecz Tow. szk. ludowej w Krakowie.

Sprawdzając Albina Dunina nauczyciela szkoły etatowej z Michalca (pow. horodeński), wyrabiają mu całoroczny urlop i on pobiera 2 pensye, jedną w urzędzie podatkowym w Horodence, a drugą u p. Dra Tadeusza Milewskiego, c. k. fizyka powiat. w Kołomyi i najczyńniejszego członka Tow. szkoły lud.

P. Albin Dunin jadł z niejednego pieca chleb. Jakiś niedoszły budowniczy, czy geometra (obecnie ma posadę geometry w Bośni), zaczął gospodarzyć; chatę zakupioną przez tow. naprawiać, stawiać sztachety i t. d. Zrobił rachunek na 2.000 K., narobił wiele długów a konto tow., podgolił Tow. szkoły ludowej co się zwie, tak, że p. Milewski po roku zwolnił go z obowiązków. Ten począł robić starania przez wójta Polaka Antoniego Bachmatiuka, czyby nie zgodzili się Rusini na język wykładowy polski, a oni skłonni są oddać swą realność na szkołę publiczną.

Członek miejscowej Rady szkolnej udał się do wiceprezydenta Płażka z wykazem dzieci uczęszczających do szkoły i z memoryałem, zaopatrzonym w wyż 250 podpisów mieszkańców gminy i prosił o przychylnie załatwienie prośby gm. Rosochacz o przemianę 2-klasówki na 4-klasówkę, na co otrzymał odpowiedź, że wiceprezydent nie jest taki szowinista, jak tamei i obiecał sprawę rozstrzygnąć sprawiedliwie.

Włościanie złożyli na budowę szkoły 5000 kor., mimo to szkoły dotąd nie wybudowano i nie przemieniono 2-klasówki na 4-klasówkę.

Wobec tego zapytują podpisani, czy c. k. Rządowi znane są naprowadzone fakta, czy zamierza je zbadać, winnych ukarać i przywrócić normalne stosunki w ruskich ludowych szkołach?

Interpelant

Dr. Iwan Makuch.

T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Dudykiewicz, Kryswaty, Hanczakowski, Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezmiłosiernego ściągania podatków w gminie Antonówka powiatu tłumackiego.

Tegoroczne nieszczęścia elementarne pozbawiły ludność włościańską prawie wszelkich środków do życia. To uwzględnił już w części Rząd i polecił swoim organom o ile możliwe nie ściągać zaległości podatkowych.

Tymczasem c. k. Urząd podatkowy w Tłumaczu i c. k. Starostwo tamże fantowało w tych dniach bez miłosierdzia włościan w Antonówce pow. tłumackiego za zaległości podatkowe i to tak niemiłosiernie, że w gminie panuje z tego powodu wielkie oburzenie

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy wiadomy jest c. k. Rządowi ten fakt bezwzględnego ściągania podatków w Antonówce pow. tłumackiego przez c. k. Urząd podatkowy w Tłumaczu?

2) Czy skłonnym jest c. k. Rząd wstrzymać egzekucję w sprawach podatkowych t akw Antonówce jako też innych gminach tłumackiego powiatu?

3) Czy zechce c. k. Rząd pouczyć swe podwładne organa o intencji c. k. Rządu co do łagodnego, nie tak bezwzględnego ściągania podatków?

4) Czy skłonnym jest c. k. Rząd wydać swym urzędowi podatkowym w tłumackim powiecie instrukcję z wstrzymaniem egzekucji w celu ściągania podatków?

Interpelant:

Makuch.

Dr. Kost Lewicki, Oleśnicki, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Skwarko, Sodomora, Sandulak, Kiweluk, Winniczuk, Korol, Hanczakowski, Tracz, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kostia Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wydawania bezpłatnych certyfikatów w celu tępienia dzików, jako też innej szkodliwej zwierzyny.

Po myśli §. 47. łowieckiej ustawy obowiązana jest polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych wydawać bezpłatnie certyfikaty łowieckie z pozwoleniem na używanie broni palnej na tępienie dzików, jako też innej szkodliwej zwierzyny.

Mimo tego wyraźnego przepisu prawnego c. k. Starostwo w Rohatynie w roku bieżącym nie wydaje narażonym na szkodę włościanom potrzebnych certyfikatów, skutkiem czego wielu rolników poniosło w tym roku wielkie szkody od dzików właśnie z powodu braku tych certyfikatów, nie mogło się od szkód uwolnić.

Z osobna największe szkody od dzików ponieśli gospodarze w gminach Firlejów, Kleszczowna i Dusanów, które dotąd nie otrzymały proszonych certyfikatów.

Z tego powodu podpisani zapytują:

Czy c. k. Rząd wie o tem bezprawnem postępowaniu c. k. politycznych władz powiatowych i czy zechce wydać rozporządzenia, aby wszystkim na szkodę narażonym włościanom, mającym prawne wymogi, bezzwłocznie wydawano bezpłatne certy-

fikaty łowieckie do niszczenia dzików i innej szkodliwej zwierzyny.

We Lwowie, dnia 1. października 1908.

Interpelant:
Dr. **Kost Lewicki.**

Oleśnicki, Senyk, Kurowiec, Skwarko Dumka, Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Kołpaczkiwicz, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Korol, Tracz.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym najbliż-

szego posiedzenia, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek oznajmia, że członkiem komisji szkolnej wybrany został p. Mars.

Marszałek zamyka posiedzenie, назначając następne na dzień 3. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

11. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 3. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnym posłów 134.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 9. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 10. posiedzenia złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że wpłynęło pismo c. k. Sądu powiatowego w Krakowie z dnia 25. września 1908 o zezwolenie na karnosądowe ściganie p. Stapińskiego z powodu obrazy czci i w sprawie tej udziela głosu p. Urbańskiemu.

Przemawia p. Urbański i wnosi o odeślanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Urbańskiego.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 3. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 1579—1585, 1601—1603, 1605—1608, 1610—1619, 1628, 1634—1636, 1639—1682, 1711, 1713, 1715 do 1720, 1722—1725, 1735, 1738, 1740, 1743 do 1745, 1750—1755, 1757, 1759, 1760, 1764.

Komisji szkolnej: L. s. 1586—1600, 1604, 1620—1627, 1637, 1638, 1700, 1702, 1710, 1712, 1728, 1730, 1732—1734, 1736, 1741.

Komisji gminnej: L. s. 1630, 1727, 1742, 1758.

Komisji petycyjnej: L. s. 1609, 1761.

Komisji administracyjnej: L. s. 1729.

Komisji prawniczej: L. s. 1746, 1749.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 1632, 1692 do 1694, 1701.

Komisji drogowej: L. s. 1631, 1683 do 1685, 1695—1697, 1714, 1731, 1739.

Komisji podatkowej: L. s. 1633.

Komisji kolejowej: L. s. 1629, 1686 do 1689.

Komisji przemysłowej: L. s. 1690, 1691, 1698, 1721, 1737, 1756.

Komisji solnej: L. s. 1699.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 1726.

Petycja L. s. 1710, zamieszczona po myśli §. 78 regulaminu sejmowego w całej osnowie, opiewa, jak następuje:

Wysoki Sejmie!

Doświadczenie z ostatnich 16 lat dokazało, że wprowadzona w szkołach i urzędach fonetyczna pisownia wcale nie przyczyniła się do tak szerokiego rozwoju oświaty, o jakim się mówiło przy wprowadzeniu fonetyki. Przeciwnie okazało się, że fonetyczna pisownia oddaliła i odstręczyła nasz naród od cerkwi i nabożeństwa. Kiedy przy używaniu dawniej historyczno-etymologicznej pisowni były narodowi naszemu łatwo dostępnymi księgi cerkiewne i każdy szkolny chłopak mógł brać udział w cerkiewnym nabożeństwie, śpiewać i czytać z cerkiewnych ksiąg, to dzisiaj fonetyka zamknęła formalnie młodzieży dostęp do tych ksiąg, a tem samem zmniejszyła pobożność, religijność, moralność i przywiązanie do cerkwi i wiary.

Oprócz tego fonetyczna pisownia, jak to mogą potwierdzić wszyscy pedagogowie i starsi ludzie, utrudnia ruskim chłopcom znajomość polskiego, a polskim ruskiego języka, zacierając korzenie i pochodzenie pojedynczych słów i tem samem utrudnia ona dokładne wyuczenie obu krajowych języków.

Wobec tego proszą podpisani Wysoki Sejm przedsięwziąć kroki dla skasowania fonetyki w szkołach i urzędach i ponownego wprowadzenia na jej miejsce historyczno-etymologicznej pisowni.

Miejscowość Wróblík królewski powiat Krosno, dnia 21. września 1908 r. Ks. Wiktor Salamon, proboszcz i przewodniczący Rady szkolnej miejscowej i Czytelnia, o. Jan Bazyli, Iw. Hrabec, wikary i katecheta, Justyn W. Hrabec Andrzej Kopeczak naczelnik gminy L. S. Rada szkolna miejsco-

wa w Wróblíku królewskim, L. S. Urząd parafialny w Wróblíku królewskim, L. S. Czytelnia im. Kaezkowskiego, L. S. Gmina Wróblík królewski. Michał Drahan, Mikołaj Krupik, Paweł Wacholyk, Michał Warcholyk, Piotr Mazurek, Andrzej Romańczak, Jan Warcholak Józef Kopeczak, Piotr Wojnar, Piotr Kopeczak, Józef Landa, Wasyl Karszniewicz, Paweł Kopeczak, Józef Kopeczak, Paweł Siniowski, Leszko Wamijezak, Michał Siniowski, Michał Warcholak, Daniel Kopeczak, Aleksander Karszniewicz, Michał Karszniewicz, Michał Kopeczak, Józef Sejczak, Mikołaj Sejczak, Józef Mazurak, Grzegorz Kopeczak, Józef Landa, Michał Siniowski, Józef Mazurek, Jan Dragan, Józef Tupak, Wasyl Tupak. Jan Turkowski, Jan Tupak, Mikołaj Wijlyk, Michał Warcholak, Paweł Kopeczak, Andrzej Kopeczak, Wasyl Landa, Józef, Józef Tyrkowski, Andrzej Landa, Aleksy Karszniewicz, Jan Landa, Warcholak, Józef Romanczak, Mikołaj Dragan, Piotr Siniowski, Mikołaj Siniowski, Józef Karszniewicz, Andrzej Liniowski, Piotr Pele, Józef Kołodijczuk, Michał Kołodziejczuk, Józef Turkowski, Paweł Tyrkowski, Jan Kołodziejczuk, Paweł Kopeczak, Andrzej Straś, Michał Michniewicz, Wasyl Michniewicz, Paweł Warcholak, Jan Kopeczak, Stefan Janicki, Józef Straś, Józef Paluch, Wasyl Paluch, Michał Ostaf, Paweł Ostaf, Wasyl Pele, Piotr Sieniowski, Andrzej Gerlach.

Pe odczytaniu petycji L. s. 1738 Zwierzchności gm. w Miechowiecach wielkich w sprawie datku konkurencyjnego na regulację Kisieliny przemawia p. Bojko, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 1760 Powszechnego Tow. budowy tanich domów mieszkalnych i robotniczych o subwencję przemawia p. Landau, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 1764 Wydziału spółki wodnej dla obwałowania Wisły i Raby o pokrycie przez c. k. Rząd raty konkurencyjnej przemawia p. Bernadzikowski, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański odczytuje zgłoszone wnioski, które opiewają :

W n i o s e k.

Zważywszy, że w ostatnich latach tak robotnicy jak wszyscy inni pracownicy we wszystkich działach służby prywatnej, krajowej i rządowej, tuk dziennie, jak rocznie płatni, uzyskali pewne korzyści i poprawę swego społecznego stanowiska i materialnego bytu — jedni i jedyni organści i dyakowie, tudzież inna niezbędna służba kościelna tego dobrodziejstwa jest dotychczas pozbawioną — i prawie zdaną na chleb żebraczy ;

zważywszy, że służba, zwłaszcza organistów i dyaków, nie tylko jest niezbędną przy ceremoniach religijnych, ale też powinna i może poczynić się do powagi i uświetnienia publicznej służby Bożej — a dziś tego obowiązku nie może spełniać z powodu właśnie nieznośnego położenia materialnego i społecznego wskutek tego upośledzenia ;

zważywszy, że stanowisko, jakie organści i dyakowie wraz z inną służbą kościelną bądź co bądź zajmują w społeczności, nie pozwala im na dopominanie się w sposób powszechni dziś używany, hałaśliwi gwałtowny o spełnienie własnych ich żądań ;

zważywszy, że organści i dyakowie od wielu już lat bezskutecznie pukają do Sejmu, prosząc o należne im zaopatrzenie i ustalenie ich bytu przez stosowną zmianę ustawy konkurencyjnej — i Sejm bez wątpie-

nia jest w pierwszym rzędzie do tego powołany i obowiązany ze względu na dobro religii i obu wyznań katolickich, przeważną większość w kraju stanowiących —

wnoszą podpisani :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Najdostojniejszymi Konsystorzami obu obrządków, tudzież w porozumieniu z Wysokiem c. k. Namiestnictwem zestawil przedewszystkiem statystykę majątków parafialnych i zbadał jakie fundusze lub fundacye słusnie na zaopatrzenie służby kościelnej, przedewszystkiem zaś organistów i dyaków, mogą i powinny być przeznaczone, a dalej przedłożył zmianę ustawy konkurencyjnej w tym kierunku, aby organści i dyakowie zaliczeni zostali do publicznej służby kościelnej, których prawa i obowiązki, tudzież płacę określałaby ustawa krajowa, nad której wykonaniem czuwałby komitet parafialny.

Wnioskodawca:
Stojałowski w. r.

Jampolski, Bernadzikowski, Bojko, Jedynek, Stefezyk, Stapiński, Długosz, Wasung, Sodomora, Ptak, Korol, Cieluch, Kiweluk, Styła, Myroniuk-Zajaczuk, E. Mycielski, Marszałkiewicz, Krysowaty, Skolyszewski, Bis, Dudykiewicz, Dumka, Myjak, Oleśnicki, Krężel, Kołpaczkiewicz, Szwed.

W n i o s e k

posła Cipsera i tow. w sprawie budowy mostu w gminie Dzieduszyce wielkie powiatu stryjskiego na rzece Świcy, — względnie w sprawie założenia promu tamże dla przewozu ludzi i wozów,

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zajął się jak najrychlejszą budową mostu na drodze powiatowej I. klasy, wiodącej z Turzy wielkiej (powiatu dolińskiego) do Stryja, t. j. mostu w gminie katastral-

nej Dzieduszyce wielkie (powiat Stryj) na rzece Świca.

W razie gdyby natychmiastowa budowa w mowie będącego mostu była na razie niemożliwa, poleca się Wydziałowi krajowemu założyć przynajmniej prom tamże dla przewozu ludzi i zaprzęgów, brak bowiem wspomnianego mostu względnie promu staje się przyczyną, że prawie co roku topią się ludzie w Dzieduszycach wielkich.

Wnioskodawca:
Cipser w. r.

Wasung, Ptak, Jedynak, Jampolski, Witos, Bernadzikowski, Lewakowski, Krężel, Skołyzewski, Bojko, Cieluch, Długosz, Stapiński, Myjak, Bis.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przychylniał się w $\frac{1}{3}$ części do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania szkół ludowych i placacy nauczycieli.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Pastor, Korol, Krysovaty, Myroniuk-Zajaczuk, T. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Witos, Wasung, Oleśnicki, Styła, Sodomora, Skołyzewski, Bis, Bernadzikowski, A. Staruch.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek udziela głosu p. Bernadzikowskiemu w sprawie formalnej.

Przemawia p. Bernadzikowski i wnosi, by petycę L. s. 1764, przekazaną komisji wodnej, odstąpić komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Marszałek udziela głosu p. Brykezyńskiemu.

Przemawia p. Brykezyński i wnosi imieniem komisji gospodarstwa krajowego, by

przekazane jej petycyę, a mianowicie petycę L. s. 1555 odstąpić komisji przemysłowej, a petycę L. s. 1564 komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Brykezyńskiego.

Przemawia p. Skołyzewski i wnosi imieniem komisji kolejowej, by przekazaną jej petycę L. s. 1336 odstąpić komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Skołyzewskiego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z ustawą o ochronie ptaków dla uprawy ziemi pożytecznych i innych ogólnie pożytecznych zwierząt.

Marszałek udziela w tej sprawie głosu p. Urbańskiemu.

Przemawia p. Urbański i wnosi o odesłanie tego przedłożenia rządowego do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Urbańskiego.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Mikołajów na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . w przedmiocie zezwolenia gminie Mikołajów w powiecie żydaczowskim na pobór gminnej opłaty od psów.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie Mikołajów (p. Żydaczów) zezwala się na pobór przez lat pięć opłaty

gminnej od każdego psa w gminie utrzymanego po 5 koron rocznie.

Art. II.

Postanowienia wykonawcze oraz wskazanie wypadków, w których dozwolonym będzie uwolnienie od opłaty, określi uchwałę Rady gminnej, podlegająca zatwierdzeniu Wydziału krajowego.

W każdym razie wolne są od opłaty psy trzymane na uwięzi oraz psy utrzymywane do celów wojskowych.

Art. III.

Wykonanie ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gminy miasta Tarnowa w sprawie urządzenia miejskiego wodociągu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyśzewskiego i tow. z projektem ustawy łowieckiej.

Przemawia p. Skołyśzewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie Banku krajowego i o wniosku p. Stefczyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następującą rezolucję:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcją Banku, a w danym razie z Rządem wziął pod rozwagę założenie Kas Raiffeisena dla rękodzielników i małomieszczan na wzór takichże kas założonych dla włościan i przedłożył w tym kierunku projekt na najbliższej sesyi.

Izba popiera tę rezolucję p. Stojalowskiego.

Przemawia p. Skołyśzewski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są posłowie Loewenstein, Battaglia, Senyk, Kozłowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Loewenstein.

Przemawia zapisany do głosu p. Battaglia.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie i wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze pp. Skwarko, a następnie Urbański odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

Wniosek

p. Iwana Kiweluka i tow. w sprawie założenia sądu powiatowego w miasteczku Uście zielone pow. Buczacz.

Już ubiegłego roku został postawiony w parlamencie wiedeńskim wniosek, aby w miasteczku Uście zielone założyć sąd powiatowy.

Dlatego, że c. k. Rząd nie spieszy się z zaspokojeniem tej piekającej potrzeby miejscowej ludności, podpisani podnoszą jeszcze raz tę sprawę.

Powiat sądowy Monasterzyska jest tak wielki, że już od dawna zaistniała potrzeba podzielić go i o ile to było możliwe, przeprowadzono na razie w ten sposób, że już od całego szeregu lat wyjeżdża sędzia z c. k. monasterzyskiego sądu powiatowego co dwa tygodnie na t. zw. roki sądowe do Uścia zielonego.

Jednak nawał spraw do przeprowadzenia na tych rokach bywa z reguły tak wielki, że mimo nadludzkiej wprost pracy urzędującemu na rokach sędziemu nie udaje się spraw wyczerpać i musi powoływać ludzi na terminy do Monasterzysk. A to naraża miejscową ludność Uścia zielonego i jego najbliższej okolicy na kosztą i stratę czasu.

Ze względu na to, że najbliższy c. k. sąd oddalony od Uścia zielonego całych 23 km. i że jedyna komunikacja to gościnniec, jak znowu z drugiej strony ze względu na to, że okolica Uścia zielonego gęsto zaludniona, bo 14 najbliższych wsi oddalonych najwyżej 9 km., znaczy w promieniu 9 klm. ma ludność 16.000 głów, że Uście zielone tworzy handlowe centrum dla wszystkich tych wsi, które teraz należą do monasterzyskiego powiatu sądowego, że wskutek ożywionego ruchu handlowego w Uściu zielonym powstaje tutaj wiele sporów i spraw, które wymagają sądowego załatwienia — okazuje się rzeczą konieczną bezwzględne kreowanie sądu powiatowego w Uściu zielonym. Ale oprócz tych gmin,

jakie teraz należą do sądowego powiatu Monasterzyska w najbliższym sąsiedztwie Uścia zielonego są gminy powiatów sądowych Tłumacz, Tyśmienica, Halicz, Podhajce, które zupełnie sztucznie i dowolnie dołączone do nazwanych powiatów sądowych, bo tak swym geograficznym położeniem jak i handlowymi stosunkami wchodzą w handlową sferę Uścia zielonego — w Uściu zielonym zawierają rozmaite prawne interesy i z tego powodu Uście zielone okazuje się naturalnie najodpowiedniejszym i najdogodniejszym forum, gdzie te interesy i ich prawne skutki powinny znajdować swoją prawną ochronę i zabezpieczenie w drodze sądowej.

Z tych powodów w interesie ludności leży konieczna potrzeba kreowania w Uściu zielonym sądu powiatowego i utworzenia nowego powiatu sądowego z następujących gmin:

I. Z powiatu sądowego Monasterzyska: 1) Uście zielone, 2) Międzygórze, 3) Trościańce, 4) Jarczów, 5) Baranów, 6) Krosiejów, 7) Zadarów, 8) Komarówka, 9) Łazarówka, 10) Niskołyzy, 11) Bobrowniki, 12) Lackie, 13) Łąka.

II. Z powiatu sądowego Tłumacz: 1) Petryłów, 2) Nowosiółka, 3) Lipa, 4) Bokówna.

III. Z powiatu sądowego Tyśmienica: 1) Dolhe, 2) Strychańce, 3) Rożnów, 4) Połbrzeże.

IV. Z powiatu sądowego Halicz: 1) Jezioro, 2) Tumierz, 3) Delejów, 4) Byszów, 5) Kończaki nowe, 6) Kończaki stare, 7) Łany, 8) Maryampol, 9) Wołczków.

V. Z powiatu sądowego Podhajce: 1) Toustobaby, 2) Korzowa, 3) Horóznanka.

Razem 33 gmin należy wyłączyć z obecnych powiatów sądowych i utworzyć nowy powiat sądowy Uście zielone, który tworzyłby koło, którego promień wynosi 13 klm.

Ze względu na wyżej naprowadzone okoliczności podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do kreowania sądu powiatowego w Uście zielonem, utworzywszy z powyżej wyszczególnionych gmin nowy powiat sądowy Uście zielone.

Wnioskodawca:

Jan Kiweluk w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Winniczuk, Dumka, Sandulak, Sodomora, Skwarko, Hanczakowski, Oleśnicki, Kurowiec, Krysowaty, Tracz, Lewicki, Szwed, Makuch.

W n i o s e k

posła Iwana Kiweluka i tow. w sprawie zaprowadzenia ruchu osobowego na linii kolejowej Tarnopol-Kopyczyńce, a zanim to nastąpi, o urządzenie ramp.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd jako zarząd wschodnio-galicyjskich kolei, aby wprowadził jak najrychlej ruch osobowy na linii kolejowej Tarnopol-Kopyczyńce — a zanim to nastąpi, bezzwłocznie urządził rampy, a to:

- 1) za wiaduktem, to jest na kilometrze . . . . . 68·2
- 2) kolo budki, to jest na kilometrze 64—
- 3) za Chorostkowem, to jest na kilometrze . . . . . 57·2

Wnioskodawca:

Kiweluk w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Winniczuk, Dumka Sandulak, Sodomora, Skwarko Krysowaty, Hanczakowski, Lewicki, Oleśnicki, Kurowiec, Tracz, Szwed, Makuch.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. o przyspieszenie regulacyi dolnego biegu rzeki Gniła Lipa w powiecie stanisławowskim i robotyńskimi

Wysoki Sejmie!

Już od dwóch lat regulacya rzeki Gniła Lipa nastąpiła i górny i średni bieg rzeczonej rzeki uregulowano, a dolny, chociaż biura techniczne plany już wygotowały, to jednak do dzisiejszego dnia żadnej roboty przy regulacyi dolnego biegu Gniłej Lipy nie zrobiono i przez to w r. 1908 woda wyżej wspomnianej rzeki 3 razy okolicznych wsi grunta zatopiła i ogromne szkody poczyniła, a to: grunta bołozowieckie, halickie, chorostowskie i tustańskie, a to podczas żniw, że zboże i siano stało na pół metra wodą zalane, a gotowe kopy zboża i kopice siana poszły z wodą; ażeby nadal do tego nie dopuścić, żeby woda tak strasznie włóściańskie grunta rujnowała i zboże zatapiała, więc z tego powodu podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby z Wysokim e. k. Rządem zarządził regulacyę rzeki dolnego biegu Gniłej Lipy w jak najkrótszym czasie, aby tym sposobem zabezpieczyć od zatopienia i ruiny włóściańskie grunta.

Wnioskodawca:

Winniczuk w. r.

Oleśnicki, Skwarko, Dumka, Sodomora, A. Staruch, Kiweluk, Sandulak, Kurowiec, Hanczakowski, Szwed, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, T. Staruch, Bojko, Lewicki.

W n i o s e k

p. Iwana Sandulaka i tow. w sprawie urządzienia polowania w celu wytępienia drapieżnych zwierząt w lasach kameralnych powiatów kossowskiego i nadwórniańskiego.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd jako właściciela kameralnych lasów w Kossowskim i Nadwórniańskiem, aby bezzwłocznie zarządził

polowanie na dzikie drapieżne zwierzęta, które w lasach tych powiatów bardzo rozmnożyły się i robią właścicielom-rolnikom niezmiernie wielkie szkody.

Wnioskodawca:
Sandulak w. r.

Kiweluk, Sodomora, Dumka, Winniczuk, Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, Szwed, A. Staruch, Tracz, Lewicki, Makuch, T. Staruch, Hanczakowski.

W n i o s e k

p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie budowy mostu na rzece San w gminie Procisne powiatu liskiego.

Gmina Procisne położona jest w górskiej okolicy, przez którą płynie dosyć wielka rzeka San.

W tej wsi przez tę rzekę prowadzi gościniec od Litowisk przez Smolnik, Procisne, Stuposiany, Ustrzyki górne i Wołosate aż do granicy węgierskiej. Te wszystkie gminy położone są za rzeką Sanem, a przechód przez rzekę San do tych wsi jest we wsi Procisne tak samo i do miasteczka Lutowisk. W temże miejscu na rzece San niema żadnego mostu i biedni mieszkańcy okolicznych wsi muszą nieraz całymi tygodniami czekać, aby podczas wezbranej wody na drugą stronę dostać się. A już na wiosnę i w jesieni nieraz po kilka tygodni ludzie całej okolicy z powodu braku tego mostu nie mogą dostać ani soli, ani tytoniu, ani innych artykułów żywności, a kiedy kto zachoruje, to musi ginąć bez pomocy lekarskiej. A najważniejsza krzywda dla biednych mieszkańców Procisnego jest ta, że cmentarz tej wsi leży po drugiej stronie rzeki San i gdy kto umrze podczas wezbranej wody na rzece, to nieraz musi trup leżeć niepochowany.

Z powodu braku mostu w tem miejscu na rzece San bardzo wiele było już ofiar w życiu ludzkim, a w r. 1907 idąca w tem miejscu pani hr. Zatorska ledwie

została wyratowana od topieli, a konie jej duże w rzece utonęły.

Z tych to powyżej naprowadzonych powodów jest koniecznym potrzebnem pobudowanie mostu na rzece San we wsi Procisne.

A ponieważ powiat liski jest biedny i nie ma funduszków na budowę tego mostu, przeto podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

pobudowanie mostu na rzece San we wsi Procisne liskiego powiatu na rachunek funduszu krajowego.

Wnioskodawca:
Antoni Staruch w. r.

T. Staruch, Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Sodomora, Kurowiec, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Hanczakowski, Tracz, Szwed, Bojko, Skołyśzewski.

W n i o s e k

p. Skwarki i tow. o udzielenie pomocy z funduszków publicznych i ulg nawiedzonym w roku 1908 kłeskami elementarnymi gminom powiatu mościskiego.

Ze względu na to, że sprawozdanie Wydziału powiatowego w Mościskach do Wydziału krajowego o rozmiarach tegorocznych szkód elementarnych, w gminach powiatu mościskiego swoją powierzchownością i niedokładnością bardzo skrzywdziło ludność powiatu mościskiego, przedstawissy rozmiary tych szkód daleko mniejszymi, jak one istotnie były;

dalej z uwagi na to, że następnie sprawozdanie Wydziału krajowego o tych szkodach elementarnych jeszcze dalej się posunęło w pokrzywdzeniu gmin powiatu mościskiego, zaliczając te gminy na stronie 6. ustęp 1. i 4. do kategorii gmin, względnie powiatów najmniej (niżej 25%), nawiedzonych tegorocznymi kłeskami elementarnymi, o której to kategorii też sprawozdanie na str. 6. ustęp 5. podaje, że te gminy względnie powiaty „z III. grupy

nie będą potrzebowały pomocy z funduszków publicznych“, chociaż dalej to samo sprawozdanie na str. 23. pod nagłówkiem „38 Mościska“ samo przyznaje, że w mościskim powiecie „nawet połowa zbóż ozimych, a nawet jarych uległa zniszczeniu“, wobec czego należało odnośnie gminy, względnie powiat mościcki zaliczyć przynajmniej do II. kategorii powiatów ze szkodami co najmniej do 50⁰/₀, którym według rozumienia ustępu 5. na str. 6. powołanego sprawozdania należałaby się pomoc z funduszków publicznych;

i w oścu z uwagi na to, że w rzeczywistości większa część gmin powiatu mościckiego, jak: 1) Wola Arłamowska, 2) Buchowice, 3) Chorośnica, 4) Czyżki, 5) Dmitrowice, 6) Dytiatycze, 7) Lipniki, 8) Wola malnowska, 9) Mistyce, 10) Ostrożec, 11) Radenice, 12) Sokola, 13) Sądkowice, 14) Złotkowice i wiele innych — ucierpiała wskutek tegorocznych klęsk elementarnych szkody nawet ponad 50⁰/₀ aż do 75⁰/₀, a niektóre jak: 1) Horysławice, 2) Małnów, 3) Sanniki — zostały uszkodzone do wysokości nawet 75⁰/₀ aż do 100⁰/₀, a nawet najmniej uszkodzone gminy jak: 1) Balice, 2) Czyżewice, 3) Hnko wice, 4) Hodynie, 5) Jatwięgi, 6) Koniuszki nanowskie, 7) Korolin, 8) Laszki gościńcowe, 9) Mokrzany wielkie, 10) Podliski, 11) Rustweezko, 12) Starzawa, 13) Stojance, 14) Wołostków, 15) Zawada, 16), Bortiatyn, 17) Myślatycze i wiele innych poniosły szkody ponad 25 aż do 50 proc. jak to wszystko cyfrowo wykazują statystyczne wykazy powyższych gmin, dołączone do petycji filii Tow. „Proświta“ w Mościskach, domagającej się udzielenia pomocy dla powyższych gmin, wniesionej do Wysokiego Sejmu dnia 3. października 1908 l. 1770 za pośrednictwem podpisanego wnioskodawcy —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

udzielenie uszkodzonym właściańskim gospodarstwom powiatu mościckiego a w szczególności wyżej przytoczonych

gmin bezzwrotnych zapomóg na żywność, zasiew gruntów i karmę dla bydła i w ogóle takiej samej pomocy z funduszków publicznych i takich samych ulg, oraz w takiej samej proporcji do wysokości poniesionych szkód, jak i wszystkim innym uszkodzonym, względnie gminom Galicyi, nawiedzionym tegorocznymi klęskami elementarnymi.

Wnioskodawca.
Skwarko w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Lewicki, Kiweluk, Kurowiec, Sandulak, Sodomora, Dumka, Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Koroł, Dudykiewicz, Winniczuk, Krysowaty, Hanczakowski, Tracz

Wniosek

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy gminnej i ordynacji wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1896 Dz. u. kr. Nr. 19.

Zważywszy, że postanowienia ustawy gminnej i ordynacji wyborczej gminnej z 15. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19 nie odpowiadają obecnym wymogom społecznym samorządnej gminy, bo wyłączając wielką część członków gminy od wyboru i udziału w zarządzie gminy, przyczyniły się do upadku ładu w gminie, wobec czego zachodzi konieczna potrzeba odnowić dzisiejszą gminę przez wzmocnienie jej zarządu przedewszystkiem własnymi siłami członków, dotąd usuniętych do udziału w życiu podstawowej instancyi administracyjnej;

zważywszy dalej, że organizacya osób prawnych, które mają zastępować interesy majątkowe osobnych grup mieszkańców w gminie, jak gmin chrześciańskich, przyśiółków, przedmieść lub uprawnionych z tytułu zniesienia, względnie uregulowania służebności, dotąd u nas nie jest ustawowo przeprowadzoną, wskutek czego wytwarzają się w gminach długo trwające spory między pojedynczemi grupami członków gminy oraz między gminą a interesowanemi grupami, które doprowadzają do marnowania

majątków i siania nienawiści po gminach— jak również zważywszy, że do nieładu w gminach w znacznej części przyczynia się sposób prowadzenia wyborów gminnych, które całemi latami a nawet dziesiątkami lat się przewlekają i doprowadzają członków gminy do niewiary w możliwość porządku prawnego w gminach — przeto podpisani wnoszą :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zebrał potrzebne materiały przygotowawcze w przedmiocie zaprowadzenia powszechnego głosowania do zastępstwa gminnego, urządzenia administracyi osobnych majątków w gminie przez powołanie do tego uprawnionych uczestników, jak również uproszczenia i przyspieszenia prawidłowych wyborów gminnych i przedłożył je z projektem ustawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Wnioskodawca :

Dr. Kost Lewicki w. r.

Oleśnicki, Kurowiec, Skwarko, Dunka, Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Kołpaczkiwicz, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Karol, Tracz.

W n i o s e k

posła Sodomory i towarzyszy w sprawie budowy kolei lokalnej normalnotorowej z Podhajec na Zawałów, Horodenkę, Uście zielone, Maryampol do stacyi Dubowce na szlaku Stanisławów-Lwów.

Okolica Zawałowa, Horożnaka, Uścia zielonego nie ma dotychczas kolei żelaznej.

Mimo tego, że w miejscowości Zawałów są wielkie młyny na Lipie, a w Horożance i Uściu zielonem tygodniowe jarmarki na bydło rogate i świnie, mimo tego ze wszystkich tych miejscowości do kolei żelaznej bardzo daleko i przez to tak miejscowa ludność jak i handlarze bydłem i świniami ponoszą wielkie niedogodności, które znów swoją drogą bardzo niekorzystnie odbijają się tak na producentach jak i konsumentach, ponieważ niedogodny transport pożera wielkie koszta.

Ażeby tej okolicy dostarczyć dobrej komunikacyi, należy pobudować kolej lokalną zwyczajną normalno-torową z Podhajec na Zawałów, Horożankę, Uście zielone i Maryampol do Dubowiec.

Przez Zawałów powinna dlatego przechodzić kolej żelazna, ponieważ w Zawałowie są już obecnie wielkie i dobre młyny, które produkują mąkę wcale nie gorszą od węgierskiej mąki. Tylko dzięki brakowi dobrej komunikacyi, mąka ta nie może konkurować z mąką innych młynów. Przez pobudowanie tej linii podniosłby się młynarski przemysł nie tylko w samym Zawałowie, ale i w innych miejscowościach nad rzeką złota Lipa, jak Nosów, Zaturyn, Markowa, Zawadówka i t. d. Dalej ta linia powinna iść przez Horożankę ze względu na to, że w tem miasteczku rozwija się czem raz piękniej targ na bydło i świnie.

Tak samo ta linia powinna przechodzić przez Uście zielone, a to ze względu na ruch targowy w tem miasteczku, gdzie co czwartku odbywają się znaczne zakupna świń i wołów, wypasanych przez włościanstwo w dolinie naddniestrzańskiej, a niemniej i przez to, że w tem miasteczku jest dobrze rozwinięty przemysł bednarski, że n. p. konewki uścieckiego wyrobu rozchodzą się aż po Podolu, lecz przemysł ten nie może nabrać siły li z braku komunikacyi.

W końcu linia ta powinna iść na Maryampol, bo tam koncentruje się targ zbożem z okolicy, osobliwie produkowaną w tej okolicy fasolą. Właśnie w Maryampolu są zbożowe magazyny na wielką skalę i tylko brak kolei żelaznej wstrzymuje ich dalszy rozwój. Ponadto w okolicy Uścia zielonego są wielkie pokłady wapna i gipsu, które marnują się niewykorzystane właśnie dla braku kolei żelaznej.

Przez brak kolei żelaznej cierpi wiele miejscowe rolnictwo, ponieważ nie można korzystać ze sztucznych nawozów z przyczyny drogiej dostawy, a uprawa pola sztucznyimi nawozami byłaby w tej okolicy

bardzo wskazaną dla braku stajennego gnoju, który miejscowe gospodarstwa, ponieważ u nich główną forszę stanowi produkeya kukurudzy i fasoli, nie mając słomy na podściółkę, bardzo mało wytwarzają.

Takim sposobem przez połączenie czterech centr przemysłu i handlu tak ze sobą jak i z większemi miastami, ponieważ przez Dubowce miałyby ta linia proste połączenia ze Lwowem i Stanisławowem, jak i z drugiego boku przez przeprowadzenie komunikacyjnej arteryi środkiem okolicy pozbawionej obecnie kolei żelaznej, okolica z przyrody bogata ale, przez lichą komunikację zacofana doszłaby przyspieszonym tempem w ekonomicznym rozwoju do spodziewanego dobrobytu.

Ze względu na powyższe bardzo ważne i doniosłe motywy,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by przystąpił do budowy normalno-torowej kolei lokalnej z Podhajec przez Zawałów, Horożankę, Uście zielone, Maryampol do stacyi Dubowce na szlaku Stanisławów-Lwów.

Wnioskodawca:

M. Sodomora w. r.

Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, A. Staruch, Winniczuki Dumka, T. Staruch, Bojko, Bis, Kiweluk, Sandulak, Lewicki, Bernadzowski, Jampolski, Makuch.

W n i o s e k

posła Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie ustanowienia w miasteczku Kozowa powiat Brzeżany stacyi ogierów rządowych.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby już z rokiem 1909 urządził w miasteczku Kozowa stację ogierów rządowych dla użytku go-

spodarskiego, co najmniej z czterech rozplodników.

Wnioskodawca:

T. Staruch w. r.

A. Staruch, Lewicki, Kurowiec, Sandulak, Oleśnicki, Kiweluk, Dumka, Sodomora, Winniczuk, Skwarko, Makuch, Dudykiewicz, Hanczakowski, Krysowaty, Korol, Krynicki

W n i o s e k

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. w sprawie założenia gimnazjum Franciszka Józefa I. z ruskim językiem wykładowym w Rohatynie.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby ku uczczeniu 60-letniego jubileuszu naszego Cesarza Franciszka Józefa I przystąpił do założenia gimnazjum Franciszka Józefa I. z ruskim językiem wykładowym w mieście Rohatynie z najbliższym rokiem szkolnym.

Wnioskodawca:

Dr. Kost Lewicki w. r.

Oleśnicki, Kiweluk, Winniczuk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Kurowiec, Jampolski, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Kędzior, Bis.

W n i o s e k

posła Dra Makucha i towarzyszy w sprawie rozdziału powiatu Buczacz na dwa powiaty Buczacz i Uście zielone i w sprawie kreowania c. k. Starostwa w miejscowości Uście zielone.

Polityczny powiat Buczacz to stanowi największy terytoryalny powiat w Galicyi! W jego skład wchodzi aż 86 gmin, których ludność wynosi 123.704 według stanu mieszkańców z 31. grudnia 1905, która to liczba do tej pory rozumie się znacznie się powiększyła, tak, że teraz powiat buczacki musi liczyć ponad 125 tysięcy głów. O obszarze ziemi, należącej do powiatu Buczacz, można sobie wyrobić po-

jęcie, kiedy linia powietrzna z zachodnich krańców tego powiatu do wschodnich wynosi 50 km, a z północy na południe 46 km.

Na ten administracyjny powiat składa się trzy powiaty sądowe, a to: Buczacz, Monasterzyska, Potok złoty, a te powiaty sądowe tak wielkie, że jeszcze ponadto w dwóch miejscowościach, a to Uście zielone i Jazłowiec muszą się odbywać roki sądowe.

Na jaką niedogodność narażoną bywa ludność, można sobie przedstawić, że ze wsi Trościaniec do Buczacza jest ponad 47 km. drogi!

Rzecz jasna, że i urzędowanie w tak ogromnym powiecie nie może się odbywać prawidłowo.

I tak wsie w okręgu Uścia zielonego leżą całkiem za oczyma c. k. Starostwa Buczacz i dla wielkiego oddalenia wprost niemożliwą jest rzeczą należycie je administrować.

Nie dziw, że terazniejszy c. k. Starosta w Buczaczu, mimo tego, że parę lat tam ustanowiony, jeszcze ani krokiem nie był w okolicy Uścia zielonego. Tak ze względu na ulżenie administracji, jak i dla wygody ludności, okazuje się rzeczą konieczną rozdzielić administracyjny powiat Buczacz na dwa powiaty.

To jest pięknym postulatem i dobrocią administracji i potrzeb ludności. Ostatnimi czasy wyłoniły się starania, żeby buczacki administracyjny powiat w ten sposób podzielić, by miasteczko Monasterzyska zrobić siedzibą nowego c. k. Starostwa. Lecz taki podział powiatu byłby bardzo nieracjonalny i miałby na względzie chyba tylko egoistyczne interesy miasteczka Monasterzyska, ale nie faktyczne potrzeby ludności.

A to prosto z tej przyczyny, że Monasterzyska oddalone od Buczacza wszystkiego 17 km., otóż jakby poprowadzić granicę powiatu między Monasterzyskami a Buczaczem, to wypadłaby ona 8 km., to

znaczy, że wschodnia część ewentualnego powiatu Monasterzyska wynosiłaby wszystkiego 8 km., a zato zachodnia granica tego ewentualnego powiatu, obejmującego najdalej na zachód wysunięte wsie obecnego powiatu buczackiego, wynosiłaby 30 km., to znaczy, że Monasterzyska wcale nie leżą w środku tego nowego, utworzyć się mającego powiatu. Natomiast miasteczko Uście zielone leży jak raz po środku zachodniej części powiatu Buczacz i przeto najlepiej nadaje się na siedzibę c. k. Starostwa, które miałyby być utworzonym z zachodniej części obecnego powiatu Buczacz.

Oprócz gmin, jakie teraz należą do powiatu Buczacz, trzeba by dołączyć do nowoutworzonego administracyjnego powiatu Uście zielone wsie: Petryłów, Nowosiółki i Lipę, które obecnie należą do powiatu Tłumacz, lecz z nim bardzo źle połączone, ponieważ oddzielone od Tłumacza Dniestrem, który bardzo często tworzy nieprzepartą przeszkodę komunikacji, a te wsie oddalone od Uścia zielonego tylko Petryłów 8 km., Nowosiółka 9½ km., Lipa 10 km. Nadto należałoby od powiatu administracyjnego Stanisławów oddzielić gminy Jezioro, oddalone od Uścia zielonego 5 km., Kończaki nowe 8 km., Kończaki stare 9½ km., Tumierz 8 km., Delejów 9 km., Łany 13 km., Maryampol 8 km., Wolezków 7 km., wszystkie te gminy oddalone teraz od swego Starostwa w Stanisławowie więcej jak 40 km., a nadto oddzielone rzeką Dniestrem, ponieważ leżą na północy od jego koryta, a Stanisławów na południe.

Z powiatu podhajeckiego należałoby wydzielić gminy Zawadówkę, Korzowę, Toustbaby, Horożankę, Byszów, ponieważ wszystkie leżą w kole Uścia zielonego, kole, którego promień nie przechodzi 2 mil albo 15 km.

W ten sposób należałoby utworzyć nowy okręg administracyjny z siedzibą c. k. Starostwa w Uściu zielonym, do którego weszłyby następujące gminy:

I. z teraźniejszego powiatu Buczacz:
1. Uście zielone, 2. Międzygórze, 3. Trościańce, 4. Jarhorów, 5. Baranów, 6. Krasiejów, 7. Zawadów, 8. Korościatyn, 9. Huta nowa, 10. Huta stara, 11. Wyczutki, 12. Łazarówka, 13. Niskołyzy, 14. Komarówka, 15. Bobrowniki, 16. Ładzkie, 17. Łuka.

II. Z teraźniejszego powiatu Tłumacz:
1. Petryłów, 2. Nowosiółka, 3. Lipa.

III. Z teraźniejszego powiatu Stanisławów:
1. Jezierko, 2. Tymierz, 3. Delejów, 4. Byszów, 5. Kończaki nowe, 6. Kończaki stare, 7. Łany, 8. Wolezków, 9. Maryampol.

IV. Z obecnego powiatu Podhajce:
1. Zawadówka, 2. Korzowa, 3. Toustobaby, 4. Horożanka.

W ten sposób powstałby nowy powiat administracyjny z siedzibą e. k. Starostwa w Uściu zielonym, do którego należałoby do 33 gmin.

Poludniową granicę tego powiatu stanowiłaby rzeka Dniestr; wschodnią linią Podhajce-Monasterzyska-Niżniów; północną linią Horożanka-Zawadówka-Huta nowa-Kowalówka; zachodnią linią Byszów-Delejów-Łany-Maryampol. Terytorium tego powiatu tworzyłoby półkole od brzegów Dniestru Maryampol do brzegów Dniestru Lipa, promień tego półkola wynosiłby 15 km., otóż do najdalszej miejscowości, która weszłaby w ten powiat, linią powietrzną byłoby wszystkiego 15 km., a drogą 20 km.

Nadto Uście zielone tworzy już teraz dla całego wymienionego terytorium centrum handlowe; ze wszystkich wymienionych miejscowości zjeżdżają się ludzie co czwartku na jarmark do Uścia zielonego.

Co do komunikacji, to wsie Zadarów, Krasiejów, Korościatyn, Komarówka, Łazarówka, Niskołyzy, Łuka, Petryłów, Nowosiółka, Łupa, Trościańce, Maryampol, Wolezków, Łany, a po części Tymierz i Delejów, połączone z Uściem zielonym, bitym gościńcem a nadto projektowany jest gości-

niec, który połączyłby jeszcze gminy: Międzygórze, Jeziorko, Kończaki stare i nowe i Horożankę z Uściem zielonym.

Z tych naprowadzonych przyczyn Uście zielone nadaje się jak najlepiej na siedzibę nowego e. k. Starostwa.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przystąpił do rozdziału politycznego powiatu Buczacz, na dwa powiaty i siedzibą nowego e. k. Starostwa zrobiło miasteczko Uście zielone.

Wnioskodawca:

Makuch w. r.

T. Staruch, Dumka, Kiweluk, Sandulak, Kurowiec, Skwarko, Sodomora, A. Staruch, Winniczuk, Korol, Krynowaty, Oleśnicki, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

Iwana Kiweluka i tow. do e. k. Rządu w sprawie nadużyć w sprawach gminnych.

W husiatyńskim powiecie:

1. We wsi Tudorowie urządzuje wójt Semko Złoczowski już 10 lat. Były już trzykrotne wybory, ale ponieważ wójt z pisarzem gminnym Krzyżanowskim nie byli zadowoleni z ich wyniku, z rozmysłem robili szachrajstwa, a potem wnosili protesty. Ostatnie wybory odbyły się w lecie 1908 r. Wójt rozpiisał je na 7 dni, a sam potem z profesorem Iwanem Nikorowiczem, z którym razem się zapija -- wniósł z tego powodu protest.

Wójt ten urządzuje samowolnie, nie zwoluje rady, nie układa z nią budżetu. Sprzeniewierzył pieniądze konkurencyjne około 300 K, co stwierdził lustrator powiatowy Sitan, za jego urzędowania sprzeniewierzono podatków ludziom na większą kwotę, a kasyerzy gminni Iwan Hanczaryk i drudzy zostali sądowo skazani na zwrócenie podatkowych pieniędzy. Wójt z pisarzem wymyślili nowy podatek i każą sobie opła-

cał jakąś pertraktacyę od nowych chat i z tego tytułu pobrali od 25 ludzi ponad 100 koron. Wogóle gospodarka tego wójta wraz z pisarzem Krzyżanowskim rujnuje gminę — i ani sposób pozbyć się tych pi Jawek. Skargi w e. k. Starostwie i Radzie powiatowej mimo przytoczonych faktów i świadków nie pomagają.

2. W Suchostawie urzęduje od r. 1891 wójt Stach Wołoszyn — stawał on przed sądem za rozmaite przewinienia i jakoś uszło mu na sucho. W styczniu 1902 r. przeprowadzone nie według intencji wójta wybory unieważniono na jego protest. Przy wyborach 1904 r. za wskazówką wójta tak szachrowano przy wyborach, że Srul Gelmann i Nuchim Presser, jego popiecznicy, siedzieli w areszcie, a pisarz Duwał już ocierał się o areszt. Wybory te unieważniono. Również na protest wójta i jego popieczników unieważniono wybory przeprowadzone 1907 r., przy których wójt w porozumieniu z pisarzem Duwałem z rozmysłem użył przygotowanych na nowo list wyborczych, których nie wykladał do reklamacyi i przejrzenia, a następnie, żeby mieć przyczynę do protestu, jeżeli te wybory wypadną dla niego niekorzystnie. No i tak stało się. Teraz w toku czwarte wybory. Jakiego oszustwa użyją teraz wójt z pisarzem, na razie nie wiadomo.

Gospodarka ta rujnuje i demoralizuje gminę do szczytu. Z powodu tych wyborów wysyłali mieszkańcy gminy 8 razy deputacyę do Lwowa do e. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego. Ponad 100 razy jeździli do e. k. starostwa w Husiatynie — ponieśli wydatki pieniędzmi na to zwyż 1600 kor. i stracili kilka tysięcy dni roboczych. Więc skutkiem tego w gminie wielkie rozgoryczenie i oburzenie — a o wybuch przy dalszem postępowaniu na tej drodze nie trudno.

A kto zapytujemy ponieście winę?

3. We Wierzchowcach urzęduje wójt Hryhor Biliński już kilka lat poza peryod. Ten wójt namawiał do kradzieży parobka

Ryszkiewicza i kupił u niego worek owsa skradzionego u Petra Ryszkiewicza, a kiedy mu to zarzucono publicznie, zaskarżył do sądu w Kopyczyńcach do U. 156/8. Na rozprawie udowodniono mu kradzież i on od skargi odstąpił. Sprzeniewierzył też 150 kor. złożonych na budowę kiernicy, sprzeniewierzył 50 kor. cenę kupna za kawałek gruntu gminnego. Z żoną i swoją rodziną rozpożyczył całą gminną kasę pożyczkową tak, że obcy, nie krewny wójta nie może się poratować. Od 1900 r. nie złożył ani rachunków, ani pieniędzy z dochodów, jakie gmina miała z kapustników i swoich nieużytków. Materyały z rozebranych mostków gminnych zabrał sobie i zużył na opał. Urzęduje ze swoim synem 18-letnim chłopcem, który jest pisarzem gminnym, oglądaczem bydła i t. p., a urzęduje tak, że kiedy w minionym roku przysłała dla gminy zapomoga rządowa z powodu klęsk elementarnych, rozdzielił ją tylko między swoich stronników, a najbiedniejszemu we wsi Józefowi Bilińskiemu, będącemu w dodatku kaleką, nie dano nic dlatego, bo jak mówił wójt — on głosował przy wyborach sejmowych na tego wyborcę, który oddał głos na Kiweluka i że podpisał protest przeciw pofalszowanym przez wójta wyborom. Kiedy czytelnia „Proświty“, która ma sklep, prosiła go, aby zaopiniował prośbę o pozwolenie na sprzedaż wina, nie uczynił tego dotąd, ale kiedy o to samo prosił następnie żyd, dostał natychmiast.

Dnia 14. sierpnia b. r. były znowu wybory w tej gminie, ale wójt ze swoją familią protestuje. Czyż może więc podnosić się i rozwijać gmina, kiedy na jej czele stoi wójt-złodziej?

4. We wsi Kluwińcach urzęduje ta sama Rada gminna od r. 1891. Wybory były trzykrotnie 1900, 1903 i 1905 r., zawsze z komisarzem starostwa — i cóż z tego, polski ksiądz Głowiński z Chorostkowa z wójtem Burskim wiecznie protestują i choć w gminie jest 250 zagród ruskich, a 114 łacinników, to mimo to doprowadzono do tego, że ostatnim razem wybrano do Rady

tylko 9 Rusinów i 9 łacinników i tym rezultatem oni nie zadowolają się — wójt wnosi protest, urzęduje dalej, a że sam jest stary i bezsilny — a niema już także wielu radnych — gospodarza ta niszczy gminę.

5. W Celejowie zwołuje wójt Radę tylko do uchwalenia budżetu — i mimo uchwały Rady, aby urzędować po rusku, urzęduje po polsku.

6. W Krywenkiem odbyły się 2 krotnie wybory, ale końca niema, bo rozstrzygnięcie protestu przewleka się całe lata.

7. W Sidorowie panuje ten sam wójt 11 lat; wszelkie starania pozbyć się go są daremne, bo wnoszone przezeń protesty przeciw wyborom z powodu nieformalności, jakie on sam popełnia, zostają uwzględnione, a on tymczasem rujnuje gminę moralnie i materyalnie.

8. W Czarnokońcach małych cała Rada gminna z wójtem i pisarzem to jedna familia, toż i urzęduje familijnie.

9. W Czabarówce urzęduje ten sam wójt i ta sama rada od 1899 roku, chociaż były wybory kilka razy, chociaż ostatnie wybory już są prawomocne, władze nie robią nic, aby zapanował ład w gminie.

10. W Olechowcyku wójtuje Domina Sobków tak, że gospodaruje sam jak chce, wielu radnych zrezygnowało, wielu wyjechało do Kanady, zastępców nie powołuje.

C. k. Starostwo w Husiatynie nie chce ustanowić pisarzem tego, kogo chce gmina, tak jakby ono opłacało pisarza i kiedy gmina dwukrotnie ustanowiła oglądaczem Mykitę Michajłyszyna, to starosta kazał gminie dalej trzymać Wawra Zdziebłaka dlatego, że on jest dobrem narzędziem w czasie wyborów. Z tego powodu wzrasta w gminie niezadowolenie.

11. Za to w Samołukach, choć 1903 r. przeprowadzone wybory były nieprawomocne, ale że wypadły w myśl kliki rządzącej gminą i po myśli c. k. starosty Dilea zostały te

wybory zatwierdzone, no i klika urzęduje jak chce

12. W Oryszkowiec już 10 lat rządzi wójt Potykiewicz. Z pisarzem Józefem Krzyżanowskim tak urzędują, że tam na listach wyborczych n. p. do Sejmu byli wpisywani nieboszczykowie, a nie wpisano 10 gospodarzy Rusinów.

Przy parlamentarnych wyborach nie wpisał 29 Rusinów, co przy okoliczności, że wieś jest mała, znaczy bardzo wiele. Były tam wybory 17. czerwca 1905 r.

Ale pisarz z wójtem tak zamotali, że starostwo po dziś dzień rozmotuje te szachrajstwa, a wybrano wówczas samą familię wójta. Mimo uchwalonego urzędowania po rusku urzęduje się tam nadal po polsku.

Czy dziwno, że w gminie tej pełno niezadowolonych, a liczba ich rośnie z dnia na dzień.

13. W Kopyczyńcach rozwiązano Radę, chociaż nie było powodu, dano komisarza rządowego Hornię. Ten zapędził gminę w długie — wybudował jatki za kilkanaście tysięcy i jeszcze niema 3 lat, a jatki wałą się. Teraz nowa Rada musi łątać komisarzką gospodarzę.

14. W Karaszyńcach i wybory 4. stycznia 1908 przeprowadzone prawomocnie i nowo wybrana rada ukonstytuowała się, ale stary wójt Ołeksa Bartniak, co już wysłużył kapitulację 12 lat, nie dopuszcza nowej Rady do urzędowania, a c. k. starostwo w Husiatynie nie wdaje się w to.

15. W Czarnokońcach wielkich rabownicza gospodarza wójta doprowadziła do tego, że kiedy starostwo w Husiatynie mimo przedstawień mieszkańców nie chciało wójta usunąć, cała Rada gminna zrezygnowała — pozostał sam wójt jak basza — a prawny porządek w Radzie dotąd nie zapanował.

Nawet oglądacze muszą gminy opłacać takich, co mili c. k. Starostwu w Husiatynie, chociaż jak byliby nie mili mieszkań-

com gminy i chociaż gmina ma na ich miejsce lepszych i tańszych, i tak :

16. W Wasylkowie jest oglądaczem Jan Witkowski, który zawsze przy wyborach idzie na rękę wodzirejom. Po skończonym roku urząd gminny zapytał tego oglądacza, czy chce dalej być za tę samą płacę, a on odpowiedział, że nie. Wówczas gmina wybrała oglądaczem Cyryla Bajdaka, który ten obowiązek przyjął jeszcze za mniejszem wynagrodzeniem, jak Witkowski. Ale tu zaczyna się komedia. Witkowski, co sam zrzekł się, wniósł rekurs. C. k. Starostwo w Husiatynie nie chce przyjąć do wiadomości ustanowienia nowego oglądacza i każe trzymać dalej Witkowskiego, chociaż ten i droższy i zrzekł się. Kiedy gmina żali się na to, to c. k. Namiestnictwo 26. lipca 1908 l. 75423/VI. pisze, że gmina musi go trzymać, bo niema zarzutów przeciw Witkowskiemu. Skąd przychodzą władze dysponować pieniędzmi gminy?

Taka historia jest z oglądaczem.

17. W Kociubińczykach, gdzie oglądaczem jest Jan Pidguresznyj, w grudniu 1907 Rada gminna na posiedzeniu wybrała oglądaczem Antona Popłętę i Michała Maksymczuka. Mimo 8-krotnych jazd do c. k. Starostwa, nie chce ono od ustanowionych oglądaczy przyjąć przyrzeczenia — i jakby umyślnie w takiej sprawie — drażni ludność.

Takie wprost anarchistyczne stosunki panują prawie we wszystkich gminach całego powiatu husiatyńskiego.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd :

Jakie środki zamierza przedsięwziąć i czy prędko weźmie się do roboty, aby w wywymienionych gminach zapanował prawny porządek, żeby nie drażnić ludności lekceważeniem jego woli?

Interpelant :
Iwan Kiweluk.

T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Sodomora, Skwarko, Hanczakowski, Ole-

śnicki, Kurowiec, Krysowaty, Traecz, Makuch, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć i postępowania ludowego nauczyciela Jana Nikorowicza w Tudorowie powiat Husiatyn.

Wieś Tudorów nawiedziła od kilku lat istna kara Boża w postaci tamtejszego nauczyciela Jana Nikorowicza. Nauczyciel ten wynajmuje 4½ morga gruntu, a ma morg szkolny, przeto pole to muszą daremnie obrobić gospodarze, co mają w szkole dzieci. Dzieci szkolne, szczególnie z ostatniego stopnia, w czasie nauki tną nauczycielowi sieczkę, rzucają gnój, poją bydło. Czasem każe nauczyciel całej szkole zbierać kamienie, wybierać fasolę, łamać i trzebić kukurydzę, trawę wozic, paść bydło i t. p. Iwan Hanczaryk syn Tymka, uczeń, woził całe lato 1908 trawę dla nauczyciela, zamiast uczęszczać do szkoły. Dmytro Pidsadny syn Hrynia 3 lata paść bydło nauczycielowi, zamiast chodzić do szkoły. Rodzice nie mieli za to kary, co stwierdzi: Iwan Hanczaryn, Hryń Hanczaryk, Mykoła Perizok.

Kto słucha profesora, choć nie posela dzieci do szkoły, nie ma kary, jak Semko Jakubiw, Fed Perizok syn Andrucha, Fed Kiciński, Fed Piriżok syn Iwana, co stwierdzą Marya Hanczaryk, Tymko Hanczaryk, Iwan Hanczaryk.

Oleksę Miszczańczaka syna Mykoły wypisał on ze szkoły na 3. roku, zrobił go durnkowatym, ale dopiero wtedy, gdy jego matka dała kurę; Hryniowi Kałytykowi wypisał dziewczynę ze szkoły, jak dał koguta, a Dmytrowi Paškiewiczowi synowi Pańka, kiedy dał kaczkę — a kiedy ten aż cztery lata nie posyłał dziewczyny do szkoły, nauczyciel nie nie mówił, aż dopiero 5-tego roku, kiedy ten nie posłuchał profesora, wykazał go na karę szkolną tak, że dostał 5 dni aresztu i 10 kor. kary i z zemsty przeznaczył nauczyciel dziewczynę 13-

letnią do służby tak, że ona ledwie w 19. roku skończyłaby tudorowską szkołę.

Ponieważ profesor ten chciał koniecznie zostać wyborem przy sejmowych wyborach i być radnym w gminie, a ludzie go nie chcieli, przeto mścił się tak, że na przednowku b. r. ludzie najbiedniejsi i wdowy odsiedzieli 152 dob aresztu i zapłacili 75 kor. za szkołę.

Między innymi Hryń Hanczarek, który jest bardzo biedny i sam profesor Nikorowicz mówił mu, że jego chłopiec Tymko wypisany ze szkoły, mimo to został przez nauczyciela wykazany na karę i dostał 5 dob aresztu i 15 koron kary.

Jaśko Horobeć, biedny zarobnik dał dziewczynę na służbę, bo nie miał czem karmić i uwiadomił o tem nauczyciela, ale mimo to dostał 18 dob aresztu. Hawryle Szkrobnt chorują dzieci na oczy — leczy je — uwiadomił o tem profesora, ale został skazany na 10 dob aresztu. Stefanowi Perizok, który służy w skarbie, sam profesor Nikorowicz wypędził dziewczynę ze szkoły, mówiąc, że jest głupia, ale mimo to wykazał Perizka na karę i on dostał 5 dob. Michał Złoczowski ma parobka 18-letniego; nauczyciel uczeplił się go, aby go poselał do szkoły i Złoczowski dostał 18 dob aresztu — tak samo Ilko Tracz za 15-letnią dziewczynę dostał 15 dob. Pałani Nakonieczewskiej, biednej wdowie z 7 dziećmi, oświadczył Nikorowicz, że podał ją na karę i ona dostała 10 dob za to, że jej starszy syn świadczył przeciw profesorowi. Ten profesor podaje niemilych mu ludzi na karę za nieposyłanie dzieci do szkoły, a tymczasem dzieci szkolne parę dni z rzędu łuszczyły jego kukurydzę i Mikołaja Perizka, co stwierdzi Marya Hańczaryk.

Ale ebociaż podaje ten profesor ludzi na karę za szkołę, sam szkoły nie pilnuje, bo: 9. lutego b. r. cały dzień pił z Iwanem Hańczaryk u Stefana Kiemskiego, a dzieci szkolne błąkały się ulicami. Dnia 30. maja b. r. czytały dzieci przez całą lekcję gazety. Dnia 4 maja b. r. przyjechał rano pijany

z Kopyczyniec i nie uczył dzieci. Dnia 6. czerwca b. r. nie było szkoły, bo jeździł się kąpać. Dnia 18. i 19. b. r. zamiast nauki nosiły dzieci wodę na kąpiel dla nauczyciela; dnia 18. i 22. września miał sądowe terminy i t. d. i t. d.

A i zachowanie tego nauczyciela we wsi jest wysoce demoralizujące.

Oto parę przykładów:

Dnia 25. grudnia b. r., upiwszy się w karczmie z Iwanem Skakuncem, wyprawiał we wsi przez całą noc awantury, co stwierdzi Mykoła Perizok. Dnia 29. grudnia m. r. upił się z wójtem i obaj pijani wyprawiali nocą halaburdy. Dnia 8. stycznia kiedy wracał pijany z Kopyczyniec, nabił na drodze Dmytra Czajkę. Dnia 18. lutego b. r. nabił na ulicy parobka Hrynia Paškiewicza. Dnia 25. lutego b. r., kiedy wracał w nocy pijany z karczmy, uczeplił się wartowników koło cerkwi, co stwierdzi Hryń Paškiewicz i Dmytro Hanczaryk. Dnia 26. kwietnia zrobił halaburdę na drodze koło cerkwi z Mykołą Fykom. Z 4. na 5. czerwca b. r. pił przez całą noc w Kopyczyncach, wartownicy wyprowadzili go z miasta, a on wróciwszy do wsi, spał i rano nie uczył. Dnia 6. czerwca b. r. pijany w karczmie wszczął bójkę z chłopami, hańbił Petra Niedzielskiego. Iwanowi Hanczarykowi poodrywał guziki — ale Semko Złoczowski rozbroił ich — co stwierdzi Jan Niedzielski, Mikołaj Perizok, Iwan Hanczaryk, Fed Perizok. Dnia 5. września b. r. pijany około 12. godziny w nocy wybił okna i zranił Krzywego w twarz. Żona i dzieci Krzywego ze strachu rozchorowały się, a widzieli to świadkowie: Iwan Krywyj, Oleśka Krywa, Hryć Małasz, Andruch Hanczaryk, Semko Złoczowski i Michał Nikorowicz. Dnia 7. września b. r. upił się w karczmie, bił się z Hryniem Małasiem na drodze, a widzieli to: Petro Tapka, Hryć Szwak, Mojsze Epstein, Iwan Czajka i inni.

Ten profesor demoralizuje bezpośrednio dzieci, bo kiedy jechał w czasie wakacji r. 1907 z chłopcem Tymkiem Han

czarykiem nakazał mu rzucać kamienie na żydów; chłopiec usłuchał i rozbił głowę Eisigowi, rzeźnikowi z Kopyczyniec.

Mimo zanoszonych skarg niema dla tego demoralizatora-nauczyciela „względów służbowych“.

Przeto zapytujemy tą drogą Wysoki e. k. Rząd, czy długo jeszcze gmina Tudorów ma cierpieć u siebie takiego świadłodawcę?

Czy zamyśla zrobić porządek z nauczycielem Janem Nikorowiczem w Tudorowie i pociągnąć go do surowej odpowiedzialności? zabrać go z gminy, w której stał się niemożliwy?

Interpelant
Jan Kiweluk w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Sodomora, Skwarko, Krysowaty, Hanczakowski, Kurowiec, Traez, Makuch, Oleśnicki, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Pawła Dumki i tow. do e. k. Rządu w sprawie okólnika e. k. Starostwa w Tarnopolu z dnia 11. września 1908 r. odnośnie do premiowania koni w Skałacie i w sprawie języka urzędowego z gminami.

W dniu 11. września b. r. wydało e. k. Starostwo w Tarnopolu okólnik liczbą 35248, że tegoroczne premiowanie koni, a właściwie kłaczy krajowego chowu odbędzie się w Skałacie dnia 12 września 1908 r., a który wysłano aż 16-tego, jak świadczy załączona pod 1) stampilia pocztowa na dzienniku.

Więc doręczono go interesowanym w parę dni po dokonaniu premiowania, a stąd widać, że było już z góry zdecydowanym, komu dostaną się państwowe nagrody tytułem premii za konie, a ogłoszenie w powiatowym dzienniku było tylko czezą i bezpotrzebną formalnością.

W tarnopolskim okręgu wiele gmin urzęduje w języku ruskim, ludność zaś w większości ruska, mimo to dziennik urzędowy e. k. Starostwo w Tarnopolu rozsyłany ruskim gmiom za ich pieniądze jest redagowany wyłącznie po polsku.

Podpisani zapytują e. k. Rząd:

Jakich zamierza użyć środków, ażeby się nie działy podobne anomalie jak ogłoszenie dnia premiowania koni już po dokonaniu premiowania — wskutek czego uniemożliwia się włościanom współubieganie?

Czy Wysoki e. k. Rząd zniewoli e. k. Starostwo w Tarnopolu do równorzędnego traktowania ruskiego języka przez redagowanie dziennika także po rusku.

Interpelant:
Pawło Dumka w. r.

Makuch, Hanczakowski, Krysowaty, Krynicki, Skwarko, Kurowiec, Oleśnicki, A. Staruch, T. Staruch, Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Sandulaka i tow. do e. k. Rządu w sprawie stawiania przeszkód przez e. k. Władze w przeprowadzeniu świń kupionych w Waszkowcach na Bukowinie przez bukowińską granicę do Galicyi.

Pograniczne wsie powiatu śniatyńskiego mają najbliżej jarmarki w Waszkowcach na Bukowinie i tam od niepamiętnych lat zaopatrują się w rozliczne towary jak również w żywy inwentarz, bydło i świnie.

A ponieważ te wsie, co graniczą z Waszkowcami są bardzo biedne, to jedynym źródłem ich dochodu są świnie, które zakupują w Waszkowcach, hodują a potem znowu sprzedają i to stanowi dla nich jedyne źródło do utrzymania siebie i rodzin.

Od 3 lat prawie e. k. żandarmerya w Zalużu na polecenie e. k. Starostwa

w Śniatynie stawia przeszkody biednym włościanom i kupione w Waszkowcach świnie zatrzymuje, a włościan za to pociągają do odpowiedzialności w sądzie i starostwie.

Na jakiej podstawie wydało c. k. Starostwo to polecenie, nie wiadomo wszystkim mieszkańcom powiatu śniatyńskiego, stwierdzono tylko, że c. k. żandarmi działają na polecenie starostwa, a jak ciężko to zarządzenie dotyka biednych chłopów, na dowód niech posłuży fakt:

Gospodarz Semen Berkosza z Kaniowa powiat Śniatyn kupił w lipcu 1907 na jarmarku w Waszkowcach lochę wartości 60 koron i gdy ją pędził przez Zalućze, zatrzymał go c. k. żandarm, i chociaż była zaopatrzoną przepisany paszportem na bydło, oddano ją do urzędu gminnego w Zalućzu pod nadzór.

C. k. żandarmerya doniosła o tem do sądu i starostwa, a to zarządziło tę lochę przez 40 dni trzymać w kontumacyi pod nadzorem weterynaryjnym, a gospodarz ten miał płacić za utrzymanie świni w kontumacyi po 1 kor. dziennie i koszta komisyi weteryn.

Po 6 dniach kontumacyi pozwolił starosta lochę zabrać napowrót do Waszkowic na Bukowinę i tam ją sprzedać, a jednak biedny gospodarz musiał za 6 dni utrzymania tej lochy zapłacić 21 koron, za pokarm 5 koron, za oględziny weterynaryjne 12 koron, a naczelnikowi gminy w Zalućzu za urządowanie 2 kor.; — razem przeto 40 koron.

A kiedy doliczyć stracone dnie chłopu, to wychodzi na to, że locha przepadła chłopu zupełnie.

Tak postępują c. k. władze w Galicyi z biednym nędzarzem-chłopem.

Przeto podpisani zapytują c. k. Rząd:

Jak usprawiedliwi to bezprawne i samowolne postępowanie c. k. Starostwa

w Śniatynie, a jeśli to Starostwo wydało takie zarządzenie, czy Wysoki Rząd raczy je usunąć, aby ludności galicyjskiej wolno było kupować świnie na Bukowinie, aby tym sposobem umożliwić zarobkowanie biednej ludności, dalej czy skłonny jest pociągając winnych do srogiej odpowiedzialności?

Interpelant:
Iwan Sandulak w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dumka, Kiweluk, Oleśnicki, Skwarko, Kurowiec, Szwed, Hanczakowski, Makuch, Tracz, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu i c. k. Rady szkolnej kraj. w sprawie nadużyć nauczyciela Bolesława Steckiego w Werbowie pow. Brzeżany.

Już rok minął, jak gazeta „Swoboda“ pisała o nadużyciach nauczyciela Bolesława Steckiego w Werbowie pow. Brzeżany. Wskutek tego zarządzono dochodzenia, ale i na tem skończyło się, a wspomniany nauczyciel pozostaje dotąd we wsi i popełnia nadużycia, jak to w „Swobodzie“ z 1. października 1908 Nr. 44 pod tytułem „Korespondencye“ zamieszczono, a mianowicie od każdego dziecka, które uwolni od szkolnego obowiązku, pobiera po 8 i 10 koron. Dla przykładu tylko cytujemy imiona: Stach Semečyszyn, Wasyl Bezduch, Hryćko Duda, Ilko Biduła, Michajło Swynaryk — mu musieli pewnymi kwotami okupić się.

Przeto niżej podpisani zapytują c. k. Rząd, czy jest skłonny wspomnianego nauczyciela pociągnąć za te nadużycia do odpowiedzialności i przenieść go na inną posadę?

Interpelant:
T. Staruch.

Dumka, Makuch, Hanczakowski, Korol, Skwarko, A. Staruch, Sodomora, Kryswaty, Krynicki, Oleśnicki, Dudykiewicz, Kiweluk, Kurowiec, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteja Starucha do J. E. Pana Namiestnika i J. E. Pana Marszałka krajowego w sprawie anormalnych stosunków, panujących od kilku lat w Radzie powiatowej w Brzeżanach.

Od kilku lat Rada powiatowa w Brzeżanach jest zdekompletowaną. Z grupy wiejskiej wyjechali z powiatu pp.: Kazimierz Traczewski, były prezes Rady powiatowej, Jan Orobkiewicz, c. k. pensjonowany starosta (mieszka stale we Lwowie), ks. Jan Maszczak, ks. Dudyk. Prócz tego zrezygnowali i wystąpili z Rady i Wydziału pp.: Zwolski i Kopystyński. Mimo to nie słyhać o rozpisanie nowych wyborów. Na miejscu prezesa, który ustąpił, urzęduje wiceprezes ks. Teodor Korduba, gr. kat proboszcz w Brzeżanach. Z tego powodu, że Rada jest zdekompletowaną, dzieją się rozmaite nadużycia tak, że w ostatnich czasach stała się głośną w Brzeżanach sprawa Ela Szabasa. Tenże Ela Szabas był przedsiębiorcą wszystkich dróg powiatowych bez konkurencji, tak, że nazywano go ministrem komunikacji.

Przeciw temu Szabasowi zarządziła c. k. Prokuratorja w Brzeżanach karne śledztwo z uwięzieniem za przeróżne sprzeniewierzenia i oszustwa, popełniane na szkodę majątku Rady powiatowej w Brzeżanach. Te anormalne stosunki w brzeżańskiej Radzie powiatowej zaniepokoiły cały powiat, tem bardziej, że Wysoki Sejm pozwolił znowu podwyższyć dodatki powiatowe.

Wobec tego zapytują podpisani Ich Ekscelencye Pana Namiestnika i Marszałka krajowego:

- 1) Czy są im znane te anormalne stosunki w Radzie powiatowej w Brzeżanach?
- 2) Co zamierzają Ekscelencye zarządzić, aby zaprowadzić pożądaną ład w Radzie pow. w Brzeżanach.

Interpelant
Tymoteusz Staruch.

Lewicki, Dumka, Kurowiec, Sandulak, Oleśnicki, Kiweluk, Makuch, Winniczuk, Skwarako, A. Staruch, Sodomora, Dudykiewicz, Korol, Krynicki, Hanczakowski, Krysowaty.

W n i o s e k

posła Kozłowskiego i towarzyszy w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Zważywszy, że uchwalone z inicjatywy galicyjskiego Sejmu i polskich posłów do Rady państwa ustawy z dnia 19. lipca 1877 i 28. maja 1881 przeciwko lichwie, które w chwili wprowadzenia ich w życie przedstawiały wielki postęp, obecnie ani rozwojowi zapatrywać w teorii, ani dotkliwie czuć się dającym potrzebom życia, ani stanowi zawierającego liczne a godne naśladowania wzory zagranicznego ustawodawstwa nie odpowiadają;

zważywszy, że przeprowadzenie do wodu, iż lichwa spowodowała albo ułatwiła ekonomiczną rzynę dłużnika (Vermögensvorteile, welche durch ihre Masslosigkeit das wirtschaftliche Verderben des Creditnehmers herbeizuführen oder zu befördern geeignet sind), w niektórych wypadkach nastęrcza wielkie trudności i przyczynia się do bezkarności lichwy;

zważywszy, że w ostatnich dwudziestu latach pojęcie lichwy ukrywającej się pod formą umów kupna i sprzedaży, najmu, zamiany i t. d. się rozgałęziło, że coraz bardziej rafinowany sposób pobierania lichwy uwalnia się z pod ostrza prawa, że przeto ograniczenie karygodności lichwy do nierzetelnych czynów w zakresie interesów kredytowych jest zbyt ciasnem, a zmieniona istota czynu wymaga nieodzownie szerszego określenia;

zważywszy, że ludności wiejskiej dotkliwie daje się czuć nie tylko lichwa pieniężna, ale lichwa przy spekulacjach ziemią, przy handlu bydłem, a obok nich lichwa towarowa i lichwa przy dzierżawach ziemi;

zważywszy, że ustawa Rzeszy niemieckiej z d. 19. czerwca 1893, ustawa badeń-

ska z 6. marca 1845, Schaffhausen z 3. kwietnia 1859, Tessen z 25. stycznia 1873, Wallis z 30. listopada 1887, Neuenburg z 12. lutego 1891 rozszerzyły karygodność lichwy na wszystkie lichwiarskie obustronne umowy;

zważywszy, że projekt nowej austriackiej ustawy karnej (Nr. 916 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhauses) z inicjatywy sprawozdawcy J. E. hr. Leona Pinińskiego w r. 1889, a więc przed ustawami Rzeszy niemieckiej z 24. maja 1886 i 19. czerwca 1893, które przedstawiają zwrot w odnośnem prawodawstwie, proponował rozszerzenie pojęcia lichwy i zabezpieczenie jej karygodności;

zważywszy, że na wniosek J. E. hr. Leona Pinińskiego z dnia 28 grudnia 1895 (str. 20 i 25 sprawozdań) Wysoki Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem d. 1. lutego 1896 (str. 646 sprawozdań) wezwał rząd, aby wniósł w najbliższym czasie w Radzie państwa nowelę do ustawy karnej, bądź to dla całej monarchji, bądź to dla Królestwa Galicyi, zaostrzającą i rozszerzającą przepisy przeciw lichwie z uwzględnieniem następujących zasad:

a) by zniesiono dotychczasowy przepis, iż lichwa karygodna zachodzi tylko wtedy, gdy stwierdzonem jest sprowadzenie lub przyspieszenie ruiny majątkowej biorącego kredyt;

b) by rozszerzono pojęcie lichwy także do lichwiarskiego wyzyskiwania w handlu (przy czynnościach kupna i sprzedaży), o ile praktykowanem jest zawodowo;

c) by podciągnięto pod przepisy o lichwie wyzyskiwanie lichwiarskie przy wykupywaniu gruntów;

zważywszy, że komisya prawnicza Wysokiego Sejmu zaleciła odesłanie do Wydziału krajowego wniosku posła Okuniewskiego i towarzyszy o zmianę ustawy w kierunku zapobieżenia spekulacyi gruntami;

zważywszy, że pomimo kilkakrotnego poruszenia przez Koło polskie potrzeby obostrzenia ustawy przeciwko lichwie i pomimo uchwalenia na wniosek posłów polskich (d. 2. kwietnia 1908, Nr. 761 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhauses XVIII. Session 1908) w komisji budżetowej i w Izbie poselskiej Rady państwa rezolucyi, rząd dotychczas rewizyi ustawy przeciwko lichwie Radzie państwa nie przedłożył, —

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się e. k. Rząd:

1) ażeby przedłożył w jak najkrótszym przeciągu czasu Radzie państwa projekt ustawy przeciwko lichwie, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z d. 28. maja 1881, a mianowicie:

a) ażeby w określeniu istoty czynu lichwy karygodność wyzyskiwania lekko-myślności, biedy, upośledzenia umysłowego, niedoświadczenia i wzburzenia nerwowego rozciągnął do wszystkich obustronnych umów prawnych, które w udzielonych albo przyrzeczonych zawierającemu umowę korzyściach albo zwykłą stopę procentową przekraczają, albo też stoją w jaskrawej dysproporcji do wzajemnego świadczenia;

b) ażeby w nowym projekcie ustawy przeciwko lichwie uchwalił zawarty w § 1. ustawy z dnia 28. maja 1881 przepis w moc którego wyzyskiwanie zapomocą lichwy staje się dopiero wtedy karygodnem, gdy sprowadza lub przyspiesza ruinę materialną biorącego kredyt,

c) by zabezpieczył karygodność wyzyskiwania nie tylko przy interesach kredytowych pieniężnych, ale także przy wykupywaniu i wydzierżawianiu gruntów włościańskich, przy lichwie towarowej i przy nierzetelym handlu bydłem;

2) ażeby poddał ścisłej administracyjnej kontroli instytucje kredytowe i powo-

łał do niej wyłącznie poświęcające się jej (mające) fachowe urzędowe organa.

Wnioskodawca:
Kozłowski w. r.

Piniński, Sala, Męciński, Jampolski, Cieluch, Bernadzikowski, Niementowski, Starzyński, Stefczyk, Głabiński, A. Brunicki, Sobolewski, Stadnicki, Stapiński, Bis, Pilat, Wład. Kraiński Moysa, Cielecki, Głębocki, Jul. Brunicki, Horodyski, Gniewosz, Götz, Wine. Kraiński.

W n i o s e k

w sprawie wykształcenia instruktorów rolnictwa.

Z powodu rozdrobnienia gruntów, włościanie galicyjscy nie mogą korzystać z istniejących w kraju niższych szkół rolniczych, gdyż nie mają środków do frekwentowania tych szkół, a ukończywszy nawet naukę, nie mogliby zastosować nabytych wiadomości w swych małych gospodarstwach.

Z tego powodu Wydział krajowy starał się od r. 1884 wprowadzić instytucję wędrownych nauczycieli rolnictwa dla włościan i po 5-letnich zabiegach, popartych uchwałami Wys. Sejmu, uzyskał od Ministerstwa rolnictwa zasiłek 2.000 zlr. w. a. na utrzymanie jednego nauczyciela wędrownego rolnictwa pod warunkiem, jeżeli kraj pokryje koszt utrzymania drugiego nauczyciela.

Po upływie lat dwudziestu, w którym to czasie rolnictwo w innych krajach znacznie postąpiło, Galicya posiada zaledwie czterech nauczycieli rolnictwa dla włościan, z których 2 zajętych jest kierownictwem szkół zimowych, dwóch zaś z siedzibą we Lwowie i Krakowie instruowaniem włościan w sadownictwie i uprawie warzyw.

Jak w tegorocznym sprawozdaniu Wydział krajowy słusznie podnosi, instytucja wędrownych nauczycieli nie mogła się rozwinąć z powodu braku personalu odpowie-

dnie ukwalifikowanego, który posiadać musi gruntowną wiedzę i praktykę rolniczą, obok zamiłowania do zawodu. Nadto nauczyciel wędrowny musi pozyskać zaufanie ludności i ograniczyć działalność na mniejsze okręgi.

A przecież gospodarka włościan, którzy posiadają 77% gruntów uprawnych (ról, łąk i pastwisk) w Galicyi, nie może pozostać w dotychczasowym stanie, lecz wobec wzrostu ludności musi być powiększoną produkcją rolną przez intensywniejszą uprawę.

Do takiego powiększenia produkcji rolnej dąży obecnie Ministerstwo rolnictwa w Dalmacyi, która pod względem powierzchni gruntów uprawnych jest 18 razy mniejszą od Galicyi, przez ustanowienie na koszt państwa 14 nauczycieli wędrownych rolnictwa i zakładanie gospodarstw wzorowych.

W Galicyi ilość takich nauczycieli odpowiadać powinna liczbie powiatów (około 80), przeciętnie po jednym na jeden powiat, a mianowicie w okolicach podgórskich, gdzie przeważają lasy, po 1 na 2 powiaty, w okolicach zaś, gdzie przeważa uprawa rolna i zachodzi potrzeba wprowadzenia nowych kultur (torfowej, roślin handlowych itp.) po 2 do 3 nauczycieli na jeden powiat.

W tym celu okazuje się potrzeba wykształcenia 80 instruktorów rolnictwa w akademii rolniczej w Dublinach i ustanowienia tyluż stypendyów po 1.000 koron rocznie. Przy 3-letnim okresie studyów a 20 stypendyach mogłyby kraj w ciągu lat 12 wykształcić potrzebne siły fachowe. Ponieważ dotacja państwowa na nauczycieli wędrownych w r. 1908 wynosi 290.000 kor., z czego na Galicyę przypada tylko 8.000 kor. (2,7%), słusznem jest żądanie, ażeby państwo przyczyniło się do pokrycia kosztów wykształcenia tych sił fachowych 50%, t. j. kwotą 10.000 kor. rocznie przez lat 12, počawszy od roku naukowego 1909/1910.

Gdy wykształcenie personalu fachowego w rolnictwie potrzebnem jest nie tylko dla podniesienia gospodarstw włościańskich, lecz także dla zamierzonej organizacji zawodowej rolników, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje potrzebę wykształcenia sił fachowych na instruktorów rolnictwa dla włościan, tudzież dla organizacji zawodowej rolników i ustanawia w tym celu 10 stypendyów po 1.000 kór. rocznie dla zwyczajnych słuchaczy akademii rolniczej w Dnbianach na przeciąg lat dwunastu, począwszy od roku naukowego 1909/1910.

II. Sejm wstawia na cel powyższy do rubr. X. (poz. 37. b) budżetu krajowego na r. 1909 kwotę 3.000 kor.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał krajowi na wykształcenie instruktorów rolnictwa dla włościan zasilek roczny 10.000 kor. na przeciąg lat dwunastu, począwszy od roku naukowego 1909/1910.

Wnioskodawca:
Kędzior w. r.

Bernadzikowski, Bojko, Bis, Lewakowski, Gorayski, Stefczyk, Stojalowski, Skołyśzewski, Jedynek, Szwed, Stapiński, Cieluch, Jampolski, Witos, Sobolewski, Lewicki, Kurowiec, Sodomora, Dumka, Winniczuk, Kryswaty, Bednarski, Zamoyski, Męciński, Skwarko, Kiweluk, Korol, Senyk, Skarbak, Wasung, Krynicki, Dudykiewicz, Hanczakowski, Długosz, Ptak.

W n i o s e k.

§. 57. ustawy polowej z 17. lipca 1876 L. 28 Dz. ust. kraj. postanawia, że kary pieniężne za przestępstwa polowe wpływają do funduszu pożyczkowego gminy, w której przestępstwa te popełnione zostały.

Ponieważ postępowanie powyższe, ze względu na nieliczną tylko ilość kas po-

życzkowych gminnych, najczęściej zastosować się nie da.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy:

Wnioskodawca:
Adolf Brunicki w. r.

Kozłowski, Sobolewski, Cielecki, Stadnicki, Fruchtmann, Wrześniowski, Sala, Brykczyński, J. Korytowski, Moysa, Skarbak, Jaworski, Schnell, Merunowicz.

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 57. ustawy z 17. lipca 1876 Nr. 28 Dz. ust. kraj.

Art. I.

§. 57. ustawy z 17. lipca 1876 Nr. 28 Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będzie następujące postanowienie:

§ 57.

Kary pieniężne za przestępstwa polowe wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przestępstwa te popełnione zostały.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W n i o s e k

posła Witosą i tow. o objęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia ubogich w kraju i zagranicą, tudzież kosztów wychowania nieletnich sierót i podrzutków.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Koszta leczenia ubogich chorych w szpitalach krajowych i zagranicznych pokrywa fundusz krajowy.

2) Koszta utrzymania leczenia i wychowania dzieci małoletnich po ubogich rodzicach, oraz podrzutków w zakładach krajowych i zagranicznych ponosi fundusz krajowy.

3) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby już teraz przypadające na gminy koszta z tytułu pod 1. i 2. wyszczególnionego za czas ubiegły pokrył z funduszków krajowych.

Wnioskodawca:

Witos w. r.

Bojko, Stapiński, Bernadzikowski, Kędzior, Krężel, Styła, Ptak, Długosz, Wasung, Stefczyk, Szwed, Lewakowski, Myjak, Jedynek, Cieluch.

Wniosek

posła Dr. Tertila i tow. w sprawie trwałego urzędowania komisji sejmowej dla reformy wyborczej.

Uznając całą doniosłość pracy przygotowawczej, wdrożonej już w Sejmie celem przeprowadzenia reformy tak statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, jak i ordynacyi wyborczej sejmowej, pragnąc rychłego przeprowadzenia tej reformy, a zarazem chcąc zapobiedz, by praca napoczęta nie doznała znowu wkrótce przerwy i zastoju i by nie ucierpiała odwłoki przez zamknięcia sesyj sejmowych i przez odroczenie Sejmu -- wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Wnioskodawca:

Tertil w. r.

Leo, Jabłoński, Maiss, Sala, Federowicz, Maryewski, Skarbek, Bednarski, Schätzel, Jahl, Battaglia, Loewenstein, Ciuchciński, Nientowski, Kleski, Doliński, Rittel, Kollischer.

Ustawa

z dnia . . . . . 1908, dotycząca sposobu obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

§. 1.

Komisya dla reformy wyborczej, wybrana przez Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim celem obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej, może przez cały czas trwania obecnego peryodu sejmowego spełniać nadal swe czynności, a więc także i po zamknięciu sesyi Sejmu i podczas jego odroczenia.

§. 2.

Zakres działania tej komisji w granicach zakreślonych regulaminem dla Sejmu krajowego odnosi się tylko do obradowania nad zmianą statutu krajowego i ordynacyi wyborczej sejmowej.

Obrady komisji urzędującej w czasie po zamknięciu sesyi sejmowej lub podczas odroczenia Sejmu zamknie zaraz Marszałek krajowy, skoro tylko komisya swe czynności ukończy.

Z mocy osobnego Najwyższego rozporządzenia może zamknięcie lub odroczenie obrad komisji nastąpić także przed ukończeniem jej czynności.

§. 3.

Jeżeli obrady komisji zamknięto z powodu wyczerpania toku czynności, lub jeżeli nastąpiło odroczenie tychże wskutek Najwyższego rozporządzenia, może komisya po ponownem zebraniu się Sejmu na podstawie osobnej uchwały sejmowej podjąć napowrót czynności i w tym wypadku mają do niej znowu zastosowanie przepisy §§. 1. i 2.

Jeżeli w drodze Najwyższego zarządzenia nastąpiło zamknięcie obrad komisji (§. 2. ustęp 3), ponowne podjęcie czynności przez komisję jest wykluczonym.

§. 4.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memn
Ministrowi spraw wewnętrznych.

I n t e r p e l a c y a

posła Cielucha i tow. do Wysokiego c. k.
Rządu w sprawie udzielania sal szkolnych
na wykłady popularne dla ludności.

Koło powiatowe Związku nauczycieli
ludowych w powiecie grybowskiem powzięło
uchwałę, aby wnieść podanie do c. k. Ra-
dy szkolnej krajowej na zezwolenie sal
szkolnych w celu urządzania odczytów
i wykładów treści popularnej dla prakty-
cznego uświadczenia ludności o stosun-
kach naszego kraju i państwa.

Podanie takie przesłano do c. k. Rady
szkolnej krajowej, jednak pismem z dnia
24. czerwca 1908 l. 25814 bez żadnego u-
motywowania odmówiono prośbie — czem
Rada szkolna krajowa pozbawiła lud ko-
rzystania z oświaty i garnięcia się do niej.

Wiadome nam jest, że pozwolenie ta-
kie udzielonem zostało jeszcze w r. 1906
w listopadzie na odbywanie takich zgrom-
adzeń dla Związków katolicko-społec-
znych.

Ponieważ powyższy cel nauczycieli
do pracy nad uświadczeniem ludu jest
chwalebny i tylko pochwały godny — przeto
podpisani zapytują:

Czy zechce c. k. Rząd zmienić na-
tychmiast rozporządzenie Rady szkolnej
krajowej z dnia 24. czerwca 1908 i udzie-
lić sal szkolnych Towarzystwu nauczy-
cieli ludowych na odczyty popularne dla
ludu.

Interpelant
Jan Cieluch w. r.

Stefczyk, Bojko, Stapiński, Bernadzikowski,
Witos, Bis, Myjak, Styła, Wasung, Żar-
decki, Ptak, Kędzior, Jedynak, Krężel.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czy-
tanie tych wniosków umieści na porządku
dziennym jednego z najbliższych posiedzeń,
interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rzą-
dowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, nazna-
czając następne na dzień 5. października 1908
godzinę 10 przed południem i odczytuje po-
rządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 50
po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

12. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 5. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 111.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 10. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 11. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 5. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s.: 1770, 1772, 1777, 1781, 1786—1794, 1796, 1797, 1833, 1836—1841, 1854—1870, 1873, 1882—1890, 1897, 1904, 1917—1921.

Komisji szkolnej: L. s. 1769, 1776, 1778, 1779, 1783, 1795, 1798, 1799, 1824

do 1832, 1834, 1835, 1842—1851, 1871 do 1874, 1907, 1908, 1922.

Komisji gminnej: L. s. 1774, 1852.

Komisji petycyjnej: L. s. 1785.

Komisji administracyjnej: L. s. 1898, 1909—1913.

Komisji prawniczej: L. s. 1768.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 1771, 1784, 1800, 1853, 1899, 1903, 1905.

Komisji drogowej: L. s. 1877, 1879, 1880, 1892—1896, 1923, 1924.

Komisji podatkowej: L. s. 1876.

Komisji kolejowej L. s. 1782.

Komisji przemysłowej: L. s. 1775, 1878, 1891, 1906.

Komisji sanitarnej L. s. 1773.

Komisji solnej: L. s. 1780, 1901, 1902, 1916

Komisji reformy wyborczej: L. s. 1900.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Skałacie na za-

ciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 80.000 koron na budowę drogi Skalat-Iwanówka-Kaczanówka.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Przemawia p. Merunowicz.

Przemawia po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższy wniosek p. sprawozdawcy.

Następuje :

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie Banku krajowego i o wniosku p. Stefezyka w sprawie hipotecznych pożyczek włościańskich.

Przemawia zapisany do głosu p. Senyk.

Przemawia zapisany do głosu p. Kozłowski.

Marszałek wzywa p. Kozłowskiego, by nie odpowiadał na przerywania p. Tymoteusza Starucha.

Przemawia dalej zapisany do głosu p. Kozłowski.

Przemawia sprawozdawca p. Hupka i oznajmia, że godzi się na poprawkę p. Stefezyka, aby w wniosku III. komisji po słowie : „właścicielom“ dodać słowo : „mniejszych“, następnie na rezolucję p. Leo, wreszcie przyjmuje V. rezolucję p. Stapińskiego w następującej treści :

„Sejm stojąc in merito na stanowisku uchwalonych przez siebie w sprawie kredytu parcelacyjnego z dnia 7. listopada 1905 rezolucyj, poleca Wydziałowi krajowemu zbadać, czy na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie byłaby pożądaną rewizya tych rezolucyj pod względem przepisanych tam formalności i ewentualne wnioski w tej sprawie w tej jeszcze sesji przedłożyć“.

W końcu p. sprawozdawca wnosi o przekazanie rezolucyi p. Stojalowskiego komisji bankowej z wezwaniem do przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie w ciągu tej sesyi.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1907.

Marszałek otwiera rozprawę nad tym wnioskiem komisji.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek I. komisji.

Sprawozdawca czyta :

II. Sejm udziela Dyrekcji Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia roku 1907.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek II. komisji.

Sprawozdawca czyta :

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego postarał się jak najrychlej o taką zmianę przepisów i urządzeń Banku krajowego, któraby ułatwiła właścicielom gospodarstw rolnych korzystanie z długoterminowego kredytu hipotecznego, w szczególności przy użyciu też stosownego pośrednictwa spółek oszczędności i pożyczek.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kędzior.

Przemawia p. Milewski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Tymoteusz Staruch i Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Tymoteusz Staruch.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Przemawia p. Kozłowski dla sprostowania faktycznego.

P. sprawozdawca zrzeka się głosu i oznajmia, że przyjmuje poprawkę p. Stefczyka, aby po słowie „właścicielom“ dodać słowo „mniejszych“.

Izba uchwała wniosek III. komisji wraz z poprawką p. Stefczyka, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Merunowicza, która opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego obmyślił taką zmianę przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych w listach zastawnych Banku krajowego któraby umożliwiła udzielanie takich pożyczek w zdrojowiskach i miejscach klimatycznych nawet na domy drewniane, jeżeli są kryte ogniotrwałym materiałem i ubezpieczone od szkód pożarowych.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje tę rezolucję.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Merunowicza przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje IV. rezolucję p. Stapińskiego, która opiewa:

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego wydał niezwłocznie zarządzenia w celu ułatwienia działającym w myśl uchwał Sejmu instytucjom pośrednictwa parcelacyjnego korz. stanie z kredytu w Banku krajowym.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Stapińskiego przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje rezolucję V. p. Stapińskiego, która opiewa:

V. Sejm poleca Wydziałowi krajow., aby zbadał, czy na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie byłaby wskazana rewizja rezolucji z 7. listopada 1905 w sprawie kredytu parcelacyjnego pod względem przepisanych formalności i ewentualne wnioski w tej sprawie przedłożył Sejmowi jeszcze w tej sesji.

Marszałek oznajmia, że rezolucję tę przyjął p. sprawozdawca ze zmianą tak, że rezolucya opiewa:

Sejm, stojąc in merito na stanowisku uchwalonych przez siebie w sprawie kredytu parcelacyjnego z dnia 7. listopada 1905 rezolucyj, poleca Wydziałowi krajow. zbadać, czy na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie byłaby pożądaną rewizja tych rezolucyj pod względem przepisanych tam formalności i ewentualne wnioski w tej sprawie w tej jeszcze sesji przedłożyć.

Marszałek otwiera rozprawę nad powyższą rezolucją,

Przemawia p. Stapiński i oznajmia, że przyjmuje rezolucję w stylizacji p. sprawozdawcy.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwała rezolucję V. p. Stapińskiego w brzmieniu zaproponowanem przez p. sprawozdawcę, a przyjętem przez p. Stapińskiego.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Leo, która opiewa:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego zbadał sprawę wprowadzenia ułatwień w korzystaniu z bezpośredniego kredytu w Banku krajowym sferom rękodzielniczym i handlowym, tudzież spółkom budowlanym, mającym na celu budowę domów mieszkalnych w miastach i miasteczkach, gdzie panuje drożyzna mie-

szkaniowa, oraz przedstawił w powyższej sprawie Sejmowi sprawozdanie z odpowiednimi wnioskami na najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Leo.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Stojałowskiego, która opiewa:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Dyrekcją Banku, a w danym razie z Rządem wziął pod rozwagę założenie kas Raiffeisena dla rękodzielników i małomieszczan na wzór takichże kas założonych dla włościan i przedłożył w tym kierunku projekt na najbliższej sesji.

Marszałek oznajmia, że sprawozdawca wniósł o odesłanie tej rezolucji do komisji bankowej z wezwaniem do przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie w ciągu obecnej sesji sejmowej

Izba uchwała bez rozprawy wniosek p. sprawozdawcy, tj. przekazanie powyższej rezolucji p. Stojałowskiego komisji bankowej z wezwaniem do przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie w ciągu obecnej sesji sejmowej.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku p. Skarbka w przedmiocie przyspieszenia regulacji i obwałowania Dniestru i Strwiąża.

Sprawozdawca p. Kędzior, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienił postanowienia §§. 3. i 5. rozporządzenia wykonawczego z dnia 6. lutego 1901 Dz. u. kr. Nr. 32 do ustawy o regulacji górnego Dniestru z dopływami w tym kierunku, ażeby roboty przy tej regulacji ukończone zostały w r. 1919.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem jak najrychlej przystąpił do budowy przepustów w drogach holowniczych Dniestru i Strwiąża dla odwodnienia gruntów nadbrzeżnych i odprowadzenia wody pochodzącej z wylewów.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby jak najrychlej zarządził opracowanie projektu obwałowania Dniestru i Strwiąża od Sambora w dół i przedłożył Sejmowi do lat trzech projekt ustawy zapewniającej wykonanie obwałowania przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie praktycznego kursu dozorców drenarskich.

Sprawozdawca p. Krynicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z 24. kwietnia 1908 LW. 28675/1908 o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1908 piętego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25 stypendystów.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Myślenicach na przyjęcie imieniem powiatu gwarancji czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Sprawozdawca p. Skołyszewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Myślenicach na przyjęcie gwarancji czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatu w Myślenicach zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu myślenickiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75 licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna, rat w wysokości 4⁵⁵/₁₀₀ rocznie, potrzebnych na oprocentowanie, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 200.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzezczonej kol-i.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacją powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy straci moc obowiązującą ustawa z 11.

grudnia 1900 Dz. u. kr. Nr. 15 z roku 1901 w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Myślenicach na pokrywanie niedoborów projektowanej lokalnej kolei żelaznej ze Swoszowic względnie Podgórze na Myślenice do Lubienia względnie Mszany dolnej, ewentualnie na zaciągnięcie odpowiedniej pożyczki na zakupno akcyi zakładowych tejże kolei.

Art IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na przyjęcie imieniem powiatu gwarancji czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Sprawozdawca p. Skołyszewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na przyjęcie gwarancji dochodu czystego od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Wieliczka-Myślenice-Mszana dolna.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Wieliczce zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu wielickiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Wieliczka-Mysłenice-Mszana dolna, rat w wysokości 4.55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie, tudzież planem wskazane umorzenie sumy 15.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonyj kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacją powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminnej miasta Rzeszowa co do urządzenia wodociągu miejskiego.

Sprawozdawca p. Schätzel, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czy-

tania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod /%. projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w król. wol. mieście Rzeszowie połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu, położonego w obrębie gminy król. wol. miasta Rzeszowa, obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczym placu połączyć dom swój z tym wodociągiem. Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić podług przepisów regulaminu technicznego (§. 6.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu 2 lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu. Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w tym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i stratę. — Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Koszta doprowadzenia wody do wodociągu miejskiego aż do granicy realności, ponosi gmina miasta Rzeszowa, koszta zaś dalszego połączenia i wewnętrznego urzą-

dzenia ponosi właściciel realności, gmina jednak wykonuje część tego połączenia od granicy realności aż do odległości 1 metra poza wodomierz na koszt właściciela. W domach, w których na razie nie będzie wodomierzy, orzeknie Magistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności gmina wykona na koszt właściciela.

§. 4.

Od obowiązku, określonego w §. 1. ustęp pierwszy, może uwolnić Magistrat tych właścicieli domów, którzy w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy wykażą się poświadczeniem zakładu upoważnionego przez władze do badania środków spożywczych, że woda w ich studniach jest zdrową, o ile te studnie przed wejściem w życie tej ustawy istniały. — Uwolnienie to może jednak Magistrat odwołać jeżeli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową. (Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeżeli woda uznana zostanie za zdrową, zaś właściciel tego domu, jeżeli woda zostanie uznana za niezdrową). Gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu, o ile powstał przed wejściem w życie ustawy, będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. ust. 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej czy też w inny sposób. Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właściciela i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim. Przeciw omówionym w tym paragrafie uchwałam Magistratu i Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, utrzymania i administracji wodociągu miejskie-

go, tudzież rozszerzenia sieci rur wodociągowych przysłuży gminie król. wol. miasta Rzeszowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, od budynków w obrębie gminy się znajdujących: a) podatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej, b) opłaty za spotrzebowanie wody w budynkach nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak np. w budynkach rządowych, krajowych, miejskich, dworcach kolejowych i t. p., według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie, c) opłata stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody podług taryfy, za użycie wody do celów przemysłowych, jako to: łaźnienek, hoteli, kawiarni, ogrodów i t. p. jako też (opłaty stosownie do ceny jednostkowej za 1 m³ wody podług taryfy za nadmiar użytej w roku wody, t. j. ponad ilość, której wartość podług ceny taryfowej odpowiada opłacoemu podatkowi wodociągowemu). Podatek gminny od czynszów a) i opłaty b) c) nie obciążają realności położonych przy ulicach i placach, przy których na razie nie będą umieszczone rury wodociągowe, dopóki to nie nastąpi. Od podatku gminnego a) może Rada gminna uwolnić tych lokatorów, którzy płacą czynsz nieprzenoszący 100 koron rocznie. Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego w a).

§. 6.

W granicach oznaczonych § 5. a) i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 5. b i c) ma Rada ustanowić corocznie wysokość gminnego podatku (§. 5. a).

§. 7.

Podatek gminny (§. 5. a) i opłaty za używanie wody (§ 5. b i c) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody. Za podatek gminny (§. 5. a) odpowiadają gmi-

nie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do swych lektorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 5 b i c) ściągane będą wprost od pobierających wodę, lub od tych, na których żądanie zakład wodociągowy wody dostarcza. Sposób uiszczania tego podatku i opłat określi regulamin (§. 9.).

§. 8.

Podatek gminny i opłaty (§. 5. a, b, c) ściągane będą w obrobie gminy od obowiązków do ich ponoszenia podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 9.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 5. b i c), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 7.) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy co do używania wody i wynagrodzenia za używanie wodomierzy uchwali Rada miejska. Uchwała ta jednak wymaga zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. W taki sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy i rozporządzeń wykonawczych.

§. 10.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania, Izba uchwala powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z gminy Tyniowice-Chorzów dwóch odrębnych gmin administracyjnych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . . o rozłączeniu osad Tyniowice-Chorzów, powiat Jarosław, i utworzeniu z nich samoistnych gmin administracyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Osady Tyniowice-Chorzów w powiecie jarosławskim, tworzące obecnie jedną gminę administracyjną a dwie gminy katastralne, rozdziela się i tworzy się z nich dwie samoistne gminy administracyjne, jedną pod nazwą Tyniowice, drugą zaś pod nazwą Chorzów, a to w granicach dotychczasowych gmin katastralnych.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Tyniowicach-Chorzowie, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej nowych gmin Tyniowice i Chorzów.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Zagórzu samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Medynia kańczuka“.

Sprawozdawca p. Bernadzikowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Zagórze, powiat Przeworsk, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Medynia kańczuka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Posiadłości powstałe wskutek rozparcelowania majątności tabularnej Zagórze, powiat Przeworsk, a stanowiące zwarty obszar, tworzyć mają nową samoistną gmi-

nę administracyjną pod nazwą Medynia kańczuka.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanych obszarów dworskich w Koniowie i Towarni samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Jagienka“.

Sprawozdawca p. Skołyszewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Koniów i Towarnia, powiat Stary Sambor, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Jagienka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem

Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Posiadłości, powstałe wskutek rozparcelowania majątności tabularnych Koniów i Towarnia, powiat Stary Sambor, a stanowiące zwarty obszar, tworzyć mają samoistną gminę administracyjną pod nazwą Jagienka.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji gminy Wygnanka, powiatu czortkowskiego o zaliczenie jej do rzędu miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 nr. 51 Dz. u. kraj.

Sprawozdawca p. Merunowicz odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Reprezentacji gminy Wygnanka w powiecie czortkowskim o zaliczenie jej do rzędu miejscowości podlegających ustawie gminnej z 3. lipca 1896 nr. 51 Dz. u. kraj. odstępuje się Wydziałowi krajowe-

mu do wszechstronnego zbadania poruszanej w niej sprawy i przedłożenia odpowiednich wniosków Sejmowi w następnej sesyi.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Zwierzchności gminnej w Lataczu o udzielenie pozwolenia na odbywanie jarmarków tygodniowych.

Sprawozdawca p. Dudykiewicz odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Zwierzchności gminnej w Lataczu o udzielenie pozwolenia na odbywanie jarmarków tygodniowych odstępuje się c. k. Namiestnictwu do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie pozwolenia Reprezentacji powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 318,400 kor. na pokrycie pretensji kosztów budowy szpitala w Białej.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie utworzenia z gminy Laszki murowane dwóch samoistnych gmin administracyjnych pod nazwą „Laszki murowane miasteczko“ i „Laszki murowane wieś“.

Sprawozdawca p. Skołyaszewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załą-
czony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o rozdzieleniu gminy Laszki murowane, powiat Stary Sambor, i utworzenie z niej dwóch samoistnych gmin administracyjnych pod nazwą Laszki murowane miasteczki i Laszki murowane wieś.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krokowskiem rozporządzą, co następuje:

Art. I.

Gminę Laszki murowane, w powiecie starosamborskim, rozdziela się i tworzy się z niej dwie samoistne gminy administracyjne, jedną pod nazwą Laszki murowane miasteczko, drugą zaś pod nazwą Laszki murowane wieś.

Art. II.

Granicę między gminami Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś ma tworzyć potok zwany „Malinowskim”.

Art. III.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Laszkach murowanych, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej nowych gmin Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam **Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.**

Przemawia p. Kiweluk i wnosi na zwrócenie sprawozdania komisji w tym przed-

miocie Wydziałowi kraj. celem dokładnego zbadania potrzeby rozłączenia tej gminy i przedłożenia wniosku na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Kiweluk.

Przemawia p. Dudykiewicz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca odraczający wniosek p. Kiwelka, następnie odrzuca oddzielnie wniosek p. T. Starucha o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Gminę Laszki murowane, w powiecie starosamborskim, rozdziela się i tworzy się z niej dwie samoistne gminy administracyjne, jedną pod nazwą Laszki murowane miasteczko, drugą zaś pod nazwą Laszki murowane wieś.

Marszałek otwiera rozprawę nad art. I.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Bojko.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwała art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Granicę między gminami Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś ma tworzyć potok zwany „Malinowskim“

Izba uchwała bez rozprawy art. II. z godnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Laszkach murowanych, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rady gminnej nowych gmin Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś.

Izba uchwała bez rozprawy art. III. z godnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba uchwała bez rozprawy art. IV. z godnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba uchwała bez rozprawy art. V. komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia 5. 10. 1908. o rozdzieleniu gminy Laszki murowane, powiat Stary Sambor i utworzeniu z niej dwóch samoistnych gmin administracyjnych pod nazwą Laszki murowane miasteczko i Laszki murowane wieś.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzą, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański odczytuje zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Odwolując się do paroletnich rezolucyi Wysokiego Sejmu, uznających potrzebę otwarcia seminaryum nauczycielskiego tak męskiego, jako też żeńskiego we wschodniej części kraju, a w szczególności utworzenia jednego z nich w Brzeżanach, jako miejscowości najwiecej odpowiadającej interesowi tej części kraju, wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrybiej przystąpił do utworzenia seminaryum bądźto męskiego, bądź żeńskiego w Brzeżanach.

Wnioskodawca:
Schätzel.

Merunowicz, Federowicz, Kleski, Rayski, Doliński, Adam, Jahl, Sare, Tertil, Ciuchciński, Jabłoński, Niementowski, Sala, Skarbak, Bednarski.

W n i o s e k

Zważywszy, że zabezpieczenie Krakowa, Podgórze i okolicy przed powodzią nie byłoby zupełnie bez obwałowania brzegów Wilgi;

zważywszy, że wody Wilgi rok rocznie wyrządzają niepomierne szkody Podgórzowi i okolicy;

zważywszy, że projekt obwałowania Wilgi od jej ujścia do Wisły wstecz do gościńca rządowego dotychczas nie został przez władze centralne zatwierdzony;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie przystąpił do obwałowania Wilgi od jej ujścia do Wisły wstecz, przynajmniej do gościńca rządowego.

Wnioskodawca:
Maryewski.

Merunowicz, Schätzel, Bandrowski, Adam, Sare, Jabłoński, Kleski, Sala, Skołyzewski, Doliński, Niementowski, Skarbek, Federowicz, Kędzior.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego z siedzibą w Łącku powiat Nowy Sącz.

Wnioskodawca:
Wincenty Myjak.

Bernadzikowski, Witos, Bis, Długosz, Cieluch, Styła, Ptak, Stefczyk, Jampolski, Szwed, Lewakowski, Skołyzewski, Kędzior, Kręzel, Stapiński.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem pomnożeniu ilości starostw przeprowadził ustanowienie drugiego c. k. Starostwa powiatowego w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego nowo-sandecckiego, a to z siedzibą w Łącku.

Wnioskodawca:
Myjak.

Długosz, Bernadzikowski, Witos, Bis, Cieluch, Styła, Jampolski, Szwed, Ptak, Lewakowski, Stapiński, Skołyzewski, Stefczyk, Kędzior, Kręzel.

I n t e r p e l a c y a

W kilku gminach powiatu cieszanowskiego, a mianowicie w Kadlubiskach, Narolu wsi, Chlewiskach, Łukawicy, Hucie różanieckiej, pełnił p. Paweł Rebizant obowiązki pisarza gminnego. Z zadań swoich wywiązywał się tak, że c. k. Starostwo w Cieszanowie pismem z dnia 9. lutego 1907 l. 3317 wyraziło mu uznanie i poleciło go gminom jako zdolnego pisarza wypróbowanego w wzorowym prowadzeniu czynności kancelaryjnych gminy Huta różaniecka, a Wydział powiatowy w Cieszanowie udzielił mu urzędowej pochwały za uporządkowanie kancelaryi w wymienionych gminach.

W okresie wyborem do parlamentu dawał p. Paweł Rebizant niejednokrotnie wyraz swym samodzielnym obywatelskim przekonaniom — nie dał się użyć za narzędzie do agitacji na rzecz kandydata forsowanego przez Starostwo i Wydział powiatowy, owszem otwarcie popierał kandydata Polskiego stronnictwa ludowego.

Starostwo i Wydział powiatowy wezwały go przed wyborami do siebie i usiłowały wciągnąć go w akcyę wyborczą za niesympatycznym mu kandydatem, grożąc, że inaczej „zejść może na dziada“. — Ponieważ ani prośby ani groźby Starostwa ani widoki na korzyści i szkody materialne nie skłoniły p. Rebizanta do sprzeniewierzenia się swemu przekonaniu, wysłało c. k. Starostwo w Cieszanowie do gmin, w których p. Rebizant pełnił obowiązki pisarza, pismo z dnia 11. czerwca 1907 l. 14.593 następującej treści:

„Wedle tutejszego wykazu sekretarzy gminnych w tutejszej gminie obowiązki pisarza niejaki Paweł Rebizant. Funkcyjnaryusz ten pełni swe obowiązki urzędowe niedbale i lekkomyślnie, jak to zgodnie tutejszy Wydział powiatowy i c. k. Starostwo dostatecznie skonstatowały a nadto zachowanie się jego jest pod każdym względem naganne. Wreszcie jako małoletni i karany za przekroczenie §. 488 ustawy

karnej nie daje gwarancji, że trudne i odpowiedzialne obowiązki pisarza gminnego z pożytkiem i skutkiem prowadzić może. Z tego powodu c. k. Starostwo na podstawie §. 108. ust. gminnej usuwa na wniosek Wydziału powiatowego w Cieszanowie Pawła Rebizanta z posady pisarza gminnego i poleca się Zwierzchności gminnej, aby go o tej decyzji bezzwłocznie zawiadomiła i odebrała od niego wszystkie akta urzędowe“.

Ponieważ w odpowiedzi na przytoczony cyrkularz Starostwa interesowane Zwierzchności gminne odpisały, że zarzuty w nim uczynione p. Rebizantowi nie są zgodne z prawdą, że obowiązki swoje spełniał bez zarzutu, że o nagannem jego zachowaniu się ani im ani nikomu w gminie nie wiadomo, że przeciwnie obwiniony jest powszechnie szanowanym, że przytoczony §. 108. ust. gminnej najzupełniej podobnej prerogatywy Starostwu wobec funkcjonariusza gminy przez nią opłacanego nie daje, że ewentualne zadośćuczynienie temu żądaniu czynią zawieszem od uchwały Rady, że zresztą chcą mieć nadal Pawła Rebizanta pisarzem i aż do załatwienia wniesionego przezeń rekursu do Namiestnictwa zatrzymują go na zajmowanej posadzie. — wysłał Wydział powiatowy urzędnika do gmin, w których p. Rebizant był pisarzem i usunął go.

Wobec faktu, że zarzuty uczynione przez c. k. Starostwo p. Rebizantowi są najzupełniej gołosłowne, że wydanie mu przez nie samo świadectwo przed okresem wyborczym najoczywiściej późniejszym insynuacyom kategorycznie przeczy, że wobec wniesienia przez p. Rebizanta prze-

ciw wyrokowi sądowemu rekursu zarzut, że obwiniony był karany, był z gruntu kłamliwy, że przekroczenie przezeń §. 488 ust. karnej w niczem nie umniejsza jego kwalifikacyi na pisarza gminnego, że §. 108 ust. gminnej kompetencyi Starostwu usuwania funkcjonaryuszy gminnych zupełnie nie daje, że odpowiedzi gmin nadstane do Starostwa ujemnej opinii o Pawle Rebizancie stanowczo zaprzeczyły i wyraziły żądanie zatrzymania go, że cała ta sprawa jest jednym z wielu w powiecie cieszanowskim niegodziwych aktów represyi politycznych, podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego, w jaki sposób załatwiło c. k. Namiestnictwo rekurs wniesiony przez p. Pawła Rebizanta w tej sprawie i czy c. k. Namiestnik gotów jest uchylić nieuzasadnione zarządzenie Starostwa w Cieszanowie i obywatelowi nie-łusznie pozbawionemu chleba przywrócić możność zarobkowania.

Interpelant:
Jampolski w. r.

Krężel, Kiweluk, Sodomora, Lewicki, Makuch, Dumka, Bernadzikewski, Witos, Stapiński, Słyła, Lewakowski, Cieluch, Bis, Stefezyk, Myjak, Cipser. Ptak.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelację zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następną na dzień 6. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

13. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 6. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 130.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 11. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 12. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Marszałek oznajmia, że wpłynęło pismo c. k. Sądu pow. w Wieliczce z dnia 3 października 1908 o zezwolenie na karno-sądowe ściganie p. Czeczka z powodu przekroczenia §§. 411. i 496. u. k. i w sprawie tej udziela głosu p. Urbańskiemu.

P. Urbański wnosi o odesłanie tego pisma c. k. Sądu pow. w Wieliczce do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten formalny wniosek p. Urbańskiego.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 6. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 1940—1952, 1959—1967, 1969, 1992, 1994, 1996.

Komisji szkolnej: L. s. 1925—1938, 1953—1958, 1968, 1970, 1971, 1986—1989, 1993, 1997, 1998.

Komisji gminnej: L. s. 1982, 1983.

Komisji petycyjnej: L. s. 1991.

Komisji prawniczej: L. s. 1978.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 1976, 1977, 1981.

Komisji drogowej: L. s. 1972—1975.

Komisji kolejowej: L. s. 1939.

Komisji solnej: L. s. 1984, 1985.

Komisji wodnej: L. s. 1979, 1980.

Wydziałowi krajowemu L. s. 1995.

Wydziałowi krajowemu: jako komisji:
L. s. 1999.

Po odczytaniu petycji L. s. 1952 Katarzyny Hładun w sprawie kosztów leczenia swej córki Anny, Marszałek udziela głosu p. T. Staruchowi, który tego zażądał.

P. T. Staruch nieobecny.

Po odczytaniu petycji L. s. 1953 nauczycielek z całego kraju o zrównanie ich w prawach z nauczycielami przemawia p. Adam, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 1999 komitetu Tow. opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie o wdrożenie rokowań co do wydzierżawienia szpitala św. Ludwika w Krakowie, Marszałek udziela głosu p. Federowiczowi, który tego zażądał.

Przemawia p. Federowicz i oznajmia, że zrzeka się głosu.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zarządził dochodzenia w kierunku rentowności i użyteczności projektowanej linii kolejowej, łączącej stację kolejową Słotwina-Brzesko z Nowym Sączem, względnie

Marcinkowicami i przedłożył o tem sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej.

Wnioskodawca:
Bernadzikowski w. r.

Bojko, Lewakowski, Jedynek, Witos, Stański, Bis, Jampolski, Żardecki, Cieluch, Szwed, Krężel, Myjak, Skołyśzewski, Bednarski, Cipser, Długosz.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu!

Sąd powiatowy w Czarnym Dunajcu umieszczony jest w wynajętym budynku, który na ten cel jest zupełnie nieodpowiednim. Pojedyncze ubikacje są szczupłe, częścią wilgotne i ciemne. Brak też sali rozpraw, za poczekalnię zaś dla stron służy sieni, a właściwie szynk, który się wraz z tym przybytkiem Temidy znajduje pod jednym dachem. Więzienie umieszczone jest nad piekarnią -- a jedyny dostęp do pojedynczych kaźni jest z galeryi drewnianej, wobec czego w razie pożaru grozi wprost więźniom śmierć z uduszenia.

Wobec tego podpisani zapytują ponownie Wysoki Rząd, czy nie byłby skłonny, mając już zakupiony grunt, przystąpić jak najrychlej do wystawienia własnego budynku na pomieszczenie sądu?

Interpelant:
Bednarski w. r.

Battaglia, Skarbek, Leo, Doliński, Maiss, Federowicz, Jabłoński, Merunowicz, Kleski, Sare, Maryewski, Rutowski, Adam, Nientowki, Bandrowski.

W n i o s e k

pośla Antoniego Starucha i tow. w sprawie założenia drugiego Starostwa w Baligrodzie w istniejącym powiecie liskim.

Powiat liski jest jednym z największych powiatów w Galicyi, ponieważ obejmuje 154 wsi. Niektóre wsie w tym powiecie, w szczególności baligrodzkiego sądowego okręgu, są oddalone od Liska 8 do

10 mil, a uwzględnwszy położenie górskie tego powiatu, jak również i niewygodne środki komunikacyjne, zrozumie się, z jak wielkimi trudnościami połączony jest dostęp mieszkańców baligrodzkiego sądownego okręgu do Starostwa w Lisku.

A ponieważ Baligród najbardziej nadawałby się na umieszczenie Starostwa, jako dobre centrum tego okręgu, jak również że należy do niego 55 gmin, przeto podpisani stawiają następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby doprowadził do ustanowienia drugiego c. k. Starostwa powiatowego w okręgu istniejącego politycznego powiatu liskiego, a to z siedzibą w Baligrodzie.

Wnioskodawca:

A. Staruch w. r.

T. Staruch, Kiweluk, Dumka, Hanczakowski, Oleśnicki, Makuch, Sandulak, Kurowiec, Sodomora, Tracz, Lewicki, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Szwed, Skwarko.

W n i o s e k

posła Pawła Dumki i tow. w sprawie dostarczenia mieszkańcom powiatu tarnopolskiego soli celem polepszenia paszy dla bydła.

Tegoroczna klęska elementarna, która nie pominęła i powiatu tarnopolskiego, spowodowała przedewszystkiem nadmierne zepsucie paszy dla bydła, która może być polepszoną tylko odpowiednim dodatkiem soli.

Dlatego podpisani stawiają następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby udzielił mieszkańcom okręgu tarnopolskiego soli z krajowych salin na polepszenie paszy dla bydła i to w ten sposób, aby na sztukę bydła przypadało co najmniej 2 kg. rzeczonyj soli.

Wnioskodawca:

Dumka w. r.

Sandulak, Kiweluk, Oleśnicki, Sodomora, T. Staruch, Krysowaty, A. Starnch, Kurowiec, Lewicki, Skwarko, Dudykiewicz, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

posła Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie dostarczenia soli dla bydła w powiecie brzeżańskim.

Zgnicie siana i słomy, jako głównych środków pożywienia dla bydła, potrzebuje koniecznie polepszenia, które może nastąpić tylko przy odpowiednim udzieleniu soli dla mieszkańców rzeczonyj powiatu.

Stosownie do tego podpisany i towarzysze stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie udzielił z krajowych salin soli dla mieszkańców powiatu brzeżańskiego.

Wnioskodawca:

T. Staruch.

A. Staruch, Kiweluk, Skwarko, Dumka, Winniczuk, Makuch, Korol, Dudykiewicz, Hanczakowski, Tracz, Sodomora, Senyk, Krysowaty, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

p. Dr. Makucha i towarzyszy.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej alinę 1, 2, 3 a), b) art. 9. ustawy z 11. czerwca 1905 r. Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca alinę 1, 2, 3 a), b) art. 9. ustawy z 11. czerwca 1905 r. Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§. 1.

Alineę 1, 2, 3 a) b) art. 9. ustawy z 11. czerwca 1905 r. Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych znosi się w dotychczasowem brzmieniu, a odtąd ma opiewać, jak następuje:

Nauczyciela (kę) stałego (ą) może Rada szkolna krajowa przenieść na inną posadę stale tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego (art. 24. c ustawy z 11. czerwca 1905 r. Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych).

§. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Wnioskodawca:
Makuch.

Lewicki, Sodomora, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Kurowiec, Kiweluk, Skwarko, Oleśnicki, Winniczuk, Jampolski, Bernadzikowski, Bojko, Cipser, Kędzier, Skolyszewski.

W n i o s e k

pośła Dra Kurowca i tow. w sprawie dalszego poszukiwania sylwiny w kopalni kałuskiej w celu ewentualnej eksploatacyi.

Przy próbnem wierceniu i zakładaniu nowego szybu solnego na salinach w Kałuszu natrafiono przypadkowo na około 40 metrów głęboki pokład sylwiny.

Zważywszy, że sylwin jest nadzwyczaj ważnym minerałem, bo zawierającym w sobie około 15—17% potasu — więc w rol-

nictwie jako nawóz jest nieocenionej wartości i przewyższa znacznie kainit;

zważywszy, że stan naszego rolnictwa, a w ogólności gospodarstwa krajowego potrzebuje intensywnego sprawiania ziemi w celu podniesienia jej wydajności;

zważywszy, że ewentualna eksploatacyja sylwiny może przyczynić się ogromnie do ekonomicznego podniesienia miasta Kałusza, a w ogólności do zwiększenia bogactwa krajowego —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się Wydział krajowy, aby wysłał fachowych znawców górnictwa do kopalni kałuskiej, ażeby ci na miejscu zbadali wartość pokładów sylwiny i aby Wydział krajowy na następującej sesyi sejmowej z tych badań złożył sprawozdanie.

Wnioskodawca:
Kurowiec.

Lewicki, A. Staruch, Krysowaty, T. Staruch, Sodomora, Tracz, Cipser, Sandulak, Dumka, Skwarko, Korol, Hanczakowski, Makuch, Winniczuk, Kiweluk, Szwed, Senyk.

I n t e r p e l a c y a

pośła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskiego języka przez c. k. Starostwo w Brzeżanach.

Urząd gminny w Słobodzie Żółtej, powiatu Brzeżany, urządzuje w ruskim języku na podstawie uchwały Rady gminnej i wszystkie doniesienia i urzędowe relacje do Starostwa wysyła po rusku, a c. k. Starostwo na wszystkie ruskie pisma odpowiada umyślnie w języku polskim, czem lekceważy autonomiczne prawa gminy, jak również prawa ruskiego języka. Również wszystkie swoje rozporządzenia do czysto ruskiej gminy wydaje w języku polskim, a wspomniane Starostwo postępuje w podobny sposób nie tylko z powyższą gminą, ale także ze wszystkimi ruskimi gminami brzeżańskiego powiatu.

Dlatego podpisani zapytują c. k. Rząd:

Czy c. k. Rząd skłonnym jest zarządzić, żeby c. k. Starostwo w Brzeżanach szanowało prawa ruskiego języka i czy gotowym jest pociągnąć c. k. Starostę do odpowiedzialności za lekceważenie tych praw?

Interpelant:
T. Staruch.

Kiweluk, A. Staruch, Skwarko, Dumka, Winniczuk, Makuch, Dudykiewicz, Hanczakowski, Tracz, Krysowaty, Sandulak, Mironiuk-Zajaczk, Senyk, Sodomora, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

Jana Kiweluka i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskiego języka przez c. k. urząd podatkowy w Kopyczyńcach, c. k. Starostwo w Husiatynie, jak również w sprawie nieprawnych zarządzeń ostatniego.

1) W Kopyczyńcach żyje biedny stolarz Bazylego Nyczka, chory na suchoty, z przyczyny której już kilka razy dostał wybuchu krwi. Stolarz ten ma żonę i dzieci, utrzymuje ich z nędznego zarobku, który ma w chwilach, kiedy nie leży w łóżku. C. k. Starostwo w Husiatynie rozporządzeniem z dnia 12. grudnia 1907 L. 29544 zasądziło go za to, że czasem zajmuje się on stolarstwem, na 20 K kary, ewentualnie 2 dni aresztu. Ponieważ rozporządzenie było wystawione po polsku, a on zaś jest ruskiej narodowości, zwrócił więc to rozporządzenie c. k. Starostwu, ażeby mu doręczyło ta'ie same rozporządzenie w języku ruskim. Widać, że w c. k. Starostwie w Husiatynie nikt nie umie po rusku i lekceważy sobie całkowicie strony, gdyż prośbę p. Bazylego Nyczki o doręczenie mu rozporządzenia po rusku traktują jako rekurs i przedkładają c. k. Namiestnictwu. I w c. k. Namiestnictwie nie czytają całkiem podania strony, ale na ślepo rozporządzeniem z 9. maja 1908 L. 3341 (A/29) orzekają, że rekursu Bazylego Nyczki (choć on takiego nie wnosił) nie uwzględniają.

2) Rozporządzeniem z 27. czerwca 1908 L. 12.421/08 znów zasądza c. k. Starostwo w Husiatynie Bazylego Nyczkę za wykonywanie stolarstwa na 25 K kary, albo 60 godzin aresztu. Tak to rozporządzenie, jak również i intymat rozporządzenia c. k. Namiestnictwa, wystawiony przez c. k. Starostwo w Husiatynie dnia 15. maja 1908 L. 11.251/08, zwrócił Bazylego Nyczka, żądając wystawienia tych rzeczy w języku ruskim.

C. k. Starostwo w Husiatynie zamiast wykonać uprawnione żądanie, zarządza przymusowe doręczenie tych rozporządzeń przez policyanta w Kopyczyńcach, przyczem ten każe, ażeby sobie Bazylego Nyczka sam to czytał.

3) Dnia 14. lipca b. r. Jan Wołoszyn z Kopyczyniec płacił podatek w c. k. urzędzie podatkowym w Kopyczyńcach i zażądał pokwitowania w języku ruskim. Na to mu c. k. adjunkt podatkowy p. Strutyński nie tylko nie chciał wystawić pokwitowania w ruskim języku, lecz oświadczył jeszcze, że po rusku nie umie i nie chce do strony mówić po rusku, ponieważ strona nie mówi do niego po polsku. Naczelnik tego urzędu podatkowego, p. Garczyński, nie rozumie po rusku, a strony, które do niego po rusku odzywają się, traktuje gburowato, a nawet od Jana Wołoszyua z Kopyczyniec, gdy ten mu przyniósł książkę do ostemplowania, zażądał od niego laku i świecy, mówiąc: „że urząd nie posiada dla stron pauszali“!

4) Na gruntach kopyczyńskich miał prawo polowania hr. Rudolf Baworowski, w którego lasach jest mnóstwo dziczyzny, szczególnie dzików, które poniszczyły na polach ludziom pracę, a mieszkańcy Kopyczyniec ponieśli wielkie szkody. Kiedy poszkodowani udali się do c. k. Starostwa w Husiatynie o zwrot odszkodowania, to tu im oświadczone, że teraz nikt nie ma polowania wydzierżawionego, bo licytacya na polowanie odbędzie się 2. października b. r., a ci, co mieli do teraz prawo polo-

wania, nie mają go od 15. września b. r. otóż w ciągu dni 17 dziecizna może zniszczyć wszystką pracę ludzką, a zabić jej nie wolno i niema tego, ktoby za szkody odpowiadał.

5) Niedługo obowiązuje ustawa z 21. lipca 1908 L. 141 Dz. ustaw krajowych o odszkodowaniu rezerwistów, a już i na tem polu c. k. Starostwo w Husiatynie skrzywdziło ludzi, nie przyznając im odszkodowania. Między innymi rozporządzeniem z dnia 4. września 1908 L. 19.308/08 c. k. Starostwo w Husiatynie nie przyznało odszkodowania Piotrowi Śnieżkowi, diakowi w Probiżnej, motywnjąc tem, że diak ma wielkie dochody.

Motyw ten wyssany z palca, bo rzecz znana, że diacy należą do najbiedniejszych ludzi. Piotr Śnieżek, biedny, posiada żonę i dzieci, musiał dać na czas swej nieobecności zastępcę, jego opłacać, a do tego żona Śnieżka odbyła poród, gdy ten był na ćwiczeniach. Rozporządzenie takie c. k. Starostwa świadczy tylko o lekceważeniu najżywotniejszych spraw biedoty i czyni wszelkie najlepsze ustawy bezwartościowymi.

Zapytujemy Wysoki c. k. Rząd, czy skłonny jest do zarządzeń, ażeby podobne nadużycia nie działy się i czy myśli pociągając winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:
Jan Kiweluk.

Dr. Kost Lewicki, Dumka, Sandulak, T. Starnch, Oleśnicki, Dudykiewicz, Skwarko, A. Staruch, Sodomora, Hanczakowski, Krysowaty, Tracz, M.-Zajaczk, Kurowiec, Senyk.

I n t e r p e l a c y a

Jana Kiweluka i towarzyszy do c. k. Rządu w przedmiocie lekceważenia przez skarbowe władze ruskiego języka i prześladowania ruskich stron.

We wsi Nastasowie powiatu tarnopolskiego jest księdzem Eustachy Curkowski — strona bezsłownie ruska.

1) C. k. Dyrekeya okręgu skarbowego w Tarnopolu wręcza ruskiej stronie dnia 7. sierpnia b. r. wymiar podatku osobisto dochodowego do L. 8833/8 wyłącznie w języku polskim. Ks. Curkowski zwrócił ten wymiar, żądając nakazu w języku ruskim, ale do tego czasu nie dostał.

2) Dlatego ks. Curkowskiemu zaasygnowano z kasy c. k. Urzędu podatkowego w Mikulińcach kwotę K. 35*31 z tytułu nadpłaty ekwiwalentowej. Ponieważ miał on przedłożyć kwit, że zapłacił całą należność — a kwit zgubił się, prosił więc c. k. Dyrekeyę skarbu, ażeby pozwoliła na wypłatę bez przedłożenia kwitu, bo zresztą cała wpłata jest w książkach zapisana. Zamiast odpowiedzi dostał on osławiony: „Stempelbefund“ po polsku. Gdy dalej nie mogąc doczekać się załatwienia swej prośby, przypomniał c. k. krajowej Dyrekeyi skarbu we Lwowie jej obowiązek względem kontrybuenta, to za to dwurazowe upomnienie dostał dwa „Stempelbefundy“ z c. k. Dyrekeyi okręgu skarbowego w Tarnopolu do A 5003 i 5004/8.

Prawdopodobnie ks. Curkowski nie tak prędko otrzyma zwrot swoich pieniędzy i jeszcze nie raz pourguje, — dostanie jeszcze kilka „Stempelbefundów“, a za swoją śmiałość tak pretensya jego do skarbu krajowego będzie skompensowana karami stemplowymi.

Wszystkie te: „Stempelbefundy“ — i chociaż władza wie o tem, że strona ich ruska, — wystawione w języku polskim. A możeby i karanemu było lżej, gdyby go w jego macierzyńskim języku karano.

Wogóle c. k. Dyrekeya okręgu skarbowego w Tarnopolu, a więc we wschodniej Galicyi, nie chce wiedzieć że tu jest i ruska narodowość i do ruskich stron oduosi się wyłącznie w języku polskim, o czem świadczy i jej pismo do ks. Curkowskiego z dnia 29. lipca 1908. L. 21483/08.

Z powodu takiego postępowania c. k. Dyrekeyi skarbu zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Jak długo będziemy jeszcze walczyć o każdą ruską literę?

Czy będzie raz poszanowana ustawa, która nam gwarantuje równoprawność?

Czy będą cofnięte i nieważnione wyżej wymienione bezprawne nakazy zapłaty — za podania, które tylko przypominały władzy to, co jest jej obowiązkiem, otóż podania nie w interesie strony wniesione?

Czy będą urzędnicy, którzy wydawali wspomniane rozporządzenia, a którzy widać kpią sobie z ustaw, — pociągnięci do odpowiedzialności?

Interpelant.

Jan Kiweluk w. r.

Dumka, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Skwarko, Krysowaty, Kurowiec, Sodomora, Tracz, Oleśnicki, Hanczakowski, Dudykiewicz, Senyk, M.-Zajaczuk, Kost Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie rozdzielania zapomogi państwowej w gminie Antoniówka pow. Czortków.

Dnia 7. września 1908 r. rozdzielano w gminie Antoniówka pow. Czortków 34 cetnarów zboża między ludzi dotkniętych elementarnymi klęskami. Rozdzielania dokonywał na obszarze dworskim Władysław Ząbecki. Rozdział tego zboża miał się odbyć na podstawie poświadczenia miejscowej władzy, ile kto ma pola i ile chce obsiać. Tymczasem Władysław Ząbecki i rozdawał zboże także takim ludziom, co nie mają ani skiby zboża; dawał więc dworskim woźnikom, kucharzom i gumienym rozdzielal niesprawiedliwie, bo tym, co więcej stracili i więcej potrzebują, dawał mniej i naodwrot.

Potwierdzą to: Iwan Horożański, Maxym Szewczuk, Łeńc Bodnarczuk, Fedor Kołeun, Tomko Hawryluk, Oleksa Beryk, Stefan Kuczyr, Wasyl Beryk, Antoni Szewczuk z Antonówki.

Takie postępowanie władz z publicznym groszem nie tylko że nie ulży biedzie, ale

ją wręcz zaostrza. Zapytujemy przeto c. k. Rząd, jakie zamierza przedsięwziąć środki, aby zapomoga rzeczywiście dostawała się tym, dla których wedle intencji central. Rządu była przeznaczona — i czy zamierza pociągnąć Ząbeckiego do odpowiedzialności za nadużycie zaufanie, jakie w nim położono?

Interpelant:

Iwan Kiweluk w. r

Dumka, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Skwarko, Oleśnicki, Hanczakowski, Tracz, Krysowaty, Sodomora, Senyk, Dudykiewicz, Kurowiec, M.-Zajaczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie budowy drogi strategicznej Jawora-Isaje, pow. Turka n. Stryjem.

Wskutek odezwy c. k. Starostwa w Turce z dnia 7. maja 1906 l. 23, wy stosowanej do Wydziału powiatowego w Turce na mocy reskryptu c. k. Namiest. z 14. marca 1906. l. 3508 odniósł się Wydział powiatowy w Turce do tamtejszego c. k. Starostwa pismem z d. 31. lipca 1907 l. 1512 z wnioskiem na przemianę drogi Jawora-Isaje, mającej strategiczne znaczenie, na drogę gminną I. klasy pod warunkiem, że c. k. Rząd udzieli na rekonstrukcję tej drog z rządowych funduszków subwencji, wynoszącej co najmniej 60 proc. ogólnych kosztów rekonstrukcyi.

Na tę odpowiedź, względnie na ten wniosek Wydziału powiatowego c. k. Rząd do tej pory żadnego nie dał wyjaśnienia co do rekonstrukcyi wymienionej drogi, — a ponieważ wyż wspomniana droga prócz strategicznego ma także znaczenie ekonomiczne dla poblizkich wsi, dlatego podpi sani zapytują:

Czy c. k. Rząd i jaką sumą zechce, względnie zamierza przyczynić się do rekonstrukcyi drogi Jawora-Isaje, mającej prócz strategicznego także znaczenie ekonomiczne — i czy i kiedy zamierza przed-

sięwziąć w tym względzie odpowiednie kroki, a także dać odpowiedź na propozycję Wydziału powiat. w Turce n. Stryjem?

Interpelant

Hanczakowski w. r.

Kiweluk, Tracz, Krysowaty, Senyk, Mironiuk-Zajaczuk, Szwed, Kołpaczkievicz, Dudykiewicz, Lewicki, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Kurowiec, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie egzekucyi prawomocnego orzeczenia konkurencyjnego, wydanego przez c. k. starostwo w Turce z daty Turka dnia 15. grudnia 1906 L. 21.376.

Po przeprowadzeniu rozprawy konkurencyjnej w sprawie wybudowania nowego budynku parafialnego i ogrodzenia plebanii w Rypianach turezańskiego powiatu wydało c. k. starostwo w Turce orzeczenie z 15. grudnia 1906 L. 21.376, na mocy którego z ogólnej sumy 10 611 K. 83 hal. przypada na właścicieli dóbr Rozłucz i Rypiany, a to na Abę Korna i Altera Zucker po myśli §. 5. i 6. ust. konk. do zapłaty $\frac{1}{6}$ części, t. j. 1768 K. 64 gr.

Sumy tej właściciele Rozłucza i Rypian nie zapłacili dotąd, chociaż wszystkie wspomniane roboty, t. j. wybudowanie plebanii i ogrodzenie zostały już ukończone, a członkowie komitetu parafialnego w Rypianach byli zniewoleni zaciągnąć długi na dokonanie robót i płacić procenta.

Wobec tego zapytują podpisani c. k. Rząd:

Czy i jakie zamierza przedsięwziąć środki w celu wykonywania prawomocnego orzeczenia c. k. starostwa w Turce z 15. grudnia 1906 L. 21.376/06 i ściągnięcia od Aby Korna i Altera Zucker kwoty 1.763 K. 64 gr. jako datku konkurencyjnego na nich do zapłacenia przypadającego.

Interpelant:

Hanczakowski.

Kiweluk, Tracz, Krysowaty, Senyk, Mironiuk-Zajaczuk, Szwed, Kołpaczkievicz, Dudykiewicz, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Kurowiec, Krynicki, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

porła dr. Kurowca i tow. w sprawie bezprawnego przeprowadzenia egzekucyi za zaległe podatki we wsi Nadobnej przez p. Aleksandra Petyka egzekutora podatkowego.

Popisani uskarżają się na p. Aleksandra Petyka, który przeprowadzał w dniach 15., 16. i 17. września b. r. egzekucję za zaległe podatki z Nadobnej z następujących powodów:

1) Dnia 15. września 1908 zagrabił p. Petyk Wasyla Fedynicza mimo, że tenże prosił się, spotkawszy go na drodze, aby zaczekał, a on wieczorem przyniesie pieniądze i mimo tego, że i przysiężny prosił za Fedyniczem i przedstawiał, że to przecie bogaty gospodarz i pewnie zapłaci. P. Fedyk zagrabił poduszki u Fedynicza i jakby dla zbytków zdzierał z małego dziecka w kołysce kożuszek, którym było nakryte i aż na płacz 8-letniej córki zostawił kożuszek.

Objasnili się, że Fedynicz ma strych, stajnie, stodoły pełne, ale p. Petyk zabrał ostatnie poduszki i kazał zanieść do gminnej kancelaryi. Kiedy Fedynicz przyniósł wszystkie pieniądze za podatki, p. Petyk nie chciał należytości przyjąć, mimo prośby wójta, tylko umyślnie przytrzymał poduszki aż do drugiego dnia.

2) Dnia 17. września b. r. przyszedł p. Petyk do Iwana Feduna i nie mówiąc, ile się należy za podatek, chciał koniecznie zabrać dwuletnią jałówkę, chociaż Fedun zapewniał, że zaraz zapłaci. Ta jałówka kulala na nogę, była niezdrowa, a p. Petyk wziął się właśnie ją zabrać, chociaż na oborze była inna zdrowa, przytem tę chorą jałówkę okładał kijem, wreszcie dał się p. Petyk nakłonić, wziął zdrową jałówkę, zhańbiwszy p. Feduna słowami: „ty szmarגיעju“.

Fedun zapłacił wieczór i wziął jałówkę do domu.

3) U Tymka Pawliszyna wziął p. Petyk w jego nieobecności 17. września b. r. parę wołów, nie mówiąc, ile należy się podatku i mimo tego, że żona prosiła go, aby zaczekał aż mąż wróci do domu i zapłaci Pawliszyn wróciwszy zaraz do domu, udał się do urzędu gminnego, zapłacił 16 K. podatku i zabrał woły. Przytem był przysiężny Hryń Studzjów.

4) Leńka, matka Juliana Feduna, zalegała z podatkiem za hołyński grunt 50 h. Zapłaciła też zaraz p. Petykowi 50 h., a woźny upomniał się jeszcze o 2 K. kosztów, za które kazał zabrać krowę, którą bardzo szarpało. Kiedy krowę odprowadzono na 30 kroków, Leńka dopłaciła 40 h. i krowę zwrócono.

Podpisani powołując się na powyższe fakta, proszą o przeprowadzenie śledztwa przeciw p. Petykowi i na odpowiednie ukaranie tegoż, jak również pouczenie, że z podatkowcami obchodzi się po ludzku.

Interpelant:
Kurowiec.

A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sodomora, Kiweluk, Oleśnicki, Hanczakowski, Tracz, Skwarko, Sandulak, Makuch, Szwed, Winiczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie aresztowania i rewizyi w drohobyckim powiecie.

Dnia 13. września b. r. o 5 godzinie rano spadła na rodzinę Teodora Kocka sądowa rewizya i doręczyła każdej głowie rodziny następujące pismo.

Z XVII. 159/8. Poleca się adjunktowi sądowemu p. Izydorowi Kopeińskiemu, ażeby, przybrawszy asystencyę c. k. żandarmeryi, bezwłocznie udał się do Modryczu celem przeprowadzenia rewizyi zarówno w mieszkaniu jak przy osobach naczelnika gmi-

ny Teodora Kocka i jego synów, albowiem na podstawie doniesienia c. k. żandarmeryi, tudzież przesłanego przez c. k. Starostwo w Drohobyczu egzemplarza broszury pod tytułem „Rewolucyjnyj katechizm“ są oni dostatecznie podejrzani, iż broszurę tę, zawierającą w sobie znamiona zbrodni z §. 65. u. k. i występku z §§ 302. i 305. u. k., wśród okolicznej ludności rozszerzają — a tem samem są oni dostatecznie podejrzani o dopuszczenie się zbrodni z §. 65. c. u. k. lub występku z §. 385. lit. b u. k.

Naczelnictwo c. k. Sądu powiatowego w Drohobyczu dnia 13. września 1908 w. z. Gerstman m. p.

Z powyższego nakazu widać, że główną rolę gra tu Starostwo, a do tryumfu tego zachęciło go przemówienie c. k. Ministra wewnątrz. spraw Eks. Binerta.

Starosta drohobycki chce koniecznie awansować. otóż dlaczego nie ma wykorzystać utajonych pragnień Rządu, niszczyć radykałów i w ten sposób zaprezentować swoje zdolności administracyjne.

Sposobność ku temu dało mu założenie kilku „Siczy“ w drohobyckim powiecie. Na ten koncept sprowadzili go drohobyccy moskalofile.

Starosta drohobycki myślał z początku, że sąd sam na jego nakaz wedle jego intencji będzie postępował.

Tymczasem inaczej się stało.

Sędzia Kopeiński nie tylko nikogo nie powiesił w Modryczu, ale nawet nikogo nie aresztował. Jak chodzą wieści, ma być starosta bardzo niedobry na sędziego za to, że nie skonfiskował u Kocki „katechizmu“ na żądanie żandarma.

Z katechizmem była następująca historia.

Kiedy Kocka spytano, czy ma jaki katechizm, wtedy on powyciągał wszystkie katechizmy, z których jego dzieci uczą się religii. Sędzia te katechizmy odrzucił, ale

żandarm nalegał koniecznie, aby je skonfiskować. Dopiero na stanowcze postanowienie sędziego, żandarm uniewinniał się tem, że po rusku nie umie ani czytać ani pisać. Żandarm doniósł o tem nieposłuszeństwie sędziego staroście, przeto starosta odjął całą sprawę bierze w swoje ręce. Na drugi dzień, t. j. w poniedziałek, aresztuje żandarmerya akademika Winnickiego o godzinie 9. wieczór i przeprowadza sama rewizyę w jego mieszkaniu. Następnie o 11. godz. w nocy napada na mieszkanie akademika Konrada, ciągnie go na policyę i tam do 12. godz. w nocy przesłuchuje. We wtorek żandarmerya, naradziwszy się, aresztuje o 3 godz. po południu Konrada.

Obaj aresztowani siedzą na policyi, a tymczasem żandarmerya wyprawia formalne orgie po mieście. Flakrami jeździ od domu do domu, gdzie mieszkają ludzie znający się z aresztowanymi akademikami. Przy takich rewizyach zachowuje się żandarmerya brutalnie i tylko należy zawdzięczyć zastraszaniu naszych rzemieślników w Drohobyczu, że nie doszło do jakiej zbrodni.

Na to postępowanie żandarmeryi zrobiono zażalenie do ministra obrony kraj. i komendy żandarmeryi we Lwowie.

Od aresztowanych akademików wymusiła żandarmerya adresy ludzi, którzy kiedykolwiek dostali od nich jakie broszury.

Teraz zaczęła żandarmerya hulać po całym powiecie, a szczególnie po wsiach. w których Zaráński nie otrzymał ani jednego głosu.

Żandarmerya przetrząsa przedewszystkiem wsie Gaje, Jakubową Wolę i Dobrowlany, gdzie pozabierała chłopom wszelkie możliwe broszury i naturalnie porobiła doniesienia na tych włościan, jak n. p. na Artymowicza w Woli Jakubowej.

Aresztowani akademicy siedzą przez wtorek na policyi — we wtorek wieczór zatelegrafowano do p. Oleśnickiego we Lwowie.

Jeszcze prawdopodobnie nie dostał p. Oleśnicki telegramu, a już poczęła żandarmerya wykrzykiwać i złościć się z powodu tego telegramu.

Po niedługim czasie odstawiono aresztowanych do sądu, ale doniesienia żadnego nie nadeszło.

Dopiero we środę po południu uwiadomiła żandarmerya sąd, że aresztowała tych akademików i że później nadeszłe doniesienie.

Sędzia przesłuchuje aresztowanych po myśli swego polecenia co do Kocka, a następnie żandarma. Na podstawie zeznań żandarmerya zawiesza areszt śledczy. Przeciwnie temu orzeczeniu robią aresztowani zażalenia do Izby radnej w Samborze. Akta odchodzą w czwartek do Sambora, a sędzia przesłuchuje w piątek i sobotę świadków cytowanych przez żandarma. Izba radna odrzuca zażalenie i odstępuje akta c. k. Prokuratorji.

W piątek do 11. w południe nie otrzymał jeszcze prokurator aktów, dopiero po południu postanowił wysłać sędziego śledczego do Drohobycza. W niedzielę i poniedziałek rano sędzia śledczy ze Sambora przeprowadza śledztwo na nowo w Drohobyczu, we wtorek 22. września jedzie do Gajów i wieczór uwalnia aresztowanych.

Z tego widać, że c. k. starosta w Drohobyczu i c. k. żandarmerya na prywatne doniesienia prześladowe bezpodstawnie niewinnych ludzi, tem bardziej, że „Rewolucyjnego katechizmu“ Bakunina nie skonfiskowała c. k. Prokuratorja we Lwowie; następnie c. k. żandarmerya aresztowała i przeprowadziła rewizyę bezpodstawnie i bezprawnie, bo nie wykazała się żadnem sądowem zleceniem — bo go też nie miała od sądowej władzy, a w końcu z postępowania c. k. starosty w Drohobyczu i c. k. żandarmeryi wynika, że c. k. Rząd planowo i z rozmysłem prześladowe w Galicyi polityczny, a nawet oświatowy ruch w radykalnym kierunku, przez co gwałci obowiązujące ustawy konstytucyjne.

Przeto podpisani zapytują :

1. na jakiej podstawie Rząd prześladuje planowo z rozmysłem we wschodniej Galicyi polityczny, a nawet oświatowy ruch radykalnego kierunku wśród ruskiej ludności?

2) Czem usprawiedliwi c. k. Rząd postępowanie c. k. starosty i c. k. żandarmeryi w Drohobyczu przy aresztowaniach i rewizjach domowych w drohobyckim powiecie?

3. Co zamierza zrobić Rząd, aby państwowe władze nie łamały ustaw wobec politycznego i oświatowego ruchu wśród ruskiej narodowości wschodniej Galicyi.

Interpelant:
Makuch.

Dumka, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, W. Szwed, Kurowiec, Winniczuk, Lewicki, Skwarko, Oleśnicki, Jampolski, Stojałowski.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. września 1906 do 30. kwietnia 1908.

Sprawozdawca p. Fruchtmann, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. września 1906 do 30. kwietnia 1908 do wiadomości.

2) Sejm ponawia uchwały swoje z lat 1901, 1903, 1904, 1905 i 1907, dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i po-

wiatowych i wzywa z całą stanowczością ponownie c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie c. k. sądu obwodowego w Czortkowie,

b) otworzył najspieszniej sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie,

c) aby zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia sądów powiatowych w miasteczkach Kozłowie i Magierowie.

3) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł na zmianę dotychczasowej ustawy o kwaterunkach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwateuku ponoszone były przez Skarb państwa.

4) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

5) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

6) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby bezzwłocznie przystąpił do wykonania uchwały sejmowej z dnia 5. marca 1907 w sprawie tworzenia po powiatach w kraju domów zaopatrzenia i wychowania ubogich sierót, dzieci zaniedbanych lub na zaniechanie narażonych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę:

Sejm wzywa Rząd, by w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w Galicyi wprowadził języki krajowe polski i ruski stosownie do tego, która z dwóch narodowości jest w odnośnym powiecie co do liczby przeważającą.

Przemawia p. Staruch Tymoteusz i stawia następującą rezolucyę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał takie zarządzenia, że krajowymi komendantami żandarmeryi jako też instruktoremi mogą być mianowani tylko tacy oficerowie żandarmeryi, którzy ukończyli studia prawnicze na jednym z uniwersytetów państwa.

Przemawia p. Stapiński i wnosi następującą poprawkę:

Dodatek po słowie „w kraju“ ust. 5. dodać słowa „w służbie wewnętrznej w tych samych granicach, w których on jest używany na mocy Najw. postanowienia z 4. czerwca 1869 przez krajowe władze sądowe i administracyjne“.

Przemawia p. Stojalowski.

Marszałek oznajmia, że p. T. Staruch nie ma głosu, a po chwili wzywa p. Stojalowskiego, by przemawiał zwrócony do Marszałka i nie dawał powodu do prowadzenia z nim podczas przemówienia rozmów, co sprzeciwia się regulaminowi.

Przemawia dalej p. Stojalowski.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Izba uchwała bez rozprawy zaknuć rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Skwarko, Szwed, Dudykiewicz.

Przemawia zapisany do głosu p. Skwarko.

Przemawia zapisany do głosu p. Szwed i wnosi poprawkę, aby we wniosku 2 b) po słowie „Zawałowie“ dodać słowa „w Jelesni“.

Przemawia zapisany do głosu p. Dudykiewicz i stawia następującą rezolucję:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedsięwziął zmianę obowiązującej instrukcji służbowej dla c. k. żandarmeryi w tym kierunku, ażeby życie ludzkie, jako naj-

droższe dobro państwa wskutek ścisłego stosowania się c. k. żandarmeryi do obowiązujących obecnie przepisów nie było wystawione na takie niebezpieczeństwo, jak o tem świadczą liczne a pożałowania godne zdarzenia w ostatnich czasach w Galicyi.

Marszałek odczytuje zgłoszone w rozprawie ogólnej poprawki i rezolucje p. p. Oleśnickiego, Stapińskiego, T. Starucha, Szweda i Dudykiewicza, które Izba oddzielnie popiera.

Marszałek wzywa sekretarzy od odczytania złożonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański, a następnie Skwarko odczytuje zgłoszone wnioski, które opiewają:

W n i o s e k.

posła Battaglii i towarzyszy w przedmiocie ustawy o języku urzędowym władz państwowych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Wnioskodawca:
Battaglia.

Skarbek, Adam, Bednarski, Federowicz, Kleski, Jahl, Maryewski, Sala, Tertil, Schätzel, Ciuchciński, Jabłoński, Michałowski, Merunowicz.

U s t a w a

z dnia . . . . . urządzająca stosunki języka urzędowego u władz, urzędów, zakładów i organów państwowych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Językiem wewnętrznego urzędowania wszystkich cywilnych władz, urzędów, zakładów i organów państwowych, niemniej

jak c. k. żandarmeryi i c. k. wojskowej straży policyjnej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, tudzież językiem porozumiewania się tych władz, urzędów, zakładów i organów oraz c. k. żandarmeryi i c. k. wojskowej straży policyjnej między sobą jest język polski.

§ 2.

W stosunku ustnym i pisemnym do stron oraz władz, urzędów, zakładów i organów autonomicznych używają władze, urzędy, zakłady i organy państwowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem tego z języków krajowych, którym strona zwyczajnie posługuje się w stosunkach urzędowych, względnie który według obowiązujących w tej mierze przepisów jest językiem wewnętrznego urzędowania władzy autonomicznej lub autonomicznego urzędu, zakładu czy organu.

§ 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, rolnictwa, obrony krajowej i oświaty.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Rozwój mleczarstwa, a co za tem idzie i podniesienie chowu bydła, które staje się obecnie główną gałęzią gospodarstwa rolnego, stwarza konieczność zabezpieczenia hodowców przed często bardzo znacznymi szkodami, spowodowanymi stratą bydła padłego wskutek zarazy lub dorzniętego wskutek choroby lub wypadku. Należy przeto jak najrychlej powołać do życia organizacje, których zadaniem byłoby ubezpieczenie bydła od zarazy i wypadków. Wedle dotychczasowych doświadczeń jedynie praktycznymi okazały się organizacje lokalne, polegające na dobrowolnym i wzajemnym ubezpieczeniu bydła.

Dla obrony tych lokalnych organiza-

dowaniami lokalną zarazą, należy powołać do życia centralną, pod kontrolą władz publicznych pozostającą organizację, dobrowolnego wzajemnego ubezpieczenia bydła, któraby przyjmowała reasekurację związków lokalnych, wykonywała nad nimi kontrolę i udzielała pomocy do wykonywania kontroli weterenaryjnej.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony statut krajowego zakładu ubezpieczenia bydła.

Wnioskodawca:
Skarbak w. r.

Adam, Wrześniowski, Jabłoński, Battaglia, Sala, Bednarski, Maryewski, Niezabitowski, Federowicz, Rayski, Jahl, Kleski, Merunowicz, A. Brunicki, Głabiński, Schätzel.

S t a t u t

krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła.

§ 1.

Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła ubezpiecza bydło rogate swych członków od wypadku padnięcia lub przymusowego dorznięcia.

§ 2.

Krajowy Zakład ubezpieczenia bydła, składa się:

1. ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła.
2. z centralnego Zakładu, stojącego pod bezpośredniem kierownictwem Wydziału krajowego.

§ 3.

Członkiem krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła jest każdy samodzielnie swój zawód wykonujący rolnik, posiadacz bydła rogatego, który zostanie przyjęty na członka przez jedną ze spółek gminnych wzajemnego ubezpieczenia bydła i ubezpieczy w niej swoje bydło. Członek przyjęty do

jednej ze spółek gminnych w razie zmiany gminy zamieszkania staje się członkiem spółki gminy, do której się przeniósł, o ile spółka wzajemnego ubezpieczenia była w gminie odnośnej istnieje i członek powyższy zgłosi się do niej z zamiarem ubezpieczenia swego bydła.

§. 4.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia była ubezpieczają od wypadku padnięcia lub przymusowego dorznięcia bydło rogatego swych członków z wyjątkiem:

- a) cieląt mniej niż 3 miesięcznych,
- b) sztuk starszych niż lat 12, o ile nie były już poprzednio ubezpieczone,
- c) sztuk chorych,
- d) sztuk zakupionych w miejscowościach dotkniętych zarazą, dopóki wygaśnięcie zarazy nie zostało urzędownie stwierdzone.

§. 5.

Członek krajowego Zakładu ubezpieczenia była obowiązany jest ubezpieczyć w spółce, do której należy, wszystkie podlegające ubezpieczeniu według §. 4-go sztuki bydła, które posiada.

§. 6.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia była ubezpieczają bydło rogatego swych członków zawsze tylko na przeciąg czasu do końca bieżącego roku. Są jednak obowiązane na życzenie członka prolongować ubezpieczenie na rok następny, jednakże na podstawie ponownego oszacowania.

§. 7.

Spółki gminne wzajemnego ubezpieczenia była ubezpieczają bydło rogatego swych członków na sumę oszacowaną przez Zarząd spółki (§. 25.) wartości każdej ubezpieczonej sztuki.

§. 8.

Od ubezpieczonej sumy opłacają spółce jej członkowie oznaczone przez walne ze-

branie spółki (§. 30.) procent jako premię asekuracyjną.

§. 9.

W zamian w razie padnięcia lub przymusowego dorznięcia sztuki ubezpieczonej członek spółki otrzymuje tytułem odszkodowania 80% ubezpieczonej wartości danej sztuki, względnie różnicę między 80% ubezpieczonej wartości a oszacowaną przez Zarząd spółki wartością dających się spieniężyć części padłej lub przymusowo dorzniętej sztuki, z wyjątkiem gdy wypadek został rozmyślnie spowodowany lub wynikał z powodu jaskrawego niedbalstwa właściciela.

§. 10.

Członek jest obowiązany natychmiast donieść Zarządowi spółki o każdym wypadku i każdym zastąpieniu ubezpieczonej sztuki.

§. 11.

Spółka wzajemnego ubezpieczenia była dostarcza swym członkom bezpłatnej porady weterynarskiej w razie zameldowanego Zarządowi wypadku choroby ubezpieczonej sztuki.

§. 12.

Gminna spółka wzajemnego ubezpieczenia była wchodzi w życie, gdy z jednej gminy, zgłosi się do krajowego Zakładu centralnego z zamiarem ubezpieczenia swego bydła przynajmniej 10-ciu samoistnych rolników, deklarujących do ubezpieczenia przynajmniej 100 sztuk bydła.

§. 13.

Samoistny rolnik posiadacz bydła, zamieszkały w gminie, w której niema spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, może przystąpić jako członek do spółki istniejącej w sąsiedniej gminie, gdyby jednak następnie w gminie jego zamieszkania zgłosiła się dostateczna ilość uprawnionych do asekurowania bydła w krajowym Zakładzie ubezpieczenia bydła, by wraz z nim mogli założyć spółkę gminną, jest on obowiązany

przystąpić do spółki swej gminy, wyjąwszy wypadki przewidziane w §. 16.

§. 14.

W gminach zamieszkałych przez członków narodowości polskiej i ruskiej mogą być założone równorzędnie dwie spółki wzajemnego ubezpieczenia bydła, polska i ruska.

§. 15.

W razie gdyby w gminie swego zamieszkania członkowie jednej narodowości nie mogli założyć osobnej spółki, a nie chcieli należeć do jednej spółki z członkami drugiej narodowości, mogą oni przystąpić do spółki swej narodowości w jednej z gmin sąsiednich.

§. 16.

Członkowie zamieszkali na obszarach dworskich mogą przystąpić do spółki którejkolwiek z sąsiadujących z danym obszarem dworskim gmin.

§. 17.

Organami spółki gminnej wzajemnego ubezpieczenia bydła są:

1. Zarząd spółki,
2. Walne zebranie członków spółki.

§. 18.

Zarząd spółki składa się: z 5-ciu do 7-miu członków, wybieranych na przeciąg lat 3. przez Walne zebranie członków spółki absolutną większością głosów.

§. 19.

Zarząd wybiera ze swego łona na przeciąg lat 3-ch:

- przewodniczącego Zarządu,
zastępcę przewodniczącego,
skarbnika.

§. 20.

Przewodniczący Zarządu Spółki:

1. reprezentuje spółkę na zewnątrz,
2. przewodniczy na posiedzeniach Zarządu spółki, a przy głosowaniu w razie równości głosów rozstrzyga,
3. podpisuje pisma Zarządu wraz z jednym z członków Zarządu.

§. 21.

Zastępca przewodniczącego zastępuje przewodniczącego w razie jego nieobecności.

§. 22.

Skarbnik prowadzi rachunki i książki spółki, pobiera od członków spółki premie asekuracyjne, oraz wypłaca im odszkodowania, na pisemne zlecenia przewodniczącego, podpisane przez niego i jednego członka Zarządu.

§. 23.

Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów. Dla ważności uchwał Zarządu konieczną jest obecność 3-eh członków, gdy składa się on z 5-iu, a z 4-eh, gdy składa się ze 6-ciu, a przynajmniej 5-ciu, gdy Zarząd spółki składa się ze 7-miu członków.

§. 24.

Zarząd:

1. przyjmuje do spółki członków. Może on odmówić przyjęcia do spółki rolnika znanego z niedbalstwa lub niedającego moralnej gwarancji sumiennego spełniania swych obowiązków. Nieprzyjętemu służy prawo odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, po zbadaniu sprawy, przedłoży ją z odpowiednimi swymi wnioskami do rozstrzygnięcia Walnemu zgromadzeniu spółki.

2. Przedkłada Walnemu zgromadzeniu wnioski wykluczenia członka niespełniającego swych obowiązków lub działającego

na szkodę spółki. Wykluczonemu służy prawo odwołania się do krajowego Zakładu ubezpieczenia, który, gdyby się po zbadaniu sprawy przekonał o niesłuszności wykluczenia, przedłoży ją wraz ze swymi wnioskami do ponownej uchwały Walnemu zgromadzeniu spółki.

3. Szacuje zgłoszone przez członków do ubezpieczenia sztuki bydła.

4. Orzeka w razie wypadku choroby czy okaleczenia zaasekurowanej sztuki bydła, czy należy ją dorznać.

5. Szacuje wartość dających się spieniężyć części padlej lub dorzniętej sztuki.

6. Orzeka, czy wypadek nie został spowodowany rozmyślnie przez właściciela odnośnej sztuki lub nie jest wynikiem jaskrawego tegoż właściciela niedbalstwa (§. 9.) i przyznaje lub odmawia członkowi prawo do odszkodowania.

7. Przedkłada Walnemu zgromadzeniu spółki wnioski co do wysokości opłacać się mającej premii asekuracyjnej.

8. Przedkłada Walnemu zgromadzeniu spółki zamknięcie rachunkowe.

9. Dozoruje wypełniania przez członków ich zobowiązań wobec spółki, jako też dbałego obchodzenia się ich z asekurowanym bydłem.

§. 25.

Jednego z członków spółki może krajowy Zakład ubezpieczenia mianować swym mężem zaufania. Mężowi zaufania krajowego Zakładu ubezpieczenia przysługuje prawo udziału w posiedzeniach Zarządu spółki z głosem doradczym.

§. 26.

Członkowie Zarządu spółki urzędują z reguły bezpłatnie, jedynie skarbnikowi może Walne zgromadzenie spółki uchwalić jakąś remunerację.

§. 27.

Walne zgromadzenie składa się ze wszystkich członków spółki.

§. 28.

Walne zgromadzenie :

1. decyduje w ostatecznej instancyi w razie odwołania się doń członka o jego przyjęciu do spółki lub wykluczeniu ze spółki (§. 25. — 1-2);

2. wybiera Zarząd spółki;

3. przyjmuje do wiadomości przedłożone mu przez Zarząd zamknięcia rachunkowe i udziela Zarządowi absolutorium;

4. ustanawia na wniosek Zarządu wysokość premii asekuracyjnej.

§. 29.

Uchwały Walnego zgromadzenia zapadają większością głosów obecnych, każdy z członków ma tyle głosów, ile ma sztuk bydła ubezpieczonych w spółce.

§. 30.

Walne zgromadzenie zwołuje przewodniczący przynajmniej raz do roku w miesiącu grudniu: poza tem za każdym razem, gdy tego zarządza $\frac{1}{3}$ członków lub krajowy Zakład centralny poleci je zwołać.

§. 31.

Walnemu zgromadzeniu przewodniczy przewodniczący Zarządu.

§. 32.

Wysokość premii asekuracyjnej ma Walne zgromadzenie oznaczać w ten sposób, by uzyskane z opłat tych wpływy starczyły na :

a) wypłacanie należnych członkom odszkodowań :

b) opłacanie premii reasekuracyjnej w Zakładzie kraj. centr. (§. 24.);

c) pokrycie kosztów administracyjnych spółki;

d) pokrycie połowy umówionego przez kraj. Zakład centr. ryczałtowego rocznego

honorarium weterynarza za udzielanie członkom Spółki porady weterynarskiej ;

e) odłożenie w roku, w którym niema w odnośnej gminie zarazy na bydło, pewnej nadwyżki przychodów do funduszu rezerwowego.

§. 33.

Wszystkie Spółki gminne wzaj. ubezpieczenia bydła reasekurują się w kraj. Zakładzie centralnym od wypadku deficytu spowodowanego zarazą na bydło w odnośnej gminie.

§. 34.

Spółki opłacają krajowemu Zakładowi centralnemu prezeń ustanowiony procent od sumy wartości zaasekurowanych w każdej z nich sztuk bydła.

§. 35.

W razie przewyżki rozchodu nad przychodem, spowodowanej epidemią bydła w odnośnej gminie, kraj. Zakład centralny pokrywa spółce pozostającą po zużytkowaniu połowy funduszu rezerwowego spółki na pokrycie deficytu, sumę tego deficytu.

§. 36.

Kraj. Zakład centralny sprawuje poza tem patronat nad spółkami gminnymi ; wydaje obowiązujące je instrukcje i ustanawia minimum pobieranych w spółkach premii asekuracyjnych.

§. 37.

Gdyby w której Spółce, choć nie było w odnośnej gminie epidemii, okazał się przez dwa lata z rzędu deficyt do pokrycia przez krajowy Zakład centralny, kraj. Zakład centr. zarządzi odpowiednie podwyższenie premii asekuracyjnej pod rygorem rozwiązania spółki. W tym ostatnim wypadku fundusz rezerwowy spółek zostaje przyłączony do funduszu rezerwowego krajowego Zakładu centralnego.

§. 38.

Działalnością kraj. Zakładu centralnego zawiaduje dyrektor mianowany przez Radę

nadzorcą w porozumieniu z Wydziałem krajowym, oraz Rada nadzorcza złożona z 3-ech członków wybieranych przez Sejm z pośród jego członków i 3-ech dalszych, wybranych z pośród osób, które się zaznaczyły wybitnie na polu pracy asocjacyjnej rolniczej. Rada nadzorcza wybiera ze swego łona przewodniczącego i sekretarza.

§. 39.

Dyrektor jest kierownikiem biura kraj. Zakładu centralnego i przedkłada Radzie nadzorczej do uchwalenia wnioski wydawanych przez krajowy Zakład centralny instrukcyi dla spółek, postanowień o założeniu lub rozwiązaniu spółki, postanowień dotyczących minimum wkładki asekuracyjnej w spółkach, wysokości wkładki reasekuracyjnej, zapomóg udzielanych mniejszym spółkom na pokrycie kosztów pomocy weterynarskiej dla członków.

§. 40.

Koszta administracyi krajowego Zakładu centralnego ponosi fundusz krajowy. Ponosi on również koszta zapomóg udzielanych przez krajowy Zakład centralny spółkom biedniejszym na koszta pomocy weterynarskiej dla członków.

§. 41.

Językiem urzędowania i wszelkich publikacyi krajowego Zakładu centralnego jest język polski

W n i o s e k.

Wobec wzmagających się niemal z dniem każdym coraz nowych, rozlicznych zadań, jakie ciężą obecnie na administracyi politycznej, nie może być jej bieg prawidłowy, a działalność sprężysta i skuteczna w okręgu zbyt wielkim.

To też zanim zapowiedziana gruntowna reforma administracyi nastąpi, koniecznem jest już teraz uskutecznienie takiego nowego podziału terytoryalnego niektórych zbyt rozległych powiatów politycznych, ażeby

z jednej strony przez zmniejszenie okręgu ułatwić organom administracyi należyte i skuteczne spełnianie obowiązków, z drugiej strony zaś przez zbliżenie siedziby władzy administracyjnej ułatwić i umożliwić ludności częstszą a bezpośrednią styczność z tą władzą.

Powiat polityczny sanocki tak pod względem obszaru jak ludności i liczby gmin należy do największych powiatów kraju, a odległość znacznej części gmin — zwłaszcza w południowo-zachodniej części powiatu — jest tak znaczną i komunikacya z Sanokiem tak utrudnioną, że z podanych powyżej powodów niezbędnem jest dla tej części powiatu utworzenie osobnego starostwa.

Gdy zaś c. k. Rząd, uznając też potrzebę rozgraniczenia zbyt wielkich powiatów politycznych, zamierza podobno już w najbliższej przyszłości przystąpić do kreowania kilku nowych starostw w Galicyi, przeto podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem kreowaniu nowych powiatów politycznych w Galicyi utworzył także powiat z miejscowości należących do okręgu sądowego rymanowskiego z ewentualnem przyłączeniem niektórych miejscowości z sąsiednich powiatów sądowych, a to z siedzibą Starostwa w Rymanowie.

Wnioskodawca:

Wrześniowski w. r.

L. Cieński, A. Brunicki, Laskowski, Trzeciński, A. Theodorowicz, Sobolewski, Marszałkiewicz, Zamoyski, Kozłowski, Skarbek, Adam, Sala, Merunowicz, Rittel.

W n i o s e k

posła Antoniego Starucha i tow. w sprawie ustanowienia w Baligrodzie powiatu Lisko stacyi ogierów rządowych.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby już z rokiem 1909 urządził w miasteczku Baligrodzie stacyę ogierów rządowych do użytku gospodarzy, a to najmniej z czterech rozpródników.

Wnioskodawca:

Antoni Staruch w. r.

T. Staruch, Kurowiec, Dumka, Sandulak, Sodomora, Winniczuk, Kiweluk, Tracz, Kołpaczkiwicz, Hanczakowski, Szwed, Lewicki, Makueh, Skwarko.

W n i o s e k

posła Krynickiego i tow. w sprawie objęci budowy drogi Sołotwina-Nadworna na fundusz krajowy.

Zważywszy, że miasto Sołotwina jest oddalone od najbliższej stacyi kolejowej Stanisławów 40 km.;

zważywszy, że Nadworna, a tem samem i stacya kolei tylko 15 km. od Sołotwiny jest oddalona;

zważywszy, że między Nadworną a Sołotwiną prowadził dawniej, a teraz zaniechany t. zw. gościniec salinarny;

zważywszy, że w najbliższej okolicy Sołotwiny znajdują się kopalnie wosku i nafty w Dźwiniaezu, Staruni i Bitkowie — a oprócz tego tartak w Porohach, a te produkty trzeba w wielkim koszcie, trudem i stratą czasu 40 km. daleko do Stanisławowa wozic;

zważywszy, że od dłuższego czasu władze powiatowe i przedsiębiorcy, ale bez skutku o budowę komunikacyi Sołotwina-Nadworna proszą;

zważywszy wreszcie, że fundusz drogowy powiatu nie może bez wydatnej pomocy funduszu krajowego tę tak konieczną komunikacyę przeprowadzić;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w jak najkrótszym czasie zajął się budową drogi Sołotwina-Nadworna na dawniejszej

linii drogi salinarnej, a to z funduszków krajowych.

Wnioskodawca :
Krynicki.

Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Sandulak, Kołpaczkiewicz, Senyk, Tracz, Dudykiewicz, Wińczuk, Korol, Hanczakowski, Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Dumka, A. Staruch, Skwarko.

Wniosek

posła Krynickiego i tow. w sprawie budowy mostu w gminie Kryczka powiatu bohorodeczańskiego na rzece Maniawka, względnie na rzece Bystrzyca sołotwińska.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najrychlej zajął się budową mostu w gminie Kryczka powiatu bohorodeczańskiego na rzece Maniawka, względnie na

rzece Bystrzyca sołotwińska, a to z funduszków krajowych.

Wnioskodawca :
Krynicki.

Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Sandulak, Kołpaczkiewicz, Tracz, Dudykiewicz, Korol, Wińczuk, Hanczakowski, Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Dumka, A. Staruch, Skwarko.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, a zgłoszony wniosek nagły p. L. Cieńskiego w sprawie regulacji Prutu umieści na porządku jutrzejszego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 7. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 20 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

14. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 7. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 23 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 133.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 12. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 13. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 7. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s.: 2014—2020, 2036—2040, 2043, 2044.

Komisji szkolnej: L. s. 2021—2023, 2029, 2045, 2046, 2049, 2062.

Komisji administracyjnej: L. s. 2028, 2041, 2048.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 2042, 2053, 2054.

Komisji drogowej: L. s. 2047, 2055 do 2061.

Komisji przemysłowej: L. s. 2024 do 2027.

Marszałek odczytuje następujący wniosek nagły:

W n i o s e k n a g ł y.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się:

C. k. Rząd zechce bezwzględnie przystąpić do wykonania robót regulacyjnych na rzece Prut, na przestrzeni od mostu rządowego w Kołomyi do Siemakowic i poleci binru regulacji Prutu w Kołomyi, aby się energicznie i w najbliższym czasie zajęło wykonaniem rzeczonych robót.

Wnioskodawca:

Leszek Cieński.

Krzysztofowicz, Horodyski, Schnell, A. Theodorowicz, A. Brunicki, Onyszkiewicz, Moysa, Cielecki, Wrześniowski, Korytowski, J. Paygert, Laskowski, Trzeciecki, Gołuchowski.

P. Leszek Cieński uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwala.

Następnie p. L. Cieński wnosi pod względem formalnym o przekazanie tego wniosku komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. L. Cieńskiego komisji wodnej.

Marszałek udziela głosu p. A. Lubomirskiemu. Przemawia p. A. Lubomirski i wnosi imieniem komisji przemysłowej, by przekazane jej petycje, a mianowicie L. s. 1176 odstąpić komisji drogowej, L. s. 1142 komisji budżetowej, a L. s. 1141 Wydziałowi krajowemu jako komisji.

Izba uchwała bez rozprawy formalny wniosek p. A. Lubomirskiego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Kopyczyńce (pow. Husiatyn) na pobór wyższych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Kopyczyńce (powiat Husiatyn) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Kopyczyńce zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopnio-

wym alkoholometrem, po 16 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K. 40 hal.

4) Od jednego hektolitra miodu po 12 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Kopyczyńce.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Kopyczyńcach, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie

z dzierżawcą prawa propinacyi w Kopyczyńcach.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. kwietnia 1902 Dz. u. kr. Nr. 39.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Ryglice (pow. Tarnów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Ryglice (powiat Tarnów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Ryglice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez

lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 11 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likiern, śliwowiecy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 2 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Ryglice.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniecu roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Ryglicach, a dla

przeprowadzenia tej dzierżawy po koniec roku 1910 obowiązana jest gmina porozumieć z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z miejscowym dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca, wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, nchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Grzymałów (pow. Skalat) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Grzymałów (powiat Skalat) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Gminie Grzymałów zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumeyi przeznaczonych według następującej taryfy :

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkooholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to : araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwowiecy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Grzymałów.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozporządzenia z dnia 17. lipca 1899 Dz. p. p. N. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Grzymałowie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Grzymałowie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. września 1906 do 30. kwietnia 1908.

Marszałek udziela głosu p. sprawozdawcy.

Przemawia sprawozdawca p. Fruchtmann.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. września 1906 do 30. kwietnia 1908 do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 1. komisji.

2) Sejm ponawia uchwały swoje z lat 1901, 1903, 1904, 1905 i 1907, dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa z całą stanowczością ponownie c. k. Rząd, aby:

a) zarządził bezzwłocznie otwarcie c. k. sądu obwodowego w Czortkowie,

b) otworzył najspieszniej sądy obwodowe w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądy powiatowe w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierękach i Zawałowie,

c) aby zbadał, czy zachodzi potrzeba utworzenia sądów powiatowych w miasteczkach Kozłowie i Magierowie.

Marszałek oznajmia, że do wniosku tego zgłosił p. Szwed poprawkę, aby w punkcie 2 litera b) po Zawałowie umieszczony był sąd powiatowy „w Jelesni“.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje poprawkę p. Szweda.

Sprawozdawca czyta :

Izba uchwała wniosek 2. komisji wraz z poprawką p. Szweda, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

3) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł na zmianę dotychczasowej ustawy o kwaterunkach c. k. Żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwaterunku ponoszone były przez Skarb państwa.

Marszałek otwiera rozprawę nad tym wnioskiem komisji.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch.

Marszałek przerywa p. T. Staruchowi, oznajmia, że rozprawa szczegółowa toczy się nad wnioskiem 3. komisji i wzywa mocę, by przemawiał o tym przedmiocie.

Przemawia dalej p. T. Staruch.

Izba uchwała po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta :

4) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek 4. komisji.

Sprawozdawca czyta:

5) Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

Marszałek oznajmia, że do wniosku tego są zgłoszone dwie poprawki, a mianowicie jedna p. Oleśnickiego, którą odczytuje, a która opiewa:

„Sejm wzywa Rząd, by w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w Galicyi wprowadził języki krajowe polski i ruski stosownie do tego, która z dwóch narodowości jest w odnośnym powiecie co do liczby przeważającą“.

Następnie druga poprawka p. Stapińskiego, którą Marszałek odczytuje w następującem brzmieniu:

po słowie „w kraju“ we wniosku 5. komisji dodać słowa „w służbie wewnętrznej w tych samych granicach, w których on jest używany na mocy Najw. postanowienia z 4. czerwea 1869 przez krajowe władze sądowe i administracyjne“.

Po zamknięciu rozprawy nad 5. wnioskiem komisji oraz temi poprawkami przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek wyjaśnia te poprawki p. p. Oleśnickiego i Stapińskiego, oraz sposób, w jaki zamysła zarządzić głosowanie nad 5. wnioskiem komisji oraz temi rezolucjami.

Izba odrzuca poprawkę p. Oleśnickiego następnie oddzielnie uchwała wniosek 5. komisji, wreszcie oddzielnie uchwała poprawke p. Stapińskiego.

Sprawozdawca czyta:

6) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby bezwłocznie przystąpił do wykonania uchwały sejmowej z dnia 5. marca 1907 w sprawie tworzenia po powiatach w kraju domów zaopatrzenia i wychowania ubogich

sierót, dzieci zaniedbanych lub na zaniebdanie narażonych.

Marszałek otwiera rozprawę szczegółową nad tym wnioskiem komisji.

Przemawia p. Trzeciecki.

Po zamknięciu rozprawy sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwała wniosek 6. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję dodatkową p. T. Starucha.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał takie zarządzenia, że krajowymi komendantami żandarmeryi jako też instruktorami mogą być mianowani tylko tacy oficerowie żandarmeryi, którzy ukończyli studia prawnicze na jednym z uniwersytetów państwa.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca tę rezolucję p. Tymoteusza Starucha.

Marszałek odczytuje następującą dodatkową rezolucję p. Dudykiewicza.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedsięwziął zmianę obowiązującej instrukcyi służbowej dla c. k. żandarmeryi w tym kierunku, ażeby życie ludzkie, jako najdroższe dobro państwa, wskutek ścisłego stosowania się c. k. żandarmeryi do obowiązujących obecnie przepisów nie było wystawione na takie niebezpieczeństwo, jak o tem świadczą liczne, a pożałowania godne zdarzenia w ostatnich czasach w Galicyi.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. Battaglia.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca rezolucję powyższą p. Dudykiewicza.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno pożyczki 70.000 K.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawcy p. Górskiego usuwa tę sprawę z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Demeszkowce wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Sprawozdawca p. Adolf Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dobra mieszkańców Demeszkowiec leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie, a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Dryszczowa wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podhajeach, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Sprawozdawca p. Adolf Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Dryszczów leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Podhajeach, a przydzielenie ich do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Krasna z powiatu brzeżańskiego i okręgu c. k. Sądu powiatowego w Kozowie, o przydzielenia jej do powiatu politycznego i do okręgu sądowego w Zborowie.

Sprawozdawca p. Adolf Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż dla dogodności mieszkańców gminy Krasna i w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu politycznego w Brzeżanach i c. k. Sądu powiatowego w Kozowie, a przydzielenie do okręgu politycznego i c. k. Sądu powiatowego w Zborowie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Bełejowy wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bolechowie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dolinie.

Sprawozdawca p. A. Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskim wyraża c. k. Rządowi swe zdanie, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dla dogodności mieszkańców gminy Bełejów leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu sądowego w Bolechowie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu w Dolinie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy i obszaru dworskiego w Zaborzu w sprawie wydzielenia z okręgu c. k. Sądu powiatowego i urzędu podatkowego w Uhnowie i przydzielenia do okręgu c. k. Sądu pow. i urzędu podatkowego w Rawie ruskiej.

Sprawozdawca p. A. Brunicki odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę gminy i obszaru dworskiego w Zaborzu w sprawie przydzielenia do c. k. Sądu i urzędu podatkowego w Rawie ruskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i poczynienia odpowiednich wniosków.

Tem samem załatwioną została petycja gminy Zaborze z 23. września 1908 L. 1032.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycjach Wydziałów Rad powiatowych w Sokalu, Łańcucie, Dobromilu, Buczaczu, Zbarażu, Brzeżanach, Stryju, Dolinie, Brodach, Podhajcach, Rzeszowie, Drohobyczu, Krakowie, Turce i Przemyślanach do L. 135/908, 907/08, 109/08, 132/08, 166/08, 394/08, 615/08, 502/08, 460/08, 1347/08, 1175/08, 1182/08, 1223/08, 1370/08, 1352/08 o zmianę § 24. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kraj. Nr. 21.

Sprawozdawca p. Schätzel odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje Wydziałów powiatowych w Sokalu, Łańcucie, Dobromilu, Buczaczu, Zbarażu, Brzeżanach, Stryju, Dolinie, Brodach, Podhajcach, Rzeszowie, Drohobyczu, Krakowie, Turce i Przemyślanach do L. 135/908 907/08, 845/08, 109/08, 132/08, 166/08, 394/08, 615/08, 502/08, 460/08, 1347/08, 1175/08, 1182/08, 1223/08, 1370/08 i 1352/08 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy w najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wrześniowskiego i tow. o utworzenie krajowej Dyrekcji kolejowej z siedzibą we Lwowie, którejby podlegały wszystkie linie kolei galicyjskich.

Przemawia p. Wrześniowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Zamoyskiego, Sozańskiego i tow. o przyspie-

zenie regulacji rzeki Bystrzycy i Czerechawki.

Przemawia p. Zamoyski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji wodnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Adama i tow. w sprawie zmiany artykułów IV., V., VI. i VII. ustawy w Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39 Dz. u. kr.

Przemawia p. Adam uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Senyka i tow. w sprawie pragmatyki służbowej dla nauczycieli ludowych.

Przemawia p. Senyk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kędziora i tow. w sprawie popierania włościańskich i małomieszczańskich spółek dla wyrobu dachówek i płyt cementowych, tudzież rur betonowych.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza i tow. w sprawie utworzenia c. k. starostwa w Szezercu.

Przemawia p. Merunowicz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kryswatego i tow. w sprawie udzielenia soli kamiennej gminom powiatu zbaraskiego.

Przemawia p. Kryswaty uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie uznania drogi powiatowej I. kl. Kałusz-Jasień za drogę krajową.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza i tow. o utworzenie c. k. sądu powiatowego w Jaryczowie nowym.

Przemawia p. Merunowicz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie kursów dla pisarzy gminnych.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyszewskiego w sprawie pomnożenia etatu urzędników krajowego biura melioracyjnego.

Przemawia p. Skołyszewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie wyłączenia z pod egzekucyi majątku potrzebnego rolnikowi do egzystencji i ograniczenia prawa zastawu na nieruchomości dla pretensyi ponad 50 kor.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie klęsk elementarnych w gminach powiatu turezańskiego.

Przemawia p. Hanczakowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyszewskiego i tow. w sprawie utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łoży koszykarskiej.

Przemawia p. Skołyszewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Zamoyckiego i tow. w sprawie surowicy solnej dla ludności powiatu drohobyckiego.

Przemawia p. Zamoyski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyszewskiego i tow. co do stosowania przepisów ces. patentu z dnia 24. października 1852 Dz. u. p. Nr. 223 w sprawie posiadania i noszenia broni.

Przemawia p. Skołyszewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Jedynaka i tow. w sprawie zamknięcia granicy przed wywozem paszy.

Przemawia p. Jedynak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Skoły-szewskiego i tow. w sprawie pomnożenia etatu krajowej komisji dla spraw agrar-nych.

Przemawia p. Skoły-szewski uzasadnia-sz swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do ko-misji dla reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Jedynaka i tow. w sprawie poruczonego zakresu dzia-łania gmin.

Przemawia p. Jedynak uzasadniają-cz swój wniosek, a pod względem formal-nym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. o odbudowanie spalonego mostu na rzece San na drodze Nisko-Zarzecze.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji dro-gowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Skarbka i tow. o podwyższenie funduszu pożyczko-wego, przeznaczonego na ułatwienie krycia dachów materiałem ogniotrwałym.

Przemawia p. Skarbek uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budże-towej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Winni-czuka i tow. w sprawie zmiany §. 20. p. 8. ustawy budowlanej.

Przemawia p. Winniczuk uzasadniają-cz swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Kołpacz-kiewicza i tow. o przyspieszenie regulacji rzeki Raty.

Przemawia p. Kołpaczkiewicz uzasadnia-jąc swój wniosek, a pod względem formal-nym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Jahla i tow. o założenie w Jarosławiu szkoły te-chnicznej dla mechaniki i elektrotechniki.

Przemawia p. Jahl uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prze-mysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar za-mknąć posiedzenie, przedtem udziela jednak głosu p. Komisarzowi rządowemu.

Przemawia p. Komisarz rządowy e. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelację pp. Bat-taglii i tow. z dnia 23. września 1908 w spra-wie pomnożenia sił technicznych przy wła-dzach politycznych.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Stanisław Henryk hr. Badeni, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Kazimierza Jampolskiego i tow. w sprawie częściowej zmiany ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych Nr. 73 Dz. u. kr. z dnia 19. lipca 1905.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Postanowienia artykułu 9. (dziewiątego) ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych Nr. 73 Dz. u. kr. z dnia 19. lipca 1905 zostają uchylone.

Wnioskodawca:
Jampolski.

Bernadzikowski, Jedynek, Kędzior, Długosz, Stefczyk, Lewakowski, Krężel, Styła, Bis, Cieluch, Bojko, Płak, Witos, Skolyszewski, Sobolewski.

W n i o s e k.

Biuro dla spraw gmin i powiatów przy Wydziale krajowym szczupłemi siłami, jakie ma do rozporządzenia, przyczyniło się skutecznie do uporządkowania i usystemizowania czynności Wydziałów powiatowych w kierunku prawidłowego załatwiania ich agend pod względem prawniczym, jako też w zakresie ich gospodarki pieniężnej i rachunków.

Niemniej cenną jest pomoc i kontrola umiejętna ze strony fachowych biur Wydziału krajowego nad działalnością Wydziałów powiatowych w zakresie spraw drogowych, melioracyj gruntowych, hodowli bydła, organizacyi sprzedaży soli i t. d., gdyż to znakomicie podnosi praktyczną użyteczność dla ogółu ludności działania Reprezen-

tacyj powiatowych. Wysoki Sejm hojnie wspiera w tym względzie Wydział krajowy, uchwalając w budżecie krajowym do jego rozporządzenia znaczne dotacje na powyższe cele.

Zważywszy jednak, iż przed Radami i Wydziałami powiatowymi leżą jeszcze niemal nietknięte, rozległe pola pożytecznej pracy dla kulturalnego i gospodarczego podniesienia powiatów w zakresie stosunków agrarnych, przemysłu i handlu, fachowej oświaty i t. d.;

zważywszy, że sporadycznie przez niektóre Rady i Wydziały powiatowe podejmowane próby różnych pożytecznych usiłowań albo nie udają się dla braku umiejętnego kierownictwa, albo jeżeli się udadzą, zanikają z czasem, gdy ubędą z grona Rady powiatowej jednostki, które temi sprawami opiekowały się, albo wreszcie upadają przez dyletantyzm, pozostawiając po sobie zniechęcenie;

zważywszy, iż Wydział krajowy byłby najwięcej powołanym do tego, ażeby w czas zapobiedz eksperymentom szkodliwym, fachową radą i czynną pomocą popierać racjonalne usiłowania i mniej przedsiębiorcze reprezentacje powiatowe zachęcać do naśladowania udanych prób i doświadczeń —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zwołał konferencyę delegatów Rad powiatowych dla przeprowadzenia rozprawy informacyjnej nad pytaniem, w jakich kierunkach i jakimi środkami Rady powiatowe, względnie Wydziały powiatowe mogłyby wpływać skuteczniej niż dotąd na ekonomiczne i kulturalne podniesienie powiatów — obok czynności, któremi dotychczas zajmują się?

Tej konferencyi należy także przedłożyć pytanie, czy nie byłoby wskazaniem utworzenie przy Wydziale krajowym stałej komisji doradczej dla spraw Rad powiatowych.

wych, złożonej po części z członków wybranych przez ów zjazd delegatów Rad powiatowych, a po części z osobistości powołanych przez Wydział krajowy, — a to dla wyrażania opinii w sprawach, dotyczących rozszerzania i pogłębiania działalności Rad powiatowych w kierunku opieki nad interesami rolnictwa, przemysłu i handlu po powiatach, wspierania instytucyj i stowarzyszeń, poświęconych pracy w tym zakresie i t. p.

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby ewentualnie utworzył przy departamencie dla spraw gminnych i powiatowych taką komisję doradczą, ażeby wydał dla niej prowizorycznie, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Sejm na najbliższej sesji statut i inne przepisy organizacyjne a wreszcie, ażeby ustanowił dla niej sekretaryat. Na połączone z tem wydatki wstawia Sejm w budżet krajowy na rok 1909 do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 10.000 koron.

Wnioskodawca:
Merunowicz.

Starzyński, Bandrowski, Rittel, Landau, Dolński, Rayski, Sozański, Battaglia, Bernadzikowski, Bojko, Leo, Sare, Fruchtman, Skarbek, Piniński, L. Cieński, Sapieha, A. Brunicki, Michałowski, Horodyski.

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat w Wydziale krajowym jest poruszana sprawa budowy mostu na rzece Wisłocze w powiecie ropczyckim. Sprawa budowy mostu jest ze strony Rady powiatowej w Ropczycach posunięta tak daleko, że Rada powiatowa przedłożyła Wydziałowi krajowemu uchwałę jeszcze w roku 1907 co do pokrycia kosztów budowy mostu na drodze Dębica-Zasów w jednej trzeciej części. C. k. Namiestnictwo reskryptem swym do Wydziału krajowego we wrześniu r. b. oświadczyło się przychylnie do udzielenia znacznej subwencji ze strony c. k. Rządu.

Zważywszy, że regulacya rzeki Wisłoki w miejscu tem, gdzie ma być most budowany, jest przeprowadzona;

zważywszy, że skutek regulacyi przewóz na rzece tej stał się nadzwyczaj trudny, że ludność okoliczna wskutek tego jest narażana na wielkie trudności i wypadki —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby wypracował projekt budowy mostu na rzece Wisłocze koło Dębicy i rozpoczął budowę w jak najkrótszym czasie.

Wnioskodawca:
Jedynak.

Bojko, Jampolski, Wasung, Długosz, Bis, Cipser, Bernadzikowski, Styła, Cieluch, Szwed, Ptak, Skołyszewski, Lewakowski, Witos, Krężel.

I n t e r p e a c y a

pośła Krężła i tow. do c. k. Komisarza rządowego w sprawie zamknięcia przed wywozem nierogacizny stacyi kolejowej Czarna w powiecie pilzneńskim.

Zważywszy, że rok bieżący jest rokiem kłęski, ludność rolnicza niewiele sprzeda swych produktów rolnych, wskutek czego nie będzie w możności posiadania gotówki na zaspokojenie swych niezbędnych potrzeb, zapłacenia podatków i innych należytości rządowych. W tem ciężkiem położeniu nieco grosza osiągnąć można ze sprzedaży nierogacizny.

W celu ułatwienia korzystnej dla włościan sprzedaży nierogacizny, zawiązała się w powiecie pilzneńskim włościańska spółka, która w sposób komisowy ułatwia rolnikom korzystną sprzedaż nierogacizny i jej wysyłkę. W tym właśnie czasie, kiedy spółka ta z korzyścią dla włościan zaczęła operować, c. k. weterynarz powiatowy dopatrzył się jakiejś zarazy w nierogaciznie, a c. k.

Starostwo w Pilźnie zarządziło zamknięcie stacyi kolejowej w Czarny.

Ludność powiatu z tego powodu jest rozgoryczona, gdyż na targach w powiecie cena nierogacizny znacznie spadła.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego, czy wiadomo mu o zamknięciu stacyi kolejowej w Czarny?

Czy zechce poczynić odpowiednie kroki, ażeby ta stacya została natychmiast otwarta?

Interpelant
Krężel.

Stapiński, Bojko, Witos, Jedynak, Stefczyk, Dłngosz, Lewakowski, Jampolski, Cieluch, Styła, Ptak, Bernadzikowski, Cipser, Skołyzewski, Kędzior.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego.

W zachodnich powiatach, a szczególnie w powiecie żywieckim i bialskim, powstało wielkie niezadowolenie, że wysyłana z Wieliczki sól mielona nie jest tak czysta -- i nie jest tak słona, jak sól kruchowa.

Ludność w zachodniej części kraju żali się mocno na brak soli czystej do solenia masła, słoniny i lepszego pieczywa, a hodowcy bydła żalą się powszechnie, że nie mają soli kruchowej podawać bydłu do lizania i zmuszeni są sprowadzać taką sól ze Śląska.

Powstały również liczne skargi, że sól zamiast potanieć — teraz właśnie podrożała, bo za kilogr. soli kruchowej żądają handlarze 26 groszy, a za sól mieloną sprzedawaną z worków, każą płacić za klg. 24 groszy, tłumacząc się tem, że przyznany im przez Biuro solne rabat jest za mały.

Powodem tych skarg jest głównie ta okoliczność, że ludność nie dostaje soli kruchowej, z której zwykle wybiera dla swego użycia sól czystą, a mniej czystą i gorszą odkłada dla bydła, a obecnie ze soli mielonej nie może się dobrać czystej soli

i musi do kuchni używać tę samą sól, którą podaje się bydłu.

Wobec takich zażaleń zapytują podpisani:

Czy wiadomo Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, że niektórzy handlarze podnoszą cenę soli i wyzyskują ludność? i czy Wydział krajowy zechce temu zaradzić, przyznając lepsze warunki handlarzom.

Dlaczego sól kamienna, która obecnie bywa mielona ze salin Wieliczki i Bochni — stosownie do potrzeb ludności nie jest wysyłana w kruchach?

Lwów, dnia 7. października 1908.

Interpelant:
Szwed w. r.

Stojałowski, Bojko, Jedynak, Bis, Pastor, Haempel, Korol, Winniczuk, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, T. Staruch, Dumka, Bernadzikowski, Styła, Cieluch, Jampolski.

I n t e r p e l a c y a

Iwana Kiweluka i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w przedmiocie nadużycia władzy, popełnionego przez c. k. koncepcję Zażeckiego przy przeprowadzaniu wyborów gminnych w Kosowie pow. Czortków.

Przy wyborach do Rady gminnej w gminie Kosów pow. Czortków w dniu 21. lipca b. r. był wysłany przez c. k. Starostwo w Czortkowie c. k. koncepcista Mieczysław Zażecki zdaje się na to, by strzedz legalności aktu wyborczego. Sposób przeprowadzania tych wyborów stwierdził, że tenże c. k. urzędnik zdolny tylko strzedz i popełniać bezprawie, a nie prawo.

I tak:

1) Chociaż wybory nie były prawidłowo w sposób zwyczajowy w gminie ogłoszone, przystąpił tenże do wyborów.

2) Chociaż Pawła Benczarskiego nie było w spisie uprawnionych, dopuścił jego wybór na zastępcę radnego.

3) Chociaż Mieczysława Bogdanowicza nie było w spisie uprawnionych, dopuścił jego wybór na radnego.

4) Pofalszował rezultat wyborów co do radnego Nykoly Dawybida, gdyż należał mu tylko 15 głosów, a tenże dostał w rzeczywistości 19 głosów.

5) Kandydatowi na radnego Piotrowi Melnyk należał 21 głosów, w rzeczywistości dostał on 27 głosów.

6) Dopuścił wybór Józefa Gidzińskiego z pierwszego koła na zastępcę radnego, z drugiego koła na radnego.

7) Przy ściślejszym wyborze z pierwszego koła między Wickiem Markiewiczem a Janem Welyganem, synem Tymka, na których padło przy pierwszym wyborze po 19 głosów, powołał komisarz do ciągnięcia losów przydzielonego jemu do asystencji Pauyka, c. k. żandarma z Białobóznicy, gdy ten na wezwanie komisarza miał wyciągnąć jedną ze zwiniętych kartek, na których były imiona kandydatów, szepnął mu komisarz Zażecki „twarda“, dając mu tem wskazówkę, ażeby tenże wyciągnął kartkę twardo zwiniętą, na której było imię jego protegowanego. A związał kartki sam Zażecki i żandarm rzeczywiście w myśl jego intencji postąpił, wyciągając kartkę z imieniem Wicka Markiewicza.

Przytoczone fakta potwierdzą Semen Czornij, Józef Dawybida, Filip Czornij i wielu innych.

Każdy obywatel za takie szachrajstwa odpowiadałby przed sądem. O ile więcej odpowiedzialnym jest urzędnik, który zamiast stać na straży prawa, szachruje i w najcyniczniejszy sposób chwali się, że tak zrobił, bo mu się tak chce.

Zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Czy przeprowadzi ściśle dochodzenia na naprowadzone bezprawia i unieważni zaprotestowane już nielegalne wybory gminne w Kosowie?

Czy pociągnie do odpowiedzialności c. k. koncyplistę Mieczysława Zażeckiego,

względnie czy napędzi ze służby urzędnika zdolnego do takich lajdactw?

Interpelant:

Jan Kiweluk w. r.

Skwarko, Dumka, Sodomora, Winniczuk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Makuch, Oleśniki, Korol, Krysowaty, Kurowiec, Tracz, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

Iwana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie nielegalnego postępowania władz przy tłumieniu pomoru świń w Kopyczyńcach powiat Husiatyn.

W maju 1907 r. wybuchł w Kopyczyńcach pomór świń. Na tę zarazę wyjechał do Kopyczyniec weterynarz Zagórski z c. k. Starostwa w Husiatynie i urzędował przez parę dni w maju, a później aż w lipcu parę dni. Dopiero w listopadzie i w grudniu 1907, gdy pomór wzmógł się bardzo, c. k. Starostwo w Husiatynie wzięło się seryo do tłumienia tegoż. A tymczasem niedbałością swoją spowodowało ono, że zaraza rozszerzała się po całym mieście, wyrządziła tysiączne szkody ludności, znaczne szkody skarbowi państwa, a w dodatku nałożyło wymienione c. k. starostwo w Husiatynie tysiące kor. kary na ludność za rzekome przekroczenie przepisów weterynaryjnych. Dochodzenia ze stronami spisywało tendencyjnie, nieraz fałszywie, by w ten sposób pozbawić poszkodowanych prawa do odszkodowania za zabite świnię, a natomiast nakładać na nie kary. Tak n. p. weterynarz Zagórski, względnie c. k. Starostwo ukarało Franciszka Szpaka, Annę Szpak, Łukasza Bohonosę, Jana Szpikułę, Anastazyę Sahajdak, Katarzynę Ciuprak, Helenę Palij, Maryę Kowaleczuk, Michała Palij, Helenę Sztokát, Jana Trembowelskiego, Mikołaja Babija, Katarzynę Szpikułę, Marcję Tytor, Maryę Wawrzynów, Tomasza Zabaczowicza, Teklę Soroka, Annę Wasyluk i Ferdynanda Nyczkę orzeczeniem z dnia 4. listopada 1907 l. 17.270 na karę po 10 kor. i koszta po 1 kor. 46 hal. Prawie

wszyscy ci zasądzeni do żadnej winy się nie poczuli, naprowadzili dowód ich niewinności, żądali wyroku na piśmie, jednakże wyroku im nie doręczono i c. k. Starostwo w Husiatynie 12. stycznia 1908 do l. 29063/907 zarządziło ściągnięcie od nich kary i kosztów w ogólnej sumie 217 K. 74 h.

Dla dalszej ilustracji nieprawidłowego i lekkomyślnego postępowania niech posłużą następujące przykłady:

1. Za te same świnie, ukarano raz Michała Sahajdaka karą 10 kor., drugi raz jego żonę Anastazyę Sahajdak takąż samą karą i dopiero w drodze rekursu odpisano żonie tę karę.

2. Rozalię Matyjasz ukarano grzywną 10 kor., że ta rzekomo o pomorze nie doniosła i dopiero w drodze rekursu karę ową odpisano, gdy udowodniła, że o zachorowaniu świń ona doniosła.

3. Naczelnik gminy Kopyczyniec, Marjan Manastyrski gotów jest stwierdzić, że c. k. weterynarz Zagórski spisywał protokoły, a następnie karano takich, których w Kopyczyńcach zupełnie niema, którzy są w Kanadzie.

4. W grudniu 1907 przeprowadzono rewizję chlewu u Mychajla Uchacza. Miał on 2 sztuki opasowych świń 95 kg. i 75 kg. wagi, jedno prosię o wadze 25 kg. Chociaż świnie te jadły i piły i nie objawiały żadnych znamion chorobliwych, to mimo to weterynarz je kazał zabrać i zabić. Poszkodowanemu nie oświadczył, czy świnie te słabe czy zdrowe, jeno asystujący żandarm rzekł na płacz owego „biedaka“, że mu za wszystko zapłacą po 1 kor. 50 hal. za 1 kg. Z zabitych sztuk jedną wagi 95 kg. sprzedał sam weterynarz Mikołajowi Ełyi za 16 kor. Temu człowiekowi przyznano za zabite świnie ogólnej wagi 195 kg. odszkodowania 31 kor. 77 hal. i jeszcze go ukarano grzywną 10 kor. i kosztami 1 kor. za to, że on rzekomo nie doniósł, że jego świnie chore.

5. Michał Palij rano nakarmił świnie i te zdrowe zostawia w domu, a sam z ro-

dziną idzie w pole. Wraca — świń niema, pobite i jego jeszcze karają wrzekomo za zaniechanie doniesienia o zarazie.

6. I Janowi Krzyżańskiemu zabili zdrową lochę o wadze 92 kg. Mięso kupił sam weterynarz komisjonujący za 32 kor. 60 h. i zabrał do Husiatyna.

Temu człowiekowi nie przyznają żadnego odszkodowania, znowu z powodu, że nie doniósł o zarazie i jeszcze nakładają karę 200 kor., którą z łaski zniża c. k. Namiestnictwo na 100 kor.

7. Jak nie miała szerzyć się zaraza, gdy n. p. u Jana Kłyna padlina świni, która padła na zarazę, mimo uwiadomienia w gminie leżała 3 dni na dziedzińcu.

8. A znowu u Franciszki Cirezak zachorowała świnia. Ona zawiadania o tem gminę, a inspektor pol. Giziak poleca ją leczyć siarką, kwaśnem mlekiem i pieprzem, a gdy mimo leczenia świnia po 10 dniach ginie, to Franciszkę Cirezak karze c. k. Starostwo w Husiatynie grzywną 200 kor. i t. d. wrzekomo za to, że o chorobie świui nie doniosła.

9. Wprost na kuriosum wygląda, jeśli się powie, że Helena Palij otrzymała wynagrodzenie za zabite 5 sztuk świui, z czego było 2 lochy, 19 kor. 93 hal. Weterynarz sam powiedział, że lochy były zdrowe, a inne świnie nie zdradzały znamion chorobliwych.

10. Chociaż Paulina Czarnecka donosiła gminie o zachorowaniu świui, to jednak ukarano ją za wrzekome zaniechanie doniesienia.

11. Więc z rozpoczy Antoni Szpikuta, by jego praca nie poszła marnie, sam zakłuł swą świnie całkiem zdrową i zjadł, — i za to także jego ukarano.

Nieurodzaje w r. 1907., klęski elementarne w 1908 r., doprowadziły ludność Kopyczyniec do nędzy, z jednej strony drobnymi wsparciami starają się zapobiedz tej

nędzy, lecz z drugiej strony c. k. Starostwo w Husiatynie, ma ściągać od tych nędzarzy łaskawie zniżone na nieb nałożone kary, jak następuje: Od Antoniny Rozczyńskiej, Ilka Szowdry, Ludwika Popadeńczuka, Jewdochy Fedków, Gabryela Buczkowskiego, Franciszki Sozańskiej, Basyla Nyczki po 25 kor., Jana Małiika 50 kor., Maryi Kowalczyk, Grzegorza Maraba, Aleksandra Bilińskiego, Józefa Zabanowicza, Franciszki Palij, Rozalii Krulickiej, Franciszki Ciszak, Jana Krzyżńskiego, Zygmunta Smalawskiego, Maksymiliana Gołębiewskiego, Ilka Łwchuna, Pawliny Czarneckiej, Feliksa Bojczuka, Karoliny Kominiowskiej, Emeryka Niżyńskiego, Szezepana Macieżanki, Stefana Tkacza, Jewdochi Honorowicz, Matwija Wojtków, Stanisława Moraczewskiego i Katarzyny Klim po 100 K., prócz tego od wszystkich nich kosztów po 1 kor., co robi 30 kor.

Otóż, o ile doszło do wiadomości interpelantów, to nałożone kary z kosztami wynoszą 2.372 kor. 74 hal.

To ma być przyczynek do tych wszystkich nieszczęść elementarnych i do tego pomoru świń, który i tak ludność Kopyczyniec poświęciły u wrót nędzy i głodu

To naprowadziwszy, zapytujemy c. k. Rząd:

a) Czy skłonnym jest w wypadkach, jak w tej interpelacji naprowadzonych, przeprowadzać tłumienie pomoru świń w ten sposób, by poszkodowani mogli w zupełności strzedz swoich praw, t. j. by byli zawzywani do aktu zabicia świń, by władza natychmiast wydała im poświadczenia, jaka waga zabitych sztuk, czy zabite sztuki dotknięte zarazą, czy nie?

b) Czy skłonnym jest c. k. Rząd polecić i zaostrzyć swoim organom, by przy tłumieniu zazazy pomorowej świń w docho-

zeniach swoich postępowali, strzegą również praw stron jak i skarbu i by szybkim a energicznym wystąpieniem kładli rychły koniec szerzeniu się pomoru?

c) Czy skłonnym jest c. k. Rząd, choćby w drodze łaski, darować zasądzonym administracyjnie za przestępstwa weterynaryjne na mieszkańców Kopyczyniec nałożone kary pieniężne, a już teraz niezwłocznie zarządzić wstrzymanie egzekucyi nałożonych grzywien pieniężnych?

d) Czy skłonnym jest c. k. Rząd przez delegowanie specjalnego urzędnika z c. k. Namiestnictwa przeprowadzić na nowo bezstronnie gruntowne dochodzenia względem pomoru świń w Kopyczynicach i nie kierując się interesami skarbu, przyznać poszkodowanym odszkodowanie takie, jakie im wedle ustawy się należy?

Do wiadomości c. k. Rządu podaje się, że spory te traktowane były w c. k. Namiestnictwie do l. 100.306/VI. i l. 30.578/VI. A b. r.

Interpelant
Jan Kiweluk.

Z. Skwarko, Dumka, Winniczuk, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Oleśnicki, Korol, Krysowaty, Kurowiec, Tracz, Dr. Kost Lewicki, Makuch, Sodomora.

Marszałek oznajmia, że odczytane wniośki umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 8. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia. godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

15. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 135.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 13. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 14. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że na wczorajszym posiedzeniu uczynił zarzut p. Górskiemu, że był nieobecny w Izbie bez otrzymania urlopu.

Zarzut ten Marszałek prostuje, ponieważ p. Górski był nieobecny z powodu wypadku śmierci w rodzinie i usprawiedliwił swą nieobecność.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 23. września 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2066—2076, 2089—2093, 2119.

Komisji szkolnej: L. s. 2077—2080, 2094—2096, 2117.

Komisji gminnej: L. s. 2107, 2110.

Komisji petycyjnej: 2111.

Komisji prawniczej: L. s. 2103—2105, 2118.

Komisji drogowej: L. s. 2097, 2098, 2100—2102.

Komisji kolejowej: L. s. 2106.

Komisji przemysłowej: L. s. 2099, 2108, 2109.

Po odczytaniu petycji L. s. 2100 zbiorowej w sprawie ukrajowienia drogi Bier-towice-Zembrzyce przemawia p. Styła, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonej interpelacji.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje zgłoszoną interpelację, która opiewa:

I n t e r p e l a c y a

posła Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie krwawych zajść we Lwowie w dniu 27. września 1908.

Zważywszy, że wypadki, jakie zaszły w dniu 27. września 1908 we Lwowie, wywołały wielkie zaniepokojenie opinii publicznej ;

zważywszy, że opinia publiczna domaga się jak najdokładniejszego wyświetlenia krwawych wypadków i pociągnięcia do odpowiedzialności winnych zajścia ;

zważywszy wreszcie, że postępek policyi w każdym razie kwalifikuje się jako brutalny napad :

podpisani zapytują c. k. Rząd :

1) Czy zechce jak najrychlej i jak najdokładniejszą dać odpowiedź na wniesione już w tej sprawie interpelacje ?

2) Co zamierza c. k. Rząd uczynić, aby się na przyszłość podobne wypadki więcej nie powtórzyły ?

Lwów, dnia 8. października 1908.

Interpelant
Jan Stapiński.

Bernadzikowski, Wasung, Jampolski, Żardecki, Cieluch, Jedynek, Bojko, Ptak, Styła, Myjak, Długosz, Witos, Bis, Krężel.

Marszałek oznajmia, że odczytaną interpelację odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu p. Pilatowi celem złożenia oświadczenia imieniem Wydziału krajowego.

P. T. Pilat składa imieniem Wydziału krajowego następujące oświadczenie :

Na wczorajszym posiedzeniu Wys. Sejmu szan. poseł Adam, uzasadniając swój

wniosek o zmianie składu Rady szkolnej krajowej, powiedział, że Wydział krajowy, powołując w najświeższym czasie, bo już w czasie obecnej sesji sejmowej, 3 członków do Rady szkolnej krajowej, przekroczył swoją kompetencję, a przekroczył ją dlatego, że obecny Wydział krajowy niezupełnie legalnie urządzuje.

Twierdzenie to, zawierające ciężki zarzut nielegalnego postępowania, zniewolony jestem niniejszem imieniem Wydziału kraj. sprostować. Wydział krajowy powołał w r. b. na nowo 3 członków do Rady szkolnej krajowej, ale nie w czasie obecnej sesji sejmowej, co byłoby istotnie wprost niewłaściwem, ale jeszcze na d. 26. maja b. r. Wydział krajowy w myśl §. 14. statutu krajowego urządzuje legalnie w obecnym składzie, dopóki Wys. Sejm nowego Wydziału krajowego nie wybierze, więc w tym wypadku działał legalnie.

Nie mógł zaś Wydział krajowy odroczyć powołania 3 członków Rady szkolnej krajowej, ani zaproponowania 6 członków jejże Rady do nominacji przez Najj. Pana, albowiem pismem JE. p. Namiestnika jako prezydenta Rady szkolnej krajowej z dnia 13. maja b. r. l. 156 pr. R. S. K. wezwany został do wyznaczenia jak najspieszniej owych 3 członków Rady szkolnej kraj. i przedstawienie do nominacji dalszych 6 członków. Wezwanie to usprawiedliwionem jest tą okolicznością, że rada szkolna krajowa jako ciało administracyjne nie może mieć przerwy w urzędowaniu. Z tego też powodu nie mógł Wydział krajowy odwlec nominacji do czasu zebrania się Wys. Sejmu i wyboru nowego Wydziału krajowego. Nie mógł tego uczynić tem bardziej, że w ustawie z 15. lutego 1903 o Radzie szkolnej kraj. niema postanowienia analogicznego do przytoczonego przepisu §. 14. statutu krajowego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia

Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie poręki za powiatową kasę oszczędności w Tłumaczu, tudzież na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 koron na założenie tej kasy.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 koron na założenie szpitala powiatowego w Nowym Targu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Łańcucie na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Łańcucie zezwala się w myśl postanowień §. 23. ust. z 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 55% (pięćdziesiąt pięć) od państwowych podatków bezpośrednich w powiecie przypisanych, z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisane §-em 12. ustawy z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania, a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Mosty wielkie (pow. Żółkiew) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Mosty wielkie (powiat Żółkiew) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Mosty wielkie (powiat Żółkiew) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowiecy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 kor. 40 h.

4) Od jednego hektolitra miodu po 10 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Mosty wielkie.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899, Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniecu roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Mostach wielkich, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniecu roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Mostach wielkich.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 20. czerwca 1898 Du. u. kr. Nr. 51.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Sprawozdawca p. Julian Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

2. Sejm ustanawia w miejsce dotychczasowego następujący etat osób i płac w kraj. szkole ogrodniczej w Tarnowie:

a) kierownik a zarazem nauczyciel fachowy z płacą 3400 koron, dodatkiem aktywalnym 300 kor. i wolnem mieszkaniem oraz prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 kor., trzy ostatnie po 600 koron rocznie;

b) nauczyciel fachowy z płacą 2.800 koron, dodatkiem aktywalnym 240 koron i dodatkiem na mieszkanie 400 kor., oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 kor., trzy ostatnie po 400 kor. rocznie;

c) nauczyciel do nauk elementarnych z płacą 1700 kor., dodatkiem aktywalnym 140 kor., dodatkiem na pomieszkanie 360 kor., oraz prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 160 kor., trzy ostatnie po 200 kor. rocznie.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Tertil i stawia następującą dostatecznie poparte rezolucje:

Wysoki Sejm raczy nadto uchwalić:

1. Podwyższenie etatu plac personalu nauczycielskiego w tej szkole ma nastąpić od 1. stycznia 1908.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zaraz przystąpił do wykonania inwestycji dla krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie, wyszczególnionych w sprawozdaniu komisji, jako to:

a) zaprowadzenia sieci wodociągowej lokalnej dla ogrodu szkolnego;

b) zakupienia pary koni dla ogrodu szkoły;

c) zakupienia potrzebnych narzędzi;

d) wybudowania szklarni odpowiednich rozmiarów systemu nowożytnego, a zastosowanego do stosunków krajowych; i potrzebne na ten cel kwoty, o ile nie znajdują pokrycia w budżecie r. 1908 i 1909, wstawił do budżetu na rok następnym.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zaraz przystąpił do czynności przygotowawczych zmierzających do wystawienia nowych budynków zakładowych dla tej szkoły na terenie położonym bliżej nowego ogrodu i w sposób odpowiadający celowi zakładu i warunkom postępu — i ażeby złożył Sejmowi z tych czynności przedwstępnych na najbliższej sesji sprawozdanie z wnioskami względem wstawienia potrzebnych na ten cel kwot do budżetów lat następnych, poczynszy od r. 1910.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na następnej sesji sejmowej przed-

łożył wnioski na reorganizację tej szkoły stosownie do dawniejszych poleceń Sejmu (od 3. lutego 1898), tak, iżby plan nauki teoretycznej i praktycznej odpowiadał poziomowi umysłowemu uczniów tej szkoły i warunkom postępów gospodarstwa w kraju.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Przemawia p. Tertil.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca p. Julian Brunicki.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm ustanawia w miejsce dotychczasowego następujący etat osób i plac w kraj. szkole ogrodniczej w Tarnowie:

a) kierownik a zarazem nauczyciel fachowy z płacą 3400 koron, dodatkiem aktywalnym 300 kor. i wolnem pomieszkaniem, oraz prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 kor., trzy ostatnie po 600 koron rocznie;

b) nauczyciel fachowy z płacą 2.800 koron, dodatkiem aktywalnym 240 koron i dodatkiem na pomieszkanie 400 koron, oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 kor., trzy ostatnie po 400 kor. rocznie;

c) nauczyciel do nauk elementarnych z płacą 1.700 kor., dodatkiem aktywalnym 140 kor., dodatkiem na pomieszkanie 360

kor., oraz prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 160 kor., trzy ostatnie po 200 kor. rocznie.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Tertila:

1) Podwyższenie etatu płac personalu nauczycielskiego w tej szkole ma nastąpić od 1. stycznia 1908.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Tertila.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Tertila.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zaraz przystąpił do wykonania inwestycji dla krajowej szkoły oprodniczej w Tarnowie, wyszczególnionych w sprawozdaniu komisji jako to:

a) zaprowadzenia sieci wodociągowej dla ogrodu szkolnego,

b) zakupienia pary koni dla ogrodu szkoły,

c) zakupienia potrzebnych narzędzi,

d) wybudowania szklarni odpowiednich rozmiarów systemu nowożytnego, a zastosowanego do stosunków krajowych i potrzebne na ten cel kwoty, o ile nie znajdują pokrycia w budżecie r. 1908 i 1909, wstawił do budżetu na r. następny.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Tertila.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Tertila:

3) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zaraz przystąpił do czynności przygotowawczych, zmierzających do wystawienia nowych budynków zakładowych dla tej szkoły na terenie położonym bliżej nowego ogrodu i w sposób odpowiadający celowi zakładu i warunkom postępu i ażeby złożył Sejmowi z tych czynności przed-

wstępnych na najbliższej sesji sprawozdanie z wnioskami względem wstawienia potrzebnych na ten cel kwot do budżetów lat następnych, počawszy od r. 1910.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Tertila.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Tertila:

4) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na następnej sesji sejmowej przedłożył wnioski na reorganizację tej szkoły stosownie do dawniejszych poleceń Sejmu (od 3. lutego 1898), tak, iżby plan nauki teoretycznej i praktycznej odpowiadał poziomowi umysłowemu uczniów tej szkoły i warunkom postępu gospodarstwa w kraju.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Tertila.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

Sprawozdawca p. Julian Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu ogrodnictwa w kraju.

2. Sejm ustanawia w miejsce dotychczasowego następujący etat osób i płac w krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach:

a) kierownik a zarazem nauczyciel fachowy z płacą 3.240 koron, dodatkiem aktywalnym 300 koron i pomieszkaniem, oraz z prawem do poboru pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 400 koron rocznie;

b) nauczyciel fachowy z płacą 2.640 kor., dodatkiem aktywalnym 240 koron i pomie-

szkaniem, oraz z prawem poboru pięciu dopatków pięcioletnich, każdy po 300 koron rocznie.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie petycji Zarządu Kółka rolniczego w Padwi narodowej.

Sprawozdawca p. Julian Brunicki odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Kółka rolniczego w Padwi narodowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o petycji gminy Tarnów w sprawie regulowania rzeki Wątku.

Sprawozdawca p. Battaglia, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wykonał projekt i kosztorys regulacji rzeki Wątku w obrębie gminy Tarnowa, a następnie zapewniwszy udział państwa w wysokości jednej trzeciej części kosztów oraz taki sam udział interesowanych, w szczególności gminy miasta Tarnowa, przedstawił Sejnrowi wniosek, dotyczący równego udziału kraju w kosztach wspomnianej regulacji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bochni na zaciągnięcie pożyczki komunalnej w kwocie 150.000 koron na budowę dróg i mostów.

Sprawozdawca p. Tertil, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy załączoną ustawę w brzmieniu zaprojektowaną przez Wydział krajowy uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bochni na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 150.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Bochni zezwala się na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 150.000 K na budowę, względnie wykończenie budowy dróg: Ujście solne-Brzesko. Bochnia-Szezurowa, Niepołomice-Grabie, Grodkowice-Brzezcie, Wiśnicz-Kobyle, Dziewin-Chobot i Kłaj-Zabierzów.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnym głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwalivszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. grudnia 1906 do 31. marca 1908.

Sprawozdawca p. Kolischer, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Niniejszem sprawozdaniem załatwia się petycyę do L. s. 491/08, 1085/08, 1229/08 i 1231/08.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm przyjmuje de wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu VI. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. grudnia 1906 do 31. marca 1908.

II.

1. Sejm uznaje kolej lokalną z Przemysła na Krasieczyn, Dubiecko, Dynów, Krzemienna, Brzozów do Rymanowa za użyteczną i potrzebną ze względów na ogólne interesa kraju.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem zrealizowania kolei lokalnej z Przemysła do Rymanowa przedsięwziął rokowania z c. k. Rządem i interesowanemi stronami, przyczem by miał na szczególnej uwadze jak najspieszniejsze wybudowanie jej części między Brzozowem a Rymanowem i npoważnia Wydział krajowy do wypracowania projektu tej części linii za zaliczeniem kosztów projektu z krajowego funduszu kolejowego za zwrotem z kapitału budowy kolei.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy zrealizowaniu projektu kolei z Prze-

mysła do Rymanowa zostały odpowiednio uwzględnione interesa kolei wąskotorowej Przeworsk-Dynów, które będą narażone z powodu konkurencyi stworzyć się mającej przez tę nową kolej.

III.

Celem umożliwienia budowy kolei lokalnej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa pod Narołem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jeżeliby badania Wydziału krajowego wykazały, że interesenci po stronie rosyjskiej postarają się o komunikacyę drogową z rosyjskiego obszaru ciężenia do Płazowa, podjął rokowania z c. k. Rządem o umożliwienie utworzenia urzędów cłowych austriackiego i rosyjskiego w Płazowie na ten wypadek, jeżeliby kolej z Lubaczowa na Cieszanów do Płazowa była wybudowaną.

IV.

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę gminy Baligród i okolicznych gmin o budowę kolei ze stacyi Lisko - Łukawica na Baligród do Cisny, względnie o zaprowadzenie ruchu automobilowego między temi miejscowościami.

O ile rozchodzić się będzie o ruch automobilowy, poleca się petycyę Rządowi do życzliwego traktowania.

V.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by jak najspieszniej zbadał kolej lokalną Kołomyja - Pistryń - Kosów - Kuty - Uścieryki pod względem technicznym i komercyjnym, przystąpił do rokowania z interesantami a także z c. k. Rządem co do wyjednania wydatnego przyczynienia się do kosztów budowy tej kolei i odnośne sprawozdanie i wnioski Sejmowi wkrótce przedłożył.

VI.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by rozpatrzył, czy nie należałoby wejść w porozumienie z c. k. Rządem co do upaństwowienia niektórych kolei lokalnych.

VII.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wobec gwałtownie rosnących zadań krajowego biura kolejowego, w szczególności celem przyspieszenia badania i opracowania projektów nowych linii kolejowych przedstawił Sejmowi wnioski co do pomnożenia etatu krajowego biura kolejowego, niemniej jak co do podniesienia wydatku w rubryce VIII. poz. 17. budżetu krajowego na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów.

VIII.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Zarządkiem kolei państwowych zbadał i ewentualnie pomyślnie załatwił sprawę zaprowadzenia na przestrzeni Trzebina - Siersza wodna w godzinach popołudniowych jeszcze jednej pary pociągów osobowych względnie dodania wozów osobowych do pociągów węglowych, oraz przesunięcia trasy pociągów Nr. 6053 i 6054 o parę minut celem uzyskania połączenia do Krakowa i z Kralewa.

IX.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wszedł w porozumienie z c. k. Rządem względem spożytkowania statystyki kolejowej i pocztowej dla celów statystyki handlu Galicyi, zwłaszcza handlu zewnętrznego, a ewentualnie przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski.

X.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by w ten sposób zreformował rachunkowość i statystykę kolejową, iżby dawała ona dokładny i szczegółowy obraz ruchu towarowego i osobowego oraz wyników finansowych nie tylko całej naszej sieci, lecz także poszczególnych jej zwartych teorytorów.

XI.

Z uwagi na okoliczność, że przy sposobności upaństwowienia kolei Staatseisenbahngesellschaft, Nordwestbahn i Süd-Nord-

deutsche-Verbindungsbahn Rząd zamierza uskuteczyć t. zw. reformę taryfową, z uwagi dalej, że zachodzi obawa poważna, iż ta reforma będzie w rzeczywistości znacznym podwyższeniem obowiązujących taryf kolejowych, z uwagi, że żaden kraj koronny nie ma tak niekorzystnego położenia geograficznego jak Galicya, z uwagi, iż warunki produkcji są wogóle w Galicyi trudniejsze jak w ościennych krajach koronnych, wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy nkładaniu nowej taryfy uwzględnił te stosunki i ułożył taryfę odpowiednią dla produkcji galicyjskiej, w tak trudnych warunkach walczącej.

XII.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przez rychłe ulepszenie, rozszerzenie i pomnożenie urządzeń stacyjnych, zwłaszcza zakładów ranżowania, torów, magazynów i t. p. w Galicyi, w szczególności we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Trzebini, Oświęcimiu, Białej, Żywcu i t. d. przyczynił się do przyspieszenia obrotu wagonów towarowych, a tem samem wogóle do istotnej poprawy stosunków ruchu frachtowego.

XIII.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by nie dopuszczał do ogałacania północno-wschodniej sieci kolei państwowych z wagonów towarowych na rzecz linii zachodnich, lecz by w rozdziale parku wogóle, oraz we wszelkich fazach dyrygowania wozów sieć północno-wschodnia znajdowała uwzględnienie odpowiadające faktycznym potrzebom.

XIV.

Wzywa się c. k. Rząd, aby z okazji reorganizacji c. k. zarządu kolei państw. wziął pod przychylną rozwagę przydzielenie szlaków c. k. kolei północnej w Galicyi leżących wraz z jej kolejami lokalnymi w Galicyi władzy kolejowej z siedzibą w kraju.

XV.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by przyznał funkcyonaryuszom autonomicznym co do

cen jazdy osobowej te same ulgi, które przysługują funkcyonaryuszom państwowym.

XVI.

Wzywa się c. k. Rząd aby przy każdym pociągu pospiesznym prowadził odpowiednią do frekwencyi ilość wozów III. klasy.

XVII.

Wzywa się c. k. Rząd, aby obniżył czynsz dzierżawy za restauracye kolejowe i w ten sposób umożliwił lepszą obsługę publiczności przez podanie zdrowych potraw.

XVIII.

Wzywa się c. k. Rząd, aby c. k. Dyrekcyje kolejowe zobowiązały przedsiębiorców, utrzymujących na większych stacyach kolejowych czytelnie, do przechowywania odpowiedniego zapasu znaczków pocztowych dla drobnej sprzedaży.

XIX.

Wzywa się c. k. Rząd, aby na stacyach kolejowych i w pociągach kolejowych na szlakach galicyjskich utrzymywał należyty porządek.

XX.

Wzywa się c. k. Rząd, aby na liniach galicyjskich powiększył istniejące i utworzył nowe magazyny dla transportów mięsa.

XXI.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by przez odpowiednie inwestycye na linii kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż (ochrony śniegowe, ładowne bydła i t. d.) umożliwił należyte funkcyonowanie tej kolei.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Halban i stawia następującą poprawkę:

do wniosku XII. po słowach „Białej, Żyweu“, a przed „i t. d.“ dodać słowa: „Drohobyczu, Borysławiu“

i rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem udogodnienia komunikacyi między Lwowem a Drohobyczem i Borysławiem, oraz między Lwowem a Ławoczmem i Pesztem zaprowadził pociągi pospieszne na linii Lwów-Ławoczne z odgałęzieniem ze Stryja do Drohobycza i Borysławia.

Izba popiera tę poprawkę i rezolucyę p. Halbana.

Przemawia p. Julian Brunicki i stawia następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, by w sposób stosowny a energiczny wystąpił przeciw gospodarce kartelowej, a specjalnie przeciw gospodarce kartelu żelaznego, dążył do zmuszenia kartelu do stosownej zniżki cen żelaza wogóle, a specjalnie szyn kolejowych, a gdyby to było bezskutecznem, by przystąpił do zakupna i sprowadzenia szyn z fabryk zagranicznych.

Izba popiera tę rezolucyę p. Juliana Brunickiego.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch i stawia następującą poprawkę do rezolucyi XIX. komisyi, aby dodać słowa:

„i żeby na kolejach w Galicyi był używany tylko park kolejowy w dobrym stanie“.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Przemawia p. Schätzl i stawia następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie dalszego opóźnienia w otwarciu ruchu na linii kolejowej Lwów-Brzeżany-Podhajce wprowadził niezwłocznie przynajmniej ruch na przestrzeni tej linii Potutory-Brzeżany.

Izba popiera tę rezolucyę p. Schätzla.

Przemawia p. Stapiński i stawia następującą rezolucyę:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby posłom wybranym na Sejm krajowy w Galicyi udzielił na liniach kolejowych Galicyi, a to

tak własnych, jak i w jego zarządzie będących, tych samych zniżek, ułatwień i udogodnień, jakie mają posłowie Rady państwa.

Izba popiera tę rezolucję p. Stapińskiego.

Przemawia p. Bandrowski i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wprowadził bezpośrednią jak najkrótszą komunikację między Krakowem a Warszawą.

Izba popiera tę rezolucję p. Bandrowskiego.

Przemawia p. Kiweluk.

Przemawia p. Staruch.

Marszałek udziela głosu p. Götzowi.

P. Götz zrzeka się głosu.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Kolischer.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nie zgłoszono poprawek do pierwszych czterech rezolucyj komisji, przeto poddaje łącznie rezolucje I—IV. komisji pod uchwałę komisji.

Sprawozdawca czyta:

I.

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. grudnia 1906 do 31. marca 1908.

II.

1. Sejm uznaje kolej lokalną z Przemyśla na Krasieczyn, Dubiecko, Dynów, Krzemienna, Brzozów do Rymanowa za użyteczną i potrzebną ze względów na ogólne interesa kraju.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, by celem zrealizowania kolei lokalnej

z Przemyśla do Rymanowa przedsięwziął rokowania z c. k. Rządem i interesowanymi stronami, przy czem by miał na szczególnej uwadze jak najspieszniejsze wybudowanie jej części między Brzozowem a Rymanowem i upoważnia Wydział krajowy do wypracowania projektu tej części linii za zaliczeniem kosztów projektu z krajowego funduszu kolejowego za zwrotem z kapitału budowy kolei.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy zrealizowaniu projektu kolei z Przemyśla do Rymanowa zostały odpowiednio uwzględnione interesa kolei wąskotorowej Przeworsk-Dynów, które będą narażone z powodu konkurencji stworzyć się mającej przez tę nową kolej.

III.

Celem umożliwienia budowy kolei lokalnej z Lubaczowa na Cieszanów do granicy rosyjskiej koło Płazowa pod Narołem poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jeżeliby badania Wydziału krajowego wykazały, że interesem po stronie rosyjskiej postarają się o komunikację drogową z rosyjskiego obszaru ciężenia do Płazowa, podjął rokowania z c. k. Rządem o umożliwienie utworzenia urzędów cłowych austriackiego i rosyjskiego w Płazowie na ten wypadek, jeżeliby kolej z Lubaczowa na Cieszanów do Płazowa była wybudowana.

IV.

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania petycję gminy Baligród i okolicznych gmin o budowę kolei ze stacji Lisko-Łukawica na Baligród do Cisny, względnie o zaprowadzenie ruchu automobilowego między temi miejscowościami.

O ile rozchodzić się będzie o ruch automobilowy, poleca się petycję Rządowi do zyczliwego traktowania.

Izba bez rozprawy uchwała łącznie rezolucje I—IV. komisji.

Sprawozdawca czyta:

V.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by jak najszybciej zbadał kolej lokalną Kołomyja - Pistryń - Kosów - Knty - Uścieryki pod względem technicznym i komercyjnym, przystąpił do rokowania z interesantami a także z c. k. Rządem co do wyjednanania wydatnego przyczynienia się do kosztów budowy tej kolei i odnośne sprawozdanie i wnioski Sejmowi wkrótce przedłożył.

Przemawia p. Tracz.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwała rezolucję V. komisji.

Marszałek oznajmia, że p. sprawozdawca przyjął poprawkę p. Halbana do rezolucji XII. komisji, poddaje więc pod uchwałę Izby łącznie rezolucje od VI. do XV., między którymi rezolucję XII. z poprawką p. Halbana, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

VI.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by rozpatrzył, czy nie należałoby wejść w porozumienie z c. k. Rządem co do upaństwowienia niektórych kolei lokalnych.

VII.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wobec gwałtownie rosnących zadań krajowego biura kolejowego, w szczególności celem przyspieszenia badania i opracowania projektów nowych linii kolejowych przedstawił Sejmowi wnioski co do pomnożenia etatu krajowego biura kolejowego, niemniej jak co do podniesienia wydatku w rubryce VIII. poz. 17. budżetu krajowego na badania techniczne i komercyjne nowo zgłoszonych projektów.

VIII.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Zarządem kolei państwowych zbadał i ewentualnie pomyślnie za-

łatwił sprawę zaprowadzenia na przestrzeni Trzebinia-Siersza wodna w godzinach popołudniowych jeszcze jednej pary pociągów osobowych względnie dodania wozów osobowych pociągów węglowych, oraz przesunięcia trasy pociągów Nr. 6053 i 6054 o parę minut celem uzyskania połączenia do Kralewa i z Kralewa.

IX.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wszedł w porozumienie z c. k. Rządem względem spożytkowania statystyki kolejowej i pocztowej dla celów statystyki handlu Galicyi, zwłaszcza handlu zewnętrznego, a ewentualnie przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski.

X.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by w ten sposób zreformował rachunkowość i statystykę kolejową, iżby dawała ona dokładny i szczegółowy obraz ruchu towarowego i osobowego, oraz wyników finansowych nie tylko całej sieci, lecz także poszczególnych jej zwartych terytoriów.

XI.

Z uwagi na okoliczność, że przy sposobności upaństwowienia kolei Staatseisenbahngesellschaft, Nordwestbahn i Süd-Norddeutsche-Verbindungsbahn Rząd zamierza skutecznie t. zw. reformę taryfową, z uwagi dalej, że zachodzi obawa poważna, iż ta reforma będzie w rzeczywistości znacznym podwyższeniem obowiązujących taryf kolejowych, z uwagi, że żaden kraj koronny nie ma tak niekorzystnego położenia geograficznego jak Galicya, z uwagi, iż warunki produkcji są wogóle w Galicyi trudniejsze jak w ościennych krajach koronnych, wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy układaniu nowej taryfy uwzględnił te szczególne stosunki i ułożył taryfę odpowiednią dla produkcji galicyjskiej, w tak trudnych warunkach walczącej.

XII.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przez rychłe ulepszenie, rozszerzenie i pomnożenie

nie urzędzeń stacyjnych, zwłaszcza zakładów ranżowania, torów, magazynów i t. p. w Galicyi, w szczególności we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Trzebini, Oświęcimiu, Białej, Żywiec, Drohobyczu, Borysławiu i t. d. przyczynił się do przyspieszenia obrotu wagonów towarowych, a tem samem wogóle do istotnej poprawy stosunków ruchu frachtowego.

XIII.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by nie dopuszczał do ogalacania północno-wschodniej sieci kolei państwowych z wagonów towarowych na rzecz linii zachodnich, lecz by w rozdziale parku wogóle, oraz we wszelkich fazach dyrygowania wozów sieć północno-wschodnią znajdowała uwzględnienie, odpowiadające faktycznym potrzebom.

XIV.

Wzywa się c. k. Rząd, aby z okazji reorganizacji c. k. zarządu kolei państw. wziął pod przychylną rozwagę przydzielenie szlaków c. k. kolei północnej w Galicyi, leżących wraz z jej kolejami lokalnymi w Galicyi, władzy kolejowej z siedzibą w kraju.

XV.

Sejm wzywa c. k. Rząd, by przyznał funkcyonaryuszom autonomicznym co do cen jazdy osobowej te same ulgi, które przysługują funkcyonaryuszom państwowym.

Izba uchwała łącznie rezolucyę VI. do XV. komisji, a między temi rezolucyę XII. z poprawką p. Halbana, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

XVI.

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy każdym pociągu pospiesznym prowadził odpowiednią do frekwencji ilość wozów III. klasy.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucyą komisji.

Przemawia p. Stojałowski i stawia poprawkę następującą:

na końcu dodać słowa: „i wziął pod rozwagę zaprowadzenie IV. klasy przy pociągach zwyczajnych“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba popiera poprawkę p. Stojałowskiego.

Izba uchwała rezolucyę XVI. komisji, a oddzielnie uchwała poprawkę p. Stojałowskiego.

Sprawozdawca czyta:

XVII.

Wzywa się c. k. Rząd, aby obniżył czynsz dzierżawy za restauracye kolejowe i w ten sposób umożliwił lepszą obsługę publiczności przez podanie zdrowych potraw.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad rezolucyą XVII. komisji.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozciągnął ścisły nadzór nad restauracyami kolejowymi... zamiast słów „obniżył“ do „kolejowe“.

Izba popiera tę poprawkę p. Stojałowskiego po odczytaniu jej przez Marszałka.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje poprawkę p. Stojałowskiego.

Izba uchwała rezolucyę XVII. komisji, wraz z poprawką p. Stojałowskiego, wobec czego uchwalona rezolucya odczytana poprzednio przez Marszałka opiewa:

XVII. Wzywa się c. k. Rząd, aby rozciągnął ścisły nadzór nad restauracyami kolejowymi i w ten sposób umożliwił lepszą obsługę publiczności przez podanie zdrowych potraw.

Sprawozdawca czyta:

XVIII.

Wzywa się e. k. Rząd, aby e. k. Dyrekcje kolejowe zobowiązały przedsiębiorców utrzymujących na większych stacjach kolejowych czytelnie do przechowywania odpowiedniego zapasu znaczków pocztowych dla drobnej sprzedaży.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad rezolucją XVIII. komisji.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę:

Po słowie „sprzedaży“ dodać słowa „i żeby na większych stacjach kolejowych, a w szczególności w Krakowie, zaprowadził ekspozytury pocztowe dla wygody publiczności“.

Izba popiera tę rezolucję p. Stojałowskiego po odczytaniu jej przez Marszałka.

Przemawia p. Bandrowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucję p. Stojałowskiego.

Izba uchwała rezolucję XVIII. komisji wraz z poprawką p. Stojałowskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

XIX.

Wzywa się e. k. Rząd, aby na stacjach kolejowych i w pociągach kolejowych na szlakach galicyjskich utrzymywał należyty porządek.

Marszałek czyta następującą poprawkę do rezolucji XIX. komisji, wniesioną przez p. T. Starucha: „i żeby na kolejach w Galicyi był używany tylko park kolejowy w dobrym stanie“.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Marszałek otwiera rozprawę nad rezolucją XIX. komisji i poprawką p. T. Starucha.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę: i „czystość tudzież w razie większej liczby podróżnych dodawał potrzebne wozy“.

Izba popiera tę poprawkę p. Stojałowskiego.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje poprawki pp. T. Starucha i Stojałowskiego.

Izba uchwała rezolucję XIX. komisji wraz z poprawkami pp. Stojałowskiego i T. Starucha, przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

XX.

Wzywa się e. k. Rząd, aby na liniach galicyjskich powiększył istniejące i utworzył nowe magazyny dla transportów mięsa.

XXI.

Sejm wzywa e. k. Rząd, by przez odpowiednie inwestycje na linii kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż (ochrony śniegowe, ładowanie bydła i t. d.) umożliwił należyte funkcjonowanie tej kolei.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała rezolucje XX. i XXI. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Schätzla:

Wzywa się e. k. Rząd, aby w razie dalszego opóźnienia w otwarciu ruchu na linii kolejowej Lwów-Brzeżany-Podhajce wprowadził niezwłocznie przynajmniej ruch na przestrzeni tej linii Potutory-Brzeżany.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i oznajmia, że przyjmuje rezolucję p. Schätzla.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Schätzla.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Stapińskiego:

Sejm wzywa e. k. Rząd, aby posłom wybranym na Sejm krajowy w Galicyi u-

dzielił na liniach kolejowych Galicyi, a to tak własnych — jak i w jego zarządzie będących — tych samych zniżek, ułatwień i udogodnień, jakie mają posłowie Rady państwa.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje tę rezolucyę p. Stapińskiego.

Izba uchwała rezolucyę powyższą p. Stapińskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Juliana Brunickiego:

Wzywa się c. k. Rząd, by w sposób stosowny a energiczny wystąpił przeciw gospodarce kartelowej, a specjalnie przeciw gospodarce kartelu żelaznego, dążył do zmuszenia kartelu do stosownej zniżki ceu żelaza wogóle, a specjalnie szyn kolejowych, a gdyby to było bezskutecznem, by przystąpił do zakupu i sprowadzenia szyn z fabryk zagranicznych.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucyą p. Brunickiego.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie tej rezolucyi do komisji kolejowej.

Przemawia p. J. Brunicki i oznajmia, że zgadza się na odesłanie swej rezolucyi do komisji kolejowej.

Przemawia p. Stojalowski i stawia formalny wniosek o odesłanie rezolucyi p. J. Brunickiego do komisji kolejowej z poleceniem zdania sprawy na bieżącej sesyi.

Izba uchwała wniosek formalny p. Stojalowskiego o odesłanie rezolucyi p. J. Brunickiego do komisji kolejowej z poleceniem sprawozdania w ciągu bieżącej sesyi.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Halbana:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem udogodnienia komunikacji między Lwowem a Drohobyczem i Boryslawiem, oraz mię-

dzy Lwowem a Ławocznem i Pesztem zaprowadził pociągi pospieszne na linii Lwów-Ławoczne z odgałęzieniem z Stryja do Drohobycza i Boryslawia.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje tę rezolucyę p. Halbana.

Izba uchwała tę rezolucyę p. Halbana przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Bandrowskiego:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wprowadził bezpośrednią jak najkrótszą komunikacyę między Krakowem a Warszawą.

Po zamknięciu rozprawy oznajmia p. sprawozdawca, że przyjmuje tę rezolucyę p. Bandrowskiego.

Izba uchwała tę rezolucyę p. Bandrowskiego przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji podatkowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych.

Sprawozdawca p. Schätzel uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . . o czasowym uwolnieniu nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku domowo-czynszowego i domowo klasowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Nowe domy w m. Buczaczu, które zostaną zbudowane w latach 1908 i 1909, u-

walnia się od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego na taki sam okres czasu, na jaki te domy uzyskają uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Art. II.

Nowe domy, które w latach 1900 włącznie do 1903 zbudowane zostały, uwalnia się od dodatków gminnych, nowe domy, które zostały zbudowane w latach 1904 włącznie do 1907, od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, i to mianowicie tak za czas ubiegły, jak również i na przyszłość na taki sam okres czasu, na jaki domom tym przysługuje czasowe uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Art. III.

Właściciele domów wymienionych w Art. I. i II. są natomiast obowiązani w czasie, w którym owe domy w myśl artykułu I. i II. tej ustawy korzystają z uwolnienia od dodatków gminnych, względnie od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, uiszczać dodatki gminne, względnie dodatki gminne i powiatowe do 5 procentowego podatku, który z mocy §. 7. ustawy z 9. lutego 1882 Dz. p. p. Nr. 17. bywa przepisany budynkom, uwolnionym czasowo od podatku domowo-czynszowego.

Art. IV.

Ustawa niniejsza nie narusza postanowień §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 43. względnie §. 25. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Winniczuk i stawia poprawkę, aby w art. I. wyeliminować słowo „i powiatowych“.

Izba popiera poprawkę p. Winniczuka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

Art. I.

Nowe domy w m. Buczaczu, które zostaną zbudowane w latach 1908 i 1909, uwalnia się od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego na taki sam okres czasu, na jaki te domy uzyskają uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Po zamknięciu rozprawy i rzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwala art. I. z opuszczeniem słów „i powiatowych“, następnie przystępuje Izba do głosowania nad słowami „i powiatowych“.

Marszałek konstatuje brak kompletu dostatecznego do powzięcia uchwał w Izbie.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają :

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie udzielenia soli kamiennej gminom powiatu Nisko.

Ponieważ długie śloty, grady i wylewy zniszczyły wszystkie plony, a pasza dla by-

dła w całości została zniszczona, że gospodarstwom, które zajmują się chowem bydła, grozi ruina, dlatego

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o wydanie gminom powiatu Nisko soli kamiennej dla bydła jak najrychlej.

Wnioskodawca:
Jan Bis

Stojałowski, Stapiński, Skołyszewski, Cieluch, Styła, Krężel, Myjak, Bojko, Ptak, Jedynak, Lewakowski, Kędzior, Sandulak, Swed.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Cielucha i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie zorganizowania szkoły ludowej w Stróżach wyżnych w pow. grybowskiem z dwuklasowej na cztoroklasową.

Gmina Stróże wyżne wybudowała swoim kosztem szkołę w takim rozkładzie, aby mogła pomieścić cztery klasy.

Nauka w tejsze odbywa się od lat 8, a gmina wniosła podanie w roku 1907 na ręce posła Huzy, któryby przedstawił Wysokiemu Sejmowi potrzebę zorganizowania tejsze na 4-ro klasową, jednak c. k. Rada szkolna krajowa żądaniu odmówiła ze względu na brak sił nauczycielskich.

Ponieważ liczba dzieci w miarę przepisów c. k. Rady szkolnej krajowej jest odpowiednią, a rodzicom, którzy chcą dalej do szkół dzieci posyłać, robi się wielkie trudności, bo jak się pokazuje, że z tej gminy uczęszcza przeszło 30 dzieci do Grybowa, oddalonego o 5 kilom., gdzie dziecko pie szo robi dziennie 10 klm., to przy takiej męczarni odniechce się dziecku nauki.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy istnieją w rzeczywistości jakiegokolwiek przeszkody ustawowe niedozwalające przekształcenia rzeczzonej szkoły na 4 klasową?

2) Kiedy c. k. Rada szkolna kraj. uczyni zadość słusznym żądaniom ludności przez przekształcenie szkoły 2 kl. na 4 klasową w Stróżach wyżnych?

Interpelant:
Jan Cieluch w. r.

Stapiński, Bernadzikowski, Krężel, Witos, Długosz, Styła, Jedynak, Kędzior, Ptak, Bis, Cipser, Bojko, Jampolski, Stefczyk.

I n t e r p e l a c y a

posła Skołyszewskiego i towarzyszy do J. W. Pana Komisarza rządowego w sprawie regulacji rzeki Raby.

Włóscianie z Targoszyny w pow. myślenickim wnieśli przeciw projektowanym robotom regulacyjnym w gminie Targoszyna rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, a to w celu wytyczenia w innym miejscu koryta rzeki Raby. Rekurs już przeszło rok leży w Ministerstwie, roboty nie są wykonane, woda, wylewając w tej gminie zwyczajnie 3 razy do roku, czyni ogromne spustoszenia, zasypując szutrem i żwirem pola, zrywając urodzajne grunta, niszcząc plony rolne.

Potrzeba prędkiego załatwienia rekursu jest wielką, wobec tego podpisani zapytują J. W. Pana komisarza rządowego, co zamierza uczynić, ażeby odpowiedź Ministerstwa spraw wewnętrznych przyspieszyć?

Interpelant:
Skołyczewski w. r.

Bernadzikowski, Bis, Jampolski, Cieluch, Makuch, Jedynak, Witos, Myjak, Lewakowski, Kleski, Cipser, Wasung, Stapiński, Styła, Żardecki.

W n i o s e k

posła Antoniego Starucha i tow. w sprawie przejścia na kraj powiatowej drogi Ustrzycki dolne-Lutowiska aż do Cisny.

Powiat liski leży cały w górskiej okolicy, jest bardzo wielki i posiada liczne

drogi powiatowe i gminne, które prowadzą po większej części popod góry i przez rozmaite potoki i góry, więc podczas ulęwy i słoty są te drogi często przez wody zrujnowane, a co najważniejsze, że mosty często woda zabiera. A że powiat liski jest nadzwyczaj biedny, bo ludność mieszkająca w górach żyje po większej części z dziennego zarobku, dlatego tak ubogi powiat nie jest w możności te rozmaite drogi na własny koszt w dobrym stanie utrzymać. Przejęcie tej drogi na kraj i przebudowanie jej na drogę krajową przyczyniłoby się w wysokiej mierze do ułatwienia komunikacji w górskiej okolicy, jak również do polepszenia położenia ekonomicznego i gospodarczego wszystkich mieszkańców tej okolicy, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Uznaje się za krajową drogę z Ustrzyk niżnych prowadzącą przez Lutowiska aż do Cisny i przejmuje się tę drogę na rachunek funduszu krajowego.

Wnioskodawca:

A. Staruch w. r.

T. Staruch, Oleśnicki, Skwarko, Dumka, Winniczuk, Sandulak, Kurowiec, Kiweluk, Hanczakowski, Korol, Krysowaty, Szwed, Sodomora, Tracz, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Kurowca w sprawie nieprawnego ściągania podatków przez egzekutora podatkowego p. Aleksandra Petyka w Kadobnej (powiat Kałusz).

Dnia 15. września przyszedł do gospodarza Izydora Białeckiego egzekutor podatkowy Aleksander Petyk i zabrał jako grabież za zaległe podatki podszski. Na oświadczenie, że podatek za r. 1907 zapłacony, a poświadczenie jest u wójta, powiedział on staremu nadzwyczajnie poważanemu gospodarzowi, liczącemu 71 lat: „Breszesz jak pies“. Gospodarz Izydor Białcki odszukał rzeczywiście poświadczenie zapłaty podatku, a mianowicie, że w dniu

8. września 1907 akt 401/07 pobrano u niego 17 K 05 gr., a jak się następnie okazało w c. k. Urzędzie podatkowym mylnie zapisano na Andrija Jacewa syna Semena i Annę Jaciw ur. Romaniw. Świadkowie na to są: Hryń Andrijow i Iwan Łypak w Kadobnej.

Podpisani zapytują J. E. Pana Namiestnika, czy podobne obchodzenie się z wiejską ludnością egzekutorów podatkowych i to w roku nieurodzajów jest usprawiedliwione — i proszą o stosowne zarządzenia.

Interpelant

Dr. Kurowiec.

Makuch, A. Staruch, T. Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Sodomora, Dumka, Hanczakowski, Kiweluk, Skwarko, Tracz, Jampolski, Winniczuk, Sandulak, M. Zajaczuk.

I n t e r p e a c y a

do c. k. Rządu posła Sandulaka i tow. w sprawie nieprawnego urzędowania naczelnika gminy Popielnik pow. Śniatyn.

W gminie Popielniki pow. śniatyńskiego jest naczelnikiem gminy Teodor Atamanczuk, który od dłuższego czasu dopuszcza się wielkich nadużyć na gminnym majątku.

Z tego powodu toczy się przeciw niemu w załotowskim sądzie karne śledztwo w kierunku zbrodni kradzieży, a wobec tego powinien on być na czas śledztwa zawieszony w urzędowaniu.

Ponieważ Teodor Atamanczuk mimo tego urzęduje dalej, a mając władzę w ręku wpływa na tok śledztwa, zapytują podpisani:

1) Czy wiadomy c. k. Rządowi ten stan rzeczy?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd spowodować zasuspendowanie Fedora Atamanczuka w pełnieniu jego czynności urzędowych jako naczelnika gminy?

Interpelant:

Iwan Sandulak.

Hanczakowski, Bis, Dumka, Korol, A. Staruch, T. Staruch, Skwarko, Kurowiec, Winiczuk, Krynicki, Kiweluk, Oleśnicki, Tracz, Krysowaty, M. Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do c. k. Rządu w sprawie regulacji potoku w Mikuliczynie.

Potok nadworniański w Mikuliczynie wyrządza mieszkańcom nadbrzeżnym rok rocznie olbrzymie szkody. W bieżącym roku te szkody wynoszą ponad 3.000 kor.

Zapobiedz temu może tylko rychła regulacja tego potoku, o którą gmina Mikuliczyn daremnie od szeregu lat upomina się.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy wiadomym jest c. k. Rządowi ten stan rzeczy?

Czy skłonny jest c. k. Rząd przystąpić jak najprędzej do regulacji jawornickiego potoku?

Interpelant:
Jan Sandulak.

Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Olesnicki, Kiweluk, Kurowiec, Krysowaty, M. Zajaczuk, Bis, Hanczakowski, Tracz, Krynicki, Skwarko.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następnę na dzień 9. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

16. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 132.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 14. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 15. posiedzenia złożony w biurze sejmowym do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 9. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2126—2145, 2168, 2179, 2180, 2195, 2197, 2202.

Komisji szkolnej: L. s. 2122, 2146 do 2152, 2166, 2196.

Komisji gminnej: L. s. 2177, 2198.

Komisji petycyjnej: L. s. 2176.

Komisji administracyjnej: L. s. 2174, 2175.

Komisji prawniczej: L. s. 2157—2159 2181—2189.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2153—2156.

Komisji drogowej: L. s. 2172, 2173 2194.

Komisji podatkowej: L. s. 2178.

Komisji kolejowej: L. s. 2170, 2171.

Komisji przemysłowej: L. s. 2160, 2167.

Komisji solnej: L. s. 2169.

Marszałek oznajmia, że wpłynęło pismo c. k. Sądu powiatowego we Lwowie z dnia 1. października 1908 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Kurowca z powodu przekroczenia §. 487. u. k. i ndziela w tej sprawie głosu p. Urbańskiemu.

Przemawia p. Urbanski i wnosi o odesłanie tego pisma do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek formalny p. Urbańskiego.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku i interpelacyi.

Sekretarz p. Urbański odczytuje zgłoszony wniosek i interpelacyę, które opiewają:

W n i o s e k

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że pobudką Wysokiego Sejmu dla powzięcia uchwały z dnia 23. września 1907 o budowie kosztem kraju publicznych zbiorników dla magazynowania ropy była chęć sanacyi i stworzenia podstaw dla trwałego rozwoju oraz umożliwienia organizacyi przemysłu naftowego;

zważywszy, że przemysł naftowy obecnie się zorganizował, łącząc z górą 75% produkeyi ropy w krajowym Związku producentów ropy — który to związek wniósł ofertę o dzierżawę wyż wspomnianych zbiorników do Wydziału krajowego;

zważywszy, że forma dzierżawy zbiorników wybudowanych kosztem kraju, przedstawia dla kraju więcej korzyści i gwarancyi, niż własna administracya, a Towarzystwo magazynowe dla produktów naftowych wobec powstania związku producentów zrzekło się dobrowolnie zarządu tymi zbiornikami;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyjmując do wiadomości gotowość Gal. Tow. magazynowe dla produktów naftowych zrzeczenia się zarządu zbiornikami na ropę w Popielach, zawarł jak najrychlej kontrakt dzierżawy z krajowym Związkiem producentów ropy z możliwym jak najdalej idącym uwzględnieniem oferty tegoż Związku.

Wnioskodawca:
Długosz.

Gorayski, Stapiński, Bernadzikowski, Jedynek, Styła, Kolischer, Bis, Stefczyk, Lewakowski, Ptak, Witos, Kędzior, Cieluch, Krężel, Zamoyski.

I n t e r p e l a c y a

posła Witos i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie zuiesienia rewizorów bydła.

Instytucya rewizorów bydła jest niewątpliwie jedną z największych bolączek dla naszego ludu. Łączenie w jeden okręg rewizyjny po kilka gmin, nieraz bardzo od siebie odległych, naraża hodowców bydła na stratę drogiego czasu i przeróżne trudności. Dla uzyskania paszportu trzeba robić kilka a nawet kilkadziesiąt kilometrów drogi, częstokrotnie za darmo, ponieważ się zdarza, że p. rewizora niema w domu, albo uznawszy czas lub godzinę za nieodpowiednią, odmawia wydania paszportu, narażając hodowcę albo na ponowne odbycie uciążliwej drogi, albo też na zupełne zaniechanie jarmarku.

Wychodząc z zasady, że wszelkie urzędy powinny być zastosowane do potrzeb i możliwej dogodności ludności, żądamy, ażeby c. k. Rząd we właściwej drodze czynności rewizorów bydła przydzielił oglądaczom w każdej gminie, a przez to uchronił ludność od rozlicznych strat i przykrości, na jakie w tym stanie rzeczy narażoną bywa.

Ponieważ jednak faktem jest, że przy przedsięwziętej w tym względzie próbie w niektórych okręgach rewizyjnych po kilka gmin połączono, żądamy, aby bezwarunkowo w każdej gminie czynności rewizora przydzielono miejscowemu oglądaczowi bydła.

Zapytujemy więc c. k. Rząd, czy gotów jest temu powszechnemu i gorącemu żądaniu ludności zadośćuczynić i kiedy to uczynić zamierza?

Lwów, dnia 8. października 1908.

Interpelant
Witos, m. p.

Krężel, Jedynek, Cieluch, Stapiński, Styła, Bernadzikowski, Bis, Szwed, Kędzior, Ptak, Cipser, Lewakowski, Długosz, Stefczyk, Wasung.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelację zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. Oleśnikiem.

Przemawia p. Oleśnicki i protestuje imieniem posłów należących do klubu rusko-ukraińskiego przeciw wygłoszeniu oświadczenia na 1. posiedzeniu Sejmu przez p. Dudykiewicza w języku rosyjskim i przeciw poprawieniu w oryginale stenograficznych sprawozdań z 13. posiedzenia Sejmu przemówienia p. Dudykiewicza na język rosyjski a zarazem zwraca się do Marszałka z prośbą, aby zapobiegł na przyszłość temu postępowaniu, sprzeciwiającemu się regulaminowi.

Marszałek udziela odpowiedzi w tej sprawie i oznajmia, że stenograficzne sprawozdania z rozpraw Sejmu nie będą oddane do druku, zanim nie zostaną sprawdzone i podpisane przez dwóch rewidentów przez Sejm wybranych.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Brzesko (pow. Brzesko) na pobór wyższych opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Brzesko (powiat Brzesko) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Brzesko (powiat Brzesko) zezwala się pobierać od wejścia w życie ni-

niejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwownicy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K. 40 hal.

4) Od półlitrowej flaszki piwa po 3 h.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Brzesko.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej e. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Brzesku, a dla

przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacyi w Brzesku.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 29. czerwca 1898 Dz. u. kr. Nr. 57.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Lisko (pow. Lisko) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Lisko (powiat Lisko) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Lisko (powiat Lisko) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkooholometrem, jako to: araku rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 3 K 40 h.

4) Od jednego hektolitra miodu po 6 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Lisko.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą

prawa propinacyi w Lisku, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Lisku.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. kwietnia 1902 Dz. u. kr. Nr. 41.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji podatkowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych.

Marszałek oznajmia, że na poprzednim posiedzeniu uchwaliła Izba art. I. z opuszczeniem słów „i powiatowych“, przy uchwaleniu tych słów okazał się brak kompletu. Rozprawa nad art. I. została zamkniętą, p. sprawozdawca życzy sobie jednak dać wyjaśnienie, co może nastąpić, jeżeli Izba na to pozwoli.

Przemawia p. Moysa i stawia formalny wniosek o pozwolenie p. sprawozdawcy

na udzielenie wyjaśnienia, który to wniosek Izba bez rozprawy uchwała.

Przemawia p. sprawozdawca p. Schätzel.

Marszałek oznajmia, że Izba na poprzednim posiedzeniu uchwaliła art. I. projektu ustawy z opuszczeniem słów: „i powiatowych“, obecnie poddaje pod uchwałę Izby słowa: „i powiatowych“.

Izba uchwała te słowa: „i powiatowych“.

Sprawozdawca czyta :

Art. II.

Nowe domy, które w latach 1900 włącznie do 1903 zbudowane zostały, uwalnia się od dodatków gminnych, nowe domy, które zostały zbudowane w latach 1904 włącznie do 1907, od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, i to mianowicie tak za czas ubiegły, jak również i na przyszłość na taki sam okres czasu, na jaki domom tym przysługuje czasowe uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Izba uchwała bez rozprawy art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Art. III.

Właściciele domów wymienionych w Art. I. i II. są natomiast obowiązani w czasie, w którym owe domy w myśl artykułu I. i II. tej ustawy korzystają z uwolnienia od dodatków gminnych, względnie od dodatków gminnych i powiatowych do państwowego podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego, uiszczać dodatki gminne, względnie dodatki gminne i powiatowe do 5⁰/₁₀ podatku, który w mocy §. 7. ustawy z d. 9. lutego 1882 Dz. p. p. Nr. 17. bywa przypisany budynkom, uwolnionym czasowo od podatku domowo-czynszowego.

Izba uchwała bez rozprawy art. III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. IV.

Ustawa niniejsza nie narusza postanowień §. 43. ustawy drogowej z 5. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 43. względnie §. 25. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała bez rozprawy art. IV. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba uchwała bez rozprawy art. V. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

Izba uchwała bez rozprawy art. VI. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . o czasowym uwolnieniu nowych domów w Buczaczu od dodatków gminnych i powiatowych do podatku domowo-czynszowego i domowo-klasowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowej gminy administracyjnej „Gody“ w powiecie kołomyjskim.

Sprawozdawca p. Moysa, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić bez zmiany przedłożony przez Wydział krajowy projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o utworzeniu z przysiółka Gody, należącego do związku gminy Kamionki małe, powiatu kołomyjskiego, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych „Gody“ samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Gody.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Gody włącza się ze związku gminy Kamionki małe powiatu kołomyjskiego i tworzy się dla przysiółka tego z rozparcelowanymi gruntami obszaru dworskiego „Gody“, w gminie katastralnej „Gody“ położonymi, a więc dla całej gminy katastralnej „Gody“ i dla rozparcelowanych z tegoż obszaru dworskiego parcel gruntowych l. kat. 450, 463/1, 463/2, 473 i 475/2, w gminie katastralnej „Kamionki małe“ położonych, samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Gody“.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po wejściu w życie niniejszej ustawy rozpisać należy

wybory do nowych Reprezentacji gminnych w Kamionkach małych i Godach

Ustawa niniejsza wechodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnym głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie petycji przysiółka Poręby dębskie ad Dęba o wyłączenie ze związku gminy Dęba i utworzenie osobnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Bernadzikowski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję mieszkańców przysiółka Poręby dębskie w powiecie tarnobrzeskim przekazuje się Wydziałowi krajowemu do dalszego urzędowania i przedłożenia ewentualnych wniosków na jednej z najbliższych sesyj sejmowych.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w sprawie petycji mieszkańców podzielonego ob-

szaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o przyłączenie do gminy miasta Chyrowa.

Sprawozdawca p. Skarbek odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę mieszkańców podzielonego obszaru dworskiego w Posadzie chyrowskiej o przyłączenie ich do związku gminy Chyrowa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w sprawie prośby mieszkańców przysiółka Śliwnica ad Polana o wyłączenie ze związku gminy Polana.

Sprawozdawca p. Skarbek odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę przysiółka Śliwnica ad Polana o utworzenie odrębnej gminy administracyjnej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 K na budowę szpitala.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. sprawozdawcy Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przed-

mieście wcielenia gminy Podmajerz do gminy miasta Starego Sącza.

Sprawozdawca p. Bernadzikowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o wcieleniu gminy Podmajerz powiatu nowosądeckiego do gminy m. Starego Sącza.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminę Podmajerz w powiecie nowosądeckim wciela się do gminy m. Starego Sącza.

Art. II.

Do dni trzydziestu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Podmajerzu i w Starym Sączu, a natomiast mają być zarządzone nowe wybory do Rady gminnej w Starym Sączu.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem gło-

sowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwała powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji mieszkańców gminy Suchawola na przysiółkach Soliły, Zakopce, Ichnały, Hamarnia, Kozaki zamieszkałych w powiecie cieszanowskim o wyłączenie Suchawola i utworzenie samostnej gminy pod nazwą Sucha Wola II. część.

Sprawozdawca p. Win. Kraiński, odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę przysiółków Soliły, Zakopce, Ichwały, Hamarnia, Kozaki do gminy Suchawola powiatu cieszanowskiego należących o wydzielenie z gminy Sucha Wola i utworzenie gminy samostnej pod nazwą Sucha Wola II. przesyła się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania i sprawozdania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycyach gmin w sprawie przeniesienia ich do wyższej klasy plac nauczycielskich.

Sprawozdawca p. St. H. br. Badeni, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, oznajmiając, że do wniosku 2 komisji należy dodać gminy Mszana dolna i Pistyń.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznając w zasadzie potrzebę rewizyi unormowanego w art. 11. ustawy z 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Nr. 16 w brzmieniu ustawy z 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49

podziału wszystkich miejscowości w kraju na cztery klasy odnośnie do wysokości plac nauczycieli szkół ludowych pospolitych, poleca Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową tę sprawę rozpatrzył i wnioski swoje na najbliższej sesji sejmowej przedłożył.

2. Petycyje gmin Chrzanów, Posada sanna, Podwoleczyska, Złoty Potok, Mszana dolna, Pistryń i nauczycieli lwowskich gmin podmiejskich, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Bandrowski.

Przemawia p. Merunowicz.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca p. St. H. hr. Badeni.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia kolei lokalnej Piła-Jaworzno pożyczki 70.000 koron.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia z zapasów krajowego funduszu kolejowego Towarzystwu akcyjnemu „Kolej lokalna Piła-Jaworzno“ pożyczki gotówkowej po 4% oprocentowanej, spłacalnej w półrocznych ratach w ciągu 5 lat, w sumie 70.000 kor., słowami siedemdziesiąt tysięcy koron, pod warunkami, jakie ułoży

Wydział krajowy, a w szczególności z uwzględnieniem następujących postanowień:

1) Fundusze uzyskane z tej pożyczki przeznaczone będą na inwestycje, urządzenia i cele, jakie Wydział krajowy uzna za wskazane i potrzebne, i użyte zostaną pod bezpośrednią ingerencją Wydziału krajowego,

2) Towarzystwo kolejowe zezna skrytą dłużny, według wzoru udzielonego przez Wydział krajowy aktem notaryalnym z prawem egzekucyi z §. 3. ust. z 25. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 75.

3) Na pokrycie rat oprocentowania i umorzenia pożyczki gotówkowej w kwocie 70.000 kor. i ewentualnych zaległości z tego tytułu będzie użyty po myśli §. 49. ustęp 3. punkt I. statutu Towarzystwa akcyjnego „Kolej lokalna Piła-Jaworzno“ dochód pozostający do dyspozycyi po pokryciu z dochodów Towarzystwa rat oprocentowania i umorzenia pożyczek pierwszeństwa, zaciągniętych po myśli §. 8. tego statutu w kwocie 1,253.000 koron i pożyczki bieżącej w kwocie 370.000 koron, którą z dochodów eksploatacyjnych się spłaca.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. 1, 2, 3, komisji, które p. sprawozdawca odczytuje

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1905.

Sprawozdawca p. Sala, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1905.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zażądał od fundacyi wyjaśnienia pozycyi dochodów i wydatków w zamknięciu rachunkowem niedostatecznie wytłumaczonych i umieścił je w najbliższem swoim sprawozdaniu, a mianowicie:

a) pozycyi podniesionych w niniejszem sprawozdaniu;

b) pozycyi podniesionych w sprawozdaniu komisji budżetowej z dnia 13. marca 1907 odnoszącem się do zamknięcia rachunków za rok 1904.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o pe-tycyi w przedmiocie sfinansowania kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia.

Sprawozdawca p. Battaglia, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by w miejsce przyrzeczonej zwłoki w uiszczaniu należności za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron na budowę kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia oświadczył gotowość objęcia gwarancyi państwowej za taką pożyczkę oraz przedstawił Radzie państwa odpowiedni wniosek do ustawy w ciągu roku 1909.

2. Na wypadek zapewnienia pomocy państwa dla budowy kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia w sposób powyższy przez ustawę państwową Sejm zmienia uchwałę z 11. listopada 1905 i nadaje jej następujące brzmienie:

„1. Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Usznia uznaje się ze względu na ogólne in-teresa kraju za użyteczną i potrzebną.

„2. Sejm upoważnia Wydział krajowy „do objęcia imieniem kraju akcyi pierw-„szeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na „Sassów do Uszni w sumie nieprzekracza-„jącej kwoty 300.000, t. j. trzysta tysięcy „koron przez wypłatę za nie w pełnej imien-„nej wartości z zasobów krajowego fundu-„szu kolejowego, a to pod warunkami:

„a) że reszta kapitału budowy tej ko-„lei lokalnej dostarczoną będzie przez uzy-„skanie zasobów pieniężnych na podstawie „przyznać się mającej przez c. k. Rząd gwa-„rancyi państwowej na rzecz oprocentowa-„nia i umorzenia pożyczki pierwszeństwa „w kwocie 860.000 koron po myśli posta-„nowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 „Dz. ust. p. Nr. 2 z roku 1895, oraz przez „objęcie akcyi zakładowych przez interesen-„tów miejscowych;

„b) że wpłata na akcyę pierwszeństwa, „które kraj obejmie, nastąpi wtenczas:

„a) gdy interesanci miejscowi uiszczą „wpłatę na akcyę zakładowe;

„b) gdy zrealizowaną zostanie pożyczka „pierwszeństwa, zaciągnięta na podstawie „gwarancyi państwowej;

„c) że warunki koncesyjne i postano-„wienia statutu przyszłego Towarzystwa „akcyjnego ułożone będą w porozumieniu „i przy współudziale Wydziału krajowego;

„d) że Wydziałowi krajowemu będzie „zapewniony odpowiedni udział w zarządzie „Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Zło-„czów-Sassów-Usznia;

„e) że budowa tej kolei, jako też do-„stawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile „możności w porozumieniu z Wydziałem kra-„jowym i o ile możliwości z uwzględnieniem „sił i dostawców krajowych, a w szczegól-„ności budowa kolei rozdana będzie na za-„sadzie ograniczonego lub publicznego za-„proszania do złożenia ofert“.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnio-

ski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, że obecnie następuje poprzednio opuszczony punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na budowę szpitala.

Sprawozdawca p. Merunowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Bóbrce na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Bóbrce zezwala się w myśl postanowień §. 24. ust. o Reprezentacji powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21 na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na pokrycie kosztów wykończenia i urządzenia szpitala w Bóbrce.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kleskiego i tow. w sprawie regulacji potoków Rydelówki, Czarnej i Kołomyjki.

Przemawia p. Kleski, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stanisława Henryka dw. im. Badeniego i tow. w sprawie utworzenia c. k. Starostwa w Monasterzyskach.

Przemawia p. Stanisław Henryk Badeni uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Dniestr w miejscowości Dołhe.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Sękowskiego i Górskiego i tow. sprawie budowy linii kolejowej, łączącej miasto Dąbrowę z Leżajskiem lub Rudnikiem.

Przemawia p. Sękowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kurowca i tow. w sprawie zaprowadzenia instytucji lekarzy szkolnych w c. k. szkołach średnich.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie zapomogi dla powiatu kossowskiego na poprawę dróg powiatowych i gminnych.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. Skołyżewskiego usuwa z porządku dziennego:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyżewskiego, Ptaka i tow. w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim, oraz w sprawie ure-

gulowania emigracji zarobkowej i osadniczej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wasunga i tow. w sprawie utworzenia funduszu pożyczkowego na udzielanie zaliczek nauczycielom ludowym.

Przemawia p. Wasung uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że z powodu chwilowej nieobecności p. Myjaka usuwa z porządku dziennego:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji potoku „Czarna woda“ w powiecie Nowy Sącz.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Stojalowskiego i tow. w sprawie poprawy bytu służby kościelnej, a szczególności organistów i diaków.

Przemawia p. Stojalowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela p. Pastorowi głosu dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Pastor dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa p. Pastora, by prostował fakta.

Przemawia dalej p. Pastor.

Marszałek udziela głosu p. Kołpaczkiewiczowi dla sprostowania faktu i wzywa

posłów, którzy otrzymali głos dla sprostowania faktów, by tylko je prostowali.

Przemawia p. Kołpaczekiewicz dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa p. Kołpaczekiewicza, by ograniczył się do sprostowania faktu.

Przemawia p. Kołpaczekiewicz dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Stojalowski dla sprostowania faktu.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. o otworzenie sądu powiatowego w Uściu zielonem, powiatu buczackiego.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kiweluka i tow. w sprawie zaprowadzenia ruchu osobowego na linii kolejowej Tarnopol-Kopyczyńce.

Przemawia p. Kiweluk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Cipsera i tow. w sprawie budowy mostu w gminie Dzieduszyce wielkie pow. stryjskiego na rzece Świcy.

Przemawia p. Cipser uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. o przyspieszenie regulacji rzeki Gnilej Lipy w dolnem biegu w powiatach: stanisławowskim i rohatyńskim.

Przemawia p. Winniczuk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kozłowskiego i tow. w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności wnioskodawcy usuwa tę sprawę z porządku dziennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sandulaka i tow. w sprawie urządzenia polowania w celu wyniszczenia drapieżnych zwierząt w lasach kameralnych w powiatach kosowskim i nadwórniańskim.

Przemawia p. Sandulak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie budowy mostu na rzece San w gminie Procisne lińskiego powiatu.

Przemawia p. A. Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kędziora i tow. w sprawie wykształcenia instruktorów rolnictwa.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skwarka i tow. o zapomogę dla gmin powiatu mościskiego z powodu klęsk elementarnych.

Przemawia p. Skwarko uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela głosu p. Dudykiewiczowi w sprawie osobistej, w szczególności w sprawie zarzutu uczynionego p. Dudykiewiczowi, że przemawiał na 1. posiedzeniu i poprawił swe przemówienia na 1. i 13. posiedzeniu w stenograficznych sprawozdaniach z rozpraw Sejmu w języku rosyjskim.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Przemawia p. Oleśnicki dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Dudykiewicz dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Szweda i tow. w sprawie rekonstrukcji drogi gminnej od Radziechów przez Cięcinę, Cisiec, Milówka, Raycza i Ujsoł (powiat Żywiec) do granicy węgierskiej prowadzącej.

Zważywszy, że droga gminna ad Radziechów przez Cięcinę, Cisiec, Milówkę, Rayczę i Ujsoły do granicy węgierskiej prowadząca, jest od dawna w złym stanie, a w niektórych miejscowościach przez góry i lasy jest nawet nie do przebycia;

zważywszy, że wydelegowana w roku 1905 komisja c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego uznała konieczność rekonstrukcji tej drogi i obliczyła kosztą budowy na 890.000 koron;

zważywszy, że Rada powiatowa w Żywcu obowiązała się na pokrycie kosztów budowy wypłacić 90.000 koron — Wydział krajowy przyjął połowę kosztów w kwocie 445.000 koron — a skarb państwa 150.000 koron;

zważywszy dalej, że droga ta łączy się z Węgarami i ma pod względem komunikacyjnym i pod względem strategicznym doniosłe znaczenie i wskutek tego Wydział krajowy pismem z dnia 29. lipca 1908 L. 45.371 odniósł się powtórnie do c. k. Rządu z żądaniem, aby niedobór w kwocie 205.000 koron pokryty został ze skarbu państwa;

zważywszy nakoniec, że c. k. Rząd z przyświeceniem w pomoc do budowy drogi się ociąga — i na tem, jak dowodzi petycja A. 10 gmin — publiczność, a względnie 1/3 część powiatu bardzo cierpi;

Wysoki Sejm raczy uhwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby na pokrycie kosztów rekonstrukcji drogi gminnej od Radziechów przez gminy Cięcina, Cisiec, Milówka, Raycza i Ujsoł do granicy węgierskiej prowadzącej — pospieszył z wydatniejszym zasiłkiem i brakującą jeszcze

kwotę 205.000 K z funduszków państwowych pokrył.

Wnioskodawca :
Szwed.

Lewicki, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Kurowiec, Ptak, Myjak, Cieluch, Bis, Lewakowski, Bernardzikowski, Kędzior, Stefczyk.

Do

Wysokiego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomerji na ręce Jaśnie Wielmożnego Pana
Posła Wojciecha Szweda

we Lwowie.

Prośba gmin Cięciny, Ciśca, Milówki, Rajczy-Ujsół o rekonstrukcyę drogi gminnej prowadzącej od gminy Radziechowy aż do granicy węgierskiej, względnie o zamianę tejże drogi na drogę powiatową lub rządową.

Wysoki Sejmie !

Od granicy gminy Radziechów aż na granicę węgierską prowadzi przez niżej podpisane gminy droga gminna, której stan urąga wszelkim pojęciom o komunikacyi drogowej.

Od całego szeregu lat wnosiliśmy rozliczne prośby do władz autonomicznych o rekonstrukcyę tejże drogi gminnej, względnie o przejęcie tejże drogi na etat funduszu powiatowego, państwowego lub krajowego.

Nasze usiłowania odniosły jednak ten skutek, że przed dwoma latami zjechała do Milówki komisya drogowa c. k. Namiestnictwa we Lwowie, pomierzyła całą tę drogę, pozabijała trochę palików i na tem całą swoją czynność skończyła, a od tego czasu pozostała droga gminna taką, jaką była, a nawet stau jej się pogorszył, bo każdy sądząc, że droga będzie wkrótce przejętą na fundusz rządowy lub krajowy, nawet szarwarku robić nie chce.

Droga ta jest jednak bardzo ważną arterya komunikacyjną, gdyż po niej odbywa się główny dowóz drzewa, a to począw-

szy od Węgier z lasów dworskich, następnie przez całą jej długość aż do Żywca.

Ile straty ponoszą gospodarze, którzy zajmują się przewożeniem drzewa względnie innych towarów, ten tylko ocenić może, kto po tej drodze z ciężarem jeździ, a jeżeli obliczy się stratę na koniach, na wozach, które się łamią na wybojach i stratę czasu, to straty te idą w tysiące rocznie, a zresztą i sam obowiązek nakazuje drogę tę przyprowadzić do możliwego stanu komunikacyjnego, jeżeli się zważy, że nasz zakątek przytyka bezpośrednio do Węgier i do Śląska, gdzie drogi są znakomite, a droga, o której naprawę prosimy, jest chyba smutnym przykładem polskiego gospodarstwa i chyba wobec mieszkańców sąsiedniej prowincyi weale nam nie przynosi ehłuby.

Wobec tego niżej podpisane gminy upraszają :

Wysoki Sejm

raczy w uwzględnieniu niniejszej prośby poczynić odpowiednie kroki.

(Podpisy 10 gmin).

L. s.

W n i o s e k

posła Styły i tow. w sprawie powszechnego ubezpieczenia na starość i na wypadek niezdolności do pracy.

Wysoki Sejmie !

Dnia 3. listopada 1908 r. według oświadczenia złożonego przez Ministerstwo spraw wewnętrznych, ma c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy, wprowadzającej powszechne ubezpieczenie na starość i na wypadek niezdolności do pracy dla niektórych sfer ludności.

Wiadomo nam, że istnieją zabiegi, zmierzające do tego, aby ubezpieczenie to obejmowało tylko sferę robotniczą w ścisłym tego słowa znaczeniu, a więc z wyklucze-

niem włościan, rękodzielników i t. p. wolnych zawodów pracy.

Przeciw takiemu przedłożeniu c. k. Rządu i przeciw dojściu do skutku takiej ustawy należy się nam stanowczo oświadczyć.

Niepodobna bowiem dopuścić do tego, aby n. p. u nas w Galicyi najliczniejsza rzesza robotnicza — gospodarze małorolni, miała się przyczyniać w opłacanych podatkach do zabezpieczenia środków utrzymania dla pewnej kategorii robotników, a sama była bez żadnego zabezpieczenia, chociaż tego zabezpieczenia bodaj że w pierwszym rządzie potrzebuje.

Wiadomo nam, że Koło polskie w Radzie państwa stoi także na tem przez nas pożądanem stanowisku.

Aby to stanowisko wzmocnić i dopomódz naszej Reprezentacyi w Radzie państwa do obrony skutecznej tego stanowiska, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę konieczną zabezpieczenia minimum egzystencji na starość i na wypadek niezdolności do pracy tym wszystkim, którzy tego zabezpieczenia potrzebują, a więc robotnikom zawodowym, gospodarzom małorolnym, rękodzielnikom, handlarzom i t. p.

2. Sejm oświadcza się stanowczo przeciw takiej ustawie, któraby zabezpieczała tylko robotników zawodowych, a pomijała gospodarzy małorolnych, rękodzielników itp

Wnioskodawca:

Styła.

Cieluch, Bis, Ptak, Bojko, Jedynak, Witos, Stapiński, Stefczyk, Bernadzikowski, Oleśnicki, Szwed, Długosz, Jampolski, Sandulak.

W n i o s e k

posła Cielucha i tow. w celu uzyskania odpowiednich funduszy na budowę drogi

Jastrzębia-Bieśnik, któraby połączyła dwa powiaty, t. j. Grybów-Brzesko.

Wysoki Sejmie!

Już od dłuższego czasu czynią gminy Jastrzębia powiatu grybowskiego i gmina Słona Bieśnik pow. brzeskiego o budowę Jastrzębia-Bieśnik, jedynej komunikacyi między sąsiednimi powiatami Grybów-Brzesko.

Fundusze jednak wspomnianych powiatów są w tak opłakanym stanie, że wykonanie tego dzieła rok rocznie schodzi na plan dalszy, na czem cierpi rozwój gospodarzy obu powiatów.

Przez Kaśną dolną a Kaśną górną i częścią większą Jastrzębi istnieje już droga powiatowa, dobudowaniem drogi na powyższej przestrzeni wiążą się dwie tak ważne drogi, jak państw. Gromnik-Bobowa i krajowa Nowy Sącz-Zakliczyn.

Zważywszy doniosłość połączenia tak ważnych dwóch komunikacyi, zważywszy dalsze skutki i wpływ na rozwój gospodarzy okolicy, którą ta droga przetnie, a nadewszystko zważywszy, że ludność okolicy Zakliczyna, która w tym roku została przez powódzie i słyty kompletnie zniszczoną, a przez budowę tej drogi może przez możliwość zarobkowania od nędzy być uchronioną, podpisani stawiają następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Wydziałami powiatowymi brzeskim i grybowskim już z wiosną p. r. przystąpił do wybudowania drogi Jastrzębia-Bieśnik przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszy krajowych równających się $\frac{1}{4}$ kosztów budowy.

Wnioskodawca:

Cieluch.

Długosz, Bernadzikowski, Witos, Krężel, Jedynak, Jampolski, Myjak, Stapiński, Bis, Styła, Szwed, Bojko, Kędzior, Ptak.

W n i o s e k

posła Jedyńaka i towarzyszy w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Wielopolu skrzyńskim pow. Ropczyce.

Zważywszy, że okoliczne wsie około Wielopola oddalone są o 23 kilometrów od sądu powiatowego w Ropczycach,

zważywszy, że wskutek złych dróg górskich, wskutek zawiei śnieżnych, nie są nieraz w stanie przybyć w czasie na termin, wskutek tego narażeni są na znaczne straty,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w najbliższym czasie utworzył c. k. sąd powiatowy w Wielopolu skrzyńskim pow. Ropczyce.

Wnioskodawca:
Jedyńak.

Wassung, Szwed, Bis, Bernadzikowski, Kędzior, Krężel, Styła, Cieluch, Stojalowski, Cipser, Stapiński, Witos, Żardecki, Stefczyk.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie obwałowania rzeki Sann w powiecie Nisko.

Grunta położone koło rzeki Sanu są przez wylewy wód w ogromny sposób niszczone. Wody zabierają najlepsze warstwy urodzajnej ziemi, wydzierają doły i zabierają plony. Grunta te należą do pierwszej klasy podatkowej, a korzyści z nich ludność nie ma. Zdarza się, że z powodu wylewów zasiewają rolnicy zboże dwa i trzy razy do roku, a gdy przypadkiem ziemia plon wyda, to je niszczy lub zabiera woda.

Z tego powodu podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najszybciej przyszedł z pomocą ludności przez zarządzenie odpowiedniego celowi obwałowania rzeki Sanu w powiecie Nisko po obu stronach brzegu.

Wnioskodawca:
Bis.

Bernadzikowski, Jampolski, Krężel, Styła, Myjak, Wasung, Ptak, Cieluch, Jedyńak, Cipser, Żardecki, Witos, Bojko, Długosz.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby utworzył c. k. Sąd powiatowy w Przecławiu powiecie mieleckim.

Wnioskodawcy:
Kędzior i Sękowski.

Bernadzikowski, Jampolski, Cieluch, Stapiński, Bis, Jedyńak, Krężel, Szwed, St. Tarnowski, Skrzyński, Jędrzejowicz, Halban, E. Mycielski, Stojalowski, St. H. Badeni, Gorayski.

I n t e r p e l a c y a

posła Jedyńaka i tow. do c. k. Komisarza rządowego.

W powiecie ropczyckim posiada duże lasy hr. Raczyński w gminach Braciejowej i innych sąsiednich. Gmina Braciejowa szczególnie ma otoczone grunta lasami hr. Raczyńskiego w okolicy górzystej a gałęzie drzew, graniczących z polami włościaciu zaciemniają je. Zważywszy że wskutek tego zaciemnienia gruntów mieszkańcy gminy ponoszą znaczne straty w plonach.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego, czy zechce wglądać w tę sprawę i zarządzić tak, aby mieszkańcy gminy Braciejowej nie ponosili szkody.

Interpelant
Jedyńak w. r.

Wasung, Bernadzikowski, Styła, Cieluch, Krężel, Kędzior, Bis, Żardecki, Szwed, Stojalowski, Cipser, Stefczyk, Stapiński, Bojko, Witos.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Bisa i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie niszczenia lasów w dobrach Pysznica Jarocin i Borki w powiecie Nisko.

Powiat Nisko należy do rzędy tych powiatów, gdzie odezuwać się daje wielki brak drzewa opałowego i budulcowego.

Wielkie obszary lasów w powiecie niżeńskim, będące w posiadaniu prywatnych, osób są od dłuższego czasu formalnie dewastowane.

Takie stosunki panują w dobrach Pysznica Jarocin i Borki, gdzie spekulanci niszczą lasy o drzewostanie młodym nieodpowiednim do cięcia setki morgów lasów młodych rok rocznie pada ofiarą spekulantów pruskich.

Lasy dóbr Pysznica obejmują kilka tysięcy morgów lecz tak zostały wyniszczone że z tak wielkiego obszaru zostały tylko szczątki młodego drzewa.

Również tak w dobrach Jarocin jakoteż i w Borkach zostały lasy tak samo zniszczone a na rok przyszyły obszar dworski Pysznica sprzedał spekulantom 500 morgów młodego lasu.

Tak samo Jarocin i Borki sprzedały spekulantom młody drzewostan na zniszczenie.

Aby położyć tamę dalszemu wywożeniu drzewa i niszczeniu młodych lasów

zapytują podpisani e. k. Rząd

czy wiadomem mu jest rzeczywisty stan gospodarki lasowej w dobrach wyżej podanych,

co zamierza e. k. Rząd uczynić, aby zapobiedz podobnej dewastacyi lasów i uchronić zarówno kraj jak i ludność od nieobliczalnych szkód.

Interpelant:

Bis w. r.

Jedynak, Ptak, Bernadzikowski, Jampolski, Cipser, Kędzior, Stapiński, Witos, Styła, Cieluoh, Krężel, Bojko, Żardecki, Długosz, Stefezyk.

W n i o s e k

posła Dra Kostia Lewickiego i towarzyszy w sprawie regulacyi rzeki Świrza w pow. rohatyńskim.

Rozważywszy, iż rzeka Swirz rok rocznie zalewa najlepsze łąki w gminach Woskresiuńce, Hryhorów, Pidmihałowce, Żurów i sąsiednich, wskutek czego około 1.500 morgów urodzajnego gruntu gnije w bagnach; rozważywszy, iż przez przeprowadzenie regulacyi tej rzeki wartość i wydajność nadbrzeżnych gruntów znacznie się podniosą, jak również rozważywszy, że interesowani właściciele gruntów domagają się od kilkunastu lat, przeprowadzenia tej regulacyi, przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby przyspieszył sprawę regulacyi rzeki Swirz w powiecie rohatyńskim.

Wnioskodawca:

Dr. Kost Lewicki w. r.

Kurowiec, Oleśnicki, Kiweluk, Skwarko, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Winniczuk, Bernadzikowski, Styła, Stapiński, Bis, Ptak, Krężel.

W n i o s e k

posła Ł. Winniczuka i tow. w sprawie udzielenia wydalnej zapomogi dla gminy Opryszowce powiatu Stanisławowskiego na odbudowanie zniszczonej powodzią drogi.

Tegoroczne wylewy zniszczyły zupełnie drogę gminną we wsi Opryszowcach powiatu stanisławowskiego i komunikacya tą drogą niemożliwa.

C. k. Starostwo w Stanisławowie i inżynier Rady powiatowej stwierdzili to i obliczyli, że naprawa drogi bez robotnicy kosztować będzie co najmniej 2.500 koron. Jest to gmina bardzo uboga, a nadmiar powodzią zupełnie zniszczona. Naprawy tej nie jest ona w możności przeprowadzić swoim kosztem.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się gminie Opryszowce pow. Stanisławowskiego znaczniejszą zapomogę a to w sumie 2.500 koron z funduszków

publicznych na naprawę drogi gminnej w Opryszowcach, zniszczonej tegorocznymi wylewami.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Kryswaty, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Tracz, Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiwicz, Skwarko, Krynicki, Oleśnicki, Szwed.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie ganiędbau c. k. Starostwa w Stanisławowie w kierunku ochrony gminy Opryszowce przed szkodami, jakie jej wyrządza rzeka Bystrzyca nadworniańska.

Wieś Opryszowce leży nad rzeką Bystrycą nadworniańską. Przed wsią w górnym biegu rzeki wybudował Hersch Urman młyn wodny pędzony wodą z Bystrzycy sprowadzaną do młynówki. Aby mieć wiele wody w młynówce, buduje on samowolnie na całej szerokości rzeki tamę z kamienia (groblę). Skoro przyjdzie większy deszcz lub słońca, grobla wstrzymuje wodę, która zalewa pola i ogrody włościańskie, nanosi żwir i niszczy plody. Stan ten jest wiadomy c. k. Starostwu w Stanisławowie i p. Malinowskiemu kierownikowi regulacji Bystrzycy ale ten pan, na skargi włościan oświadczył, że ich „gadanie nie warte terby sieczki“.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd, czy skłoni c. k. Starostwo w Stanisławowie do wydania zarządzeń, aby nie tamowano biegu Bystrzycy nadworniańskiej obok wsi Opryszowce i aby Hersch Urman usunął samowolnie postawione na rzece tamy?

Jakich środków zamierza użyć c. k. Rząd, aby na przyszłość Władze strzegły interesu obywateli - i czy zamierza pociągnąć p. Malinowskiego kierownika regulacji do odpowiedzialności za zaniedbanie swoich obowiązków.

Interpelant:
Łazarz Winniczuk w. r.

Makuch, A. Staruch, T. Staruch, Sodomora, Tracz, Sandulak, Oleśnicki, Szwed, Skwarko, Dumka, Kołpaczkiwicz, Krynicki, M. Zajaczuk, Kryswaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć c. k. starostwa we Lwowie przez bezprawną odmowę wydawania paszportów ludziom udającym się za granicę.

W ostatnich czasach udawało się mnóstwo ludzi do c. k. starostwa we Lwowie z prośbą o wydanie paszportów za granicę. Między innymi był też włościanin Melnyk z Mikłaszowa, mający zamiar udać się do Ameryki do swego brata, który tam ma już swoją „farmę“. Już trzeci tydzień chodzi do starostwa we Lwowie, a paszportu nie chcą mu wydać, tak, że on skarżył się interpelantowi z tego powodu.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd, czy jest skłonny do zarządzeń uniemożliwiających na przyszłość stawianie podobnych przeszkód biednym ludziom? i czy jest skłonny pociągnąć c. k. starostę za to jaskrawe nadużycie do surowej odpowiedzialności?

Interpelant:
Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Sandulak, Dumka, Tracz, Winniczuk, Makuch, Myroniuk Zajaczuk, Kryswaty, Krynicki, Szwed, Sodomora, Skwarko, Oleśnicki, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kostia Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zamierzonego rozwiązania Rady gminnej w Zawyszni pow. Sokal.

Doszło do wiadomości członków gminy Zawysznia, że Wydział Rady powiatowej w Sokalu postawił wniosek na rozwiązanie Rady gminnej w Zawyszni i ustanowienie rzadcą gminy Pawła Caryka, byłego naczelnika tej gminy, którego usunięto w r. 1905 skutkiem nadużyć, jakich dopuszczał się w czasie swego urzędowania. Z uwagi na

to, że obecna Rada gminna w Zawyszni dokłada wszelkich starań, aby zaprowadzić w gminie porządek, wobec czego nie zachodzi żadna uzasadniona przyczyna do rozwiązania tej Rady gminnej —

przeto podpisani zapytują:

Czy c. k. Rząd zechce zbadać dokładnie stosunki w Radzie gminnej w Zawyszni, aby nie dopuścić do naruszenia samorządu tej gminy?

Interpelant:

Dr. Kost Lewicki.

Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Sodomora, Winniczuk, Dumka, Dr. Bernadzikowski, Stapiński, Ptak, Bojko.

I n t e r p e l a c y a

Dr. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnej rewizji zarządzanej przez c. k. starostwo w Złoczowie w dniu 6. października b. r. w bursie filii „Proświty“ w Złoczowie.

Dnia 6. października o godzinie 5 wieczorem, więc już o zmroku, zgłosili się do p. Michała Hałuszczyńskiego, profesora gimnazjalnego i kierownika bursy tow. „Proświta“ w Złoczowie, komisarz starostwa w Złoczowie Uranowicz i sekretarz powiatowy Krupa i oświadczyli, że mają przeprowadzić rewizję w bursie, a to na skutek doniesienia, które wyszło ze Złoczowa do c. k. Namiestnictwa we Lwowie, że w bursie uczniowie szerzą anarchoistyczną i socjalistyczną propagandę.

Przy przeprowadzonej rewizji nie zauważono nic podejrzanego, bo czegoś podobnego tam niema, a zabrano książki nigdy nie zabronione ani skonfiskowane, jak: „Czorna rada“ Kulisza, śpiewnik ludowy i inne.

W bursie tej jest 47 uczniów, z czego 44 uczęszcza do niższego gimnazjum, reszta do wyższego.

Tego rodzaju rewizja wpływa bardzo demoralizująco na takie dzieci. Robi ich

bezpotrzebnie bohaterami we własnych oczach, męczennikami — i udaremnia wszelkie najlepsze starania pedagogiczne.

A do tego postępek ten c. k. starostwa w Złoczowie był bezprawny, był naruszeniem zasadniczych nstaw, bo rewizję u kogoś można przeprowadzić w wypadkach przewidzianych procedurą karną i tylko sąd jest do tego uprawniony.

Wobec tego zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Czem usprawiedliwi ten bezprawny krok c. k. starostwa w Złoczowie?

Jakie motywa spowodowały to naruszenie domowego spokoju?

Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:

Oleśnicki.

Dr. Bernadzikowski, Stapiński, Krezel, Lewicki, Makuch, Skwarko, Bis, Ptak, Winniczuk, Sodomora, T. Staruch, Sandulak, Dumka, Krysowaty, A. Staruch, Kiweluk.

I n t e r p e l a c y a

p. Skwarki i tow. do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie ściągania kosztów leczenia przez c. k. starostwo w Jarosławiu od Iwana Kulpaki w Woli ryszkowej.

Iwan Kulpaka w Woli ryszkowej jest sam chory na suchoty i cały spuchnięty, a jego żona jest kaleką, bo ma oparzone ręce. Mają oni 3 morgi gruntu zadłużonego, z którego muszą wyżywić siebie i czworo drobnych dzieci, a przytem spłacać dług.

Kulpaka miał jeszcze jedno nieszczęście, a mianowicie córka jego Anna chorowała i leczyła się w krajowym szpitalu w Jarosławiu.

Mimo przedłożonego formalnego świadectwa ubóstwa Wysoki Wydział krajowy decyzją z 26. maja 1908 L. 49238 polecił c. k. starostwu w Jarosławiu ściągnąć od Kulpaki koszt szpitalnej kuracji.

W chacie głód i rozpacz — rok elementarnych klęsk odebrał Kulpace wszelkie nadzieje na ratunek, a tu trzeba płacić za szpital, chociaż niema z czego.

C. k. starostwo jakby na ironię pozwoliło na spłatę ratami, ale z próżnego i kroplami nie da się nalać.

Przeto zapytujemy Wysoki Wydział krajowy :

1) Czy raczy temu biedakowi odpisać kosztą szpitalne, przyjmując je na rachunek kraju?

2) Czy raczy wstrzymać ściąganie tych kosztów od Kulpaki?

Interpelant:
Z. Skwarko.

Kurowiec, Lewicki, Sodomora, Dumka, Makuch, Oleśnicki, Krynicki, Krysowaty, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Winniczuk, Sandulak, Kędzior.

I n t e r p e l a c y a

Iwana Sandulaka i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów do Rady gminnej w Wołczkowcach i rabunkowej gospodarki wójta.

W gminie Wołczkowcach urzęduje ta sama Rada gminna i wójt od r. 1899. Z pośród radnych zmarło 10, a ci, co pozostał i, rujną gminę. Już były dwa razy wybory, a to we wrześniu 1905 i w sierpniu 1907. Ostatnie wybory całkiem formalne zaprotęstował p. Michał Wojciechowski sfałszowawszy na proteście podpisy. Już 1902 r. lustrator powiatowy Przeworski skonstatował w kasie gminnej brak 600 kor. i zamiast odstąpić sprawę prokuratoryi, rozkazało tej wójtowskiej perle, aby złożył pieniądze do miesiąca.

Mimo tej defraudacyi pozostawiono wójta w urzędowaniu i w dodatku w b. rok darowano mu z kasy gminnej przez jego zauszników 70 kor.

Gmina ma 64 morgów tłoki, którą 1906 r. wydzierżawiono po 56 kor. 60 gr.

od morga. W r. 1907 uchwaliła Rada wydzierżawić ten ugor bezziemnym ludziom — biedakom po 40 kor. za morg.

Skutkiem nieurodzaju w r. 1907 postanowiła Rada gminna na 1908 rok dać ten ugor najbiedniejszym po 30 kor. od morga za gotówkę.

Rozdanie, względnie dla formalności licytacya] miała się odbyć 19. marca. Ale wójt przeprowadził licytację już 16. marca, na którą zwołał tylko swoich zauszników — ci zaliczyli gminny ugor i to nawet bez pieniędzy po 27 K 10 gr. od morga, a że biedota nie miała się gdzie podziąć — więc musiano odnajmować tłokę od zauszników wójta, płacąc po 32 koron i wyżej za morg tak, że wójt ze swoimi zausznikami zarobili od razu ponad 300 koron.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd :

1) Kiedy będzie już koniec z wyborami w Wołczkowcach?

2) Czy, nim wybory zostaną prawomocnie przeprowadzone i nastąpi nowa gospodarka, jest on skłonny usunąć wołczkowieckiego wójta i w ten sposób położyć kres jego rabowniczej gospodarce?

Interpelant:
Iwan Sandulak.

Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Oleśnicki, Krysowaty, Szwed, Sodomora, Dumka, Kurowiec, Makuch, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dumki i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie bezprawnego postępowania c. k. Starostwa w Czortkowie co do wyboru naczelnika gminy w Sosulówce.

Po usunięciu przez władze Maksyma Derija z urzędu naczelnika gminy w Sosulówce począł urzędować w jego miejsce zastępca Semen Pahriszczuk. Rada wybrała wójtem Iwana Witowa, który też zgłosił się u c. k. Starosty w celu złożenia przysięgi.

Widocznie już przedtem był u pana starosty Noel, dzierzawca sosułowiecki przeciwnik Witowa, bo c. k. Starosta oświadczył, że wybór Witowa nie ważny, bo go niema na liście radnych. Wracając Iwan Witów i żąda od Iwana Pohriszczuka aktów ale ten mówi, że aktów wyborczych nie ma bo gdzieś znikły, i on ich nie dostał od poprzedniego wójta.

Wtedy Iwan Witów wziął ze sobą 10 radnych, a ci poświadczyli wobec starosty, że on był radnym, że był na siedmiu posiedzeniach, że komisarz Starostwa Zawadzki uważał go za radnego raz przy wyborze Maksyma Derija, drugi raz przy jego własnym wyborze.

Ale c. k. staroscie Bodnarowi było tego za mało i każe sobie koniecznie przedłożyć akta wyborcze. Widzi Witów, że nie nie poradzi, podaje 8. lutego 1908 rekurs do Namiestnictwa.

Tymczasem nadeszły prawybory do Sejmu.

Dzierżawca Noel wzywa Iwana Witowa do siebie i obiecuje go poprzeć w Starostwie, bo „on ma odpis aktów gminnych“ aby tylko Witów sam głosował na niego, i agitował między innymi.

Witów uciąższy od Noela nie zgodził się na taką propozycję, a po prawyborach sejmowych udali się radni do Noela z żądaniem odpisów tych aktów. Na to Noel oświadczył, że dostał to wszystko od Starostwa i oddał Pohriszczukowi. Pohriszczuk znowu twierdzi, że akta zaginęły. Wówczas radni donoszą do Prokuratury, a po pewnym czasie rozszerza się po wsi wieść, że Noel jeździł do Sądu w Czortkowie i że będzie śledztwo o przepadłe akta.

Wszyscy się zdziwili, bo o Noelu nie było ani wzmianki w doniesieniu. Przyszły wezwania do Sądu, a sędzia Piskozub tak np. przyjmował świadków tej sprawy. Do Semena Szymków odezwał się: aha, to wy Szymków takbyście jeździli na Polakach, jak ten Szymków w Połowcach.

Widocznie wieść, że Noel jeździł nie była pusta.

Sędzia nie spisywał protokołu dokładnie, a mianowicie nie chciał pisać do protokołu o Noeli i jego bezczelnej agitacji bo „p. Noelu wczoraj za siebie wszystko powiedział“. Było to 27. marca 1908 r. Na drugi dzień trzech z przesłuchanych było w Czortkowie. Tu ich Pohriszczuk zaciągnął do sędziego Piskozuba. Ten pokazał im jakieś papiery, powiedział, że to akta gminne i kazał się podpisać. Semen Pohriszczuk śmieje się z całej gminy mając za sobą takie szerokie plecy, rozbija po nocach swoich przeciwników, i ciąga ich za cokolwiek po sądach.

Trzy zażalenia do starostwa nie nie pomogły, bo Starosta kazał im czekać, bo on, nie tylko ich ma. Trzykrotnie żądało więcej jak $\frac{1}{3}$ część radnych zwołania posiedzenia Rady, ale Pohriszczuk nie sobie z tego nie robi a uchwała o ruskiem urzędowaniu nie wykonana, bo Wydział powiatowy kazał oddać pisarza Józefa Kołodzieja dlatego, że to Rusin.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd! Czy długojeszcze c. k. Starosta Bodnar w Czortkowie będzie szerzył taką moralność?

Kiedy mieszkańcy Sosułówki doczekają się należnego im prawa?

Czy demoralizatorzy i prowokatorzy ludu będą pociągnięci do odpowiedzialności?

Interpelant

Paweł Dumka w. r.

Makuch, Sodomora, Kurowiec, Kiweluk, Oleśniicki, T. Staruch, A. Staruch, Korol, Krysowaty, M. Zajaczuk, Winniczuk, Lewicki, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteja Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesłychanego prześladowania nauczycieli ludowych ruskiej narodowości.

W ostatnich dniach przeniosła c. k. Rada szkolna bez najmniejszej przyczyny trzech nauczycieli Rusinów a to: Zenona Matkowskiego z Zarzecza powiat Nadwórna do Żukocina powiat Kołomyja. To stało się tak nagle i niespodziewanie, że nawet go nie zawiadomiono naprzód; dowiedział się dopiero od nauczyciela, który został przeznaczony na jego miejsce i sprowadził się na głowę nauczyciela Matkowskiego.

Będąc w takim położeniu udaje się nauczyciel Matkowski do swych „przełożonych“ a ci mu odpowiadają, że został przeznaczony do Żukocina, gdzie ma zaraz objąć posadę.

Przyjeżdża Matkowski, do Żukocina, lecz tam zastaje tamtejszego nauczyciela, który znów o swoim przeniesieniu nie wie, — i tak obaj siedzą na kupie i czekają dopóki Rada szkolna krajowa nie wyda jakiegoś rozporządzenia.

Drugi nauczyciel Bartłomiej Furtak, który ma 29 lat służby, a 14 lat stałym kierownikiem w Borkach wielkich powiatu tarnopolskiego, został przeniesiony do Lubiczek powiatu zbarazkiego. O swem przeniesieniu dowiedział się z czasopism. Za cały czas swej dotychczasowej służby, dostawał on tylko pochwały za swoją niezamordowaną pracę.

Trzeci nauczyciel Andrzej Popadiuk kierownik szkoły w Uwiśle pow. Husiatyńskiego, mając ponad 30 lat służby, został przeniesiony do Towiłowa, a był kie-

rownikiem szkoły w Uwiśle przeszło lat 10. Wszysey wyżej przytoczeni nauczyciele stali żonaci, mają dzieci i jakie takie gospodarstwo.

Przeniesienie ich nastąpiło „ze względów służbowych“ bez jakiegokolwiek dyscyplinarki, a stało się dla nich ruiną materialną i źródłem cierpień moralnych, bo wytywa ich z położenia, z którym się już żyli.

To przytoczywszy zapytują podpisani:

czy Wysoki c. k. Rząd jest gotów zarządzić pozostawienie wyżej nazwanych nauczycieli na ich dotychczasowych miejscach służby.

Interpelant:

Tymotej Staruch w. r.

A. Staruch, Sandulak, Makuch, Sodomora, Kiweluk, Skwarko, Lewickij, Oleśnicki, Kurowiec, Szwed, Tracz, Winniczuk, Dumka.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 12. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

17. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 12. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obeenyh posłów 129.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 15. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 16. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że udzielił urlopu na dwa dni p. Jaworskiemu, na jeden dzień p. Battaglii.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 12. października

1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2222—2232, 2240, 2255, 2262, 2266—2268, 2270, 2273, 2276, 2278.

Komisji szkolnej: L. s. 2233—2239, 2241—2245, 2277.

Komisji gminnej: L. s. 2254, 2264, 2272.

Komisji petycyjnej: L. s. 2260, 2283.

Komisji administracyjnej: L. s. 2256 do 2259, 2261, 2269.

Komisji prawniczej: L. s. 2275.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2265, 2271.

Komisji drogowej: L. s. 2248—2252, 2281, 2282.

Komisji kolejowej: L. s. 2246, 2247.

Komisji przemysłowej: L. s. 2253, 2263.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2279 gminy Żywiec o policzenie do drugiej klasy plac nauczycielskich przemawia p. Szwed popierając tę petycę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu c. k. wiceprezydentowi Namiestnictwa Włodzimierzowi hr. Łosiowi, celem udzielenia odpowiedzi na interpelacye.

Przemawia p. komisarz rządowy i odpowiada na interpelacye:

1) pp. Cielucha i tow. z dnia 26. września 1908 w sprawie ograniczeń w obrocie targowym;

2) pp. Makucha i tow. z dnia 24. września 1908 w sprawie wyborów gminnych w Podpieczarach;

3) pp. Oleśnickiego i tow. z dnia 26. września 1908 w sprawie sprzedaży tłoki gminnej w Drohobyczu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Błażowa (powiat Rzeszów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Błażowa (powiat Rzeszów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Błażowa (powiat Rzeszów) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej eseneyi, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 kor. 40 h.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Błażowa.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszyskich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Błażowej, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Błażowej.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu Banku krajowego.

Sprawozdawca p. Adam, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbńskiego od czytania sprawozdania odczytuje, następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w szóstym z góry ustępie sprawozdania we wierszu pierwszym zamiast słowa: „uznającą“ ma być słowo: „usuwającą“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. §§. 104., 105., 109., 110., 111. i 112. statutu Banku krajowego zmienia się, jak następuje:

§. 104. w dzisiejszem brzmieniu znosi się i odtąd brzmieć ma:

§. 104. Dyrekcya ma siedzibę we Lwowie i składa się z trzech dyrektorów. Nadto będą zamianowani trzej zastępcy dyrektorów.

§. 105. w dzisiejszem brzmieniu znosi się i odtąd brzmieć ma:

§. 105. Wydział krajowy mianuje:

a) dyrektorów i zastępców dyrektorów na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej, która w sprawie mianowania zastępców dyrektorów wysłucha poprzednio zdania urzędującej Dyrekcji;

b) naczelnego buchaltera i kasyera na podstawie przedstawienia Dyrekcji, oznaczając zarazem wysokość kaucyi służbowej dla tych obu funkcyjaryuszów.

Stosunki służbowe dyrektorów i zastępców dyrektorów określi Wydział krajowy po wysłuchaniu Rady nadzorczej osobnemi uormami, które poda do wiadomości Sejmu krajowego.

§. 109. ust. 12. w dzisiejszem brzmieniu znosi się i odtąd brzmieć ma:

§. 109. ust. 12. przedstawienie propozycji na posady dyrektorów, a po wysłuchaniu zdania urzędującej Dyrekcji również na posady zastępców dyrektorów (§. 105.).

§. 110. ust. 1., 2. i 7. w dzisiejszem brzmieniu znosi się i odtąd brzmieć mają:

§. 110. ust. 1. Rada nadzorcza składa się z 12 członków i 4 zastępców, wybranych przez Sejm krajowy na przedstawienie Wydziału krajowego.

§. 110. ust. 2. Wydział krajowy mianuje z grona Rady nadzorczej przewodniczącego i dwóch jego zastępców.

§. 110. ust. 7. Dopóki nowowybrani członkowie i zastępcy nie wejdą w urządowanie, urzędują dotychczasowi członkowie i zastępcy, chociaż czas ich urzędowania upłynął.

§. 111. zmienia się, jak następuje:

§. 111. Na posiedzeniach Rady nadzorczej biorą udział z głosem doradczym dyrektorowie lub urzędujący ich zastępcy, z wyjątkiem sprawy wymienionej w §. 109. pod liczbą 12., która załatwioną być ma w nieobecności urzędujących członków Dyrekcji.

Do ważności uchwał Rady nadzorczej potrzebną jest obecność przewodniczącego

lub jednego z jego zastępców i siedmiu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców, oraz dwóch dyrektorów lub urzędujących zastępców i większość głosów obecnych członków Rady nadzorczej względnie ich zastępców.

Przy załatwieniu sprawy, wymienionej w §. 109. liczba 12., potrzebną jest obecność przewodniczącego lub jednego z jego zastępców, dziewięciu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców.

Ustęp. 4. pozostaje bez zmiany.

§. 112. l. 8. w dzisiejszem brzmieniu znosi się i odtąd brzmieć ma:

§. 112. l. 8. mianowanie dyrektorów, zastępców dyrektorów, buchaltera i kasyera (§. 104. i 105.).

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby potrzebę zmiany §. 115. statutu Banku krajowego wziął pod rozwagę i w tym przedmiocie przedłożył Sejmowi sprawozdanie z odpowiednim wnioskiem na najbliższej sesji sejmowej.

III. Petycę Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie do L. 1.209/872 odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Lewicki i stawia następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Z uwagi, że statut Banku krajowego nie zawiera postanowień językowych, przeto poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcją Banku krajowego w myśl ustawy z 9. kwietnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 21 o języku urzędowym władz autonomicznych wydał odpowiednie przepisy dla Banku krajowego co do używania języków krajowych.

Przemawia p. Maryewski.

Izba popiera rezolucję p. Lewickiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi odesłanie rezolucyi p. Lewickiego do komisji bankowej z poleceniem zdania sprawy.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski I.—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Lewickiego i oznajmia, że p. sprawozdawca postawił wniosek o odesłanie do komisji bankowej tej rezolucyi z poleceniem zdania sprawy i że p. Lewicki zgodził się na ten wniosek p. sprawozdawcy.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie powyższej rezolucyi p. Lewickiego komisji bankowej z poleceniem zdania sprawy Sejmowi.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

Sprawozdawca p. Cielecki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie we wniosku I. komisji opuszczono słowo: „krajowych“ przed słowami: „niższych“, a w nagłówku sprawozdania opuszczono słowo „niższych“ po słowie „krajowych“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w uwzględnieniu uwag poczynionych w sprawozdaniu zajął się ułożeniem nowego etatu poborów nauczycieli niższych szkół rolniczych tak, aby etat ten o ile możności w najbliższym roku mógł wejść w życie.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby celem obmyślenia sposobu rozpowszechnienia praktycznej wiedzy rolniczej w naj-

szerszych kołach ludności włościańskiej zwołał konferencyę złożoną z sił fachowych z uwzględnieniem jej wyników przedłożył Sejmowi odpowiednie wnioski na następnej sesyi.

4 Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przystąpił do zamianowania inspektora dla krajowych szkół rolniczych.

Tem sprawozdaniem zostaje również załatwioną petycyą p. Tabeau.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę do wniosku 3. komisji:

Po słowach: „z uwzględnieniem jej wyników“ wstawić słowa: „wszedł w porozumienie z c. k. Rządem co do pokrycia potrzebnych w tym celu wydatków i“.

Przemawia p. Senyk i stawia następującą poprawkę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby celem praktycznego wykształcenia jak największej ilości rolników w kraju wstawił do budżetu na rok 1910 odpowiednią kwotę na stypendya dla synów włościańskich i młodych gospodarzy rolnych, którzyby to wykształcenie we wzorowych gospodarstwach krajowych względnie pozakrajowych w granicach naszej monarchii nabywać mogli.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Po zamknięciu rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Wasung i T. Staruch.

Przemawia zapisany do głosu p. Wasung.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch i stawia poprawkę następującą do wniosku 3. komisji:

po „sił fachowych“ dodać słowa „obu narodowości“.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Stefczyka, która opiewa:

we wniosku 3 komisji po słowach: „z uwzględnieniem jej wyników“ wstawić słowa: „wszedł w porozumienie z c. k. Rządem co do pokrycia potrzebnych w tym celu wydatków i“

Izba popiera poprawkę p. Stefczyka.

Marszałek czyta poprawkę p. Senyka, która opiewa:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby celem praktycznego wykształcenia jak największej ilości rolników w kraju wstawił do budżetu na rok 1910 odpowiednią kwotę na stypendya dla synów włościańskich i młodych gospodarzy rolnych, którzyby to wykształcenie we wzorowych gospodarstwach krajowych względnie pozakrajowych w granicach naszej monarchii nabywać mogli.

Izba popiera tę poprawkę p. Senyka.

Marszałek czyta poprawkę p. T. Starucha, która opiewa:

we wniosku 3. komisji po „sił fachowych“ dodać słowa „obu narodowości“.

Izba popiera poprawkę p. T. Starucha.

Przemawia sprawozdawca p. Cielecki i przyjmuje poprawkę p. Stefczyka i T. Starucha.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski: 1., następnie 2. komisji, następnie 3. wniosek komisji wraz z poprawką p. Stefczyka i T. Starucha, przyjęte przez p. sprawozdawcę, w końcu uchwała wniosek 4. komisji.

Przemawia p. Senyk pod względnym formalnym.

Marszałek udziela wyjaśnienia, poczem Izba odrzuca rezolucyę p. Senyka po poprzedniem odczytaniu jej przez Marszałka.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności nauczycieli wędrownych.

Sprawozdawca p. Kurowiec, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zimowych szkołach rolniczych i o działalności nauczycieli wędrownych.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wziął pod rozwagę potrzebę reorganizacji działalności i planu szerszej akcji na polu szkół zimowych i nauczycieli wędrownych i w tym celu poddał tę sprawę pod obrady fachowej konferencji dla spraw rozszerzenia wykształcenia rolniczego zwołać się mającej.

3. Sejm zatwierdza przeniesienie krajowej szkoły zimowej rolniczej z Niewiarowa do Tęgororza.

4. Petycję Dra Golińskiego, krajowego inspektora sadownictwa o stabilizację odstępnie się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę do 3. rezolucji.

Do ankiety tej mają być wezwani zastępcy Towarzystw oświatowych i gospodarczych obu narodowości kraju.

Izba popiera tę poprawkę p. Kiweluka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Kiweluka.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1—4 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje, między tymi wniosek 2.

wraz z poprawką p. Kiweluka, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego w sprawie rozdziału powiatu łańcuckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Sprawozdawca p. Starzyński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie na 2 stronie sprawozdania we wierszu trzecim z góry zamiast słowa: „łańcuckiego“ ma być „przeworskiego“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łańcuckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski, jak najprędzej zbadał i Sejmowi odpowiednie wnioski przedłożył.

Marszałek otwiera rozprawę nad powyższym wnioskiem komisji.

Przemawia p. Skołyszewski i wnosi o zwrócenie sprawozdania komisji.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie, ponieważ sprawa wywoła prawdopodobnie dłuższą rozprawę.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że w bieżącym roku przeniesione zostały do drugiej klasy dodatku aktywalnego dla urzędników państwowych, miasta: Stanisławów, Tarnopol, Tarnów,

Jarosław, Nowy Sącz, Podgórze i inne, które co do ilości mieszkańców nie dorównują miastu Kołomyi, pozostawionej w dotychczasowej klasie trzeciej;

zważywszy, że w mieście Kołomyi pod względem drożyzny mieszkań jako też najważniejszych artykułów żywności istnieją co najmniej takie same warunki jak w miastach, które do drugiej klasy już zostały posunięte, przeto pominięcie Kołomyi nastąpiło prawdopodobnie tylko przez przeoczenie;

zważywszy wreszcie, że wskutek takiego pominięcia miasta Kołomyi wytworzoną została nierównomierność, która powoduje słuszne niezadowolenie sfer urzędniczych w Kołomyi.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie Kołomyję przeniósł do 2. klasy dodatku aktywalnego dla urzędników państwowych.

Wnioskodawca:

Kleski w. r.

Adam, Rittel, Federowicz, Landau, Merunowicz, Bednarski, Sebätzel, Sare, Michałowski, Ciuchciński, Tertil, Sala, Bandrowski, Maryewski, Niementowski, Doliński.

W n i o s e k

Zważywszy, że z powodu anormalnej konfiguracji powiatu brzozowskiego znaczna część gmin tego powiatu, położona w okręgu sądowym dynowskim, jest o 45 do 50 km. od siedziby starostwa w Brzozowie oddalona;

zważywszy, że taka odległość gmin od siedziby starostwa utrudnia administrację powiatu i jest zbyt uciążliwą dla ludności;

zważywszy, że te anormalne stosunki dałyby się zmienić przez utworzenie starostwa w Dynowie, siedzibie sądu okręgo-

wego, oddalonego od Brzozowa o 40 kilometrów.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższem pomnożeniu starostw w naszym kraju przystąpił do utworzenia starostwa w Dynowie.

Wnioskodawca:

Zdzisław Skrzyński w. r.

A. Lubomirski, Jędrzejowicz, Hupka, Tad. Cieński, Sozański, Krzecunowicz, Mars, Bernadzikowski, Styła, Czartoryski, Stefczyk, Sala, Lewandowski, Wasung, Skołyżewski, L. Cieński, Kozłowski, Wodzicki.

W n i o s e k

posła Rutowskiego i tow.

Zważywszy, że sprawa budowy krajowego szpitala dla chorób zakaźnych od szeregu lat czeka bezskutecznie załatwienia,

zważywszy, że stosunki w szpitalu krajowym we Lwowie, w dziale chorób zakaźnych i epidemicznych są wręcz zatrważające, że szpital ten już od wielu lat nie wystarcza na objęcie normalnej liczby chorych z okolic i Lwowa, że urządzenia urągają wręcz nauce i doświadczeniu;

zważywszy, że, jak stwierdzono, brak szpitala dla chorób zakaźnych, a co za tem idzie niemożliwość izolacyi, jest nieustannym powodem rozwlekania chorób i wzrostu epidemii do rozmiarów niebywałych;

zważywszy, że jak stwierdzono, obecna epidemia szkarlatyny spowodowała wielką klęskę w mieście, a w skutkach nawet olbrzymie materialne koszta dla gminy, a przez popłoch wywołany epidemią, omijanie Lwowa, milionowe straty dla jego obywateli.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. We Lwowie ma stanąć jak najrychlej odpowiadający potrzebie, obliczony na 200 do 250 łóżek, urządzony według

wymogów nowoczesnych, systemem pawilonowym Krajowy szpital dla chorych zażyłych.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby natychmiast przystąpił do robót przygotowawczych, zapewnienia gruntu pod budowę i wygotowania planów na najbliższą sesję sejmową.

Wnioskodawca:
Rutowski w. r.

Ciuchciński, Maryewski, Maiss, Bandrowski, Bednarski, Adam, Merunowicz, Landau, Doliński, Sara, Skarbek, Tertil, Rittel, Sala, Żardecki.

W n i o s e k.

posła Górskiego i tow. w sprawie obwałowania rzeczki Stradomki na przestrzeni gruntów miejskich w Łapanowie powiat Bochnia.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że rzeczka Stradomka rok rocznie wyrządza olbrzymie szkody w miasteczku Łapanowie, co niejednokrotnie przez władze publiczne stwierdzone zostało;

zważywszy, że tegoroczny wylew zagroził wprost bezpieczeństwu życia i zdrowia mieszkańców domów w środku miasta położonych;

zważywszy, że po każdym wylewie zdrowotność ogólna, a zwłaszcza dzieci, ogromnie cierpi, a z powodu niewielkiej przestrzeni do obwałowania niema nadmiernych trudności w przeprowadzeniu robót ochronnych,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził na miejscu badania i wykonał kosztorys obwałowania Stradomki na przestrzeni gruntów miejskich w Łapanowie;

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wyjednał przyczynienie się Skarbu

Państwa i stron interesowanych do kosztów tych robót melioracyjnych, tak, aby roboty te datkiem państwa, kraju i stron interesowanych w jak najkrótszym czasie przeprowadzone zostały.

Wnioskodawca:
Górski w. r.

Starzyński, Czecz, Hupka, E. Mycileski, Kozłowski, Halbau, Wodzicki, L. Cieński, J. Brunicki, Maiss, Styła, Myjak, Cieluch, Bernadzikowski, A. Lubomirski, Stadnicki, Skrzyński, Sapięha.

W n i o s e k.

posła Ł. Winniczuka i tow. w przedmiocie przyspieszenia regulacji rzeki Bystrzycy nadwórniańskiej w jej biegu przez powiat stanisławowski.

Rzeka Bystrzyca nadwórniańska w swym biegu przez powiat stanisławowski, a więc w biegu dolnym, rok rocznie wylewa i nanosi nadbrzeżnym mieszkańcom nieobliczalne szkody.

I tego roku wystąpiła ona kilka razy z brzegów, pozalewała i poniszczyła wszystkie nadbrzeżne pola.

Szczególnie dały się odczuć wylewy wsi Opryszowcom, gdzie woda zalała ponad 100 morgów ogrodów i gruntów.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Wysokim c. k. Rządem w jak najkrótszym czasie przeprowadził regulację Bystrzycy nadwórniańskiej w jej biegu przez powiat stanisławowski.

Wnioskodawca:
Winniczuk.

Kiweluk, Sodomora, Sandulak, Krysowaty, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Traez, Oleśnicki, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Kolpaczkiwicz, Makuch, Krynicki, Szwed.

W n i o s e k

posła ks. Kornela Senyka i tow. w sprawie zmiany obecnej formy topki soli na sól mialką pakowaną w papierowych paczkach (kartonach) po 1 i $\frac{1}{2}$ kilograma, a do czasu, póki to nastąpi, na pakowanie terażniejszych topek soli po 10 sztuk w jeden karton papierowy, jak to już praktykuje się w Galicyi zachodniej.

Wobec tego, że solą mialką daleko wygodniej solić, nie potrzebując jej wprzód trzeć na tarce lub strugać nożem;

wobec tego, że obecna forma soli kuchennej w topkach jest dla przewozu bardzo niepraktyczną, ponieważ wymaga jeszcze słomy do opakowania, a mimo to topki przy transporcie rozbijają i kruszą się i nie tak łatwo znajdzie się na nie kupiec czyli narażają sprzedającego na stratę;

wobec tego, że często w kraju wydzierają się zarazy na bydło i przejazd przez wsie nawiedziane zarazą ze słomą, przeznaczoną na opakowanie soli bądźto z salin bądźto ze składów, jak i z wszelką paszą lub nawet siedzeniem słomianem dla furmana — jest im wzbронiony, albo trzeba wszystką słomę i paszę, jaka się znajduje na furze, przed wjazdem do tegoż spalić — a wówczas niema w co soli zapakować; w takich razach zostają tak składy jak i sklepiki zupełnie bez soli;

wobec tego, że najbiedniejsze warstwy ludności często nie rozporządzają nawet i taką kwotą, aby naraz kupić całą topkę soli, a często zdarza się, że niesumienni handlarze soli rzną topkę na 2, a nawet 4 części, a solą, która jako mialkie odpadki po przerznięciu topki im pozostaje w zysku, sami solą — oszukując w ten sposób kupującego nędzarza —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby przedsięwziął odpowiednie kroki u Wysokiego c. k. Rządu, iżby w miejsce soli wydawanej w formie topek wydawał sól kuchenną

mialką w paczkach papierowych (kartonach) po 1 i $\frac{1}{2}$ kilograma, a póki to nastąpi o pakowanie obecnych topek w papier kartonowy po 10 sztuk, jak to już praktykuje się w Galicyi zachodniej.

Wnioskodawca:

Kornel Senyk.

Hanczakowski, Korol, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Kurowiec, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Oleśnicki, Winniczuk, Makuch, Krynicki, Dudykiewicz.

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie regulacyi dopływów rzeki Prut, a mianowicie rzek: Pistynka, Luczka i Sopówka w pow. kołomyjskim i peczeniżyńskim.

Pierwsza z wymienionych rzek płynie przez gminy Brustury, Kosmacz, Prokurawę, Szeszory, miasteczko Pistyń, wieś Mykietyńce, Ispas i Werbiż niżny.

Druga przez Akreszory, Bania-Berezów, Tekucza, Berezów wyżni, średni i dolny, Lueza, miasteczko Jabłonów, wieś Stopczatów, Kowalówka, Myszyn, Kluczków wielki, Werbiż wyżny i niżny.

Trzecia przez Młodiatyn, Maskówkę Rungury, miasteczko Peczeniżyn, wieś Sopów i Werbiż niżny.

Te rzeki rok rocznie w czasie powodzi zabierają po kilkanaście morgów nadbrzeżnych urodzajnych gruntów w każdej wsi i stanowią teraz przestrzeń kamienistą na kilkaset metrów wszcz sięgającą, a „zarinki“ w niejednej wsi dochodzą do $\frac{1}{20}$ części obszaru tej wsi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby wyjednał w Ministerstwie rolnictwa jak najszybciej opracowanie projektu regulacyi i zabudowanie rzek górskich Pistynka, Luczka i Sopówka i aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył Sejmowi projekty u-

staw, zapewniających wykonanie naprowadzonych robót regulacyjnych przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Lewicki, Winniczuk, Kurowiec, A. Staruch, Makuch, Oleśnicki, Dumka, Sandulak, Senyk, T. Staruch, Krynicki, Kiweluk, Tracz, Hanczakowski, Dudykiewicz.

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie budowy drogi gminnej I. klasy Jabłonów-Kosmacz powiatu peczeniżyńskiego.

Już od r. 1902 stara się Rada powiatowa kołomyjska u Wydziału krajowego o subwencyę z funduszków krajowych na budowę drogi gminnej I. klasy z Jabłonowa do Kosmacza, jednak starania te były daremne.

Budowa tej drogi, jak brzmi obliczenie zestawione przez Wydział krajowy, kosztować będzie około 200.000 K.

Droga ta jest potrzebną dla ruchu komunikacyjnego gminom: Kosmacz, Prokurawa, Brustury i Rzeczka, a także dla naprawienia drogi do Jabłonowa i do Kosowa.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi gminnej I. klasy z Jabłonowa do Kosmacza udziela się subwencyę z krajowego funduszu drogowego w wysokości połowy kosztów budowy tej drogi, t. j. 100.000 kor.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Oleśnicki, Krynicki, Hanczakowski, Korol, Senyk, Sandulak, Dumka, T. Staruch, Kiweluk, Lewicki, Kurowiec, A. Staruch, Makuch, Dudykiewicz, Tracz.

I n t e r p e l a c y a

posła Dr. Kościa Lawickiego i tow., do c. k. Rządu w sprawie wyborów gminnych

w miasteczku Sokolówce powiatu złoczowskiego.

Dnia 28. grudnia 1906 rozwiązano Radę gminną w miasteczku Sokolówce i ustanowiono komisarzem rządowym Emanuela Brandstetera, który mieszka w Olesku i tylko raz na tydzień dojeżdża do Sokolówki, a za niego urzęduje Mendel Horowitz, który spowodował rozwiązanie Rady gminnej w Sokolówce.

Wskutek tego panuje w gminie nieład i rujnowanie majątku gminnego, a c. k. Starostwo w Złoczowie mimo przedstawień nie stara się przyspieszyć i umożliwić przeprowadzenie legalnych wyborów gminnych w Sokolówce.

Takie postępywanie c. k. władz wywołuje w gminie poważne zaniepokojenie i poruszenie i doprowadzić może do groźnych rozruchów w gminie.

Z tych powodów zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rząd raczy rozporządzić, by w gminie Sokolówka w czasie możliwie najkrótszym przeprowadzono wybory Rady gminnej?

2) Czy c. k. Rząd raczy wydać wskazane zarządzenia, by te wybory gminne odbyły się zupełnie legalnie?

3) Czy raczy c. k. Rząd wglądać w listę wyborców gminy Sokolówka, tak, by ta lista odpowiadała wymogom ustawy i rzeczywistości?

Interpelant:

Dr. Kost Lewicki.

Oleśnicki, Makuch, A. Staruch, T. Staruch, Korol, Kurowiec, Dumka, Kiweluk, Sandulak, Winniczuk, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

p. Eug. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnego i stronniczego postępowania c. k. Dyrekcji okręgu skarbowego w Stanisławowie w sprawie nadania trafiki we wsi Trybuchowce pow. Buczacz.

Od 1902 r. prosi czytelnia „Proświty“ w Trybuchowcach c. k. Dyrekcję okręgu skarbu w Stanisławowie o nadanie jej trafikiki.

Istniejące we wsi tow. „Kółko rolnicze“ mające takie same cele, posiada już dawno trafikę. Część, w której mieści się czytelnia „Proświty“, zajmuje $\frac{1}{4}$ część wsi, a odmowę swoją uzasadniała c. k. Dyrektora skarbową tem, że w tej części jest już trafikika i więcej nie trzeba.

Dnia 19. czerwca 1908 ustąpiła trafikantka Henia Weintraub, która miała trafikę w tej części wsi, gdzie znajduje się czytelnia „Proświty“, a czytelnia znowu kompetuje o trafikę i wnosi 24. czerwca podanie. Ale znowu dostaje odmowną odpowiedź tym razem z motywem, że trafikę nadano innemu kompetentowi, a nawet nie zwrócono czytelnii stempla na 2 kopy.

Tą opróżnioną trafikę i to w czysto ruskiej części wsi, dostało znowu „Kółko rolnicze“, tak, że obecnie ma już dwie trafikiki we wsi, a czytelnia „Proświty“ żadnej.

Takie nierównomierne traktowanie „Proświty“ i „Kółka“ i uderzająca niesprawiedliwość i stronniczość c. k. Dyrekcji w Stanisławowie nie powinny mieć miejsca.

Przeto zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Jak usprawiedliwi takie stronnicze i bezprawne postąpienie c. k. Dyrekcji okręgu skarbowego w Stanisławowie?

Czy jest skłonny przez tę Dyrekcję wyrządzone zło i krzywdę czytelnii „Proświty“ w Trybuchowcach naprawić, uchylając nieprawne zarządzenie c. k. Dyrekcji okręgu stanisławowskiego — i nadając trafikę czytelnii „Proświty“?

Czy skłonny jest Wysoki c. k. Rząd polecić c. k. krajowej Dyrekcji skarbu i podwładnym jej dyrekcjom powiatowym, aby przy nadawaniu trafik postępowały bezpartijnie i bezstronnie?

Interpelant:
Oleśnicki.

Kurowiec, Skwarko, Sodomora, Korol, Kiweluk, Senyk, Makuch, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sandulak, Mironiuk-Zajaczuk, Winniczuk, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie nieporządków w zarządzie gminy Jastrzębiec powiat Sokal.

W gminie Jastrzębiec w powiecie sokalskim urzęduje od 25 lat wójt Hawryło Kwasnyca. W czasie jego urzędowania tak w kasie gminnej pożyczkowej i administracyjnej jak i na całym majątku gminnym wykryto rozmaite nadużycia popełnione przez niego, a mianowicie:

1) W roku 1889 przy zamknięciu rachunków kasy pożyczkowej okazał się brak gotówki 54 K 48 h.

2) W roku 1903 pobrał on z kasy pożyczkowej z funduszu żelaznego kwotę 547 K 94 h. na wydatek administracyjny bezzwrotny bez wiedzy Rady gminnej, chociaż takiego wydatku być nie mogło, bo na wydatki administracyjne rok rocznie wkłada się do budżetu jednakowo — taka suma w tym roku z dodatków gminnych znikła.

3) W roku 1903 okazał się brak gotówki 194 K w kasie pożyczkowej. By pokryć ten brak, przypisał on do pożyczki Maksyma Huka sumę więcej o 50 K pod art. 4, a Janowi Buj sumę 100 K pod art. 5, zaś 40 K, zapłaconych przez Arsemicisza Tehora, nie wpisał do przychodu.

4) W roku 1903 otrzymał od Półtorakowskiego koszta procesowe 28 K i tych do kasy nie oddał.

5) W roku 1895 uchwaliła Rada gminna pobierać od pisarza okręgowego, mieszkającego w budynkach gminnych, roczny czynsz 100 K i złożyła na wójta obowiązek, by każdego roku z góry ten czynsz pobrał, jednak w księdze kasowej do dnia dzisiejszego sumy 1.300 K niema prenotowanej.

6) W roku 1905 pobrał od Wydziału powiatowego do sprzedania gałęzie z drzew przydrożnych do naprawy dróg kwotę 18 K i tejeż do kasy nie włożył.

7) W roku 1907 pobrał w c. k. Starostwie czynsz dzierżawy polowania gminnego w sumie 103 K a do kasy gminnej do dnia dzisiejszego nie włożył.

8) W roku 1908 zezwolił pobudować dom na pastwisku gminnym Omelanowi Podłużnemu wbrew zezwoleniu Rady gminnej.

9) Za konsensy na budowę domów zdiera mieszkańców i pobiera od tychże po 10 K, a do kasy nie składa.

Szpiechlerz gminny także npada bo nie wie gdzie w poprzednich latach do r. 1904 zboże się podziewało.

Rada gminna na te wszystkie nadużycia wносиła zażalenia do Wydziału powiatowego w Sokalu, jednakowoż nie otrzymywała na to żadnych odpowiedzi z tego powodu, że referentem wszystkich spraw jest sekretarz Wydziału powiatowego p. Kislinger, który zamiast zajmować się sprawami gminnymi, prowadzi w własnym zarządzie w gminie Jastrzębice fabrykę wyrobów betonowych, którą wybudował na gruncie wójta, a wójt razem z pisarzem okręgowym zajmuje się sprzedażą tych betonów. Z tej przyczyny sekretarz Rady powiatowej jest związany z wójtem interesem i dlatego działa na szkodę gminy, a na korzyść wójta.

Od 23. września pozostaje ten wójt w śledztwie za zbrodnię z §. 122., prowadzonym w c. k. Sądzie powiatowym w Sokalu do l. 7310/08, jednak chociaż Wydział powiatowy i c. k. Starostwo wiedzą o tem, nie zarządzili usunięcia tegoż z naczelnikostwa gminy na czas śledztwa.

Z powodu naprowadzonych wyżej stosunków zapytują podpisani:

1) Czy wiadome są te fakty c. k. Rządowi?

2) Czy c. k. Rząd skłonny jest zarządzić bezzwłocznie usunięcie Hawryła Kwa-

snyci z urzędu naczelnika gminy i z całą energią pociągnąć go do karnej odpowiedzialności?

Wnioskodawca:
Oleśnicki.

Dr. Kost Lewicki, Dr. Kurowiec, Dr Korol, Dr. Makuch, Skwarko, Sodomora Sandulak, Kiweluk, Tracz, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Winniczuk, Senyk, Krynicki, M.-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i towarzyszy do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie gminnych wyborów w gminach Hawryłówka i Oslawy białe nadworniańskiego powiatu.

Gmina Hawryłówka powiat Nadwórna doczekała się wreszcie po dwóch latach i po interpelacyi wniesionej przez ruskich posłów w parlamencie — załatwienia protestu wniesionego przeciw wyborom nowej Rady gminnej, a które to wybory wreszcie stały się prawomocne. Zdawało się, że już nic nie stoi na przeszkodzie, aby nowa Rada gminna ukonstytuowała się i rozpoczęła swoje prawidłowe funkcyje. A jednak gmina zawiodła się i teraz w swoich nadziejach.

Jeszcze dnia 15. sierpnia b. r. nowa Rada gminna w obecności rządowego komisarza ukonstytuowała się, wybierając przy zachowaniu wszystkich ustawowych przepisów nową Zwierzchność gminną. Ale wybrana Zwierzchność gminna nie podobała się drugiej partyi, której kandydat na wójta przypadł; — otóż ona wniosła przeciw tym wyborom protest do c. k. Starostwa w Nadwórnej.

Mimo wpływu 2 miesięcy c. k. Starostwo w Nadwórnej całkiem tego bezpodstawnego protestu nie załatwia i nie wprowadza nowo wybranego wójta do urzędowania.

2. W gminie Oslawy białe powiat Nadwórna, odbyły się wybory nowej Rady gminnej jeszcze 12. maja 1908 r. Wybory odbyły się całkiem prawidłowo w obecności

rządowego komisarza. Ale niezadowoleni z tych wyborów wnieśli protest do Wysokiego c. k. Namiestnictwa, który dotąd nie został załatwiony, a sądząc po dotychczasowej praktyce, na rychle jego załatwienie niema nadziei.

Ponieważ gminna gospodarka w obydwu wspomnianych gminach jest strasznie zaniedbana i już ostatni czas, ażeby w sprawie tych gmin zaprowadzono ład, przeto podpisani zapytują:

1. Czy zechce Wysoki c. k. Rząd zarządzić, ażeby c. k. Starostwo w Nadwórnej bezwzględnie wprowadziło nowo wybranego wójta w gminie Hawryłówka w urzędowanie.

2. Czy zechce Wysoki c. k. Rząd zastosować bezwzględnie załatwienie protestu wniesionego przeciw wyborom Rady gminnej w gminie Osławy białe i ukonstytuowanie nowo wybranej Rady gminnej?

Wnioskodawca:
Jan Sandulak.

Dr. Kost Lewicki, Kurowiec, Makuch, Dumka, Skwarko, Kiweluk, Oleśnicki, A. Staruch, T. Staruch, Winniczuk, Tracz, Korol, Senyk, Mironiuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie zwleknięcia przez c. k. Starostwo w Żółkwi w rozpisaniu rozprawy konkurencyjnej dla reperacji budynków parafialnych w gr. kat. parafii Macoszyn powiatu żółkiewskiego.

Jeszcze uchwałą ustawowo ukonstytuowanego i potwierdzonego Komitetu parafialnego w Macoszynie powiatu Żółkiewskiego z dnia 7. października 1906 r. a drugi raz z dnia 25. czerwca 1907 uznano konieczną potrzebę reperacji parafialnych budynków, pomieszkania i studni i położono kosztorys robót, a dnia 26. stycznia 1907 odniósł się miejscowy proboszcz do gr. kat. konsystorza w Przemyślu, a to pod duiem

11. latego 1907 I. 606 do c. k. Starostwa w Żółkwi o spowodowanie konkurencyjnej rozprawy.

Jednak mimo, że upłynęło dwa lata c. k. Starostwo w Żółkwi dotychczas nie zarządziło konkurencyjnej rozprawy, chociaż członkowie Komitetu już kilka razy c. k. Starostwo urgowali. Referent c. k. komisarz Rudnicki „nigdy nie ma czasu“, po pierwsze dlatego, że przygotowywał wybory do Parlamentu, powtóre wybory do Sejmu, to znowu radził wójtowi, by dotyczące koszta wstawił do budżetu gminnego, a w końcu pocieszał, że „to się jakoś zrobi“. — Lecz dotychczas niczego nie zrobił, a tymczasem budynki się rozłazały, w pomieszkaniu woda po głowie kapie, krokwie i belki gniją, studnia się wali, siano i zboże gnije, przez co nie tylko proboszcz ale i cała gmina narażoną jest na wielką szkodę.

Właściwą przyczyną, dlaczego c. k. Starostwo w Żółkwi nie chce przeprowadzić rozprawy konkurencyjnej, jest ta, że temu sprzeciwia się miejscowy kolator Stefan Dunin Kozicki z Sopotzyna, który nie chce ponosić przypadającej w myśl ustawy na niego części kosztów konkurencyjnych. On też głośno przechwala się, że niebo i ziemię poruszy, a do tego nie dopuści. To szlacheckie „veto“ jest jedyną racją, dlaczego c. k. Starostwo w Żółkwi odmawia urzędowej czynności.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy Wysokiemu c. k. Rządowi wiadome jest to postępowanie c. k. Starostwa w Żółkwi, i czy raczy on zarządzić, aby c. k. Starostwo w Żółkwi bezwzględnie spowodowało dotyczącą rozprawę konkurencyjną?

Interpelant
Iwan Sandulak.

Lewicki, Kurowiec, Tracz, Senyk, A. Staruch, Dumka, T. Staruch, Oleśnicki, Makuch, Kiweluk, Skwarko, Korol, Winniczuk, Mironiuk-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 14. października

1908 godzinę 11 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 10 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

18. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. października 1908.

Początek o godzinie 11 minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 135.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 16. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 17. posiedzenia złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 14. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2284, 2285, 2291—2303, 2319, 2344—2346, 2348—2353, 2359, 2362—2365, 2367—2369, 2374, 2387, 2393, 2394.

Komisji szkolnej: L. s. 2287, 2290, 2304, 2305, 2306—2312, 2339—2343, 2370, 2371, 2381—2384, 2390.

Komisji gminnej: L. s. 2355.

Komisji petycyjnej: L. s. 2286, 2356.

Komisji prawniczej: L. s. 2354, 2373, 2380.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2347, 2357, 2391.

Komisji drogowej: L. s. 2316, 2317, 2376, 2389.

Komisji podatkowej: L. s. 2360, 2392.

Komisji kolejowej: L. s. 2358.

Komisji przemysłowej: L. s. 2320.

Komisji bankowej: L. s. 2366.

Komisji sanitarnej L. s. 2318, 2372.

Komisji solnej: L. s. 2313—2315.

Komisji wodnej: L. s. 2375.

Po odczytaniu petycji L.s. 2291 Związku polskich Tow. sokolich w Austrii z poparciem petycji Tow. „Sokół“ w Białej o sub-

wencyę przemawia p. Adam, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2357 Lewaka Józefa i tow. w sprawie zrównania poborów rewizorów bydła z placami oficyan-tów kancelaryjnych, przemawia p. Górski, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego ndziela głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch w sprawie osobistej, w szczególności oświadcza, że nie miał zamiaru obrazić pamięci Kościuszki i narodu polskiego w swem przemówieniu na ostatniem posiedzeniu w rozprawie nad krajowemi niższemi szkołami rolniczemi.

Marszałek oznajmia, że nie słyszał wyrażenia użytego przez p. T. Starucha w jego przemówieniu wygłoszonem w rozprawie nad krajowemi niższemi szkołami rolniczemi, gdyby było przeciwnie, byłby użył środków regulaminem przewidzianych, obecnie po oświadczeniu p. T. Starucha uważa rzecz za załatwioną.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej w Tarnobrzegu koncesyi na pobieranie opłat mytnicznych na drodze Tarnobrzeg-Grębów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały :

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Tarnobrzegu koncesyi do pobierania opłat mytni-

czych na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Grębów.

Art. I.

Radzie powiatowej w Tarnobrzegu nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Grębów pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 21. ust. 3. i 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art II.

Opłatę myta pobierać należy na stacyi w Mokrzeszowie według następującego wymiaru :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h ;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h. ;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego w sprawie rozdziału powiatu łanckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Jędrzejowicz.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Garapieb.

Przemawia p. Skarbek i stawia poprawkę następującą: aby we wniosku komisji zamiast słowa: „j-k najprędzej“ umieścić słowo: „wszechstronnie“.

Izba uchwala na wniosek p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Na wezwanie Marszałka zapisani do głosu posłowie oświadczają, że przemawiać będą p. Merunowicz za wnioskiem komisji, pp. Stojalowski, Skołyszewski, Jedynek przeciw wnioskowi komisji.

Zapisany do głosu za wnioskiem komisji p. Męciński nieobecny w Izbie.

Marszałek wzywa do wyboru mowców generalnych, a po chwili oznajmia, że mową generalnym za wnioskiem komisji jest p. Merunowicz, a przeciw wnioskowi komisji p. Jedynek.

Przemawia zapisany do głosu mowca generalny przeciw wnioskowi komisji p. Jedynek.

Przemawia zapisany do głosu mowca generalny za wnioskiem komisji p. Merunowicz.

Przemawia dla sprawdzenia faktów p. Stefczyk.

Przemawia dla sprostowania faktów p. Stapiński.

Przemawia sprawozdawca p. Starzyński i przyjmuje poprawkę p. Skarbka.

Przemawia p. Skołyszewski dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Starzyński.

Izba popiera poprawkę p. Skarbka.

Marszałek wyjaśnia, w jaki sposób zarządzi głosowanie.

Przemawia p. Skołyszewski pod względem formalnym.

Izba odrzuca wniosek p. Skołyszewskiego o odesłanie sprawozdania komisji napowrót do komisji, za tym wnioskiem padło bowiem tylko 33 głosów, następnie uchwala Izba odczytany przez Marszałka wniosek komisji wraz z poprawką p. Skarbka, przyjętą przez p. sprawozdawcę, następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łanckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski, wszechstronnie zbadał i Sejmowi odpowiednie wnioski przedłożył.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o działalności patronatu nad spółkami oszczędności, pożyczek i innymi spółkami rolniczymi.

Sprawozdawca p. Skalkowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i nad innymi spółkami rolniczymi.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do załatwienia uchwalonej przez Sejm przed dwoma laty sprawy założenia „Krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“.

III. Sejm uchwała następujące zmiany w etacie biura patronatu:

a) Dodatek aktywalny dyrektora biura patronatu podwyższa się na kwotę 1.472 K rocznie.

b) Stwarza się w biurze patronatu stałą posadę zastępcy dyrektora z płacą roczną 4.800 K, dodatkiem aktywalnym 1.288 K, dwoma dodatkami pięcioletnimi po 600 K i jednym dodatkiem trzechletnim po 400 K.

c) Ustanawia się posadę stałego sekretarza w tem biurze z płacą roczną 2.800 K, dodatkiem aktywalnym 960 K i czterema dodatkami trzechletnimi po 200 K, a związa równocześnie posadę korespondenta.

d) Ustanawia się cztery posady starszych lustratorów w miejsce jednej takiej posady i dwie posady stałe młodszych lustratorów.

Pobory z temi posadami połączone są:

Starszy lustrator stały pobiera:

płacy rocznej	2.800 K
dodatek aktywalny	960 „
cztery dodatki trzechletnie po	200 „

Młodszy lustrator stały pobiera:

płacy rocznej	2.200 K
dodatek aktywalny	768 „
trzy dodatki trzechletnie po	200 „

e) Zamiast istniejących czterech posad prowizorycznych lustratorów z jednakową płacą — zaprowadza się przy dwóch tych

posadach po 3.600 K i dwie posady po 2.800 K.

f) Sejm postanawia, że urzędnicy, na posadach biura patronatu stabilizowani, podlegać będą tym samym przepisom przy wymiarze emerytury, dodatków pięcioletnich i ściągania wkładek emerytalnych, jakie mają zastosowanie do urzędników Wydziału krajowego.

IV. Sejm udziela veniam aetatis prowizorycznemu lustratorowi p. Krzysztofowi Fabianowi i zezwala, aby mu w razie stabilizacji policzono połowę lat, spędzonych w nauczycielskim zawodzie.

V. Sejm zezwala, aby na wypadek stabilizacji p. Marcina Wojnarowicza na posadzie lustratora patronatu, policzono mu połowę służby nauczycielskiej.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad wnioskami komisji.

Przemawia p. Krynicki i stawia następującą poprawkę:

Do I. rezolucji komisji budżetowej dodać słowa: „wyraża jednak zapatrywanie, że Wydział krajowy, względnie biuro patronatu nie powinno wstrzymywać swej organizacyjnej działalności na polu popierania spółek rolniczych w ogólności, a spółek handlowo-rolniczych w szczególności“.

Przemawia p. Skwarko.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stefczyk.

Przemawia zapisany do głosu p. Stefczyk.

Marszałek wzywa sekretarzy od odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Witosą i tow. w sprawie otwarcia przystanku kolejowego we Woli rzędzińskiej dla ruchu osobowego i towarowego.

Wysoki Sejmie!

Na linii kolei państwowej pomiędzy stacyami Tarnowem i Czarną istnieje od szeregu lat przystanek kolejowy w miejscowości Wola rzędzińska, który z powodu zamknięcia dla ruchu osobowego i towarowego ludności okolicznej żadnej nie przynosi korzyści.

Gminy: Wola rzędzińska; Wola podgórska, Jodłówka ad Wałki, Zaczarnie, Żukowice nowe, Żukowice stare i Jastrząbka nowa, wszystkie należące do powiatu politycznego i autonomicznego tarnowskiego liczące około 10.000 ludności, mieszkają wzdłuż toru kolejowego, są zupełnie pozbawieni komunikacji kolejowej tak z miastem Tarnowem jak i z władzami tam będącymi.

Sprowadzając corocznie wiele wagonów węgla kamiennego, nawozów sztucznych, dachówki i innych produktów im potrzebnych zmuszeni są jeździć do innych stacji kolejowych o kilkadziesiąt kilometrów oddalonych, przez co bywają narażeni na wielkie koszty i rozliczne trudności, gdy tuż obok istnieje przystanek kolejowy.

Ażeby tę ludność od straty czasu i niewygód wyżej podniesionych uchronić —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najprędzej w drodze właściwej spowodował należyte otwarcie przystanku kolejowego w gminie Wola rzędzińska już istniejącego, dla ruchu osobowego i towarowego.

Wnioskodawca:
Witos w. r.

Bernadzikowski, Bojko, Stefczyk, Jedynak, Lewakowski, Szwed, Kręzel, Słyła, Skołyżewski, Jampolski, Ptak, Cieluch, Wasung, Stapiński, Pastor.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Komisarza rządowego.

W księgarniach na dworcach kolejowych sprzedają książki o treści i ilustracjach wysoce pornograficznych, zdolne wywoływać największe zgorzienie i działać w kierunku najbardziej obniżającym poziom moralności.

Przykładowo załącza się jedną tego rodzaju publikację dla użytku p. Komisarza rządowego.

Wobec tego podpisani zapytują c. k. Rząd:

czy wiadomo mu o rozpowszechnianiu tego rodzaju pisem wykraczających przeciw moralności?

co zamierza uczynić, by temu na przyszłość zapobiedz?

Interpelant

Julian Brunicki w. r.

Piniński, Męciński, Wodziecki, Krzysztofiwicz, Tad. Cieński, Cielecki, Brykezyński, Czartoryski, Głębocki, Dzieduszycki, Stądniński; Gorayski, Stan. Tarnowski, Ed. Mycielski, Jaworski, Kaz. Lubomirski, Górski, Milewski, Laskowski, Sapieha, Czarkowski - Golejewski, Antoni Theodorowicz, Czeez, Halban, Goluchowski, Moysa, Adolf Brunicki.

W n i o s e k.

posła Krynickiego i Senyka w sprawie unormowania ustawą państwową stanowiska diaków i organistów jako niższych funkcyjaryszu cerkiewnych (służby cerkiewnej) we wszystkich trzech obrządkach katolickich.

Zważywszy, że diaków i organistów należy uważać ze względu na ich zajęcia przy licznych, a kościelnymi postanowie-

niami przypisanych funkcyi religijnych, jako spełniających służbę kościelną niższego stopnia;

zważywszy, że dopiero przez ustawowe uznanie diaków i organistów jako niższych funkcyonaryuszy cerkwi, względnie kościoła można unormować ich publiczne stanowisko i prawo żądania stałego i pewnego wynagrodzenia za ich usługi, a także zabezpieczenia na wypadek nieudolności z przyczyny starości, albo słabości i zabezpieczenia egzystencyi ich żądań;

zważywszy, że to ustawowe unormowanie leży również w interesie należytego i godnego przepisom cerkiewnym objętego spełnienia tej pomocy tych osób, którzy tę służbę wykonują;

zważywszy, że ustawa państwowa z d. 7. maja 1874 l. 50. Dz. u. p. nie określa całkiem stanowiska diaków i organistów jako niższych funkcyonaryuszy cerkiewnych;

zważywszy, że patent cesarski z d. 7. maja 1789 normuje wyraźnie, że śpiewakom w synagogach w Galicyi należy się roczne wynagrodzenie, które musi być dokładnie oznaczone;

zważywszy, że teraz obowiązująca ustawa konkurencyjna normuje tytko ogólne wynagrodzenie diaków i organistów, a inne stosunki ich do proboszcza opierają się na prywatno-prawnych,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w porozumieniu z odnośnemi władzami cerkiewnymi w jak najkrótszym czasie w noweli wydać się mającej do ustawy państwowej z d. 7. Maja 1871 Nr. 50. Dz. p. p., albo w osobnej ustawie uznał diaków i organistów jako funkcyonaryuszy cerkiewnych niższego stopnia (służbę cerkiewną), jak również określił prawa i obowiązki.

Wnioskodawcy:
Krynicki, Senyk w. r.

Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Korol, Dudykiewicz, Krysowaty, Lewicki, Skwarko, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Winniczuk.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie udzielenia zapomogi dla gminy Czukalówka powiatu stanisławowskiego na odbudowanie zniszczonej powodziami drogi.

Tegoroczne wylewy zniszczyły zupełnie drogę gminną we wsi Czukalówka powiatu stanisławowskiego i komunikacya tą drogą niemożliwa, bo nawet piechotą nikt przejść nie może, ani bydło na pole przepędzić nie można.

C. k. Starostwo w Stanisławowie i inżynier Rady powiatowej naocznie widzieli i stwierdzić mogą i obliczyli, że naprawa tej drogi bez robocizny kosztować będzie co najmniej 1.500 koron.

Jest to gmina bardzo uboga i niewielka, bo ledwo do 600 mieszkańców licząca, a do tego jeszcze powodziami zupełnie zniszczona. Naprawa tej drogi niemożliwa i gmina nie jest w stanie przeprowadzić swoim kosztem i grunt wywłaszczyć.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się gminie Czukalówka pow. stanisławowskiego znaczniejszej zapomogi, a to w sumie 1.500 koron z funduszków publicznych na naprawę drogi gminnej w Czukalówce, zniszczonej tegorocznymi wylewami wody.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Dumka, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Haczakowski, Tracz, Krysowaty, Senyk, Sodomora, Korol.

W n i o s e k

posła Tracza i tow. w sprawie urządzenia przy wszystkich zarządach dóbr państwo-

wych powiatu kosowskiego składów drzewa opałowego i budulecowego dla zaspokajania potrzeb okolicznej ludności.

Zważywszy, że w powiecie kosowskim lasy należą w większej części do c. k. Skarbu państwa, który sprzedaje tylko wielkimi partjami spekulantom, tak, że okoliczni włościanie nie mają gdzie zaopatrzyć się w potrzebne drzewo opałowe i budulecowe,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wszystkich zarządach dóbr państwowych powiatu kosowskiego założył składy drzewa opałowego i budulecowego i zaopatrywał z nich przedewszystkiem okoliczną ludność w potrzebne drzewo.

Wnioskodawca:

Tracz w. r.

Kurowiec, T. Staruch, Krynicki, Korol, Sodomora, Krysowaty, Winniczuk Dudykiewicz, Hanczakowski, Kiweluk, Myroniuk-Zajaczuk, Sandulak, Senyk, Kołpaczekiewicz.

W n i o s e k

p. Tymoteusza Starucha i tow. w przedmiocie zaopatrzenia diaków i organistów w Galicyi.

Stan diaków i organistów w Galicyi, sług kościoła, jest skazany wprost na jałmużnę i dobrą wolę proboszcza, dlatego w stanie tym pomimo społecznej ważności panuje skrajna nędza.

Nędzy tej zaradzić jest obowiązkiem rządu, który zagarnął pokonfiskowane majątki cerkiewne i kościelne.

Obowiązkiem Rządu jest troszczyć się o wdowy i sieroty po diakach i organistach.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przeprowadził ustawę o zaopatrzeniu diaków, organistów, wdów i sierót z funduszu religijnego.

Wnioskodawca:

Tymoteusz Staruch w. r.

A. Staruch, Krynicki, Kurowiec, Sandulak, Makuch, Tracz, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Skwarko, Dumka, Kiweluk, Korol, Sodomora, Winniczuk, Krysowaty.

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie udzielenia Radzie powiatowej kołomyjskiej bezprocentowej pożyczki w sumie 100.000 koron na utworzenie funduszu zapasowego robót konserwacyjnych dróg gminnych II. klasy.

Zważywszy, że obecnie mają być koszta robót konserwacyjnych na wspomnianych drogach pokrywane z podatków, które w tym celu ustawa przepisuje, a z powodu klęsk elementarnych nastąpiły liczne opusty w podatkach, które znacznie zmniejszyły powiatowy budżet na powyższe cele wstawiony, przez co gospodarka drogowa musiałaby długo cierpieć,

wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powiatowej Radzie kołomyjskiej udziela się z funduszu krajowego bezprocentową pożyczkę w sumie 100.000 koron w celu utworzenia funduszu zapasowego dla robót komunikacyjnych.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Dudykiewicz, Tracz, Kleski, Senyk, Oleśnicki, T. Staruch, Kiweluk, Krynicki, Krysowaty, Lewicki, Kurowiec, Korol, Hanczakowski, Kołpaczekiewicz, Makuch, Sandulak, A. Staruch.

I n t e r p e a c y a

Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesłychanego nadużycia urzędów pocztowych wschodniej Galicyi.

Filia towarzystwa „Sokol“ w Kozłowie pow. Kamionka Strumiłowa wniosła petycję do Wysokiego Sejmu o zapomogę.

Tę petycję w zapieczętowanym liście nierekomendowanym nadano na pocztę w Busku dnia 7. września 1908 z adresem do Wydziału ruskiego towarzystwa „Sokol“ we Lwowie.

Dnia 29. września b. r., jak świadczy stampilia c. k. urzędu pocztowego we Lwowie, zwrócono tę petycję filii „Sokoła“ w Kozłowie z skrajnie obraźliwą odpowiedzią, nienadającą się tu naprowadzić.

Pod tą odpowiedzią znajduje się podpis członka Wydziału krajowego Ochrymowicza i Marszałka krajowego Ekscelencyi Badeniego.

Można podejrzwać, że ktoś na poczcie w Busku przelapał ten list, załatwił go w swój sposób, rozumie się sfingował podpisy członka Wydziału krajowego i Marszałka, ażeby odwrócić podejrzenie od urzędu pocztowego w Busku, nadał ten list we Lwowie.

Więc na wszelki wypadek musiał dopuścić się tego niesłychanego nadużycia tylko c. k. urząd pocztowy w Busku względnie tylko urzędnik pocztowy.

Odpis koperty, odpis tego obrzydliwego pisma załącza się pod 1), a oryginały te znajdują się u interpelanta posła Tymoteusza Starucha.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

czy zamierza przeprowadzić dochodzenia, wykryć winowajcę, pociągnąć go do odpowiedzialności?

czy zamierza już raz przedsięwziąć stanowcze kroki, by już raz c. k. funkcyjnarjusz urzędów pocztowych zaprzestali

tego niekczemnego postępowania z ruskimi stronami, którego przykłady jak naprowadzony, prawie codziennie się spotyka.

Interpelant

Tymotenz Staruch w. r.

Dr. Kost Lewicki, Dr. Korol, Dr. Kurowiec, Dr. Makuch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Dr. Hanczakowski, Sodomora, Winniczuk, Skwarko, Tracz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w przedmiocie wyborów gminnych we wsi Hadyńkowcach powiatu husiatyńskiego.

We wsi Hadyńkowcach od 11. lat urzęduje ten sam wójt i Rada z której połowa już wymarła. Już były cztery razy wybory, trzy interpelacje w Radzie państwa, jedna w Sejmie. Skutku z tego niema żadnego.

Chociaż wybory legalnie przeprowadzane, to wójt ze swymi poplecznikami, chcąc się utrzymać przy władzy, wnosi protesty a c. k. Starosta w Husiatynie przeprowadza dochodzenia w ten sposób, że przesłuchuje tylko protestantów, a ci zeznają jak im dobrze i przechwalają się żeby jeszcze dużo razy były wybory, to nie z tego nie będzie, bo oni w Starostwie, to będą mówić, co im się podoba, a Starosta nie Bóg, by znał, czy oni prawdę mówią czy nie.

Wogóle c. k. Starostwo w Husiatynie przeprowadza dochodzenia na protesta w ten sposób, że przesłuchuje tylko protestujących, a następnie na podstawie tych jednostronnych, niezbadanych zeznaniach, zapada orzerzenie, zwykle dla mieszkańców niekorzystne.

Stan taki we wsi Hadyńkowcach doprowadza ludzi do ostateczności.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

Czy może już ta z rzędu piąta interpelacya skłoni e. k. Rząd położyć koniec temu chaosowi wyborem we wsi Hadyńkowej?

Interpelant:

Iwan Kiweluk w. r.

Dr. Lewicki, Hanczakowski, Dudykiewicz, Knrowiec, Dumka, Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Winniczuk, Skwarko, Sodomora, Korol, Krynicki, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Sandulaka i tow. do e. k. Rządu w przedmiocie nieprawidłowo prowadzonej regulacyi Bystrzycy nadwórniańskiej ze szkodą i niebezpieczeństwem wsi Nazawizów powiat Nadwórna.

Bystrzyca nadwórniańska przed regulacją koło wsi Nazawizów, płynęła z Nadwórnej prosto po pod skałę nazawizowską łaką przez ich łęgi. Przy regulacyi skrzywiono ten bieg rzeki i puszczono koryto nazawizowskimi łęgami w pobliżu wsi, a to mimo sprzeciwu mieszkańców, przy czem komisya regulacyjna tłumaczyła ludziom, że tak być musi, gdyż jak Bystrzyca pójdzie starem korytem, to w studniach we wsi nie będzie wody.

Regulację samą przeprowadzono niżej krytyki, faszynę nie przymocowano palikami, a gdy tego roku przyszła większa woda, porwała faszynę, zalała i zamuliła łęgi narawizowskie i naniósła ludziom nieobliczalne szkody.

Samej wsi Nazawizów groziło niebezpieczeństwo powodzi, gdyby na szczęście wezbrane wody rzeki, były nie nawróciły się w stare koryto. Tylko w ten sposób uszło wsi niebezpieczeństwo powodzi.

Rzeka płynie teraz znowu starem korytem, i mimo tej nauki, komisya regulacyjna widocznie chce Nazawizowców zatopić, bo następnie zamierza taki zmusić rzekę, by płynęła nowem przez nią wymyślonym korytem.

Ponadto przy tegorocznych wylewach, rzeka Bystrzyca na miejsce, gdzie był bród i kędy prowadziła droga na grunta mieszkańców „Berezyna“, wybiła głębokie koryto tak, że bez mostu nie można tam się dostać i kilkadziesiąt morgów pola dla mieszkańców stało się wprost bez użytku, gdyż nie mogą ani ich obrobić ani plodów zwieźć, chybaby nakładać kilkanaście km. drogi.

Wobec tego zapytnjemy Wysoki e. k. Rząd:

Czy skłonnym jest poprowadzić regulację Bystrzycy nadwórniańskiej koło wsi Nazawizowa w ten sposób, ażeby płynęła starem korytem, najodpowiedniejszym, a dla mieszkańców najdogodniejszym?

Czy skłonny jest e. k. Rząd, pouczyć czynniki zatrudnione przy regulacyi, aby regulację tak poprowadziły, by z niej była korzyść, a nie szkoda dla mieszkańców Nazawizowa i dla skarbu państwowego?

Czy skłonny jest e. k. Rząd, regulując Bystrzycę w tem miejscu, zabezpieczyć mieszkańcom Nazawizowa korzystanie z swych gruntów „Berezyna“ przez pobudowanie mostu na Bystrzycy w odpowiednim miejscu.

Interpelant:

Iwan Sandulak w. r.

Lewicki, Korol, Kurowiec, Krysowaty, Kiweluk, Krynicki, Dumka, A. Staruch, Skwarko, Sodomora, T. Staruch, Tracz, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk.

I u t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do e. k. Rządu w sprawie bezprawnego postępowania lustratora dóbr skarbowych w Mizaniu p. Franciszka Jaworskiego względem ruskiego włościanina.

Rzecz miała się następująco:

Danyło Chomyszyn gospodarz w Nowosielicy ma kawałek gruntu o przestrzeni

3 morgów zasianego koniczyną w gminie Kniażołuka pow. Dolina.

Koniczynę tę wypasły jelenie w tym roku ze sąsiadujących lasów kameralnych przeto udał się on do c. k. zarządu dóbr w Mizuniu z prośbą o odszkodowanie.

C. k. lustrator wyśmiał go i odesłał do starostwa. Gospodarz udał się do przebywającego przypadkowo na polowaniu w lasach arcyks. Leopolda Salwatora, a ten wysłuchawszy chłopa, odesłał go do c. k. Starostwa w Dolinie.

C. k. Starostwo w Dolinie kazało natychmiast ocenić szkodę, a protokół oceny szkody spisany przez naczelnika gminy i taksatorów przedłożyć c. k. Zarządowi dóbr skarbowych w Mizuniu, co też dotyczący urząd gminny zrobił i poleconem pismem za zwrotnym recepisem odnośny protokół wysłał — ale c. k. Zarząd dóbr jak świadczy załączony list, pisma tego nie przyjął dlatego, że list zaadresowano po rusku.

Podpisani zapytują c. k. Rząd, czy podobne postępowanie państwowych władz skarbowych wobec ruskich stron jest usprawiedliwione i czy poszkodowany właścianin Danyło Chomyszyn w Nowosielicy otrzyma ostatecznie wynagrodzenie za poniesione straty.

Interpelant:

Dr. Kurowiec w. r.

Lewicki, Korol, Tracz, Krysowaty, Sodomora, Mironiuk-Zajaczuk, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Winniczuk, Skwarko, Krynicki, Dumka, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskiego języka w c. k. Sądzie powiatowym, c. k. urzędzie pocztowym i podatkowym w Dolinie.

1. Po przeniesieniu sądu ze starego do nowego budynku nie umieszczono w nowym budynku c. k. sądu ani jednego napisu ruskiego.

2. W c. k. Sądzie w Dolinie dotyczący urzędnik pomimo żądania stron nie chce wydawać klauzuli legalizacyjnej ruskiej.

3. W c. k. urzędzie podatkowym i pocztowym niema ani jednego ruskiego napisu.

Podpisani zapytują c. k. Rząd z jakich powodów wyżej wspomniane urzędy lekceważą prawa ruskiego języka w czysto ruskim okręgu, i co zarządzi, aby dotyczące prawa były wykonane.

Interpelant:

Dr. Kurowiec w. r.

Dr. Kost Lewicki, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Skwarko, Winniczuk, Dumka, Sodomora, Hanczakowski, Korol, Tracz, Krynicki, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie prowokacyjnego i nieustawowego postępowania c. k. Dyrekeyi domen i lasów we Lwowie przeciw ruskiej ludności powiatu kałuskiego a osobliwie przeciw mieszkańcom z Pójła i Siwki.

C. k. Dyrekeya domen i lasów we Lwowie, od dłuższego czasu systematycznie usuwa miejscową straż lasową, składającą się z ruskiej ludności, a zastępuje ją cudzymi ludźmi, nieprzychylnymi i wrogo nastrojonymi dla miejscowej ludności.

I tak przed kilku laty spensyonowano nadzwyczaj uczeiwego i szanowanego pobereźnika skarbowego Filipa Ławryszyna we wsi Pójle, a zastąpiono go p. Stanisławem Helfle.

Ten jako człowiek zupełnie obcy i wrogo nastrojony począł zachowywać się gburowato z miejscową ludnością i w przeciągu pierwszych miesięcy swej służby postrzelił i ciężko uszkodził 6 wieśniaków z Siwki i Pójła, a w końcu zabił przez zastrzelenie młodego 18-letniego parobka Iwana Mikulaka syna Hrynia z Pójła, gdy ten ze skopów lasowych ukradkiem

rznął trawę, zamiast go podać za kradzież do sądu.

Wyżej nazwany pobereźnik lasowy Stanisław Welfle został wyrokiem sądowym c. k. sądu obwodowego w Stanisławowie zasądzony za zabójstwo przed 7—8 laty, a odsiedziawszy więzienną karę, c. k. Dyrekcya domen i lasów we Lwowie po odbyciu kary więzienia za zbrodnię zabójstwa przyjęła go natychmiast do służby, naznaczyła go na to samo miejsce, t. j. dała go do Pójła, gdzie on popełnił liczne nadużycia i zbrodnie, jakby umyślnie, by miejscową ludność podrażnić. Dotyczące akta są w sądzie obwodowym w Stanisławowie.

Podpisani zapytują c. k. k. Rząd, z jakich motywów złożył Stanisława Welfle do c. k. służby urzędowej przyjęto, a dalej przydzielono go na to samo miejsce, gdzie tenże popełnił zbrodnię zabójstwa? — a dalej czy tenże pobereźnik dalej pozostanie

w tem samym miejscu i tem samym będzie prowokować wieśniaków?

Interpelant:
Dr. Kurowiec.

Dr. Kost Lewicki, Dr. Karol, Kiweluk, Skwarko, Sandulak, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Winniczuk, W. Hanczakowski, Tracz, Krysowaty, Sodomora, M.-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 16. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

19. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 16. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed
południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy
J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Sta-
niśław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung,
Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 135.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent
Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość
posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 17. po-
siedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wnie-
siono przeciw niemu żadnych zarzutów, pro-
tokół 18. posiedzenia złożony jest w biurze
sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni
odezytuje spis petycyj wniesionych po dzień
16. października 1908 roku, które przydzie-
lono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2399,
2419—2437, 2438, 2456—2458, 2477, 2481,
2491—2498, 2520, 2521, 2522, 2531—2538,
2542, 2545, 2547.

Komisji szkolnej: L. s. 2400, 2403,
2439—2450, 2451, 2480, 2482—2489, 2499
do 2503, 2518, 2519, 2523, 2539—2541,
2553.

Komisji gminnej: L. s. 2479

Komisji petycyjnej: 2509—2511.

Komisji administrac: L. s. 2453 do
2455, 2465—2470, 2528, 2529, 2546.

Komisji prawniczej: L. s. 2478, 2490,
2504, 1543.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2473, 2474,
2507, 2527, 2530.

Komisji drogowej: L. s. 2452, 2471,
2472, 2505, 2506, 2524, 2525, 2544, 2552.

Komisji podatkowej: L. s. 2475, 2476.

Komisji przemysłowej: L. s. 2508.

Komisji solnej: L. s. 2462—2464.

Komisji wodnej: L. s. 2526.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 2459
2461.

Po odezycaniu petycji L. s. 2451 gmi-
ny Janowie o zapomogę na budowę szkoły

przemawia p. Męciński, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 2499 Filii Tow. pedagogicznego ruskiego w Stanisławowie o zaprowadzenie kursu przygotowawczego przy gimnazjum ruskiem przemawia p. Winniczuk, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje zgłoszony wniosek, który opiewa:

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. załączony pod ¹/₁. projekt ustawy zmieniającej postanowienia §. 3. 4. 6. 11. i 12. statutu krajowego, tudzież

2. załączony pod ²/₁. projekt ordynacji wyborczej sejmowej.

We Lwowie, dnia 8. października 1908.

Wnioskodawcy:

Leo, Battaglia, Rutowski.

Ciuchciński, Bandrowski, Doliński, Fedorowicz, Sarc, Jabłoński, Fruchtmann, Maiss, Loewenstein, Rittel, Koliseher, Jahl, Schätzel, Sala, Rayski, Maryewski, Kleski, Niementowski, Bednarski, Michałowski.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskim, zmieniająca §§. 3., 4., 6., 11. i 12. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r., tudzież ordynację wyborczą sejmową.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 4., 11. i 12. statutu krajowego w dotychczasowem brzmieniu znoszą się i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

Sejm składa się z 200 członków, a mianowicie:

I. z 12 członków z mocy piastowanej godności, a to:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księdza biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator diecezji w sprawach duchownych jest członkiem Sejmu krajowego;

b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, tudzież rektora Szkoły politechnicznej we Lwowie;

II. ze stu czterdziestu dziewięciu posłów, wybranych w powszechnem, równem, tajnem i bezpośredniem głosowaniu;

III. z trzydziestu dziewięciu posłów wybieranych przez koła zawodowe, a mianowicie:

a) z dwudziestu dwu posłów wybieranych przez koła rolników;

b) z dwóch posłów wybieranych przez Izby adwokackie oraz Izby notaryalne;

c) z dwóch posłów wybieranych przez Izby lekarskie;

d) z jednego posła wybieranego przez Izbę inżynierską;

e) z sześciu posłów wybieranych przez Izby handlowo-przemysłowe po dwóch z każdej Izby;

f) z czterech posłów wybieranych przez Izby rzemieślnicze (Związki Stowarzyszeń przemysłowych) we Lwowie i Krakowie, po dwóch z każdej Izby;

g) z dwóch posłów wybieranych przez Towarzystwa rolnicze lwowskie i krakowskie, po jednym z każdego Towarzystwa.

§. 4.

Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejnem Marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Sejm wybiera drugiego zastępcę Marszałka ze swego grona.

§. 6.

Czas trwania funkcji Marszałka krajowego i jego zastępców tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (okres sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Wybory posłów sejmowych nie mogą być przez wyborców sejmowych odwołane.

Po upływie zwykłego okresu sejmowego lub po weześniejszym dokonaniu rozwiązania Sejmu, niemniej w razie ustąpienia poszczególnych posłów, rozpisuje się nowe wybory.

Byli członkowie Sejmu mogą być ponownie wybrani.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ Sejmu składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego z ośmiu członków wybranych z łona Sejmu.

Dla kierowania Wydziałem kreuje Marszałek krajowy swego zastępcę z pośród członków Wydziału krajowego.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie, wybrani w powszechnym głosowaniu w okręgach wyborczych od nr. 1—43 oznaczonych w ordynacji wyborczej wspólnie z 17 posłami kół zawodowych od lit. b—f włącznie, dwóch członków wybierają posłowie wybrani w powszechnym głosowaniu w okręgach od nr. 44—143;

jednego członka wybierają posłowie kół zawodowych pod lit. a) i g);

trzech członków wybiera całe zgromadzenie sejmowe.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyskano bezwzględnej większości głosów przy głosowaniu pierwszym i powtórnym, natenczas należy przedsięwziąć wybór ściślejszy pomiędzy temi dwiema osobami, które przy drugim głosowaniu otrzymały największą ilość głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

I. O okręgach i ciałach wyborczych.

§. 1.

Uprawnieni do wyboru posłów w okręgach powszechnego głosowania tworzą w każdym okręgu wyborczym jedno ciało wyborcze, wybierające bezwzględną ilość głosów wyznaczoną na dany okręg ilość posłów.

Uprawnieni do wyboru posłów, należący w danym okręgu wyborczym do mniejszości narodowości polskiej, a względnie ruskiej, mają prawo wykonać swe prawo wyborcze w najbliższym okręgu wyborczym, w którym ciało wyborcze należy w większości swej do ich narodowości. W razie korzystania z tego prawa, będą uprawnieni do wyboru posłów wpisani do osobnych list wyborczych i tworzą w okręgu wyborczym, do którego w myśl postanowień §. 2. zostaną przydzieleni, jedno ciało wyborcze.

§. 2.

Ogółem ustanawia się 143 okręgów wyborczych, z których sześć okręgów wybiera po dwóch posłów, reszta po jednym posle, a mianowicie:

Okręgi wyborcze

Numeracja:

- 1--10. miasto Lwów po jednym posle.
 11--18. „ Kraków po jednym posle.
 19. miasto Przemyśl dwóch posłów.
 20. „ Tarnów dwóch posłów.
 21. „ Kołomyja dwóch posłów.
 22. „ Tarnopol i gminy: Zagro-
 bela, Janówka, Poczapińce, Draganówka
 dwóch posłów.
 23. miasto Stanisławów i gminy Knihi-
 nin kolonia i Knihinin wieś dwóch posłów.
 24. miasto Drohobycz i gmina Rychce
 dwóch posłów.

Następujące okręgi wybierają po jednym
 posle:

25. Podgórze.
 26. Nowy Sącz.
 27. Rzeszów.
 28. Jarosław.
 29. Sambor.
 30. Stryj.
 31. Biała, Kęty, Andrychów.
 32. Chrzanów, Jaworzno.
 33. Wadowice, Oświęcim, Zator.
 34. Żywiec, Sucha, Ślemień, Maków,
 Jordanów, Mszana dolna.
 35. Nowy Targ, Zakopane, Krościenko,
 Limanowa.
 36. Wieliczka, Dobczyce, Myślenice,
 Gdów, Niepołomice.
 37. Bochnia, Wiśnicz nowy, Brzesko.
 38. Gorlice, Stary Sącz, Grybów, Biecz,
 Ciężkowice.
 39. Jasło, Krosno, Brzozów.
 40. Dębica, Pilzno, Mielec, Kolbuszowa,
 Ropczyce, Sędziszów.

41. Tarnobrzeg, Nisko, Sokołów, Roz-
 wadów, Rudnik.

42. Łańcut, Rakszawa, Przeworsk, Le-
 żajsk.

43. Brody, Stare Brody, Hucisko brodz-
 kie, Komorówka.

44. Złoczów i gminy: Bieniów, Chmie-
 lowa, Huta werchobudzka, Telechowice,
 Kondratów, Nowosiółki, Opaki, Wicyń.

45. Brzeżany i gminy: Hucisko, Kuro-
 patniki, Podwysokie, Rohaczyn miasto.

46. Zborów, Jezierna, Kozowa, Kozłów
 i gminy: Budyłów, Dmuchowiec, Helenków,
 Taurów, Teofipólka, Wiktorówka, z pow.
 sąd. Olesko gminy: Biały kamień, Hucisko
 oleskie, Usznia

47. Zbaraż, Zbaraż stary, Załóżce, Ło-
 pałyn i z pow. Zbaraż gminy: Berezowica
 mała, Hrycowce, Kapuścińce, Kretowce, Kur-
 niki iwańczańskie, Netreba, Sieniawa, Stry-
 jówka, Tarasówka, Wołochówka, Zarudeczko,
 Zarudzie, z pow. sąd. Załóżce gminy: Gon-
 towa, Huta pieniacka, Majdan pieniacki,
 Maleniska, Palikrowy, Pańkowce, Reniów,
 Trościaniec wielki, z pow. sąd. Łopatyn:
 Romanówka, Ruda brodzka, Podmanastyrek
 ad Hrycowola.

48. Trembowla, Budzanów, Mikulińce
 i z pow. sąd. Trembowla gminy: Bernar-
 dówka, Brzyczówka, Krowiuka, Łoszniów,
 Nałuże, Ostrowczyk, Plebanówka, Pantal-
 cha, Podhajezyki justynowe, Strusów, Tiut-
 ków, Zaścinoce, Warwaryńce, z pow. sąd.
 Budzanów gminy: Janów, Młyniska, Sło-
 bódka janowska, z pow. sąd. Tarnopol gmi-
 ny: Stoki wielkie, Chodaczków wielki,
 Czernichów mazowiecki, Czolhańszczyzna,
 Kokułkowce, Łozowa, Obarzaniec, Płotycz,
 Serdeńce, Zabójki.

49. Skalat, Grzymałów, Podwoleczyska
 i gminy: Chmieliska, Hałuszyńce, Pana-
 sówka, Połupanówka, Skalat stary, Tarno-
 ruda, Bucyki, Eleonorówka, Hlibów, Krasne,
 Mazurówka, Podlesie grzymałowskie, Po-

znanka, Hełm, Kaczanówka, Mysłowa, Rosochowańce, Zadnieszówka.

50. Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce i z pow. sąd. Czortków gminy: Biały Potok, Byczkowce, Jagielnica, Salówka, Słobódka dziuryńska, Wygnanka, z pow. sąd. Husiatyn gminy: Liczkowce, Olchowiezyk, z pow. sąd. Kopyczyńce gminy: Chcrostków, Majdan.

51. Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Śniatyn, Kutry i z pow. sąd. Tłuste gminy: Burakówka, Czerwonogród.

52. Tłumacz, Tyśmienica śródmieście (§. 3.), Ottynia, Obertyn i z pow. sąd. Tłumacz gmina: Tarnowica polna, z pow. sąd. Ottynia gminy: Bohorodyczyn, Grabiec, Hołosków, Konstantynówka, Neudorf, Uhorniki.

53. Buczacz, Monasterzyska, Potok złoty i gminy: Babulińce, Dobropole, Dubiby, Dźwinogród, Jazłowiec, Podlesie, Podzameczek, Żnibrody, Barycz, Dubienko, Folwarki, Huta nowa, Huta stara, Korosciatyn, Puźniki, Słobódka dolna, Nowosiółka koropiecka.

54. Podhajce, Wiśniowiezyk, Rohatyn miasto (§. 3.), Bołszowce i gminy z pow. sąd. Podhajce: Bekersdorf, Białokiernica, Dobrowody, Korzowa, Koturów, Mądzelówka, Paniowce, Szwejków, Toustobaby, Uhrynów, Wolica, Zahajce, Zawadówka, z pow. sąd. Wiśniowiezyk: Małowody, Rosochowańce, Sokolniki, Sokółów, z pow. sąd. Rohatyn gmina: Podkamień, z pow. sąd. Bołszowce gminy: Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie, z pow. sąd. Bursztyn gminy: Ludwikówka, Wiszniów, Żurów.

55. Bóbrka, Chodorów, Żydaczów, Żurawno, Kałusz i gminy z pow. sąd. Bóbrka: Hucisko, Stare Siolo, z pow. sąd. Chodorów: Brzozdowce, z pow. sąd. Żydaczów: Ruda, z pow. sąd. Mikołajów: Rozdół, z pow. sąd. Żurawno: Machliniec, Nowe Siolo, z pow. sąd. Kałusz gminy: Kałusz nowy, Ugarsthal, Landestreu, z pow. sąd. Halicz gminy: Kończaki stare, Maryampol miasto, Maryampol wieś, Meducha, Wolezków.

56. Przemyślany, Gliniany, Szczerzec i gminy z pow. Przemyślany: Białe, Chlebowice świrskie, Ciemierzyńce, Dunajów, Kimirz, Kopań, Majdan lipowiecki, Niedzieliska, Pleników, Poluchów mały, Świrz, z pow. sąd. Gliniany: Hanaczów i Hanaczówka, z pow. sąd. Szczerzec gminy: Malczkowice, Nawarya i Siemianówka.

57. Kamionka strumiłowa, Busk, Radziechów i gminy: Berbeki, Jagonia, Jazienica polska, Krzywulanka, Łany niemieckie, Obydów, Podzamecze, Majdan stary, Adamy, Budki nieznanowskie, Milatyn nowy i Huta połonicka.

58. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie i gminy: Kłodno wielkie, Krasiczyn, Przedrzymichy małe, Przemiwólki, Theodorshof, Dolnierz, Rożanka, Stanisławka, Wolica, Mokrotyn kolonia, Wiesenberg.

59. Sokal, Beż i gminy: Krystynopol, Nowy dwór krystynopolski, Tartaków miasto, Ostrów, Sulimów, Tuszków, Waręż miasto, Witków, Worochta.

60. Rawa ruska, Niemirów i gminy: Szczerzec, Beżec, Einsingen, Rata i z pow. sąd. Uhnów gminy: Bruckenthal, Michałówka, Tarnoszyn, Zastawie.

61. Gródek, Janów i gminy: Biała góra, Bar, Brundorf, Burgthal, Czerlany, Doliniany, Ebenau, Rodatycze, Vorderberg, Wolczuchy, Domażyry, Zatoka.

62. Cieszanów, Lubaczów i gminy: Chlewiska, Deutschbach, Freifeld, Horyniec, Huta różaniecka, Kadłubiska, Łukawica, Narol wieś, Nowiny horynieckie, Ruda różaniecka, Rudka, Wola wielka, Burgau, Cewków, Dąbrowa, Lisie Jamy, Oleszyce, Ostrowiec.

63. Jaworów śródmieście (§. 3.), Krakowiec, Radymno i gminy pow. sąd. Jaworów: Mużyłowice kolonia, Schumlau, pow. sąd. Krakowiec: Moosberg, Rehberg, Ruda kochanowska, Ruda krakowiecka, Wielkie Oczy, pow. sąd. Radymno: Ciemierzowice, Czerniawka, Dobkowice, Duńkowice, Ko-

szyce, Laszki, Lutków, Michałówka, Miękus stary, Ostrów, Skoloszów, Tupin, Zawiechów, Zamojsce.

64. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki i gminy pow. sąd. Mościska: Jordanówka, Krysowice, Lipniki, Lutków, Pnikut, Radochońce, Rudniki, Rustweczko, Rządkowice, Strzelczyska, Sulkowski, Trzecie, Wola laska, Zakościele, z pow. sąd. Sądowa Wisznia: Królin, Słabacz, Słowianka, Stojanice, Twierdza, Wojkowice, Zawadów; z pow. sąd. Rudki: Czernichów, Koniuszki siemianowskie, Kupnowice nowe, Milezyce, Podbajczyki, Zagórze.

65. Stary Sambor, Starasól, Medenice, Komarno i gminy pow. sąd. Starasól: Chyrów, Felsztyn, Posada felsztyńska, Słochynie, pow. sąd. Sambor: Biskowice, Burczyce nowe, Czukiew, Czyszki, Dąbrówka, Głęboka, Kalinów, Łanowice, Nadyby, Radłowice, Sąsiadowice, Strzałkowiec, Stupnica polska, Uherce zaplat., Wolica, z pow. sąd. Łąka: Dublany, Kranzberg, z pow. sąd. Medenice: Równe, Wypuezki, z pow. sąd. Komarno: Andrychów, Buczały, Chłopy, Katoryniec, Małpa, Rumno, Tuligłowy.

66. Turka, Skole i z pow. sąd. Drohobycz: Borysław, Tustanowice, Schodnie, z pow. sąd. Skole: Felizienthal, Karlsdorf, z pow. sąd. Podbuż gmina: Majdan.

67. Lisko, Baligród, Dobromil, Bireza, Niżankowice i gminy pow. sąd. Lisko: Benichowa dolna, Orelec, Posada liska, Tarnawa dolna, Tarnawa górna, Poraż, z pow. sąd. Dobromil: Kalwarya paławska, Nowe Miasto, Nowosiółki dydyńskie, Paław, Posada nowomiejska, z pow. sąd. Bireza: Bognorówka, Huta brzуска, Jasiennica sufczyńska, Korzeniec, Kuźmina, Rozpucie, Tarnawka, z pow. sąd. Przemyśl: Krasiczyn, Kruhel mały, Łętownia, Ostrów, Ujkowice, Wyszatyce, Żurawica.

68. Sanok, Rymanów, Bukowsko i gminy sąd. pow. Sanok: Bażanówka, Dąbrówka polska, Dębna, Długie, Falejówka, Jaćmierz, Jędruszkowce, Liszna, Markowce, Mrzygłód,

Pakoszówka, Pisarowce, Płowce, Pobiedno, Posada jaćmierska, Posada olchowska, Posada sanocka, Posada zarszyńska, Raczkowa, Strachocina, Tyrawa wołoska, Zagórz, Zarszyn, z pow. sąd. Rymanów: Besko, Bzianka, Głębokie, Jaśliska, Klimkówka, Królik polski, Ładzin, Mileza, Mymoń, Posada dolna, Posada górna, Posada jaśliska, z pow. sąd. Bukowsko gminy: Bukowsko wieś, Nadolany, Nagórzany, Niebieszczany, Nowotaniec.

Powiaty sądowe.

69. Biała, Kęty.

70. Oświęcim, Zator.

71. Chrzanów, Jaworzno.

72. Wadowice, Andrychów.

73. Żywiec, Milówka.

74. Krzeszowice, Liszki.

75. Kraków.

76. Podgórze, Skawina.

77. Wieliczka, Dobczyce.

78. Sucha, Maków.

79. Myślenice, Kalwarya.

80. Nowy Targ, Czarny Dunajec.

81. Jordanów, Mszana dolna.

82. Krościenko, Stary Sącz.

83. Limanowa.

84. Nowy Sącz, Muszyna.

85. Bochnia, Niepołomice.

86. Wiśnicz, Zakliczyn.

87. Brzesko, Wojnicz.

88. Radłów, Żabno.

89. Tarnów.

90. Dąbrowa.

91. Grybów, Ciężkowice.

92. Gorlice, Biecz.

93. Tuchów, Pilzno.
 94. Brzostek, Dębica.
 95. Frysztak, Strzyżów.
 96. Jasło.
 97. Żmigród, Dukla.
 98. Krosno.
 99. Brzozów.
 100. Tyczyn.
 101. Rzeszów.
 102. Mielec, Radomyśl.
 103. Kolbuszowa.
 104. Ropczyce.
 105. Tarnobrzeg, Rozwadów.
 106. Nisko, Ulanów.
 107. Łańcut.
 108. Sokołów, Głogów.
 109. Przeworsk. ●
 110. Leżajsk, Sieniawa.
 111. Jarosław, Pruchnik.
 112. Dubiecko, Dynów.
- Reszta powiatów sądowych:
113. Sanok, Rymanów, Bukowski.
 114. Łisko, Ustrzyki dolne, Lutowiska, Baligród, Stary Sambor.
 115. Przemyśl.
 116. Dobromil, Bireza, Niżankowice, Starasól.
 117. Cieszanów, Lubaczów, Radymno.
 118. Mościska, Sądowa Wisznia, Jaworów, Krakowiec.
 119. Gródek, Janów, Rudki.
 120. Komarno, Medenice, Łąka, Sambor.
 121. Powiaty sądowe Lwów i Winniki.

- Reszta powiatów sądowych:
122. Rawa ruska, Uhnów, Niemirów, Bełż.
 123. Bóbrka, Chodorów, Szczerzec.
 124. Żydaczów, Mikołajów, Żurawno, Kałusz.
 125. Turka, Borynia, Skole.
 126. Drohobycz, Podbuż, Łąka, Stryj.
 127. Dolina, Bolechów, Roźniatów.
 128. Bohorodeczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn.
 129. Wojniłów, Halicz, Stanisławów.
 130. Tłumacz, Tyśmienica, Ottynia, Potok złoty.
 131. Kołomyja, Gwoździec, Peczeniżyn, Obertyn.
 132. Kosów, Kuty, Śniatyn, Zablotów.
 133. Borszczów, Mielnica, Zeleszczyki.
 134. Horodenka, Tłuste, Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce, Skałat.
 135. Podwoleczyska, Grzymałów.
 136. Tremhowla, Budzanów, Tarnopol, Mikulińce.
 137. Buczacz, Monasterzyska, Podhajce, Wiśniowczyk.
 138. Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce.
 139. Brzeżany, Przemyślany, Gliniany, Kozowa.
 140. Złoczów, Kamionka strumiłowa, Busk, Radziechów.
 141. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie, Sokal.
 142. Zborów, Olesko, Zbaraż, Nowe Sioło.
 143. Brody, Załóżce, Łopatyn.
- W myśl postanowienia §. 1. ustęp drugi mają prawo wyborcy należący do miejsc-

wości narodowej polskiej, a względnie ruskiej, wykonać swe prawo wyborcze w następujących okręgach wyborczych:

Wyborecy, należący do mniejszości narodowości polskiej:

W pow. sąd. Kołomyja (okr. Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 21.,

w pow. sąd. Drohobycz (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 24.,

w pow. sąd. Stryj (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 30.,

w pow. sąd. Brody (okr. Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 43.,

w pow. sąd. Złoczów (okr. Nr. 140.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 44.,

w pow. sąd. Brzeżany (okr. Nr. 139.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 45.,

w pow. sąd. Zborów (Nr. 142.), Kozowa (Nr. 139.), Olesko (Nr. 142.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 46.,

w pow. sąd. Zbaraż, Nowe Siolo (Nr. 142.), Założce, Łopatyn (Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 47.,

w pow. sąd. Trembowla, Budzanów, Tarnopol, Mikulińce (Nr. 136.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 48.,

w pow. sąd. Skalał, Grzymałów, Podwołoczyska (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 49.,

w pow. sąd. Czortków (Nr. 134.), Husiatyn, Kopyczyńce (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 50.,

w pow. sąd. Borszczów, Mielnica, Zaleszczyki (Nr. 133.), Horodenka, Tłuste (Nr. 134.), Śniatyn, Kosów, Kutry, Zabłotów (Nr. 132.), Peczeniżyn, Gwoździec (Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 51.,

w pow. sąd. Tlumacz, Tyśmienica, Otynia (Nr. 130.), Obertyn (Nr. 131.), Bohoroczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn,

(Nr. 128.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 52.,

w pow. sąd. Buczacz, Monasterzyska (Nr. 137.) i Potok złoty (Nr. 130.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 53.,

w pow. sąd. Podhajce, Wiśniowczyk (Nr. 137.), Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce (Nr. 138.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 54.,

w pow. sąd. Bóbrka, Chodorów (Nr. 123.), Żydaczów, Mikołajów, Żurawno, Kałusz (Nr. 124.), Stanisławów, Halicz, Wojniłów (Nr. 129.), Dolina, Bolechów, Rożniatów (Nr. 127.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 55.,

w pow. sąd. Przemyślany, Gliniany (Nr. 139.), Szczerzec (Nr. 123.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 56.,

w pow. sąd. Kamionka strum., Busk, Radziechów (Nr. 140.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 57.,

w pow. sąd. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie (Nr. 141) mają prawo głosować w okręgu Nr. 58.,

w pow. sąd. Sokal, Belz (Nr. 123. i 141.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 59.,

w pow. sąd. Rawa ruska, Uhnów, Niemirów (Nr. 122.) mają prawo głosować w okręgu N. 60.,

w pow. sąd. Gródek, Janów (Nr. 119.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 61.,

w pow. sąd. Cieszanów, Lubaczów (Nr. 117.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 62.,

w pow. sąd. Jaworów, Krakowiec, Radymno (Nr. 117. i 118.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 63.,

w pow. sąd. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki (Nr. 116. i 118.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 64.,

w pow. sąd. Stary Sambor, Starasól, Łąka, Medenica, Sambor, Komaruo (Nr. 114.

i 120) mają prawo głosować w okręgu Nr. 65.,

w pow. sąd. Turka, Borynia, Skole, Podbuż (Nr. 125. i 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 66.,

w pow. sąd. Lisko, Baligród, Ustrzyki dolne, Lutowiska (Nr. 114.), Dobromil, Bircza (Nr. 116.), Przemyśl, Niżankowice (Nr. 115.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 67.,

w pow. sąd. Sanok, Rymanów, Bukowsko (Nr. 113.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 68.

Wyborcy należący do mniejszości narodowej ruskiej:

w okręgach wyborczych Nr. 1—10. mają prawo głosować w okręgu Nr. 121.,

w okręgu Nr. 19. mają prawo głosować w okręgu Nr. 115.,

w okręgu wyb. Nr. 21. mają prawo głosować w okręgu Nr. 131.,

w okręgu wyb. Nr. 22. mają prawo głosować w okręgu Nr. 136.,

w okręgu Nr. 23. mają prawo głosować w okręgu Nr. 129.,

w okręgu wyb. Nr. 24. mają prawo głosować w okręgu Nr. 126.,

w okręgu wyb. Nr. 43. mają prawo głosować w okręgu Nr. 143.,

w okręgu wyb. Nr. 44. mają prawo głosować w okręgu Nr. 140.,

w okręgu wyb. Nr. 45. mają prawo głosować w okręgu nr. 139.,

w gminach wymienionych w okręgach Nr. 46—68. włącznie mają prawo głosować w tych okręgach wyborczych od Nr. 113. do Nr. 143. włącznie, do których przydzielone są powiaty sądowe, w których owe gminy leżą,

w powiatach sąd. Muszyna (Nr. 84.) Grybów (Nr. 91.), Gorlice (Nr. 92.), Żmigród

Dukla (Nr. 97.), Krosno (Nr. 98.), Brzozów (Nr. 99) mają prawo głosować w okręgu Nr. 113,

w pow. sąd. Sieniawa (Nr. 110.), Jarosław, Pruchnik (Nr. 111.), Dubiecko (Nr. 112.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 117.,

w pow. sąd. Lwów i Winniki (Nr. 121.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 113.

§. 3.

Jeśli pewien powiat sądowy, jako taki przydzielony został do okręgu wyborczego, to należy brać ów powiat sądowy w tych rozmiarach terytoryalnych, jakie posiadał w czasie przedsięwzięcia wyboru; w odnośny wszakże powiat sądowy nie wchodzi gminy (część gmin) wyraźnie wcielone do innego okręgu wyborczego. W razie utworzenia nowego powiatu sądowego, mają aż do chwili wydania ustawy, zmieniającej ordynację wyborczą do Sejmu, uprawnieni do wyboru w nowo utworzonym powiecie sądowym wykonywać swe prawa wyborcze w tym okręgu wyborczym, gdzie przydzielony jest ów powiat sądowy, do którego należeli przed utworzeniem nowego okręgu sądowego.

Postanowienia poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie także do gmin (części gmin).

Jeżeli z miastem (miasteczkiem, które jako takie lub jako śródmieście wcielone jest w pewien okręg wyborczy, łączą się inne miejscowości (części miejscowości) w jedną gminę miejscową, wówczas tylko uprawnieni do wyboru z samego miasta (miasteczka) wybierają w swym okręgu wyborczym, o ile cała gmina miejscowa nie jest w dodatku wyraźnie przydzielona do odnośnego okręgu wyborczego.

§. 4.

Każda gmina miejscowa i każda wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, miasta) jest miejscem wyboru.

Gminy miejscowe, które wedle ostatniego powszechnego spisu ludności liczą 500 lub mniej mieszkańców, mogą być w drodze rozporządzenia politycznej władzy krajowej złączone z najbliższymi położonymi gminami tego samego okręgu wyborczego w grupy wyborcze.

Poszczególne takie gminy mogą być także przydzielone do najbliższych ponad 500 mieszkańców liczących gmin. W obu jednakże wypadkach nie mogą tworzyć jedną grupę gminy liczyć razem ponad 2.000 mieszkańców.

Przy rozporządzeniach w duchu powyższego ustępu należy trzymać się zasady, ażeby miejsce wyboru tak było obrane, iżby wyborcy dostać się tam mogli bez nadmiernej straty czasu.

Zarządzenia, wydane w myśl drugiego ustępu, należy ogłosić w interesowanych gminach w przyjęty tam sposób równocześnie z rozpisaniem wyborów.

§. 5.

Rolnicy, wybierający posłów z koła zawodowego III a, będą podzieleni na trzy okręgi wyborcze, a mianowicie:

1. Okręg krakowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu krakowskiego, wadowickiego, tarnowskiego, sądeckiego, rzeszowskiego, sanockiego i przemyskiego, którzy razem wybierają 10 posłów.

2. Okręg lwowski, obejmujących posiadaczy gruntowych dawnego obwodu lwowskiego, brzeżańskiego, złoczowskiego i tarnopolskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

3. Okręg stanisławowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu stanisławowskiego, stryjskiego, samborskiego, czortkowskiego i kołomyjskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

Miejscem wyboru w okręgu krakowskim jest miasto Kraków.

Miejscem wyboru w okręgu lwowskim jest miasto Lwów.

Miejscem wyboru w okręgu stanisławowskim jest miasto Stanisławów.

Siedemnastu posłów kół zawodowych III lit. b—g włącznie wybierają reprezentacje zawodowe uprawnione w myśl §. 3. statutu krajowego do wyboru posłów do Sejmu wedle postanowień swoich statutów co do wyboru przewodniczących. Posłami do Sejmu mogą być jednak wybierane także osoby nienależące do danych zawodów.

II. O prawie wyborczem i wybieralności.

§. 6.

W okręgach powszechnego głosowania uprawnioną do wyboru posła jest każda osoba płci męskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów:

- a) jest obywatelem austriackim;
- b) ukończyła 24 lat życia;
- c) nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacji sejmowej i
- d) w dniu rozpisania wyborów ma swe mieszkanie przynajmniej od roku w gminie (obszarze dworskim), w której prawo wyborcze ma być wykonanem. Osoby płci żeńskiej są uprawnione do wyboru, jeżeli oprócz powyższych wymogów:

- a) opłacają bądź jakiegokolwiek podatki bezpośrednio, bądź pozostają w służbie publicznej kraju, państwa, powiatów lub gmin;
- b) albo mają stopień akademicki doktora, magistra farmacyi lub też są uprawnione do pobierania studyów akademickich w charakterze słuchaczek zwyczajnych lub nadzwyczajnych.

Wyberalną na posła jest każda osoba mająca obywatelstwo austriackie, jeżeli ukończyła 30 lat życia i nie jest wyjętą, ani wyłączoną wedle postanowień niniejszej ordynacji wyborczej.

Uprawnieni do głosowania będą wpisani do listy wyborczej w każdej miejscowości wyboru (§. 4.). Dla wyborców uprawnionych do głosowania w okręgach swej większości narodowościowej będą sporządzone osobne listy wyborcze, w które wpisani będą uprawnieni na swe żądania (§. 1. ustęp drugi i §. 3.).

W grupie kół zawodowych III a uprawnionymi do głosowania są rolnicy, opłacający ze swoich posiadłości gruntowych co najmniej 150 koron rocznie tytułem państwowego podatku gruntowego.

W grupach kół zawodowych III b—g włącznie uprawnionymi do głosowania są wszyscy uprawnieni do głosowania przy wyborze przewodniczących danych Iz, Związków i Stowarzyszeń zawodowych.

W grupie kół zawodowych III a—g włącznie wymagane są nadto ogólne warunki prawa wyborczego i wybieralności powyżej określone.

§. 7.

Prawo wyborcze może być wykonywane tylko osobiście. Kobietom wolno głosować także przez mężów. Każdy uprawniony do wyboru ma tylko jeden głos.

Uprawniony do wyborów w okręgach powszechnego prawa głosowania wykonywa swe prawo wyborcze w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę. Jeżeli w danej gminie jest więcej okręgów wyborczych, wykonywa uprawniony swe prawo wyborcze w tej dzielnicy gminy, w której mieszka w czasie rozpisania wyboru.

Jeżeli uprawniony do wyboru korzysta z prawa służącego wyborcom mniejszości narodowej polskiej lub ruskiej, wówczas głosuje także w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę.

Osoby zamieszkałe na obszarze dworskim wykonują swe prawo wyborcze w tej

gminie, z którą obszar dworski stanowi jedną miejscowość. W razie wątpliwości, lub gdy wypadek powyższy nie zachodzi, oznaczy polityczna władza krajowa tę gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego mają wykonywać swe prawo wyborcze.

Jeżeli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku posiadał więcej miejsc zamieszkania, to dla wykonania prawa wyborczego jest to miejsce zamieszkania rozstrzygające, w którym on w czasie rozpisania wyborów piastuje publiczny urząd, lub też — o ile ów warunek nie zachodzi — ma siedzibę swej działalności zawodowej, albo — skoro i to kryterium nie da się zastosować — gdzie w oznaczonym czasie znajduje się główne miejsce zamieszkania w kraju.

Jeżeli rozstrzygnięcia nie można wydać po myśli istniejących postanowień, wolno uprawnionemu do wyboru swobodnie oznaczyć, w której gminie, mieszczącej w sobie jego miejsce zamieszkania, chce wykonać swe prawo wyborcze.

§. 8.

Pozostający w stałej lub czasowej czynnej służbie oficerowie, duchowni, wojskowi, gażyści bez klasy rangi i osoby stanu żołnierskiego siły zbrojnej, względnie żandarmerji, wliczając również czasowo urlopowanych — nie mogą ani wybierać ani być wybrani.

Od wybieralności wyłączeni są nadto wszyscy w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Nie doznaje wszakże ograniczenia wybieralność tych przynależnych do siły zbrojnej, którzy z powodu ustawowego obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych (służbowych) znajdują się w danej chwili w służbie czynnej.

§. 9.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, pozostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą.

2. Ci, którzy pobierają zaopatrzenie ubogich z funduszów publicznych lub gminnych, lub też w roku bezpośrednio poprzedzającym wybór zaopatrzenie takie pobierali, lub którzy wogóle są ciężarem dla dobroczynności publicznej.

Nie należy wszakże ze względu na prawo wyborcze uważać za takie zaopatrzenie, ani za akt dobroczynności publicznej: wsparcie z kas chorych, rent z powodu wypadku, starości lub nieudolności do pracy, bezpłatnego utrzymania w publicznych zakładach leczniczych, uwolnienia od opłaty szkolnej, udzielenia środków naukowych, lub stypendyów, ani też zapomóg z powodu klęski.

3. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do chwili jego ukończenia, a jeśli dłużnik jest kupcem, aż do odzyskania napowrót zdolności do praw określonych w §. 246. ordynacyi konkursowej z 25. grudnia 1868 Dz. u. p. nr. 1. ex 1869.

4. Osoby, które z powodu zbrodni lub z powodu przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia lub udziału w nich, oszustwa, stręczenia do nierządu (§§. 460, 461., 463., 464., 512., u. k.), z powodu oznaczonych w paragrafie 1. ustawy z dnia 28. maja 1881 Dz. u. p. Nr. 47 i w § 1. ustawy z 25. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 78 — czynów karygodnych, lub z powodu przekroczenia z §§. 1., 2., 3., 4. i 5. przedostatni ustęp ustawy z 24-go maja 1885 Dz. u. p. Nr. 89 skazane zostały na karę.

Ten skutek zasądzenia ustaje co do zbrodni wyliczonych w §. 61. 1. do 10. ustawy z d. 15. listopada 1867 Dz. u. p. Nr. 131 z końcem kary; co do innych zbrodni po upływie lat 10, jeśli winny skazany został co najmniej na karę lat pięciu, zresztą po upływie lat pięciu, co do innych zaś przytoczonych wyżej czynów karygodnych po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu przekroczenia §§. 45., 47., 48 i 49. ustawy wojsk. z dnia 11. kwietnia 1899 Dz. u. p. Nr. 41, na przeciąg lat trzech od ukończenia kary.

6. Osoby, które z powodu przekroczenia przeciwko ustawowym postanowieniom karnym, wydanym dla ochrony wolności wyborczej, sądownie skazane zostały na karę, jeśli ów czyn popełnionym został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa lub Sejmu.

7. Osoby, które oddane zostały pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż po upływie lat trzech po wygaśnięciu nadzoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z zakładu robót przymusowych

8. Osobom, którym przez sądy odjęta została ojcowska władza nad dziećmi, dopóki owe dzieci pozostają pod cudzą opieką, w każdym razie w ciągu lat trzech po sądownem zarządzeniu.

9. Osoby, które z powodu opilstwa lub nalogowego pijaństwa na podstawie u. k. lub innych postanowień ustawowych więcej niż dwukrotnie skazane zostały na karę aresztu, na przeciąg lat trzech od chwili ukończenia tej kary.

III. O rozpisanii i przygotowaniu wyborów

§. 10.

C. k. Namiestnik oznaczy dnie wyborów w ten sposób, iżby wszystkie potrzebne przygotowania przed nadejściem takiego dnia były ukończone.

Rozpisanie powszechnych wyborów na Sejm krajowy ma być w ten sposób przeprowadzone, iż naprzód mają być wybrani w ciągu 2 po sobie następujących dni wszyscy posłowie z powszechnego głosowania, a następnie w dalszym dniu wszyscy posłowie z kół zawodowych.

Rozpisanie wyborów należy podać do wiadomości za pośrednictwem urzędowej

gazety krajowej i plakatami we wszystkich gminach i miejscach wyboru w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających należy ogłosić w urzędowej gazecie krajowej i plakatami w gminach i miejscach wyboru okręgu wyborczego.

§. 11.

Uprawnieni w okręgach powszechnego głosowania do wyboru w poszczególnych gminach łącznie z uprawnionymi do wyboru obszaru dworskiego, który ewentualnie w myśl §. 6. 2. ustęp wzięć należy w rachubę, będą przez naczelnika gminy (burmistrza) w alfabetycznym porządku z podaniem charakteru, mieszkania wpisani do specjalnych list wyborczych.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w jednej gminie wybierają w różnych okręgach wyborczych, należy do każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego, sporządzić odrębną listę wyborczą.

Podobnie, jeżeli czynność wyborcza w odrębnie jednej gminy dokonywa się w kilku lokalach wyborczych (§. 16. ust. 4.), do których przydziela się wyborców według ich terytoryalnej przynależności, należy listę wyborczą sporządzić odrębnie dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gmin.

Jeżeli uprawnieni do wyborów z kilku gmin wybierają w miejscu wyboru grupy wyborczej, to listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, zestawione jako listy częściowe, tworzyć winny podstawę czynności wyborczej, tak jednak, aby nie potrzeba było sporządzać z nich jednej listy wspólnej. Listy wyborcze zakładać należy conajmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden po ukończeniu czynności wyborczej pozostanie w ewidencji u naczelnika gminy, a z końcem każdego roku przez ośmiodniowy termin, który należy ogłosić, będzie wyłożony do przejrzania dla każdego.

Te postanowienia odnoszą się również do osobnych list wyborczych dla wyborców mniejszości narodowej (1. i §. 5)..

§. 12.

Po sporządzeniu listy wyborczej wioien naczelnik gminy oba jej egzemplarze jak niemniej oba egzemplarze wyborców mniejszości narodowej przedłożyć swojej bezpośrednio przełożonej państwowej politycznej władzy. Dla miast z własnych statutem, wyjąwszy stolicę kraju, wyznacza polityczna władza krajowa starostwo, które ma przeprowadzić zbadanie list wyborczych i rozstrzygać reklamacje; tej władzy ma naczelnik gminy przedłożyć listy wyborcze.

Państwowa władza polityczna winna dostrzeżone usterki w liście wyborczej sprostować z nrzędu i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwrócić naczelnikowi gminy, ten zaś winien listę wyłożyć do dowolnego przeglądu na dni czternaście w lokalu urzędowym gminy codziennie przez czas, który oznacza władza polityczna, a który należy publicznie ogłosić i wyłożenie listy wyborczej podać do publicznej wiadomości z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, który się ma liczyć od dnia dokonanego ogłoszenia. Jeśli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§. 11. ustęp drugi, zdanie pierwsze), to listy wyborcze wyłożyć należy w odrębnie odnośnych okręgów wyborczych.

W gminach, liczących ponad 5.000 mieszkańców, winna być lista wyborcza co dnia przynajmniej na ośm godzin wyłożona do przejrzania; przytem należy listę wyborczą w czas odbić w dostatecznej liczbie egzemplarzy i każdemu od początku terminu reklamacyjnego na żądanie wydawać za zwrotem przypadających za egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto się domaga wydania mu egzemplarza odbitej listy wyborczej, ma o tem donieść naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisanju wyboru; skutecznie-

ne zgłoszenie obowiązuje zgłaszającego do odbioru i opłacenia kosztów sporządzenia, przypadających na zamówione egzemplarze list wyborczych.

Zgłoszenia nadechodzące po upływie tego czasu nie będą uwzględniane.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć 50 proc. przypuszczalnych kosztów sprzedania u naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenie będzie bezskuteczne.

Resztę kosztów należy uiścić przy odbiorze listy, a w razie nieodebrania listy przez zamawiającego mogą być one ściągnięte także w drodze egzekucji politycznej.

Pod tymi samymi warunkami wydać należy każdemu na żądanie również dodatki do listy wyborców.

§. 13.

Osoby, którym w odnośnem ciełe wyborczem przysługuje prawo wyborcze, mogą reklamacyę przeciwko liście wyborczej z powodu wciągnięcia nieuprawnionych do wyboru, lub niewciągnięcia uprawnionych do wyboru wnosić ustnie lub pisemnie u naczelnika gminy. Jeśli zażądane zostanie wykreślenie kogoś wpisanego do listy wyborczej, to należy do niego wystosować zawiadomienie, aby miał sposobność ustnie lub pisemnie złożyć w przeciągu 24 godzin oświadczenie w tej sprawie wobec naczelnika gminy lub władzy powiatowej do rozstrzygnięcia.

Przeciwko orzeczeniu starostwa w sprawie reklamacyi może ten, kto wniósł reklamacyę, lub osoba, do której odnosi się wydane rozstrzygnięcie, wnieść w przeciągu dni trzech odwołanie do politycznej władzy krajowej.

Rozstrzygnięcie politycznej władzy krajowej jest w każdym wypadku ostateczne. Reklamacye i odwołania wniesione po upływie terminu należy jako spóźnione odrzu-

cić. Reklamacye należy w każdym poszczególnym wypadku wnosić oddzielnie, jeżeli reklamacyę wnosi się z powodu opuszczenia uprawnionego do wyboru, należy do niej dołączyć dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia danej osoby do wyboru. Reklamacye i odwołania, w których nie przestrzegano tych przepisów, należy a limine odrzucić. Dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia do wyboru wolne są od stempla. Jeśli rozstrzygnięcie czyni zadość żądaniu reklamacyi, ma państwowa władza polityczna, wykazana w trzecim ustępie, przeprowadzić odpowiadające rozstrzygnięciu sprostowania listy wyborczej.

Pomijając ten wypadek, ma być licząc od chwili ogłoszenia listy wyborczej (§. 12. ustęp drugi), sprostowanie listy wyborczej przedsiębrane tylko o tyle, że państwowa władza polityczna aż do 24 godzin przed terminem wyborów obowiązana jest wykreślić z listy wyborczej te wciągnięte do niej osoby, u których zaszła lub dodatkowo na jaw wyszła utrata austriackiego obywatelstwa lub też okoliczność uzasadniająca w myśl §§. 8. i 9. wyłączenie lub wykluczenie od uprawnienia wyborczego.

O przedsięwziętych przez państwową władzę polityczną sprostowaniach listy wyborczej należy uwiadomić naczelnika gminy, aby owe sprostowania przeprowadzone być mogły także w egzemplarzu listy, znajdującym się w przechowaniu w urzędzie gminnym.

§. 14.

Skoro tylko lista wyborcza po rozstrzygnięciu w sprawie reklamacyi została sprostowana, winna państwowa władza polityczna, wskazana w §. 12. ust. 1., a dla danego miejsca wyboru właściwa, wystawić wyborcom karty legitymacyjne dla wyboru posłów. Jeśli gminy należące do rozmaitych powiatów politycznych złączone zostaną w grupy wyborcze (§. 31.), to listy wyborcze tych gmin po ukończeniu postępowania reklamacyjnego przesłać należy celem sporządzenia kart legitymacyjnych tej pań-

stwowej władzy politycznej, której podlega miejsce wyboru.

Karty legitymacyjne zawierać będą numer bieżący odnośnej listy wyborczej, miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jako też godzinę zakończenia oddawania głosów, na koniec nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyboru.

W miastach z własnymi statutami można naczelnikowi gminy poruczyć sporządzenie kart legitymacyjnych.

Wyborcom należy karty legitymacyjne doręczać do mieszkania; doręczenie może być poruczone naczelnikowi gminy.

Należy także wezwać wyborców w przyjęty w danym miejscu sposób, aby w wypadkach, gdyby z jakiegokolwiek przyczyny najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru karty legitymacyjne nie zostały im doręczone, odebrali je sami osobiście w miejscu wskazanym w ogłoszeniu.

W miejsce zgubionych kart legitymacyjnych winna władza, powołana do sporządzenia pierwotnej karty, wystawić uprawnionemu do wyboru na jego żądanie duplikat.

§. 15.

Dla przeprowadzenia wyboru posłów należy wyborcom doręczyć wraz z kartami legitymacyjnymi karty głosowania, które zaopatrzone być muszą pieczęcią urzędową państwowej władzy politycznej wskazanej w §. 14. ustęp 1, albo też wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§. 14. ust. 3.), nadto zaś uwaga, że każda inna przez władzę niewydana karta głosowania będzie uważana za nieważną.

W miejsce zagubionych lub niezdatnych do użycia kart głosowania winna władza powołana do wystawiania pierwotnych kart, lub też w dniu wyboru komisarz wyborczy wydać na żądanie uprawnionych do wyboru inne karty głosowania. Komisarz wyborczy wydaje także kartki

głosowania potrzebne do przedsięwzięcia ścisłych wyborów.

Termin i czas trwania oddawania głosowania należy oznaczyć w taki sposób, by wykonanie prawa wyborczego było wyborcom ile możności zapewnione.

IV. O przeprowadzeniu wyborów posłów w okręgach powszechnego głosowania.

§. 16.

Kierownictwo czynności wyborczej, która ma być przeprowadzona w obecności komisarza wyborczego, porucza się komisji utworzonej z wyborców, która składać się ma z siedmiu członków, w gminach zaś liczących mniej niż 1000 mieszkańców z pięciu członków, w dopełniającej zaś komisji z trzech członków.

Z reguły należy ustanowić dla każdego miejsca wyborczego komisję wyborczą.

Jeśli ze względu na terytoryalną rozległość lub na liczbę ludności jest pożądanym, może bezpośrednio przełożona państwowa władza polityczna gminy ustanowić w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach kilka komisji wyborczych w obrębie całego terytorium gminy lub miejscowości. Wyborców ma się przytem przydzielać poszczególnym komisjom wyborczym według alfabetycznego porządku lub wedle przynależności terytoryalnej; zarządzenia tego rodzaju należy weześnie ogłosić w gminie wedle przyjętego tam sposobu. Gmina miejsca wyboru ma dla każdej komisji wyborczej dostarczyć odpowiedniego lokalu.

W gminach mających osobne listy wyborcze dla mniejszości narodowej musi być wśród członków komisji reprezentowaną także mniejszość narodowa.

§. 17.

Komisarza wyborczego wyznacza dla stolicy kraju polityczna władza krajowa,

dla wyborców zaś poza stolicą kraju to starostwo, w którego obrebie znajduje się miejsce wyboru, albo też któremu polityczna władza krajowa poruciła wyznaczenie komisarza wyborczego.

Urząd komisarza wyborczego jest bez naruszenia przepisów obowiązujących publicznych urzędników urzędem honorowym, a każdy, kto w danym miejscu wyboru posiada uprawnienie do wyboru, obowiązany jest przyjąć ów urząd.

Każdej komisji przydziela komisarz wyborczy protokół, który ma spisać protokół o przebiegu czynności wyborczej i pomieścić w nim wszystkie ważne zajścia, jakie zdarzą się przy czynności wyborczej, zwłaszcza zaś rozstrzygnięcia wydane przez komisję wyborczą.

§. 18.

W grupie powszechnego głosowania reprezentacya gminna miejsca wyborczego i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisji wyborczej z pośród uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru w odnośnym ciele wyborczem.

Wyznaczeni we wskazany powyżej sposób członkowie w liczbie sześciu, względnie czterech, wybierają absolutną większością siódmego, względnie piątego członka komisji wyborczej, który w miejscu wyborczem musi być uprawniony do wyboru.

Jeśli taka większość głosów także przy drugim głosowaniu nie dojdzie do skutku wyznacza tego członka komisarz wyborczy. W grupie wyborczej dopełniającej wyznacza dwóch członków komisji Wydział Rady powiatowej, jednego komisarz wyborczy.

§. 19.

Członkowie komisji wyborczej wybierają ze swego grona przewodniczącego względną większością głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy.

§. 20.

Uchwały komisji wyborczej zapadają bezwzględną większością głosów bez względu na liczbę głosujących.

Przewodniczący komisji wyborczej głosuje tylko przy równo podzielonych głosach i rozstrzyga w takim wypadku swym głosem.

§. 21.

Rozstrzygnięcie co do dopuszczenia do losowania, lub co do ważności oddanych głosów przysłuża komisji wyborczej tylko wtedy :

a) jeżeli przy oddawaniu głosów zajdą wątpliwości co do tożsamości wyborcy ;

b) jeżeli wyłoni się kwestya co do ważności lub nieważności niektórych oddanych głosów lub

c) jeżeli przeciwko uprawnieniu wyborczemu osoby wciągniętej do list wyborczych podniesione zostaną w ciągu czynności wyborczej zarzuty.

Zarzut w duchu ustępów a) i c) podniesiony być może nie tylko przez komisarza wyborczego i przez członków komisji wyborczej, lecz także przez wyborców, przez tych ostatnich zaś ustnie lub pisemnie i to tylko póty, póki osoba, której uprawnienie wyborcze zostało zakwestyonowane, nie oddała głosu, a w wypadku pod c) wymienionym tylko o tyle, o ile podniesiono twierdzenie, iż odnośna osoba od czasu ustalenia listy wyborczej utraciła uprawnienie do wyboru z przyczyn wyłuszczonej w §. 4.

Rozstrzygnięcie komisji wyborczej zapasć musi w każdym poszczególnym wypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Rekurs przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jest niedopuszczalny.

§. 22.

Komisarz wyborczy winien dbać o utrzymanie spokoju i porządku przy czyn-

ności wyborczej i o przestrzeganie przepisów ordynacyi wyborczej, ma on też nie dopuścić do przekroczenia przez komisję wyborczą jej zakresu działania.

§. 23.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne mają być uważane za wezwanie, aby bez żadnego dalszego wezwania jawili się w oznaczonym w nich dniu i w ciągu wyznaczonych w nich godzin celem dokonania wyboru.

Tylko zaopatrzeni w kartę legitymacyjną wyborcy mają celem oddania głosów wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosów winni natychmiast opuścić lokal wyborczy. O ile to dla niezamąconego przeprowadzenia wyborów okaże się potrzebnem, należy wyborców tylko pojedynczo wpuszczać do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie wydać może polityczna władza powiatowa lub komisarz wyborczy.

Do obecności przy akcie wyborczym należy na życzenie stron, ubiegających się o wybór, przypuścić do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania z pośród uprawnionych do wyboru. Mają oni prawo być przy akcie wyborczym aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów.

Tych mężów zaufania przed wyborem strony ubiegające się o wybór wymieniają politycznej władzy powiatowej, która oznacza odpowiednią liczbę z pośród proponowanych, uwzględniając o ile możności wszystkie strony ubiegające się o wybór.

Mężowie zaufania mają być jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz możliwości podnoszenia zarzutów, przysługującej wyborcom wedle §. 21. lit. a) i c), nie przysłuża im żaden wpływ na tok czynności wyborczej.

Podczas czynności wyborczej zakazane są przemowy do wyborców, jako też wszelkie inne sposoby agitacyi wyborczej tak w lokalu wyborczym jak w budynku, w którym znajduje się ów lokal, niemniej

w bliższem otoczeniu budynku w obrębie, który oznacza polityczna władza powiatowa. Należy postarać się o to, by ruch wyborców do i z lokalu wyborczego mógł odbywać się bez przeszkód.

W lokalu wyborczym winny odnośnie gminy dostarczyć przyborów do pisania i potrzebnych sprzętów dla wypełniania kart głosowania.

§. 24.

W dzień wyboru o oznaczonej godzinie i w przeznaczonym do tego miejscu zebrania rozpoczyna się czynność wyborczą ukonstytuowaniem się komisji wyborczej, która odbiera listę wyborców, tudzież przygotowane wykazy głosowania i arkusze obliczenia głosów.

Jeśli z braku ustawowych warunków nie może odbyć się ukonstytuowanie komisji wyborczej, wykonywa funkcje jej komisarz wyborczy.

§. 25.

Głosowanie odbywa się zapomocą kart głosowania.

Przy wyborze wolno używać jedynie wydanych przez władzę kart głosowania, a to pod rygorem nieważności oddanego głosu.

§. 26.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania winna komisja wyborcza przekonać się, że urna, przeznaczona do składania kart głosowania, jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisji wyborczej oddają swe głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca winien przy oddaniu głosu okazać swą kartę legitymacyjną.

Osoby, które oddają swe głosy, winny być po nazwisku zapisywane w wykazie głosowania, którego jeden egzemplarz ma spisywać protokolant, drugi zaś — jeden z członków komisji wyborczej.

Dla wyborców wpisanych do listy wyborczej mniejszości narodowej spisuje się osobny protokół w dwóch egzemplarzach.

§. 27.

Przy głosowaniu przewodniczący komisji wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną kartę głosowania, wkłada każdą z osobna nieotworzoną do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej nie oddano więcej kart głosowania.

§ 28.

W oznaczonej godzinie należy oddawanie głosów ukończyć. Wyborcy jednak, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej godziny zamknięcia głosowania zjawili się w lokalu wyborczym i w przeznaczony przez komisję wyborczą poczekalni dla wyborców lub bezpośrednio przed lokalem wyborczym, nie mogą być wykluczeni od oddania głosu.

Jeżeli zajdą okoliczności, przeszkadzające rozpoczęciu, dalszemu ciągowi lub też ukończeniu aktu wyborczego, może komisja wyborcza za zezwoleniem komisarza wyborczego odłożyć lub przedłużyć akt wyborczy do dnia następnego.

Każde takie odroczenie lub przedłużenie należy obwieścić wcześniej w sposób w miejscu używany.

Jeżeli rozpoczęło się już oddawanie głosów, ma komisja wyborcza i komisarz wyborczy akty wyborcze i urnę wyborczą wraz ze znajdującymi się w niej kartkami głosowania opieczętować aż do dalszego ciągu aktu wyborczego.

§. 29.

Po ukończeniu oddawania głosów, o czem orzeka przewodniczący komisji wyborczej, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym mają tylko pozostać: komisarz wyborczy, członkowie komisji wyborczej, oraz protokolant i mężowie zaufania (§. 23.).

Przed skrutynium przewodniczący komisji wyborczej pomiesza kartki wyborcze

w urnie wyborczej, poczem wyjmuje je i przelicza. Następnie jeden z członków komisji wyborczej rozwija każdą kartkę głosowania z osobna, a przejrząwszy ją, oddaje przewodniczącemu, który odczytuje kartę głośno i podaje dalej do oglądnięcia innym członkom komisji.

Dwóch członków komisji wyborczej prowadzić ma co do osób, które otrzymały głosy, po jednym egzemplarzu listy głosowania; w liście tej ma być wymieniony imiennie każdy, kto otrzymał głos na posła, a obok jego nazwiska należy położyć liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie 2, przy trzecim liczbę 3 i t. d. Obie listy głosowania muszą zgadzać się ze sobą i mają być podpisane przez wszystkich członków komisji i przez komisarza wyborczego.

§. 30.

Głosy, które padły na osobę wykluczoną w myśl §. 8. od wybieralności, głosy przywiązane do warunków, lub do których dodano zlecenie dla osoby mającej być wybraną, wreszcie głosy, z których nie można dokładnie rozpoznać oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie dolicza się ich do głosów oddanych.

Niewypełnionych kart głosowania nie należy doliczać również do oddanych głosów.

Jeżeli karta głosowania zawiera więcej nad jedno nazwisko należy uwzględnić tylko nazwisko najpierw wymienione w karcie głosowania, względnie w rubryce tejże.

§. 31.

Po ukończeniu aktu wyborczego zamyka się protokół prowadzony z tegoż aktu, poczem podpisują go wraz ze spisem głosowania członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant; następnie ma być protokół wraz z dołączoną listą wyborczą, ze spisem głosowania, z ważnymi tudzież z uznaniami za nieważne kartami głosowania wspólnie opieczętowany,

zaopatrzony napisem oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ma być ogłoszony przez przewodniczącego komisji wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła jest już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy politycznej władzy krajowej, jeżeli zaś oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się więcej aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, tudzież wypadku §. 26. ustęp ostatni, odesłać je ma do komisarza wyborczego ustanowionego dla głównej komisji wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisji wyborczej podpiszą akty wyborcze, należy przyczynę tego uwidocznnić w protokole wyborczym.

Akt wyborczy z głosowania wyborców mniejszości narodowej przesyła komisarz wyborczy głównej komisji danego okręgu wyborczego.

§. 32.

W wypadkach, w których oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się na więcej, aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, niemniej w wypadku §. 26. ustęp ostatni, winna dokonać zestawienia ogólnego wyniku wszystkich razem aktów głosowania główna komisja wyborcza, która ma odebrać akty wyborcze nadesłane w tym celu przez komisji wyborcze komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisji wyborczej.

Główna komisja wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego w miejscowości wyznaczonej przez polityczną władzę krajową, a składać się ma z siedmiu członków, z których po trzech członków wyznacza reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej i komisarz wyborczy z pomiędzy osób, które w tej miejscowości uprawnione są do wy-

boru w odnośnem ciełe wyborczem; siódmego członka wybiera się albo mianuje po myśli postanowień §. 18. Przewodniczącego głównej komisji wyborczej wybierają członkowie komisji ze swego grona względną większością głosów.

Podczas zestawienia wyniku wyborów dozwolony jest wstęp do lokalu tej komisji tylko komisarzowi wyborczemu i członkom komisji wyborczej.

Stwierdzone przez pojedyncze komisje wyborcze wyniki aktów wyborczych winna główna komisja wyborcza zestawić, nie wdając się w badanie czynności urzędowych tychże komisji.

Po zestawieniu ogólnego wyniku wyborów zamyka się prowadzony z tego protokół, który podpiszą członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant, poczem protokół ten opieczętowany zostanie wraz z dołączonymi aktami wyborczymi, nadesłanymi przez poszczególne komisje wyborcze, zaopatrzony napisem, oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu, który winien wszystkie te akty odesłać do politycznej władzy krajowej.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik wyborów po otwarciu lokalu komisji.

§. 33.

Za wybranego należy uważać tego, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie uzyskano absolutnej większości głosów, przystępuje się do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 34.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie uzyskał nikt absolutnej większości głosów, należy przystąpić do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 35.

Przy ściślejszym wyborze wolno głosować tylko na te dwie osoby, które otrzy-

mały względnie największą liczbę głosów przy poprzednim wyborze.

Przy równości głosów rozstrzyga o tem, kto ma przejść do ściślejszego wyboru, los, który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do wyboru niewciągniętą, należy uważać za nieważny.

Jeśli przy wyborze ściślejszym równo rozdziela się wszystkie oddane ważne głosy pomiędzy wciągnięte do wyboru osoby, to o tem, kto z nich uznany być ma za wybranego, rozstrzyga los, który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

§. 36.

Uprawnionych do wyboru nie można wykluczyć od wykonania prawa wyborczego przy wyborze ściślejszym, z tego powodu, że przy poprzednim wyborze nie wykonali tego prawa.

Jeżeli wybór odbywa się w kilku miejscach wyborczych lub na kilku zgromadzeniach wyborczych, wtedy komisarz wyborczy głównej komisji wyborczej zarządza wybór ściślejszy.

§. 37.

Szef politycznej władzy krajowej ma po przejrzeniu nadeszłych do tej władzy w myśl §§. 31. i 32. aktów wyborczych każdemu wybranemu posłowi wystawić i kazać doręczyć certyfikat wyboru, który to certyfikat uprawnia wybranego do wstąpienia do Sejmu.

Jeśli w braku któregokolwiek z ustawowych warunków wybieralności odmówi się wydania certyfikatu wyborczego, to nowy wybór może być tylko w takim razie zarządzony, jeśli Izba sejmowa uzna wybór za nieważny.

Akty wyborcze odesłać należy c. k. Namiestnictwu, które je oddaje Wydziałowi krajowemu.

§. 38.

Przy podwójnych wyborach winien wybrany najpóźniej w ciągu dni ośmiu po ukonstytuowaniu się nowo wybranego Sejmu, w razie zaś wyboru uzupełniającego po otwarciu odnośnej sesji oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeśli oświadczenia takiego nie złoży w wymienionym terminie, to zarządzone przez prezydenta Izby posłów losowanie na publicznem posiedzeniu ma rozstrzygnąć, dla którego okręgu wyborczego wybór ma być ważny. Dla wolnego w następstwie okręgu wyborczego należy rozpisac nowy wybór.

§. 39.

Jeżeli okaże się w ciągu dni 90 po wyborze posła konieczność nowego wyboru w jego miejsce, to należy go przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy ostatnim poprzednim wyborze, o ile wybór posła nie został właśnie z powodu niesprawiedliwości tych list uznany za nieważny.

§. 40.

Sejm zarządza wstępne obrady nad aktami wyborczymi i po przedłożeniu sprawozdania rozstrzyga o ważności każdego wyboru najpóźniej w ciągu jednego roku po dokonaniu wyboru.

Jeśli przed upływem tego terminu odnośna komisja dla wstępnych obrad (legitymacyjna) nie przedłoży swojej uchwały, winien Marszałek krajowy przedmiot ten wezas postawić na porządku dziennym, a ustanowiony przez komisję lub jeśli to się nie stało, przez Marszałka referent ma bez poprzednich obrad zdać sprawę w Izbie i przedłożyć wniosek, Izba zaś na tej podstawie wydaje swe rozstrzygnięcie. Przedmiot ten nie może być na podstawie uchwały Sejmu usunięty z porządku dziennego.

Póki Sejm nie uzna za nieważny wybór posła opatrzonego certyfikatem wyborczym, który wszedł do Izby, posiada on miejsce i głos.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, Marszałek krajowy ma go wezwąć, by wstąpił do Izby sejmowej.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Badeniemu.

Przemawia p. K. Badeni i wnosi, aby wobec ukończenia prac nad budżetem w komisji budżetowej wszystkie petycje, które dziś odczytano i które będą wniesione, a odnoszą się do budżetu, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwała formalny wniosek p. K. Badeniego.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego udziela głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch i w formie zapytania do Marszałka skarży się na nadużycia władz pocztowych, w szczególności w pewnym specjalnym wypadku.

Marszałek udziela wyjaśnienia i oznajmia, że na piśmie, o którym mówił p. Staruch, podpis Marszałka i członka Wydziału krajowego p. Ochrymowicza jest sfałszowany i że sprawa wspomniana przez p. T. Starucha nie była w Wydziale krajowym.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych o polepszenie bytu, oraz petycji wdów po nauczycielach o podwyższenie ich zaopatrzenia.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej w porozumieniu z komisją szkolną.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Posady sanockiej do gminy miasta Sanoka.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Berezów średni ze związku gminy Berezów wyżny i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Łańcuta na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, wiśniaku i poziomeczaku.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie m. Łańcuta (powiat Łańcut) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, poziomeczaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Łańcuta (powiat Łańcut) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy na przeciąg lat dziesięciu opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1. Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 22 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 K.

2. Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej essensyi, likieru, śliwownicy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3. Od jednego hektolitra piwa, bez względu na gatunek, po 3 K 40 h.

4. Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku, maliniaku i poziomczaku po 10 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Łańcut.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną do końca roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Łańcutie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy do końca roku 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Z tą chwilą traci gmina m. Łańcuta prawo poboru t. zw. opłat komunalnych od trunków propinacyjnych, pobieranych na podstawie dawniejszych przepisów i uprawnień.

Art. VIII

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie m. Czortko-

wa (pow. Czortków) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Czortkowa (powiat Czortków) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Czortkowa (pow. Czortków) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 h. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 koron.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowiecy i rozolisu, po 11 koron, czyli od jednego litra po 11 h.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 kor. 40 h.

4) Od jednego hektolitra miodu po 10 koron.

Art. II.

Okręg poborowy stauowi gmia Czortków.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Czortkowie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galie. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi.

Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tą chwilą traci moc obowiązującą ustawa z dnia 15. kwietnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 46.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwalivszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Limanowa (pow. Limanowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku i wiśniaku.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Limanowa (powiat Limanowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa miodu, wiśniaku i maliniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Limanowa (powiat Limanowa) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumeyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 10 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 10 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej aseneyi, likieru, śliwownicy i rozolisu po 6 K, czyli od jednego litra po 6 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 2 K.

4) Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku i maliniaku po 6 K.

5) Od jednej faszki półlitrowej piwa po 1 hal.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Limanowa.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumeyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej e. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Limanowej, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z e. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Limanowej.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem gło-

sowaniu, uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Uście solne (pow. Bochnia) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Uście solne (pow. Bochnia) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminie Uście solne (pow. Bochnia) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat trzy opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumeyi według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej eseneyi, likieru, śliwowiecy i rozolisu, po 11 K, czyli od jednego litra po 11 halerzy.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 2 K i wreszcie

4) od jednego hektolitra miodu po 2 K.

Art. II.

Okręg poborowy stauowi gmina Uście solne.

Art. III.

Ta opłata cięży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkeyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Uściu solnem, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekeyą galic funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Uściu solnem.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji bankowej o działalności patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i innemi spółkami rolniczemi.

Marszałek oznajmia, że rozprawa ogólna została zamkniętą i udziela głosu p. Skwarce dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Marszałek przerywa p. Skwarce i wzywa go, by ograniczył się do sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Skalkowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywanie patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi spółkami rolniczemi.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Krynickiego, która opiewa:

We wniosku I. dodać słowa:

„wyraża jednk zapatrywanie, że Wydział krajowy, względnie Biuro patronatu nie powinno wstrzymywać swej organizacyjnej działalności na polu popierania spółek rolnicznych w ogólności, a spółek handlowo-rolniczych w szczególności“.

Izba popiera poprawkę p. Krynickiego.

Izba uchwala bez rozprawy wniosek I. komisji.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Krynickiego, którą Izba bez rozprawy odrzuca.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie we wniosku II. komisji zamiast słów: „dwoma laty“ ma być słowo: „rokiem“.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do załatwienia uchwalonej przez Sejm przed rokiem sprawy założenia „krajowej centralnej kasy dla spółek rolnicznych“.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem II. komisji.

Przemawia p. Stefczyk.

Izba uchwala zamknięcie rozprawy na wniosek formalny p. Skolyszewskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski i stawia poprawkę: aby we wniosku II. dodać słowa: „i rękodzielniczych“.

Przemawia sprawozdawca p. Skalkowski.

Przemawia p. Stojalowski i oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwala wniosek II. komisji.

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm uchwala następujące zmiany w etacie Biura patronatu:

a) dodatek aktywalny dyrektora Biura Patronatu podwyższa się na kwotę 1.472 K. rocznie;

b) stwarza się w Biurze patronatu stałą posadę zastępcy dyrektora z płacą roczną 4.800 K., dodatkiem aktywalnym 1.288 K., dwoma dodatkami pięcioletnimi po 600 K. i jednym dodatkiem trzechletnim na 400 K.;

e) ustanawia się posadę stałego sekretarza w tem biurze z płacą roczną 2.800 K., dodatkiem aktywalnym 960 K i czterema dodatkami trzechletnimi po 200 K., a zwi-ja równocześnie posadę korespondenta ;

d) ustanawia się cztery posady starszych lustratorów w miejsce jednej takiej posady i dwie posady stałe młodszych lustratorów.

Pobory z temi posadami połączone są:

Starszy lustrator stały pobiera :

płacy rocznej	2.800 K.
dodatek aktywalny	960 „
cztery dodatki trzechletnie po	200 „

Młodszy lustrator stały pobiera

płacy rocznej	2.200 K.
dodatek aktywalny	760 „
trzy dodatki trzechletnie po	200 „

e) Zamiast istniejących czterech posad prowizorycznych lustratorów z jednakową placą - zaprowadza się przy dwóch tych posadach po 3.600 K. i dwie posady po 2.800 K.

f) Sejm postanawia, że urzędnicy na posadach Biura patronatu stabilizowani podlegać będą tym samym przepisom przy wymiarze emerytury, dodatków pięcioletnich i trzechletnich i ściąganiu wkładek emerytalnych, jakie mają zastosowanie do urzędników Wydziału krajowego.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem III. komisji.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę:

ad III b) dodać słowa : „przyczem wyraża życzenie, aby zastępca dyrektora był narodowości ruskiej“.

ad III. d) „przyczem Sejm wyraża życzenie, aby 2 lustratorów było narodowości ruskiej“.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wnioszek III. komisji, następnie oddzielnie odrzuca dodatkową poprawkę p. Kiweluka do punktu b) wniosku III. komisji, wreszcie oddzielnie odrzuca poprawkę p. Kiweluka do punktu d) wniosku III. komisji, które te poprawki Marszałek odczytuje.

Sprawozdawca czyta :

IV. Sejm udziela veniam aetatis prowizorycznemu lustratorowi p. Krzysztofowi Fabianowi i zezwala, aby mu w razie stabilizacji policzono połowę lat, spędzonych w nauczycielskim zawodzie.

Izba bez rozprawy uchwała wnioszek IV. komisji.

Sprawozdawca czyta :

V. Sejm zezwala, aby na wypadek stabilizacji p. Marcina Wojuarowicza na posadzie lustratora patronatu policzono mu połowę służby nauczycielskiej.

Izba bez rozprawy uchwała wnioszek V. komisji.

Marszałek oznajmia, że p. Stojałowski zgłosił rezolucję, którą odczytuje :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę założenia kas Raifeisena dla rękodzielników i przedłożył projekt w tym kierunku na najbliższej sesji.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Stojałowskiego.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej w przedmiocie petycji Wydziału powiatowego

w Żółkwi o poparcie budowy kolei lokalnej Żółkiew-Krystonopol.

Sprawozdawca p. J. Korytowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po przeprowadzeniu badań co do rentowności projektowanej kolei normalnotorowej z Żółkwi do Krystynopola, oraz po przeprowadzeniu rokowań ze stronami interesowanymi przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku p. Rittla i towarzyszy w sprawie budowy kolei łączącej Brody na Zażółce z Tarnopolem.

Sprawozdawca p. Vivien, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał rentowność i użyteczność budowy kolei łączącej Brody na Zażółce z Tarnopolem i zdał sprawę na jednej z następujących sesji sejmowych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłużeniu ustawy z dnia 23. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 116, pozwalającej poboru na rzecz funduszu krajowego 30% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Sprawozdawca p. Urbański, uwolniony na wniosek sekretarza St. H. hr. Badeniego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić przedłożony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poborze 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

W obrębie kraju całego pobierany będzie na rzecz funduszu krajowego 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego tudzież moszczu owocowego.

§. 2.

Dodatek ten pobierany będzie razem z odnośnym podatkiem państwowym przez te same organa i tymi samymi środkami.

Tak samo odbywać się będzie w razie potrzeby także przymusowe ściąganie tego dodatku krajowego.

§. 3.

Orzecznictwo w sprawach poboru niniejszego dodatku przysługuje państwowym władzom skarbowym.

Orzeczenie co do odpisania dodatku krajowego przysługuje Wydziałowi krajowemu.

§. 4.

Co do ukróceń dodatku krajowego od podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

wego nie będzie miało miejsca osobne postępowanie, w sprawach takich stosować należy postanowienia, jakie obowiązują co do ukróceń podatku państwowego.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1910, a przestaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1914.

§. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwala powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych za czas od 1. listopada 1906 do 31. marca 1908, oraz o wnioskach i petycyach w przedmiocie ukrajowienia dróg i o petycyach w sprawie zasiłków na drogi.

Sprawozdawca p. M. Urbański, uwolniony na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności

departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. lipca 1906 do 31. marca 1908.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ukrajowienia znacznej sieci dróg powiatowych lub gminnych I. klasy.

III. Sejm uznaje potrzebę wydatnego podwyższenia dotacyi z funduszków krajowych na zasiłki przeznaczone po myśli §§. 15. i 20. u. d. na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

IV. Sejm uznaje potrzebę wstawienia do budżetu na rok 1909 znacznej subwencji na naprawę dróg powiatowych i gminnych zniszczonych lub uszkodzonych z powodu klęski elementarnej.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydatną pomocą finansową przyczynił się do akcji podjętej przez kraj celem naprawy dróg zniszczonych lub uszkodzonych przez tegoroczną klęskę elementarną.

VI. Wnioski posłów i petycyje w przedmiocie ukrajowienia dróg, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy układzie projektu nowej sieci dróg krajowych.

VII. Petycyje Reprezentacyi powiatowych i gmin w sprawie zasiłku na naprawę dróg przez klęskę elementarną zniszczonych lub popsutych przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy rozdziale zasiłków na ten cel przeznaczonych.

Powyższemi rezolucyami załatwione są wnioski o ukrajowienie dróg: posła Kurrowca i tow. (L. S. 795) o ukrajowienie drogi z Kalusza przez Kopałki, Dolbę wojniłowską do Żurawna, posła Hanczakowskiego i tow. (L. S. 798) drogi gminnej I. klasy prowadzącej przez Borynię, Komarniki, Mochnate do granicy powiatu stryjskiego, posła Traza i tow. (L. S. 989)

dróg: Roźniów - Kossów - Żabie - Worochta - Kutry Hryniawa - Jawornik - Żabie - Ilcze i Piastyń - Mekityńce, Ispas, pośła Kurowca i tow. (L. S. 1444) drogi powiatowej I. klasy Kalusz - Jasiń.

Petycyje o ukrajowanie dróg: Wydziału powiatowego w Rudkach: (L. S. 504) o ukrajowanie drogi pow. Komarno - Gródek, Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej (L. S. 1412) drogi pow. Niemirów - Rawa - Uhnów - Belz i grogi gminnej I. kl. Hruszów - Niemirów - Magierów - Dobrosin, Wydziału pow. w Gródku (l. s. 1512) drogi pow. Gródek - Komarno. Wydziału powiatowego w Złoczowie (l. s. 1631) drogi z Krasnego do Glinian i ze Złoczowa do Ożydowa, Wydziałów powiatowych w Wadowicach i Myślenicach (l. s. 1607 i 2100) drogi gminnej I. klasy Biertowice - Zembrzyce, Wydziału pow. w Mieleu (l. s. 1895) dróg powiatowych Mielec - Radomyśl i Radomyśl Lisia góra, oraz dróg gminnych I. klasy Majdan - Bugaj - Otałęż - Szczucin, Dąbrowa - Radgoszcz - Radomyśl - Przeclaw - Kolbuszowa, Wydziału pow. w Tarnowie (l. 1923) dróg Tarnów - Tuchów - Gromnik i Zakliczyn - Wojnicz - Bogumiłowice - Radłów - Wierchosławice, Wydziału pow. w Dąbrowie (l. s. 1973) dróg Żabno - Ujście jezickie - Otfinów - Borusowa, Dąbrowa - Mędrzechów i Szczucin - Hubenice, Wydziału pow. w Lisku (l. s. 2376) dróg: Ustrzyki - Lutowska - Cisna i Zwierzchności gminnej w Zaczerniu (l. s. 738) drogi Rzeszów - Kolbuszowa,

Reprezentacyi pow. w Cieszanowie (l. s. 849) drogi z Chołojowa przez Dobrostaw - Mosty - Rawę - Cieszanów do Sieniawy i Sieniawy do stacyi kolejowej Przeworsk - Rudnik,

właścicieli wili miejscowości klimatycznych Przeworsk - Rudnik - Jaremeze - Mikuliczyn - Tartarów - Worochta - Woronienka (l. s. 162).

Petycyje o zasilki na drogi Wydziałów powiatowych z Grybowie (l. 169), w Dolinie (l. 319 i 505), w Cieszanowie (l. 848,

849 i 2007), w Rawie ruskiej (l. 1413), w Mieleu (l. 1896), w Tarnowie (l. 1924), w Wieliczce (l. 1972), w Śniatynie (l. 2002) i w Przemyślu (l. 2102), w Myślenicach (l. 2194, oraz Zwierzchności gminnych: Wzdów (l. s. 2249), Wrzawy (l. 567), Trzebowisko (l. 946), Nowawies zaczerska (l. 949), Harta (l. 1221), Wulka pod lasem (l. 1333), Łukawica (l. 1334), Ostrusza (l. 1335), Dukla (l. 1428), Ulanica (l. 1513), (Wołodź (l. 1514), Łubno (l. 1515), Hłudno (l. 1516), Przedmieście dynowskie (l. 1517), Jasionica (l. 1518), Wola jasionicka (l. 1519), Husne wyższe i okoliczne (l. 1714), Balica i okoliczne (l. 1731), Boczęta (l. 1974), Grabówka (l. 2000), Golcowa (l. 2001), Domaradz (l. 2047), Bartkówka (l. 2055), Nozdrzec (l. 2056), Krzemienka (l. 2057), Krzywa (l. 2058), Jabłonka (l. 2059), Dydnia (l. 2060), Pawłokoma (l. 2061), Handzlówka (l. 2172), Witryłów (l. 2281), Temeszów (l. 2282), Wzdów (l. s. 2249) i Harta.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Korol i stawia następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej projekt budowy nowych dróg krajowych z szczególnem uwzględnieniem powiatów, o stałej sile powiatowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I-szej klasy.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Doliński i stawia następującą rezolucyę:

Poleca się komisji drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast objętych §. 25 ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych po nad ustawy 18 proc. dodatek do podatków bezpośrednich i aby ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesyi Sejmowi przedłożyła.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą rezolucję:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwolenia na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Przemawia p. Myroniak-Zajaczuk.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy na wniosek p. sekretarza St. II. hr. Badeniego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Moysa.

Przemawia zapisany do głosu p. Moysa.

Przemawia p. Schätzel dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Stadnicki dla sprostowania faktów.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Schätzel dla sprostowania faktów.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Korola, która opiewa:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył na najbliższej sesji projekt budowy nowych dróg krajowych z szerególnem uwzględnieniem powiatów o stałej sile podatkowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I. kl.

i poddaje tę rezolucję do poparcia.

Izba popiera tę rezolucję p. Korola.

Marszałek odczytuje rezolucję T. Starucha, która opiewa:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy, aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwolenia na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Izba popiera tę rezolucję p. Starucha.

Marszałek odczytuje rezolucję następującą p. Dolińskiego:

Poleca się komisji drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast, objętych § 25. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 Dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych ponad ustawowy 18% dodatek do podatków bezpośrednich i aby ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesji Sejmowi przedłożyła.

Izba popiera tę rezolucję p. Dolińskiego.

Przemawia sprawozdawca p. Urbański.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Skwarko, a następnie Urbański odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

posła Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie pobudowania drogi dojazdowej z gościńca powiatowego z miejscowości Iszczków do stacyi kolejowej Słoboda-Teofilówka.

Stacya kolejowa Słoboda-Teofilówka stanowi centrum komunikacyi dla gmin i obszarów dworskich: Słoboda złota, Rosochowaciec, Iszczków, Uwsie, Małowody, Justynówka

Nowosiółka i t. d. Sama stacya leży w polu a wyszczególnione wsie mają dojazd tylko polną drogą. W czasie wiosennych i jesiennych roztopów dojazd do stacyi jest niemożliwy. Zdarza się tak, że próżną furę z takiej drogi trzeba 6 parami koni wyciągać i to podkładając pod konie deski. Na tem cierpi tak ludność jak i obszar dworski rzeczonych miejscowości, bo muszą dojeżdżać do dalszych stacyj kolejowych z wygodniejszą komunikacją, cierpią także i dochody kolejowe.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby postarał się o rychłe pobudowanie drogi dojazdu kolejowego ze stacyi kolejowej Słoboda-Teofilpólka przez Słobodę, Rosochowaciec do powiatowego gościńca we wsi Iszczków.

Wnioskodawca:

Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Kiweluk, Makuch, Kołpaczkiwicz, Kryswaty, Skwarko, Lewicki, Sodomora, Kurowiec, Korol, Dudykiwicz.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w przedmiocie krajowej ustawy wodnej.

Na wszystkich wiecach i zebraniach żali się lud z okolic, gdzie się przeprowadza się regulacya rzek, na ustawę krajową wodną — mianowicie, że dla regulacyi rzek komisye regulacyjne zabierają ludziom grunta, którędy puszczaają uregulowaną rzekę, ale za te grunta nie dają ludziom ekwiwalentu w gruntach tych, które zostają jako zaniechane koryta rzeki. Przez takie postępowanie posiadłość włościańska nad rzekami i tak niewielka doznaje znacznieszego zmniejszenia.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył nowelę do ustawy krajowej wodnej zmieniającą postanowienia co do własności gruntu pozostałego po regulacyi rzeki.

Wnioskodawca:

Winniczuk.

Krynicki, A. Staruch, Dumka, Skwarko, Kurowiec, Kryswaty, Kołpaczkiwicz, Makuch, Dudykiwicz, Kiweluk, Sodomora, Lewicki, Sandulak, Myroniuk-Zajaczuk.

W n i o s e k

posła Łazarza Winniczuka i tow. w sprawie regulacyi rzeki Bystrzycy solotwińskiej w powiecie stanisławowskim koło wsi Pasiecznej.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przeprowadził gruntownie i prawidłowo regulacyę rzeki Bystrzycy solotwińskiej koło wsi Pasiecznej w powiecie stanisławowskim.

Wnioskodawca:

Winniczuk.

Dumka, S. Staruch, Sandulak, A. Staruch, Skwarko, Kurowiec, Sodomora, Kryswaty, Makuch, Dudykiwicz, Kiweluk, Krynicki, Kołpaczkiwicz, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteja Starucha i towarzyszy do c. k. Rządu i do c. k. Rady szkolnej krajowej w sprawie niesłychanego skrzywdzenia nauczyciela Stefana Łuciowa z Rychcie ruskich pow. Drohobycz.

Już drugi rok, mija jak Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu z motywów politycznych, zasłaniając się prywatą zasuspendowała Stefana Łuciowa nauczyciela z Rychcie. Nauczyciel ten do dzisiejszego dnia nie może się doczekać przeprowadzenia śledztwa dyscyplinarnego, ponieważ tak na Radę

okręgową, jak i na Radę krajową wpływały wysoko urodzone osoby (jak hr. Bielski i hr. Tarnowski), ażeby nauczyciela jak najsurowiej ukarać. Rada szkolna okręgowa zabrała się gorąco do dzieła i nie przeglądając sprawy, odebrała temu nauczycielowi pensję, wyznaczając mu na utrzymanie tylko 500 koron rocznie.

Nie wypłaciła mu należnego jeszcze we wrześniu 1907 dodatku pięcioletniego.

Nie pozwoliła mu skorzystać z podwyższenia pensji, które w lipcu 1907 nowa ustawa zatwierdziła.

Więc wyłącznie przez wpływ osób prywatnych na władze szkolne nauczyciel ten poniósł dotąd szkodę w stałej płacy, którą mu zatrzymano do dzień dzisiejszy K. 750, — dodatek pięcioletni za 1½ roku kor. 150. Podwyżka, jaka mu się należała ustawowo, t. j. najwyższy stopień płacy IV. klasy, jaką dotąd miał, 600 koron. Dalej rzecz dotąd niesłychana, że Rada okręgowa nie trzymając się ustawy, nie przeprowadziwszy śledztwa dyscyplinarnego, ani nie czekając na orzeczenie c. k. Rady krajowej, wystawiła jego stałą posadę na konkurs i obsadziła innym, chociaż tymczasowo, ale ten zażądał od niego mieszkania, które mu na wypadek dyscyplinarnego dochodzenia prawnie się należy. Dlatego więc zmuszony był gospodarstwo, jakie miał, zniszczyć, — ażeby zrobić miejsce nowo mianowanemu nauczycielowi. — chociaż mu innej posady nie nadano.

I tak: prowadził rasową królikarnię i miał do 100 sztuk królików — wartości bez urzędzenia 500 kor., a ponieważ nie mógł zaraz rozsprzedać, musiał rozdać między ludność gratis.

Zajmował się chowem gołębi, których w liczbie 60 par pozbył się tą samą drogą, co i królików, wartości minimum 120 kor. Nauczyciel ten nadto jest pasiecznikiem i w swojej wsi, gdzie pracuje wśród ludności, rozmnożył pszczoły. Spodziewając

się bezwarunkowo przeniesienia oczekiwał z podkarmieniem pszczoł na zimę w roku 1907, ażeby przy przewożenia, miód jeszcze nie szyty nie wytrzymał się, — przez co stracił 12 pni wartości po 20 koron, a ogółem 240 kor.

Więc strata jego teraz wynosi K. 2360.

Gdy dodamy do tego, że władza zamierza go w drodze dyscyplinarnej przenieść na inną, daleko gorszą posadę, a takie przeniesienie jest karą 2 stopnia i pociąga za sobą utratę pięcioletnich dodatków na 5 lat po 100 kor. rocznie, co robi razem 500 kor. nowych; dalej wstrzymuje awans, na którym traci 400 kor., co czyni 2000 kor., — dalej musi się przenieść na swój koszt, co powoduje znów wydatek na około 500 K. — a wszystko to razem wynosi 5360 kor.

Wszystko to jest przyczyną napisania listu do prywatnej osoby (i to pocztą) którą opiekuje się hr. Bielski, a która prześladowała go swoją „przechodzoną miłością“. Nauczyciel przedstawił władzom niebezpieczeństwo, jakie mu grozi i prosił o przeniesienie go na inną posadę, wnosil mnóstwo podań, które bez rezultatu zostawały zwracane — jakby z rozmysłu, aby dać możność tej kobiecie swego celu dopiąć. A teraz na jej denuncyację suspenduje — znów bezprawnie, a ponieważ „protege“ hr. Bielskiego udawała się na drogę sądową, gdzie ją odprawiono z niczem, to tem bardziej Rada krajowa nie miała obowiązku mieszać się w prywatne stosunki, niemające nic wspólnego z urzędowaniem i to jeszcze tak ostro, tem bardziej, że ludność ani dzieci o tem aż po dzień dzisiejszy nie wiedzą.

Dlatego więc niżej podpisani żądają:

1. Przeprowadzenia ponownego śledztwa dyscyplinarnego z pozostawieniem wyżej wspomnianego nauczyciela na posadzie z pobieraniem ponownej płacy, jaką mu zatwierdza ustawa z r. 1907.

2. Nie narażać nauczyciela tak pracującego dla narodu pod każdym względem na najmniejszą szkodę.

3. Zwrócić bezzwłocznie jego urządowanie i należne mu pobory, jak także wynagrodzić sumiennie już poniesione straty.

4. Zwrócić mu bezprawnie zagarnięte „quinquennium“ i jego stałe dotąd wstrzymywane pobory włącznie z podwyżką, jaką miał otrzymać.

5. Unieważnić konkurs bezprawnie ogłoszony na jego stałą posadę, na której już 6 lat z zadowalniającym postępem pracował.

6. Dowodem, że wspomniany nauczyciel nie dopuścił się winy, którą mu przypisywano, Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu dnia 5 lipca 1908 jednomyślnie uznała go niewinnym i przykazała tylko przenieść go w drodze urzędowej na inną posadę, dlatego tylko, ażeby ten nauczyciel i dalej nie cierpiał prześladowań od ludzi podejrzaney wartości moralnej. Jednakże Rada krajowa nie okazała się teraz ludzką, bo skazała go nie tylko na karę pieniężną K. 5360, zapłacić takiej krwawicy, ale przenosi go na gorszą posadę, odbiera mu możność ożenienia się z nauczycielką i prowadzić życie uczciwe, a takim postępowaniem Rada krajowa popelniała bezprawie.

7. Czy gotów e. k. Rząd i e. k. Rada szkolna krajowa ołożyć koniec tym niesłychanym prześladowaniom nauczycielstwa ruskiej narodowości?

8. Czy gotów jest e. k. Rząd i e. k. Rada szkolna krajowa zawiadomić podpisanych o naprawieniu wyrządzonej krzywdy wspomnianego nauczyciela w jak najkrótszym czasie.

Interpelant:

Tymoteusz Staruch.

A. Staruch, Dumka, Sandulak, Krysowaty, Skwarko, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, Makuch, Korol, Kołpaczkie-
wicz, Hanczakowski, Senyk, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Antoniego Starucha i towarzyszy do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie budowy mostu na rzece Olszanka we wsi Uherce powiatu Lisko.

W tej wsi płynie rzeka Olszanka, tak że dzieli wieś na dwie części i niema na tej rzece żadnego mostu, przez co mieszkańcy narażeni są na ciężkie straty i wielką niewygodę, gdyż w razie wezbrania wody jest jedna część od drugiej całkiem odcięta a najgorzej, że cerkiew i kościół oboje stoją po drugim brzegu rzeki, przez co ludność uczuciom religijnym zadość uczynić nie może, a tem więcej, że do tej gminy Uherce należy jeszcze kilka wsi.

Ponieważ gmina Uherce jest bardzo biedna i nie może na własny koszt tego mostu pobudować, więc zwróciła się w roku 1907 z petycją do Wysokiego Sejmu o polecenie Wydziałowi krajowemu pobudowania tego mostu na koszt kraju i chociaż ta petycja popartą była przez interpelanta to Wydział krajowy nie zarządził do dzisiaj budowy tego mostu i ludność tej miejscowości i wsi sąsiednich cierpią z tego powodu niesłychaną krzywdę.

Dlatego podpisani zapytują:

Czy Wysoki Wydział raczy prośbę gminy Uherce i wsi sąsiednich uwzględnić i w tej wsi na rzece Olszanka w jak najkrótszym czasie budowę mostu zarządzić.

Interpelant:
Antoni Staruch.

T. Staruch, Dr. Kost' Lewicki, Kiweluk, Sodomora, Kurowiec, Krysowaty, Dudykiewicz, Dumka, Winniczuk, Sandulak, Makuch, Korol, Skwarko, Kołpaczkie-
wicz, Hanczakowski, Senyk, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

p. Jana Kiweluka i towarzyszy do e. k. Rządu w sprawie nadużyć wójta Antonieg Krzywego w Łaskowcach p. Trembowla.

We wsi Łaskowcach pow. trembowelskiego już 16 lat urzęduje wójt Antoni Krywyj.

Przez ten czas odbyły się kilka razy wybory, ale A. Krywyj tak je umiejętnie przeprowadza, że zawsze znajduje powód do wniesienia protestu. Tymczasem gospodaruje we wsi pieniędzmi gminnymi jak sam chce.

Od 5 lat niema zamknięcia rachunków kasy administracyjnej i pożyczkowej. Rok rocznie wstawia w budżet po paręset kor. na przyrządy pożarne, studnie itp. a nie nie sprawia. Zeszłego roku miał dochodzenia karne w sądzie pow. w Budzanowie L. 43/07 o sprzeniewierzenie 400 K ze szkolnych pieniędzy. Z jego winy zasądzono gminę na zapłacenie odszkodowania zwyż 1000 K za spalone zboże, bo on kazał samowolnie ludziom paść na gruntach zora-nych i zasianych.

Wogóle jego gospodarka rujnuje moralnie i materyalnie gminę.

Przeto zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

Czy jest skłonny wójta z Łaskowicze Antoniego Krywego ewentualnie po przeprowadzonych dochodzeniach usunąć z urzędowania i tą drogą zaprowadzić w gminie ponowny porządek?

Interpelant:
Jau Kiweluk.

Lewicki, Sodomora, Dumka, Skwarko, Szwed, Tracz, Hanczakowski, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Kurowiec, Krysowaty, M.-Zajaczuk, Makuch.

I n t e r p e l a c y a

posła Łazarza Winniczuka i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie nieprawidłowego przeprowadzania regulacyi rzeki Bystrzycy sołotwińskiej w Pasiecznej pow. Stanisławów i w sprawie karania mieszkańców Pasieczny za wypasy w kameralnych łęgach.

1. Bystrzycę sołotwińską w Pasiecznej już częściowo uregulowano. Jednak w miejscu, gdzie ona wyrzła największe szkody

mieszkańcom Pasiecznej nie przeprowadzono regulacyi i w tym roku zalała rzeka i naniosła kamieni na 12 morgow gruntu Józefowi Świetnickiemu, Bazylemu Huzarowi, Stefanowi Łotockiemu i innym.

W miejscach już uregulowanych, woda już przerwała tamy i podchodziła aż do chat wieśniaczych.

Przedstawienia robione w tej sprawie c. k. Starostwu w Stanisławowie, a nawet deputacya u Ekscelencyi Namiestnika nie odniosły dotąd żadnego skutku.

2. Pastwiska gminy Pasiecznyj przylegają do kameralnych łęgów więc zdarza się czasem, że bydło (ponieważ kameralne łęgi nie są ogrodzone) zajdzie w łęgi. Zaczajeni pobereźnicy tylko czychają na to — zajmują bydło i chociaż niema żadnej szkody c. k. Starostwo w Stanisławowie karze ludzi grzywnami 30—50 K jak np. Wasyla Budzeńko, tak że niejednokrotnie kara przenosi wartość zagrabionej sztuki.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

Czy i kiedy przeprowadzi systematyczną regulację Bystrzycy sołotwińskiej koło wsi Pasieczna w ten sposób, aby rzeka nie niszczyła i tak już biednej ludności i nie zabierała im ostatniego szmatku ziemi?

Czy pouczy c. k. Starostwo w Stanisławowie, że nakładanie kary po 50 K, za to, że bydło zajdzie w kameralny łęg nie zgadza się ani z ustawą polną, ani nie powinno leżeć w interesie władzy rujnowanie ludności tak wysokimi karami.

Interpelant:
Winniczuk.

Dumka, Sandulak, A. Staruch, Skwarko, Makuch, Kurowiec, Krysowaty, M.-Zajaczuk, Lewicki, Kołpaczkiwicz, Krynicki, Kiweluk, Sodomora, Dudykiwicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kurowca i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie braku komu-

nikacyi między wsią Spas i Łuhy pow. doliniański.

C. k. Rząd kazał rozebrać most powiatowy między wsią Spas a Łuhy na rzece Worowate. Most rozebrano w lipcu 1908 gdyż groził zawaleniem, jednak Rada powiatowa w Dolinie wcale nie myśli stawić nowy. Brzegi z obu stron wysokie do 30 m. więc wozem nie można przejechać i skutkiem tego gminy Suchodół, Lipowiec, Łuhy, Iehie, nie mają zupełnie komunikacyi z miastem powiatowem Doliną, gdzie wszystkie władze rządowe i autonomiczne się znajdują.

Podpisani zapytują Wysoki Wydział krajowy:

Czy wiadomo mu o zupełnym braku komunikacyi kilku gmin z miastem powiatowem i co zarządził jako najwyższa władza powiatowa nadzorca nad Wydziałem powiatowym w Dolinie, by komunikacya została do normalnego stanu przewrócona?

Interpelant
Dr. Kurowiec.

Dr. Kost' Lewicki, Kiweluk, Krysowaty, Oleśnicki, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Hanczakowi, Jampolski, Makuch, Skwarko, Szwed, Winniczuk, Sandulak, Dumka, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie samowolnego narzucania gminie Rosólna pow. Bohorodeczany obowiązku ponieszenia kosztów podróży do miejscowej szkoły, katechety łac. obrządku.

W gminie Rosólna pow. Bohorodeczany szkoła ludowa do której uczęszczazaledwie kilkoro dzieci łac. obrządku. Z tej przyczyny tamtejsza Rada miejscowa nie wkładała dotąd nigdy w budżet jakiegokolwiek wydatków na koszt dojazdu łac. katechety na naukę, religii do tej szkoły, a to tem bardziej, że według brzmienia, cyrkularza c. k. krajowej Rady szkolnej z dnia 13. października 1874 r. L. 8835, koszt dowo-

zu katechety ponosić mają wyznawcy tego obrządku jakiego katecheta ma do szkoły dojeżdżać.

Inspektor okręgowy względnie Rada szkolna okręgowa w Bohorodeczanach z urzędu włożyła w budżet na ten cel K 120, a Rada szkolna krajowa, zatwierdziła to zarządzenie.

Ze względu na to zapytują podpisani:

1. Czy znany ten fakt c. k. Rządowi?

2. Czemu usprawiedliwi c. k. Rząd taką samowolę Rady szkolnej okręgowej i niezgodne orzeczenie Rady szkolnej krajowej z jej poprzednim cyrkularzem w tej sprawie?

Interpelant:
Oleśnicki.

T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Sandulak, Winniczuk, Korol, Krysowaty, Hanczakowski, Makuch, Sodomora, Dumka, Kiweluk, M. Zajaczuk,

W n i o s e k.

p Szweda i tow. o budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu powiat Żywiec.

Zważywszy, że nadrodze gminnej między gminami Juszczyzna Bystra, Brzuśnik i Wieprz nie ma mostu na rzece Sole i wskutek tego nawet podczas mniejszych deszczów komunikacya jest przerywana, bo woda góraska nagle zbiera i przewraca wozy, a w ostatnich latach zaszło 8 wypadków utopienia się ludzi;

zważywszy dalej, że droga ta pod względem komunikacyjnym jest bardzo ważna, bo prowadzi przez kilka gmin — a w pobliżu miasta powiatowego i browaru Żywieckiego łączy się z gościńcem rządowym i z tego powodu most nad rzeką Solą w Wieprzu jest niezbędnie potrzebny;

zważywszy, nakoniec, że koszt budowy mostu obliczone są na 40.000 koron, a Wydział powiatowy dla braku funduszy nie jest w stanie tego mostu zbudować bo wylewy wód w roku 1908 zrzuciły szkody

na drogach na 159 300 kor. — a powiat ten należy do najuboższych powiatów w Galicyi;

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził budowę mostu na rzece Sole w Wieprzu kosztem powiatu i kraju.

Wnioskodawca:
Szwed.

Stojałowski, Styła, Bojko, Sodomora, Witos Jedynek, Skołyśzewski, Ptak, Bis, Lewicki, Krężel, Sandulak, Kiweluk, Dumka, Kurowiec, Winniczuk.

W n i o s e k

posła Górskiego i tow. w sprawie utworzenia Starostwa w Lipnicy murowanej (pow. Bochnia).

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że powiaty: bocheński, brzeski, limanowski i nowo-sądecki są nadmiernie wielkie:

zważywszy, że miasteczko Lipnica murowana, leżąca najbliżej granicy wszystkich tych czterech powiatów, najlepiej się nadaje terytoryalnie do utworzenia w niej siedziby władzy politycznej przy przydzieleniu jej całego szeregu gmin dotychczas do owych czterech powiatów należących,

zważywszy, że utworzenie nowego Starostwa w Lipnicy murowanej w wysokim stopniu ułatwi administrację polityczną i zadość uczyni słusznym wymaganiom okolicznej ludności, cierpiącej dotkliwie wskutek oddalenia od siedziby władz —

podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w Lipnicy murowanej utworzył nowe Starostwo.

Wnioskodawca:
Górski.

Stadnicki, Brykezyński, J. Brunicki, Sękowski, Bernadzikowski, Sobolewski, Fierich,

E. Mycielski, Gorayski, Głębocki, Czarkowski-Golejewski, Götz, Jaworski, Horodyski, Trzebieski, A. Brunicki, Schnell.

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by przystąpił do utworzenia Sądu powiatowego z siedzibą w Czernelicy, powiecie horodeńskim.

Wnioskodawca:
A. Theodorowicz.

Krzysztofowicz, T. Cieński, Paygert, Sękowski, Obertyński, Stadnicki, Czarkowski-Golejewski, L. Cieński, Horodyski, Moysa, Schnell, Brykezyński, J. Korytowski, Vivien, Czaykowski, Winc. Krański, Cielecki.

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy najbliższym pomnożeniu Starostw, przeprowadził ustanowienie drugiego c. k. Starostwa w obrębie powiatu politycznego horodeńskiego, a to z siedzibą w Obertynie.

Wnioskodawca:
A. Theodorowicz.

Winc. Krański, Cielecki, Krzysztofowicz, T. Cieński, Paygert, Sękowski, Obertyński, L. Cieński, Stadnicki, Moysa, Czarkowski-Golejewski, Horodyski, Schnell, Brykezyński, J. Korytowski, Vivien, Czaykowski.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu.

Powstają ogólne zażalenia, że cygani waleśają się po wsiach i miasteczkach, włóczęją się dom od domu, niepokoją ludność i natarczywie wyłudniają dla siebie różne datki a zwykłej pracy jąc się nie chcą, bo przyszli do przekonania, że im lepiej włóczyć się po domach, wymuszać różne daniny, jak na to pracować.

Przy tem włóczęgostwie cygani dopuszczają się różnych nadużyć i kradzieży, bo jak zastaną w domu małe dzieci i nie-

ma kogo, aby im czynny opór postawił, to biorą, co im pod rękę wpadnie, a w razie dostrzeżonej u nich kradzieży, robią okazyliwe hałasy i rzucają się do bitki.

Urzęda gminne i żandarmerya mają wiele do czynności z cyganami, ale c. k. sądy cygana za popełnione przestępstwo łagodnie karzą i wskutek tego cygan z wymierzanych kar nie sobie nie robi, owszem, wyszedłszy po 24 lub 48 godzinach z aresztu, zaraz tego samego dnia włóczy się po domach i dopuszcza się tych samych przestępstw, za które dopiero z aresztu wyszedł.

Cygani są prawdziwą plagą ludności i ludność musi każdego dnia strzedz przed nimi swego mienia.

Zapytują przeto podpisani :

Czy Wysokiemu c. k. Rządowi jest wiadomo, że cygani włóczą się ciągle po wsiach i miasteczkach i czy znane są liczne wypadki kradzieży i niepokojenia ludności przez cyganów?

Czy c. k. Rząd wprowadzi jak najnowsze zastrzeżenia przepisów, aby włóczęgostwo cyganów po domach zakazane i na zawsze powstrzymane zostało?

Interpelant:
Szwed.

Ptak, Lewicki, Bis, Jedynek, Krężel, Styła, Stojalowski, Bojko, Witos, Kiweluk, Sandulak, Sodomora, Skołysewski, Kurowiec, Winniczak.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Bisa i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie Tomasza Tanderysa z Przyszowa szlacheckiego, powiat Nisko, pokrzywdzonego przez c. k. Rząd przez zażalenie udzielania mu zasiłku inwalidy.

Tomasz Tanderys z Przyszowa szlacheckiego, powiatu Nisko, został w wojnie pruskiej pod Sadową w r. 1866 ciężko ranny w prawą rękę, a tem samem pozba-

wiony wszelkiej możliwości zarabiania na życie.

C. k. Rząd udzielił mu zasiłek inwalidyczny w kwocie 90 koron rocznie, którą to zapomogę pobierał Tomasz Tanderys przez 17 lat z c. k. urzędu podatkowego w Nisku, a po 17 latach pobierał z Wydziału powiatowego w Nisku do roku 1902. Od 6 lat już nie pobiera stary inwalida i słaby żadnej zapomogi, przez co jest bardzo pokrzywdzony.

Ponieważ kwestya odmówienia Tomaszowi Tanderysowi dalszej zapomogi nie została niczem wyjaśniona,

zapytujemy c. k. Rząd, co zechce zarządzić, aby inwalidzie Tomaszowi Tanderysowi z Przyszowa szlacheckiego, powiat Nisko, wypłacono i nadal zapomogę inwalidzką i za ubiegłe 6 lat wypłacono całą zaległą kwotę?

Interpelant:
Jan Bis.

Bernadzikowski, Bojko, Witos, Lewakowski, Jedynek, Krężel, Skołysewski, Szwed, Ptak, Kędzior, Jampolski, Cieluch, Cipser, Stefczyk.

I n t e r p e l a c y a

posła Krężla i tow. do c. k. Komisarza rządowego.

Błażej Wolak, liczący 37 lat, ojciec 2 dzieci w wieku od 4 do 6 lat, rodem z gminy Wulki duleckiej, powiatu mieleckiego, tamże przynależny, przez lat 6 zatrudniony jako robotnik kolejowy w Damstadt na Morawie, gdzie jako taki opłacał Kasę chorych.

W czerwcu 1907 r. przy pracy został potłuczony przez upadnięcie ze skały, wskutek tego po wielkich cierpieniach zmarł 12. lutego 1908 r. w szpitalu w Bernie na Morawie.

Pozostała po zmarłym wdowę Katarzynę Wolak z 2 dziećmi odesłano do gminy przynależności, gdzie nie posiadając żadnej

go majątku, stała się ciężarem tej ubogiej gminy, która jest obowiązana dać jej z dziećmi utrzymanie.

Pouieważ zmarłego nieszczęśliwy wypadek trafił podczas pracy na korzyść kolei, przeto c. k. Dyrekeya kolei państwowych na Morawie winna pozostałej rodzinie po ś. p. Błażeju Wolaku byt zabezpieczyć, a nie odmawiać wynagrodzenia, jak to uczyniła.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego:

Czy wypadek wyżej opisany jest mu wiadomy?

Czy zechce poczynić odpowiednie kroki, ażeby c. k. Dyrekeya kolei państwowych na Morawie rodzinę pozostałą po ś. p. Błażeju Wolaku odpowiednio zaopatrzyła?

Lwów, dnia 16. października 1908.

Interpelant
Krężel.

Jedynak, Skołyszewski, Bis, Lewakowski, Cipser, Kędzior, Jampolski, Bernadziko-

wski, Cieluch, Styła, Ptak, Witos, Bojko, Stefezyk, Stojałowski, Szwed.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki i zwraca się z zapytaniem do przewodniczącego komisji szkolnej w jakim stadium załatwienia w komisji znajdują się przekazane jej wnioski posłów ruskich o zniesienie ustawy z r. 1867 i o utworzenie kilku gimnazyów z językiem wykładowym ruskim.

Marszałek oznajmia, że przewodniczący komisji szkolnej jest nieobecny w Izbie.

Marszałek zamyka posiedzenie, nazna czając następne na dzień 17. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 35 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

20. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni. Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 121.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 18. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 19. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 17. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2558 do 2567, 2569, 2573, 2576, 2590—2597, 2600, 2640, 2641.

Komisji szkolnej: L. s. 2568, 2570, 2571, 2598, 2599.

Komisji gminnej: L. s. 2610, 2615 do 2622.

Komisji administracyjnej: L. s. 2555, 2577—2579, 2609, 2614.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2574, 2575, 2607, 2613.

Komisji drogowej: L. s. 2606, 2608.

Komisji kolejowej: L. s. 2611.

Komisji wodnej: L. s. 2580.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2558 Bursy św. Jadwigi w Dębicy o subwencyę Marszałek udziela głosu p. Jedynekowi.

P. Jedynek nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2609 Zjazdu dyaków o unormowanie plac przemawia p. Senyk, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji L. s. 2610 mieszkańców przedmieścia „Zadwórna“ w Drohobyczu o niedopuszczenie do sprzedaży łąki gminnej przemawia p. Dudykiewicz, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu celem odpowiedzi na interpelacje.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelacje:

pp. Battaglii i tow., Lewickiego i tow. z dnia 30. września 1908, Stapińskiego i tow. z dnia 8. października 1908 w sprawie krwawych zajęć we Lwowie dnia 27. września 1908.

Marszałek udziela głosu p. Rayskiemu.

Przemawia p. Rayski jako przewodniczący komisji szkolnej i odpowiada na wystosowane doń na poprzednim posiedzeniu przez p. Oleśnickiego zapytanie w sprawie załatwienia przez komisję szkolną wniosków posłów ruskich o zmianę ustawy z r. 1867 i utworzenia kilku gimnazyów z językiem wykładowym ruskim.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyslanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68.400 K. na pokrycie jednej trzeciej części kosztów budowy dojazdów kolejowych w powiecie przemysłańskim do linii kolejowej Lwów-Podhajce.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy m. Lwowa o zmianę §. 21. ustawy budowniczey dla miasta Lwowa z 21. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 31.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachnków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1906 i 1907.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Sieniawa (powiat Jarosław) na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Sieniawa (powiat Jarosław) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Sieniawa (powiat Jarosław) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych, według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Sieniawa

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można niu obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec r. 1910 z dzierżawą

prawa propinacyi w Sieniawie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Sieniawie.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 14 lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 67.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Wadowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, wiśniaku, dereniaku lub innych przetworów owocowych, alkohol zawierających.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie miasta Wadowice na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku, maliniaku, dereniaku lub innych przetworów owocowych, alkohol zawierających.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Wadowice zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumeyi przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego hektolitra napojów spirytusowych, jak: wódki, okowity, araku, rumu, koniaku, ponczowej esencyi, likieru, śliwownicy, rozolisu i t. p., po 21 K 60 hal., czyli od jednego litra po 21⁶⁰/₁₀₀ hal.

2) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 72 hal.

3) Od jednego hektolitra miodu, wiśniaku, maliniaku, dereniaku i innych przetworów owocowych alkohol zawierających po 16 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Wadowice.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolna wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolna jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustaje prawo poboru powyższych opłat na podstawie dawnych przepisów i uprawnień.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisji drogowej z czynności departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach drogowych za czas od 1 listopada 1906 do 31. marca 1908, oraz o wnioskach i petycyach w przedmiocie ukrajowienia dróg i o petycyach w sprawie zasiłków na drogi.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie i bez rozprawy następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu IV. w sprawach drogowych za czas od 1. lipca 1906 do 31. marca 1908 roku.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ukrajowienia znacznej

sieci dróg powiatowych lub gminnych I-szej klasy.

III. Sejm uznaje potrzebę wydatnego podwyższenia dotacji z funduszków krajowych na zasiłki przeznaczone po myśli §§. 15 i 20. u. d. na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych.

IV. Sejm uznaje potrzebę wstawienia do budżetu na r. 1909 znacznej subwencji na naprawę dróg powiatowych i gminnych, zniszczonych lub uszkodzonych z powodu klęski elementarnej.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wydatną pomocą finansową przyczynił się do akeyi podjętej przez kraj celem naprawy dróg zniszczonych lub uszkodzonych przez tegoroczną klęskę elementarną.

VI. Wnioski posłów i petycje w przedmiocie ukrajowienia dróg przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy układzie projektu nowej sieci dróg krajowych.

VII. Petycje Reprezentacji powiatowych i gmin w sprawie zasiłku na naprawę dróg przez klęskę elementarną zniszczonych lub popsutych przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia przy rozdziale zasiłków na ten cel przeznaczonych.

Powyższemi rezolucjami załatwione są wnioski o ukrajowienie dróg: posła Kurowca i tow. (L. s. 795) o ukrajowienie drogi z Kałusza przez Kopałki, Dolbę wojniłowską do Żurawna, posła Hanczakowskiego i tow. (L. s. 798) drogi gminnej I. klasy prowadzącej przez Borynię, Komarniki, Mochnate do granicy powiatu stryjskiego, posła Tracza i tow. (L. s. 989) dróg: Różniów-Kossów-Żabie-Worochna, Kuty-Hryniawa-Jawornik-Żabie-Heze, i Pistyn-Mekityńce, Ispas, posła Kurowca i tow. (L. s. 1444) drogi powiatowej I. klasy Kałusz-Jasień

Petycje o ukrajowienie dróg: Wydziału powiatowego w Rudkach (L. s. 504),

o ukrajowienie drogi pow. Komarno-Gródek. Wydziału powiatowego w Rawie ruskiej (L. s. 1412) drogi pow. Niemirów-Rawa-Uhnów-Belz i drogi gminnej I kl. Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin, Wydziału pow. w Gródku (L. s. 1512) drogi pow. Gródek-Komarno, Wydziału powiatowego w Złoczowie (L. s. 1631) drogi z Krasnego do Glinian i ze Złoczowa do Ożydowa, Wydziałów powiatowych w Wadowicach i Myślenicach (L. s. 1607 i 2100) drogi gminnej I. klasy Biertowice-Zembrzyce, Wydziału pow. w Mielcu (L. s. 1895) dróg powiatowych Mielec-Radomyśl i Radomyśl-Lisia góra, oraz dróg gminnych I. klasy Majdan-Bugaj-Otałęż-Szczucin, Dąbrowa-Radgoszcz-Radomyśl-Przeclaw-Kolbuszowa, Wydziału pow. w Tarnowie (L. S. 1923) dróg Tarnów-Tuchów-Gromnik i Zakliczyn-Wojnicz-Bogumiłowice-Radłów-Wierzchosławice, Wydziału pow. w Dąbrowie (L. s. 1973) dróg Żabno-Ujście jezuckie-Otfinów-Borusowa, Dąbrowa-Mędrzechów i Szczucin-Hubenice, Wydziału pow. w Lisku (L. s. 5386) dróg: Ustrzyki-Lutowiska i Lutowiska-Cisna i Zwierzchności gminnej w Zaczernin (L. s. 738) drogi Rzeszów-Kolbuszowa, Repr. pow. w Cieszanowie (L. s. 849) drogi z Chołopiwa przez Dobrostan, Mosty, rawa, Cieszanów do Sieniawy i z Sieniawy do stacji kolei Przeworsk-Rudnik, właścicieli will miejscowości klimatycznych Jarencze-Mikuliczyn-Tararów - Worochna-Woronienka (L. s. 162).

Petycje o zasiłki na drogi Wydziałów powiatowych w Grybowie (l. 169), w Dolinie (l. 319 i 505), w Cieszanowie (l. 848, 849, i 2007), w Rawie ruskiej (l. 1413), w Mielcu (l. 1896), w Tarnowie (l. 1924, w Wieliczce (l. 1972), w Śniatynie (l. 2002) i w Przemyślu (l. 2102), w Myślenicach (l. 2194), oraz Zwierzchności gminnych: Wzdów (L. s. 2249), Wrzawy (L. s. 567) Trzebawisko (L. 946), Nowawieś zaczerska (L. s. 949), Harta (L. s. 1221), Wulka pod lasem (L. s. 1333), Łukawica (L. s. 1334), Ostrusza (L. s. 1335), Dukla (L. s. 1428), Ulanica (L. s. 1513), Wołódz (L. s. 1514),

Łubno (L. s. 1515), Hłudno (L. s. 1516), Przedmieście dynowskie (L. s. 1517), Jasienica (L. s. 1518), Wola jasienicka (L. s. 1519), Husne wyższe i okoliczne (L. S. 1714), Balica i okoliczne (L. s. 1731), Boczęta (L. s. 1974), Grabówka (L. s. 2000), Golcowa (L. s. 2001), Domaradz (L. s. 2047), Bartkówka (L. s. 2055), Nozdrzec (L. s. 2056), Krzemienka (L. S. 2057), Krzywe (L. S. 2058), Jabłonka (L. S. 2059), Dydnia (L. S. 2060), Pawłokoma (L. S. 2061), Handzlówka (L. S. 2172), Witryłów (L. S. 2281), Temeszów (L. S. 2282), Wzdów (L. S. 2249) i Harta.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Korola:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby opracował i przedłożył o ile możliwości na najbliższej sesji projekt budowy nowych dróg krajowych z szczególnem uwzględnieniem powiatów o stałej sile podatkowej, jak również plan i porządek budowy nowych dróg powiatowych i gminnych I klasy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i oznajmia, że jego zdaniem należałoby opuścić w tej rezolucji słowa: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Przemawia p. Korol i oznajmia, że godzi się na opuszczenie w jego rezolucji słów: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Korola z opuszczeniem w niej słów: „o ile możliwości na najbliższej sesji“.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Dolińskiego:

Poleca się komisji drogowej, aby zbadała, czy nie należałoby 30 miast objętych §. 25 ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Nr. 155 Dz. u. kr. uwolnić od dalszych świadczeń na rzecz dróg powiatowych i gminnych ponad ustawowy 18 proc. dodatek do podatków bezpośrednich i aby

ewentualnie odpowiedni wniosek na bieżącej sesji Sejmowi przedłożyła.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Maryewski.

Przemawia p. Jabłoński.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy nad tą rezolucją na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego.

Marszałek udziela głosu zapisanemu do głosu p. Merunowiczowi.

Przemawia zapisany do głosu p. Merunowicz

Przemawia sprawozdawca p. Urbański.

Izba uchwała powyższą rezolucję p. Dolińskiego.

Marszałek odczytuje rezolucję p. T. Starucha tej treści:

Wysoki Sejm wzywa Wydział krajowy aby celem przyspieszenia koniecznych robót na drogach gminnych upoważnił Rady powiatowe do udzielania zaliczek gminnym zarządom drogowym, względnie do zezwalania na bezzwłoczne naprawy dróg za przedłożeniem rachunku koniecznych wydatków.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. T. Staruch.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca tę rezolucję p. Starucha.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

Sprawozdawca p. Skwarko, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. maja 1908 do L. W. 41.936/1908 o udzieleniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby tenże zorganizował systematyczną kontrolę robót drenarskich, wykonywanych przy pomocy pożyczek bezprocentowych, przez doświadczonych inżynierów.

Tem sprawozdaniem załatwioną została petycja Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, wniesiona do Sejmu dnia 17. września 1908 do Ls. 565/310.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia członek Wydziału kraj. p. Pilat.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie wniosku posła Merunowicza oraz petycji Wydziału Rady powiatowej we Lwowie w sprawie ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Jaryczowie nowym.

Sprawozdawca p. A. Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Merunowicza oraz petycję Wydziału Rady pow. we Lwowie w sprawie utworzenia c. k. Sądu pow. w Jaryczowie nowym odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesji.

Tem samym zostaje załatwiona petycja ludności okolicy Jaryczowa, (z dnia 15/9. 1908 L s. 101/7).

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy Trzebownisko Ls. 1434 w sprawie wydzielenia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego i urzędu podatkowego w Głogowie, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu pow. i urzędu podatkowego w Rzeszowie.

Sprawozdawca p. A. Brunicki odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Trzebownisko L s. 1434/08 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie wniosku posła Adolfa Brunickiego i tow. o funduszach sierocych, tudzież w sprawie petycji „Rady opiekuńczej“ w Krakowie o budowę krajowych zakładów sierocych i o zmianę ustaw co do kosztów utrzymania i wychowania dzieci.

Sprawozdawca p. Wrześniowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby już w r. 1909 przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, mocą której kasy sierocze zbiorowe przekazywałyby krajom na cele wychowania dzieci bez opieki, zaniedbanych i na zaniechanie narażonych całkowitą sumę nadwyżek z obrotu, jakie wypadną z końcem r. 1910 i lat następnych, zatrzymując tylko odpowiednią rezerwę.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby niezwłocznie wziął pod rozwagę sprawę utworzenia przynajmniej dwóch krajowych zakładów sierocych i w tym celu obmyślił odpowiednie źródła finansowe, z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte — i na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi sprawozdanie.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej uregulował w drodze ustawowej wychowawczą opiekę nad sierotami i zaniedbanymi dziećmi na koszt publiczny.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następujące rezolucje:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby wziął pod bezzwłoczną rozwagę zakładanie powiatowych schronisk sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i z nimi wspólnie obmyślił środki finansowe z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył projekt ustawy krajowej, mającej na celu wychowawczą opiekę nad sierotami i opuszczonymi dziećmi.

Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu petycję Tow. gniazd rodzinnych do możliwego uwzględnienia co do udzielenia temu Tow. pożyczki w wysokości 40.000 K pod warunkiem zupełnego tej pożyczki zabezpieczenia.

Przemawia p. Matyewski.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. A. Brunicki.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Kiweluk i Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Kiweluk.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Wrześniowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1--3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek odczytuje następującą pierwszą rezolucję p. Stojalowskiego:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod bezzwłoczną rozwagę zakładanie powiatowych schronisk sierocych i w tym celu porozumiał się z Wydziałami powiatowymi i z nimi wspólnie obmyślił środki finansowe z którychby koszta założenia i utrzymania takich zakładów mogły być pokryte.

Izba uchwała bez rozprawy tę rezolucję p. Stojalowskiego.

Marszałek czyta następującą drugą rezolucję p. Stojalowskiego:

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby przedłożył projekt ustawy krajowej, mającej na celu wychowawczą opiekę nad sierotami i opuszczonymi dziećmi.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Stojalowskiego.

Marszałek odczytuje następującą trzecią rezolucję p. Stojalowskiego.

3 Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu petycję Tow. gniazd rodzinnych do możliwego uwzględnienia co do udzielenia temu

Tow pożyczki w wysokości 40.000 K, pod warunkami zupełnego tej pożyczki zabezpieczenia.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. Stojałowski i oznajmia, że zmienia tę rezolucję o tyle, że godzi się, aby tę rezolucję odesłać Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała wniosek p. Stojałowskiego, aby tę jego rezolucję odesłać do Wydziału krajowego do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie petycji gminy Wulka mazowiecka o wydzielenie tejże gminy z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Uhnowie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Rawie ruskiej.

P. Maiss w zastępstwie p. Hanczowskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w sprawie petycji gminy Wulka mazowiecka L. s. 764 zasięgnął opinii władz autonomicznych i rządowych i by dotyczące sprawozdanie Sejmowi przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Tarnowa co do urządzenia wodociągu.

Sprawozdawca p. Sare, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Tarnowa połączenia swych domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór gminnego podatku od czynszów najmu, oraz opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu położonego w obrębie gminy miasta Tarnowa obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu połączyć swój dom z wodociągiem miejskim (§. 2.).

Połączenie to ma nastąpić podług przepisów osobnego regulaminu technicznego (§. 13.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej do dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina miasta Tarnowa wykonać je na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po zaprowadzeniu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem zezwolenia na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Właściciel domu ponosi koszt połączenia z miejskim wodociągiem od kata-

urządzenia wewnątrz realności. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej granicy ponosi gmina.

§. 4.

Gdyby koszta urządzenia wodociągowego wewnątrz domu były w stosunku do jego wartości za wysokie, może Rada miejska wyjątkowo zwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, a okoliczność ta została urzędownie stwierdzoną.

Koloniom robotniczym, dalej właścicielom domów o charakterze wiejskim lub prowizorycznym może Rada miejska zezwolić na urządzenie ich kosztem wspólnych studzien wodociągowych, zamiast łączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Udzielenie zwolnienia w myśl obydwu powyższych ustępów może nastąpić tylko w razie przychylnego wniosku Magistratu na posiedzeniu Rady miejskiej przy komplecie przynajmniej 27 radnych i większością $\frac{3}{4}$ głosów.

Przeciwko odmownej uchwale Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

Z ustaniem powodu zwolnienia od wykonania domowego urządzenia wodociągowego zwolnienie to traci moc obowiązującą.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, rozszerzenia i utworzenia wodociągu miejskiego przysługuje gminie miasta Tarnowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm, licząc od dnia oddania wodociągu do użytku publicznego (§. 9.), podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych przy wodociągu w obrębie gminy.

Zwolnienie od połączenia domu z wodociągiem miejskim (§. 4.) nie uwalnia od niszczenia podatku wodociągowego.

§. 6.

Za używanie wody:

a) do celów gospodarstwa domowego, t. j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli itp., powyżej 50 litrów na głowę i dobę,

b) na cele przemysłowe, jak do fabryk, zajazdów, hoteli, łazienek, kawiarni, dla zakładów dorożkarskich, do pojenia koni poociągowych w przedsiębiorstwach, przemysłowych itp.

e) na cele zbytkowe, jak do ogrodów, wodotrysków, do pojenia koni pojazdowych i zbytkowych itp., wreszcie

d) za użycie wody w budynkach nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolejowych itp., może gmina miasta Tarnowa pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 7.

W granicach zakreślonych §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska ustanawiać corocznie wysokość gminnego podatku wodociągowego.

§. 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają mieszkańcy, względnie używający wody.

Za podatek gminny (§. 5.) i opłatę za wodę użytą w gospodarstwie domowym ponad przepisaną ilość 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę (§. 6. a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Opłaty za używanie wody na cele wymienione w §. 6. b), c), d) ściągane będą wprost od tych, na których żądanie lub

stralnej granicy swej realności i kosztą zgłoszenie zakład wodociągowy miejski wody lub urządzeń wodociągowych do starca.

§. 9.

Dzień, od którego pobór podatku wodociągowego się rozpoczyna (§. 5.), poda Magistrat osobnem obwieszczeniem do publicznej wiadomości.

§. 10.

Do czasu, pokąd mieszkańcy nie będą mogli korzystać z miejskich wodociągów z powodu niewykonania urządzeń domowych, obowiązek płacenia podatku wodociągowego ciąży wyłącznie na właścicielach realności.

§. 11.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty (§. 6.) ściągane będą w obrębie miasta Tarnowa podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 12.

Odpisanie rządowego podatku domowoczynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§. 13.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miejska.

Uchwała ta wymaga do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek twiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Górski.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia p. Maiss.

Przemawia p. Maryewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Maiss wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji mieszkańców gminy Kuty stare o uwolnienie od myta mostowego w Zabłotowie.

Sprawozdawca p. Doliński odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm odstępuje niniejszą petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, ewentualnie stosownego zarządzenia w własnym zakresie działania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

P. T. Staruch żąda skonstatowania kompletu w Izbie.

Marszałek oznajmia, że przerwie posiedzenie na 5 minut, a następnie je otworzy i skoustatuje komplet.

P. T. Staruch cofa żądanie skonstatowania kompletu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Stowarzyszenia fiaków w Stanisławowie o zwolnienie od opłaty kopytkowego.

Sprawozdawca p. Sala odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją L. s 1171 Stowarzyszenia fiaków w Stanisławowie Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji gminy Dawidkowiec powiat Czortków o zniesienie, ewentualnie przeniesienie roгатki na gościńcu Skała - Czortków.

Sprawozdawca p. Obertyński odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Dawidkowiec o przeniesienie roгатki Nr. 155 na drodze Skała - Czortków lub o uwolnienie gminy tej od myta, przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania ewentualnie do częściowego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji gminy Wola dalsza w powiecie łańcuckim.

P. Jampolski w zastępstwie sprawozdawcy p. Lewakowskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odsyła petycję do Wydziału krajowego celem bliższego zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji gmin Medynia głogowska, Medynia łańcucka i Pogwizdów o budowę drogi od gminy Czarnej do Nienadówki powiatu łańcuckiego.

Sprawozdawca p. Jampolski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję wyżej wymienionych gmin, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Łańcucie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. p. Skołyśzewskiego, Ptaka i tow. w sprawie uregulowania granic między powiatami krakowskim i wielickim.

Przemawia p. Skołyśzewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skołyśzewskiego i tow. w sprawie uregulowania emigracji zarobkowej i osadniczej.

Przemawia p. Skolyszewski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji dla reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji potoku „Czarna woda“ w powiecie Nowy Sącz.

Przemawia p. Myjak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek, oznajmia, że dwa następujące punkty porządku, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kozłowskiego i tow. w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy gminnej i ordynacji wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. n. kr. Nr. 19.

usuwa z porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawców.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Adolfa Brunickiego i tow. o zmianę § 57. ustawy polowej z 17. lipca 1876 Nr. 28. Dz. u. kr.

Przemawia p. Adolf Brunicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Sodomory i tow. w sprawie budowy normalnotorowej kolei z Podhajec do stacji Dubowce, na szlaku Stanisławów-Lwów.

P. Sodomora oznajmia, że cofa ten wniosek.

P. Kiweluk oznajmia, że podtrzymuje wniosek ten p. Sodomory i wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Witosa i tow. w sprawie objęcia na fundusz krajowy kosztów leczenia i utrzymania ubogich, przynależnych do Galicji.

Przemawia p. Witos uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tymoteusza Starucha i tow. o ustanowienie w miasteczku Kozowa, powiatu brzeżańskiego, stacji ogierów rządowych.

Przemawia p. Tymoteusz Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że następny punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. o utworzenie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Rohatynie

usuwa z porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie rozdziału powiatu buczackiego na dwa powiaty.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie znizenia kosztów przewozu kaimitu.

Przemawia p. Szwed, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie ponoszenia przez c. k. Rząd $\frac{1}{3}$ części kosztów budowy i utrzymania szkół ludowych i płacy nauczycieli.

Przemawia p. Szwed, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że usuwa z porządku dziennego następujące punkty z powodu nieobecności wnioskodawców:

Pierwsze czytanie wniosku p. Schätzla i tow. o utworzenie seminaryum nauczycielskiego w Brzeżanach.

Pierwsze czytanie wniosku p. Maryewskiego i tow. o obwałowanie Wilgi.

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Łącku.

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie drugiego starostwa w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego nowosądeckiego, z siedzibą w Łącku.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Battaglii i tow. z projektem ustawy o języku urzędowym władz państwowych.

P. Tertil przemawia w zastępstwie p. Battaglii i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie ustanowienia w Baligródzie stacyi ogierów rządowych.

Przemawia p. A. Staruch, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skarbka i tow. z projektem statutu krajowego Zakładu ubezpieczenia bydła.

P. Tertil przemawia w zastępstwie p. Skarbka i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji reform agrarnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. o utworzenie c. k. starostwa w Baligródzie.

Przemawia p. A. Staruch, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formal-

nym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie, przedtem jednak na życzenie J.E. ks. Arcybiskupa Bilczewskiego oznajmia, że jutro 18. października 1908 o godzinie 10. rano odbędzie się w katedrze nabożeństwo uroczyste z powodu 50 letniego jubileuszu kapłaństwa J. Św. Piusa X., wieczorem zaś uroczysta akademii w sali Filharmonii i wyraża nadzieję, że posłowie obecni będą na nabożeństwie i akademii.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytuje zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. rząd, ażeby przystąpił bezzwłocznie do reorganizacji c. k. straży policyjnej w miastach galicyjskich (Lwów, Kraków, Przemyśl) przez zastąpienie c. k. straży wojskowej strażą policyjną cywilną, a to analogicznie do urządzenia cywilnej straży policyjnej przeprowadzonego już przez państwo we Wiedniu, Pradze i innych miastach monarchii.

Wnioskodawca
Leo.

Battaglia, Adam, Rutowski, Bandrowski, Rittel, Landau, Jabłoński, Loewenstein, Sare, Federowicz, Kolischer, Tertil, Schätzel, Maiss, Rayski, Skarbek, Kleski, Sala, Maryewski, Jahl, Doliński, Stapiński, Marszałkiewicz, Myjak, Wasung, Bojko, Witos.

W n i o s e k

posła Bisa i tow. w celu uzyskania odpowiednich funduszów na budowę drogi

Stany, Maziarnia, Sójkowa w powiecie niskim.

Wysoki Sejmie!

Droga prowadząca od Stanów do Stójkowej w przecięciu 5-ciu kilometrów jest tak zniszczona z powodu długotrwałych deszczów tegorocznych, że uniemożliwiła dojazd do gruntów do dróg krajowych, z jednej strony do drogi krajowej Nisko-Rzeszów, z drugiej strony do drogi krajowej Rozwadów-Majdan-Kolbuszowa. Uniemożliwiła również dojazd do lasów, z których wywożą różne materiały drzewne do spławnej rzeki Sanu i do tartaków, z powodu zabagnionej drogi tracą zarobki, które w tym roku z powodu klęsk elementarnych są konieczną potrzebą, utrudnione mają dojazdy na targi do miast handlowych, z jednej strony do Majdanu, Kolbuszowej, Rozwadowa, z drugiej strony do Sokołowa i Rzeszowa, a nawet gmina Maziarnia i Budy utrudniony mają dostęp do kościoła parafialnego w Stanach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nisku już z wiosną roku 1909 przystąpił do budowy drogi Stany-Maziarnia-Sójkowa przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszów krajowych równających się $\frac{3}{4}$ kosztów budowy.

Wnioskodawca:
Bis.

Bojko, Bernadzikowski, Cipser, Stefczyk, Wasung, Szwed, Myjak, Krężel, Słóyszewski, Janpolski, Witos, Cieluch, Styła, Ptak

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie najrychlejszego przystąpienia do ukończenia robót regulacyjnych na rzece Prut na przestrzeni od mostu kołomyjskiego do wsi Siemaszkowce i ustanowienia urzędu regulacji dla tejże części rzeki.

Zważywszy, że w powiecie kołomyjskim w gminach: Kołomyja, Oskrześnińce,

Kornicz, Pererów, Załucze, Makiewce, Zamulińce i Siemakowce — rzeka Prut najgorzej grunta rujnuje i budynki gospodarcze zabiera,

zważywszy, że zwłoka w przystąpieniu do regulacji tej rzeki w podanych gminach może przynieść nieobliczalne szkody, bo zabierze dziesiątki morgów giuntu wraz z budynkami, tak jak już wdarła się w miejsca najgęściej zabudowane, wskutek czego grozi mieszkańcom straszna katastrofa w niedalekiej przyszłości —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie przystąpił do zabezpieczenia brzegów w wyżej wspomnianych gminach i w tym celu ustanowił osobny urząd regulacyjny rzeki Prutu.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajuczuk.

Hanczakowski, Dudykiewicz, Tracz, Senyk, Oleśnicki, Kurowiec, Krynicki, Krysowaty, Korol, Kołpaczkiewicz, Kleski, T. Staruch, Lewicki, Sandulak, Kiweluk, Makuch, A. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

Jana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezcharakternego i dla naszego społeczeństwa bardzo szkodliwego postępowania nauczyciela szkół ludowych Ledera w Krzyweńkiem powiatu husiatyńskiego i inspektora szkolnego Wojnarowskiego.

Dziennik „Diło“ z dnia 15. października b. r. l. 232 podał następujący fakt:

W ręce redakcyi popadł przypadkowo prywatny list pisany przez kierownika szkoły w Krzyweńkiem Ledera do Stanisława Srokowskiego, profesora nauczycielskiego seminarium w Tarnopolu. List ten jest następującej treści: „Wielmożny Panie Profesorze! Ośmielam się prosić Wielmożnego Pana Profesora o łaskawe względy dla ucznia Grzegorza Ostapowicza, który

ma obecnie zdawać egzamin wstępny na kurs. Chłopak bardzo rozsądny, spokojny i wychowany nie we wielkiej ruszczyźnie, a przytem biedny. Natomiast ma się zgłosić niejaki Mikołaj Szmata z zamiarem złożenia egzaminu wstępnego na I. rok, gdyż r. ub. na kurs nie zdał, a że pochodzi z rodziny tak hajdamackiej, a w dodatku hajdamaka uczył go i wpajał weń zasady antypolskie, przeto jako szkodliwego w przyszłości należałoby nie dopuścić. Na rok I. zdaje dlatego, ponieważ gdy na I. rok nie zda, to na kurs musi być przyjęty. A że to jest „nasz“, przeto będą użyte możliwe sposoby, by tego przepuścić. Ja jako Polak patriota piszę ten list w tym celu, by zapobiedz na przyszłość. Z należnym szacunkiem i t. d.“ Następuje taie „Post scriptum: „W tutejszej wsi zakazują rodzice dzieciom swym uczyć się polskiego języka, zas w miasteczku Probużna otwierają pryw. ruskie gimnazjum, aby mieć jak najwięcej inteligencyi ruskiej. A my co robimy? Zduje się, że pozwolenie na to dostaną Konięcznie namby należało otworzyć polskie gimnazjum w Husiatynie prywatnie, aby zapobiedz złemu. Zdaniem mojem jest zwołać zjazd nauczycieli Polaków do Husiatyna i przedsięwziąć środki zaradcze. Nie uczyć żadnego Rusina za najdroższy pieniądze, tylko Polaków choćby za pół darmo i do szkół posyłać.“

Indywiduum to jest kierownikiem szkoły z ruskim językiem wykładowym we wsi Kryweńkie, a więc we wsi ruskiej i już z naprowadzonego widocznem jest, jak taki subjekt może dbać o oświatę naszego ludu.

A do tego osobnik ten, prosty złodziej, bo u kupca Mendla Brücknera w Husiatynie ukradł łaskę za 5 kor. i kamizelkę, co stwierdzą: Meudel Brückner w Husiatynie i Koman z Husiatyna. Przy grze „ferbla“ w szkole z Kiryłem Motyką z Krzyweńkiem i żandarmem z Szydłowic ukradł Motyee 5 kor. Sprzeniewierzył pieniądze szkolne, przeznaczone na prenumeratę czasopism, a następnie żądał od poczmistrza

Karpińskiego, by mu dał jaki bądź receptis, by tenże mógł go załączyć do rachunków, a gdy poczmistrz odmówił, wziął on receptis od nauczyciela Szacha, gdzie on posyłał pieniądze na „Diło“, wymazał adres „Diło“, a napisał „Szkoła“.

Pieniądze 25 kor., przeznaczone na opał dla młodszego nauczyciela, wziął dla siebie, a nauczycielowi dawał opał dla szkoły przeznaczony, więc nie dziwota, że w zimie 1906/7 nie opalał szkoły, szkolne drzewo schował w swojej spiżarni i na strychu, a Radzie szkolnej okręgowej donosił, że Rada miejscowa nie dba o szkołę i przewodniczący tej Rady Iwan Czerwonik otrzymał nagana.

Do tego ten oświeciciel zapija się i w takim stanie w obecności Eugeninsa Hołubowicza postrzelił w twarz poczmistrza Karpińskiego i tylko fakt, że był mały kaliber rewolweru, uratował temu życie.

Szkoła dla tego nauczyciela, to tylko środek do życia, więc i traktuje ją tak. bo skoro trafiają się mu jacy goście, opuszcza szkołę, a dzieci szkolne, osobliwie 4 stopnia, używa do robót w polu i sam inspektor Wojnarowski stwierdził, jak dzieci szkolne wozily raz paszę nauczycielowi i inspektor w szkole na 4-ym stopniu zastał tylko kilkoro dzieci.

Wszystkie naprowadzone fakta prócz już powołanych ludzi stwierdzą: Iwan Szach nauczyciel w Orszkowie, Wasyl Motyka, Kiriło Motyka, Iwan Szmata i wiele innych gospodarzy z Krzyweńskiego. Wspomniany na wstępie list w oryginale znajduje się w rękach profesora Brykowicza w Tarnopolu.

Wiadome były naprowadzone fakta byłemu inspektowi szkolnemu Wojnarowskiemu, a stwierdzone zostały także przed c. k. Sądem powiatowym w Husiatynie, gdzie Stanisław Leder chciał oczyścić swój honor.

Mniemamy, że dość naprowadzono dla uzasadnienia zapytania:

Czy wiadomo Wysokiemu c. k. Rządowi. względnie Radzie szkolnej krajowej to nizezemne i człowieka niegodne postępowanie nauczyciela Stanisława Ledera w Krzyweńkiem pow. Husiatyn?

Czy skłonnym jest Wysoki c. k. Rząd przeprowadzić w naprowadzonych sprawach surowe śledztwo, ukarać winnego, a przede wszystkim zabrać go z Krzyweńskiego, gm. ruskiej, by nie demoralizował i nie niszczył jej materyalnie i moralnie?

Czy pociągnie Wysoki c. k. Rząd do odpowiedzialności byłego inspektora w Husiatynie Wojnarowskiego za to, że on mimo tego, że o sprawach Stanisława Ledera wiedział, takowe taił i nie robił z nich urzędowego użytku?

Interpelant:
Iwan Kiweluk.

Dr. Kost Lewicki, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Kurowiec, Oleśnicki, Winniczuk, Dumka, Makuch, Skwarko, Kołpaczkiwicz, Korol, Krysowaty, Senyk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie wzbraniania władz urzędować w ruskim języku gminie Szwejków podhajeckiego powiatu.

Dnia 6. kwietnia 1907 r. uchwaliła Rada gminna w Szwejkowie zaprowadzić u siebie ruski język wykładowy i przeprowadziła w czyn tę uchwałę. Wydział powiatowy w Podhajeckach, dowiedziawszy się o tem, wysłał do Szwejkowa swego lustratora p. Zubra, który wobec sekretarza gminnego p. Kosteka wydarł z księgi uchwał odnośnie uchwałę, skutkiem czego obecnie władze wzbraniają urzędowi gminnemu w Szwejkowie urzędować po rusku.

Wobec tego zapytują podpisani:

1. Czy Wysoki c. k. Rząd zbada sprawę i pociągnie winnych do odpowiedzialności?

2. Co zamierza uczynić Rząd, aby na przyszłość podobne nadużycia nie powtórzyły się?

Interpelant:
M. Sodomora.

Kurowiec, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Winniczuk, Korol, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Krysowaty, Dudykiewicz, Senyk, Krynicki, Kiweluk, Dumka, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu posła Kornela Senyka i tow. w sprawie przeprowadzenia rozprawy konkurencyjnej na budowę nowej cerkwi w Hnilezu przez c. k. Starostwo w Podhajcach.

Jeszcze 3. października 1903 wysłał komitet parafialny w Hnilezu, powiat Podhajec, do c. k. Starostwa plan i kosztorys na budowę. Już przy rozpisaniu rozprawy konkurencyjnej robiło c. k. Starostwo różnego rodzaju trudności i przeciągało sprawę tak, że gr. kat. urząd parafialny w Hnilezu — wyczekawszy cierpliwie i wypełniwszy wszelkie formalności wymagane przez c. k. Starostwo, nie odrazu, jeno stopniowo — zmuszony był w roku 1906, t. j. po upływie 3 lat — urgować przez Przewielebny Konsystorz biskupi w Stanisławowie, no i to bezskutecznie. Gr. kat. urząd parafialny w Hnilezu udał się przeto pismem z dnia 16. stycznia 1907 l. 4 przez Przewielebny Ordynaryat biskupi w Stanisławowie do Wys. c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z urgenssem — i następstwa tego były takie, że c. k. Starostwo uwiadomiło Komitet parafialny, że przysłany plan i kosztorys na budowę cerkwi gdzieś zaginął i dlatego nie można przeprowadzić rozprawy konkurencyjnej.

Komitet parafialny polecił przeto kosztem 400 kor. wygotować nowy plan i kosztorys w mniemaniu, że rozprawa konkurencyjna będzie ostatecznie przeprowadzona.

Nowy plan i kosztorys został doręczony c. k. Starostwu 1. lipca 1907, jednak

rozprawa konkurencyjna znówu nie została rozpisana.

Dnia 18. września 1907 do l. 77 wysłał urząd parafialny za pośrednictwem Przew. Ordynaryatu w Stanisławowie pismo do Wys. c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z przedstawieniem przebiegu całej tej sprawy, prosząc o łaskawe zarządzenie rozpisania rozprawy konkurencyjnej. Po pewnym czasie dowiedział się komitet parafialny, że już i stary plan i kosztorys jeszcze z 3. października 1903 w Starostwie został odnaleziony tak, że jest już teraz 2 plany i 2 kosztorysy — jednak rozprawa konkurencyjna do dziś nie rozpisana. Prócz tego są nieporządki z funkcjonowaniem i niedbalstwem nowowybranego komitetu parafialnego, który się ukonstytuował 15. czerwca 1908, jednak przewodniczący komitetu Mikołaj Teleszczuk postępuje sobie nielegalnie i o budynki parafialne, które grożą zawaleniem się — nie się troszczy, a c. k. Starostwo w Podhajcach mimo przedstawienia gr. kat. urzędu parafialnego w Hnilezu z dnia 28. września, 1908 l. 50 i w tej sprawie niczego nie zarządziło.

Wobec wyżej naprowadzonego faktu zapytują podpisani:

1. Kto zwróci komitetowi parafialnemu niepotrzebny wydatek 400 koron za nowy drugi plan i kosztorys na budowę cerkwi w Hnilezu?

2. Co zamierza uczynić Wysoki c. k. Rząd, by tego rodzaju anomalie z rozpisaniem rozpraw konkurencyjnych więcej się nie powtarzały?

Interpelant:
ks. Korneli Senyk.

Oleśnicki, Kiweluk, Dudykiewicz, Korol, Kurowiec, Krysowaty, Sodomora, T. Staruch, M.-Zajaczuk, Tracz, Hanczakowski, Kołpaczkiewicz, Winniczuk, Dr. Kost Lewicki, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie budowy

mostu t. zw. „tatarskiego“ w Glinianach powiatu przemysłańskiego.

Dnia 9. maja 1908 zbadał inżynier Rady powiatowej w Przemyslanach p. Zamorski, że most murowany „tatarskim“ zwany, od niepamiętnych czasów zbudowany na drodze gminnej II. klasy w Glinianach, grozi zawaleniem, tak, że komunikacja musi być przerwana, aby nie narażać ludzi na niebezpieczeństwo zdrowia i życia. Wskutek niezgodnych poglądów co do charakteru drogi, na której znajduje się ten staroświecki most, pomiędzy gminą m. Glinian a Wydziałem Rady powiatowej w Przemyslanach dotychczas jeszcze nie zdecydowana budowa tego mostu i przez to narażeni są mieszkańcy gmin Bałuczyna, Hniłowa, Ruszłowa, Krasnego, Firlejówki, Olszanicy, Bortkowa, Kniaża, Poczczan, Stronibab, Ucieszkowa, Przegnojowa, Krzywice, Nowosiółek, Metulina, Jachtorowa, Słowity, Uniowa, Łahodowa, Pogorzelec, Zamościa, Żeniowa, Pełtwi, Zadwórza, Polonic, Kurowie i t. d. przez czas powyżej pół roku na niedogodności przerwania komunikacji. Z osobną gminą m. Glinian uważa sporną drogę, jako drogę gminną II. klasy, a Wydział Rady powiatowej naraża tę drogę jako ulicę m. Glinian i dlatego oparła się sprawa o decyzję tego sporu w Wydziale krajowym, który mimo iż sprawa nagła i niecierpiąca zwłoki, jej merytorycznie nie załatwił, skutkiem czego znowu odwlece się budowę mostu na nieograniczony czas.

Gdy jednak budowa tego mostu jest nieodzowną i dla utrzymania ciągłości komunikacji na trzech traktach drogowych, przeto zapytuje Dr. Kost Lewicki i towarzysze :

Z jakich powodów Wydział krajowy nie rozstrzygnął kwestyi dotyczącej charakteru drogi, na której zbudowano most t. zw. „tatarski“ w Glinianach ; od czego zawisła jest sprawa ; z jakich funduszków ma być ten most zbudowany i czy skłonny jest Wydział krajowy dla naglącej budowy, przyspieszyć budowę wspomnianego mostu ?

Interpelant :

Dr. Kost Lewicki.

Makuch, Oleśnicki, Skwarko, Kiweluk, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec Sandulak, Korol, M.-Zajaczuk, Krysowaty, Kółpaczekiewicz, Senyk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następną na dzień 19. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

21. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 131.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 19. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 20. posiedzenia złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 19. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2655 do 2661, 2663—2668, 2671, 2672, 2680.

Komisji szkolnej: L. s. 2669—2670.

Komisji gminnej: L. s. 2675.

Komisji petycyjnej: L. s. 2662.

Komisji administracyjnej: L. s. 2673, 2679.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2676.

Komisji drogowej: L. s. 2674.

Komisji podatkowej: L. s. 2677.

Komisji kolejowej: L. s. 2678.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2679 gminy m. Suchej i okolicznych o kreowanie Starostwa w Suchej, przemawia p. Szwed popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. St. Tarnowskiemu.

Przemawia p. Stanisław Tarnowski i wnosi następujący wniosek nagły:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm prosi pana Marszałka, aby w jego imieniu przesłał Ojcu Świętemu następujące oświadczenie :

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem składa u stóp Waszej Świątobliwości wyznanie i przyrzeczenie wiary, wierności Kościołowi, czci i posłuszeństwa dla Jego Głowy. W pięćdziesiątą rocznicę Kapłaństwa Twojego racz Ojciec Święty przyjąć życzenia, iżby Bóg wszechmogący wspierał Cię swoją łaską, od niebezpieczeństw i nieprzyjaciół bronił, w zamiarach i przedsięwzięciach błogosławił, a nam wiernym aby dał długo jeszcze zostawać pod sterem takiego Pasterza“.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a następnie sam wniosek.

Marszałek stwierdza, że Izba jednomyślnie uchwaliła ten wniosek.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Pierwsze czytanie wniosku p. Lea i tow. o reorganizację c. k. straży policyjnej w miastach galicyjskich.

Przemawia p. Leo uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożenie Wydziału krajowego w przedmiocie dalszego wyposażenia krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

Sprawozdawca p. St. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 30. czerwca 1908 l. 82.705 w przedmiocie dalszego wyposażenia krajowego drogowego funduszu pożyczkowego, ustanowionego uchwałą Sejmuz dnia 13. października 1882.

II. Sejm postanawia, że niewpłacona dotychczas reszta 200.000 K. z uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu z dnia 27. marca 1899 dotacyi w sumie 600.000 K. będzie wpłaconą do krajowego drogowego funduszu pożyczkowego w dwóch ratach po 100.000 K. w latach 1909 i 1910 i wstawia z tego tytułu 1. ratę 100.000 kor. do Rubr. VIII. lit. Dpoz. 10. wydatków budżetu krajowego na rok 1909.

III. 1) Sejm postanawia uposażyć krajowy drogowy fundusz pożyczkowy dalszą dotacją w sumie 800.000 kor.

2) Ta dotacja w sumie 800.000 koron będzie wpłacona do krajowego drogowego funduszu pożyczkowego w ośmiu bezpośredni po sobie następujących ratach rocznych po 100.000 koron począwszy od r. 1911.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby począwszy od r. 1911. do r. 1918 włącznie wstawiał do budżetu krajowego po 100.000 kor. rocznie tytułem dotacyi dla krajowego drogowego funduszu pożyczkowego, ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 13. października 1882.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. — IV. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie podwyższenia rocznej dotacyi na cele popierania budowy kolei niższorzędnych z 750.000 K. na 900.000 K.

P. Stanisław Jędrzejowicz, w zastępstwie sprawozdawcy p. Skołyżewskiego

uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. Upoważnia się Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu krajowego na cele popierania budowy kolei niższorzędnych w myśl ustawy krajowej z 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42 rocznej dotacyi w kwocie 900.000 K., słowami: dziewięćkroć sto tysięcy koron przez lat 75 (siedmdziesiąt pięć), począwszy od roku 1909 (dziewiątego).

2. Wszelkie oszczędności w tej rubryce i wpływy od dłużników i z tytułów kolejowych, przez kraj nabytych tak w kapitale jak i odsetkach, wpływać będą do funduszu kolejowego, który osobno ma być zarachowywany i administrowany.

3. Uchwały sejmowe z 15. lutego 1894 i z 17. marca 1899, ustanawiające dotacje dla funduszu kolejowego w rocznej kwocie 750.000 K., uchyla się niniejszem w całej osnowie.

II. Sejm oznacza zwolnienie rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego przez dochody kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych w sumie rocznej 500.000 K. słowami pięćset tysięcy koron.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. i II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycji gminy król. stołecznego miasta Lwowa w sprawie zaciągnięcia 4 milionowej pożyczki na pokrycie kosztów budowy miejskiej kolei elektrycznej i nowej elektrowni miejskiej, oraz w sprawie ndzielenia gwarancji kraju dla anuiterów tej pożyczki.

P. St. Jędrzejowicz w zastępstwie sprawozdawcy p. Skołyżewskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o poręczeniu przez kraj. pożyczki król. stoł. miasta Lwowa w sumie 4,000.000 koron na rozszerzenie miejskiej kolei elektrycznej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Kraj Królestwa Galicyi Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem poręcza za pożyczkę w wysokości czterech milionów (3,000.000) koron, którą gmina król. stołecznego miasta Lwowa zamierza w Banku krajowym we Lwowie zaciągnąć w obligacjach kolejowych tegoż Banku.

Pożyczka ta jest przeznaczoną na rozszerzenie sieci miejskiej kolei elektrycznej i budowę nowej elektrowni miejskiej.

Art. II.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązana jest Rada król. stołecznego miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązana jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminny miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony przedłoży magistrat król. stoł. miasta Lwo-

wa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następujące punkty porządku dziennego, a mianowicie:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie podniesienia chowu koni.

Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie wniosków posłów Korola i Ptaka o zniesienie myt na drogach i mostach krajowych;

usuwa Marszałek z porządku dziennego z powodu nieobecności sprawozdawców w Izbie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie ustanowienia fachowych państwowych inspektorów piwnic winnych.

Sprawozdawca p. A. Theodorowicz-uwolniony na wniosek sekretarza Urbńskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zastrzeżony w §. 13. ustawy państwowej z d. 12. kwietnia 1906 r. Dz. u. p. Nr. 210, o kupczeniu winem, moszczem winnym i zacierem winnym, wpływ na mianowanie państwowych inspektorów piwnic winnych przelewa Sejm na Wydział krajowy.

Przemawia p. Wasung i stawia rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd do pomnożenia posad inspektorów piwnic winnych do liczby czterech.

Izba popiera tę rezolucję p. Wasunga.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucję p. Wasunga.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji wraz z rezolucją p. Wasunga przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Marszałek usuwa ten punkt porządku dziennego z powodu nieobecności w Izbie p. sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o wniosku posłów Halbana i Kolischera w sprawie wezwania c. k. Rządu o utworzenie oddziału technicznego przy c. k. Starostwie w Drohobyczu.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbńskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej ustanowił oddział techniczny przy c. k. Starostwie w Drohobyczu, tymczasem zaś przydzielił temuż c. k. Starostwu przynajmniej dwie siły techniczne.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby celem pozyskania i pomnożenia sił technicznych przystąpił do reorganizacji tej gałęzi służby publicznej

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1 i 2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Cipser uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za r 1906/7 przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm ustanawia w miejsce dotychczasowego następujący etat osób i płace w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie:

a) dyrektor z płacą 4.800 koron, dodatkiem aktywalnym 1.288 koron i prawem do poboru pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 500 koron rocznie;

b) trzech profesorów fachowych z płacą po 3.280 koron, dodatkiem aktywalnym 960 koron i prawem do poboru pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 50 koron;

c) trzech profesorów adjunktów z płacą po 2.400 koron, dodatkiem aktywalnym 720 koron i prawem do poboru pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 400 koron;

3. Sejm przyjmuje do wiadomości postanowienie Wydziału krajowego co do zmiany nazwy „Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie“ na nazwę „Wyższa szkoła lasowa we Lwowie“.

4. Sejm uchwała, by Wydział krajowy ogłosił konkurs na napisanie fachowych podręczników szkolnych lasowych w języku polskim.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłej sesji przedłożył projekt rozszerzenia budynku obecnej lwowskiej szkoły lasowej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy i en bloc na wniosek p. sprawozdawcy powyższe wnioski 1—5 komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V. Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1906 do 15. maja 1908.

Marszałek oznajmia, że usuwa tę sprawę z porządku dziennego z powodu nieobecności w Izbie p. sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o melioracjach i wniosku p. Kędziora.

Sprawozdawca poseł Gorayski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. sierpnia 1908 l. 76.740 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubr. IX. poz 16. wydatków następujące zasilki:

Na rok 1908:

a) na konserwację osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800 K
b) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 K
e) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do roku 1925)	1.000 K
d) na drenowanie gruntów włościańskich VIII. rata (z 10-lecia)	200.000 K
e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościebki w pow. Myślenickim III. rata (ostatnia) kredyt dodatkowy	40.300 K
f) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie III. rata (z 5-lecia)	6.432 K
g) na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec w powiecie Żółkiewskim III. rata (ostatnia)	12.000 K
h) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów III. rata (ostatnia)	9.367 K
i) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. N. Sącz) II. rata (ostatnia)	6.425 K
k) na zabudowanie potoku Bieczyczanki (pow. Nowy Sącz) II. rata (ostatnia)	15.000 K
l) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor) II. rata (ostatnia) oraz kredyt dodatkowy	19.500 K
m) na regulację potoku Wołanki	6.150 K
n) na zabudowanie potoku Psarki (kredyt dodatkowy)	1.000 K

o) na zabudowanie potoku Łączki	6.000 K
p) na regulację Prutu pod Łanczynem I. rata z (2-1.)	16.000 K
r) na budowę rowów osuszających w gminie Borki niżskie (pow. Mielec)	7.800 K
s) na obwałowanie Sanu w Biełlińcu (pow. Nisko)	8.500 K
t) na osuszenie gruntów w Demeszkwcach (p. Rohatyn)	2.835 K
u) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (p. Mościsk)	6.478 K
w) na osuszenie łąk włościańskich w Oleszycach starych (pow. Cieszanów)	3 800 K
x) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowiec i Łozina (powiat Gródek)	2.333 K
y) na regulację potoku Olszаницy w gm. Zwierzyn (pow. Lisko)	2.200 K
z) na budowę wodociągu w Kołaczycach	8.000 K
aa) do dyspozycji W. kraj.	75.000 K
Ogółem	460.120 K

Na rok 1909:

a) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 K
b) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 K
c) na drenowanie gruntów włościańskich IX. rata (z 10-lecia)	200.000 K
d) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie IV. rata (z 5-lecia)	6.432 K

e) na regulację Prutu pod Łączynem II. r. (z 2-letnia)	16.000 K
f) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (pow. Rohatyn) II. rata (z 2-letnia)	2 835 K
g) na osuszenie gruntów włościańskich w Malnowie (powiat Mościska) II. rata (z 3-letnia)	6.478 K
h) na osuszenie łąk włościańskich w Oleszycach starych (pow. Cieszanów) II. rata (z 2-letnia)	3.800 K
i) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowie i Łozina (pow. Gródek) II. rata (z 2-letnia)	2.333 K
k) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz) kredyt dodatkowy	800 K
l) na osuszenie gruntów włościańskich w gminie Budy łańcuckie i Świętoniów (p. Łańcut)	7.667 K
m) na budowę wodociągu w Kalwaryi zebrzydowskiej	15.000 K
n) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl) I. rata (z 3-letnia)	15.000 K
o) na regulację Potoku Wołanki (zasilek dodatkowy)	3.280 K
p) do dyspozycji Wydziału krajowego	75.000 K
Ogółem	356.825 K

2. w Chyszewicach I. rata (z 3-letnia)	250 K
3. w Dmytrowie	500 K
4. w Poloniczny	1.000 K
5. w Sielcu II. rata (z 3-l.)	500 K
6. w Kuliczkwowie II. rata (z 3-letnia)	500 K
7. w Peczeni II. r. (z 3-letnia)	500 K
8. w Rzęśni polskiej na gruntach Dra Tadeusza Marsa II. rata (z 3-letnia)	500 K
9. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie: w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacji Pustej 2.000 K, w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacji Błotni i górnej Trześniówki po 500 K.	5.500 K
Ogółem	9.750 K

Na rok 1909.

Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

1. w Chyszewicach II. rata z (3-letnia)	250 K
2. w Sielcu III. r. (ostatnia)	500 K
3. w Kuliczkwowie III. rata (ostatnia)	500 K
4. w Peczeni III. r. (ostatnia)	500 K
5. w Rzęśni polskiej na gruntach Dra Tadeusza Marsa III. rata (ostatnia)	500 K
6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacji Pustej 2.000 K, a w perymetrze bagien Rze-	

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rubr. IX. poz. 17. wydatków następujące zasłki:

Na rok 1908:

1. w Rzochowie III. rata (ostatnia)	500 K
-------------------------------------	-------

mieńskich, tudzież regulacji Błotni i górnej Trześniówki po 500 kor., czyli
razem . . . . . 5.500 K
Ogółem . . . . . 7.750 K

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o 2 etatowych starszych inżynierów, 2 etatowych inżynierów I. klasy i 2 etatowych inżynierów II. klasy i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dn. 1. stycznia 1909.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby na najbliższej sesji przedłożył wniosek wydatniejszego pomnożenia etatu Biura melioracyjnego.

V. Sejm ustanawia w biurze melioracyjnym posadę radcy w VI. klasie rangi dla referenta administracyjno-prawnego.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby zbadał przyczyny opóźniania się władz politycznych w zawiązywaniu spółek wodnych dla publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych i aby poczynił odpowiednie skuteczne zarządzenia ku możliwie najspieszniejszemu załatwieniu tych spraw.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w roku 1909, zarządził zdjęcia i wypracowanie planów dla regulacji rzek Worony, Gologórki i Łososiny.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zasiłki dla drenowania gruntów włościańskich z funduszu krajowego wymierzał w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ sumy kosztorysowej i w tej samej wysokości wyjednał z państwowej dotacji dla drobnych melioracji.

IX. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl dwukrotnych uchwał Sejmu dolnoaustriackiego, do których to uchwał przyłączyły się Wydziały innych krajów, przedłożył Radzie państwa projekt ustawy o użytkowaniu sił wodnych dla wytwarzania energii elektrycznej i oddaniu sił wodnych w posiadanie krajów.

X. Sejm uchwała załączone % projekty ustaw:

1. o regulacji potoku Macochy z dopływami;
2. o osuszeniu bagien Rzeszowskich;
3. o regulacji rzeki Sołokii z dopływami;
4. o regulacji potoków Kłodnicy (Niezachówki) i Brydnicy z dopływami.

XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rubr. IX. na rok 1908 do końca lutego 1910, takichże zaś kwot preliminowanych na rok 1909 do końca lutego 1911.

XII. Wojciechowi Spiewakowi, dozorecy melioracyjnemu, udziela się veniam aetatis.

Również Wysoki Sejm przydzielił tejże komisji cały szereg petycji i wniosków, których załatwienie należy po części do kompetencji c. k. Namiestnictwa, po części zaś do kompetencji Wydziału krajowego; komisya zatem proponuje odstąpić je c. k. Rządowi, względnie Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Do zakresu działania c. k. Namiestnictwa należą sprawy poruszone w petycjach:

1. Ls. 425 gmin Kalembina i Kożuchów o oddanie starych łożysk Wisłoka;
2. Ls. 1692 gminy Smolarzyny powiatu łańcuckiego o przyspieszenie regulacji rzeki Wisłok;
3. Ls. 2391 gmin i obszarów dworskich o regulację Mlecзки;
4. Ls. 1771 gminy Miejsce Piastowe o regulację i obwałowanie potoku Lubatówka;
5. Ls. 542, 1044, 1236 Franciszka Koński, Franciszka Szczepaniaka, Tomasza Barborka, 1784 i 1981 Michała Papli i Jana Wojcieszka w Kaniowie bestwińskim pow. bialskiego o reklasyfikację i odpisa-

nie podatków z gruntów, zajętych pod obwałowanie Wisły.

Do zakresu działania Wydziału krajowego należy załatwienie następujących petycji:

1. Ls. 293 gminy Podmichałowce, Ls. 1394 gminy Hrehorów i Ls. 1395 gminy Żurów powiatu rohatyńskiego o regulację Świerza;

2. Ls. 1333 gminy Żabno o regulację Wątku żabińskiego;

3. Ls. 1338 gminy Wierzechosławice pow. tarnowskiego o odwodnienie 500 morgów gruntów zabagnionych ulewnymi deszczami dla umożliwienia uprawy;

4. Ls. 1339 gmin Strzeszyce i Krosna powiatu limanowskiego o zabudowanie potoku Krośnieńskiego;

5. Ls. 1370 gminy Zemianów, Ls. 1396 gminy Korostowice, Ls. 1800 gminy Bołszowce powiatu rohatyńskiego, gminy Chorostków, Tustań i Halicz, tudzież obszaru dworskiego Chorostków powiatu stanisławowskiego i Ls. 700 gminy Korostowice, oraz Ls. 1810 wniosku p. Winniczuka o regulację rzeki Gniłej Lipy;

6. Ls. 1693 gminy Wólka mazowiecka i Ls. 1694 gminy Hujcze pow. rawskiego, tudzież wniosek Ls. 1653 posła ks. Kołpa z-kiewiczza o przyspieszenie regulacji rzeki Raty;

7. Ls. 1632 gminy Szczawnica niżna pow. nowotarskiego o regulację potoku Bryjarka;

8. Ls. 1853 obszaru dworskiego Monasterzec o zabudowanie potoku Spryni;

9. Ls. 1899 gminy Sulistrowa pow. krośnieńskiego o regulację potoku Równia;

10. Ls. 841 i Ls. 1903 15 gmin powiatów rudeckiego, samborskiego i starsamborskiego o przyspieszenie regulacji potoku Błóżewki;

11. Ls. 1976 i 1977 Wydziału powiatowego w Wieliczce o odwodnienie gruntów nad Wisłą, Raba, Skawinką i Wilgą dla umożliwienia uprawy;

12. Ls. 108 gminy Brzegi o regulację Strwiąża;

13. Ls. 559 gminy Bogumiłowice w sprawie sprzedaży trawy na wałach Dunajca;

14. Ls. 561 gminy Wał Ruda o regulację Olszówki;

15. Ls. 834 gminy nowy Kałusz o regulację Siwki;

16. Ls. 847 Wydziału powiatowego w Dobromilu o regulację Wiaru powyżej Łomny;

17. Ls. 925 gminy Ropeczyce, Ls. 1060 Kółka rolniczego w Niedźwiadzie i Ls. 1108 Wydziału pow. w Ropeczycach o regulację potoków Wielopólki i Niedźwiadki;

18. Ls. 953 gminy Zaborów o przyspieszenie regulacji Borowej strugi;

19. Ls. 1055 Komisji zdrojowej w Szczawicy o regulację potoku Szczawnego;

20. Ls. 2154 włościan z Trześniowa Michała i Maryi Kaczorów, Antoniego Rymarowicza, Katarzyny Rymarowicz, Wojciecha Kaczora i spadkobierców śp. Rozalii Kaczor o przyjęcie pokrycia resztujących kwot datków konkurencyjnych na regulację Wisłoka, lub ewentualnie ich odroczenie na lata późniejsze;

21. Ls. 2155 Michała Papli z Kaniowa bestwińskiego w pow. bialskim o zarządzenie wypłaty odszkodowania za umieszczenie kuźni na jego gruncie przez kierownictwo regulacji Wisły;

22. Ls. 2153 Franciszka Koski z Kaniowa w pow. bialskim o uwzględnienie jego realności przy obwałowaniu Wisły;

23. Ls. 1659 wniosek p. Kleskiego o przystąpienie do regulacji potoków Rydelówki, Czarnej i Kołomyjki;

24. Ls. 2271 gminy Jasionka Maniowa pow. turczańskiego o zabudowanie potoku Jasieniczka.

Komisya gospodarstwa krajowego wniosła:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

XIII. Petycyje Ls. 425, 1692, 2391, 1771, 542, 1044, 1236, 1784 i 1981 odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

XIV. Petycyje i wnioski Ls. 293, 1395, 1332, 1338, 1339, 1370, 1800, 700, 1810, 1693, 1694, 1653, 1632, 1853, 1899, 841, 1903, 1976, 1977, 108, 559, 561, 834, 847, 925, 1060, 1108, 953, 1055, 2154, 2155, 2153, 1659 i 2271 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

U s t a w a

z dnia . . . . o regulacji potoku Macochy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Macochy od mostu na drodze gminnej w Kętach do ujścia do Soły wraz z dopływami ma być wykonana jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1907, który preliminarzuje koszta robót na 1,166.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jeduak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminarzowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminarzowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych, w §. 3. pod e) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Macochy i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i presteacy konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i presteacy konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowl wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy, oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namieśtnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien rzeszowskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich: Dąbrowa, Trzeciana, Mrowia, Świlcza, Bratkowice, Lipie, Rogóżnica, Rudna mała i Rudna wielka powiatu rzeszowskiego, tudzież w gminie i obszarze dworskim Klęczany powiatu ropezyckiego ma być wykonane jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z 14 marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje kosztą robót na 460.000 kor.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §§. 6. i 4. ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu kon-

kurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsięwzięcia oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i Wydziałowi spółki wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz, którym zarządzać będzie Wydział spółki.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp, potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsięwzięciu w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków spółki wodnej, które mają być rozłożone na członków spółki według miary ustanowionej w statucie.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia . . . o regulacji rzeki Sołokii z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Sorokii od jazu w Korniach do ujścia do Bugu z dopływami ma być wykonaną jako przedsięwzięcie przy- musowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 35, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za postawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 908, który prelimuje koszta robót na 6,000.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami

zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliniowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkar, rzeki Solokii i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacji potoków Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodoweryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Kłodnicy (Nieżachówki) od mostu na gościńcu państwowym w Nieżuchowie do ujścia do Dniestru, tudzież potoku Brydnicy z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowanej z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 1,750.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przeznaczyć:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów ;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia ;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści,

których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony odzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarb potoków Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami ;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwa w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12 ;

3. z corocznych datków kraju i prestacyi konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyi konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział

krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Kędzior.

Przemawia p. Maryewski i stawia następującą rezulucję:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w najkrótszym możliwie czasie przystąpił do obwałowania Wisły od ujścia Wilgi do pieców wapiennych w Dębnikach, tudzież obwałowania Wilgi od jej ujścia do Wisły wstecz przynajmniej do gościńca rządowego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezulucję p. Maryewskiego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek zapytuje, czy żąda kto głosu do wniosków I—V komisji.

W Izbie nikt nie żąda głosu do tych wniosków komisji.

Sprawozdawca czyta:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. sierpnia 1908 l. 76.740 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwa-

ły swej z dnia 26. listopada 1889 w rubr IX. poz. 16. wydatków następujące zasilki:

Na rok 1908:

- a) na konserwację osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908) 2.800 K
- b) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) , ... 1.200 K
- c) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K
- d) na drenowanie gruntów włościańskich VIII. rata (z 10-lecia) . . . . . 200.000 K
- e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim III. rata (ostatnia) oraz kredyt dodatkowy . . . . . 40.300 K
- f) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie II. rata (z 5-lecia) . . . . . 6.432 K
- g) na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec w powiecie Żółkiewskim III. rata (ostatnia) . . . . . 12.000 K
- h) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów III. rata (ostatnia) . . . . . 9.367 K
- i) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (powiat Nowy Sącz) II. rata (ostatnia) . . . . . 6.425 K
- k). na zabudowanie potoku Biezyczanki (powiat Nowy Sącz) II. rata (ostatnia) . . . . . 15.000 K
- l) na zbudowanie potoku Dubeń w gminie Spas (powiat Stary Sambor) II. rata (ostatnia) oraz kredyt dodatkowy . . . . . 19.500 K
- m) na regulację potoku Wolanki 6.150 K

n) na zabudowanie potoku Psarki (kredyt dodatkowy)	1.000 K	d) na regulację potoku Mikoski w Rzeszowie IV. rata (z 5-lecia)	6.432 K
o) na zabudowanie potoku Łączki	6.000 K	e) na regulację Prutu pod Łanczynem II. rata (z 2-lecia)	16.000 K
p) na regulację Prutu pod Łanczynem I. rata z (2-lecia)	16.000 K	f) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (pow. Rohatyn) II, rata (z 2-lecia)	2 835 K
r) na budowę rowów osuszających w gminie Borki nizińskie (pow. Mielec)	7.800 K	g) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska) II. rata (z 3-lecia)	6.478 K
s) na obwałowanie Sanu w Biełnieu (pow. Nisko)	8.500 K	h) na osuszenie łąk włościańskich w Oleszycach starych (pow. Cieszanów) II. rata (z 2-lecia)	3.800 K
t) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (pow. Rohatyn)	2.853 K	i) na regulację potoka „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowie i Łozina (pow. Gródek) II. rata (z 2-lecia)	2.333 K
u) na ususzenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska)	6.478 K	k) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz) kredyt dodatkowy	800 K
w) na osuszenie łąk włościańskich w Oleszycach starych (pow. Cieszanów)	3.800 K	l) na osuszenie gruntów włościańskich w gminie Budy łańcuckie i Świętoniów (pow. Łańcut)	7.667 K
x) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowie i Łozina (pow. Gródek)	2 333 K	m) na budowę wodociągu w Kalwarii zebrzydowskiej	15.000 K
y) na regulację potoku Olszaniey w gm. Zwierzyn (pow. Lisko)	2.200 K	n) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl) I. rata (z 3-lecia)	15.000 K
z) na budowę wodociągu w Kcłaczycach	8.000 K	o) na regulację Potoku Wołanki (zasilek dodatkowy)	3.000 K
aa) do dyspozycji Wydziału krajowego	75.000 K	p) do dyspozycji Wydziału kraj.	75.000 K

Ogółem . 460.120 K

Na rok 1909:

a) na konserwację osuszenia bagien stojanowskich (do r. 1914)	1.200 K
b) na konserwację osuszenia bagien oleskich (do r. 1925)	1.000 K
c) na drenowanie gruntów włościańskich IX. rata z (10-lecia)	200.000 K

Ogółem . 356.825 K

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rubr. IX. poz. 17. wydatków następujące zasiłki:

Na rok 1908:

1. w Rzochowie III. rata (ostatnia)	500 K
---	-------

2. w Chyszewicach I. rata (z 3-letcia)	250 K
3. w Dmytrowie	500 K
4. w Połoniczny	1.000 K
5. w Sieleu II. rata (z 3-letcia)	500 K
6 w Kuliczynie II. rata (z 3- letcia)	500 K
7. w Peczeni II. rata (z 3 letcia)	500 K
8. w Rzęśni polskiej na grun- tach Dra Tadeusza Marsa II. rata (z 2-letcia)	500 K
9. na nawozy mineralne na grun- ta torfowe własciańskie: w perymetrze bagien oleskich i stojanowskich po 1.000 kor., w perymetrze regulacyi Pustej 2.000 kor., w perymetrze bagien rzemieńskich, tudziez re- gulacyi Błotni i górnej Trze- śniówki po 500 kor.	5.500 K
Ogółem	9.750 K

Na rok 1909:

Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk: . . .

1. w Chyszewicach II. rata (z 3-letcia)	250 K
2. w Sieleu III. rata (ostatnia)	500 K
3. w Kulickowie III. rata (o- statnia)	500 K
4. w Peczeni III. rata (o- statnia)	500 K
5 w Rzęśni polskiej na grun- tach Dra Tadeusza Marsa III. rata (ostatnia)	500 K
6. na nawozy mineralne na grun- ta torfowe własciańskie w perymetrze bagien ole- skich i stojanowskich po 1.000 kor., w perymetrze regulacyi rustej 2.000 kor.	

a w perymetrze bagien rze-
mieńskich, tudziez regulacyi
Błotni i górnej Trześniuwki
po 500 kor., czyli razem . . . 5.500 K
Ogółem . . . 7.750 K

IV. Sejm powiększa personal techni-
czny krajowego biura meliacyjnego o
dwóch etatowych starszych inżynierów,
dwóch etatowych inżynierów I. klasy
i dwóch etatowych inżynierów II. klasy
i upoważnia Wydział krajowy do obsa-
dzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1909.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu
zeby na najbliższej sesyi przedłożył wnio-
ski wydatniejszego pomnożenia etatu Biura
meliacyjnego

V. Sejm ustanawia w Biurze meliora-
cyjnem posadę radcy w VI. klasie rangi
dla referenta administracyjno-prawnego.

Izba bez rozprawy uchwała wnioski
I—V. komisyi.

Sprawozdawca czyta :

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby zba-
dał przyczyny opóźnienia się władz poli-
tycznych w zawiązywaniu spółek wodnych
dla publicznych przedsiębiorstw meliora-
cyjnych i aby poczynił odpowiednie sku-
teczne zarządzenia ku możliwie najspie-
szniejszemu załatwieniu tych spraw.

Przemawia p. Wasung.

Izba uchwała wniosek VI. komisyi.

Marszałek zapytuje, czy żąda kto głosu
do wniosków VII—IX. i XI—XIII. ko-
misyi.

W Izbie nikt nie żąda głosu do tych
wniosków komisyi.

Sprawozdawca czyta :

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajo-
wemu, by w r. 1909 zarządził zdjęcia
i wypracowanie planów dla regulacyi rzek
Worony, Gologórki i Łososiny.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajo-
wemu, aby zasiłki dla drenowania gruntów

włościańskich z funduszu krajowego wymierzyl w wysokości 33 $\frac{1}{3}$ % sumy kosztorysowej i w tej samej wysokości wyjednał z państwowej dotacji dla drobnych melioracyi.

IX. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl dwukrotnych uchwał Sejmu dolnoaustriackiego, do których to uchwał przyłączy się Wydziały innych krajów, przedłożył Radzie państwa projekt ustawy o zużytkowaniu sił wodnych dla wytwarzania energii elektrycznej i oddaniu sił wodnych w posiadanie krajów.

XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w dziale B) rubr. IX. na rok 1908 do końca lutego 1910, takichże zaś kwot preliminowanych na rok 1909 do końca lutego 1911.

XII. Wojciechowi Spiewakowi, dozorca melioracyjnemu, udziela się veniam aetatis.

Również Wysoki Sejm przydzielił tejże komisji cały szereg petycyi i wniosków, których załatwienie należy po części do kompetencyi c. k. Namiestnictwa, po części zaś do kompetencyi Wydziału krajowego; Komisya zatem proponuje odstąpić je c. k. Rządowi względnie Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Do zakresu działania c. k. Namiestnictwa należą sprawy poruszone w petycyach:

1. Ls. 425 gmin Kalembina i Kożuchów o oddanie starych łożysk Wisłoka;

2. Ls. 1692 gminy Smolarzyny powiatu łańcuckiego o przyspieszenie regulacyi rzeki Wisłok;

3. Ls. 2391 gmin i obszarów dworskich o regulacyę Mlecзки;

4. Ls. 1771 gminy Miejsce Piastowe o regulacyę i obwałowanie potoku Lubatówka;

5. Ls. 542, 1044, 1236 Franciszka Koški, Franciszka Szczepaniaka, Tomasza

Barborka, 1784 i 1981 Michała Papli i Jana Wojcieszyka w Kaniowii bestwińskim pow. bialskiego o reklasyfikacyę i odpisanie podatków z gruntów, zajętych pod obwałowanie Wisły.

Do zakresu działania Wydziału krajowego należy załatwienie następujących petycyi:

1. Ls. 293 gminy Podmichałowce, Ls. 1394 gminy Hrehorów i Ls. 1395 gminy Żurów powiatu rohatyńskiego o regulacyę Świerza;

2. Ls. 1332 gminy Żabno o regulacyę Wątku żabińskiego;

3. Ls. 1338 gminy Wierzchłoslawice pow. tarnowskiego o odwodnienie 500 morgów gruntów zabagnionych ulewnymi deszczami dla umożliwienia uprawy;

4. Ls. 1339 gmin Strzeszyce i Krosna powiatu limanowskiego o zabudowania potoku krośnieńskiego;

5. Ls. 1370 gminy Ziemianów, Ls. 1396 gminy Korostowice, Ls. 1800 gminy Bołszowce powiatu rohatyńskiego, gminy Chorostków, Tustań i Halicz, tudzież obszaru dworskiego Chorostków powiatu stanisławowskiego i Ls. 700 gminy Korostkowice oraz Ls. 1810 wniosku p. Winniczuka o regulacyę rzeki Gnulej Lipy;

6. Ls. 1693 gminy Wólka mazowiecka i Ls. 1694 gminy Hnjeze pow. rawskiego, tudzież wniosek Ls. 1653 posła ks. Kółpaczkwicza o przyspieszenie regulacyi rzeki Raty;

7. Ls. 1632 gminy Szczawnica niżna pow. nowotarskiego o regulacyę potoku Bryjarka;

8. Ls. 1853 obszaru dworskiego Monasterzee o zabudowanie potoku Spryni;

9. Ls. 1899 gminy Sulistrowa pow. krośnieńskiego o regulacyę potoku Równia;

10. Ls. 841 i Ls. 1903 15 gmin powiatów rudeckiego, samborskiego i staro-

samborskiego o przyspieszenie regulacji potoku Błóżewski;

11. Ls. 1976 i 1977 Wydziału powiatowego w Wieliczce o odwodnienie gruntów nad Wisłą, Raba, Skawinką i Wilgą dla umożliwienia uprawy;

12. Ls. 107 gminy Brzegi o regulację Strwiąża;

13. Ls. 559 gminy Bogumiłowice w sprawie sprzedaży trawy na wałach Dunajca;

14. Ls. 561 gminy Wał-Ruda o regulację Olszówki;

15. Ls. 834 gminy nowy Kałusz o regulację Siwki;

16. Ls. 847 Wydziału powiatowego w Dobromiłu o regulację Wiaru powyżej Łompy;

17. Ls. 925 gminy Ropezyce, Ls. 1060 Kółka rolniczego w Niedźwiadzie i Ls. 1108 Wydziału pow. w Ropezycach o regulację potoków Wielopółki i Niedźwiadki;

18. Ls. 953 gminy Zaborów o przyspieszenie regulacji Borowej strugi;

19. Ls. 1055 Komisji zdrojowej w Szcawnicy o regulację potoku Szcawnego;

20. Ls. 2154 włościan z Trześniowa Michała i Maryi Kaczorów, Antoniego Rymanowicza, Katarzyny rymanowicz Wojciecha Kaczora i spadkobierców śp. Rozalii Kaczor o przyjęcie pokrycia resztujących kwot datków konkurencyjnych na regulację Wisłoka, lub ewentualnie ich ódroczenia na lata późniejsze;

21. Ls. 7155 Michała Papli z Kaniowa bestwińskiego w pow. bilalskim o zarządzenie wypłaty odszkodowania za umieszczenie kuźni na jego gruncie przez kierownictwo regulacji Wisły;

22. Ls. 2153 Franciszka Kości z Kaniowa w pow. bialskim o uwzględnienie jego realności przy obwałowaniu Wisły;

23. Ls. 1659 wniosek p. Kleskiego o przystąpienie do regulacji potoków Rydelówki, Czarnego i Kołomyjki;

24. Ls. 2271 gminy Jasionka Maniowa pow. turezańskiego o zabudowanie potoku Jasioniczka.

XIII. Petycje Lss. 425, 1692, 2391, 1771, 542, 1044, 1236, 1784, i 1981 odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i możliwego nzwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski VII — IX i XI — XIII komisji.

Sprawozdawca czyta:

XIV. Petycje i wnioski Ls. 293, 1395, 1332, 1338, 1339, 1370, 1800, 700 1810, 1693, 1694, 1653, 1632, 1853, 1899, 841, 1903, 1976, 1977, 108, 559, 561, 834, 847, 925, 1060, 1108, 953, 1055, 2154, 2155, 2153, 1659 i 2271 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek XIV. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Maryewskiego:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby w najkrótszym możliwie czasie przystąpił do obwałowania Wisły od ujścia Wilgi do pieców wapiennych w Dębnikach, tudzież obwałowania Wilgi od jej ujścia do Wisły wstecz, przynajmniej do gościńca rządowego“

i oznajmia, że p. sprawozdawca przyjął te rezolucję.

Izba uchwała tę rezolucję p. Maryewskiego.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie, że w §. 7. (końcowym) projektu ustawy 1) o regulacji potoku Macochy z dopływami, 2) o osuszeniu bagien rzeszowskich; 3) o regulacji rzeki Sołokii z dopływami, 4) o regulacji potoków Kłodnicy (Niezachówki)

i Brydnicy z dopływami: zamiast słów: „Mojemu Ministrowi rolnictwa“ ma być Moim Ministrom rolnictwa i skarbu“:

Sejm uchwała załączone projekty ustaw:

U s t a w a

z dnia . . . . o regulacji potoku Macochy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja potoku Macochy od mostu na drodze gminnej w Kętach do ujścia do Soły wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1907 który preliniuje koszta robót na 1,166.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent prelininowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości

czterdziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą prelininowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych, w §. 3. pod c) wymienionych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Macochy i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie, w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyi konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyi konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . o osuszeniu bagien rzeszowskich.

Za zgodą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich: Dąbrowa, Trzciana, Mrowla, Świlcza, Bratkowie, Lipie, Rogóżnica, Rudna mała i Rudna wielka powiatu rzeszowskiego, tudzież w gminie i obszarze dworskim Klęczany powiatu ropezyckiego ma być wykonane jako przedsięwzięcie przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, snbwenyconowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje kosztów robót na 460.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §§. 6. i 4 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875

Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsięwzięcia oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i Wydziałowi spółki wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Blizsze szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz, którym zarządzać będzie Wydział spółki.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania szkarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsięwzięciu w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków spółki wodnej które mają być rozłożone na członków spółki według miary ustanowionej w statucie.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacji rzeki Solokii z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Solokii od jazu w Korniach do ujścia do Bugu z dopływami ma być wykonaną jako przedsięwzięcie przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwenyjonowanej z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1908, który preliminuje koszta robót na 6,000,000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić.

a) fundusz krajowy bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c)

wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochoów uzyskanych z wydzierżawienia szkarp rzeki Sołokii i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacji potoków Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja potoku Kłodnicy (Nieżachówki) od mostu na gościńcu państwowym w Nieżuchowie do ujścia do Dniestru, tudzież potoku Brydnicy z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 1,750.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym pro-

jeckie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów:

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia szkarp potoków Kłodnicy (Nieżachówki) i Brydnicy z dopływami;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z e rocznych datków kraju i prestackyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestackyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposob, w jaki ma być utworzony Wydział spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposob wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Blizsze szczegoly co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie objęcia na własność kraju szpitala dla ubogich dzieci pod nazwą św. Zofii we Lwowie.

Sprawozdawca p. Jabłoński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia na własność kraju szpitala dla ubogich dzieci pod nazwą św. Zofii we Lwowie i do zawarcia imieniem Reprezentacji kraju z Komitetem Towarzystwa tegoż szpitala układu, na podstawie warunków w sprawozdaniu Wydziału krajowego w ustępach I. i II. przytoczonych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1. i 2. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje :

Sprawozdanie komisji prawniczej co do wniosku p. Jana Kiweluka i tow w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Chorostkowie

Sprawozdawca p. Tertil, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czy-

tania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Jana Kiweluka i tow. o rozdzielenie powiatu sądowego w Kopyczyńcach na dwa powiaty i utworzenie z niektórych gmin tego powiatu osobnego sądu powiatowego z siedzibą w Chorostkowie — odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Eugeniusza Oleśnickiego i tow. w sprawie założenia sądu powiatowego w Strzeliskach nowych.

Sprawozdawca p. Tertil uwolniony na wniosek Sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Eugeniusza Oleśnickiego i tow. o założenie sądu powiatowego w Strzeliskach nowych uznaje się za załatwiony uchwałą sejmową z dnia 7. października 1908, powziętą przy rozpoznaniu sprawozdania z czynności Departamentu VI.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie wyłączenia osady Nowy Tyczyn ze związku gminy Zazdrość powiatu trembo-welskiego i utworzenia z niej samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Sodomora, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o wyłączeniu przysiółka Nowy Tyczyn ze związku gminy Zazdrość powiatu Trembowla i utworzeniu z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następujące:

Art. I.

Przysiółek Nowy Tyczyn, obejmujący w obecnych swoich granicach zwartą całość terytoryalną, wyłącza się ze związku gminy Zazdrość powiatu Trembowla i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną pod nazwą Nowy Tyczyn.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Zazdrości i Nowym Tyczynie.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Bielowice ze związku gminy Dąbrówka niemiecka i przyłączenia do gminy Dąbrówka polska.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy bez zmiany:

U s t a w a

z dnia . . . . o wyłączeniu przysiółka Bielowice ze związku gminy administracyjnej Dąbrówka niemiecka (powiat Nowy Sącz) i przyłączeniu do gminy administracyjnej Dąbrówka polska.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Bielowice wyłącza się ze związku gminy administracyjnej Dąbrówka niemiecka (powiat Nowy Sącz) i przyłącza się do gminy administracyjnej Dąbrówka polska.

Art. II.

Do dni sześćdziesięciu po wejściu w życie niniejszej ustawy rozpiścić należy wybory do nowych Reprezentacji gminnych w Dąbrówce niemieckiej i Dąbrówce polskiej.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji Reprezentacji miejskiej Uście solne powiat Bochnia o poddanie jej pod ustawę z 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr.

Sprawozdawca p. Górski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby petycję Reprezentacji gminnej w Uściu solnem o zaliczenie tej gminy do rzędu miast podlegających ustawie z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 zbadał i na najbliższej sesji Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku posła Tracza i tow. w przedmiocie przełożenia części drogi państwowej Kossów-Pistyń.

Sprawozdawca p. Moysa, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w celu objazdu t. zw. miejskiej góry w Kossowie na drodze państwowej Kossów-Piśtyń-Kołomyja przełożył jak najrychlej odpowiednią część tej drogi począwszy od Kossowa.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie petycji Wydziału powiatowego w Śniatynie o podwyższenie subwencji krajowej na budowę drogi Tułuków-Steecowa.

Sprawozdawca p. Czaykowski, uwolniony na wniosek sekretarza Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm podwyższa począwszy od roku 1909 przyznana Reprezentacji powiatowej w Śniatynie subwencję na dalszą budowę drogi Tułuków-Steecowa z 50% na 75% rzeczywistych kosztów budowy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Starym Samborze o subwencję na budowę drogi Ławrów-Nanczółka wielka i mała-Tycha.

Sprawozdawca p. Z. Lewakowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału Rady powiatowej z 14. września 1908 do l. 1839 pod liczbą sejmową 587 w sprawie subwencyonowania budowy drogi Ławrów-Nanczółka wielka-mała-Tycha do granicy gminy Nanowa powiatu dobromilskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do życzliwego zbada-

nia, względnie przychylnego załatwienia, a w takim razie udzielenia sił technicznych do opracowania projektu budowy tejże drogi.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału pow. w Grybowie w sprawie podwyższenia subwencji kraj. na drogę Grybów-Krynica (Florynka Krzyżówka).

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydziałowi Rady powiatowej w Grybowie na budowę drogi z Grybowa do Krynicy podwyższa się subwencję krajową z 50% na 66% rzeczywistych kosztów budowy, prowadzonej począwszy od 1. stycznia 1909 r., pod warunkiem, że ta dalsza budowa będzie prowadzoną pod kierunkiem inżyniera Wydziału krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Reprezentacji powiatu lwowskiego, wniesionej do L. 139 w przedmiocie podwyższenia subwencji na drogi gminne I. kl. w powiecie lwowskim.

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydziałowi Rady powiatowej lwowskiej na budowę dróg Sichów-Siedliska i Barszczowice-Gaje podwyższa się subwencję krajową z 50% na 60% rzeczywistych kosztów budowy, prowadzonej począwszy od 1. stycznia 1909.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że obecnie następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. F. Zamoyski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w roku 1907 przyjmuję się do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) a) aby w drodze ankiety złożonej z interesów kopalń węglowych oraz techników górniczych w najbliższym czasie zastanowił się nad możliwością współdziałania kraju zwłaszcza w kierunku nabywania względnie zgłaszania na rzecz kraju wyłączności górniczych na węgiel, oraz nad sposobami zmierzającymi do rozpoczęcia przez kraj robót poszukiwawczych za węglem;

b) aby, o ile wynik ankiety stwierdzy potrzebę czynnej akcji kraju wstawiał począwszy od roku 1910 do budżetu krajowego odpowiednie na ten cel kredyty;

2) aby wystarał się u c. k. Rządu wydanie opinii w sprawie opracowanego przez Wydział krajowy projektu zmiany statutu krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu;

3) aby przystąpił do budowy krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu i aby o stanie robót zdał sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej;

4) aby tytułem stałej rocznej subwencji na utrzymanie szkoły górniczej w Dąbrowie dla potrzeb zachodnio-galicyjskiego i wschodnio-śląskiego zagłębia węglowego wyznaczył odpowiednią kwotę wstawiał ją

do budżetu krajowego począwszy od roku 1909;

5) aby przyspieszył ostateczne założenie rokowań z c. k. Rządem w sprawie założenia we Lwowie krajowego Zakładu dla geologii stosowanej i aby przedłożył na najbliższej sesji sejmowej ostateczne wnioski co do budowy i organizacji takiego zakładu;

6) aby w drodze ankiety przy współudziale interesentów przemysłu naftowego zastanowił się nad zmianami względnie nad uzupełnieniem tych ustępów krajowej ustawy naftowej z dnia 22. marca 1908 dz. ust. i rozp. kr. nr. 61, które zawierają postanowienia co do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego.

7) aby tejże samej ankiecie zwołać się mającej dla przeprowadzenia projektu zmiany względnie uzupełnienia niektórych postanowień krajowej ustawy naftowej poddał myśl reorganizacji krajowej stacji doświadczalnej dla produktów naftowych a o wynikach ankiety przedłożył wraz z projektem nowego statutu sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej;

8) aby przystąpił do reorganizacji krajowej Rady górniczej tak co do składu jak co do ilości zasiadających w niej członków i aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył nowy statut Rady;

9) aby zbadał sprawę wymiaru opłat z tytułu datków konkurencyjnych przez przedsiębiorstwa tylko czasowo w gminie nperujące i przedłożył w tej mierze odpowiednie wnioski uwzględniające o ile możliwości wywody petycyi krajowego Towarzystwa naftowego z 5. marca 1907 l. 798.

III. Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby dla transportu węgla krajowego na szlakach wszystkich kolei państwowych w Galicyi i na Bukowinie przyznał taryfę wyjątkową II.

2) aby nie udzielał ulg cłowych na wprowadzenie zagranicznych surogatów woskowych dla celów uszlachetnienia przeróbki (im Veredlungsverkehre),

3) aby wobec dokonywującego się rozwoju kopalnictwa krajowego wykonał rezolucję Wysokiego Sejmu o kreowanie wydziału górniczo-hutniczego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie;

4) aby przyznał krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych prawo publiczności;

5) aby udzielił subwencyę z funduszków państwowych na potrzeby krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych;

6) aby przyczynił się w możliwie najwyzszej kwocie do kosztów budowy gmachu dla pomieszczenia obu krajowych stacyi doświadczalnych a zatem stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych oraz krajowej stacyi ceramicznej;

7) aby wziął pod rozwagę sprawę reorganizacyi szkoły górniczej we Wieliczce oraz sprawę ewentualnego założenia niższej szkoły górniczej we wschodniej części kraju w szczególności w mieście Kaluszu;

8) aby po porozumieniu się z Wydziałem krajowym przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw państwowych naftowych obejmujący potrzebne zmiany względnie uzupełnienia postanowień odnoszących się do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego.

9) aby polecił właściwym sądom, aby stosownie do §. 23. ust. naftowej noweli państwowej z dnia 9. stycznia 1907 nr. 7 dz. u. p. względnie §. 90. naftowej ustawy krajowej z urzędu, nie czekając na wniośki stron interesowanych założył bezzwłocznie osobne wykazy księgi naftowej dla praw do wydobywania ropy, o ile polegają na wpisie do ksiąg gruntowych;

10) aby przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw pań-

stwowych o wymiarze podatku zarobkowego i osobisto-dochodowego w tym kierunku aby:

a) obowiązek płacenia podatku zarobkowego rozpoczynał się dopiero z chwilą, kiedy kopalnia staje się produktywną,

b) wymiar podatku zarobkowego dla przemysłu naftowego obejmował tylko ten okres, w którym ropa istotnie jest wydobywana,

c) aby władza obowiązana była podać opodatkowandmu w całej osnowie opinię znawcy,

d) aby wymiar podatku osobisto dochodowego następował według wyniku poprzedniego roku kalendarzowego z uwzględnieniem jak najkrótszej amortyzacyi wkładu;

11) aby przed wydaniem nowel podatkowych wzmiankowanych w rezolucyach pod L. 10. polecił przynajmniej władzom podatkowym, aby w stosowaniu przepisów obecných ustaw podatkowych uwzględniały wszelkie wyjątkowe właściwości tego przemysłu, a w szczególności te przerwy, które chwilowo powstają: wskutek czyto zagwożdżenia szybu czy zaniechania wydobywania nieopłacającej eksploatacyi ilości ropy i wiercenia do głębszego horyzontu;

12) aby w najbliższym czasie i z należytem pośpiechem wyposażył i wykształcił linie kolejowe służące do transportu ropy, stosownie do spodziewanych wymogów, w pierwszym rzędzie:

a) rozszerzył i należyście wyposażył stacyę kolejową w Borysławiu,

b) zbudował drugi tor między Borysławiem a Drohobyczem,

c) rozszerzył i wyposażył zakłady stacyjne w Drohobyczu, Stryju i Chyrowie, oraz

d) ułatwił prowadzenie większej ilości pociągów na liniach z Drohobycza do Chyrowa i z Drohobycza do Stryja względnie

Lwowa, przez budowę wymijalni, stacyi lub drugiego toru;

Sprawozdaniem niniejszem załatwia się:

a) petycję krajowego Towarzystwa naftowego ls. 2302/08 w sprawie niestusznego opodatkowania przemysłu naftowego;

b) petycję stałej delegacji Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich l. 533 w sprawie utworzenia krajowego Zakładu dla geologii stosowanej;

c) wniosek p. Kurowca i tow. w sprawie założenia niższej szkoły górniczej w Kaluszu.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Halban.

Przemawia p. Wasung i stawia następującą rezolucję:

Zważywszy na to, że wprowadzenie w życie Zakładu geologicznego uległo zwłoce, a przez to systematyczne badania geologiczne kraju się opóźnią, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w celu częściowego przynajmniej zaradzenia złemu, do budżetu krajowego na rok 1900 w rubr. XI „Górnictwo“ wstawił wyższą kwotę w pozycyi „Na badanie kraju w celu zastawienia użytecznych kopalni i popularnego ich występowania.

Izba popiera tę rezolucję p. Wasunga.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w r. 1907 przykuje się do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek I. komisji.

Sprawozdawca czyta:

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) a) aby w drodze ankiety złożonej z interesentów kopalni węglowych oraz techników górniczych w najbliższym czasie zastanowił się nad możliwością współdziałania kraju zwłaszcza w kierunku nabywania względnie zgłaszania na rzecz kraju wyłączności górniczych na węgiel, oraz nad sposobami zmierzającymi do rozpoczęcia przez kraj robót poszukiwawczych za węglem;

b) aby, o ile wynik ankiety stwierdzi potrzebę czynnej akcji kraju, wstawił poczynszy od r. 1910 do budżetu krajowego odpowiednie na ten cel kredyty;

2) aby wystarał się u c. k. Rządu o wydanie opinii w sprawie opracowanego przez Wydział krajowy projektu zmiany statutu krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu;

3) aby przystąpił do budowy krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu i aby o stanie robót zdał sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej;

4) aby tytułem stałej rocznej subwencji na utrzymanie szkoły górniczej w Dąbrowie dla potrzeb zachodnio-galicyskiego i wschodnio-śląskiego zagłębia węglowego wyznaczył odpowiednią kwotę i wstawił ją do budżetu krajowego poczynszy od roku 1909;

5) aby przyspieszył ostateczne załatwienie rokowań z c. k. Rządem w sprawie założenia we Lwowie krajowego Zakładu dla geologii stosowanej i aby przedłożył na najbliższej sesji sejmowej ostateczne wnioski co do budowy i organizacyi takiego zakładu;

6) aby w drodze ankiety przy współudziale interesentów przemysłu naftowego zastanowił się nad zmianami względnie nad ubezpieczeniem tych ustępów krajowej ustawy naftowej z dnia 22. marca 1908 Dz.

ust. i rozp. kr. nr. 61, które zawierają postanowienia co do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego:

7) aby teje samej ankiecie zwołać się mającej dla przeprowadzenia projektu zmiany względnie uzupełnienia niektórych postanowień krajowej ustawy naftowej podał myśl reorganizacji krajowej stacji doświadczałnej dla produktów naftowych a o wynikach ankiety przedłożył wraz z projektem nowego statutu sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej;

8) aby przystąpił do reorganizacji krajowej Rady górniczej tak co do składu jak co do ilości zasiadających w niej członków i aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył nowy statut rady;

9) aby zbadał sprawę wymiaru opłat z tytułu datków konkurencyjnych przez przedsiębiorstwa tylko czasowo w gminie operujące i przedłożył w tej mierze odpowiednie wnioski uwzględniające o ile możliwości wywody petycji krajowego Towarzystwa naftowego z dnia 5. marca 1907 l. 798.

Marszałek otwiera rozprawę i zapytuje, czy nie jest to pomyłką druku w punkcie 4. wniosku II. komisji cyfra „1909“ i oznajmia, że jego zdaniem winna być cyfra „1910“.

Przemawia p. Bandrowski i stawia następujące poprawki:

aby w punkcie 1) po słowach „oraz techników górniczych“ dodać słowa: „przy współdziałaniu sfer poselskich“.

2) aby w punkcie 1) lit. b) zamiast słów: „począwszy od roku 1910“ wstawić słowa: „natychmiast do dyspozycji Wydziału krajowego“.

Izba popiera poprawki p. Bandrowskiego.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Przemawia p. Bandrowski i oznajmia, że cofa swą drugą poprawkę.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następujące poprawki do wniosku II. komisji:

1) lit. 1) a) na końcu dodać słowo: „i za pokładami cementowymi“;

2) lit. 6) wniosku II. komisji po słowach: „tych ustępów“ dodać słowa: „państwowej ustawy naftowej“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje 1) poprawkę p. Bandrowskiego.

Na zapytanie Marszałka, zwrócone do p. sprawozdawcy co do poprawek p. Hanczakowskiego, przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek odczytuje poprawkę pierwszą do lit. 1. a) p. Hanczakowskiego, którą to poprawkę Izba popiera.

Izba uchwała wniosek II. lit. 1. a) komisji wraz z poprawką pierwszą p. Bandrowskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę i następnie odrzuca poprawkę pierwszą do lit. 1. a) p. Hanczakowskiego.

Izba popiera poprawkę 2-gą p. Hanczakowskiego, odczytaną przez Marszałka, następnie uchwała wniosek II. lit. 6) komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę drugą p. Hanczakowskiego.

Marszałek udziela głosu p. sprawozdawcy do punktu 4. wniosku II. komisji.

Przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, że mimo zamknięcia rozprawy zmuszony jest udzielić głosu w celu wyjaśnienia sprawy.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl dla sprostowania faktów.

Marszałek wyjaśnia, że w razie, gdyby Izba uchwaliła wniosek II. lit. 4) komisji, uchwała ta byłaby niewykonalną.

P. sprawozdawca oznajmia, że cofa punkt 4) wniosku II. komisji.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Wasunga, która opiewa:

Zważywszy na to, że wprowadzenie w życie Zakładu geologicznego uległo zwłoce, a przez to systematyczne badania geologiczne kraju się opóźnią, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w celu częściowego przynajmniej zaradzenia zlemu, do budżetu krajowego na rok 1910 w rubr. XI. „Górnictwo“ wstawił wyższą kwotę w pozycji „Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalń i popularnego opisu ich występowania“.

Izba uchwała wniosek II. komisji lit. 1. b) 2., 3. z opuszczeniem lit. 4. i uchwalonego poprzednio lit. 6. wraz z rezolucją p. Wasunga.

Sprawozdawca czyta:

III. Wzywa się c. k. Rząd:

1) aby dla transportu węgla krajowego na szlakach wszystkich kolei państwowych w Galicji i na Bukowinie przyznał taryfę wyjątkową II.;

2) aby nie udzielał nlg cłowych na wprowadzenie zagranicznych surogatów woskowych dla celów uszlachetnienia przetróbki (im Veredlungsverkehre);

3) aby wobec dokonyującego się rozwoju kopalnictwa krajowego wykonał rezolucję Wysokiego Sejmu o kreowanie wydziału górniczo-hutniczego przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie;

4) aby przyznał krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych prawo publiczności;

5) aby udzielił subwencyę z funduszków państwowych na potrzeby krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych;

6) aby przyczynił się w możliwie najwyższej kwocie do kosztów budowy gmachu dla pomieszczenia obu krajowych stacyi doświadczalnych, a zatem stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych oraz krajowej stacyi ceramicznej;

7) aby wziął pod rozwagę sprawę reorganizacji szkoły górniczej w Wieliczce, oraz sprawę ewentualnego założenia niższej szkoły górniczej we wschodniej części kraju, w szczególności w mieście Kałuszu;

8) aby po porozamieniu się z Wydziałem krajowym przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw państwowych naftowych, obejmujący potrzebne zmiany, względnie uzupełnienia postanowień odnoszących się do formy ułożenia prawnych stosunków kilku współuczestników pola naftowego;

9) aby polecił właściwym sądom, aby stosownie do §. 23. ust. naftowej noweli państwowej z dnia 9. stycznia 1907 nr. 7 Dz. u. p., względnie §. 90. naftowej ustawy krajowej z urzędu, nie czekając na wnioski stron interesowanych, założył bezzwłocznie osobne wykazy księgi naftowej dla praw do wydobywania ropy, o ile polegają na wpisie do ksiąg gruntowych;

10) aby przedłożył do ustawodawczego załatwienia projekt noweli do ustaw państwowych o wymiarze podatku zarobkowego i osobisto-dochodowego w tym kierunku aby:

a) obowiązek płacenia podatku zarobkowego rozpoczynał się dopiero z chwilą, kiedy kopalnia staje się produktywną,

b) wymiar podatku zarobkowego dla przemysłu naftowego obejmował tylko ten okres, w którym ropa istotnie jest wydobywaną,

c) aby władza obowiązana była podać opodatkowanemu w całej osnowie opinię znawcy,

d) aby wymiar podatku osobisto-dochodowego następował według wyniku

poprzedniego roku kalendarzowego z uwzględnieniem jak najkrótszej amortyzacji wkładu;

11) aby przed wydaniem nowel podatkowych wzmiankowanych w rezolucjach pod l. 10, polecił przynajmniej władzom podatkowym, aby w stosowaniu przepisów obecnych ustaw podatkowych uwzględniały wszelkie wyjątkowe właściwości tego przemysłu, a w szczególności te przerwy, które chwilowo powstają, wskutek czyto zagwoźdżenia szybu czy zaniechania wydobywania nieopłacającej eksploatacji ilości ropy i wiercenia do głębszego horyzontu;

12) aby w najbliższym czasie i z należytych pośpiechem wyposażył i wykształcił linie kolejowe służące do transportowania ropy, stosownie do spodziewanych wymogów, a w pierwszym rzędzie:

a) rozszerzył i należyście wyposażył stację kolejową w Borysławiu,

b) zbudował drugi tor między Borysławiem a Drohobyczem,

c) rozszerzył wyposażył zakłady stacyjne w Drohobyczu, Stryju i Chyrowie, oraz

d) ułatwił prowadzenie większej ilości pociągów na liniach z Drohobycza do Chyrowa i z Drohobycza do Stryja względnie Lwowa, przez budowę wymijalni, stacji lub drugiego toru;

Sprawozdaniem niniejszem załatwia się:

a) petycję krajowego Towarzystwa naftowego l. s. 2392/08 w sprawie niesłusznego opodatkowania przemysłu naftowego;

b) petycję stałej delegacji Zjazdu lekarzy i przrodników polskich l. 533 w sprawie utworzenia krajowego Zakładu dla geologii stosowanej;

c) wniosek posła Kurowca i towarzyszy w sprawie założenia niższej szkoły górniczej w Kałuszu.

Marszałek ~~otwiera~~ rozprawę.

Przemawia p. Baudrowski i stawia następującą poprawkę:

Dodatek do p. III. wniosku komisji a to do ustępu 4. po słowie „prawo publiczności“ dodać:

„i zorganizował przy c. k. państwowej szkole przemysłowej w Krakowie stację doświadczalną dla badania kopalni i wytworów kopalnianych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Bandrowskiego.

Przemawia członek Wydziału krajow. p. Jahl i stawia poprawkę:

w punkcie b) dodać:

„jak również do kosztów budowy, urządzenia i utrzymania krajowego zakładu geologicznego“.

Izba popiera tę poprawkę p. Jahla.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. p. Bandrowskiego i Jahla, a zarazem cofa punkt 1) III. wniosku komisji.

Izba uchwała wniosek III. komisji wraz z poprawką pp. Baudrowskiego i Jahla przyjętymi przez p. sprawozdawcę z opuszczeniem punktu 1) tego wniosku, cofniętego imieniem komisji przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy gminnej i o ordynacji wyborczej gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19.

Przemawia p. Lewicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. o utworzenie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Robotynie.

Przemawia p. Lewicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bernadzikowskiego i tow. w sprawie zbadania rentowności i użyteczności kolei Słotwina-Brzesko z N. Sązem, względnie Marcinkowicami.

Przemawia p. Bernadzikowski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie dostarczania soli bydłowej mieszkańcom powiatu brzeżańskiego.

Przemawia p. T. Staruch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Makucha i tow. w sprawie zmiany art. 9. ustawy z 11. czerwca 1905 Nr. 73 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w szkołach ludowych.

Przemawia p. Makuch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym

wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że następny punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Wrześniowskiego i tow. o utworzenie Starostwa w Rymanowie;

usuwa z porządku dziennego, z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Dumki i tow. w sprawie dostarczenia soli bydłowej mieszkańcom powiatu tarnopolskiego.

Przemawia p. Dumka uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Ku owca i tow. w sprawie poszukiwania za sylwinem w kopalniach kałuskich celem ewentualnej eksploatacji.

Przemawia p. Kurowiec uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krynickiego i tow. w sprawie przyjęcia budowy drogi Słotwina-Nadwórna na fundusz krajowy.

Przemawia p. Krynicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Krynickiego i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Maniawa w gminie Kryczka, powiatu bohorodczańskiego.

Przemawia p. Krynicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Jampolskiego i tow. w sprawie częściowej zmiany ustawy z dnia 19. lipca 1905 Dz. u kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Przemawia p. Jampolski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza i tow. w sprawie środków, zmierzających do ekonomicznego i kulturalnego podniesienia powiatów.

Przemawia p. Merunowicz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Jedyńka i tow. w sprawie budowy mostu na rzece Wistoce koło Dębicy.

P. Skołyżewski podtrzymuje ten wniosek p. Jedyńka i pod względem formalnym

i wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tertila w sprawie trwałego urzędowania komisji sejmowej dla reformy wyborczej.

P. Skarbek podtrzymuje ten wniosek p. Tertila i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji reformy wyborczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniego Starucha i tow. w sprawie przyjęcia na kraj powiatowej drogi Ustrzyki dolne-Lutowiska do Cisny.

P. T. Staruch podtrzymuje ten wniosek p. A. Starucha i pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie udzielenia soli kuchennej gminom powiatu niskiego.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że następny punkt porządku dziennego, a mianowicie:

Pierwsze czytanie wniosku p. Długosza i tow. w sprawie zawarcia kontraktu z krajowym Związkiem producentów ropy co do dzierżawy publicznych zbiorników

dla magazynowania ropy, usuwa z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szweda i tow. w sprawie rekonstrukcyi drogi gminnej, prowadzącej od Radziechowa do granicy węgierskiej.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Lewickiego i tow. w sprawie regulacyi rzeki Świerza w powiecie rohatyńskim.

Przemawia p. Lewicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Styły i tow. w sprawie powszechnego ubezpieczenia na starość i na wypadek niezdolności do pracy.

Przemawia p. Styła uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp. Kędziora, Sękowskiego i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Przecławiu powiatu mieleckiego.

Przemawia p. Kędzior uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi

na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. o zapomogę dla gminy Opryszowce na odbudowanie zniszczonej powodzią drogi.

P. Kiweluk podtrzymuje ten wniosek p. Winniczuka i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Cielucha i tow. w sprawie budowy drogi Jastrzębia-Bieśnik.

Przemawia p. Cieluch uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Jedynaka i tow. w sprawie utworzenia sądu powiatowego w Wielopolu skrzyńskim powiatu ropczyckiego.

P. Krężel podtrzymuje ten wniosek p. Jedynaka i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie obwałowania rzeki Sanu w powiecie niskim.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Winniczuka i tow. o przyspieszenie regulacji rzeki Bystrzycy nadwórniańskiej w powiecie stanisławowskim.

P. T. Staruch podtrzymuje ten wniosek p. Winniczuka, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kleskiego i tow. o zaliczenie miasta Kołomyi do 2. klasy dodatku aktywalnego dla urzędników państwowych.

P. Skarbek podtrzymuje ten wniosek p. Kleskiego, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Senyka i tow. w sprawie zmiany formy topki soli.

P. Tracz podtrzymuje ten wniosek p. Senyka i pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skrzyńskiego i tow. o utworzenie c. k. Starostwa w Dynowie.

Przemawia p. Skrzyński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie regulacji dopływów rzeki Prutu w powiatach kolomyjskim i peceziżyńskim.

Przemawia p. Myroniuk-Zajaczuk uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Rutowskiego i tow. w sprawie utworzenia krajowego szpitala dla chorób zakaźnych we Lwowie.

P. Skarbek podtrzymuje ten wniosek p. Rutowskiego i pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie p. Górskiego i tow. w sprawie obwałowania rzeczki Stradomki na przestrzeni gruntów miejskich w Łapanowie (powiat Bochnia).

Przemawia p. Górski uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek oznajmia, że w bieżącym tygodniu umieści na porządku dziennym wybór członków Wydziału krajowego i wzywa

sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Skwarko, a następnie Urbański odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Tracza i tow. w sprawie budowy mostu na Czeremoszu na „Wygodzie“ między Jasionowem a Krasnołą, powiatu kosowskiego.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby kosztem funduszu krajowego przystąpił do budowy mostu na „Wygodzie“ na rzece Czeremoszu między Jasionowem a Krasnołą w powiecie kosowskim.

Wnioskodawca:
Tracz w. r.

Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Kryswaty, Hanczakowski, Krynicki, Senyk, Kołpaczkiwicz, Korol, Kurowiec, Kiweluk, T. Staruch, Sandulak, Lewicki, Sodomora.

W n i o s e k

posła Tracza i towarzyszy w sprawie regulacyi rzek Rybnicy i Pistańki w powiecie kosowskim.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby w porozumieniu z c. k. Rządem przystąpił co rychlej do regulacyi rzek Rybnicy i Pistańki w powiecie kosowskim.

Wnioskodawca:
Tracz w. r.

Hanczakowki, Kryswaty, Korol, Oleśnicki, Kiweluk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Sodomora, Kołpaczkiwicz, Senyk, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Eugeniusza Oleśnickiego do c. k. Rządu w sprawie samowolnego wprowadzenia przez Radę szkolną okręgową w Buczaczu, w gminie Bilawiniec -- wykładowego języka polskiego w szkole i niezatwierdzenia uchwał z wniosków Rady gminnej w Bilawiniecach, co do przemiany języka wykładowego polskiego na ruski.

Gmina Bilawiniec powiatu buczackiego liczy dusz: 750 Rusinów, 50 łacinników, 20 Żydów. Wszyscy prócz dwu rodzin używają języka ruskiego. Przed 10 laty gmina bez pomocy funduszu szkolnego krajowego, bez pomocy obszaru dworskiego kupiła za 6.200 kor. realność i pobudowała szkołę i postarała się ze swego majątku o pole i inwentarz dla szkoły.

„Jure caduco“ w szkole tej wprowadzono język wykładowy polski i gdy gmina o tem się dowiedziała, poczęła wdrażać kroki, by tę jej wyrządzoną krzywdę naprawiono.

Skutek tych zabiegów był taki, że zamiast uczynić zadość uprawnionemu żądaniu gminy, poczęła Rada szkolna okręgowa to obiecankami zapomogi, to groźbami, że obszar dworski nie da nie na szkołę, nakłaniać Radę gminną do intabulacyi budynku szkolnego i ogrodu na rzecz funduszu szkolnego -- lecz gdy te zabiegi się nie powiodły, chcą ogłosić budynek szkolny walącym się (baufällig) i zniewolić mieszkańców posyłać dzieci do szkoły w sąsiedniej wsi Starych Petlikowcach, rozumie się za grubą opłatą.

Budynek szkolny stoi zaledwie 10 lat i jest w zupełnie dobrym stanie -- a naprawy potrzebne co roku gmina wykonuje.

W lutym b. r. Rada gminna Bilawiniec wniosła podania dwa jednobrzmiące, do c. k. krajowej Rady szkolnej i do okręgowej Rady szkolnej, zuowu żądając przemiany języka wykładowego w swej szkole na ruski.

Lecz tak, na te podania jak i na wiele poprzednich niema dotychczas załatwienia.

Zapytujemy przeto c. k. Rząd:

Czy i w tych gminach, gdzie uchwalają przemianę języka wykładowego na polski, tak długo czekają gminy na orzeczenie Rad szkolnych, jak gmina Bilawiniec, na załatwienie zmiany języka wykładowego na ruski?

Czy i kiedy już raz załatwią tak c. k. Rada szkolna krajowa, jak c. k. Rada szkolna okręgowa w Buczaczu usprawiedliwione i słuszne żądanie gminy Bilawiniec co do przemiany języka w szkole z polskiego na ruski?

Jak długo w szkole w Bilawiniecach będzie praktykowany system przeciwny wszelkiej pedagogii - że dzieci uczą nie w ich mowie ojczystej?

Interpelant:
Oleśnicki.

Kiweluk, Sodomora, Dumka, Krysowaty, Sandulak, Hanczakowski, Kurowiec, Skwarko, Korol, Makuch, Tracz, Winniczuk, A. Staruch, T. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Tracza i tow. do c. k. Rządu w sprawie przyspieszenia regulacji Czeremoszu białego i czarnego w powiecie kosowskim.

Jak to powszechnie wiadomo, wylewy rzek Czeremoszu czarnego i białego, wyrządzają rok rocznie wielkie szkody nadbrzeżnym gospodarzom dotyczących gmin powiatu kosowskiego, położonych nad ich brzegami. Szkody te w tym roku wskutek ulewnych deszczów w większej części jak zwykle dotknęły ludność powiatu kosowskiego.

Mianowicie woda, wystąpiwszy z brzegów, pozalewała okoliczne grunta, powyrzynała i pounosiła z sobą całe obszary przybrzeżnych majątków, wyrządzając tem samem właścicielom nieobliczone straty.

Wskutek uchwały sejmowej z 4. listopada 1904 i powodującej w następstwie pozwolenia c. k. ministerstw spraw wewnętrznych i rolnictwa, miał Rząd przystąpić do zrobienia planów i kosztorysów regulacji Czeremoszów. Dotychczas jednak akcyja w tym kierunku jest powolną i bardzo mało w tej sprawie zdziałano.

Gdy regulacja Czeremoszów jest dla powiatu kosowskiego, jak to wyżej wykazano, sprawą nader piekącą a to tem więcej, że przy wykonaniu robót regulacyjnych uboga ludność powiatu kosowskiego mogłaby znaleźć zarobek, zapytują podpisani Wysoki c. k. Rząd:

Czy Wysoki c. k. Rząd zamierza bezwzględnie przystąpić do szybkiego wykonania planów i kosztorysów, jak niemniej do samej regulacji Czeremoszów w powiecie kosowskim?

Interpelant:
Tracz w. r.

Hanczakowski, Krysowaty, Korol, Oleśnicki, Kiweluk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Sodomora, Kołpaczkiwicz, Senyk, Dudykiwicz, Krynicki, Myroniuk-Zajeczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Tracza i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyznaczenia rocznych jarmarków na dnię następujące po niedzielach i świętach.

Roczne jarmarki, które odbywają się w powiecie kosowskim w Kutach, Pistyniu i Kosowie, wyznaczone są zwykle na poniedziałki.

Wskutek tego wieśniacy, idący z dalszych gmin w interesach handlowych na te jarmarki, muszą wychodzić z domu już w niedzielę, są przeszkodzeni w wykonywaniu praktyk religijnych i zmuszeni opuszczać zwyczajne nabożeństwa.

Prócz tego wieśniacy, przyszedłszy już w niedzielę na jarmarki w wyżej wspomniane miasteczka, mają sposobność do zapijania się w dniu świątecznym.

Z tej przyczyny ujawniło się żądanie miejscowej ludności, by jarmark i roczne odbywały się we środy względnie czwartki. Na wypadek, gdyby na ten czas przypadały dni świąteczne, przedstawia się odpowiedniemi wyznaczyć jarmark na poprzedni lub następny tydzień.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy Wysoki c. k. Rząd skłonny byłby zarządzić wyznaczenie rocznych jarmarków nie na poniedziałki względnie dni poświęcone, lecz na środy i czwartki takich tygodni, w których niema świąt?

Interpelant
Tracz.

Hanczakowski, Krysowaty, Korol, Oleśnicki, Kiweluk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Sodomora, Kolpaczkiwicz, Senyk, Dudykiwicz, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie wyboru Zwierzchności gminnej we wsi Rakowie pow. dolinińskiego.

Dnia 24 lipca 1906 wybrano we wsi Rakowie nową Radę gminną a 15. listopada 1906 dokonano wyboru Zwierzchności gminnej. przyczem był obecnym komisarz c. k. Starostwa p. Smoleń.

Decyzją z 26. lutego 1907 L. 5557 poleciło c. k. Starostwo w Dolinie dawnemu wójtowi Bazylemu Ławrów rozpisac uowy wybór Zwierzchności gminnej w Rakowie, który się odbył po deputacyi u c. k. Namiestnik aż 25. lipca 1907 i wówczas to wybrano naczelnikiem gminy Iwana Ubrynowskiego. Ale mimo tego, że ten ostatni wybór odbył się zupełnie legalnie, dotąd nieprawnie urzęduje dawna Rada gminna i dawna Zwierzchność gminna w Rakowie; a c. k. Starostwo w Dolinie nie myśli powołać nowej Zwierzchności gminnej do urzędowania, a dawny wójt

Wasyl Ławrów już dwa lata urzęduje nieprawnie.

Z tych powodów zapytują podpisani Czy c. k. Rząd zechce wprowadzić w urzędowanie nowo wybraną Zwierzchność gminną we wsi Rakowie powiat: Dolina?

Interpelant
Kost Lewicki w. II

Oleśnicki, Dumka, Karol, Skarko, Tracz, Hanczakowski, M.-Zajaczuk, Kurowiec, Kiweluk, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Krysowaty.

W n i o s e k

posła Styły i tow. w sprawie poszukiwania i wydobywania skarbów podziemnych w zachodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że górnictwo naszego kraju nie rozwija się odpowiednio w miarę potrzeby, ani w miarę zawartych w ziemi skarbów, a tak bardzo pożądanym dla rozwoju przemysłu i podniesienia bogactwa naszej ludności;

zważywszy i to, że skarby nasze dostają się w ręce obcokrajowców, którzy skwarliwie wyzyskują prawa zajmowania i posiadania praw górniczych; aby zabezpieczyć się na te ytoryach bogactw, w naszej ziemi się znajdujących i aby temu fatalnemu stanowi rzeczy zapobiedz, podpisani wnioskują:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi Sejmu przyszedł z wnioskami, gdzie i w których stronach rozpocząć poszukiwania skarbów podziemnych i w jaki sposób zastrzedz sobie zajmowanie terenów ziemi przez obcokrajowców.

Wnioskodawca:
Styła.

Długosz, Jampolski, Kędzior, Bernadziko-wski, Stapiński, Stefczyk, Bojko, Lewako-

wski, Bis, Cieluch, Ptak, Krężel, Wasung,
Cipser.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie budowy drogi dojazdowej do stacji kolejowej w Łętowni.

Wysoki Sejmie!

Droga dojazdowa do stacji kolejowej w Łętowni od gminy Kamień jest konieczną potrzebą, bo liczne gminy sąsiednie, jak Stainau, Wulka łętowska i Łętownia, nie mają żadnego dojazdu do stacji kolejowej w Łętowni.

Dojazd ten zagraża las p. hrabiego Tarnowskiego w dobrach Kopki przez który to las powyżej wspomnianym gminom nie pozwala przejeżdżać służba dworska. z powodu tego zmuszone są zaprzęgi, chcąc się dostać do kolei, objeżdżać aż na gminną groblę, to jest zamiast 3 kilometry zmuszeni jechać 9 kilometrów.

Nadto przez wybudowanie wspomnianego dojazdu kolejowego ułatwiłoby się dojazd koleją do powiatowego miasta Niska do władz powiatowych, gdzie prawie co dnia lud przyjeżdża w różnych sprawach.

Ułatwiłoby to mieszkańcom powyższych gmin dowóz do miasta handlowego Radnika i pozbywanie łatwiejsze wszelkich produktów rolnych.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby we właściwy sposób spowodował przyspieszenie dojazdu kolejowego z Kamienia przez Stainau i Wulkę łętowską do Łętowni w powiecie nizańskim.

Wnioskodawca:
Bis.

Bojko, Jedynek, Kędzior, Krężel, Cieluch, Cipser, Zardecki, Długosz, Ptak, Styła, Szwed, Stefczyk, Myjak, Witos.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu.

Od całego szeregu lat domaga się ludność powiatu nowotarskiego kreowania sądu obwodowego w Nowym Targu, a to ze względu na wielkie oddalenie i niedogodną komunikację z Nowym Sączem, do którego dotąd powiat nowotarski przynależy.

Nadmienie tu wypada że sąd obwodowy w Nowym Sączu z powodu znacznego obszaru przydzielonego mu jest wprost przeciążony sprawami, z których prawie połowa pochodzi z Nowotarszczyzny. Sejm krajowy w uwzględnieniu słusznych życzeń ludności tegoż powiatu od dłuższego czasu rokrocznie wzywa Rząd do założenia sądu obwodowego w Nowym Targu, lecz jak dotąd bezskutecznie.

Wobec tego zapytują podpisani Wysokiej Rzad:

Czy nie byłby skłonny do poczynienia odpowiednich kroków u Rządu centralnego celem jak najrychlejszego założenia sądu obwodowego w Nowym Targu?

Lwów, dnia 14. października 1908.

Interpelant:
BednarSKI.

Michałowski, Doliński, Schätzel, Jabłoński, Skarbak, Sala, Maryewski, Kleski, Niementowski, Długosz, Leo, Maiss, Rutel, Federowicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Krężła i tow. do c. k. Komisarza rządowego w sprawie wymiaru podatku zarobkowego od młynarstwa Józefowi Kiziorowi w Dąbiu powiatu mieleckiego.

Józef Kizior w Dąbiu powiat Mielec, właściciel 9 morgów gruntu z zabudowaniami i inwentarzem, oraz młyna wiatraka, został wezwany przez władze podatkowe do płacenia podatku zarobkowego za mły-

narstwo za lata 1904, 1906 i I. półrocze 1907, w łącznej kwocie 17 K 59 hal.

Ponieważ grożono mu egzekucją, kwotę powyższą zapłacił, a przeciw niesłusznemu wymiarowi podatku wniósł rekurs, wskutek którego od płacenia owego podatku został uwolniony.

Udał się zatem do c. k. urzędu podatkowego w Mieciu, żądając zwrotu zapłaconej kwoty 17 K 59 hal, w urzędzie tym powiedziano mu, że kwotę tę zwrócić ma urząd podatkowy w Radomyślu wielkim.

Gdy się udał do urzędu podatkowego w Radomyślu wielkim z żądaniem zwrotu nadpłaty, odesłano go znów następnie do Miecia, a stamtąd do Radomyśla, z czego skutek jest ten, że do dnia dzisiejszego nadpłata ta nie jest mu zwróconą.

Ponieważ podobne postępowanie władz podatkowych w powiecie mieleckim jest dla ludności nieznośnem i nie powinno być dłużej cierpianem, gdyż budzi rozgoryczenie i nieufność u ludności, przeto podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego:

1) Czy postępowanie władz podatkowych w powiecie mieleckim jest mu wiadome i co zamierza uczynić, aby to ustało?

2) Czy zechce poczynić odpowiednie starania, ażeby urząd podatkowy w Radomyślu wielkim zwrócił Józefowi Kiziorowi kwotę 17 K 59 hal?

Lwów, dnia 19. października 1908.

Interpelant:
Krężel.

Bernadzikowski, Bojko, Lewakowski, Bis, Ptak, Wasung, Stapiński, Cipser, Cieluch, Kędzior, Styła, Skołyszewski, Jampolski, Stefczyk.

I n t e r p e l a c y a

posła Krężla i tow. do c. k. Komisarza Rządowego w sprawie przypisania podatku zarobkowego Józefowi Charazmusowi recte Erazmusowi w Zassowie pow. Pilzno.

Józef Charazmus recte Erazmus w Zassowie powiatu pilzneńskiego jest właścicielem 10-iu morgów gruntu z zabudowaniami i inwentarzem, ponadto dzierżawi 4 morgi gruntu i z tego utrzymuje się z rodziną złożoną z 4 osób.

Ażeby uzyskać większe korzyści z tego gospodarstwa na utrzymanie się z rodziną i opłacenie podatków i innych dauin, oddaje się hodowli koni w ten sposób, że: od czasu do czasu kupuje na targach okolicznych po kilka lichych koni, które przez czas kilku tygodni hoduje na swem gospodarstwie.

Wskutek jego zabiegów i pracy konie te wypasają się, a gospodarz ów sprzedawszy je, zarabia jaki taki grosz.

Władze podatkowe w Pilźnie pod szczególniejszą opiekę wzięły tego gospodarza i wymierzyły mu podatek zarobkowy od handlu końmi za lata od 1904 do 1908 wraz z należnościami egzekucyjnymi w łącznej kwocie 172 kor. 99 hal.

C. k. Starostwo w Pilźnie rezolucją z 21. września 1903 l. 5469/8 zezwoliło na zajęcie egzekucyjne i klaczy temu włościaninowi, wystawienie jej na publiczną sprzedaż w dniu 20—21. października i 7—10. grudnia 1908 r.

Ponieważ wymiar tego podatku jest niesłuszny — gdyż każdemu gospodarzowi wolno jest hodować konie, bydło, nierogaciznę i t. p., ażeby uzyskać możliwie jak najwyższe korzyści z gospodarstwa, z którego przecież opłaca znaczny podatek gruntowy i domowy — dlatego postępowanie władz podatkowych w Pilźnie jest niesłuszne i budzące nieufność u ludności wiejskiej. Podpisani zapytują przeto c. k. Komisarza rządowego:

1. Czy postępowanie powyższe Władz podatkowych w Pilźnie jest mu wiadome?

2. Czy zechce poczynić odpowiednie kroki, ażeby Józef Charazmus recte Erazmus w Zassowie od płacenia niesłusznie wymierzonego mu podatku zarobkowego od

handlu końmi za lata 1904—1908 wraz z kosztami egzekucyjnymi w łącznej kwocie 172 koron 99 hal. został uwolnionym?

Lwów, dnia 19. października 1908.

Interpelant:
Krężel.

Bernadziłowski, Bojko, Lewakowski, Wasung, Stefczyk, Cipser, Skołyśzewski, Styla, Bis, Stapiński, Cieluch, Ptak, Kędziór, Jampolski.

I n t e r p e l a c y a.

W myśl ustawy z dnia 25. maja 1907 (r. Dz. n. kr. z dnia 8. czerwca 1907 r. Nr. 49) wedle artykułu 16. tytułu II. należy się nauczycielom stałym dodatek na mieszkanie w wysokości oznaczonej osobno dla nauczycieli, osobno dla nauczycielek, dostosowanej w ustępach a), b), c), d) do klasy płac. Ponadto w ustępie ostatnim naprowadzonego artykułu ustawa przyznaje nauczycielom tymczasowym, o ile nie mają wolnego mieszkania w naturze, dodatek na mieszkanie wynoszący 10% ich wynagrodzenia.

C. k. Rada szkolna krajowa nie przyznaje dodatku na mieszkanie nauczycielkom, będącym żonami, lub córkami kierownika szkoły, który otrzymuje mieszkanie w naturze. Ponieważ brzmienie ustawy jest jasne i niedopuszczające żadnych wątpliwości, przeto stosowanie niniejszej ustawy w ten sposób jest jej wyraźnym ominięciem, nie zasługującym na nazwę „interpretacji“. Ustawa mówi wyraźnie w ostatnim

ustępie o „wolnem pomieszkaniu“, a przecież wolnem pomieszkaniem nie można nazwać mieszkania zajętego przez kierownika szkoły, choćby on był mężem lub ojcem nauczycielki. Władze rządowe w analogicznych wydatkach wobec żon urzędników, które są same urzędniczkami, nigdy w podobny sposób nie postępują:

Podpisani zapytują J. E. Pana Namiestnika, co zamierza uczynić, aby Rada szkolna krajowa zaprzestała stosowania ustawy powyższej wbrew jej brzmieniu na szkodę wyraźną nauczycielek?

Lwów, dnia 17. października 1908.

Interpelant:
Wasung.

Bandrowski, Skołyśzewski, Lewicki, T. Staruch, Maryewski, Landau, Bojko, Leo, Maiss, Tertil, Jahl, Marszałkowiez, Adam, Stapiński, Bis, Witos, Krężel, Mvjak, Styla, Jampolski, Makuch, Skwarko.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski nmięści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 20. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 28 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

22. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 20. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 20 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 21. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 20. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2693 do 2695, 2697, 2699, 2700, 2702, 2704, 2707, 2710—2713, 2716.

Komisji szkolnej: L. s. 2696, 2698, 2703, 2705, 2706.

Komisji administracyjnej: L. s. 2692, 2717.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 2690, 2708.

Komisji drogowej: L. s. 2709, 2715, 2749.

Komisji kolejowej: L. s. 2691, 2734.

Komisji przemysłowej: L. s. 2714.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 2701.

Po odczytaniu petycji L. s. 2715 Rady powiatowej w Pilźnie o ukrajowienie najważniejszych dróg Marszałek udziela głosu p. Krężłowi.

P. Krężel nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono oddzielnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje zgłoszony wniosek i interpelację, które opiewają:

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie wodociągów w Nowym Sączu.

Rozdany w Sejmie wszystkim posłom protest „Związku właścicieli realności“ w Nowym Sączu, które to Stowarzyszenie liczy przeszło tysiąc członków, a zatem obejmuje większość posiadaczy domów (cały Nowy Sącz ma domów 1470), zawiera tak poważne zarzuty przeciw gospodarce gminnej, w szczególności przeciw czynnościom Zwierzchności gminnej w sprawie inwestycji miejskiej, że nie można takowych pominać milczeniem i bez zbadania.

Nie wchodząc tedy w ocenienie słuszności tychże, co dla posłów jest zresztą rzeczą niemożliwą, zapytują podpisani:

1. Czy wiadomy jest Wysokiemu Wydziałowi krajowemu wspomniany protest?

2. Czy Wysoki Wydział krajowy zechce dać autentyczne wyjaśnienie tej sprawy Wysokiemu Sejmowi?

3. Czy Wysoki Wydział krajowy zamierza w tej sprawie zarzutów, podniesionych w tymże proteście przeciw urzędnikom c. k. Namiestnictwa, znieść się z c. k. Rządem, w celu zbadania zarzutów?

4. Czy Wysoki Wydział krajowy zechce aż do zbadania tychże zarzutów wstrzymać swoje przyzwolenie na zaprowadzenie nowych inwestycji w mieście Nowego Sącza, względnie na zaciągnięcie pożyczki na ich pokrycie?

Interpelant
Stojalowski.

Szwed, Oleśnicki, Makuch, Kiweluk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Kurcwiec, T. Staruch, A. Staruch, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Krynicki.

W n i o s e k

w sprawie kreowania c. k. Starostwa w Ustrzykach dolnych.

Wohec znanej potrzeby kreowania nowych Starostw w kraju, a wielkiej roległości c. k. Starostwa w Lisku,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w najbliższej przyszłości przystąpił do wyłączenia powiatów sądowych w Lutowiskach i Ustrzykach dolnych z okręgu politycznego w Lisku i do utworzenia c. k. Starostwa w Ustrzykach dolnych.

Wnioskodawca:
Wincenty Kraiński.

Sapieha, Czarkowski-Golejewski, A. Theodorowicz, Urbański, Laskowski, Krzysztofowicz, Horodyski, Trzeciecki, J. Korytowski, Skrzyński, Skałkowski, Paygert, Sozański, Czaykowski.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelację zaś odstąpi Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Husiatyn na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Husiatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Husiatyn zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.

4) Od jednego hektolitra miodu po 5 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Husiatyn.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumeynej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Husiatynie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. fun-

duszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacyi w Husiatynie.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 10. sierpnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 117.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następujące dwa punkty porządku dziennego, a mianowicie:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Sprawozdanie komisji go podarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1905 do 31. maja 1908.

Marszałek usuwa z porządku dziennego z powodu chwilowej nieobecności w Izbie pp. sprawozdawców.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa.

Sprawozdawca p. Marszałkiewicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskie-

go od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i ustanawia etat następujący:

Grono nauczyci łąskie stanowią:

a) nauczyciel fachowy zarazem kierownik zakładu z płacą 3400 K rocznie, do datkiem aktywalnym w kwocie 300 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 K, trzy następne po 600 K rocznie;

b) drugi nauczyciel fachowy z płacą 2800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 240 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 K, trzy następne po 400 K rocznie;

c) instruktor serkarcz z wynagrodzeniem w kwocie 2000 K rocznie.

Wymienieni powyżej funkcyonaryusze otrzymują wolne mieszkania w zakładzie.

Kierownik i nauczyciel fachowy są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 21. stycznia 1889 r.

3. Sejm ustanawia etatową posadę instruktora mleczarstwa z płacą 3600 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 1200 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 400 K rocznie. Instruktor mleczarstwa jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 15. lutego 1898.

4 Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o znaczne podwyższenie dotacji państwowej na cele podniesienia mleczarstwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę do wniosku 4. komisji:

na końcu dodać słowa: „i po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców przedłożył na najbliższej sesji wnioski zmierzające do intensywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego.

Wnioski te winny uwzględniać także konieczną potrzebę podjęcia usilnych starań celem podniesienia kultury pastwisk gminnych“.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Stefczyka.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Stefczyk.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwala wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i ustanawia etat następujący:

Grono nauczycielskie stanowią:

a) nauczyciel fachowy zarazem kierownik zakładu z płacą 3400 K rocznie, do-

datkiem aktywalnym w kwocie 300 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 K, trzy następne po 600 K rocznie;

b) drugi nauczyciel fachowy z płacą 2800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 240 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 K, trzy następne po 400 K rocznie;

c) instruktor serkarz z wynagrodzeniem w kwocie 2000 K rocznie.

Wymie ieni powyżej funkcyonaryusze otrzymują wolne mieszkania w zakładzie.

Kierownik i nauczyciel fachowy są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 21. stycznia 1889 r.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Sejm ustanawia etatową posadę instruktora mleczarstwa z płacą 3600 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 1200 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 400 K rocznie. Instruktor mleczarstwa jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 15. lutego 1898.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta:

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o znaczne podwyższenie dotacji państwowej na cele podniesienia mleczarstwa.

Marszałek oznajmia, że do wniosku tego komisji postawił p. Stefczyk poprawkę, przeto łącznie otwiera rozprawę nad wnioskiem 4. komisji i poprawką p. Stefczyka, którą odczytuje w następującem brzmieniu:

na końcu dodać słowa:

„i po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców przedłożył na najbliższej sesji wioski zmierzające do intensywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego.

Wnioski te winny uwzględniać także konieczną potrzebę podjęcia usilnych starań celem podniesienia kultury pastwisk gminnych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Stefczyka.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 4. komisji łącznie z tą poprawką p. Stefczyka, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Sprawozdawca p. Piniński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie niniejsze wraz ze sprawozdaniem Wydziału krajowego, tyczącem restauracji królewskiego zamku na Wawelu, przyjmuje Sejm do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności

Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby wstawił do rubryki X. preliminarza na r. 1910 znacniejszą kwotę na kursa krótkotrwałe z dziedziny poszczególnych gałęzi rolnictwa, urządzone w porozumieniu i przy pomocy finansowej Rady szkolnej krajowej dla nauczycieli ludowych w czasie i miejscach odpowiednich.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ze względu na podniesione koszta produkcji podniósł na następne z r. 1909 rozpoczynające się trzechnie w odpowiednim stosunku także ceny płacone za tytoń, odstawiany przez plantatorów do magazynów rządowych.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołóstwie z dnia 31. października 1887 (Dz. ust. kraj. N. 37 z r. 1890);

b) aby w porozumieniu z c. k. Namieśtnictwem zorganizował w najbliższej przyszłości krajowy nadzór nad wykonaniem ustawy rybackiej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał ściągania i rozdziału między strony uprawnione czynszów należnych za dzierżawę rewirów rybackich tudzież poboru taks rewirowych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę do wniosku 4 komisji.

w ustępie 4. litera a) dodać słowa na końcu: „przyczem należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak niemniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych“.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące rezolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby:

1. ponownem wezwaniem do c. k. Rządu przyspieszył jak najrychlejsze udzielenie stanowczej odpowiedzi w sprawach przez Sejm w ubiegłych sesjach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych, a od oświadczenia się c. k. Rządu zawisłych, a przedewszystkiem w sprawie wydania opinii co do projektu nowej ustawy lasowej, tudzież w sprawie opracowania ustaw weterynaryjnych w ten sposób, by rolnicy byli zabezpieczeni przed szkodami z zarazy bydła i ze zwalczania tej zarazy pochadzającymi;

2. by na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy o rybołóstwie, która miałaby w szczególności obejmować zasady:

a) dopuszczalność samoistnych rewirów spółkowych tam, gdzie wszyscy właściciele gruntów nad rzeką położonych w przestrzeni cały rewir tworzącej, na to się zgodzą;

b) dopuszczalność zadrenowania rewirów przez gminy;

c) oddanie dzierżawy rewirów oferentowi najwyższą ofertę podającemu bez względu na osobiste kwalifikacye;

d) nienaruszalność tych praw użytkowania wody nadbrzeżnych właścicieli gruntów, jakie pozostają w związku z gospodarstwem gruntowem, a które służyły tymże właścicielom przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy;

3) żeby zbadał kwestyę potrzeby zaprowadzenia krajowej Rady kultury dla spraw rolnictwa z podziałem tejże na sekcye polską i ruską i ewentualnie przedłożył na najbliższej sesji Sejmu projekt nowej ustawy;

4) ażeby sprawozdaniem przyszedł objął również sprawozdanie co do czynności krajowej komisji dla spraw rolniczych, tu-

dzień spowodował zmianę statutu tej komisji w tym kierunku, by w skład jej byli powołani w odpowiedniej liczbie także reprezentanci rolnictwa włościańskiego jak również reprezentanci organizacji gospodarczych interesom tegoż rolnictwa służących, a to z równem uwzględnieniem organizacji narodowości polskiej i ruskiej;

5) ażeby w sprawozdaniu przysłem wymienione były nazwiska osób, które otrzymują pożyczki z funduszu dla przemysłu rolnego;

Przemawia p. Sodomora.

Przemawia p. Sandulak.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szejgółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, by wstawił do rubryki X. preliminarza na r. 1910 znacniejszą kwotę na kursa krótkotrwałe z dziedziny poszczególnych gałęzi rolnictwa, urządzane w porozumieniu i przy pomocy finansowej Rady szkolnej krajowej dla nauczycieli ludowych w czasie i miejscach odpowiednich.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ze względu na podniesione koszty produkcji podniósł na następne z r. 1909 rozpoczynające się trzecie w odpowiednim stosunku także ceny płacone za tytoń, od-

stawiany przez plantatorów do magazynów rządowych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołówstwie z dnia 31. października 1887 (Dz. ust. kr. Nr. 37 z r. 1890);

b) aby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zorganizował w najbliższej przyszłości krajowy nadzór nad wykonaniem ustawy rybackiej.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. S. Henryk hr. Badeni i stawia poprawkę do wniosku 4. komisji punktu a) aby po słowie „Sejmowi“ dodać słowa: „na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba popiera tę poprawkę p. St. H. hr. Badeniego.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Hanczakowskiego:

w ustępie 4. litera a) dodać słowa na końcu:

„przyczem należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak niemniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawki St. H. hr. Badeniego i Hanczakowskiego.

Izba uchwała wniosek 4. komisji z poprawkami pp. Hanczakowskiego i St. H. hr. Badeniego, przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą pierwszą rezolucję p. Oleśnickiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby:

1) ponownem wezwaniem do c. k. Rządu przyspieszył jak najrychlejsze udzielenie stanowczej odpowiedzi w sprawach przez Sejm w ubiegłych sesjach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych, a od oświadczenia się c. k. Rządu zawisłych, a przedewszystkiem w sprawie wydania opinii co do projektu nowej ustawy lasowej, tudzież w sprawach opracowania ustaw weterynaryjnych w ten sposób, by rolnicy byli zabezpieczeni przed szkodami z zarazy bydła i ze zwalczania tej zarazy pochodzącami.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje tę rezolucję pierwszą p. Oleśnickiego, którą Izba uchwala.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucją p. Oleśnickiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

2) by na najbliższej sesji sejm. przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy o rybołostwie która miałaby w szczególności obejmować zasady:

a) dopuszczalności samoistnych rewirów spółkowych tam gdzie wszyscy właściciele gruntów nad rzeką położonych w przestrzeni cały rewir tworzącej na to się zgodzą;

b) dopuszczalność zadzierżawiania rewirów przez gminy;

c) oddania dzierżawy rewirów oferentowi najwyższą ofertę podającemu bez względu na osobiste kwalifikacje;

d) nienaruszalności tych praw użytkowania wody nadbrzeżnych właścicieli gruntów, jakie pozostają w związku z gospodarstwem gruntowem a które służyły

tymże właścicielom przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie tej rezolucji drugiej p. Oleśnickiego do komisji gospodarstwa kregowego.

Izba uchwala wniosek formalny p. sprawozdawcy o odesłanie 2. rezolucji p. Oleśnickiego do komisji gospodarstwa krajowego.

Marszałek odczytuje następujące 3. 4. i 5. rezolucje p. Oleśnickiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

3) ażeby zbadał kwestyę potrzeby zaprowadzenia krajowej Rady kultury dla spraw rolnictwa z podziałem tejże na sekcję polską i ruską i ewentualnie przedłożył na najbliższej sesji Sejmu projekt nowej ustawy;

4) ażeby sprawozdaniem przyszlēm objął również sprawozdanie co do czynności krajowej komisji dla spraw rolniczych tudzież spowodował zmianę statutu tej komisji w tym kierunku, by w skład jej byli powołani w odpowiedniej liczbie także reprezentanci rolnictwa włościańskiego jak również reprezentanci organizacji gospodarczych interesom tegoż rolnictwa służących a to:

z równem uwzględnieniem organizacji narodowości polskiej i ruskiej;

5) ażeby w sprawozdaniu przyszlēm wymienione były nazwiska osób, które otrzymują pożyczki z funduszu dla przemysłu rolnego.

Marszałek otwiera rozprawę nad temi rezolucjami p. Oleśnickiego.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie rezolucyj 3 5 do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała wniosek formalny p. sprawozdawcy o odesłanie do komisji gospodarstwa krajowego rezolucyj 3--5 p. Oleśnickiego.

Sprawozdawca czyta:

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał ściągania i rozdziału między strony uprawnione czynszów należnych za dzierżawę rewirów rybackich tudzież poboru taks rewirowych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 5. komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Sprawozdawca p. Cielecki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje niniejsze sprawozdanie do wiadomości.

2. Sejm uchwała nadzwyczajny kredyt w wysokości 5.000 K na podniesienie chowu drobiu do rozporządzenia Wydziału krajowego, oprócz stałej subwencji rocznej w kwocie 6.000 K na ten cel przeznaczonej w myśl uchwały sejmowej z d. 11. listopada 1904 i wstawia powyższą kwotę 5.000 K do Rubr. X. p. 71. wyd. budżetu funduszu krajowego na r. 1908.

3. Sejm uchwała dla pierwszego galicyjskiego Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu nadzwyczajną subwencyę na budowę zakładu hodowli drobiu w Jarosławiu w kwocie 10.000 K, płatną w dwóch równych ratach rocznych w r. 1908 i 1909 po 5.000 K, pod warunkiem zabezpieczenia reszty kosztów budowy tego zakładu i wstawia na ten cel kwotę 5.000 K tytułem I. raty do Rubr. X. p. 73. wyd. budżetu funduszu krajowego na r. 1908.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1--3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 K na założenie szpitalu powszechnego w Nowym Targu.

Sprawozdawca p. Doliński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Nowym Targu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 170.000 koron na założenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu,

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie poręki za powiatową kasę oszczędności tudzież na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 K na założenie tej kasy.

Sprawozdawca p. St. H. hr. Badeni, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy załączony projekt ustawy w brzmieniu Wydziału krajowego uchwalić :

U s t a w a

z dnia . . . zezwalająca Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie imieniem powiatu poręki założyć się mającą powiatową kasę oszczędności w Tłumaczu tudzież za lokowane w niej wkładki i ich oprocentowanie, oraz zezwalająca teź Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Gabevi i Lodomervi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje :

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu tłumackiego poręki za powiatową kasę o-

szczędności w Tłumaczu, tudzież za lokowane w niej wkładki i ich należyte oprocentowanie.

Art. II.

Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 50.000 K na założenie kasy oszczędności i na dostarczenie teźże kasie kapitału obrotowego.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwała powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji reform agrarnych o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem włosci rentowych.

Sprawozdawca p. Witos, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego

o włościach rentowych wraz z sprawozdaniem krajowej komisji dla włości rentowych.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przydzielił do czynności w biurze krajowej komisji dla włości rentowych inżyniera melioracyjnego, biegłego w sprawach parcelacyjnych i komasacyjnych.

3) Sejm uważa za konieczne, aby komisja dla włości rentowych:

a) ułatwiała przeprowadzenie potrzebnych melioracji gruntowych i innych ulepszeń gospodarczych, nabywanie dobrego inwentarza żywego i martwego, jako też zaopatrywanie tworzonych włości rentowych w odpowiednie budynki mieszkalne i gospodarskie;

b) przy tworzeniu gospodarstw rentowych z przeznaczonego na parcelację majątku współdziałała przy dokonywaniu parcelacyjnego podziału przed zawarciem umów z nabywcami, tak, aby mogła wywierać odpowiedni wpływ na rozmiary, położenie i urządzenie mających powstać włości rentowych;

c) o ile możności tworzyła włości rentowe grupami, po kilka gospodarstw w jednej miejscowości.

4) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się postarał o wydanie w obydwu językach krajowych i o rozpowszechnienie

treściwej a popularnej broszurki o korzyściach, warunkach i sposobie tworzenia włości rentowych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu i komisji włości rentowych, ażeby w myśl wskazówek komisji agrarnej starała się przede swe działanie na powiatowych mężach i ocenicielach powiatowych“.

Przemawia p. Wasung i stawia następującą rezolucję:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by uwzględniając konieczność szybszego załatwiania podań o pożyczki, wtawił do budżetu krajowego na rok 1910 znacznie szerszą kwotę na pomnożenie etatu biura włości rentowych, względnie opłacenie kosztów oszacowania“.

Przemawia p. Stefczyk.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 21. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

23. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 139.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 21. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 22. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 21. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2337 do 2742, 2744, 2745.

Komisji szkolnej: L. s. 2743, 2756.

Komisji petycyjnej: 2747, 2748.

Komisji prawniczej: L. s. 2751.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2750.

Komisji drogowej: L. s. 2746, 2749, 2752.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj:

Sekretarze p. p. St. H. hr. Badeni, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

p. Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przystanku osobowego Martynów na stację osobowo-towarową.

Wysoki Sejmie!

Na linii kolei państwowej Lwów-Stanisławów, tuż przy skrzyżowaniu się linii kolejowej z gościńcem z Wojniłowa do Bursztyna wiodącym, między stacyami Bukaczowce i Bursztyn leży przestanek osobowy Martynów.

Jest to punkt nader ważny dla ludności powiatu sądowego wojniłowskiego, wskazany na utworzenie stacji towarowej

odpowiednio urządzonej; cały ruch handlowy miasteczka Wojniłów i licznych gmin i obszarów dworskich tego okręgu zmuszony jest obecnie mijając Martynów, kilkanaście km. dalej dojeżdżać do stacji Bursztyn lub Bukaczowce. Obecnie w Martynowie niema nawet poczekalni zamkniętej i podróźni narażają się na niewygodę i zimno.

Ażeby zapobiedz licznym a dotkliwym stratom i niewygodom ludności powiatu sądowego wojniłowskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by jak najprędzej przystanek osobowy Martynów przestoczyl na stację osobowo-towarową.

Wnioskodawca:

Julian Brunicki w. r.

Stadnicki, Głębocki, Czartoryski, Trzeciński, Wodzicki, Obertyński, Sozański, Paygert, A. Lubomirski, Garapich, A. Theodorowicz, L. Cieński, Schnell, Laskowski, Krzeczunowicz, E. Mycielski.

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Bisa i tow. do p. Komisarza rządowego w sprawie nadużycia władzy przez c. k. starostę w Nisku.

Gmina Bojanów leży pomiędzy borami z których wychodzi zwierzyna leśna i niszczy w straszliwy sposób ziemiopłody sąsiednich gospodarzy.

Gmina nie mogła sobie dać rady, postanowiła wszystkimi siłami starać się o to, ażeby prawo polowania w gminie wydzierżawił włościanin, któryby ploszył zwierzynę leśną.

To też 5. czerwca 1908 Jakób Małkowicz i Władysław Kumorowski, właściciele dóbr Bojanowa, stanęli do licytacji, która się odbyła w c. k. Starostwie.

Jakób Małkowicz jako najwięcej ofiarujący bo 60 koron 36 hal., przy prawie polowania się utrzymał.

Jednakowoż właściciel dóbr z Bojanowa Władysław Kumorowski używa wszelkich sposobów, by chłop nie dostał polowania, umiał więc trafić do starostwa w Nisku i spowodować, iż Starosta pod błahym pozorem opierając się na §. 15 l. d, nie zatwierdził licytacji.

Przeciw Małkowiczowi wytoczono śledztwo o zbrodnię gwałtu publicznego, rzekomo popełnionego przez napisanie listu z przezwiskiem Władysława Kumorowskiego c. k. sąd w Nisku i Starostwo przeciągają sprawę i stoją na usługi Kumorowskiemu byle tylko Małkowicza nie dopuścić do wykonania prawa polowania.

Wobec tego zapytujemy, co zamierza uczynić c. k. Komisarz rządowy aby położyć kres tym nadużyciom, polecającym na rozmyślnem przeciąganiu sprawy, Jakóba Małkowicza wprowadzić w używanie prawa polowania, które nabył w drodze publicznej licytacji jako najwięcej ofiarujący?

Interpelant:

Bis w. r.

Bojko, Krężel, Styła, Szwed, Ptak, Myjak, Jedynak, Witos, Cieluch, Stefczyk, Jampolski, Długosz, Cipser, Wasung.

I n t e r p e l a c y a

posła T. Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć c. k. Starostwa w Kamionce strumiłowej przez umyślne zatrzymanie decyzji Ministerstwa, na mocy której uwolniono kandydata IV. roku seminarium Demka Sajkiewicza w Stanisławowie od służby wojskowej.

Demko Sajkiewicz, kandydat IV. roku seminarium nauczycielskiego w Stanisławowie wniósł do c. k. Ministerstwa prośbę o uwolnienie go na jeden rok od służby wojskowej w celu ukończenia studiów nauczycielskich.

C. k. Ministerstwo przychyliło się do prośby Demka Sajkiewicza, uwolniło go na rok od wojska i tę decyzję przysłało jeszcze w miesiącu lipcu 1908 do c. k. Sta-

rostwa w Kamionce strumiłowej, aby uwiadomiło interesowanego o rezultacie jego prośby, ale c. k. Starostwo przytrzymało tę decyzję Ministerstwa i po dziś dzień nie doręczyło patentowi Demkowi Sajkiewiczowi — skutkiem czego ten poniósł ogromne szkody, bo go powołano do służby wojskowej i łatwo może stracić rok nauki.

Przeto podpisani zapytują c. k. Rząd: czy jest skłonny bezzwłocznie spowodować doręczenie decyzji Ministerstwu Demkowi Sajkiewiczowi?

Czy jest skłonny pociągnąć c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej za to nadużycie do surowej odpowiedzialności?

Interpelant:

T. Staruch w. r.

Kiweluk, Korol, Winniczuk, Dumka, Kry-sowaty, Sodomora, Dudykiewicz, Hancza-kowski, Tracz, Makuch, A. Staruch, Oleśnicki, Kurowiec, Lewicki, Myroniuk-Zaja-czuk.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dzien-nego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy m. Jasła o dozwole nie na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Długosza i tow. w sprawie zawarcia kontraktu z kra-jowym Związkiem producentów ropy co do dzierżawy publicznych zbiorników dla maga-zynowania ropy.

Przemawia p. Długosz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komi-syi górniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji dla reform agrar-nych o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem włości rentowych.

Marszałek oznajmia, że rozprawa ogólna została zamknięta i udziela głosu p. spra-wozdawcy.

Przemawia sprawozdawca p. Witos.

Izba przystępuje do rozprawy szczegó-łowej.

Sprawozdawca czyta:

1) Sejm przyjmuje z uznaniem do wia-domości sprawozdanie Wydziału krajowego o włościach rentowych wraz z sprawozda-niem krajowej komisji dla włości rento-wych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przydzielił do czynności w biurze kra-jowej komisji dla włości rentowych inżyniera melioracyjnego, biegłego w sprawach parcelacyjnych i komasacyjnych.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia członek Wydziału krajowe-go p. Pilat i stawia następującą poprawkę:

zamiast wniosku 2. komisji ma być:

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu aby przydzielił do czynności przy biurze kra-jowej komisji dla włości rentowych po-trzebne siły techniczne dla spraw melora-cyjnych, komasacyjnych i parcelacyjnych.

Izba popiera tę poprawkę p. Pilata.

Przemawia p. Kędzior i stawia poprawkę dodatkową do rezol. 2. dodać słowa:

„i wstawił potrzebny na ten cel kredyt do budżetu krajowego na rok 1910“.

Izba popiera tę poprawkę p. Kędziora.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Piłata i Kędziora.

Izba uchwała poprawkę pp. Piłata i Kędziora w miejsce wniosku 2. komisji

Sprawozdawca czyta :

3. Sejm uważa za konieczne, aby komisja dla włości rentowych :

a) ułatwiała przeprowadzenie potrzebnych melioracyj gruntowych i innych ulepszeń gospodarczych, uabywanie dobrego inwentarza żywego i martwego, jako też zaopatrywanie tworzonych włości rentowych w odpowiednie budynki mieszkalne i gospodarskie;

b) przy tworzeniu gospodarstw rentowych z przeznaczonego na parcelację majątku współdziałała przy dokonywaniu parcelacyjnego podziału przed zawarciem umów z nabywcami, tak, aby mogła wywierać odpowiedni wpływ na rozmiary, położenie i urządzenie mających powstać włości rentowych;

c) o ile możności tworzyła włości rentowe grupami, po kilka gospodarstw w jednej miejscowości.

Przemawia p. Tracz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta :

4) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się postarał o wydanie w obydwu językach krajowych i o rozpowszechnie treściwej a popularnej broszurki o korzyściach, warunkach i sposobie tworzenia włości rentowych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 4. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Wasunga :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by uwzględniając konieczność szybszego załatwiania podań o pożyczki, wstawił do budżetu krajowego na rok 1910 znaczną kwotę na pomnożenie etatu biura włości rentowych, względnie opłacenie kosztów oszacowania.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucję p. Wasunga, którą Izba uchwała.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Stojalowskiego tej treści:

Poleca się Wydziałowi krajowemu i komisji włości rentowych, ażeby w myśl wskazówek komisji agrarnej starała się oprzeć swe działanie na powiatowych mężach i ocenicielach powiatowych.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. St. H. hr. Badeni i wnosi o odesłanie rezolucji p. Stojalowskiego do komisji reform agrarnych.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje wniosek p. St. H. hr. Badeniego.

Izba uchwała ten formalny wniosek p. St. H. hr. Badeniego, tj. odesłanie powyższej rezolucji p. Stojalowskiego do komisji dla reform agrarnych.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej w sprawie sfinansowania kolei lokalnej z Łodygowic do Buczkowic.

Sprawozdawca p. Federowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, by w miejscy przyrzeczonej zwłoki w uiszczaniu należności za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa na budowę kolei lokalnej Łodygowice-Buczkwice oświadczyli gotowość objęcia gwarancji państwowej na taką pożyczkę, oraz przedstawił Radzie państwa odpowiedni wniosek do ustawy w ciągu roku 1909.

2) Na wypadek zapewnienia pomocy państwa dla budowy kolei lokalnej Łodygowice-Buczkwice w sposób powyższy przez ustawę państwową, Sejm zmienia uchwałę z dnia 1-go października 1907 i nadaje jej następujące brzmienie:

1) Kolej lokalną z Łodygowic do Buczkwic uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcji pierwszeństwa kolei lokalnej Łodygowice-Buczkwice w sumie nieprzekraczającej kwoty 100.000 koron, słowami sto tysięcy koron, przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wysokości z zasobów krajowego funduszu kolejowego, a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolei lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd gwarancji państwowej na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895, oraz przez objęcie akcji zakładowych przez interesentów miejscowych;

b) że wpłata na akcje pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesenci uiszczą pełną wpłatę na akcje zakładowe, oraz gdy zrealizowaną zostanie pożyczka pierwszeństwa zaciągnięta na podstawie gwarancji państwowej;

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przysłego Towarzystwa

akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współdziałaniu Wydziału krajowego;

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Łodygowice-Buczkwice i

e) że budowa tej kolei, jako też dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możliwości w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możliwości z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności, że budowa kolei rozdana będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia oferty.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji komitetu wykonawczego wiecu sekretarzy i urzędników kasowych i policyjnych miast objętych ustawą z r. 1896 o unormowanie płac i stosunków służbowych.

Sprawozdawca p. Doliński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę L. s. 142 i 360 komitetu wykonawczego wiecu sekretarzy i urzędników kasowych i policyjnych miast objętych ustawą z r. 1896 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwie rychłego załatwienia.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem komisji.

Przemawia p. Skołyszewski i stawia następującą poprawkę: zamiast słów „i możliwie rychłego załatwienia“ umieścić słowa „i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Skołyżewskiego.

Izba uchwała wniosek komisji wraz z poprawką p. Skołyżewskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku p. Skołyżewskiego w sprawie utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łozy koszykarskiej.

Sprawozdawca p. Julian Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. Skołyżewskiego w sprawie utworzenia dwóch posad instruktorów uprawy łozy koszykarskiej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Marszałek otwiera rozprawę nad tym wnioskiem.

Przemawia p. Skołyżewski i stawia następującą poprawkę: po słowie „załatwienia“ dodać słowa: „i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Skołyżewskiego.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji wraz z poprawką p. Skołyżewskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie podniesienia chowu koni.

Sprawozdawca p. W. Czartoryski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd do przyznania stałego zasiłku państwowego w kwocie 150.000 K. rocznie na premiowanie klaczy w Galicyi.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia do preliminarza budżetu krajowego na r. 1910 wydatku na premiowanie klaczy pod warunkiem przyznania na ten cel zasiłku państwowego, a to w wysokości odpowiadającej trzeciej części kwoty, przez c. k. Rząd na ten cel przyznanej.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd do rozszerzenia kompetencji Komitetu doradczego dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie w tym kierunku, by całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi tak w kraju jak za granicą, jako też przyjmowanie ogierów z Radowic było oddane w ręce tego Komitetu z głosem stanowczym.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, by kwotę na zakupno ogierów rządowych dla Galicyi przeznaczoną podwyższył w stosunku do kwot w innych krajach na ten cel przeznaczonych.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, by prelimitowaną na rok 1907 w wysokości 50.000 K. kwotę, przeznaczoną na premie dla hodowców za konie u nich dla armii zakupowane odpowiednio podwyższył tak, by wysokość premii za jednego konia wynosiła 200 K. i by ogólna ilość tych premii mogła być powiększoną.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd do zniesienia ograniczenia, zawartego w reskryptach c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 l. 1577 i z 15. marca 1905 l. 6297, a dotyczącego rasy ogierów przeznaczonych do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd; a) do powiększania stale corocznie w znacznej mierze ilości rządowych ogierów w Galicyi, b) do zwijania w miarę możliwości stacyi ogierów, c) do przeniesienia kategorii ogierów w najem dawanych do kategorii dawanych hodowcom bezpłatnie, d) a natomiast do powiększania znacznego liczby ogierów, oddawanych do użytku bezpłatnego.

9. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do przyznania następujących udogodnień hodowcom prywatnym, biorącym w najem ogiera rządowego:

a) zwracanie całego czynszu najmu w razie udowodnienia przez hodowcę, że w czasie jednego okresu stanowienia pokryto najętym ogierem przynajmniej trzydzieści klaczy własnych lub cudzych;

b) obniżenia ceny najmu po dojściu ogiera do wieku powyżej lat dwunastu;

c) obliczania czynszu najmu ogiera nie podług stopy procentowej 6 od ceny kupna ogiera lecz podług stopy 5 od sta od tej ceny;

d) wymiaru należitości stemplowej od kontraktu najmu ogiera nie, jak dotąd od kwoty, za którą dany ogier został kupiony, lecz od kwoty odpowiadającej rocznemu czynszowi najmu ogiera;

e) zniesienia przepisu, wedle którego musi biorący w najem ogiera ręczyć w §. 7. kontraktu najmu za zwrot całej pierwotnej ceny kupna ogiera na wypadek, gdyby z winy najmującego zginął lub okazał się do chowu niezdolnym, zastąpienia natomiast tego przepisu postanowieniem ograniczającym obowiązek poręki do rzeczywistej wartości ogiera w odnośnej chwili.

10. Sejm wzywa c. k. Rząd do ustanowienia komisji superarbitralnej w sprawie udzielania licencji dla ogierów prywatnych.

11. Sejm wzywa c. k. Rząd do podniesienia ceny remont wszystkich kategorii tak, aby najniższa cena wynosiła 800 K.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Jedynek i stawia następującą poprawkę:

We wniosku 8. komisji punkcie b) zamiast słowa „zwijania“ ma być słowo „rozszerzania“.

Izba popiera poprawkę p. Jedyneka.

Przemawia p. Kiweluk i stawia poprawkę następującą:

„Punkt b) wniosku 8 komisji opuścić“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba pobiera poprawkę p. Kiweluka.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała łącznie wnioski 1—7 komisji.

Po odczytaniu wniosku 8 przez p. sprawozdawcę Marszałek odczytuje poprawkę p. Jedyneka, która opiewa:

Zamiast słowa „zwijania“ wstawić słowo „rozszerzania“.

Przemawia p. Jedynek i oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy Izba uchwała wniosek 8 komisji z opuszczeniem ustępu b) tego wniosku, następnie uchwała Izba punkt b) wniosku 8. komisji.

Izba uchwała wreszcie łącznie i bez rozprawy wnioski 9—11 komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z wniosków posłów Korola i Ptaka o zniesienie myt na drogach i mostach krajowych,

Sprawozdawca p. Doliński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następującą wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w stosownej chwili, kiedy stan finansów krajowych według jego uznania na to zezwoli, przedłożył Sejmowi wniosek o zniesienie myt na drogach i mostach krajowych.

Marszałek otwiera rozprawę nad tym wnioskiem komisji.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę, a mianowicie, aby we wniosku komisji opuścić słowa: „według jego uznania“.

Przemawia p. Bernadzikowski i stawia następującą poprawkę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przygotował wnioski dotyczące zniesienia myt drogowych i mostowych na drogach krajowych z dniem 1. stycznia 1910 roku. względnie po wygaśnięciu prawa dzierżaw mytniczych i odnośne sprawozdanie przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Ptak.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Długosz i Męciński.

Przemawia zapisany do głosu p. Długosz.

Przemawia zapisany do głosu p. Męciński.

Przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Marszałek wzywa p. T. Starucha, by ograniczył się do sprostowania faktów.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Marszałek wyjaśnia sposób, w jaki podda pod głosowanie wniosek komisji i poprawki pp. Korola i Bernadzikowskiego.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Bernadzikowskiego, która opiewa:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przygotował wnioski dotyczące zniesienia myt drogowych i mostowych na drogach krajowych z dniem 1. stycznia 1910 r., względnie po wygaśnięciu prawa dzierżaw mytniczych i odnośne sprawozdanie przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Izba odrzuca poprawkę p. Bernadzikowskiego, za którą głosowało 42, przeciw 69 posłów, następnie oddzielnie uchwała wniosek komisji bez słów „według jego uznania“, a oddzielnie odrzuca w myśl poprawki p. Korola słowa „według jego uznania“ zawarte we wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V-go Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1906 do 15. maja 1908 i o sprawozdaniu pana Inspektora szpitali krajowych za lata 1907 i 1908.

Sprawozdawca p. Mars, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się sprawozdanie Departamentu V. i sprawozdanie p. Inspektora szpitali do wiadomości.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby umożliwił krajowi wydatną pomocą finansową budowę zakładu położniczego w Krakowie i poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do udziału w kosztach, a wynik tych rokowań aby przedstawił wraz z wnioskami Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesji.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań w celu doprowadzenia do skutku budowy pawilonu

dla chorych zakaźnych przy szpitalu lwowskim.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań w celu przyspieszenia budowy pawilonu dla chorych wenerycznych przy szpitalu w Stryju.

5. Poleca się Wydziałowi krajowemu ustanowienie w łonie Departamentu zawodowej lekarskiej kontroli nad działalnością lekarzy okręgowych.

6. Poleca się Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesji wniosków co do kontroli nad używaną odzieżą.

7. Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadanie kwestyi poruszonej przez wydział lekarski lwowski, a dotyczącej oddziału obserwacyjnego dla chorych umysłowo w szpitalu lwowskim, w porozumieniu z wydziałem lekarskim i postawienie w tej sprawie wniosków na najbliższej sesji.

8. Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad sposobami zaopatrzenia kraju w zdrową wodę.

9. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył wnioski radykalnej rzeczowej rekonstrukcyi szpitala krakowskiego.

10. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał powody, dla których w służbie krajowej objawia się brak lekarzy.

11. Poleca się Wydziałowi krajowemu, opracowanie i przedłożenie na jednej z najbliższych sesji planu organizacyi niższej służby szpitalnej.

Marzalek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Maryewski i stawia następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę założenia z funduszów krajowych 2 lecznic ludowych dla gruźliczo słabych i zdał na najbliższej sesji sprawozdanie, tak pod względem kosztów po-

łączonych ze założeniem tych instytucyi, jak i opinii kół zawodowych lekarskich o ich użyteczności“.

Przemawia p. Edward Mycielski i stawia następującą rezolucję:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby zmienił §. 96. instrukcyi do ustawy szpitalnej z 28. lipca 1907 Dz. ust. kraj. Nr. 47 w tym kierunku, aby w razie zaszłej śmierci winien był Zarząd szpitala prócz Zwierzchności gminy, sądu i władzy natchmiaszt uwiadomić telegraficznie najbliższego członka rodziny zmarłego“.

Przemawia p. Michałowski.

Przemawia p. Kurowiec i stawia następującą rezolucję:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najszybciej uzupełnił Wydział lekarski lwowski brakującymi klinikami, a w szczególności kliniką psychiatryczną.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad asanacją kraju a w szczególności nad osuszeniem malaryjnych terenów i nad kanalizacją miast i miasteczek.

Przemawia p. Dumka i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najszybciej i z całą energią przystąpił do zwalczania epidemii trachomy (egipskiego zapalenia oczu), grażującej z zastraszającą siłą na Podolu a osobliwie w powiatach tarnopolskim, zbaraskim i skałackim między włościąństwem, a niemniej w miastach tych powiatów między młodzieżą szkolną — a w szczególności:

1. ażeby w te powiaty wysłał większą liczbę lekarzy — specjalistów i przy ich pomocy zarządził rewizję chorych,

2. ażeby w miejscach, gdzie choroba ta w znacznym zakresie i z wielką siłą panuje, pozostawił lekarza stale przynajmniej na kilka miesięcy,

3. zżeby w miastach przeprowadził re-wizyę u młodzieży szkolnej, w warstatach i internatach,

4. ażeby w szpitalach zarządził separowanie chorych na tiachomę i nie wypuszczał ich aż po zupełnem wyleczeniu,

5. ażeby drukowanymi przepisami w obu krajowych językach, jak również ustnemi pouczeniami po kościołach i szkołach pouczył ogół, jak ma zachowywać się wobec tej epidemicznej choroby.

Przemawia p. Landau.

Przemawia p. Haczczakowski i stawia następującą rezolucyę :

12. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby ze względu na stan rzeczy w Zakładzie kulparkowskim, przedstawiony przez inspektora szpitali krajowych w jego sprawozdaniu z marca 1908, załatwił przychylnie wszystkie przedłożone przez niego w tem sprawozdaniu wnioski, zmierzające do usunięcia wadliwości w rzeczonym zakładzie istniejące.

Przemawia p. Trzeciecki.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Bandrowski.

Izba uchwała bez rozprawy na wniosek p. Vieviena zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Tracz, Cipser, Myroniuk-Zajczuk, Senyk, Sandulak, Jabłoński, Styła, Tertil, T. Staruch, Skwarko.

Izba uchwała bez rozprawy zamknięcie posiedzenia na wniosek p. Viviena.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacye, które opiewają :

W n i o s e k.

podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby miasto Stryj przeniósł do drugiej klasy dodatku aktywalnego dla urzędników państwowych.

Wnioskodawca :
Fruchtmann.

Sare, Haempel, Doliński, Skarbek, Michałowski, Jul. Brunicki, Jahl, Rittel, Fedorowicz, Leo, Jabłoński, Landau, Kleski, Sala, Maryewski, Bandrowski, Bednarski.

I n t e r p e a c y a

posła Kazimierza Jampolskiego i tow. w sprawie unieważnienia głosów, które padły na p. Maryę Dulębiankę przy wyborze do Sejmu krajowego.

Przy wyborze 6 posłów do Sejmu krajowego z miasta Lwowa dnia 2. marca 1908 padło 511 głosów na p. Maryę Dulębiankę. Głosy te unieważniła główna komisya wyborcza bez podania powodów, nie wiadomo więc, czy unieważnienie to nastąpiło ze względów zasadniczych, dlatego, że głosy te padły na kobietę, czy też dlatego, że kandydatka osobiście nie posiadała warunków obieralności.

Zważywszy, że w sejmowej ordynacyi wyborczej kobiety nigdzie nie są wyłącznie z biernego prawa wyborczego, a czynne prawo wyborcze ordynacya ta wyraźnie im przyznaje, a więc tem samem i bierne prawo posiadają ;

zważywszy, że w analogicznym wypadku przy wyborach do Sejmu krajowego czeskiego kwestyę tę pomyślnie dla kobiet rozstrzygnięto i głosów oddanych na kandydatki kobiety nie unieważniono ;

zważywszy, że i we Lwowie przy wyborze do Rady szkolnej okręgowej wybrano delegatem kobietę, nauczycielkę, a Rada szkolna krajowa wybór ten zatwierdziła,

mimo tego, że w dotyczącej ustawie jest pod tym względem luka;

zważywszy nakoniec, że rozstrzygnięcie tej kwestyi teraz, w chwili ustalenia zasad nowej ordynacji wyborczej do Sejmu, ma zasadnicze znaczenie, ponieważ stwierdzenie tego faktu, że kobiety już w dotychczasowej ordynacji wyborczej posiadają bierne prawo wyborcze, przesądzałoby o tem poniekąd i na przyszłość —

zapytują podpisani J. E. Pana Namieśtnika, czy zechce podać powody, dlaczego przy wyborze posłów na Sejm krajowy z miasta Lwowa dnia 2. marca 1908 unieważniono 511 głosów, padłych na p. Dulębiankę?

Lwów, dnia 21. października 1908.

Interpelant
Jampolski.

Dudykiewicz, Hanczakowski, Tracz, Witos, Myroniuk-Zajaczuk, Sandulak, T. Staruch, Bis, Stapiński, Makuch, Dumka, Bernadzikowski, Jedynak, Długosz, Krężel, Styła, Cieluch, Ptak, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Makucha i tow. do c. k. Rady szkolnej krajowej we Lwowie w sprawie nieudzielania nauki w szkole lndowej w Cetuli pow. Jarosław.

Na mocy uchwały Rady szkolnej okręgowej wytoczono nauczycielowi Włodzimierzowi Doroszowi dyscyplinarne dochodzenie.

Reskryptem z 24. lutego 1908 L. 7566 rozszerzyła c. k. Rada szkolna krajowa śledztwo przeciw temuż nauczycielowi i zasuspendowała go w urzędowaniu na czas śledztwa. W lipcu 1908 ukończono śledztwo i akta odesłała Rada szkolna okręgowa w Jarosławiu c. k. Radzie szkolnej krajowej we Lwowie 27. lipca 1908. Jednak dotąd c. k. Rada szkolna krajowa nie załatwiła definitywnie tej sprawy.

Nadto skutkiem zawieszenia nancyziela Dorosza w urzędowaniu nie odbywa

się w szkole w Cetule nauka od 1. marca 1908 dotąd, mimo prośby deputacyi gminy Cetula w c. k. starostwie w Jarosławiu.

Przeto podpisani zapytują:

Czy c. k. Rada szkolna krajowa załatwi definitywnie dyscyplinarkę nauczyciela Dorosza i czy zarządzi, aby w szkole w Cetuli bezzwłocznie zaczęto udzielać naukę?

Interpelant:
Makuch.

Lewicki, Skwarko, Kiweluk, Kurowiec, Sodomora, Sandulak, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Winniczuk, Dudykiewicz, Korol, Krysowaty, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Skwarki i tow. do Wydziału krajowego i c. k. Rządu w sprawie nieustawowego stanu w zarządzie gminy Truszewice powiatu dobromilskiego.

W gminie Truszewice powiatu dobromilskiego od dwu już lat urzęduje wójt Iwan Fedeczko bezprawnie, bo bez Rady gminnej, której wszyscy członkowie i zastępcy jeszcze w ubiegłym roku zrezygnowali.

Sprawą tą zajmował się już Wydział powiatowy i c. k. Starostwo w Dobromilu i c. k. Namiestnictwo.

Jednakowoż stało się tak, jak już z góry zapowiedział marszałek powiatowy w Dobromilu, a mianowicie, że ze względów politycznych ważniejszym jest dla niego utrzymać dotyczącego wójta przy bezprawnem urzędowaniu, jak dopuścić do ustawowego uporządkowania stosunków gminnych w Truszewicach.

Wskutek wniesionej w tej sprawie interpelacyi przez posła Grzegorza Ceglińskiego w parlamencie miały już z końcem r. 1907, odbyć się wybory do Rady gminnej w Truszewicach, jednak dla zbliżających się wyborów do Sejmu krajowego Wydział

powiatowy i c. k. starostwo w Dobromilu miały widocznie swe obliczenie i swój cel, w dalszem zatrzymaniu dotyczącego wójta przy bezprawnym urzędowaniu.

I tak sprawa reprezentacji gminnej w Truszewicach dotąd nie uporządkowana. Wójt Iwan Fedeczko urzęduje dotąd sam bezprawnie, sam samowolnie już od dwu lat układa gminny budżet a Wydział powiatowy i c. k. starostwo w Dobromilu sankcjonują ten bezprawny stan, czem wytworzą z jednej strony demoralizację i dotyczącego wójta i wszystkich innych sąsiednich wójtów, a z drugiej strony niezadowolnienie szerokich mas ludności, wytwarzają szkodliwy ferment i podłoże dla wszelkiej agitacji szkodliwej dla powagi i autorytetu władz, a wszystko to składa się na kompromitację galicyjskiej autonomii i galicyjskiej administracji.

Bezprawny stan w reprezentacjach gmin jest co najmniej w dwu trzecich częściach źródłem niezadowolnienia ówczesnej wiejskiej ludności i podstawą dla agitacji przeciw autonomicznemu i administracyjnemu władzom.

Wobec tego podpisują zapytani:

Czy znany jest Wysokiemu Rządowi i Wydziałowi krajowemu bezprawny powyższy stan w zarządzie gminy Truszewice i czy raczą go bezzwłocznie usunąć?

Interpelant:
Z. Skwarko.

Lewicki, Makuch, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Dumka, Sandulak, Winniczuk, Dudykiewicz, Krysowaty, Hanezowski, Sodomora, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania postenföhrera Maryana Tomasa w Obertynie.

Już wniesiono w Wysokim Sejmie interpelację o postępowaniu kierownika obertyńskiej szkoły Wacława Skulskiego zna-

nego kata i demoralizatora szkolnych dzieci.

Wszelkie skargi i żale zanoszone na niego do szkolnych władz pozostały po dziś dzień bez skutku, dzięki plecom za jakie ten „sprężysty“ pedagog się skrywa, szydząc z regulaminu szkolnego, prawa i moralności.

O tem wszystkim wiedzą władze bardzo dobrze.

Dziś uwiadamy po raz trzeci c. k. Radę szkolną krajową o nowym incydencie, którego głównym bohaterem jest znowu Wacław Skulski.

Z 7. na 8. b. m. wybrał się kierownik szkoły Wacław Skulski z dobraniem towarzysztwem na najoczywistrzą kradzież.

Ofiarą ich operacji miał paść skład drzewa Markusa Szarfa.

O 1. po północy rozpoczęli swoją pracę. Wybrali jedną z najlepszych desek i poczęli uchodzić.

Ale właściciel składu Szarf spał czujnie, a usłyszawszy szmer w składzie, wyjrzał przez okno, czy to nie złodzieje, bo od dłuższego czasu miał szkody. Ku swemu zdziwieniu ujrzał dwu niosących deskę.

Nie namyślając się długo, wyskoczył Szarf z łóżka przez okno i popędził ku złodziejom.

Ci zobaczywszy go, rzucili deskę, a sami w nogę.

Żyd, chcąc złapać przynajmniej jednego poczał biec za „najdłuższym“, i chociaż jak ten zdzierał, przecież zapędził go żyd na obejście Ołeksy Jaworskiego. Tu narobił krzyku, aby ludzie pomogli łapać złodzieja, co znikł gdzieś między budynkami.

Na krzyk zbiegli się Ołeksa Jaworski, jego córki Tekla i Michalina i drugi żyd Mozes Schor. Zaczęli szukać złodzieja

i wytropili go przytulonego do stożka fasoli. Złodziej widząc, że go spostrzeżono, skoczył przez parkan usiłując dalej uciekać. I chociaż sam wysoki jest, przecież parkany były jeszcze wyższe, więc przyparto biedaka w kącie.

Patrzą i oczom nie wierzą: to kierownik szkoły tutejszej, radny miasta Wacław Korab Skulski.

Poszkodowany nie sobie z tego nie robiąc, że to „kierownik”, zaczął go prowadzić z ogrodów na ulicę. Skulski wypraszał się u żyda, dając mu zegarek i przyrzekając pieniądze, ale żyd nie dał się tem zaspokoić i prowadził go dalej na ulicę, gdzie właśnie spotkał ich powracający z nocnej hulanki z płaszczem na ramionach tutejszy postenführer Maryan Tomas.

Zdziwił się organ bezpieczeństwa, widząc żyda w koszuli prowadzącego za rękę kierownika i spytał: „Co to jest?” Żyd odpowiedział: „Złapałem tego złodzieja, a dwóch mi uciekło. Proszę się ubrać i mnie pomódz”.

Na to żandarm zapytał żyda: „Ty znasz tego pana? Żyd odpowiedział: Znam, to jest dyrektor polskiej szkoły; zdaje mi się radny gminny — ale ja go złapałem na złodziejstwie i proszę pana postenführera zająć się tą sprawą”.

Teraz żandarm spytał Skulskiego:

„A pan co na to?”

Skulski odrzekł:

„Czegoś mię się uczeplił ten żyd i nie wiem, czego chce”.

Tej rozmowie przysłuchiwała się stojąca opodal przed swoją bramą córka Jaworskiego Michalina, ta sama, co pomagała łapać złodzieja. Kiedy ją zobaczył żandarm, zrzucił ze siebie płaszcz i krzyknął chwytając ją:

„To jest złodziej!”

Ale poszkodowany zwrócił mu uwagę, że to nie złodziej; przeciwnie ona mu dopomagała schwytać złodzieja.

Uwiadomiony o tem ojciec Michaliny wyszedł z chaty i potwierdził wobec żandarma zeznania Scharfa.

Wówczas żandarm uwolnił Michalinę i Skulskiego odbierając z rąk żyda „corpus delicti” żelazną laskę (własność kierownika szkoły), którą znaleziono na miejscu kradzieży.

Żyd wrócił do domu, a żandarm ze Skulskim do miasta. Po chwili wrócił żandarm do Scharfa, a całując go i żydówkę, pertraktował około 2 godziny na korzyść Skulskiego, obiecując mu ćwiartówkę okocimskiego, piwa za własne pieniądze. Żyd nie zadowolął się tem, wówczas żandarm obiecał mu dać 10 koron odszkodowania, byle tylko nie robił z tego użytku i rozgłosu, ale żyd i na to nie zgodził się. Wtedy żandarm chwycił się sposobu wymuszenia grożąc, że jeżeliby żyd zdradził to wszystko, to on znajdzie na strychu, w handlu zboża i materiału, wyszuka wszystkie karygodne jego uczynki i zrobi doniesienie do Starostwa.

Potem oddalił się żandarm z chaty Scharfa i udał się do Jaworskiego naruszając nocny spokój wyrzutami, dlaczego on tej sprawy nie załatwił. Na to dała żandarmowi dobrą odprawę Tekla, córka Jaworskiego, mówiąc: „Panie postenführer, nie mów pan tak, bo mnie się zdaje, że panu nawet rodzzonego ojca nie wolno bronić, a nie cudzego”.

Żandarm, usłyszawszy gorzką prawdę przypomniał sobie widocznie swoją instrukcję, bo bezzwłocznie wyszedł z chaty.

Oto nagi fakt świadczący wymownie o gospodarstwie w obertyńskiej szkole i żandarmeryi.

Przeto podpisani zapytują c. k. Rząd i c. k. komendę żandarmeryi we Lwowie

czy postępowanie postenführera Tomasa było w duchu jego przepisów i czy promenadowanie z rozpuszczonym płaszczem na ramionach na publicznych miejscach w dzień i w nocy jest zgodne z przepisami?

Dalej zapytują podpisani Radę szkolną krajową, czy nie zna jakiego sposobu, aby położyć ostateczny kres anarchii panującej w obertyńskiej szkole?

Interpelant:
Makuch w. r.

T. Staruch, Skwarko, A. Staruch, Dumka, Kurowiec, Kiweluk, Winniczuk, Sandulak,

Krysowaty, Dudykiewicz, Myroniuk - Zajczuk, Korol, Hanczakowski.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 22. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

24. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 22. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 142.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 22. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 23. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że p. Górskiemu udzielił urlopu na 3 dni.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 22. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2772 do 2782, 2784.

Komisji szkolnej: L. s. 2763—2771, 2783, 2785—2790, 2799, 2802.

Komisji administracyjnej: L. s. 2792, 2793, 2795.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2791.

Komisji drogowej: L. s. 2796—2798.

Komisji solnej: L. s. 2794.

Komisji wodnej: L. s. 2800.

Po odczytaniu petycji L. s. 2771 Towarzystwa Szkilna Pomiecz w Stanisławowie o zapomogę, przemawia p. Winniczuk, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Marszałek oznajmia, że na uchwałę Wys. Sejmu w sprawie hołdu dla J. Św. Papeża Piusa X. otrzymał od JEm. Kardynała Merry del Val następującą odpowiedź:

„Summus pontifex effusa vota et caritatis filialis pignora laetato gratiam ex animo agit, simul coelestium munerum auspiciis testemque benivolentiae suae benedictionem apostolicam peramanter impertit.

Card. Merry del Val“.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie dodatkowego sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posłów Lea, Battaglii i Rutowskiego z projektem ustawy zmieniającej postanowienia §§. 3., 4., 6., 11. i 12. statutu krajowego i z projektem ordynacyi wyborczej sejmowej.

Przemawia p. Leo uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji reformy wyborczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V-go Wydziału krajowego za czas od 1. grudnia 1906 do 15. maja 1908.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisanym są, po zamknięciu rozprawy ogólnej, p. p. Tracz, Cipser, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk, Sandulak, Jabłoński, Styła, Tertil, T. Staruch i Skwarko.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Przemawia p. Tracz.

Przemawia p. Cipser.

Przemawia p. Myroniuk-Zajaczuk i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z wszelką energią zwalczał zastraszające szerzenie się chorób wenerycznych w kraju — przez ustanowienie osobnych lekarzy — specjalistów dla miejscowości nawiedzonych straszną tą chorobą i urządzenie szpitali czasowych dla wenerycznie chorych w powiatach, gdzie choroby weneryczne przyjęły szczególne rozmiary.

Przemawia p. Sandulak i stawia następującą rezolucję:

I. Wzywa się Wydział krajowy do skuteczniejszego zwalczania chorób płciowych, w szczególności syfilisu w Huculszczyźnie, przez zwiększenie lekarskiej siły i stwierdzenie sanitarnych stosunków panujących pod tym względem między szerokimi warstwami ludności podkarpackich okolic.

II. Wzywa się Wydział krajowy, aby porobił kroki koło przeprowadzenia statystyki co do odżywiania się wiejskiej dlatwy szkolnej i używania przez nią alkoholycznych napoi.

Marszałek wzywa zapisanych do głosu posłów do wyboru mowców generalnych.

Przemawia p. Tertil i wnosi by wszyscy zapisani do głosu mowcy przemawiali.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek p. Tertila, by wszyscy zapisani do głosu mowcy przemawiali.

Przemawia zapisany do głosu p. Senyk i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie urządził stację we Lwowie dla leczenia surowicą chorych wskutek pokąsania przez wściekłe psy i inne zwierzęta.

Przemawia zapisany do głosu p. Jabłoński.

Przemawia p. Styła i stawia następującą rezolucję :

12. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z braku egzaminowanych akuserek uwzględnił fankeye babek wiejskich, mających praktykę przy porodach i nie karał ich tak skwapliwie za te czynności.

Przemawia p. Tertil i stawia następującą rezolucję :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

P. leca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę ustanowienie przy Wydziale krajowym osobnego organu dla spraw zdrojowisk i uzdziejowisk krajowych i stosowne wnioski przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Michałowski dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Senyk dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Merunowicz i zapowiada rezolucję.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że prócz zgłoszonych rezolucyj jest tylko poprawka do wniosku 11. komisji i zapytuje, czy do innych wniosków komisji żąda kto głosu.

P. Stojalowski zgłasza się do głosu do wniosku 8. komisji.

Sprawozdawca czyta :

1. Przyjmuje się sprawozdanie Departamentu V. i sprawozdanie p. Inspektora szpitali do wiadomości.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby umożliwił krajowi wydatną pomocą finansową budowę zakładu położniczego w Krakowie i po-

leca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do udziału w kosztach, a wynik tych rokowań aby przedstawił wraz z wnioskami Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań w celu doprowadzenia do skutku budowy pawilonu dla chorych zakaźnych przy szpitalu lwowskim.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dołożył wszelkich starań w celu przyspieszenia budowy pawilonu dla chorych wenerycznych przy szpitalu w Stryju.

5. Poleca się Wydziałowi krajowemu ustanowienie w łonie Departamentu zawodowej lekarskiej kontroli nad działalnością lekarzy okręgowych.

6. Poleca się Wydziałowi krajowemu przedłożenie na najbliższej sesyi wniosków co do kontroli nad używaną odzieżą.

7. Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadanie kwestyi poruszanej przez wydział lekarski lwowski, a dotyczącej oddziału obserwacyjnego dla chorych umysłowo w szpitalu lwowskim, w porozumieniu z wydziałem lekarskim i postawienie w tej sprawie wniosków na najbliższej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała wnioski 1—7 komisji.

Sprawozdawca czyta :

8. Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad sposobami zaopatrzenia kraju w zdrową wodę.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następującą poprawkę w miejsce wniosku 8. komisji.

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby polecił lekarzom okręgowym, aby zbadali w swoich okręgach sanitarnych stan wody w poszczególnych miejscowościach, a porozumiał się z c. k. Namiestnictwem, aby to samo polecił lekarzom powiatowym

i na podstawie tych sprawozdań przedłożył Sejmowi wykaz stanu zdrowotności i obfitości wód w kraju.

Izba popiera poprawkę p. Stojałowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

P. Stojałowski oznajmia, że godzi się na 8. wniosek komisji, a poprawkę swą zgłasza jako osobną rezolucję.

Izba uchwała wniosek 8. komisji.

Sprawozdawca czyta :

9. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył wnioski radykalnej rzeczowej rekonstrukcji szpitala krakowskiego.

10. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał powody, dla których w służbie krajowej objawia się brak lekarzy.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała wniosek 9. i 10. komisji.

Sprawozdawca czyta :

11. Poleca się Wydziałowi krajowemu opracowanie i przedłożenie na jednej z najbliższych sesji planu organizacji niższej służby szpitalnej.

Marszałek otwiera rozprawę i odczytuje następującą poprawkę p. Bandrowskiego: po słowach „służby szpitalnej“ dodać „z uwzględnieniem, by służba szpitalna była zależną od odpowiedzialnego kierownictwa szpitali“.

Izba popiera poprawkę p. Bandrowskiego.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego: dodać słowa „tak w szpitalach krajowych jak prowincjonalnych“.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca przyjmuje te poprawki pp. Bandrowskiego i Jabłońskiego.

Izba uchwała wnioski 11. komisji wraz z poprawkami pp. Bandrowskiego i Jabłońskiego, przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Tracza:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby w szpitalach krajowych i powiatowych zatrudniał przy usłudze chorych także służebnice grecko-katolickiego obrządku“.

Izba popiera tę rezolucję p. Tracza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje tę rezolucję p. Tracza.

Izba uchwała tę rezolucję p. Tracza.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Myroniuka-Zajaczuka.

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z wszelką energią zwalczał zastraszające szerzenie się chorób wenerycznych w kraju — przez ustanowienie osobnych lekarzy-specjalistów dla miejscowości nawiedzonych straszną tą chorobą i urządzenie szpitali czasowych dla wenerycznie chorych w powiatach, gdzie choroby weneryczne przyjęły szczególne rozmiary“.

Izba popiera tę rezolucję p. Myroniuka-Zajaczuka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała rezolucję powyższą p. Myroniuka-Zajaczuka.

Marszałek czyta następujące rezolucje p. Sandulaka:

I. Wzywa się Wydział krajowy do skuteczniejszego zwalczania chorób płciowych, w szczególności syfilisu w Huculszczyźnie, przez zwiększenie lekarskich sił i stwierdzenie sanitarnych stosunków panujących pod tym względem między szerokimi warstwami ludności podkarpackich okolic.

II. Wzywa się Wydział krajowy, aby porobił kroki koło przeprowadzenia staty-

styki co do odżywiania się wiejskiej dziatwy szkolnej i używania przez nią alkoholicznych napoi.

Przemawia p. Sandulak i oznajmia, że cofa swą 1. rezolucję.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje drugą rezolucję p. Sandulaka, którą Izba uchwala

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Senyka:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie urządził staecę we Lwowie dla leczenia surowicą chorych wskutek pokąsania przez wściekłe psy i inne zwierzęta“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucję p. Senyka, którą Izba uchwala.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Baudrowskiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad programem zadań, które systematycznie należy podjąć w celu poprawy zdrowotnych stosunków naszego kraju.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucję p. Baudrowskiego, którą Izba uchwala.

Marszałek odczytuje następujące rezolucje p. Dumki:

Wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej i z całą energią przystąpił do zwalczania epidemii trachomy (egipskiego zapalenia oczu), grasującej z zastraszającą siłą na Podolu, a osobliwie w powiatach tarnopolskim, zbarazkim i skałackim między włościanstwem, a niemniej w miastach tych powiatów między młodzieżą szkolną — a w szczególności:

1) ażeby w te powiaty wysłał większą liczbę lekarzy specjalistów i przy ich pomocy zarządził rewizję chorych,

2) ażeby w miejscach, gdzie choroba ta w znacznym zakresie i z wielką siłą panuje, pozostawił lekarza stale przynajmniej na kilka miesięcy.

3) ażeby w miastach przeprowadził rewizję u młodzieży szkolnej, w warsztatach i internatach,

4) ażeby w szpitalach zarządził separowanie chorych na trachomę i nie wypuszczał ich aż po zupełnem wyleczeniu,

5) ażeby drukowanymi przepisami w obu krajowych językach, jak również u stnemi pouczeniami po kościołach i szkołach ponczył ogół, jak ma zachować się wobec tej epidemii znej choroby.

Przemawia p. Bernadzikowski i stawia formalny wniosek o odesłanie tych rezolucyj p. Dumki do komisji sanitarnej.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje formalny wniosek p. Bernadzikowskiego o odesłanie rezolucyj p. Dumki do komisji sanitarnej.

Izba uchwala wniosek formalny p. Bernadzikowskiego o odesłanie rezolucyj p. Dumki do komisji sanitarnej.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Styły:

Sejm wzywa c. k. Rząd aby z braku egzaminowanych akuszerok uwzględnił funkcyę babek wiejskich, mających praktykę przy porodach i nie karał ich tak skwapliwie za te czynności.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia p. Styła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala powyższą rezolucję p. Styły.

Marszałek czyta następującą rezolucję p. Tertila.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozagę ustanowienie przy Wydziale krajowym osobnego organu dla spraw zdrojowisk i uzdziejowisk krajowych i stosowne wnioski przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie rezolucyi p. Tertila do komisji sanitarnej z poleceniem przedłożenia sprawozdania w tym przedmiocie jeszcze w ciągu obecnej sesyi sejmowej.

Izba uchwała powyższy formalny wniosek p. sprawozdawcy, t. j. odesłanie rezolucyi p. Tertila do komisji sanitarnej z poleceniem zdania sprawy na obecnej sesyi.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Stojalowskiego:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby polecił lekarzom okręgowym, aby zbadali w swoich okręgach sanitarnych stan wody w poszczególnych miejscowościach, a porozumiawszy się z c. k. Namiestnictwem, aby to samo polecił lekarzom powiatowym i na podstawie tych sprawozdań przedłożył Sejmowi wykaz stanu zdrowotności i obfitości wód w kraju.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała rezolucyę p. Stojalowskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Merunowicza:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozagę sprawę usuwania o ile możliwości nieuleczalnych paralityków i matoków z krajowych szpitali dla obłąkanych i zapewnienia im w inny sposób przytułku i opieki, a sprawozdanie w tym przedmiocie, wraz z odpowiednimi wnioskami, ażeby przedłożył Sejmowi w najbliższej sesyi.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje rezolucyę p. Merunowicza, którą Izba uchwała.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Maryewskiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał sprawę założenia z funduszów krajowych 2 lecznic ludowych dla gruźliczo słabych i zdał na najbliższej sesyi sprawozdanie tak pod względem kosztów połączonych ze założeniem tych instytucyi, jak i opinii kół zawodowych lekarskich o ich użyteczności.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca oznajmia, że przyjmuje tę rezolucyę p. Maryewskiego, którą Izba uchwała.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. E. hr. Mycielskiego.

Wzywa się Wydział krajowy, aby zmienił §. 96. instrukcyi do ustawy szpitalnej z 28. lipca 1897 Dz. ust. kraj. Nr. 47 w tym kierunku, aby w razie zaszłej śmierci winien był Zarząd szpitala prócz Zwierzchności gminy, sądu i władzy natychmiast uwiadomić telegraficznie najbliższego człuka rodziny zmarłego.

Przemawia p. Stojalowski i stawia poprawkę, aby dodać na końcu tej rezolucyi słowa „za zwrotem kosztów“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała rezolucyę p. E. hr. Mycielskiego.

Przemawia p. Stojalowski i cofa swą poprawkę.

Marszałek odczytuje następujące rezolucye p. Kurowca.

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej uzupełnił Wydział lekarski lwowski brakującymi klinikami, a w szczególności kliniką psychiatryczną.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w celu zastanowienia się nad asanacyą kraju, a w szczególności nad osuszeniem malaryjnych terenów i nad kanalizacyą miast i miasteczek.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje te rezolucje obydwie p. Kurowca, które Izba uchwała.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Hanczakowskiego:

12. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby ze względu na stan rzeczy w Zakładzie kulparkowskim, przedstawiony przez inspektora szpitali krajowych w jego sprawozdaniu z marca 1908, załatwił przychylnie wszystkie przedłożone przez niego w tem sprawozdaniu wnioski, zmierzające do usunięcia wadliwości w rzeczonym zakładzie istniejące.

Przemawia p. Jabłoński wnosi o przejście do porządku dziennego nad tą rezolucją p. Hanczakowskiego.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia poprawkę, względnie zmienia swą rezolucję o tyle, że wnosi, by zamiast słów „poleca się Wydziałowi krajowemu“ umieścić w rezolucyi słowa: „wziął pod rozwagę“.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Przemawia p. Hanczakowski i oznajmia, że cofa swą rezolucję.

Marszałek zarządza odczytanie następującego nagłego wniosku p. T. Starucha.

Sekretarz p. Skwarko czyta:

Wniosek nagły

posła Tymoteusza Starucha i Antoniego Starucha i tow. w sprawie klęsk elementarnych zdziałanych przez śnieg i mróz.

Jakby przyroda uwzięła się tego roku i gdzie tyle klęsk elementarnych, które dotknęły tego roku wyłącznie biednych gospodarzy, upadł śnieg w tych dniach i po cisnął mróz, podczas gdy przeważnie w górach wszystkie kartofle, kapusta i jarzyna w ogrodach została śniegiem przywalona i mrozem zniszczona, a kiedy ten śnieg nie

zginie, to biedny naród czeka głodowa śmierć, ponieważ nasz włościanin ma za swoją główną podstawę pożywienia kartofle i kapustę i po tych rozlicznych tegorocznych szkodach miał chłop jeszcze jaką taką nadzieję na te dwa rodzaje swego pożywienia, a tak i tę nadzieję teraz śnieg i mróz zniszczył.

Dlatego stawiają podpisani nagły wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby natychmiast sprawdził te szkody, wyrządzone przez śnieg i mróz i udzielił odpowiedniej zapomogi dla pocierpalych na zakupno kartofli i kapusty.

2. Upoważnia się Wydział krajowy do wyasygnowania z funduszów krajowych na ten cel zapomogi.

Wnioskodawcy:

T. Staruch, A. Staruch.

Dumka, Sandulak, Kurowiec, Skwarko, Kiweluk, Winniczuk, Sodomora, Szwed, Ma-kuch, Jampolski, Krężel, Bernadzikowski, Cieluch, Witos, Styła.

Marszałek udziela głosu p. T. Staruchowi dla uzasadnienia nagłości tego wniosku.

P. T. Staruch uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie p. T. Staruch wnosi pod względem formalnym o przekazanie tego wniosku Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu.

Marszałek wyjaśnia, że nie może takiego formalnego wniosku poddać pod głosowanie.

P. T. Staruch wnosi o odesłanie jego wniosku nagłego do Wydziału krajowego jako komisji, Izba zaś bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku nagłego Wydziałowi krajowemu jako komisji.

Marszałek naznacza następne posiedzenie na dzień 23. października 1908 godzinę 10. przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Przemawia p. Stojałowski w sprawie porządku dziennego odczytanego przez Marszałka.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Przemawia ponownie p. Stojałowski w powyższej sprawie, poczem Marszałek udziela ponownie wyjaśnienia i zamyka posiedzenie.

Koniec posiedzenia go lżina 3. minut 53 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

25. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 23. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 28 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnym posłów 141.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstataje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 23. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 24. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 23. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2812 do 2815, 2817—2826, 2828—2830, 2834, 2835, 2838, 2839, 2857, 2860.

Komisji szkolnej: L. s. 2827, 2831 do 2833, 2855.

Komisji gminnej: L. s. 2854.

Komisji administracyjnej: L. s. 2849, 2850, 2852.

Komisji drogowej: L. s. 2836, 2837, 2858, 2859.

Komisji podatkowej: L. s. 2851.

Komisji przemysłowej: L. s. 2856.

Komisji wodnej: L. s. 2816, 2853.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonego wniosku i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszony wniosek i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

o rozszerzeniu prawa uwolnienia popisywanych od czynnej służby wojskowej.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że ustawa wojskowa z dnia 11. kwietnia 1889 L. 41 uwalnia od czynnej służby wojskowej, tylko syna

jedynaka, mającego na zdrowiu upadłego ojca, — matkę wdowę — lub osierocone rodzeństwo — i to wtenczas, jeżeli od niego utrzymanie rodziców lub rodziny zawisło, a on obowiązek ten wiernie dopełnia, — albo też jeżeli jest więcej dzieci, a starsi lub 18-letni synowie są niezdolni do pracy, lub służą przy wojsku.

Tego samego uwolnienia od wojska dostąpić może po śmierci ojca jedyny wnuk niezdolnego do zarobkowania dziadka lub owdowiałej babki — jeżeli nie mają syna — a od jego uwolnienia utrzymanie dziadka lub babki zawisło, i on obowiązki temu zadosyć czyni.

Zważywszy jednak, iż jeżeli słaby ojciec lub dziadek — owdowiała matka lub babka — ma więcej synów, a względnie wnuków, liczących już 18 lat wieku, a ci synowie lub wnucy nie mieszkają już przy rodzicach lub dziadkach, bo są osiedleni na własnych oddzielnych gospodarstwach, mają żony i dzieci, są nauczycielami lub wyemigrowali do Ameryki opuściwszy dom rodzinny nie są w stanie dać rodzeństwu należytego utrzymania. Tych już wypadków ustawa wojskowa nie uwzględnia i popisowi utrzymujący rodziców, dziadków i rodzeństwo bez względu na te okoliczności podlegają poborowi wojskowemu i nawet w czynnej służbie muszą służyć przy wojsku.

Zważywszy nakoniec, że przez asenterowanie takich popisowych, którzy około gospodarstwa rolniczego pracują i z niego rodzeństwo utrzymują, dzieją się ludności różnego rodzaju krzywdy, naprzód, że gospodarstwa nie są należycie obronione i przynoszą rolnictwu znaczne straty — a powtóre, że rodzice lub dziadkowie popisowego przez czas jego służby w wojsku narażeni są na stare lata na niedostatek a częstokroć i nędzę. —

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zmianę ustawy wojskowej z dnia 11. kwietnia 1889

D. p. p. L. 41 w tym kierunku, aby syn lub wnuk, utrzymujący gospodarstwo rolne, był uwolniony od służby wojskowej, jeżeli od niego utrzymanie ojców, dziadków lub rodzeństwa zawisło; a inni synowie opuściwszy dom rodzinny, nie są w stanie dać rodzicom, dziadkom i rodzinie dostatecznego utrzymania.

Wnioskodawca:
Szwed w. r.

Bojko, Bernadzikowski, Witos, Stapiński, Bis, Styła, Cieluch, Krężel, Kiweluk, T. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Kry-sowaty, Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do wysokiego Wydziału krajowego w sprawie pensyi nauczycieli i katechetów szkół ludowych na przedmieściach Stanisławowa.

Już od 11 lat nauczyciele szkół ludowych i katecheci jako też i nauczyciele religii żydowskiej w Knihininie-wsi, Gorce Belwederze i Knihininie-kolonii wnoszą petycje o zaliczenie ich do III. kl. plac nauczycielskich. Żądanie ich najślusniejsze bo w miejscowościach tych, stanowiących, przedmiejskie ulice Stanisławowa życie utrzymanie, pomieszkanie i t. d. jest tak samo drogie, jak w Stanisławowie, a nawet droższe, bo do zakupu artykułów żywności w Stanisławowie i ich przyniesienia potrzeba koniecznie trzymać sługę.

Zapytujemy Wysoki Wydział krajowy, kiedy raczy uczynić zadość słusznemu żądaniu nauczycieli, katechetów obu obrządków i nauczycieli żydowskiej religii w szkołach ludowych Knihininie-wsi z dzielnicą Górka i Belweder i w Knihininie kolonia?

Interpelant
Winniczuk.

Sandulak, Szwed, Makuch, Hanczakowski, Senyk, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Kiweluk, Oleśnicki, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posła Eug. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezprawnego rozwiązania Rady gminnej we wsi Wanowicach samborskiego powiatu i w sprawie przewlekania wyborów w tejże gminie.

Dnia 15. listopada 1904 we wsi Wanowicach samborskiego powiatu rozpoczęła urządowanie nowo wybrana Rada gminna, a właściwie ponieważ we wsi jest porządek i zostali wybrani członkowie dawnej Rady, więc ci przedłużają swoje urządowanie.

Kiedy w tej wsi wybory do parlamentu wypadły nie po myśl c. k. starosty, począł ten „ćwiczyć“ gminę.

1) Rada uprosiła miejscowego proboszcza Boberskiego, który też był radnym, aby sekretarzował. C. k. Starostwo w Samborze każe go usunąć, ale to rozporządzenie nie utrzymało się, bo je zniosło c. k. Namiestnictwo. Był to początek, potem nastąpiły:

2) zasuspendowanie wójta Łeska Sydoriaka, zastępcy Waska Procia, asesora Iwana Mińka, a urządowanie oddano aż drugiemu asesorowi Iwanowi Bilakowi. Zasuspendowani wnoszą odwołanie, ale oto mijają lata i nie można doczekać się rozstrzygnięcia. Przy wyborach do Sejmu Łesko Sydorak i Iwan Milko, wybrani na wyborców, głosowali na ruskiego kandydata — i za tę winę ukarano gminę! —

Na wniosek Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 7. marca 1908 L. 157.849/I. nie przestrzegając nawet przepisów z §. 108. u. gm. rozwiązuje Radę gminną z powodu, że nie nadzorowała Zwierzchności gminnej. Przeciw temu wniosła Rada odwołanie — i czeka dotąd jego załatwienia. Spotkało to gminę za ruskie urządowanie, za wybranie uczeiwych ludzi na wyborców — a dochodzenia prowadził ten, komu to miało wyjść z korzyścią, ten, który po rozwiązaniu Rady miał zostać i faktycznie został jej rządowym komisarzem: urzędnik Wy-

działu powiatowego, Felicyan Kasprzycki, pobierający obecnie od gminy za dwurazową wycieczkę do gminy 1000 koron rocznie i gnębi gminę podwodami.

Przypatrzmyż się tym przestępstwom, za które Radę gminną rozwiązano.

1) Zarzucono, że wójt Łesko Sydoriak zaprzepścił w r. 1898 jedną parcelę gminną, bo nie stawił się w sądzie za gminę, wyrok zapadł zaocznie, a skarżąca Anna Milko wygrała proces i tę parcelę zaінtabulowała na siebie.

Cóż tu winna Rada wybrana o 6 lat później? Nie uwzględniono nawet tego, że ta Rada od tej Anny Milko dostała 200 K. na cerkiew a więc gminą rzecz.

2) Zarzucono, że Zwierzchność gminna nie wydzierżawiła szutrowiska, a tylko wójt i inni włościanie używają go na swoją korzyść. Lecz cóż tu winna Zwierzchność gminna czy Rada, że Dniestr swoje koryto często zmienia, skutkiem czego nie wiadomo gdzie granica, gminnego szutrowiska a włościan lub też wsi Bereźnicy.

Wszak owa „licha“ Zwierzchność gminna doniosła o tem Wydziałowi powiatowemu.

Czemuż ten nie postarał się o ustalenie granic? Czemu „sprężysty“ p. Kasprzycki już dwukrotnie wodził komisję na koszt gminy, a ta przecież nie mogła ustalić granic, a ludzie w tym roku za jego nadzór 50% więcej wozili szutru z tych miejsc, a gmina nie dostała ani centa z tego, a Łesko Sydoriak z tego źródła przecież zebrał 200 koron na cerkiew.

3) Zarzucił reskrypt rozwiązujący, że włościanie powrznynali się w gminne pastwisko. — Cóż tu winna Rada i co ona mogła więcej zrobić ponadto, co zrobiła, oddając sprawę adwokatowi, który przez 2 lata już prowadzi proces.

4) A jeszcze zaprzepściła Rada spichlerz gminny. Ten spichlerz rozpożyczo-no jeszcze w r. 1836. Od tego czasu nikt,

a już najmniej Wydział powiatowy, który ma dbać o całość majątku gminnego — nie troszczył się o ten spichlerz. Otóż 1906 r., po 20 latach, proboszcz miejscowy zwołał dłużników do kancelaryi gminnej — tu zeznali oni, ile kto winien do spichlerza i zobowiązali się zwrócić. W ten sposób wskrzeszono i podjęto do działalności spichlerz — ale rozwiązanie Rady wstrzymało dalszą czynność w tym kierunku.

Takie to ciężkie grzechy rozwiązanej Rady gminnej we Wanowicach!

Przy oddaniu urzędowania przez rozwiązaną Radę, p. Kasprzykiemu oddano gotówki w kasie 12000 K. Nadziei zobaczyć ją już właścianie nie mają, bo p. Kasprzycki wiecznie procesuje i egzekwuje na koszt gminy i tak :

Prowadził egzekucję na koszt gminy przeciw cerkiewnemu komitetowi, budującemu cerkiew, o 3727 K., chociaż jeszcze 1906 r. dnia 4. lutego uchwaliła Rada darować tę kwotę na budowę cerkwi. aby ludziom było lżej i uchwałę tę przesłała Radzie powiatowej do zatwierdzenia i więcej jej nie widziała.

Zaskarżył też ten komitet o 300 K. pożyczonych na budowę cerkwi z kasy pod ręcznej. Obie te kwoty byłby komitet budowy cerkwi oddał bez procesu, gdyby tylko dostał był polecenie z c. k. Starostwa.

Cóż właściwie zrobił dobrego p. komisarz Kasprzycki w Wanowicach?

Wobec tego zapytujemy Wysoki c. k. Rząd :

Czy rychło przywróci prawny stan w gminie Wanowice?

Czy rychło i kiedy będą załatwione rekursy tak Zwierzchności gminnej jako też Rady gminnej we Wanowicach przeciw ich zasuspendowaniu względnie rozwiązaniu?

Czy długo jeszcze będzie gospodarował w Wanowicach p. Kasprzycki, doprowadzając gminę do ruiny?

Czy nie jest c. k. Rząd skłonny ze względu na to, że zarząd takiej wsi jak Wanowice nie wymaga szczególnych uzdolnień, jakie ma p. Kasprzycki usunąć go od zarządu wsi, a sprzedać go komu z mieszkańców gminy?

Interpelant:
Oleśnicki.

Lewicki, Winniczuk, Dumka, Sandulak, Keweluk, Sodomora, A Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Skwarko, Makuch, Szward, Dudykiewicz, Krysowaty, Henczakowki, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dumki i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieformalnego postępowania c. k. Starostwa w Tarnopolu przy rozdzielaniu zapomóg z fundacyi hr. Piotra Wodzickiego.

Nieboszezyk hr. Piotr Wodzicki pozostawił w testamencie z 20. lipca 1825 nakaz dla swoich potomków, aby $\frac{1}{10}$ część dochodów dobr Borki wielkie, Chodaczków mały, Dyczków i Krasówka rozdzielano rok rocznie na zapomogi pojedynczym członkom tych gmin, a także i cudzym ludziom, którzy wskutek przykrych stosunków nie z własnej winy popadli w nędzę. Ten obowiązek zainstalowano 29. grudnia 1830 na odnośnych dobrach, a na podstawie decyzji nadwornej kancelaryi z dnia 1. kwietnia 1841 oznaczono wykupny kapitał na 17.000 złr. monety konw. i gubernialnym dekretem z dnia 6. maja 1841 obciążono wyżwspomniane dobra jako ekwiwalentem na rzecz ubogich z $\frac{1}{10}$ części dochodów z dóbr Borki wielkie z przynależnościami. Odsetki od wspomnianej sumy mają być płacone co roku w dwóch ratach: 17. kwietnia i 17. października do okręgowej kasy w Tarnopolu.

Według tego stanu, zgodnego z księgami tabuli we Lwowie, odsetki od 17.000 złr. mon. konw. miałyby co roku dwukrotnie rozdzielać c. k. Starostwo w Tarnopolu przy pomocy czynników, jak: Urząd gminny i proboszcz.

Otóż fundacyę tę z tak wzniosłym celem wypaczono zupełnie.

Przedstawiciel obszaru dworskiego w Borkach wielkich tylko raz do roku rozdziela dowolną sumę wedle swego osobistego upodobania, przyczem nawet urządził sobie żarty, bo rozrzucił między ubogich ludzi miedziaki, aby ta, zbierając, biła się. Uczynił to w tym roku pełnomocnik dworu Aleksandrowicz w Chodaczkowie małym.

Pieniądzy przeznaczone dla ubogich w Krasowce nie rozdzielił między tychże, tylko dał samowolnie na kaplicę w Krasowce — z krzywdą dla ubogich, a wbrew woli fundatora, co więcej, nawet dwie biedne: Magdę Czujkę i Hapę Szewkim obdarzył, ale kijami — obił je tak, że sprawa oparła się aż o sąd w Tarnopolu. Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

1. Czy poleci on c. k. Starostwu w Tarnopolu uregulowanie fundacyi po św. pamięci hr. Piotrze Wodzickim?

2. Czy nakaże temuż c. k. Starostwu formalne postępowanie z tą fundacyą w myśl intencji fundatora?

3. Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności i czy po przeprowadzonym dochodzeniu nakaże zwrócić do fundacyi te kwoty, o jakie skrzywdzono ubogich?

Interpelant:
Paweł Dumka.

Sandulak, Winniczuk, Krysowaty, Sodomora, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Hanczakowski, Szwed, Makuch, Skwarko, Kiweluk, Dudykiewicz, Lewicki, Myroniuk
Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Kostia Lewickiego i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie nieprawidłowości w urzędowaniu c. k. Starostwa w Przemyslanach wobec członków gminy Rozworzany.

Piotr Kowal i tow. gospodarze rolni gminy Rozworzany pow., sądowego Gli-

niany, wykonywali od niepamiętnych lat przechód i przejazd przez drogę oznaczoną parcelą l. kat. 777/3 i 990 gminy Rozworzany.

Droga ta jest niezbędna dla rolnego gospodarstwa Piotra Kowala i tow., bo tylko tą drogą mogą oni dostać się do swoich gruntów, a skutkiem tego niemożność korzystania z tej drogi uniemożliwia im prowadzenie prawidłowej gospodarki rolnej.

Właściciel dóbr tabularnych Rozworzany Eks. Roman Potocki, a raczej jego rządcą Stanisław Tyrawski zamknął 5. czerwca 1907 wyżej nazwaną drogę rogatką i oświadczył Petrowi Kowalowi i tow., że nie pozwoli im korzystać z tej drogi, przyczem na żądanie zarządu dóbr Eks. Romana hr. Potockiego wydało c. k. Starostwo w Przemyslanach rozporządzenie z 6. czerwca 1907 l. 12.414 tej treści, że sporna droga ma być zamknięta rogatką do czasu, jak długo nie ustanie zaraza pyskowa i rączna w Rozworzanych. Z powodu postawienia rogatki i oświadczenia Stanisława Tyrawskiego, że nie pozwoli na przyszłość wykonywać przechód i przejazd sporną drogą wnieśli Piotr Kowal i towarzysze prowizoryalny pozew do c. k. Sądu powiatowego w Glinianach do l. spr. 206/7 przeciw Eksc. Romanowi Potockiemu i Stanisławowi Tyrawskiemu z powodu naruszenia posiadania i c. k. Sąd powiatowy w Glinianach ostateczną decyzją z 27. czerwca 1907 l. spr. C. II. 206/3/7 zadecydował, że Eks. Roman Potocki i Stanisław Tyrawski naruszyli w posiadaniu Piotra Kowala i tow., a zarazem utrzymując ich w posiadaniu spornej drogi, wzbronili dalszego naruszenia.

Z powodu rekursu wniesionego przez Eks. hr. Romana Potockiego c. k. Sąd okręgowy w Złoczowie jako sąd odwoławczy decyzją z d. 22. września 1907 l. spr. R. III. 289/4/7 potwierdził uchwałę powiatowego sądu w Glinianach z tą tylko zmianą, że po uznaniu przez władzę polityczną, że

zaraza pyskowa i raciczna wygasła w Rozworzanach, ma być bezzwłocznie umożliwiony przechód i przejazd sporną drogą dla Piotra Kowala i tow.

Po wygaśnięciu pyskowej i racicznej zarazy w Rozworzanach, co stwierdziło c. k. Starostwo w Przemyślanach decyzją z 26. lipca 1907 l. 16.756, zarząd dóbr Eks. h. Potockiego nie zastosował się do wymienionej uchwały c. k. Sądu okręgowego w Złoczowie, tylko dalej zabronił używać Piotrowi Kowalowi i tow. drogi i ci byli zmuszeni wnieść do c. k. Sądu powiatowego w Glinianach podanie egzekucyjne w myśl §§. 355 i 356 ustawy postępowania egzekucyjnego przeciw Eks. Romanowi hr. Potockiemu, opierając się na poświadczeniu c. k. Starostwa w Przemyślanach z 16. listopada 1907 l. 25.610, że zaraza raciczna i pyskowa wygasła i zniesiono prohibicyjne zarządzenia. Jednak mimo tego poświadczenia c. k. Sąd powiatowy w Glinianach decyzją z 15. marca 1908 l. spr. 1452/3/7 odmówił wnioskom Piotra Kowala i tow., bo c. k. Starostwo w Przemyślanach oświadczyło w piśmie z 9. lutego 1908 l. 30.004, że zarządzenia prohibicyjne sanitarno-policyjne odnośnie rogatki na spornej drodze nie zostały zniesione. W ten sposób z powodu samowolnego postępku c. k. Starostwa w Przemyślanach pozbawiono Piotra Kowala i tow. ich prawa prywatnego, jakie sobie wywalczyli na drodze cywilnego sporu i nie mogą z tego prawa korzystać z tego prawa, chociaż mają za sobą prawomocnie ustalenie prawa przez c. k. Sądy.

Z powodu, że zaraza pyskowa i raciczna w Rozworzanach i okolicy dawno wygasła i zatrzymanie zarządzeń prohibicyjnych sanitarno-policyjnych odnośnie do spornej drogi musi się uważać za samowolę organu administracyjnego, zapytujemy Wysoki c. k. Rząd:

1) Czy skłonny jest nakazać c. k. Starostwu w Przemyślanach wydanie Piotrowi Kowalowi i tow. gospodarzom w Rozwo-

zwanach, poświadczenia umożliwiającego im uzyskanie egzekucyi przeciw Eks. Romanowi hr. Potockiemu w sprawie rogatki na drodze oznaczonej l. kat. 777/3 i 990 gminy Rozworzany?

2) Czy skłonny jest pociągnąć do odpowiedzialności winnego urzędnika — jakich środków użyje, aby uniemożliwić na przyszłość podobną samowolę władz administracyjnych — skutkiem których nawet sądowa uchwała nie może być wykonana?

Interpelant:
Dr. Lewicki.

Kiweluk, A. Staruch, T. Starnch, Skwarko, Dumka, Korol, Krysowaty, Kołpaczkiwicz, Tracz, Kurowiec, Winniczuk, Oleśnicki, Makuch, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

posta Myroniuka-Zajaczuka i towarzyszy do c. k. Rządu.

Słuchacz lwowskiego uniwersytetu Iwan Chymka powołany na miejsce poboru wojskowego na rok 1908 wniósł 31. listopada 1907 do l. 32942 podanie do c. k. Starostwa w Kamionce strumiłowej o przyznanie mu prawa jednorocznej służby wojskowej.

Podanie to leżało spokojnie w temże Starostwie, które też nie uważało za potrzebne przedłożyć je asenterunkowej komisji w Kamionce strumiłowej, skutkiem czego Iwana Chymkę asenterowano dnia 5. maja 1908 bez przyznania mu prawa jednorocznej służby wojskowej.

Iwan Chymka, nie przeczuwając, że go asenterowano bez przyznania mu prawa do jednorocznej służby nie poczynił żadnych kroków i dopiero otrzymawszy wezwanie jako zwyczajny rekrut, począł śledzić co się stało z jego podaniem i niestety stwierdził, że jego podanie zalega w Starostwie w Kamionce strumiłowej.

Skutkiem jego interwencji wysłało Starostwo podanie 24. września 1908 do

komendy 80 p. p. w Złoczowie, mimo to powołano Iwana Chymkę do trzyletniej służby, do której też natychmiast musiał stanąć.

Podając ten fakt do wiadomości c. k. Rządu zapytują podpisani:

1) Czy skłonny jest c. k. Rząd naprawić krzywkę wyrządzoną słuchaczowi Iwanowi Chymce skutkiem niedbaństwa c. k. Starostwa w Kamionce strumiłowej i przyznać mu prawo jednorocznej służby?

2) Czy pociągnięć winne c. k. Starostwo w Kamionce strumiłowej do odpowiedzialności za to nieusprawiedliwione niedbalstwo?

Interpelant:

Myroniuk-Zajczuk w. r.

Dr. Kost Lewicki, Sodomora, Oleśnicki, Sandulak, Kurowiec, A. Staruch, Senyk, Tracz, Kolpaczekiewicz, Krysowaty, Hanczakowski, Korol, Dydykiewicz, Dumka, Kiweluk, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu król. stoł. m. Lwowa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wniosł o przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Turce na pobór w r. 1909 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Turce zezwala się w myśl postanowień §. 23 ust. z dnia 17. czerwca 1874 Dz. u. kr. Nr. 51 pobierać w roku 1909 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 85% (ośmdziesiąt pięć) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §. 12. ustawy z dn. 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 105.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie miasta Buczacza koncesyi do pobierania opłat kopytkowych.

Izba bez rozprawy uchwała na wniosek sprawozdawcy p. Wereszczyńskiego przystąpić do drugiego czytania tego sprawozdania bez odsyłania do komisji.

P. Wereszczyński w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Buczacza prawa do poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Buczacza prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami:

Art. II.

Gmina miasta Buczacza pobierać ma myto kopytkowe na ośmiu rogatkach, a mianowicie:

1. na drodze krajowej z Monasterzysk wiodącej, gdzie gościniec z Barysza wpada;
2. na drodze z Potoka do Buczacza wiodącej;
3. na drodze z Przewłoki do granicy terytorium buczackiego;
4. na drodze prowadzącej z Buczacza przez Nagorzankę do gościńca czortkowsko-monasterzyskiego;
5. na drodze przez Nagorzankę do targowicy bydła wiodącej;
6. na drodze z Trybuchowic przez Fedor do Buczacza;
7. na drodze krajowej z Czortkowa do Buczacza;
8. na drodze krajowej strussowsko-buczackiej.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) hal;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Konie, krowy, woły, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o ich znizeniu;

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle w dobrym stanie i używania na ten cel wszelkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czy i o ile roboty preliminowane na ten rok z funduszu myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych zostało uskutecznione i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego oraz innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przy czem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Buczacza, pobierająca myto kopytkowe, wymienionych w tej sprawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z 10. grudnia 1907 Nr. 155. Jeżeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organy miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie, lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych dróg, ulic i placów, niemniej też funduszy, w myśl postanowienia §. 24. ust. ostatni ustawy drogowej.

Art. XI.

Od zwierząt w artykule III. poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego obje-

tych, nie będzie gmina miasta Buczacza pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Z chwilą wejścia w życie tej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 7. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 48 o udzieleniu koncesyi do poboru myta kopytkowego na rzecz utrzymania dróg, ulic i placów miasta Buczacza.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie m. Kołomyi koncesyi do pobierania opłat kopytkowych.

Izba bez rozprawy uchwała na wniossek p. sprawozdawcy przystąpić do drugiego czytania tego sprawozdania bez odsyłania sprawy do komisji.

P. Wereszezyński w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania Wydziału krajowego, odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich nadaje się gminie miasta Kołomyi na przeciąg trzech lat prawo do pobierania myta kopytkowego, pod warunkami poniżej określonymi.

Art. II.

Gmina miasta Kołomyi pobierać ma myto kopytkowe przy dwunastu rogatkach ustawionych w miejscach, gdzie w obręb miasta wchodzi następujące drogi:

1. Werbiąż-Kołomyja,
2. Oskrześnińce-Kołomyja,
3. Korolówka-Kołomyja,
4. Cieniawa-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
5. Piadyki-Kołomyja,
6. Kamioneczki-Kołomyja,
7. Słobódka leśna Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
8. Rakowczyk-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
9. Szeparowce-Kołomyja,
10. Diatkowce-Kołomyja,
11. Sopów-Kołomyja.
12. Ispas-Kołomyja.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego pobierać należy raz tylko przy wstępie do miasta, a to według następującego wymiaru:

1. od konia, osła lub muła w zaprzęgu 8 (ośm) h;

2. od każdej sztuki bydła rogatego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

3. od bydła luzem idących, od konia, osła lub muła 4 (cztery) h;

4. od sztuki owiec, kóz, nierogacizny, jagniąt, kozłał, żrebiąt 2 (dwa) h;

Bydła ssące wszelkiego rodzaju, które z matkami idą, tak samo cielęta, owce, kozy, nierogacizna, jagnięta, kozłeta na wozie wiezione lub na plecach niesione są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. IV.

Przy poborze myta kopytkowego mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub ich znizeniu.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle i w dobrym stanie i używania na ten cel wszelkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w 4 tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina

pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok roboty z funduszu poboru myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych, uskutecznione zostały i czy cały dechód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tem rozporządzeniu warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Jeżeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organa miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dechodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych ulic, placów i dróg, niemniej też funduszy w myśl postanowień §. 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z dn. 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, to jest opłatą myta kopytkowego objętych, gmina pobierająca myto kopyt-

kowe nie będzie pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa ta wchodzi w moc obowiązującą w 14 dni po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. maja 1897 r. Dz. u. kr. Nr. 32 o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę:

W art III. projektu ustawy:

w ustępie 1 zamiast 8 h. ma być 4 h.

„ 2 „ 4 h. „ „ 2 h.

„ 3 „ 4 h. „ „ 2 h.

„ 4 „ 2 h. „ „ 1 h.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie zgłosił poprawki do art. I i II ustawy przeto poda łącznie pod uchwałę Izby te artykuły ustawy.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich nadaje się gminie miasta Kołomyi na przeciąg trzech lat prawo do pobierania

myta kopytkowego, pod warunkami poniżej określonymi.

Art. II.

Gmina miasta Kołomyi pobierać ma myto kopytkowe przy dwunastu rogatkach ustawionych w miejscach, gdzie w obrębie miasta wchodzi następujące drogi:

1. Werbiaż-Kołomyja,
2. Oskrzesińce-Kołomyja,
3. Korolówka-Kołomyja,
4. Cieniawa-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
5. Piadyki-Kołomyja,
6. Kamioneczki-Kołomyja,
7. Słobódka leśna-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
8. Rakowczyk-Kołomyja w punkcie dotychczasowym,
9. Szeparowce-Kołomyja,
10. Diatkowce-Kołomyja,
11. Sopów-Kołomyja,
12. Ispas-Kołomyja.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała art. I i II ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Oplatę myta kopytkowego pobierać należy raz tylko przy wstępie do miasta, a to według następującego wymiaru:

1. od konia, osła lub muła w zaprzęgu 8 (ośm) h;
2. od każdej sztuki bydła rogatego w zaprzęgu 4 (cztery) h;
3. od bydła luzem idących, od konia, osła lub muła 4 (cztery) h;
4. od sztuki owiec, kóz, nierogacizny, jagniąt, kozłat, źrebiąt 2 (dwa) h.

Bydła ssące wszelkiego rodzaju, które z matkami idą, tak samo cielęta, owce, kozy, nierogacizna, jagnięta, kozłeta na wozie wzięne lub na plecach niesione są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Marszałek odczytuje powyższą poprawkę p. Starucha do art. III ustawy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała art. III ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, a to 49 przeciw 35 głosom, odrzucając tem samem poprawkę p. T. Starucha.

Marszałek oznajmia, że ponieważ do art. IV—XIII ustawy nie wniósł nikt poprawek, przeto podda łącznie te artykuły ustawy pod uchwałę Izby.

Sprawozdawca czyta:

Art. IV.

Przy poborze myta kopytkowego mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub o ich niższeniu.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania tychże wogóle i w dobrym stanie i używania na ten cel wszystkich zasobów ustawą drogową wskazanych.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem

z myta kopytkowego podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok roboty z funduszu poboru myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową wskazanych uskutecznione zostały i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu drogowego, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego, wykonuje Wydział powiatowy, a względnie Wydział krajowy w myśl §. 21. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej myto kopytkowe.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tem rozporządzeniu warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki, przymusowe wskazane ustawą drogową z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Jeżeliby zwykle środki przymusowe nie skutkowały, a organy miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu drogowego, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych ulic, placów i dróg, niemniej też funduszy w myśl postanowień §. 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, to jest opłatą myta kopytkowego objętych, gmina pobierająca myto kopytkowe nie będzie pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Ustawa ta wchodzi w moc obowiązującą w 14 dni po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 22. maja 1897 r. Dz. u. kr. Nr. 32 o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Art. XIII.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała art. IV--XIII. ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . . o udzieleniu gminie miasta Kołomyi koncesyi na pobór opłat kopytkowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwała tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem nowej ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca p. Skołyszewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio następujące omyłki druku i zgłoszwszy imieniem komisji następujące poprawki, a mianowicie:

Na stronie 1. ust. 2. we wierszu 5. zamiast słowa „sejmowych“ ma być słowo „sejmowych“ stronica, 3. ust. 4. wiersz 1. zamiast słowa „musi“ słowa „może“, ust. 8. wiersz 3, zamiast słowo „przekroczenia“ słowo „przekraczania“, na str. 4. ustęp 2. wiersz 3. po słowie „ponieważ“ powinno być słowo „są“; oraz następujące poprawki do ustawy, mianowicie. W §. 9. po wierszu 4. po słowie „ręki“ ma być dodany „(§. 17.)“, w nawiasach, w §. 17. po ustępie 2. ma przyjść następujący ustęp: „O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej, tak wcześniej, ażeby termin wydzierżawienia (§. 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmie to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia“.

W §. 34. we wierszu 2. ustępu 1. zamiast „to tychże ustanawia“ ma być „ustanawia tychże“. W §. 40. dodać ustęp 2.: „Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki“ W §. 61. we wierszu 3. zamiast „dzierżawcy prawa polowania“ ma być „uprawnieni do polowania“, w §. 62. we wierszu 2 i 3. ustępu pierwszego zamiast „właściciele samoistnych okręgów myśliwskich i dzierżawcy polowań spółek łowieckich“ ma być „uprawnieni

do polowania“, w §. 71. we wierszu 2. opuścić słowa „z powodu niezachowania przepisów §§. 69—70. natomiast wstawić „po myśli §. 595. procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.“ oraz dodać po ustępie słowa „sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania“, w §. 74 po słowach: „Wyrok ma być do dni trzech wygotowany“ dodać słowa „przez wszystkich sędziów podpisany“, — w §. 75. we wierszu 2. i 3. zamiast „właściwy sąd egzekucyjny, który przed dozwoleńiem egzekucji rozstrzygnie ewentualne zażalenie nieważności (§. 71.)“ zamknąć ten ustęp słowami „sąd właściwy z przytoczeniem w nawiasach (§. 71.)“. W końcu omyłka druku w §. 81. ust. 2. po słowach „w myśl §. 43. niniejszej ustawy“ ma być powiedziane „w myśl §. 40. ust. 2.“. Wreszcie w ust. 2. we wierszu 1. zamiast „§. 94.“ ma być „§. 81.“

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Załączony /1. projekt ustawy.

2) Wzywa się Rząd, aby w celu zapewnienia jak najściślejszego wykonywania przepisów o kartach myśliwskich wydał instrukcję wprowadzającą odpowiednią kontrolę właściwych w tym względzie organów wykonawczych.

Tem samem załatwione zostają petycje 635/378 (61 petycyj), 2041/1521 (10 petycyj), 1575/1161 (6 petycyj), 346/148, 350/152, 351/153, 576/321, 580/325, 962/667, 963/668, 964/669, 965/670, 966/671, 967/672, 968/673, 969/674, 994/682, 995/683, 1344/975, 1345/976

U s t a w a

z dnia . . . 1908, którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. ust. i rozp. kraj.

Art. II.

Kontrakty dzierżawy prawa polowania, zawarte przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pozostają w mocy aż do ich wygaśnięcia — o ileby nie zawierały innego postanowienia i o ile dzierżawca prawa polowania, wobec nowych przez niniejszą ustawę stworzonych stosunków prawnych, nie zażąda rozwiązania zawartego przezeń kontraktu dzierżawy.

Takie żądanie ma być zgłoszone do dni 60 po ogłoszeniu niniejszej ustawy, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania samoistnego u jego właściciela, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania gminnego w politycznej władzy powiatowej.

Wskutek zgłoszenia takiego żądania rozwiązanie kontraktów dzierżawy polowania samoistnego nastąpi z dniem wejścia ustawy niniejszej w życie, rozwiązanie zaś kontraktów dzierżawy polowania gminnego dopiero z dniem 1-go lutego po wejściu tej ustawy w życie.

Art. III.

W razie pozostawienia w dalszej mocy poprzednio zawartych kontraktów dzierżawy polowania znajdują zastosowanie przepisy ustawy niniejszej, nie naruszając stosunku prywatno-prawnego między wydzierżawiającym prawo polowania a dzierżawcą.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a ł o w i e c k a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jelen i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszc, cietrzew, jarząbek, pardwa i kurostatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obcokrajowe odmiany łowezej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wydzierżawienie i t. p.), albo też ograniczo-

nym w swobodnem rozstrzygnięciu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów bez względu na to, czy ona znajduje się w posiadaniu osoby fizycznej, lub prawnej, czy jednej osoby lub we we współposiadaniu więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, grunta uzyskane przez regulację rzek na podstawie §. 47. ust. z dnia 14. marca 1875 L. 38 Dz. u. kr., jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą stanowić samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie, jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię co najmniej 115 hektarów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionym w myśl §§. 34—36. niniejszej ustawy myśliwym.

Prawa przyznane w tych paragrafach Wydziałowi spółki łowieckiej służyć w tym razie Reprezentacyi gminnej.

§. 5.

Za nieprzerwaną należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie

przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, grunta uzyskane przez regulację rzek na podstawie przepisów §. 47. z dnia 14. marca 1875 Dziennik ustaw kraj. Nr. 38, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydstawianiu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

~Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńiec.

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńiec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa.

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół posiadaczy gruntów w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących, o ile ich bezpośrednio ze sobą łączący się kompleks gruntów (§. 5) 115 he-

ktarów wynosi, spółkę łowiecką, która na swem terytorjum, okręg jej polowania stanowiącym, jest uprawnioną w myśl przepisów niniejszej ustawy do wykonywania prawa polowania.

§. 8.

Jeżeli obszar gruntów ogółu posiadaczy w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących nie wynosi 115 hektarów, to wykonywanie prawa polowania na tym obszarze przydzielonem zostanie posiadaczowi okręgu polowania (§. 4. l. 1 i 2 i §. 7.), wykazującemu najdłuższą wspólną granicę.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych obszarów gruntów, które 115 hektarów nie wynoszą, a okręgiem polowania w całości lub w trzech czwartych są otoczone (enklawy).

Przydzielenia dokonywa polityczna władza powiatowa, która w wypadku wzbrania się objęcia wykonywania prawa polowania przez posiadacza okręgu polowania o najdłuższej wspólnej granicy, względnie przez posiadacza otaczającego okręgu polowania, wydać ma inne odpowiednie zarządzenie.

§. 9.

Spółka łowiecka obowiązana jest służące jej prawo wykonywania polowania albo wydzierżawić, albo przez osobno ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych na swoją korzyść wykonywać. Dzierżawa może nastąpić sibi z wolnej ręki (§. 17.), albo w drodze publicznej licytacyi.

§. 10.

Najpóźniej na rok przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6.

na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 4 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy dotychczas w bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkic sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Niezgłoszenie w terminie przepisany w edykcie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania może pozbawić posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. l. 1. i 2., prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania spółki łowieckiej.

§. 11.

Polityczna władza powiatowa ma zbadać zgłoszenie, w razie potrzeby przeprowadzić dochodzenia i okręgi polowania tak samoistnego, jak spółek łowieckich ustanowić i ogłosić w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Przeciw ustanowieniu okręgów polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech dni od dnia ogłoszenia okręgów do politycznej władzy powiatowej, która o nich rozstrzyga.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okrę-

gów orzeka w drugiej i ostaniej instancji c. k. Namiestnictwo.

§. 12.

Okręg polowania może być wydzierżawiony z reguły tylko niepodzielnie.

Wyjątkowo może posiadacz okręgu samoistnego polowania, gmina mająca prawo samoistnego polowania oraz Wydział spółki łowieckiej utworzyć w swym okręgu więcej rewirów polowania, jeżeli każdy z nich przy przewadze gruntów ornych, łąk i pastwisk wynosić będzie przynajmniej 300 hektarów, zaś przy przewadze powierzchni leśnej 500 hektarów, oraz pod tym warunkiem, że granicami każdego z rewirów polowania będą granice gminy, drogi, koleje, rzeki lub wody stojące, i każdy z rewirów takich osobno wydzierżawić.

Uchwała taka Reprezentacji gminy dzielącej okręgi na rewiry, wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a uchwała Wydziału spółki łowieckiej zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

II. Wykonywanie prawa polowania spółki łowieckiej.

a) Organizacja spółki łowieckiej.

§. 13.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorium przez wybrany ze swego łona Wydział spółki łowieckiej z pięciu członków złożony. Wydział wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urzęduje przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych.

Posiadaczom przestrzeni niżej 4 hektarów służy jeden głos, 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy itd. od 4 do ha o jeden głos więcej, z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką je-

den członek spółki łowieckiej mieć może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej, biorących udział w głosowaniu.

§. 14.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Wybór odbywa się w sposób ordynaryjny gminną wyliczną przepisany. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej w sposób w gminie praktykowany do nastąpić mającego wyboru zawezwani zostali;

b) udziału przy wyborze bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, takiej liczby uprawnionych do głosowania, która przynajmniej $\frac{1}{4}$ głosów reprezentowała.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej na 5 członków Wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na osoby nie będące członkami spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

Ogłoszenie wyboru Wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po dokonaniu wyboru. O dokonanym wyborze i ukonstytuowaniu się należy w przeciągu dni 3 zawiadomić polityczną władzę powiatową. W razie ubycia członka Wydziału spółki łowieckiej winien naczelnik gminy do dni 30 zarządzić i przeprowadzić wybór uzupełniający.

§. 15.

Na wypadek jeżeli w zgromadzeniu zwołanem według §. 14. liczba głosów wymagana do ważności wyboru nie zbierze się, wówczas należy z terminem 8-dniowym wezwanie do wyboru powtórzyć, a ci, którzy się zjawią na powtórznym zebraniu, dokonają ważnego wyboru bez względu na liczbę oddanych głosów.

§. 16.

Zadaniem Wydziału spółki łowieckiej jest zastępowanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzanie w granicach ustaw prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej, przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych §. §. 24. i 31. niniejszej ustawy.

b) Dzierżawa prawa polowania.

§. 17.

Wydział spółki łowieckiej, biorąc pod rozwagę miejscowe stosunki, postanawia, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji, oraz czy licytacja odbędzie się w urzędzie gminnym, czy w biurach politycznej władzy powiatowej.

Wyjątkowo na żądanie dwóch członków Wydziału spółki łowieckiej polityczna władza powiatowa może publiczną licytację prawa polowania albo zarządzić w siedzibie swego urzędu, albo do licytacji w urzędzie gminnym odbyć się mającej wydelegować urzędnika na koszt żądających.

O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej tak wcześnie, ażeby termin wydzierżawienia (§. 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmuje to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę

c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Warunki dzierżawy, tak z wolnej ręki jak w drodze licytacji, oznacza Wydział spółki łowieckiej.

Licytację w gminie przeprowadza naczelnik gminy, zaś w siedzibie politycznej władzy powiatowej ona sama.

§. 18.

Wydzierżawienie prawa polowania ma być dokonane przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 19.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być z reguły własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi, potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej (§. 84.).

Prowadzący licytację nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 20.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej, również jak przydzielenie enklaw (§. 8.) musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześcioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 6 nastąpić może tylko za osobnem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej. Ponad lat 12 okręg polowania wydzierżawionym być nie może.

§. 21.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas licytacja ma być przynajmniej na 30 dni przed terminem ogłoszoną w gminie, w obrębie której okręg

polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również należy doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu w celu umieszczenia go na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieścić należy:

a) obszar okręgu względnie rewiru spółki łowieckiej,

b) dotychczasowy czynsz dzierżawny,

c) cenę wywołania,

d) wadyum, w wysokości ceny wywołania,

e) obowiązek złożenia kaucyi w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego,

f) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,

g) termin i miejsce odbycia licytacji.

Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi, odpowiadającej przeciętnej wysokości szkód za ostatnie trzecie.

Wadyum wymienione w warunkach pod d) złożyć należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach Kas oszczędności w których bezpieczeństwo wkładek poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

§. 22.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy politycznej, która zatwierdza lub w razie popełnionych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

§. 23.

Ofiarowujący najwyższy czynsz dzierżawny uważany będzie za dzierżawcę.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu jako czynsz dzierżawny za rok pierwszy, nadto złożyć na dotrzymanie warunków kontraktu kaucję w wysokości jednorocznego czynszu, ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych drugą kaucję w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymienioną została, tudzież pokryć kosztą licytacji, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Kaucye składane być mają w depozycie politycznej władzy powiatowej.

§. 24.

W razie uchylecia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacya z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpisać powtórna licytację bądź pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i druga licytacya z braku oferentów nie przysłała do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania i ewentualnej zmianie warunków rozpisać trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzyszędzonych myśliwych.

§. 25.

Wydzierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzierżawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

Natomiast Wydział spółki łowieckiej może zezwolić na poddzierżawienie okręgu polowania w całości.

§. 26.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu po-

łowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawny, ewentualnie także uzupełni kaucję na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych (§. 25.). Kwota względnie kwoty te złożone być mają do rąk politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być może za rozwiązana, a kaucje przez niego złożone służą na zabezpieczenie strat przez niedotrzymanie warunków kontraktu dzierżawy zrzędzonych, względnie szkód przez niego nie zaspokojonych.

§. 27.

Po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy kaucje po pokryciu szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania nie pokrytych, oraz ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących.

§. 28.

Wydział spółki łowieckiej ma prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem, przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześcioletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 20. ust. 2.

Przedłużenie dzierżawy prawa polowania na okres dłuższy jak lat sześć, jednakże nie dłuższy jak lat dwaście, wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

§. 29.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązana, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tychże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 23. i 26.);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 49.);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

§. 30.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

Wrazie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

c) Wykonywanie prawa polowania przez zaprzysiężonych myśliwych.

§. 31.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ wszystkich głosów spółki przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący z ilością oddanych głosów zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący Wydziału spółki łowieckiej.

Również przez ustanowionych zaprzyszczonych myśliwych prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywanem będzie, jeżeli wydzierżawienie tego prawa pomimo dwu względum trzykrotnego terminu licytacyjnego z braku oferentów nie przyszło do skutku (§. 24.).

§. 32.

Jeżeli wykonywanie prawa polowania w myśl postanowień §§. 24. i 31. niniejszej ustawy powierzone zostało ustanowionym myśliwym, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwych i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszty wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania spółki łowieckiej najpóźniej po koniec miesiąca lutego następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wyznania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwanin do zapłacenia, mogą interesowani wnieść w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej

władzy powiatowej. Polityczna władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania, co jednak nie wyklucza możliwości udania się na zwykłą drogę prawa.

§. 33.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestanie tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego względnie myśliwych. W pierwszym wypadku ma Wydział spółki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

§. 34.

O ile wykonywanie prawa polowania ma być poruczonem ustanowionym myśliwym, ustanawia tychże polityczna władza powiatowa.

Uchwała Wydziału spółki łowieckiej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów na myśliwego lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych.

O wniosku rozstrzyga polityczna władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić, jako też kto ma być ustanowionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia władzy politycznej może Wydział spółki łowieckiej wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia mu orzeczenia władzy.

§. 35.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 34. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 19.), która posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

§. 36.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacyi osób, które mogą być ustanowione myśliwymi.

d) Postanowienie ogólne.

§. 37.

Roczny czysty dochód ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 8.) należy rozdzielić między posiadaczy gruntów, względnie członków spółki łowieckiej w stosunku do posiadanej przez nich przestrzeni gruntów.

§. 38.

Przeciwno uchwałam Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy służy członkom spółki w dniach 14 zażalenie do powiatowej władzy politycznej.

§. 39.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §§. 13—33. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, nie służy jej jednakże prawo znoszenia postanowień spółki łowieckiej i Wydziału spółki łowieckiej, o ile w ramach przepisów §§. 13—33. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepisom niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkroczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie naruszenia ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić na-

czelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urzędowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

III. Przepisy policyi łowieckiej.

§. 40.

Uprawnieni do samodzielnego polowania dzierżawcy prawa polowania, zaś w okręgach, w których wykonanie prawa polowania powierzone jest uprawnionym zaprzysiężonym myśliwym, Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie i przedstawić ją do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki.

Straż łowiecka w okręgach spółki łowieckiej nie może być liczniejszą niż jeden na każde 115 hektarów przestrzeni.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. ust. kraj. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej oznaki, uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

§. 43.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi wstąpi ze strzelbą na obszar polowania poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie strażnika łowieckiego oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

§. 44.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia posiadacza po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem posiadacza gruntu.

§. 45.

W najbliższym otoczeniu t. j. w odległości 100 metrów od zabudowań, nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

§. 46.

Zakazaniem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

§. 47.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, lapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 48.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy samopas włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

§. 49.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku powiatowa władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania spółki łowieckiej za rozwiązana uznać (§. 29), względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 35).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściągnie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucji politycznej.

§. 50.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się tychże na zewnątrz.

§. 51.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 49., także lisy, kuny leśne i domowe, techórze i lasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokoły, (z wyjątkiem pustulki wieżowej, pustuleczki i kopczyka), białozór, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, gołębiarz, krogulec, błotniaki (rybołówka trzećnik), czapla siwa, mewa siwa, pubacz, dzierzba, sroka, kruk gawron, rybołów rzeczny, birkut bielik, (łomignot), zimorodek, wróbel domowy, orzechówka, sojka, kawka, czarnowron, wrona, gaska dzierzba, czapla purpurowa, czapla bączek, czapla bąk, czapla ślepowron, traczka, kormorany, rybitwy i nury.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie dzików, niedźwiedzi, rysiów, żbików, kun, techórzów, lasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne, dozwolone.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałem ogrodzeniem utrzymywanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać

i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 52.

Polityczna władza powiatowa po poprzednim bezkutecznym zawezwaniu uprawnionego do polowania może zarządzić na koszt jego w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy. Sąsiedni właściciele i dzierżawcy polowania obowiązani są na wezwanie politycznej władzy powiatowej dostarczyć swych strażników łowieckich jako strzelców.

§. 53.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwota uzyskana ze sprzedaży po pokryciu kosztów obławy zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania.

§. 54.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny wyszczególnionej w §. 49. oraz lisów, kun, techórzów i lasic używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

IV. Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 55.

Nie wolno łowić lub zabijać: kozie od 1. listopada do 31. sierpnia, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lut. do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogu tów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, białonów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, łan, spiczaków sarnich, kóz (sarni), świstaków tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyniach.

§. 56.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 57.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na jeden rok zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze

zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytępienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania może dzierżawca polowania żądać odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 58.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku, rodzaju i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 59.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z poza granic kraju, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazać się świadectwem pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 57., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 91. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonym przez polityczną władzę powiatową.

V. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 60.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego służbę nagonkę gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 62. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w płonach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez zwierzynę w sadoch i ogrodach (z wyjątkiem sadoch i ogrodów w §. 51. okr. ślonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 65. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 61.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych,

odpowiedzialni są uprawnieni do polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

§. 62.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są uprawnieni do polowania w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej, pomimo dwu względnie trzykrotnej licytacji, nie były wydzierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody zrażdzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorium polowania spółki łowieckiej.

Może jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tępienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydzierżawionych okręgów polowań spółek łowieckich i władza ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie, gdyby właściciel polowania samoistnego lub dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacili w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą, niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może tenże właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 49. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej

zwierzyny na koszt opieszaleń właścicieli lub dzierżawców.

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 54.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś skutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 64.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę zrzadzanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniouy.

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 45. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być

może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 66.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemiołódach zrzadzonej przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

VI. Postępywanie z powodu szkód wyrządzonych.

§. 67.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrzadzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 66.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania lub jego zastępcy, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdwożyć między stronami postępywanie ugodowe. W razie nieprzyjęcia do skutku ugody w ciągu dalszych 3 dni rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

W razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

§. 68.

Uprawniony do wykonywania prawa polowania, o ile w okręgu polowania nie mieszka, obowiązany jest wyznaczyć zastępcę stale w okręgu polowania zamieszkałego, który go we wszystkich sprawach odnoszących się do odszkodowania stale zastępuje.

O ustanowieniu zastępcy obowiązany jest uprawniony do wykonywania prawa polowania za iadomię polityczną władzę powiatową, oraz Zwierzchność gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w okręgu polowania.

§. 69.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym mianuje dla różnych grup okręgów polowania w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i to na okres trzechletni. W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego. Przewodniczący ma, jak tylko przedłożoną mu zostanie skarga z powodu odmowy wynagrodzenia w drodze dobrowolnej ugody, każdą ze stron zawezwać, by w przeciągu trzech dni powiadomiła go o wyborze jednego męża zaufania.

W przeciągu najpóźniej dalszych trzech dni przeprowadza przewodniczący w towarzystwie obu mężów zaufania dochodzenie szkody na miejscu. O terminie dochodzenia zawiadomić ma przewodniczący obie strony, względnie stronę i zastępcę (§. 68.) tak wcześniej, ażeby one mogły być przy dochodzeniu szkody obecne.

Sąd rozjemczy winien przed zawyrokowaniem zawezwać strony do zawarcia ugody, w razie niedojścia ugody do skutku rozstrzyga sąd rozjemczy, czy i w jakiej wysokości wynagrodzenie szkody ma nastąpić. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia niema między mężami zaufania zgody, wówczas rozstrzyga przewodniczący w granicach obu wniosków.

§. 70.

Jeżeli jedna ze stron pomimo wezwania przewodniczącego nie zamianuje swego męża zaufania, względnie jeżeli mąż zaufania nie stawia się, wyznaczy go sam przewodniczący, zawiadomi o tem obie strony i przystąpi do wydania wyroku o zgłoszonym roszczeniu odszkodowania.

§. 71.

Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedy-

nie zażalenie nieważności po myśli §. 595 procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania.

§. 72.

Na wypadek, jeżeli sąd rozjemczy żadnego odszkodowania nie przyzna, wów zasądający odszkodowania ponosi kosztą postępowania.

Jeżeli sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie wyższe, jak je obowiązany do odszkodowania ugodowo ofiarowywał (§. 67.) wówczas obowiązany do odszkodowania ponosi kosztą postępowania; jeżeli zaś sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie równe lub mniejsze, jak je obowiązany do odszkodowania przed zwołaniem sądu rozjemczego w drodze załatwienia ugodowego (§. 67.) ofiarowywał, natenczas sąd rozjemczy orzeknie, czy kosztą postępowania na jedną lub drugą stronę w całości lub też na obie strony i w jakim stosunku nałożone być mają.

Ewentualne kosztą dorady oraz opieki prawnej nie mogą być przez sąd rozjemczy przyznane.

§. 73.

W tych wypadkach, w których podług orzeczenia sądu rozjemczego, wysokość wyrządzonej szkody może być trafnie osądzoną dopiero podczas dojrzewania plonów, należy na żądanie jednej ze stron powtórzyć komisyjne badanie przed zbiorem plonów.

§. 74.

Wyrok ma być do dni 3 wygotowany, przez wszystkich sędziów podpisany, i stronom doręczony.

Przyznane odszkodowanie oraz kosztą komisyjne mają być w przeciągu dni ośm od dnia doręczenia wyroku złożone.

§. 75.

Do dozwoleń egzekucji wyroku sądu rozjemczego powołany jest sąd właściwy (§. 71).

§. 76.

Przewodniczący sądów rozjemczych, wykluczonym być ma od orzekania w tych wypadkach, gdzie wchodzi w grę interes majątkowy osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub powinowatych, względnie interes osób, od których jest służbowo zawisłym. Obowiązki przewodniczącego sądu rozjemczego obejmie w takim wypadku zastępca przewodniczącego.

Przewodniczącym sądów rozjemczych nie może być dzierżawca prawa polowania.

Przewodniczący i jego zastępca mają być przed objęciem swych obowiązków zaprzysiężeni przez polityczną władzę powiatową.

Przewodniczący lub jego zastępca muszą być stale zamieszkałymi na terytorium danej grupy okręgów myśliwskich.

§. 77.

Szczegółowe przepisy o zaprzysiężeniu przewodniczącego sądów rozjemczych i tegoż zastępcy o urzędowaniu sądów rozjemczych i o szacowaniu szkód, o wykluczeniu przewodniczących od orzekania, jak również o obliczaniu kosztów i wysokości dyet przewodniczących, wyda po wysłuchaniu wniosków Wydziału krajowego e. k. Namiestnik.

§. 78.

W drodze dobrowolnego porozumienia pomiędzy właścicielami gruntów lub Wydziałem spółki łowieckiej a dzierżawcą okręgu polowania spółki, mogą w sprawie szacowania i wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzyne zrzędzonych, zapisać inne postanowienia jak te, które §§. 67 do 77 są określone.

W tym jednakże wypadku dochodzenie szkód może mieć miejsce jedynie na zwykłej drodze prawnej.

VII. Karty myśliwskie.

§. 79.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 80.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje wydająca polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.

§. 81.

Karta myśliwska wystawiona być może na rok, albo na trzy lata kalendaryzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 40 u. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 83. al. 2).

§. 82.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa

polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 83.

Za roczną kartę myśliwską opłacać trzeba taksę 10 koron, za trzyletnią 30 kor. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 81. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylene się od obowiązku opłaty taksy.

§. 84.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) ezeladzi, tudzież ubogim, wspierającym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umyślowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, co do których wykazane są prawne przeszkody uzyskania karty na broń;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 85.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 84.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

VIII. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 86.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencyi, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 69.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i roztrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 87.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w §. 11. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancyi.

§. 88.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 29. przewidziany albo też, gdy wzglę-

dy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

IX. Przekroczenia i kary.

§. 89.

Ć. k. żandarmerya, zaprzysiężone strażę leśne, strażę myśliwskie i strażę polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

§. 90.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do 200 K. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.

§. 91.

W wypadkach przekroczeń §§. 55., 56., 57. l. c, 58. i 59., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrzew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 47. i 54. orzec należy utratę zabranych przyrządów,

bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

§. 92.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 47. i 54. należy orzec bezzwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie tych osób, które się nimi posługiwały.

§. 93.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku.

§. 94.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 95.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwkiem w przeciągu 3 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trającego stanu bezprawnego, jaki przekroczenie to spowodowało.

§. 96.

Co do właściwości politycznych władz, do dochodzenia i karania przekroczeń ni-

niejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólne obowiązujące przepisy o administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkod i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Sebätzel.

Przemawia p. T. Stapiński.

Izba bez rozprawy uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbńskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Hanczakowski i Hupka.

Przemawia zapisany do głosu p. Hanczakowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Hupka.

Przemawia sprawozdawca p. Skolyszewski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że te paragrafy ustawy, do których nie zgłoszono poprawek, lędzie poddawał łącznie pod uchwałę Izby.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak

również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnośnie do dzikiego ptactwa mięści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jelen i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obcokrajowe odmiany łowczej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo nprawionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wdzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzygnięciu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 1 - 3 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów bez względu na to, czy ona znajduje się w posiadaniu osoby fizycznej lub prawnej, czy jednej osoby lub we współposiadaniu więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, grunta uzyskane przez regulacye rzek na podstawie §. 47. ust. z dnia 14. marca 1875 L. 38 Dz. u. kr., jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą stanowić samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie, jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię co najmniej 115 hektarów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionym w myśl §§. 34—36. niniejszej ustawy myśliwym.

Prawa przyznane w tych paragrafach Wydziałowi spółki łowieckiej służą w tym razie Reprezentacyi gminnej.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: opuścić dwa ostatnie ustępy.

Izba popiera tę poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała pierwsze cztery ustępy §. 4 zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie uchwała następnie dwa ustępy §. 4. zgodnie z wnioskiem komisji — czyli § 4. uchwała zgodnie z wnioskiem komisji:

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Za nieprzerwaną należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, grunta uzyskane przez rpgulacyę rzek na podstawie przepisów §. 47. z dnia 14. marca 1875 Dziennik ustaw kraj. Nr. 38, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: zamiast ostatniego zdania należy umieścić słowa: „cudze drogi prywatne wszelkiej kategorii o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów wykonuje na nich służebność drogi (§. 313., 492. do 494. u. c.).

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę: §. 5. w ustępie drugim we wierszu szóstym opuścić słowa: „w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej lub koryta potoku“.

Izba popiera poprawkę p. Hanczakowskiego, a oddzielnie nie popiera poprawki p. Skwarki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 5. zgodnie z wnioskiem komisji z opuszczeniem ostatniego zdania

drugiego ustępu §. 5. a oddzielnie uchwała to zdanie tak, że w ten sposób Izba uchwała §. 5 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńiec

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńiec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa.

Izba bez rozprawy uchwała §. 6. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół posiadaczy gruntów w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących, o ile ich bezpośrednio ze sobą łączący się kompleks gruntów (§. 5) 115 hektarów wynosi, spółkę łowiecką, która na swem terytorjum, okręg jej polowania stanowiącym, jest nprawniouą w myśl przepisów niniejszej ustawy do wykonywania prawa polowania.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę jako dodatek do §. 7-go: W każdej gminie politycznej utworzonym będzie jeden lub więcej okręgów polowania spółek łowieckich, a to zależnie od uchwały Rady gminnej, zatwierdzonej przez polityczną władzę powiatową.

Izba popiera tę poprawkę p. Kiweluka.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: w czwartym wierszu dodać słowo „co najmniej“ przed cyfrą 115.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 7. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca poprawkę p. Hanczakowskiego, a w końcu odrzuca poprawkę p. Kiweleka.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Jezeli obszar gruntów ogółu posiadaczy w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących nie wynosi 115 hektarów, to wykonywanie prawa polowania na tym obszarze przydzielonem zostanie posiadaczowi okręgu polowania (§. 4. l. 1 i 2 i §. 7.). wykazującemu najdłuższą wspólną granicę.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych obszarów gruntów, które 115 hektarów nie wynoszą, a okręgiem polowania w całości lub w trzech czwartych są otoczone (enklawy).

Przydzielenia dokonywa polityczna władza powiatowa, która w wypadku wzbraniania się objęcia wykonywania prawa polowania przez posiadacza okręgu polowania o najdłuższej wspólnej granicy, względnie przez posiadacza otaczającego okręgu polowania, wydać ma inne odpowiednie zarządzenie.

§. 9.

Spółka łowiecka obowiązana jest służyć jej prawo wykonywania polowania albo wydzierżawić, albo przez osobno ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych na swoją korzyść wykonywać. Dzierżawa mo-

że nastąpić słoń z wolnej ręki (§. 17.), albo w drodze publicznej licytacyi.

§. 10.

Najpóźniej na rok przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6. na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 4 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza ta doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy dotychczas w bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkie sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Niezgłoszenie w terminie przepisany w edyktie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania może pozbawić posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. 1. i 2., prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania spółki łowieckiej.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 8—10. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Polityczna władza powiatowa ma zabrać zgłoszenie, w razie potrzeby przepro-

wadzić dochodzenia i okręgi polowania tak samoistnego, jak spółek łowieckich ustanowić i ogłosić w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Przeciw ustanowieniu okręgów polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu czternastu dni od dnia ogłoszenia okręgów do politycznej władzy powiatowej, która o nich rozstrzyga.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w drugiej i ostaniej instancji e. k. Namiestnictwo.

Przemawia p. Skwarko i stawia poprawkę następującą: §. 11. ostatni ustęp od słów: „O wszelkich... e. k. Namiestnictwo“ opuścić.

Izba popiera poprawkę p. Skwarki.

Przemawia p. Oleśnicki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała dwa pierwsze ustępy §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie uchwała trzeci ustęp §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji — czyli uchwała §. 11. w brzmieniu komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Okręg polowania może być wydzierżawiony z reguły tylko niepodzielnie.

Wyjątkowo może posiadacz okręgu samoistnego polowania, gmina mająca prawo samoistnego polowania oraz Wydział spółki łowieckiej utworzyć w swym okręgu więcej rewirów polowania, jeżeli każdy z nich przy przewadze gruntów ornych, łąk i pastwisk wynosić będzie przynajmniej 300 hektarów, zaś przy przewadze powierzchni leśnej 500 hektarów, oraz pod tym warunkiem, że granicami każdego z rewirów

owania będą granice gminy, drogi, koleje, rzeki lub wody stojące, i każdy z rewirów takich osobno wydzierżawić.

Uchwała taka Reprezentacji gminy dzieląca okręgi na rewiry, wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a uchwała Wydziału spółki łowieckiej zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

Przemawia p. Kiweluk i stawia następującą poprawkę: w ustępie drugim zamiast 300 hektarów 115 hektarów; zamiast 500 hektarów, 300 hektarów.

Izba popiera tę poprawkę p. Kiweluka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 12. z opuszczeniem zawartych w nim cyfr hektarów, a oddzielnie uchwała cyfry hektarów zgodnie z wnioskiem komisji, czyli uchwała cały §. 12. w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

II. Wykonywanie prawa polowania spółki łowieckiej.

a) Organizacja spółki łowieckiej.

§. 13.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorium przez wybrany ze swego łona Wydział spółki łowieckiej z pięciu członków złożony. Wydział wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urządza przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych.

Posiadaczom przestrzeni niżej 4 hektarów służy jeden głos, 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy itd. od 4 do ha o jeden głos więcej, z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką je-

den członek spółki łowieckiej mieć może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej, biorących udział w głosowaniu.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: W ustępie 3. zamiast „od 4 do 4 ha“ wstawić „od 10 do 10 ha“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Stojalowski.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 13. z opuszczeniem cyfr „od 4 do 4 ha“, oddzielnie poprawkę p. Korola odrzuca, a wreszcie uchwała cyfrę hektarów „od 4 do 4 ha“ zgodnie z wnioskiem komisji, czyli uchwała §. 13. w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Wybór odbywa się w sposób ordynacyą gminną wyliczoną przepisany. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej. w sposób w gminie praktykowany do nastąpić mającego wyboru zawezwani zostali;

b) udziału przy wyborze bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, takiej liczby uprawnionych do głosowania, która by przynajmniej $\frac{1}{4}$ głosów reprezentowała.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej na 5 członków Wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na osoby nie będące członkami spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

Ogłoszenie wyboru Wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po dokonaniu wyboru. O dokonanym wyborze i ukonstytuowaniu się należy w przeciągu dni 3 zawiadomić polityczną władzę powiatową. W razie ubycia członka Wydziału spółki łowieckiej winien naczelnik gminy do dni 30 zarządzić i przeprowadzić wybór uzupełniający.

§. 15.

Na wypadek jeżeli w zgromadzeniu zwołanem według §. 14. liczba głosów wymaganą do ważności wyboru nie zbierze się, wówczas należy z terminem 8-dniowym wezwanie do wyboru powtórzyć, a ci, którzy się zjawią na powtórnem zebraniu, dokonają ważnego wyboru bez względu na liczbę oddanych głosów.

§. 16.

Zadaniem Wydziału spółki łowieckiej jest zastępowanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzanie w granicach ustaw prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej, przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych §. §. 24. i 31. niniejszej ustawy.

b) Dzierżawa prawa polowania.

§. 17.

Wydział spółki łowieckiej, biorąc pod rozwagę miejscowe stosunki, postanawia, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji, oraz czy licytacja odbędzie się w urzędzie gminnym, czy w biurach politycznej władzy powiatowej.

Wyjątkowo na żądanie dwóch członków Wydziału spółki łowieckiej polityczna władza powiatowa może publiczną licytację prawa polowania albo zarządzić w sie-

dzibie swego urzędu, albo do licytacji w urzędzie gminnym odbyć się mającej wydelegować urzędnika na koszt żądających.

O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej tak wcześnie, ażeby termin wydzierżawienia (§ 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmie to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Warunki dzierżawy, tak z wolnej ręki jak w drodze licytacji, oznacza Wydział spółki łowieckiej.

Licytację w gminie przeprowadza naczelnik gminy, zaś w siedzibie politycznej władzy powiatowej ona sama.

§. 18.

Wydzierżawienie prawa polowania ma być dokonane przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 19.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być z reguły własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi, potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej (§. 84.).

Prowadzący licytację nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 20.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej,

órnwie jak przydzielenie enklaw (§. 8.) musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześćioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 6 nastąpić może tylko za osobnem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej. Ponad lat 12 okręg polowania wydzierżawionym być nie może.

§. 21.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas licytacja ma być przynajmniej na 30 dni przed terminem ogłoszoną w gminie, w obrębie której okręg polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również należy doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu w celu umieszczenia go na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieścić należy:

- a) obszar okręgu względnie rewiru spółki łowieckiej,
- b) dotychczasowy czynsz dzierżawny,

c) cenę wywołania,

d) wadyum, w wysokości ceny wywołania,

e) obowiązek złożenia kaucyi w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego,

f) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,

g) termin i miejsce odbycia licytacji.

Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez polowanie i zwierzynę rządzonej wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi, odpowiadającej przeciętnej wysokości szkód za ostatnie trzechlecie.

Wadyum wymienione w warunkach pod d) złożone należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach Kas oszczędności w których bezpieczeństwo wkładów poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 14—21. zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 25 popołudniu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 23. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 50 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca czyta:

§. 22.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy po-

litycznej, która zatwierdza lub w razie popełnionych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę, aby opuścić słowa: „zatwierdza lub“ w §. 22. ustawy.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 22. zgodnie z wnioskiem komisji, lecz z opuszczeniem słów

„zatwierdza lub“, a oddzielnie te słowa odrzuca zgodnie z poprawką p. Korola.

Sprawozdawca czyta :

§. 23.

Ofiarowujący najwyższy czynsz dzierżawny uważany będzie za dzierżawcę.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu jako czynsz dzierżawny za rok pierwszy, nadto złożyć na dotrzymanie warunków kontraktu kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu, ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych drugą kaucyę w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymieniona została, tudzież pokryć kosztu licytacji, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Kaucye składane być mają w depozycie politycznej władzy powiatowej.

Izba bez rozprawy uchwała §. 23. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 24.

W razie uchylenia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpisać powtórna licytację bądź pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i druga licytacja z braku oferentów nie przysłała do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania i ewentualnej zmianie warunków rozpisać trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzyszędzonych myśliwych.

§. 25.

Wydzierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzierżawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

Natomiast Wydział spółki łowieckiej może zezwolić na poddzierżawienie okręgu polowania w całości.

§. 26.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu polowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawny, ewentualnie także uzupełni kaucyę na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych (§. 23.). Kwota względnie kwoty te złożone być mają do rąk politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być może za rozwiązana, a kaucye przez niego złożone służą na zabezpieczenie strat przez niedotrzymanie warunków kontraktu dzierżawy zrzędzonych, względnie szkód przez niego nie zaspokojonych.

§. 27.

Po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy kaucye po pokryciu szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania nie pokrytych, oraz ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących.

§. 28.

Wydział spółki łowieckiej ma prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem, przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześcioletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 20. ust. 2.

Przedłużenie dzierżawy prawa polowania na okres dłuższy jak lat sześć, jednak-

że nie dłuższy jak lat dwanaście, wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 24—28. ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 29.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązana, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tychże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 23. i 26.);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 49.);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomości orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę:

Wstawić w drugim wierszu między słowa „władza powiatowa“ a słowa „uznać za“ słowa dodatkowe: „na żądanie Wydziału spółki“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 29. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Korola.

Sprawozdawca czyta:

§. 30.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

Wrazie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządnem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

Izba bez rozprawy uchwała §. 30. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

c) Wykonywanie prawa polowania przez zaprzysiężonych myśliwych.

§. 31.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ wszystkich głosów spółki przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący z ilością oddanych głosów zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący Wydziału spółki łowieckiej.

Również przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywanem będzie, jeżeli wydzierżawienie tego prawa pomimo dwu względu na trzykrotnego terminu licytacyjnego z braku oferentów nie przyszło do skutku (§. 24.).

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę: §. 31. w trzecim wierszu: „ $\frac{3}{4}$ “ zmienić na „absolutna większość“.

Poprawkę tę Izba popiera.

Przemawia p. Hupka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 31. z opuszczeniem cyfr procentowych głosów spółki podanych w 1. ustępie §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca Izba poprawkę p. Skwarki, a wreszcie uchwała Izba cyfry procentowych głosów spółki w ustępie pierwszym §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 32.

Jeżeli wykonywanie prawa polowania w myśl postanowień §§. 24. i 31. niniejszej ustawy powierzone zostało ustanowionym myśliwym, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwych i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszty wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych.

Obrachunek roczny winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania spółki łowieckiej najpóźniej po koniec miesiąca lutego następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących

w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej władzy powiatowej. Polityczna władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania, co jednak nie wyklucza możliwości udania się na zwykłą drogę prawa.

Izba bez rozprawy uchwała §. 32. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 33.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego względnie myśliwych. W pierwszym wypadku ma Wydział spółki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

Przemawia p. Makuch i stawia następującą poprawkę: opuścić słowa „lub jeśli ten sposób wykonania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Makucha.

Przemawia p. St. hr. Mycielski.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 33. z opuszczeniem słów od „lub“ aż do „interesowanych“, których opuszczenia żądał p. Makuch, zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie słowa, których opuszczenia żądał p. Makuch, u-

chwala zgodnie z wnioskiem komisji, tem samem odrzuca poprawkę p. Makucha.

Sprawozdawca czyta :

§. 34.

O ile wykonywanie prawa polowania ma być poręczonem ustanowionym myśliwym, ustanawia tychże polityczna władza powiatowa.

Uchwała Wydziału spółki łowieckiej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów na myśliwego lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych.

O wniosku rozstrzyga polityczna władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić, jako też kto ma być ustawionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia władzy politycznej może Wydział spółki łowieckiej wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia mu orzeczenia władzy.

Przemawia p. Korol i stawia poprawkę następującą: §. 34. w ustępie 3. w wierszu trzecim między słowami „ma być“ a słowem „ustawionym“ wstawić „z przedłożonej listy kandydatów“.

Izba popiera tę poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Korola.

Izba uchwała §. 34 zgodnie z wnioskiem komisji i z poprawką p. Korola, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta :

§. 35.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 34. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 19.), która posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę: słowa „która posiada“ do „obowiązków“ zawarte w dwóch ostatnich wierszach §. 35. opuścić.

Izba popiera poprawkę p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Hanczakowski.

Przemawia p. Stojałowski i wnosi, że możeby było wskazaniem odesłać §. 35. do komisji.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, że powyższego warunkowego wniosku p. Stojałowskiego nie może poddać pod uchwałę Izby.

Przemawia p. Stojałowski pod względem formalnym i oznajmia, że stanowczo wnosi o odesłanie §. 35. do komisji.

Izba popiera ten odraczający wniosek p. Stojałowskiego.

Izba odrzuca wniosek odraczający p. Stojałowskiego, następnie uchwała Izba pierwszą część §. 35. od słowa „Władza“ do (§. 19.) zgodnie z wnioskiem komisji.

P. sprawozdawca przemawia i oznajmia imieniem komisji, że tę drugą część §. 35. zmienia, a mianowicie, zamiast słów od „która“ do „obowiązków“ mają być słowa: „która posiada odpowiednie warunki (§. 36.)“.

Przemawia p. Oleśnicki i oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwała drugą część §. 35. według zmienionego wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 36.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego, w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu

prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacji osób, które mogą być ustanowione myśliwymi.

d) Postanowienie ogólne.

§. 37.

Roczny czysty dochód ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 8.) należy rozdzielić między posiadaczy gruntów, względnie członków spółki łowieckiej w stosunku do posiadanej przez nich przestrzeni gruntów.

§. 38.

Przeciwko uchwałom Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy służy członkom spółki w dniach 14 zażalenie do powiatowej władzy politycznej.

§. 39.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §§. 13—33. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, nie służy jej jednakże prawo znoszenia postanowień spółki łowieckiej i Wydziału spółki łowieckiej, o ile w ramach przepisów §§. 13—33. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepisom niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkraczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie naruszenia ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić naczelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urządowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

III. Przepisy policyi łowieckiej.

§. 40.

Uprawnieni do samoistnego polowania dzierżawcy prawa polowania, zaś w okręgach, w których wykonanie prawa polowania powierzone jest uprawnionym zaprzysiężonym myśliwym, Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie i przedstawić ją do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki.

Straż łowiecka w okręgach spółki łowieckiej nie może być liczniejszą niż jedna na każde 115 hektarów przestrzeni.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. ust. kraj. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej oznaki, uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 36—42. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 43.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi wstąpi ze strzelbą na obszar polowania poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie strażnika łowieckiego oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: po słowach „do tego upoważnionych“ dodać słowa: „W razie większych szkód zrzadzanych przez zwierzynę szkodliwą winna władza polityczna wydawać pozwolenie na użycie broni palnej właścicielowi gruntu celem wytepienia szkodników“.

Izba popiera poprawkę p. Witos.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Witos.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 43. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie poprawkę p. Witos odrzuca 47 głosami przeciw 36.

Sprawozdawca czyta :

§. 44.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia posiadacza po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemni-

kami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem posiadacza gruntu.

Przemawia p. Sodomora i stawia następującą poprawkę: z §. 44. zupełnie opuścić drugi ustęp od słów „z pod tego zakazu . . . . . ziemiopłodami“.

Izba popiera poprawkę p. Sodomory.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: Dodać na początku słowa „W jesieni i zimie, o ile ziemia nie zamrznie, tudzież“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Przemawia p. Stanisław Mycielski.

Przemawia p. Korol.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała pierwszy następ §. 44. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie poprawkę p. Korola odrzuca, następnie uchwała ustęp drugi §. 44., wreszcie oddzielnie uchwała ustęp trzeci §. 44. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 45.

W najbliższym otoczeniu t. j. w odległości 100 metrów od zabudowań, nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następujące poprawki: w ustępie pierwszym zamiast słów „100 metrów“ słowa „300 metrów“, w ustępie drugim opuścić końcowe słowa „jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób ograniczone“.

Izba popiera tę poprawkę p. T. Starucha.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: zamiast 100 metrów wstawić 150 metrów.

Przemawia p. Styła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Witosy.

Izba uchwala §. 45. z opuszczeniem zakwestyonowanych cyfry i słów poprawką p. T. Starucha zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca pierwszą poprawkę p. T. Starucha i uchwala cyfrę 150 zgodnie z poprawką p. Witosy, przyjętą przez p. sprawozdawcę, następnie zgodnie z wnioskiem komisji uchwala słowa, których opuszczenia żądał p. T. Staruch w drugiej swojej poprawce, czyli uchwala §. 45. zgodnie z wnioskiem komisji z tą zmianą, że zamiast cyfry „100“ ma być „150“ w pierwszym ustępie §. 45.

Sprawozdawca czyta:

§. 46.

Zakazanem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

Przemawia p. Krynicki i stawia następującą poprawkę: na końcu dodać słowa: „obrzędki rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego“.

Izba popiera tę poprawkę p. Krynickiego.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą poprawkę: dodać słowa: „do górzyn 12.“.

Przemawia p. Witos.

Przemawia p. Jedynak.

Przemawia p. Pastor.

Izba bez rozprawy uchwala na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski.

Izba popiera poprawki pp. Stojałowskiego i Krynickiego po odczytaniu tych poprawek przez Marszałka i oznajmieniu, że p. Krynicki zmienił swą poprawkę, a mianowicie wnosi, aby na końcu dodać słowa: „obrzędki rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego w danej miejscowości zachowywanego“.

Przemawia sprawozdawca p. Skołyśzewski.

Izba uchwala §. 46. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie i w osobnym głosowaniu odrzuca poprawki pp. Stojałowskiego i Krynickiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 47.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, lapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

Izba uchwala bez rozprawy §. 47. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 48.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy samopas włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następujące poprawki: w pierwszym ustępie wiersz drugi zamiast słów „300 metrów“ słowa „500 metrów“, w tymże ustępie wiersz trzeci zamiast „30 metrów“ „50 metrów“, w tymże ustępie wiersz czwarty opuścić słowa „koty i“

Po pierwszym ustępie dodać ustęp nowy:

„Jako samopas włóczące się psy nie mogą być uważane psy znajdujące się na polu lub koło drogi w takiej odległości od właściciela, względnie innej osoby, której towarzyszą, iż ta osoba może z danego miejsca być wezwana o przywołanie psa do siebie“.

Izba popiera te poprawki p. T. Starucha.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Styła.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Hupka, T. Staruch, Jedynek i Sandulak.

Przemawia zapisany do głosu p. Hupka.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch.

Przemawia zapisany do głosu p. Jedynek.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 48. z opuszczeniem cyfr odległości i słowa „koty“ zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca poprawkę p. T. Starucha co do odległości, a uchwała cyfry odległości zgodnie z wnioskiem komisji, następnie uchwała słowo „koty“, wreszcie odrzuca drugą poprawkę p. T. Starucha, zawierającą dodatek do §.

48., czyli uchwała §. 48. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 49.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązek tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku powiatowa władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania spółki łowieckiej za rozwiązana uznać (§. 29.), względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 35).

Wykazane koszta nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściąganie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucji politycznej.

§. 50.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się tychże na zewnątrz.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §. 49. i 50. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 51.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 49., także lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokoly, (z wyjąt-

kiem pustułki wieżowej, pustułeczki i kopczyka), białozór, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, gołębiarz, krogulec, błotniaki (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puhacz, dzierzba, sroka, kruk gawron, rybołów rzeczny, birkut bielik, (łomignot), zimorodek, wróbel domowy, orzechówka, soja, kawka, czarnowron, wrona, gaska dzierzba, czapla purpurowa, czapla bączek, czapla bąk, czapla ślepowron, tracze, kormorany, rybitwy i nury.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Tylko wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wykopywanie i zabieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie dzików, niedźwiedzi, rysiów, żbików, kun, tchórzów, łasic, chomików jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne, dozwolone.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałym ogrodzeniem ntrzymywanem w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: zamiast trzeciego ustępu wstawić ustęp:

„Wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych

z gniazda, jak również wybieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie wszelkiej zwierzyny w myśl niniejszej ustawy za szkodliwą uznanej jest każdemu na swoim gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne dozwolone“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Przemawia p. Krężel i stawia następującą poprawkę: po słowach: „zające, króliki“ dodać słowa: „i wszelką inną zwierzynę“.

Izba popiera poprawkę p. Krężła.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Korola.

Izba uchwala §. 51. zgodnie z wnioskiem komisji wraz z poprawką p. Korola, przyjętą przez p. sprawozdawcę, a oddzielnie poprawkę p. Krężła odrzuca 46 głosami przeciw 33.

Sprawozdawca czyta:

§. 52.

Polityczna władza powiatowa po poprzednim bezskutecznym wezwaniu uprawnionego do polowania może zarządzić na koszt jego w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy. Sąsiedni właściciele i dzierżawcy polowania obowiązani są na wezwanie politycznej władzy powiatowej dostarczyć swych strażników łowieckich jako strzelców.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: nowy §. 52. ma opiewać:

W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach lub uprawie rolnej, a uprawnieni do wykonywania polowania obowiązani do tępienia ich (§. 49. i 51.) zadość nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba,

po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału powiatowego nawet bez zgody uprawnionego do polowania na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie z dozwoleństwem tępienia z broni palnej dzików lub innej szkodliwej zwierzyny w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu polowania spółki myśliwskiej.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów zawiadomi jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jako też miejscowe władze policyjne.

Przemawia p. Hupka.

Przemawia p. Korol.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Witos'a do §. 43.: po słowach „do tego upoważnionych“ dodać słowa:

„W razie większych szkód zrzadzonych przez zwierzynę szkodliwą winna władza polityczna wydawać pozwolenie na użycie broni palnej właścicielowi gruntu celem wytępienia szkodników“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Korola 41 głosami przeciw 35.

Przemawia p. Stojałowski i wnosi o skonstatowanie kompletu, a zarazem oznajmia, że przy uchwaleniu §. 51. nie było dostatecznego kompletu.

Marszałek oznajmia, że przy głosowaniu nad §. 51. skonstatował komplet, a obecnie odracza posiedzenie na 5 minut.

Przerwa posiedzenia o godz 10 minut 38 wieczór.

Marszałek o godzinie 10 minut 45 otwiera odroczone posiedzenie, skonstatowawszy komplet.

Izba odrzuca poprawkę p. Korola, a oddzielnie §. 52. uchwała zgodnie z wnioskiem komisji, po poprzednim odczytaniu tego §. 52. przez p. sprawozdawcę,

Sprawozdawca czyta:

§. 53.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwota uzyskana ze sprzedaży po pokryciu kosztów obławy zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania.

Przemawia p. Korol i stawia następującą poprawkę: zamiast końcowych słów „zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania“ wstawić „przypada miejscowemu funduszowi ubogich“.

Izba popiera poprawkę p. Korola.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba poprawkę p. Korola odrzuca, a oddzielnie uchwała §. 53. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 54.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny wyszczególnionej w §. 49., oraz lisów, kun, tchórzów i łasic używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę: po słowach „i łasic, używać“ dołożyć słowa „broni palnej“.

Izba popiera poprawkę p. Witos'a.

Przemawia p. Stadnicki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala §. 54. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie poprawkę p. Witosy odrzuca.

Sprawozdawca czyta:

IV. Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 55.

Nie wolno łowić lub zabijać: kozic od 1. listopada do 31. sierpnia, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zajęcy od 1. lut. do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, łań, spiczaków sarnich, kóz (sarn), świstaków tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyniach.

Przemawia p. Dumka i stawia następującą poprawkę: 1. w pierwszym wierszu po słowie „zabijać“ dodać słowa „kóz (sarn), łań“; 2. w wierszu przedostatnim pierwszego ustępu skreślić słowa: „kóz (sarn)“.

Izba popiera poprawkę p. Dumki.

Przemawia p. Korol w sprawie zgłoszonej przez niego poprawki.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Przemawia p. Sandulak.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następującą poprawkę: w pierwszym wierszu §. 55. słowa „kozic od 1. listopada do 31. sierpnia“ opuścić, a wstawić słowo „kozic“ w drugim wierszu od końca przed słowem „cieląt“.

Izba popiera poprawkę p. Stojalowskiego.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. St. Mycielski.

Izba uchwala bez rozprawy zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca pierwszą część poprawki p. Dumki.

Marszałek oznajmia, że druga część poprawki p. Dumki odpada.

Izba uchwala poprawkę p. Stojalowskiego.

Marszałek oznajmia, że wobec uchwalonej poprawki p. Stojalowskiego jest konieczną konsekwencją zmiana §. 2. ustawy, a mianowicie opuszczenie słowa: „kozica“ w drugim wierszu z góry pierwszego ustępu §. 2. i w tej sprawie udziela głosu sekretarzowi p. M. Urbańskiemu.

Sekretarz p. Urbański wnosi o opuszczenie słowa: „kozica“ w §. 2. ustawy wobec uchwalonej poprawki p. Stojalowskiego.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek p. Urbańskiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 56.

Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej do-

zwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzięży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 57.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na jeden rok zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytopienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania może dzierżawca polowania żądać odpowiedniego odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka e. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 58.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku, rodzaju

i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 59.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z poza granic kraju, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazać się świadectwem pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze e. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 57., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 91. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonym przez polityczną władzę powiatową.

V. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 60.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego służbę nagonkę gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 62. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w pło-nach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez zwierzynę w sadach i ogrodach (z wyjątkiem sadów

i ogrodów w §. 51 okr. słonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 65. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 61.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są uprawnieni do polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §§. 56—61. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 62.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są uprawnieni do polowania w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej, pomimo dwu względnie trzykrotnej licytacji, nie były wydierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorium polowania spółki łowieckiej.

Może jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tę-

pienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydierżawionych okręgów polowań spółek łowieckich i władza ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie, gdyby właściciel polowania samoistnego lub dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacili w roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą, niż trzecią część opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg powierzchni podatku gruntowego i widocznem było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może tenże właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 49. i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej zwierzyny na koszt opieszalych właścicieli lub dzierżawców.

Marszałek oznajmia, że do §. 62. zgłosił poprawkę p. Korol i udziela mu głosu.

P. Korol oznajmia, że cofa swą poprawkę.

Izba uchwała §. 62. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 54.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś skutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to upra-

wniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

P. Makuch oznajmia, że zrzeka się głosu.

Izba uchwała bez rozprawy §. 63. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 64.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę zrzadzanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniiony.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę:

§. 64. skreślić całkowicie.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Przemawia pod względem formalnym p. Hupka i wnosi o zamknięcie posiedzenia.

Marszałek oznajmia, że podda pod uchwałę Izby wniosek formalny p. Hupki, zastrzega sobie jednak, że decyzję w tej sprawie należy pozostawić temu, kto jest odpowiedzialny za tok obrad w Izbie.

Izba bez rozprawy odrzuca wniosek p. Hupki o zamknięcie posiedzenia.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę: zamiast słowa „cudze“ umieścić „tylko własne“ grunta i t. d.

Izba nie popiera tej poprawki p. T. Starucha.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba bez rozprawy uchwała §. 64. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczy zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 45. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę:

„opuścić ten paragraf 65“.

Izba popiera poprawkę p. Oleśnickiego.

P. Hanczakowski oznajmia, że zgłoszoną poprawkę do tego §. cofa.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 65. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 66.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemniokach zrzadzonych przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakiego poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

Izba uchwała §. 66 zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

VI. Postępowanie z powodu szkód wyrządzonych.

§. 67.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrzadzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 66.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania lub jego zastępcy, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdrożyć między stronami postępowanie ugodowe. W razie nieprzyjęcia do skutku ugody w ciągu dalszych 3 dni rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

W razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: drugi ustęp ma opiewać:

„W razie niedojścia z jakiegokolwiek bądź powodu do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni 10, licząc od chwili zgłoszenia szkody przez poszkodowanego bądź u samego uprawnionego do polowania względnie jego zastępcy, bądź też u naczelnika gminy, wolno jest poszkodowanemu udać się na zwykłą drogę prawa“.

Przemawia poseł Lewicki i stawia następującą poprawkę:

do §. 67. w ustępie pierwszym we wierszu drugim po słowach „zgłoszone być“ zamiast słowa „muszą“ dać słowo „mają“.

w ustępie pierwszym we wierszu piątym po słowie „który“ dodać ustęp „na żądanie poszkodowanego“.

w ustępie drugim zamiast słów „w razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu“ wstawić słowa „w razie, gdyby sąd rozjemczy nie wydał

wyroku w czasokresie dni dziesięciu od dnia zgłoszenia“.

Izba oddzielnie popiera poprawkę pp. Hanczakowskiego i Lewickiego, po odczytaniu tych poprawek przez Marszałka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje z poprawki p. Lewickiego słowo „mają“ zamiast słowa „muszą“ w drugim wierszu z góry §. 67., następnie zamiast poprawki p. Hanczakowskiego zmienia wniosek komisji przez dodanie słów: „licząc od dnia zgłoszenia szkody“ po słowie: „dziesięciu“ w drugim wierszu ustępu drugiego §. 67.

Izba uchwała pierwszy ustęp §. 67. zgodnie z wnioskiem komisji wraz z przyjętą przez p. sprawozdawcę poprawką p. Lewickiego do tego ustępu, aby w drugim wierszu zamiast słowa: „muszą“ było słowo „mają“, następnie odrzuca Izba dalszą poprawkę p. Lewickiego do ustępu pierwszego §. 67, dalej oddzielnie odrzuca Izba dalszą poprawkę p. Lewickiego do ustępu drugiego §. 67., następnie odrzuca poprawkę p. Hanczakowskiego, oddzielnie uchwała drugi ustęp §. 67. zgodnie ze zmienionym wnioskiem komisji, t. j. z dodaniem po słowie „dziesięciu“ słów „licząc od dnia zgłoszenia szkody“.

Sprawozdawca czyta:

§. 68.

Uprawniony do wykonywania prawa polowania, o ile w okręgu polowania nie mieszka, obowiązany jest wyznaczyć zastępcę stale w okręgu polowania zamieszkałego, który go we wszystkich sprawach odnoszących się do odszkodowania stale zastępuje.

O ustanowieniu zastępcy obowiązany jest uprawniony do wykonywania prawa polowania za iadomć polityczną władzę powiatową, oraz Zwierzchność gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w okręgu polowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 68. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 69.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym mianuje dla różnych grup okręgów polowania w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i to na okres trzechletni. W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka e k Namiestnictwo po zasiągnięciu zdania Wydziału krajowego. Przewodniczący ma, jak tylko przedłożoną mu zostanie skarga z powodu odmowy wyuagrodzenia w drodze dobrowolnej ugody, każdą ze stron za-
wezwąć, by w przeciągu trzech dni powiadomiła go o wyborze jednego męża zaufania.

W przeciągu najpóźniej dalszych trzech dni przeprowadza przewodniczący w towarzystwie obu mężów zaufania dochodzenie szkody na miejscu. O terminie dochodzenia zawiadomić ma przewodniczący obie strony, względnie stronę i zastępcę (§. 6².) tak wezwać, ażeby one mogły być przy dochodzeniu szkody obecne.

Sąd rozjemczy wiuen przed zawyrokowaniem zaewzwąć strony do zawarcia ugody, w razie niedojścia ugody do skutku rozstrzyga sąd rozjemczy, czy i w jakiej wysokości wynagrodzenie szkody ma nastąpić. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia niema między mężami zaufania zgody, wówczas rozstrzyga przewodniczący w granicach obu wniosków.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą poprawkę: we wierszu siódmym po słowach „zdanie Wydziału krajowego“ dodać słowa: „Przewodniczący musi być stale zamieszkały na terytorium danej grupy okręgu myśliwskiego“.

Izba popiera tę poprawkę p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Skwarko i stawia następującą poprawkę:

W ustępie 1 ym eliminować: 1) słowa: „w porozumieniu z Wydziałem powiatowym“.

2) Całe zdanie drugie: „W wypadkach .. Wydziału krajowego“.

Izba popiera poprawkę p. Skwarła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawkę p. Oleśnickiego, lecz z tą zmianą, że w poprawce tej zamiast słowa „myśliwskiego“ przyjmuje słowo „polowania“.

P. Oleśnicki oznajmia, że cofa swą poprawkę, wobec częściowego jej przyjęcia przez p. Sprawozdawcę.

Izba uchwala §. 69. zgodnie z wnioskiem komisji, z opuszczeniem ustępów, których opuszczenia żąda p. Skwarko w swej poprawce, oddzielnie uchwala zgodnie z wnioskiem komisji opuszczone ustępy, których opuszczenia żądał p. Skwarko, czyli tegoż poprawkę odrzuca.

Sprawozdawca czyta :

§. 70.

Jeżeli jedna ze stron pomimo wezwania przewodniczącego nie zamianuje swego męża zaufania, względnie jeżeli mąż zaufania nie stawia się, wyznaczy go sam przewodniczący, zawiadomi o tem obie strony i przystąpi do wydania wyroku o zgłoszonym roszczeniu odszkodowania.

Izba bez rozprawy uchwala §. 70. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 71.

Przeciw wyrokóm sądu rozjemczego, odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie zażalenie nieważności po myśli §. 595.

procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895. Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania.

Przemawia p. Lewicki i stawia następującą poprawkę i dodatek, a mianowicie poprawkę, aby zamiast słów „zażalenie nieważności“ umieścić słowa „pozew albo skarga o unieważnienie“ i dodać ustęp nowy:

„Wolno jednak obu stronom zacząć wysokość przyznanego wynagrodzenia w drodze prawa“.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę: §. 71. ma opiewać:

„Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie skarga nieważności z powodu niezachowania przepisów §. 69—70. ustawy, tudzież z powodów w §. 595. proc. cyw. określonych, którą to skargę atoli w nieprzekraczalnym terminie dni 30 od dnia doręczenia stronie wyroku sądu rozjemczego wnieść należy.“

Skargi po upływie tego czasokresu wniesione odrzuci sąd z urzędu i bez dalszej rozprawy“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Stojalowski i stawia wniosek o odesłanie §. 71. do komisji.

Przemawia p. Dudykiewicz

Izba uchwala zamknięcie rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Skwarko i Korol.

Przemawia zapisany do głosu p. Skwarko.

Przemawia zapisany do głosu p. Korol.

Przemawia p. Dudykiewicz dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Korol dla sprostowania faktów.

Przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na odesłanie §. 71. do komisji administracyjnej.

Izba uchwala wniosek p. Stojalowskiego o odesłanie §. 71. ustawy do komisji administracyjnej.

Marszałek oznajmia, że zamierza zamknąć posiedzenie i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Przemawia p. Skolyszewski i oznajmia, że z §. 71. są w ścisłej łączności §§. 72 do 75. ustawy.

Marszałek oznajmia, że §§. 71—75 są w ścisłym związku i zapytuje, czy Izba zgadza się na odesłanie tych paragrafów do komisji administracyjnej, a nad pozostałymi paragrafami odbędzie się rozprawa szczegółowa na następnym posiedzeniu.

Izba zgadza się na ten sposób postępowania.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj:

Sekretarze pp. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Czartoryskiego i tow. w sprawie zachowania w kraju zabytków archeologicznych.

Wobec zaniedbania w kraju wykopalisk archeologicznych, wobec tego, że mnóstwo okazów, pomników i zabytków ginie bezpowrotnie przez nieświadomość lub nieogłębność mieszkańców, nadto wobec okoliczności, że ludzie obcy zaczynają w kraju bez kontroli podejmować wykopaliska rabunkowe, a handlarze wywożą pomniki za granicę, wobec tego, że wszystkie wykopaliska powinny być przechowane w muzeach krajowych jako własność krajowa —

podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Akademią umiejętności i konserwatorami utworzył trwałą komisję dla spraw archeologicznych i wraz z tą komisją obmyślił i opracował dalsze wnioski, tyżące się ochrony archeologicznych zabytków, oraz przedstawił Sejmowi stosowne wnioski na najbliższej sesyi.

Wnioskodawca :
Czartoryski

Piniński, Cielecki, St. H. Badeni, Bandrowski, Wasung, Makuch, Michałowski, Rayski, Laskowski, St. Tarnowski, Stadnicki, Lewicki, Dembowski, Dzieduszycki, Garapich, Bryczyński, K. Badeni, T. Cieński, Halban, Jedynek, Leo, Stojałowski, Obertyński, Głębocki, A. Lubomirski, Z. Tarnowski, Oleśnicki, J. Brunicki, A. Brunicki, Krzysztofowicz, Zamoyski, Głabiński, L. Cieński, Korytowski, Merunowicz, Marszałkiewicz, K. Lubomirski, Gorayski, Cipser, Kędzior, Krzeczunowicz, Skalkowski, Stapiński, Battaglia, Schnell, Dudykiewicz, Krynicki, St. Mycielski.

I n t e r p e l a c y a

do Wydziału krajowego.

Na posiedzeniu odbytem 19. marca 1907 powziął Sejm w jeneralnej dyskusyi budżetowej na wniosek posła Loewensteina następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przystąpił niezwłocznie do zbadania przyczyn szerzącego się wśród ludności żydowskiej w kraju zubożenia, na najbliższej sesyi zdał sprawę o wyniku swych dochodzeń, a zarazem w porozumieniu z c. k. Rządem przedłożył Sejmowi wnioski dążące do podniesienia zarobkowości ludności żydowskiej i do niesienia doraźnej pomocy dotkniętej nędzą ludności“.

W sprawozdaniu z czynności departamentu II. przytacza Wydział krajowy odnośnie do powyższej rezolucyi, że zarządził zebranie odpowiednich materyałów, poczem przystąpi do zwołania ankiety.

Gdy sprawozdanie Wydziału krajowego odnosi się do czynności po dzień 30. kwietnia 1908, a od tego czasu upłynęło już blisko pół roku i spodziewać się należy, że ze względu na ważność i doniosłość sprawy Wydział krajowy po dziś dzień zapewne już się postarał o zebranie odpowiednich materyałów, dlatego podpisani zwracają się z zapytaniem :

1. Kiedy będzie zwołaną ankieta, która ma się zająć przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Sejm uchwałą z dn 19. marca 1907, sprawą zubożenia ludności żydowskiej w kraju?

2. Kiedy Wydział krajowy wejdzie w rokowania z c. k. Rządem dla przygotowania wniosków, dążących do zaradzenia zubożeniu tej ludności i do niesienia doraźnej pomocy dotkniętym nędzą?

3. Kiedy Wydział krajowy zamierza przedłożyć konkretne wnioski?

Interpelant :
Loewenstein.

Sare, Fruchtmann, Rittel, Landau, Koli-scher, Maryewski, Jabłoński, Michałowski, Ciuchciński, Kleski, Rayski, Tertil, Rutowski, Leo, Maiss, Battaglia, Lewakowski, Doliński.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego.

W gminach katastralnych Wola batorska, Zabierzów i Grobla powiatu bocheńskiego posiada Skarb państwa i fundusz religijny między Wisłą a potokiem Drwinką lasy zwane „Koło“, „Grobla“, i „Grobelezyk“, które mimo nadzwyczaj urodzajnej gleby, składającej się z namulisk Wisły, dają bardzo niskie dochody, gdyż z powodu wysokiego stanu wody zaśkórnej rosną tam tylko karłowate drzewa liściaste.

Dotychczasowe utrzymywanie kultury lasowej na tych żyznych sędzinach w nizinie

nadwiślańskiej dało się tem tylko wytłumaczyć, że teren podlegał częstym wylewom Wisły, zresztą bowiem ani ze względu na urodzajną glebę, ani ze względów klimatycznych kultura lasowa na tych gruntach nie ma racyi bytu.

Gdy w myśl ustawy z 31. maja 1903 Dz. u. kr. Nr. 55, nizina nadwiślańska od Niepołomic do Raby zostanie obwałowana i zapomocą sieci rowów odwodniona; dalsze utrzymywanie wymienionych lasów, które dają nieznaczny dochód, byłoby ze stanowiska gospodarstwa społecznego marnotrawstwem.

Okazuje się zatem potrzeba zamienienia kultury leśnej na tych terenach na kulturę rolną, co z jednej strony powiększy dochód skarbu państwa i funduszu religijnego, z drugiej strony zaś zapewni egzystencję znacznej liczbie ludności włościańskiej, która z powodu braku ziemi emigrować musi do krajów zamorskich.

Z tego powodu postanowił Wydział krajowy przedłożyć e. k. Ministerstwu rolnictwa wniosek na wykarczowanie tych lasów i sprzedanie ich włościanom w parcelach odpowiedniej wielkości i zaokrąglonych celem utworzenia wzorowych gospodarstw włościańskich, przyczem mają być zastosowane postanowienia ustawy o tworzeniu włości rentowych — i odniósł się odezwą z dnia 23. października 1904 L. 104.812 do Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr państwowych we Lwowie z prośbą o udzielenie następujących danych:

1) jak wielką jest powierzchnia lasów Grobla, Koło i Grobeleczyk i do jakich funduszków te lasy należą?

2) jaki dochód roczny przynoszą te lasy skarbowi państwa z 1 ha?

3) jak wysokie są roczne czynsze dzierżawne z gruntów ekonomicznych w okręgu zarządu lasów i dóbr skarbowych Grobla?

Ponieważ dzisiaj 4 lata upłynęło od daty powołanej odezwy Wydziału krajowego, a Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr państwowych nie dało żadnej odpowiedzi Wydziałowi krajowemu; przeto podpisani mają zaszczyt zapytać JWgo pana Komisarza rządowego:

1) jaki jest powód zwłoki w odpowiedzi na odezwę Wydziału krajowego z dnia 23. października 1904?

2) kiedy zamierza Prezydyum e. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych udzielić Wydziałowi krajowemu potrzebnych wyjaśnień celem urzeczywistnienia tak doniesłego i użytecznego zamiaru Wydziału krajowego założenia wzorowych gospodarstw włościańskich w puszczy Niepołomickiej?

Lwów, dnia 23. października 1908.

Interpelant:
Kędzior w. r.

Bis, Bernadzikowski, Ptak, Stapiński, Krężel, Jampolski, Żardecki, Cieluch, Wasung, Bojko, Kurowiec Stojałowski, Styła, Witos.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie zapomogi dla gminy Moszkowce powiatu kałuskiego na odbudowanie drogi gminnej II klasy w Moszkowcach powiatu kałuskiego.

Podpisani wnoszą:

Od granicy powiatu stanisławowskiego ponad rzekę Siwkę prowadzi zwyż 8 kilometrów długa komunikacyjna droga gminna do wsi Moszkowce i zwie się drogą moszkowiecką.

Na granicy powiatu stanisławowskiego łączy się ona z drogą gminną wsi Subotów powiatu stanisławowskiego, która jest drogą I. klasy i znajduje się w bardzo dobrym stanie, natomiast droga moszkowiecka tegorocznymi wylewami została tak zniszczoną, że gmina Moszkowce nie jest w stanie swoimi funduszami odbudować i ludność moszkowiecka oraz wsi okolicz-

nych odcięta wprost od innych dróg komunikacyjnych.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby udzielił zapomogę gminie Moszkowce powiatu kałuskiego na odbudowanie komunikacyjnej drogi gminnej długości 8 kilometrów ponad rzeką Sawką od granicy powiatu stanisławowskiego do Moszkowic i innych wsi powiatu kałuskiego, jak również poleca się Wydziałowi krajowemu wyjednanie dostatecznej na ten cel zapomogi u Wysokiego c. k. Rządu.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Sodomora, Dumka, Skwarko, Krysowaty, T. Staruch, A. Staruch, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Kurowiec, Kiweluk, Lewicki, Senyk, Kołpaczkiwicz, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie lichego, niemożliwego pomieszczenia c. k. eraryalnego Urzędu pocztowego w Kałuszu.

Budynek, w którym mieści się c. k. Urząd pocztowy, jest to stara, wilgotna, ciemna rudera, w której rzucił się grzyb; następnie dom ten jest zbyt mały na tak wielki urząd; służba poczty cierpi, urzędnicy chorują i nie mogą należycie spełniać swoich obowiązków.

C. k. Dyrekcyja pocztowa we Lwowie uznała to wszystko za słuszne, sporządziła plany i kosztorysy, jednak już od kilku lat zalega ta sprawa w Ministerstwie handlu.

Podpi-ani zapytnją c. k. Rząd, kiedy będzie rozstrzygnięta budowa nowego budynku pocztowego w Kałuszu, bo tego wymaga interes państwowy i krajowy.

Interpelant:
Dr. Kurowiec w. r.

T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Dumka, Kiweluk, Korol, Krysowaty, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Oleśnicki, Kołpaczkiwicz, Makuch, Tracz.

I n t e r p e l a c y a

posła Tymoteusza Starucha i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie niesłychanie bezprawnego zarządzenia Wydziału powiatowego w Brzeżanach o asekurowaniu wójtów i ich majątku na koszt gminy.

Nadzwyczaj ciekawe i niesłychane zarządzenie wydał Wydział powiatowy w Brzeżanach co przynosi wprost hańbę nie tylko kulturalnemu państwu, ale wprost ludzkości. Ten Wydział zarządził i wezwał wszystkie zwierzchności gminne, aby każdy naczelnik gminy ubezpieczył swój majątek na koszt gminy i to w krakowskiem Towarzystwie ubezpieczeń i nakazał wstawić na ten cel odpowiednią kwotę w budżet w każdej gminie; w dowód dołączamy dosłowny odpis tego okólnika l. 3548, Brzeżany z dnia 10. września 1908.

Przeto podpisani zapytują Wydział krajowy, czy skłonny jest ten bezprawny okólnik Rady powiatowej w Brzeżanach cofnąć i pouczyć wspomniany Wydział powiatowy, aby na przyszłość nie ośmieszał siebie i cały kraj podobnemi okólnikami.

Interpelant:
Tymoteusz Staruch w. r.

A. Staruch, Oleśnicki, Kurowiec, Makuch, Kiweluk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Winniczuk, Korol, Krysowaty, Skwarko, Kołpaczkiwicz, Tracz, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania żandarma Krawczynyna z posterunku w Berezowie wyżnym powiatu peczenizyńskiego.

W sierpniu 1908 zginęło u gospodarza Piotra Genyka z Berezowa niżnego jedno-

roczne cielę. Kiedy się o tem dowiedział żandarm Krawczyszyn, poszedł zaraz do Piotra Genyka i zapytał, kiedy cielę zginęło i czy uwiadamiął on naczelnika gminy i oglądacza bydła w czasie, kiedy ono było chore. Kiedy Genyk odpowiedział, że uwiadamiął, począł się żandarm Krawczyszyn gniewać i odgrażać, że „nauczy naczelnika gminy Michała Drohomireckiego i pisarza gmiunego Stefana Fieyca wójtować i sekretarzować“ tak, że im się odechce być wójtem i sekretarzem a zarazem „radykałem“.

Poświadezą to: Piotr Genyk i Iwan Genyk, obaj z Berezowa niżnego.

W lecie 1908 r. poprzewracał ktoś (czy może wiatr) kopice siana pewnemu człowiekowi z Berezowa niżnego. Żandarm Krawczyszyn chodził zaraz po wsi do różnych gospodarzy na rewizję, aresztował tych, którzy nie taili, że należą do partii radykalnej i groził, że „jeszcze do wieczora wytrafiałby szlag tych wszystkich, co przewracali kopice — skoro by ich tylko złapał“.

Słyszeli to ks. Mikołaj Tomicz, wikary w Berezowie niżnym i Piotr Skłepowycz policyant gminny z tejże gminy.

Między innymi poszedł ten żandarm do Łukasza Genyka s. Antoniego, aby wysłedzić, czy też nie on pozwalał te kopice.

Ale zastał tam tylko starą matkę Łukasza. Wtedy rozwrzeszczał się na nią i powiedział: „Mów k . . . prawdę, gdzie twój syn?“ kiedy ta odpowiedziała, że jej syn kosi w polu, powiedział żandarm żeby szła popatrzeć, jak z jej syna będzie krew płynęła.

Poświadczy to Paraska Maksymiuk żona Iwana z Berezowa niżnego.

Następnie poszedł ten żandarm na zwiady do Iwana Ilnickiego z Berezowa niżnego aby go wypytać, gdzie jego syn

Wasył spał tej nocy, kiedy rozrzucano kopice.

W domu zastał tylko żonę Iwana Ilnickiego Maryę, więc krzyknął do niej: „Mów, gdzie twój syn spał tej nocy, bo cię szlag trafi“. Stąd poszedł dalej.

Na drodze zobaczył młodą kobietę, żonę Stefana Genyka Rózię (która wtedy właśnie była przy nadziei) i począł jej mówić: „Mołodyco, czy niema u ciebie kwozki; ja mam jaja, więc nasadzimy“. Usłyszawszy to mołodyca, poczęła uciekać, a żandarm począł ją gonić tak, że ta ledwie zdołała skryć się w cudzej chacie.

Świadkowie na ten fakt: Stefan Arsenycz Andrija i Mykoła Genyk, obaj z Berezowa niżnego.

Tenże żandarm Krawczyszyn pozwoli pewnemu parobkowi (durnkowatemu przytem) Hrehorowi Budurowycz liczącemu niespełna 18 lat nosić zawsze nabity rewolwer bez pozwolenia władz (Waffenpassa) aby mógł przy każdej sposobności strzelać do radykałów.

Raz nabijał ów niespełna rozumu Budurowycz rewolwer w chacie i tak niezręcznie się z nim obchodził, że rewolwer wypalił i omal nie trafił malej 6 letniej jego siostry Anny.

Poświadezą to: Anna Budurowycz wdowa po Jakubie i Stefan Budynowycz syn Jakuba. Oni słyszeli, jak żandarm Krawczyszyn pozwalał Hrehorowi Budyrowycz nosić rewolwer bez pozwolenia starostwa i widzieli też fakt z nieszczęśliwym nabijaniem tego rewolweru.

Pewnego parobka im. Horisznyj aresztował żandarm Krawczyszyn aż we wsi Lutowiskach (pow. Lisko) podejrzewając, że to on porozrzucał kopice siana i ów parobek siedzi w areszcie śledczym sądu w Jabłonowie, chociaż w czasie, kiedy porozrzucano te kopice, nie było go wcale w Berezowie.

Przy aresztowaniu tego parobka chwycił go Krawczyszyn za ucho, potermosił silnie i krzyczał na niego: „Na co breszesz szelmo!”

Świadek tego: Mykoła Arsenycz, Antosia z Berezowa niżnego.

Idąc pewnej nocy na patrol, spotkał Iwana Genyka Mykoły i spytał: „Skąd ty teraz idziesz sk . . . synu?” Poczem uderzył go kolbą w piersi.

Poświadczą to: Stefan Ilnicki z Berezowa niżnego, co właśnie wtedy pełnił nocną wartę.

Tak prowokuje ten żandarm ludność Berezowa a w dodatku nachodzi po nocach chłopskie chaty, nie daje spać, szukając rzekomo jakichś winowajców.

Zapytujemy przeto:

I. Czy znane są Wysokiemu Rządowi te wybryki żandarma Krawczyszyna?

II. Czy Wysoki Rząd jest skłonny pozycynić odpowiednie kroki, aby żandarma, Krawczyszyna po przeprowadzonym śledztwie ukarano za jego uczynki i pouczono, żeby na przyszłość obchodził się grzecznie z mieszkańcami i nie prześladował ich?

Interpelant:

Iwan Sandulak w. r.

Lewicki, Skwarko, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Kiweluk, Winniczuk, Oleśnicki, Bis, Krężel, Jedynek Witos, Bojko, Stapiński, Jampolski.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 24. października 1908 godzinę 10 przed południem.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 55 po północy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.
Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

26. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut : 5 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 143.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 24. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 25. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 24. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2875, 2877, 2878, 2879, 2890, 2899, 2900, 2505, 2506, 2905, 2906.

Komisji szkolnej: L. s. 2886—2889.

Komisji administracyjnej: L. s. 2876, 2881, 2883 - 2885, 2891.

Komisji drogowej: L. s. 2904.

Komisji sanitarnej: L. s. 2880.

Komisji solnej: L. s. 2882.

Marszałek udziela głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch w sprawie nakazu wydanego przez Wydział powiatowy w Brzeżanach w sprawie asekuracji.

Marszałek udziela wyjaśnienia w tej sprawie.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku p. Oleśnickiego w sprawie regulacji rzeki Tyśmienicy i zarządzeń ochronnych przeciw zanieczyszczeniu gruntów odpadkami naftowej produkcji.

P. Krynicki w zastępstwie sprawozdawcy p. Gorayskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził w jak najkrótszym możliwie czasie regulację rzeki Tyśmienicy wraz z obwałowaniem.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym przy rozdziale tegorocznych zasiłków z krajowego i państwowego funduszu uwzględnił szczególnie gminy powiatu drohobyckiego, a najwięcej okręgu sądowego medenickiego.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał przepisy i stosował kary, odnoszące się do odpływu odpadków z rafinerii i ropy ze zbiorników i basenów.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Kolischer.

Przemawia p. Kędzior.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Oleśnicki i Pastor.

Przemawia zapisany do głosu p. Oleśnicki.

Przemawia zapisany do głosu p. Pastor.

Przemawia sprawozdawca p. Gorayski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku p. Skołyzewskiego w sprawie pomnożenia etatu kraj. Biura melioracyjnego o 2 posady inżynierów dla

projektowania i kontroli budowy studzien wodociągów i kanalizacji.

Sprawozdawca p. Gorayski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy sposobności pomnożenia personalu krajowego Biura melioracyjnego wziął pod rozwagę dalsze utworzenie posad zawodowych technicznych dla wodociągów, kanalizacji i budowy studni.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kurowca, dotyczącym regulacji rzek Łomnicy, Siwki, Bereźniczki i Łukwi w powiecie kałuskim.

Sprawozdawca p. Gorayski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby w miarę możliwości przyspieszył regulację rzeki Łomnicy.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by dołożył starań dla zapewnienia regulacji potoków Siwki, Łukwi i Bereźniczki.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. i II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Okulice ze związku gminy Bratucice i utworzenia z tej osady samoistnej gminy administracyjnej.

P. Skarbek w zastępstwie sprawozdawcy p. Bernadzikowskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o wyłączeniu osady Okulice ze związku gminy Bratuciee, powiatu Bochnia, i utworzeniu z Okulice samodzielnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Osadę Okulice, obejmującą w obecnych swoich granicach zwiatą calosc terytoryalną, wyłącza się ze związku gminy Bratuciee, powiatu Bochnia, i tworzy się z niej samodzielną gminę administracyjną pod nazwą „Okulice“.

Art. II.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma być rozwiązana dotychczasowa Rada gminna w Bratucieach, a natomiast mają być zarządzone i przeprowadzone wybory do Rad gminnych w Bratucieach i Okulicach.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnetrznych

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żada, Izba przystępuje więc do rozprawy szczególowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następnje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o petycji gminy Wiśnicz nowy o budowę normalnotorowej kolei żelaznej z Bochni przez Wiśnicz do Sowlin pod Limanową.

P. Battaglia w zastępstwie sprawozdawcy p. Górskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej normalnotorową Bochnia-Wiśnicz-Sowliny pod Limanową pod względem technicznym, użyteczności i rentowności zbadał i Sejmowi sprawozdanie przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następnje:

Sprawozdanie komisji kolejowej w sprawie petycji Wydziału Rady powiatowej w Brzesku o zbadanie rentowności i wzięcie pod rozwagę potrzeby zbudowania linii kolejowej Słotwina - Okocim - Marciukowice

P. Battaglia w zastępstwie sprawozdawcy p. Górskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby rozpatrzył projekt budowy kolei żelaznej ze Słotwiny-Brzeska przez Czchów

ku Marcinkowicom, względnie projekt linii Bochnia-Marcinkowice, tak pod względem technicznym jak pod względem rentowności i aby o tem sprawozdanie Sejmowi przedłożył.

II. Petycję gminy Czehów i gmin sąsiednich L. 2.106 uznaje się tem samem za załatwioną.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej w przedmiocie budowy kolei lokalnej Sącz-Szczawnica-Nowy Targ.

Sprawozdawca p. Battaglia, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm odwołuje uchwałę z dnia 4. lipca 1901 roku w sprawie budowy wąskotorowej kolei lokalnej Sącz-Szczawnica.

2. Sejm uznaje normalnotorową kolej lokalną Nowy Sącz lub Stary Sącz-Krościenko (Szczawnica)-Nowy Targ za użyteczną i potrzebną w interesie kraju.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby na podstawie ponownych studyów komercyjnych dokonał szczegółowego obliczenia rentowności dla całej linii Nowy Sącz lub Stary Sącz-Szczawnica (Krościenko)-Nowy Targ;

b) aby dla linii Nowy Targ-Krościenko wypracował projekt wstępny i następnie zażądał rewizji trasy dla całej linii Nowy Sącz, względnie Stary Sącz-Szczawnica (Krościenko)-Nowy Targ;

c) aby zapewniwszy u c. k. Rządu wydatną finansową pomoc na budowę tej ko-

lei, jako gwarantowanej przez państwo, niemniej jak odpowiednie udziały interesentów, w możliwie najkrótszym czasie przedłożył Sejmowi wnioski co do finansowego udziału kraju w tem przedsięwzięciu.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaliczkowania kosztów prac przygotowawczych wymienionych pod 3 a) i 3 b) z krajowego funduszu kolejowego na ciężar przyszelego funduszu budowy.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—4 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy łowieckiej.

Marszałek oznajmia, że §§. 71—75. włącznie odesłała Izba do komisji, ponieważ od §. 76. do 89. nikt obecnie nie zgłosił poprawek, przeto wzywa p. sprawozdawcę do odczytania tych paragrafów ustawy.

Sprawozdawca p. Skołyszewski czyta:

§. 76.

Przewodniczący sądów rozjemczych, wykluczonym być ma od orzekania w tych wypadkach, gdzie wchodzi w grę interesa majątkowe osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub powinowacanych, względnie interesa osób, od których jest służbowo zawisłym. Obowiązki przewodniczącego sadu rozjemczego obejmie w takim wypadku zastępca przewodniczącego.

Przewodniczącym sądów rozjemczych nie może być dzierżawca prawa polowania.

Przewodniczący i jego zastępca mają być przed objęciem swych obowiązków zaprzysiężeni przez polityczną władzę powiatową.

Przewodniczący lub jego zastępca muszą być stale zamieszkali na terytorium danej grupy okręgów myśliwskich.

§. 77.

Szczegółowe przepisy o zaprzysiężeniu przewodniczącego sądów rozjemczych i tegoż zastępcy o urzędowaniu sądów rozjemczych i o szacowaniu szkód, o wykluczeniu przewodniczących od orzekania, jak również o obliczaniu kosztów i wysokości dyet przewodniczących, wyda po wysłuchaniu wniosków Wydziału krajowego c. k. Namiestnik.

§. 78.

W drodze dobrowolnego porozumienia pomiędzy właścicielami gruntów lub Wydziałem spółki łowieckiej a dzierżawcą okręgu polowania spółki, mogą w sprawie szacowania i wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzyneę zrzędzonych, zapaść inne postanowienia jak te, które §§. 67. do 77. są określone

W tym jednakże wypadku dochodzenie szkód może mieć miejsce jedynie na zwyczajnej drodze prawnej.

VII. Karty myśliwskie.

§. 79.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 80.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje wydaje polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.

§. 81.

Karta myśliwska wystawioną być może na rok, albo na trzy lata kalendaryzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 40 u. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 83. al. 2).

§. 82.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstapiona; nie daje ona jednak prawa polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 83.

Za roczną kartę myśliwską opłacać trzeba takse 10 koron, za trzyletnią 30 kor. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 81. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 84.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) czeladzi, tudzież ubogim, wspierającym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;

c) umyślowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, co do których wykazane są prawne przeszkody uzyskania karty na broń;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejsze;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 85.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 84.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

VIII. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 86.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencji, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 69.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 87.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w §. 11. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancyi.

§. 88.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 29. przewidziany albo też, gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

IX. Przekroczenia i kary.

§. 89.

C. k. żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, straże myśliwskie i straże polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §§. 76—89. ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 90.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma za-

zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do 200 K. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.

Przemawia p. Makuch i stawia następującą poprawkę: w ustępie pierwszym zamiast słów „od 10 do 100 K.“ wstawić słowa „od 5 do 50 K.“ i zamiast słów „200 K.“ wstawić słowa „100 K.“

Izba popiera poprawkę p. Makucha.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji §. 90. z opuszczeniem cyfr, oddzielnie uchwała cyfry zgodnie z wnioskiem komisji, odrzucając tem samem poprawkę p. Makucha.

Sprawozdawca czyta:

§. 91.

W wypadkach przekroczeń §§. 55., 56., 57. l. c, 58. i 59, których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracji, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrzew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 47. i 54. orzec należy utratę zabranych przyrządów,

bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

§. 92.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 47. i 54. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie tych osób, które się nimi posługiwały.

§. 93.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacji na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazać przyrządy czynić niezdolnymi do dalszego użytku.

§. 94.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensji dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 95.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 3 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trającego stanu bezprawnego, jaki przekroczenie to spowodowało.

§. 96.

Co do właściwości politycznych władz, do dochodzenia i karania przekroczeń ni-

niejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólne obowiązujące przepisy o administracyjnym postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy §§. 91—96. zgodnie z wnioskiem komisji

Sprawozdawca czyta:

Ustawa łowiecka dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Izba bez rozprawy uchwała tytuł ustawy

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do drugiego czytania ustawy wprowadzającej i zapytuje, czy do tej ustawy żąda kto głosu.

W Izbie nikt nie żąda głosu do ustawy wprowadzającej — wobec czego wzywa Marszałek p. sprawozdawcę do odczytania całej ustawy wprowadzającej i oznajmia, że podda ją łącznie pod uchwałę Izby, jeżeli się nikt temu nie sprzeciwi.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca p. Skołyśzewski czyta:

U s t a w a

z dnia . . . 1908, którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem

Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. ust. i rozp. kraj.

Art. II.

Kontrakty dzierżawy prawa polowania, zawarte przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pozostają w mocy aż do ich wygaśnięcia — o ileby nie zawierały innego postanowienia i o ile dzierżawca prawa polowania, wobec nowych przez niniejszą ustawę stworzonych stosunków prawnych, nie zażąda rozwiązania zawartego przezeń kontraktu dzierżawy.

Takie żądanie ma być zgłoszone do dni 60 po ogłoszeniu niniejszej ustawy, oddzielnie do kontraktów dzierżawy polowania samoistnego u jego właściciela, oddzielnie do kontraktów dzierżawy polowania gminnego w politycznej władzy powiatowej.

Wskutek zgłoszenia takiego żądania rozwiązanie kontraktów dzierżawy polowania samoistnego nastąpi z dniem wejścia ustawy niniejszej w życie, rozwiązanie zaś kontraktów dzierżawy polowania gminnego dopiero z dniem 1-go lutego po wejściu tej ustawy w życie.

Art. III.

W razie pozostawienia w dalszej mocy poprzednio zawartych kontraktów dzierżawy polowania znajdą zastosowanie przepisy ustawy niniejszej, nie naruszając stosunku prywatno-prawnego między wydzierżawiającym prawo polowania a dzierżawcą.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała tę ustawę wprowadzającą w całości zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek oznajmia, że ustawa łowiecka, z wyjątkiem §§. 71—75. włącznie, została uchwaloną, i że §§. 71—75. skoro tylko komisya administracyjna wygotuje swe wnioski, umieści na porządku dziennym, nie mniej trzećcie czytanie tej ustawy.

Sprawozdawca czyta:

2) Wzywa się Rząd, aby w celu zapewnienia jak najściślejszego wykonywania przepisów o kartach myśliwskich wydał instrukcyę wprowadzającą odpowiednią kontrolę właściwych w tym względzie organów wykonawczych.

Tem samem zatwierdzone zostają petycje 635/378 (61 petycyj), 2041/1521 (10 petycyj), 1575/1161 (6 petycyj), 346/148, 350/152, 351/153, 576/321, 580/325, 962/667, 963/668, 964/669, 965/670, 966/671, 967/672, 968/673, 969/674, 994/682, 995/683, 1344/975, 1345/976.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Hanczakowskiego:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby, celem zapewnienia posiadaczom gospodarstw rolnych przysługującego im w myśl nowej ustawy łowieckiej (§. 51. ustęp 3. i 4. oraz §. 60. lit. e) prawa obrony gruntów przed szkodą, wydał stosowną instrukcyę w przedmiocie wydawania rolnikom karty na broń.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje tę rezolucyę p. Hanczakowskiego, którą Izba uchwała.

Następuje:

Wybór 6 członków Wydziału krajowego i 6 ich zastępców.

Marszałek zarządza wybór 1 członka z kuryi gmin wiejskich. Do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Kurowca, Witosą i Skarbka. Wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów z tej kuryi, a posłów do oddawania kartek.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z tej kuryi którzy oddają kartki.

Marszałek ogłasza po chwili głosowanie za zamknięte, wzywa komisję skrutacyjną do przeprowadzenia skrutynium, a tymczasem zarządza wybór jednego członka z kuryi miast i izb handlowych. Do komisji skrutacyjnej przy tym wyborze zaprasza pp. Federowicza, Tertilla i Maissa.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z tej kuryi, którzy oddają kartki.

Po oddaniu kartek Marszałek zezwala p. Kleskiemu, który nie był w Izbie przy odczytywaniu jego nazwiska, na oddanie kartki — zamyka głosowanie i wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium, a zarządza wybór 1 członka z kuryi większych posiadłości.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej przy tym wyborze pp. Głębockiego, Obertyńskiego i Gniewosza.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z tej kuryi, którzy oddają kartki.

P. Witos zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru 1 członka Wydziału kraj. z kuryi gmin wiejskich.

Głosowało 60 posłów. Absolutna większość 31.

P. dr. Szymon Barnadzikowski otrzymał 51 głosów — 9 kartek oddano białych.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyborów.

P. Maiss zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka Wydziału krajowego z kuryi miast i Izb handlowych.

Głosowało 25 posłów. Absolutna większość 13.

P. dr. Władysław Jahl otrzymał 25 głosów.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyborów.

Marszałek zarządza wybór 3 członków Wydziału krajowego z całego Sejmu i oznajmia, że dla uniknięcia nieporozumień zarządza wybór każdego członka Wydziału krajowego z całego Sejmu oddzielnie.

Przemawia p. Leo pod względem formalnym i wnosi aby ułożyć alfabetycznie nazwiska kandydatów pp. Dąbskiego, Kiweluka i Onyszkiewicza.

Marszałek oznajmia, że przemówienie p. Leo uważa za poufne oświadczenie, które pod uchwałę nie może być poddane.

P. Obertyński zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru 1 członka z kuryi większych posiadłości.

Głosowało 37 posłów. Absolutna większość 19.

Głosów 34. otrzymał p. dr. Tadeusz Pilał, a 3 kartki oddano białe.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór 1 członka Wydziału krajowego z całego Sejmu, do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Sobolewskiego, Tracza, Skwarę i Juliana Brunickiego, wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów, a tych do oddawania kartek.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów, a ci oddają kartki.

Po chwili p. Sobolewski zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 133 posłów. Absolutna większość 67.

P. Stanisław Dąbski otrzymał 119 głosów — p. dr. Józef Wereszczyński 2 głosy, a 12 kartek oddano białych.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór drugiego członka Wydziału krajowego z całego Sejmu. Wzywa tę samą komisję skrutacyjną, a sekretarza do odczytania spisu posłów.

Sekretarz p. Stanisław Henryk hr. Badeni odczytuje spis posłów, a ci oddają kartki.

P. Sobolewski zdaje po chwili sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 133 posłów. Absolutna większość 67.

P. Iwan Kiweluk otrzymał 85, poseł Bohdan Krynicki 33, a 15 kartek oddano białych.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór trzeciego członka Wydziału krajowego z całego Sejmu, zaprasza tę samą komisję skrutacyjną i wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów, a tych do oddawania kartek.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów, a ci oddają kartki.

P. Sobolewski zdaje po chwili sprawę z wyniku skrutynium wyboru.

Głosowało 129 posłów. Absolutna większość 65.

P. Mieczysław Onyszkiewicz otrzymał 118, dr. Józef Wereszczyński 4, Dąbski 1, a 6 kartek oddano białych.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór 1 zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi gmin wiejskich.

Do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Makucha, Jedynaka i Edwarda Myciel-
skiego.

Wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów z tej kuryi, a tych ostatnich do oddawania kartek.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis posłów z tej kuryi, a ci oddają kartki.

Marszałek zarządza wybór 1 zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi miast i Izb handlowych.

Do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Schätzla, Sarego i Kleskiego; wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów z tej kuryi, a tych ostatnich do oddania kartek.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis posłów z tej kuryi, a ci oddają kartki.

Marszałek zarządza wybór 1 zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi większych posiadłości.

Do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Götza, Trzecieskiego i L. Cieńskiego, a wskutek nieobecności tego ostatniego p. Garapicha.

P. Schätzel zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi miast i Izb handlowych.

Głosowało 21 posłów. Absolutna większość 11.

P. Stanisław Jabłoński otrzymał 19 głosów, 2 kartki oddano białe.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór 1 zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi większych posiadłości.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis posłów z tej kuryi, a ci oddają kartki.

P. Edward Mycielski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru 1 zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi gmin wiejskich.

Głosowało 56 posłów. Absolutna większość 29.

P. Wiktor Skołyszewski otrzymał 35 głosów, p. Kędzior 6, białych kartek oddano 15.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

P. Trzecieski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru zastępcy członka Wydziału krajowego z kuryi większych posiadłości.

Głosowało 29 posłów. Absolutna większość 15.

P. Jan Hupka otrzymał 27 głosów, 2 kartki oddano białe.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek oznajmia że wybór 3 zastępców członków Wydziału kraj. z całego Sejmu, odracza na życzenie posłów do przyszedłego tygodnia.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1908 i 1909.

Sprawozdawca generalny p. Milewski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdań, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na r. 1903 ustanawia się wydatki funduszu kraj w kwocie . 50,162.839 K
a dochody własne tegoż funduszu w kwocie . . . . . 22,265.543 K

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1908, pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

e) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych, po . . . . . 72 h
od każdej korony całej przepisanej należności tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz u. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobistodochodowego, w wysokości . . . 78 u

od każdej korony całej przepisanej należitości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanoskim, opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych, w wysokości . . . . . 64 h
zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po . . . . . 70 h
od każdej korony całej należitości tych podatków.

3) Kwoty przyzwolone na rok 1908 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego, jako też wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w działach wydatków zwyczajnych, osobno w działach wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, d, e, f, pozycyi 18;

c) w rubryce VIII. między pozycjami 6 i 7, tudzież między pozycjami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycjami 27 e i 29, dalej 32, 38 i 39 — dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów, wreszcie między pozycjami 88 b (1—9) i poz. 88 c;

e) w rubryce XI. między pozycjami 12 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycjami 57 i 100; 98 i 153 a); 142 i 144,

wreszcie między pozycjami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B a, b, c, w granicach każdego z tych działów, t. j. A i B z osobna, i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 9.721.823 K, względnie — po potrąceniu pożyczki 7.900.000 K, przyzwolonej uchwałą z dnia 8. października 1907 — do zaciągnięcia dodatkowo 1.821.823 K, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia. 1911.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. na rok 1909 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie 53.370.199 K a dochody własne tegoż funduszu w kwocie . . . . . 24.274.434 K

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1909, pobierany będzie dodatek do państwowych podatków, bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo - czynszowego, domowo - klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych, po . . . . . 73 h
od każdej korony całej przepisanej należitości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto - dochodowego, w wysokości . . . 78 h
od każdej korony całej przypisanej należitości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanoskim, opłacać będą dodatek od podatków w ustępie 1, ad a) wymienionych, w wysokości . . . . . 67 h
zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po . . . . . 73 h

od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1909 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego, jako też wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10,

b) w rubryce II. między literami a, d, e, f. pozycji 18, oraz między pozycją 17 (na dyurna Urzędu pośrednictwa pracy), a rubryką XVI. poz. 10 (wydatki rzeczowe Urzędu pośrednictwa pracy);

c) w rubryce VIII. między pozycjami 6 i 7, tudzież między pozycjami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycjami 27 c i 29, dalej 32, 38 i 39, — dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów. wreszcie między pozycjami 87 b (1—9) i poz. 87 (ad 13);

e) w rubryce XI. między pozycjami 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycjami 61 i 102; 104 i 168; 159, 161, 162 a, 163, wreszcie między pozycjami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B, C i E w granicach każdego z tych działów, t. j. A, B, C i E z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w

kwocie . . . . . 10,728.573 K, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowana najwyżej po 4⁰/₁₀ od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911 roku.

Równocześnie przedkłada komisya budżetowa następującą rezolucyę:

Zważywszy, że dotychczasowy ustrój skarbowy państwa i krajów nie zapewnia krajowi należytej swobody skarbowej i dostatecznych dochodów, przez co w dalszej konsekwencji również trudnem się staje finansowe położenie gmiu i powiatów;

zważywszy, że c. k. Rząd w uznaniu tego położenia i tej potrzeby, sam rozpoczął akcyę zdążającą do umożliwienia reformy finansów autonomicznych;

zważywszy wreszcie, że dotychczasowe odnośne przedłożenia rządowe nie zapewniają krajowi dostatecznych nowych funduszy, a więc nie spełniają w zupełności swego zadania, a nadto poważne budzą obawy uszczuplenia podstawy autonomicznych dochodów i ograniczenia podatkowej kompetencji Sejmu.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w swych przedłożeniach i przekazach dla funduszy krajowych, podwyższył wydatnie udział kraju z przekazać się mających źródeł dochodowych i utrzymał w mocy dotychczasowy udział krajów w nadwyżkach przychodu z podatku osobisto-dochodowego, a w projektowanych ustawach podatkowych usunął wszystkie przepisy, któreby mogły spowodować uszczuplenie podatkowej kompetencji Sejmu.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Podczas przemówienia p. Oleśnickiego Wice-Marszałek JE. ks. Metropolita Andrzej hr. Szeptycki obejmuje przewodnictwo obrad.

Po ukończeniu przemówienia p. Oleśnickiego Wice-Marszałek JE. ks. Metropolita Andrzej hr. Szeptycki odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 24. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 35 wieczorem.

Marszałek skonstatowawszy komplet dostateczny do prowadzenia obrad, otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Marszałek oznajmia, że wniesiono na rannem posiedzeniu wniosek nagły, którego odczytanie zarządzi bezzwłocznie, jakkolwiek regulamin postanawia, że wnioski nagłe winny być odczytane na początku lub na końcu posiedzenia — a nie w ciągu tegoż.

Odczytanie jednak bezzwłoczne tego nagłego wniosku zarządza pod osobistą odpowiedzialnością i z wiadomością całego Sejmu, ze względu na wyjątkowy charakter tego wniosku.

Marszałek odczytuje następujący wniosek nagły:

W n i o s e k n a g ł y.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Długoletniemu członkowi Wydziału krajowego Doktorowi Józefowi Wereszczyńskiemu w uznaniu znakomitych zasług, jakie położył około dobra kraju w ciągu 35-letniej na tem stanowisku działalności wyznacza Sejm z funduszu krajowego dożywotnią dotację, w wysokości rocznej płacy, jaką dotychczas pobiera.

Wnioskodawca:

Wojciech Dzieduszycki.

Cielecki, Marszałkiewicz, J. Brunicki, Gniewosz, Theodorowicz, Schnell, Stadnicki, Krzysztofowicz, Jaworski, St. H. Badeni, St. Tarnowski, Korol, Piniński, K. Badeni, Sękowski, Jędrzejowicz, Loewenstein, Skalkowski, Lewicki, Leo, Moysa, Battaglia, Rutowski, Rayski, Urbański, Oleśnicki, Mę-

ciński, Bojko, Brykczyński, Vivien, Milewski, Federowicz, Kleski, Sare, Maiss, St. Mycielski, Niezabitowski, Dudykiewicz, Krynicki, Hanczakowski, Tracz, Merunowicz, Maryewski, Tertil, Laskowski, Sala, Skarbek, Fruchtmann, Pastor, Bernadzikowski, Jahl, Stapiński.

Marszałek udziela głosu p. W. Dzieduszyckiemu dla uzasadnienia nagłości wniosku.

P. Wojciech Dzieduszycki uzasadnia nagłość tego wniosku, który Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie p. W. Dzieduszycki zrzeka się uzasadnienia samego wniosku, który Izba bez rozprawy i jednomyślnie uchwała.

Marszałek stwierdza, że wniosek został jednomyślnie uchwalony.

Przemawia p. Wereszczyński i dziękuje za złożone mu przez Sejm wyrazy uznania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniami komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1908 i 1909.

Marszałek udziela głosu p. Paygertowi.

Przemawia p. Paygert.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Pastor.

Przemawia p. Dudykiewicz.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznaczając następne na dzień 26. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 10 minut 55 przed północą.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

27. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 26. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 127.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 25. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 26. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 26. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2914, 2916—2927, 2929, 2933, 2937, 2943, 2946.

Komisji szkolnej: L. s. 2928, 2930, 2944.

Komisji administracyjnej: L. s. 2915, 2931, 2932, 2945.

Komisji solnej: L. s. 2938.

Po odczytaniu petycji L. s. 2915 obszarów dworskich i gmin okręgu sądowego w Nowem Siole o zezwolenie na odbywanie jarmarków w Nowem Siole przemawia p. Krysovaty, popierając tę petycję.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posłów Andrzeja ks. Ludomirskiego, Żardeckiego i Wasunga w sprawie otwarcia przystanku osobowego w Strażowie (pow. Łańcut).

Ludność kilku większych gmin obok Strażowa od szeregu lat domaga się otwarcia przystanku osobowego na rampie w km. 166²/₃. Żądanie powyższe musi się uznać za słuszne, a tem łatwiejsze do spełnienia, że w Strażowie istnieje odpowiedni budynek, gdyż przed upaństwowieniem tej linii w Strażowie był przystanek osobowy, który dopiero kolejowa Dyrekcyja zamknęła.

Zważywszy na potrzeby ludności podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o jak najszybsze otwarcie przystanku osobowego w Strażowie.

Wnioskodawcy:

A. Lubomirski, Żardecki, Wasung.

Jędrzejowicz, Czartoryski, Makuch, Jampolski, Kiweluk, Długosz, Krężel, Stojałowski, Styła, Bis, Bojko, Szwed, Jedynek, Skrzyński, Stadnicki, Wincenty Kraiński, Lasowski.

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu.

W gminie Sarzyna powiatu łańcuckiego około 40 gospodarzy posiadało grunta nad Sanem w niwie „Siemin“ położone, które wskutek ciągłego nurtowania rzeki Sanu przeniesione zostały w latach 20 na stronę rosyjską i w tym samym czasie napowrót wsypane na stronę galicyjską.

Po odsypaniu znacznej części gruntów interesowani gospodarze na tej wyspie zasadzili wiklinę, a po wyrośnięciu tejże po upływie lat kilku, widząc, że ziemia stała się żyzną i urodzajną, wykarczowali wiklinę i porobili bardzo urodzajne grunta i łąki. San dalej przenosił na stronę galicyjską dawniej zebrane grunta, wskutek czego utworzyła się nowa wyspa o przestrzeni około sto morgów.

W wyspie tej posiada gospodarz Józef Piech z Sarzyny prosto owego gruntu dawniej wykarczowanego około 5 margów.

Po wysypaniu przez San rzeczonoj wyspy właściciele tejże, każdy prosto swego gruntu, jak również i Józef Piech zasadzili wiklinę, która bardzo ładnie poczęła się rozrastać, lecz wskutek kilkakrotnych wezbranych wód na Sanie zupełnie zniszczoną została.

Przez lat cztery wymienieni gospodarze zasadzali tę wyspę wikliną bez żadnej przeszkody ze strony c. k. Rządu.

Kierownictwo budowy regulacyi Sanu z siedzibą w Nisku buduje tamy powyżej i poniżej spornej wyspy, a przy samej wyspie dotąd żadnych robót nie prowadziło i kosztów nie poniosło.

W jesieni 1907 roku, po zniszczeniu przez San zasadzonych wiklin, włościanie wiklinę ponownie zasadzili, jednakowoż c. k. starostwo w Łańcucie na skutek żądania c. k. kierownictwa budowy regulacyi Sanu w Nisku reskrytem z 13. listopada 1907 r. l. 2008 poleciło urzędowi gminnemu w Sarzynie, by tenże zabronił dalszego sadzenia, oraz polecił wykarczowanie zasadzonych już wiklin. Wprawdzie nikt z włościan sadzonek nie karczował, lecz z wiosną wezbrane wody Sanu owe sadzonki zupełnie zniszczyły. Po zniszczeniu zaczęli włościanie ponownie wiklinę zasadzać, jednakowoż dozorca wysp nadbrzeżnych wszystkie zasadzone wikliny powyrzucał. Po wyrzuceniu wiklin wnieśli włościanie protest do Namiestnictwa, co ma na razie ten skutek, że włościanom i c. k. Rządowi na spornej wyspie nie wolno żadnych robót wykonywać. Jeden z gospodarzy nazwiskiem Józef Piech wytoczył przeciw c. k. Rządowi skargę o naruszenie w posiadaniu. Sąd w Leżajsku, nie wiadomo dla jakich powodów, wzdrożył Piechowi domaganie się wyjazdu komisji na miejsce sporne, dopokąd nie przybędzie komisya rządowa w celu zbadania i wydania orzeczenia co do utworzenia nowego koryta Sanu.

C. k. kierownictwo budowy Sanu, widząc, że spornej wyspy w drodze drodze procesu dla c. k. Rządu na własność nie

uzyska poczęło budować tamę tuż przy gruntach włościańskich wedle opinii, jaka wogóle wśród włościan panuje, budowana tama dla jakiegokolwiek ochrony nie jest potrzebną, lecz ma być budowaną jedynie dlatego, ażeby włościanom utrudnić dostęp do wyspy, a tem samem: ułatwić c. k. Rządowi pozyskanie tej wyspy na własność.

Zważywszy, że rzeka San od lat dawnych robi znaczne szkody i około 300 morgów gruntu należącego do włościan Sarzyny przeniosła do Rosyi;

zważywszy, że wielu gospodarzy, którzy posiadali grunta nad brzegiem Sanu, wskutek przeniesienia ich gruntów na stronę rosyjską było zmuszonych dla braku utrzymania do Rosyi wyemigrować;

zważywszy, że wyspa, o której mowa, utworzoną została jedynie z gruntów włościańskich z Sarzyny;

Zważywszy wreszcie, że c. k. kierownictwo budowy regulacji Sanu i Wisłoku używa najrozmaitszych sposobów, ażeby wyspę utworzoną z gruntów włościańskich zabrać na rzecz c. k. Rządu.

Wobec naprowadzonych okoliczności podpisani zapytują c. k. Rząd:

1. Czy znany jest c. k. Rządowi cały stan rzeczy opisany w interpelacji?

2. Czy i co zamyśla c. k. Rząd zrobić, ażeby pomimo budowania tamy można było zabezpieczyć ludności spokojne posiadanie wyspy utworzonej z ich własnych gruntów.

Lwów, dnia 22. października 1908.

Interpelant:
Żardecki.

Stapiński, Bojko, Bernadzikowski, Jedynak, Styła, Jampolski, Szwed, Witos, Marszałkiewicz, Ptak, Skolyszewski, Krężel, Kędzior, Kleski, Bis, Cipser.

I n t e r p e l a c y a

Dra Kurowca i tow. do Wydziału krajowego w sprawie projektowanej kolei lokalnej Ra-

chin-Dolina-Strutyn-Różniatów Nadwórna z odnogą do Jasienowa.

Na sesji sejmowej 1897 uchwalił Wysoki Sejm wniosek p. Dra Wursta, który brzmi:

1. Sejm uznaje w myśl ustawy krajowej z 17. lipca 1893 projektowaną kolei lokalną Rachin-Nadwórna za pożyteczną i potrzebną ze względu na powszechny interes kraju.

2. Sejm poleca Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, aby wykonał dalej część projektu szczegółowego na podstawie komisyjnego projektu ogólnego w jak najkrótszym czasie we własnym zarządzie i po porozumieniu z interesentami co do deklarowanych udziałów na koszt budowy wymienionej kolei przystąpił do budowy.

Podpisani zapytują Wysoki Wydział krajowy, co się stało z wykonaniem wyżej wspomnianej uchwały sejmowej i proszą o odpowiedź ze względu na doniosłe znaczenie ekonomiczne wspomnianej kolei.

Interpelant:
Dr. Kurowiec.

Makuch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Korol, Kryswaty, Kiweluk, Tracz, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak, Sodomora, Winniczuk, Dumka, Czechowicz, Myroniuk-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa hr. Łoś i odpowiada na interpelacje:

1) pp. Bednarskiego i tow. 26. października 1908 w sprawie pomieszczenia sądu powiatowego w Czarnym Dunajcu;

2) pp. Jampolskiego i tow. 25. października 1908 w sprawie usunięcia przez c. k.

starostwo w Cieszanowie Pawła Rebizanta z urzędu pisarza kilku gmin;

3) pp. Witosa i tow. 21. października 1908 w sprawie zamykania szynków w czasie wyborów;

4) pp. Kiweluka i tow. z 19. września 1908 w sprawie przysiółka Nizborg szlachecki;

5) pp. Makucha i tow. z 30. września 1908 w sprawie gospodarki gminnej w Tłumaczu;

6) pp. Dumki i tow. z 9. października 1908 w sprawie wyboru naczelnika gminy w Sosółwce;

7) pp. Sandulaka i tow. z 17. września 1908 w sprawie wyborów gminnych w Jablonicy;

8) pp. Lewickiego i tow. z 12. października 1908 w sprawie tymczasowego zarządu gminnego w Sokołowce.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy m. Nowego Sącza w sprawie urządzenia wodociągu i budowy kanałów miejskich.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o odesłanie tego sprawozdania Wydziału krajowego do komisji gminnej, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w II. ustawie w §. 6 zamiast powołanego (§. 5) ma być (§. 4).

Izba bez rozprawy uchwała odesłanie tego sprawozdania Wydziału krajowego do komisji gminnej.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedniocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na pobór w r. 1908 wyższych dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie zezwala się po myśli §. 23. ustawy z dnia 17. czerwca 1874 dz. u. kr. Nr. 51. pobierać w r. 1908 na cele powiatu dodatki powiatowe w wysokości 45% (czterdzieści pięć) od państwowych podatków bezpośrednich, w powiecie przypisanych z wyłączeniem podatku osobisto-dochodowego, a to obok 18% dodatku na cele drogowe, przepisanego §-em 12 ustawy z dnia 10. grudnia 1907 dz. u. kr. Nr. 155.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do drugiego czytania powyższego wniosku bez czytania a w oddzielnem głosowaniu przyjmuje ten wniosek w drugim czytaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania tego wniosku bez czytania przyjmuje Izba powyższy wniosek w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie nadania nowo zbudowanemu szpitalowi powiatowemu w Bóbrce charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przystąpienie do drugiego czytania tej sprawy bez odsyłania do komisji.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Sprawozdawca, uwolniony od czytania sprawozdania na wniosek sekretarza p. Urbańskiego, odczytuje następujący wniosek komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie: w art. III. ustawy

w pierwszym wierszu zamiast słów „budowy nowego“ mają być słowa: „nowej budowy“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną % ustawę

U s t a w a

z dnia . . . . nadająca szpitalowi w Bóbrec charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Szpital w Bóbrec zostaje uznany za powszechny i publiczny.

Art. II.

Komitet szpitalny składać się ma:

- a) z delegata Wydziału krajowego,
- b) z prezesa Rady powiatowej w Bóbrec lub jego zastępcy,
- c) z delegata Rady powiatowej,
- d) z dyrektora szpitala.

Art. III.

W przyszłości połowę kosztów nowej budowy, odbudowy lub rozszerzenia budynków szpitalnych, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanych obiektów ponosić będzie powiat bóbrecki.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej w sprawie nadania szpitalowi w Kosowie charakteru szpitala powszechnego i publicznego.

Sprawozdawca p. Czaykowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy załączoną pod % ustawę nadającą szpitalowi w Kosowie charakter szpitala powszechnego i publicznego, uchwalić:

U s t a w a

z dnia . . . . nadająca szpitalowi w Kosowie charakter szpitala powszechnego i publicznego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Szpital w Kosowie uznany zostaje za powszechny i publiczny.

Art. II.

Komitet szpitalny składać się ma:

- a) z delegata Wydziału krajowego,
- b) z prezesa Rady powiatowej w Kosowie lub jego zastępcy,
- c) z delegata Rady powiatowej,
- d) z dyrektora szpitala.

Art. III.

W przyszłości połowę kosztów budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego

gmachu szpitalnego, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części ponosić będzie powiat kosowski.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej w sprawie rozszerzenia i ulepszeń szpitala w Stanisławowie.

Sprawozdawca p. Czaykowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala powszechnego w Stanisławowie, a to przez dobudowanie pawilonu chirurgicznego i położniczego na 90 łóżek, dobudowanie pawilonu zakaźnego na 20 łóżek i budynku gospodarczego, tudzież urządzenia trupiarni.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie połowy kosztów tego rozszerzenia i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adapta-

cy oraz niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—2 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji wodnej o wniosku posła Zamoyskiego i Sozańskiego i tow. w sprawie przyspieszenia regulacji rzeki Bystrzycy i potoku Czerchawy.

Sprawozdawca p. Kędzior, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w myśl wniosków Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa zmienił program generalny uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 wykonane zostały najnaglesze roboty ochronne na Bystrzycy z dopływami, a w szczególności w gminach Podbużu i Stupnicy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniami komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1908 i 1909.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Władysław Leon Jaworski.

Przemawia p. Makuch.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia o godzinie 2 minut 15 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 26. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 35 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót odroczone posiedzenie.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniami komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1908 i 1909.

Przemawia p. Battaglia.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następujące rezolucje:

I.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby nie ustawał w usilnych zabiegach celem najrychlejszego spowodowania kompetentnych czynników do oddania krajowi i w jego zarząd dóbr i lasów kameralnych celem umożliwienia wydajnej akcyi kraju na poln kultury rolniczej i lasowej.

II.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wszedł w porozumienie z c. k. Rządem w tym kierunku, iżby z funduszów państwowych, przeznaczonych na popieranie nauki rolnictwa i leśnictwa i na bezpośrednie popieranie rolnictwa i leśnictwa, wydzielał ryczałtową sumę, odpowiadającą stosunkowi obszaru ziemi uprawnej i liczby ludności rolniczej w Galicyi w porozumieniu z obszarem uprawnym i lubnością rolniczą całego państwa, a przypadający ryczałt oddawał do dyspozycyi Wydziału krajowego na cele popierania krajowego rolnictwa.

III.

Celem zasilenia skarbu krajowego poleca się Wydziałowi krajowemu przygotowanie wniosków zmierzających do opodatkowania w odpowiedni sposób przedmiotów zbytowego użycia.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 27. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 55 w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

28. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 27. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 130.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 26. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 27. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 27. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2953 do 2955, 2956, 2957, 2962, 2976, 2979, 2985, 2986.

Komisji szkolnej: L. s. 2959—2961, 2963.

Komisji administracyjnej: L. s. 2970, 2971, 2974, 2975, 2984.

Komisji drogowej: L. s. 2967—2969.

Komisji podatkowej: L. s. 2972, 2977.

Komisji kolejowej: L. s. 2964—2966.

Komisji przemysłowej: L. s. 2958.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonego wniosku i interpelacji.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszony wniosek i interpelację, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby przystąpił do utworzenia e. k. sądu powiatowego w Szczurowy w powiecie brzeskim.

Wnioskodawca:
Bernadzikowski.

Ptak, Götz, Jedynak, Stefczyk, Jampolski, Bojko, Lewakowski, Krężel, Bis, Witos, Styła, Długosz, Stapiński, Cipser, Kędziór

I n t e r p e l a c y a

posła Sodomory i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego w sprawie licznych nadużyć przez c. k. Starostwa i Wydziały powiatowe przy wyborach gminnych, w gminach:

- 1) Belz,
- 2) Stary Sambor,
- 3) Skowiatyn, pow. Borszczów,
- 4) Bielina wielka, pow. Sambor,
- 5) Rożniów, pow. Śniatyn,
- 6) Kulczyce szlacheckie, pow. Sambor,
- 7) Mołotków, pow. Bohorodeczany,
- 8) Zazulińce, pow. Zaleszczyki,
- 9) Uhryńkowce, pow. Zaleszczyki,
- 10) Kasperowce, pow. Zaleszczyki,
- 11) Dupina, pow. Zaleszczyki,
- 12) Zaleszczyki stare, pow. Zaleszczyki,
- 13) Brzostek, pow. Zaleszczyki,
- 14) Sadki, pow. Zaleszczyki,
- 15) Tłuste wieś, pow. Zaleszczyki,
- 16) Burakówka, pow. Zaleszczyki,
- 17) Dupliska, pow. Zaleszczyki,
- 18) Hyńkowce, pow. Zaleszczyki,
- 19) Lubaczów,
- 20) Trudowacz, pow. Złoczów,
- 21) Kawsko, pow. Stryj,
- 22) Zubów, pow. Trembowla,
- 23) Progi, pow. Bohorodeczany,
- 24) Jabłonka, pow. Bohorodeczany,
- 25) Kryczka, pow. Bohorodeczany,
- 26) Solotwina, pow. Bohorodeczany,
- 27) Hrabowiec, pow. Bohorodeczany,
- 28) Łysiec stary, pow. Bohorodeczany,

29) Żuraki, pow. Bohorodeczany,

30) Hołhocze, pow. Podhajce.

31) Szczepłoty, pow. Jaworów,

32) Wola mazowiecka, pow. Tarnopol,

33) Skowiatyn, pow. Borszczów,

34) Perepelniki, pow. Zborów.

W ostatnich czasach czasopismo „Diło“ podało następujące jaskrawe fakta, a to:

Nr. 118—119 z dnia 26. maja 1908. Z Belza piszą: Zwykle mianuje się komisarzy rządowych do gospodarki gminnej wówczas, gdy Rada gminna marnuje dobro publiczne. Inaczej jest w Belzie. Komisarz p. Smoleń urzęduje u nas już dwa lata i przyprowadza miasto do bankructwa. Mieszczanstwo upomina się o nowe wybory. Nareszcie p. Smoleń odważył się na rozpisanie wyborów uzupełniających na dzień 2. i 3. czerwca, lecz tylko dla 7 radnych na miejsce dotychczasowych opozycyjnych członków Rady. By zabezpieczyć wybór podatnych elementów, demoralizuje kom. Smoleń mieszczanstwo. Mając w swoim zarządzie gminny las, wydaje osobno swym zausznikom drzewo i za to „każe sobie podpisywać pełnomocnictwa“ do głosowania, by przy wyborach zwalczyć opozycję. Dlatego belżkie mieszczanstwo, zaniepokojone o swe dobro, zwraca się niniejszem do powołanych czynników z żądaniem, by 1) bezzwłocznie usunąć z urzędu kom. Smolenia, a przeprowadzenie wyborów polecić bezstronnemu urzędnikowi, 2) do aktu wyborczego dopuścić mężów zaufania partyi mieszczanskiej i przeprowadzić wybory „jawnie“, tak, ażeby z powodu nieformalności i ewentualnych nadużyć nie było protestów i by mieszczanstwo otrzymało już raz autonomię, zagwarantowaną ustawami państwowymi.

Nr. 140 z dnia 25. czerwca 1908. Jeszcze w marcu 1906 r. przeprowadzono wybory połowy radnych do Rady gminnej w Starym Samborze. Ponieważ wybory te przeprowadzał dość bezstronnie starszy ko-

misarz tutejszego Starostwa Krasuski, przeto wypadły one korzystnie dla Rusinów. To tak ukłulo starostę Riccie'go, że tenże wszelkimi możliwymi sposobami starał się powalić ich; przeto pozaskarżano wielu Żydów, a także i 4 Rusinów do sądu za wyborcze nadużycia. A gdy i to nie mogło się przyczynić do unieważnienia tych wyborów, poczęto wyszukiwanie i innych sposobów do ich powalenia; ostatecznie więc c. k. starosta zgodził się na to, by zatwierdzenie wyborów przewlekać do upływu trzyletniego terminu, a osobliwie następnie rozwiązać całą Radę gminną w Starym Samborze i stanowiąc komisarza rządowego, któryby rządził miastem wedle zachecianek Ricciego; dopiero następnie wedle wypróbowanych sztuczek starosty pod największym terorem przeprowadzono wybory tak, by do Rady gminnej nie wszedł ani jeden Rusin. Ze względu na to, że o niezatwierdzonych dotychczas wyborach w Starym Samborze wniesiono już kilka interpelacyj w Sejmie i w Radzie państwa, z których sobie Rząd krajowy poprostu kpi i się wyśmiewa, a garstka radnych robi z majątkiem gminnym, co zechce — ludność cała Starego Sambora odnosi się tą drogą do Waszej Ekscelencyi, pomnąc na Jej słowa o bezstronności, czyby nie raczyła już raz Wasza Ekscelencya wglądać w tę sprawę wyborczą i nie raczyła zatwierdzić po 2 i pół latach prawnie przeprowadzone wybory gminne, inaczej zmuszeni będziemy dojść do przekonania, że krzywdzenie Rusinów ma wejść w system i za rządów Waszej Ekscelencyi.

Nr. 142 z dnia 27. czerwca 1908. Galicya należy do konstytucyjnych krajów, gdzie obowiązuje jakieś prawo i ustawa i gdzie powinno się rządzić wedle tych „na papierze spisanych praw“. Lecz co z tego. Ta rzeczywistość zupełnie odbiegła od tego, co przepisuje ustawa. U nas w Skowiatynie, powiat Borszczów, wójtuje „porządny“ Prokop Szczur już 3-cią kadencyę. Przez cały czas wójtowskiej gospodarki zniszczył on majątek gminny, tak, że dziś nie mamy w kasie ani halerja. Druga kadencya jego

wójtowania skończyła się jeszcze 25. września 1907. By się go pozbyć, poczęliśmy się domagać u starosty w Borszczowie zarządzenia ogłoszenia wyborów.

Z ciężką biedą wyłożył wójt listę wyborczą, tak bezwstydnie pofalszowaną, że musieliśmy wnieść do Starostwa w Borszczowie prośbę o poprawienie jej. Wtedy wójt zawiesił wybory i nie ogłosił do dzisiejszego dnia! Rozpoczęło się chodzenie do Starostwa. Byliśmy u starosty zwyż 10 razy jako deputaci w liczbie 2, 3, 5, a nawet 20 ludzi, ale za każdym razem otrzymywaliśmy na nasze żale i prośby jedną odpowiedź: „Idźcie, idźcie do domu, ja jemu już nakazę!“ Ale zdaje się tego „nakazania“ nie dostał wójt, bo siedział cicho dalej.

Dlatego zwróciliśmy się listownie do naszego posła Okuniewskiego i ten pisał również do starosty w tej sprawie.

Lecz i to nie pomogło.

Piszemy skargę do Eksc. Bobrzyńskiego, lecz nie wiadomo, czy i to przyda się na co

Idziemy znowu do starosty i ten już gniewny, powyciągał i pokazał wszystkie nasze prośby i zażalenia, jako też list od p. Okuniewskiego, pocieszając nas, że u „niego jest wszystko w „porządku“, ale on nie może wszystko tak prędko załatwić, bo ma na głowie cały powiat“. I znowu mija 3-ci tydzień od naszej ostatniej gościny u p. starosty, a ogłoszenia wyborów niema. Włościanie rozgoryczeni, pozbawieni wszelkiej nadziei na galicyjską sprawiedliwość, zamierzają szukać jej przez deputacyę aż we Wiedniu, aby złożyć wobec cudzych jeszcze jeden dowód na to, jak w Galicyi rozwieliżmożniła się samowola i bezprawie i to propagowane przez kierowników administracyjnych.

L. 151 z dnia 8. lipca 1908. Miasto Belz jęczy już piąty rok pod zarządem nieznośnych ciężarów i rujnującej gospodarki rządowych komisarzy.

C. k. władze tolerują ten anormalny stan i wkładają w usta ministra spraw wewnętrznych przedziwne słowa. Oto ów minister, odpowiadając na interpelację parlamentarnych posłów w tej sprawie powiedział, że w „Bełzie nie może być mowy o gminnej Radzie, bo jest za wielu niezadowolonych i protestujących...” Jakże tu być zadowolonym i nieprotestującym, kiedy rządowy komisarz p. Smoleń wbrew wszelkim pojęciom o prawie i etyce szerzy wśród mieszczaństwa przekupstwo i korupcję, aby tylko wybrano radnych wedle jego myśli.

Na śledztwo w sprawie protestu wniesionego przeciw tej korupcyi i terrorowi zjeżdża ten sam komisarz, który był przy wyborczym akcie.

I zaczyna się czysta komedia!

Wezwanych świadków otacza banda macherów wyborczych z M. Czerwem na czele i jawnie w przedpokojach, gdzie urządza komisarz śledczy, namawia świadków do fałszywych zeznań.

Komisarz Smoleń z niebywałą grzesznością przystawia każdemu świadkowi — krzesło.

Tak między innymi stało się ze świadkiem Maryą Chudzik, która z obawy odwołała w Starostwie w Sokalu swoje zeznania jako niezgodne z prawdą.

Ta komedia trwała dzień cały i może być podstawą do odrzucenia protestu, będącego wiązką najjaskrawszych nadużyć władzy, popełnionych przez komisarza Smolenia, który też może stąd wyjść jako najprzykładniejszy urzędnik w całej administracji galicyjskiej.

Przeto zwracamy się ponownie tą drogą do Eks. Namiestnika i błagamy, jeżeli chce dojść do źródła zła, niechaj wyszle sumiennego i nieuprzedzonego dla sprawy urzędnika w celu przeprowadzenia śledztwa, które w swoich następstwach mogłoby wrócić miastu jego autonomię i prawny zarząd.

L. 146 z dnia 2. lipca 1908. W dniach 2. i 3. czerwca b. r. przeprowadzono wybory do Rady gminnej w Bełzie w sposób czysto galicyjski. Rządowy komisarz p. Smoleń wszelkimi szwindlami, przekupstwem i rozbojem przeprowadził te wybory, byle tylko postawić na swoim.

Przeciw tak jaskrawym nadużyciom wniesiono protest, który leży w sokalskiem Starostwie, a starosta Kaliniewicz dał czas komisarzowi Smoleniowi do 1. lipca, aby postarał się wszelkimi sposobami nakłonić protestujących do wycofania protestu, aby mógł czysty wyjechać z Bełza!

Komisarz Smoleń dokłada wszelkich starań, aby Namiestnictwo nie wglądnęło w jego gospodarzkę i nadużycia władzy.

Uwiadamiamy o tem Eks. Namiestnika, aby wglądnął w tę „stajnię Augiasza“ i zabrał sobie już raz komisarza Smolenia, którego zniecierpliwiała cała ludność bez różnicy narodowości i wiary.

Niechaj Namiestnik pokaże tę dobrą wolę uzdrowienia administracyjnych stosunków, o jakiej mówił przy objęciu rządów.

L. 192 z 27. sierpnia 1908. W Bieliźnie wielkiej w samborskim powiecie urządza Rada gminna z wójtem Iwanem Bielińskim na czele już 8 lat i 7 miesięcy i chociaż peryod wyborczy upłynął w lutym 1906 r., nie można się doczekać nowej Rady gminnej. Wprawdzie dnia 4. lipca 1906 odbyły się wybory nowej Rady, ale na zarzut, że na karczmie nie przybito ogłoszenia terminu wyborów, wybór ten unieważniono i aż 23. grudnia 1907 rozpisano nowe wybory i wybrano nową Radę. Ale i przeciw tym wyborom wniesiono protest, chociaż przy wyborach był sam c. k. komisarz Starostwa i wszystko odbyło się legalnie — ale protestu tego dotąd niezadowolono. Możeby c. k. Namiestnictwo przypomniało c. k. Starostwu, że wyborcze akta leżą od 23. grudnia 1907 w biurze Starostwa i chociaż podpisani już trzykro-

tnie pisemnie upominali się o załatwienie protestu, wszystko pozostało bez skutku. W Bielinie wielkiej 26. sierpnia 1908 r. Iwan Bieliński, Józef Czajkowski, Wasyl Miletowicz, Jakób Milkowicz, członkowie nowej Rady gminnej, wybrani przed 8 miesiącami.

Nr. 197 z 3. września 1908. Dwa lata upłynęło, kiedy w Rożnowie rozwiązano Radę gminną, która nie podobała się p. Moysie i ustanowiono komisarza, pobierającego po 6 K dziennie. Nadto ustanowiono 5 policyantów, uzbrojonych w rewolwery i innych dygnitarzy, pobierających razem po 26 K dziennie z gminnej kasy. Kiedy był w Śniatynie wiceprezydent Namiestnictwa p. Kleberg, wysłano do niego deputację z prośbą o rozpisanie nowych wyborów, ale dotąd nie rozpisano. Kilka rotne prośby do namiestnika Bobrzyńskiego pozostały również bez skutku. Już nawet nie wiemy, kto starszy: namiestnik czy Moysa? Czy może Rożnow wyjęty z pod prawa?

Nr. 186 z 20. sierpnia 1908. We wsi Kulczycach szlach. odbyły się dnia 22. lipca 1908 gminne wybory, przy których był komisarz Dauksza ze Sambora. Wybory przeprowadzono tym razem legalnie, a nie „po galicyjsku“. Przecież dotąd urzęduje dawny prefekt, bo wniesiony przez niego protest zalega w samborskim Starostwie. Prawdopodobnie w związku z tym protestem pozostaje fakt, jaki miał miejsce 14. b. m. W tym dniu zakradł się ktoś do kancelaryi gminnej, porozbijał stoly i powyrzucał na pastwisko niektóre dokumenty, odnoszące się do wyborczego aktu z 22. lipca. Powiadają, że stało się to bez wiadomości samowładnie panującego prefekta Żyhajła w tym celu, aby przyspieszyć unieważnienie wyborów z 22 lipca.

Na wszelki sposób jest w tem jakaś „spekulacja“.

Dlatego prosimy Eksc. Namiestnika mieć wzgląd na naszą wieś i zarządzić tak, abyśmy nie potrzebowali znowu parę miesięcy tracić na jazdę do Lwowa, na prośby,

rekursy etc. etc. Za nową Radę gminną: Jan Milkowicz, Kulczycki, Floryan DaszynyczKulczycki, Stefan KostykKulczycki, Petro WowczkoKulczycki, Fedio Sztokajlo Kulczycki.

Nr. 149 z 6. lipca 1903. Wielką sensację wywołało w naszym mieście aresztowanie Eliasza Szabasa, t. zw. „marszałka powiatu“. I któż to był? To sobie zwyczajny żydek Elo. Pewnego razu tak mało ludzie jeździli przez jego roгатkę, że biedaka zubożał, a Wydział powiatowy wyrzucił go z budki mytniczej. Wtedy Elo jakimś drogami podepechał się pod Wydział powiatowy, zyskał sobie „zaufanie“ i objął wielkie przedsiębiorstwo. budowy i konserwacyi dróg powiatowych, budowy mostów itd.

Na tem stanowisku „wyrobów krajowych“ dorobił się realności, koni i nazwał się „Eliaszem“.

Zmierzając do wyznaczonego celu, zaczął po drodze tutejszego lekarza Dra Malzburga do swojej intratnej spółki, przy czem wyczyścił mu kieszeń, wyludziwszy około 18.000 K gotówki.

Kiedy Dr. M. informował się u wielkich powiatowych ryb, przedstawiono mu p. Eliasza jako prawdziwego szlachcica, jedyne go między wszystkimi Żydami na całej kuli ziemskiej.

I rzeczywiście w „bezglowej“ Radzie powiatowej brzeżańskiej był p. Eliaz najstarszy i najpotężniejszy. Inni przedsiębiorcy nie śmieli z nim konkurować, bo wszystko musiał dostać p. Eliaz. Ufając w swoją moc, p. Eliaz nie słuchał upomnień Dra Malzburga, aby się wyrachował i oddał mu pieniądze. Dr. M. wniósł cywilny pozew o 20.000 K; p. Eliaz śmiał się z tego. On był taki sumienny gentleman, że nie potrzebował prowadzić żadnych rachunków i żądał, aby Dr. M. wierzył mu na słowo i dopłacił jeszcze kilka tysięcy „straty“. Dr. M. udał się pod opiekę c. k. Prokuratoryi; zaczęto śledzić i wówczas

pokazały się takie brzydkie rzeczy, że aż wszystkim matadorom z Wydziału poczęw-
szy od wicemarszałka ks. Korduby, a skoń-
czywszy na p. „inżynierze“ Zadoreckim zro-
biło się nieprzyjemnie.

Mówią ludzie, że p. Elo zapisał Dr.
M. kilka tysięcy w wydatkach jako świą-
teczny prezent dla matadora z Wydziału
powiatowego. Następnie wyszło na jaw, że
p. Szabas kupował od Wydziału pow. drze-
wo ze starych mostów, drzewo to jakąś
cudowną wodą uzdrawiał, czy odmładzał
i stawiał tak „nowe“ mosty, które nastę-
pnie p. Zadorecki jako Instrator drogowy
uznawał za dobre, a Wydział wypłacał
pieniądze.

Dalszych szczegółów tej gospodarki nie
znamy, ale widomy znak niewidomej łaski
widoczny nie tylko w tem, że Elo zmienił
się zupełnie na p. Eliasza, a p. Zadorecki,
będąc kilka lat kontrolorem p. Eliasza, ku-
pił sobie kamienicę i żyje tak po pańsku,
że i sam p. prezydent mógłby się oblizać.

Teraz p. Eliaz pod kluczem, a cały
Wydział ogromnie skonsternowany, co to
będzie. I rzeczywiście nie wiedzieć, co to
będzie, skoro lwowska apelacya nie wyde-
leguje do rozgrzebania tej sprawy innego
sądu. Tu wpływy Wydziału są wogóle tak
wielkie, że byle kto im nie sprosta.

Bo już w tem jednym widać czyjąś
potężną rękę, że brzeżańska Rada powia-
towa, zdziesiątkowana od kilku lat — a mi-
mo to urzęduje dalej. Dość powiedzieć, że
kilku poważniejszych Polaków zrezygnowa-
ło i wystąpiło z Rady. Inni powynosili się
z tego powiatu, marszałek kilkakrotnie zre-
zygnował i mieszka stale pod Lwowem, a
Rada powiatowa mimo to istnieje i uszczę-
śliwia powiat p. Eliazem, wynalazcą spo-
sobu budowania „nowych“ mostów ze sta-
rego materiału

We wsi Młotkowie bohoradczańskiego
powiatu urzędował taki wójt, co przywła-
szczył sobie 12 morgów gminnego pastwi-
ska. Dopiero drogą kosztownego procesu

odebrała je gmina. Również w procesowej
drodze uregulowano tam niedawno sprawę
serwitutów, bo przy zakładaniu ksiąg grun-
towych nie postarał się nikt o intabulację
serwitutów.

Wójta, który w tem zawinił, popierało
Starostwo i Rada powiatowa i dopiero
z ciężką biedą pozbyła się go gmina.

W zaleszczyckim powiecie administra-
cya w gminach i sprawa wyborów gmin-
nych, to istna stajnia Augiasza. Już poseł
parlamentarny Ochrymowicz wniósł 10.
kwietnia 1908 na 63. posiedzeniu parlamen-
tu interpelację w tej sprawie. Tu widocznie
naprowadził on prawdziwy motyw, czemu
c. k. Starostwo w Zaleszczykach nie za-
biera się do oczyszczenia tej stajni; prze-
ciwnie, jeszcze bardziej ją zanieczyszcza
Może Rząd krajowy weźmie się do rzeczy,
przeło z cytowanej interpelacji parlamen-
tarnej naprowadzimy jaskrawsze fakta.

I tak:

1. W gminie Zazulińce „żelazny“ wójt
Pawło Demianów Wasyl przeprowadza 12.
marca b. r. gminne wybory potajemnie bez
żadnego ogłoszenia, kiedy mimo to wło-
ścianie — którzy bardzo pilnowali kwestyi
wyborów — zbiegli się i chcieli głosować
zapomocą naprzód przygotowanych kartek,
to mimo najwyraźniejszych postanowień
§. 23. galicyjskiej ordynacyi wyborczej nie
przyjął wójt kartek i zmuszał wyborców
ustnie głosować, zmuszając ich głosować
na jego kandydatów, powołanych przez
niego do wyborczej komisji.

Kiedy wyborcy nie słuchali tego; gło-
sowali na swoich, przeprowadził potajemne
skrutynium i ogłosił swoich kandydatów
jako wybranych.

Przytem dopuścił się jeszcze tego nadu-
życia, że dla każdego koła powoływał inną
z 4 członków złożoną komisję ze swoich
zwolenników i zmuszał wyborców gło-
sować na tych swoich kandydatów powoła-
nych do komisji.

Kiedy miejscowy proboszcz ks. Dolnicki wniósł przeciw temu bezprawiu protest pisemny, nie chciał wójt Paweł Demiańów przyjąć protestu, tak, że wyborcy musieli wnieść protest przez pocztę ekspres za zwrotnym recepiem.

Zaraz następnego dnia udali się wyborcy ze skargą do Starostwa i Starostwo obiecało ten protest zaopiniować przychylnie, ale wobec dotychczasowych praktyk nie mają wyborcy żadnej nadziei na skutek.

2. W gminie Uhrynkowce żelazny wójt Jau Jakubyszyn przy przeprowadzonych 14. marca b. r. gminnych wyborach nie pozwolił wyborcom Rusinom oddawać kartek do urny, lecz odbierał je na progu wyborczego lokalu i przed wrzuceniem do urny otwierał je, przeczytywał, naruszając w ten sposób tajemnicę głosowania.

Nadto na swoją stronę przyjmował głosy na podrobionem pełnomocnictwie i w ten sposób uzyskał nieprawnie dla siebie głosy Michała Wojeiechowskiego, Michała Panijczuka, Antoniego Słuchockiego i innych.

Wkońcu wyborca Jan Hruszczak zeznał, że widział, jak Jan Jakubyszyn, odbrawszy na progu karty głosowania od ruskich wyborców, chował je do kieszeni, a natomiast wyjmował z kieszeni swoje karty i wkładał do urny.

Oczywiście, że tym sposobem osiągnął taki rezultat, że wybrał samych swoich.

Pokrzywdzeni wyborcy wnieśli protest i karno-sądowe doniesienie, gdzie przedstawiono dokładnie wszystkie fakty nadużycia i świadków, ale wobec poprzednich praktyk nikt nie wierzy w skuteczność.

3. W gminie Kasperowce asystujący przy przeprowadzonych wyborach c. k. rządowy komisarz, praktykant konceptowy Wojcikiewicz wzbrouił ruskim wyborcom głosować zapomocą drukowanych kartek i zmuszał ich do ustnego głosowania, choć od zwolenników „żelaznego“ wójta Bazia Gurala przyjmował kartki bez przeszkody.

Tem zbałamuceno wielu wyborcom, którzy, zapomniawszy imiona 9 kandydatów, głosowali inaczej, jak przedtem na wspólnej naradzie umówili się, a przynajmniej pomieszali kandydatów na radnych z kandydatami na zastępców.

Mimo to przeważna część głosowała dobrze, ale ponieważ ruskich opozycyjnych wyborców było co najmniej 3 razy więcej, jak żydów i łacinników, stronników Bazia Gurala, to na wszelki sposób powinni byli wybrać swego kandydata. Tymczasem „żelazny“ wójt Baż Gural po przeprowadzeniu tajnego skrutynium ogłasza cudem wybranych 2 żydów, 2 łacinników i 2 t. z. ruskich „chruniów“.

Otóż doszło do tego, że w gminie, gdzie żyje 1.400 Rusinów, a tylko 250 żydów i łacinników, przeważająco ruska ludność — skutkiem prostego szachrajstwa i nadużycia nawet w trzecim najliczniejszym kole nie mogła wybrać swoich kandydatów, a musi sprzedać zarząd gminy elementom, którym zależy na eksploatacyi, a nie na dobru gminy.

Oczywista, że skrzywdzeni wyborcy wnieśli protest, ale wobec dotychczasowych praktyk nie spodziewają się żadnych następstw.

4. W gminie Dupnice „żelazny“ wójt Hryćko Kuźma wprost igra sobie z gminą. Choć wyborcze listy jeszcze w styczniu b. r. prawonnie wyłożone i gminne wybory już dawno powinny były być przeprowadzone, nie przeprowadził ich dotąd.

Co prawda, termin do wyborów ogłosił już 2 razy, pierwszy raz na 14. lutego, a drugi raz na 7. marca b. r., ale chociaż wyborcy w tych dniach zeszli się i cały dzień czekali na wybory Hryć Kuźma do wyb. róna się nie zjawił wyjechawszy na cały dzień z domu.

Ostatni raz 7. marca b. r. przyszedł do kancelaryi aż w sam wieczór i obwieścił, że wybory odkłada na nieograniczony czas, bo tak mu się chce. Oczywiście cze-

ka na taki dzień, ały włościanie całkiem nie zeszli się i aby on mógł przeprowadzić wybory wedle swoich intencji.

Włościanie chodzą do starostwa z zażaleniem, ale daremnie.

5. Tak samo zwleka z tygodnia na tydzień wyznaczony już termin wyborów „żelazny“ wójt w Zaleszczykach starych Teodor Romanko.

6. Za to prędko związał się z gminnymi wyborami „żelazny“ wójt w Beresku Iwan Szportak. Żadnych list nie wyłożył, lecz korzystając z tego, że w czwartek 26. marca b. r. włościan w przeważnej części wyjeżdżają na jarmark do Tinstego bez żadnego poprzedniego ogłoszenia zwołał na ten dzień wtajemniczonych swoich zwolenników i potajemnie przeprowadził gminom wybory w myśl swoich intencji. Wniesiono protest ale bez żadnej nadziei na skutek.

7. W gminie Sadki zalegają już od dawna wybory, a że u „żelaznego“ wójta Łukasza Demianowa nie mogli się włościanie doprosić rozpisania nowych wyborów, wniesli w marcu zażalenie do c. k. Starostwa w Zaleszczykach.

Stutek tego zażalenia był ten, że chociaż nie rozpisano nowych wyborów dotąd, ale zato wszyscy podpisani na zażaleniu zostali przez Starostwo ukarani na mocy patentu z 1854 r., każdy trzema dobami aresztu za rzekomą obrazę wójta popełnioną we wniesionem zażaleniu.

8. Dziwne rozporządzenie wydało c. k. Starostwo w Zaleszczykach 21. marca b. r. l. 5.106 względem gminnych wyborów we wsi Tlustem.

Wójt Bilous, chcąc przeprowadzić legalnie wybory, wyłożył listę do przegłądania na 4 tygodnie, wyznaczył termin reklamacyjny, a po jego upływie kiedy lista stała się już prawomocna, chciał przystąpić do wyznaczenia wyborów.

Tymczasem cóż się stało? Poplecznik Starostwa Michał Zabołotny, zastępca wójta,

widząc, że legalnie ułożona i prawomocna lista nie będzie dla niego dobra i że partya dotychczasowego powszechnie lubianego we wsi wójta musi zwyciężyć, pisze przez kogoś skargę do Starostwa przeciw ułożonej i prawomocnej już liście i Starostwo rozporząd. z 21. marca 1908 r. l. 5.106 mianuje tegoż Michała Zabołotnego komisarzem rządowym dla sprawowania nadzoru nad przeprowadzeniem wyborów do Rady gminnej w Tlustem — wsi, porucza mu decyzję zażaleń przeciw wyborczej liście rzekomo wniesionych i „czuwanie, by nikt w premiach swoich wyborczych przy powyższych wyborach nie został pokrzywdzonym“.

Że Michał Zabołotny jako komisarz rządowy przeprowadzi te wybory należycie na swoją korzyść, a z podeptaniem praw przeważnej części obywateli, o tem nie może być najmniejszej wątpliwości.

Tu tylko nasuwa się uwaga, że przez zanianowanie takich „komisarzy rządowych“, którzy mają po upływie reklamacyjnego terminu poprawiać listę wyborczą, całą wyborczą ordynację sprowadza się ad absurdum i najlepiej byłoby, aby Starostwo wprost zamianowało wójta.

W interpelacji tej pominięto niesłusznie gminę Burakówkę zaleszczyckiego powiatu. Tam urzęduje Rada gminna już od 11 lat, a komisya wyborcza z wójtem na czele zawsze szachruje wybory tak, że włościanie muszą protestować. Ostatnie wybory odbyły się 22. stycznia 1908 i na nich bezczelnie poszachrowano, unieważniając w 3-ciem kole nieprawnie po 3 głosy oddane na Antoniego Melnyka i Iwana Dmytryka syna Mikołaja, a powołując na ich miejsce innych, którzy otrzymali znacznie mniej głosów.

Przy wyborach z I. koła poszachrowano całkiem pojedynczo rezultat wyborów w ten sposób, że komisya ogłosiła, jakoby z 15 oddanych głosów oddano na jedną listę 7 głosów, podczas kiedy faktycznie oddano na nią 9 głosów. Są to rze-

czy znane c. k. Starostwu w Zaleszczykach, ale dla niego nie istnieją ustawy o czystości wyborów.

W Dupliskach zaleszczyckiego powiatu urzęduje wójt już 9 lat mimo tego, że sprzeniewierzył pieniądze za polowanie za 5 lat po 90 kor., co poświadczy gminny kasyer, pobrał 268 kor. na budowę trzpiarni — postawił budę za 30 kor., a resztę przepił. Chociaż przeprowadzono wybory, ale ponieważ wójt jest tam „persona grata“ u c. k. Starosty, więc dalej urzęduje.

Do tych gmin w zaleszczyckim powiecie przybywa gmina Hyńkowce, gdzie dotąd urzęduje „żelazny“ wójt, a wyborów nie rozpisuje się.

O pospiechu władz administracyjnych świadczy sprawa wyborów w Lubaczowie. Tam przed prawie 3-ma laty wylosowano połowę radnych, przeprowadzono nowe wybory, jak zwykle zaprotestowano je, a rozstrzygnięcie tego protestu błąka między władzami tak, że kończy się peryod i drugiej połowie radnych i mają się odbyć wybory, a tymczasem stara Rada urzęduje i dalej trwoni majątek gminy.

W Prudownim zloczowskiego powiatu urzęduje już 9. rok zastępca wójta i stara Rada i on z kilkoma ludźmi zarządza majątkiem gminnym i mimo uchwały Rady, aby zaprowadzić ruskie urządowanie, nie wykonuje tej uchwały, tylko wraz z pisarzem urzęduje po polsku.

W Kawsku stryjskiego powiatu urzęduje stara Rada już 3 lata ponad peryod. Wybory odbyły się tam 31 stycznia 1905, w pierwszych dniach lutego 1907 i dotąd niema końca. Wójt Petrow schował był protest z drugich wyborów i dopiero po karnem doniesieniu, przedłożył go wład. om. Ani interpelacye posłów, ani deputacye nie mogą położyć kresu.

W gminie Zubowie trembowelskiego powiatu uchwaliła Rada gminna 14. kwietnia 1907 zaprowadzić urządowanie w ru-

skim języku, ale mimo tego wójt z pisarzem nie chcą wykonywać tej uchwały, przyczem wójt mówi publicznie na posiedzeniu, że c. k. Starostwo w Trembowli nie pozwala mu na wykonanie tej uchwały.

Z beborodeczańskiego powiatu oto następujące kwiatki:

W Porohach urzęduje stara Rada gminna już rok ponad peryod. Taksamo w Jabłonce. W Kryeccc przeprowadzono wybory z pijatyką w lokalu wyborczym. W Sołotwinie c. k. starosta Nieświatowski odebrał urządowanie zastępcy wójta dlatego, że Rusin i chociaż nie było kompletu, bo było tylko 17 radnych, przeprowadził wybór wójta i w czysto ruskiej miejscowości wprost zamianował wójtem Polaka. W Grabowcu Starostwo podtrzymuje wójta, który mimo nakazu z Rady powiatowej nie złożył jeszcze rachunków za r. 1906.

W Starym Łyściu musiał już wójt dobrze urządować, gdy po przeprowadzonym szkcontrum kasy lustrator powiatowy odebrał temu wójtowi urządowanie. I prędko starosta potrzebował pomocy tego zbrodniarza, bo przed wyborami sejmowymi go restytuował. Tak samo stało się we wsi Żurokach. Macherstwa wyborcze mają pokryć wójtowskie złodziejstwa.

W Holhoczech powiatu podhajeckiego ukończył się peryod urządowania Rady 3. sierpnia 1905. Wybory powiatowe odbyły się aż w kwietniu 1906. Z powodu szachrajstw wójta i jego zauszników wybory te unieważniono i wójt nie dał za wygrane, skarży do Trybunału, a c. k. Starostwo, choć mogłoby zarządzić przeprowadzenie wyborów nowych, nie czyni tego, powołując się na to, że akta wyborcze w Trybunale administracyjnym.

W Szezeplotach jarosławskiego powiatu wójtuje Iwan Szezydło z pisarzem żydem dawno ponad peryod, nie myśląc rozpisywać nowych wyborów, bo wie, że gmina ani jego, ani pisarza mieć nie chce.

W Woli mazowieckiej tarnopolskiego powiatu, mimo legalnie przeprowadzonych

wyborów przed blisko rokiem urzęduje dalej stary wójt przez gminę znienawidzony, pomagając sobie protestem przeciw wyborom.

„Najporządniejszy naczelnik“ we wsi Skowiatynie powiatu borszczowskiego tak wygląda: Nazywa się on Proć Szczur, urzęduje 14 lat. Wskutek kilkakrotnie wysyłanych tamtejszych deputacyj do c. k. Starostwa wyłożył wójt w grudniu 1907 listę wyborczą tak poszachrowaną, że wpłynęło do 40 reklamacyj. Sam starosta spostrzegł wielkie szachrajstwo i polecił wygotować nową listę. Widocznie nakaz nie był zbyt ostry, bo lista ta dotychczas nie wygotowana, a na zapytania członków gminy odpowiada wójt kpinami, że mogą go dalej skarżyć w c. k. Starostwie.

No i ludzie jeżdżą po kilka i kilkanaście razy do Starostwa w deputacjach, wnoszą pisma, a starosta ich pociesza słowami: „no, no, ja mu (wójtowi) nakazę...“ A wójt ten to prosty ordynarny złodziej i pijanica. Kasę pożyczkową, która miała powyżej 2000 K., rozdzielił pomiędzy swą rodzinę Kamieniołom gminny, który niesie rocznie do 600 K., przyswoił sobie, daje szuter z pastwisk gminnego na 10 kilometrową drogę powiatową, pobiera od 1 m. po 1. K., lecz wszystko to do jego kieszeni, względnie w kieszeni szynkarza Fischla.

Innego fasonu jest wójt Semko Humeńnik z Perepilnik zborowskiego powiatu. Dourzędował on się do tego, że w r. 1906 stanął pod śledztwo o zbrodnię sprzeniewierzenia.

A to:

Nakładał na wieśniaków kary za różne przestępstwa, a pieniądze karne (z grzywien) chował do swej kieszeni, przez lat 20 używał sianożęć gminną, wartości przynajmniej po 10 kor. rocznie, a nie zapłacił ani halerza, z gminnego szpiehlerza sprzedał zboża za 46 K i te pieniądze przejął, z gminnego lasu wziął kupę drzewa

i powyrębywał jawory i dopiero na żądanie delegata powiatowego zapłacił za to aż 9 kor., zebrał od członków gminy na figurę 100 kor., wydał 10 kor., a resztę przepił. Suspendowano go, ale jakimś sposobem wywinął się on od kary. Szkody gminie nie zwrócił, a naraził jeszcze gminę na procesa, bo zakupił na własną rękę od żyda betony, których gmina nie chce zapłacić, gdyż nie było uchwały Rady na takie kupno. Z porządku rzeczy po zaskandowaniu tego wójta powinno być urzędowanie oddanem zastępcy Łukaszowi Zorcnemu, a nawet starosta Ziemia przekazywał do niego, że będzie wójtem, jak będzie odpowiednim“. Ale widocznie nie został „odpowiednim“, bo przy wyborach do Rady powiatowej nie chciał głosować na Polaka i złożył legitymację. Do urzędowania powołano asesora, Hnata Demkowa, człowieka starego, chorowitego, nierozumiejącego się na sprawach gminnych, ale zato „porządnego“. W sprawie tej trzy razy jeździła deputacja do namiestnika, ażeby zarządził wybory starszyny gminnej i wszystko bezskutecznie. Tymczasem 1907 r. przeprowadzono nowe wybory, ta i z tego niema pożytku, sześciu malkontentów protestuje, a władze piszą i piszą, a członkowie gminy cierpią i cierpią, czekając odpowiedniego czasu. Tomko Zdyrków i Zacharko Wysocki z Perepilnik, to klasyczni świadkowie tych bezprawii.

Jak c. k. starosta w Nadwórnej ignoruje ustawy, świadczy o tem następująca sprawa: Dnia 11. marca 1907 w gminie Majdanie Rada gminna na 24 radnych 20-ma głosami uchwaliła ruskie urzędowanie. C. k. starosta polecił tę uchwałę zreasumować, jednak dnia 29. marca b. r. Rada gminna swoją poprzednią nebwałę ponowiła. Na to odpowiedziało c. k. Starostwo, że nie widzi potrzeby zmieniać dotychczasowego polskiego urzędowania, a wójt Tryniak i pisarz Łuczyński trzymają się tego nakazu starosty, zamiast przepisów ustawy.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy powyższe nadużycia i nieprawidłowości są wiadome c. k. Rządowi i Wydziałowi krajowemu, i czy raczą oni zarządzić jak najściślejsze zbadanie i usunięcie takowych?

Interpelant:
M. Sodomora.

Dr. Kość Lewicki, Oleśnicki, Kiweluk, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Makuch, Kurowiec, Skwarko, Dudykiewicz Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelację zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu i Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 30. czerwea b. r. w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej.

Sprawozdawca p. Jaworski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu Reprezentacji powiatowej w Białej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 367.400 K na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala w Białej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, eo następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Białej zezwala się w myśl postanowień § 24. ust. o Reprezentacji powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21 na zaciągnięcie

imieniem powiatu pożyczki w kwocie 367.400 K na pokrycie połowy kosztów budowy szpitala powszechnego w Białej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i i Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie petycji nauczycieli, nauczycielek, wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie emerytury, pensji wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Sprawozdawca p. Laskowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji, sprostawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie, we wniosku a) komisji, po słowie „Mściwujewskiego (710)“ dodać słowo: „Petryckiego (281)“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę:

a) o wliczenie latu służby do emerytury:

Szemańskiej (279), Baczyńskiej (285), Bugłowej (392), Mieleckiego (410), Krupińskiego (422), Krupińskiej (423), Rosinerówniej (530), Kisielewskiego (556), Niedźwieckiej (585), Gawłowicza (639), Gertsmana (658), Sobolskiego (684), Fruchtmanowej (701), Schipperera (703), Bielczykowej (707), Benescha (712), Połomskiej (715), Auteckiej (745), Michniewicza (767), Sokołowskiej (774), Schöppa (776), Hoszarda (820), Tytora (867), Żmudy (894), Hałajki (911), Rózyckiego (917), Kozakiewicza (920), Tertilównej (924), Bielowskiej (1054), Strzeszyńskiego (1057), Sławińskiej (1082), Zaczka (1148), Romanowa (1156), Ziętkiewiczówniej (1158), Senkary (1213), Fangorowej (1244), Gieruckiego (1326), Sawczyńskiej (1327), Andruszkiewiczowej (1328), Starzeckiego (1329), Milczanowskiej (1330), Kurpiela (1365), Niekielity (1397), Zająca (1405), Konowalca (1431), Kozickiego (1432), Dubówniej (1435), Brzęsia (1587), Ferusowej (1604), Janikowskiej (1625), Holejkowej (1637), Dąbrowickiej (1702), Chomina (1824), Żakiego (1733), Melechowej (1741), Singera (1826), Grodekowej (1827), Smuli (1834), Friedmana (1925), Langa (1955), Świątkiewicza (1456), Fedewicza (1968), Dolnickiego (2021), Winnickiej (2022), Iwancewowej (2029), Sikorskiej (2196), Kobaniego (2244), Jougana (2287), Skibowa (2305), Wiszy (2390), Werekiej (2450), Sośnickiej (2541), Cara (696, 697), Zuba (854, 856 i 945), Mściwiewskiego (710), Petryckiego (281), oraz petycję zbiorową nauczycielek szkół miejskich we Lwowie (972), o wliczenie do emerytury lat spędzonych na praktyce w szkołach miejskich;

b) o przyznanie emerytury:

Dąbrowskiej (1129), Janowskiego (1779), Stawskiej (1832), Ehricha (1993), Kosteka (1998), Sali (1437), Bernowskiej (2146), Świstuna (2150), Nowaka (2446);

c) o przyznanie pensji wdowiej względnie sierocińskiej:

Pomastkowej (143), Kwiatkowskiej (155), Rączkowej (305), Odlewanowej (609). Stro-

roniakowej (607), Dąbrowskiej (861), Mirkowskiej (1219), Markiewiczowej (918), Ziółowej (2062), Mykietkowej (2096), Żmudowa (2449), Hrankowskiej (2307), Kumersberg (Sala) (2403), Ciećkiewicza (140), Żychiewiczowej (2449) — odstępuje się Wydziałowi krajowemu z wezwaniem, by te petycje zbadał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Sejmowi sprawozdanie z odpowiednimi wnioskami.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie petycji nauczycieli, nauczycielek i wdów po nauczycielach o udzielenie pomocy.

Sprawozdawca p. Michałowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję emerytowanych nauczycieli, nauczycielek i wdów po nauczycielach odstępuje się Wydziałowi krajowemu celem udzielenia ich c. k. Radzie szkolnej krajowej do rozpatrzenia i ewentualnego uwzględnienia przy rozdziale zapomóg z funduszków na ten cel preliminowanych na rok 1908, względnie na rok 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 1. sierpnia 1908 L. 66.043 i z dnia 25. września 1908 L. 99.721 w przedmiocie petycji nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i siostrót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury i przyznania emerytury, pensji wdowiej, dodatków pięcioletnich i t. p.

Sprawozdawca p. Michałowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego

od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie w ust. 2. wniosku I-go komisji zamiast słowa: „córce“ ma być „synów“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

1. Maryi Chrzanowskiej (p. 88.), stałej nauczycielce szkoły żeńskiej im. św. Antoniego we Lwowie, przyznaje się w drodze łaski od 1. stycznia 1909 utracony wskutek rezygnacji ze stałej posady pobierany przez nią dodatek 5-letni w kwocie 100 K.

2. Emilii Parasiewiczowej (p. 4.), wdowie po dyrektorze szkoły wydziałowej im. Sobieskiego we Lwowie, przyznaje się w drodze łaski pensję wdową, wymierzoną wedle ustawy z r. 1907 w rocznej kwocie 1.166 kor. 66 g., jako też dodatek na wychowanie dwóch synów po 233 kor. 33 h. od 1. stycznia 1909 począwszy.

3. Czesławie Adamezykowej (p. 104.), wdowie po dyrektorze 6-klasowej szkoły męskiej w Rawie, podwyższa się w drodze łaski od 1. stycznia 1909 począwszy pensję wdową z 700 kor. do kwoty 933 kor. 33 hal.

4. Zofii Mykietynowej, wdowie po nauczycielu szkoły pospolitej im. Sobieskiego we Lwowie, przyznaje się w drodze łaski pensję wdową wymierzoną w myśl postanowień ustawy z dnia 25. maja 1907 Nr 47 Dz. u. kr. w rocznej kwocie 800 kor. a na wychowanie 2 córek po 160 kor. od 1. stycznia 1909 począwszy.

5. Józefie Taborowej (p. 78.), wdowie po kierowniku 2-klasowej szkoły ludowej w Prądniku czerwonym, przyznaje się w drodze łaski kwartał pozgonny w kwocie 450 kor.

6. Bolesławie Klementynie Bieńkowskiej (p. 121.), stałej nauczycielce w szkole wydziałowej żeńskiej im. Elżbiety we Lwowie, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury czas służby od 23. czerwca 1885

do 31. października 1892 z usprawiedliwioną przerwą od 1. września 1887 do 31. marca 1890, na wypadek spensjonowania.

7. Onufremu Cybykowi (p. 51.), emeryt. nauczycielowi 1. kl. szkoły w Trepczy, wlicza się w drodze łaski z 20 lat służby przed przerwą lat piętnaście i podwyższa się skutkiem tego emeryturę jego z 510 K. na 960 kor. rocznie od 1. stycznia 1909 r. począwszy.

8. Henrykowi Lerelowi (p. 2.), nauczycielowi w Janowie, wlicza Sejm w drodze łaski z lat służby przed przerwą pięć lat do emerytury — na wypadek spensjonowania.

9. Leonowi Rzeszowskiemu (p. 1.) wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby od 1. września 1872 do końca stycznia 1878 — na wypadek spensjonowania.

10. Wandzie Kalinowiczówniej, emerytowanej nauczycielce podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 680 na 800 K. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 r.

11. Maryi Szaszkieviczowej, wdowie po tymczasowym nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 240 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 roku.

12. Felicyi Korosteńskiej, byłej nauczycielce szkół prywatnych, podwyższa Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie z 160 na 240 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 roku.

13. Wojciechowi Putale (p. 3.), emerytowanemu naucz., wlicza Sejm w drodze łaski jeden rok służby do emerytury i podwyższa ją z kwoty 780 na 810 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 r.

14. Michałowi Pali (p. 4.), byłemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 180 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 r.

15. Janowi Mayerowi (p. 6.), zastępcy nauczyciela w Beldnie, przyznaje Sejm

w drodze łaski emeryturę w kwocie 240 K. rocznie, na wypadek i od dnia uwolnienia ze służby.

16. Michałowi Sali (p. 7.), nauczycielowi pomocniczemu w Izdebniku przyznaje Sejm w drodze łaski emeryturę w kwocie 800 kor. rocznie, na wypadek i od dnia uwolnienia ze służby.

17. Aleksandrowi Lasce (p. 10.), emerytowanemu nauczycielowi, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 350 kor. do 500 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 roku.

18. Michałowi Pociężyńskiemu (p. 19.), emerytowanemu nauczycielowi, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 330 na 500 kor. rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1909 roku.

19. Adolfowi Nagłowi (p. 25.), nauczycielowi w Rudnie, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby od 7. października 1877 do 31. stycznia 1879, na wypadek spensjonowania.

20. Stefanowi Kapuściejowi (p. 38.), nauczycielowi w Wierzbicy, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury pięć lat służby z lat służby przed uzyskaniem kwalifikacji, na wypadek spensjonowania.

21. Michałowi Daniłce (p. 41.), nauczycielowi w Woli wielkiej, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby od r. 1888, na wypadek spensjonowania.

22. Adolfowi Wróblewskiemu (p. 42.), nauczycielowi w Leśniowicach wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury dziewięć lat służby nauczycielskiej przed uzyskaniem kwalifikacji przez petenta, na wypadek spensjonowania.

23. Władysławowi Dąbrowskiemu (p. 43.), nauczycielowi w Szwałkowcach wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury 16 lat służby z lat służby uzyskanej przed kwalifikacją przez petenta, na wypadek spensjonowania.

24. Janowi Bohaczykowi (p. 48.), nauczycielowi w Bartnem, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury dziesięć lat służby z lat służby przed uzyskaniem kwalifikacji przez petenta, na wypadek spensjonowania.

25. Rudolfowi Grossmanowi (p. 50.), emer. nauczycielowi, podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę z 714 na 900 koron rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909.

26. Wincentemu Wałaszkiwiczowi (p. 61.), nauczycielowi we Lwowie, wlicza Sejm w drodze łaski czas służby od 1. października 1878 do 31. sierpnia 1886, w celu przyznania petentowi dalszych dodatków pięcioletnich.

27. Pawłowi Kornowie (p. 64.), nauczycielowi w Borowem, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury sześć lat służby z lat służby tymczasowej, na wypadek spensjonowania.

28. Felicji Machalskiej (p. 75.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 120 kor. począwszy od 1. stycznia 1909 r.

29. Katarzynie Zajęzkowskiej, (p. 76.) wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 240 kor. rocznie, począwszy od dnia 1. stycznia 1909 r.

30. Maryi Chorążowej (p. 81.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 366 kor. 66 hal. rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci w kwocie po 80 kor. rocznie dla każdego dziecka, aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20 roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1909 r.

31. Franciszce Rodowiczowej (p. 82.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski stały zasiłek w kwocie 100 kor. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1909 roku.

32. Maryi Baranowej (p. 84.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze

łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 166 kor. 66 hal. rocznie i datek dla pięciorga dzieci w kwocie łącznej 83 kor. 34 hal. aż do osiągnięcia przez każde dziecko 20 roku życia, lub wcześniejszego zaopatrzenia poczynawszy od 1. stycznia 1909 r.

33. Adolfie Głowackiej (p. 86.), sierocie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski stały dar w kwocie 120 kor. rocznie, poczynawszy od 1. stycznia 1909 r.

34. Jadwidze Knihinickiej (p. 109.), wdowie p. nauczycielu, podwyższa Sejm w drodze łaski stały dar ze 120 kor. na 200 kor. rocznie, poczynawszy od 1. stycznia 1909 roku.

35. Irenie Jarosławie dw. im. Harasymowiczówny (p. 115.), sierocie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski pensję sierocińską w kwocie 120 kor. rocznie, aż do 20 roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, poczynawszy od 1. stycznia 1909 roku.

36. Maryi Jacykowej (p. 116.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 366 kor. rocznie i dodatek na wychowanie dziecka w kwocie 73 kor. rocznie, aż do osiągnięcia przez dziecko 20 roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, poczynawszy od 1. stycznia 1909 r.

37. Maryi Karolinie dw. im. Kwakowej (p. 119.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie 240 kor. rocznie i dodatek na wychowanie dla każdego z trojga dzieci po 80 kor. rocznie, aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20 roku życia, lub wcześniejszego zaopatrzenia, poczynawszy od 1. stycznia 1909 r.

38. Maryi Janiszewskiej Lewińskiej (p. 134.), nauczycielce w Korostowicach, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby od 1. września 1887 do 24. lutego 1892, na wypadek spensjonowania.

39. Wandzie Siarczyńskiej, (p. 135.) nauczycielce w Stasiowej Woli, wlicza Sejm

w drodze łaski do emerytury lata służby od 14. września 1888 do 27. lutego 1894, na wypadek spensjonowania.

40. Annie Woronieckiej (p. 138.), nauczycielce we Lwowie, wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury pięć lat służby z czasu praktyki nauczycielskiej, na wypadek spensjonowania.

41. Józefie Myjakowej (p. 139.), wdowie po nauczycielu, przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 400 K rocznie i dodatek na wychowanie czworga dzieci w łącznej kwocie 320 K rocznie, czyli po 80 K rocznie dla każdego dziecka aż do 20 roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, poczynawszy od 1. stycznia 1909 r.

II.

Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) Antoniemu Mosiewiczowi, em. naucz. (p. 63.), w kwocie stu (100) K;

b) Eustachemu Chomińcowi, em. naucz. (p. 72.), w kwocie stu pięćdziesięciu (150) kor.;

c) Sabinie Paduczakowej, wdowie po naucz. (p. 77.) w kwocie dwustu (200) K;

d) Leokadyi Waleryi dw. im. Markiewiczowej, wdowie po naucz. (p. 80.), w kwocie stu pięćdziesięciu (150) K;

e) Eugenii Pużyńskiej, wdowie po naucz. (p. 85.), w kwocie dwustu (200) K;

f) Antoninie Drukowej, wdowie po naucz. (p. 100.), w kwocie stu (100) K;

g) Maryi Tytlowej, wdowie po naucz. (p. 107.) w kwocie stu (100) K;

h) Eufrozynie Zychowej, wdowie po naucz. (p. 110.), w kwocie stu (100) K;

i) Paulinie Paniczewskiej, wdowie po naucz. (p. 126.), w kwocie stu (100) K.

Sumę tych zasiłków, stanowiących kwotę tysiąca dwustu (1 200) K, wstawia

Sejm do Rubr. IV. poz. 16 c) wydatków preliminarza budżetu funduszu szkolnego krajowego na rok 1909.

III.

Nad petycyami

Stefana Jaklińskiego (p. 1.), Piotra Świętkiewicza (p. 5.), Jana Bisauza (p. 8.), Michała Marmasza (p. 9.), Bronisława Motylewicz (p. 11.), Szymona Usockiego (p. 12.), Pawła Medwida (p. 13.), Ignacego Maraszewskiego (p. 14.), Józefa Skowronskiego (p. 15.), Karola Pełzaczyńskiego (p. 16.), Jana Keipera (p. 17.), Mikołaja Borszcza (p. 18.), ks. Franciszka Rabija (p. 20.), Walentego Januszkiewicza (p. 21.), Szczepana Balla (p. 22.), Jana Atamańczuka (p. 23.), Jana Sroki (p. 24.), Edwarda Dworzaczka (p. 26.), Konstantego Pragłowskiego (p. 27.), Damiana Hawrana (p. 28.), Jana Jaremy (p. 29.), Franciszka Gottwalda (p. 30.), Piotra Dowosera (p. 31.), Bazylego Medyńskiego (p. 32.), Antoniego Radzińskiego (p. 33.), Jana Wisza (p. 34.), Edwarda Hoszarka (p. 35.), Andrzeja Nauczuka (p. 36.), Józefa Foxa (p. 37.), Andrzeja Behena (p. 39.), Emila Wiszomirskiego (p. 40.), Szymona Menachema Mandla (p. 44.), Stanisława Daneckiego (p. 45.), Arahama Lechera (p. 46.), Aleksandra Czaprąńskiego (p. 47.), Szymona Steury (p. 49.), Franciszka Budzińskiego (p. 52.), Władysława Saneckiego (p. 53.), Pawła Dymidasa (p. 54.), Stanisława Hadueba (p. 55.), Mikołaja Kiernickiego (p. 56.), Teodora Marynowicza (p. 57.), Bazylego Pellicha (p. 58.), Karola Chorażego (p. 59.), Hilarego Nabaka (p. 60.), Wojciecha Marka (p. 62.), Michała Niemierowskiego (p. 65.), Tomasza Wójcikiewicza (p. 66.), Józefa Żakiego (p. 67.), Piotra Kostruby (p. 68.), Jana Planeckiego (p. 69.), Mieczysława Bobrzyńskiego (p. 70.), Tomasz Okońskiego (p. 71.), Teodora Bernadzickiewicza (p. 73.), Eleonory Hąblowej (p. 79.), Maryi Pisareczukowej (p. 83.), Jana Sierosławskiego (p. 89.), Anastazy Broszównej (p. 90.), Pauliny Sydorowej (p. 91.), Wandy Spirydowiczowej (p. 92.), Rozalii Sokołowskiej (p. 93.), Anny Bieleckiej (p. 94.),

Maryi Dutkiewiczowej (p. 95.), Agaty Ferensiewiczowej (p. 96.), Antoniny Dębickiej (p. 97.), Anny Grodzkiej (p. 99.), Maryi Gołębiowej (p. 101.), Olimpii Ballowej (p. 102.), Bronisławy Leopoldy dw. im. Witekowej (p. 105.), Serafiny Oponowiczówny (p. 106.), Heleny Martynowej (p. 108.), Heleny Ostaszewskiej (p. 111.), Maryi Binduchowskiej (p. 112.), Daniela Pezdańskiej (p. 113.), Janiny Kołodziejówny (p. 114.), Mieczysława Naganowskiego (p. 117.), Katarzyny Jaremkowej (p. 118.), Julii Kutkowskiej (p. 120.), Heleny Piszowej (p. 122.), Maryi Hornatkiewiczowej (p. 123.), Irmy Buzathówny (p. 124.), Jadwigi Wiszniewskiej (p. 125.), Karoliny Garbieniówny (p. 127.), Kamalii Romaszkanówny (p. 128.), Petroneli Winnickiej (p. 129.), Jadwigi Klimkiewiczowej (p. 130.), Olgi Supińskiej (p. 131.), Maryi Halkowej (p. 132.), Anieli Ryżewskiej (p. 133.), Barbary Chodyńskiej (p. 137.), Stanisławy Zielińskiej (p. 6.) — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I.—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności w Izbie p. sprawozdawcy usuwa z porządku dziennego następujące sprawy:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie zmiany etatu posad i plac lekarzy i urzędników krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia poborów dyrektorów obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie.

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania służbie niższej krajowych szpitali we Lwowie i Krakowie zaopatrzeń na wypadek nieudolności do dalszej pracy.

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie powiększenia etatu i podwyższenia poborów urzędników administracyjnych szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie.

Następuje :

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad budżetem krajowym na r. 1908 i 1909.

Marszałek udziela głosu p. Krzczunowiczowi.

P. Krzczunowicz nieobecny w Izbie. Marszałek udziela głosu p. Rutowskiemu.

P. Rutowski nieobecny w Izbie.

Marszałek udziela głosu p. Stanisławowi hr. Tarnowskiemu.

Przemawia p. Stanisław hr. Tarnowski.

Marszałek udziela głosu p. Merunowiczowi w sprawie formalnej.

P. Merunowicz wnosi o zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zaproszeni są za budżetem na r. 1908 i 1909 pp. Leo, Landau, Marszałkiewicz, Obertyński, Bednarski, Merunowicz, Kleski, Skarbek, Rutowski, Rittel, Maryewski, Loewenstein, Federowicz, Sare;

przeciw budżetowi pp. Bojko, Witos, T. Staruch, Stojałowski, Stefczyk, Jedynek, Styła.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek p. Merunowicza o zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek wzywa do wyboru mówców generalnych.

P. Wrześniowski imieniem p. Marszałkowicza wnosi, by mimo wybrania mówców generalnych udzielono głosu p. Marszałkiewiczowi, który ma przemawiać imieniem klubu centrum.

Marszałek oznajmia, że jeżeli p. Marszałkiewicz zamierza złożyć krótkie oświadczenie imieniem klubu centrum, to udzieli mu głosu, jeżeli zaś p. Marszałkiewicz zamierza przemawiać tak, jak gdyby nie zażądał rozprawy ogólnej, to jakkolwiek wniosek p. Wrześniowskiego podda pod głosowanie, musi zaznaczyć, że przewidziane regulaminem zamknięcie rozprawy ogólnej stałoby się iluzorycznym, gdyby Izba ten wniosek uchwaliła.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Marszałkiewicz i oznajmia, że przy rozprawie szczegółowej o budżecie zabierze głos.

Marszałek oznajmia, że wobec takiego oświadczenia p. Marszałkowicza sprawę uważa za załatwioną i udziela głosu generalnemu mowcy przeciw p. Witosowi.

Przemawia generalny mowca przeciw budżetowi na r. 1908 i 1909 p. Witos.

Przemawia generalny mowca za budżetem na r. 1908 i 1909 p. Leo.

Przemawia p. Korol dla sprostowania faktów.

Przemawia p. T. Staruch dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca generalny p. Milewski.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 27. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 26 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera napowrót odroczone posiedzenie.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie zmiany etatu posad i płac lekarzy i u-

rzędników kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

P. Skalkowski w zastępstwie sprawozdawcy p. Loewensteina, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy nechwalić:

1. Etat posad i płac krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, uchwalony dnia 27. października 1904 l. s. 1581/04 traci moc obowiązującą; w miejsce jego ustanawia się następujący:

I. Etat posad.

A) Zarząd i służba lekarska.

1. Dyrektor ze stopniem doktora medycyny, posiadający wykształcenie teoretyczne i praktyczne w psychiatrii, pełni obowiązki naczelnego lekarza.

Przy obsadzeniu posady dyrektora wolno Wydziałowi krajowemu nie zważać na wiek §. 3. ustawy służby krajowej, wymagany.

2. Dziesięciu lekarzy doktorów medycyny, mianowicie: trzech prymarynszy, czterech sekundarynszy i trzech asystentów.

B) Służba duchowna:

1. Jeden kapelan obrządku rzymskokatolickiego.

2. Jeden kapelan obrządku greckokatolickiego.

C) Służba administracyjna:

1. Rządca.

2. Dwóch oficyałów.

3. Trzech asystentów.

4. Inspicyent.

5. Dwóch praktykantów.

6. Maszynista.

D) Służba niższa:

1. Woźny.

2. Oddźwierny przy furcie zakładowej.

3. Oddźwierny przy bramie wjazdowej.

II. Etat płac.

1. Dyrektor:

a) płaca 6.400 koron;

b) dodatek funkcyjny 1.000 koron;

c) mieszkanie z opałem i światłem;

d) trzy dodatki pięcioletnie po 800 kor.

2. Prymarynsze:

a) płaca po 2.400 koron;

b) dodatek funkcyjny 1.000 koron;

c) mieszkanie z opałem i światłem;

d) trzy dodatki pięcioletnie po 600 kor.

3. Sekundarynsze:

a) płaca po 3.100 koron;

b) dodatek funkcyjny 1.000 koron;

c) mieszkanie z opałem i światłem;

d) trzy dodatki pięcioletnie po 400 kor.

4. Asystenci:

a) płaca po 1.500 koron;

b) dodatek funkcyjny;

c) mieszkanie z opałem i światłem;

d) trzy dodatki pięcioletnie po 200 kor.

5. Kapelani:

a) płaca po 800 koron;

b) mieszkanie z opałem i światłem;

c) wikt albo relutum za wikt;

d) trzy dodatki pięcioletnie po 100 kor.

6. Rządca:

a) płaca roczna 2.800 koron;

- b) dodatek funkcyjny 960 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) cztery dodatki trzyletnie po 200 kor.

7. Oficyałowie:

- a) płaca po 2.200 koron;
- b) dodatek funkcyjny 768 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) trzy dodatki trzyletnie po 200 kor.

Asystenci:

- a) płaca po 1.600 koron;
- b) dodatek funkcyjny 576 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) trzy dodatki trzyletnie po 200 kor.

9. Inspicyent:

- a) płaca 1600 koron;
- b) dodatek funkcyjny 576 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) trzy dodatki trzyletnie po 200 kor.

10. Praktykanci:

- a) płaca po 1200 koron;
- b) dodatek funkcyjny 576 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) dwa dodatki trzyletnie po 200 koron i dodatki starszeństwa, pierwszy po 12 latach w kwocie 200 koron, drugi po 15 latach w kwocie 200 koron.

11. Maszynista:

- a) płaca 1600 koron;
- b) dodatek funkcyjny 800 koron;
- c) mieszkanie z opałem i światłem;
- d) trzy dodatki pięcioletnie po 100 kor.

12. Woźny:

- a) płaca 1000 koron;

- b) mieszkanie z opałem i światłem;
- c) dodatek na ubiór 100 koron;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 koron.

13. Oddźwierny przy furcie zakładowej:

- a) płaca 1000 koron;
- b) mieszkanie z opałem i światłem;
- c) dodatek na ubiór 100 koron;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 koron.

14. Oddźwierny przy bramie wjazdowej.

- a) płaca 1000 koron;
- b) mieszkanie z opałem i światłem;
- c) dodatek na ubiór 100 koron;
- d) dodatki pięcioletnie po 60 koron.

2. Uchwała podwyższająca etat posad lekarskich o jednego (czwartego) sekundaryusza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1909 roku.

3. Sejm zatwierdza wstawione do Rubr. I. budżetu krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie podwyższone kredyty dla urzędników zakładu mianowanych przed powzięciem powyższych uchwał tytułem dodatków funkcyjnych:

- a) dla rządu 1.000 koron;
- b) dla oficyałów, asystentów i inspi-cyenta po 800 koron.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że obecnie następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie powiększenia etatu i podwyższenia poborów urzędników administracyjnych szpitali krajowych, we Lwowie i Krakowie.

P. Skalkowski. w zastępstwie sprawozdawcy p. Loewensteina, nwołniony na wnio-

sek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Etat posad i płac urzędników administracyjnych szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie ustanawia się jak następuje:

1. Rządca:

a) płaca	2.800 K
b) wikt I. klasy lub relutum,	
c) pomieszkowanie z opałem i światłem,	
d) 4 dodatki trzyletnie po	200 „

2. 2 oficjalów;

a) płace po	2.200 „
b) dodatek aktywalny po	768 „
c) 3 dodatki trzyletnie po	200 „

3. 3 asystentów:

a) płaca po	1.600 „
b) dodatek aktywalny po	576 „
c) 3 dodatki trzyletnie po	200 „

4. Asystent w izbie przyjęcia chorych.

a) płaca	1.600 K
b) mieszkanie z opałem i światłem, albo w braku mieszkania relutum	576 „
c) wikt II. klasy albo relutum,	
d) 3 dodatki trzyletnie po	200 „

5. 3 praktykantów:

a) płaca po	1.200 „
b) dodatki aktywne	576 „
c) 2 dodatki trzyletnie po	200 „
d) 2 dodatki starszeństwa po 12 i 15 latach służby po	200 „

6. inspicjent:

a) płaca	1.600 K
b) wikt II. klasy lub relutum,	
c) pomieszkowanie z opałem i światłem,	
d) 3 dodatki trzyletnie po	200 „

Jeśli urzędnik przechodzi do najbliższej wyższej rangi, a na posadzie w poprzedniej randze pobierał już płacę najwyższego stopnia (z najwyższą ilością dodatków trzyletnich), czas służby z peryodu pobierania tej płacy będzie mu się także liczył do pozyskania dodatku trzyletniego w randze, do której się posunął.

O ileby dla urzędników, mianowanych przed powzięciem niniejszej uchwały, nowe postanowienia były mniej korzystne, upoważnia się Wydział krajowy, by do tych urzędników stosował przepisy dotychczas obowiązujące.

II. Sejm zatwierdza kredyty, które Wydział krajowy w przewidywaniu uchwały powyższej ad I. wstawił do Rubryki I wydatków preliminarzy budżetów roku 1908 obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia poborów dyrektorów obu szpitali krajowych, we Lwowie i Krakowie.

P. Skalkowski w zastępstwie sprawozdawcy p. Loewensteina, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W uchwalonych przez Sejm krajowy etatach plac szpitali krajowych we Lwowie

i Krakowie z 22. maja roku 1875 Nr. 22 Dz. u. kr. względnie z 10. października 1878 Nr. 57 Dz. u. k. zmienia się pobory dyrektorów obu tych szpitali w ten sposób, że od-tąd pozycya 1. tych etatów opiewać będzie:

Dyrektor:

- a) płaca 6.400 koron;
- b) dwa dodatki pięcioletnie i jeden trzy-letni po 800 koron rocznie;
- c) mieszkanie lub w razie braku mie-szkania w naturze relutum w kwocie 1.472 koron;
- d) relutum za opał i światło 420 koron.

II. Powyższe podwyższone pobory wsta-wia się do budżetu obu szpitali na rok 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski komisji

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przed-miecie przyznania służbie niższej krajo-wych szpitali we Lwowie i Krakowie zaopa-trzeń na wypadek nieudolności do dalszej pracy.

P. Skalkowski w zastępstwie sprawo-zdawcy p. Loewensteina, uwolniony na wnio-sek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wnio-sek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Służba niższa w szpitalach krajowych we Lwowie i Krakowie nabiera prawa pobie-rania zaopatrzenia z funduszków tych szpi-tali w razie nieudolności do dalszej służby po 10 latach nieprzerwanej służby w wy-sokości 40% ostatniej płacy, z doliczeniem do zaopatrzenia także odpowiedniego odsetku dodatku służbowego.

2) Za każdy dalszy rok służby dolicza się przy wymiarze zaopatrzenia 3% osta-tniej płacy z wliczeniem dodatku, tak, że zaopatrzenie po 20 latach wyniesie 70% po

30 latach równać się będzie wysokości ca-łej płacy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego i wnio-sków poselskich o kłęskach elementarnych w roku 1908.

Sprawozdawca p. Kędzior, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następu-jące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. września 1908 o kłęskach ele-mentarnych w r. 1908 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przeznaczą na przywrócenie komunikacyj powiatowych i gminnych u-szkodzonych przez powódzie i ulewne de-szcze w r. 1908, zasiłek z funduszu krajo-wego w kwocie 500.000 K w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel zasiłku w kwocie 750.000 K.

Zasiłki krajowe i państwowe mają być rozdzielone równomiernie między powiaty dotknięte kłęską na podstawie operatów sprawdzonych na miejscu przez techniczne organa krajowe, robotę zaś rekonstrukcyjne winny być wykonane pod nadzorem Wy-działu krajowego.

III. Sejm przeznaczą na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych bu-dowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spół-łek wodnych, powiatów i gmin konkurują-cych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych zasiłek z funduszu krajo-wego w kwocie 300.000 K w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel dalszego zasiłku w kwocie 450.000 K.

IV. Sejm przyznaje zasiłek 200.000 K na dostarczenie paszy do dyspozycyi Admi-nistracyi państwa.

V. Sejm uchwała załączony % projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki na złagodzenie skutków klęsk elementarnych w r. 1908.

VI. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby wobec ogromu katastrofy, jaka Galicyę w r. 1908 dotknęła, przeznaczył ze skarbu państwa:

a) zapomogę bezwrotną w kwocie 5,000 000 K, a mianowicie:

1. na przywrócenie komunikacyj powiatowych i gminnych 750.000 K;

2. 450.000 K na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych budowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsięwzięciw melioracyjnych;

3. 3,800.000 K na zakupno nasion dla zasiewów ozimych i jarych, tudzież dostarczenie po zniżonych cenach żywności dla najuboższej ludności i paszy dla przezimowania żywego inwentarza;

b) zaliczkę w kwocie 5,000.000 K na udzielanie pożyczek bezprocentowych, a mianowicie:

1. 2,000.000 K właścicielom średnich folwarków i włościanom posiadającym większe gospodarstwa;

2. 1,000.000 K kasom Raifeisena do dyspozycji Wydziału krajowego;

3. 2,000.000 K najbardziej dotkniętym powiatom i gminom na pokrycie ubytku w dodatkach do podatków na cele drogowe i szkolne.

VII. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby:

a) przyznał jeszcze przed zimą niższe taryfowe na kolejach dla przewozu paszy, zboża, ziemniaków, grysu, soli tudzież opału (węgla, drzewa i ropy) i ściółki przeznaczonych dla gospodarstw dotkniętych klęską;

b) przeznaczył wystarczającą ilość wagonów odpadków soli kamiennej do bez-

płatnego rozdzielania jej między hodowców bydła w okolicach kraju, gdzie pasza jest zepsuta, oraz aby zezwolił na otwarcie i wolny pobór surowicy z źródeł solnych hodowcom w okolicach, gdzie takie źródła są, a brak jest paszy zdrowej;

c) aby zarządził wstrzymanie egzekucyi zaległości podatkowych względem tych gospodarstw, które zostały nawiedzone w r. 1908 klęskami elementarnymi;

d) aby utworzył w okolicach bezleśnych składy drzewa z lasów państwowych dla dostarczenia ubogiej ludności opału za niską opłatą.

VIII. Sejm wzywa e. k. Rząd, ażeby przyspieszył roboty przy uzupełnieniu regulacji rzek kanałowych po myśli ustawy z 9. maja 1907 Dz. ust. kraj. Nr. 54. i bezwlocznie rozpoczął budowę kanału splawnego galicyjskiego celem dostarczenia zarobku ludności dotkniętej klęskami elementarnymi.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w r. 1909 przyspieszył roboty przy publicznych przedsięwzięciwach melioracyjnych i udzielił na ten cel z funduszu krajowego potrzebnych zaliczek na rachunek dotacyj r. 1910.

X. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynić starania celem wprowadzenia w kraju odmian zbóż odporniejszych na wpływy atmosferyczne, oraz dostarczenia włościanom nowych gatunków ziemniaków do sadzenia.

XI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po ustawowem zapewnieniu obwałowania Wisły i odwodnienia Powiśla, tudzież regulacji Bugu i Styru z dopływami równoległe z regulacją podgórskich dopływów rzek karpackich podjął akcyę koło drenowania w szerszych rozmiarach i przedkładał Sejmowi projekty ustaw mające na celu wykonanie osuszenia i drenowania gruntów w całych gminach katastralnych przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Uchwałami pod II. do VII. zostają załatwione wnioski nagłe w sprawie pomocy doraźnej;

1. l. s. 361. posła Zdzisława hr. Tarnowskiego;

2. l. s. 362. posła Cieleckiego i tow.

3. l. s. 363. posła Bernadzikowskiego i tow.;

4. l. s. 364. posła Korola i tow.;

5. l. s. 365. posła Oleśnickiego i tow.

XII. Wnioski poselskie w sprawie przyjęcia z pomocą ludności powiatów i gmin dotkniętych klęskami elementarnymi, a mianowicie:

1. l. s. 366. wniosek p. Szweda;

2. l. s. 721. wniosek p. Szweda;

3. l. s. 788. wniosek p. Oleśnickiego;

4. l. s. 789. wniosek p. Sodomory;

5. l. s. 791. wniosek nagły p. Antoniego Starucha;

6. l. s. 984. wniosek p. Weisera;

7. l. s. 1.089. wniosek p. Długosza;

8. l. s. 1.090. wniosek nagły p. Tymoteusza Starucha;

9. l. s. 1.248. wniosek p. Krynickiego;

10. l. s. 1.249. wniosek p. Winniczuka;

11. l. s. 1.446. wniosek p. Hanczkowskiego;

12. l. s. 1.816. wniosek p. Skwarki;

dalej petycyę:

l. s. 428, 454, 458, 492, 509, 555, 577, 717, 737, 753, 851, 947, 948, 951, 998, 1.067, 1.127, 1.128, 1.201, 1.429, 1.430, 1.497, 1.533, 1.534, 1.770, 1.777, 1.786, 1.788, 1.797, 1.960, 2.019, 2.073, 2.076, 2.093, 2.135, 2.195, 2.180, 2.278, 2.366, 2.368 odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

XIII. Wniosek nagły l. s. 481 posła Battaglii i tow. w sprawie zaciągnięcia po-

życzki krajowej w wysokości kilkudziesięciu milionów koron celem przeprowadzenia z pomocą finansową państwa większych robót publicznych, w szczególności drogowych i wodno-regulacyjnych w czasie krótszym od ustalonego dotychczasowymi programami przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia Sejmowi wniosków.

XIV. Wnioski poselskie i petycyę w sprawie zasiłków

a) na naprawę dróg powiatowych i gminnych:

1. l. s. 983. wniosek posła Szweda i tow.;

2. l. s. 1.654. wniosek posła Tracza i tow.;

3. l. s. 691. petycyę Reprezentacyi pow. Krośnieńskiego;

4. l. s. 898. i l. 2 202. petycyę Wydziału powiatowego w Starym Samborze;

5. l. s. 1.014. petycyę gminy Brzezówka pow. krośnieńskiego;

5. l. s. 1.041. petycyę Wydziału powiatowego w Pilźnie;

7. l. s. 1.107. petycyę Reprezentacyi powiatowej w Ropezycach;

b) na odwodnienie gruntów i pokrycie datków konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych:

1. l. s. 523. petycyę spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;

2. l. s. 850. petycyę gmin Strażów, Pawlikówka, Łąka i Łukawiec powiatu rzeszowskiego;

3. l. s. 908. Wydziału spółki wodnej dla regulacyi Starego Brnia z dopływami;

4. l. s. 1.066. petycyę gminy Kwików powiatu brzeskiego.

5. l. s. 1.076. petycyę gmin Bzianka, Milcza, Trześniów, Jaćmierz, Posada jać-

mierska, Zarszyn i Besko, tudzież obszarów dworskich Jaémierz i Wzdów powiatu sanockiego i brzozowskiego;

6. l. s. 1.235. petycję gminy Monowice pow. bialskiego;

7. l. s. 1.738. petycję gminy Miechowice wielkie pow. dąbrowskiego;

8. l. s. 1.764. petycję Wydziału spółki wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej;

9. l. s. 1977. Wydziału powiatowego w Wieliczce

przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia z kredytów uchwalonych pod II. i III.

XV. Petycję l. s. 2.179. Wydziału powiatowego w Brzesku o darowanie przypadających za lata 1908 do 1910 rat pożyczek zaciągniętych w r. 1904 przez właścicieli gruntów dotkniętych powodzią w r. 1903 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

U s t a w a

z dnia . . . o zaciągnięciu pożyczki na złagodzenie skutków klęsk elementarnych w roku 1908.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Na przywrócenie komunikacji powiatowych i gminnych, uszkodzonych przez powodzie i ulewne deszcze w r. 1908, na odwodnienie zabagnionych gruntów i wykonanie nagłych budowli wodnych, na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, tudzież na zakupno paszy dla gospodarzy wiejskich upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej do wysokości 1,000.000 kor. w gotówce.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Senyk i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, ażeby przy rozdziale zapomogi z powodu tegorocznych klęsk elementarnych, których rozmiary powiększył mróz i spadły śnieg, który leżał pełnych 6 dni — uwzględnił ludność powiatu żydaczowskiego w stosunku odpowiadającym wysokości wyrządzonej szkody.

Izba popiera tę rezolucję p. Senyka po odczytaniu jej przez Marszałka.

Przemawia p. Dumka.

Marszałek wzyka p. Dumkę, by mówił tylko w sprawie będącej na porządku dziennym.

Przemawia dalej p. Dumka.

Przemawia p. K. Lubomirski i stawia poprawki następujące:

VII. b) włościanom na potrzebę własnego inwentarza zamiast „hodowcom“

na końcu nawet dla gmin położonych dalej niż 21 klm. od źródła surowicy.

ad IX. i spowodował w granicach funduszów wspólnie z Wydziałami powiatowymi naprawę dróg i mostów jeszcze przed zimą 1908—09 roku.

Przemawia J. E. c. k. Namiestnik Dr. Michał Bobrzyński.

Przemawia p. Bis.

Przemawia p. Styła.

Przemawia p. Tracz.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę:

w punkcie VII. na końcu dodać słowa: „dla opału im przyznał zupełne uwolnienie,

jeżeli opał ten sprowadza Czytelnia lub Kółko rolnicze“.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Vivien.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są posłowie pp. Ptak, Stojalowski, Witos, Jedynak, St. Stadnicki, Szwed, Winniczuk, Cielecki i wzywa do wyboru mowców generalnych

Przemawia p. Stojalowski i wnosi, by Izba uchwaliła, by wszyscy zapisani do głosu mowcy przemawiali.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek p. Stojalowskiego, który oznajmia, że wykreśla się z listy mowców.

Przemawia zapisany do głosu p. Ptak.

Przemawia zapisany do głosu p. Witos.

Przemawia zapisany do głosu p. Jedynak.

Przemawia zapisany do głosu p. Stanisław hr. Stadnicki.

Przemawia zapisany do głosu p. Szwed.

Przemawia zapisany do głosu p. Winniczuk.

Przemawia zapisany do głosu p. Cielecki i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się Wysoki e. k. Rząd, aby polecił swym organom powiatowym rozciągnąć ścisłą kontrolę pod względem środków żywności, jakie mieć będzie ludność w okolicach najbardziej klęskami dotkniętych i w razie potrzeby podążył bezzwłocznie z odpowiednią pomocą.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Kędzior.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. września 1908 o klęskach elementarnych w r. 1908 Sejm przyjmuje do wiadomości.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek I. komisji.

Marszałek wzywa sprawozdawcę, by łącznie odczytał wnioski II—IV. komisji, do których p. Stojalowski zgłosił poprawki.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm przeznacza na przywrócenie komunikacyj powiatowych i gminnych uszkodzonych przez powodzie i ulewne deszcze w r. 1908, zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 200.000 kor. w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel zasiłku w kwocie 750.000 kor.

Zasiłki krajowe i państwowe mają być rozdzielone równomiernie między powiaty dotknięte klęską na podstawie operatów sprawdzonych na miejscu przez techniczne organa krajowe, roboty zaś rekonstrukcyjne winny być wykonane pod nadzorem Wydziału krajowego.

III. Sejm przeznacza na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych budowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 300.000 kor. w oczekiwaniu, że państwo udzieli na ten cel dalszego zasiłku w kwocie 450.000 kor.

IV. Sejm przyznaje zasiłek 200.000 K. na dostarczenie paszy do dyspozycji Administracji państwa.

Przemawia p. Stojalowski i stawia następujące poprawki:

do wniosku II. komisji zamiast „500.000“ kor. ma być „1.000.000“ i zamiast „750.000“ kor. ma być „1.500.000 kor.“;

2) do wniosku III. komisji: zamiast „300.000 kor.“ ma być „600.000 kor.“ a

zamiast „450.000 kor.“ ma być „900.000 kor.“;

3) do wniosku IV. komisji: zamiast „200.000 kor.“ ma być „400.000 kor.“

Izba uchwała zamknięcie rozprawy na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch.

Przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek odczytuje poprawki p. Stojałowskiego.

1) do wniosku II. komisji zamiast „500.000 K“ ma być „1.000.000 K“ i zamiast „750.000 K“ ma być „1.500.000 K“;

2) do wniosku III. komisji: zamiast „300.000“ ma być „600.000 K“, a zamiast „450.000 K“ ma być „900.000 K“.

3) do wniosku IV. komisji: zamiast „200.000 K“ ma być „400.000 K“.

Izba popiera te poprawki p. Stojałowskiego.

Marszałek poddaje pod głosowanie poprawkę 1 p. Stojałowskiego do wniosku II. komisji.

Izba odrzuca tę poprawkę.

Marszałek poddaje pod głosowanie poprawkę 2 p. Stojałowskiego do wniosku III. komisji.

Izba odrzuca tę poprawkę.

Marszałek poddaje pod głosowanie poprawkę 3 p. Stojałowskiego do wniosku IV. komisji, którą Izba odrzuca.

Izba uchwała następnie łącznie wniosków II, III i IV komisji.

Sprawozdawca czyta:

V. Sejm uchwała załączony projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki na złagodzenie skutków klęsk elementarnych w r. 1908.

U s t a w a

z dnia . . . o zaciągnięciu pożyczki na złagodzenie skutków klęsk elementarnych w roku 1908.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Na przywrócenie komunikacji powiatowych i gminnych uszkodzonych przez powodzie i ulewne deszcze w r. 1908, na odwodnienie zabagnionych gruntów i wykonanie nagłych budowli wodnych, na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do kosztów publicznych przedsięwzięciach melioracyjnych, tudzież na zakupno paszy dla gospodarzy wiejskich upoważnia się Wydział do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej do wysokości 1.000.000 K w gotówce.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wobec ogromu katastrofy, jaka Galicję

w r. 1908 dotknęła, przeznaczył ze skarbu państwa:

a) zapomogę bezzwrotną w kwocie 5 milionów koron, a mianowicie:

1. na przywrócenie komunikacji powiatowych i gminnych 750.000 K;

2. 450.000 K na odwodnienie zabagnionych gruntów, wykonanie nagłych budowli wodnych, tudzież na zapomogi dla spółek wodnych, powiatów i gmin konkurujących do kosztów publicznych przedsięwzięciw melioracyjnych;

3. 3,800.000 K na zakupno nasion dla zasiewów ozimych i jarych, tudzież dostarczenie po zniżonych cenach żywności dla dla najuboższej ludności i paszy dla przezimowania żywego inwentarza;

b) zaliczkę w kwocie 5,000.000 K na udzielenie pożyczek bezprocentowych, a mianowicie:

1. 2,000.000 K właścicielom średnich folwarków i włościanom posiadającym większe gospodarstwa;

2. 1,000.000 K kasom Raiffeisena do dyspozycji Wydziału krajowego;

3. 2,000.000 K najbardziej dotkniętym powiatom i gminom na pokrycie ubytku w dodatkach do podatków na cele drogowe i szkolne.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek VI. komisji.

Sprawozdawca czyta:

VII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby:

a) przyznał jeszcze przed zimą niższe taryfowe na kolejach dla przewozu paszy, zboża, ziemniaków, grysu, soli, tudzież opału (węгля, drzewa i ropy) i ściółki przeznaczonych dla gospodarstw dotkniętych klęską;

b) przeznaczył wystarczającą ilość wagonów odpadków soli kamiennej do bezpłatnego rozdzielania jej między hodowców bydła w okolicach kraju, gdzie pasza jest

zepsuta, oraz aby zezwolił na otwarcie i wolny pobór surowicy z źródeł solnych hodowcom w okolicach, gdzie takie źródła są a brak jest paszy zdrowej;

c) aby zarządził wstrzymanie egzekucji zaległości podatkowych względem tych gospodarstw, które zostały nawiedzone w roku 1908 klęskami elementarnymi;

d) aby utworzył w okolicach bezleśnych składy drzewa z lasów państwowych dla dostarczenia ubogiej ludności opału za niską opłatą.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. K. Lubomirskiego.

włościanom na potrzebę własnego inwentarza zamiast „hodowcom“

(na końcu)

nawet dla gmin położonych dalej niż 21 klm. od źródła surowicy.

Izba uchwała wniosek VII komisji, a oddzielnie uchwała poprawkę p. K. Lubomirskiego.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. T. Starucha.

w punkcie VII. na końcu dodać słowa: „dla opału im przyznał zupełne uwolnienie, jeżeli opał ten sprowadza Czytelnia lub Kółko rolnicze“.

Izba bez rozprawy uchwała tę poprawkę p. T. Starucha.

Sprawozdawca czyta:

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył roboty przy uzupełnieniu regulacji rzek kanałowych po myśli nstawy z dnia 9. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54. i bezzwłocznie rozpoczął budowę kanału spławnego galicyjskiego celem dostarczenia zabobku ludności dotkniętej klęskami elementarnymi.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek VIII. komisji.

Sprawozdawca czyta :

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w r. 1909 przyspieszył roboty przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych i udzielił na ten cel z funduszu krajowego potrzebnych zaliczek na rachunek dotacyj r. 1910.

Marszałek odczytuje poprawkę p. K. Lubomirskiego tej treści :

„i spowodował w granicach w granicach funduszków wspólnie z Wydziałami powiatowymi naprawę dróg i mostów jeszcze przed zimą 1908—09“.

Izba popiera tę poprawkę p. K. Lubomirskiego.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek IX. komisji, a oddzielnie powyższą poprawkę p. K. Lubomirskiego.

Sprawozdawca czyta :

X. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu poczynić starania celem wprowadzenia w kraju odmian zbóż odporniejszych na wpływy atmosferyczne, oraz dostarczenia właścicielom nowych gatunków ziemniaków do sadzenia.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek X. komisji.

Sprawozdawca czyta :

XI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po ustawowym zapewnieniu obwałowania Wisły i odwodnienia Powiśla, tudzież regulacji Bugu i Styru z dopływami równoległe z regulacją podgórskich dopływów rzek karpaccich podjął akcyę koło drenowania w szerszych rozmiarach i przedkładał Sejmowi projekty ustaw mające na celu wykonanie osuszenia i drenowania gruntów w całych gminach katastralnych przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wnioszek XI. komisji.

Sprawozdawca czyta :

XII. Wnioski poselskie w sprawie przyjęcia z pomocą ludności powiatów i gmin dotkniętych klęskami elementarnymi, a mianowicie :

1. l. s. 366 wniosek p. Szweda ;
2. l. s. 721 wniosek p. Szweda ;
3. l. s. 788 wniosek p. Oleśnickiego ;
4. l. s. 789 wniosek p. Sodomory ;
5. l. s. 791 wniosek nagły p. Antoniego Starucha ;
6. l. s. 984 wniosek p. Weisera ;
7. l. s. 1.089 wniosek p. Długosza ;
8. l. s. 1.090 wniosek nagły p. Tymoteusza Starucha ;
9. l. s. 1.248 wniosek p. Krynickiego ;
10. l. s. 1.249 wniosek p. Winniczuka ;
11. l. s. 1.446 wniosek p. Hanczakowskiego ;
12. l. s. 1.816 wniosek p. Skwarki .

dalej petycje :

l. s. 428, 454, 458, 492, 509, 555, 577, 717, 737, 753, 851, 947, 948, 951, 998, 1.067, 1.127, 1.128, 1.201, 1.429, 1.430, 1.497, 1.533, 1.534, 1.770, 1.777, 1.786, 1.788, 1.797, 1.960, 2.019, 2.073, 2.076, 2.093, 2.135, 2.195, 2.180, 2.278, 2.366, 2.368
odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

XIII. Wniosek nagły l. s. 481 posła Battaglii i tow. w sprawie zaciągnięcia pożyczki krajowej w wysokości kilkudziesięciu milionów koron celem przeprowadzenia z pomocą finansową państwa większych robót publicznych, w szczególności drogowych i wodno-regulacyjnych w czasie krótszym od ustalonego dotychczasowymi programami przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia Sejmowi wniosków.

XIV. Wnioski poselskie i petycje w sprawie zasiłków

a) na naprawę dróg powiatowych i gminnych:

1. l. s. 983. wniosek posła Szweda i tow.;

2. l. s. 1.654. wniosek posła Tracza i tow.;

3. l. s. 691. petycję Reprezentacji pow. krośnieńskiego;

4. l. s. 898. i l. s. 2.202. petycję Wydziału powiatowego w Starym Samborze;

5. l. s. 1.014. petycję gminy Brzozówka pow. krośnieńskiego;

6. l. s. 1.041. petycję Wydziału powiatowego w Pilźnie;

7. l. s. 1.107. petycję Reprezentacji powiatowej w Ropczycach;

b) na odwodnienie gruntów i pokrycie datków konkurencyjnych do kosztów publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych:

1. l. s. 523. petycję spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;

2. l. s. 850. petycję gmin Strażów, Palikówka, Łąka i Łukowiec powiatu rzeszowskiego;

3. l. s. 908. Wydziału spółki wodnej dla regulacji Starego Brnia z dopływami;

4. l. s. 1.066. petycję gminy Kwików powiatu brzeskiego;

5. l. s. 1.076. petycję gmin Bzianka, Mileza, Trześniów, Jaćmierz, Posaga jaćmierska, Zarszyn i Besko, tudzież obszarów dworskich Jaćmierz i Wzdów powiatu sarnockiego i brzozowskiego;

6. l. s. 1.235. petycję gminy Monowiec pow. białskiego;

7. l. s. 1.738. petycję gminy Miechów wice wielkie pow. dąbrowskiego;

8. l. s. 1.764. petycję Wydziału spółki wodnej dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej;

9. l. s. 1977. Wydziału powiatowego w Wieliczce

przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia z kredytów uchwalonych pod II. i III.

XV. Petycję l. s. 2.179 Wydziału powiatowego w Brzesku o darowanie przypadających za lata 1908 do 1910 rat pożyczek zaciągniętych w r. 1904 przez właścicieli gruntów dotkniętych powodzią w r. 1903 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy wnioski XII—XV. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Senyka:

Wzywo się Wysoki e. k. Rząd, ażeby przy rozdziale zapomogi z powodu tegorocznych klęsk elementarnych, których rozmiary powiększył mróz i spadły śnieg, który leżał pełnych 6 dni — uwzględnił ludność powiatu żydaczowskiego w stosunku odpowiadającym wysokości wyrządzonej szkody.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przymuje tę rezolucję p. Senyka, którą Izba uchwała.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Cieleckiego:

Wzywa się Wysoki Rząd, aby polecił swym organom powiatowym rozciągnąć ścisłą kontrolę pod względem środków żywności, jakie mieć będzie ludność w okolicach najbardziej klęskami dotkniętych i w razie potrzeby podał bezzwłocznie z odpowiednią pomocą.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Cieleckiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej w sprawie petycji Ligi Pomocy przemysłowej o jednorazową subwencję w kwocie 15.000 koron na fundusz budowy domu tudzież na cel urządzenia i prowadzenia warsztatów studenckich.

Sprawozdawca p. E. Mycielski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Ligi Pomocy przemysłowej o subwencję na budowę własnego domu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosków.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycji Ligi Pomocy przemysłowej we Lwowie w sprawie podwyższenia subwencji na rok 1909.

Sprawozdawca p. E. Mycielski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wstawioną do budżetu krajowego na rok 1909 subwencję dla Ligi Pomocy przemysłowej prelimitowaną (pod poz. 150) na 10.000 koron podnosi się na 12.000 kor., subwencję zaś prelimitowaną (pod poz. 151) na 6.000 koron podnosi się na 8.000 koron.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej w sprawie popierania przemysłu krajowego.

Sprawozdawca p. Battaglia, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej Komisji dla spraw przemysłowych.

II. Roczna dotację stałego funduszu przemysłowego utworzonego uchwałą z dn. 22. stycznia 1887, w rubr. XII. poz. 164 budżetu podnosi się do wysokości 200.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z Bankiem krajowym umowy o udzielanie dalszych zaliczek na poczet tej dotacji w latach 1909, 1910, 1911, 1912 nie mniejszych, jak po 250.000 K. co roku, a w miarę możliwości i większych, nie wstrzymując wszelako spłaty dotychczasowych zaliczek, rozpoczynającej się w r. 1909.

IV. Sejm podnosi dotację budżetową na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe w rubr. XII. poz. 163 z 40.000 na 60.000 koron, przeznaczając ją szczególnie na poparcie bądź stowarzyszeń i spółek rękodzielniczych, bądź poszczególnych wybijających się rękodzielników w zakupie maszyn pomocniczych i w uzupełnieniu kapitału obrotowego, co wcale nie wyklucza dla tych spółek rękodzielniczych i dla tych poszczególnych rękodzielników zasadniczej możliwości korzystania z pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego na równi z przemysłowcami fabrycznymi.

V. 1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie, rozszerzanie, zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, wdrożyć rokowania z kołami finansowymi w kraju i zagranicą.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy w tym względzie do prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia

Sejmu krajowego, która może oprzeć się następujących koncesjach ze strony kraju :

a) kraj mógłby przystąpić do takiego zakładu kredytowego z udziałem w kapitale akcyjnym ;

b) przez kilka pierwszych lat kraj mógłby zrzec się dochodu od całości lub części swego udziału na rzecz reszty akcyonaryusz ;

c) kraj mógłby udzielić subwencji na pierwsze koszta założenia i sfinansowania zakładu.

Na wypadek zawarcia takiej prowizorycznej umowy poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, by wniósł projekt ustawy o ulgach w dodatkach autonomicznych do podatków dla takich zakładów.

VI. Sejm używa c. k. Rząd, ażeby

a) obracał większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszów państwowych (Gewerbebeförderung) na popieranie rękodzieł w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencji bezzwrotnych ;

b) znosił się w sprawach tego popierania i w sprawie urządzić się mających specjalnych kursów dla rękodzielników z Wydziałem krajowym i Komisją krajową dla spraw przemysłowych celem uzyskania jednolitości w działaniach kraju i państwa i wpłynął w tym względzie na instytuty popierania drobnego przemysłu we Lwowie i w Krakowie ;

c) przyznał Galicyi udział w funduszach, przeznaczonych na popieranie przemysłu wielkiego (Industrieförderung), szczególnie przez finansowe poparcie badań nad warunkami rozwoju przemysłu oraz starań konkretnych o finansowanie przedsiębiorstw względnie przez finansowe poparcie instytucji, któraby dla tych ostatnich celów powstała ;

d) z funduszów na popieranie wielkie-

go przemysłu (Industrieförderung) dotował wydatnie krajowy fundusz przemysłowy.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzenie posady drugiego stałego referenta przemysłowego w biurze krajowej Komisji dla spraw przemysłowych i wstawienie odpowiedniej kwoty w budżet na rok 1910 oraz ewentualne tymczasowe obsadzenie tej posady za pokryciem ze środków, stojących do dyspozycji.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponowne zorganizowanie biura statystycznego-informacyjnego przy krajowej Komisji dla spraw przemysłowych, którego zadaniem ma być także publicystyczne szerzenie wiadomości o warunkach rozwoju przemysłowego Galicyi — w kraju i zagranicą. Sejm uważa o wiele wydatniejsze niż dotąd, materyalne wyposażenie tego biura za potrzebne, polecając Wydziałowi krajowemu, by na ten cel na razie użył środków, stojących do dyspozycji, a następnie odpowiednie kwoty wstawił w budżet na r. 1910.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przypominał reprezentacyom powiatowym i gminnym obowiązek szczególnego uwzględniania wytwórstwa krajowego i pracy krajowej w rozdawnictwie dostaw i robót i wpłynął na uchwalenie regulatywu o rozdawnictwie dostaw i robót, zaleconego przez Wydział krajowy, przez te reprezentacye powiatowe i gminne.

X. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by starał się wydatnie ni stypendjami (przy odpowiednim rozkładzie zajęć na szereg lat) kilku ludzi wykształcić i wychować najpierw w teorii ekonomiki społecznej i polityki gospodarczej, następnie w praktyce wyższorzędnego życia gospodarczego, wreszcie w znawstwie aktualnych stosunków gospodarczych i gospodarczo-politycznych szczególnie naszego kraju.

Celem tej akeji ma być przygotowanie materyału na sekretarzy i innych funkcyj-

naryuszów korporacji i innych instytucji ekonomicznych, jak Izby handlowe i przemysłowe, Towarzystwa gospodarskie i rolnicze, oraz na urzędników publicznych w działach gospodarczo-politycznych.

XI. Sejm — celem przyspieszenia toku spraw krajowej Komisji dla spraw przemysłowych, szczególnie spraw pożyczkowych — wyraża życzenie,

a) by przewodniczący krajowej Komisji dla spraw przemysłowych prócz zwykłych posiedzeń pełnej Komisji, odbywających się w myśl statutu co kwartału zwoływał w roku przynajmniej jedno posiedzenie nadzwyczajne,

b) by komitety stałe wydatniej korzystały z prawa działania w zastępstwie komisji w razach nagłych, unormowanego w §. 7. regulaminu,

c) by urządowanie biura Komisji a szczególnie porozumiewanie się tego biura z biurem departamentu przemysłowego Wydziału krajowego uległo znacznemu uproszczeniu i przyspieszeniu.

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w mianowaniu członków krajowej Komisji dla spraw przemysłowych uwzględnił w wyższej mierze, niż dotąd przemysłowców i rękodzielników.

XIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z przedsiębiorcami, chcącymi przy pomocy kraju rozszerzyć tkalnię mechaniczną bawełny i lnu w Andrychowie oraz uzupełnić ją blichem, apreturą i przędzalnią, niemniej jak z przedsiębiorcami, chcącymi założyć walcownię rur.

Jako dyrektywa służyć ma Wydziałowi krajowemu układ pierwotny z przedsiębiorcami tkalni mechanicznej w Andrychowie przy podobnem zastosowaniu warunków pomocy kraju.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Halban.

Przemawia p. Zamoyski i stawia następującą rezolucję:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, by w myśl rezolucji, uchwalonej przez Izbę poselską Rady Państwa dnia 21. maja 1905 r. w porozumieniu z rządem węgierskim wdrożył kroki w kierunku zniżenia poz. 428 - 434, faryfy cłowej.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, by zanim odpowiednia ustawa dojdzie do skutku, ulgami kolejowo-taryfowymi, przyznawaniem pierwszeństwa przy dostawach państwowych, zapewnieniem udziału w tych dostawach z góry i wszelkimi innymi ułatwieniami popierał rozwój i powstawanie przedsiębiorstw pozakartelowych w tych gałęziach, w których działalność karteli jest dla gospodarstwa społecznego szkodliwą, względnie by podobnymi sposobami chronił konsumpcję przemysłową i ogólną od wyzysku.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by we wszystkich działach autonomicznej polityki przemysłowej miał powyższe cele na oku, stosując środki powyższe i inne do tych samych celów wiodące, oraz by w tym samym duchu wpływał na inne ciała autonomiczne, w szczególności na gminy

Przemawia p. Maryewski i zapowiada postawienie rezolucji w rozprawie szczegółowej.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Federowicz i stawia następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zwołał ankiety fachowe dla zbadania, jaki wpływ wywrzeć mogą projektowane opodatkowanie podatkiem domowym budynków fabrycznych (ustawy podatkowe) na rozwój przemysłu w Galicji — oraz by stosownie do wyniku tych badań poczynił odpowiednie u c. k. Rządu kroki dla ochrony krajowego przemysłu.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Bandrowski.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznaczając następne na dzień 28. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 minut 15 po północy.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

29. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 28. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 27. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 28. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzania.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 28. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2990 do 2998, 3000—3003, 3005—3007, 3017, 3019.

Komisji szkolnej: L. s. 3004.

Komisji administracyjnej: L. s. 3009, 3011—3013.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2999, 3018.

Komisji kolejowej: L. s. 3008.

Komisji przemysłowej: L. s. 3010.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 3014, 3015.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarze pp. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone interpelacje, które opiewają:

I n t e r p e l a c y a

posła Jedyńaka i tow. do c. k. rządu.

Od lat szeregu jest prowadzona regulacja rzeki Wisłoka w powiecie ropczyckim, przez c. k. Kierownictwo regulacji w Dębicy.

Rzeka Wisłoka przepływa przez gminę Pustków powiat ropczycki. W gminie tej

Wisłoka od lat 25 zabrała gruntów włościańskich 200 morgów 25 włościanom, włościanie zrozpaczeni, widząc jak w roku Wisłoka ich grunta zabiera, chcąc ratować i zabezpieczyć brzegi, nie mogąc doczekać się regulacji i zabezpieczenia przez c. k. Kierownictwo regulacji, bili, własnym kosztem tamy, lecz c. k. Rząd wyrzucił im i w dodatku karał, pomimo, że poszkodowani zwracali się z prośbą do c. k. Kierownictwa regulacji rzeki Wisłoki o przyspieszenie regulacji i zabezpieczenie brzegów, prośby jednak nie uwzględniono. Regulacja Wisłoki jest prowadzona z górnego biegu rzeki i z dołu poniżej gminy Pustkowa, w miejscach więcej bezpiecznych, w których woda nie zabrała gruntów.

Ze względu na to, że włościanie mający grunta swe nad brzegami Wisłoki narażeni są na ogromne straty w gruntach przez masowe obrywanie się brzegów

podpisani zapytują c. k. Rząd:

Czy wiadomem mu jest postępowanie c. k. Kierownictwa regulacji rzeki Wisłoki w Dębicy?

Co zamierza uczynić, ażeby uchronić ludność od utraty swych gruntów przez masowe obrywanie brzegów?

Czy zechce wglądać w tę sprawę i zarządzić przyspieszenie regulacji w gminie Pustkowa i zabezpieczenie brzegów w najkrótszym czasie?

Interpelant:
Jedynak.

Ptak, Jampolski, Stapiński, Bernadzikowski, Krężel, Stefczyk, Pastor, Styła, Bojko, Witos, Kędzior, Stojałowski, Wasung, Cipser.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu posła Zamoyskiego i tow. w sprawie niesłusznego traktowania reklamacji powołanych do wojska synów jedynych.

Wedle postanowień §. 57. punkt 10. I. części przepisów wykonawczych do usta-

wy wojskowej przyznaje c. k. Starostwo ulgi z §. 34. ustawy wojskowej synom (jedynym) niezdolnych do pracy ojców lub owdowiałych matek, względnie jedynym lub najstarszym braciom rodzeństwa osieroconych.

Jeżeli władze wojskowe 1) komendy uzupełniające sprzeciwiają się uwolnieniu reklamowanych, to akta muszą być przedłożone c. k. Namiestnictwu, które z dotyczącą komendą korpuśną decyzje wydaje.

Zanim jednak wyższe instancje sprawę załatwią, reklamant ma być z wojska urlopowany, względnie powołanie jego musi być wstrzymane.

Od kilku miesięcy ze zmianą komendanta 77. okręgu uzupełniającego w Samborze nastąpiła samowolna i przeciwna ustawie zmiana w traktowaniu spraw reklamacyjnych.

Komenda powyżej wspomniana wnosi rekursy (Einsprache) w każdej sprawie, względnie powołuje reklamowanych żołnierzy, mimo że im ulga ze Starostwa została przyznana.

Zważywszy, że opisane tu postępowanie komendy 77. okręgu uzup. w Samborze wygląda na sekaturę ludności, zwłaszcza że praktykuje się to w chwili, kiedy ludność dotknięta klęskami elementarnymi bardziej niż kiedykolwiek domaga się i to słusznie ulgi i względów o ile chodzi o obowiązek czynnej służby wojskowej;

zważywszy, że podpisani na potwierdzenie powyższego stanu rzeczy przytaczają szereg faktów (n. p. l. s. 2.890 l. s. 2.711, l. s. 2.554), zapytują się interpelanci:

1) czy c. k. Rządowi wiadomy jest opisany powyżej stan rzeczy?

2) Co zamierza c. k. Rząd uczynić celem położenia tamy tym dla ludności niesłusznym i niesprawiedliwym stosunkom.

Lwów, 28. października 1908.

Interpelant:
Zamoyski.

Brykezyński, Tad. Cieński, Stojalowski, Krzezunowicz, Halban, Lubomirski, E. Mycielski, Stapiński, Styła, Bernadzikowski, Lewakowski, Bis, Jedynek, Witos, Bandrowski, Cielecki.

I n t e r p e l a c y a

ppsła Sandaluka i towarzyszy w sprawie wysłania przez c. k. Starostwo w Dolinie 19 żandarmów i 2 komisarzy na wiec do Pacykowa dnia 18. października b. r.

Dnia 18. października b. r. odbył się we wsi Pacykowie powiatu dolińskiego za zezwoleniem c. k. Starostwa wiec pod gołem niebem, na którym składał sprawozdanie poselskie poseł do Rady państwa Dr. Łahodyński.

C. k. Starostwo w Dolinie wysłało na ten wiec 2 komisarzy i 19 żandarmów, wobec czego spokojna wieś wyglądała jak by w stanie wojennego oblężenia, a wśród ludności zapanowało wielkie zaniepokojenie, które wielu odstraszyło od udziału w wiecu, tem bardziej, że są w świeżej pamięci wszystkich niedawne krwawe ekscesy żandarmskie w Koropeu i Czernichowie.

Zważywszy, że wieś Pacyków liczy około 100 zagród wieśniaczych, że jej mieszkańcy nie dali najmniejszej przyczyny władzy bezpieczeństwa do obawy, że publiczny spokój podczas wiecu może być naruszony, o czem świadczy już sam fakt, że c. k. starostwo w Dolinie wydało pozwolenie na wspomniany wiec. To wysłanie całej chmury żandarmów i aż dwu komisarzy na poselskie sprawozdanie nie tylko, że nie da się niezem usprawiedliwić, ale wygląda na drażnienie spokojnego ludu i ma chyba na celu przedstawić ruskich wyborców jako ludzi niebezpiecznych dla publicznego porządku.

Wobec tego zapytują podpisani:

Co spowodowało c. k. Starostwo w Dolinie do wysłania 19 żandarmów i 2 komisarzy na wiec do Pacykowa dnia 18. października b. r.

Czy Wasza Ekscellencya uważa zarządzenia takich niezem nieuzasadnionych niezwyuczajnych środków bezpieczeństwa, które tylko mogą drażnić spokojną ludność i wywołać wśród niej niepokój, — za zgodne ze swemi intencjami i z konstytucyjnymi porządkami?

Interpelant
Iwan Sandulak.

Oleśnicki, Makuch, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Winniczuk, Styła, Kiweluk, Sodomora, Stapiński, Jampolski, Stojalowski, Skolyszewski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Sandulaka i tow. do Jego Ekscellencyi Pana Namiestnika w sprawie odmówienia przez urząd gminny w Jabłonicy pow. nadwórniańskiego i przez c. k. Starostwo w Nadwórnej wydawania książek robotniczych.

Robotnicy z gminy Jablonica powiatu nadwórniańskiego, a to Iwan Dałkowski, Fedor Dzwonkowski, Wasyl Kołopinka, Nykoła Pichurowicz, Iwan Werbicki, Hryć Werbicki, Wasyl Nimeczuk, Dmytro Pistuniak, Dmytro Kiezenko, Łeś Łompas, Wasyl Liezkowski, Michał Szczerbaniuk, Stefan Szczerbaniuk, Wasyl Sawczyn, Iwan Ilczuk, Nykoła Werbicki, Wasyl Dejezyszyn, Łeś Sawczyn, Iwan Ilczuk, Wasyl Gołembowski, Piotr Moczerusak, Nykoła Gołembowski, Łukin Fraj, Iwan Szczerbaniuk, Hawryło Nimeczuk, Semen Żylak, Wasyl Hordenko, Nykoła Dederczuk, Wasyl Kuźnicki, Jakiw Krynicki, Wasyl Noweluk, Iwan Tafijczuk, Dmytro Szczerbaniuk, Iwan Koreniuk, Fedor Bojczuk, Fedor Nimeczuk, Jakób Werbicki, Hnat Hryckaniuk, Fedor Sawczyn, i drudzy, chcąc udać się na robotę do Prus, żądali od urzędu gminnego w Jabłonicy wydania im robotniczych książek. Jednakże urząd gminny w Jabłonicy nie chce wydać wspomnianym robotnikom robotniczych książek, a na zapytanie robotników o przyczynę tej odmowy, odpowiedział wójt Pro-

kop, Meroniak i pisarz gminny Adam Śliwiński, że c. k. Starostwo w Nadwórnej zakazało wydawać robotnicze książki tym robotnikom, którzy chcą udać się na robotę do Prus, gdyż rusecy posłowie chcą ich zaprzedać Prusakom i dlatego na robotę do Prus nie wolno jechać. Prócz tego żandarmerji zapisują wspomnianych robotników i grożą im, że jeszcze będą karani przez Starostwo. Wspomniani robotnicy udali się już z zażaleniem do c. k. Starostwa w Nadwórnej, jednak Starostwo odprawiło ich z niezem. Zważywszy, że powyższe postępowanie urzędu gminnego w Jabłonicy i c. k. Starostwa w Nadwórnej jest bezprawne, że wobec tegorocznych nieurodzajów i klęsk elementarnych czeka większość ludności wiejskiej głód i że zarobkowa emigracja choć w części mogłaby niebezpieczeństwo głodu odwrócić, że więc w interesie krajowej administracji leżeć powinno zarobkowej emigracji nie tylko nie wstrzymywać, lecz ją wspomagać — zapytują podpisani:

Czy Wasza Ekscellencya raczy zarządzić, by wspomnianym robotnikom z gminy Jabłonica powiatu Nadwórna wydano bezzwłocznie robotnicze książki?

Czy wobec powyższych sekatur podwładnych organów administracyjnych i grożącego niebezpieczeństwa głodu wśród ludności wiejskiej nie uważa Wasza Ekscellencya za potrzebne wydać tym organom pouczenie, by te nie wstrzymywały zarobkowej emigracji?

Interpelant
Iwan Sandulak.

Dumka, Oleśnicki, Sodomora, Stapiński, A. Staruch, T. Staruch, Makneb, Jampolski Kurowiec, Winniczuk, Stojałowski, Myroniuk-Zajaczuk, Skołyzewski, Styła.

I n t e r p e l a c y a

posła T. Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie krzywd woźnych c. k. Namiestnictwa.

Towarzystwo własnej pomocy wojskowych certyfikatystów dla Galicji wniosło

na ręce interpelanta zażalenie naniesłuchane pokrzywdzenia c. k. woźnych przy Namiestnictwie, jakich dopuszcza się dyrektor urzędów pomocniczych w ten sposób, że każe im wykonywać prace nie należące do nich, jak czyszczenie wychodków, palenie w piecach, mycie spluwaczek i podłogi i t. d., co nie odpowiada ich godności, bo przecie są to stasi ludzie, wysłużeni podoficerowie, którzy służyli po 14 i 15 lat przy wojsku, więc naturalna rzecz, że tego rodzaju robót nie powinno się im oddawać, przeto załączając to zażalenie, zapytujemy:

1. Czy skłonny jest c. k. Rząd zarządzić, aby woźnych przy c. k. Namiestnictwie nie używano do tych ordynarnych prac?

2. Czy skłonny jest c. k. Rząd dyrektora urzędów pomocniczych pociągnąć do odpowiedzialności za te zarządzenia, jako też za to, że ten dyrektor obraża tych woźnych najpodlejszemi słowami, co stwierdziła przed interpelantem deputacja z 7 woźnych.

Interpelant:
T. Staruch.

A. Staruch, Sandulak, Dumka, Szwed, Winniczuk, Witos, Bojko, Jedynak, Ptak, Jampolski, Makuch, Lewicki, Skwarko, Sodomora.

Odpis.

L. p. 131. Jaśnie Wielmożny Panie Pośle! Załączoną prośbę c. k. Woźnych Namiestnictwa z gorącą prośbą poleca Stowarzyszenie Samopomocy certyfikatystów wojskowych Jaśnie Wielmożnemu Panu Posłowi celem wstawienia się za nimi. Lwów dnia 25. października 1908. Stowarzyszenie samopomocy certyfikatystów wojskowych dla Galicji z W. Ks. Krakowskiem we Lwowie. Prezes: J. Pawelek Sekretarz: A. Sikorski,

Jaśnie Wielmożny Panie Pośle!

Woźni c. k. Namiestnictwa znajdują się w bardzo opłakanym stanie, a to z po-

wodu nietaktownego obchodzenia się z nami przez Pana Dyrektora Urzędów pomocniczych c. k. Namiestnictwa.

A to z powodu nałożenia takich czynności na nas, do których dotychczas nie byliśmy używani, jak również konkurs nie opiewał na takie czynności, jak n. p. noszenie drzewa, palenia w piecach, czyszczenie spluwaczek, kurytarzy, ustępów, chodników i t. d., przenoszenie mebli biurowych, mycie okien, a w razie uszkodzenia tychże ma być każdy woźny do odpowiedzialności pociągnięty. Dalej przychodzić mamy do gmachu c. k. Namiestnictwa w lecie o piątej, a w zimie o 6. rano i pozostawanie w służbie do 2. p. p., od 2. do 3. godziny obiad — a dalsze pozostanie od godziny 3. do 7. wieczorem, oprócz tego są tak zwane inspekye, gdzie się pozostaje do godziny 9. wieczór; ze względu na drogość mieszkań, a naszej szczupłej płacy nie jesteśmy w stanie w pobliżu naszego urzędu mieszkać, bo ten czas ograniczony nie wystarcza na zajście do domu i z domu i spowodu wczesnego wyjścia z domu nie jesteśmy w stanie dozorców domu opłacać.

Nadmienić nam przypada, że pozostanie nasze przy wojsku przez zachęty wyższych przełożonych wojskowych celem zapewnienia bytu na przyszłość — gdyż do wykonywania takich ordynarnych robót w cywilnej władzy nie potrzebowalibyśmy tyle lat wiernie Najjaśniejszemu Pann służyć, gdzie dziś najniższej kategorii wyrobnik dzienny żąda ośmiogodzinnego dnia roboczego.

A od ludzi, którzy całe niemal swe życie poświęcili służbie dla Najjaśniejszego Cesarza i Króla ukochanego przez wszystkich i dobrotliwego Monarchy naszego, w wojsku po latach kilkunastu i w służbie rządowo cywilnej, rząda się i to samowolnego rozkazu człowieka jednego i w tak sławnym roku jubileuszowym Najjaśniejszego Pana tak ukarani być mamy.

Nadmieniamy, że prowizorycznej służby jest przeszło 40 a woźnych jest 25

i dwóch portyerów, z tych 25 jest 12 certyfikatsyjów wojskowych.

Co do wyż wymienionych czynności byliśmy z prośbą u P. dyrektora urzędów pomocniczych c. k. Namiestnictwa, który odpowiedział, że nie zmienia, a niewykonanie tych rozkazów lub spr ciwienie się o żebraczym kiju z urzędu w pędzi.

Zatem raczy Jaśnie Wielmożny Pan Pasel i wstawi się za nami, byśmy te same funkcyje służbowe pełnili, jakieśmy tą służbą rozpoczęli. Pokładamy ufność nadzieję, że Jaśnie Wielmożny Pan Poseł nam dopomoże w tem krytycznem położeniu.

Lwów, dnia 25. października 1908.

Za grono woźnych c. k. Namiestnictwa:

I n t e r p e l i a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezpodstawnego odmówienia przez c. k. Starostwo we Lwowie zaprzysiężenia Zwierzchności gminnej w Barszczowicach.

W gminie Barszczowice odbyły się jeszcze w r. 1907 wybory do Zwierzchności gminnej.

Wskutek protestu zostały te wybory unieważnione, poczem odbyły się drugi raz wybory w obecności c. k. komisarza Bidermanna. I te wybory unieważniono wskutek protestu, i zarządzone trzecie wybory w dniu 24. czerwca 1908, w obecności samego c. k. Starosty Franza. Wybrana prawnie na tych wyborach, Zwierzchność gminna, zgłosiła się w c. k. Starostwie w celu złożenia przysięgi służbowej, — jednak c. k. Starostwo dotąd nie chce jej zaprzysięć.

Ponieważ przez to dwuletne prowizoryum porządek w gminie bardzo popupadł, a administracya majątku gminnego w najwyższym stopniu zaniedbana, przeto zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rządowi znane są te stosunki.

2) Czy c. k. Rząd jest gotów przyczynić się do tego, ażeby nowo wybrana Zwierzchność gminna w Barszczowicach była jak najprędzej zaprzysiężona?

Interpelant:
Oleśnicki w. r.

Skwarko, Sodomora, Krysowaty, Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Dumka, Kiweluk, Winniczuk, Kurowiec, Hanczakowski, Korol, Lewicki.

I n t e r p e l a c y a

Dra Makucha i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie mylnego interpretowania ustawy z 5. maja 1886 Dz. u. kr. l. 56 przez c. k. Radę szkolną okręgową z Zborowie.

Zeszłego roku spaliła się w gminie Prysiówce szkoła. Budynek ten był zbudowany, utrzymywany jak również i ubezpieczony od ognia funduszem gminnym, bez żadnej pomocy z funduszków krajowych.

Po wypłaceniu wynagrodzenia asekuracyjnego kazała c. k. Rada szkolna okręgowa z Zborowie złożyć wypłacone wynagrodzenie asekuracyjne na swoje ręce.

W myśl §. 3 ustawy z 5. maja 1886 W. r. k. L. 56, miano obrócić wspomniane wynagrodzenie asekuracyjne na budowę szkoły i wliczyć do prestacyi mającej się ściągnąć przez gminę Prysiówce, na budowę nowej szkoły.

Mimo jasnego postanowienia ustawowego c. k. Rada szkolna okręgowa orzekła, że wynagrodzenie asekuracyjne idzie na fundusz krajowy, a z gminy Prysiówce ściągnęła całą prestację na budowę nowej szkoły, bez potrącenia wynagrodzenia asekuracyjnego za spaloną szkołę -- w kwocie 2.400 koron.

Przedstawienie wniesione w tej sprawie do c. k. Rady szkolnej krajowej nie odniosło żadnego skutku.

Z powodu mylnego interpretowania postanowień wymienionej ustawy naraziła

władza szkolna gminę Prysiówce na szkodę 1900 koron.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi wyżej wspomniany fakt i czy zamyśla c. k. Rząd wynagrodzić szkodę poniesioną przez gminę Prysiówce, pow. zborowskiego, poruczając c. k. Radzie szkolnej okręgowej w Zborowie zwrócić pieniądze gminie Prysiówce jako wynagrodzenie asekuracyjne w kwocie 1900 koron?

2) Jak zamyśla c. k. Rząd postąpić, ażeby tego rodzaju lekceważenie ustaw nie powtarzało się?

Interpelant:
Dr. Makuch w. r.

Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Kiweluk, Winniczuk, Stapiński, Wasung, Lewicki, Oleśnicki, Skwarko, Sodomora, Kurowiec, Jampolski.

Marszałek oznajmia, że odczytane interpelacje odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Dolinie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 40.000 K na adaptację i wewnętrzne urządzenie budynku szpitalnego w Dolinie.

Sprawozdawca p. Jahl wnosi o przystąpienie do drugiego czytania tego sprawozdania bez odsyłania go do komisji.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Jahl.

Sprawozdawca p. Jahl, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dolinie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 40.000 koron.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Dolinie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu w Banku krajowym pożyczki komunalnej w kwocie 40.000 koron na pokrycie kosztów adaptacji i wewnętrznego urządzenia szpitala powszechnego w Dolinie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji przemysłowej w sprawie popierania przemysłu krajowego.

Przemawia zapisany do głosu p. Bandrowski.

Marszałek oznajmia, że p. Zamoyski postawił na wczorajszym posiedzeniu rezolucye, które są wnioskami komisji kolejowej o gospodarce kartelowej. Rezolucye te wyjątkowo podda pod głosowanie, lecz zastrzega się, aby w ten sposób nie wprowadzano na porządek dzienny spraw, które nie są na nim umieszczone, i by nie uważano tego wyjątkowego wypadku za precedens na przyszłość.

Marszałek rezolucye te podda pod uchwałę Izby wyjątkowo ze względu, że Sejm nie będzie miał prawdopodobnie czasu załatwić powyższe sprawozdanie z powodu na krótkosć czasu, jakim rozporządza.

Przemawia sprawozdawca p. Battaglia.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek wzywa p. sprawozdawcę do odczytania łącznie pierwszych trzech wniosków komisji, do których nie zgłoszono poprawek.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie krajowej Komisji dla spraw przemysłowych.

II. Rocznią dotacyę stałego funduszu przemysłowego utworzonego uchwałą z dn. 22. stycznia 1887, w rubr. XII. poz. 164 budżetu podnosi się do wysokości 200.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z Bankiem krajowym umowy o udzielanie dalszych zaliczek na poczet tej dotacyi w latach 1909, 1910, 1911, 1912 nie mniejszych, jak po 250.000 K. co roku, a w miarę możliwości i większych, nie, wstrzymując wszelako spłaty dotychczasowych zaliczek, rozpoczynającej się w r. 1909.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała wnioski I. i III. komisji.

Sprawozdawca czyta :

IV. Sejm podnosi dotację budżetową na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe w rubr. XII. poz. 163. z 40.000 na 60.000 koron, przeznając ją szczególnie na poparcie bądź stowarzyszeń i spółek rękodzielniczych, bądź poszczególnych wybijających się rękodzielników w zakupie maszyn pomocniczych i w uzupełnieniu kapitału obrotowego, co wcale nie wyklucza dla tych spółek rękodzielniczych i dla tych poszczególnych rękodzielników zasa lniczej możliwości korzystania z pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego na równi z przemysłowcami fabrycznymi.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl i stawia poprawkę, aby we wierszu drugim z góry zamiast 60.000 koron umieścić cyfrę „50.000 koron“.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Ciucheński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawkę p. Jahla.

Izba uchwała wniosek IV. komisji wraz z poprawką p. Jahla.

Sprawozdawca czyta :

V. 1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby celem powołania do życia większego akcyjnego zakładu kredytowego, którego zadaniem będzie wspieranie, rozszerzanie, zakładanie i finansowanie krajowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, wdrożył rokowania z kołami finansowymi w kraju i zagranicą.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy w tym względzie do prowizorycznego zawarcia umowy, wymagającej zatwierdzenia Sejmu krajowego, która może oprzeć się następujących koncesyach ze strony kraju :

a) kraj mógłby przystąpić do takiego zakładu kredytowego z udziałem w kapitale akcyjnym ;

b) przez kilka pierwszych lat kraj mógłby zrzec się dochodu od całości lub części swego udziału na rzecz reszty akcyonaryusza ;

c) kraj mógłby udzielić subwencji na pierwsze koszty założenia i sfinansowania zakładu.

Na wypadek zawarcia takiej prowizorycznej umowy poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, by wniósł projekt ustawy o ulgach w dodatkach autonomicznych do podatków dla takich zakładów.

Przemawia p. Rutowski.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę: dodać słowa: „rękodziel i przemysłu domowego jakoteż wogóle“ po słowie „wspieranie“ w drugim wierszu z góry wniosku V. p. 1.

Izba popiera poprawkę p. Stefczyka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek V. komisji, a oddzielnie uchwała poprawkę p. Stefczyka.

Marszałek oznajmia, że ponieważ do dalszych wniosków komisji nikt nie zgłosił poprawek, ani nie zażądał głosu, przeto podda je łącznie pod obradę Izby.

Sprawozdawca czyta :

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby

a) obracał większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszy państwowych (Gewerbebeförderung) na popieranie rękodziel w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencji bezzwrotnych ;

b) znosił się w sprawach tego popierania i w sprawie urządać się mających specjalnych kursów dla rękodzielników

z Wydziałem krajowym i Komisją krajową dla spraw przemysłowych celem uzyskania jednolitości w działaniach kraju i państwa i wpłynął w tym względzie na instytuty popierania drobnego przemysłu we Lwowie i w Krakowie;

c) przyznał Galicyi udział w funduszach, przeznaczonych na popieranie przemysłu wielkiego (Industrieförderung), szczególnie przez finansowe poparcie badań nad warunkami rozwoju przemysłu oraz starań konkretnych o finansowanie przedsiębiorstw względnie przez finansowe poparcie instytucji, któreby dla tych ostatnich celów powstała;

d) z funduszków na popieranie wielkiego przemysłu (Industrieförderung) dotował wydatnie krajowy fundusz przemysłowy.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu utworzenie posady drugiego stałego referenta przemysłowego w biurze krajowej Komisji dla spraw przemysłowych i wstawienie odpowiedniej kwoty w budżet na rok 1910 oraz ewentualne tymczasowe obsadzenie tej posady za pokryciem ze środków, stojących do dyspozycji.

VIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponowne zorganizowanie biura statystycznego-informacyjnego przy krajowej Komisji dla spraw przemysłowych, którego zadaniem ma być także publicystyczne szerzenie wiadomości o warunkach rozwoju przemysłowego Galicyi — w kraju i zagranicą. Sejm uważa o wiele wydatniejsze niż dotąd, materialne wyposażenie tego biura za potrzebne, polecając Wydziałowi krajowemu, by na ten cel na razie użył środków, stojących do dyspozycji, a następnie odpowiednie kwoty wstawił w budżet na r. 1910.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przypomniał reprezentacyom powiatowym i gminnym obowiązek szczególnego uwzględniania wytwórstwa krajowego i pracy krajowej w rozdawnictwie dostaw i robót i wpłynął na uchwalenie regulaty-

wu o rozdawnictwie dostaw i robót, zaleconego przez Wydział krajowy, przez te reprezentacje powiatowe i gminne.

X. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by starał się wydatnemi stypendyami (przy odpowiednim rozkładzie zajęć na szereg lat) kilku ludzi wykształcić i wychować najpierw w teorii ekonomiki społecznej i polityki gospodarczej, następnie w praktyce wyższegożędnego życia gospodarczego, wreszcie w znawstwie aktualnych stosunków gospodarczych i gospodarezo-politycznych szczególnie naszego kraju.

Celem tej akeji ma być przygotowanie materiału na sekretarzy i innych funkcyjnarystów korporacji i innych instytucji ekonomicznych, jak Izby handlowe i przemysłowe, Towarzystwa gospodarskie i rolnicze, oraz na urzędników publicznych w działach gospodarezo-politycznych.

XI. Sejm — celem przyspieszenia toku spraw krajowej Komisji dla spraw przemysłowych, szczególnie spraw pożyczkowych — wyraża życzenie,

a) by przewodniczący krajowej Komisji dla spraw przemysłowych prócz zwykłych posiedzeń pełnej Komisji, odbywających się w myśl statutu co kwartału zwoływał w roku przynajmniej jedno posiedzenie nadzwyczajne,

b) by komitety stałe wydatniej korzystały z prawa działania w zastępstwie komisji w razach nagłych, unormowanego w §. 7. regulaminu,

c) by urządowanie biura Komisji a szczególnie porozumiewanie się tego biura z biurem departamentu przemysłowego Wydziału krajowego uległo znacznemu uproszczeniu i przyspieszeniu.

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w mianowaniu członków krajowej Komisji dla spraw przemysłowych uwzględniał w wyższej mierze niż dotąd przemysłowców i rękodzielników.

XIII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z przedsiębiorcami, chcącymi przy pomocy kraju rozszerzyć tkalnię mechaniczną bawełny i lnu w Andrychowie oraz uzupełnić ją blichem, apreturą i przędzalnią, niemniej jak z przedsiębiorcami, chcącymi założyć walcownię rur.

Jako dyrektywa służyć ma Wydziałowi krajowemu układ pierwotny z przedsiębiorcami tkalni mechanicznej w Andrychowie przy podobnem zastosowaniu warunków pomocy kraju.

Izba uchwała bez rozprawy i łącznie wnioski VI.—XIII. komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Maryewskiego:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy zamierzonej zmianie statutów dla powiatowych Kas chorych, rozciągnął obowiązek bezpłatnego leczenia na żony i małoletnie dzieci należących do tychże Kas.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Maryewskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Zamoyskiego.

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, by w myśl rezolucyi, uchwalonej przez Izbę poselską Rady państwa dnia 21. maja 1905 r. w porozumieniu z rządem węgierskim wdrożył kroki w kierunku zniesienia poz. 428 - 434. taryfy cłowej.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, by zanim odpowiednia ustawa dojdzie do skutku, ulgami kolejowo-taryfowymi, przyznawaniem pierwszeństwa przy dostawach państwowych, zapewnieniem udziału w tych dostawach z góry i wszelkimi innymi ułatwieniami popierał rozwój i powstawanie przedsiębiorstw pozakartelowych w tych gałęziach, w których działalność karteli jest dla gospodarstwa społecznego szkodliwą, względnie by podobnymi sposobami chronił konsumpcję przemysłową i ogólną od wyzysku.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by we wszystkich działach autonomicznej polityki przemysłowej miał powyższe cele na oku, stosując środki powyższe i inne do tych samych celów wiodące, oraz by w tym samym duchu wpływał na inne ciała autonomiczne, w szczególności na gminy

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Zamoyskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Federowicza:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zwołał ankiety fachowe dla zbadania, jaki wpływ wyrzeć mogą projektowane ustawy podatkowe na rozwój przemysłu w Galicyi — oraz by stosownie do wyniku tych badań poczynił odpowiednie u c. k. Rządu kroki dla ochrony krajowego przemysłu.

Przemawia p. Leo i stawia następującą poprawkę do rezolucyi p. Federowicza, a mianowicie, by zamiast słów w rezolucyi p. Federowicza: „wyrzeć mogą projektowane ustawy podatkowe“ umieścić słowa: „wyrzeć może projektowane opodatkowanie podatkiem domowym budynków służących celom przemysłu rękodzielniczego i fabrycznych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Leo.

Przemawia p. Federowicz i oznajmia, że zgadza się na tę poprawkę p. Leo.

Marszałek oznajmia, że wobec tej poprawki p. Leo konsekwencyą jest zmiana słów w rezolucyi p. Federowicza, a mianowicie „ankiety fachowe“ na „ankietę fachową“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na rezolucję p. Federowicza z poprawką p. Leo.

Izba uchwała rezolucję p. Federowicza wraz z przyjętą przez niego poprawką p. Leo.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Posady sanockiej do gminy miasta Sanoka.

Sprawozdawca p. Sare, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o wcielenie gminy Posady sanockiej, powiatu sanockiego, do gminy miasta Sanoka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gminę administracyjną Posada sanocka, powiatu Sanok, wciela się do gminy miasta Sanoka.

Art. II.

Majątek gminny Posady sanockiej zostaje włączony do majątku gminy miasta Sanoka, zaś gmina Sanok przyjmuje na siebie wszystkie zobowiązania gminy Posady sanockiej.

Art. III.

Wszelkie prawa przysługujące c. k. gal. funduszowi propinacyjnemu do końca roku 1910 na terytorium dotychczasowej gminy Posady sanockiej pozostają niniejszą ustawą nienaruszone i gminie miasta Sanoka nie będzie przysługiwać prawo nakładania na dochody z praw tych ani na wykonywanie ich na terytorium dotychczasowej gminy Posady sanockiej do tego czasu żadnych opłat gminnych.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego Krynicy nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdroj“.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o utworzeniu z części gminy Krynica i części obszaru dworskiego w Krynicy, w powiecie nowosądeckim, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Krynica zdroj“.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Pozostała część gminy Krynicy nosić będzie nazwę „Krynica wieś“.

Art. I.

Z gminy Krynica, powiatu nowosądeckiego, wydziela się część, która wraz z

częścią obszaru dworskiego w Krynicy tworzyć będzie nową samoistną gminę administracyjną pod nazwą „Krynica zdroj“.

Art. II.

Gminę „Krynica zdroj“ będzie stanowił obszar objęty następującymi granicami:

Począwszy od drogi powiatowej, oznaczonej l. kat. 18144 linia idąca potokiem Hawrań przez parcele l. kat. 12430, 12572, 12573, 12578, 12587, 12592, 12651/1, 12651/2, 12656, 12729, 12738, 12768 12776/1, 12833, 12845, 12849, 12955, dalej pomiędzy drogą oznaczoną l. kat. 18156 a parcelą l. kat. 12956, dalej w kierunku północno-zachodnim między drogą oznaczoną l. kat. 18157 a parcelami l. kat. 12962, 12961, 12960, 12973, 12980, 12985, 13021/1, 13035/1, 13035/2, 13119, 13130, 13190, 13206, 13276, 13275, 13294, 13360, 13373, 13450, 13488, 13490, 13491, 14112, dalej pomiędzy parcelami l. kat. 14112 a 14113, 14178 a 14177, dalej między drogą oznaczoną l. kat. 18158 a parcelami l. kat. 14182, 14220, 14222, następnie pomiędzy parcelami l. kat. 14226 a 14227, 14226 a 14335, 14225 a 14336, dalej w kierunku północnym między drogą oznaczoną l. kat. 18159, a parcelami l. kat. 14367, 14366, 14364, 14352, 14386, 14466, 14471, 14484, 14558, 14569, 14579, 14558, 14577/2, 14577/1, 14652, 18160, 14654, 14662, 14667/1, 14765, 14840, 14848, 14849, 14967, 15003, 15010, 15166, 15167, 15168, 15151/2, 15209, 15213, 15355, 15357, 15452, 15451, 15446, 15512, 15507, 15503, 15610, 15607, 15703, 15701, 15771/1, 15771/2, 15772, 15858, 15860, 15856, 15855, 15958 i 15960, dalej od drogi powiatowej, oznaczonej l. kat. 18144 w kierunku wschodnim potokiem Hawrań przez parcele l. kat. 12426 aż do ujścia tegoż potoku do potoku Kryniczanka, oznaczonego l. kat. 18190, następnie między potokiem Kryniczanka a parcelami l. kat. 3740, 3681, 3678, 3621, 3620, 3553, a stąd północną stroną drogi, oznaczonej l. kat. 18086, t. j. między tą drogą a parcelami gruntowymi l. kat. 3486/2, 3486/1, 18085, 3487, parcelami budowlane-

mi l. kat. 64, 62, parcelami gruntowymi l. kat. 3492 i 3493, następnie pomiędzy parcelami l. kat. 3493 a 3494, 3481 a 3480, 3411 a 3412, 3402 a 3401, 3336 a 3337, 3326 a 3325, 3260 a 3261, 3249 a 3248, 3185 a 3186, 3182 a 3181, 3122 a 3123, 3111 a 3110, 3030 a 3031, 3015/2 a 3014/2, 3015/1 a 3014/1, 2766 a 2767, stąd zaś w prostej linii przez parcele l. kat. 2759, 2757, 2758, 2742, 2739, 2738, 18081, 2652, 2655, 2663, 2667, 2676/2, 2677/1, 2679/1, 2677/2, 2679/1, do południowo-wschodniego rogu parku „Smreczyna“ oznaczonego l. kat. 36, następnie między parcelą l. kat. 36 a parcelami l. kat. 2363, 2362, 2356, 2354, 2352, 2341, 2226, 2225, 2222, 2221/2, 2200, 2199, 2166, 2165, 2144, 2100, 2099, 2092, 2091, 2076, 2074/2, 2074/1, 2067, 2064, 2038, 2037, 2031, 2030, 2018, 2017, 2000/2, 2000/1, 1552, 1550, 1549 i 1537, stąd na wschód ku lasowi „Wojnaczką“, oznaczonego l. kat. 1559, rozgraniczając parcele l. kat. 1536 i 1537, 1536 i 1538, 1535 i 1538, 1533 i 1539, 1532 i 1540 1531 i 1540, dalej południową stroną lasu „Wojnaczką“ aż do drogi gminnej Krynica-Tylicz, oznaczonej l. kat. 18076, to jest między parcelą l. kat. 1559 a parcelami l. kat. 1540, 1541, 1544, 1545, 1558, 1997, 1996, 1995, 1994, 1993, 1992, 1989 i 1988, dalej północną granicą lasu „Zwadliwa“ oznaczonego l. kat. 1969/5, to jest między tą parcelą a parcelami l. kat. 1561, 1562, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569 i 1582, dalej rozgranicza parcele l. kat. 1588 i 1587, 1596 i 1597, 1604 i 1603, 1617 i 1621, 1620 i 1621, 1620 i 1627, 1619 i 1627, 1619 i 1628, 1619 i 1629, 1618 i 1629, 1614 i 1629, następnie przecinając parcelę l. kat. 1629, biegnie pomiędzy parcelami l. kat. 18075 a 1639, 1651 a 1650, 1660 a 1662, 1677 a 1675, 1686 a 1688, 1700 a 1699, 1711 a 1712, dalej między parcelami l. kat. 1711 a 1721, 1710 a 1721, 1710 a 1722, 1722 a 1723, 1725 a 1749, 1744 a 1749, 1752 a 1749, 1752 a 1776, 1774 a 1776, 1779 a 1776. W tem miejscu przecina linia graniczna gminy „Krynica zdroj“ parcelę l. kat. 1801 w kierunku pomiędzy parcelami l. kat. 1774 i 1779 a 1776, na-

stepnie między parcelami l. kat. 1801 a 1802, 1802 a 1803, 1822 a 1821, 1824 a 1823, 1851 a 1852, 1373 a 1355, 1373 a 1356, 1371 a 1370, 1371 a 1366, 1299 a 1300, 1292 a 1299, 1293 a 1292, 1260 a 1261, 1230 a 1229, 1230 a 1136, 1231 a 1136, 1135 a 1136, 1135 a 1138, 1135 a 1132, 1133 a 1131. W tem miejscu przechodzi granica przez potok Powlanki (Farbański), oznaczony l. kat. 18191, rozgranicza parcele l. kat. 1118 i 1098, przecina drogę oznaczoną l. kat. 18073 i biegnie między parcelami l. kat. 1102 a 1115, 1102 a 1116, 1108 a 1116, 1109 a 1116, 1110 a 1111, 1063 a 1111, 1063 a 1062, 1012 a 1013, 1012 a 1005, 1011 a 1005, 1005 a 965, 965 a 966, 962 a 965, 962 a 950, 959 a 950, 958 a 950, 953 a 950, 941 a 950, 938 a 928, 927 a 928, 760 a 759, 769 a 770, 774 a 773, 782 a 773, 782 a 753, 753 a 772, 754 a 757, stąd idzie granicą pomiędzy drogą oznaczoną l. kat. 18071 a parcelami l. kat. 755, 749, 746, 740, 738, 737, 731, dalej między parcelami l. kat. 731 a 734, 731 a 719, 731 a 581, 580 a 581, 571 a 581, 570/1 a 582, 563 a 562, 541 a 542, 436 a 437, 434 a 435, 423 a 422, 380 a 381, 380 a 372, 380 a 79, 376 a 79, 376 a 78, 376 a 72, 71 a 72, 71 a 74, 111 a 109, 150 a 122, 158/2 a 122, 158/2 a 159, 182 a 179, 213 a 179, 213 a 212, 222 a 223, 222 a 239, 244 a 258, 252 a 257, 252 a 253, 252 a 254. Stąd zwraca się granica gminy „Krynica zdroj“ na zachód i biegnie wzdłuż granicy gminy „Słotwiny“.

Art. III.

Podział majątku dotychczasowej gminy Krynica pomiędzy gminy „Krynica zdroj“ i „Krynica wies“ oznaczony jest uchwałą Rady gminnej w Krynicy z dnia 25. sierpnia 1904, a zatwierdzoną przez Radę powiatową w Nowym Sączu uchwałą z dnia 20. września 1904 L. 1956.

Art. IV.

Gmina Krynica wies podlega i nadal

przepisom ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 18.

Gmina Krynica zdroj podlega przepisom ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 51 z następującymi zmianami:

1. Budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjnym a naczelnik gminy przedłożyć Radzie gminnej najpóźniej do końca lipca, a Rada gminna ma ten budżet wziąć pod obrady i uchwalić w ciągu miesiąca września.

2. W skład Rady gminnej wchodzić przez radnych i zastępców wybranych stosownie do postanowień ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 i przepisów ordynacyi wyborczej gminnej, nadto mianowani przez c. k. Namiestnictwo jako władzę zarządzającą zakładem zdrojowym w Krynicy w imieniu Funduszu religijnego, trzech radni i trzech zastępcy. Natomiast nie przysłuża funduszowi religijnemu prawo być członkiem Rady gminnej bez wyboru na zasadzie §. 12. wspomnianej ustawy gminnej z tytułu podatków bezpośrednich, opłacanych w gminie Krynica zdroj.

Tych trzech radnych i ich zastępców powołuje c. k. Namiestnictwo na każdorazowy sześcioletni okres wyborczy reprezentacyi gminnej. ma jednak prawo także podczas trwania okresu wyborczego odwołać mianowanego członka Rady gminnej.

Gdyby w czasie sześcioletniego okresu urzędowania ubył który z powołanych radnych lub ich zastępców, będzie w jego miejsce powołany inny radny względnie zastępca, którego mandat będzie jednak trwał tylko do końca bieżącego okresu urzędowania reprezentacyi gminnej.

Powołani radni i ich zastępcy urzędują w każdym razie tak długo, dopóki nowo wybrana Reprezentacya gminna nie obejmie urzędowania.

Radnym i zastępcą nie może być osoba, która jest wyłączona lub wykluczona od obieralności do Reprezentacyi gminnej.

Powołani radni i zastępcy mogą mieć stałe miejsce zamieszkania poza obrębem gminy Krynica zdroj.

Powołani radni i zastępcy posiadają wszelkie prawa i obowiązki na równi z wybranymi członkami Rady gminnej. Mianowani radni mogą też być wybrani członkami Zwierzchności gminnej, o ile nie zachodzą okoliczności wyłączające ich od tego wyboru.

Powołany zastępca bierze udział w obradach i uchwałach Rady gminnej wówczas, jeżeli radny, dla którego on zastępcą ustanowiony został, nie jest obecny na posiedzeniu Rady gminnej.

Art. V.

Ordynacya wyboreza dla gmin z 12. sierpnia 1868 Dz. n. i rozp. kr. Nr. 19 obowiązywać będzie także gminę „Krynica zdroj“ z tą zmianą, że obywatele honorowi tej gminy mają prawo wybierania w myśl §. 1. ust. ordynacyi wyborezej dla gmin.

Art. VI.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostanie rozwiązana Rada gminna w Krynicy, a kierownictwo tak gminy „Krynica wies“ jak i gminy „Krynica zdroj“ będzie oddane tymczasowym zarządom, których skład oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Najdalej w sześć tygodni po objęciu urzędowania rozpiszą tymczasowe zarządy wybory do Rad gminnych.

Art. VII.

Gmina „Krynica zdroj“ stanowi zdrojowisko, a rejon zdrojowy obejmuje całą tę gminę.

Ustawa zdrojowa z dnia 4. listopada 1891 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 80 przestaje obowiązywać w gminie „Krynica zdroj“, a wszystkie sprawy zdrojowe w gminie „Krynica zdroj“ i zarząd funduszem taks zdrojowych załatwiać będzie Reprezentacya tej

gminy w poruczonym zakresie działania w sposób, który określi regulamin wydany przez e. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym po wysłuchaniu Rady gminnej „Krynica zdroj“, przy analogicznem zastosowaniu zasadniczych postanowień obowiązującej krajowej ustawy zdrojowej.

Art. VIII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące po dniu ogłoszenia.

Art. IX.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, wyznań i oświaty oraz rolnictwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Hanczakowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o wniosku p. Kędziora i tow. o uchwaleniu noweli do ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. k. l. 49, zmieniającej postanowienia art. 4 tejże ustawy o kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Sprawozdawca p. Czartoryski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zebrawszy w porozumieniu z Radą szkolną krajową daty odnoszące się do wszystkich zobowiązań, które ciężą na gminach i obszarach dworskich na utrzymanie nauczycieli w myśl 2-go ustępu art. 4-go ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., przedłożył na najbliższej sesji Sejmowi sprawozdanie i postawił odpowiednie wnioski.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Wasung i stawia poprawkę: na końcu dodać słowa: „zmiernające do zrównania tych ciężarów“.

Izba popiera tę poprawkę p. Wasunga.

Przemawia p. Oleśnicki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji, a oddzielnie poprawkę p. Wasunga po odczytaniu jej przez Marszałka uchwała.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy łowieckiej.

Przemawia sprawozdawca p. Skołoszewski i imieniem komisji oznajmia, że §§. 71—75. opiewają:

§. 71.

Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie zażalenie nieważności po myśli §. 595. procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie szkoda wyrządzoną została.

§. 72.

Na wypadek, jeżeli sąd rozjemczy żadnego odszkodowania nie przyzna, wówczas żądający odszkodowania ponosi kosztą postępowania.

Jeżeli sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie wyższe, jak je obowiązany do od-

szkodowania ugodowo ofiarowywał (§. 67.), wówczas obowiązany do odszkodowania ponosi kosztą postępowania; jeżeli zaś sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie równe lub mniejsze, jak je obowiązany do odszkodowania przed zwołaniem sądu rozjemczego w drodze załatwienia ugodowego (§. 67.) ofiarowywał, natenczas sąd rozjemczy orzeknie, czy kosztą postępowania na jedną lub drugą stronę w całości lub też na obie strony i w jakim stosunku nałożone być mają.

Ewentualne kosztą dorady oraz opieki prawnej nie mogą być przez sąd rozjemczy przyznane.

§. 73.

W tych wypadkach, w których podług orzeczenia sądu rozjemczego wysokość wyrządzonej szkody może być trafnie osądzoną dopiero podczas dojrzewania plonów, należy na żądanie jednej ze stron powtórzyć komisyjne badanie przed zbiorem plonów.

§. 74.

Wyrok ma być do dni 3 wygotowany, przez wszystkich sędziów podpisany i stronom doręczony.

Przyznane odszkodowanie oraz kosztą komisyjne mają być w przeciągu dni ośmiu od dnia doręczenia wyroku złożone.

§. 75.

Do dozwoleń egzekucji wyroku sądu rozjemczego powołany jest sąd właściwy (§. 71.).

Po zamknięciu rozprawy Marszałek oznajmia, że do §. 71. zgłosił p. Lewicki następujące dwie poprawki, a mianowicie:

1) dodać ustęp: „Wolno jednak obu stronom zacząć wysokość przyznanego wynagrodzenia w drodze prawa“ i

2) zamiast słów: „zażalenie nieważności“ wstawić słowa „skarga o unieważnienie“ wyroku sądu rozjemczego,

nadto p. Hanczakowski wniósł poprawkę następującą: zamiast §. 71. według wniosku komisji ma ten §. 71. opiewać:

§. 71.

„Przeciw wyrokom sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie skarga nieważności z powodów w §. 595 proc. cyw. określonych, którą to skargę atoli w nieprzekraczalnym terminie dni 30 od dnia doręczenia stronie wyroku sądu rozjemczego wnieść należy.

Skargi po upływie tego czasokresu wniesione odrzuci sąd z urzędu i bez dalszej rozprawy.

Sądem właściwym jest jednak zawsze sąd, w którego obrębie leży okręg polowania. W razie gdyby okręg polowania był położony w granicach dwóch lub więcej sądów, służy stronie prawo wniesienia skargi w którymkolwiek z tychże sądów“.

Marszałek wyjaśnia sposób, w jaki zarządzi głosowanie nad §. 71 i poprawkami.

Izba poprawkę p. Hanczakowskiego odrzuca, oddzielnie uchwała §. 71 zgodnie z wnioskiem komisji z opuszczeniem słów: „zażalenie nieważności“ następnie poprawkę drugą p. Lewickiego odrzuca, a uchwała słowa „zażalenie nieważności“ zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie pierwszą poprawkę p. Lewickiego odrzuca.

Izba uchwała bez rozprawy i łącznie §§. 72—75 zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek oznajmia, że ustawa, łowiecka została uchwalona w drugim czytaniu, trzecie czytanie ustawy umieści na na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Następuje:

Wybór trzech zastępców członków Wydziału krajowego.

Marszałek zarządza wybór 1 zastępcy członka Wydziału kraj. p. Dąbskiego,

i zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. T. Starucha, Kręzła, Rittla i Krzczunowicza.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów, którzy oddają kartki.

Marszałek zamyka głosowanie i wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium. Tymczasem zarządza wybór jednego zastępcy członka Wydziału krajowego p. Kiweluka, do komisji skrutacyjnej zaprasza pp. Wrześniowskiego, Merunowicza, Tracza i Czecha.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów, którzy oddają kartki.

Marszałek zamyka głosowanie i wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium.

P. Krzczunowicz zdaje sprawę z wyniku skrutynium.

Głosowało 94 posłów. P. Stanisław Jędrzejowicz otrzymał 94 głosów.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek zarządza wybór jednego zastępcy członka Wydziału krajowego p. Onyszkiewicza.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. T. Starucha, Kręzła, Rittla i Krzczunowicza, a posłów wzywa do oddawania kartek.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis posłów, którzy oddają kartki.

Marszałek zamyka głosowanie i wzywa do przeprowadzenia skrutynium tego wyboru.

P. Merunowicz zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru drugiego zastępcy członka Wydziału krajowego.

Głosowało 96 posłów. Absolutna większość 49. P. Józef Hanczakowski otrzymał 92 głosów, 3. kartki białe p. Stanisław Jędrzejowicz 1 głos.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru.

Marszałek oznajmia, że nim komisya skrutacyjna ukończy skrutynium —

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyboru 8 członków Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Sprawozdawca p. Pilat odczytuje następujące sprawozdanie Wydziału krajowego:

Wysoki Sejmie!

W myśl postanowień §. 50. ustęp I. statutu gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Wydział tej kasy składa się z 12 członków, z których — jak długo potrwa poręka kraju — ośmiu wybiera Sejm krajowy na wniosek Wydziału krajowego bądź to z grona członków Towarzystwa Kasy oszczędności, bądź z poza grona tego Towarzystwa na lat 3, — zaś pozostałych czterech wybiera Walne Zgromadzenie Towarzystwa Kasy oszczędności ze swego grona na ten sam przeciąg czasu.

Na tej podstawie wybrał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 18. listopada 1905 i przy uzupełniającym wyborze uchwałą z dnia 13. marca 1907 następujących członków Wydziału kasy:

1. Dra Władysława Abrahama, 2. Dra Jarosława Kułaczkowskiego, 3. Dra Władysława Jahla, 4. Dra Adolfa Liliena, 5. Stanisława Niezabitowskiego, 6. Eugeniusza Pierożyńskiego, 7. Władysława Piwockiego, 8. Dr. Zygmunta Skowrońskiego.

Ponieważ obecnie gaśnie mandat wymienionych wyżej przez Wysoki Sejm wybranych członków Wydziału Kasy, przeto Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybrać na 3 lata członkami Wydziału galicyjskiej Kasy oszczędności:

1. Dra Władysława Abrahama, prof. Uniwersytetu we Lwowie,

2. Władysława Długosza, posła na Sejm krajowy,

3. Dra Władysława Jahla, posła na Sejm krajowy,

4. Dra Jarosława Kułakowskiego, dyrektora Towarzystwa „Dniestr“,

5. Dra Adolfa Liliena, szefa domu bankowego,

6. Stanisława Niezabitowskiego, właściciela dóbr i posła na Sejm kraj.,

7. Eugeniusza Pierożyńskiego, emeryt. radcę Wydziału kraj.,

8. Władysława Piwockiego, radcę e. k. wyższego Sądu kraj. we Lwowie.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Marszałkowicza, A. Teodorowicza, Tracza i Bednarskiego, a posłów wzywa do oddawania kartek.

Posłowie oddają kartki.

Marszałek oznajmia, że w piątek umieści na porządku dziennym wybór dwóch członków i dwóch zastępców członków kraj. komisji dla włości rentowych.

Marszałek wzywa p. Krzczunowicza do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru trzeciego zastępcy członka Wydziału krajowego.

P. Krzczunowicz zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 95 posłów. Absolutna większość 48.

PP. Oktaw Sala otrzymał 71, Schnell 15, Bandrowski 5, Leo 2 głosy, a dwie kartki oddano białe.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyboru.

Po chwili p. Bednarski zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru 8 członków Wydziału galic. Kasy oszczędności.

Głosowało 110 posłów Absolutna większość 56.

Otrzymali pp.

Abraham Władysław 110,

Długosz Władysław 110,

Jahl Władysław 110,

Kułaczkowski Jarosław 100,

Lilien Adolf 110,

Niezabitowski Stanisław 110,

Pierożyński Eugeniusz 110,

Piwocki Władysław 105,

Ochrymowicz 4,

Żardecki 5.

Marszałek stwierdza ten rezultat wyboru i odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia o godzinie 1 minut 55 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 28. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 45 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji solnej o sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego, tudzież o wnioskach i petycjach odnoszących się do tego przedmiotu.

Sprawozdawca p. Merunowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

A) Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem l. s. 40/908 Sejm przyjmuje do wiadomości i udziela mu absolutorium z rachunków krajowego funduszu solnego za rok 1907.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby soli warzonki nienależycie wysuszonej, albo też w topkach niemających należytej wagi do transportu nie przyjmował, jak również ażeby nie przyjmował do młynów soli kamiennej, ilem zanieczyszczonej.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. władzami skarbowymi wziął pod rozwagę zmianę formy topek soli warzonki w sposób uła-

twiający pakowanie, a także kwestyę dostarczenia soli do handlu w pakietach półkilogramowych, wreszcie zaprowadzenie pakowania także soli warzonki w pakiety, zawierające po 10 kilogramów.

IV. W uwzględnieniu petycji l. s. 120/908 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego Zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 K., płatny w r. 1909.

V. Przychylając się do prośby, wyrażonej w podaniu l. s. 783/908, Sejm przyznaje p. Stanisławie Marcinkiewiczowej, wdowie po adyunkcie conceptowym krajowego Zarządu sprzedaży soli, ś. p. Ludwiku Marcinkiewiczowi, z krajowego funduszu solnego stały dodatek do pensji wdowiej w kwocie 240 K. rocznie, licząc od dnia 6. kwietnia 1908 jako dnia śmierci jej męża.

B) Nadto raczy Wysoki Sejm uchwalić następujące wezwanie do c. k. Rządu:

1. W interesie wykończenia i ustalenia krajowej organizacji sprzedaży soli kamiennej w Galicyi — Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby koniecznie zwinął przedsiębiorstwo sprzedaży soli kamiennej przez organa Zarządu c. k. kolei państwowych w Galicyi;

b) ażeby z kopalni wielkiej dostarczał krajowemu Zarządowi sprzedaży soli

do mielenia sól w bryłach drobnych i troskliwie przebranych, t. j. z usunięciem kawałków zanieczyszczonych iłem:

c) ażeby pozwolił na wprowadzenie do handlu mielonej czystej soli szybikowej, jako specjalnego gatunku soli po cenie cokolwiek droższej — albo też ażeby zezwolił na sprzedaż w okręgu sprzedaży soli kamiennej w pewnym procentowym stosunku soli warzonki;

d) ażeby zezwolił na sprzedaż soli kamiennej w kruchach, o ile możności jak najlepszej;

2 ażeby zniżył taryfę kosztów przewozu wszelkich gatunków soli c. k. kolejami państwowemi; a co najmniej, ażeby zrównał taryfę przewozową soli kamiennej z kosztami przewozu soli warzonki;

3. ażeby udzielił Wydziałowi krajowemu i reprezentacji interesów rolniczych do wiadomości wyniki dotyczących poszukiwań soli potasowych w Kaluszu, Morszynie i Stebniku;

4. ażeby wobec tegorocznych klęsk rolniczych dostarczył bezpłatnie znaczniejszych ilości soli bydłowej i odpadków solnych do poprawy zepsutej paszy w okolicach dotkniętych klęskami;

5. ze względu na klęski rolnicze, a także w interesie podniesienia hodowli bydła w kraju, ażeby zastosowywał jak najliberalnej istniejące istniejące przepisy co do korzystania ze źródeł solnych przez hodowców bydła;

6. ażeby przeprowadził obniżenie ceny fiskalnej gatunków soli spożywczej dla ludzi.

C) Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje gmin powiatu Kałuskiego: Kałusz l. s. 833 i 835, Nowy Kałusz l. s. 832, Kamień l. s. 2.169, Krechowice l. s. 709, Medynia l. s. 289, Niegowić l. s. 1.984, Przewoziec l. s. 1.985, Siwka l. s. 1.540, Słoboda równiańska l. s. 2.314, Stańków l. s.

1.541, Topolsko l. s. 2.315, Wierzchnia l. s. 1.902; tudzież gminy Orów w powiecie drohobyckim, a wreszcie gmin górskich okręgu sądowego boleśchowskiego o pozwolenie względnie ułatwienia w poborze surowicy solnej odstępuje się c. k. Rządowi do przychylnego załatwienia w myśl uchwały B/5.

Powyższemi wnioskami komisji solnej uznaje się za załatwione wnioski posłów:

L. s. 1.093. dra Iwana Makucha w sprawie pobierania soli przez sklepikarzy wiejskich;

L. s. 800 Wincentego Witosa w sprawie nadużyć handlarzy i dostarczania soli w dobrej jakości;

L. s. 1.253 Wojciecha Szweda o zniesienie ceny transportu kainitu dla włościan;

L. s. 1.094 Wojciecha Szweda o sprzedaż soli kamiennej w kruchach;

L. s. 2.003 dra Iwana Kurowca w sprawie poszukiwań sylwinu;

L. s. 1.930 Tymoteusza Starucha o dostarczenie soli dla rolników nawiedzonych klęskami w powiecie brzeżańskim;

L. s. 1.931 Pawła Dumki — o to samo dla powiatu tarnopolskiego;

L. s. 1.443 Oleksy Kryswatego — dla powiatu zbaraskiego;

L. s. 1.455 hr. Franciszka Zamoyskiego — dla powiatu Drohobyckiego;

L. s. 799 Łazarza Winniezuka — dla powiatu drohobyckiego;

L. s. 2.124 Jana Bisa — dla powiatu niżańskiego.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia p. Marszałkowiec i stawia następującą poprawkę:

włączyć do rezol. solnej jako punt 4.:

Poleca się Wydziałowi kraj.

IV. a) by dołożył wszelkich starań, aby uzyskać od c. k. Rządu dokładne wyjaśnienia co do wyników badań geologicznych przedsięwziętych w kopalniach w Kałuszu i Stebniku;

b) aby na podstawie otrzymanych wyjaśnień ułożył projekt zużytkowania w jak najszerzej mierze znalezionych tam płodów kopalnych dla rolnictwa krajowego i aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem, by tenże projekt ten przyjął i w życie wprowadził;

c) aby z wyniku swych starań złożył Sejmowi sprawozdanie na najbliższej sesyi.

Przemawia p. Senyk i stawia następującą rezolucję:

do wn. III. dodać słowa: „a póki to nie nastąpi, opakowanie obecnych topek soli w papier kartonowy po 10 sztuk, jak to już praktykuje się w Galicyi zachodniej”.

Przemawia p. Staruch i stawia następującą rezolucję:

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby po myśli uchwały komisji budżetowej Rady państwa — udzielał bezpłatnej solanki gminom tych powiatów, gdzie są źródła solankowe.

2. Wzywa się c. k. Rząd o usunięcie trudności i szyskanowań ludności przy porborze solanki.

Przemawia p. Skarbek i stawia następujące rezolucye:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby postarał się o poprawę jakości soli w warzelniach rządowych tak, aby nie dochodziła do rąk odbiorców w stanie nieczystym i sypkim.

2. Wzywa się Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu odpowiednich środków finansowych, celem u-

możliwienia podniesienia prowizyi drobnym sprzedawcom, a tem samem zapewnił im godziwy a umiarkowany zysk na handlu solą.

Pzzemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Jedynak.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Merunowicz.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że p. sprawozdawca przyjął poprawkę p. Senyka, zgłoszoną do wniosku III. komisji, wóbec czego podda łącznie pod uchwałę Izby wszystkie wnioski komisji, wraz z tą poprawką p. Senyka, przyjętą przez p. sprawozdawcę:

Sprawozdawca czyta:

A) Wysoki Sejm raczy uchwilić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem l. s. 40/908 Sejm przyjmuje do wiadomości i udziela mu absolutoryum z rachunków krajowego funduszu solnego za rok 1907.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby soli warzonki nienależycie wysuszonej, albo też w topkach niemających należytej wagi do transportu nie przyjmował, jak również ażeby nie przyjmował do młynów soli kamiennej, ilem zanieczyszczonej.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. władzami skarbowemi wziął pod rozwagę zmianę formy topek soli warzonki w sposób, ułatwiający pakowania, a także kwestyę dostarczania soli do handlu w pakietach półkilogramowych, wreszcie zaprowadzenie pakowania także soli warzonki w pakiety, zawierające po 10 kilogramów, a póki to nie nastąpi, opakowanie obecnych topek soli w papier kartonowy po 10 sztuk, jak to już praktykuje się w Galicyi zachodniej.

IV. W uwzględnieniu petycji l. s. 120/908 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego Zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 koron, płatny w r. 1909.

V. Przychylając się do prośby, wyrażonej w pedaniu l. s. 783/908, Sejm przyznaje p. Stanisławie Marcinkiewiczowej, wdowie po adjunkcie konceptowym krajowego Zarządu sprzedaży soli, ś. p. Ludwiku Marcinkiewiczowi, z krajowego funduszu solnego stały dodatek do pensji wdowiej w kwocie 240 kor. rocznie, licząc od dnia 6. kwietnia 1908, jako dnia śmierci jej męża.

B) Nadto raczy Wysoki Sejm uchwalić następujące wezwanie do c. k. Rządu:

1. W interesie wykończenia i ustalenia krajowej organizacji sprzedaży soli kamiennej w Galicyi — Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby koniecznie zwinął przedsiębiorstwo sprzedaży soli kamiennej przez organa Zarządu c. k. kolei państwowych w Galicyi;

b) ażeby z kopalni wielickiej dostarczał krajowemu Zarządowi sprzedaży soli do mielenia sól w bryłach drobnych i troskliwie przebranych, t. j. z usunięciem kawałków zanieczyszczonych iłem;

c) ażeby pozwolił na wprowadzenie do handlu mielonej czystej soli szybikowej, jako specjalnego gatunku soli, po cenie cokolwiek droższej — albo też, ażeby pozwolił na sprzedaż w okręgu sprzedaży soli kamiennej w pewnym procentowym stosunku soli warzonki;

d) ażeby zezwolił na sprzedaż soli kamiennej w kruchach, o ile możności jak najlepszej;

2. ażeby zniżył taryfę kosztów przewozu wszelakich gatunków soli c. k. kolejami państwowymi; a co najmniej, ażeby zró-

wnął taryfę przewozową soli kamiennej z kosztami przewozu soli warzonki;

3. ażeby udzielił Wydziałowi krajowemu i reprezentacyi interesów rolniczych do wiadomości wyniki dotychczasowych poszukiwań soli potasowych w Kałuszu, Morzycie i Stebniku;

4. ażeby wobec tegorocznych klęsk rolniczych dostarczył bezpłatnie znaczniejszych ilości soli bydłowej i odpadków solnych do poprawy zepsutej paszy w okolicach dotkniętych klęskami;

5. ze względu na klęski rolnicze, a także w interesie podniesienia hodowli bydła w kraju, ażeby zastawał jak najliberalniej istniejące przepisy co do korzystania ze źródeł solnych przez hodowców bydła;

6. ażeby przeprowadził obniżenie ceny fiskalnej gatunków soli spożywczej dla ludzi.

C) Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Petycje gmin powiatu kałuskiego: Kałusz l. s. 833 i 835, Nowy Kałusz l. s. 832, Kamień l. s. 2.169, Krechowice l. s. 709, Medynia l. s. 289, Niegowić l. s. 1.984, Przewoziec l. s. 1.985, Siwka l. s. 1.540, Słoboda równiańska l. s. 2.314, Stańków l. s. 1.541, Topolsko l. s. 2.315, Wierzchnia l. s. 1.902, tudzież gminy Orów w powiecie drohobyckim, a wreszcie gmin gorskich okręgu sądowego bolechowskiego o pozwolenie względnie ułatwienia w poborze surowicy solnej odstępuje się c. k. Rządowi do przychylnego załatwienia w myśl uchwały B/5.

Powyższemi wnioskami komisji solnej uznaje się za załatwione wnioski posłów:

L. s. 1.093. dra Iwana Makucha w sprawie pobierania soli przez sklepikarzy wiejskich;

L. s. 800 Wincentego Witośa w sprawie nadużyć handlarzy i dostarczania soli w dobrej jakości;

L. s. 1.253 Wojciecha Szweda o zaiznienie ceny transportu kainitu dla właścicieli;

L. s. 1.094 Wojciecha Szweda o sprzedaż soli kamiennej w kruchach;

L. s. 2.003 dra Iwana Kurowca w sprawie poszukiwań sylwinu;

L. s. 1.930 Tymoteusza Starucha o dostarczenie soli dla rolników nawiedzonych klęskami w powiecie brzeżańskim;

L. s. 1.931 Pawła Dumki — o to samo dla powiatu tarnopolskiego;

L. s. 1.443 Ołeksy Kryswatego — dla powiatu zbaraskiego;

L. s. 1.455 hr. Franciszka Zamojskiego — dla powiatu drohobyckiego;

L. s. 799 Łazarza Winniczuka — dla powiatu stanisławowskiego;

L. s. 2.124 Jana Bisa — dla powiatu rizińskiego.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała powyższe wnioski komisji wraz z poprawką p. Senyka, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Marszałkowieza:

włączyć do rezol. kom. solnej jako punkt 4.

Poleca się Wydziałowi krajowemu

IV. a) by dołożył wszelkich starań, aby uzyskać od c. k. Rządu dokładne wyjaśnienia co do wyników badań geologicznych przedsięwziętych w kopalniach w Kałuszu i Stebniku,

b) aby na podstawie otrzymanych wyjaśnień ułożył projekt zużytkowania w jak najszerszej mierze znalezionych tam pldów kopalnych dla rolnictwa krajowego i aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem by tenże projekt ten przyjął i w życie wprowadził,

c) aby z wyniku swych starań złożył Sejmowi sprawozdanie na najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała rezolucję p. Marszałkowieza.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Skarbka:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby postarał się o poprawę jakości soli w warzelniach rządowych tak, aby nie dochodziła do rąk odbiorców w stanie nieczystym i sypkim.

2. Wzywa się Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu odpowiednich środków finansowych celem umożliwienia podniesienia prowizji drobnym sprzedawcom, a tem samem zapewnił im godzlny a umiarkowany zysk na handlu solą.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała te rezolucje p. Skarbka.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję pierwszą p. T. Starucha.

1. Wzwwa się c. k. Rząd, ażeby po myśli uchwały komisji budżetowej rady państwa — udzielał bezpłatnej solanki gminom tych powiatów, gdzie są źródła solankowe.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi następującą poprawkę do tej rezolucji p. T. Starucha, zamiast słów „solanki gminom tych powiatów gdzie“ umieścić słowa „solanki tym gminom, gdzie“.

P. T. Staruch oznajmia, że godzi się na poprawkę p. sprawozdawcy zgłoszoną do jego rezolucji.

Izba uchwała tę rezolucję pierwszą p. T. Starucha wraz z poprawką p. sprawozdawcy na którą zgodził się p. T. Staruch.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucję p. T. Starucha:

2. Wzywa się c. k. Rząd o usunięcie trudności i szykanowań ludności przy porborze solanki.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucyę p. T. Starucha.

Następuje:

Rozprawa szczegółowa nad budżetem krajowym na rok 1908 i 1909.

Marszałek oznajmia, że będzie otwierał rozprawę ogólną nad każdą rubryką budżetu funduszu krajowego na rok 1908 i 1909.

W rozprawie szczegółowej będzie poddawał sumarycznie pod uchwałę Izby te pozycye, do których nie zgłoszono poprawek, przy tych zaś pozycyach, do których będą zgłoszone poprawki, otwierać będzie rozprawę.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Izba uchwała następnie bez rozprawy wnioszek sekretarza p. Urbańskiego o uwolnienie pp. sprawozdawców budżetu od czytania odnośnych sprawozdań.

Następuje:

Rubryka I.

Reprezentacya kraju.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Marszałkiewicz.

Marszałek udziela głosu p. Hanczakowskiemu.

P. Hanczakowski nieobecny w Izbie.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Stojałowski.

Marszałek przerywa p. Stojałowskiemu i wzywa go, by mówił o przedmiocie będącym na porządku dziennym.

Przemawia p. Stojałowski.

Marszałek przerywa ponownie p. Stojałowskiemu, i wzywa go by trzymał się przedmiotu.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

Budżet krajowy na r. 1908.

Rubryka I.

Reprezentacya kraju.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycye wydatkow w rubr. I. budżetu na rok 1908:

Poz.	1. koszta podróży pp. posłów	9.500 K
„	2. diety pp. posłów	72.000 „
„	3 koszta druków	54.000 „
„	4. spisywanie sprawozdań	12.000 „
„	5. pisarze dzienni	1.300 „
„	6. remuneracye urzędników	2.400 „

Poz. 7. służba	2.600 K
„ 8. opał	3.000 „
„ 9. czyszczenie podłóg	200 „
„ 10. potrzeby kancelaryjne	2.000 „
„ 11. na uzupełnienie biblioteki sejmowej	400 „
„ 12. rozmaite	1.000 „
razem	<u>160.400 K.</u>

D o c h o d y.

Poz. 1. ze sprzedaży druków sejmowych	50 K
---	------

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka I.

Reprezentacja kraju.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycje wydatków w rubr. I. budżetu na rok 1909:

Poz. 1. Koszta podróży pp. posłów	9.500 „
„ 2. Dyety pp. posłów	72.000 „
„ 3. Koszta druków	60.000 „
„ 4. Spisywanie sprawozdań	12.000 „
„ 5. Pisarze dzienni	1.300 „
„ 6. Remuneracye urzędników	2.400 „
„ 7. Służba	2.600 „
„ 8. Opał	3.000 „
„ 9. Czyszczenie podłóg	200 „
„ 10. Potrzeby kancelaryjne	2.000 „
„ 11. Na uzupełnienie biblioteki	1.000 „
„ 12. Rozmaite	1.000 „
Razem	<u>167.000 K.</u>

D o c h o d y.

Poz. 1. Ze sprzedaży druków	50 K.
---------------------------------------	-------

Izba uchwała bez rozprawy i łącznie Rub. I. na reprezentację kraju budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania zgłoszonych wniosków nagłych.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następujący:

W n i o s e k n a g ł y.

W gminie Osiek koło Żmigroda spłonęło w dniu wczorajszym 41 budynków, wskutek czego około 50 rodzin pozostało bez dachu i chleba.

Szkodę zrządzoną przez pożar ocenia Zarząd gminy na 500.000 kor.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przeznacza się do dyspozycji Wydziału krajowego kwotę 10.000 kor. na zapomogi dla mieszkańców gminy Osiek koło Żmigroda, dotkniętych w dniu 27 października b. r. klęską pożarną.

Lwów dnia 28. października 1908.

Wnioskodawca:
Dr. Fr. Stefczyk.

Ptak, Jampolski, Kręzel, Bernadzikowski, Jedynek, Witos, Bojko, Skwarko, Styła, T. Staruch, Lewakowski, Oleśniki, A. Staruch Korol, Hanczakowski, Szwed, St. H. Badeni.

P. Stefczyk uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie p. Stefczyk pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Stefczyka komisji budżetowej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następujący:

W n i o s e k n a g ł y.

Zważywszy, że na linii kolei północnej od Krakowa po Dźiedzice za dawnej Dyrekcji ponadawano posady urzędnicze i służbowe znacznej liczbie obcokrajowców, którzy nawet z publicznością nie mogą się porozumieć w polskim języku;

zważywszy, że szczególnie w Krakowie na kilkudziesięciu urzędników jest zaledwie dwu Polaków, a między służbą pozostającą w ciągłej styczności z ludnością, jak n. p. portoerzy, są ludzie niewładający polskim językiem --

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd stanowczo, ażeby na stacyach kolei północnej po Dźiedzice — a przedewszystkiem w Krakowie, na urzędowe i służbowe stanowiska powołał takich funkcyonaryusz, którzy władają dobrze językiem polskim.

Wnioskodawca:
Ks. Stojałowski.

Stapiński, Rutowski, Bis, Bernadzikowski, Pastor, Stefczyk, Bojko, Jedynek, Kędzior, Wasung, Sobolewski, Styła, Kręzel, Szwed, Ptak, Cipser, Lewakowski, Skarbek, Obertyński, Maiss, Cielecki, Bednarski, Paygert, Merunowicz, E. Mycielski, Federowicz, Halban, Leo, Krzeczunowicz, Krzysztofowicz, Niezabitoński, Theodorowicz, Horodyski, Vienien, Schnell, Zamoyski, Wł. Kraiński, Garapich, Jabłoński.

P. Stojałowski uzasadnia nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Następnie p. Stojałowski pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Stojałowskiego komisji kolejowej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Ponieważ przepis §. 18. ustawy budowlanej dla m. Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63 okazał się ze względu na obecny rozwój miasta odnośnie do śródmieścia nieodpowiedni, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Do ustępu trzeciego §. 18. ustawy budowlanej m. Krakowa dodaje się słowa:

„Ograniczenie to nie dotyczy śródmieścia, o ile chodzi o budowę dwu lub trzechpiętrowych domów o wysokości maksymalnej 19 metrów“.

Wnioskodawca:
Federowicz.

Skarbek, Sare, Sapieha, Bojko, Loewenstein, Merunowicz, Tertil, Wine, Kraiński, Garapich, Leo, Rittel, Landau, Doliński, Battaglia, Michałowski, Maryewski.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby utworzył c. k. Starostwo w Gwoźdzu.

Wnioskodawca:
Krzysztofowicz.

L. Cieński, Laskowski, Korytowski, Moysa, Vivien, Skalkowski, Jul. Brunicki, Sznell, Theodorowicz, Trzeciecki, Czartoryski, Wincenty Kraiński, Horodyski, Obertyński.

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie postąpienia c. k. Starostwa w Horodence względem tow. gimnastycznego i pożarnego „Sicz“ w Sokirczynie.

Towarzystwo gimnastyczne i straży ogniowej „Sicz“ w Sokirczynie pow. Horodenska wniosło do c. k. Starostwa w Horodence prośbę o pozwolenie członkom tego

towarzystwa nosić przy publicznych występach odznaki towarzyskie t. zw. „tenty“ któreto odznaki wedle statutu towarzystwa, przyjętego do wiadomości władzami, mają prawo członkowie towarzystwa nosić.

Orzeczeniem c. k. Starostwa w Horodence z 21. września 1908 l. 14972 zakazało wspomniane Starostwo nosić takie odznaki ponieważ noszenie „tent“ nie jest konieczne potrzebne do wykonywania przez członków towarzystwa obowiązków statutem wskazanych“.

Ponieważ w danym wypadku c. k. Starostwo w Horodence nadużyło statut towarzystwa, przyjęty przez władze do wiadomości, a oprócz tego naruszyło prawne zasady o noszeniu odznak towarzyskich ponieważ dalej referujący urzędnik pokazał nieznaną ruskiego języka w piśmie, przeto zapytują podpisani:

1. Czy c. k. Rządowi wiadomy jest naprowadzony fakt bezprawnego postąpienia c. k. Starosty w Horodence wobec tow. „Sicz“ w Sokirczynie?

2. Czy c. k. Rząd skłonny jest pouczyć c. k. Starostwo w Horodence, by trzymało się przepisów prawnych przy załatwianiu prośb o pozwolenie noszenia odznak towarzyskich?

3. Czy c. k. Rząd skłonny jest pouczyć podwładne sobie władze, by one trzymały się ustawy i tym sposobem nniemożliwiły powtórzenie się podobnego naruszenia ustawy?

4. Czy c. k. Rząd skłonny jest pociągnąć do odpowiedzialności urzędnika Starostwa za nieznaną ruskiego języka w piśmie?

Wnioskodawca:
Makuch.

Lewicki, Oleśnicki, Kiweluk, Skwarko, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Kurowiec, Szwed, Stojalowski, Winniczuk, Dudykiewicz, Korol, Myroniuk-Zajaczk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra K. Lewickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie wyborów gminnych we wsi Koniuchy pow. Brzeżany.

Dnia 10. kwietnia 1908 r. odbyły się formalnie wybory gminne we wsi Koniuchy pow. Brzeżany, ale przeciw tym wyborom wniesiono bezpodstawny protest w interesie nieprawnie urzędujących członków starej Rady gminnej, którzy dopuścili się stwierdzonych nadużyć na szkodę gminy. Aby tej gminie dopomódz do zaprowadzenia porządku przez nową Radę gminną, zapytujemy:

Czy zechce c. k. Rząd rozporządzić, aby jak najrychlej załatwiono sprawę wyborów gminnych we wsi Koniuchy w brzeżańskim powiecie i aby wprowadzono w urzędowanie nową Radę gminną?

Interpelant
Kost Lewicki.

Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, Makuch, Winniczuk, Oleśnicki, Kiweluk, Korol, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kostia Lewickiego i tow. do c. k. Rządu i Wydziału krajowego w sprawie koniecznej regulacji rzeki Zgniłej Lipy na przestrzeni od Bursztyna do wsi Korostowice pow. Rohatyn.

Rzeka Gnila Lipa, uregulowana w górnym biegu aż do Bursztyna, wylewa kilkakrotnie do roku tuż za Bursztynem i zalewa grunta położone pod Bursztynem i dochodzi do sąsiedniej wsi Korostowice, gdzie nie tylko zamula pola, sianożęcie i pastwiska, ale także niszczy włościom gospodarstwa i mieszkalne budynki.

Z uwagi na to, że gminy Bursztyn i Korostowice zgłosiły się do spółki wodnej i dla zapobieżenia gospodarczej ruinie swoich członków oczekują jak najrychlejszego skutecznego tej regulacji —

przezo zapytujemy:

Czy raczy c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydać wskazane zarządzenia w celu bezzwłocznego przeprowadzenia koniecznej regulacji rzeki Gnila Lipa na przestrzeni od Bursztyna do wsi Korostowice pow. Rohatyn?

Interpelant:
Dr. Kost Lewicki.

Kurowiec, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, Makuch, Oleśnicki, Kiweluk, Korol, Winniczuk, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

Dra Makucha i tow. do Wydziału krajowego w sprawie postępowania Wydziału krajowego w Buczaczu w sprawach budowlanych.

W Złotym Potoku kilkaset metrów od lasu p. Gniewosza pobudował Fed' Petruszczak za ustnem pozwoleniem naczelnika gminy chatę dla swego zięcia Kramarczuka, a to obok mieszkań i budynków innych gospodarzy, którzy już 7 lat koło lasu mieszkają.

Gdy o tem dowiedział się p. Gniewosz, wylał pismem do l. 1918/8 Wydział powiatowy za to, że pozwolił chłopu budować się w pobliżu pańskiego lasu, nie spytawszy, czy pan na to się godzi.

Wydział powiatowy polecił wójtowi natychmiast zabronić dalszej budowy, na którą wójt niedawno pozwolił, a która tymczasem prawie była na ukończeniu, tak że tylko pieców w chacie brakowało.

Wójt zabronił kończyć budowę, a chłop rozumie się powołuje się na dawniejsze pozwolenie na budowę i nie chce burzyć chaty.

Dnia 28. maja 1908 bierze wójt zandarmów i miejskich włóczęgów i idzie burzyć chatę, chociaż przeciw poleceniu Wydziału powiatowego wniesiono rekurs, którego nie załatwiono w Wydziale krajowym.

Chłop broni się i za to otrzymuje kilka tygodni aresztu. Przez to bezprawne działanie Wydziału powiatowego w Buczaczu i naczelnika gminy w Złotym Potoku poniósł Fed' Petruszczak na paręset kor. stratę, a do tego bezprawnego kroku użył jeszcze i c. k. rządową żandarmeryę.

Na wszelkie ustne interwencye adwokata w Wydziale powiatowym w Buczaczu była jedyna odpowiedź: Idźcie do p. Gniewosza, jak on pozwoli, to i my pozwolimy. A p. Gniewosz mówi, że on nie pozwoli, bo obawia się, że będą mu las rozkradali.

Jak tak dobrze pójdzie, to zburzą chaty i tym chłopom, co tam już 7 lat mieszkają.

Dodamy, że p. Gniewosz pobudować sobie kazał budynki obok miejsca, gdzie chłopu zrujnowano budynek. —

Wobec tego zapytują podpisani:

1. Czy wiadomy jest Wydziałowi krajowemu opisany fakt bezprawnego zrujnowania chaty Fedia Petruszczaka z nakazu Wydziału powiatowego przed prawomocnością rekursu przeciw temu nakazowi wniesionego?

2. Czy zamierza Wydział krajowy pociągnąć winne organa do odpowiedzialności i do wynagrodzenia spowodowanej bezprawem zrujnowaniem chaty szkody Fediovi Petruszczakowi?

3. Co zamierza uczynić Wydział krajowy, by takie nadużycia autonomicznych władz powiatowych się nie powtarzały?

Interpelant:

Dr. Makuch.

Dr. Kost Lewicki, Oleśnicki, Sodomora, Kiweluk, Winniczuk, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sandulak, Kurowiec, Dudykiewicz, Kolpaczekiewicz, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła M. Myroniuka-Zajaczuka i tow. do c. k. Rządu w sprawie niewypłacania na-

leżnego wynagrodzenia rezerwistom — robotnikom wsi Kniażołuki pow. Dolina

Ze wsi Kniażołuki pow. Dolina położano b. r. do ćwiczeń wojskowych biednych robotników, którym odmówiono prawnego wynagrodzenia i zwrotu za czas stracony, a mianowicie:

1. Józef Flidan 9. pułku piechoty 24. sierpień b. r. na 13 dni;

2. Piotr Kalmuk 9. pułku piechoty 16. września b. r. na 13 dni;

3. Iwan Olejnik 9. pułku piechoty 24. września b. r. na 13 dni;

4. Piotr Belak 33. pułku landwerów 11. sierpnia b. r. na 26 dni;

5. Dymitr Diakyn 33. pułku landwerów 11. sierpnia b. r. na 26 dni;

6. Michał Dawleczyński 18 pułku landwerów 11. sierpnia b. r. na 26 dni;

7. Stefan Szkurlej 33. pułku landwerów 11. sierpnia b. r. na 26 dni,

8. Michał Pawlik 33. pułku landwerów 11 sierpnia b. r. na 26 dni;

9. Dymitr Pawlik 33. pułku landwerów 11. sierpnia b. r. na 26 dni.

Ponieważ ani c. k. Starostwo ani c. k. Namiestnictwo nie uznały za odpowiednie przyznać wyżej wspomnianym biednym robotnikom zapomogi względnie wynagrodzenia za stratę czasu i poniesione straty materyalne —

dlatego więc zapytują podpisani c. k. Rząd, czy i kiedy zamierza wynagrodzić względnie wspomódz wyżej wymienionych biednych wieśniaków?

Interpelant:

M. Myroniuk-Zajaczuk.

Dudykiewicz, Korol, Kolpaczekiewicz, Szwed, Makuch, Skwarko, Senyk, Kurowiec, Tracz, Dumka, Stojalowski, Oleśnicki, Winniczuk, A. Staruch, T. Staruch, Sodomora, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie zwlekauia przez c. k. Starostwo w Przemyslanach ukonstituowania Rady gminnej w Kurowicach.

Od szeregu lat ciągnęła się kwestya prawomocności Rady gminnej w Kurowicach pow. Przemyslański skutkiem bezustannego wnoszenia protestów.

Wkońcu są wybory prawomocne — lecz c. k. Starostwo zwleka teraz z ukonstituowaniem nowej Rady i zaprzysiężeniem Zwierzchności.

Ponieważ skutkiem tego porządek w gminie i jej interesy są na wielką szkodę narażone, — przeto zapytują podpisani:

1. Czy wiadomy jest ten fakt c. k. Rządowi?

2. Czy gotów jest c. k. Rząd zarządzić, ażeby Zwierzchność gminna w Kurowicach była jak najprędzej ukonstituowana i zaprzysiężona?

Interpelant
Oleśnicki.

Korol, Lewicki, Sodomora, Winniczuk, Sandulak, Tracz, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Hanczakowski, Kurowiec, Kiweluk, Stojałowski, Dumka, Makuch.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu, w sprawie bezprawnego wstrzymania przez c. k. Starostwo w Przemyslanach budowy domu czytelnicy „Proświty“ w Łahodowie pow. Przemyslański.

Czytelnia „Proświty“ w Łahodowie pow. przemyslański rozpoczęła budowę murowanego domu na teorytoryum tejże gminy. Dom pobudowano już i pokryto blachą. Na tę budowę ma wspomniane towarzystwo prawomocny konsens urzędu gminnego.

W ciągu budowy Wydział powiatowy w Przemyslanach wstrzymał był ją na tej podstawie, że ten dom rzekomo nie był

oddalony od gościńca. Ponieważ to wstrzymanie wobec prawomocnego konsensu i wobec faktu, że dom jest faktycznie 2 m. 60 cm. oddalony od gościńca było bezpodstawne, udała się deputacya zarządu do Marszałka powiatowego, który w obecności Dmytra Cymbały i Iwana Woźnego uznał to i pozwolił dalej prowadzić budowę. Na tej podstawie został budynek do dachu wymurowany i blachą pokryty. Tymczasem stał się fakt następujący. W gminie Łahodów odbyły się wybory do Rady gminnej, przy których między innymi został wybrany miejscowy dziedzic Dr. Stanisław Hofmokl. Przeciw jego wyborowi wnieśli niektórzy członkowie gminy protest a wówczas zawezwał Dr. Hofmokl zarząd czytelnicy i oświadczył mu, że jeżeli ten protest, nie będzie cofnięty, — dalsza budowa, t. j. wykończenie tego domu, będzie wstrzymane. Zarząd nie był w stanie spełnić owego warunku, a wskutek tego c. k. Starostwo powiatowe w Przemyslanach reskryptem z dnia 5. października 1908 l. 25287 wstrzymało budowę domu czytelnicy. Ponieważ to zarządzenie jest nie tylko wobec prawomocności konsensu absolutnie bezprawnem — ale wobec faktów powyższych przedstawia się jako dotkliwa sekatura, zapytują podpisani:

1. Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2. Czy skłonny jest c. k. Rząd hezwłocznie zarządzić zniesienie tego bezprawnego zarządzenia c. k. Starostwa w Przemyslanach i dać możność towarzystwu „czytelnicy Proświty“ w Łahodowie dokończyć rozpoczęty budynek?

Interpelant:
Oleśnicki.

Lewicki, Korol, Hanczakowski, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Kiweluk, Stojałowski, Dumka, Makuch, Skwarko, Sodomora, Winniczuk, Sandulak, Tracz

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie nieprawidłowego urzędo-

wania c. k. Starostwa powiatowego w Kamionce Strumiłowej w sprawie obowiązane go do służby wojskowej Damiana Sajkowicza.

Damian Sajkowiez, kandydat IV. r. Seminarium nauczyciel, przynależny do c. k. Starostwa w Kamionce Strumiłowej wniósł jeszcze na wiosnę 1908 do c. k. Ministerium obrony krajowej prośbę o odłożenie mu aktywnej służby, jaką miał rozpocząć 1. października b. r.

C. k. Ministerstwo obrony krajowej pozwoliło mu na to odłożenie i nadesłało mu jego dokumenta wraz z pozwoleniem odroczenia służby wojskowej do c. k. Starostwa w Kamionce Strumiłowej, które wszystkie te dokumenta u siebie zatrzymuje, interesowi nie doręcza, wskutek czego musiał 1. października b. r. rozpocząć służbę wojskową, tracąc cały rok nauki.

Wobec tege więc zapytują podpisani :

1. Czy wiadoma jest c. k. Rządowi ta nieprawidłowość w urzędowaniu c. k. Starostwa w Kamionce Strumiłowej?

1. Czy gotów jest c. k. Rząd zarządzić jak najszybsze załatwienie sprawy?

Interpelant:
Oleśnicki.

Lewicki, Tracz, Winniczuk, Sandulak, Hanczakowski, A. Staruch, T. Staruch, Kurowiec, Kiweluk, Dumka, Stojalowski, Korol, Sodomora, Makuch, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie bezustannego a bezpodstawnego przenoszenia nauczyciela ludowego W. Litwina — który zajmuje obecnie miejsce młodszego nauczyciela przy szkole w Urozie pow. drohobyckiego.

Dola W. Litwina, obecnie młodszego nauczyciela przy szkole w Urozu, przedstawia typowy przykład traktowania nauczyciela ludowego.

W. Litwin rozpoczął swoją karierę nauczycielską jako zastępca nauczyciela w Sopranówce pow. skałackiego. W roku 1905 przeniesiony został do Kaczanówki gdzie był pół roku, następnie do Orzechowca, gdzie był pół roku, później do Lupy małej, gdzie był jeden rok, później do Hodowicy, gdzie był jeden miesiąc, następnie do Starego Skafatu gdzie był trzy miesiące, a później do Uroza.

W ciągu dwu lat miał on 7 miejsc służbowych. W. Litwin nie miał za sobą żadnych służbowych przewinień. To jego ciągle przerzucanie zostaje nieusprawiedliwionem i szkodzi nie tylko jemu lecz i nauczycielom szkolnej.

Ponieważ i teraz ma on być przeniesiony z Uroza więc zapytują podpisani.

1. Czy c. k. Rząd wie o tem niezwykle wyjątkowem traktowaniu tego nauczyciela?

2. Czy gotów jest c. k. Rząd zrobić raz już koniec tym bezustannym przerzucaniem go a w szczególności czy gotów jest zarządzić by tenże znowu teraz z Uroza nie był przeniesiony?

Interpelant:
Oleśnicki w. r.

Lewicki, Tracz, Hanczakowski, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Kiweluk, Korol, Stojalowski, Dumka, Sodomora, Makuch, Winniczuk, Sandulak, Skwarko.

I n t e r p e l a c y a

posła T. Starucha i tow. do c. Rządu i do c. k. Rady szkolnej krajowej w sprawie nadużyć kierownika szkoły Michała Prodziewicza z Zalesia pow. Przemysły.

Kierownik szkoły Michał Prodziewicz ze Zalesia powiat Przemysły każe szkolnym dzieciom 2 do 3 razy tygodniowo przychodzić do szkoły o 5 godzinie rano dlatego, aby o 8 godzinie w tych dniach mógł sam-urzędować w c. k. Sądzie powiatowym w Glińianach.

To urzędowanie w Sądzie prowadzi nie tylko bez specjalnego pozwolenia Rady szkolnej okręgowej ale nawet wbrew jej uchwale, gdyż Rada szkolna okręgowa na przedstawienie członka Jacka Lotnyka że dzieci nie mogą tak wcześnie przychodzić do szkoły oświadczyła się przeciw pozwoleń na to uboczne zajęcie.

Tenże kierownik szkoły ma nadto jeszcze inne uboczne zajęcie w szkole tkactwa w Glinianach również bez pozwolenia Rady szkolnej okręgowej.

O tych nadużyciach donoszą pokrzywdzeni mieszkańcy c. k. Radzie szkolnej okręgowej ale ta po dziś dzień nie nie zarządziła i wspomniany kierownik popelnia dalej te jaskrawe nadużycia.

Przeto podpisani zapytują c. k. Rząd i c. k. krajową Radę szkolną czy skłonni są usunąć bezzwłocznie te jaskrawe nadu-

życia i wspomnianego kierownika szkoły pociągnąć do surowej odpowiedzialności.

Interpelant:

T. Staruch w. r.

A. Staruch, Sodomora, Dumka. Dydykiewicz, Mtroniuk-Zajaczk, Winniczuk, Korol, Hanczakowski, Lewicki, Kiweluk, Skwarko, Makuch, Kurowiec, Tracz.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 29. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 50 przed północą.

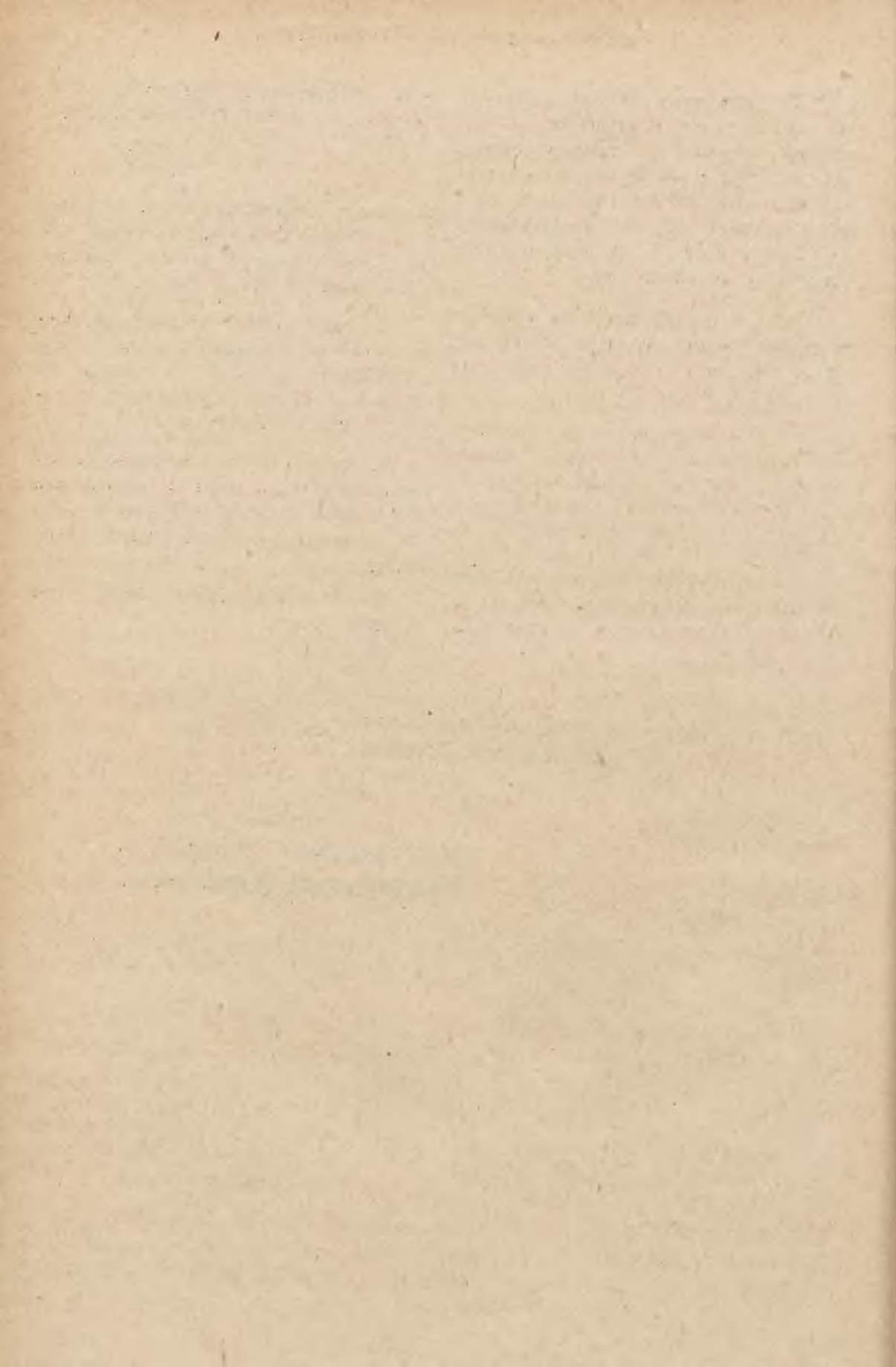
Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

Protokół

30. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 29. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 36 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnym posłów 135.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 28. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 29. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Sekretarz p. St. Henryk hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 29. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 3031, 3043, 3047—3051, 3067.

Komisji szkolnej: L. s. 3044—3046, 3066, 3090.

Komisji administracyjnej: L. s. 3052, 3053, 3057, 3062, 3064.

Komisji prawniczej, L. s. 3054—3056.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 3065.

Komisji podatkowej: L. s. 3060, 3061.

Komisji przemysłowej: L. s. 3063.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 3058, 3059.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego udziela głosu JE. p. Stanisławowi hr. Tarnowskiemu.

Przemawia JE. p. Stanisław hr. Tarnowski i stawia następujący wniosek nagły.

W n i o s e k n a g ł y

Sejm wysła deputację do Najjaśniejszego Pana celem złożenia Mu hołdu w sześćdziesiątym roku Jego panowania.

Sejm prosi Pana Marszałka, żeby listę członków tej deputacji ułożył i Sejmowi przedłożył.

Wnioskodawca:
Stanisław Tarnowski.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość tego wniosku, a następnie sam wniosek.

Marszałek stwierdza, że wniosek ten został jednomyślnie przyjęty i oznajmia, że zastosuje się do zawartego w tym wniosku polecenia i propozycję deputacyi przedłoży Izbie na jednym z najbliższych posiedzeń.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy m. Krakowa o przedłużenie prawa poboru opłaty gminnej od piwa.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . 1908, zmieniająca Art. II. ustawy z dnia 4. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 129, którą zezwolono gminie król. stoł. miasta Krakowa pobierać opłaty gminne od napojów rozpalających, do miasta wprowadzanych, lub w mieście wyrobionych i w niem zużywanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Art. II. ustawy z dnia 4. grudnia 1903 Dz. u. kr. Nr. 129 przestaje obowiązywać w dotychczasowym brzmieniu, a natomiast ma on opiewać:

Art. II. Opłaty wymienione w Art. I. 4. b) ustają z końcem 1910 r.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Momemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie wspólnie z obszarem dworskim w Burzynie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od mostu na rzece Białej w Burzynie.

P. Jahl w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu gminie wspólnie z obszarem dworskim w Burzynie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od mostu na rzece Białej w Burzynie.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się gminie wspólnie z obszarem dworskim w Burzynie powiatu tarnowskiego prawo do pobierania myła od mostu na rzece Białej w Burzynie, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem w dobrym stanie, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w §. 24. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 (Dz. u. kr. 155) w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo gminy i obszaru dworskiego w Burzynie.

Art. II.

Oplatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (cztery) 4 h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, zrebęta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Mieszkańcy gminy Burzyna i obszaru dworskiego w Burzynie wolni są od opłaty myta.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwaly en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gumniskach powiatu tarnowskiego koncesyi do

pobierania opłat mytniczych od dwóch przewozów przez Dunajec między Świerczkowem a Ostrowem i między Niedomicami a Głowem.

P. Jahl w zastępstwie sprawozdawcy p. Dąbskiego odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały :

U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Gumniskach koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozów przez rzekę Dunajec między Świerczkowem a Ostrowem i między Niedomicami a Głowem.

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się obszarowi dworskiemu w Gumniskach powiatu tarnowskiego prawo do pobierania myta od dwóch przewozów przez rzekę Dunajec, a mianowicie między Świerczkowem a Ostrowem tudzież między niedomicami a Głowem pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w §. 24. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155 w razie niedopełnienia powyższego warunku uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo obszaru dworskiego w Gumniskach.

Art. II.

Oplatę myta od każdego z powyższych przewozów pobierać należy według następującego wymiaru :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h.,

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h.,

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.,

- d) od jednej osoby, wyjąwszy woźnicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego, 4 (cztery) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie oplaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o zniesieniu teje.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następuie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 11. października 1908 L. 102.161 w przedmiocie wyłączenia przysiółka Berezów średni ze związku gminy Berezów wyżny powiatu Peczeniżyn i utworzenia samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Skarbak, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o utworzeniu z przysiółka Berezów średni, należącego do związku gminy Berezów wyżny, powiatu politycznego Peczeniżyn. samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Berezów średni.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Berezów średni wyłącza się ze związku gminy Berezów wyżny powiatu politycznego Peczeniżyn i tworzy się z niego samoistną gminę administracyjną pod nazwą Berezów średni.

Art. II.

Granicę między gminami Berezów średni i Berezów wyżny tworzyć mają zewnętrzne granice parcel katastralnych gminy katastralnej Berezów wyżny, oznaczonych w Berezowie wyżnym liczbami: p. gr. 3515/1, 3478/1, 3478/2, 3478/3, 3476/5, 3475/1, 3474/3, 3473/2, 4681/1, 3473/4, 3471/1, 3470, 3469/3, 4674/1, 4592, 2707, 2747/1, 2747/2, 2749/1, 2749/2, 2749/3, 2749/4, 2769/1, 2769/2, 2770, 2777, 2778, 2785, 2790/1, 2790/2, 2789, 2791/3, 2792/1, p. bud. 390, p. gr. 2793/2, 2841, 2842, 2843, 2844, 2848/2, 2849/1, 2849/2, 2849/3, 4587, 2847/2, 4585, 4670/1, 2335/1, 4573, 4548/1, 4547, 410, 315, 316, 319, 320, 441, 468, 469/1, 469/2, 471, 488, 489, 498, 500/1, 500/2, 501, 502/1, 502/2, 503, 4538, 506, 495/2, p. bud. 52, pr. g. 4679/1, 559, 549, 4532, 546, 547/1, 554, 576, 577, 613, 614, 618, 619 i 548;

zaś w Berezowie średnim liczbami: p. gr. 205, 207, 208, 209, 213/2, 214, 228, 229/1, 229/2, 285, 289/4, 289/5, 289/6, 314, 321/2, 337, 338, 339, 348/2, 349/6, 349/7, 349/8, 349/9, 349/10, 349/11, 349/12, 349/16, 507/2, 508, 509/2, 510/1, 511, 534, 4531, 540, 541, 545, 1237/1, 1237/2, p. bud. 163.

p. gr. 1238/1, 1238/3, 1239/4, p. bud. 160, p. gr. 1240, 1241/1, 1241/3, 1242, 1255, 1251/1, 1251/10, 1251/3, 1253/1, 1253/2, 1253/3, p. bud. 165, 1252/2, 1252/3, 1252/4, 1252/6, 4548/2, p. bud. 766, p. gr. 4679/2, 4591, 2807/1 2807/2, 2850, 2851, 2852, 2853, 4675, 3476/1, 3437, 3438, 3439/1, 3439/3, 3439/4, 4681/2, 3439/2, 3466/2, 3467, 4674/2, 3462/1, 3462/2, 3462/3, 3462/4, 3462/5, 3462/11, 3462/7, 2748/1, 2748/2, 2748/3, 2748/4, 2786/1, 2786/2, 2797, 2796/1, 2795, 2794, 2816/2, 2816/3, 2816/4, 2816/5, 2812, 2813, 2814, 2817/1, 2817/2, 2817/3, 2817/4, 2817/5, 2877, 4670/2, 2335/2 i 4546.

Art. III.

Do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ma byćrozwiązaną dotychczasowa Rada gminna w Berezowie wyżnym, a natomiast mają być za rządzone wyboryi przeprowadzone do Rady gminnej w Berezowie wyżnym i Berezowie średnim.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wnioskach pp. Styły i tow., Winniczuka i tow. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 57 i o petycji gminy Ostruszy powiatu grybowskiego w sprawie krycia budynków materiałem ogniotrwałym.

Sprawozdawca p. Dudykiewicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wydał przepisy wykonawcze ustawy budowlanej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek, zanim to nastąpi, jak najrychlej wydał okólnik z pouczeniem do Wydziałów powiatowych, że przymus pokrywania dachów materiałem ogniotrwałym do budynków dawniejszych nieogniotrwałe krytych się nie odnosi.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyznał wszelkim aktom prawnym, mającym na celu zmianę lub powiększenie parcel budowlanych po wsiach i miasteczkach w celu zastosowania się do przepisów obowiązującej ustawy budowlanej, wszelkie ulgi należytościowe.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 57.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia ustępów 3 do 8 §. 20. ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 57 uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

3. Budynek z materiału ogniotrwałego, a także budynek z materiału nieogniotrwałego, lecz ogniotrwale pokryty i zaopatrzony w graniczny mur ogniochronny, może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego.

Każdy nowy budynek, o ile nie ma przylegać do gruntu obcego, a ma stanąć przy drodze, ulicy lub placu publicznym, może być zbudowany na odległości najmniej pięciu metrów od granicy obcego gruntu.

4. Jeżeli rozmiar gruntu na odsunięcie nowego budynku na taką odległość nie dozwala, może Wydział powiatowy, po wysłuchaniu sąsiadów, zezwolić na budowę w odległości mniejszej, lecz nie mniejszej jak jednego metra od granicy gruntu obcego, jeżeli budynek będzie pobudowany w głębi gruntu, w odległości najmniej dziesięciu metrów od każdego istniejącego już budynku obcego.

Jeżeli sąsiedni grunt obcy nie jest jeszcze zabudowany, odległość budynku powstać mającego od frontu sąsiedniego gruntu niezabudowanego w ten sposób ma być oznaczoną, ażeby właściciel gruntu niezabudowanego, stosując się do przepisów ustawy niniejszej, nie był ograniczonym w zabudowaniu swego gruntu od frontu.

5. Budynek nieogniotrwały stary lub spalony może być odbudowany z materiału nieogniotrwałego na tem samym miejscu w dotychczasowych rozmiarach nawet w wypadku braku 5 metrowej odległości, jeżeli rozmiar gruntu nie dozwala na odsunięcie budynku do 5 metrowej odległości.

Pokrycie dachu w ten sposób odbudowanego budynku, dotąd nieogniotrwale kryte, materiałem nieogniotrwałym może

być dozwolone przez Wydział powiatowy po urzędowym stwierdzeniu ubóstwa właściciela.

6. Dach budynku przeznaczonego wyłącznie na przechowanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych można pokryć materiałem nieogniotrwałym z reguły tylko wtedy jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości najmniej dwustu metrów od zabudowanej części tej miejscowości.

7. Jeżeli rozmiar gruntu przeznaczanego pod zagrodę włościąską na takie odsunięcie budynku tego rodzaju (ust. 6.) nie pozwala, może Wydział powiatowy na wniosek Zwierzchności gminnej zezwolić na pokrycie tego budynku materiałem nieogniotrwałym: a) jeżeli odnośna zagroda położona jest na odległości nie mniejszej jak 30 metrów od szelnie zabudowanej części danej miejscowości, b) jeżeli budynek ten stanie na odległości nie mniejszej, niż 5 metrów od budynków tego samego właściciela i c) w oddaleniu przynajmniej 12 metrów od budynków innych właścicieli lub też przy oddaleniu nie mniejszem niż 5 metrów od obcego gruntu będzie od budynków na tym gruncie się znajdujących oddzielonym szeregiem drzew liściastych.

8. Wyjątki przewidziane pod 5. i 7. nie są dozwolone na obszarze zdrojowisk i stacyj klimatycznych.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Styła

Przemawia p. Witos i stawia następującą poprawkę:

w ustępie 6. art. I. po słowach „najmniej“ zamiast „dwustu“ wstawić słowo „100 m.“.

Przemawia p. Winniczuk i stawia poprawki następujące:

do §. 3. ustęp drugi w trzecim wierszu zamiast słów „najmniej pięć metrów“ proponuje „najmniej trzech metrów“;

do §. 6. dodać przy końcu ustęp:

„a w gospodarstwach włościańskich najmniej 30 metrów od innych budynków“.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. K. Lubomirski, Dumka, Makuch, Stojalowski, Kędzior.

Przemawia zapisany do głosu p. K. Lubomirski.

Przemawia zapisany do głosu p. Dumka.

Przemawia zapisany do głosu p. Makuch.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Kędzior i stawia następującą poprawkę.

W ustępie 6. art. I. zamiast „dwustu“ umieścić „trzydziestu“ metrów.

Izba popiera tę poprawkę p. Kędziora

Przemawia sprawozdawca p. Dudykiewicz.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ zgłoszono poprawki do poszczególnych ustępów art. I., zarządzi głosowanie ustępami.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Postanowienia ustępów 3. do 8. §. 20. ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z dnia 15. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 57 uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

3. Budynek z materiału ogniotrwałego, a także budynek z materiału nieogniotrwałego, lecz ogniotrwałe pokryty i zaopatrzony w graniczny mur ogniochronny, może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego.

Każdy nowy budynek, o ile nie ma przylegać do gruntu obcego, a ma stanąć przy drodze, ulicy lub placu publicznym, może być zbudowany na odległości najmniej pięciu metrów od granicy obcego gruntu.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Winniczuka następującej treści:

do §. 3. ustęp drugi w trzecim wierszu zamiast słów: „najmniej pięć metrów“ „najmniej trzech metrów“.

Izba popiera tę poprawkę p. Winniczuka.

Izba uchwała 3. ustęp art. I. z opuszczeniem słów „pięciu metrów“ zawartych w przedostatnim wierszu drugiej części ustępu 3. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie odrzuca Izba poprawkę p. Winniczuka, za którą padło 33 głosów, wreszcie uchwała słowa „pięciu metrów“ zawarte w przedostatnim wierszu drugiej części 3 ustępu zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

4. Jeżeli rozmiar gruntu na odsunięcie nowego budynku na taką odległość nie dozwala, może Wydział powiatowy, po wysłuchaniu sąsiadów, zezwolić na budowę w odległości mniejszej, lecz nie mniejszej jak jednego metra od granicy gruntu obcego, jeżeli budynek będzie pobudowany w głębi gruntu, w odległości najmniej dziesięciu metrów od każdego istniejącego już budynku obcego.

Jeżeli sąsiedni grunt obcy nie jest jeszcze zabudowany, odległość budynku powstać mającego od frontu sąsiedniego gruntu niezabudowanego, w ten sposób ma być oznaczoną, ażeby właściciel gruntu niezabudowanego, stosując się do przepisów ustawy niniejszej, nie był ograniczonym w zabudowaniu swego gruntu od frontu.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Styły: „drugą część ustępu 4. opuścić“.

Izba popiera tę poprawkę p. Styły.

Izba uchwała pierwszą część ustępu 4. zgodnie z wnioskiem komisji, oddzielnie uchwała Izba drugą część ustępu 4. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

5. Budynek nieogniotrwały stary lub spalony może być odbudowany z materiału nieogniotrwałego na tem samym miejscu w dotychczasowych rozmiarach nawet w wypadku braku 5 metrowej odległości, jeżeli rozmiar gruntu nie pozwala na odsunięcie budynku do 5 metrowej odległości.

Pokrycie dachu w ten sposób odbudowanego budynku, dotąd nieogniotrwale krytego materiałem nieogniotrwałym, może być dozwolone przez Wydział powiatowy po urzędowym stwierdzeniu ubóstwa właściciela.

Izba uchwała bez rozprawy ust. 5 art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

6. Dach budynku przeznaczonego wyłącznie na przechowanie zboża, siana i. t. p. płodów rolniczych można pokryć materiałem nieogniotrwałym z reguły tylko wtedy, jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości najmniej dwustu metrów od zabudowanej części tej miejscowości.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Styły: w ustępie 6. dodać słowa „w obrębie miast“, następnie poprawkę p. Kędziora: zamiast dwustu „trzydziestu“ metrów, wreszcie poprawkę następującą p. Witosa: po słowach „najmniej“ zamiast „dwustu“ wstawić słowa „100 m.“.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Styła.

Marszałek oznajmia, że p. sprawozdawca przyjął poprawkę p. Witosa i zapytuje czy p. Styła trwa przy swej poprawce.

P. Styła oznajmia, że podtrzymuje swą poprawkę.

Przemawia p. S'apiński.

Przemawia p. Kędzior.

Przemawia p. Marszałkiewicz.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Sandulak i Witos.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Przemawia zapisany do głosu p. Witos i oznajmia, że cofa swą poprawkę, a przyłącza się do poprawki p. Kędziora.

Marszałek wyjaśnia, w jaki sposób podda pod uchwałę Izby ustęp 6. art. I. i zgłoszone do niego poprawki.

Marszałek poddaje pod uchwałę Izby poprawkę p. Kędziora, a po chwili zarządza nad tą poprawką imienne głosowanie z powodu, że zachodzi wątpliwość co do stosunku głosów.

Sekretarz Urbański czyta spis posłów.

Za poprawką p. Kędziora głosowali następujący posłowie, przez wymienienie słowa „t a k“: Badeni St. Henryk, Bednarski, Bernardzikowski, Brunicki Adolf, Cielecki, Cieluch, Cipser, Dumka, Haempel, Jampolski, Jedynek, Kędzior, Kleski, Korol, Korytowski Juliusz, Krężel, Krynicki, Krzysztofowicz, Kurowiec, Lewakowski, Lewicki, Lubomirski Kazimierz, Makuch, Marszałkiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Pastor, Ptak, Senyk, Skrzyński, Skwarko, Sobolewski, Sodomora, Stapiński, Staruch Antoni, Staruch Tymoteusz, Stefczyk, Stojalowski, Styła, Szwed, Tarnowski Zdzisław, Tracz, Vivien, Wasung, Winniczuk, Witos, Wrześniowski, Zamoyski, Żardecki.

Przeciw poprawce p. Kędziora głosowali następujący posłowie przez wypowiedzenie słowa „n i e“: Adam, Badeni Kazimierz, Bandrowski, Brunicki Julian, Cieński Leszek, Czartoryski, Dembowski, Doliński, Głębocki, Horodyski, Hupka, Jabłoński, Jahl, Jaworski, Kolischer, Krański Wincenty, Krzczunowicz, Laskowski, Leo, Maiss, Maryewski, Męciński, Michałowski, Milewski, Moysa, Mycielski Edward, My-

cielski Stanisław, Niezabitowski, Obertyński, Onyszkiewicz, Paygert, Pilat, Piniński, Rayski, Rutowski, Sala, Sapięha, Schätzel, Schnell, Skalkowski, Stadnicki, Starzyński, Tarnowski Stanisław, Trzecieski, Urbański.

Marszałek stwierdza, że za poprawką p. Kędziora głosowało 49 posłów, przeciw 45, czyli że Izba poprawkę p. Kędziora uchwaliła, oddzielnie uchwała Izba resztę ustępu 6. art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Przemawia p. sprawozdawca i oznajmia, że wobec uchwalenia przez Izbę poprawki p. Kędziora ustęp 7. art. I. ustawy brzmi jak następuje:

7. Przytem mają być zachowane następujące warunki:

a) budynek taki ma stać na odległości nie mniejszej niż 5 metrów od budynków tego samego właściciela;

b) w oddaleniu przynajmniej 2 metrów od granicy obcego gruntu i przynajmniej 12 metrów od budynków innych właścicieli i

c) będzie od nich oddzielony szeregiem drzew liściastych.

Przemawia p. Styła.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, że p. Styła wniósł poprawkę, a mianowicie, aby w pierwszej części ust. 7. zamiast 5 metrów umieścić „1 metr“.

Izba odrzuca poprawkę p. Styły, a oddzielnie uchwała ust. 7. art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

8. Wyjątek przewidziany pod 5 nie jest dozwolony na obszarze zdrojowisk i stacyj klimatycznych.

Izba bez rozprawy uchwała ustęp 8. art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek oznajmia, że ponieważ do art. II. tytułu i wstępu ustawy nikt nie zgłosił poprawek, przeto podda art. II., tytuł i wstęp ustawy łącznie pod uchwałę Izby.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133 w brzmieniu ustawy z 15. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 57.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała art. II., tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wydał przepisy wykonawcze ustawy budowlanej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek, zanim to nastąpi, jak najrychlej wydał okólnik z pouczeniem do Wydziałów powiatowych, że przymus pokrywania dachów materiałem ogniotrwałym do budynków dawniejszych nieogniotrwałe krytych się nie odnosi.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją.

Przemawia p. Styła.

Po zamknięciu rozprawy Izba uchwała powyższy 2. wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyznał wszelkim aktom prawnym, mającym na celu zmianę lub powiększenie parcel budowlanych po wsiach i miasteczkach w celu zastosowania się do przepisów obowiązującej ustawy budowlanej, wszelkie ulgi należytościowe.

Izba uchwała powyższy 3. wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na r. 1908 i 1909.

Sprawozdawca p. Skalkowski czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl powyższych uwag zbadał niedogodności w urządzeniach sejmowych ublikacyj istniejące i postarał się o ich usunięcie przed otwarciem nowej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Następuje:

Rubr. II. Zarząd.

Sprawozdawca p. Skalkowski.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Adam i stawia następującą rezolucję:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zajął się bezzwłocznie reorganizacją urzędowania conceptowego i manipulacyjnego w biurach Wydziału krajowego i w zakładach krajowych w kierunku uproszczenia jego toku i by z wydanych w tym względzie zarządzeń zdał Sejmowi sprawę na najbliższej sesji.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w tym samym kierunku wywarł wpływ na reprezentacje powiatowe i gminne.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by z uwzględnieniem zmienionego sposobu urzędowania przedłożył Sejmowi na najbliższej sesji wnioski co do etatu osób i płac funkcyjaryuszy krajowych wszystkich kategorii, przestrzegając tej zasady, aby etaty poszczególnych działów były zuniifikowane, a pobory urzędników i sług krajowych i ich prawa do emerytury i zaopatrzeń odpowiadały normom obowiązującym obecnie dla urzędników państwowych.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by liczbę funkcyjaryuszy dziennie płatnych ograniczył do najkonieczniejszej potrzeby i unormował ich wynagrodzenie zgodnie z analogicznymi normami, przyjętymi w służbie państwowej.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wprowadził pragmatykę służbową dla urzędników i sług krajowych, opartą na nowoczesnych zasadach i by z dokonania tego zdał sprawę.

i następujące poprawki:

1) do rezolucji o petycji konduktorów drogowych po słowach „do zbadania“ wstawić słowa: „i przedstawienia wniosku na najbliższej sesji sejmowej“.

2) do rezolucji o adjutach aplikantów po słowach „wynosić będą“ wstawić słowa: „od 1. stycznia 1908 r. począwszy“.

Przemawia p. Schätzel i stawia następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czyli nie należałoby powiększyć siły conceptowe i rachunkowe Wydziału krajowego celem umożliwienia częstszej jak dotychczas kontroli gospodarki Rad powiatowych i gmin miejskich i wnioski odnośnie przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia p. Landau.

Marszałek przerywa posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 15 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 29. października 1908.

Peczątek o godzinie 7 minut 30 wieczorem.

Marszałek stwierdza dostateczny komplet i otwiera napowrót odroczone posiedzenie.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad Rub. II. budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 „Zarząd“.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Bataglia.

(Podczas przemówienia p. Battaglii obejmuje przewodnictwo obrad wice-marszałek JE. ks. Metropolita Andrzej hr. Szeptycki).

Przemawia JE. Stanisław hr. Badeni.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Adam i oznajmia, że cofa swoje rezolucye.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. T. Staruch.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka II.

Z a r z ą d.

Wydatki.

A) Kierownictwo.

Pozycya	1. Marszałek krajowy, płaca	12.000 K	
	dodatek na reprezentacye	8.000 „	razem 20.000 K
„	2. płace sześciu członków Wydziału krajow. po 12.000 K	„	72.000 „
„	3. wynagrodzenie zastępców	„	4.000 „

B) Biuro Wydziału krajowego.

Płace urzędników z dodatkami.

Pozycya	4. Oddział conceptowy	165.318 K
„	5. Oddział melioracyjny	366.773 „
„	6. Oddział techniczno-drogowy	277.399 „

przedstawia do uchwały:

Sejm uchyla postanowienia uchwały swej z 10. lutego 1898 roku, normujące pobory służbowe konduktorów drogowych i ustanawia następujący etat posad i płac krajowych konduktorów drogowych:

a) Dziesięciu starszych konduktorów z płacą stałą po	2.000 K
dodatkiem aktywalnym po	450 „
i trzema dodatkami pięcioletnimi po	100 „
b) Dziesięciu konduktorów I. klasy z płacą stałą po	1.800 „
dodatkiem aktywalnym po	350 „
i trzema dodatkami pięcioletnimi po	100 „
c) Dziesięciu konduktorów II. klasy z płacą stałą po	1.600 „
dodatkiem aktywalnym po	250 „
i trzema dodatkami pięcioletnimi po	100 „
d) Dwunastu konduktorów III. klasy z płacą stałą po	1.400 „
dodatkiem aktywalnym po	150 „
i trzema dodatkami pięcioletnimi po	100 „

Postanowienia powyższe wchodzi w życie z dniem uchwały sejmowej.

Zarazem wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję konduktorów oddziału techniczno-drogowego przekazuje się ponownie Wydziałowi krajowemu do zbadania co do kwestyi traktowania konduktorów drogowych w charakterze urzędników.

Pozycya 7. Oddział kolejowy zgodnie z Wydziałem krajowym	159.259 K
„ 8. Oddział rolniczy.	

Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zmieniając uchwałę z dnia 9. lipca 1901, Sejm ustanawia w etacie urzędników conceptowych Wydziału krajowego posadę wicesekretarza dla spraw rolniczych z poborami i prawami, określonymi uchwałą Sejmu z dnia 16. marca 1907 dla urzędników VIII. rangi, a równocześnie znosi posadę adjunkta dla spraw rolniczych, ustanowioną uchwałą z dnia 9. lipca 1901.

Zgodnie z preliminarzem wstawia komisya w tej pozycyi	12.576 K
Pozycya 9. Oddział sanitarny. Wstawia komisya zgodnie z preliminarzem	17.872 „
„ 10. Referent górnicy. Wnosi komisya zgodnie z Wydziałem kraj.	3.328 „
„ 11. Oddział dla budownictwa.	

Komisya wnosi:

Sejm ustanawia w etacie technicznym Wydziału krajowego:

1) posadę inżyniera architektki w VIII. randze urzędników Wydziału krajowego z poborami i prawami określonymi uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1907;

2) posadę inżyniera mechanika w IX. randze urzędników Wydziału krajowego z poborami i prawami określonymi powyższą uchwałą.

Zgodnie z preliminarzem wstawia komisya w tej pozycyi	11.024 „
Pozycya 12. Oddział rachunkowy.	

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm pomnaża etat urzędników oddziału rachunkowego o: 1 posadę rewidenta w VIII. randze, 2 posady oficyałów w X. randze, 3 posady asystentów w XI. randze, 2 posady praktykantów w XII. randze z poborami i prawami uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1907 dla tych rang unormowanymi.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału wnosi komisya w tej pozycyi	225.462 „
Pozycya 13. Oddział kasowy. Wnosi komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	48.749 „
„ 14. Oddział manipulacyjny.	

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję urzędników i aplikantów manipulacyjnych L. s. 1380 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, czy zwiększenie czynności urzędowych Wydziału nie wymaga odpowiedniego powiększenia sił manipulacyjnych. Wnioski odpowiednie przedłoży Wydział krajowy na najbliższej sesji sejmowej.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego L. 104120/07 wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zmieniając częściowo uchwałę etatową z dnia 17. listopada 1905, Sejm postanawia:

Adjuta aplikantów oddziału rachunkowego, manipulacyjnego i aplikanta w biurze pośrednictwa pracy wynosić będą po 1.200 koron rocznie, po 3 latach służby po 1.400 koron rocznie, a po 5 latach służby na tej samej posadzie po 1.600 koron rocznie.

Zgodnie z Wydziałem kraj. wnosi komisya w tej pozycyi 14. wstawić	68.839 K
Pozycya 15. Oddział statystyczny, wnosi komisya zgodnie z preliminarzem	10.304 „
Pozycya 16. Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa, wnosi komisya	28.100 „
Pozycya 17. Oddział biura pośrednictwa pracy, wnosi komisya zgodnie z Wydziałem	9.011 „
Pozycya 18. Dyurna.	

Komisya budżetowa, wyrażając przekonanie, że Wydział krajowy nie zaniedba, licząc się ze stosunkami drożyznianymi, przy układaniu budżetu na rok 1910 tę kwestyę znowu wziąć pod rozwagę i odpowiednie wnioski przedłożyć, wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 12. listopada 1907 L. 31547 o unormowaniu dyurnów przyjmuje Sejm do wiadomości.

W pozycyi 18 budżetu wstawiawia komisya zgodnie z preliminarzami	116.933 „
Pozycya 19. Zasługi	15.890 „
„ 20. Emolumenta , ...	18.330 „
„ 21. Remuneracye	31.100 „
„ 22. Koszta podróży i dyety	20.000 „
„ 23. Zaliczki na płace	40.500 „
„ 24. Połowa należitości stemplowych od dekretów nominacyjnych	5.500 „
„ 25. a—h). Potrzeby kancelaryjne . . . . . (w tem nadzwyczajne 2.000 K).	53.500 „
„ 26. a—o). Gmach sejmowy. Wydatki w tej pozycyi są znacznie powiększone, a mianowicie na stacyę elektryczną o 3000 K, na opłatę wodociagową o 2 000 K z powodu otwarcia nowego skrzydła gmachu.	

Komisya wnosi w tej pozycyi zgodnie z Wydziałem	56.717 „
i jako nadzwyczajny wydatek na koszta adaptacyi budynku	<u>5.000 „</u>
Suma wydatków rubr. II, zgodna z preliminarzem Wydziału krajowego	1,863.484 K

Dochody.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje komisya pozycye 1 do 8 i przedstawia do uchwały następujące dochody:

Pozycya 1. Subweneye z e. k. Skarbu państwa:

a) dla biura melioracyjnego . . . . . 16.000 K

b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk . 2.000 „

2. Zwroty poborów inżynierów kraj. biura melioracyjnego:

a) z funduszu przedsiębiorstw melioracyjnych . . . . . 112.472 „

b) z funduszu regulacyi rzek kanałowych . . . . . 40.320 „

Pozycya 3. Zwroty poborów urzędników krajowych biura kolejowego eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnej Lwów-Stojanów . . 30.000 „

Pozycya 4. Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z plac . . . . . 46.600 „

„ 5. Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast 4.180 „

„ 6. Dochód ze staeyi elektrycznej w gmachu sejmowym . . . . . 3.000 „

„ 7. Sprzedaż książek i druków . . . . . 300 „

„ 8. Różne przygodne . . . . . 200 „

Suma dochodów rubr. II. 255.072 K.

Izba bez rozprawy i en bloc uchwała Rub. II. na r. 1908 wraz z wnioskami komisji, z wyjątkiem tych wniosków dwóch, do których p. Adam zgłosił poprawki.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą poprawkę 1. p. Adama:

1) do rezolucyi komisji o petycyi konduktorów drogowych po słowach „do zbadania“ wstawić słowa: „i przedstawienia wniosku na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucyę komisji wraz z poprawką p. Adama, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą 2. poprawkę p. Adama:

2) do rezolucyi komisji o adjutach aplikantów po słowach „wynosić będą“ wstawić słowa „od 1. stycznia 1908 r. począwszy“.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucyę komisji wraz z poprawką drugą p. Adama, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta następującą rezolucyę p. Schätzla..

Do poz. 12. Rub. II. dodać:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czyli nie należałoby powiększyć siły conceptowe i rachunkowe Wydziału krajowego celem umożliwienia częstszej jak dotychczas kontroli gospodarki Rad powiatowych i gmin miejskich, a wnioski odnośnie przedłożył na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucyę p. Schätzla, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy poz. 17. na kwotę 9.043 K.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka II.

Z a r z ą d

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące pozycye w rubryce II. budżetu na r. 1909 :

Wydatki.

A) Kierownictwo.

Pozycya	1. Marszałek krajowy płaca	12.000 K	
	i dodatek na reprezentacye	<u>800 „</u>	20.000 K
„	2. Sześciu członków Wydziału krajowego po 12.000 K		72.000 „
„	3. Zastępcy członków Wydziału krajowego		4.000 „

B) Biura Wydziału krajowego.

Pozycya	4. Oddział conceptowy		166.573 „
„	5. Oddział melioracyjny		411.408 „
„	6. Oddział techniczno-drogowy		294.066 „
„	7. Oddział kolejowy		159.570 „
„	8. Oddział rolniczy		12.576 „
„	9. Oddział sanitarny		17 872 „
„	10. Referent górniczy		3.328 „
„	11. Oddział dla budownictwa		11.024 „
„	12. Oddział rachunkowy		222.878 „
„	13. Oddział kasowy		48.288 „
„	14. Oddział manipulacyjny		70.457 „
„	14. a. wstawia komisya za zgodą Wydziału krajowego kwotę na uregulowanie poborów woźnych, według imiennego wykazu komisji przez Wydział dostarczonego		1.398 „
„	15. Oddział statystyczny		10.304 „
„	16. Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa		28.100 „

Pozycya 17. Oddział biura pośrednictwa pracy	9.043 K
„ 18. Dyurna	124.768 „
„ 19. Zasługi	15.890
„ 20. Emolumenta	19.004 „
„ 21. Remuneracye	31.100 „
„ 22. Koszta podróży i diety	20.000 „
„ 23. Zaliczki na place	43.000 „
„ 24. Na pokrycie połowy należności stempłowych od dekretów nominacyjnych. Według trzechletniego przecięcia i wzrostu tego wydatku w ostatnich latach wstawił Wydział krajowy z czem komisya się zgadza i uchwalenie tej kwoty proponuje.	9.000 „
„ 25. a—h). Potrzeby kancelaryjne	51.500 „
„ 26. a—o). Gmach sejmowy.	

Skutkiem wstawienia na nadzwyczajne wydatki konserwacyjne 6.000 K, suma wydatków w tej pozycyi wynosi . . . . . 67.562 „

Suma wydatków rubr. II. . . . . 1,935 666 K

oprócz pozycyi 17. „Oddział Biura pośrednictwa pracy“.

Dochody.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje komisya pozycye 1—3 i 5—9 z wyłączeniem na razie poz. 4. (Urzędy pośrednictwa pracy) z powodów podanych przy pozycyi 17. wydatków.

Wskutek tego komisya budżetowa przedstawia do uchwały następujące dochody:

Pozycya 1. Subwencye z c. k. Skarbu państwa:	
a) dla biura melioracyjnego	16.000 K
b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000 „
„ 2. Zwroty poborów personalu kraj. biura melioracyjnego, (jak w preliminarzu):	
a) z funduszu przedsiębiorstw melioracyjnych	137.272 „
b) z funduszu regulacyi rzek kanałowych	40.320 „

Pozycya 3. Zwroty poborów urzędników eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lokalnej Lwów-Stojanów . . . . . 42.668 „

Pozycya	5. Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	46.600 „
„	6. Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast	4.180 „
„	7. Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	3 000 „
„	8. Sprzedaż książek i druków	300 „
„	9. Różne przygodne	<u>200 „</u>
	Suma dochodów rubr. II.	<u>292.540 K.</u>

Izba bez rozprawy i en bloc uchwała powyższą Rubr. II. na r. 1909 oraz wnioski komisji.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą 1) poprawkę p. Stojałowskiego.

Poz. 18 i 19 „Przyznane przez Wysoki Sejm w roku 1907, a wstawiane pod powyższymi rubrykami polepszenie płac dyurnistów i dyurnistek, oraz służ Wydziału krajowego płatne są od 1 stycznia 1908.

Izba poprawki tej nie popiera.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następującą poprawkę drugą p. Stojałowskiego:

Do poz. 14. rezolucyi 2. dodać na końcu, począwszy od 1. stycznia 1908.

Izba nie popiera tej poprawki drugiej p. Stojałowskiego.

Następuje:

Rubr. III. Sprawy zdrowotne.

Sprawozdawca p. Jabłoński.

Przewodnictwo obrad obejmuje JE. Marszałek krajowy Stanisław hr. Badiński i otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Rutowski i stawia następujące rezolucje:

I. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby natychmiast przystąpił do robót przygotowawczych celem rozszerzenia działu dla chorób zakaźnych przy powszechnym

szpitalu we Lwowie i na najbliższą sesję sejmową przedłożył wnioski, plany i kosztorysy.

II 1. Sejm uznaje za niezbędne utrzymanie istniejącego Zakładu szczepienia przeciw wodostreptowi, względnie powołanie do życia krajowych Zakładów dla wschodniej i zachodniej części kraju.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem zapobieżenia zamknięciu krakowskiego prywatnego Zakładu, a to zarówno co do unormowania wysokości taksy jak i co do partycypacyi kraju w pokryciu kosztów.

II 2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie badań i przedłożenie wniosków na najbliższej sesji Sejmowej w sprawie ewentualnego zaprowadzenia krajowego Zakładu szczepienia przeciw wodostreptowi dla wschodniej części kraju z siedzibą we Lwowie, ewentualnie krajowych Zakładów dla wschodniej i zachodniej części kraju.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Przemawia p. Rutowski.

Przemawia p. Wasung.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Jabłoński i przyjmuje rezolucję p. Rutowskiego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta oznajmiwszy, że komisya na rok 1908 i 1909 wstawia jako ostatnią pozycyę:

Towarzystwu „Zdrowie“ dla gruźlicznie chorej młodzieży żydowskiej we Lwowie 200 K.

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka III.

Poz. 1—32 wydatki, 1—7 dochody.

Sprawy zdrowotne.

Wydatki.

Dział I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.

Pozycya	1. Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincjonalnych i zagranicznych	2,900.000 K
„	2. Zapomogi na koszta leczenia w sanatoriach dla tuberkulicznie chorych	10.000 „
„	3. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (wedle osobnego sprawozdania)	908.432 „
„	4. Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie (wedle osobnego sprawozdania)	900.590 „
„	5. Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	693.894 „
„	6. C. k. Skarbowi państwa zasiłek na koszta budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie (nadzwyczajne)	50.000 „
„	7. Na oprocentowanie (ratę wstępną) od pożyczki 500.000 K, zaciągnąć się mającej 1. lipca 1908, w częściowem zrealizowaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm pożyczki 4,321.000 K na budowę zakładu obłąkanych w zachodniej części kraju (nadzwyczajne)	12.500 „
	<u>Suma oddziału I. . . . .</u>	<u>5,475.416 K</u>

Dział II. Koszta utrzymania podrzutków.

Pozycya 7a. Fundusz podrzutków w Krakowie . . . . . - K

Pozycya 8. Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie), a więc w całym kraju i zagranicą	61.000 K
<u>Suma działu II. . . . .</u>	<u>61.000 K</u>

Dział III. Publiczna służba zdrowia.

Pozycya 9. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich przypisanych do poboru w całym powiecie	120.000 K
„ 10. 1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	13.700 „
„ 11. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	24.000 „
„ 12. Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	128.000 „
„ 13. Na stypendya dla lekarzy, celem podróży naukowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego	<u>6.000 „</u>
<u>Suma działu III. . . . .</u>	<u>291.700 K</u>

Dział IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.

Pozycya 14. Szpitale Sióstr Miłos. w Czerwonogrodzie, Rozdołe, Bursztynie, Przeworskun i Nowosiólkach	3.600 K
„ 15. Dla szpitala św. Zofii we Lwowie subweneya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniezu	1.600 „
„ 16. Szpital Komisji klimatycznej w Zakopanem	600 „
„ 17. Dla OO. Bonifratów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala w Krakowie VII. rata 33-lecia w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902 (nadzwycz.)	3.598 „
„ 18. Dla OO. Bonifratów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.500 „
„ 19. Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000 „
„ 20. Szpital izraelski we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000 „
„ 21. Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2 500 „

Pozycya 22.	„Narodna Lecznica“ we Lwowie, subwencya	1.000 K
„ 23.	Kolonia lecznicza w Rymanowie	1.000 „
„ 24.	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600 „
„ 25.	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600 „
„ 26.	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie	600 „
„ 27.	Towarzystwo higieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad higieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu higienicznego“	600 „
„ 28.	Szpital dla matolek w Iwoniczu	2.000 „
„ 29.	Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie	300 „
„ 30.	Radzie wyznaniowej gminy izraelskiej w Krakowie, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	2.000 „
„ 31.	Kuratori i szpit. izraelskiego w Samborze, celem ulżenia w utrzymywaniu chorych	600 „
„ 32.	Zarząd szpitala i przytuliska izraelskiego w Tarnopolu, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600 „
„ 33.	Zarząd Tow. „Zdrowie“, Stow. dla wspierania piersiowo chorej młodzieży żydowskiej szkół średnich i wyższ. we Lwowie (pet. L. s. 1841)	200 „
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>5,858.614 K.</u>

Dochody.

Pozycya 1.	Dochody krajowego szpitala powszechnego we Lwowie (wedle osobnego sprawozdania)	787.299 K
„ 2.	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie (wedle osobnego sprawozdania)	735.937 „
„ 3.	Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	559.321 „
„ 4.	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	61.000 „
„ 5.	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	100 „
„ 6.	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.020 „

Pozycya 7. Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100.000 K
<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>2,244.677 K.</u>

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Rubr. III. poz. 1—33 wyd. i 1—7 doch-
na r. 1908 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Wydatki.

Dział I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.

Pozycya 1. Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincjonalnych i za- granicznych	2,900.000 K
„ 2. Zapomogi na koszta leczenia w sanatoriach dla tuberkulicznie chorych	10.000 „
„ 3. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (wedle osobnego spra- wozdanja)	948.149 „
„ 4. Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie (wedle osobnego sprawozdanja	1,017.534 „
„ 5. Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie (wedle osobnego sprawozdanja)	755.621 „
„ 6. Na oprocentowanie pożyczki 1,500.000 K, zaciągnąć się ma- jącej w częściowem zrealizowaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm pożyczki 4,321.000 K na budowę zakładu obłąkanych w zachodniej części kraju (w Kobierzynie), nadzwyczajne	<u>37.500 „</u>
<u>Suma działu I. . . . .</u>	<u>5,668.804 K</u>

Dział II. Koszta utrzymania podrzutek.

„ 7. Fundusz podrzutek w Krakowie	— K
„ 8. Koszta utrzymania podrzutek (wraz z utrzymaniem podrzutek ków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	<u>61.000 „</u>
<u>Suma działu II. . . . .</u>	<u>61.000 K</u>

Dział III. Publiczna służba zdrowia.

„	9. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	120.000 K
„	10. $\frac{1}{3}$ część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.000 „
„	11. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	24.000 „
„	12. Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	129.000 „
„	13. Na stypendya dla lekarzy, na podróże naukowe, do rozporządzenia Wydziału krajowego	6.000 „
	<u>Suma działu III. . . . .</u>	<u>291.000 K</u>

Dział IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.

„	14. Szpitale Sióstr Miłos. w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiólkach (w załatwieniu petycyj l. s. 413, 880 i 2227)	3.600 „
„	15. Dla szpitala św. Zofii we Lwowie subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600 „
„	16. Szpital komisji klimatycznej w Zakopanem (w załatwieniu petycji l. s. 2226)	600 „
„	17. Amortyzacya pożyczki 110.000 K (w gotówce 110.000 K) zaciągnąć się mającej na pokrycie udziału funduszu krajowego i $\frac{1}{2}$ części udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitala powszechnego w Kossowie (w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. listopada 1904 L. W. 47.320/1908), nadzwyczajne	13.400 „
„	18. Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na amortyzację pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala w Krakowie VIII. rata z 33. lécia w myśl uchwały Sejmu z 10 lipca 1902, nadzwyczajne	3.871 „
„	18 a) Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na częściowe pokrycie kosztów urządzenia w szpitalu (w załatwieniu petycji l. s. 843) nadzwyczajne	1.000 „
„	18 b) Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na ułatwienie zapłaty procentów od pożyczki (w załatwieniu petycji l. s. 816), nadzwyczajne	800 „

Pozycya 19.	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.500 K
„	20. Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000 „
„	21. Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000 „
„	22. Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.500 „
„	23. „Narodna Licznycia“ we Lwowie, subwencya (w załatwieniu petycyi l. s 1167)	1.000 „
„	24. Kolonia lecznicza w Rymanowie (w załatwieniu petycyi l. s. 1920)	1.000 „
„	25. Kolonia lecznicza w Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy .	600 „
„	26. Towarzystwo leczn. kolonii wakacyjnych dla izraelickich dzieci szkolnych w Krakowie (w załatwieniu petycyi l. s. 529) .	500 „
„	27. Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie (petycyja l. s. 1296)	600 „
„	28. Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie . . .	600 „
„	29. Towarzystwo higieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad higieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu higienicznego“ (w załatwieniu petycyje l. s. 1071) . . .	600 „
„	30. Szpital dla matołków w Iwoniczu	2.000 „
„	31. Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie (w załatwieniu petycyi l. s. 167)	300 „
„	32. Rada wyznaniowa gminy izraelickiej w Krakowie, celem ulżenia w utrzymaniu chorych (w załatwieniu petycyi l. s. 328) .	2.000 „
„	33. Kuratoryja szpit. izraelickiego w Samborze, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600 „
„	34. Zarząd szpitala i przytuliska izraelickiego w Tarnopolu, celem ulżenia w utrzymaniu chorych (w załatwieniu petycyi l. s. 102)	600 „
„	35. Dr. Heyne Bolesław, b. sekundaryusz szpitala w Złoczowie, stały dar z łaski (w załatwieniu petycyi l. s. 643) rocznie .	460 „
„	36. Konwent Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach (w załatwieniu petycyi l. s. 95), nadzwyczajne	600 „

Pozycya 37. Dla „Domu zdrowia“ Bratniej Pomocy uczącej się młodzieży polskiej w Zakopanem (w załatwieniu petycyi l. s. 98), nadzwyczajne	600 K
„ 38. Na „Dom nieuleczalnych“ w Tarnowie, (w zarządzie Stowarzyszenia pod wezwaniem św. Filomeny) (w załatwieniu petycyi l. s. 2142), nadzwyczajne	10.000 „
„ 39. Zarząd Towarz „Zdrowie“, stowarz. dla wspierania piersiowo chorej młodzieży żydowskiej szkół średnich i wyższych (w załatwieniu petycyi l. s. 1841)	<u>200 „</u>
Suma wydatków rubr. III.	<u>6.078.935 K</u>

Dochody.

Pozycya 1. Dochody krajowego szpitala powszechnego we Lwowie (wedle osobnego sprawozdania)	771.658 K
„ 2. Dochody kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie (wedle osobnego sprawozdania)	837.237 „
„ 3. Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	585.116 „
„ 4. Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	67.000 „
„ 5. Zwroty od gmin za dawniejsze koszty leczenia	100 „
„ 6. Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.020 „
„ 7. Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100.000 „
„ 8. Zwrot od c. Rządu połowy raty amortyzacyjnej od pożyczki mającej się zaciągnąć przez fundusz krajowy na pokrycie $\frac{1}{3}$ części udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitala powszechnego w Kossowie nadzwyczajne	<u>6.700 „</u>
Suma dochodów	<u>2.368.831 K.</u>

1. Petycye: Ls. 545. Madeyskiej Kazimiery, wdowy po dyrektorze szpitala w Przemyślu, o podwyższenie pensyi wdowiej,
- „ 1841. Towarz. „Zdrowie“, dla wspierania chorej młodzieży szkolnej żydowskiej o subwencyę,
- „ 1867. Stowarzyszenia dla zwalczania gruźlicy we Lwowie o subwencyę,

1. Petycyę: Ls. 1918. Kuratorji bi. p. Ozyasza Gotthelfa w Samborze o subwencyę na szpital żydowski,
  - „ 2353. Polikliniki powszechnej we Lwowie o nadzwyczajną subwencyę 2.000 koron, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, ewentualnie do wstawienia do budżetu na rok 1910.
2. Petycyę: Ls. 320. Wydziału powiat. w Dolinie o odpisanie pożyczki zaciągniętej na wykończenie szpitala w Dolinie,
  - „ 1521. Kudyszyna Iwana w sprawie kosztów leczenia żony — oraz wniosek posła Ciucheńskiego do Ls. 982 w sprawie założenia domu podrzutek we Lwowie, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, ewent. postawienia wniosków.
3. Petycyę Ls. 548. Wydziału powiat. w Bochni w sprawie zwrotu wydatków na płace lekarzy okręgowych przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z ryczałtu rubr. III. p. 9.
4. Petycyę: Ls. 134. Reprezentacyi miejskiej w Sokalu w sprawie pokrycia kosztów utrzym. Jakuba i Anny Krauss recte Wurm,
  - „ 356. Weirich Karoliny, wdowy po zarządcy szpitala w Przemyślu o podwyższeniu pensyi wdowiej,
  - „ 606. Peczenik Jachwed o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów leczenia córki Estery,
  - „ 718. Wydziału pow. w Zaleszczykach w sprawie spłaty należitości na budowę tamtejszego szpitala,
  - „ 819. Gminy Kozowy o subwencyę na sanacyę miasta,
  - „ 1006. Kupferberga Jakóba w sprawie kosztów leczenia córki,
  - „ 1243. Powiat. Kasy chorych w Drohobyczu o subwencyę na utrzymanie szpitala w Borystawiu,
  - „ 1321. Doroszkiewicza Jana o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów leczenia córki Pauliny,
  - „ 1383. Tow. gr. kat. księży im św. Andrzeja o subwencyę na budowę sanatorium,
  - „ 2273. Stowarz. kolonii wakac. dla dziatwy wyznania mojżesz. we Lwowie,
  - „ 2374. Cara Stefana w sprawie kosztów leczenia syna w zakł. kulpar-kowskim, odsyła Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewent. postawienia wniosku.

5. Petycyę Ls. 114. Ott Szymona o przyjęcie kosztów leczenia żony na fundusz krajowy,
- „ 138. Gofryka Jana o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów leczenia żony,
- „ 954. Gminy Zaborów o przyjęcie na fund. kosztów leczenia Katarzyny Siemieniec.
- „ 1084. Spindlerowej Myny o zniżenie kosztów leczenia męża w zakładzie kulparkowskim.
6. Petycyę Ls. 2262. Tymczaka Jana, portyera przemyskiego, przesyła Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.
7. Petycyę Ls. 2036. Przełożeniństwa gminy wyznaniowej izrael. we Lwowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, o ile Towarzystwo zastępuje szpital w żywieniu chorych, a po sprawdzeniu do załatwienia tak, jak wykażą rachunki.
8. Petycyę Dra Janusza Wisłockiego w sprawie pensyi emer. odstępuje się Wydziałowi krajowemu po zbadania, możliwego uwzględnienia, ewentualnie wstawienia do budżetu na rok 1910.

Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał i złożył sprawozdanie, o ile sprawiedliwą jest ustawa nakładająca na miasta obowiązek dawania $\frac{1}{2}$ kosztów na budowę szpitali i przedstawienia, czy dotychczasowa ustawa nie wpływa ujemnie tak na rozwój szpitalnictwa jak na ekonomiczne podupadanie miast.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby co kwartał opóźniającemu się realizowaniu kosztów leczenia pojedynczych szpitali prowincjonalnych w właściwej drodze zapobiegł i spowodował koniecznie dla dobrej administracyi punktualne realizowanie rachunków.

Wzywa się Wydział krajowy, aby się zastanowił, czy chociażby przy zmianie istniejących ustaw i przepisów w gminach do tego celu w pewne grupy połączonych, nie dałoby się zakładać domów dla nieuleczalnych matołków i rekonwalescentów, a to z funduszków gmin z podatkami w żadnym związku nie stojącymi. Odsłone sprawozdanie przedłoży możliwie rychło Wydział krajowy Sejmowi.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do umieszczania matołków i kwalifikujących się umysłowo chorych, za niewysoką opłatą, w prywatnych zakładach, mających uprawnienie do przyjmowania takich chorych.

Wzywa się Wydział krajowy, aby po porozumieniu się z Radą szkolną krajową zażądał od tejsze wydania polecenia, by w każdej szkole na najwyższym stopniu nauki, danej miejscowości dzieci corocznie pouczane były o najważniejszych zasadach higieny, o chorobach zakaźnych, tychże zaraźliwości i sposobach strzeżenia się od tejsze.

Wzywa się Wydział krajowy, aby się zastanowił, czyby nie można polecić gminom, liczącym ponad 5.000 mieszkańców, zakupienie aparatów desyntezyjnych dla odkażania mieszkań, ubiorów i pościeli, zarządzanie przymusowego odkażania tych przedmiotów i postaranie się o człowieka z techniką desyntezyi obznajomio ego. Odpowiednie sprawozdanie i wnioski przedłoży Sejmowi Wydział krajowy.

Wzywa się Wydział krajowy, aby możliwie w najkrótszym czasie, wniósł projekt ustawy o opiece nad ubogimi.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycye wydatków i dochodów Rubr. III. na rok 1909 wraz z rezolucyami zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Rutowskiego.

I. „Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby natychmiast przystąpił do robót przygotowawczych celem rozszerzenia działu dla chorób zakaźnych przy powszechnym szpitalu we Lwowie i na najbliższą sesyę sejmową przedłożył wnioski, plany i kosztorysy“.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucyę p. Rutowskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucyę p. Rutowskiego.

II. a) Sejm uznaje za niezbędne utrzymanie istniejącego Zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi, względnie powołanie do życia krajowych Zakładów wschodniej i zachodniej części kraju.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem zapobieżenia zamknięciu krakowskiego prywatnego Zakładu, a to zarówno co do normowania wysokości taksy, jak i co do partycypacyi kraju w pokryciu kosztów.

II. b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie badań i przedłożenie wniosków na najbliższej sesyi sejmowej w sprawie ewentualnego zaprowadzenia krajowego Zakładu szczepienia przeciw wodowstrętowi dla wschodniej części kraju z siedzibą we Lwowie, ewentualnie krajowych Zakładów dla wschodniej i zachodniej części kraju.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucyę p. Rutowskiego.

Następuje:

Bndżet krajowy na rok 1908.

Rubryka III.

(poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego).

S p r a w y z d r o w o t n e.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Sprawozdawca p. Loewenstein czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Rubr. IV. poz. 57 a dla Józefa Kułakowskiego, b. dyetaryusza, w załatwieniu jego petycyi do L. 8887/592 jednorazowy dar z łaski w kwocie 200 K.

2) Rubr. IV. w poz. 57 c dla Eugenii Dekañskiej, wdowy po dyetaryuszu, w załatwieniu jej petycyi do L. 310/113 dożywotni dar z łaski w kwocie po 100 K.

Zestawienie sumaryczne.

Wydatki.

Rubr.			
I.	Płace i emolumenta etatowe		129.136 K
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych :		
	1. zwyczajne	121.179	„
	2. nadzwyczajne	100	„
III.	Pensye i emerytury	21.257	„
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	1.188	„
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	200	„
VI.	Remuneracye i zapomogi	5.700	„
VII.	Koszta gospodarcze :		
	1. zwyczajne	363.317	„
	2. nadzwyczajne	19.816	„
VIII.	Koszta sanitarne :		
	1. zwyczajne	105.587	„
	2. nadzwyczajne	3.765	„
IX.	Koszta kancelaryjne	5.180	„
X.	Koszta kapliczne	600	„
XI.	Utrzymanie budynków :		
	1. zwyczajne	36.300	„
	2. nadzwyczajne	20.222	„
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	„
XIII.	Podatki i daniny	800	„
XIV.	Rozmaite	3.600	„
XV.	Zapomogi dla położnic	14.000	„
XVI.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	100	„
XVII.	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii.		
	1. zwyczajne	36.375	„
	2. nadzwyczajne	—	„

XVIII.	Spłata pożyczek	16.490 „
	Razem: 1. zwyczajne	864.529 K
	2. nadzwyczajne	43.903 „
	Suma wydatków	<u>908.432 K</u>

Dochody.

I.	Dodatki	71.240 K
II.	Opłaty pośmiertne	23.000 „
III.	Zwroty kosztów leczenia	430.000 „
IV.	Dochody z realności i dobr	2.500 „
V.	Różne	4.700 „
VI.	Subwencje i zwroty od c. k. Skarbu	218.401 „
VII.	Pożyczka inwestycyjna	<u>37.458 „</u>
	Suma dochodów	<u>787.299 K</u>
	W porównaniu z wydatkami	<u>908.432 „</u>
	Okazuje się niedobór	<u>121.133 K</u>

Komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1908.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycje wydatków i dochodów tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Sprawozdawca czyta:

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

(poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego).

S p r a w y z d r o w o t n e.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Sprawozdawca p. Loewenstein czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyznaje się Katarzynie Feigel, wdowie po prosektozce, w załatwieniu jej petycji do L. 754/485 podwyższenie pensji wdowiej (poz. 42) z 1.200 K na 1.400 K.

2. Przyznaje się Maryi Bertleffówniej, sierocie po dyrektorze kraj. szpitala powszechnego we Lwowie, w załatwieniu jej petycji do L. 1137/803 dożywotnią pensję w kwocie rocznej 400 kor. i wstawić także kwotę tę do budżetu na rok 1909 w Rubr. III. poz. 57 a.

Zestawienie sumaryczne:

Wydatki.

Rubr.		
I.	Płace i emolumenta etatowe	130.665 K
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych :	
	1. zwyczajne	127.643 „
	2. nadzwyczajne	— „
III.	Pensye i emerytury	23.499 „
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	788 „
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	200 „
VI.	Remuneracye i zapomogi	6.940 „
VII.	Koszta gospodarcze :	
	1. Zwyczajne	354.424 „
	2. nadzwyczajne	41.612 „
VIII.	Koszta sanitarne :	
	1. zwyczajne	111.187 „
	2. nadzwyczajne	— „
IX.	Koszta kancelaryjne	5.400 „
X.	Koszta kapliczne	600 „
XI.	Utrzymanie budynków :	
	1. zwyczajne	37.670 „
	2. nadzwyczajne	29.911 „
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520 „
XIII.	Podatki i daniny	1.500 „
XIV.	Rozmaite	5.350 „
XV.	Zapomogi dla położnic	14.000 „
XVI.	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic	100 „
XVII.	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	36.000 K

XVIII.	Splata pożyczek	17.140 K
	Razem: 1. zwyczajne	876.626 K
	2. nadzwyczajne	71.523 „
	Suma wydatków	<u>948.149 K</u>

Dochody.

Rubr.		
I.	Dodatki	74.240 „
II.	Opłaty pośmiertne	26.000 „
III.	Zwroty kosztów leczenia	401.000 „
IV.	Dochody z realności i dóbr	4.500 „
V.	Różne	4.700 „
VI.	Subwencje i zwroty od c. k. Skarbu	199.368 „
VII.	Pożyczka inwestycyjna	<u>61.350 „</u>
	Suma dochodów	<u>771.658 K</u>
	W porównaniu z wydatkami	<u>948.149 „</u>
	Okazuje się niedobór	<u>176.491 K</u>

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie.

II. Petycję L. s. 315 Jana Lewickiego emerytowanego pisarza szpitala powszechnego o wliczenie mu lat służby w charakterze dyktarjusza przebytych odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego postawienia wniosku.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycje wydatków i dochodów tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji wraz z jej rezolucjami.

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka III.

(Do pozycji 4 wydatków i poz. 2 dochodów).

S p r a w y z d r o w o t n e .

Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdawca p. Lewicki czyta:

Rubr.	Poz.	Wydatki.	
I.	1—15	Place i emolumenta etatowe	77.129 K
II.	16—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych:	
		1. zwyczajne	173.045 „
		2. nadzwyczajne	— „
III.	22—37	Pensye i emerytury	15.255 „
IV.	38—41	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	664 „
V.	42	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80 „
VI.	43—44	Remuneracye i zapomogi	3.020 „
VII.	45—54	Koszta gospodarcze zakładu:	
		1. zwyczajne	380.841 „
		2. nadzwyczajne	46.997 „
VIII.	55—58	„ „ folwarku	39.223 „
IX.	59—64	koszta sanitarne:	
		1. zwyczajne	16.850 „
		2. nadzwyczajne	3.000 „
X.	65	Koszta kancelaryjne	2.400 „
XI.	66	Koszta kapliczne:	
		1. zwyczajne	500 „
		2. nadzwyczajne	— „
XII.	67—72	Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urzędzeń:	
		1. zwyczajne	27.620 „
		2. nadzwyczajne	20.200 „
XIII.	73	Podatki z ekwiwalentem i daniny	130 „
XIV.	74—77	Rozmaite	7.080 „
XV.	78	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikięte	120 „
XVI.	79	Spłata pożyczek	<u>86.436 „</u>
		Razem 1. zwyczajne	830.393 K
		2. nadzwyczajne	<u>70.197 „</u>
		Suma wydatków	<u>900.590 K</u>

Dochody.

I.	1	Odsetki od kapitałów i efektów.	212 K
II.	2—3	Dodatki	1.500 „

Rubr.	Poz.		
III.	4—5	Dochody z dóbr	49.225 K
VI.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	678.500 „
V.	9—13	Rozmaite	<u>6.500 „</u>
		Suma dochodów	<u>735.937 K</u>
		W porównaniu z wydatkami	<u>900.590 K</u>
		Okazuje się niedobór	<u>164.653 K</u>

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

powyższy preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na r. 1908.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycye wydatków i dochodów tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Budżet na rok 1909.

Rubryka III.

(Do pozycyi 4 wydatków i poz. 2 dochodów).

S p r a w y   z   d r o w o t n e .

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdawca Lewicki czyta :

Wydatki.

Rubr.	I. Płace i emolumenta etatowe	84.760 K
„	II. Koszta utrzymania osób nieetatowych :	
	1. zwyczajne	188.573 „
	2. nadzwyczajne	496 „
„	III. Pensye i emerytury	16.569 „
„	IV. Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	864 „
„	V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80 „
„	VI. Remuneracye i zapomogi	4.785 „

Rubr.	VII. Koszta gospodarcze zakładu :	
	1. zwyczajne	445.031 K
	2. nadzwyczajne	28.310 „
„	VIII. Koszta gospodarcze folwarku :	
	1. zwyczajne	32.413 „
	nadzwyczajne	160 „
„	IX. Koszta sanitarne :	
	1. zwyczajne	19.350 „
	2. nadzwyczajne	500 „
„	X. Koszta kancelaryjne :	
	1. zwyczajne	2.400 „
	2. nadzwyczajne	2.200 „
„	XI. Koszta kapliczne :	
	1. zwyczajne	500 „
	2. nadzwyczajne	100 „
„	XII. Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urzędzeń :	
	1. zwyczajne	32.160 „
	2. nadzwyczajne	38.604 „
„	XIII. Podatki z ekwiwalentem i daniny	130 „
„	XIV. Rozmaite	11.480 „
„	XV. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120 „
„	XVI. Spłata pożyczek	<u>107.949 „</u>
	Razem :	
	1. zwyczajne	947.164 „
	2. nadzwyczajne	<u>70 370 „</u>
	Suma wydatków	<u>1,017.534 K</u>
	Dochody.	
„	I. Odsetki od kapitałów i efektów	212 K
„	II. Dodatki	1.500 „

Rubr.	III. Dochody z dóbr	42.125 K
"	IV. Zwroty kosztów leczenia	784.000 „
"	V. Rozmaite	9.400 „
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>837.237 K</u>
	W porównaniu z wydatkami	1,017,534 „
	<u>Okazuje się niedobór . . . . .</u>	<u>180.297 K</u>

Na tej podstawie komisja budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1909.

Dalej komisja budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm podwyższa w drodze łaski Jędrzejowi Olszewskiemu, byłemu dozorce Zakładu kulparkowskiego, emeryturę z 64 K na 164 K rocznie od r. 1909.

2. Sejm podwyższa Rozalii Mroczo, byłej dozorczyńni Zakładu kulparkowskiego, w drodze łaski emeryturę z 192 K na 240 K rocznie od r. 1909.

3. Sejm podwyższa w drodze łaski dożywotnie zaopatrzenie Janowi Kamińskiemu, byłemu dozorce Zakładu kulparkowskiego z 72 K na 172 K rocznie od r. 1909.

4. Sejm podwyższa w drodze łaski dożywotnie zaopatrzenie Onufremu Knźmicha, byłemu dozorce Zakładu kulparkowskiego, z 72 K na 172 K rocznie od r. 1909.

5. Petycje: L. 415/189 Stanisława Fanty; emerytowanego rządcy Zakładu, o podwyższenie emerytury; l. 499/244 Auny Sarneckiej, byłej dozorczyńni, o emeryturę; l. 154/64 Jana Węgrzyna, byłego dozorce, o podwyższenie emerytury; l. 1120/787 urzędników Zakładn o wypłatę podwyższonych poborów; l. 2039/1519 funkcyonaryuszy Zakładu o przyznanie stanowisk stałych i l. 2038/1518 służby oddziałowej o zabezpieczenie starości — odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia i sprawozdania.

6. Petycje: l. 1904/1415 Walentego Leśniaka z Górnej wsi (p. Myślenice) i l. 1952/1452 Katarzyny Hładun z Podgrodzia (p. Rohatyn) o uwolnienie od zapłaty kosztów leczenia, jako też l. 1583/1169 Jana Christofa o przyznanie poniesionych strat przy dostawie dla Zakładu kulparkowskiego, — odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycje wydatków i dochodów tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Następnie :

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubr. III. poz 5. wydatków i poz. 3. dochodów.

S p r a w y z d r o w o t n e.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Jabłoński czyta:

Komisya budżetowa wnosi:

„Wysnki Sejm raczy uchwalić preliminarz budżetu kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie na r. 1908 jak następuje:

Wydatki.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Rubr. I.	Płace i emolumenta etatowe	108.603 K	
„ II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	88.970 „	
„ III.	Pensye i emerytury	27.434 „	
„ IV.	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	3.238 „	
„ V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	100 „	
„ VI.	Remuneracye i zapomogi	4.100 „	
„ VII.	Koszta gospodarcze	250.146 „	2.780 K
„ VIII.	Koszta sanitarne	54.757 „	4.853 „
„ IX.	Koszta kancelaryjne	2.600 „	
„ X.	Koszta kapliczne	962 „	
„ XI.	Utrzymanie budynków	19.086 „	32.682 „
„ XII.	Podatki i daniny	2.292 „	
„ XIII.	Rozmaite	3.090 „	
„ XIV.	Zapomogi dla położnic	6.000 „	
„ XV.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	1.200 „	
„ XVI.	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	48.000 „	

Rubr. XVII. Zapisy	214 K	
„ XVIII. Wydatki konkurencyjne	100 „	
„ XIX. Dyety, koszta podróży i różne inne	200 „	
„ XX. Spłata pożyczek	52.487 „	
Razem	<u>653.579 K</u>	40.315 K
Suma wydatków	693.894 K	

Dochody.

Rubr. I. Odsetki od kapitałów		zwyczajnie : 39.667 K
„ II. Dochody z dóbr i realności		25.156 „
„ III. Zwroty kosztów leczenia		458.000 „
„ IV. Dochody rozmaite		3.300 „
„ V. Zwroty od c. k. Skarbu państwa		<u>33.198 „</u>
Suma dochodów		559.321 K
w porównaniu z wydatkami		<u>693.894 „</u>
okazuje się niedobór		134.573 K

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała zgodnie z wnioskiem komisji powyższe pozycje wyd. i doch. tej rubryki.

Sprawozdawca p. Jabłoński czyta :

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

(poza 5 wydatków i pozycya 3 dochodów).

S p r a w y z d r o w o t n e.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Na podstawie sprawozdania, komisya przedstawia do uchwały Wysokiego Sejmu.

1) Preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie :

Wydatki.

Rubryka	zwyczajne	nadzwyczajne
I. Płace i emolumenta etatowe	112.201 K.	
II. Koszta utrzymania osób nieetatowych	94.342 „	800 K.
III. Pensye i emerytury	28,078 „	
IV. Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski	2.518 „	
V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	100 „	
VI. Remuneracye i zapomogi	6.650 „	
VII. Koszta gospodarcze	253.193 „	25.222 „
VIII. Koszta sanitarne	59.219 „	12.413 „
IX. Koszta kancelaryjne	2.800 „	650 „
X. Koszta kapliczne	962 „	
XI. Utrzymanie budynków	20.323 „	15.137 „
XII. Podatki i daniny	2.362 „	
XIII. Rozmaite	3.060 „	
XIV. Zapomogi dla położnic	5.700 „	
XV. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	1.000 „	
XVI. Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	54.500 „	
XVII. Zapisy	214 „	
XVIII. Wydatki konkurencyjne	100 „	
XIX. Dyety, koszta podróży i różne inne	200 „	
XX. Spłaty pożyczek	53.877 „	
	Razem	701.599 K. 54.222 K
	Suma wydatków	755.621 K.

Dochody.

Rubr.	zwyczajne
I. Odsetki od kapitałów	40.009 K.
II. Dochody z dóbr i realności	24.345 „
III. Zwroty kosztów leczenia	475.000 „

Rub.

VI. Dochody rozmaite	13.522 „
V. Zwroty od c. k. Skarbu państwa	<u>32.240 „</u>

Suma dochodów 585.116 K.

w porównaniu z wydatkami 755.621 „

okazuje się niedobór 170.505 K.

2) Wzywa się Wydział krajowy, aby rażącym brakom lub całkowicie nieodpowiedniemu urządzeniu pojedynczych oddziałów chorých, w sposób odpowiadający wymogom i wysokości nauki zaradził, a to przez ile możności równocześnie usunięcie braków względnie wystawienie nowych budynków.

Na ten cel winien Wydział krajowy zaciągnąć spłacalny dług w funduszu zarodowym szpitala św. Łazarza.

3) Petycę l. 521 Dr. Stanisława Ponikły b. dyrektora szpitala św. Łazarza odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

Sprawozdaniem tem załatwiono także petycę L. 755 Maryi Cybulskiej, wdowy po maszynieisie.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycje wydatków i dochodów tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej powyższymi wnioskami.

Następuje:

Rub. IV. poz. 1—33. wydatków.

D o b r o c z y n n o ś ć.

Sprawozdawca p. Niezabitowski.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad tą rubryką.

Przemawia p. Maryewski i wnosi, aby załatwiając petycę Ls. 537 Stowarzyszenia Rady opiekuńczej w Krakowie, zamiast wniosku komisji, przekazującego tę petycę Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania udzielić w r. 1909 kwotę 1.500 K tytułem subwencji.

Izba popiera ten wniosek p. Maryewskiego.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta, oznajmiwszy poprzednio, że komisja zamiast wniosku przejścia do porządku dziennego nad petycami Ls. 1245 „Gwiazdy“ w Brodach, Ls. 1189 „Gwiazdy“ w Kołomyi, Ls. 1502 „Gwiazdy“ w Tarnowie, Ls. 1613 „Gwiazdy“ w Gródku, Ls. 2134 „Gwiazdy“ w Samborze — wnosi o przekazanie tych petycyi do załatwienia Wydziałowi krajowemu z poz. 151 c) Rub. XII. wyd. budżetu kraj. na r. 1908, względnie z poz. 158 c) Rub. XII. wyd. budżetu kraj. na r. 1909:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka IV.

Poz. 1—33 wydatków.

D o b r o c z y n n o ś ć.

Wydatki.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.		K	K
1.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	10.848	—
„	2. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—
„	3. Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—
„	4. Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000	—
„	5. Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400	—
„	6. Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K., udzielonej fundacyi domu podrzutek w Lwowie na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, VII. i VIII. półroczna rata z 35-lecia do 1. października 1908 włącznie	—	3.575
„	7. Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzałości Wydziału krajowego	10.000	—
Do tej pozycyi przekazuje się następujące petycje Wydziałowi kraj. do rozdziału wedle uznania: l. s. 337, 338, 664, 888, 1022, 1042, 1046, 1047, 1058, 1162, 1282, 1283, 747, 754, 757, 775, 1387, 1388, 1393, 1579, 1616, 1750, 1751, 1864, 1885, 1963, 640, 570.			
„	8. Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—
„	9. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	400	—
„	9 a. Ruskie Towarzystwo kolonij wakacyjnych, w załatwieniu petycji l. s. 973, jednorazowo	200	—

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	10. Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	— K	200 K
"	11. Zgromadzenie SS. Służebnie Serca Jezusowego w Krakowie, w załatwieniu petycji l. s. 131	— "	200 "
"	11 a. Zgromadzenie SS. Służebnie Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, w załatwieniu petycji l. s. 128, jednorazowo	— "	200 "
"	12. Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie, w załatwieniu petycji l. s. 1210	400 "	— "
"	13. Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im. hr. Soltykowej	200 "	— "
"	14. Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000 "	— "
"	15. Zakład im. św. Jadwigi w Krakowie, stała subwencya	1.200 "	— "
"	16. Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000 "	— "
"	17. Ks. Siemiaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy, dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie (w załatwieniu petycji l. s. 522)	1.600 "	— "
"	18. Na opłatę procentów (4 ⁰ / ₀) od pożyczki 40.000 K, zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VIII. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902)	— "	1.600 "
"	19. Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycji Wydziału krajowego (w załatwieniu petycji l. s. 734 i 1720)	4.500 "	— "
"	20. Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 "	— "
"	21. I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie (w załatw. petycji l. s. 1615)	200 "	— "
"	22. Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 "	— "
"	22 a. Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidiecezyi lwowskiej	— K	200 "

	zwyyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 21 b. Towarzystwo pomocy diaków dyecezyi przemyskiej (w załatwieniu petycyi l. s. 631)	— K	200 K
„ 23. Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami, w załatwieniu petycyi l. s. 1299)	1.000 „	— „
„ 23 a. Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi (w załatwieniu petycyi l. s. 1116)	— „	2.000 „
„ 24. Gminie Kolbuszowa na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzalców (IX. rata z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.)	— „	3.000 „
„ 25. Gminie miasta Nowego Sącza na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje (XIV. rata z 20-lecia)	— „	11.840 „
„ 26. Gminie m. Mikuliniec V. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K, zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje	— „	672 „
„ 27. Dla pogorzalców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	10.000 „
Do tej pozycyi przekazuje się następujące wnioski nagłe i petycje: L. s. 675, 950, 1033, 1241, 1246, 1789, 482, 483, 790, 2089.		
„ 27 a. Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (Zakład p. Żurowskiej, w załatwieniu petycyi l. s. 159 i 171)	— „	700 „
„ 27 b. Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie (w załatwieniu petycyi l. s. 1682), jednorazowo	— „	700 „
„ 28. Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	200 „	— „
„ 29. Zgromadzeniu X. X. Redemptorystów w Podgórzu na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K III. rata z 5-lecia)	2.000 „	— „
„ 30. Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia im. św. Wincen- tego à Paulo we Lwowie — VI. i VII. rata umo-		

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	rzenia reszty pożyczki 20.000 K zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności	1.230 K	— K
Poz.	31. Zarząd centralny Związku katolickich towarzystw i zakładów dobroczynnych na umorzenie pożyczki 120.000 K, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie (II. i III. rata z 39-letnia od 1. lipca 1907)	— „	6.300 „
„	32. a) Koszta utrzymania rozmaitych osób w zakła- dach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo)	25.000 „	— „
„	32. b) Na koszta utrzymania Karola Szypuły, w za- stępstwie gminy Rozwadów (w załatwieniu wnio- sku Wydziału krajowego LW. 77990/1907, l. s. 25) wydatek nadzwyczajny	— „	2.934 „
„	33. Katolicki Związek kobiet polskich na tanią ku- chnię studencką (w załatwieniu petycji l. s. 1281) wydatek nadzwyczajny	— „	500 „
	Suma wydatków rubr. IV.	78.178 K	44.821 K
	Ogółem	<u>122.999 K.</u>	

Dochody.

Rubryka ta nie ma dochodów.

Pozycyą 33 pod lit. a) załatwiono następujące petycje, które przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia: L. s. 280, 553, 1184, 1298, 1628, 1679, 2255.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania petycje:

l. s. 112 „Ogniska“ we Wiedniu,

l. s. 125 „Domu pracy“ na Kazimierzu w Krakowie,

l. s. 391 Wydziału Towarzystwa Biblioteki polskiej we Wiedniu na kolonie wakacyjne,

1. s. 537 Stowarzyszenia Rady opiekuńczej w Krakowie.
  1. s. 958 SS. Miłosierdzia w Maryampolu,
  1. s. 1286 Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie,
  1. s. 1287 Tego samego Towarzystwa,
  1. s. 1288 Kuchni akademickiej we Lwowie,
  1. s. 1307 i 1358 Towarzystwa św. Stanisława Kostki we Lwowie,
  1. s. 1391 Towarzystwa opieki nad sługami i robotnikami we Lwowie,
  1. s. 1110 Domu rodzinnego w Krakowie,
  1. s. 1760 Towarzystwa budowy tanich domów mieszkalnych i domów robotniczych w Krakowie,
  1. s. 2075 gminy Monasterzyska o subwencyę na dalszą regulacyę miasta.
- II. Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia petycye:
1. s. 329 Tadeusza Kowalskiego, słuchacza Wydziału filozoficznego we Wiedniu, o zapomogę na dalsze kształcenie się,
  1. s. 1414 Maryi Kucharzowej o stypendyum dla syna,
  1. s. 1994 Zwierzchności gminnej w Malejowej o pokrycie reszty kosztów utrzymania Anny Fudali w ochronce w Budapeszcie,
- III. Przechodzi się do porządku dziennego nad petycjami:
1. s. 26 gminy Lubienie o przyjęcie na fund. krajowy kosztów utrzymania Pawła Dumy,
  1. s. 463 Komitetu budowy kościoła w Medusze,
  1. s. 527 Ruskiego domu narodnego w Stanisławowie,
  1. s. 601 Lwowskiego Towarzystwa łyżwiarskiego,
  1. s. 627 i 628 Wydziału filii Towarzystwa św. apost. Piotra w Przemyślu,
  1. s. 659 „Wspólności“ Towarzystwa bratniej pomocy rękodzielników i przemysłowców,
  1. s. 695 Michaliny Paduch o zapomogę dla syna Leopolda,
  1. s. 748 Komitetu kościelnego w Słońsku,
  1. s. 852 Stowarzyszenia sług św. Zyty w Stanisławowie,

- l. s. 855 Towarzystwa „Dzieciątka Jezus“ w Lisku,
- l. s. 891 Towarzystwa opieki nad ubogą młodzieżą szkolną w Jarosławiu,
- l. s. 1016 Towarzystwa sług i zarobników „Syla“ we Lwowie,
- l. s. 1033 Abrahama Rosentala w Rawie ruskiej,
- l. s. 1295 Józefy Nyczowej,
- l. s. 1301 Komitetu konkurencyjnego w Opryszkowcach,
- l. s. 1306 Herbaciarni centowej we Lwowie,
- l. s. 1369 Komitetu cerkiewnego w Fetylkowcach,
- l. s. 1404 Komitetu budowy kościoła w Sokolowie,
- l. s. 1408 Towarzystwa opieki nad opuszczonymi chłopcami w Stanisławowie
- l. s. 1502 Komitetu budowy kościoła szkolnego w Stryju,
- l. s. 115 Kwmitetu budowy kaplicy szkolnej w N. Sączu,
- l. s. 749 Towarzystwa dwucentowych wkładek w Przemyślu,
- l. s. 1584 Józefy Paślowskiej o zapomogę,
- l. s. 1617 Towarzystwa św. ap. Pawła,
- l. s. 1619 Pauliny Gobińskiej wdowy po lekarzu,
- l. s. 1743 Józefy Załęskiej o zapomogę,
- l. s. 1855 Ferdynanda Saczkiewicza, weterana z r. 1863,
- l. s. 1781 Artura Marie o zapomogę na szkołę szermierki,
- l. s. 1856 Zofii z Zarzyckich Kołakowskiej o zapomogę,
- l. s. 1945 Weroniki Szczepańskiej o zapomogę,
- l. s. 1949 gminy Opaka o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Waleryi Dydyk,
- l. s. 2017 Bractwa cerkiewnego w Zagorzu o pożyczkę na budowę czytelnicy
- l. s. 2072 mieszkańców gminy Boratyn o zapomogę na budowę kościoła,
- l. s. 2133 gminy Jacowa o subwencję na budowę kościoła,
- l. s. 2136 Towarzystwa szkoły ludowej w Tarnopolu o subwencję na budowę kościoła w Zarudczku,

l. s. 2140 gminy Słoboda złota o zapomogę na budowę czytelnii.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała zgodnie z wnioskiem komisji powyższe pozycje wydatków tej rubryki, jako też uchwała te wnioski komisji.

Sprawozdawca p. Niezabitowski czyta :

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka IV.

Poz. 1—33 wydatków.

D o b r o c z y n n o ś ć.

Wydatki.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.		K	K
1.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	10.848	—
„	2. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—
„	3. Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—
„	4. Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000	—
„	5. Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400	—
„	6. Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K., udzielonej fundacyi domu podrzutek w Lwowie na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, X. i XI. półroczna rata z 35-lecia do 1. października 1908 włącznie	—	3.575
„	7. Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozperzdalności Wydziału krajowego	10.000	—
„	8. Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—

Do tej pozycji odsyła się wszystkie petycje o subwencye dla ochronek, umieszczone w sprawozdaniu na r. 1908.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	9. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	400 K	— K
"	9 a. Ruskie Towarzystwo kolonij wakacyjnych, jednorazowo	— "	200 "
"	10. Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200 "	— "
"	10 a. Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	— "	200 "
"	10 b. Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, jednorazowo	— "	200 "
"	11. Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400 "	— "
"	12. Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im. hr. Sołtykowej	200 "	— "
"	13. Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000 "	— "
"	14. Zakład im. św. Jadwigi w Krakowie, stała subwencya	1.200 "	— "
"	15. Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000 "	— "
"	16. Ks. Siemiaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy, dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	1.600 "	— "
"	17. Na opłatę procentów (4 ⁰ / ₀) od pożyczki 40.000 K, zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VII. rata z 28-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902)	— "	1.600 "
"	18. Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500 "	— "
"	19. Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 "	— "
"	20. F. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 "	— "
"	21. Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 "	— "

	zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz. 21 a. Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidiecezyi lwowskiej	— K	200 K
„ 21 b. Towarzystwo pomocy dyaków dyecezyi przemyskiej	— „	200 „
„ 22. Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami)	1.000 „	— „
„ 23. Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi	— „	2.000 „
„ 24. Gminie Kolbuszowa na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzalców (X. rata z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.)	— „	3.000 „
„ 25. Gminie miasta Nowego Sącza na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje (XIV. rata z 20-lecia)	— „	10.240 „
„ 26. Gminie m. Mikuliniec IV. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K, zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje	— „	589 „
„ 27. Dla pogorzalców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	10.000 „
„ 27 a. Zakład opieki nad opuszczonej dziećmi w Krakowie (Zakład p. Żurowskiej)	— „	1.500 „
„ 27 b. Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie, jednorazowo	— „	700 „
„ 28. Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	200 „	— „
„ 29. Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K IV. rata z 5-lecia)	2.000 „	— „
„ 30. Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia .m. św. Wincentego à Paulo we Lwowie — VIII. i IX. rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K, zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności	1.230 „	— „
„ 31. Zarząd centralny Związku katolickich towarzystw i zakładów dobroczynnych na umorzenie pożyczki		

		zwyczajne :	na zwyczajne :
	120.000 K, zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie (w myśl uchwały sejm. z 18. marca 1907)	—	K 6 300 K
Poz. 32.	Koszta utrzymania rozmaitych osób w zakładach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo)	25.000	„ — „
„ 33.	Katolicki Związek kobiet polskich na tanią kuchnię studencką	—	„ 500 „
„ 34.	Stankiewiczowej Julii, wdowie po ostatnim czwartaku, do dyspozycji Wydziału kraj., jednorazowo	—	„ 200 „
	Suma wydatków rubr. IV.	78.178 K	41.204 K
	Ogółem	119.382 K.	

Przemawia p. Maryewski i wnosi:

Stowarzyszeniu Rady opiekuńczej w Krakowie w załatwieniu petycji Ls. 537 jednorazowo 1500 K na r. 1909.

Przemawia sprawozdawca p. Niezabitowski.

Przemawia p. Leo i wnosi o udzielenie subwencji w r. 1909 Stowarzyszeniu Rady opiekuńczej w Krakowie w kwocie 1.000 K.

P. Maryewski oznajmia, że cofa swój wniosek, a przyłącza się do wniosku p. Leo.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca przemawia i wnosi o udzielenie subwencji powyższej instytucji w kwocie 500 K.

Izba uchwała wniosek p. Leo, t. j. udzielenie Stowarzyszeniu Rady opiekuńczej w Krakowie w załatwieniu petycji Ls. 537 kwoty 1.000 K na r. 1909.

Izba bez rozprawy uchwała Rub. IV. poz. 1—33 wydatków na r. 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznaczając następne na dzień 30. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11 minut 55 w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

31. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 30. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 28 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 29. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół 30. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 30. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 3095, 3097—3099, 3107, 3112, 3113, 3119, 3126.

Komisji szkolnej: L. s. 3100, 3101, 3103, 3111, 3120, 3122, 3123.

Komisji gminnej: L. s. 3105, 3106.

Komisji administracyjnej: L. s. 3096, 3108, 3113, 3121, 3125.

Komisji prawniczej: L. s. 3124, 3127.

Komisji drogowej: L. s. 3110.

Komisji podatkowej: L. s. 3104.

Komisji kolejowej: L. s. 3109, 3128.

Komisji przemysłowej: L. s. 3102.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 3118.

Po odczytaniu petycji L. s. 3121. Żenćzakowej Maryi z zażaleniem na Wydział powiatowy w Rohatynie w sprawie budowlanej. Przemawia p. T. Staruch, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odpowiednim komisjom, jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Skwarko odczytuje zgłoszone interpelacje, które opiewają:

I n t e r p e l a c y a

Dra Iwana Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie obsadzenia posady nauczyciela w seminarjum nauczycielskim żeńskim w Przemyślu.

Na posadę nauczyciela matematyki i fizyki w utrakwistycznym żeńskim seminarjum rozpięła Rada szkolna krajowa konkurs do 15. maja 1908.

Podano się 6 Rusinów i 1 Polak, który jednak nie miał kwalifikacji z ruskiego języka. Radzie szkolnej krajowej widocznie było nie na rękę, że posada ta musiałaby przypaść nauczycielowi Rusinowi, dlatego p. wiceprezydent Dembowski schował referat w swoim biurku i czeka, aż nauczyciel Polak zda przed prof. Tretiakiem egzamin z ruskiego języka, by go można postawić na pierwszym miejscu. Dotychczas nie wysłano propozycji na obsadę wspomnianej posady do Ministerstwa.

Dlatego zapytują podpisani.

Czy c. k. Rząd przynagli c. k. Radę szkolną krajową do ułożenia i wysłania do c. k. Ministerstwa propozycji na obsadę posady nauczyciela matematyki i fizyki w c. k. utrakwistycznym żeńskim seminarjum w Przemyślu, a to na podstawie podań w przepisany terminie konkursowym wniesionych.

Interpelant:

Dr. Makuch.

Kurowiec, Tracz, Oleśnicki, Dr. Lewicki, Dumka, Sodomora, Sandulak, Kiweluk, Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Dudykiewicz, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie przyspieszenia budowy i kreowania c. k. Sądu powiatowego w Krasnej pow. kałuskiego.

Kreowanie c. k. Sądu powiatowego w Krasnej pow. kałuskiego zostało już dawno zadecydowanem przez c. k. władze, a z niewiadomych powodów odkłada się z roku na rok.

Ponieważ w kałuskim powiecie są gminy oddalone od c. k. Sądu powiatowego o 44 km, a utworzenie Sądu w Krasnej jest konieczne, przeto zapytujemy c. k. Rząd, kiedy ostatecznie będzie otwarty sąd w Krasnej?

Interpelant:

Kurowiec.

Makuch, Dumka, Sodomora, Skwarko, Sandulak, Winniczuk, A. Staruch, T. Staruch, Lewicki, Tracz, Kiweluk, Korol, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Tracza i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy mostu na Czeremoszu między Kutami a Wyżnicą.

Gmina Kuty z Wyżnicą starały się już od dawnych czasów o otrzymanie koncesyi na pobudowanie mostu na Czeremoszu między Kutami a Wyżnicą. Wkońcu, gdy wylewy Czeremosza z powodu niezabezpieczenia brzegów zaczęły czem raz więcej niszczyć nadbrzeżne grunta, w roku 1898 przedłożono plany wykonane przez inżyniera Wydziału krajowego Orzelskiego, które były fachowo wykonane i odpowiadały w zupełności miejscowym stosunkom. Mimo tego koncesyę na budowę mostu, jak powiadają dzięki swym możliwym wpływom otrzymał hr. Rej.

Rekurs wniesiony przeciw temu do c. k. Ministerstwa rolnictwa pozostał bez skutku. Świadczy o tem orzeczenie tego ministerstwa z dnia 2. kwietnia 1906 l. 182.641. Hr. Rej, otrzymawszy koncesyę, nie budował mostu wedle zatwierdzonych planów, ale zbudował most, który sprzeciwia się zasadniczemu prawom techniki mostowej. Mianowicie wybudował on most w miejscu najnieodpowiedniejszym, t. j. na

kolanie rzeki na wskos od jej biegu, prawdziwe monstrum pod względem technicznym, ale tani. Hrabiego Reja nie obchodziło to nie, że on naraża nadbrzeżnych mieszkańców na masowe szkody; on miał wzgląd tylko na to, żeby most był tani i przynosił mu jak największe dochody. Tego samego zdania o jakości mostu byli także znawcy, inżynierowie Tołłoczko i Aspelmauer. przy wydaniu orzeczenia w sprawie zabezpieczenia dowodu prowadzonego w tym roku przez gminę Kut. Most ten wybudował hr. Rej na pilotach tak blisko siebie poumieszczonych, że w czasie zwiększonego stanu wody zatrzymują się na tych pilotach nadpływające i z gór spławiane belki (kłocy). To pociąga za sobą podniesienie stanu wody i wylewy. Woda w Czeremoszu zabiera rok rocznie setki hektarów ornego gruntu od strony Kut i nanosi wskutek tego mieszkańcom masowe szkody. Teraźniejszy stan jest tego rodzaju, że pierwszy wylew rzeki Czeremoszu grozi przeniesieniem wody do młynówki, czego następstwem będzie zniszczenie 4 młynów, 3 garbari, setki zagród i wielkich przestrzeni ornych gruntów.

W tym roku chciał hr. Rej odbudować zabrany przez wodę most w tem samym miejscu i w ten sam sposób, co wprzód, jednakże gmina Kut sprzeciwiła się temu, za co hr. Rej, gnębi ją procesami. Korzystając z tej okoliczności, że mostu nie ma, wniosła teraz gmina Kut prośbę o nadanie jej koncesyi na budowę rzeźzonego mostu, przyezem załączyła plany wykonane przez inżyniera Orzelskiego, odpowiadające wszelkim wymaganiom mostowej techniki.

Wedle sprawiedliwości należałoby się jej nadanie koncesyi na budowę mostu, bo one jak najwięcej narażona na wylewy Czeremoszu, najlepiej potrafiłaby zabezpieczyć jego brzegi przed wylewem. Gmina Kut boi się jednak, by hr. Rej nie poprowadził sprawy znowu w ten sposób, by otrzymawszy koncesyę na budowę mostu

i wybudowawszy go w nieodpowiedni sposób, nie naraził interesów okolicznych wieśniaków na nieobliczalne szkody.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy wiadomy jest c. k. Rządowi wyżej opisany stan rzeczy?

2) Co zamierza on przedsięwziąć ze względu na zamierzoną budowę mostu na Czeremoszu między Kutami a Wyźnicą, by na przyszłość zabezpieczyć interesy okolicznej ludności od wyżej naprowadzonych masowych szkód?

3) Czy skłonny jest on uwzględnić usprawiedliwione życzenie gminy Kut co do nadania jej koncesyi na budowę tego mostu?

Interpelant:

Tracz.

Dr. Kość Lewicki, A. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Krynicki, Hanczakowski, Kolpaczekiewicz, Seuyk, Kryswaty, Makuch, T. Staruch, Dudykiewicz, Korol, Kurowiec.

Marszałek oznajmia, że odczytane interpelacje odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Lwowa o zmianę §. 21. ustawy budowniczej dla miasta Lwowa z 21. kwietnia 1885 Dz. u. kr. Nr. 31.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 21. nstawy z 21. kwietnia 1885 Dz. u. kr. Nr. 31, zawierającej ustawę budowniczą dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 21.

Postanowienia §. 21. ustawy z dnia 21. kwietnia 1885 Dz. u. kr. Nr. 31, zawierającej ustawę budowniczą dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa, zostają uchylone, a natomiast paragraf ten ma opiewać, jak następuje:

a) Domów mieszkalnych nie wolno z reguły budować wyżej, jak trzy piętra, nie licząc parteru, przyczem mezanin liczy się za piętro.

b) Domy jednopiętrowe mogą być wszędzie budowane bez względu na szerokość ulicy.

c) Domy dwu lub trzypiętrowe wolno stawiać tylko tam, gdzie ich wysokość nie przewyższa szerokości ulicy.

d) Natomiast wolno:

1) w miejscu, gdzie już dom istniał, budować dom nowy w wysokości dawniejszego;

2) w ulicy częściowo już zabudowanej wyprowadzić dom nowy w wysokości większej części domów tamże już istniejących;

3) w wypadkach ad 1. i 2. wysokość domu nie może atoli przenosić 16 metrów;

4) na narożnikach dwóch ulic budować dom w wysokości odpowiadającej szerszej ulicy, atoli długość takiego narożnego budynku w ulicy węższej nie może przenosić dwukrotnej szerokości tej węższej ulicy.

e) Budowa domów czteropiętrowych może być również dozwoloną:

1) w ulicach i przy placach, które oznaczy Rada miejska, a ich szerokość wynosi przynajmniej 22 metrów;

2) na narożnikach dwóch ulic pod warunkami zawartymi w ustępie d/4;

3) w śródmieściu w ulicach głównych

o szerokości nie mniejszej jak 15 metrów, wysokość domu takiego nie może jednak przenosić 20 metrów.

f) Dokoła rynku nie wolno budować domów frontowych czteropiętrowych.

g) Jeżeli domy są cofnięte od frontu według warunków §. 20., wolno podnieść ich wysokość w miarę szerokości odstępu od linii regulacyjnej.

h) Maksymalna wysokość budynku, o ile jej poprzednie ustępy nie określają, nie może przenosić 22 metrów.

Wysokość ta mierzy się od najwyższego punktu chodnika do górnej krawędzi gzymsu głównego.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Wybór dwóch członków i dwóch zastępców członków krajowej komisji dla włości rentowych.

Marszałek oznajmia, że wyboru tego nie może na razie zarządzić, ponieważ w Izbie niema dostatecznej liczby posłów.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1908 i 1909.

Rnbr. V. Oświata i sztuka.

Sprawozdawca p. Milewski.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad tą rubryką.

Przemawia p. Rittel i stawia następujące rezolucyje:

1. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, by wypracowała szczegółowy program dalszego systematycznego rozwoju szkolnictwa przemysłowego i handlowego w kraju.

2. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, by przeprowadziła reorganizację agend dotyczących szkolnictwa zawodowego w tym kierunku, iżby agendy te traktowane były z potrzebną pieczołowitością i szybkością.

Marszałek przerywa p. Rittlowi i wzywa go, by mówił o przedmiocie będącym na porządku dziennym.

P. Rittel przemawia dalej.

Marszałek oznajmia, po ukończeniu przemówienia p. Rittla, że obecnie zarządza wybór dwóch członków i dwóch zastępców członków krajowej komisji dla włości rentowych.

Marszałek oznajmia, że Izba głosować będzie łącznie na 2 członków i 2 zastępców członków krajowej komisji dla włości rentowych, następnie zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Weisera, Jedyńaka, Hanczakowskiego, Kleskiego, E. Mycielskiego i wzywa posłów do oddawania kartek.

Posłowie oddają kartki.

Po oddaniu kartek Marszałek wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium, a tymczasem Izba przystępuje do dalszego

ciągu rozprawy ogólnej nad Rub. V. budżetu kraj. na rok 1908 i 1909.

Marszałek udziela głosu p. Wasungowi.

P. Wasung nieobecny w Izbie.

Przemawia p. T. Staruch.

Po ukończeniu przemówienia p. T. Starucha Marszałek wzywa p. E. Mycielskiego do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru dwóch członków i dwóch zastępców członków krajowej komisji dla włości rentowych.

P. E. hr. Mycielski zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 97 posłów. Absolutna większość 49. Na członków komisji tej otrzymali p. Korol 97, p. Witos 96, na zastępców członków otrzymali pp. Buynowski 74, Onyszkiewicz 73, Krynicki 23, Budzyn 22 głosów.

Marszałek stwierdza, że członkami komisji krajowej dla włości rentowych wybrani zostali pp. Korol i Witos, a zastępcami członków pp. Buynowski i Onyszkiewicz.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do dalszego ciągu rozprawy ogólnej nad Rub. V. budżetu krajowego na rok 1908 i 1909.

Przemawia p. Stapiński.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Dumka, Krężel, Makuch, Wasung, Adam, Bandrowski, Merunowicz i Dembowski i że według regulaminu należy przystąpić do wyboru mowców generalnych.

P. Wasung wnosi, by wszyscy zapisani do głosu mowcy przemawiali.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Wasunga.

Przemawia zapisany do głosu poseł Dumka.

Przemawia zapisany do głosu p. Krężel.

Przemawia zapisany do głosu poseł Makuch.

Przemawia zapisany do głosu p. Wangung i stawia następujące rezolucje:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę zmianę §. 17 ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego i aby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski.

2. Sejm wyraża zapatrywanie, że stosowana na niekorzyść nauczycielek tym-

czasowych, będących żonami nauczycieli, interpretacja §. 16. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego odnośnie do dodatków na mieszkanie nie odpowiada duchowi ustawy.

3. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, aby ściśle przestrzegala ustawy o budowie szkół ludowych, a w szczególności §. 7 i 9 ust. z d. 24. kwietnia 1894 i świadczeń z krajowego funduszu nie czyniły zawisłemi od naddatków pieniężnych, do których strony konkurujące ustawą nie są zobowiązane.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 27 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 30. października 1908.

Początek posiedzenia godzina 7 minut 30 wieczorem.

Marszałek stwierdza dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad Rubryką V. budżetu krajowego na rok 1908 i 1909.

Przemawia zapisany do głosu p. Adam i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się Radę szkolną krajową, by dla rozpatrzenia niedomagań i potrzeb szkolnictwa ludowego w kraju zwołała ankietę złożoną zarówno z osób zawodowo i naukowo ze szkolnictwem obznajomionych, jak i z osób znanych z działania obywatelskiego w dziedzinie oświaty szkolnej obu narodowości i aby o wyniku narad ankiety przedłożyła Sejmowi jak najrychlej sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami.

Przemawia zapisany do głosu p. Bandrowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Merunowicz i stawia następujące rezolucje:

1. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby wzięła pod rozwagę sprawę lepszego przysposobienia nauczycielek, pracujących w szkołach wiejskich, do udzielania dziewczętom praktycznych wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego, a zwłaszcza pieczenia chleba i gotowania zwykłej strawy w sposób smaczny i zdrowy - przedewszystkiem zaś zamiłowania czystości i porządku w domu.

2. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby starała się o zakładanie zawodowych kursów robót kobiecych o kierunku praktycznym, ułatwiającym kobiecie pracę zarobkową.

Przemawia zapisany do głosu p. Denbowski.

Przemawia p. Stojalowski dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Skołyżewski dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Dembowski dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Dudykiewicz dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Stąpinski dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Milewski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka V.

Poz. 1—7 wydatków i poz. 1—2 dochodów

O s w i a t a i s z t u k a.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.

„ II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.

Wydatki.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.

Poz. 1. Akademia umiejętności w Krakowie:

zwyczajne:

a) zasiłek stały	70.000 K
b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesorów Abrahamy i Zakrzewskiego w Archiwum watykańskim (na trzechlecie 1907/8—1910/11)	4.000 „
c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	5.000 „
d) dla Biblioteki polskiej w Paryżu (nowy wydatek)	6.000 „
Razem	85.000 K

Uchwałą powyższą załatwi Wysoki Sejm petycję Akademii umiejętności l. 283/86.

Poz. 2. Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobyry) . . . . .

32.000 K

i na koszt podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia)

4.300 „ 36.300 „

Suma wydatków działu I. . . . . 121.300 K

II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe:

zwyczajne: nadzwyczajne: razem:

Poz. 3. Wydatki funduszu szkolnego krajowego (wedle osobnego sprawozdania) . 17,917.332 K

72.676 K 17,990.008 K

	zwyczajne:	nadzwyczajne:	razem:
Poz. 4. Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego (według osobnego sprawozdania)	1,608.100 K	— K	1,608.100 K
Poz. 5. Na oprocentowanie i amortyzację pożyczki 10,000.000 kor, zaciągniętej mającej na budowę nowych szkół ludowych	— „	250.000 „	250.000 „
Poz. 6. Na subwencje dla istniejących już internatów	25.000 „	— „	25.000 „
Poz. 7. Na budowę domów dla internatów	— „	50.000 „	50.000 „
Suma wydatków działu II.	19,550.432 K	372.676 K	19,923.108 K

Dochody.

	Zwyczajne:	Nadzwycz.:	Razem:
Poz. 1. Dochody funduszu szkolnego krajowego	3,595.824 K	— K	3,595.824 K
Poz. 2. Dochody funduszu szkolnego emerytalnego	337.705 „	— „	337.705 „
Suma poz. 1. i 2. dochodów	3,933.529 K	— K	3,933.529 K

Budżet krajowy na rok 1908.

Do rubr. V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A. Wydatki funduszu szkolnego.

Liczba rubr. poz.		Zwyczajne	Nadzwycz. Korony	Razem
I. 1—7	Płace, remuneracje za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	16,595 800	—	16,595.800
II. 8—11	Remuneracje i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych, rolniczych i specjalnych, oraz remuneracje na roboty ręczne i dla analfabetów	142.600	—	142.600
III. 12	Koszta podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	60.000	—	60.000

Liczba rubr. poz.		Zwyczajne	Nadzwyczaj. Korony	Razem
IV. 13-16	Dodatek do funduszu szkolnego emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski	68.074	5.000	73.074
V. 17	Zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na budowę szkół.	200.000	—	200.000
VI. 18-21	Na zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i rządowe, oraz koszt nadzoru funduszków szkolnych miejscowych	417.658	640	418.298
VII. 22	Na przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	51.000	—	51.000
VIII. 23	Na biblioteki okręgowe.	14.000	—	14.000
IX. 24	Na konferencye okręgowe	143.600	—	143.600
X. 25	Na stypendya dla uczniów i uczenie seminarjów nauczycielskich	200.000	—	200.000
XI. 26	Na rozmaite wydatki	24.600	—	24.600
XII. 27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	67.036	67.036
Suma wydatków		17,917.332	72.676	17,990.008

B. Dochody funduszu szkolnego.

I. 1--7	Odsetki od kapitałów	70.918	—	70.918
II. 8--15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.496	—	43.496
III. 16-26	Dodatki	3,150.704	—	3,150.704
IV. 27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych.	5.670	—	5.670
V. 28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI. 29	Taksy od spadków	210.000	—	210.000
VII. 30	Rozmaite wpływy	5.000	—	5.000
VIII. 31	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.886	—	109.886
IX. 32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	150	—	150
Suma dochodów własnych		3,595.824	—	3,595.824

	Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
	K o r o n y		
W porównaniu ze sumą wydatków	17,917.332	72.676	17,990.008
okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	14,321.508	72.676	14,394.184

II. Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Wydatki funduszu szkolnego w kwocie	17,990.008	K
wstawić do rubryki V. pozycyi 3. wydatków funduszu krajowego, a dochody w kwocie	3,595.824	„
do rubryki V. poz. 1. dochodów funduszu krajowego.		

Budżet krajowy na rok 1908.

Do rubryki V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Milewski czyta:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić :

A) Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego.

Rubr.		Zwyczajne	Nadzwyczajne
		K o r o n y	
I.	Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	125.000	—
„	II. Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	960.000	—
„	III. Pensye dla wdów po nauczycielach	350.000	—
„	IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	85.000	—
„	V. Odprawy i kwartały pośmiertne	85.000	—
„	VI. Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000	—
„	VII. Koszta zarządu	100	—
„	VIII. Rozmaite wydatki	—	—
	Suma wydatków	1,608.100	—

B) Dochody funduszu szkolnego emerytalnego.

Rubr.	I. Odsetki od kapitałów	2.680	—
„	II. Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—
„	III. Zapisy i darowizny	—	—

	Zwyczajne	Nadzwyczajne
	K o r o n y	
Rubr. IV. Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	24.425	—
„ V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	250.000	—
„ VI. Wkładki dwuprocentowe za czas służby przed- etatowej	35.000	—
„ VII. Rozmaite dochody	—	—
„ VIII. Zwroty z emerytur czasowych	—	—
„ IX. „ „ dożywotnich	—	—
„ X. „ z pensyi wdów	—	—
„ XI. „ z dodatków na wychowanie dzieci	—	—
„ XII. „ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—
Suma dochodów	337.705	—
W porównaniu ze sumą wydatków	1,608.100	—

Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . . . . . 1,270.395 —

II. Wysoki Sejm raczy wstawić do rubryki V. poz. 4. budżetu na rok 1908 wydatki funduszu emerytalnego do pokrycia z funduszu krajowego . . . . . 1,608.100 K
a dochodu funduszu emerytalnego . . . . . 337.705 „
do poz. 2. rubryki V. funduszu krajowego.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycye wydatków i dochodów Działu I i II Rubr. V. budżetu krajowego na r. 1908, zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Sprawozdawca p. Milewski czyta:

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka V.

Poz. 1—7 wydatków i poz. 1—2 dochodów.

O ś w i a t a i s z t u k a.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.

„ II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.

Wydatki.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.

Poz. 1. Akademia umiejętności w Krakowie:

zwyczajne:

- a) zasiłek stały . . . . . 70.000 K
- b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesorów Abrahama i Zakrzewskiego w Archiwum watykańskim (na trzechlecie 1907/8—1910/11) 4.000

e) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	zwyczajne :	5.000 K
d) dla Biblioteki polskiej w Paryżu		6.000 „

czyli tyle, ile uchwaliła komisja w preliminarzu na rok 1908. Wydatek rzeczony wstawiła komisja w preliminarz na r. 1908 z powodów w sprawozdaniu o preliminarzu na r. 1908 wyszczególnionych.

Razem . . . . . 85.000 K

czyli tyle, ile uchwalono w komisji w preliminarzu na rok 1908, zaś o 6.000 K. więcej od wydatku proponowanego w preliminarzu Wydziału krajowego i od rzeczywistego wydatku w r. 1907.

Poz. 2. Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory)	32.000 K	
i na kosztą podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia)	4.300 „	36.300 „
czyli tyle ile uchwalono w komisji w preliminarzu na rok 1908, a o	745 K	więcej od wydatku na ten cel w r. 1907.

Suma wydatków działu I. . . . . 121.300 K

Komisja budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące rezolucje do uchwały:

1) Sejm wzywa Radę szkolną krajową, ażeby poczyniła potrzebne zmiany w regulaminie Rady szkolnej krajowej, a mianowicie, ażeby sprawy aprobaty książek szkolnych, dotychczas rozstrzygane w sekeyach, zastrzegła do decyzji pełnej Rady.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zapewniając inspektorom szkolnym krajowym dostateczną fachową pomoc, umożliwił im częstsze zwiedzanie szkół.

3) Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby podawała do wiadomości Sejmowi ilość szkół corocznie lustrowanych przez inspektorów szkolnych krajowych.

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowieniem referentów i pomnożeniem sił kancelaryjnych przy c. k. Starostwach zapewnił inspektorom okręgowym dostateczną pomoc i umożliwił im w ten sposób częstsze lustracje szkół.

5) Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby zwolywała w celu wymiany pedagogicznych i dydaktycznych doświadczeń coroczne konferencje inspektorów krajowych i okręgowych.

6) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w preliminarz budżetu na rok 1909 wstawił płace potrzebne w celu ustanowienia posady drugiego inspektora dla okręgów kołomyjskiego, stryjskiego, wadowickiego, rzeszowskiego, sokalskiego i nowosądeckiego.

7) Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zastanowiła się nad utworzeniem stałego oddziału budowniczego dla budowy szkół bądźto przy Wydziale krajowym, bądźto przy Radzie szkolnej krajowej.

	Zwyczajne:	Nadzwyczajne:	Razem:
W myśl powyższych uchwał wydatki Rubryki V. poz. 1--2 wynosić będą	121.300 K	—	K 121.300 K

II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe:

	zwyczajne:	nadzwyczajne:	razem:
Poz. 3. Wydatki funduszu szkolnego krajowego (wedle osobnego sprawozdania)	18,946.159 K	71.876 K	19,018.035 K
Poz. 4. Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego (wedle osobnego sprawozdania)	1,693.100 „	—	„ 1,693.100 „
Poz. 5. Na oprocentowanie i amortyzację pożyczki 10,000.000 kor, zaciągnąć się mającej na budowę nowych szkół ludowych	—	„ 250.000 „	„ 250.000 „
Poz. 6. Na subwencye dla istniejących już internatów	35.000 „	—	„ 35.000 „
czyli o . . . . . 10.000 K			
więcej od proponowanego przez Wydział krajowy wedatki i od wydatku uchwalonego w komisji w preliminarzu na rok 1908 . . . . . 13.000 K			
więcej od rzeczywistego wydatku z r. 1907.			
Poz. 7. Na budowę domów dla internatów	—	„ 70.000 „	„ 70.000 „
czyli o . . . . . 20.000 K			
więcej od wniosku Wydziału krajowego, od kwoty przez komisję w preliminarzu na r. 1908 uchwalonej i od kwoty w r. 1907 rzeczywiste na ten cel wydanej.			
Suma wydatków działu II.	20,674.359 K	391.876 K	21,066.135 K

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać do Wydziału kraj.

Petycyę:

L. 466/221, 466/222 Stowarzyszenia Internatu dla nauczycieli e. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego w Krakowie.

L. 418/192, 319/193 Siostry Franciszki Felicyanki, przełożonej Internatu w Przemyśle, o subwencję na utrzymanie internatu.

L. 1300/931 S. M. Franciszki Felicyanki, przełożonej Internatu w Przemyśle, o subwencję na budowę internatu.

L. 1205/868 Maryi Klary Borowskiej, przełożonej Siost Dominikanek w Wielowsi, o zasiłek na utrzymanie internatu w Tarnopolu.

L. 103/9 Komitetu Towarzystwa Opieki nad internatem dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego w Tarnopolu o zasiłek na utrzymanie internatu.

L. 1567/1158 Siostry Maryi Rafaeli ze Zgromadzenia Sióstr Felicyanek, przełożonej Internatu św. Jana Kantego we Lwowie, o zasiłek na utrzymanie internatu.

L. 1080/768 Konwentu Panien Benedyktynek w Przemyśle o zasiłek na utrzymanie internatu.

L. 626/369. Sióstr Bazylianek w Przemyśle o zapomogę z funduszu przeznaczonego na budowę internatów w celu cząstkowego spłacenia długu zaciągniętego na kupno domu na internat.

L. 1860/1872 Siostry Maryi Rafaeli Kunaszowskiej ze Zgromadzenia Sióstr Felicyanek, przełożonej Internatu św. Jana Kantego we Lwowie, o zasiłek na utrzymanie internatu.

L. 625/368 Sióstr Bazylianek w Przemyśle o zapomogę dla internatu uczenic c. k. minaryum żeńskiego.

L. 971/676 Klasztoru Sióstr Bazylianek we Lwowie o zasiłek dla internatu.

L. 1618/1204 Kuratora Internatu św. Stanisława w Tarnowie o udzielenie subwencji na cele internatu.

L. 402/176 Kuratora Internatu św. Józefa w Tarnowie o zapomogę na spłacenie długu.

Zwyczajne: Nazwyczajne: Razem:

W moc powyższych uchwał komisji wynosić będą:

II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe . 20,674.259 K   391.876 K   21,066.135 K

Dochody.

Zwyczajne: Nadwyczajne: Razem:

Poz. 1. Dochody funduszu szkolnego krajowego (wedle osobnego sprawozdania) 3,614.164 K   —   K   3,614.164 K

Poz. 2. Dochody funduszu szkolnego emerytalnego (wedle osobnego sprawozdania) 337.703 „   —   „   337.703 „

Suma poz. 1. i 2. dochodów   3,985.867 K   —   K   3,985.867 K

Budżet krajowy na rok 1909.

Do rubr. V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową rozważył sprawę poruszoną we wniosku posła Wasunga, zmierzającym do utworzenia funduszu na zaliczki pensyjne dla nauczycieli i odpowiednie wnioski co do sposobu załatwienia tej sprawy przedłożył na następnej sesji.

Wysoki Sejm raczy odesłać petycyę wdów po nauczycielach:

1833/1346 Waleryi Mielechowej o jednorazowe wsparcie.

Anastazyi Miarkowskiej, matki nauczycielki o przyznanie kwartału pośmiętnego.

840/546 Maryi Koczerhan, wdowy po nauczycielu w Nobaczowie, o zapomogę.

100/6 Eleonory Habel, b. nauczycielki robót ręcznych w Muszynie, o emeryturę, a względnie dar z łaski.

1500/1093 Anny Jaworskiej, wdowy po nauczycielu o jednorazową zapomogę.

1058/746 Adolfiny Głowackiej, córki po ś. p. Tadeuszu Głowackim, dyrektorze szkoły ludowej, o wsparcie.

84339/12013 Pauliny Hordyńskiej, wdowy po nauczycielu, o wsparcie dla siebie i dzieci.

307/110 Heleny Choynowskiej, b. nauczycielki robót ręcznych kobiecych przy szkole im. Adama Mickiewicza we Lwowie, o udzielenie pensyi, a przynajmniej odpowiedniej odprawy.

584/329 Jana Rowińskiego z Nadwórny, o przyznanie kwartału pozgonnego po zmarłym nauczycielu tymczasowym, ś. p. Franciszku Rowińskim.

130/36 Mikołaja Stetkiewicza, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych

w Stanisławowie, o przyznanie dodatku pięcioletniego a względnie o podwyższenie poborów.

660/402 Józefa Szymańskiego, emerytowanego kierownika szkoły ludowej, o jednorazową zapomogę.

316/119 Jana Komarnickiego, emerytowanego nauczyciela ludowego w Tarnopolu, o zapomogę z powodu ubóstwa.

do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Komisyja uchwaliła na wniosek posła prezydenta Leo dać w sprawie budowy szkół Wydziałowi krajowemu i Radzie szkolnej krajowej następujące wskazówki.

„Ponieważ skuteczne zwalczanie analfabetyzmu osiągniętem być może jedynie przez równorzędne i jednoczesne przyspieszenie budowy szkół a) zarówno w gminach, posiadających wprawdzie szkoły zorganizowane ale potrzebujących nieodzownie nowych budynków szkolnych z powodu wzrostu frekwencyi szkolnej lub z powodu złego stanu istniejących budynków, jak b) w gminach nieposiadających żadnych zgoła budynków i z tego powodu pozbawionych dotychczas dobrodziejstwa szkoły — sądzi komisya budżetowa, iż udział gmin pod a) wymienionych w funduszu budowy szkół nie ma przekraczać kwoty 5,700.000 K., t. j. kwoty w wykazie A) Rady szkolnej krajowej na 4,749.532 K. obliczonej z dodatkiem 20% z powodu podrożenia kosztów robocizny i materiałów budowlanych, tak by cała reszta funduszu budowy szkół użyta została wyłącznie na budowę szkoły w tych gminach; gdzie dotąd budynku szkolnego nie było“.

Na wniosek posła prezydenta Leo uchwaliła również komisya:

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp a) uchwały Sejmu krajowego z d. 12. marca 1907 r. uchyla się w dotychczasowym brzmieniu i postanawia, by ten ustęp brzmiał:

„a) gdzie strony konkurencyjne złożenie przypadającego w myśl artykułu 9. wspomnianej ustawy 120% dodatku konkurencyjnego w całości lub przeważnej części zapewniły, a grunta pod budowę szkoły zostały zaindebitywowane na własność funduszu szkolnego miejscowego.“

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać petycyę:

1589/1175 Gminy Janowie w powiecie Tarnowskim,

886/591 Gminy Andrychów.

2080/1554 Gminy Jabłonki w powiecie turczańskim,

2079/1553 Gminy Boniowice w powiecie dobromilskim,

1506/1099 Gminy Chlebowice w powiecie przemysłańskim, — do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Komisya wnosi:

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwencji na stypendya dla kandydatów szkół ludowych.

SS. Dominikanom w Rawie ruskiej przyznał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 10. listopada 1904 Ls. 1.907 subwencyę 8.000 K. płatną w 10 rocznych ratach po 800 K, z których pierwszą wstawiono do budżetu funduszu szkolnego na rok 1905 w rubr. XII. poz. 27 y). Do preliminarza na rok 1909 wstawiono w rubr. XII. poz. 27 y) V. ratę w kwocie 800 K. W następnych latach do r. 1914 będą wstawiane raty VI—X.

Wobec faktu, że rozszerzenie szkoły wymaga wzniesienia piętra, a mury szkoły okazały się za słabe, Dominikanki w Ra-

wie są zmuszone szkołę od fundamentu przebudować i w tym celu zaciągnąć pożyczkę. Na umorzenie tejże pożyczki uchwalila komisya zalecić Sejmowi udzielenie SS. Dominikanom w Rawie zamiast dawniejszej subwencji 800 K., która do roku 1914 płynąć miała, nowego zasiłku 1.500 K, na 10 lat od r. 1903 do r. 1918 włącznie na spłatę zaciągnąć się mającej pożyczki na budowę szkoły.

Uchwałą powyższą załatwi Wysoki Sejm petycyę 3.451/146 Sióstr Dominikanek w Rawie ruskiej o zasiłek na umorzenie w celu budowy szkoły.

Sejm wzywa Radę szkolną krajową o zorganizowanie w gminie Lednica niemiecka miejscowej Rady szkolnej w celu doprowadzenia w r. 1909 otwarcia publicznej szkoły ludowej.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać do zbadania, zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1910

petycyę:

Nr. 1863/1875 klasztoru Sióstr Bazylianek w Jaworowie o jednorazową zapomogę 4.000 K. na ukończenie szkoły i spłatę długów.

Nr. 1917/1426 Matki Ireny Maryanowskiej, przełożonej zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu, o podwyższenie dotychczas pobieranej subwencji.

Nr. 1868/1380 Przełożenstwa klasztoru Bożej miłości w Białej o udzielenie subwencji na rozszerzenie klasztoru w celu pomieszczenia prywatnego seminarjum żeńskiego.

Nr. 336/138 Presbyterium gminy ewangelickiej w Nowym Sączu o udzielenie subwencji na utrzymanie szkoły ludowej ewangelickiej w Nowym Sączu.

Nr. 538/283 i 1114/781 Zgromadzenia

Sióstr Augustyanek w Krakowie o podwyższenie całorocznego zasiłku z funduszów krajowych na pokrywanie kosztów utrzymania szkoły wydziałowej z 4-klasową popolitą połączoną.

Nr. 1015/703 Józefy Krotzer, nauczycielki, o subwencyę dla prywatnej szkółki dla dziewcząt w Podgórzu.

Nr. 126/32 Zarządu szkoły męskiej św.

Józefa, prowadzonej przez Braci szkół chrześcijańskich we Lwowie.

Nr. 512/257 Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku o zasiłek na szkołę.

Nr. 325/127 Siostry Maryi Bernardyny Samborskiej ze Zgromadzenia Sióstr Felicjanek, kierowniczkii 5-klasowej szkoły żeńskiej, o przyznanie zasiłku na rozszerzenie szkoły żeńskiej w Belzie.

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A. Wydatki funduszu szkolnego.

Liczba rubr. poz.		Zwyczajne	Nadzwycz. Korony	Razem
I. 1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	17,581.787	—	17,581.787
II. 8—11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych, rolniczych i specjalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne i dla analfabetów . . .	143.600	—	143.600
III. 12	Koszta podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . . .	60.000	—	60.000
IV. 13-16	Dodatek do funduszu szkolnego emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski	65.668	12.750	78.418
V. 17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	200.000	—	200.000
VI. 18-21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	445.918	640	446.558
VII. 22	Na przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	51.000	—	51.000
VIII. 23	Na biblioteki okręgowe	14.000	—	14.000
IX. 24	Na konferencye okręgowe	151.836	—	151.836

Liczba rubr. poz.		Zwyczajne	Nadzwyczaj. Korony	Razem
X. 25	Na stypendya dla uczniów i uczenie seminariów nauczycielskich	200.000	—	200.000
XI. 26	Na rozmaite wydatki	24.600	—	24.600
XII. 27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	67.236	67.236
Suma wydatków		18,938.409	79.621	19,018.035

B. Dochody funduszu szkolnego.

I. 1--7	Odsetki od kapitałów	71.258	—	71.258
II. 8--15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.496	—	43.496
III. 16-26	Dodatki	3,148.704	—	3,148.704
IV. 27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670	—	5.670
V. 28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI. 29	Taksy od spadków	220.000	—	220.000
VII. 30	Rozmaite wpływy	15.000	—	15.000
VIII. 31	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.886	—	109.886
IX. 32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	150	—	150

Suma dochodów własnych . . . . . 3,614.164 — 3,614.164

W porównaniu ze sumą wydatków 18,938.409 79.626 19,018.035

okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego 15,324.245 79.626 15,403.871

II. Wysoki Sejm raczy wstawić :

do rubryki V. pozycyi 3. wydatków funduszu krajowego, na rok 1909 19,018.035K
do rubryki V. poz. 1. dochodów funduszu krajowego na rok 1909 . 3,614.164 „

Budżet krajowy na rok 1909.

Do rubryki V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić :

A) Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego.

		Zwyczajne	Nadzwyczajne
		Korony	
Rubr.	I. Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek .	145.000	—
„	II. Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	990.000	—
„	III. Pensye dla wdów po nauczycielach	380.000	—
„	IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	90.000	—
„	V. Odprawy i kwartały pozgonne	85.000	—
„	VI. Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3 000	—
„	VII. Koszta zarządu	100	—
„	VIII. Rozmaite wydatki	—	—
	Suma wydatków	1,693.100	—

B) Dochody funduszu szkolnego emerytalnego.

Rubr.	I. Odsetki od kapitałów	2,684	—
„	II. Datek stały z krajowego funduszu szkolnego .	25,600	—
„	III. Zapisy i darowizny	—	—
Rubr.	IV. Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	28,419	—
„	V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . .	280.000	—
„	VI. Wkładki dwuprocentowe za czas służby przed- etatowej	35.000	—
„	VII. Rozmaite dochody	—	—
„	VIII. Zwroty z emerytur czasowych	—	—
„	IX. „ „ dożywotnich	—	—
„	X. „ z pensyi wdów	—	—
„	XI. „ z dodatków na wychowanie dzieci	—	—
„	XII. „ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—
	Suma dochodów	371.703	—
	W porównaniu ze sumą wydatków	1,693.100	—
	okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	1,321.397	—

II. Wysoki Sejm raczy wstawić do rubryki V. poz. 4. budżetu na rok 1908 wydatki funduszu emerytalnego do pokrycia z funduszu krajowego	1,693.100 K
a dochodu funduszu emerytalnego	371.703 „

do poz. 2. rubryki V. funduszu krajowego.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała wszystkie powyższe pozycje wydatków i dochodów Działu I. i II. Rubr. V. budżetu krajowego na r. 1909 zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Marszałek otwiera rozprawę nad następującą rezolucją p. Adama, którą odczytuje:

Wzywa się Radę szkolną krajową, by dla zaopatrzenia niedomagań i potrzeb szkolnictwa ludowego w kraju zwołała ankietę złożoną zarówno z osób zawodowo i naukowo ze szkolnictwem obznajomionych jak i z osób znanych z działania obywatelskiego w dziedzinie oświaty szkolnej obu narodowości i aby o wyniku narad ankiety przedłożyła Sejmowi jak najszybciej sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia p. Adam.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę, uchwała Izba tę rezolucję p. Adama.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję pierwszą p. Wasunga:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę zmianę §. 17. nst. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego i aby przedłożył na najbliższej sesji sejmowej odpowiednie wnioski.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Wasunga.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucję p. Wasunga i otwiera nad nią rozprawę:

Sejm wyraża zapatrywanie, że stosowana na niekorzyść nauczycielek tymczasowych, będących żonami nauczycieli, interpretacja §. 16. ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego odnośnie do dodatków na mieszkanie, nie odpowiada duchowi ustawy.

Przemawia p. Wasung.

Przemawia p. Stojałowski.

Marszałek oznajmia, że tej rezolucji interpretującej ustawę, a wniesionej incydentalnie w rozprawie budżetowej, nie może poddać pod głosowanie.

Przemawia p. Wasung i cofa tę rezolucję, której odczytanie zdaniem mowy będzie dyrektywą dla Rady szkolnej krajowej.

Marszałek oznajmia, że odczytanie rezolucji w Izbie nie może i nie powinno być dyrektywą dla Rady szkolnej krajowej.

Marszałek odczytuje następującą trzecią rezolucję p. Wasunga:

Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, aby ściśle przestrzegała ustawy o budowie szkół ludowych, a w szczególności §. 7. i 9. ust. z 24. kwietnia 1894 i świadczeń z krajowego funduszu nie czyniły zawisłymi od naddatków pieniężnych, do których strony konkurujące ustawą nie są zobowiązane.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Wasunga.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Rittla:

Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, by wypracowała szczegółowy program dalszego systematycznego rozwoju szkolnictwa przemysłowego i handlowego w kraju.

Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, by przeprowadziła reorganizację agend dotyczących szkolnictwa zawodowego w tym kierunku, iżby agendy te traktowane były z potrzebną pieczołowitością i szybkością.

Izba bez rozprawy odrzuca tę rezolucję p. Rittla.

Marszałek odczytuje następującą zgłoszoną rezolucję pierwszą p. Merunowicza.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby wzięła pod rozwagę sprawę lepszego przysposobienia nauczycielek, pracujących w szkołach wiejskich, do udzielania dziewczętom praktycznych wiadomości z zakresu gospodarstwa domowego, a zwłaszcza pieczenia chleba i gotowania zwykłej strawy w sposób smaczny i zdrowy — przedewszystkiem zaś zamiłowania czystości i porządku w domu.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję pierwszą p. Merunowicza.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucję p. Merunowicza:

II. Sejm wzywa c. k. Radę szkolną krajową, ażeby starała się o zakładanie zawodowych kursów robót kobiecych o kierunku praktycznym, ułatwiającym kobiecie pracę zarobkową.

Izba uchwała bez rozprawy tę drugą rezolucję p. Merunowicza.

Marszałek udziela głosu p. Męciński-

mu dla uzasadnienia zgłoszonej przezeń rezolucyi.

Przemawia p. Męciński i stawia następującą rezolucję:

Sejm upoważnia Wydział krajowy aby w r. 1909 z kwoty przypadającej na zasiłki z 10-milionowej pożyczki na budowę nowych szkół ludowych przeznaczył sumę nie przekraczającą 6000 koron, odpowiadającą poborom VIII. klasy rangi na opłacenie architekta przy departamencie technicznym c. k. Namiestnictwa wyłącznie dla spraw budowy szkół ludowych a w szczególności dla wykonywania nadzoru nad budową tych szkół.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie tej rezolucyi p. Męcińskiego do komisji szkolnej.

Przemawia p. Piniński i stawia poprawkę do wniosku p. sprawozdawcy, a mianowicie wnosi o odesłanie tej rezolucyi p. Męcińskiego do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Przemawia p. Męciński i stawia poprawkę, aby do wniosku p. Pinińskiego dodać: by „komisya szkolna i budżetowa zdały sprawę jeszcze w bieżącej sesyi“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Pinińskiego, nie zgadza się zaś na poprawkę dodatkową p. Męcińskiego.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy z poprawką p. Pinińskiego, a odrzuca dodatkową poprawkę p. Męcińskiego, t. j. Izba uchwała odesłanie rezolucyi p. Męcińskiego do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Sprawozdawca p. Milewski, w zastępstwie p. Głabińskiego czyta, oznajmiwszy poprzednio, że odpadają: 1) poz. 52 Rub. V na r. 1908 i 2) pozycje 52 i 53 Rubr. V na rok 1909.

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka V.

O s w i a t a i s z t u k a.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze (poz. 8—32).

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa (poz. 33—70 wyd., tudzież 3 i 4 dochodów).

Dział VI. Rozmaite (poz. 94—105).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

następujący budżet rubr. V. dział III., IV. i VI. na rok 1908.

III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

		zwyczajne :		nadzwyczajne :	
Poz.	8. Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, stała subwencya w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902 (w załatwieniu petycyi Ls. 1317) . . .	50.000	K	—	K
„	8a. Na utrzymanie seminaryum nauczycielskiego męskiego w Białej (w załatwieniu petycyi Ls. 1319)	3.500	„	—	„
„	8b. Na utrzymanie prywatnego gimnazyum w Białej (w załatwieniu petycyi Ls. 1285)	5.000	„	—	„
„	9. Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	2.000	„	—	„
„	10. Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	2.000	„	—	„
„	11. Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000	„	—	„
„	12. Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie (w załatwieniu petycyi Ls. 297)	2.000	„	—	„
„	13. Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500	„	—	„
„	14. Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000	„	—	„
„	15. Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimna-				

	zwyczajne	nadzwyczajne
zyum żeńskie" (w załatwieniu petycyi Ls. 1040)	2.000 K	— K
Poz. 16. Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie, z charakterem gimnazyjalnym, pod zarządkiem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka .	1.000 „	— „
„ 17. Na subwencye dla innych żeńskich seminariów, gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego .	5.000 „	— „
Do pozycyi tej odnoszą się petycye: Ls. 172, 610, 970, 1037, 1038, 1079, 1204, 1715.		
„ 18. Kurs naukowy żeński w Tarnowie (w myśl uchwały Sejmu z dn. 11 lipca 1902) .	800 „	— „
„ 19. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie (petycyja Ls. 298)	8.000 „	— „
„ 20. Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie .	200 „	— „
„ 21. Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:		
a) stała subwencya	400 „	— „
b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów (w załatwieniu petycyi Ls. 621 i 622) .	— „	2.000 „
„ 22. Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej (w załatwieniu petycyi Ls. 1202)	1.000 „	— „
„ 23. Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzałości Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	28.000 „	— „

Do tej pozycyi odsyła się następujące petycye: Ls. 110, 121, 122, 287, 294, 296, 302, 312, 330, 333, 335, 408, 420, 552, 594, 603, 629, 630, 633, 634, 636, 649, 654, 769, 770, 785, 818, 827, 830, 839, 842, 857, 860, 884, 885, 1000, 1007, 1008, 1021, 1030, 1034, 1061, 1062, 1078, 1109, 1117, 1143, 1188, 1195, 1207, 1208, 1228, 1232, 1308, 1310, 1361, 1376, 1390, 1392, 1577, 1605, 1608, 1611, 1612, 1677, 1717, 1722, 1792, 1794, 1857, 1869, 1886, 1888, 1889.

zwyczajne: nadzwyczajne :

Poz 24. Zakład dla głuchoniemych we Lwowie :

a) na stypendya dla 100 wychowanków, po 250 K	25.000 K.			
b) na utrzymanie zakładu	5.000 „			
c) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K, na budowę II. piętra zaciągniętej przez Dyrekeyę zakładu, IX. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półro- cza 1934 r.)	<u>1.990 „</u>	31.990 K	—	K

„ 25. Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we
Lwowie . . . . . 1.000 „ — „

„ 26. Zakład dla ciemnych we Lwowie :

a) na utrzymanie zakładu	7.600 K.			
b) na stypendya dla 10 wy- chowanków po 240 K	<u>2.400 „</u>	10.000 „	—	„

„ 27. Towarzystwo gimnast. „Sokół Macierz“ we
Lwowie . . . . . 2.000 „ — „

„ 28. Towarzystwo gimnast. „Sokół“ w Krakowie . . . . . 2.000 „ — „

„ 29. Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnasty-
cznych „Sokół“ we Lwowie i na pro-
wincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału
krajowego . . . . . 10.000 „ — „

Do pozycyi tej odsyła się następujące
petycyje: Ls. 455, 494, 503, 506, 516,
546, 592, 608, 666, 674, 682, 719, 750,
781, 825, 873, 922, 923, 1024, 1025, 1027,
1063, 1064, 1065, 1190, 1197, 1199, 1211,
1212, 1238, 1242, 1284, 1302, 1309, 1311,
1312, 1313, 1314, 1360, 1362, 1363, 1372,
1382, 1409, 1410, 1427, 1481, 1482, 1483,
1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1602,
1716, 1718, 1723, 1744, 1754, 1755, 1759,
1791, 1838, 1839, 1840, 1854, 1859 — tu-
dzież petycyje Ls. 341, 347, 426, 427,
575, 863, 961, 996, 997, 1224, 1225,
1389, 1790.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz.	34. Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie na cele Towarzystwa i wydawnictwa (petycyja Ls. 824)	1.000 K	— K
„	31. Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie (w załatwieniu petycyi Ls. 497)	1.000 „	— „
„	32. Zgromadzenie Sióstr Felicyanek na utrzymanie domu głównego w Krakowie	— „	2.000 „
Suma działu III		174.390 K	4.000 K
		178.390 K.	

IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz.	33. Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000 K	— K
„	34. Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000 „	— „
„	35. Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału kraj.	3.500 „	— „
„	36. Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3 500 „	— „
„	37. Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	200 „	— „
„	38. Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu (w załatwieniu petycyi Ls. 814)	200 „	— „
„	39. Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200 „	— „
„	40. Polskie Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu	200 „	— „
„	41. Biblioteka polska we Wiedniu	400 „	— „
„	42. Towarz. „Związek rodzicielski“ we Lwowie (w załatwieniu petycyi Ls. 688)	500 „	— „
„	43. Dla fundacyi „Macierz Polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	10.000 „	— „
„	44. Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwa	2.300 „	— „

Poz. 44a.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwo mapy Polski, jednorazowo	—	K	2.000	K
„ 45.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, III. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K)	1.000	„	—	„
	Do tej pozycyi odsyła się petycyę Ls. 1501.				
„ 45a.	Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie, jednorazowo (w załatwieniu petycyi Ls. 1138)	—	„	2.000	„
„ 45b.	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie (w załatwieniu petycyi Ls. 702)	200	„	—	„
„ 46.	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ (petycyja Ls. 645)	2.000	„	—	„
„ 47.	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“	1.000	„	—	„
„ 48.	Wydawnictwo dziełek ludowych	2.000	„	—	„
„ 49.	Towarzystwo historyczne we Lwowie na wydawnictwa	1.400	„	—	„
„ 50.	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzałości Wydziału krajowego	800	„	—	„
„ 51.	Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“ (w załatwieniu petycyi L. s. 1636)	500	„	—	„
„ 53.	Towarzystwo miłośników przeszłości Lwowa	500	„	—	„
„ 54.	Redakcyja dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300	„	—	„
„ 55.	Redakcyja pisma dla dzieci „Mały świątek“ we Lwowie w załatwieniu petycyi L. s. 1279)	200	„	—	„
„ 55a.	Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie) na wydawnictwa	100	„	—	„
„ 56.	Na wydawnictwo:				
	a) polskich podręczników dla szkół średnich	2.000	K.		
	b) ruskich książek szkolnych <u>8.000</u> „	10.000	„	—	„

zwyczajne : nadzwyczajne :

Poz. 57.	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	300 K	—	K
„ 58.	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie (w załatwieniu petycyi Ls. 644)	1.000 „	—	„
„ 59.	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa	2.300 „	—	„
	Do pozycyi tej odsyła się petycye Ls. 295, 299, 300, 301, 303, 304.			
„ 60.	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego (z zastrzeżeniem wypłaty z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897)	8.000 „	—	„
	(Tem samem załatwiono petycye Ls. 1001)			
„ 61.	Towarzystwo im. Szewczenki na wydawnictwa (w załatwieniu petycyi L. s. 322)	14.000 „	—	„
„ 62	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych (z zastrzeżeniem j. w. poz. 60)	8.000 „	—	„
	(Tem samem załatwiono petycye L. s. 1291).			
„ 63.	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im B. Goldmana we Lwowie	600 „	—	„
„ 63a)	Koło szkoły ludowej imienia B. Goldmana, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000 „	—	„
	(Do tej pozycyi odsyła się petycye L. s. 1711)			
„ 64.	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie (w załatwieniu petycyi L. s. 342 i 389)	1.500 „	—	„
„ 65.	Ks Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannik“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800 „	—	„

	zwyczajne : nadzwyczajne	
Poz. 66. OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400 „	— „
„ 67. Krakowskie Towarzystwo techniczne na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	400 „	— „
„ 67a) Towarzystwo politechniczne we Lwowie na wydawnictwo czasopisma technicznego (w załatwieniu petycyi L. s. 318)	1.000 „	— „
„ 68. Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“	400 „	— „
„ 69. Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, IV. rata z subwenycy 10.000 K. płatnej w 10 latach	1.000 „	— „
„ 70. Czytelnia polska w Białej — subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K. na budowę domu — I. rata z 28-lecia (patrz pozycya 4 dochodów, w załatwieniu petycyi do L. s. 921)	500 „	— „
<u>Suma działu IV. . . . .</u>	<u>85.200 K</u>	<u>4.000 K</u>
	<u>89.200 K.</u>	

VI. Rozmaite.

	zwyczajne nadzwyczajne	
Poz. 94. Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału kraj.	3.800 K	— K
(Do pozycyi tej odsyła się petycyę Ls. 106, 284, 1126, 1417).		
Poz. 95. Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000 K	K
„ 96. Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200 „	— „
„ 97. Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600 „	— „
„ 98. Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, V. rata subwenycy 40.000 K,		

	płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904)	2.000 K	—	K
Poz. 99.	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, II. rata subwencji 20 000 kor., płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek	1.000 „	—	„
„ 100.	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . Do pozycyi tej odsyła się petycye Ls. 390, 611, 831, 1297, 1316, 1318, 1377.	— „		30.000 „
„ 101.	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 kor. 70 g. wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	26.775 „	—	„
„ 102.	Towarzystwo „Eleuterya“	— „	—	„
„ 103.	Gal. Towarzystwo ochrony zwierząt	200 „	—	„
„ 104.	Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000 „	—	„
„ 105.	Dla Juliana Nasalskiego na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“, do rozporządzalności Wydziału krajowego (w załatwieniu petycyi Ls. 602)	250 „	—	„
	<u>Suma działu VI.</u>	<u>38.825 K</u>		<u>30.000 K</u>

68.825 K

Dochody.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
„ 3.	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000 K	— K
„ 4.	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.000 kor. na budowę domu, I. rata z 28 lecia (patrz poz. 70 wyd.)	500 K	— K
	<u>Suma . . . . .</u>	<u>8.500 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka V.

O s w i a t a i s z t u k a.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze (poz. 8—32).

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa (poz. 33—70 wyd., tudzież 3 i 4 dochodów).

Dział VI. Rozmaite (poz. 94—106 wydatków).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

		zwyczajne: nadzwyczajne:		
Poz.				
8.	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, stała subwencya w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902	50.000 K	—	K
„ 8a.	Na utrzymanie seminarjum nauczycielskiego męskiego w Białej (jak w r. 1908)	3.500 „	—	„
„ 8b.	Na utrzymanie prywatnego gimnazjum w Białej (jak w r. 1908)	5.000 „	—	„
„ 9.	Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	2.000 „	—	„
„ 10.	Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	2.000 „	—	„
„ 11.	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000 „	—	„
„ 12.	Ruskie prywatne seminarjum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie	2.000 „	—	„
„ 13.	Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500 „	—	„
„ 14.	Prywatne seminarjum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000 „	—	„
„ 15.	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazjum żeńskie“	2.000 „	—	„
„ 16.	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie, z charakterem gimnazjalnym, pod zarządem pp. Browieza, Czubka i Tretiaka	1.000 „	—	„
„ 17.	Na subwencye dla innych żeńskich seminarjów, gimnazjów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	5.000 „	—	„
„ 18.	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, (w myśl uchwały Sejmu z dn. 11 lipca 1902)	800 „	—	„

		zwyczajne:		nadzwyczajne:	
Poz. 19.	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000 K	—	K	
„ 20.	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200 „	—	„	
„ 21.	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyśle:				
	a) stała subwencya	400 „	—	„	
	b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów	— „	2.000	„	
„ 22.	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	1.000 „	—	„	
„ 23.	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczańskich młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	28.000 „	—	„	
„ 24.	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:				
	a) na stypendya dla 100 wychowanków, po 250 K	25.000 K.			
	b) na utrzymanie zakładu	5.000 „			
	c) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K, na budowę II. piętra zaciągniętej przez Dyrekeyę zakładu, X. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.)	<u>1.990 „</u>	31.990 „	—	„
„ 25.	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	1.000 „	—	„	
„ 26.	Zakład dla ciemnych we Lwowie:				
	a) na utrzymanie zakładu	7.600 K.			
	b) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K	<u>2.400 „</u>	10.000 „	—	„
„ 27.	Towarzystwo gimnast. „Sokół Macierz“ we Lwowie	2.000 „	—	„	
„ 28.	Towarzystwo gimnast. „Sokół“ w Krakowie	2.000 „	—	„	
„ 29.	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na pro-				

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
	wincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000 K	— K
Poz. 34.	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie na cele Towarzystwa i wydawnictwa	1.000 „	— „
„ 31.	Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie	1.000 „	— „
„ 32.	Zgromadzenie Sióstr Felicjanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie	— „	2.000 „
	Suma działu III	<u>174.390 K</u>	<u>4.000 K</u>
		<u>178.390 K.</u>	

IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

		zwyczajne: nadzwyczajne	
Poz. 33.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000 K	— K
„ 34.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000 „	— „
„ 35.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału kraj.	3.500 „	— „
„ 36.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.500 „	— „
„ 37.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	200 „	— „
„ 38.	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 39.	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 40.	Polskie Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 41.	Biblioteka polska we Wiedniu	400 „	— „
„ 42.	Towarz. „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500 „	— „
„ 43.	Dla fundacyi „Macierz Polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	10.000 „	— „
„ 44.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwa	2.300 „	— „

	zwyyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 44a. Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwo mapy Polski, jednorazowo	— K	— K
„ 45. Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, IV. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K)	1.000 „	— „
„ 45a. Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie, jednorazowo	— „	— „
„ 45b. Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200 „	— „
„ 46. Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“	2.000 „	— „
„ 47. Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“	1.000 „	— „
„ 48. Wydawnictwo dziełek ludowych	2.000 „	— „
„ 49. Towarzystwo historyczne we Lwowie na wydawnictwa	1.400 „	— „
„ 50. Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzałości Wydziału krajowego	800 „	— „
„ 51. Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“	500 „	— „
„ 54. Redakcja dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300 „	— „
„ 55. Redakcja pisma dla dzieci „Mały świątek“ we Lwowie	200 „	— „
„ 55a. Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie) na wydawnictwa	100 „	— „
„ 56. Na wydawnictwo:		
a) polskich podręczników dla szkół średnich	2.000 K.	
b) ruskich książek szkolnych <u>8.000 „</u>	10.000 „	— „
„ 57. Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	300 „	— „
„ 58. Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie	1.000 „	— „

Poz. 59.	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa	2.300 K	—	K
	Do pozycyi tej odsyła się petycyę Ls. 295, 299, 300, 301, 303, 304.			
„ 60.	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego (z zastrzeżeniem wypłaty z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897)	8.000 „	—	„
	(Tem samem załatwiono petycyę Ls. 1001)			
„ 61.	Towarzystwo im. Szewczenki na wydawnictwa	14.000 „	—	„
„ 62.	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych (z zastrzeżeniem j. w. poz. 60)	8.000 „	—	„
„ 63.	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie	600 „	—	„
„ 63a)	Koło szkoły ludowej imienia B. Goldmana, do rozporządzenia Wydziału krajowego (Do tej pozycyi odsyła się petycyę L. s. 1711)	2.000 „	—	„
„ 64.	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.500 „	—	„
„ 65.	Ks Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannik“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800 „	—	„
„ 66.	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400 „	—	„
„ 67.	Krakowskie Towarzystwo techniczne na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	400 „	—	„
„ 67a)	Towarzystwo politechniczne we Lwowie na wydawnictwo czasopisma technicznego	1.000 „	—	„

	zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 68. Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“	— K	400 K
„ 69. Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, V. rata z subwencji 10.000 K. płatnej w 10 latach	1.000 „	— „
„ 70. Czytelnia polska w Białej — subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K. na budowę domu — II. rata z 28-lecia (patrz pożyczka 4 dochodów	500 „	— „
<u>Suma działu IV. . . . .</u>	<u>84.300 K</u>	<u>400 K</u>
	<u>84.700 K.</u>	

VI. Rozmaite.

	zwyczajne	nadzwyczajne
Poz. 94. Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału kraj.	3.800 K	— K
„ 95. Na zasilki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000 K	— K
„ 96. Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200 „	— „
„ 97. Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600 „	— „
„ 98. Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, VI. rata subwencji 40.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904)	2.000 „	— „
„ 99. Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, III. rata subwencji 20.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek	1.000 „	— „
„ 100. Komitetowi budowy polsk. Domu akadem. im. Adama Mickiewicza we Lwowie I. i II. półroczna rata amortyz. 4 1/2% pożyczki 50.000 K, umarzałnej w 33 ratach (uchw. sejm. w 18. marca 1907) w załatw. spra-		

		zwyczajne :	nadzwyczajne :
	wozdzania Wydziału krajow. do Lw. 122947/07. Ls. 30	3.000 K	— K
Poz. 101.	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwo do rozporządzenia Wydziału krajowego	— „	30.000 „
„ 102.	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.759 K 70 g. wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775 „	— „
„ 103.	Towarzystwo „Eleuterya“ (w załatwieniu petycji Ls. 1423) i 1425	600 „	— „
„ 104.	Gal. Towarzystwo ochrony zwierząt	200 „	— „
„ 105.	Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000 „	— „
„ 106.	Na wydawnictwo „Polskiego Przeglądu emigracyjnego“ (w załatwieniu petycji Ls. 1294)	— „	1.000 „
„ 107.	Dla Juliana Nasalskiego na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	250 „	— „
	<u>Suma działu VI. . . . .</u>	<u>41.425 K</u>	<u>31.000 K</u>
			<u>72.425 K.</u>

Dochody.

		zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 3.	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000 K	— K
„ 4.	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.00 K na budowę domu, II. rata z 28-lecia (patrz poz. 70. wyd.	500 „	— „
	<u>Suma . . . . .</u>	<u>8.500 K.</u>	<u>— K</u>

1) Przekazuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i ewentualnego sprawozdania: Petycję instytutu Narodnego Domu do l. 1.386.

„ Towarzystwa „Halicko-ruska Matycia“ we Lwowie do l. 1.385.

„ „ im. Szewczenki o zasiłek na dom akademicki do l. 1.498.

Petycję Towarzystwa Narodny Dom w Kańszu do l. 1.494.

- „ Rady opiekuńczej Polskiego Związku katol. uczniów rękodzielniczych do l. 1.496.
- „ Towarzystwa polskiej młodzieży im. Tadeusza Kościuszki we Lwowie do l. 1.083.
- „ Towarzystwa polskiej młodzieży im. Bartosza Głowackiego do l. 519.
- „ Stowarzyszenia bibliotek chrześcijańskich w Tarnowie do l. 400 i 1.603.
- „ Polskiego Związku Narodowego do l. 771.
- „ Redakcyi „Nauki“ we Lwowie do l. 1.125.
- „ Skorowidza adresowego do l. 1.614.
- „ Związku okręgowego Towarz. Szkoły Ludowej we Lwowie do l. 1.921.

2) Wydziałowi krajowemu przekazuje Sejm następujące petycje do zbadania sprawozdania, ewentualnie uwzględnienia w przyszłym budżecie:

Petycję Towarzystwa reformowanej szkoły średniej do l. 1.787 i 1.941.

- „ Koła Pań Tow. Szkoły Ludowej we Lwowie o subwencyę na szkołę dla sług we Lwowie do l. 1.466.

Budżet krajowy na r. 1909.

Dodatkowe sprawozdanie

Komisji budżetowej

Do Rubryki V.

„O świat a i sztuka“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Petycje:

Ls. 744. Zgromadzenia Sióstr Urszulanek we Lwowie o subwencyę na utrzymanie internatu dla słuchaczek Uniwersytetu,

Ls. 1320. Zarządu głównego Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie w sprawie „Przewodnika oświatowego“,

Ls. 1866. Związku nauczycielek we Lwowie o subwencyę na schronisko,

Ls. 1870. Gm. m. Jaworowa o stałą zapomogę na utrzymanie prywatnego gimnazjum,

Ls. 1883. Zakładu wychowawczego Ks. Zmartwychwstańców w Krakowie o subwencyę,

Ls. 1941. Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej w Krakowie o subwencyę,

Ls. 1964. Zarządu głównego Towarzystwa Szkoły ludowej o subwencyę na budowę gmachu dla seminarjum i gimnazjum w Białej,

Ls. 2037. Dyrekcyi Zakładu dla głuchoniemych we Lwowie o podwyższenie subwencyi,

Ls. 2074. Koła pań Towarzystwa Szkoły ludowej w Przemyśle o subwencyę,

Ls. 2285. Koła Stow. Szkoły ludowej w Kołomyi o subwencyę.

Ls. 2295. Koła im. Maryi Konopnickiej Tow. Szkoły ludowej w Bochni o subwencyę — odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w przyszłym budżecie.

2) Petycje: Ls. 151. Redakcyi „Reformy sądowej“ we Lwowie,

Ls. 652. Pańczakowskiego Józefa na wydawnictwo „Dyktatów dla narodowych szkół“,

Ls. 1075. Müllerowej Cecylii na wydawnictwo czasopisma „Kuchnia a zdrowie“,

Ls. 1307. Koła Towarz. szkoły ludowej w Rudkach,

Ls. 1384. Ruskiego Tow. pedagog. we Lwowie w sprawie seminarium żeńskiego.

Ls. 1376. Filii Tow. im. Kaczkowskiego w Sanoku.

Ls. 2229. Towarz. „Opieki nad młodzieżą szkół średnich“ w Tarnowie,

Ls. 2361. Szczerbowski Ignacego o subwencję na wydawnictwo „Skorowidza leśnego“ — przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania.

3) Petycyje: Ls. 1121, 1145, 1373, 1375, 2070, dotyczące żeńskich zakładów naukowych, odsyła się Wydziałowi krajowemu do ryczałtu rubr. V. p. 17.

4) Petycyje Ls. 1793, 1943, 1938, 1192, 1996, 2091, 2092, 2127, 2128, 2129, 2120, 2131, 2137, 2266, 2267, 2384, 2293, 2346, w sprawie zasiłków dla burs — odsyła się Wydziałowi kraj. do ryczałtu rubr. V. p. 23.

5) Petycyje Ls. 97, 107, 1950, 1965, 1966, 2015, 2016, 2066, 2067, 2068, 2126, 2168, 2222, 2291, 2296, 2297, 2298, 2350, 2351, 2352 polskich i ruskich Towarzystw sokolich — odsyła się Wydziałowi krajowemu do ryczałtu rubr. V. p. 29.

6) Petycyje: Ls. 2138. Czytelni akadem. im. Mickiewicza w Krakowie, — odsyła się Wydziałowi kraj. do ryczałtu rubr. V. p. 94.

7) Petycyje: Ls. 127, 150, 327, 812, 1144, 1290, 1969, 2072 i 2232 załatwione są przez wstawienie w odnosnych pozycjach rubryki V. odpowiednich kwot.

Przemawia p. Winniczuk do pozycyi 23 wydatków działu III. Rub. V. budżetu na r. 1909 ryczałtu na zasiłki dla burs.

Izba uchwała łącznie pozycję 23 wydatków działu III. Rub. V. budżetu krajo-

wego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Przemawia p. Sandulak i stawia poprawkę, a mianowicie do pozycyi 29 wydatków Działu III budżetu krajowego na rok 1909 do ryczałtu na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ w eLwowie i na prowincyi do dyspozycyi Wydziału krajowego — dodać po słowie „Sokół“ słowa i „Sicz“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Milewski.

Izba uchwała pozycję 29 wydatków Działu III Rub. V budżetu krajowego na r. 1909 zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Sandulaka.

Przemawia p. Krzysztofowicz i stawia następującą poprawkę:

Zamiast wniosku komisji załatwiającego petycyję Towarzystwa reformowanej szkoły średniej do l. 1787 i 1941 ma być:

2) Wydziałowi krajowemu przekazuje Sejm do zbadania, sprawozdania, ewentualnie wydatniejszego uwzględnienia w przyszłym budżecie petycyję Towarzystwa reformowanej szkoły średniej do l. 1787 i 1941.

Izba po zamknięciu rozprawy nad tą rezolucją i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę uchwała poprawkę p. Krzysztofowicza w miejsce wniosku komisji dotyczącego tej sprawy.

Izba uchwała bez rozprawy i łącznie resztę pozycyj wydatków i dochodów Działu III, IV, VI Rub. V na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad Rub. V Dział V budżetu krajowego na r. 1908 i 1909.

Sprawozdawca p. Piniński czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka V.

O s w i a t a i s z t u k a .

Dział V. Teatry i sztuki piękne. (Poz. 71--93)

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 71. Teatr polski w Krakowie subwencya stała	16.000 K.	— K.
„ 71a. Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Ludwikowi Solskiemu, zasiłek nadzwyczajny na r. 1908, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	4.000 „
„ 72. Budowa teatru w Krakowie, XXVIII. i XXIX. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (a8 do I. półrocza 1945)	15.000 „	— „
„ 73. Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:		
a) dramat i komedya	28.400 K.	
b) opera polska	<u>20.000 „</u>	48.400 „ — „
„ 73a. Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, p. Ludwikowi Helerowi, zasiłek nadzwyczajny na rok 1908, do rozporządzalności W. kraj.	— „	8.000 „
„ 74. Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XIX i XX. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)	33.696 „	— „
„ 75. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Beseda“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500 „	— „
„ 75a. Towarzystwo „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry, subwenaya nadzwyczajna (II. rata z 8.000 K.)	— „	4.000 „
„ 76. Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	2.000 „
„ 77. Dl. teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	2.000 „

Poz. 78.	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XX. rata umorzenia pożyczki 20.000 K. na budowę gmachu (aż do 1911 r. włącznie)	— K	14.000 K
„ 79.	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki X. rata z 33-lecia)	— „	1.000 „
„ 80.	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy. I. rata z nowej rozdzielonej na 3 lata subwencji nadzwyczajnej po 2.000 K.	— „	2.000 „
„ 81.	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie	1.000 „	— „
„ 81a.	Gminie miasta Krakowa na fundusz zakupna „Wernyhory“ Matejki do Muzeum Narodowego w Krakowie (II. rata z 6.000 K.)	— „	3.000 „
„ 82.	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000 „	— „
„ 83.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902	10.000 „	— „
„ 84.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatorium wraz z salą koncertową, III. rata subwencji nadzwyczajnej 75.000 z 25-lecia	— „	3.000 „
„ 85.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	1.600 „	— „
„ 86.	Konserwatorium Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400 „	— „
„ 87.	Towarzystwo „Wyższy Instytut muzyczny we Lwowie	2.500 „	— „
„ 88.	Towarzystwo muzyczne w Brodach	— „	400 „
„ 89.	Towarzystwo muzyczne w Samborze	— „	200 „
„ 90.	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600 „	— „
„ 91.	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600 „	— „
„ 92.	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400 „	— „

zwyyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 93. Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutnia“, „Bojan“ i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarzystwom imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, Tow. „Harmonia“ w Jasle i Tow. muzycznemu w Jarosławiu, ryczałt w Kwocie.	3.500 K	— K
Suma wydatków działu V.	166.196 K	43.600 K
Ogółem	<u>209.796 K.</u>	

Budżet krajowy na rok 1909.

Rukryka V.

O s w i a t a i s z t u k a.

Dział V. Teatry i sztuki piękne. (Poz. 71—93).

	zwyyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 71. Teatr polski w Krakowie, subwencya stała	16.000 K	— K
„ 71a. Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Ludwikowi Solskiemu, zasiłek nadzwyczajny na rok 1909, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	4.000 „
„ 72. Budowa teatru w Krakowie, XX. i XXI. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000 „	—
„ 73. Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:		
a) dramat i komedia	28.400 K	
b) opera polska	<u>20.000 „</u>	48.400 „ —
„ 73a. Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie p. Ludwikowi Hellerowi, zasiłek nadzwyczajny na rok 1909, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	8.000 „
„ 74. Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XXI. i XXII. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000		

		zwyeczajue: nazzwyczajne:	
	K. zaciągniętej przez gminę wiasta Lwowa (aż do I. półroczu 1934 . . . . .)	33.696 K	— K
Poz. 75.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500 „	— „
	Towarzystwo „Ruska Besida“ uprasza w petycyi do l. 581/326 o dalszą nadzwyczajną subwencyę w kwocie 4.000 K na niedokończone jeszcze skompletowanie orkiestry.		
	W uznaniu tej potrzeby i z uwagi na zupełnie zadawalniające wyniki przedstawień operowych teatru ruskiego wnosi komisya wstawienie do budżetu na r. 1909 następującej pozycyi nadzwyczajnej.		
„ 75a.	Tow. „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry teatralnej, subwencya nadzwyczajna	— „	4.000 „
	W petycyi do l. 1499/1092 uprasza komisya artystyczna teatru ruskiego o wstawienie subwencyi na cele inspekyi teatru ruskiego na prowincyi.		
	W uznaniu, że inspekyja ta leży w interesie rozwoju ruskiej sceny, komisya budżetowa proponuje wstawienie do budżetu na rok 1909 następującej pozycyi:		
„ 75b.	Na koszta inspekyi ruskiego teatru narodowego na prowincyi (do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . .)	— „	500 „
	Zgodnie z życzeniem ruskich postów, by w roku 1909 odbył się konkurs dla utworów scenicznych ruskich proponuje Komisya budżetowa wstawienie do budżetu na rok 1909 następującej pozycyi:		
„ 75c.	Na nagrody konkursowe dla utworów scenicznych ruskich	— „	1.500 „
„ 76.	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	2 000 „
„ 77.	Zarządowi Związku teatrów i chórów włościańskich subwencya nadzwyczajna, do rozporządzalności Wydziału krajowego	— „	500 „

zwyczajne: nadzwyczajne:

Tęsamem załatwione są trzy petycje Zarządu do l. 1072/760, 1073/761 i 1074/762.

Poz. 78.	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XXI. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do 1911 r. włącznie)	—	K	14.000 K
„ 79.	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacji pożyczki XI. rata z 33-lecia)	—	„	1.000 „
„ 80.	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie na urządzenie nowego lokalu wystawy II. rata z nowej rozdzielonej na 3 lata subwencji nadzwyczajnej po 2000 K	—	„	2,000 „
„ 81.	Gminie miasta Krakowa na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie	1.000	„	— „
„ 82.	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	„	— „
Do tej pozycji raczy Wysoki Sejm odesłać następujące petycje: l. 1581/1167, l. 1606/1192, 1585/1171, l. 1887/1398, l. 1067/1465, l. 1047/1447, l. 163/69, l. 146/52, l. 156/62, l. 424/198, l. 549/294, l. 651/394, l. 535/289, 1292/923, l. 134/935 l. 1359/987, l. 1123/789, l. 1715/1043, l. 687/429, l. 534/279, l. 765/496, l. 515/260, l. 617/362, l. 667/409, l. 900/605, l. 782/512, l. 779/509, l. 462/217, l. 417/191, l. 326/128, 349/151, 416/190, 118/24, 2119/1580, l. 2014/1500, l. 2143/1599, l. 2224/1650.				
„ 83.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902	10.000	„	— „
„ 84.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatorium wraz z salą koncertową, IV rata subwencji nadzwyczajnej z 75.000 z 25-lecia	—		3.000 „
„ 85.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	1.600	„	— „
„ 86.	Konserwatorium Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	„	— „
„ 87.	Towarzystwo „Wyższy instytut muzyczny we Lwowie“	2.500	„	— „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 88. Towarzystwo muzyczne w Brodach	— K	400 K
Temsamem załatwiona jest petycja do l. 676/418		
„ 89. Towarzystwo muzyczne w Samborze	— „	200 „
Temsamem załatwia się petycję do l. 1950/1450.		
„ 90. Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600 „	— „
Temsamem załatwia się petycję do l. 1161/827.		
„ 91. Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600 „	— „
„ 92. Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego	400 „	— „
„ 92 Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych po- trzeb, działalności i użyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzy- cznym: „Lutnia“, „Bojan“ i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie i Rzeszowie, Tow. imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, Tow. „Harmonia“ w Jaśle i Tow. muzycznemu w Ja- rosławiu i Tarnowie ryczałt w kwocie	3.500 „	— „
Tem samem załatwione są odnośne petycje.		
Suma wydatków działu V.	166.196 K	41.100 K
Ogółem	<u>207.296</u>	

Wpłynęła do Wysokiego Sejmu petycja Rady Muzeum Polskiego w Rapperswylu do l. 547/272 o udzielenie subwencji na utrzymanie tegoż Muzeum. Ze względu na brak wyczerpujących informacji, oraz ze względu na poruszoną publicznie myśl czy nie byłoby rzeczą stosowną dążyć do tego, by zbiór Rapperswylski został przeniesiony do kraju, Komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady Polskiego Muzeum z Rapperswylu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania. W załatwieniu innych petycji odnoszących się do niniejszego działu raczy Wysoki Sejm powziąć następujące uchwały:

Petycje: Wydziału „Koła muzycznego“ we Lwowie (do l. 124/30, Zarządu miejskiego Towarzystwa muzycznego (do l. 1013/701, oraz Zarządu lwowskiego liceum muzycznego (do l. 114/25 o subwencyę, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Podobnie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę Dr. Zubrzyckiego w Krakowie (do l. 673/415) o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Skarb architektury“.

Nad petycyą Józefy Cypser Piaseckiej do l. 104/10 o subwencyę na założenie szkoły deklamacyi polskiej, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Marszałek otwiera rozprawę szczegółową nad Działem V Rub. V budżetu krajowego na r. 1908 i 1909.

Przemawia p. Andrzej Lubomirski do pozycyi 83 i 84 wydatków Rub. V budżetu na r. 1909 i stawia następujące rezolucye:

1) Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najszybciej przystąpił do upaństwowienia lwowskiego konserwatorium, t. j. do przejęcia go na etat państwowy jako wyższą szkołę muzyczną.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bliżej zbadał stan galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego tak pod względem artystycznym jak finansowym, poparł jego usiłowania o upaństwowienie konserwatorium i o ile to uzna za stosowne, przedłożył Sejmowi w przyszłej sesyi sprawozdanie i odpowiednie wnioski.

Izba popiera te rezolucye p. A. Lubomirskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała te rezolucye p. A. Lubomirskiego.

Przemawia p. Bernadzikowski i stawia poprawkę następującą:

Poz. 77 wyd. budżetu kraj. na r. 1909 Zarządowi Związku teatrów i chórów włościańskich subwencya nadzwyczajna do rozporządzalności Wydziału krajowego 500 K, podwyższa się na 2000 K.

Przemawia p. Jedynek.

P. Stojalowski zapisany do głosu zrzeka się go.

Przemawia p. Cielecki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Bernadzikowskiego, która Izba uchwała.

Izba uchwała poz. 77 Rub. V na r. 1909 zgodnie z poprawką p. Bernadzikowskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następnie uchwała Izba łącznie i bez rozprawy resztę wszystkich pozycyj wydatków Działu V Rub. V budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Marszałek oznajmia, że z powodu spóźnionej pory przystępuje do zamknięcia posiedzenia.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański odczytuje interpelacje, które opiewają:

I n t e r p e l a c y a

posła Ptaka i tow. do c. k. Komisarza rządowego.

Jak wiadomo, ustawa weterynaryjna nakłada tak na gminy, jako też posiadaczy zwierząt zobowiązania, które na wypadek pojawienia się zarazy bydłowej nierzadko bardzo dotkliwie dają się im odezuwać.

Zwierzchność gminna bowiem miejscowości nawiedzonej zarazą zmuszona jest zapewnić należyte wykonywanie środków miejscowych, zmierzających do zapobieżenia dalszemu rozwojowi się zarazy wewnątrz gminy, jako też poza jej obręb, właściciel zaś zapowietrzonych zagrody postarać się ma własnym kosztem o należyty dozór, odosobnienie, pielęgnowanie i leczenie zwierząt, jako też ponosić koszta odwietrzenia.

Spełnienie wymienionych obowiązków jest najdotkliwsze w razie pojawienia się w gminie zarazy pyska i racie. Wtedy bowiem zmuszone są gminy dostarczać nie raz całymi tygodniami licznych wart do pilnowania wydanych zarządzeń, urzędnicy gminni, wójt i ogłądacz bydła, będąc ustawicznie zajęci zarazą, nie są w stanie oddać się jakiegokolwiek innej czynności, a ogół mieszkańców przez wzbronienie wspólnego paszenia zwierząt racicowych, względnie utrzymywanie ich i karmienie stale na stajni, dalej skutkiem zakazu sprzedaży takich zwierząt, ograniczenia ich używania do robót w polu, a wreszcie wzbronienia sprzedaży i wywozu paszy, ściółki, nawozu i surowych produktów zwierzęcych, jak n. p. nabiału, ponosi znaczne straty materialne, przyczem ograniczenie obrotu nabiałem, najboleśniej odczuwa ludność gmin podmiejskich.

Wprawdzie nie da się zaprzeczyć, że rychle wykrycie zarazy, niedopuszczenie do zawleczenia się choroby i skuteczne jej stłumienie w zarodku jest dla kraju naszego, na wskrós hodowlanego, a przede wszystkim dla włościan pierwszorzędnego znaczenia, z tem wszystkim jednak, jeżeli się zważy, że zwierzęta dotknięte zarazą pyska i racie prawie z reguły już po kilku dniach przychodzą do zdrowia, a sama choroba nie przysparza właścicielowi większych strat, to łatwo zrozumieć, że surowe zarządzenia, stosowane przy tłumieniu tej zarazy, nie tyle mają na oku interes właścicieli zapowietrzonych zagrod, względnie zarazonej gminy, lecz że zdążają przede wszystkim do tego, aby sąsiednie gminy, powiaty, względnie kraje uchronić przed zawleczeniem zarazy i szkodami, jakie ona wyrządza.

Skoro więc zarządzenia te mają na celu głównie względy publiczne, przeto sprawiedliwym jest, aby wydatki na skuteczne ich przeprowadzenie, zwłaszcza w tych wypadkach, gdzie zapowietrzona gmina i ludność współdziała z władzami tępienia zarazy, pokrywane były także

z publicznego funduszu, t. j. ze skarbu państwa.

Z tych powodów zapytują podpisani c. k. Rząd, czy skłonny jest zamieścić w przedłożyc się mającym projekcie zmiany ustawy weterynaryjnej postanowienia o odszkodowaniu ze Skarbu państwa tych właścicieli bydła i gminy, które przy tępieniu chorób bydłych są niesłusznie na straty narażone.

Interpelant:

Ptak.

Bernadzikowski, Bojko, Myjak, Cieluch Krężel, Bis, Lewakowski, Jedynak, Styła, Kędzior, Witos, Pastor, Stefczyk, T. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Witos a i tow. do c. k. Rządu w sprawie zwrotu skradzionych pieniędzy przez posłańca Urzędu pocztowego Stanisława Kanię w Czarny.

W r. 1907 z c. k. Urzędu pocztowego ad Pilzno skutkiem malwersacyi posłańca pocztowego Stanisława Kani skradziono włościanom z Jastrząbki nowej i Żukowie nowych różne i to znaczniejsze z Ameryki pod ich adresem nadesłane kwoty.

Poszkodowani są:

1) Marcin Marszałek z Jastrząbki nowej na kwotę 5 dolarów przesłaną mu za recepisem z daty: Chicago, 25. sierpnia 1907, Nr. 74.562.

2) Ewa Lis z Żukowie nowych na kwotę 15 dolarów 10 ent. przesłaną jej za recepisem z daty Chicago, 14. października 1907, Nr. 617.342.

3) Jan Bryk z Żukowie nowych na kwotę 82 dol. 75 ctn. przesłaną mu za recepisem z daty Chicago, 21. listopada 1907, Nr. 688.935.

4) Maryanna Masłoń z Żukowie nowych na kwotę 164 dolarów 25 ent. prze-

ślane jej za recepisem z daty Chicago, 12. listopada 1907, Nr. 628.747.

5) Maryanna Czosnyka z Żukowie nowych na kwotę 82 dolarów przesłane jej za recepisem z daty Westfiord-Mass, 17. sierpnia 1907, Nr. 12.343.*

6) Stanisław Dobosz z Jastrząbki nowej na kwotę 41 dolarów przesłaną mu za recepisem z daty Chicago, 29. czerwca 1907, Nr. 43.499.

7) Ewa Starzyk z Żukowie nowych na kwotę 163 dolarów 75 ent. przesłane jej za recepisem z daty Chicago, 13. sierpnia 1907, Nr. 176.

8) Maryanna Matek z Żukowie nowych na kwotę 102 dolarów 75 ctm. przesłane jej za recepisem z daty: Chicago, 22. września 1907, Nr. 61.578.

9) Adam Czarnik z Żukowie nowych na kwotę 8 dolarów 45 ent. przesłaną mu za recepisem z daty Chicago, 27. lipca 1907, Nr. 60.780.

10) Jan Kielbasa z Żukowie nowych na kwotę 30 dolarów.

Posłaniec pocztowy Stanisław Kania za skradzenie tych i innych jeszcze pieniędzy w marcowej kadencji Sądu przysięgłych w Tarnowie został zasądzonym na 8 miesięcy więzienia.

Poszkodowani jednak dotąd szkody nie mają zwróconej, a c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów we Lwowie, zamiast należących się im pieniędzy, obdarza ich biurokracyjnymi reskryptami, które na targu pieniężnym żadnej nie przedstawiają wartości i które ani potrzeb pokrzywdzonych, ani głodu ich zaspokoić nie mogą.

Nędza w kraju wypędza lud wiejski za ocean, skąd krwawo zapracowany grosz tutaj nadsyła swoim na utrzymanie się przy ojczyściej ziemi lub dokupno.

C. k. Dyrekcya poczt i telegrafów, zamiast, jak na publicznem zaufaniem obdarzoną władzę państwową przystać powinno, szkody

biednym chłopom z winy jej organów wyrządzone natychmiast wyrównać, obdarza ich bezwartościowymi reskryptami.

Nie nleża kwestyi, że poszkodowani mogą c. k. pocztowy Skarb państwa zaskarżyć o odszkodowanie, ale proces trwa nawet przy nowej procedurze długo i jest kosztowny, i nim słońce zejdzie, rosa oczy wyje.

Poszkodowani, to przeważnie biedacy, dla których skradzione im pieniądze są majątkiem i na których zwrot jak na zbawienie czekają, przymierając głodem i zapożyczając się, zanim Wysoka Władza zdecyduje się oddać im to, co im się należy.

Akta tak sądowe, jak i administracyjne, w posiadaniu c. k. Dyrekcji poczt będące, a przynajmniej każdej chwili do dyspozycji będące, wyjaśniły sprawę aż nadto i tylko biurokratycznemu szlendryanowi przypisać należy, że władza ta dotąd poszkodowanym skradzionych im przez organ pocztowy pieniędzy nie zwróciła.

Wobec tych faktów tu naprowadzonych zapytują podpisani: czy c. k. Rząd zechce nakazać c. k. Dyrekcji poczt we Lwowie, aby wzywał wymienionym należące im się kwoty skradzione przez jej organ natychmiast wypłaciła.

Czem usprawiedliwi takie postępowanie wobec pokrzywdzonej ludności.

Interpelant:

Witos.

Skołyszewski, Jedynek, Cieluch, Bojko, Ptak, Krężel, Styła, Pastor, Stefczyk, Stapiński, Cipser, Lewakowski, Bernadzikowski, Bis.

I n t e r p e l a c y a
do Wysokiego c. k. Rządu.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 5. października 1907 r. zapadła uchwała następującej treści:

1) Wzywa się c. k. Rząd, aby przy projektowanej reformie ustawy o poborze należności stemplowych i prawnych uwolnił dokumenta prawne co do zakupu gruntów i budynków, dalej dokumenta od najmu takichże gruntów i budynków, wreszcie podania sądowe w kierunku uzyskania wpisów hipotecznych, a niemniej i same wpisy hipoteczne na rzecz szkół ludowych, od opłaty całej należności stemplowej, względnie prawnej, a to nawet w tym wypadku, gdyby drugiej ze stron działających podobne uwolnienie nie przysługiwało.

2) Ażeby przedłożył, względnie przyspieszył przedłożenie ustawy reformującej pobór należności stemplowych i bezpośrednich do ustawodawczego załatwienia.

Gdyby tej uchwale Wysokiego Sejmu dotąd zadosyć się nie stało, zapytują podpisani: Czyli i kiedy c. k. Rząd przystąpi do wykonania uchwały sejmowej i przy

projektowanej reformie ustawy o poborze należności stemplowych i prawnych uwzględni życzenia ludności i Wysokiego Sejmu.

We Lwowie, d. 27. października 1908.

Interpelant:

Szwed.

Bernadzikowski, Bojko, Cieluch, Bis, Witos, Stefczyk, Styła, A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Wiuniczuk, Makuch, Myjak, Krężel, Stojałowski.

Marszałek oznajmia, że odczytane interpelacje odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznaczając następne na dzień 31. października na godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 min. 10 po północy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Zacharyasz Skwarko w. r.

Protokół

32. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 31. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 23 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 133.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydenci Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i dr. Julian Kleeberg.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 30. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 31. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odezytuje spis petycyj wniesionych po dzień 31. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 3138 do 3143, 3145, 3153.

Komisji szkolnej: L. s. 3136, 3144.

Komisji prawniczej: L. s. 3149—3152.

Komisji drogowej: L. s. 3147.

Komisji podatkowej: L. s. 3146.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Federowicza i tow. w przedmiocie zmiany §. 18. ustawy budowlanej miasta Krakowa.

Przemawia p. Federowicz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Przemawia p. Komisarz rządowy e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelacje:

1) pp. Cielucha i tow. z dnia 3. października 1908 w sprawie udzielenia sal szkolnych w powiecie grybowskim na popularne wykłady;

2) pp. Sandulaka i tow. z dnia 9. października 1908 w sprawie wyborów gminnych w Wołczkowiech.

3) pp. Sandulaka i tow. z dnia 8. października 1908 w sprawie regulacyi potoku jawornickiego w Mikuliczynie;

4) pp. Kiweluka i tow. z dnia 3. października 1908 w sprawie nadużyć nauczyciela Iwana Nikorowicza w Tudorowie;

5) pp. Oleśnickiego i tow. z dnia 24. września 1908 w sprawie nadużyć nauczyciela Najbora w Sławku.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad budżetem krajowym na rok 1908 i 1909.

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka VI.

(Poz. 1—36 wydatków, poz. 1—3 dochodów).

Pomniki historyczne.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wydatki.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	1. Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	8.000 K	K
"	2. Dla grona konserwatorów Galicyi zachodniej na wydawnictwo „Teki konserwatorów“ (II. rata z przyznanych jednorazowo 2.000 K).	— „	1000 „
"	3. Badanie i ocalenie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000 „	— „
"	4. Muzeum narodowe w Krakowie:		
	a) stała subweneya	10.000 „	—
	b) na adaptacyę i rozszerzenie Muzeum narodowego, I. rata z przyznanych 30.000 na lat 5	— „	6.000 „
Poz.	5. Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie:		

zwyczajne: nadzwyczajne

a) Dyrektor we Lwowie	2.400 K		
b) „ w Krakowie	2.400 „		
c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K	4.000 „		
d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K i dodatek pięcioletni 200 K	2.880 „		
e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i dodatek pięcioletni 160 K	3.560 „		
f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K i dodatek pięcioletni 200 K	2.880 „		
g) 2. aplikantów we Lwowie, adjutum roczne	1.200 „		
h) 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne	600 „		
i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie . . . . . 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1908 <u>80 „</u>	1.680 „		
k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 840 K, dodatki aktywne po 100 K, dodatek na mundur po 100 K	2.080 „		
l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki	<u>1.200 „</u>	24.880 K	-- K
6. Na restaurację zabytków artystycznych w ko- ściele św. Floryana w Krakowie (III. rata z przy- znanych 20.000 K)		— „	4.000 „
7. Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Kra- kowie, na restaurację kościoła św. Piotra i Pa- wła w Krakowie		— „	4.000 „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	8. Na restaurację kościoła parafialnego obrz. łac. w Drohobyczu, z przyznanych 15.000 K (III. rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 r.)	— K	3.000 K
„	9. Na konserwację zamku w Olesku	600 „	— „
„	10. Na restaurację kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, V. rata z subwencji 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904	— „	2.000 „
„	11. Gronu konserwatorów dla Galiayi zachodniej na studia i wydawnictwo przygotowawcze do restauracji Zamku królewskiego na Wawelu: subwencya 14.000 K. płatna w r. 1905 w kwocie 2.000 K, a od roku 1906 w 3 ratach rocznych po 4.000 K (ostatnia rata)	— „	4.000 „
„	12. Na restaurację katedry ormiańskiej we Lwowie z subwencji 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, IV. rata	— „	4.000 „
„	13. Na restaurację wieży Maryackiej w Krakowie z subwencji 70.000 K, płatnej w 10-ciu ratach rocznych, IV. rata	— „	7.000 „
„	14. Na restaurację kościoła pojezuickiego w Przemyślu z subwencji 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, III. rata	— „	4.000 „
„	15. Na restaurację kościoła św. Katarzyny w Krakowie z subwencji 35.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, III. rata	— „	7.000 „
„	16. Na restaurację kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K, płatnych w 3 ratach rocznych, z których I. rata 4.000 K, II. i III. zaś po 3.000 K (II. rata)	— „	3.000 „
„	17. Na kościół polski we Wiedniu (XV. i XVI. rata z 20 rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały Wysockiego Sejmu z 4. maja 1900)	— „	3.000 „
„	18. Na koszta restauracji zamku króla na Wawelu— rata roczna 100.000 K (w myśl uchwały sejmowej z dnia 17. listopada 1905) i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K	— „	200.000 „
„	19. Na koszta restauracji kościoła w Szczercu	— „	2.000 „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	20. Na koszta restauracyi starożytnego ratusza i wieży w Bieczu	— K	1.000 K
"	21. Na koszta restauracyi starożytnej baszty i bramy w Bieczu	— "	1.000 "
"	22. Na koszta restauracyi kościoła OO. Karmelitów we Lwowie	— "	2.000 "
"	23. Na odbudowanie dwóch ołtarzy w rz. kat. kościele w Żurowie	— "	1.000 "
"	24. Na koszta restauracyi murów fortyfikacyjnych kościoła OO. Karmelitów w Trembowli	— "	2.000 "
"	25. Na koszta restauracyi kościoła w Kulikowie	— "	2.000 "
"	26. Na koszta restauracyi starożytnej bożnicy w Żółkwi	— "	1.000 "
"	27. Na koszta restauracyi starożytnej cerkwi w Haliczu	— "	3.700 "
"	28. Na koszta restauracyi kościoła św. Józefa na Kahlenbergu I. rata z przyznanych 15.000 K w 3-eh ratach rocznych po	— "	5.000 "
"	29. Na koszta odnowienia starożytnego ikonostasu w cerkwi w Zboiskach	— "	2.000 "
"	30. Gronu konserwatorów Galicyi zachodniej na koszta inwentaryzacyi drewnianych kościołów I. rata z subwencyi 6.500 K, płatnej w 7-miu ratach rocznych od r. 1908 (a to: 6 rat po 1.000 K, ostatnia 500 K)	— "	1.000 "
"	31. Na koszta pokrycia dachówką starożytnego kościoła w Tyńcu, jednorazowo	— "	5.000 "
"	32. Na restauracyę pamiątkowego obrazu „Bitwa pod Wiedniem“ w kościele parafialnym w Żółkwi	— "	2.000 "
"	33. Gronu c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej na restauracyę wieży zamkowej w Oświęcimiu subwencya nadzwyczajna 5.000 K w dwóch ratach, rata I-sza	— "	2.500 "

W ten sposób załatwia się petycyę Grona c. k. konserwatorów do L. 870/510. Zarazem wnosi komisya ze względu na ważność zabytku i zna-

zwyczajne : nadzwyczajne :

czniejsze koszta jego restauracyi następującą rezolucyę :

Wzywa się c. k. Rząd, by z funduszów państwowych przyznał Gronu e. k. konserwatorów zachodniej Galicyi na powyższy cel odpowiednią subwencyę.

- Poz. 34. Gminie m. Krakowa na inwentaryzację archiwum miejskiego i wydawnictwa źródeł dziejowych z nadzwyczajnej subwencyi 3.000 K I. rata — K 1.000 K

Załatwiając petycyę gminy m. Krakowa do L. 1112/779, podnosi komisya, że do archiwum tego wcielone zostało archiwum dawnej Rzeczypospolitej krakowskiej i że miasto Kraków zmuszone było na pomieszczenie tak zwiększonego archiwum przeznaczyć całą 2-piętrową kamienicę przy ul. Siennej, w której mieściła się poprzednio wyższa szkoła handlowa. Wartość czynszowa tego budynku wynosi około 7.000—8000 K, nie licząc kosztów opału, obsługi, konserwacyi budynku etc. etc.

- „ 34. a) Towarzystwu miłośników historii i zabytków m. Krakowa na wydawnictwa stała roczna dotacya po 1.000 K. . . . . 1.000 „ — „

Komisya załatwiła w ten sposób petycyę tego Towarzystwa do L. 452/207, dając wyraz uznaniu za nader wydatną działalność tego Towarzystwa, objawiającą się w naukowo znakomitych wydawnictwach.

- „ 35. Konwentowi OO. Paulinów na Skalce w Krakowie na restauracyę kościoła z nadzwyczajnej subwencyi 8.000 K I. rata . . . . . — „ 4.000 „

Na podstawie opinii c. k. konserwatora m. Krakowa Dra Tomkowicza i przelożonych do petycyi do L. 1944/1444 planów kcsztorysów uchwalila komisya wstawić powyższą subwencyę, a zarazem wnosi :

Wzywa się c. k. Rząd, by przyznał konwentowi OO. Paulinów na Skalce w Krakowie na restauracyę kościoła i klasztoru odpowiednią subwencyę.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 36. Gminie m. Lwowa na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej stała roczna subwencya . . . . . 5.000 K — K

W załatwieniu petycyi do L. 2641/1969 z obowiązkiem składania corocznie sprawozdania Wydziałowi krajowemu z użycia subwencji, oraz z tem, by subwencya używaną była w pierwszym rzędzie na zakupno dzieł artystów polskich.

W rubryce VI. proponuje zatem komisya tytułem wydatków zwyczajnych kwotę . . . . . 50.000 K
zaś tytułem wydatków nadzwyczajnych kwotę . . . . . 290.200 K
Ogółem . . . . . 340.680 K

Petycye wniesione:

- 1) do L. 1713/1256 nrzędu parafialnego w Dunajowie o subwencję na restaurację cerkwi,
- 2) p. Tadeusza Mokłowskiego do L. 2020/1506 o subwencję na inwentaryzację zabytków drewnianego budownictwa kościelnego,
- 3) komitetu rzym.-kat. kościoła w Drohobyczu do L. 1227/890 o subwencję na restaurację kościoła,
- 4) klasztoru OO. Kapucynów w Olesku do L. 1381/1009 o subwencję na restaurację kościoła,
- 5) komitetu budowy kościoła rzym.-kat. w Bogdanówce do L. 1678/1228 o subwencyę.
- 6) ks. proboszcza kościoła paraf. w Ossiaku w Karyntyi do L. 1580/1166 o subwencyę,
- 7) komitetu przebudowy kościoła OO. Dominikanów w Tarnobrzegu do L. 1491/1084 o subwencyę,
- 8) zarządu głównej synagogi w Złoczowie do L. 161/67 o subwencyę,
- 9) gminy izraelskiej w Chodorowie do L. 713/455 o dalszą subwencyę,
- 10) klasztoru w Krystynopolu do L. 1142/808 o subwencyę na restaurację kościoła,
- 11) komitetu restauracyi kościoła w Szczercu do L. 1858/1370 o subwencyę,
- 12) Zwierzchności gminy izraelskiej w Żmigrodzie do L. 528/273 o subwencyę na restaurację bożnicy

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania z tem, by odnośnie do petycji ad 3 i 6 w razie wstawienia odpowiedniej pozycji do budżetu 1910 r. wdrożył rokowania z c. k. Rządem o przyznanie również subwenyi z funduszków państwowych.

b) Dochody.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	1. Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie	450 K	— K
„	2. Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku królewskiego na Wawelu	— „	100.000 „
„	3. Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego	100 „	— „
		550 K	100.000 K
	Suma dochodów	100.550 K.	

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VI.

(poz. 1—32 wydatków, poz. 1—3 dochodów).

Pomniki historyczne.

a) Wydatki.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	1. Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	8.000 K	— K
„	2. Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000 „	— „
„	3. Muzeum narodowe w Krakowie:		
	a) stała subwenycya	10.000 „	— „
	b) na adaptacyę i rozszerzenie Muzeum narodowego, II. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5	— „	6.000 „
„	4. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:		

zwyczajne: nadzwyczajne :

a) Dyrektor we Lwowie	2.400 K		
b) „ w Krakowie	2.400 „		
c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K	4.560 „		
d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K i dwa dodatki po 200 K	3.368 „		
e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K	3.760 „		
f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K	2.968 „		
g) 2 aplikantów we Lwowie, adjutum roczne po 600 K	1.200 „		
h) 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne	600 „		
i) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie . . . . . 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1909 <u>80 „</u>	1.680 „		
k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 1.000 K, dodatki aktywne po 100 K, dodatek na mundur po 100 K	2.400 „		
l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki	<u>1.200 „</u>	26.536 K	— K

Poz. 5. Na restaurację zabytków artystycznych w ko- ściele św. Floryana w Krakowie (IV. rata z przy- znanych 20.000 K)	— „	4.000 „
„ 6. Komitet parafialny kościoła W.W. Świętych w Kra- kowie na restaurację kościoła św. Piotra i Pa- wła w Krakowie	— „	4.000 „

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	7. Na restaurację kościoła parafialnego obrz. lac. w Drohobyczu, z przyznanych 15.000 K IV. rata (w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 r.)	— K	3.000 K
"	8. Na konserwację zamku w Olesku	4.500 "	— "
"	9. Na restaurację kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, VI. (ostatnia) rata z subwencji 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904	— "	2.000 "
"	10. Na restaurację katedry ormiańskiej we Lwowie z subwencji 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, V. rata (ostatnia)	— "	4.000 "
"	11. Na restaurację wieży Maryackiej w Krakowie z subwencji 70.000 K, płatnej w 10-ciu ratach rocznych, V. rata	— "	7.000 "
"	12. Na restaurację kościoła pojezuickiego w Przemysłu z subwencji 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, IV. rata	— "	4.000 "
"	13. Na restaurację kościoła św. Katarzyny w Krakowie z subwencji 35.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, IV. rata	— "	7.000 "
"	14. Na restaurację kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K, płatnych w 3 ratach rocznych, z których I. rata 4 000 K, II. i III. zaś po 3.000 K (III. rata, ostatnia)	— "	3.000 "
"	15. Na kościół polski we Wiedniu (XVII. i XVIII. rata z 20 rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K (w myśl uchwały Wysockiego Sejmu z 4. maja 1900)	— "	3.000 "
"	16. Na koszta restauracji zamku król. na Wawelu — rata roczna 100.000 K (w myśl uchwały sejmowej z dnia 17. listopada 1905) i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K	— "	200.000 "
"	17. Na koszta restauracji starożytnego ratusza i wieży w Bieczu	— "	1.000 "
"	18. Na koszta restauracji kościoła św. Józefa na Kahlenbergu II. rata z przyznanych 15.000 K w 3-eh ratach rocznych po	— "	5.000 "

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 19.	Gronu konserwatorów Galicyi zachodniej na koszt inwentaryzacji drewnianych kościołów II. rata z subwencji 6.500 K, płatnej w 7-miu ratach rocznych od r. 1908 (a to: 6 rat po 1.000 K, ostatnia 500 K)	— K	1.000 K
„ 20.	Na restaurację kościoła OO. Cystersów w Mogile I. rata z przyrzeczonych 15.000 K, w 3 ratach rocznych po	— „	5.000 „
„ 21.	Na restaurację starożytnego ikonostasu w cerkwi w Jeziernej jednorazowo	— „	1.000 „
„ 22.	Kolegium XX. Pijarów w Krakowie na odrestaurowanie zniszczonego dachu kościoła — jednorazowa subwencya	— „	5.000 „
„ 23.	Konwentowi OO. Bazylianów w Krechowie (pow. żółkiewski) na restaurację starożytnych baszt i murów fortyfikacyjnych jednorazowa subwencya	— „	1.500 „
„ 24.	Gronu c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej na restaurację wieży zamkowej w Oświęcimiu subwencya nadzwyczajna	— „	2.500 „
„ 25.	Gminie m. Krakowa na inwentaryzację archiwum miejskiego i wydawnictwa źródeł dziejowych z nadzwyczajnej subwencji 3.000 K II. rata	— „	1.000 „
„ 26.	Towarzystwu miłośników przeszłości miasta Lwowa na wydawnictwa zwyczajna	500 „	— „
„ 27.	Towarzystwu miłośników historii i zabytków m. Krakowa na wydawnictwa stała roczna dotacya zwyczajna	1.000 „	— „
„ 28.	Konwentowi OO. Paulinów na Skalce w Krakowie na restaurację kościoła 2. połowa z przyznanych 8.000 K nadzwyczajna	— „	4.000 „
„ 29.	Towarzystwu miłośników historii i zabytków m. Krakowa na restaurację Ogrojca przy kościele św. Barbary w załatwieniu petycyi do L. 451/206	— „	2.000 „
„ 30.	Komitetowi restauracji starożytnej bożnicy w Krakowie w załatwieniu petycyi do L. 1206/869 nadzwyczajne	— „	2.000 „

zwyczajne: nadzwyczajne:

Nadto wnosi komisya w uznaniu ważności i znaczenia historycznego zabytku:

Wzywa się c. k. Rząd, by na powyższy cel udzielił z funduszków państwowych wydatną subwencję.

Poz.	31. Gminie m. Lwowa na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej stała roczna subwencya	5.000 K	— K
„	32. Gminie miasta Lwowa na Muzeum narodowe imienia króla Jana III. stała subwencya	5.000 „	— „
	Suma wydatków	61.536 K	278.000 K
	Razem	339.536 K	

Tem samym załatwia się przedłożenie Wydziału krajowego w sprawie regulacji poborów urzędników obu archiwów krajowych, oraz petycję tychże urzędników do L. 641/384.

Petycję X arcybiskupa Teodorowicza o dalszą subwencję na gruntowną restaurację archikatedry ormiańskiej we Lwowie do L. 1919/1428 uchwaliła komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania, sprawozdania i wstawienia odpowiedniej kwoty do budżetu 1910 r.

b) Dochody.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz.	1. Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie	450 K	— K
„	2. Dotacya Najwyższego Dworu na restaurację zamku królewskiego na Wawelu	— „	100.000 „
„	3. Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	100 „	— „
	Suma dochodów	550 K	100.000 K
	Razem	100.550 K.	

Marszałek otwiera rozprawę szczegółową. i wieży w Bieczu zamiast 1.000 ma być 2.000 K.

Przemawia p. Pastor i stawia poprawki następujące:

1) Poz. 20 wyd. budżetu na r. 1908 na koszt restauracji starożytnego ratusza

2) Poz. 17 wyd. budżetu na r. 1909 na koszt restauracji starożytnego ratusza i wieży w Bieczu zamiast 1.000 na 2.000 K.

Przemawia p. Bojko i wnosi poprawkę

następującą: do poz. 21 wyd. na r. 1908 na koszt restauracyi starożytnej baszty i bramy w Bieczu 1 000 K dodać słowa: „do rąk proboszcza ks. Pastora“.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca przemawia i przyjmuje imieniem komisji poprawkę p. Bojki.

Izba uchwała łącznie poprawki p. Pastora.

Marszałek oznajmia, że ponieważ p. sprawozdawca przyjął imieniem komisji poprawkę p. Bojki, przeto tę poprawkę uważa za wniosek komisji.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy resztę wszystkich pozostałych pozycyí wydatków i dochodów tej rubryki na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji, wraz z jej wnioskami.

Następuje:

Rub. VII. budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 na bezpieczeństwo publiczne i kosztą kwaterowe.

Sprawozdawca p. J. Trzeciecki.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną i udziela głosu p. T. Staruchowi.

P. T. Staruch nieobecny w Izbie.

Przemawia p. Dumka.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Makuch.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek udziela głosu zapisanemu do głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch.

Przemawia sprawozdawca p. J. Trzeciecki.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka VII.

poz. 1—13 wyd. i 1—10 doch.

Bezpieczeństwo publiczne i kosztą kwaterowe.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

I. Żandarmerya.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 1. Ryczałty:

a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	26.250 K
b) Oświetlenie koszar	9.507 „
c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156 „

	d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	8.158 „		
	e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	3.269 „		
	f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących	8.803 „		
	g) Naprawa bielizny pościelnej	790 „		
	h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosianych	2.107 „		
	i) Świeże wypełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	4.938 „		
	k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	19.680 „		
	l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych	5.720 „		
	m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych	13.284 „		
	n) Rekwizyta kancelaryjne	802 „		
	o) Rozmaite inne wydatki	<u>2.069 „</u>	105.533 K	— K
Poz.	2. Najem mieszkań i koszar		534.091 „	— „
„	3. Wartość czynszowa:			
	a) dawnego gmachu lwowskiego	25.872 „		
	b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego	11.486 „		
	c) realności w Czortkowie	1.400 „		
	d) „ „ Skalacie	<u>1.000 „</u>	39.758 „	— „
„	4. Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków		2.000 „	— „
„	5. Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków		4.000 „	— „

Poz.	6. Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie i Skalacie	8.400 K	— K
„	7. Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	8.000 „	— „
„	8. Umorzenie pożyczki 200.000 K. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XIII. i XXIV. rata:		
	w kapitale	3.313 K 36 g	
	w 4 ⁰ / ₁₀₀ odsetkach	6.763 „ 89 „	
	1 ¹ / ₈ % na administracyę	422 „ 75 „	
	stemple do kwitu	40 „ — „	10.540 „ — „
	<u>Suma działu I. . . . .</u>	<u>712.322 K</u>	<u>— K</u>
„	9. II. Wydatki funduszu koszar krajowych	<u>229.760 K</u>	<u>— K</u>
„	10. III. Na szkołę kadetów we Lwowie, XI. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	<u>5.000 K</u>	<u>— K</u>
	IV. Szupaśnictwo.		
„	11. Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	<u>47.000 K</u>	<u>— K</u>
„	12. V. Wydatki funduszu policyi krajowej	<u>8.973 K</u>	<u>— K</u>
	VI. Założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich.		
„	13. Na opłatę procentów (4 ⁰ / ₁₀₀) za pół roku, od pożyczki 500.000 K. z przeznaczonych przez Wysocki Sejm 1.500.000 K na fundacyę cesarską jubileuszową w r. 1908, na założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	<u>10.000 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Ogółem suma wydatków . . . . .</u>	<u>1.013.055 K</u>	<u>— K</u>

Dochody.

I. Żandarmerya.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	1. Kwaterunkowe żandarmeryi	58.472 K	— K
„	2. Noclegowe żandarmeryi	99.324 „	— „
„	3. Udział administracyi politycznej za kwatunek żandarmeryi	28.337 „	— „

Poz.	4. Dochód:			
	a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego)	25.872 K		
	b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła)	11.486 „		
	c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie	1.400 „		
	d) z realności w Skałacie	1.000 „	39.758 K	— K
„	5. Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów		1.300 „	— „
„	6. Odsetki od kapitału 100.000 K. pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych		2.520 „	— „
„	7. Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kompetencję		8.000 „	— „
„	7a. Rozmaite		— „	— „
		<u>Suma działu I.</u>	<u>237.711 K</u>	<u>— K</u>
„	8. II. Dochody funduszu koszar krajowych		<u>167.080 K</u>	<u>— K</u>
„	9. III. Zwrot wydatków szupasowych		<u>11.000 K</u>	<u>— K</u>
„	10. IV. Dochody funduszu policji krajowej		<u>9.059 K</u>	<u>— K</u>
		<u>Ogółem suma dochodów .</u>	<u>424.850 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VII.

Poz. 1—13 wyd. i 1—10 doch.

Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Wydatki.

I. Żandarmerya.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz.	1. Ryczałty:	
	a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	26.382 K
	b) Oświetlenie koszar	9.546 „
	c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156 „

zwyczajne: nadzwyczajne:

d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	8.170 K		
e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	3.293 „		
f) Pranie białizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących	8.803 „		
g) Naprawa białizny pościelnej	790 „		
h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosienych	2 107 „		
i) Świeże napełnianie i dopelnianie sienników i poduszek słomianych	4.938 „		
k) Uzupełnienie białizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	19.680 „		
l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych	6.330 „		
m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych	14.959 „		
n) Rekwizyta kancelaryjne	802 „		
o) Rozmaite inne wydatki	<u>2.119 „</u>	108.075 K	— K
„ 2. Najem mieszkań i koszar		550.087 „	— „
„ 3. Wartość czynszowa:			
a) dawnego gmachu lwowskiego	25.872 K		
b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego	11.486 „		
c) realności w Czortkowie	1.400 „		
d) „ „ Skałacie	<u>1.000 „</u>	39.758 „	— „
„ 4. Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków		2.000 „	— „
„ 5. Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków		4.000 „	— „
„ 6. Na koszt administracji i konserwacji gmachu e. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie i Skałacie		10.800 „	— „

zwyczajne: nadzwyczajne:

"	7. Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	8.000 K	—	K
"	8. Umorzenie pożyczki 200.000 K. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XXV. i XXVI rata:			
	w kapitale	3.458 K 79 g		
	w 4% odsetkach	6.627 „ — „		
	1/8% na administrację	414 „ 21 „		
	stewple do kwitu	40 „ — „	10.540 „	— „
			<hr/>	
	Suma działu I.	733.260 K	—	K
"	9. II. Wydatki funduszu koszar krajowych	223.393 K	—	K
"	10. III. Na szkołę kadetów we Lwowie, XII. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000 K	—	K

IV. Szupaśnictwo.

"	11. Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	50.000 K	—	K
"	12. V. Wydatki funduszu policji krajowej	12.792 K	—	K
	VI. Założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich.			
"	13. Na opłatę procentów (4%) od częściowej pożyczki, z przeznaczonych przez Wysoki Sejm 1,500.000 K na fundację cesarską jubileuszową w r. 1908, na założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	30.000 K	—	K
			<hr/>	
	Ogółem suma wydatków	1,054.445 K	—	K

Dochody.

I. Żandarmerya.

Poz.	1. Kwaterunkowe żandarmeryi	58.472 K	—	K
"	2. Noclegowe żandarmeryi	98.916 „	—	„
"	3. Udział administracji politycznej za kwaterunek żandarmeryi	29.789 „	—	„
"	4. Dochód:			
	a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego)	25.872 K		
	b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła)	11.486 „		

	zwyyczajne :	nadzwyczajne
e) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie	1.400 „	
d) z realności w Skalaćie	<u>1.000 „</u>	39.758 K — K
„ 5. Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów	1.400 „	— „
„ 6. Odsetki od kapitału w pierwotnej wysokości 100.000 K, pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych	3.200 „	— „
„ 7. Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kom- petencję	10.000 „	— „
Suma działu I.	<u>241.535 K</u>	<u>— K</u>
„ 8. II. Dochody funduszu koszar krajowych	<u>166.698 K</u>	<u>— K</u>
„ 9. III. Zwrot wydatków szupasowych	<u>11.500 K</u>	<u>— K</u>
„ 10. IV. Dochody funduszu policji krajowej	<u>9.099 K</u>	<u>— K</u>
Ogółem suma dochodów	<u>428.832 K</u>	<u>— K</u>

Izba uchwała łącznie wszystkie powyższe pozycje wydatków z wyjątkiem poz. 13 wydatków na r. 1908 i 1909, oraz wszystkie pozycje dochodów budżetu na rok 1908 i 1909 tej rubryki zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek udziela głosu do poz. 13 wyd. budżetu na rok 1908 i 1909 p. Maryewskiemu.

Przemawia p. Maryewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Trzecieski.

Izba uchwała poz. 13 wyd. budżetu na rok 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje :

Rub. VIII. Dział I „Na drogi“.

Sprawozdawca Działu I p. Jędrzejowicz.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Starzyński i stawia następującą rezolucję :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył ukończenie rokowań pomiędzy czynnikami interesowanymi w sprawie budowy drogi z Krakowa przez Wielkie Oazy do Lubaczowa, mającej stanowić część traktu Chyrów-Hussaków-Mościska-Krakowiec-Lubaczów-Dachnów, uznanej reskryptem Wydziału krajowego z 25. lutego 1905 L. 12632 za drogę gminną I. klasy, a zaliczonej wedle reskryptu c. k. Namiestnictwa z 6. kwietnia 1901 do rzędu dróg uznanych przez c. i k. Ministerstwo wojny za ważne dla celów wojskowych; ażeby w razie potrzeby dostarczył interesowanym powia-

tom pomocy krajowych sił technicznych i aby po pomyślnem ukończeniu rokowań przyznał dla tej drogi maźebnie wydatny zasiłek z funduszków krajowych.

Przemawia p. Styła.

Przemawia p. Jedynak.

Przemawia p. Bis.

Przemawia p. Krężel.

Przemawia p. Cieluch.

Przemawia p. Witos.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. St. H. hr. Badeniego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są za wnioskami komisji pp. Leo i Urbański, przeciw wnioskowi komisji pp. Sandulak, Ptak i Dumka.

Marszałek wzywa do wyboru mowców generalnych.

Przemawia generalny mowca przeciw p. Sandulak.

Marszałek przerywa mowę, wzywając go, by mówił ściśle o przedmiocie będącym na porządku dziennym.

P. Urbański w sprawie formalnej przemawia.

Przemawia generalny mowca za wnioskami komisji p. Leo.

Przemawia sprawozdawca p. St. Jędrzejowicz i przyjmuje rezolucję p. Starzyńskiego.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka VIII.

Poz. 1—14 wydatków i poz. 1—6 dochodów.

K o m u n i k a c y e

Dział I. na „drogi“.

Wydatki.

1. Na drogi.

A) Koszta zarządu.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 1. Drożnicy:

a) Zasługi drożników	103.000 K	—	K
b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej			

	zwyczajne :	nadzwyczajne :
zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna	— K	46.000 K
Poz. 2. Ryczałty:		
a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych :		
1. dla 12 inżynierów okręgowych	18.600 K	
2. dla 42 kónduktorów	<u>22.682 „</u>	41.282 „ — „
b) na pomieszczenia biura okręgowego:		
1. dla inżyniera w Krakowie	240 K	
1. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 koron	<u>1.080 „</u>	1.320 „ — „
c) Na przybory kancelaryjne :		
1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 koron	960 K	
2. dla 42 kondutorów po 32 koron	<u>1.344 „</u>	2.304 „ — „
Poz. 3. Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe. Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000 „	— „
Poz. 4. Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	25.000 „	— „
Poz. 5. Koszta kursu praktycznego dla koduktorów drogowych	13.200 „	— „

B) Nowe budowy i rekonstrukcje dróg.

Poz. 6. a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów	— „	170.000 „
b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem VI. rata	— „	100.000 „
c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami III. rata	— „	100.000 „
d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów III. i ostatnia rata	— „	30.000 „
e) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem	— „	— „
f) Na budowę mostu na Dunajcu pod Szafłarami	— „	80.000 „
g) Na budowę mostu na Mlecze w Przeworsku	— „	100.000 „

zwyczajne: nadzwyczajne:

h) Na wzmocnienie pokładu szutrowego na pierwszych 34 rech kilometrach drogi kraj. Lwów-Stojanów — jednorazowo	—	K	50.000	K
--	---	---	--------	---

C) Utrzymanie dróg krajowych.

Poz. 7 Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów	950.000	K	—	K
---	---------	---	---	---

D) Zasiłki.

Poz. 8. a) Na bezwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych	1,200.000	„	—	„
---	-----------	---	---	---

b) Na zasiłki na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych (I. i II. klasy) w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. marca 1907.	1,000.000	„	—	„
--	-----------	---	---	---

e) Subwencya c. k. Rządu na budowę drogi:

a) Dobrosin - Magierów - Niemirów — Hruszów III. rata	—	„	25.000	„
---	---	---	--------	---

β) Przemysłany - Pomorzany	—	„	—	„
--------------------------------------	---	---	---	---

Poz. 9. Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	100.000	„	—	„
--	---------	---	---	---

Poz. 10. Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) X. rata	40.000	„	—	„
--	--------	---	---	---

E) Wydatki na myta.

Poz. 11. Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	„	—	„
---	-------	---	---	---

Poz. 12. Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacji	2.700	„	—	„
--	-------	---	---	---

Poz. 13. Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	„	—	„
--	-------	---	---	---

Poz. 14. Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	„	—	„
--	-----	---	---	---

Suma wydatków na drogi	3,496.406	K	701.000	K
----------------------------------	-----------	---	---------	---

Ogółem	4,197.406	K		
------------------	-----------	---	--	--

D o c h o d y.

	zwyczajne :	nadzwyczajne :	
Poz. 1. Czynnosc z myta na drogach krajowych	520.000	„ —	K
Poz. 2. Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	2.600	„ —	„
Poz. 3. Grzywny za przestępstwa drogowe	550	„ —	„
Poz. 4. Datki dobrowolne na budowę dróg :			
a) Zwierzchność gminna w Kamionce strumikowej na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów rata na rok 1908	500		K
b) Wydział pow. w Złoczowie na budo- wę drogi gm. I. kl. Przemysłany-Po- morzany — rata na rok 1908	<u>4.000</u> K	4 500	„ —
Poz. 5. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na budowę dróg gminnych I. klasy :			
a) Dobrosin-Magierów Niemirów-Hruszów (powiat Rawa)	—	„	25.000
b) Przemysłany-Pomorzany (powiat Złoczów)	—	„	—
Poz. 6. Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	<u>5.000</u>	„ —	„
Suma poz. 1—6 doch.	<u>532.650</u> K	<u>25.000</u> K	
	<u>557.650</u> K		

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VIII.

Poz. 1—14 wydatków i poz. 1—6 dochodów.

K o m u n i k a c y e.

Dział I. „Na drogi“.

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki jak następuje :

Wydatki.

I. Na drogi.

A) Koszta zarządu.

Poz. 1. Drożnicy.

    a) Zasługi drożników . . . . . 103.000 K — K

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
	b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w oko- licach, gdzie panuje drożyzna	— K	46.000 K
Poz. 2.	Ryczałty.		
	a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:		
	1. dla 12 inżynierów okręgowych	18.600 K	
	2. dla 42 konduktorów	<u>22 682 „</u>	41.282 „ — „
	b) Na pomieszczenie biura okręgowego:		
	1. dla inżyniera w Krakowie	240 K	
	2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K	<u>1.080 „</u>	1.320 „ — „
	c) Na przybory kancelaryjne:		
	1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K	960 K	
	2. dla 42 konduktorów po 32 K	<u>1.344 „</u>	2.304 „ — „
„	3. Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysun- kowe. Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000 „	— „
„	4. Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	25.000 „	— „
„	5. Koszta kursu praktycznego dla konduktorów drogowych	13.200 „	— „
„	6. B) Nowe budowy i rekonstrucye dróg.		
	a) Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów	— „	170.000 „
	b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem		
	a) V. rata funduszu krajowego	— „	100.000 „
	b) I. i II. rata c. k. Skarbu państwa	— „	115.700 „
	c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszy- cami IV. rata	— „	100.000 „
	d) Na wzmocnienie pokładu szutrowego w km. 35 do 76 drogi krajowej Lwów-Stojanów	— „	50.000 „
	e) Na rekonstrukcyę mostu na Bystrzycy w Je- zupolu na drodze krajowej Sielec Klubowce, I. rata	— „	100.000 „

zwyeczajne : nadzwyczajne :

f) Na przebudowę trzech mostów na drodze krajowej Przemysł-Sanok — subwencya c. k. Rządu	—	K	5.000	K
g) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów III. i ostatnia rata	—	"	—	"
h) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem	—	"	—	"
i) Na budowę mostu na Dunajcu pod Szaflarami	—	"	—	"
k) Na budowę mostu na Mlecze w Przeworsku	—	"	—	"

Poz. 7. C) Utrzymanie dróg krajowych.

a) Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów	950.000	"	—	"
b) Na zakupno tłukarni do szutru dla dróg krajowych — jednorazowo	—	"	30.000	"

" 8. D) Zasiłki.

a) Na bezwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych	1,200.000	"	—	"
b) Na zasiłki na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych (I. i II. klasy) w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. marca 1907.	1,000.000	"	—	"
c) Subwencya c. k. Rządu na budowę drogi gminnej I. kl. Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów IV. rata	—	"	21.500	"

" 9. Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych 100.000 " — "

" 10. Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 10) I. rata . . . . . 100.000 " — "

E) Wydatki na myta.

" 11. Koszta utrzymania i budowy donków mytniczych	7.000	"	—	"
" 12. Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi	2.700	"	—	"

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz. 13.	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300 K	— K
" 14.	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300 "	— "
Suma wydatków na drogi		3.556.406 K	738.234 K
<u>Ogółem . . . . .</u>		<u>4.294.606 K</u>	

Dochody.

Poz. 1.	Czynsz z myta na drogach krajowych	520.000 K	— K
" 2.	Odsetki zwłoki i kary konwencyjonalne	2.600 "	— "
" 3.	Grzywny za przestępstwa drogowe	550 "	— "
" 4.	Datki dobrowolne na budowę dróg :		
	a) Zwierzchność gminna w Kamionce strumilowej na budowę drogi kraj. Lwów-Stojanów rata na rok 1909	500 K	
	b) Wydział pow. w Złoczowie na budowę drogi gm. I. kl. Przemyślany-Pomorzanzy -- rata na rok 1909	<u>4.000 "</u>	4.500 " — "
Poz. 5.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na budowę dróg i mostów :		
	a) Na budowę drogi gminnej I. klasy Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów (powiat Rawa)	— "	21.500 K
	b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem I. i II. rata	— "	115.700 "
	c) Na przebudowę trzech mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok	— "	5.000 "
" 6.	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	<u>4.500 "</u>	— "
Suma poz. 1—6 doch.		532.150 K	142.200 K
<u>Ogółem . . . . .</u>		<u>674.350 K</u>	

Przemawia p. T. Staruch.

Izba uchwała łącznie zgodnie z wnioskiem komisji wszystkie pozycje wydatków i dochodów tej rubryki VIII działu I budżetu kraj. na r. 1908 i 1909, z wyjątkiem poz. 8 a) i b) wydatków działu I Rub. VIII budżetu na rok 1909.

Przemawia p. Styła i stawia poprawki następujące:

1) poz. 8 a) wyd. działu I Rub. VIII budżetu na r. 1909 podwyższa się z proponowanych przez komisję 1,200.000 K na 2,400.000 K;

2) poz. 8 b) wyd. działu I Rub. VIII budżetu na r. 1909 podwyższa się z proponowanych przez komisję 1,000.000 K. na 2,000.000 K.

Przemawia p. Urbański.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba odrzuca 1. poprawkę p. Styły, a uchwała oddzielnie poz. 8 a) wyd. Rub. VIII działu I budżetu kraj. na rok 1909 zgodnie z wnioskiem komisji, następnie odrzuca Izba 2. poprawkę p. Styły, a oddzielnie uchwała poz. 8 b) wyd. Rub. VIII działu I budżetu na rok 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Starzyńskiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył ukończenie rokowań pomiędzy czynnikami interesowanymi w sprawie budowy drogi z Krakowa przez Wielkie Oczy do Lubaczowa, mającej stanowić część traktu Chyrów-Hussaków-Mościska-Krakowiec-Lubaczów-Dachnów, uznanej reskryptem Wydziału krajowego z 25. lutego 1905 L. 12632 za drogę gminną I. klasy, a zaliczonej wedle reskryptu c. k. Namiestnictwa z 6. kwietnia 1901 do rzędu dróg uznanych przez c. i k. Ministerstwo wojny za ważne dla celów wojskowych; ażeby w razie potrzeby dostarczył interesowanym powiatom pomocy krajowych sił technicznych i ały po pomyślnem ukończeniu rokowań przyznał dla tej drogi możebnie wydatny zasilek z funduszków krajowych.

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka VIII.

Dział II.

K o l e j e   ż e l a z n e.

(Pozycya 15—22 wydatków i 7—8 dochodów).

Sprawozdanie komisji budżetowej o rubryce VIII. Dział II. „Koleje żelazne“ preli-minarza Wydziału krajowego na rok 1908.

Sprawozdawca p. Skołyżewski czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki na koleje, jak następuje:

II. Na koleje żelazne.

zwyczajne   nadzwyczajne:

Pozycya 15. Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory
i sprzęty.

zwyczajne : nadzwyczajne :

Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . 2.400 K.

Pozycja 16.

Koszta komisyjne

a) dla urzędników i funkcyonaryuszów:

α) w sprawach funduszu kraj. 10.000 K.

β) zaliczkowo w sprawach

Towarzystw kolejowych . 25.000 „ 35.000 K — K

b) Dla członków kraj. Rady kolejowej 1.500 „ — „

„ 17. Na badania techniczne i komercyalne nowo
zgłoszonych projektów kolejow. . . . — „ 8.000 „„ 18. Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych
oraz map i planów 1.480 „ — „

Koszta kancelaryjne.

„ 19. Druki, portorya, inseraty, przybory kancela-
ryjne i t. p. wydatki . . . . . 4.000 „ — „„ 20. Wynagrodzenie za roboty akordowe, uskutecz-
niane przez obcych funkcyonaryuszy . . . 6.250 „ — „

„ 21. Utrzymanie lokalu na biuro.

a) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem
wodociągowym . . . . . 3.125 „ — „

b) Opal i oświetlenie . . . . . 1.600 „ — „

„ 22. Dotacja dla funduszu kolejowego na cele bu-
dowy kolei lounalnych, X. rata po myśli u-
chwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca
1899 przez lat 75 . . . . . 750.000 „ — „Suma wydatków na koleje 805.355 K. 8.000 KRazem . . . 813.355 K.

Dochody :

Wysoki Sejm uchwalić raczy, a mianowicie :

Pozycja 7. Zwroty od Towarzystw kolejowych :

zwyczajne: nadzwyczajne:

a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych	18.450 K.		
b) koszta komisyjne personelu krajowego biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacji	25.000 „		
c) wydatki za roboty akordowe wykonywane w kraj. biurze kolejowym	<u>6.250 „</u>	49.700 K	-- K

Pozycya 8. Datki deklarowane przez Wydziały powiat.

na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):

a) Buczacz, rata roczna	. . . . .	2.000 K.		
b) Sanok, „ „	. . . . .	<u>1.592 „</u>	<u>3.592 „</u>	-- „
Suma dochodów kolejowych		53.292 K	--	K

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VIII.

Dział II.

K o l e j e ż e l a z n e.

(Poz. 15—22 wydatków i poz. 7—8 dochodów).

Sprawozdanie komisji budżetowej o rubryce VIII. Dział II „Koleje żelazne“ preli-minarza Wydziału krajowego na rok 1909.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki na koleje, jak następuje:

II. Na koleje żelazne.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Pozycya 15. Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.			
Naprawa, uzupełnienie i sprawienie	. . . . .	2.400 K	-- K
„ 16 Koszta komisyjne.			
a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów:			

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
α) w sprawach funduszu krajowego	10.000 K	
β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow.	<u>25 000 „</u>	35.000 K — K
b) Dla członków kraj. Rady kolejowej	1.500 „	— „
Pozycya 17. Na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejow.	— „	8.000 „
„ 18. Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów	1.480 „	— „
Koszta kancelaryjne.		
„ 19. Drugi, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	4.000 „	— „
„ Wynagrodzenie za roboty akordowe, uskuteczniane przez obcych funkcyjonyaryuszy	6.250 „	— „
„ 21. Utrzymanie lokalu na biuro.		
a) Koszta najmu lokalu, wraz z podatkiem wodociągowym	6.250 „	— „
b) Opał i oświetlenie	1.600 „	— „
„ 22. Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych, XI. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 75	<u>900.000 „</u>	— „
Suma wydatków na koleje	<u>958.480 K</u>	<u>8.000 K</u>
Razem	<u>966.480 K.</u>	

Dochody.

Pozycya 7. Zwroty od Towarzystw kolejowych:

- a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 18.450 K
- b) koszta komisyjne personalu krajowego biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacyi . 25.000 „

zwyczajne: nadzwyczajne:

e) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowym biurze kolejowym	6.250 „	49.700 K	—	K
--	---------	----------	---	---

Pozycya 8. Datki delarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):

a) Buczacz, rata roczna	2.000 K			
b) Sanok, „ „	1.592 „	3.592 „	—	„

Suma dochodów kolejowych . . . . . 53.292 K — K

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Rub. VIII. Działu II. budżetu kraj. na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka IX.

B u d o w y w o d n e i m e l i o r a c y e .

Sprawozdawca p. Oleśnicki.

Marszałek oznajmia, że komisarzem rządowym dla tej rubryki jest c. k. wiceprezydent Namiestnictwa Dr. Juliusz Kleeberg, którego przedstawia Izbie.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony preliniarnarz wydatków i dochodów na rok 1908.

Wydatki.

A) Studya przygotowawcze.

zwyczajne:

Poz. 1. Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	12.000 K
„ 2. Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000 „
„ 3. Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego	16.000 „

zwyczajne:

Poz. 4.	Na zdjęcia i projekty:		
	a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z 27 września 1882)	20.000 K.	
	b) dla melioracji prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z 6. kwietnia 1892)	45.000 „	
	c) dla wyzyskania sił wodnych	<u>5.000 „</u>	70.000 K.
„ 5.	Na publikację wykonanych robót melioracyjnych		5.000 „
„ 6.	Koszta komisyjne:		
	a) z powodu inspekcji robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów	2.000 K.	
	b) z powodu konserwacji publicznych robót melioracyjnych	<u>6.000 „</u>	8.000 „
	Suma działu A		<u>122.000 K.</u>

B) Wykonanie budowl wodnych.

Poz. 7.	12 $\frac{1}{2}$ % datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z d. 2. marca 1904 r. Dz. u. kr. Nr. 36)		5.662 K.
„ 8.	V rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K. za ciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 Dz. u. kraj. Nr. 23)		141.029 „
„ 9.	40% datek kraju do kosztów regulacji 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dn. 9. września 1904 LW. 89.093. V. rata (z 9-lecia)		773.600 „
„ 10.	I. rata anuitetowa (półroczna) na umorzenie pożyczki 3,000.000 koron na pokrycie 40% datku kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z 9. maja 1907)		15.630 „
„ 11.	40% datek kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w I. okresie (1903—1912) I. rata z 5-lecia		600.000 „

zwyczajne :

- Poz. 12. IV. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K. zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów systematycznej regulacji rzek karpackich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 22) . . . . . 86.792 K
- „ 13. Na systematyczną regulację rzek karpackich (wydatek pod poz. c) r., d) i e), pokryty pożyczką wstawia się do dochodów pod poz. 5):
- a) na uzupełnienie regulacji Białej II. rata (z 3-lecia):
1) datek kraju	71.525 K.	
2) datek państwowy	<u>105.142 „</u>	176.667 K.
- b) na regulację Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, kredyt dodatkowy (40°/_o) na wykończenie robót , ... 50.000 „
- c) na regulację górnego Dniestru z dopływami, X. rata (z 28-lecia):
1) datek kraju	131.428 K.	
2) datek państwowy	<u>197.142 „</u>	328.570 „
- d) na regulację Soły, IX. rata (z 18-lecia) . . . . . 79.556 „
- e) na regulację Łomnicy, IX. rata (z 24-lecia) . . . . . 79.616 „
- f) na regulację Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej, IV. rata z 12¹/₂ ^o/_o zaśsilku (z 5-lecia) . . . . . 14.050 „ 728.459 „
- Poz. 14. Na popieranie przedsięwzięcia melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dn. 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116):
- a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XIII. rata (z 15-lecia):
1. datek kraju	40.400 K.	
2. datek państwowy	<u>40.400 „</u>	80.800 K.
- b) na uzupełnienie regulacji nowego Brnia z dopływami (patrz dochody poz. 7. l. b):
1. datek kraju	— K.	
2. datek państwa reszta	20.539 „	
3. datki konkurencyjne (reszta)	<u>23.963 „</u>	44.502 „

e) na regulację potoku Pustej (Radosławki), VII. rata (z 10-lecia):		zwyczajne :
1. datek kraju	33.280 K.	
2. datek państwa	24.960 „	
3. datki konkurencyjne	<u>24.960 „</u>	83.200 K.
d) na regulację potoku Sołotwy i Rokitny II. rata	— „	
e) na regulację rzeki Łęgu w powiatach: nizańskim i kolbuszowskim, VII. rata (z 8-lecia):		
1) datek kraju	30.000 K.	
2) datek państwa	<u>30.000 „</u>	60.000 „
f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim, VI. rata (z 11-lecia):		
1. datek kraju	90.000 K.	
2. datek państwa	90.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>20.000 „</u>	200.000 „
g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby V. rata (z 15-lecia):		
1. datek kraju	92.832 K.	
2. datek państwa	92.832 „	
3. datki konkurencyjne	<u>46.416 „</u>	232.080 „
h) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej, V. rata (z 30-lecia):		
1. datek kraju	90.000 K.	
2. datek państwa	90.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>45.000 „</u>	225.000 „
i) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasilku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Bałuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy, V. rata		18.255 „

- k) na regulację potoku Błotni z dopływami
IV. rata (z 14-lecia): zwyczajnie:
1. datek kraju	. . .	36.800 K.			
2. datek państwa	. . .	27.600 „			
3. datki konkurencyjne	. . .	<u>27.600 „</u>		92.000 K	
- l) na kolmatację bagien naddniestrzańskich
IV. rata (z 19-lecia):
1. datek kraju	. . .	80.000 K.			
2. datek państwa	. . .	80.000 „			
3. datki konkurencyjne	. . .	40.000 „		200.000 „	
- m) na regulację rzeki Wereszycy z dopływami, III. rata (z 20-lecia):
1. datek kraju	. . .	40.800 K.			
2. datek państwa	. . .	40.800 „			
3. datki konkurencyjne	. . .	<u>20.400 „</u>		102.000 „	
- n) na regulację górnej Trześniówki z dopływami, III. rata (z 10-lecia):
1. datek kraju	. . .	70.000 K.			
2. datek państwa	. . .	70.000 „			
3. datki konkurencyjne	. . .	<u>60.000 „</u>		200.000 „	
- o) na osuszenie bagien rzemieńskich, III. rata (z 4-lecia):
1. datek kraju	. . .	25.333 K.			
2. datek państwa	. . .	25.333 „			
3. datki konkurencyjne	. . .	<u>25.333 „</u>		75.999 „	
- p) na uzupełnienie regulacji Bugu, II. rata (z 3-lecia):
1. datek kraju	. . .	56.089 K.			
2. datek państwa	. . .	<u>84.133 „</u>		140.222 „	
- r) na regulację Peltwi z dopływami, II. rata (z 18-lecia):
1) datek kraju	. . .	128.222 K.			
2) datek państwa	. . .	160.277 „			

3. datki konkurencyjne	<u>32.056 K.</u>	320.555 K	zwyczajnie :
s) na zabudowanie potoku Krzemionki (po- wiat Stary Sambor), II. rata (z 4-lecia):			
1. datek kraju	30.000 K.		
2. datek państwa	<u>30.000 „</u>	60.000 „	
t) na odwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy II. rata (z 4-lecia):			
1. datek kraju	47.500 K.		
2. datek państwa	47.500 „		
3. datek gmin interesow.	<u>5.000 „</u>	100.000 „	
u) na podwyższenie lewego wału nadwi- ślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, II. rata (z 8-lecia):			
1. datek kraju	45.000 K.		
2. datek państwa	45.000 „		
3. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	100.000 „	
v) na podwyższenie prawego wału nadwi- ślańskiego między Podgórzem a Niepołom- micami, II. rata (z 10-lecia):			
1. datek kraju	45.000 K.		
2. datek państwa	45.000 „		
3. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	100.000 „	
w) na uzupełnienie regulacji Wisłoki i Piel- nicy, reszta I. raty (z 8-lecia):			
1. datek kraju	8.750 K.		
2. datek państwa	<u>8.700 „</u>	17.500 „	
x) na regulację Raty z dopływami I. rata (z 25-lecia):			
1. datek kraju	121.60 K.		
2. datek państwa	121.600 „		
3. datki konkurencyjne	<u>60.800 „</u>	304 000 „	
y) na regulację Tyśmienicy z dopływami i potoku Setnianki I. rata (z 20-lecia):			

1. datek kraju	135.880 K.		zwyczajne:
2. datek państwa	135.880 „		
3. datki konkurencyjne	<u>56.240 „</u>	328.000 K	3,084.113 K

Poz. 15. Na konserwację publicznych robót melioracyjnych:

a) regulacyi Trześniówki:

1. datek kraju	1.000 K.		
2. konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 K.	

b) regulacyi Łęgu:

1. datek kraju	2.000 K.		
2. datek konkurencyjny	<u>2.000 „</u>	4.000 „	

c) regulacyi Przegnojówki:

1. datek kraju	1.000 K.		
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 „	

d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do r. 1910):

1. datek kraju	1.000 K.		
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 „	

e) regulacyi Krzemienicy:

1. datek kraju	5.000 K.		
2. datek konkurencyjny	5.000 „		

oraz kredyt nadzwyczajny na pokrycie niedoboru po koniecu r. 1906:

1. datek krajowy	2.000 K		
2. datek konkur.	<u>2.000 „</u>	4.000 „	14.000 „

f) regulacyi Guńlej Lipy (sekcji górnej):

2 datek kraju	500 K		
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „	

g) regulacyi Złotej Lipy:

1. datek kraju	1.000 K		
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 „	

h) regulacji potoku Dumnego:

zwyczajnie:

1. datek kraju	750 K	
2. datek konkurencyjny	<u>750 „</u>	1.500 K

i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzskim:

1. datek kraju	4.500 K	
3. datek konkurencyjny	<u>4.500 „</u>	9.000 „

k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach:

1. datek kraju	500 K	
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „

l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich:

1. datek kraju	500 K	
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „

m) obwałowania Wisły i Wistoki w pow. mieleckim:

1. datek kraju	5.750 K		
2. datek konkurencyjny	<u>5.750 „</u>	11.500 „	51.000 K

Poz. 16. Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26 listopada 1889):

a) na konserwację osuszenia bagien rudnickich (ostatnia rata w roku 1908):

1. zasiłek krajowy	2.800 K	
2. zasiłek państwowy	<u>2.800 „</u>	5.600 K

b) na konserwację osuszenia bagien stojanowskich (do roku 1914):

1. zasiłek krajowy	1.200 K	
2. zasiłek państwowy	<u>1.200 „</u>	2.400 „

c) na konserwację osuszenia bagien oleskich (do roku 1925):

1. zasiłek krajowy	1.000 K		zwyczajne :
2. zasiłek państwowy	<u>670 „</u>	1.670 K	
d) na drenowanie gruntów włościańskich VIII. rata (z 10-lecia):			
1. zasiłek krajowy 33 ¹ / ₂ %	200.000 K		
2. zasiłek państwowy 33 ¹ / ₃ %	200.000 „		
3. datki konkurencyjne 33 ¹ / ₃ % <u>200.000 „</u>		600.000 „	
f) na zbudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w powiecie myślenickim, III. rata (ostatnia) oraz kred. dodatkowy :			
1. zasiłek krajowy	40.300 K		
2. zasiłek państwowy	<u>40.300 „</u>	80.600 „	
f) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie, III. rata (z 5-lecia) zasiłek kraj.			
		6.432 „	
g) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice (pow. Żółkiew) III. rata (z 3-lecia):			
1. zasiłek krajowy	12.000 K		
2. zasiłek państwowy	12.000 „		
3. datki konkurencyjne	<u>12.000 „</u>	36.000 „	
k) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów III. rata (z 3-lecia):			
1. zasiłek krajowy	9.367 K		
2. zasiłek państwowy	9.367 „		
3. datki konkurencyjne	<u>9.367 „</u>	28.101 „	
i) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz) II. rata (z 2-lecia):			
1. zasiłek krajowy	6.425 K		
2. zasiłek państwowy	<u>6.425 „</u>	12.850 „	
k) na zabudowanie potoku Bieryczanki (pow. Nowy Sącz) II. rata (z 2-lecia):			
1. zasiłek krajowy	15.000 K		
2. zasiłek państwowy	<u>15.000 „</u>	30.000 „	

l) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor) II. rata, ostatnia (z 2-lecia) oraz kredyt dodatkowy:			zwyczajne:
1. zasiłek krajowy	19.500 K		
2. zasiłek państwowy	<u>19.500 „</u>	39.000 „	
m) na regulację potoku Wolanki:			
1. zasiłek krajowy	6.150 K		
2. zasiłek państwowy	<u>6.150 „</u>	12.300 „	
n) na zabudowanie potoku Psarki (kredyt dodatkowy):			
1. zasiłek krajowy	1.000 K		
2. zasiłek państwowy	<u>1.000 „</u>	2.000 „	
o) na zabudowanie potoku Łączki:			
1. zasiłek krajowy	6.000 K		
2. zasiłek państwowy	<u>6.000 „</u>	12.000 „	
p) na regulację Prutu pod Łączynem I. rata (z 2-lecia):			
zasiłek kraju		16.000 „	
r) na budowę rowów osuszających w gminie Borki nizińskie:			
1. zasiłek krajowy	7.800 K		
2. zasiłek państwowy	7.800 „		
3. datki konkurencyjne	<u>7.800 „</u>	23 400 „	
s) na obwałowanie Sanu w Bielińcu (pow. Nisko):			
1. zasiłek krajowy	8.500 K		
2. zasiłek państwowy	8.500 „		
3. datki konkurencyjne	<u>8.500 „</u>	25.500 „	
t) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (pow. Rohatyn):			
1. zasiłek krajowy	2.835 K		
2. zasiłek państwowy	2.835 „		
3. datki konkurencyjne	<u>2.835 „</u>	8.505 „	

n) na osuszenie gruntów włosc. w Małnowie (pow. Mościska):			zwyczajne:
1. zasiłek krajowy . . .	6.478 K		
2. zasiłek państwowy . . .	6.478 „		
3. datek kokurencyjny . . .	<u>6.478 „</u>	19.434 K	
w) na osuszenie łąk włosc. w Oleszycach sta- rych (pow. Cieszanów):			
1. zasiłek krajowy . . .	3.800 K		
2. zasiłek państwowy . . .	3.800 „		
3. datki konkurencyjne . . .	<u>3.800 „</u>	11.400 „	
x) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminie Dąbrowiec i Łozina (pow. Gródek):			
1. zasiłek krajowy . . .	2.333 K		
2. zasiłek państwowy . . .	2.333 „		
3. datki konkurencyjne . . .	<u>2.333 „</u>	6.999 „	
y) na regulację potoku Olszanicy w gm. Zwie- rzyn (pow. Lisko):			
1. zasiłek krajowy . . .	2.200 K		
2. zasiłek państwowy . . .	2.200 „		
3. datki konkurencyjne . . .	<u>2.200 „</u>	6.600 „	
z) na budowę wodociągu w Kolaczycach:			
1. zasiłek krajowy . . .	8.000 K		
2. zasiłek państwowy . . .	8.000 „		
3. datki gminy . . .	<u>8.000 „</u>	24.000 „	
aa) do dyspozycji Wydziału kraj.		<u>75.000 „</u>	1,085.791 „

Poz. 17. Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

1. w Rzechowie, 3. rata (ostatnia):

a) zasiłek krajowy . . .	500 K	
b) zasiłek państwowy . . .	<u>500 „</u>	1.000 K

2. w Chiszewicach, I. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . .	250 K	
b) zasiłek państwowy . . .	<u>250 „</u>	500 „

3. w Dmytrowie :			zwyczajne :
a) zasiłek krajowy	500 K		
b) zasiłek państwowy	<u>500 „</u>	1.000 K	
4. w Połoniczny (2 pola doświadczalne):			
a) zasiłek krajowy	1.000 K		
b) zasiłek państwowy	<u>1.000 „</u>	2.000 „	
5. w Sielcu II. rata (z 3-lecia):			
a) zasiłek krajowy	500 K		
b) zasiłek państwowy	<u>500 „</u>	1.000 „	
6. w Kuliczkanie II. rata (z 3-lecia):			
a) zasiłek krajowy	500 K		
b) zasiłek państwowy	<u>500 „</u>	1.000 „	
7. w Peczeniu II. rata (z 3-lecia):			
a) zasiłek krajowy	500 K		
b) zasiłek państwowy	<u>500 „</u>	1.000 „	
8. w Rzęśni polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa :			
a) zasiłek krajowy	500 K		
b) zasiłek państwowy	<u>500 „</u>	1.000 „	
9. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien oleskich i stojanowskich po 1.000 kor, w perymetrze regulacji Białej 2.000 kor., a w perymetrze bagien rzemieńskich, tudzież regulacji Błotni i górnej Trześniówki po 500 kor., czyli razem:			
a) z funduszu krajowego	5.500 K		
b) z funduszu państwowego	<u>5.500 „</u>	11.000 „	19.000 K
Poz. 18. Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata z 10-lecia			<u>— „</u>
	Suma działu B		6,591.576 K
	Suma działu A		<u>122.000 „</u>
	<u>Ogółem suma wydatków . . . . .</u>		<u>6,713 576 K</u>

Dochody.

A) Studya przygotowawcze.

Poz. 1.	Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacji:	zwyczajne:
	Raty	20.056 K
	Wisłoka i Pielnicy	2.459 „
	Tyśmienicy	<u>13.735 „</u>
		36.250 K
Poz. 2.	Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorewów drenarskich	<u>4.000 „</u>
	Suma działu A.	<u>40.250 K</u>

B) Wykonanie budowli wodnych.

Poz. 3.	Dochód z pożyczki 7,000.000 kor. na regulację rzek kanałowych (IX. poz. 9 wydatków)	773.600 K
„ 4.	Dochód z pożyczki komunalnej 3,000.000 kor. na uzupełnienie regulacji rzek kanałowych w I. okresie	600.000 „
„ 5.	Dochód z pożyczki 6,150.000 kor. na regulację rzek karpaccich (IX. poz. 13 lit. c) 1, d), e) wydat.)	290.600 „
„ 6.	Datki państwowe na regulację rzek karpaccich:	
	a) Biały (poz. 13 a) wydat.)	105.142 K
	b) Dniestru górnego (poz. 10 c) wydat.)	<u>197.142 „</u>
		302.284 „
„ 7.	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 14 wydatków), a mianowicie:	
	a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru datek państwa	40.400 K
	b) na uzupełnienie nowego Brnia z dopływami (patrz wydatki poz. 14 lit. b):	
	1. datek państwa (reszta)	20.539 K
	2. datki konkurenc. (reszta)	<u>23.963 „</u>
		4.502 „
	c) na regulację potoku Pustej (Radosławki)	
	1. datek państwa	24.960 K
	2. datki konkurencyjne	<u>2.960 „</u>
		49.920 „
	d) na regulację Sołotwy i Rokitny	— „
	e) na regulację Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim, datek państwa	30.000 „

Poz. 7. f)	na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. dąbrowskim:	zwyczajne:
1.	datek państwa	90.000 K
2.	datki konkurencyjne	<u>20.000 „</u> 10.000 K
g)	na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby:	
1.	datek państwa	92.832 K
2.	datki konkurencyjne	<u>46.416 „</u> 139.248 „
h)	na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej:	
1.	datek państwa	90.000 K
2.	datki konkurencyjne	<u>45.000 „</u> 135.000
i)	na regulację potoku Błotni z dopływami:	
1.	datek państwa	27.600 K
2.	datki konkurencyjne	<u>27.600 „</u> 55.200 „
k)	na kolmatację bagien nadniestrzańskich:	
1.	datek państwa	80.000 K
2.	datki konkurencyjne	<u>40.000 „</u> 120.000 „
l)	na regulację Wereszycy z dopływami:	
1.	datek państwowy	40.800 K
2.	datki konkurencyjne	<u>20.400 „</u> 61.200 „
m)	na regulację górnej Trześniówki z dopływ.:	
1.	datki państwa	70.000 K
2.	datki konkurencyjne	<u>60.000 „</u> 130.000 „
n)	na osuszenie bagien rzemieńskich:	
1.	datek państwa	25.333 K
2.	datki konkurencyjne	<u>25.333 „</u> 50.666 „
o)	na uzupełnienie regulacji Bugu:	
	datek państwa	84.133 K
p)	na regulację Półtwi z dopływami:	
1.	datek państwa	160.277 K
2.	datki konkurencyjne	<u>32.056 „</u> 192.333 „

r) na zabudowanie potoku Krzemionki:			zwyczajne:
datek państwa	30.000 K		
s) na uzupełnienie regulacji Wisłoka i Pielnicy:			
datek państwa	8.750 „		
t) na regulację Raty z dopływami:			
1. datek państwa	121.600 K		
2. datki konkurencyjne	<u>60.800 „</u>	182.400 „	
u) na regulację Tyśmienicy z dopływami i potoku Setnianki:			
1. datek państwa	135.880 K		
2. datki konkurencyjne	<u>56.240 „</u>	192.120 „	
w) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy:			
1. datek państwa	47.500 K		
2. datki konkurencyjne	<u>5.000 „</u>	52.500 „	
x) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa:			
1. datek państwa	45.000 K		
2. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	55.000 K	
y) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami:			
1. datek państwa	45.000 K		
2. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	55.000 K	1,818.372 K

Poz. 8. Datki konkurencyjne na konwersację publicznych robót melioracyjnych (poz. 15. wydatków), a mianowicie:

a) regulacji Trześniówki	1.000 K
b) „ Łęgu	2.000 „
c) „ Przeguojówki	1.000 „
d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.000 „

e) regulacyi Krzemienicy	5.000 K		zwyczajnie :
i dodatkowo na pokrycie nie- doboru z r. 1906	<u>2.000 „</u>	7.000 K	
f) regulacyi Gniłej Lipy (górnjej sekcyi)		500 „	
g) regulacyi Złotej Lipy		1.000 „	
h) „ potoku Dumnego		750 „	
i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tar- nobrzeskim		4.500 „	
k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więtkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach		500 „	
l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich		500 „	
m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim		<u>5.750 K</u>	25.500 K

Poz. 9. Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 16 wydat.):

a) na konserwację osuszenia bagien rudni- ekich, zasiłek państwowy		2.500 K	
b) na konserwację osuszenia bagien stojano- wskich, zasiłek państwowy		1.200 „	
c) na konserwację osuszenia bagien oleskich, zasiłek państwowy		670 „	
d) na drenowanie gruntów włociańskich :			
zasiłek państwowy	200.000 K		
datki konkurencyjne	<u>200.000 „</u>	400.000 „	
e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Go- ścibki zasiłek państwa		40.300 „	
f) na osuszenie gruntów w gm. Bojaniec (pow. Żółkiew):			
zasiłek państwowy	12.000 K		
datki konkurencyjne	<u>12.000 „</u>	24.000 „	
g) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów :			

1. zasilek państwowy	9.367 K		zwyczajne :
2. datki konkurencyjne	<u>9.367 „</u>	18.734 K	
h) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), zasilek państwa			
		6.425 „	
i) na zabudowanie potoku Bieczyczanki (pow. Nowy Sącz) zasilek państwowy			
		15.000 „	
k) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Sambor), zasilek państwa			
		19.500 „	
l) na regulację potoku Wolanki, zasilek państwa			
		6.150 „	
m) na zabudowanie potoku Psarki, zasilek państwa			
		1.000 „	
n) na zabudowanie potoku Łączki, zasilek państwa			
		6.000 „	
o) na budowę rowów osuszających w gminie Borki nizińskie :			
1 zasilek państwa	7.800 K		
2. datki konkurencyjne	<u>7.800 „</u>	15.600 „	
p) na obwałowanie Sanu w Bielińcu (powiat Nisko):			
1. zasilek państwa	8.500 K		
2. datki konkurencyjne	<u>8.500 „</u>	17.000 „	
r) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (powiat Rohatyn):			
1. zasilek państwowy	2.835 K		
2. datki konkurencyjne	<u>2.835 „</u>	5.670 „	
s) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska):			
1. zasilek państwowy	6.478 K		
2. datki konkurencyjne	<u>6.478 „</u>	12.956 „	
t) na osuszenie łąk w Oleszycach starych (powiat Cieszanów):			

1. zasiłek państwowy	3.800 K		zwyczajne :
2. datki konkurencyjne	<u>3.800 „</u>	7.600 K	
u) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowica i Łozina (powiat Gródek):			
1. zasiłek państwowy	2.333 K		
2. datki konkurencyjne	<u>2.333 „</u>	4.666 „	
w) na regulację potoku Olszanica w gminie Zwierzyn (powiat Lisko):			
1. datki państwowe	2.200 K		
2. datki konkurencyjne	<u>2.200 „</u>	4.400 „	
x) na budowę wodociągu w Kołaczycach:			
1. datek państwowy	8.000 K		
2. „ gminy	<u>8.000 „</u>	16.000 „	625.671 K

Poz. 10. Zasilki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 17. wydatków):

1. w Rzochowie	500 K	
2. w Chiszewicach	250 „	
3. w Dmytrowie	500 „	
4. w Poloniczny	1.000 „	
5. w Sielcu	500 „	
6. w Kuliczkwie	500 „	
7. w Peczeni	500 „	
8. w Rzęśni polskiej na gruntach Dra Ta-deusza Marsa	500 „	
9. na nawozy mineralne na grunta torfowe włociańskie w perymetrze bagien oleskich i stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacji Pustej 2.000 K a w perymetrze bagien rzemieńskich, tudzież regulacji Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K=	<u>5.500 „</u>	9.750 „

Suma działu B . . . . . 4,445.777 K

„ „ A . . . . . 40.250 „

Ogółem suma dochodów . . . . . 4,486.027 K

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka IX.

B u d o w y w o d n e i m e l i o r a c y e .

Sprawozdawca p. Oleśnicki czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony preliniuarz wydatków i dochodów na rok 1909.

Wydatki.

		zwyczajne:
A) Studya przygotowawcze.		
Poz.	1. Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodezy- cznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych .	12.000 K.
"	2. Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich .	11.000 "
"	3. Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego	16.000 "
"	4. Na zdjęcia i projekty:	
	a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl u- chwały sejmowej z 27. września 1882)	20.000 K.
	b) dla melioracji prywatnych (w myśl u- chwały sejmowej z 6. kwietnia 1892)	45.000 "
	c) dla wyzyskania sił wodnych	<u>5.000 "</u> 70.000 "
"	5. Na publikację wykonanych robót melioracyj- nych	5.000 "
"	6. Koszta komisyjne:	
	a) z powodu inspekyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów)	2.000 K.
	b) z powodu konserwacyi publicznych ro- bót melioracyjnych	6.000 " 8.000 "
	Suma działu A	<u>122.000 K</u>

B) Wykonanie budowli wodnych.

Poz. 7. 12¹/₂% datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów
mających się emitować przez państwo na budowę ka-

	zwyczajne :
nałów spławnych (w myśl ustawy z d. 2. marca 1904 r. Dz. u. kr. Nr. 36)	3.520 K.
Poz. 8. VI rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K. zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 Dz. u. kraj. Nr. 23)	179.126 „
„ 9. 40% datek kraju do kosztów regulacji 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dn. 9. września 1904 LW. 89.093, VI. rata (z 9-lecia)	773.600 „
„ 10. II. rata anuitetowa (półroczna) na umorzenie pożyczki 3,000.000 koron na pokrycie 40% datku kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 55)	31.260 „
„ 11. 40% datek kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w I. okresie (1908—1912), II. rata z 5-lecia	600.000 „
„ 12. V. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K. zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów systematycznej regulacji rzek karpaccich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 22)	101.464 „
„ 13. Na systematyczną regulację rzek karpaccich (wydatek pod poz. c)1., d) i e), pokryty pożyczką wstawia się do dochodów pod poz. 5):	
a) na uzupełnienie regulacji Białej III. rata (z 3-lecia:	
1) datek kraju	71.525 K.
2) datek państwowy	<u>105.142 „</u> 176.667 K.
b) na regulację górnego Dniestru z dopływami, XI. rata (z 28-lecia):	
1) datek kraju	131.428 K.
2) datek państwowy	<u>197.142 „</u> 328.570 „
c) na regulację Soły, X. rata (z 18-lecia)	79.556 „
d) na regulację Łomnicy, X. rata (z 24-lecia)	79.616 „
e) na regulację Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej, V. rata z 12½% zaciłku (z 5-lecia)	<u>14.050 „</u> 678.459 „

zwyczajnie :

Poz. 14. Na popieranie przedsięwzięcia melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dn. 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116):

a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XIV. rata (z 15-lecia):

1. datek kraju	40.400 K.	
2. datek państwowy	<u>40.400 „</u>	80.800 K.

b) na regulację potoku Pustej (Radosławki), VIII. rata (z 10-lecia):

1. datek kraju	33.280 K.	
2. datek państwowy	24.960 „	
3. datki konkurencyjne	<u>24.960 „</u>	83.200 „

c) na regulację potoku Sołotwy i Rokitny II. rata . . . . .

— „

d) na regulację rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim, VIII. rata (z 8-lecia):

1) datek kraju	30.000 K.	
2) datek państwa	<u>30.000 „</u>	60.000 „

e) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim, VII. rata (z 11-lecia):

1. datek kraju	90.000 K.	
2. datek państwa	90.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>20.000 „</u>	200.000 „

f) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby VI. rata (z 15-lecia):

1. datek kraju	92.832 K.	
2. datek państwa	92.832 „	
3. datki konkurencyjne	<u>46.416 „</u>	232.080 „

g) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej, VI. rata (z 30-lecia):

1. datek kraju	90.000 K.	
2. datek państwa	90.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>45.000 „</u>	225.000 „

- h) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Bałuchy do granicy państwa i od Podgórze do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy, VI. rata . 18.255 K zwyczajne
- i) na regulację potoku Błotni z dopływami V. rata (z 14-lecia):
1. datek kraju	36.800 K.	
2. datek państwa	27.600 „	
3. datki konkurencyjne	<u>27.600 „</u>	92.000 „
- k) na kolmatację bagien naddniestrzańskich V. rata (z 19-lecia):
1. datek kraju	80.000 K.	
2. datek państwa	80.000 „	
3. datki konkurencyjne	40.000 „	200.000 „
- l) na regulację rzeki Wereszycy z dopływami, IV. rata (z 20-lecia):
1. datek kraju	81.600 K.	
2. datek państwa	81.600 „	
3. datki konkurencyjne	<u>40.800 „</u>	204.000 „
- m) na regulację górnej Trześniówki z dopływami, IV. rata (z 10-lecia):
1. datek kraju	70.000 K.	
2. datek państwa	70.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>60.000 „</u>	200.000 „
- n) na osuszenie bagien rzemieńskich, IV. rata (z 4-lecia):
1. datek krajn	25.333 K.	
2. datek państwa	25.333 „	
3. datki konkurencyjne	<u>25.333 „</u>	75.999 „
- o) na uzupełnienie regulacji Bugu, III. rata (z 3-lecia):

1. datek kraju	56.089 K.		zwyczajne :
2. datek państwa	<u>84.133 „</u>	140.222 „	
- p) na regulację Peltwi z dopływami, I. rata (z 18-lecia):
1) datek kraju	128.220 K.		
2) datek państwa	160.275 „		
3. datki konkurencyjne	<u>32.055 K.</u>	320.550 K	
- r) na zabudowanie potoku Krzemionki (powiat Stary Sambor), III. rata (z 4-lecia):
1. datek kraju	30.000 K.		
2. datek państwa	<u>30.000 „</u>	60.000 „	
- s) na odwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy III. rata (z 4-lecia):
1. datek kraju	47.500 K.		
2. datek państwa	47.500 „		
3. datek gmin interesow.	<u>5.000 „</u>	100.000 „	
- t) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa, III. rata (z 8-lecia):
1. datek kraju	45.000 K.		
2. datek państwa	45.000 „		
3. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	100.000 „	
- u) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami, III. rata (z 10-lecia):
1. datek kraju , ...	45.000 K.		
2. datek państwa	45.000 „		
3. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	100.000 „	
- v) na uzupełnienie regulacji Wisłoki i Pielnicy, reszta II. rata (z 8-lecia):
1. datek kraju	48.750 K.		
2. datek państwa	<u>48.750 „</u>	97.500 „	

w) na regulację Raty z dopływami II. rata (z 25-lecia): zwyczajne:

1. datek kraju	121.600 K,	
2. datek państwa	121.600 „	
3. datki konkurencyjne	<u>60.800 „</u>	304.000 K

x) na regulację Tyśmienicy z dopływami i potoku Setnianki II. rata (z 20-lecia):

1. datek kraju	135.880 K.	
2. datek państwa	135.880 „	
3. datki konkurencyjne	<u>56 240 „</u>	328.000 K

Poz. 14. y) na regulację Błóżewki z dopływami, I. rata (z 11-lecia):

1. datek kraju	40.800 K	
2. „ państwa	40.800 „	
3. datki konkurencyjne	<u>20.400 „</u>	102.000 „

z) na regulację Rudawy z dopływami, I. rata (z 18-lecia):

1. datek kraju	90.000 K	
2. „ państwa	90.000 „	
3. „ powiatu Kraków	11.250 „	
4. „ „ Chrzanów	<u>8.750 „</u>	200.000 „
		3,523.606 K

Poz. 15. Na konserwację publicznych robót melioracyjnych :

a) regulacji Trześniówki:

1. datek kraju	1.000 K.	
2. konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 K.

b) regulacji Łęgu :

1. datek kraju	2.000 K.	
2. datek konkurencyjny	<u>2.000 „</u>	4.000 „

c) regulacji Przegnojówki :

1. datek kraju	1.000 K.	
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 „

d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do r. 1910):		zwyczajne :
1. datek kraju	1.000 K.	
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 K
e) regulacyi Krzemienicy :		
1. datek kraju	5.000 K.	
2. datek konkurencyjny	<u>5.000 „</u>	10.000 „
f) regulacyi Gniłej Lipy (sekeyi górnej):		
2. datek kraju	500 K	
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „
g) regulacyi Złotej Lipy :		
1. datek kraju	1.000 K	
2. datek konkurencyjny	<u>1.000 „</u>	2.000 „
h) regulacyi potoku Dumnego :		
1. datek kraju	750 K	
2. datek konkurencyjny	<u>750 „</u>	1.500 „
i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim :		
1. datek kraju	4.500 K	
3. datek konkurencyjny	<u>4.500 „</u>	9.000 „
k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach :		
1. datek kraju	500 K	
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „
l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich :		
1. datek kraju	500 K	
2. datek konkurencyjny	<u>500 „</u>	1.000 „
m) obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. mieleckim :		

1. datek kraju	5.750 K		zwyczajne :
2. datek konkurencyjny	5.750 „	<u>11.500 K</u>	47.000 K

Poz. 16. Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26 listopada 1889):

a) na konserwację osuszenia bagien stojanowskich (do roku 1914):

1. zasiłek krajowy	1.200 K	
2. zasiłek państwowy	1.200 „	<u>2.400 K</u>

b) na konserwację osuszenia bagien oleskich (do roku 1925):

1. zasiłek krajowy	1.000 K	
2. zasiłek państwowy	670 „	<u>1.670 „</u>

c) na drenowanie gruntów włościańskich VIII. rata (z 10-lecia):

1. zasiłek krajowy $33\frac{1}{3}\%$	200.000 K	
2. zasiłek państwowy $33\frac{1}{3}\%$	200.000 „	
3. datki konkurencyjne $33\frac{1}{3}\%$	<u>200.000 „</u>	600.000 „

d) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie, IV. rata (z 5-lecia) zasiłek kraj. . . . .

6.432 „

e) na regulację Prutu pod Łanczynem II. rata (z 2-lecia):

zasiłek kraju	16.000 „
-------------------------	----------

f) na osuszenie gruntów w Demoszkowcach (pow. Robotyn) II. rata (z 2-lecia):

1. zasiłek krajowy	2.835 K	
2. zasiłek państwowy	2.835 „	
3. datki konkurencyjne	<u>2.835 „</u>	8.505 „

g) na osuszenie gruntów włośc. w Małnowie (pow. Mościska II. rata (z 3-lecia):

1. zasiłek krajowy	6.478 K	
2. zasiłek państwowy	6.478 „	
3. datek konkurencyjny	<u>6.478 „</u>	19.434 „

zwyczajne :

h) na osuszenie łąk włośc. w Oleszyczach starych (pow. Cieszanów) II. rata (z 2-letnia):

1. zasiłek krajowy	3.800 K	
2. zasiłek państwowy	3.800 „	
3. datki konkurencyjne	<u>3.800 „</u>	11.400 K

i) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminie Dąbrowiec i Łozina (pow. Gródek) II rata (z 2-letnia):

1. zasiłek krajowy	2.333 K	
2. zasiłek państwowy	2.333 „	
3. datki konkurencyjne	<u>2.333 „</u>	6.999 „

k) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz) kredyt dodatkowy:

1. zasiłek kraju	800 K	
2. zasiłek państwa	<u>800 „</u>	1.600 „

l) na osuszenie gruntów włościńskich w gminie Łaucuckie i świętaniów powiat Łańcut:

1. zasiłek kraju	7.667 K	
2. „ państwa	7.667 „	
3. datki konkurencyjne	<u>7.667 „</u>	23.001 „

m) na budowę wodociągu w Kalwarii Zebrzydowskiej:

1. zasiłek kraju	15.000 K	
2. „ państwa	15.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>15.000 „</u>	45.000 „

n) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemysł) I rata (z 3-letnia):

1. zasiłek kraju	15.000 K	
2. „ państwa	15.000 „	
3. datki konkurencyjne	15.000 „	45.000 „

o) na regulację potoku Wolanki (pow. Brzesko) kredyt dodatkowy:

1. zasiłek kraju	3.280 K	
2. „ państwa	<u>3.280 „</u>	6.560 „

zwyczajne :

p) do dyspozycji Wydziału kraj. . . . . 75.000 K 869 001 K

Poz. 17. Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:

1. w Chiszewicach. II. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . . . . 250 K
 b) zasiłek państwowy . . . . . 250 „ 500 „

2. w Sielcu III. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . . . . 500 K
 b) zasiłek państwowy . . . . . 500 „ 1.000 „

3. w Kuliczkanie III. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . . . . 500 K
 b) zasiłek państwowy . . . . . 500 „ 1.000 „

4. w Peczeniu III. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . . . . 500 K
 b) zasiłek państwowy . . . . . 500 „ 1.000 „

5. w Rzęśni polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa III. rata (z 3-lecia):

a) zasiłek krajowy . . . . . 500 K
 b) zasiłek państwowy . . . . . 500 „ 1.000 „

6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien oleskich i stojanowskich po 1.000 kor., w perymetrze regulacji Białej 2.000 kor., a w perymetrze bagien rzemieńskich, tudzież regulacji Błotni i górnej Trześniówki po 500 kor., czyli razem:

a) z funduszu krajowego . . . . . 5.500 K
 b) z funduszu państwowego . . . . . 5.500 „ 11.000 „ 15.500 „

Poz. 17 a) Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

IV. rata z 10-lecia . . . . . — „

Suma działu B . . . . . 6,822.536 K

Suma działu A . . . . . 122.000 „

Ogółem suma wydatków . . . . . 6,944 536 K

Dochody.

A) Studya przygotowawcze.

Poz. 1.	Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacji:	zwyczajne:
	a) Błóżewki	6.068 K
	b) Rudawy	<u>6.220 „</u>
		12.288 K
Poz. 2.	Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich	<u>4.000 „</u>
	Suma działu A.	<u>16.288 K</u>

B) Wykonanie budowli wodnych.

Poz. 3.	Dochód z pożyczki 7,000.000 kor. na regulację rzek kanałowych (poz. 9 wydatków)	773.600 K
„ 4.	Dochód z pożyczki komunalnej 3,000.000 kor. na uzupełnienie regulacji rzek kanałowych w I. okresie	600.000 „
„ 5.	Dochód z pożyczki 6,150.000 kor. na regulację rzek karpaccich (poz. 13 lit. b), c), d), wydat.)	290.600 „
„ 6.	Datki państwowe na regulację rzek karpaccich:	
	a) Biały (poz. 13 a) wydat.)	105.142 K
	b) Dniestru górnego (poz. 13 b) wydat.)	<u>197.142 „</u>
		302.284 „
„ 7.	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 14 wydatków), a mianowicie:	
	a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru datek państwa	40.400 K
	b) na regulację potoku Pustej (Radosławki)	
	1. datek państwa	24.960 K
	2. datki konkurencyjne	<u>2.960 „</u>
		49.920 „
	c) na regulację Sołotwy i Rokitny	— „
	d) na regulację Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim, datek państwa	30.000 „
	e) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. dąbrowskim:	
	1. datek państwa	90.000 K
	2. datki konkurencyjne	<u>20 000 „</u>
		110.000 „

f) na obwałowanie Wisły od Niepołomie do ujścia Raby :		zwyczajne :
1. datek państwa	92.832 K	
2. datki konkurencyjne	<u>46.416 „</u>	139.248 K
g) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej :		
1. datek państwa	90.000 K	
2. datki konkurencyjne	<u>45.000 „</u>	135.000
h) na regulację potoku Błotni z dopływami :		
1. datek państwa	27.600 K	
2. datki konkurencyjne	<u>27.600 „</u>	55.200 „
i) na kolmatacyę bagien nadniestrzańskich :		
1. datek państwa	80.000 K	
2. datki konkurencyjne	<u>40.000 „</u>	120.000 „
k) na regulację Wereszycy z dopływami :		
1. datek państwowy	81.600 K	
2. datki konkurencyjne	<u>40.800 „</u>	122.400 „
l) na regulację górnej Trześniówki z dopływ. :		
1. datki państwa	70.000 K	
2. datki konkurencyjne	<u>60.000 „</u>	130.000 „
m) na osuszenie bagien rzemieńskich :		
1. datek państwa	25 333 K	
2. datki konkurencyjne	<u>25.333 „</u>	50.666 „
n) na uzupełnienie regulacyi Bugu :		
datek państwa		84.133 „
o) na regulację Pełtwi z dopływami :		
1. datek państwa	160.275 K	
2. datki konkurencyjne	<u>32.055 „</u>	192.330 „
p) na zabudowanie potoku Krzemionki :		
datek państwa		30.000 „
r) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pieluicy :		
datek państwa		48.750 „

s) na regulację Raty z dopływami:

zwyczajne:

1. datek państwa	121.600 K	
2. datki konkurencyjne	<u>60.800 „</u>	182.400 K

t) na regulację Tyśmienicy z dopływami i potoku Setniarki:

1. datek państwa	135.880 K	
2. datki konkurencyjne	<u>56.240 „</u>	192.120 „

u) na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy:

1. datek państwa	47.500 „	
2. datki konkurencyjne	<u>5.000 „</u>	52.500 „

v) na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa:

1. datek państwa	45.000 K	
2. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	55.000 „

w) na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami:

1. datek państwa	45.000 „	
2. datek spółki wodnej	<u>10.000 „</u>	55.000 „

y) na regulację Błóżewki z dopływami:

1. datek państwa	40.800 „	
2. datki konkurencyjne	<u>20 400 „</u>	61.200 „

z) na regulację Rudawy z dopływami:

1. datek państwa	90.000 K	
2. „ powiatu Krakowskiego	11.250 „	
3. „ „ Chrzanowskiego	<u>8.750 „</u>	110.000 „
		2,046.267 K

Poz. 3. Datki konkurencyjne na konserwację publicznych robót melioracyjnych (poz. 15. wydatków), a mianowicie:

a) regulacji Trześniówki	1.000 K
------------------------------------	---------

b)	„ Łęgu	2.000 K	zwyczajnie :
c)	„ Przegnojówki	1.000 „	
d)	zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.000 „	
e)	regulacji Krzemienicy	5.000 „	
f)	regulacji Gniłej Lipy (górnej sekyi)	500 „	
g)	regulacji Złotej Lipy	1.000 „	
h)	„ potoku Dumnego	750 „	
i)	obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	4.500 „	
k)	obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Wićkówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach	500 „	
l)	obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich	500 „	
m)	obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	<u>5.750 „</u>	23.500 K

Poz. 9. Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 16 wydat.):

a)	na konserwację osuszenia bagien stojanowskich, zasiłek państwowy	1.200 K	
b)	na konserwację osuszenia bagien oleskich, zasiłek państwowy	670 „	
c)	na drenowanie gruntów włościańskich:		
	zasiłek państwowy	200.000 K	
	datki konkurencyjne	<u>200.000 „</u>	400.000 „
d)	na osuszenie gruntów w Demeszkoweach (powiat Rohatyn):		
	1. zasiłek państwowy	2.835 K	
	2. datki konkurencyjne	<u>2.835 „</u>	5.670 „

e) na osuszenie gruntów włościańskich w Małnowie (pow. Mościska):			
1. zasiłek państwowy	6.478 K		
2. datki konkurencyjne	<u>6.478 „</u>	12.956 K	
f) na osuszenie łąk w Oleszycach starych (powiat Cieszanów):			
1. zasiłek państwowy	3.800 K		
2. datki konkurencyjne	<u>3.800 „</u>	7.600 „	
g) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowica i Łozina (powiat Gródek):			
1. zasiłek państwowy	2.333 K		
2. datki konkurencyjne	<u>2.333 „</u>	4.666 „	
h) na uzupełnienie zabudowania potoku Stańkowskiego, kredyt dodatkowy, zasiłek państw.		800 „	
i) na dronowanie gruntów włościańskich w gminie Budy Łańcuckie i Świętoniów:			
1. datek państwa	7.667 K		
2. datki konkurencyjne	<u>7.667 „</u>	15.334 „	
k) na budowę wodociągu w Kalwarii zebrzydowskiej:			
1. datek państwa	15.000 K		
2. datki konkurencyjne	<u>15.000 „</u>	30.000 „	
l) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemysł):			
1. zasiłek państwa	15.000 „		
2. datki konkurencyjne	<u>15.000 „</u>	30.000 „	
m) na regulację potoku Wolanki zasiłek państwa	<u>3.280 „</u>		512.176 K

Poz. 10. Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 17. wydatków):

1. w Chiszewicach	250 K
2. w Sielcu	500 „
3. w Kuliczkowie	500 „

4. w Peczeni	500 K	
5. w Rzęśni polskiej na gruntach Dra Tadeusza Marsa	500 „	
6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włociańskie w perymetrze bagien oleskich i stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacyi Pastej 2.000 K, a w perymetrze bagien rzemieńskich, tudzież regulacyi Pastej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K=	5.500 „	7.750 K
Suma działu B		4,556.177 K
„ „ A		16.288 „
Ogółem suma dochodów		<u>4,572.465 K</u>

Wysoki sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by do kosztów budowy wodociągu w Rozdole przyczynił się z funduszu krajowego w $\frac{2}{3}$ części i wstawił odpowiednią sumę w budżet na rok 1910 — jak również by wyjednał u Rządu przyczynienie się do tej budowy w $\frac{1}{3}$ części kosztów z funduszy państwowych — to wszystko pod warunkiem, gdy gmina Rozdół $\frac{1}{3}$ część kosztów budowy tego wodociągu z własnych poniesie funduszy.

Tem załatwiona zostaje petycja do l. 453/08.

2) Petycją do l. 1003/08 prosi g. k. Urząd parafialny w Krzywezu dolnem pow. Borszczów — o zapomogę na wywiercenie dwóch studni;

3) Petycją do l. 1166/08 prosi gmina Landestreu pow. Kalusz o datek na reparację i utrzymanie wodociągu;

4) Petycją do l. 1897/08 prosi Franciszek Krawczyk, gospodarz z Kaniowa, pow. Biała o odbudowanie śluzy zniszczonej przez wylew Wisły;

5) petycją po l. 2139,08 prosi Wasyl Stefanyk Hawryła z Różnowa pow. Sniatyn o odszkodowanie z powodu zabrania gruntu przez rzekę Rybnicę.

Co do tych petycyi 2, 3, 4 i 5 wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

petycye 2, 3, 4 i 5 odstępuje się Wydziałowi krajowemu celem zbadania i zdania sprawy Sejmowi.

Tem załatwione są petycye do ll. 1003/08, 1166/08, 1897/08 i 2139/08.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przyjmuje do rozprawy szczegółowej i uchwała łącznie i bez rozprawy wszystkie pozycye wydatków i dochodów tej rubryki budżetu krajowego na rok 1908 i 1909 zgodnie z wnioskami komisyi, wraz z jej rezolucjami.

Następuje :

Rubryka X. Rolnictwo.

Sprawozdawca p. Starzyński.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stefczyk i stawia rastępującą poprawkę :

Pozycya 52 c) wydatków działu B Rub. X. na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kolek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu podwyższyć z proponowanych przez komisję 12.000 na 20.000 koron.

Przemawia p. Cielecki i stawia następującą rezolucję :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby uznając dodatnią działalność Kolek rolniczych otoczył tę instytucję swoją opieką i swem poparciem starał się uzyskać dla tegoż Towarzystwa również wydatną subwencję u Wysokiego Rządu.

Przemawia p. Lewicki i stawia następującą rezolucję :

Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał stosowne zarządzenia celem przyspieszenia i prawidłowego załatwienia komasacyj gruntów, a w szczególności rozpoczętej w roku 1904 komasacji gruntów w gminie Lubliniec nowy, powiatu cieszanowskiego.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia godzina 2 minut 20 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 31. października 1908.

Początek o godzinie 7 minut 15 wieczorem.

Marszałek stwierdza dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje :

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad Rubryką X. wydatków budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 na Rolnictwo

Przemawia p. Dumka.

Przemawia p. Sodomora.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Przemawia p. Witos.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek sekretarza Urbańskiego o zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Jedynak, Zdzisław Tarnowski, Milewski, Schätzel, Brykczyński i wzywa do wybrania mowców generalnych.

Przemawia generalny mowca przeciw wnioskowi komisji p. Jedynak.

Przemawia generalny mowca za wnioskami komisji p. Zdzisław Tarnowski.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Marszałek przerywa dwukrotnie p. Skwarce i wzywa go, by prostował fakta, o których mówiono w Izbie.

Przemawia p. Skwarko dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Cielecki dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Starzyński.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Starzyński czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka X.

R o l n i e t w o.

Dział A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

Poz. 1--37 wydatków i 1--19, 21, 25, 31 i 32a dochodów.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.
zwyczajne nadzwyczajne razem

Poz. 1.	Akademia rolnicza w Dublanach	wedle specjalnych sprawozdań	251.363 K	28.823 K	280.186 K
„ 2.	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach		40.016 „	1.250 „	41.266 „
„ 3.	Szkoła gorzelnicza w Dublanach		14.830 „	800 „	15.630 „
„ 4.	Gorzelnia w Dublanach		14.550 „	— „	14.550 „
„ 5.	Folwark w Dublanach		52.564 „	12.700 „	65.264 „
„ 6.	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach		48.908 „	5.160 „	54.068 „
„ 7.	Inwestycje w krajowych zakładach naukowych w Dublanach:				

a) na budowę wodociągu ze źródeł w Malechowie do zakładów w Dublanach II. rata (reszta z 106.000 K)	zwyczajne	nadzwyczajne	razem	
	—	66.000 K	66.000 K	
b) na wewnętrzne urządzenie stacyi doświadczalnej chemiezno-rolniczej w nowym budynku, II. rata (reszta z 28.000 K)	—	10.000 „	10.000 „	
c) na melioracye łąk (reszta).	—	25.000 „	25.000 „	
Poz. 8. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	wedle specjalnych sprawozdań	35.821 K	— „ 35.821 „	
„ 9. Szkoła gospodarstwa lasowego, we Lwowie		48.496 „	2.900 „ 51.396 „	
„ 10. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie		155.610 „	3.700 „ 159.310 „	
„ 11. Folwark w Czernichowie		17.408 „	1.215 „ 18.623 „	
„ 12. Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy		44.440 „	3.350 „ 47.790 „	
„ 12a) Na budowę stajni w niższej szkole rolniczej w Bereźnicy, I. połowa z 30.000 K		— „	15.000 „ 15.000 „	
„ 13. Niższa szkoła rolnicza w Horodence		wedle osobnych sprawozdań.	33.239 „	2.650 „ 35.889 „
„ 14. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy			40.645 „	— „ 40.645 „
„ 15. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach			40.933 „	3.070 „ 44.003 „
„ 16. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole			44.720 „	2.800 „ 47.520 „
„ 17. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie			48.620 „	10.800 „ 59.420 „
„ 18. Koszta założenia niższej szkoły rolniczej w Miłocinie:				
a) na budowę drogi do Miłocina	— „	11.400 „	11.400 „	
b) na drenowania pól w Miłocinie (I. rata z 17.800 K)	— „	9.000 „	9.000 „	

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem	
Poz. 19. Szkoły zimowe rolnicze:				
a) utrzymanie szkoły w Niewiarowie	2.122 K	1.600 K	3.722 K	
b) utrzymanie szkoły w Lubczy	1.910 „	— „	1.910 „	
c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych rolniczych w Niewiarowie i w Lubczy po 4.000 koron (patrz poz. 23.)	8.000 „	— „	8.000 „	
d) na koszt założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej.	— „	5.000 „	5.000 „	
„ 20. Szkoła mleczarska, w Rzeszowie	} wedle osobnych sprawozdań	112.080 „	5.450 „	117.530 „
„ 21. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie		33.967 „	14.800 „	48.767 „
„ 22. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.		26.178 „	34.300 „	60.478 „
„ 23. Utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa, po 4.000 K (patrz poz. 19 c).	8.000 „	— „	8.000 „	
„ 24. Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa 1 600 K i kosztu kancelaryjne dla instruktora sadownictwa <u>300 „</u>	1.900 „	— „	1.900 „	
„ 25. Dla Towarzystwa „Proświta“: na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	15.000 „	— „	15.000 „	
„ 26. Galic. Towarzystwo gospodarskie na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej	2.000 „	— „	2.000 „	
„ 27. Akademia weterynaryi we Lwowie:				
a) subwencya c. k. Rządu 4.000 K.				

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
b) asekurac. budynku	82 K			
c) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwania kształcących się w szkole kucia koni	<u>1.500 K</u>	5.582 K	— K	5.582 K

Poz. 28. Krajowy nauczyciel weterynaryi :

płaca	3.000 K.			
dodatek aktywalny	600 „			
ryczałt na koszta podróży	1.000 „			
2 dodatki 5-letnie po 400 K i trzeci 15. grudnia 1908	<u>817 „</u>	5.417 „	— „	5.417 „
„ 29. Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3. 5.000 „		— „	3.500 „
„ 30. Stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych	8.000 „		— „	8.000 „
„ 31. Stypendya dla uczniów i arbituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.400 „		— „	6.409 „
„ 32. Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000 „		— „	2.000 „
„ 33. Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „		— „	2.000 „
„ 34. Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „		— „	2.000 „
„ 35. Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	8.000 „		— „	8.000 „
„ 36. Zasilki dla szkół gospodyń wiejskich				
a) w Albigowej	3.500 K.			
b) w Olesku	3.500 „			
c) zasilki dla innych szkół i stypendya dla				

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
przyszłych nauczycieli w tych szkołach	8.000 K	15.000 K	23.000 K
Poz. 37. Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole	2.000 „	— „	2.000 „
Suma działu A.	1,203.219 K	276.768 K	1,479.987 K

Dochody:

„ 1. Akademia rolnicza w Dublinach	118.076 K.	— „	118.076 K.
„ 2. Niższa szkoła roln. „	9.612 „	— „	9.612 „
„ 3. Szkoła gorzelnicza „	5.500 „	— „	5.500 „
„ 4. Gorzelnia „	12.750 „	— „	12.750 „
„ 5. Folwark „	62.700 „	— „	62.700 „
„ 6. Stacja doświadczaln. chemiczno- rolnicza w Dublinach	21.400 „	— „	21.400 „
„ 7. Stacja doświadczalna hotani- czno rolnicza we Lwowie	6.000 „	— „	6.000 „
„ 8. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780 „	— „	14.780 „
„ 9. Średnia szkoła rolnicza w Czer- nichowie	69.400 „	— „	69.400 „
„ 10. Folwark w Czernichowie	18.040 „	— „	18.040 „
„ 11. Niższa szkoła rol. w Bereźnicy	20.550 „	— „	20.550 „
„ 12. „ „ „ w Horodence	8.900 „	— „	8.900 „
„ 13. „ „ „ w Jagielnicy	18,000 „	— „	18.000 „
„ 14. „ „ „ w Kobierni- cach	18.850 „	— „	18.850 „
„ 15. „ „ „ w Suchodole	20.700 „	— „	20.700 „
„ 16. „ „ „ w Miłocinie	14.000 „	15 000 „	29.000 „
„ 17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie	99.620 „	— „	99.620 „
„ 18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	11.020 „	— „	11.020 „
„ 19. Zakład sadowniczy w Zalesz- czykach	15.200 „	— „	15.200 „

Wedle specjalnych sprawozdań

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 21. Zwroty zaliczek na płaće od nauczy- cieli szkół rolniczych	6.000 K	— K	6 000 K
Poz. 22. Sprawozdawca p. Krzeczunowicz			
Poz. 23. Sprawozdawca p. Żardecki			
Poz. 24. Sprawozdawca p. Kędzior			
Poz. 25. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wę- drownych rolnictwa dla włościan	8.000 „	— „	8.000 „
Poz. 26--29. Sprawozdawca p. Krzeczunowicz.			
Poz. 30. Sprawozdawca p. Stefczyk.			
Poz. 31. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie nauczyciela wędro- wnego weterynaryi	2.000 „	— „	2.000 „
„ 32a) Subwencya z c. k. Skarbu państwa na inwestycje dublańskie, II. rata z przyznanych 81.400 K. płatnych w 4 rocznych ratach po	20.600 „	— „	20.600 „
Razem	601.609 K.	15.000 K.	616.698 K.

Budżet krajowy na rok 1908.

Akademia rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 1. wydatków i poz. 1. dochodów.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Wydatki.

I. Płaće profesorów i docentów.

	zwyczajne	nadzw.	
Poz. 1. Dyrektor płaća	4.800 K	— K	
dodatek aktywalny	720 „	— „	
„ pięcioletni	600 „	— „	
„ osobisty	— „	6.000 „	
„ na utrzymanie koni	— „	1.209 „	6.120 K 7.200 K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 2. Siedmiu profesorów:

płace po 4.800 K	33.600 K		
dotatki aktywne po 720 K	5.040 „		
dodatek pięcioletni	<u>600 „</u>	39.240 K	- K

„ 3. Trzech profesorów:

płace po 3.400 K	10.200 K		
dotatki aktywne po 480 K	1.440 „		
dotatki pięcioletnie	<u>1.208 „</u>	12.848 „	— „

„ 4. Jeden profesor adjunkt:

płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	400 „		
„ pięcioletni	<u>400 „</u>	3.600 „	— „

„ 4. Czterech asystentów (dla katedry a) chemii
b) botaniki c) zoologii d) rolnictwa) po
1.400 K . . . . .

5.600 „ — „

„ 6. Docenci:

a) mineralogii i geologii	1.200 „	— „
b) weterynaryi	1.200 „	— „
c) melioracyi	700 „	— „
d) leśnictwa	600 „	— „
e) ogrodnictwa	400 „	— „
f) hodowli ryb	400 „	— „
g) historii i literatury polskiej	1.200 „	— „
h) higieny	<u>300 „</u>	— „

<u>Suma rubryki I.</u>	73.408 K	7.200 K
----------------------------------	----------	---------

II. Płace urzędników administracyjnych.

„ 7. Kasyer zarazem rachmistrz:

płaca	2.400 K		
dotatki pięcioletnie	<u>600 „</u>	3.000 K	— K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 8. Sekretarz dyrekcji zarazem magazynier:

płaca	2.000 K		
dodatki pięcioletnie	<u>480 „</u>	2.480 K	— K
Suma rubryki II.		<u>5.480 K</u>	— K

III. Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.

„ 9. Kapelan:

płaca	600 K		
dodatek osobisty	<u>200 „</u>	800 K	— K

„ 10. Lekarz zakładowy . . . . . 1.200 „ — „

„ 11. Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcji . . . . . 800 „ — „

„ 12. Ogrodnik . . . . . 1.200 „ — „

„ 13. Pomocnik ogrodnika . . . . . 480 „ — „

„ 14. Zawiadujący biblioteką . . . . . 400 „ — „Suma rubryki III. . . . . 4.880 K — K

IV. Koszta utrzymania służby szkolnej.

Poz. 15. Służba wyższa:

a) tercjan zarazem woźny:

płaca	720 K		
na ubiór	<u>120 „</u>	840 K	— K

b) sześciu laborantów dla katedry a) mechaniki i fizyki, b) chemii, c) botaniki, d) zoologii i hodowli, e) rolnictwa, f) chemii rolniczej po 600 K . . . . . 3.600 „ — „

Poz. 16. Służba niższa:

a) dozorca domu i magazynu . . . . . 600 „ — „

b) dwóch stróżów domowych po 480 K . . . . . 960 „ — „

c) stróż nocny . . . . . 600 „ — „

Poz. 17. Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcji) . . . . . 250 „ — „Suma rubryki IV. . . . . 6.850 K — K

V. Koszta administracyjne.

Poz. 18. Zarząd:

zwyczajne: nadzwyczajne:

	a) potrzeby kancelaryjne	1.600 K	200 K
	b) koszta podróży w interesach zakładu	200 „	— „
	c) druk sprawozdań	250 „	— „
„ 19.	Opał gmachu szkolnego	4.000 „	— „
„ 20.	Oświetlenie:		
	a) zwrot funduszowi stacyi chem. rol. za gaz do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach Akademii	4.500 „	3 000 „
	b) za oświetlenie obejść naftą	300 „	— „
„ 21.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	6 500 „	3.500 „
„ 22.	„ dziedzińców i ścieżek	600 „	800 „
„ 23.	„ parku	400 „	— „
„ 24.	Ubezpieczenie od ognia budynków	1.300 „	— „
„ 25.	Utrzymanie wodociągu	750 „	— „
„ 26.	Najem pomieszczeń:		
		zwycz.: nadzw.:	
	a) dla 4 asystentów po 192 K	768 K	— K
	b) „ sekretarza dyrekcji	600 „	— „
	c) „ dyetaryusza w kanc. dyr.	240 „	— „
	d) „ 6 laborantów po 192 K	1.152 „	— „
	e) „ magazyniera	— „	360 „
	f) „ jednego profesora	— „	900 „
		2.760 „	1.260 „
„ 27.	Płaca kominiarza	420 „	— „
„ 28.	Sprzęty i ruchomości	300 „	— „
„ 29.	Koszta przewozu docentów	3.500 „	— „
„ 30.	„ lustracyi zakładu	300 „	— „

		zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 31.	„ nabożeństwa	200 K	1.000 K
„ 32.	Apteka i inne koszta sanitarne	2.000 „	— „
	<u>Suma rubryki V.</u>	<u>29.880 K</u>	<u>9.760 K</u>

VI. Potrzeby naukowe.

		zwycz. :	nadzw. :
„ 33.	Dotacje na zbiory i laboratoria:		
	a) fizyki	400 K	— K
	α) stacya meteorologiczna	200 „	— „
	b) chemii i technologii	2.000 „	2.000 „
	c) mineralogii i geologii	200 „	— „
	d) botaniki	1.400 „	— „
	e) zoologii	300 „	200 „
	ε) laboratorium zootomiczne	520 „	— „
	f) fizjologii i anatomii zwierząt	390 „	— „
	g) chemii rolniczej	1.320 „	— „
	h) rolnictwa	1.500 „	1.000 „
	i) hodowli	1.500 „	— „
	k) weterynaryi	300 „	— „
	l) administracyi	200 „	— „
	m) mechaniki rolniczej i bu- downictwa	750 „	— „
	μ) na ćwiczenia w użyciu narzędzi rolniczych	200 „	— „
	n) melioracyi	100 „	— „
	o) ogrodnictwa	100 „	— „
	p) leśnictwa	100 „	— „
		<u>11.480 „</u>	<u>3.200 „</u>
„ 34.	Biblioteka i czytelnia:		
	a) zakupno dzieł	1.200 K	
	b) oprawa książek	200 „	
	c) czasopisma	1.000 „	2.400 „
„ 35.	Utrzymanie pól doświadczalnych	2.600 „	2.000 „

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
		zwycz. : nadzw. :	
Poz. 36.	Ogród :		
	a) botaniczny	1.500 K	750 K
	b) owocowy i warzywny	200 „	— „
	c) druk katalogu	<u>50 „</u>	<u>— „</u>
		1.750 K	750 K
„ 37.	Utrzymanie mleczarni:		
	a) laborant płaca	720 K	
	dodatek na mieszkanie	<u>240 „</u>	960 K
	b) dokupno i naprawa przy- rzędów i naczyń	200 „	
	c) dowóz wody i lodu	60 „	
	d) światło i opał	<u>450 „</u>	1.670 „
			— „
„ 38.	Utrzymanie pasieki	120 „	— „
„ 39.	Wycieczki naukowe uczniów	1.500 „	— „
„ 40.	Ryczałt dla folwarku dublańskiego za straty wy- nikające z zastosowania inwentarza do po- trzeb Akademii	<u>2.000 „</u>	<u>— „</u>
	Suma rubryki VI.	23.520 K	5.950 K

VII. Splata długów i podatki.

„ 41.	Bank krajowy, splata pożyczki 100.000 K. za- ciągniętej w r. 1901 na budowę domu mieszkalnego piętrowego dla funkcyonaryu- szów i na budowę skrzydła internatu 13 i 14 półrocza, rata z 57 lecia	4.665 K	— K
„ 42.	Bank krajowy, splata pożyczki na in- westycyje z przyzwolonych w sumie 355.600 K		
	a) splata zaciągniętej w 1907 r. 1 raty w kwocie 150.000 K. 3 i 4 półro- czua rata z 44 lecia	7.500 K	
	b) na splatę zaciągnąć się mającej reszty powyższej pożyczki w kwocie <u>10.250 „</u>	17.750 „	— „
„ 43.	Podatek gruntowy i domowy	<u>200 „</u>	<u>513 „</u>
	Suma rubryki VII.	22.615 K	513 K

zwyczajne : nadzwyczajne :

VIII. Poz. 44. Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach fundusz. po 800 K. . 9.600 K — K

IX. Utrzymanie domu zakładowego.

zwycz. : nadzw. :

Poz. 45. Place służby:

a) administrator domu zakł.:

płaca . . . . . 960 K

wikt . . . . . 588 „

opał i światło . . . . . 200 „ 1.748 K

b) portyer: płaca . . . . . 300 K

wikt . . . . . 360 „

opał i światło . . . . . 80 „

ubranie . . . . . 120 „ 860 „

c) magazynier płaca . . . . . 860 K

dwa dodatki pięcioletnie

po 80 K . . . . . 160 „ 1.020 „

d) 5-ciu słuźących, po 740 K . . . . . 3.700 K

e) 4-rech stróżów po 408 K . . . . . 1.632 „

f) dwóch pomoc. na zimę po 210 K 420 „ 9.380 K — K

„ 46. Wikt dla 95 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K miesięcznie . . . . . 54.150 „ — „

„ 47. Pranie i naprawa pościeli . . . . . 1.200 „ — „

„ 48. Opał domu zakładowego . . . . . 4.800 „ — „

„ 49. Oświetlenie domu zakładowego . . . . . 2.400 „ — „

zwycz. : nadzw. :

„ 50. Utrzymanie a) budynku . . . . . 1.200 K

b) sprzętów . . . . . 1 000 „ 5.400 K 2.200 „ 5.400 „Suma rubryki IX. . . . . 74.130 K 5.400 K„ 51. X. Rozmaite nieprzewidziane . . . . . 1.000 K — KSuma wydatków . . . . . 251.363 K 28.823 K

Dochody.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
I. Poz. 1.	Subwencya c. k. Skarbu państwa	20.000 K	— K
II. Opłaty od uczniów.			
Poz. 2.	Wpisowe od 95 uczniów po 20 K . . . . . 1.900 K na uwolnienie 26 uczniów potrąca się <u>520 „</u>	1.380 K	— K
„ 3.	Czesne od 95 uczniów po 200 K . . . . . 19.000 K na uwolnienie 26 uczniów potrąca się <u>5.200 „</u>	13.800 „	— „
„ 4.	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 95 uczniów po 80 K . . . . . 7.600 K na uwolnienie 26 uczniów potrąca się <u>2.080 „</u>	5.520 „	— „
„ 5.	Opłaty za utrzymanie w domu zakła- dowym:		
	a) od 83 uczniów po 800 K . . . . . 66.400 K		
	b) od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz rubr. VIII. poz. 44. wyd. V) po 800 K. <u>9.600 „</u>	76.000 „	— „
	<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>96.700 K</u>	<u>— K</u>
III. Poz. 6.	Dochód z pasieki	100 K	— K
IV. „ 7.	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	700 K	— K
V. „ 8.	Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego	176 K	— K
VI. „ 9.	Dochody rozmaite	400 K	— K
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>118.076 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

N i ż s z a s z k o ł a r o l n i c z a w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 2. wydatków i poz. 2. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

	zwyczaj. nadzwycz.:	zwyczajne:	nadzwycz.:
płaca	2.800 K	—	K
dodatek aktywalny	240 „	—	„
2 dodatki pięcioletnie	600 „	—	„
dodatek za nadzór nad internatem	— „	300 „	
		<u>3.640 K</u>	<u>300 K</u>

Poz. 2. Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	240 „	3.040 „	— „

„ 3. Nauczyciel do nauk elementarnych:

płaca	1.700 K		
dodatek aktywalny	200 „		
2 dodatki pięcioletnie	320 „	2.220 „	— „

„ 4. Docent weterynaryi . . . . . 400 „ — „

„ 5. Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków . . . . . 1.600 „ — „

„ 6. Instruktor do robót ręcznych . . . . . 1.200 „ — „

Suma rubryki I. . . . . 12.100 K 300 K

Rubr. II.

Koszta administracyjne.

„ 7. Remuneracja dyrektora Akademii rolniczej . . . . . 800 K — K

„ 8. Opał i oświetlenie . . . . . 1.200 „ — „

„ 9. Utrzymanie budynków, ubezpieczenie, kominiarz i stróż . . . . . 1.200 „ — „

„ 10. Dowóz wody . . . . . 350 „ — „

„ 11. Sprzęty i ruchomości . . . . . 300 „ — „

Suma rubryki II. . . . . 3.850 K — K

Rubr. III.

Utrzymanie uczniów.

„ 12. Stołowanie 42 uczniów po 398 K. . . . . 16.716 K — K

„ 13. Odzież, pościel i pranie dla 42 uczniów po 120 K . . . . . 5.040 „ — „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 14. Koszta leczenia uczniów	200 K	— K
<u>Suma rubryki III.</u>	<u>21.956 K</u>	<u>— K</u>

Rubr. IV.	Potrzeby naukowe.		
„ 15. Wycieczki i demonstracje	260 K	—	K
„ 16. Przybory do pisania i nauki dla uczniów	400 „	—	„
„ 17. Uzupelnienie środków naukowych	400 „	—	„
„ 18. Biblioteka i czytelnia	250 „	—	„
<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.310 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Rubr. V.	Kursa specjalne.		
„ 19. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	950	K
„ 20. „ stelmachstwa i kołodziejstwa	500 „	—	„
<u>Suma rubryki V.</u>	<u>600 K</u>	<u>950</u>	<u>K</u>

Rubr. VI. Poz. 21. Rozmaite nieprzewidziane	200 K	—	K
<u>Suma wydatków</u>	<u>40.016 K</u>	<u>1.250</u>	<u>K</u>

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	—	K
„ II. „ 2. Opłaty od uczniów (wpisowe i za utrzymanie)	2.000 K	—	K
„ III. „ 3. Zarobek 42 uczniów po 36 K.	1.512 K	—	K
„ IV. „ 4. Rozmaite nieprzewidziane	100 K	—	K
<u>Suma dochodów</u>	<u>9.612 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

S z k o ł a g o r z e l n i c z a w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 3. wydatków i poz. 3. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace nauczycieli.	
Poz. 1. Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca	3.600 K	

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
		720 K	4.320 K — K
Poz.	2. Asystent płaça	1.400 K	
	dodatek na mieszkanie	<u>318 „</u>	1.718 „ — „
„	3. Docenci:		
	a) matematyki, fizyki i rysunków	600 „	— „
	b) nauki o kotłach i maszynach	400 „	— „
	c) nauki o podatkach	400 „	— „
	d) administracyi i rachunkowości	<u>180 „</u>	— „
	Suma rubryki I.		<u>7.618 K — K</u>

Rubr. II.

Koszta administracyjne.

„	4. Druki, inseraty, portorya i t. p.	200 K	— K
„	5. Służący (laborant), płaça	600 K	
	dodatek na mieszkanie	<u>192 „</u>	792 „ — „
„	6. Opał	500 „	— „
„	2. Zwrot funduszowi za gaz	600 „	— „
„	8. Koszta przewozu prelegentów	200 „	— „
„	9. Kurs dla e. k. straży skarbowej	500 „	— „
„	10. Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych	<u>120 „</u>	— „
	Suma rubryki II.		<u>2.912 K — K</u>

Rubr. III.

Potrzeby naukowe.

„	11. Dotacya dla pracowni gorzelniczej	2.000 K	800 K
„	12. Książki i czasopisma	300 „	— „
„	13. Wycieczki naukowe z uczniami	<u>200 „</u>	— „
	Suma rubryki III.		<u>2.500 K 800 K</u>

Rubr. IV. Poz. 14. Zapomogi dla uczniów:

a) z funduszu krajowego . . . . . 600 K

		zwyczajne : nadzwyczajne:	
b) z subwencji państwowej		1.000 K	1.600 K — K
Rubr. V. Poz. 15.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	— K
<u>Suma wydatków</u>		<u>14.830 K</u>	<u>800 K</u>

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa :		
	a) na utrzymanie szkoły	3.000 K	— K
	b) na zapomogi dla uczniów	1.000 „	— „
<u>Suma rubryki I.</u>		<u>4.000 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. II.	„ 2. Opłaty od uczniów	1.300 K	— K
Rubr. III.	„ 3. Dochód z analiz	200 K	— K
<u>Suma dochodów</u>		<u>5.500 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

G o r z e l n i a w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 4. wydatków i poz. 4. dochodów.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Rubr. I. Iłace.			
Poz. 1.	Gorzelnik	1.200 K	— K
„ 2.	Służba :		
	a) Palacz a zarazem stróż	480 K	
	b) 1 robotnik przez 5 miesięcy po 30 K.	150 „	630 „ — „
<u>Suma rubryki I.</u>		<u>1.830 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. II.	Koszta wyrobu spirytusu.		
„ 3.	Opał	1.600 K	— K
„ 4.	Zziemniaki (1 800 q. po 4 K.)	7.200 „	— „
„ 5.	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120 „	— „

	zwyczajne : nadzwyczajne :		
Poz. 6. Żyto, kukurudza i inne zboża (50 q. po 16 K.)	800 K	—	K
„ 7. Światło, smary, drożdże i. t. p.	400 „	—	„
„ 8. Naprawa maszyn i uzupełnienie przy- rządów	600 „	—	„
„ 9. Ubezpieczenie budynków, urządzeń i ro- botników	400 „	—	„
Suma rubryki II.	12.120 K	—	K

Rubr. III.

Rozmaite.

„ 10. Utrzymanie budynków i podwórza	300 K	—	K
„ 11. Podatek zarobkowy	200 „	—	„
„ 12. Koszta komisji lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	100 „	—	„
Suma rubryki III.	600 K	—	K

Suma wydatków . . . . . **14.550 K** — **K**

Dochody.

Rubr. I. „ 1. Ze sprzedaży sprytusu (200 Hl. po 50 K.)	<u>10.000 K</u>	—	K
Rubr. II. „ 2. Ze sprzedaży wywarów (2500 Hl. po 30 h.)	<u>750 K</u>	—	K
Rubr. III. „ 3. Bonifikacya (200 Hl. spirytusu po 10 K.)	<u>2.000 K</u>	—	K
Suma dochodów	12.750 K	—	K

Budżet krajowy na rok 1908.

F o l w a r k w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 5. wydatków i poz. 5. dochodów.

A) Wydatki folwarku.

Rubr. I.

Wydatki na gospodarstwo.

	zwyczajne : nadzwyczajne :		
Poz. 1. Płace i zasługi	7.000 K	—	K
„ 2. Najem robotnika	14.000 „	—	„

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 3	Kuchnia folwarczna	1,000 K	— K
" 4.	Koszta kancelaryjne	160 "	— "
" 5.	Zmiana i dokupno nasienia	1,000 "	5,000 "
" 6.	Dokupno nawozów dopełniających	3,000 "	3,000 "
" 7.	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kielków)	8,000 "	— "
" 8.	Wymiana zużytych koni, uprzęży i kucie koni	2,000 "	— "
" 9.	Utrzymanie budynków	1,500 "	— "
" 10.	Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych	1,000 "	4,700 "
" 11.	Utrzymanie dróg i rowów	500 "	— "
" 12.	Melioracye łąk:		
	a) utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materiałów	600 K	
	b) wynagrodzenie łąkowego	<u>480 "</u>	1,080 "
" 13.	Ubezpieczenie od ognia i gradu	1,500 "	— "
" 14.	Światło i smary	150 "	— "
" 15.	Kultura lasu i utrzymanie stawów	400 "	— "
" 16.	Produkcya torfu opałowego	2,000 "	— "
" 17.	Posylki i jazdy w sprawach folwarku	200 "	— "
" 18.	Koszta leczenia czeladzi i dobytku	<u>300 "</u>	— "
	Suma rubryki I.	<u>44,790 K</u>	<u>12,700 K</u>

Rubr. II.

Inne wydatki.

" 19.	Podatki i inne opłaty publiczne	1,400 K	— K
" 20.	Rozmaite nieprzewidziane	<u>300 "</u>	— "
	Suma rubryki II.	<u>1,700 K</u>	— K
	Suma działu A)	<u>46,490 K</u>	<u>12,700 K</u>

zwyczajne : nadzwyczajne :

Rubr. III.

B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.

Poz.	21. Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	1.055 K	—	K
"	22. Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:			
	a) 59. i 60. półroczna rata z 36-letnia po- życzki 10.000 kor. zaciągniętej w r. 1879	559 K		
	b) 49. i 50. półroczna rata z 36- letnia pożyczki 23.200 K za- ciągniętej w r. 1885	<u>1.260 „</u>	1.819 „	— „
"	23. Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	<u>3.200 „</u>	—	„
	Suma działu B)	<u>6.074 K</u>	—	K
	Suma wszystkich wydatków	<u>52.564 K</u>	<u>12.700 K</u>	

Dochody.

Rubr. I.

Dochody z gospodarstwa.

Poz.	1. Z sprzedaży ziemiopłodów	28.000 K	—	K
"	2. Z wynajętych pól i łąk	4.000 „	—	„
	a) mleko	16.000 K		
	b) przychówek	3.000 „		
	c) chlewnia	500 „		
	d) owce	150 „		
	e) braki i opasy	<u>4.000 „</u>	23.650 „	— „
"	4. Za wynajęte konie	1.000 „	—	„
"	5. Z lasu i stawów	800 „	—	„
"	6. Ze sprzedaży torfu opałowego	3.000 „	—	„
"	7. Ryczałt od Akademii za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii	<u>2.000 „</u>	—	„
	Suma rubryki I.	<u>62.450 K</u>	—	K

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Rubr. II.	Inne dochody.		
Poz.	8. Z dzierżawy połowania	50 K	— K
„	9. Rozmaite nieprzewidziane	200 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	250 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	63.700 K	— K

Budżet krajowy na rok 1908.

S t a c y a   d o ś w i a d e z a l n a   c h e m i c z n o - r o l n i c z a
w   D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 7. wydatków i poz. 6. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace personalu.			
Poz.	1. Kierownik stacyi	2.400 K	—	K
„	2. Adjunkt :			
	płaca	2.400 K		
	dodatek aktywalny	200 „		
	dodatek pięcioletni	<u>400 „</u>	3.000 „	— „
„	3. 4 asystentów (nieetatowych):			
	a) 2 asystentów płaca po 1.600 K	3.200 K		
	na mieszkanie po . 240 „	480 „		
	na opał po . . . . . 78 „	<u>156 „</u>	3.836 „	— „
	b) 2 asystentów płaca po 1.400 K	2.800 „		
	na mieszkanie po . 240 „	480 „		
	na opał po . . . . . 78 „	<u>156 „</u>	3.436 „	— „
		zwycz.	nadzwycz.	
„	4. Laborant, płaca	900 K	—	K
	na mieszkanie	200 „	—	„
	dodatek nadzwycz.	<u>— „</u>	360 „	1.100 „ 360 „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.		720 K	— K
5.	Pomocnik kancelaryjny		
6.	Trzech służących, płace		
	po	600 K	1.800 K
	na mieszkanie	192 „	576 „
		<u>2.376 „</u>	— „
	Suma rubryki I.	16.868 K	360 K

Rubr. II.

Utrzymanie stacyi.

7.	Koszta utrzymania laboratorium	7.500 K	4.000 K
8.	„ „ prowadzenia doświadczeń:		
	a) wegetacyjnych i wazonowych	1.200 „	800 „
	b) polowych na fermach doświadczalnych	5.000 „	— „
	c) uprawy buraków cukrowych	600 „	— „
	d) żywienia inwentarza	400 „	— „
9.	Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portorya	1.400 „	— „
10.	Druki sprawozdań	1.200 „	— „
11.	Prenumerata pism i zakupno podręczników	600 „	— „
12.	Koszta podróży kierownika i asystentów	2.600 „	— „
13.	Ubezpieczenie od wypadków funkcyjnaruszów stacyi	600 „	— „
14.	Utrzymanie budynku i ubezpieczenie od ognia budynku i ruchomości stacyi	1.000 „	— „
15.	Opał stacyi	<u>1.000 „</u>	— „
	Suma rubryki II.	23.100 K	4.800 K

Rubr. III.

Koszta ruchu gazowni dla produkcji gazu do oświetlania i dla laboratoryów w zakładach rolniczych.

16.	Palacz: wynagrodzenie	1.200 K		
	na mieszkanie	<u>240 „</u>	1.440 K	— K
17.	Pomocnik palacza na zimę		600 „	— „
18.	Olej		1.600 „	— „

		zwyczajne	nadzwyczajne:
Poz. 19.	Koks i węgiel	3.900 K	— K
„ 20.	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu	1.000 „	— „
„ 21.	Ubezpieczenie od ognia i wypadków	400 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	<u>8.940 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma wydatków</u>	<u>48.908 K</u>	<u>5.160 K</u>

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
„ II.	„ 2.	Dochód z analiz	10.000 „	— „
„ III.	„ 3.	Ze sprzedaży mazi pogazowej	300 „	— „
„ IV.	„ 4.	Zwroty od zakładów za gaz:		
	a)	od Akademii rolniczej w Dublanach	4.500 „	— „
	b)	od szkoły gorzelniczej w Dublanach	600 „	— „
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>5.100 K</u>	<u>— K</u>
		<u>Suma dochodów .</u>	<u>21.400 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Rubryka X. Poz. 8. wydatków i poz. 7. dochodów.

Wydatki.

I. Płace personalu.

Poz. 1.	Kierownik stacyi:		zwyczajne
	płaca	4.800 K.	
	dodatek aktywalny 0.	1.288 „	
	dodatek osobisty	<u>4.317 „</u>	10.405 K.
„ 2.	Adjunkta płaca	2.400 K.	
	dodatek aktywalny	<u>480 „</u>	2.880 „

Poz. 3. 2 asystentów (nieetatowych):		zwyczajne .
a) pierwszy płaca	1.600 K.	
na mieszkanie	400 „	
„ opał	<u>78 „</u>	2.078 K
b) drugi płaca	1.400 K.	
na mieszkanie	4.00 „	
„ opał	<u>78 „</u>	1.878 „
„ 4. Laborant, płaca	1.100 K.	
na mieszkanie	<u>360 „</u>	1.460 „
	<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>18.701 K</u>

II. Koszta administracyi.

„ 5. Zarząd: a) koszta kancelaryjne	800 K.	
b) słuźący	720 „	
„ 6. Czynsz za najem lokalu	3.400 „	
„ 7. Opał i oświetlenie	<u>1.000 „</u>	
	<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>5.920 K</u>

III. Utrzymanie stacyi.

„ 8. Koszta utrzymania pracowni stacyi	4.000 K.	
„ 9. Koszta utrzymania ogrodu górskiego na połoninach	2.500 „	
„ 10. Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarskiego	1.200 „	
„ 11. Założenie i prowadzenie pól reprodukcyjnych przy szkołach rolniczych	600 „	
„ 12. Koszta druków i wydawnictw	600 „	
„ 13. Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych	600 „	
„ 14. Koszta podróży kierownika i asystentów	1.500 „	
„ 15. Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszy Stacyi	<u>200 „</u>	
	<u>Suma rubryki III . . . . .</u>	<u>11.200 K.</u>
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>35.821 K.</u>

Dochody.		zwyczajne :
Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa		4.000 K
„ II. „ 2. Dochód z analiz		1.600 „
„ III. „ 3. Dochód z pól i ogrodu		400 „
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>6.000 K.</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rubryka X. poz. 9. wydatków i poz. 8. dochodów.

Wydatki.

I. Płace profesorów.

		zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 1. Profesor fachowy zarazem rektor, płaca	4.800 K		
dodatek aktywalny	1.288 „		
dodatek osobisty	1.200 „		
dotatki pięcioletnie	<u>702 „</u>	7.990 K.	
„ 2. Trzech profesorów fachowych :			
a) dla dwóch, płace po 3.280 K.	6.560 K.		
dotatki aktywalne po 960 K.	1.920 „		
dotatki pięcioletnie	1 843 „		
b) dla jednego extra statum płaca	3.280 „		
dodatek aktywalny	<u>960 „</u>	14.563 „	
„ 3. Trzech nauczycieli adjunktów :			
a) dla dwóch, płace po 2.400 K.	4.800 K.		
dotatki aktywalne po 720 K.	1.440 „		
dodatek osobisty dla jednego	300 „		
dotatki pięcioletnie	1.200 „		

b) dla jednego płaca	— K	zwyczajne: nadzwyczajne:
dodatek aktywalny	<u>— „</u>	7.740 K

Poz. 4. Docenci:

a) języka polskiego, niemieckiego	1.600 K.
b) fizyki eksperymentalnej	600 „
c) matematyki	900 „
d) zarysu inżynierii, geometrii wykreślnej, konstrukcyi i rysunków	2.000 „
e) chemii ogólnej:	
a) za wykłady	600 K.
β) za prowadzenie ćwiczeń w laboratorium chemii.	<u>400 „</u> 1.000 „
f) ekonomii społecznej	400 „
g) encyklopedyi rolnictwa	600 „
h) zarysu prawa i administracyi	500 „
i) sadownictwa	400 „
j) nauki o pomocy w nagłych wypadkach	<u>200 „</u> 8.200 „

Suma rubryki I. 38.493 K.

II. Koszta administracyi.

„ 5. Koszta kancelaryjne, druki i portorya	600 K.	
„ 6. Dyetaryusz w kancelaryi dyrekeji	480 „	
„ 7. Ubezpieczenie budynków i ruchomości od ognia	80 „	
„ 8. Opał, oświetlenie, woda i telefon	880 „	
„ 9. Utrzymanie budynków	400 „	540 K
„ 10. Sprzęty i ruchomości	100 „	

		zwyczajne: nadzwyczajne:
Poz. 11. Dwóch dozorców szkolnych	2.016 K	
„ 12. Podatki i ekwiwalent	45 „	
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>4.601 K. 540 K.</u>

III. Środki naukowe.

„ 13. Biblioteka i czytelnia	600 K.	200 K.
„ 14. Laboratoria :		
a) chemii ogólnej i technologicznej	820 K.	
b) botaniczno-fizyologiczne	<u>120 „</u>	400 „
„ 15. Muzea, zbiory, środki do demonstracji i ćwiczeń :		
	zwycz. nadzw.	
a) do geografii fizycznej i polit.	20 K.	100 K.
b) do fizyki	40 „	— „
c) do meteorologii i klimatologii	40 „	— „
d) do inżynierii leśnej	300 „	300 „
e) do botaniki, fizyologii, geo- gnozy i mineralogii	120 „	— „
f) do zoologii	40 „	— „
g) do technologii chemicznej	100 „	100 „
h) do leśnictwa wogóle i u- prawy lasu	<u>300 „</u>	<u>660 „</u>
		960 „ 1.160 „
„ 16. Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	— „	1.000 „
„ 17. Wycieczki naukowe z uczniami	2.000 „	— „
„ 18. Utrzymanie ogrodu przy szkole	<u>300 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	<u>4.260 K. 2.360 „</u>

IV. Spłata pożyczki.

„ 19. Galic. Kasie oszczędności we Lwowie, 67. i 68. półroczna rata (z 35-lecia) pożyczki 18.000 K. zaciągniętej w r. 1874	<u>1.042 K.</u>
--	-----------------

		zwyyczajne: nadzwyczajne:	
V. Poz. 20. Różne nieprzewidziane		100 K.	
	<u>Suma wydatków</u>	48.496 K.	2.900 K.

Dochody.

1. Poz. 1. Subwencje z c. k. Skarbu państwa		14.000 K.	
II. Opłaty od uczniów:			
Poz. 2. Wpisowe od 20 uczniów po 4 K.		80 K.	
„ 3. Czesne od 30 po 20 K.	600 „	680 K.	
III. Poz. 4. Różne nieprzewidziane		100 K.	
	<u>Suma dochodów</u>	14.780 K.	

Budżet krajowy na rok 1908.

Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Rubr. X. poz. 10. wydatków i poz. 9. dochodów,

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Dyrektor: płaca		4.800 K	
dod. aktywalny		640 „	
dod. osobisty		800 „	
dod. pięcioletni		<u>500 „</u>	6 740 K — K
„ 2. Kapelan i katecheta oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących:			
płaca		3.200 K	
dodatek aktywalny		520 „	
dodatki pięcioletnie		<u>1.000 „</u>	4.720 „ — „
„ 3. Ośmiu profesorów:			
płace po 3.200 K		25.600 K	

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
	dod. aktyw. po 520 K	4.160 K	
	dod. pięcioletnie po 500 K	<u>8.500 „</u>	38.260 K — K
Poz. 4.	Docenci:		
	a) weterynaryi	1.600 „	— „
	b) leśnictwa	800 „	— „
	c) higieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200 „	— „
„ 5.	Nauczyciel muzyki i śpiewu	1.000 „	— „
„ 6.	Nauczyciel instruktor do robót praktycznych:		
	płaca	2.400 K	
	dodatek aktywalny	240 „	
	dodatek pięcioletni	225 „	2.865 „ — „
„ 7.	Trzech prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki:		
	płace po 1.600 K	4.800 K	
	dodatki pięcioletnie	400 „	
	wikt po 720 K	2.160 „	
	światło po 20 K	60 „	7.420 „ — „
	<u>Suma rubryki I.</u>	63.605 K	— K
II. Płace urzędników administracyjnych etatowych.			
Poz. 8.	Kasyer zarazem rachmistrz:		
	płaca	2.400 K	2.880 K — K
	dodatki pięcioletnie po 240 K	<u>480 „</u>	
„ 9.	Pisarz dyrekcji zarazem magazynier:		
	płaca	1.200 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	4.080 K	— K
III. Płace funkcjonaryszów nieetatowych.			
Poz. 10.	Lekarz zakładowy, płaca	1.000 K	
	na opał	<u>100 „</u>	1.100 K — K
„ 11.	Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	2.100 „	— „

IV. Koszta utrzymania służby szkolnej.

	zwyczajne: nadzwyczajne:		
Poz. 12. Służba wyższa:			
a) tereyan szkoły, zarazem woźny:			
płaca z wiktem	900 K		
na ubiór	<u>100 „</u>	1.000 K	— K
b) woźny dyrekeji, zarazem obsługujący infirmerję i kaplicę zakładową:			
płaca z wiktem	500 „		
na ubiór	<u>100 „</u>	600 „	— „
c) portyer bramy głównej:			
płaca z wiktem	600 „		
na ubiór	<u>100 „</u>	700 „	— „
d) portyer drugiej bramy:			
płaca	365 „		
na ubiór	<u>100 „</u>	465 „	— „
e) lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:			
płaca z wiktem i ubraniami	550 „		— „
„ 13. Służba niższa:			
a) służący przy laboratorium chemii:			
płaca	420 „		— „
b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych:			
płace z wiktem po 420 K.	1.260 „		— „
c) stróż domowy, płaca	420 „		— „
d) stróż, zarazem ogrodniczek przy parku			
płaca	420 „		— „
„ 14. Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekeji)	<u>300 „</u>		— „
Suma rubryki IV.	6.135 K		— K

V. Koszta administracyjne.

Poz. 15. Zarząd:	zwyczajne: nadzwyczajne:	
a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły	400 K	— K
b) potrzeby kancelar., druki, inseraty, portorya itp.	800 „	— „
c) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . . .	900 „	— „
d) koszta przyjazdu docenta weterynaryi .	300 „	— „
e) utrzymanie koni administracyjnych (patrz poz. 5. doch. folwarku w Czernichowie)	700 „	— „
f) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego	300 „	— „
„ 16. Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	3.000 „	— „
„ 17. Oświetlenie w gmachu szkolnym i internacie .	2.200 „	— „
„ 18. Utrzymanie budynków i ogrodzeń	3.500 „	3.000 „
„ 19. Utrzymanie dziedzińców i parku	800 „	100 „
„ 20. Płaca kominiarza	400 „	— „
„ 21. Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p.	900 „	200 „
„ 22. Ubezpieczenie od ognia budynków i ruchomości	800 „	— „
„ 23. Najem pomieszkań dla funkcjonaryuszów szkoły:		
a) dla lekarza zakładowego	700 K	
b) dla pisarza w kancelaryi dyrekeyi	288 „	
c) dla trzeciego prefekta	<u>400 „</u>	1.388 „
„ 24. Sprzęty i ruchomości	400 „	— „
„ 25. Koszta lustracyi zakładu	400 „	— „
„ 26. Koszta nabożeństwa	240 „	— „
„ 27. Aptece za lekarstwa	400 „	— „
Suma rubryki V.	<u>17.828 K</u>	<u>3.300 K</u>

zwyczajne: nadzwyczajne:

VI. Utrzymanie uczniów.

Poz. 28.	Żywność dla 62 uczniów (przez 10 mies. po 590 K 32 h rocznie)	36.600 K	— K
„ 29.	Pranie (za ryczałtowem wynagrodzeniem)	1.492 „	200 „
„ 30.	Służba internatu:		
	a) 4 chłopców do obsługi uczniów:		
	płaca z wiktem po 420 K	1.680 „	— „
	b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki:		
	płaca	960 K	
	mieszkanie, opał i światło	<u>240 „</u>	1.200 „
	— „		— „
	c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie	420 „	— „
„ 31.	Sprzęty w internacie	360 „	— „
„ 32.	Odzież dla 62 uczniów po 120 K	7.440 „	— „
„ 33.	Pościel	<u>300 „</u>	— „
	Suma rubryki VI.	<u>49.492 K</u>	<u>200 K</u>

VII. Poz. 34.	Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego po 800 K	3.200 K	— K
---------------	--	---------	-----

VIII. Potrzeby naukowe.

Poz. 35.	Eksperymenta przy wykładach:		
		zwycz.: nadzw.:	
	a) rolnictwa	60 K	— K
	b) hodowli	50 „	— „
	c) zootomii	40 „	— „
	d) weterynaryi	50 „	— „
	e) botaniki	60 „	— „
	f) fizyki	40 „	— „
	g) miernictwa	50 „	— „
	h) chemii ogólnej	100 „	— „
	i) mleczarstwa	100 „	— „
	j) rybactwu	50 „	— „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
k) administracyi	— K	200 K
l) narzędzia ręczne do praktyki gosp.	100 „	— „
		700 K
		200 K

VIII. Poz. 36. Zbiory i muzea:

a) rolnicy	200 K		
b) hodowlany	100 „		
c) fizyczny	200 „		
d) geograficzny	50 „		
e) botaniczny	100 „		
f) zoologiczny	100 „		
g) zootomiczny	50 „		
h) mechaniczny	100 „		
i) mineralogiczny	40 „		
j) technologiczny	100 „		
k) okazów leśnych	60 „		
l) okazów weterynaryjnych	60 „		
m) narzędzi rolniczych	200 „		
n) modeli do budownictwa	50 „		
o) przyrządów mierniczych	100 „		
p) mleczarski	50 „		
r) ogrodniczy	100 „		
s) melioracyjny	50 „		
t) rybacki	50 „		
u) stacya meteorologiczna	<u>60 „</u>	1.820 „	— „

„ 37. Laboratoria:

a) chemii ogólnej i gabinet	600 K		
b) chemii rolniczej	400 „		
c) chemii technologicznej	100 „		
d) zootomiczne	100 „		
e) roślinno-fizjologiczne	200 „		
f) rolnicze	<u>200 „</u>	1.600 „	— „

Poz. 38.	Biblioteka:		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	a) przykupno dzieł	800 K		
	b) oprawa książek	200 „		
	c) czasopisma naukowe i polityczne	<u>600 „</u>	1.600 K	
„ 39.	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologi- cznego i warzywnego		1.500 „	— K
„ 40.	Ogród botaniczny		200 „	— „
„ 41.	Utrzymanie pola doświadczalnego		400 „	— „
„ 42.	Wycieczki naukowe uczniów		<u>1.000 „</u>	— „
	Suma rubryki VIII.		<u>8.820 K</u>	<u>200 K</u>
IX. Poz. 43.	Rozmaite nieprzewidziane		<u>350 K</u>	— K
	Suma wydatków		<u>155.610 K</u>	<u>3.700 K</u>

Dochody.

Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa		<u>14.000 K</u>	— K
II.	Opłaty od uczniów.			
„ 2.	Opłaty na utrzymanie po 800 K:			
	a) od 58 uczniów płacących	46.400 K		— K
	b) od 4 uczniów przyjętych na koszt koszt funduszu kraj. (patrz poz. 34. wydatków)	3.200 „		— „
„ 3.	Czesne od 62 uczniów po 100 K	6.200 K		
	na uwolnienie 24 uczniów potrąca się	<u>2.000 „</u>	<u>4.200 „</u>	— „
	Suma rubryki II.		<u>53.800 K</u>	— K
III. „ 4.	Ze sprzedaży płodów z ogrodów		<u>1.000 K</u>	— K
IV. „ 5.	Zwrot z funduszu folwarku za administrację (patrz poz. 1. wyd. folwarku w Czer- nichowie)		<u>400 K</u>	— K
V. „ 6.	Rozmaite nieprzewidziane		<u>200 K</u>	— K
	Suma dochodów		<u>69.400 K</u>	— K

Budżet krajowy na rok 1908.

Folwark w Czernichowie.

Rubr. X. poz. 11. wydatków i poz. 10. dochodów.

A) Wydatki na folwark.

I. Gospodarstwo.

zwyczajne : nadzwyczajne :

Poz. 1. Place i zasługi :

	a) Nauczyciel - instruktor za administrację folwarku	400 K		
	b) służba folwarczna (zasługa i ordynarya)	<u>3.200 „</u>	3.600 K	— K
„ 2.	Najem robotnika	2.200 „		125 „
„ 3.	Dokupno i zmiana nasienia	600 „		— „
„ 4.	Dokupno nawozów dopełniających	500 „		— „
„ 5.	Dokupno słomy i karmy	1.800 „		— „
„ 6.	Utrzymanie budynków folwarcznych	300 „		500 „
„ 7.	Narzędzia, sprzęty, maszyny, kucie koni i t. p.	750 „		590 „
„ 8.	Utrzymanie rowów	200 „		— „
„ 9.	Ubezpieczenie od ognia i gradu	120 „		— „
„ 10.	Potrzeby kancelaryjne światło, opał i smary	120 „		— „
„ 11.	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcji)	<u>150 „</u>		— „
	Suma rubryki I.		<u>10.340 K</u>	<u>1.215 K</u>

II. Las i plantacye wikliny.

„ 12.	Służba, roboty i zalesienie	1.800 K		— K
„ 13.	Utrzymanie wikliny i uzupełnienie plantacyi	1.500 „		— „
„ 14.	Wynagrodzenie ogrodnika	<u>400 „</u>		— „
	Suma rubryki II.		<u>3.700 K</u>	<u>— K</u>

zwyczajne: nadzwyczajne :

III. Rozmaite inne.

Poz. 15.	Utrzymanie brzegów Wisły	400 K	— K
„ 16.	Podatki i daniny	960 „	—
„ 17.	Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego	300 „	— „
„ 18.	Rozmaite nieprzewidziane	400 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	2.060 K	-- K
	<u>Suma działu A)</u>	16.100 K	1.215 K

IV. B) Ekwiwalent i spłata długu.

„ 19.	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	700 K	— K
„ 20.	Bank krajowy we Lwowie, spłata pożyczki 13.000 K zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczycielki, 24. i 25. półroczna rata z 57 lecia:	608 „	— „
	<u>Suma działu B)</u>	1.308 K	— K
	<u>Suma wszystkich wydatków</u>	17.408 K	1.215 K

Dochody.

I. Z gospodarstwa.

„ 1.	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarai	3.200 K	— K
„ 2.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych	2 800 „	— „
„ 3.	Z wynajętych ról i pastwisk	1.300 „	— „
„ 4.	Za wynajęte konie	700 „	— „
„ 5.	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni (patrz poz. 5. e wyd. szkoły w Czerni- chowie)	700 „	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	8.700 K	— K

II. Z lasu i wikliny.

„ 6.	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	3.400 K	— K
------	---	---------	-----

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz. 7.	Z wikliny i trawy	5.800 K	— K
	<u>Suma rubryki II.</u>	9.200 K	— K

III. Inne dochody.

„ 8.	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40 K	— K
„ 9.	Wydatki nieprzewidziane	<u>100 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	140 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	18.040 K	— K

Budżet krajowy na rok 1908.

Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Rubr. X poz. 12. wydatków i poz. 11. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik :			
	płaca	3.400 K		
	dodatek aktywalny	<u>300 „</u>	3.700 K	— K
„ 2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych :			
	płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 „	— „
„ 3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
	płaca		1.200 „	— „
„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych :			
	płaca	1 700 K		
	dodatek aktywalny	140 „		
	dotatki pięcioletnie	<u>320 „</u>	2.160 „	— „
„ 5.	Katecheta obrz. łac. i gr. kat. :			
	płaca	960 K		

			zwyczajne: nadzwyczajne:
wydatki z powodu nabożeństwa .	200 K		
opłata mszalnego	300 „	<u>1.460 K</u>	— K
Suma rubryki I.		<u>11.560 K</u>	— K

II. Koszta administracyjne.

„ 6. Zarząd:			
a) pomoc kancelaryjna	240 K		— K
b) koszta kancelaryjne	200 „		— „
c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „		— „
„ 7. Opał	1.400 „		—
„ 8. Oświetlenie	400 „		— „
„ 9. Utrzymanie budynków	1.200 „		1.100 „
„ 10. Sprzęty i ruchomości	400 „		— „
„ 11. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	1.000 „		— „
„ 12. Podatek, ekwiwalent i opłata myta	400 „		— „
Suma rubryki II.		<u>5.840 K</u>	<u>1.100 K</u>

III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 13. Stołowanie	} dla 45 uczniów po 300 K.	13.500 K	—	K
„ 14. Odzież, pościeli pranie				
„ 15. Lekarz i apteka		400 „	—	„
„ 16. Uzeń praktykant		<u>300 „</u>	—	„
Suma rubryki III.		<u>14.200 K</u>	—	K

IV. Potrzeby naukowe.

„ 17. Przybory do nauki i pisania dla uczniów	240 K		—	K
„ 18. Środki naukowe: zwyczajne nadzwycz.				
a) uzupełnienie środków naukowych	300 K		—	K
b) biblioteka i czytelnia	300 „		—	„
c) ogród szkolny	<u>300 „</u>	<u>1.650 „</u>	900 „	1.650 „

	zwyczajne:	nadzwycz.:
„ 19. Wycieczki naukowe z uczniami	100 „	— „
Suma rubryki IV.	<u>1.240 K</u>	<u>1.650 K</u>
V. Kursa specjalne.		
„ 20. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	— K
„ 21. Kurs mleczarstwa	100 „	— „
„ 22. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa	200 „	— „
Suma rubryki V.	<u>400 K</u>	<u>— K</u>
VI. Gospodarstwo.		
„ 23. a) wydatki na gospodarstwo	10.000 K	600 K
b) czynsz za dzierżawienie gruntu	<u>1.000 „</u>	<u>— „</u>
Suma rubryki VI.	<u>11.000 K</u>	<u>600 K</u>
VII. Poz. 24. Rozmaite nieprzewidziane	<u>200 K</u>	<u>— K</u>
Suma wydatków	<u>44.440 K</u>	<u>3.350 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	<u>6.000 K</u>	<u>— K</u>
II. „ 2. Opłaty od uczniów	<u>400 K</u>	<u>— K</u>
III. „ 3. Zarobek 45 uczniów po 30 K.	<u>1350 K</u>	<u>— K</u>
IV. „ 4. Dochód z gospodarstwa:		
a) dochód z gospodarstwa	12.500 K	
b) dochód z ogrodu	<u>300 „</u>	<u>12.800 K</u>
Suma dochodów	<u>20.550 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

N i ż s z a s z k o ł a r o l n i c z a w H o r o d e n c e .

Rubr. X. poz. 13. wydatków i poz. 12 dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.

Płace nauczycieli

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:

		zwyczajne: nadzwyczajne	
	płaca	3.400 K	
	dodatek aktywalny	<u>300 „</u>	3.700 K — K
Poz. 2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
	płaca	2.800 K	
	dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 K — „
„	3. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200 „	—
„	4. Nauczyciel do nauk elementarnych:		
	płaca	1.700 K	
	dodatek aktywalny	140 „	
	dodatek pięcioletni	<u>199 „</u>	2.039 K — „
„	5. Katech. obrz. łac. i grec. katol.	<u>600 „</u>	— „
	Suma rubryki I.	10.579 K	— K

Rubr. II.

Koszta administracyjne.

„	6. Zarząd.		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	— K
	b) koszta kancelaryjne	200 „	— „
	c) służa szkolny i stróż nocny	600 „	— „
„	7. Opał	1.600 „	— „
„	8. Oświetlenie	300 „	— „
„	9. Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1 000 „	1.600 „
„	10. Sprzęty i ruchomości	300 „	— „
„	11. Dowóz wody do zakładu	400 „	— „
„	12. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800 „	— „
„	13. Ekwiwalent i podatek	<u>100 „</u>	— „
	Suma rubryki II.	5.540 K	1.600 K

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Rubr. III.	Utrzymanie uczniów.		
Poz. 14.	Stołowanie	} dla 42 uczniów	
„ 15.	Odzież, pościel i pranie	} po 300 K	12.600 K — K
„ 16.	Lekarz i apteka	400 „	— „
„ 17.	Uczeń praktykant	300 „	— „
	Suma rubryki III.	13.300 K	— K
Rubr. IV.	Potrzeby naukowe.		
„ 18.	Przybory do nauki i pisanja dla uczniów	240 K	K
„ 19.	Środki naukowe:		
	a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	— „
	b) biblioteka i czytelnia	250 „	— „
	c) ogród szkolny	300 „	— „
„ 20.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40 K	— K
„ 21.	Wycieczki z uczniami	100 „	— „
	Suma rubryki IV.	1.230 K	— K
Rubr. V.	Kursa specjalne.		
„ 22.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	— K
„ 23.	Kurs mleczarstwa	100 „	300 „
„ 24.	„ uprawy i suszenia tytoniu	120 „	— „
„ 25.	„ stelmachstwa	150 „	— „
	Suma rubryki V.	470 K	300 K
Rubr. VI.	„ 26. Gospodarstwo.		
	a) czynsz za dzierżawę pól	420 K	— K
	b) wydatki na gospodarstwo	1.500 „	750 „
	Suma rubryki VI.	1.920 K	750 K

Rubr. VII. Poz. 27. Rozmaite nieprzewidziane	zwyczajne: 200 K	nadzwyczajne: — K
	<u>Suma wydatków</u>	<u>33.239 K 2.650 K</u>

Dochody.

Rubr. I. „ 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
Rubr. II. „ 2. Oplaty na utrzymanie uczniów:		
a) od Rady powiatowej w Horodence: 3 stypendya po 200 K i 1 stypendyum 300 K	900 „	— „
b) od gminy m. Horodenki 1 stypendyum	200 „	— „
c) oplaty od uczniów	600 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>1.700 K — K</u>
Rubr. III. „ 3. Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka tytoniowego	300 K	— K
Rubr. IV. „ 4. Dochód z gospodarstwa	900 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	<u>8.900 K — K</u>

Budżet krajowy na r. 1908.

Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Rubr. X. poz. 14. wydatków i poz. 13. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:		
płaca	3.400 K	
dodatek aktywalny	300 „	
dodatki pięcioletnie	1.700 „	
dodatek osobisty	400 „	5.800 K — K
„ 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
płaca	2.800 K	

		zwyczajne:	nadzwyczaj.:
	dodatek aktywalny	240 K	
	dodatek pięcioletni	<u>25 „</u>	3.065 K
Poz. 3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200 „	— K
„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych:		
	płaca	1.700 K	
	dodatek aktywalny	140 „	
	dodatek pięcioletni	<u>160 „</u>	2.000 „
„ 5.	Katecheta obrz. łac. i gr. katol.	<u>500 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	12.565 K	— K

II. Koszta administracyjne.

„ 6.	Zarząd: —		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	— K
	b) koszta kancelaryjne	200 „	— „
	c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	— „
„ 7.	Opał	1.400 „	— „
„ 8.	Oświetlenie	200 „	— „
„ 9.	Utrzymanie budynków	1.200 „	— „
„ 10.	Sprzęty i ruchomości	400 „	— „
„ 11.	Ekwiwalent i podatki	<u>50 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	4.290 K	— K

III. Utrzymanie uczniów.

„ 12.	Stołowanie	} dla 40 uczniów po 300 kor.	12.000 K	— K
„ 13.	Odzież, pościel i pranie			
„ 14.	Lekarz i apteka	400 „	— „	
„ 15.	Uczeń praktykant	<u>300 „</u>	— „	
	<u>Suma rubryki III.</u>	12 700 K	— K	

zwyczajne: nadzwyczajne:

IV. Potrzeby naukowe.

Poz. 16.	Przybory do nauki i pisanja dla uczniów	200 K	—	K
„ 17.	Środki naukowe:			
	a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	—	„
	b) biblioteka i czytelnia	250 „	—	„
	c) ogród szkolny	200 „	—	„
„ 18.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40 „	—	„
„ 19.	Wycieczki naukowe z uczniami	100 „	—	„
	<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.090 „</u>	<u>—</u>	<u>„</u>

V. Kursa specjalne.

„ 20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	—	K
„ 22.	Kurs uprawy i suszenia tytoniu	200 „	—	„
	<u>Suma rubryki V.</u>	<u>300 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

VI. Gospodarstwo:

„ 22.	a) wydatki na gospodarstwo	8.000 K	—	K
	b) czynsz za dzierżawę gruntów od Skarbu jagielnickiego	1.000 „	—	„
	c) czynsz za budynki	500 „	—	„
	<u>Suma rubryki VI.</u>	<u>9.500 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

VII. Poz. 23.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	—	K
	<u>Suma wydatków</u>	<u>40.645 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Dochody.

I. Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	—	K
II. „ 2.	Opłaty od uczniów	200 K	—	K
III. „ 3.	Zarobek 40 uczniów po 30 K	1.200 K	—	K
IV „ 4.	Dochód z gospodarstwa	10.600 K	—	K
	<u>Suma dochodów</u>	<u>18.000 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Budżet krajowy na r. 1908.

Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Rubr. X. poz. 15. wydatków i poz. 14. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

		zwyczajne:	nadzwycz.:
Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
płaca	3.400 K		
dodatek aktywalny	300 „		
dotatki pięcioletnie	<u>400 „</u>	4.100 K	— K
„ 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 „	— K
„ 3. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .		1.200 K	— K
„ 4. Nauczyciel do nauk elementarnych:			
płaca	1.700 K		
dodatek aktywalny	140 „		
dotatki pięcioletnie	<u>203 „</u>	2 043 K	— K
„ 5. Katecheta obrz. łac. płaca	500 K		
wydatki z powodu nabożeństwa	<u>200 „</u>	700 K	— K
	<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>11.083 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracji.

„ 6. Zarząd:			
a) pomoc kancelaryjna	240 K		— K
b) koszta kancelaryjne	200 „		— „
c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „		— „
„ 7. Opał	1.400 „		— „
„ 8. Oświetlenie	350 „		— „
„ 9. Utrzymanie budynków	1.000 „	1.500 „	

Poz. 10. Sprzęty i ruchomości	300 K	250 K
„ 11. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	<u>1.000 „</u>	— „
Suma rubryki II.	<u>5.090 K</u>	<u>1.750 K</u>

III. Utrzymanie uczniów.

„ 12. Stołowanie	} dla 40 uczniów po 300 K.	12.000 K	— K
„ 13. Odzież, pościel i pranie			
„ 14. Lekarz i apteka	400 „	— „	„
„ 15. Uczeń i praktykant	<u>700 „</u>	— „	„
Suma rubryki III.	<u>12.700 K</u>	— K	

IV. Potrzeby naukowe.

„ 16. Przybory do nauki i pisania dla uczniów	240 K	— K
„ 17. Środki naukowe :		
a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	— „
b) biblioteka i czytelnia	250 „	— „
c) ogród szkolny	250 „	— „
„ 18. Wycieczki naukowe z uczniami	<u>100 „</u>	— „
Suma rubryki IV.	<u>1.140 K</u>	— „

V. Kursa specjalne.

„ 19. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	800 K
„ 20. „ mleczarstwa	100 „	— „
„ 21. „ stelmachstwa	<u>200 „</u>	— „
Suma rubryka V.	<u>400 K</u>	<u>800 K</u>

VI. Gospodarstwo.

Poz. 22. a) wydatki na gospodarstwo	8.200 K	520 K
b) czynsz dzierżawny za folwark	2.000 „	— „
c) „ za mieszkanie dla służby	<u>120 „</u>	— „
Suma rubryki VI.	<u>10.320 K</u>	<u>520 K</u>

		zwyczajne: nadzwyczajne	
VII. Poz. 23.	Różne nieprzewidziane	200 K	— K
	Suma wydatków	40.933 K	3.070 K

Dochody.

I. Poz. 1.	Subwencja z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
II. „ 2.	Oплаты na utrzymanie uczniów:		
	a) Rada powiatowa w Białej	900 K	— K
	b) Stypendjum Rady pow. w Chrzastowie	300 „	— „
	c) „ „ „ w Krakowie	300 „	— „
	d) Oплаты od uczniów	300 „	— „
	Suma rubryki II.	1.800 K	— K
III. „ 3.	Zarobek 40 uczniów po 30 K.	1.200 K	— K
IV. „ 4.	Dochody z gospodarstwa:		
	a) dochód z gospodarstwa	9.600 K	— K
	b) „ z ogrodu szkolnego	250 „	— „
	Suma rubryki IV.	9.850 K	— K
	Suma dochodów	18.850 K	— K

Budżet krajowy na rok 1908.

Niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Rubryka X. poz. 16 wydatków i poz. 15 dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych:

placa	3.400 K.	
dodatek aktywalny	300 „	
dodatek pięcioletni	400 „	4.100 K.

Poz. 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		zwyczajne:	nadzwyczajne:
płaca	2.800 K.		
dodatek aktywalny	240 „	3.040 „	
„ 3. Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.600 K.		
dodatek aktywalny	160 „	1.760 „	
„ 4. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów		1.200 „	
„ „ Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	1.700 K.		
dodatek aktywalny	140 „	1.840 „	
„ 6. Katecheta obrządku łac. i gr. kat.		900 „	
		<u>Suma rubryki I. 12.840 K.</u>	

II. Koszta administracyjne.

„ 7. Zarząd:			
a) pomoc kancelaryjna	240 K.		
b) koszta kancelaryjne	200 „		
c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „		
„ 8. Opał	1.400 „		
„ 9. Oświetlenie	400 „		
„ 10. Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1.000 „	1.600 K.	
„ 11. Sprzęty i ruchomości	400 „		
„ 12. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800 „		
		<u>Suma rubr. II. 5.040 K. 1.600 K.</u>	

III. Utrzymanie uczniów.

„ 13. Stołowanie	} dla 45 uczniów po 300 koron	13.500 K.
„ 14. Odzież, pościel, pranie		
„ 15. Lekarz i apteka	400 „	
„ 16. Uczeń-praktykant	300 „	
		<u>Suma rubr. III. 14.200 K.</u>

VI. Potrzeby naukowe.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 17. Przybory do nauki i pisania	240 K.	
„ 18. Środki naukowe:		
a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	
b) biblioteka i czytelnia	150 „	
c) ogród szkolny	300 „	
„ 19. Wycieczki naukowe z uczniami	100 „	
	<u>Suma rubr. IV.</u>	<u>1.190 K.</u>

V. Kursa specjalne.

„ 20. Kurs mleczarstwa	100 K.	
„ 21. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 „	
„ 22. Kurs wyprawy lnu i konopi	100 „	500 K.
„ 23. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa	150 „	
	<u>Suma rubr. V.</u>	<u>450 K. 500 K.</u>

VI. Wydatki na gospodarstwo.

Poz. 24. a) wydatki na gospodarstwo	9.800 K.	
b) czynsz za grunta dzierżawne od gminy miasta Krosna	1.000 „	700 K.
	<u>Suma rubr. VI.</u>	<u>10.800 K. 700 K.</u>

VII. Poz. 25. Rozmaite nieprzewidziane	200 K.	
	<u>Suma wydatków</u>	<u>44.720 K. 2.800 K.</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencja z c. k. Skarbu państwa	6.000 K.
II. „ 2. Opłaty od uczniów	600 K.
III. „ 3. Zarobek 45 uczniów po 30 koron	1.350 K.
IV. „ 4. Dochody z gospodarstwa	12.750 K.
	<u>Suma dochodów</u>
	<u>20.700 K.</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.
 Rubryka X. pozycya 17. wydatków i pozycya 16. dochodów.

Wydatki.

zwyczajne   nadzwyczajne

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik :		
	płaca	3.400 K.	
	dodatek aktywalny	300 „	
	2 dodatki pięcioletnie	<u>800 „</u>	4.500 K.
„ 2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych :		
	płaca	2.800 K.	
	dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 „
„ 3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .		1.200 „
„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych :		
	płaca	1.700 K.	
	dodatek aktywalny	<u>140 „</u>	1.840 „
„ 5.	Katecheta		<u>400 „</u>
		<u>Suma rubr. I.</u>	<u>10.980 K.</u>

II. Koszta administracji.

„ 6.	Zarząd :		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K.	
	b) koszta kancelaryjne	200 „	
	c) służa szkolny i stróż nocny	600 „	
„ 7.	Opał		1.500 „
„ 8.	Oświetlenie		450 „
„ 9.	Utrzymanie budynków	1.600 „	1.400 K.
„ 10.	Sprzęty i ruchomości	400 „	
„ 11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	1.000 „	
„ 12.	Podatek, myto i inne prestacye publiczne	<u>300 „</u>	
		<u>Suma rubr. II.</u>	<u>6.290 K. 1.400 K.</u>

III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 13. Słowanie			zwyczajne: nadzwyczajne:
„ 14. Odzież, pościel i pranie	}	dla 50 uczniów po 300 K.	15.000 K.
„ 15. Lekarz i apteka			500 „
„ 16. Uczeń praktykant			300 „
			<u>300 „</u>
		Suma rubr III.	<u>15.800 K.</u>

IV. Potrzeby naukowe.

„ 17. Przybory do nauki i pisanie dla uczniów			300 K.
„ 18. Środki naukowe:			
a) uzupełnienie środków naukowych		300 „	1.200 K
b) biblioteka i czytelnia		300 „	
c) ogród szkolny		600 „	
„ 19. Wycieczki naukowe z uczniami		<u>100 „</u>	
		Suma rubr. IV.	<u>1.600 K. 1.200 K.</u>

V. Kursa specjalne.

„ 20. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej			100 K.
„ 21. Kurs mleczarstwa			100 „
„ 22. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa		<u>300 „</u>	
		Suma rubr. V.	<u>500 K.</u>

VI. Wydatki na gospodarstwo.

„ 23. Dokupno nasienia			1.200 K.
„ 24. Dokupno nawozów			800 „
„ 25. Dokupno karmy			4.000 „
„ 26. Wynagrodzenie służby i najem robotników			2.000 „
„ 27. Utrzymanie dróg i rowów			500 „
„ 28. Uzupełnienie i naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemiopłodów, kucie koni i t. d.		600 „	1.100 K.
„ 29. Leczenie czeladzi i dobytku		150 „	
„ 30. Uzupełnienie obory szkolnej i urządzenie gnojarni		<u>— „</u>	<u>7.100 „</u>
		Suma rubr. VI.	<u>9.250 K. 8.200 K.</u>

VII. Spłata długu.

Poz. 31. Fundacyi dra Jana Towarnickiego, 3-cia rata z 50-lecia na spłatę 200.000 K. jako ceny kupna Miłocina	zwyyczajne: na zwyčajne:	4.000 K.	
VIII. Poz. 32. Rozmaite nieprzewidziane		200 K.	
		<u>Suma wydatków</u>	<u>48.620 K. 10.800 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000 K.	15.000 K.
II. Poz. 2. Opłaty od uczniów	1.200 K.	
III. Poz. 3. Zarobek 50 uczniów po 30 K.	1.500 K.	
IV. Dochody z gospodarstwa:		
Poz. 4. Ze sprzedaży ziemiopłodów	2.500 K.	
„ 5. Dochód z krowiarni i chlewni	3.500 K.	
„ 6. Dochód z ogrodu szkolnego	300 „	
	<u>Suma rubr. IV.</u>	<u>6.300 K.</u>
	<u>Suma dochodów</u>	<u>14.000 K. 15.000 K.</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

S z k o ł a m l e c z a r s k a w R z e s z o w i e.

Rubr. X. poz. 20. wydatków i poz. 17. dochodów.

Wydatki.

A) Szkoła.

Rubr. I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:

płaca	3.400 K		
dodatek aktywalny	300 „	3.700 K	— K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	240 „		
na mieszkanie	<u>600 „</u>	3.640 „	— K
„ 3. Serkarz, płaca	2.000 „	—	„
„ 4. Docent do nauki o kotłach parowych	200 „	—	„
„ 5. Katecheta	<u>200 „</u>	—	„
Suma rubryki I	9.740 K	—	K

Rubr. II.

Koszta administracyi.

„ 6. Zarząd:			
a) koszta kancelaryjne	200 K	—	K
b) służa szkolny	600 „	—	„
„ 7. Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników, kominarz	800 „	3.600 „	
„ 8. Sprzęty i ruchomości	250 „	—	„
„ 9. Opał	800 „	—	„
„ 10. Oświetlenie	<u>250 „</u>	—	„
Suma rubryki II.	2.900 K	3.600 K	

Rubr. III.

Utrzymanie uczniów.

„ 11. Stołowanie 12 uczniów po 360 K.	4.320 „	—	„
„ 12. Pościel i pranie	200 „	300 „	
„ 13. Lekarz i apteka	<u>150 „</u>	—	„
Suma rubryki III.	4.670 K	300 K	

Rubr. IV.

Potrzeby naukowe.

„ 14. Przybory do nauki i pisania dla uczniów	150 K	—	K
---	-------	---	---

		zwyczajnie : nadzwycz. :	
Poz.	15. Środki naukowe:		
	a) uzupełnienie środków naukowych .	250 K	1.300 K
	b) chemikalia	300 „	— „
	c) biblioteka i czytelnia	250 „	— „
„	16. Ćwiczenia w ślusarstwie, montowaniu maszyn i stolarstwie	300 „	250 „
„	17. Wycieczki naukowe z uczniami	200 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	1.450 K	1.550 K
Rubr. V.	„ 18. Rozmaite nieprzewidziane	200 K	— K
	<u>Suma wydatków szkoły A)</u>	18.960 K	5.450 K
Rubr. VI.	B) Mleczarnia i serownia.		
„	19. Zakupno mleka (730.000 l. po 12 h.)	87.600 K	— K
„	20. Wynagrodzenie maszynisty	720 „	— „
„	21. Naprawa i uzupełnienie maszyn	500 „	— „
„	22. Opał i oświetlenie mleczarni i serowni	2.000 „	— „
„	23. Dowóz mleka	800 „	— „
„	24. Lód	300 „	— „
„	25. Portorya	700 „	— „
„	26. Rozmaite inne	500 „	— „
	<u>Suma wydatków mleczarni i serowni B)</u>	93.120 K	— K
	<u>Suma wszystkich wydatków . . . . .</u>	112.080 K	5.450 K
Dochody.			
A) Szkoła.			
Rubr. I. Poz.	1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000 K	— K
Rubr. II.	„ 2. Opłaty od uczniów	400 K	— K
	<u>Suma dochodów szkoły A)</u>	5.400 K	— K

Rubr. III.

B) Mleczarnia i serownia.

		zwyczajne: nadzwyczajne: K	
Poz.	3. Ze sprzedaży mleka i śmietany	12.000 K	— K
"	4. " " masła (20.000 kg. po 2 55 K)	51.000 "	— "
"	5. " " serów	13.500 "	— "
"	6. " " twarogu (44.000 kg. po 26 h.)	11.650 "	— "
"	7. " " produktów ubocznych (mleka odtłuszczonego, maślanki i serwatki)	<u>6.070 "</u>	— "
<u>Suma dochodów mleczarni i serowni B) . . . . .</u>		<u>94 220 K</u>	<u>— K</u>
<u>Suma wszystkich dochodów . . . . .</u>		<u>99.620 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

S z k o ł a o g r o d n i c z a w T a r n o w i e.

Rubr. X. poz 21. wydatków i poz. 18. dochodów.

Wydatki.

zwyczajne: nadzwyczajne:

I. Płace nauczycieli.

Poz.	1. Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca	3.400 K		
	dodatek aktywalny	300 "		
	dodatki pięcioletnie	<u>1.400 "</u>	5.100 K	— K
"	2. Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	240 "		
	dodatki pięcioletnie	600 "		
	ryczałt na mieszkanie	<u>400 "</u>	4.040 "	— "
"	3. Nauczyciel pomocniczy miernictwa i rysunków		480 "	— "
"	4. Nauczyciel do nauk elementarnych:			
	płaca	1.700 K		
	dodatek aktywalny	140 "		
	dodatki pięcioletnie	387 "		
	ryczałt na mieszkanie	<u>360 "</u>	2.587 "	— "

		zwyczajne : nadzwyczajne :		
Poz. 5	Instruktor, płaca	1 200 K		
	dodatek na mieszkanie	<u>440 „</u>	1.640 „	— „
„ 6.	Katecheta, płaca	300 K		
	wydatki z powodu nabożeństwa	<u>100 „</u>	<u>400 „</u>	<u>— „</u>
		<u>Suma rubryki I.</u>	<u>14.247 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracyjne.

Poz. 7.	Zarząd :			
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	—	K
	b) koszta kancelaryjne	250 „	—	„
	c) służba szkolny	720 „	—	„
	d) stróż nocny	720 „	—	„
„ 8.	Opał ubikacyj szkolnych	1.000 „	—	„
„ 9.	Oświetlenie	300 „	—	„
„ 10.	Utrzymanie budynków , ...	400 „	650	„
„ 11.	Sprzęty i ruchomości	<u>200 „</u>	<u>500</u>	<u>„</u>
		<u>Suma rubryki II.</u>	<u>3.830 K</u>	<u>1.150 K</u>

III. Utrzymanie uczniów.

„ 12.	Stołowanie	} dla 30 uczniów po 330 K	9.900 K	— K
„ 13.	Odzież, pościel i pranie			
„ 14.	Lekarz i apteka		400 „	— „
„ 15.	Uczeń praktykant		<u>720 „</u>	<u>— „</u>
			<u>Suma rubryki III.</u>	<u>11.020 K</u>

IV. Potrzeby naukowe.

Poz. 16.	Przybory do nauki	300 K	—	K
„ 17.	Zbiory środków do demonstraeyi	200 „	—	„
„ 18.	Biblioteka i czytelnia	200 „	150	„
„ 19.	Wycieczki naukowe z uczniami	200 „	—	„

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz. 20.	Ogród i sad szkolny:		
	a) czynsz dzierżawny za 7 morgów	210 „	— „
	b) utrzymanie ogrodów	2.000 „	— „
	c) rozprowadzenie wody	200 „	900 „
	d) utrzymanie praktykantów	1.500 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>4.810 K</u>	<u>1.050 K</u>

V. Rozmaite nieprzewidziane.

Poz. 21.	Koszta urządzenia 7 morgów grunta	— K	3.600 K
„ 22.	Budowa szopy, wozowni i domku dla stróża	— „	9.000 „
„ 23.	Rozmaite nieprzewidziane	60 „	— „
	<u>Suma rubryki V.</u>	<u>60 K</u>	<u>12.600 K</u>
	<u>Suma wydatków</u>	<u>33.967 K</u>	<u>14.800 K</u>

Dochody.

I. Subwencye.

Poz. 1.	a) z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
	b) od gminy miasta Tarnowa	500 „	— „
	c) od Rady powiatowej w Tarnowie	600 „	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>7.100 K</u>	<u>— K</u>
II. Poz. 2.	Oplaty od uczniów	660 K	— K
III. „ 3.	Dochód z ogrodu szkolnego	3.200 K	— K
IV. „ 4.	Rozmaite nieprzewidziane	60 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	<u>11.020 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

Z a k ł a d s a d o w n i c z y w Z a l e s z e c z y k a c h.

Rubr. X. poz. 22. wydatków i poz. 19. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca	3.000 K
---------	--	---------

		zwyczajne : nadzwyczajne:	
dodatek aktywalny	300 K		
dodatek pięcioletni	<u>400 „</u>	3.700 K	— K
Poz. 2. Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy :			
płaca	2.400 K		
dodatek aktywalny	240 „		
dodatek pięcioletni	<u>100 „</u>	2.740 „	— „
Suma rubryki I.		<u>6.440 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracyjne.

„ 3. Zarząd:			
a) pomoc kancelaryjna	240 K	—	K
b) koszta kancelaryjne	250 „	—	„
c) stróż przy bramie zakładu	480 „	—	„
d) stróż w gmachu szkolnym	360 „	—	„
e) furman	528 „	—	„
„ 4. Opał	900 „	—	„
„ 5. Oświetlenie	250 „	—	„
„ 6. Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominarz)	500 „	—	„
„ 7. Za wodę z wodociągu miejskiego	1.200 „	—	„
„ 8. Sprzęty i ruchomości	150 „	—	„
„ 9. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800 „	—	„
„ 10. Podatki	<u>40 „</u>	—	„
Suma rubryki II.		<u>5.698 K</u>	<u>— K</u>

III. Potrzeby zakładu.

„ 11. Praktykant	1.200 K	—	K
„ 12. Ogrodnik, płaca	720 K		
na mieszkanie	120 „	840 „	— „
„ 13. Wynagrodzenie za robotę uczniów i robotników	5.500 „	—	„

	zwyczajne:	nadzwycz.:
Poz. 14. Materiały i wydatki na ogród	800 K	— K
„ 15. Nawozy	900 „	— „
„ 16. Nasiona, krzewy, drzewka i t. d.	700 „	500 „
„ 17. Narzędzia ogrodnicze i środki naukowe	400 „	— „
„ 18. Koszta opakowania (patrz poz. 3. doch.)	700 „	— „
„ 19. Fabrykacya przeróbek owocowych	2.000 „	2.000 „
„ 20. Urządzenie ogrodu na wdzierżawionem pastwisku	— „	4.000 „
„ 21. Budowa wodociągu	— „	1.000 „
<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	<u>13.040 K</u>	<u>7.500 K</u>

IV. Rozmaite.

„ 22. Koszta objazdów	800 K	— K
„ 23. Przeniesienie drogi gminnej	— „	2.600 „
„ 24. Dobudowa i adaptacya budynku dla przeróbek owocowych	— „	24.200 „
„ 25. Wydatki nieprzewidziane	200 „	— „

Suma rubryki IV. . . . . 1.000 K 26.800 K

Suma wydatków . . . . . 26.178 K 34.300 K

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z k. k. Skarbu państwa	5.000 K	— K
II. „ 2. Dochód z ogrodu szkolnego	8.000 K	— K
III. „ 3. Zwrot kosztów opakowania (patrz poz. 18 wyd.)	700 K	— K
IV. „ 4. Z przeróbek owocowych	1.500 K	— K
<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>15.200 K</u>	<u>— K</u>

Izba bez rozprawy i łącznie uchwala wszystkie pozycye wydatków i dochodów działu A) Rubr. X. budżetu krajowego na r. 1908 zgodnie z wnioskiem komisy i wraz z jej powyższemi rezolucyami

Sprawozdawca p. Starzyński czyta :

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i e t w o.

Dział A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

Poz. 1—37 wydatków i 1—19, 21, 25, 30 i 32 dochodów w r. 1909.

Wydatki.

A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.		zwyyczajne nadzwyczajne razem		
Poz. 1.	Akademia rolnicza w Dublanach	262.963 K	26.600 K	289.563 K
„ 2.	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	40.366 „	3.000 „	43.366 „
„ 3.	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	16.430 „	300 „	16.730 „
„ 4.	Gorzelnia w Dublanach	14.750 „	— „	14.750 „
„ 5.	Folwark w Dublanach	54.860 „	9.000 „	63.860 „
„ 6.	Inwestycje w krajowych zakładach naukowych w Dublanach:			
	a) na budowę domu murowanego z ogrodzeniem na mieszkanie gumienno, polowego, stelmacha i kowala	—	20.000 K	20.000 K
	b) na urządzenie gnojarni i adaptacje w oborze	—	10.000 „	10.000 „
Poz. 7.	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	52.290 K	360 „	52.650 „
„ 8.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	37.488 „	— „	37.488 „
„ 9.	Szkoła gospodarstwa lasowego, we Lwowie	49.480 „	1.990 „	51.470 „
„ 10.	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	156.632 „	5.100 „	161.732 „
„ 11.	Folwark w Czernichowie	17.669 „	650 „	13.319 „
„ 12.	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	45.090 „	3.000 „	48.090 „

wedle osobnych sprawozdań

wedle osobnych sprawozdań

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 12a) Na budowę stajni w niższej szkole rolniczej w Bereźnicy, II. połowa z 30.000 K	— K	15.000 K	15.000 K
„ 13. Niższa szkoła rolnicza w Horodence	35.690 „	7.000 „	42.690 „
„ 14. Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	41.420 „	— „	41.420 „
„ 15. Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	41.885 „	1.470 „	43.355 „
„ 16. Niższa szkoła rolnicza w Suchodole	45.170 „	4.602 „	49.772 „
„ 17. Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	49.570 „	4.050 „	53.620 „
„ 18. Na kosztą drenowania pól w niższej szkole rolniczej w Miłocinie (II. i ostatnia rata z 17.800 K)	— „	8.800 „	8.800 „
„ 19. Szkoły zimowe rolnicze:			
a) ntrzymanie szkoły w Tęgorborzy	2.122 K	— K	2.122 K
b) ntrzymanie szkoły w Lubczy	1.910 „	— „	1.910 „
c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych rolniczych w Tęgorborzy i w Lubczy po 4.000 koron (patrz poz. 23.)	8.000 „	— „	8.000 „
d) na kosztą założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej	— „	5.000 „	5.000 „
„ 20. Szkoła mleczarska w Rzeszowie	145.223 „	1.600 „	146.823 „
„ 21. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	36.850 „	3.615 „	40.465 „
„ 22. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	28.363 „	6.800 „	35.163 „

wedle osobnych sprawozdań.

wedle osobnych sprawozdań

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 23. Utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa, po 4.000 K (patrz poz. 19 c).	8.000 K	— „	8.000 K
„ 24. Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa 1.600 K i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa <u>300 „</u>	1.900 „	— „	1.900 „
„ 25. Dla Towarzystwa „Proświta“:			
a) na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	20.000 „	— „	20.000 „
b) na założenie szkoły rolniczej w Miłowaniu	— „	5.000 „	5.000 „
„ 26. Szkoła ogrodnicza w Wulce kapi-tańskiej objęta w zarząd kraju:			
a) czynsz dzierżawny za 47 morgów	1.464 „	— „	1.464 „
b) ogrodzenie i restauracya budynków (w myśl uchwały z dnia 30. września 1908)	— „	30.000 „	30.000 „
„ 27. Akademia weterynaryi we Lwowie:			
a) subwencya c. k. Rządowi 4.000 K			
b) asekurao. budynku 82 „			
c) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwania kształcących się w szkole kucia koni . . . . . <u>1.200 K</u>	5.582 „	— „	5.582 „
„ 28. Krajowy nauczyciel weterynaryi:			
płaca . . . . . 3.000 K.			
dodatek aktywalny . 600 „			
ryczałt na koszta podróży . . . . . 1.000 „			
3 dodatki 5-letnie po 400 K . . . . . <u>1.200 „</u>	5.800 „	— „	5.800 „

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 29. Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie . . .	3.500 K	— K	3.500 K
„ 30. Stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych . . .	8.000 „	— „	8.000 „
„ 31. Stypendya dla uczniów i arbituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . .	6.400 „	— „	6.400 „
„ 32. Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000 „	— „	2.000 „
„ 33. Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „	— „	2.000 „
„ 34. Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych . . .	2.000 „	— „	2.000 „
„ 35. Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	8.000 „	— „	8.000 „
„ 36. Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich:			
a) w Albigowej	3.500 K.		
b) w Olesku	4.000 „		
c) zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach	8.000 K	15.500 „	15.500 „
„ 36a) Na budowę szkoły gospodyń wiejskich w Szynwaldzie	— „	2.000 „	2.000 „
„ 37. Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole	2.000 „	— „	2.000 „
	Suma działu A	1.276.367 K	174.937 K
			1.451.304 K

Dochody:

Poz. 1. Akademia rolnicza w Dublanach	122.068 K.	— K	122.068 K
„ 2. Niższa szkoła roln. „	9.780 „	— „	9.780 „
„ 3. Szkoła gorzelnicza „	5.500 „	— „	5.500 „
„ 4. Gorzelnia „	12.750 „	— „	12.750 „

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 5. Folwark w Dublanach	58.700 K	— K	58.700 K
„ 6. Stacya doświadczaln. chemiezno-rolnicza w Dublanach	23.800 „	— „	23.800 „
„ 7. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	6.000 „	— „	6.000 „
„ 8. Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780 „	— „	14.780 „
„ 9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	69.000 „	— „	69.000 „
„ 10. Folwark w Czernichowie	18.440 „	— „	18.440 „
„ 11. Niższa szkoła rol. w Bereźnicy	20.550 „	— „	20.550 „
„ 12. „ „ „ w Horodence	10.000 „	— „	10.000 „
„ 13. „ „ „ w Jagielnicy	18.200 „	— „	18.200 „
„ 14. „ „ „ w Kobiernicach	18.850 „	— „	18.850 „
„ 15. „ „ „ w Suchodole	21.450 „	— „	21.450 „
„ 16. „ „ „ w Miłocinie	14.600 „	15.000 „	29.600 „
„ 17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie	131.420 „	— „	131.420 „
„ 18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	11.020 „	— „	11.020 „
„ 19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	17.200 „	— „	17.200 „
„ 21. Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych	6.600 „	— „	6.600 „
„ 25. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000 „	— „	8.000 „
„ 30. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000 „	— „	2.000 K
„ 32a) Subwencya z c. k. Skarbu państwa na pokrycie kosztów inwestycyi			

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
w zakładach dublańskich (III. rata z przyznanych 82.400 K. płatnych aż do roku 1910)	20.600 K	— K.	20.600 K.
Razem	641.308 K.	15.000 K.	656.308 K

Niniejszem sprawozdaniem załatwione zostają :

Petycja Towarzystwa „Proświty“ l. 1002 o podwyższenie rocznej subwencji i o jednorazowy datek na urządzenie szkoły rolniczej w Miłowaniu ;

Petycja zarządu „Towaazystwa dla gospodarczego wykształcenia kobiet w Ole-sku“ l. 588 o subwencję na prowadzenie szkoły gospodyń wiejskich, pomieszczonej obecnie w Pietrzycach ;

Petycja ks. Aleksandra Siemińskiego i Komitetu ludowego szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie o subwencję na kosztą budowy tej szkoły.

Petycyje: Centralnego Wydziału Towarzystwa imienia Michała Kaczkowskiego o subwencję w kwocie 15.000 K na kosztą utrzymania wędrownych nauczycieli rolnictwa i inne cele rolnicze, tudzież Związku niewiast katolickich o subwencję na szkołę szycia bielizny i ubrania w Limanowej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, możebnego uwzględnienia i zdania sprawy względnie przedłożenia wnio-sków Sejmowi krajowemu.

Budżet krajowy na rok 1909.

Akademia rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 1. wydatków i poz. 1. dochodów.

Wydatki.

I. Płace profesorów i docentów.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:	
	zwycz.:	nadzw.:	
Poz. 1. Dyrektor płaca	4.800 K	— K	
dodatek aktywalny	720 „	— „	
„ pięcioletni	600 „	— „	
„ osobisty	— „	6.000 „	
„ na utrzymanie koni	— „	1.200 „	6.120 K 7.200 K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 2.	Siedmiu profesorów:			
	płace po 4.800 K	33.600 K		
	dodatki aktywne po 720 K	5.040 „		
	dodatek pięcioletni	<u>600 „</u>	39.240 K	— K
„ 3.	Trzech profesorów:			
	płace po 3.400 K	10.200 K		
	dodatki aktywne po 480 K	1.440 „		
	dodatki pięcioletnie	<u>1.500 „</u>	13.140 „	— „
„ 4.	Jeden profesor adjunkt:			
	płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	400 „		
	„ pięcioletni	<u>400 „</u>	3.600 „	— „
„ 5.	Czterech asystentów (dla katedry a) chemii, b) botaniki, c) zoologii, d) rolnictwa) po 1.400 K		5.600 „	— „
„ 6.	Docenci:			
	a) mineralogii i geologii	1.200 „		— „
	b) weterynaryi	1.200 „		— „
	c) melioracyi	700 „		— „
	d) leśnictwa	600 „		— „
	e) ogrodnictwa	400 „		— „
	f) hodowli ryb	400 „		— „
	g) historii i literatury polskiej	1.200 „		— „
	h) higieny	<u>300 „</u>		— „
			<u>73.700 K</u>	<u>7.200 K</u>
	Suma rubryki I.			

II. Płace urzędników administracyjnych.

„ 7.	Kasyer zarazem rachmistrz:			
	płaca	2.800 K		
	dodatki pięcioletnie	<u>600 „</u>	3.400 K	— K

zwyczajne: nadzwyczajne

Poz. 8. Sekretarz dyrekcji zarazem magazynier:

płaca	2.400 K		
dotatki pięcioletnie	480 „	2.880 K	— K
		<hr/>	
Suma rubryki II.		6.280 K	— K

III. Płace funkcyjnaruszów nieetatowych.

„ 9. Kapelan:

płaca	600 K		
dodatek osobisty	200 „	800 K	K

„ 10. Lekarz zakładowy . . . . . 1.400 „ — „

„ 11. Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcji . . . . . 1.000 „ — „

„ 12. Ogrodnik . . . . . 1.200 „ — „

„ 13. Pomocnik ogrodnika . . . . . 480 „ — „

„ 14. Zawiadujący biblioteką . . . . . 400 „ — „

Suma rubryki III.		5.280 K	— K
-------------------	--	---------	-----

IV. Koszta utrzymania służby szkolnej.

Poz. 15. Służba wyższa:

a) tereyan zarazem woźny:

płaca	720 K		
na ubiór	120 „	840 K	— K

b) sześciu laborantów dla katedry a) mecha-
niki i fizyki, b) chemii, c) botaniki, d) zoo-
logii i hodowli, e) rolnictwa, f) chemii rol-
niczej po 600 K . . . . . 3.600 „ — „

Poz. 16. Służba niższa:

a) dozorca domu i magazynu . . . . . 600 „ — „

b) dwóch stróżów domowych po 480 K . . . . . 960 „ — „

c) stróż nocny . . . . . 600 „ — „

Poz. 17. Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dy-
rekcji) . . . . . 300 „ — „

Suma rubryki IV.		6.900 K	— K
------------------	--	---------	-----

V. Koszta administracyjne.

Poz. 18. Zarząd:

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	a) potrzeby kancelaryjne	1.600 K	— K
	b) koszta podróży w interesach zakładu	200 „	— „
	c) druk sprawozdań	250 „	— „
„ 19.	Opał gmachu szkolnego	4.000 „	— „
„ 20.	Oświetlenie:		
	a) zwrot funduszowi stacyi chem. rol. za gaz do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach Akademii (patrz poz. 3 a doch. Stacyi dublańskiej).	5.500 „	— „
	b) oświetlenie obejmie naftą	300 „	— „
„ 21.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	6.500 „	— „
„ 22.	„ dziedzińców i ścieżek	1.000 „	1.000 „
„ 23.	„ parku	400 „	— „
„ 24.	Ubezpieczenie od ognia budynków i zbiorów	1.300 „	— „
„ 25.	Utrzymanie wodociągu	750 „	— „
„ 26.	Najem pomieszczeń:		
	a) dla 4 asystentów po 192 K	768 K	— K
	b) „ sekretarza dyrekcyi	600 „	— „
	c) „ dyetaryusza w kanc. dyr.	240 „	— „
	d) „ 6 laborantów po 192 K	1.152 „	— „
„ 27.	Placa kominiarza	600 „	— „
„ 28.	Sprzęty i ruchomości	300 „	— „
„ 29.	Koszta przewozu doentów	3.500 „	— „
„ 30.	„ lustracyi zakładu	300 „	— „
„ 31.	„ nabożeństwa	200 „	— „
„ 32.	Apteka i inne koszta sanitarne	2.000 „	— „
	Suma rubryki V.	31.660 K	— K

zwyczajne : nadzwyczajne

VI. Potrzeby naukowe.

zwycz.: nadzw.:

„ 33.	Dotacje na zbiory i laboratoria:			
	a) fizyki	500 K	— K	
	α) stacya meteorologiczna .	300 „	— „	
	b) chemii i technologii .	2.000 „	2.200 „	
	c) mineralogii i geologii .	200 „	— „	
	d) botaniki	1.400 „	— „	
	e) zoologii	300 „	— „	
	ε) laboratorium zootomiczne	520 „	— „	
	f) fizyologii i anatomii zwierząt	390 „	— „	
	g) chemii rolniczej	1.320 „	— „	
	h) rolnictwa	2.000 „	1.000 „	
	i) hodowli	1.500 „	400 „	
	k) weterynaryi	300 „	— „	
	l) administracyi	200 „	— „	
	m) mechaniki rolniczej i bu-			
	downictwa	750 „	— „	
	β) na ćwiczenia w użyciu			
	narzędzi rolniczych .	350 „	— „	
	n) melioracyi	100 „	— „	
	o) ogrodnictwa	200 „	— „	
	p) leśnictwa	100 „	— „	
				12.430 K 3.600
„ 34.	Biblioteka i czytelnia:			
	a) przykupno dzieł	1.600 K		
	b) oprawa książek	400 „		
	c) czasopisma	1.000 „	3.000 „	— „
„ 35.	Utrzymanie pól doświadczalnych		2.600 „	8.000 „
„ 35 a.	Remuneracya prof. Mieczyńskiego		— „	2.000 „
„ 36.	Ogród :			
	a) botaniczny	1.500 K	600 K	
	b) owocowy i warzywny	500 „	600 „	
	c) druk katalogu	50 „	— „	
			2.050 „	1.200 „

zwyyczajne: nadzwyczajne:

zwyucz.: nadzw.:

Poz. 37. Utrzymanie mleczarni:

a) laborant płaca	720 K		
dodatek na mieszkanie	<u>240 „</u>	960 K	
b) dokupno i naprawa przy- rzędów i naczyń	200 „		
c) dowóz wody i lodu	60 „		
d) światło i opał	<u>450 „</u>	1.670 K	— K

„ 38. Utrzymanie pasieki . . . . . 120 „ — „

„ 39. Wycieczki naukowe uczniów . . . . . 1.500 „ — „

„ 40. Ryczałt dla folwarku dublańskiego za straty wy-
nikające z zastosowania inwentarza do po-
trzeb Akademii . . . . . 2.000 „ — „

Suma rubryki VI. . . . . 25.370 K 14.800 K

VII. Splata długów i podatki.

Poz. 41. Bank krajowy, splata pożyczki 100.000 K. zaciągniętej w r. 1901 na budowę domu mieszkalnego piętrowego dla funkcyonaryuszów i na budowę skrzydła internatu 15. i 16. półrocz. rata z 57 lecia;

a) na kapitał	558·05 K		
b) 4% odsetki	3.851·24 „		
c) dod. administr.	240·71 „		
d) stemple do rat po 7·50 K	<u>15— „</u>	4.665 K	— K

„ 42. Bank krajowy, splata pożyczki na inwestycje z przyzwolonych w sumie 355.000 K:

a) splata zaciągniętej w 1907 r.
I. raty w kwocie 150.000 K.
5. i 6. półroczna rata
z 44 lecia :

a) na kapitał	1.266·14 K		
b) 4% odsetki	5.867·15 „		
c) dod administr.	366·71 „		
d) na stempel do rach.	<u>—20 „</u>	7.500 „	— „

zwyczajne: nadzwyczajne:

b) na spłatę zaciągniętej
w 1906 r. II. raty w kwocie
100.000 K. 2. i 3. pół-
roczna rata z 44 lecia:

a) na kapitał	791.42 K		
b) 4% odsetki	3.961.— „		
c) dod. administr.	247.52 „		
d) na stemple do rach.	<u>—20 „</u>	5.000 K	— K

e) na spłatę zaciągnąć się ma- jącej reszty powyższej po- życzki w kwocie 105.000 K.		5.250 „	— „
--	--	---------	-----

Poz. 43. Podatek gruntowy i domowy		<u>200 „</u>	— „
--	--	--------------	-----

Suma rubryki VII.		<u>22.615 K</u>	— K
---------------------------	--	-----------------	-----

VIII. Poz. 44. Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakła- dowym na miejscach fundusz. po 800 K.		<u>9.600 K</u>	— K
--	--	----------------	-----

IX. Utrzymanie domu zakładowego.

Poz. 45. Płace służby:

a) administrator domu zakł.: płaca	960 K		
wikt	588 „		
opał i światło	<u>200 „</u>	1.748 K	— K

b) magazynier, płaca	300 K		
wikt	360 „		
opał i światło	80 „		
ubranie	120 „		
dodatki pięcioletnie	<u>170 „</u>	1.030 „	— „

c) portyer: płaca	300 K		
wikt	360 „		
opał i światło	80 „		
ubranie	<u>120 „</u>	860 „	— „

d) 5-ciu służących, po 740 K.		3.700 „	— „
---------------------------------------	--	---------	-----

e) 5-ciu stróżów po 480 K		2.400 „	— „
-------------------------------------	--	---------	-----

f) dwóch pomoc. na zimę po 210 K		420 „	— „
--	--	-------	-----

		zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 46.	Wikt dla 100 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K miesięcznie	57.000 K	— K
„ 47.	Pranie i naprawa pościeli	1.200 „	— „
„ 48.	Opał domu zakładowego	5.800 „	— „
„ 49.	Oświetlenie domu zakładowego :		
	a) dawnego budynku naftą	3.000 K	
	b) dobudow. pawilonu gazem (patrz poz. 3. a, doch. Stacyi dublańskiej <u>1.000 „</u>)	4.000 „	— „
„ 50.	Utrzymanie a) budynków domu zakład.	1.400 „	— „
	b) sprzętów w domu zakład.	1 000 „	<u>4.600 „</u>
	<u>Suma rubryki IX.</u>	80.558 K	4.600 K
„ 51.	X. Rozmaite nieprzewidziane	<u>1.000 K</u>	— K
	<u>Suma wydatków</u>	<u>262.963 K</u>	<u>26.600 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1.	Subwencya e. k. Skarbu państwa	20.000 K	— K
------------	--	----------	-----

II. Opłaty od uczniów.

Poz. 2.	Wpisowe od 100 uczniów po 20 K	2.000 K	
	na uwolnienie 30 uczniów potrąca się <u>600 „</u>	1.400 K	— K
„ 3.	Czesne od 100 uczniów po 200 K	20.000 K	
	na uwolnienie 30 uczniów potrąca się <u>6.000 „</u>	14.000 „	— „
„ 4.	Opłaty za ćwiczenia w laboratorjach od 100 uczniów po 80 K	8.000 K	
	na uwolnienie 30 uczniów potrąca się <u>2.400 „</u>	5.600 „	— „
„ 5.	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym :		
	a) od 88 uczniów po 800 K	70.400 „	— „
	b) od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz. 44. wyd.) po 800 K	<u>9.600 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>101.000 K</u>	<u>— K</u>

		zwyczajne: nadzwycz.:	
III.	Poz. 6. Dochód z pasieki	100 K	— K
IV.	„ 7. Sprzedaż plodów z pola doświadczalnego i ogrodu	700 K	— K
V.	„ 8. Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego	168 K	— K
VI.	„ 9. Dochody rozmaite	100 K	— K
<u>Suma dochodów</u>		122.068 K	— K

Budżet krajowy na rok 1909.

Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 2. wydatków i poz. 2. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

		zwycz. nadzwycz.:	
	płaca	2.800 K	— K
	dodatek aktywalny	240 „	— „
	2 dodatki pięcioletnie	600 „	— „
	dodatek za nadzór nad internatem	— „ 300 „	3.640 K 300 K

„ 2. Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

	płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	240 „	3.040 „	— „

„ 3. Nauczyciel do nauk elementarnych:

	płaca	1.700 K		
	dodatek aktywalny	200 „		
	2 dodatki pięcioletnie	320 „	2.220 „	— „

„ 4. Docent weterynaryi . . . . . 400 „ — „

„ 5. Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków . . . . . 1.600 „ — „

„ 6. Instruktor do robót ręcznych . . . . . 1.200 „ — „

<u>Suma rubryki I.</u>	12.100 K	300 K
----------------------------------	----------	-------

Rubr. II.	Koszta administracyjne.	zwyecz.:	nadzwycz.:
Poz. 7.	Remuneraacya dyrektora Akademii rolniczej	800 K	— K
„ 8.	Opał i oświetlenie	1.200 „	— „
„ 9.	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie, komi- niarz i stróż	1.500 „	1.600 „
„ 10.	Sprzęty i ruchomości	300 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>3.800 K</u>	<u>1 600 K</u>

Rubr. III.	Utrzymanie uczniów.		
Poz. 11.	Stolowanie 42 uczniów po 398 K.	16.716 K	— K
„ 12.	Odzież, pościel i pranie dla 42 uczniów po 120 K	5.040 „	— „
„ 13.	Koszta leczenia uczniów	200 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	<u>21.956 K</u>	<u>— K</u>

Rubr. IV.	Potrzeby naukowe.		
Poz. 14.	Wycieczki i demonstraeye	260 K	— K
„ 15.	Przybory do pisania i nauki dla uczniów	400 „	— „
„ 16.	Uzupełnienie środków naukowych	400 „	600 „
„ 17.	Biblioteka i czytelnia	250 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.310 K</u>	<u>600 K</u>

Rubr. V.	Kursa specjalne.		
Poz. 18.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	500 K
„ 19.	„ stelmachstwa i kołodziejstwa	500 „	— „
„ 20.	„ sadownictwa i warzywnictwa	400 „	— „
	<u>Suma rubryki V.</u>	<u>1.000 K</u>	<u>500 K</u>

Rubr. VI. Poz. 21.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	— K
	<u>Suma wydatków</u>	<u>40.366 K</u>	<u>3.000 K</u>

Dochody.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Rubr. I.	Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
„ II.	„ 2. Opłaty od uczniów (wpisowe i za utrzymanie)	2.000 K	— K
„ III.	„ 3. Zarobek 42 uczniów po 40 K.	1.680 K	— K
„ IV.	„ 4. Rozmaite nieprzewidziane	100 K	— K
Suma dochodów		9.780 K	— K

Budżet krajowy na rok 1909.

S z k o ł a g o r z e l n i c z a w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 3. wydatków i poz. 3. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace nauczycieli.		
Poz. 1.	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca	3.600 K	
	dodatek aktywalny	720 „	4.320 K — K
„ 2.	Asystent płaca	1.400 K	
	dodatek na mieszkanie	318 „	1.718 „ — „
„ 3.	Docenci :		
	a) matematyki, fizyki i rysunków	600 „	— „
	b) nauki o kotłach i maszynach	400 „	— „
	c) nauki o podatkach	400 „	— „
	d) administracyi i rachunkowości	200 „	— „
Suma rubryki I.		7.638 K	— K

Rubr. II. Koszta administracyjne.

„ 4.	Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portoya	300 K	— K
„ 5.	Służący (laborant), płaca	600 K	
	dodatek na mieszkanie	192 „	792 „ — „
„ 6.	Opał	500 „	— „

zwyczajne: nadzwyczajne

Poz.	7. Oświetlenie (zwrot funduszowi stacyi za gaz patrz poz. 3 b, dobb. Stacyi dublańskiej . . . . .)	1.000 K	—	K
„	8. Utrzymanie i ubezpieczenie budynku	400 „	—	„
„	9. Ubezpieczenie funkcyonaryuszów od wypadków	100 „	—	„
„	10. Koszta przewozu docentów	200 „	—	„
„	11. Koszta podróży kierownika	200 „	—	„
	<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>3.492 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Rubr. III.

Potrzeby naukowe.

„	12. Dotacya dla pracowni gorzelniczej	2.000 K		300 K
„	13. Prenumerata pism i zakupno podręczników	300 „	—	„
„	14. Wycieczki naukowe z uczniami	200 „	—	„
	<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	<u>2.500 K</u>		<u>300 K</u>

Rubr. IV.

Kursa specjalne.

„	15. Kurs dla kierowników gorzeln	500 „	—	„
„	16. Kurs dla c. k. straży skarbowej	500 „	—	„
	<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	<u>1.000 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Rubr. V. Poz. 17. Zapomogi dla uczniów:

a)	z funduszu krajowego	600 K		„
b)	z subwencji państwowej	1.000 „	1.600 „	— „

Rubr. VI. Poz.	18. Rozmaite nieprzewidziane	200 K	—	K
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>16.430 K</u>		<u>300 K</u>

zwyczajne : nadzwyczajne:

Dochody.

Rubr. I.	Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa :			
	a)	na utrzymanie szkoły	3.000 K	—	K
	b)	na zapomogi dla uczniów	1.000 „	—	„
		<u>Suma rubryki I.</u>	<u>4.000 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>
Rubr. II.	„ 2.	Oplaty od uczniów	1.300 K	—	K
Rubr. III.	„ 3.	Dochód z analiz	200 K	—	K
		<u>Suma dochodów</u>	<u>5.500 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

G o r z e l n i a w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 4. wydatków i poz. 4. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.		Ułace.		zwyczajne : nadzwyczajne
Poz. 1.	Gorzelnik		1.400 K	— K
„ 2.	Stuzba :			
	a) Palacz, zarazem stróż	480 K		
	b) 1 robotnik przez 5 miesięcy po 30 K.	<u>150 „</u>	<u>630 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Suma rubryki I.</u>		<u>2.030 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. II.		Koszta wyrobu spirytusu.		
„ 3.	Opał		1.600 K	— K
„ 4.	Zmiemniaki (1 800 q. po 4 K.)		7.200 „	— „
„ 5.	Jęczmień (80 q. po 14 K.)		1.120 „	— „

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz. 6.	Żyto, kukurudza i inne zboża (50 q. po 16 K.)	800 K	— K
„ 7.	Światło, smary, drożdże i. t. p.	400 „	— „
„ 8.	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	600 „	— „
„ 9.	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>12.120 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. III.	Rozmaite.		
„ 10.	Utrzymanie budynków i podwórza	300 K	— K
„ 11.	Podatek zarobkowy	200 „	— „
„ 12.	Koszta komisij lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	100 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	<u>600 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma wydatków</u>	<u>14.750 K</u>	<u>— K</u>
	Dochody.		
Rubr. I.	„ 1. Ze sprzedaży sprytusu (200 Hl. po 50 K.)	<u>10.000 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. II.	„ 2. Ze sprzedaży wywarów (2500 Hl. po 30 h.)	<u>750 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. III.	„ 3. Bonifikacya (200 Hl. spirytusu po 10 K.)	<u>2.000 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma dochodów</u>	<u>12.750 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

F o l w a r k w D u b l a n a c h.

Rubr. X. poz. 5. wydatków i poz. 5. dochodów.

A) Wydatki folwarku.

Rubr. I. Wydatki na gospodarstwo.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz. 1.	Płace i zasługi	7.000 K	— K
„ 2.	Najem robotnika	16.000 „	— „

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	3. Kuchnia folwarczna	1.500 K	— K
"	4. Koszta kancelaryjne	200 "	— "
"	5. Zmiana i dokupno nasienia	1.000 "	2.500 "
"	6. Dokupno nawozów dopełniających	4.000 "	— "
"	7. Dokupno karmy (owsa, makuchów, kielków)	8.000 "	— "
"	8. Wymiana zużytych koni, uprzęży i kucie koni	2.400 "	— "
"	9. Uzupełnienie obory	"	3.000 "
"	10. Utrzymanie budynków	1.500 "	— "
"	11. Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych	1.000 "	3.500 "
"	12. Utrzymanie dróg i rowów	500 "	— "
"	13. Melioracye łąk:		
	a) utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materiałów	600 K	
	b) wynagrodzenie łąkowego	<u>480 "</u>	1.080 "
"	14. Ubezpieczenie od ognia i gradu	1.500 "	— "
"	15. Światło i smary	150 "	— "
"	16. Kultura lasu i utrzymanie stawów	400 "	— "
"	17. Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	500 "	— "
"	18. Koszta leczenia czeladzi i dobytku	<u>300 "</u>	— "
	Suma rubryki I.	47.030 K	9.000 K

Rubr. II.

Inne wydatki.

"	19. Podatki i inne opłaty publiczne	1.400 K	— K
"	20. Rozmaite nieprzewidziane	<u>300 "</u>	— "
	Suma rubryki II.	1.700 K	— K
	Suma działu A)	48.730 K	9.000 K

		zwyczajne: nadzwyczajne:		
Rubr. III	B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.			
Poz.	21. Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	1.055 K	—	K
„	22. Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:			
	a) 61. i 62. półroczna rata z 36-letniego pożyczki 10.000 kor. zaciągniętej w r. 1879 . . . . . w kapitale 434.52 K			
	4% odsetki <u>165.48 „</u>	600 „	—	„
	b) 51. i 52. półroczna rata z 36-letniego pożyczki 23.200 K zaciągniętej w r. 1885 w kapitale 807. 6 K			
	4% odsetki <u>467.72 „</u>	1.275 „	—	„
„	23. Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	<u>3.200 „</u>	—	„
	<u>Suma działu B) . . . . .</u>	<u>6.130 K</u>	—	<u>K</u>
	<u>Suma wszystkich wydatków . . . . .</u>	<u>54.860 K</u>		<u>9.000 K</u>

Dochody.

Rubr. I.		Dochody z gospodarstwa.		
Pcz.	1. Z sprzedaży ziemiopłodów	28.000 K	—	K
„	2. Z wynajętych pól i łąk	4.000 „	—	„
„	3. Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
	a) mleko	16.000 „	—	„
	b) przychówek	1.500 „	—	„
	c) chlewnia	500 „	—	„
	d) owce	150 „	—	„
	e) braki i opasy	4.000 „	—	„
„	4. Za wynajęte konie	1.500 „	—	„
„	5. Z lasu i stawów	800 „	—	„
„	6. Ryczałt od Akademii za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz. 40. wyd. Akademii)	<u>2.000 „</u>	—	„
	<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>58.450 K</u>	—	<u>K</u>

Rubr. II.	Inne dochody.	zwyczajne:	nadzwyczaj.:
Poz. 7.	Z dzierżawy połowania	50 K	— K
„ 8.	Rozmaite nieprzewidziane	200 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	250 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	58.700 K	— K

Budżet krajowy na rok 1909.

Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza
w Dublanach.

Rubr. X. poz. 7. wydatków i poz. 6. dochodów.

Wydatki.

Rubr. I.	Płace personalu.		
Poz. 1.	Kierownik stacyi	2.400 K	— K
„ 2.	Adjunkt:		
	płaca	2.400 K	
	dodatek aktywalny	200 „	
	dodatek pięcioletni	<u>400 „</u>	3.000 „ — „
„ 3.	4 asystentów (nieetatowych):		
	a) 2 asystentów płaca po 1.600 K	3.200 K	
	na mieszkanie dla jednego	240 „	
	na opał dla jednego	<u>78 „</u>	3.518 „ — „
	b) 2 asystentów płaca po 1.400 K	2.800 „	
	na mieszkanie po	240 „ 480 „	
	na opał po	78 „ <u>156 „</u>	3.436 „ — „
		zwycz.	nadzwycz.
„ 4.	Laborant, płaca	900 K	— K
	na mieszkanie	200 „	— „
	dodatek nadzwycz.	— „ <u>360 „</u>	1.100 „ 360 „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	5. Pomocnik kancelaryjny	720 K	— K
"	6. Trzech służących, płace		
	po . . . . . 600 K	1.800 K	
	na mieszkanie . . . . . 192 „	576 „	2.376 „ — „
		<hr/>	
	Suma rubryki I.	16.550 K	360 K

Rubr. II.

Utrzymanie stacyi.

"	7. Koszta utrzymania laboratorium	7.500 K	— K
"	8. „ prowadzenia doświadczeń:		
	a) wegetacyjnych i wazonowych	1.200 „	— „
	b) polowych na fermach doświadczalnych	5.000 „	— „
	c) uprawy buraków cukrowych	600 „	— „
	d) żywienia inwentarza	400 „	— „
"	9. Kosztą kancelaryjne, druk świadectw, portorya	1.400 „	— „
"	10. Druki sprawozdań	1.200 „	— „
"	11. Prenu merata pism i zakupno podręczników	600 „	— „
"	12. Koszta podróży kierownika i asystentów	2.600 „	— „
"	13. Ubezpieczenie od wypadków funkcyjnaruszów stacyi	600 „	— „
"	14. Utrzymanie budynku i ubezpieczenie od ognia budynku i ruchomości stacyi	1.400 „	— „
"	15. Opał stacyi	1.000 „	— „
		<hr/>	
	Suma rubryki II.	23.500 K	— K

Rubr. III.

Koszta ruchu gazowni dla produkcji gazu do oświetlania i dla laboratoryów w zakładach rolniczych.

Poz.	16. Palacz: wynagrodzenie	1.200 K		
	na mieszkanie	240 „	1.440 K	— K
"	17. Pomocnik palacza na zimę	600 „	— „	
"	18. Olej	2.400 „	— „	

	zwyczajne	nadzwyczajne:
Poz. 19. Koks i węgiel	6.000 K	— K
„ 20. Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu	1.400 „	— „
„ 21. Ubezpieczenie od ognia i wypadków	400 „	— „
<u>Suma rubryki III.</u>	<u>12.240 K</u>	<u>— K</u>
<u>Suma wydatków</u>	<u>52.290 K</u>	<u>360 K</u>

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
„ II. „ 2. Dochód z analiz	10.000 „	— „
„ III. „ 3. Zwroty od zakładów za gaz:		
a) od Akademii rolniczej:		
(patrz poz. 20. a. wyd. Akademii) 5.500 K		
(patrz poz. 49. b. „ „) 1.000 „	6.500 „	„ „
b) od szkoły gorzelniczej (patrz poz. 7. wyd. Szkoły gorzelniczej)	1.000 „	— „
<u>Suma rubryki III.</u>	<u>5.600 K</u>	<u>— K</u>
„ IV. „ 4. Ze sprzedaży mazi pogazowej	300 K	— K
<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>23.800 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Rubryka X. poz. 8. wydatków i poz. 7. dochodów.

Wydatki.

I. Płace personalu.

Poz. 1. Kierownik stacyi:		zwyczajne
płaca	4.800 K.	
dodatek aktywalny	1.288 „	
dodatek osobisty	<u>4.584 „</u>	10.672 K.
„ 2. Adjunkta płaca	2.400 K.	
dodatek aktywalny	<u>480 „</u>	2.880 „

Poz. 3. 2 asystentów (nieetatowych):

zwyczajne :

a) pierwszy, płaca	1.600 K.	
na mieszkanie	400 „	
„ opał	78 „	2.078 K.
b) drugi, płaca	1.400 K.	
na mieszkanie	400 „	
„ opał	78 „	1.878 „
„ 4. Laborant, płaca	1.100 K.	
na mieszkanie	360 „	1.460 „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>18.968 K.</u>

II. Koszta administracji.

„ 5. Zarząd: a) koszta kancelaryjne	1.000 K.
b) służący	720 „
„ 6. Czynnysz za najem lokalu	3.400 „
„ 7. Opał i oświetlenie	1.200 „
	<u>Suma rubryki II.</u>
	<u>6 320 K.</u>

III. Utrzymanie stacyi.

„ 8. Koszta utrzymania pracowni stacyi	5.000 K.
„ 9. Koszta utrzymania ogrodu górskiego na połoninach	2.500 „
„ 10. Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarskiego	1.200 „
„ 11. Założenie i prowadzenie pól reprodukcyjnych przy szkołach rolniczych	600 „
„ 12. Koszta druków i wydawnictw	600 „
„ 13. Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych	600 „
„ 14. Koszta podróży kierownika i asystentów	1.500 „
„ 15. Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszy Stacyi	200 „
	<u>Suma rubryki III</u>
	<u>12.200 K.</u>
	<u>Suma wydatków</u>
	<u>37.488 K.</u>

Dochody.		zwyczajne :
Rubryka I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa		4.000 K
„ II. „ 2. Dochód z analiz		1.600 „
„ III. „ 3. Dochód z pól i ogrodu		400 „
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>6.000 K.</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Rubryka X. poz. 9. wydatków i poz. 8. dochodów.

Wydatki.

I. Płace profesorów.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 1. Profesor fachowy zarazem dyrektor, płaca	4.800 K	
dodatek aktywalny	1.288 „	
dodatki pięcioletnie	1.000 „	
dodatek osobisty	<u>1.200 „</u>	8.288 K.
„ 2. Trzech profesorów fachowych :		
a) dla dwóch, płace po 3.280 K.	6.560 K.	
dodatki aktywalne po 960 K.	1.920 „	
dodatki pięcioletnie	2 375 „	
b) dla jednego extra statum płaca	3.280 „	
dodatek aktywalny	960 „	
dodatek pięcioletni	<u>333 „</u>	15.428 „
„ 3. Trzech nauczycieli adjunktów :		
a) dla dwóch, płace po 2.400 K.	4.800 K.	
dodatki aktywalne po 720 K.	1.440 „	

		zwyczajne :	nadzwycz. :
dodatki pięcioletnie	1.200 K		
dodatek osobisty dla jednego	300 „		
b) dla jednego płaça	— „		
dodatek aktywalny	<u>— „</u>	7.740 K	— K

Poz. 4. Docenci :

a) języka polskiego, niemieckiego i korespondencyi	1.600 „	— „
b) fizyki i matematyki	1.500 „	— „
c) zarysu inżynierji, geometrii wykreślnej, konstrukcyi i rysunków	2.000 „	— „
d) chemii ogólnej :		
za wykłady	600 K	
za ćwiczenia w laboratorium	<u>400 „</u>	1.000 „ — „
e) ekonomii społecznej	400 „	— „
f) encyklopedyi rolnictwa	600 „	— „
g) zarysu prawa i administracyi	500 „	— „
h) sadownictwa	400 „	— „
i) nauki o pomocy w nagłych wypadkach	<u>200 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>39.656 K.</u> — K

II. Koszta administracyi.

„ 5. Koszta kancelaryjne, druki i portorya	600 K	— K
„ 6. Dyetaryusz w kancelaryi dyrekecyi	480 „	— „
„ 7. Ubezpieczenie budynków i ruchomości od ognia	80 „	— „
„ 8. Opał, oświetlenie, woda i telefon	1.000 „	— „
„ 9. Utrzymanie budynków	400 „	— „
„ 10. Sprzęty i ruchomości	100 „	150 „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 11. Dwóch dozorców szkolnych	2.016 K	— „
„ 12. Podatki i ekwiwalent	45 „	— „
	<u>Suma rubryki II. 4.721 K.</u>	<u>150 K.</u>

III. Środki naukowe.

„ 13. Biblioteka i czytelnia	600 K.	200 K
„ 14. Laboratoria :		
a) chemii ogólnej i technologicznej i wynagrodzenie labo- tanta	600 K.	
b) botaniczno-fizyologiczne	<u>120 „</u>	720 „ — „
„ 15. Muzea, zbiory, środki do demonstracji i ćwiczeń :		
	zwycz. nadzw.	
a) do geografii fizycznej i polit.	20 K.	— K.
b) do fizyki	40 „	— „
c) do meteorologii i klimatologii	40 „	— „
d) do inżynierii leśnej	300 „	120 „
e) do botaniki, fizjologii, geo- gnozy i mineralogii	120 „	— „
f) do zoologii	40 „	— „
g) do technologii chemicznej	100 „	120 „
h) do leśnictwa wogóle i u- prawy lasu	<u>300 „</u>	<u>— „</u> 960 „ 640 „
„ 16. Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	— „	1.000 „
„ 17. Wycieczki naukowe z uczniami	2.000 „	— „
„ 18. Utrzymanie ogrodu przy szkole	<u>300 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Suma rubryki III. 4.580 K.</u>	<u>1.840 K</u>

IV. Spłata pożyczki.

„ 19. Galic. Kasie oszczędności we Lwowie, 69. i ostatnia półroczna rata (z 35-lecia) pożyczki 18.000 K. zaciągniętej w r. 1874	<u>423 K.</u>	<u>— K</u>
---	---------------	------------

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
V. Poz. 20. Różne nieprzewidziane	100 K.	—	K
	<u>Suma wydatków</u>	49.480 K.	<u>1.990 K.</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencje z c. k. Skarbu państwa	14.000 K.	—	K
II. Opłaty od uczniów:			
Poz. 2. Wpisowe od 20 uczniów po 4 K.	80 K.	—	„
„ 3. Czesne od 30 po 20 K.	600 „	—	„
	<u>Suma rubryki II.</u>	680 K	— K
III. Poz. 4. Różne nieprzewidziane	100 K.	—	K
	<u>Suma dochodów</u>	<u>14.780 K.</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Rubr. X. poz. 10. wydatków i poz. 9. dochodów,

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Dyrektor: płaca	4.800 K		
dod. aktywalny	640 „		
dod. pięcioletni	500 „		
dod. osobisty	<u>800 „</u>	6.740 K	— K
„ 2. Kapelan i katecheta oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących:			
płaca	3.200 K		
dodatek aktywalny	520 „		
dodatki pięcioletnie	<u>1.000 „</u>	4.720 „	— „
„ 3. Ośmiu profesorów:			
płace po 3.200 K	25.600 K		

		zwyczajne:		nadzwyczajne:	
	dod. aktyw. po 520 K	4.160 K			
	dod. pięcioletnie po 500 K	<u>8.917 „</u>	38.677 K	—	K
Poz.	4. Docenci:				
	a) weterynaryi	1.600 „	—	„	
	b) leśnictwa	800 „	—	„	
	c) higieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200 „	—	„	
„	5. Nauczyciel muzyki i śpiewu	1.000 „	—	„	
„	6. Nauczyciel instruktor do robót praktycznych:				
	płaca	2.400 K			
	dodatek aktywalny	240 „			
	dodatek pięcioletni	300 „	2.940 „	—	„
„	7. Trzech prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki:				
	płace po 2.400 K	7.200 K			
	dodatki pięcioletnie po 200 K	<u>450 „</u>	<u>7.650 „</u>	—	„
		<u>Suma rubryki I.</u>	<u>64.327 K</u>	—	K
II. Płace urzędników administracyjnych etatowych.					
Poz.	8. Kasyer zarazem rachmistrz:				
	płaca	2.400 K			
	dodatki pięcioletnie po 240 K	<u>480 „</u>	2.880 K	—	K
„	9. Pisarz dyrekcji zarazem magazynier:				
	płaca	1.200 K			
	dodatek pięcioletni	50 „	1.250 „	—	„
		<u>Suma rubryki II.</u>	<u>4.130 K</u>	—	K
III. Płace funkcyjnaruszów nieetatowych.					
Poz.	10. Lekarz zakładowy, płaca	1.000 K			
	na opał	<u>100 „</u>	1.100 K	—	K
„	11. Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000 „	—	„	
		<u>Suma rubryki III.</u>	<u>2.100 K</u>	—	K

IV. Koszta utrzymania służby szkolnej.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 12. Służba wyższa:		
a) tereyan szkoły, zarazem woźny:		
płaca z wiktem	900 K	
na ubiór	<u>100 „</u>	1.000 K — K
b) woźny dyrekeji, zarazem obsługujący infirmerję i kaplicę zakładową:		
płaca z wiktem	500 „	
na ubiór	<u>100 „</u>	600 „ — „
c) portyer bramy głównej:		
płaca z wiktem	600 „	
na ubiór	<u>100 „</u>	700 „ — „
d) portyer drugiej bramy zakładowej:		
płaca	365 „	
na ubiór	<u>100 „</u>	465 „ — „
e) lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:		
płaca z wiktem i ubraniem	550 „	— „
„ 13. Służba niższa:		
a) służący przy laboratorium chemii:		
płaca	420 „	— „
b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych:		
płace z wiktem po 420 K.	1.260 „	— „
c) stróż domowy, płaca	420 „	— „
d) stróż, zarazem ogrodniczek przy parku:		
płaca	420 „	— „
„ 14. Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekeji)	<u>300 „</u>	— „
Suma rubryki IV.	6.135 K	— K

V. Koszta administracyjne.

Poz. 15. Zarząd:	zwyczajne: nadzwyczajne:	
a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły	400 K	— K
b) potrzeby kancelar., druki, inseraty, portorya itp.	800 „	— „
c) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	900 „	— „
d) koszta przyjazdu docenta weterynaryi	300 „	— „
e) utrzymanie koni administracyjnych (patrz poz. 5. doch. folwarku w Czernichowie)	700 „	— „
f) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego	300 „	— „
„ 16. Opał w gmachu szkolnym i internacie	3.000 „	— „
„ 17. Oświetlenie w gmachu szkolnym i internacie	2.200 „	— „
„ 18. Utrzymanie budynków i ogrodzeń	3.500 „	3.900 „
„ 19. Utrzymanie dziedzińców i parku	800 „	200 „
„ 20. Płaca kominiarza	400 „	— „
„ 21. Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p.	900 „	— „
„ 22. Ubezpieczenie od ognia budynków i ruchomości	800 „	— „
„ 23. Najem pomieszkań dla funkcjonaryuszów szkoły:		
a) dla lekarza zakładowego	700 K	
b) dla pisarza w kancelaryi dyrekcyi	288 „	
c) dla trzeciego prefekta	<u>400 „</u>	1.388 „
„ 24. Sprzęty i ruchomości	500 „	— „
„ 25. Koszta lustracyi zakładu	400 „	— „
„ 26. Koszta nabożeństwa	240 „	— „
„ 27. Aptece za lekarstwa	<u>400 „</u>	— „
Suma rubryki V.	<u>17.928 K</u>	4.100 K

zwyczajne: nadzwyczajne:

VI. Utrzymanie uczniów.

Poz. 28.	Żywność dla 62 uczniów (przez 10 mies. po 590 K 32 h rocznie)	36.600 K	— K
„ 29.	Pranie (za ryczałtowo wynagrodzeniem)	1.492 „	— „
„ 30.	Służba internatu:		
	a) 4 chłopców do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 420 K	1.680 „	— „
	b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki: płaca . . . . . 960 K mieszkanie, opał i światło . . . . . <u>240 „</u>	1.200 „	— „
	c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie	420 „	— „
„ 31.	Sprzęty w internacie	510 „	600 „
„ 32.	Odzież dla 62 uczniów po 120 K	7.440 „	— „
„ 33.	Pościel	300 „	400 „
	<u>Suma rubryki VI. . . . .</u>	<u>49.642 K</u>	<u>1.000 K</u>

VII. Poz. 34.	Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego po 800 K (patrz poz. 2 b) doch.)	3.200 K	— K
---------------	--	---------	-----

VIII. Potrzeby naukowe.

Poz. 35.	Eksperymenta przy wykładach:		
	a) rolnictwa	60 K	
	b) hodowli	50 „	
	c) zootomii	40 „	
	d) weterynaryi	50 „	
	e) botaniki	60 „	
	f) fizyki	40 „	
	g) miernictwa	50 „	
	h) chemii ogólnej	100 „	
	i) mleczarstwa	100 „	
	j) rybactwa	50 „	
	k) narzędzia ręczne do praktyki gosp.	100 „	700 K
			— K

VIII. Poz. 36. Zbiory i muzea :

zwyczajne: nadzwyczajne:

a) rolniczy	200 K		
b) hodowlany	100 „		
c) fizyczny	200 „		
d) geograficzny	50 „		
e) botaniczny	100 „		
f) zoologiczny	100 „		
g) zootomiczny	50 „		
h) mechaniczny	100 „		
i) mineralogiczny	40 „		
j) technologiczny	100 „		
k) okazów leśnych	60 „		
l) okazów weterynaryjnych	60 „		
m) narzędzi rolniczych	200 „		
n) modeli do budownictwa	50 „		
o) przyrządów mierniczych	100 „		
p) mleczarski	50 „		
r) ogrodniczy	100 „		
s) melioracyjny	50 „		
t) rybacki	50 „		
u) stacya meteorologiczna	<u>60 „</u>	1.820 K	— K

Poz. 37. Laboratoria :

a) chemii ogólnej i gabinet	600 K		
b) chemii rolniczej	400 „		
c) chemii technologicznej	100 „		
d) zootomiczne	100 „		
e) roślinno-fizjologiczne	200 „		
f) rolnicze	<u>200 „</u>	1.600 „	-- „

„ 38. Biblioteka :

a) przykupno dzieł	800 K		
b) oprawa książek	200 „		
c) czasopisma naukowe i polityczne	<u>600 „</u>	1.600 K	

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz. 39.	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.500 „	— K
„ 40.	Ogród botaniczny	200 „	— „
„ 41.	Utrzymanie pola doświadczalnego	400 „	— „
„ 42.	Wycieczki naukowe uczniów	1.000 „	— „
	<u>Suma rubryki VIII. . . . .</u>	<u>8.820 K</u>	<u>— K</u>
IX. Poz. 43.	Rozmaite nieprzewidziane	350 K	— K
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>156.632 K</u>	<u>5.100 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	14.000 K	— K
II.	Opłaty od uczniów.		
„ 2.	Opłaty na utrzymanie po 800 K:		
	a) od 58 uczniów płacących	46.400 K	— K
	b) od 4 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz. 34. wydatków)	3.200 „	— „
„ 3.	Czesne od 62 uczniów po 100 K 6.200 K		
	na uwolnienie 24 uczniów		
	potrąca się	<u>2.400 „</u>	<u>3.800 „</u>
	<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>53.400 K</u>	<u>— K</u>
III. „ 4.	Ze sprzedaży płodów z ogrodów	1.000 K	— K
IV. „ 5.	Zwrot z funduszu folwarku za administrację (patrz poz. 1. wyd. folwarku w Czernichowie)	400 K	— K
V. „ 6.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	— K
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>69.000 K</u>	<u>— K</u>

Do tej pozycji proponuje komisya budżetowa rezolucyę:

Sejm wzywa Wydział krajowy o wzięcie pod rozwayę kwestyi dalszego podwyższenia poborów personalu szkolnego i administracyjnego w Czernichowie i o przedłożenie Sejmowi wniosków jeszcze na bieżącej sesyi.

Budżet krajowy na rok 1909.

Folwark w Czernichowie.

Rubr. X. poz. 11. wydatków i poz. 10. dochodów.

A) Wydatki na folwark.

I. Gospodarstwo.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz.	1. Za administrację folwarku (patrz poz. 5. doch. szkoły w Czernichowie)	400 K	— K
„	2. Zasługi ordynarya służby folwarcznej	3.200 „	— „
„	3. Najem robotnika	2.200 „	— „
„	4. Dokupno i zmiana nasienia	700 „	— „
„	5. Dokupno nawozów dopełniających	500 „	— „
„	6. Dokupno słomy i karmy	1.800 „	— „
„	7. Utrzymanie hudynków	300 „	650 „
„	8. Narzędzia, sprzęty, maszyny, kucie koni i t. p.	750 „	— „
„	9. Utrzymanie rowów	200 „	— „
„	10. Ubezpieczenie od ognia i gradu	180 „	— „
„	11. Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smary	120 „	— „
„	12. Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcji szkoły)	200 „	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>10.550 K</u>	<u>650 K</u>

II. Las i plantacye wikliny.

„	13. Służba, roboty i zalesienie	1.850 K	— K
„	14. Utrzymanie wikliny i uzupełnienie plantacyi	1.500 „	— „
„	15. Wynagrodzenie ogrodnika	400 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>3.750 K</u>	<u>— K</u>

III. Rozmaite inne.

„	16. Utrzymanie brzegów Wisły	400 K	— K
„	17. Podatki i daniny	960 „	— „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz. 18.	Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego	300 K	— K
„ 19.	Różne nieprzewidziane	400 „	— „
	<u>Suma rubryki III.</u>	<u>2.060 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma działu A)</u>	<u>16.360 K</u>	<u>650 K</u>

IV. B) Ekwiwalent i spłata długu.

Poz. 20.	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	702 K	— K
„ 21.	Bank krajowy we Lwowie, spłata pożyczki 13.000 K zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczycieli, 26. i 27. półroczna rata z 57 lecia:		
	a) na kapitał	91·88 K	
	b) 4% odsetki	482·47 „	
	c) dodat. administr.	30·15 „	
	d) na stemple	2 52 „	607 „ — „
	<u>Suma działu B)</u>	<u>1.309 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma wszystkich wydatków</u>	<u>17.669 K</u>	<u>650 K</u>

Dochody.

I. Z gospodarstwa.

„ 1.	Ze sprzedaży plodów rolnych i chmielarni	3.200 K	— K
„ 2.	Ze sprzedaży plodów zwierzęcych	3.000 „	— „
„ 3.	Z wynajętych ról i pastwisk	1.300 „	— „
„ 4.	Za wynajęte konie	700 „	— „
„ 5.	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni (patrz poz. 5. c wyd. szkoły w Czernichowie)	700 „	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>8.900 K</u>	<u>— K</u>

II. Z lasu i wikliny.

„ 6.	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulecowego	3.600 K	— K
------	--	---------	-----

	zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 7. Z wikliny i trawy	5.800 K	— K
<u>Suma rubryki II.</u>	<u>9.400 K</u>	<u>— K</u>

III. Inne dochody.

„ 8. Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40 K	— K
„ 9. Wydatki nieprzewidziane	<u>100 „</u>	<u>— „</u>
<u>Suma rubryki III.</u>	<u>140 K</u>	<u>— K</u>
<u>Suma dochodów</u>	<u>18.440 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Rubr. X. poz. 12. wydatków i poz. 11. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik :			
płaca	3.400 K		
dodatek aktywalny	<u>300 „</u>	3.700 K	— K
„ 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych :			
płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 „	— „
„ 3. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
płaca		1.200 „	— „
„ 4. Nauczyciel do nauk elementarnych :			
płaca	1 700 K		
dodatek aktywalny	140 „		
dotatki pięcioletnie	<u>320 „</u>	2.160 „	— „
„ 5. Katecheta obrz. łac. i gr. kat. :			
płaca	960 K		

			zwyczajne: n	adzwyczajne
wydatki z powodu nabożeństwa .	200 K			
opłata mszalnego	300 „	1.460 K		— K
<u>Suma rubryki I.</u>		<u>11.560 K</u>		<u>— K</u>

II. Koszta administracyjne.

Poz. 6. Zarząd:

a) pomoc kancelaryjna	240 K		— K
b) koszta kancelaryjne	200 „		— „
c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „		—
„ 7. Opał	1.500 „		— „
„ 8. Oświetlenie	500 „		— „
„ 9. Utrzymanie budynków	1.500 „	1.700 „	
„ 10. Sprzęty i ruchomości	400 „		— „
„ 11. Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.000 „		— „
„ 12. Podatek, ekwiwalent i opłata myta	400 „		— „
<u>Suma rubryki II.</u>		<u>6.340 K</u>	<u>1.700 K</u>

III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 13. Stołowanie	} dla 45 uczniów po 300 K.	13.500 K	—	K
„ 14. Odzież, pościel i pranie				
„ 15. Lekarz i apteka		400 „	—	„
„ 16. Uzeń praktykant		300 „	—	„
<u>Suma rubryki III.</u>		<u>14.200 K</u>		<u>K</u>

IV. Potrzeby naukowe.

„ 17. Przybory do nauki i pisania dla uczniów . . .	240 K	—	K
„ 18. Środki naukowe:			
a) uzupełnienie środków naukowych	300 K		
b) biblioteka i czytelnia	300 „		
c) ogród szkolny	300 „	900 „	K „ —

	zwyczajne:	nadzwyczaj.:
Poz. 19. Wycieczki naukowe z uczniami	100 „	— K
Suma rubryki IV.	<u>1.240 K</u>	<u>— K</u>

V. Kursa specjalne.

„ 20. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	— K
„ 21. Kurs mleczarstwa	100 „	— „
„ 22. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa	<u>200 „</u>	<u>— „</u>
Suma rubryki V.	<u>400 K</u>	<u>— K</u>

VI. Gospodarstwo.

„ 23. a) wydatki na gospodarstwo	10.000 K	1.300 K
b) czynsz za dodzierżawienie gruntu	<u>1.150 „</u>	<u>— „</u>
Suma rubryki VI.	<u>11.150 K</u>	<u>1.300 K</u>

VII. Poz. 24. Rozmaite nieprzewidziane	<u>200 K</u>	<u>— K</u>
Suma wydatków	<u>45.090 K</u>	<u>3.000 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	<u>6.000 K</u>	<u>— K</u>
II. „ 2. Opłaty od uczniów	<u>400 K</u>	<u>— K</u>
III. „ 3. Zarobek 45 uczniów po 30 K.	<u>1350 K</u>	<u>— K</u>
IV. „ 4. Dochód z gospodarstwa:		
a) dochód z gospodarstwa	12.500 K	
b) dochód z ogrodu	<u>300 „</u>	<u>12.800 K — K</u>
Suma dochodów	<u>20.550 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

K r a j o w a n i ż s z a s z k o ł a r o l n i e z a w H o r o d e n c e.
 Rubr. X poz. 13. wydatków i poz. 12. dochodów.

Wydatki

Rubr. I. Płace nauczycieli.
 Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
	płaca	3.400 K	
	dodatek aktywalny	<u>300 „</u>	3.700 K — K
Poz. 2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk faehowych :		
	płaca	2.800 K	
	dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 K — „
„ 3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca niezniów		1.200 „ —
„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych :		
	płaca	1.700 K	
	dodatek aktywalny	140 „	
	dotatki pięcioletnie	<u>320 „</u>	2.160 K — „
„ 5.	Katech. obrz. łac. i grec. katol.		<u>600 „ — „</u>
	Suma rubryki I.		<u>10.700 K — K</u>

Rubr. II.

Koszta administracyjne.

„ 6.	Zarząd:		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	— K
	b) koszta kancelaryjne	200 „	— „
	c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	— „
„ 7.	Opał	1.600 „	— „
„ 8.	Oświetlenie	350 „	— „
„ 9.	Utrzymanie budynków	1 200 „	5.000 „
„ 10.	Sprzęty i ruchomości	300 „	200 „
„ 11.	Dowóz wody do zakładu	400 „	200 „
„ 12.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800 „	— „
„ 13.	Ekwiwalent i podatek	<u>100 „</u>	— „
	Suma rubryki II.		<u>5.790 K 5.400 K</u>

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Rubr. VII. Poz. 27. Rozmaite nieprzewidziane . . .		200 K	— K
	Suma wydatków	<u>35.690 K</u>	<u>7.000 K</u>

Dochody.

Rubr. I. „ 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa . . .		6.000 K	— K
Rubr. II. „ 2. Oplaty na utrzymanie uczniów:			
a) od Rady powiatowej w Horodence: 3 stypendya po 200 K i 1 stypendyum 300 K . . .		900 „	— „
b) od gminy m. Horodenki 1 stypendyum		200 „	— „
c) oplaty od uczniów		<u>600 „</u>	<u>— „</u>
	Suma rubryki II.	<u>1.700 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. III. „ 3. Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka tytoniowego		<u>300 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. IV. „ 4. Dochód z gospodarstwa		<u>2.000 K</u>	<u>— K</u>
	Suma dochodów	<u>10.000 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na r. 1909.

K r a j o w a   n i ż s z a   s z k o ł a   r o ł n i c z a   w   J a g i e l n i c y .

Rubr. X. poz. 14. wydatków i poz. 13. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
płaca		3.400 K	
dodatek aktywalny		300 „	
dodatki pięcioletnie		2.000 „	
dodatek osobisty		<u>400 „</u>	<u>6.100 K — K</u>
„ 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
płaca		2.800 K	

		zwyczajne:	nadzwyczaj.:
	dodatek aktywalny	240 K	
	dodatek pięcioletni	<u>300 „</u>	3.340 K
Poz.	3. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200 „	— K
„	4. Nauczyciel do nauk elementarnych:		
	płaca	1.700 K	
	dodatek aktywalny	140 „	
	dodatek pięcioletni	<u>160 „</u>	2.000 „
„	5. Katecheta obrz. łac. i gr. katol.	<u>500 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	13.140 K	— K

II. Koszta administracyjne.

„	6. Zarząd:		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	— K
	b) koszta kancelaryjne	200 „	— „
	c) służa szkolny i stróż nocny	600 „	— „
„	7. Opał	1.400 „	— „
„	8. Oświetlenie	200 „	— „
„	9. Utrzymanie budynków	1.200 „	— „
„	10. Sprzęty i ruchomości	400 „	— „
„	11. Ekwiwalent i podatki	<u>50 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	4.290 K	— K

III. Utrzymanie uczniów.

„	12. Stołowanie	} dla 40 uczniów po 300 kor.	12.000 K	— K
„	13. Odzież, pościel i pranie			
„	14. Lekarz i apteka	400 „	— „	
„	15. Uczeń praktykant	<u>300 „</u>	— „	
	<u>Suma rubryki III.</u>	12.700 K	— K	

zwyczajne : nadzwyczajne :

IV. Potrzeby naukowe.

Poz. 16.	Przybory do nauki i pisanie dla uczniów	200 K	—	K
„ 17.	Środki naukowe :			
	a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	—	„
	b) biblioteka i czytelnia	250 „	—	„
	c) ogród szkolny	200 „	—	„
„ 18.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40 „	—	„
„ 19.	Wycieczki naukowe z uczniami	100 „	—	„
	Suma rubryki IV.	1.090 „	—	„

V. Kursa specjalne.

„ 20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	—	K
„ 22.	Kurs uprawy i suszenia tytoniu	400 „	—	„
	Suma rubryki V.	500 K	—	K

VI. Gospodarstwo :

„ 22.	a) wydatki na gospodarstwo	8.000 K	—	K
	b) czynsz za dzierżawę gruntów od Skarbu jagielnickiego	1.000 „	—	„
	c) czynsz za budynki	500 „	—	„
	Suma rubryki VI.	9.500 K	—	K

VII. Poz. 23.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	—	K
---------------	------------------------------------	-------	---	---

Suma wydatków	41.420 K	—	K
-------------------------	----------	---	---

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa :

a)	na utrzymanie	6.000 K	—	K
b)	na kurs uprawy i suszenia tytoniu	200 „	—	„
	Suma rubryki I.	6.200 K	—	K

II. „ 2.	Opłaty od uczniów	200 K	—	K
----------	-----------------------------	-------	---	---

III. „ 3.	Zarobek 40 uczniów po 30 K	1.200 K	—	K
-----------	--------------------------------------	---------	---	---

IV „ 4.	Dochód z gospodarstwa	10.600 K	—	K
---------	---------------------------------	----------	---	---

Suma dochodów	18.200 K	—	K
-------------------------	----------	---	---

Budżet krajowy na r. 1909

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Rubr. X. poz. 15. wydatków i poz. 14. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

		zwyczajne:	nadzwycz.:
Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
płaca	3.400 K		
dodatek aktywalny	300 „		
dodatki pięcioletnie	<u>500 „</u>	4.200 K	— K
„ 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
płaca	2.800 K		
dodatek aktywalny	240 „		
dodatek pięcioletni	<u>75 „</u>	3.115 „	— K
„ 3. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .		1.200 K	— K
„ 4. Nauczyciel do nauk elementarnych:			
płaca	1.700 K		
dodatek aktywalny	140 „		
dodatki pięcioletnie	<u>320 „</u>	2.160 K	— K
„ 5. Katecheta obrz. łac. płaca	500 K		
wydatki z powodu nabożeństwa	<u>200 „</u>	700 K	— K
	Suma rubryki I.	<u>11.375 K</u>	— K

II. Koszta administracji.

„ 6. Zarząd:			
a) pomoc kancelaryjna	240 K		— K
b) koszta kancelaryjne	200 „		— „
c) służba szkolny i stróż nocny	600 „		— „
„ 7. Opał	1.400 „		— „
„ 8. Oświetlenie	350 „		— „
„ 9. Utrzymanie budynków	1.000 „	600 „	

Poz. 10. Sprzęty i ruchomości	300 K	400 K
„ 11. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	<u>1.000 „</u>	— „
Suma rubryki II.	5.590 K	1.000 K

III. Utrzymanie uczniów.

„ 12. Stołowanie	} dla 40 uczniów po 300 K.	12.000 K	— K
„ 13. Odzież, pościel i pranie			
„ 14. Lekarz i apteka	400 „	— „	„
„ 15. Uczeń i praktykant	<u>300 „</u>	— „	„
Suma rubryki III.	12.700 K	— K	

IV. Potrzeby naukowe.

„ 16. Przybory do nauki i pisanie dla uczniów	240 K	— K
„ 17. Środki naukowe:		
a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	100 „
b) biblioteka i czytelnia	250 „	— „
c) ogród szkolny	250 „	— „
„ 18. Wycieczki naukowe z uczniami	<u>100 „</u>	— „
Suma rubryki IV.	1.140 K	100 K

V. Kursa specjalne.

„ 19. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 K	— K
„ 20. „ mleczarstwa	100 „	— „
„ 21. „ stelmachstwa	<u>200 „</u>	— „
Suma rubryki V.	400 K	— K

VI. Gospodarstwo.

„ 22. a) wydatki na gospodarstwo	8.200 K	370 K
b) czynsz dzierżawny za folwark	2.160 „	— „
c) „ za mieszkanie dla służby	<u>120 „</u>	— „
Suma rubryki VI.	10.480 K	370 K

		zwyczajne : nadzwyczajne	
VII. Poz. 23.	Rozmaite nieprzewidziane	200 K	— K
	<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>41.885 K</u>	<u>1.470 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
II. „ 2.	Opłaty na utrzymanie uczniów :		
	a) Rada powiatowa w Białej	900 K	— K
	b) Stypendyum Rady pow. w Chrzanowie	300 „	— „
	c) „ „ „ w Krakowie	300 „	— „
	d) Opłaty od uczniów	300 „	— „
	<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>1.800 K</u>	<u>— K</u>
III. „ 3.	Zarobek 40 uczniów po 30 K.	1.200 K	— K
IV. „ 4.	Dochody z gospodarstwa :		
	a) dochód z gospodarstwa	9.600 K	— K
	b) „ z ogrodu szkolnego	250 „	— „
	<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	<u>9.850 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>18.850 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

K r a j o w a n i ż s z a s z k o ł a r o l n i c z a w S u c h o d o l e .

Rubryka X. poz. 16. wydatków i poz. 15. dochodów.

Wydatki.

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik :

płaca	3.400 K.	
dodatek aktywalny	300 „	
dodatek pięcioletni	400 „	4.100 K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:

płaca	2.800 K.	
dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3 040 K
„ 3. Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.600 K.	
dodatek aktywalny	<u>160 „</u>	1.760 „
„ 4. Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów		1.200 „
„ „ Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 1.700 K.		
dodatek aktywalny	<u>140 „</u>	1.840 „
„ 6. Katecheta obrządku łac. i gr. kat.		<u>900 „</u>
		<u>Suma rubryki I. 12.840 K.</u>

II. Koszta administracyjne.

„ 7. Zarząd:		
a) pomoc kancelaryjna	240 K.	
b) koszta kancelaryjne	200 „	
c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	
„ 8. Opał		1.500 „
„ 9. Oświetlenie		400 „
„ 10. Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1.200 „	2.200 K.
„ 11. Sprzęty i ruchomości	400 „	400 „
„ 12. Utrzymanie koni do posług administracyjnych	<u>800 „</u>	
		<u>Suma rubr. II. 5.340 K. 2.600 K.</u>

III. Utrzymanie uczniów.

„ 13. Stołowanie	} dla 45 uczniów po 300 koron	13.500 K.
„ 14. Odzież, pościel, pranie		
„ 15. Lekarz i apteka		400 „
„ 16. Uczeń-praktykant		<u>300 „</u>
		<u>Suma rubr. III. 14.200 K.</u>

IV. Potrzeby naukowe.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 17. Przybory do nauki i pisania	240 K.	
„ 18. Środki naukowe:		
a) uzupełnienie środków naukowych	300 „	
b) biblioteka i czytelnia	250 „	
c) ogród szkolny	300 „	
„ 19. Wycieczki naukowe z uczniami	150 „	
	<u>Suma rubr. IV.</u>	<u>1.240 K.</u>

V. Kursa specjalne.

„ 20. Kurs mleczarstwa	100 K.	1.200 K.
„ 21. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100 „	
„ 22. Kurs wyprawy lnu i konopi	200 „	
„ 23. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa	150 „	
	<u>Suma rubr. V.</u>	<u>550 K. 1.200 K.</u>

VI. Wydatki na gospodarstwo.

Poz. 24. a) wydatki na gospodarstwo	9.800 K.	
b) czynsz za grunta dzierżawione od gminy miasta Kresna	1.000 „	802 K.
	<u>Suma rubr. VI.</u>	<u>10.800 K. 802 K.</u>

VII. Poz. 25. Rozmaite nieprzewidziane	200 K.	
	<u>Suma wydatków</u>	<u>45.170 K. 4.602 K.</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 K.
II. „ 2. Opłaty od uczniów	600 K.
III. „ 3. Zarobek 45 uczniów po 30 koron	1.350 K.
IV. „ 4. Dochody z gospodarstwa	13.500 K.
	<u>Suma dochodów</u>
	<u>21.450 K.</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Rubryka X pozycya 17. wydatków i pozycya 16. dochodów.

Wydatki.

zwyczajne: nadzwyczajne

I. Płace nauczycieli.

Poz. 1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik :		
	płaca	3.400 K.	
	dodatek aktywalny	300 „	
	dotatki pięcioletnie	<u>800 „</u>	4.500 K.
„ 2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych :		
	płaca	2.800 K.	
	dodatek aktywalny	<u>240 „</u>	3.040 „
„ 3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .		1.200 „
„ 4.	Nauczyciel do nauk elementarnych :		
	płaca	1.700 K.	
	dodatek aktywalny	<u>140 „</u>	1.840 „
„ 5.	Katecheta		<u>500 „</u>
		<u>Suma rubr. I.</u>	<u>11.080 K.</u>

II. Koszta administracyi.

„ 6.	Zarząd :		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K.	
	b) koszta kancelaryjne	200 „	
	c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	
„ 7.	Opał	1.500 „	
„ 8.	Oświetlenie	500 „	250 K.
„ 9.	Utrzymanie budynków	2.000 „	2.800 „
„ 10.	Sprzęty i ruchomości	400 „	
„ 11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	1.000 „	300 „
„ 12.	Podatek, myto i inne prestacje publiczne . . .	<u>650 „</u>	
		<u>Suma rubr. II.</u>	<u>7.190 K. 3.350 K.</u>

III. Utrzymanie uczniów.

	zwyczajne	nadzwyczajne
Poz. 13. Słolowanie		
„ 14. Odzież, pościel i pranie	} dla 50 uczniów po 300 K. 15.000 K.	
„ 15. Lekarz i apteka	500	„
„ 16. Uczeń praktykant	300	„
	<hr/>	
	Suma rubr. III.	15.800 K.
	<hr/>	

IV. Potrzeby naukowe.

„ 17. Przybory do nauki i pisanie dla uczniów	300	K.
„ 18. Środki naukowe:		
a) uzupełnienie środków naukowych	300	„
b) biblioteka i czytelnia	300	„
c) ogród szkolny	600	„
„ 19. Wycieczki naukowe z uczniami	100	„
	<hr/>	
	Suma rubr. IV.	1.600 K.
	<hr/>	

V. Kursa specjalne.

„ 20. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	K.
„ 21. Kurs mleczarstwa	100	„
„ 22. Kurs stelmachstwa i koszykarstwa	300	„
	<hr/>	
	Suma rubr. V.	500 K.
	<hr/>	

VI. Wydatki na gospodarstwo.

„ 23. Dokupno nasienia	1.200	K.
„ 24. Dokupno nawozów	1.000	„
„ 25. Dokupno karmy	3.000	„
„ 26. Wynagrodzenie służby i najem robotników	2.000	„
„ 27. Uzupełnienie i naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemiopłodów, kucie koni i t. d.	1 000	„ 700 K.
„ 28. Leczenie czeladzi i dobytku	200	„
„ 29. Utrzymanie dróg i rowów	500	„
	<hr/>	
	Suma rubr. VI.	8.900 K. 700 K.
	<hr/>	

VII. Spłata długu.

		zwyczajne: nadzwyczajne	
Poz. 30. Fundacyi dra Jana Towarnickiego, 4-ta rata z 50-lecia na spłatę 200.000 K. jako ceny kupna Miłocina	4.000 K.		
VIII. Poz. 31. Rozmaite nieprzewidziane	500 K.		
	Suma wydatków	49.570 K.	4.050 K.

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	5.000 K.	15.000 K.
II. Poz. 2. Opłaty od uczniów	800 K.	
III. Poz. 3. Zarobek 50 uczniów po 30 K.	1.500 K.	
IV. Dochody z gospodarstwa:		
Poz. 4. Ze sprzedaży ziemiopłodów	3.000 K.	
„ 5. Dochód z krowiarni i chlewni	4.000 K.	
„ 6. Dochód z ogrodu szkolnego	300 „	
	Suma rubr. IV.	7.300 K.
	Suma dochodów	14.600 K. 15.000 K.

Budżet krajowy na rok 1909.

S z k o ł a m l e c z a r s k a w R z e s z o w i e.

Rubr. X. poz. 20. wydatków i poz. 17. dochodów.

Wydatki.

A) Szkoła.

Rubr. I. Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:

płaca	3.400 K		
dodatek aktywalny	300 „		
dodatek pięcioletni	333 „	4.033 K	— K

zwyczajne : nadzwyczajne :

Poz.	2. Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych :			
	płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	240 „		
	na mieszkanie	<u>600 „</u>	3.640 „	— K
„	3. Serkarz, płaca	2.000 „	—	„
„	4. Docent do nauki o kotłach parowych	200 „	—	„
„	5. Katecheta	<u>200 „</u>	—	„
	Suma rubryki I.	10.073 K	—	K

Rubr. II.

Koszta administracyi.

„	6. Zarząd :			
	a) koszta kancelaryjne	200 K	—	K
	b) służba szkolny	600 „	—	„
„	7. Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników, kominiarz	800 „	800 „	
„	8. Sprzęty i ruchomości	300 „	—	„
„	9. Opał	800 „	—	„
„	10. Oświetlenie	<u>250 „</u>	—	„
	Suma rubryki II.	2.950 K	800 K	

Rubr. III.

Utrzymanie uczniów.

„	11. Stołowanie 12 uczniów po 360 K.	4.320 „	—	„
„	12. Pościel i pranie	200 „	—	„
„	13. Lekarz i apteka	<u>150 „</u>	—	„
	Suma rubryki III.	4.670 K	—	K

Rubr. IV.

Potrzeby naukowe.

„	14. Przybory do nauki i pisania dla uczniów	150 K	—	K
---	---	-------	---	---

		zwyczajne : nadzwycz. :	
Poz.	15. Środki naukowe :		
	a) uzupełnienie środków naukowych .	250 K	— K
	b) chemikalia	300 „	— „
	c) biblioteka i czytelnia	250 „	— „
„	16. Ćwiczenia w ślusarstwie, montowaniu maszyn i stolarstwie	300 „	— „
„	17. Wycieczki naukowe z uczniami	200 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.450 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. V.	„ 18. Rozmaite nieprzewidziane	<u>200 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma wydatków szkoły A)</u>	<u>19.343 K</u>	<u>800 K</u>
Rubr. VI.	B) Mleczarnia i serownia.		
„	19. Zakupno mleka (1,000.000 l. po 12 h.)	120.000 K	— K
„	20. Wynagrodzenie maszynisty	780 „	— „
„	21. Naprawa i uzupełnienie maszyn	500 „	800 „
„	22. Opał i oświetlenie mleczarni i serowni	2.000 „	— „
„	23. Dowóz mleka	800 „	— „
„	24. Lód	300 „	— „
„	25. Portorya	1.000 „	— „
„	26. Rozmaite inne	<u>500 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Suma wydatków mleczarni i serowni B)</u>	<u>125.880 K</u>	<u>800 K</u>
	<u>Suma wszystkich wydatków . . . . .</u>	<u>145 223 K</u>	<u>1.600 K</u>

Dochody.

A) Szkoła.

Rubr. I. Poz.	1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	<u>5.000 K</u>	<u>— K</u>
Rubr. II. „	2. Oplaty od uczniów	<u>400 K</u>	<u>— K</u>
	<u>Suma dochodów szkoły A)</u>	<u>5.400 K</u>	<u>— K</u>

Rubr. III.

B) Mleczarnia i serownia.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	3. Ze sprzedaży mleka i śmietany	14.000 K	— K
"	4. " " masła (30.000 kg. po 2 55 K)	76.500 "	— "
"	5. " " serów	14.500 "	— "
"	6. " " twarogu (52 q po 26 K)	13.520 "	— "
"	7. " " produktów ubocznych (mleka odtłuszczonego, maślanki i serwatki)	<u>7.500 "</u>	— "
<u>Suma dochodów mleczarni i serowni B) . . . . .</u>		<u>126.020 K</u>	<u>— K</u>
<u>Suma wszystkich dochodów . . . . .</u>		<u>131.420 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

K r a j o w a s z k o ł a o g r o d n i e z a w T a r n o w i e.

Rubr. X. poz 21. wydatków i poz. 18. dochodów.

Wydatki.

zwyczajne: nadzwyczajne:

I. Płace nauczycieli.

Poz.	1. Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca	3.400 K		
	dodatek aktywalny	300 "		
	dodatki pięcioletnie	<u>1.400 "</u>	5.100 K	— K
"	2. Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	2 800 K		
	dodatek aktywalny	240 "		
	dodatki pięcioletnie	600 "		
	ryczałt na mieszkanie	<u>400 "</u>	4.040 "	— "
"	3. Nauczyciel pomocniczy miernictwa i rysunków		480 "	— "
"	4. Nauczyciel do nauk elementarnych:			
	płaca	1.700 K		
	dodatek aktywalny	140 "		
	dodatki pięcioletnie	520 "		
	ryczałt na mieszkanie	<u>360 "</u>	2.720 "	— "

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Poz.	5. Instruktor, płaca	1 200 K	
	dodatek na mieszkanie	<u>440 „</u>	1.640 K — K
„	6. Katecheta, płaca	300 K	
	wydatki z powodu nabożeństwa <u>100 „</u>	<u>400 „</u>	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	<u>14.380 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracyjne.

Poz.	7. Zarząd :		
	a) pomoc kancelaryjna	240 K	— K
	b) koszta kancelaryjne	230 „	— „
	c) sługa szkolny	720 „	— „
	d) stróż nocny	720 „	— „
„	8. Opał ubikacyj szkolnych	1.000 „	— „
„	9. Oświetlenie	300 „	— „
„	10. Utrzymanie budynków , ...	400 „	— „
„	11. Sprzęty i ruchomości	<u>200 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>3.880 K</u>	<u>— K</u>

III. Utrzymanie uczniów.

„	12. Stołowanie	} dla 30 uczniów po 330 K	9.900 K	— K
„	13. Odzież, pościel i pranie			
„	14. Lekarz i apteka		50 „	— „
„	15. Uczeń praktykant		<u>720 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Suma rubryki III.</u>		<u>11.120 K</u>	<u>— K</u>

IV. Potrzeby naukowe.

Poz.	16. Przybory do nauki	300 K	— K
„	17. Zbiory środków do demonstracji	200 „	— „
„	18. Biblioteka i czytelnia	200 „	— „
„	19. Wycieczki naukowe z uczniami	200 „	— „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz. 20.	Ogród i sad szkolny:		
	a) czynsz dzierżawny za 7 morgów	210 „	— „
	b) utrzymanie ogrodów	2.000 „	— „
	c) rozprowadzenie wody	1.800 „	2.300 „
	d) utrzymanie praktykantów	1.500 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	7.410 K	2.300 K

V. Rozmaite nieprzewidziane.

„ 21.	Budowa szopy, wozowni i domku dla stróża	— K	1.315 K
„ 22.	Rozmaite nieprzewidziane	60 „	— „
	<u>Suma rubryki V.</u>	60 K	1.315 K
	<u>Suma wydatków</u>	36.850 K	3.615 K

Dochody.

I. Subwencye.

Poz. 1.	a) z c. k. Skarbu państwa	6.000 K	— K
	b) od gminy miasta Tarnowa	500 „	— „
	c) od Rady powiatowej w Tarnowie	600 „	— „
	<u>Suma rubryki I.</u>	7.100 K	— K
II. Poz. 2.	Oplaty od uczniów	660 K	— K
III. „ 3.	Dochód z ogrodu szkolnego	3.200 K	— K
IV. „ 4.	Rozmaite nieprzewidziane	60 K	— K
	<u>Suma dochodów</u>	11.020 K	— K

Budżet krajowy na rok 1909.

K r a j o w y z a k ł a d s a d o w n i e z y w Z a l e s z c z y k a c h
 Rubr. X. poz. 22. wydatków i poz. 19. dochodów.

Wydatki.

• I. Płace nauczycieli.

Poz. 1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:	
	płaca	3.000 K

		zwyczajne : nadzwyczajne	
dodatek aktywalny	300 K		
dodatek pięcioletni	<u>533 „</u>	4.073 K	— K

Poz. 2. Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy :

płaca	2.640 K		
dodatek aktywalny	240 „		
dotatki pięcioletnie	<u>300 „</u>	<u>3.180 „</u>	— „
<u>Suma rubryki I.</u>		<u>7.253 K</u>	— K

II. Koszta administracyjne.

„ 3. Zarząd:

a) pomoc kancelaryjna	240 K	—	K
b) koszta kancelaryjne	250 „	—	„
c) stróż przy bramie zakładu	480 „	—	„
d) stróż w gmachu szkolnym	360 „	—	„
e) furman	600 „	—	„

„ 4. Opał . . . . . 1.000 „ — „

„ 5. Oświetlenie . . . . . 250 „ — „

„ 6. Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie,
kominarz) . . . . . 500 „ — „

„ 7. Za wodę z wodociągu miejskiego . . . . . 1.300 „ — „

„ 8. Sprzęty i ruchomości . . . . . 150 „ — „

„ 9. Utrzymanie koni do posług administracyjnych . . . . . 800 „ 800 „

„ 10. Podatki . . . . . 40 „ — „Suma rubryki II. . . . . . 5.970 K 800 K

III. Potrzeby zakładu.

„ 11. Praktykant . . . . . 1.200 K — K

„ 12. Ogrodnik, płaca . . . . . 720 K
na mieszkanie . . . . . 120 „ 840 „ — „

„ 13. Wypagodzenie za robotę uczniów i robotników . . . . . 6.000 „ — „

	zwyczajne:	nadzwycz.:
Poz. 14. Materiały i wydatki na ogród	800 K	— K
„ 15. Nawozy	1.000 „	— „
„ 16. Nasiona, krzewy, drzewka i t. d.	700 „	— „
„ 17. Narzędzia ogrodnicze i środki naukowe	400 „	— „
„ 18. Koszta opakowania (patrz poz. 3. doch.)	700 „	— „
„ 19. Fabrykacja przeróbek owocowych	2.500 „	— „
„ 20. Urządzenie i oparkanie ogrodu na wdzierżawio- nem pastwisku	— „	6.000 „
<u>Suma rubryki III.</u>	<u>14.140 K</u>	<u>6.000 K</u>

IV. Rozmaite.

„ 21. Koszta objazdów	800 K	— K
„ 25. Wydatki nieprzewidziane	200 „	— „
<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.000 K</u>	<u>— K</u>
<u>Suma wydatków</u>	<u>28.363 K</u>	<u>6.800 K</u>

Dochody.

I. Poz. 1. Subwencya z k. k. Skarbu państwa	5.000 K	— K
II. „ 2. Dochód z ogrodu szkolnego	9.000 K	— K
III. „ 3. Zwrot kosztów opakowania (patrz poz. 18. wyd.)	700 K	— K
IV. „ 4. Z przeróbek owocowych	2.500 K	— K
<u>Suma dochodów</u>	<u>17.200 K</u>	<u>— K</u>

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała wszystkie pozycje wydatków i dochodów działu A) Rubr. X. budżetu krajowego na r. 1909 zgodnie z wnioskiem komisy i wraz z jej powyższymi rezolucjami.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad:

Rubryka X.

R o l n i c t w o .

Dział B) (poz. 38—57 wyd. i poz. 20 i 22 doch.),

Dział C) (poz. 58—75 wyd. i poz. 26—29 i 32 doch.) budżetu kr. na r. 1908.

Sprawozdawca p. Krzeżunowicz czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dział B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 38. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	6.000 K	— K
„ 39. Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	12.000 „	— „
„ 40. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000 „	— „
„ 41. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	12.000 „	— „
„ 42. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000 „	— „
„ 43. Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie na zasilenie działalności oddziałów	14.000 „	— „
„ 44. Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	— „
„ 45. Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	— „
„ 46. Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500 „	— „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 47. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000 K	— K
„ 48. Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie na utrzymanie biura handlowego	2.000 „	— „
„ 49. Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu dla syndykatu towarzystw rolniczych w Krakowie	1.000 „	— „
„ 50. Obydwu Towarzystwom rolniczym na premie dla sług	1.000 „	— „
„ 51. Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000 „	— „
„ 52. Dla Kółek rolniczych :		
a) na koszta zakładania i lustracyę tychże	15.000 „	— „
b) na koszta administracyjne	4.000 „	— „
c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000 „	— „
d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000 „	— „
e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000 „	— „
f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000 „	— „
g) na lustratora rolniczego	4.000 „	— „
h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	6.000 „	— „
i) na utworzenie nowych zarządów powiatowych	3.000 „	— „
k) na specjalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego	5.000 „	— „
„ 53. Na wydawnictwa czasopism :		
a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	3.000 „	— „
b) Na wydawnictwo „Rolnika“	4.000 „	— „
c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000 „	— „
d) Galicyjskiemu Towarzystwu lesnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	600 „	— „

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	3.500 K	— K
Poz. 54.	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	39.511 „	7.700 „
„ 55.	Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:		
	a) 39. i 40. rata kapitału	41.730·72 K	
	b) 4 ¹ / ₂ % odsetki z góry	<u>11.253·28 „</u>	52 984 „ — „
„ 56.	Na zasilenie ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwieca 1904 (Dz. u. kr. Nr. 94)	5.000 „	— „
„ 57.	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych	— „	<u>1.000 „</u>
	Suma działu B).	<u>267.095 K</u>	<u>8.700 K</u>
	Ogółem	<u>275.795 K</u>	

C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

„ 58.	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:		
	a) dwunasta i trzynasta półroczna rata z 10-letnia od 1. lipca 1902	100.000 K	— K
	b) na koszt komisji licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z dnia 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencji rządowej w rubr. X. poz. 26. dochodów)	25.000 „	— „
	c) na wystawy targowe bydła rozplodowego:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	2.500 „	— „
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500 „	— „
	d) na kontrolę mleczności:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjsk.	4.000 „	— „
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500 „	— „

zwyczajne: nadzwyczajne

e) na ogólne cele hodowlane, a mianowicie na wzmoczenie hodowli bydła mięsnego . . .	— K	— K
f) na tworzenie obór zarodowych gminnych . . .	30.000 „	— „
„ 59. Na zwiększanie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (II. rata z pięciolecia)	10.000 „	— „
„ 60. Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (III. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905	20.000 „	— „
„ 61. Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży . . . . . <u>1.000 „</u>	4 000 „	— „
„ 62. Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego	4.000 „	— „
„ 63. Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . . . . . 5.000 K i subwencya rządowa . . . . . <u>5 000 „</u>	10.000 „	— „
„ 64. Towarz. hodowców czerwonego bydła	4.000 „	— „
„ 65. Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000 „	— „
„ 66. Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1 000 K	2.000 „	— „
„ 67. Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.000 „	— „
„ 68. Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na chów kóz	1.000 „	— „
„ 69. Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym	35.000 „	— „
„ 70. Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:		
a) krajowy instruktor mleczarstwa, płaca	4.000 „	— „
b) instruktor adjunkt, płaca . . . . . 2.000 K i za lustracyę spółek mleczarskich <u>1.000 „</u>	3.000 „	— „

	zwyczajne : nadzwyczajne	
c) pomocnik instruktora, płaca	1.440 K	— K
d) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa	4.500 „	— „
e) stypendya mleczarskie i serkarskie	2.000 „	— „
f) na potrzeby biura mleczarskiego	1.000 „	— „
g) subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie:		
α) na utrzymanie biura handlowego	1.000 „	— „
β) na utrzymanie sekretarza, zarazem fachowego konsumenta Towarzystwa mleczarskiego	1.200 „	— „
Poz. 71. Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału kraj. (III. rata z trzechlecia, w myśl uchwały Wys. Sejmu z 11. listopada 1904 i 7. marca 1907)	6.000 „	5.000 „
„ 72. Na założenie kurnika zarodowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie (II-ga rata z 15.000 K	— „	— „
„ 73. Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (I. rata z dwulecia)	— „	5.000 „
„ 74. Zakład produkcji narybku w Oparach, V. rata z pięcioletcia	2.450 „	— „
„ 75. Towarzystwo rybackie w Krakowie	800 „	— „
Suma działu C.	308.890 K	10.000 K
Ogółem	<u>318.890 K.</u>	

Dochody.

Poz. 20. Skład publiczny w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	38.800 K	— K
„ 22. Dochód z kart myśliwskich	27.000 „	— „
ze względu na wynikłość z roku 1906. (Przecięcie z lat trzech 1904, 1905 i 1906 byłoby: 28602 + 28726 + 26776 : 3 = 28035)		
„ 26. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na koszta licencyonowania buhajów	12.500 „	— „

	zwyczajne :	nadzwyczajne :
Poz. 27. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000 K	— K
„ 28. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktora mleczarstwa	2.000 „	— „
„ 29. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200 „	— „
„ 32. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na akcyę tępienia gruźlicy u bydła	5.000 „	— „
<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>90.500 K</u>	<u>— K</u>

Budżet krajowy na rok 1908.

K r a j o w y S k ł a d p u b l i c z n y w K r a k o w i e .

Do Rubr. X. poz. 54 wydatków i 20 dochodów.

Wydatki.

I. Koszta zarządu i służby.

Poz. 1. Dyrektor	3.000 K	— K
„ 2. Likwidator : płaca . . . . . 2.800 K		
dodatek aktywalny . . . . . <u>960 „</u>	3.760 „	— „
„ 3. Buchalter	1.360 „	— „
„ 4. Magazynier	2.000 „	— „
„ 5. Dynrna	2.240 „	— „
„ 6. Woźny	990 „	— „
„ 7. Odźwierny	580 „	— „
„ 8. Stróż	600 „	— „
<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>14.530 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracyi.

Poz. 9. Podatki :

a) zarobkowy i wodociągowy	900 K	— K
b) gruntowy i czynszowy	1.720 „	— „

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
	e) należytość ekwiwalentowa	1.281 K	— K
Poz. 10.	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
	a) budynków administracyjnych	125 „	— „
	b) magazynów zbożowych	1.700 „	7.700 „
„ 11.	Zabezpieczenie:		
	a) budynków od ognia	420 „	— „
	b) robotników od wypadków i w kasie chorych	400 „	— „
„ 12.	Potrzeby kancelaryjne:		
	a) ogłoszenia i dzienniki	35 „	— „
	b) księgi i druki	500 „	— „
	c) telefon	200 „	— „
	d) rozmaite kancelaryjne	230 „	— „
„ 13.	Opał i światło	700 „	— „
„ 14.	Opłata drogi dojazdowej	300 „	— „
„ 15.	Remuneraacye	1.700 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>10.211 K</u>	<u>7.700 K</u>

III. Ekspozytura cłowa.

Poz. 16.	Ryczałt c. k. Skarbowi państwa	600 K	— K
----------	--	-------	-----

IV. Koszta manipulacji zbożowej.

Poz. 17.	Robocizna	11.000 K	— K
„ 18.	Szpagat	500 „	— „
„ 19.	Asekuracya	750 „	— „
„ 20.	Stemple i porta	740 „	— „
„ 21.	Rozmaite	180 „	— „
	<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>13.170 K</u>	<u>— K</u>

V. Poz. 22.	Odsetki od dotacyi	1.000 K	— K
-------------	------------------------------	---------	-----

	<u>Suma wydatków:</u>	<u>39.511 K</u>	<u>7.700 K</u>
--	-----------------------	-----------------	----------------

	<u>Ogółem . . . . .</u>	<u>47.211 K.</u>	
--	-------------------------	------------------	--

Dochody.

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 1. I. Składowe od zboża i towarów	16.000 K	— K
II. Manipulacya przy zbożu, względnie towarach.		
Poz. 2. Dostawa wagonów	1.400 K	— K
„ 3. Ekspedycya	500 „	— „
„ 4. Wyładowanie	4.500 „	— „
„ 5. Załadowanie	4.000 „	— „
„ 6. Asekuracya	1.500 „	— „
„ 7. Stemple	1.400 „	— „
„ 8. Odsetki	1.300 „	— „
„ 9. Rozmaite:		
a) czyszczenie i wietrzenie	5.500 „	— „
b) załatwianie formalności cłowych	1.000 „	— „
c) wypożyczanie worów	600 „	— „
d) szpagat	600 „	— „
e) zawiadomienia odbiorcze	500 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>22.800 K — K</u>
	<u>Suma dochodów</u>	<u>38.800 „ — „</u>
W porównaniu z wydatkami	47.211 „	— „
	<u>Okazuje się niedobór</u>	<u>8.411 K — K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i c t w o.

Dział B) (poz. 38—57 wyd. i poz. 20 i 22 doch.),

Dział C) poz. 58—75a wyd. i poz. 26—28 i 31 doch.).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dział B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

	zwycz.:	nadzwycz.:
Poz. 38. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	6.000 K	— K

zwyczajne : nadzwyczajne:

Poz. 39.	Na rozmaite zasilki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycji Wydziału krajowego	12.000 K	—	K
„ 39 a)	Na kształcenie instruktorów roln. dla włościan	3.000 „	—	„
„ 40.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000 „	—	„
„ 41.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	12.000 „	—	„
„ 42.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000 „	—	„
„ 43.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie na zasilenie działalności oddziałów	14.000 „	—	„
„ 44.	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na utrzymanie i koszty podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	—	„
„ 45.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na utrzymanie i koszty podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	—	„
„ 46.	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500 „	—	„
„ 47.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000 „	—	„
„ 48.	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie na utrzymanie biura handlowego	2.000 „	—	„
„ 49.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na cele handlowe rolnicze	1.000 „	—	„
„ 50.	Obydwu Towarzystwom rolniczym na premie dla sług	1.000 „	—	„
„ 51.	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na doświadczenia polowe	2.000 „	—	„
„ 52.	Dla Kółek rolniczych :			
	a) na koszta zakładania i lustrację tychże	15.000 „	—	„
	b) na koszta administracyjne	4.000 „	—	„

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
e) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000 K	— K
d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000 „	— „
e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000 „	— „
f) na utrzymanie i koszty podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000 „	— „
g) na lustratora rolniczego	4.000 „	— „
h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	7.500 „	— „
i) na utworzenie nowych zarządów powiatowych	3.750 „	— „
k) na specjalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego	6.200 „	— „

Uchwałami h) i k) załatwi Sejm petycję Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych l. w. 1640, którą Zarząd prosi o podwyższenie rzeczonych pozycji z 14.000 K na 34.000 i nieuwzględnia próśb dalszych rzeczonej petycji o 10.000 K na cele podniesienia kultury rolniczej u włościan i o 4.000 K na piątego lustratora handlowego ze względów finansowych. — Petycję l. s. 1639 tegoż Zarządu o nadzwyczajną subwencję przez lat 4 po 6.000 K rocznie na pomoc w spłacie długu na resztę kosztów budowy domu, odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i sprawozdania.

Poz. 53. Na wydawnictwa czasopism:

a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	3.000 „	— „
b) Na wydawnictwo „Rolnika“	4.000 „	— „
c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000 „	— „
d) Galicyjskiemu Towarzystwu lesnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	600 „	— „
e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	3.500 K	— K

Poz. 54. Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania) . . . . .

39.011 „ 12.500 „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 55. Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:		
a) 41. i 42. rata kapitału	42.673 ⁹² K	
b) 4 ¹ / ₂ % odsetki z góry	<u>9.310 08 „</u>	52.984 K — K
„ 56. Na zasilenie ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kr. Nr. 94)	5.000 „	— „
„ 57. Austriacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych	— „	1.000 „
	<u>Suma działu B). . . . .</u>	<u>273.095 K 13.500 K</u>
	<u>Ogółem . . . . .</u>	<u>286 595 K</u>

C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

„ 58. Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:		
a) 14. i 15. półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902	100.000 K	— K
b) na koszt komisji licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z dnia 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencji rządowej w rubr. X. poz. 26. dochodów)	25.000 „	— „
c) na wystawy targowe bydła rozplodowego:		
α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	2.500 „	— „
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500 „	— „
d) na kontrolę mleczności:		
α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjsk.	4.000 „	— „
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500 „	— „
γ) na popieranie włościańskich mleczarskich związków kontrolnych	1.500 „	— „
e) na ogólnę cele hodowlane, a mianowicie na wzmoczenie hodowli bydła mięsnego	— „	— „
f) na tworzenie obór zarodowy w gminnych	30.000 „	— „

	zwyczajne : nadzwyczajne		
Poz. 59. Na zwiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (III. rata z pięciolecia)	10.000 K	—	K
„ 60. Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (IV. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905	20.000 „	—	„
„ 61. Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszty podróży . . . . . 1.000 „	4 000 „	—	„
„ 62. Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000 „	—	„
„ 63. Na akcyę tępiania gruźlicy u bydła . . . . . 5.000 K i subwencya rządowa . . . . . 5.000 „	10.000 „	—	„
„ 64. Towarz. hodowców czerwonego bydła	4.000 „	—	„
„ 65. Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000 „	—	„
„ 66. Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K	2.000 „	—	„
„ 67. Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.000 „	—	„
„ 68. Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na chów kóz	1.000 „	—	„
„ 69. Na podniesienie chowu świu obydwom Towarzystwom gospodarczym	35.000 „	—	„
„ 70. Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi :			
a) krajowy instruktor mleczarstwa :			
płaca	3.600 K		
dodatek aktywalny	1.200 „		
dodatek pięcioletni 400 K od 1. maja 1909	267 „		
dodatek osobisty	1.000 „	6.067 „	— „

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
b) instruktor adjunkt	3.000 K	— K
c) pomocnik instruktora, płaca	1.440 „	— „
d) ryczałt na koszt podróży służbowych instruktorów mleczarstwa	4.500 „	— „
e) stypendya mleczarskie i serkarskie	2.000 „	— „
f) na potrzeby biura mleczarskiego	1.000 „	— „
g) zasiłek na utrzymanie sekretarza, a zarazem konsultenta dla Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie	1.200 „	—
h) na subwencyę na popieranie mleczarstwa i handlu masłem (tem samem załatwioną jest petycyą Sojuszu mleczarskiego w Stryju l. 1453)	10.000 „	— „
Poz. 71. Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (II. rata z dwulecia)	— „	5.000 „
„ 71 a) Na zakład chowu drobiu spółki włościańskiej w Bachowcach)	— „	1.000 „
„ 72. Zakład produkeyi narybku w Oparach	3.000 „	— „
„ 73. Towarzystwo rybackie w Krakowie	800 „	— „
„ 74. Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycji Wydziału kraj.	6.000 „	5.000 „
„ 75. Na założenie kurnika zarodowego we Lwowie	— „	7.500 „
„ 75a. Galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na prowadzenie agencji sprzedaży materiału a w szczególności nierogaciznń włościańskiej	5.000 K	— „
Suma działu C.	<u>327.007 K</u>	<u>18.500 K</u>
Ogółem	<u>345.507 K.</u>	

Dochody.

Poz. 20. Krajowy skład publiczny w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	38.800 K	— K
„ 22. Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich	27.000 „	— „

(Wynikłość z lat 1905, 1906 i 1907:
28.726+26 776+26.541=82.043 : 3=27 349)

		zwyczajne:	nadzwyczaj:
Poz.	26. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na koszta licencyonowania bubajów	12.500 K	— K
"	27. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000 „	— „
"	28. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktorów mleczarstwa:		
	a) na instruktora mleczarstwa	2.000 K	
	b) na adjunkta i siłę pomocniczą	1.720 „	
	c) na koszta podróży tych funkcyjnaryuszy	<u>2.250 „</u>	5.970 „ — „
"	31. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na akcyę tępienia gruźlicy u bydła	<u>5.000 „</u>	— „
	<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>93.270 K</u>	<u>— K</u>

W załatwieniu wniesionych petycyj :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Petycyje :

Ls. 1315 Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych we Lwowie ;

Ls. 1772 Wydawnictwa głosu rolniczego ;

Ls. 1740 Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu ;

Ls. 2197 Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie ;

Ls. 1131 Towarzystwa rybackiego w Gorlicach i

Ls. 1865 Zarządu kółek rolniczych w Gródku Jagiellońskim,

odsyla się do Wydziału krajowego do uwzględnienia z funduszów dyspozycyjnych.

2) Petycyje Ls. 1680 i 1875 Samopomoocy rolniczej we Lwowie, Ls. 456, Towarzystwa okręgowego w Wadowicach i

Ls. 563 Komitetu Towarzystwa rolniczego w Krakowie, odsyla się do Wydziału krajowego do zbadania.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Do Rubr. X. poz. 54 wydatków i 20 dochodów.

Wydatki.

I. Koszta zarządu i służby.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 1. Dyrektor		3.000 K	— K
„ 2. Likwidator: płaca	2.800 K		
	dodatek aktywalny	960 „	3.760 „ — „
„ 3. Buchalter		1.360 „	— „
„ 4. Magazynier		2.000 „	— „
„ 5. Dyurna		2.240 „	— „
„ 6. Wózny		850 „	— „
„ 7. Odźwierny		600 „	— „
„ 8. Stróż		600 „	— „
	<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>14.410 K</u>	<u>— K</u>

II. Koszta administracji.

Poz. 9. Podatki:

a) zarobkowy i wodociągowy	900 K	— K
b) gruntowy i czynszowy	1.720 „	— „
c) należność ekwiwalentowa	1.281 K	— K

Poz. 10. Utrzymanie zabudowań i urządzeń:

a) budynków administracyjnych	125 „	— „
b) magazynów zbożowych	— „	12.500 „

„ 11. Ubezpieczenie:

a) budynków od ognia	470 „	— „
b) robotników od wypadków i w kasie chorych	600 „	— „

zwyczajne: nadzwyczajne.

Poz. 12. Potrzeby kancelaryjne:			
a) ogłoszenia i dzienniki	35 K	—	K
b) księgi i druki	500 „	—	„
c) telefon	200 „	—	„
d) rozmaite	250 „	—	„
„ 13. Opał i światło	700 „	—	„
„ 14. Opłata drogi dojazdowej	300 „	—	„
„ 15. Remuneracye	1.700 „	—	„
	<u>8.881 K</u>	<u>12.500 K</u>	
Suma rubryki II.	8.881 K	12.500 K	

III. Ekspozytura cłowa.

Poz. 16. Ryczałt c. k. Skarbowi państwa	600 K	—	K
---	-------	---	---

IV. Koszta manipulacyi zbożowej.

Poz. 17. Robocizna	10.600 K	—	K
„ 18. Prąd elektryczny do poruszania windy	1.000 „	—	„
„ 19. Szpagat	500 „	—	„
„ 20. Asekuracya	800 „	—	„
„ 21. Stemple i porta	740 „	—	„
„ 22. Rozmaite	180 „	—	„
	<u>13.820 K</u>	<u>—</u>	<u>K</u>
Suma rubryki IV.	13.820 K	—	K

V. Poz. 23. Odsetki od dotacyi	1.300 K	—	K
--	---------	---	---

Suma wydatków	<u>39.011 K</u>	<u>12.500 K</u>	
-------------------------	-----------------	-----------------	--

Ogółem . . . . . 51.511 K.

Dochody.

I. Poz. 1. Składowe od zboża i towarów	16.500 K	—	K
--	----------	---	---

II. Manipulacya przy zbożu, względnie towarach.

Poz. 2. Dostawa wagonów	1.500 K	—	K
„ 3. Ekspedycya	500 „	—	„

	zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 4. Wyładowanie	4.500 K	— K
„ 5. Załadowanie	4.200 „	— „
„ 6. Asekuracja	1.600 „	— „
„ 7. Stemple	1.400 „	— „
„ 8. Odsetki	1.400 „	— „
„ 9. Rozmaite:		
a) czyszczenie i wietrzenie	4.500 „	— „
b) załatwianie formalności słowych	900 „	— „
c) wypożyczanie worów	700 „	— „
d) szpagat	600 „	— „
e) zawiadomienia odbiorcze	500 „	— „
	<u>Suma rubryki II.</u>	<u>22.300 K — K</u>
	<u>Suma dochodów</u>	<u>38.800 „ — „</u>
W porównaniu z wydatkami	<u>51.511 „</u>	<u>— „</u>
	<u>Okazuje się niedobór</u>	<u>12.711 K — K</u>

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Styła.

Przemawia p. Skarbek i stawia następującą poprawkę.

Wnoszę o podwyższenie poz. 52

lit. h) o 2.000 K

lit. i) o 2.000 „

lit. k) o 2.000 „

Razem 6.000 K

Przemawia p. Cielecki.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca p. Krzeczunowicz i oznajmia, że zgadza się na poprawkę p. Skarbka.

Przemawia p. Stefczyk dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Krzeczunowicz.

Przemawia Marszałek w sprawie poprawek pp. Stefczyka i Skarbka.

Przemawia p. Skarbek w sprawie wyjaśnienia swej poprawki.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Stefczyka do poz. 52 c) wyd. Działu B) budżetu na r. 1909:

zamiast 12.000 K wnoszę podnieść na 20.000 K.

Izba uchwala tę poprawkę p. Stefczyka.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Skarbka.

Wnoszę o podwyższenie poz. 52

lit. h) o 2.000 K

lit. i) o 2.000 „

lit. k) o 2.000 „

Razem 6.000 K

Przemawia p. Skarbek i stawia wniosek formalny o zarządzenie imiennego głosowania nad jego poprawkami.

Izba nie popiera tego formalnego wniosku p. Skarbka.

Izba w trzykrotnym oddzielnym głosowaniu odrzuca każdą część poprawki p. Skarbka.

Izba uchwała następnie łącznie poz. 52 a) b) c) d) f) g) h) i) k) wyd. Działu B) Rub. X budżetu na r. 1909 i całą poz. 52 wyd. Działu A) Rub. X na rok 1908 zgodnie z wnioskiem komisji.

Przemawia p. Wasung do poz. 40 i 41 wyd. Działu B) Rub. X budżetu na r. 1908 i 1909, a mianowicie do subwencji dla Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i Tow. rolniczego w Krakowie.

Przemawia p. Brykezyński.

Marszałek zwraca uwagę Izby, że jeżeli prowadzoną będzie przy każdej pozycji wydatków rozprawa ogólna, to prawie wykluczonym jest uchwalenie budżetu.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy szczegółowej nad poz. 40 i 41 wyd. Działu B) Rub. X budżetu kraj. na r. 1908 i 1909 na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski.

Izba po zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę uchwała łącznie pozycje 40 i 41 wyd. Działu B) Rub. X budżetu

krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji, t. j. uchwała w latach tych subwencję dla Tow. gosp. gal. we Lwowie po 16.000 K, a dla Tow. rol. w Krakowie po 12.000 K.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Stojalowskiego, zgłoszoną do poz. 69 wyd. Działu C) Rub. X budżetu na r. 1908 i 1909, t. j. do subwencji na podniesienie chowu świń dla obu Towarzystw gospodarczych po 35.000 K. „połowę tej kwoty 35.000 K udzielić Tow. rolniczemu włościańskiemu“.

Po zamknięciu rozprawy nad tą poprawką przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca powyższą poprawkę p. Stojalowskiego, a oddzielnie uchwała łącznie pozycje 69 wyd. Działu C) Rub. X budżetu kraj. na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Przemawia p. Pastor do wniosku komisji zawartego w Dziale C) Rub. X budżetu na r. 1909, załatwiającego petycję Ls. 1131 Towarzystwa rybackiego w Gorlicach.

Izba uchwała łącznie pozostałe pozycje wydatków i dochodów Działu B) i C) Rub. X budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji wraz z jej rezolucjami.

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka X. wydatków.

(poz. 76—84 wydatków i poz. 30 dochodów.)

R o l n i c t w o .

Sprawozdawca p. Stefczyk czyta:

IV. Wydatki na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.

Wydatki.

D) na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 76. Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytośni, III. rata z 6-lecia od roku

		zwyczajne: nadzwycz.:	
	1906 (uchwała Sejmu z 4. listopada 1904)	6.000 K	
	i subwencya rządowa (jak poz. 30 dochodów)	<u>2.000 „</u>	8.000 K — K
Poz.	77. Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600 „	— „
„	78. Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie	2.000 „	— „
„	79. Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie na zakład sadowniczy „Glinka“	2.000 „	— „
„	80. Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie	1.000 „	— „
„	81. Subwencye na cele sadownictwa:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.000 „	— „
	b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500 „	— „
	c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	— „
	d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000 „	— „
	e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Hospodar“ w Olesku	— „	1.000 „
	(W załatwieniu petycyi Towarz. Ls. 1018/08).		
	f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.400 „	— „
„	82. Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach	— „	1.000 „
	(W załatwieniu petycyi Ls. 2270/08).		
„	83. Dolkowskiemu Henrykowi na produkeyę ziemniaków nasiennych	— „	2.000 „
„	84. Na prodnkeyę nasion traw na łąki torfowe w Mosszezanach pow. Jarosław (ostatnia rata)	1.000 „	— „
	Suma wydatków działu D	<u>22.500 K</u>	<u>4.000 K</u>
	Ogółem	<u>26.500 K</u>	

Dochody.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 30.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na podniesienie uprawy tytoniu	2.000 K		
----------	---	---------	--	--

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X. wydatków.

(poz. 76–83 a. wydatków i poz. 29. dochodów).

R o l n i c t w o.

Grupa IV.

Wydatki.

D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 76.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, IV. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4. listopada 1904)	6.000 K	
	i subwencya rządowa (jak rubr. X. dochodów)	<u>2.000 „</u>	8.000 K — K
„ 77.	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600 „	— „
„ 78.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie	2.000 „	— „
„ 79.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakład sadowniczy „Glinka“	2.000 „	— „
„ 80.	Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie	1.000 „	— „
„ 81.	Subwencye na cele sadownictwa :		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.000 „	— „
	b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500 „	— „
	c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	— „
	d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000 „	— „

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
e)	na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Gospodar“ w Olesku (w załatwieniu podania do Ls. 1018/08)	— K	1.000 K
f)	na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	2.400 „	— „
Poz. 82.	Zasilek dla zakładu sadowniczego pp. Niem- czewskich w Okopach	— „	1.000 „
„ 83.	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcję ziemnia- ków nasiennych	— „	2.000 „
„ 83 a.	Towarzystwu uprawy wikliny koszykarskiej w powiatach: Wieliczka, Bochnia i Myślenice, do dyspozycji Wydziału krajowego (w załatwie- niu petycji Ls. 1564/08)	— „	3.000 „
	Suma wydatków działu D.	<u>21.500 K</u>	<u>7.000 K</u>
	Ogółem	<u>28.500 K.</u>	

Dochody.

Poz. 29.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na podnie- sienie uprawy tytoniu	2.000 K.
----------	--	----------

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała powyższe pozycje wydatków i dochodów
Działu D) Rub. X. budżetu krajowego na rok 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje :

Rub. X. Rolnictwo.

Dział. E. Na koszta komisji agrarnych.

Sprawozdawca p. Hupka czyta :

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka X.

R o l n i c t w o.

Dział E. Na koszta komisji agrarnych (poz. 85 wydatków).

Poz. 85. E) Na koszta komisji agrarnych.

A) Personal techniczny :

(wedle nowego etatu w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. marca 1907 :

a) 2 inżynierów komasacyjnych. płace po 2.800 K	5 600 K
dotatki aktywalne po 800 K	<u>1.600 „</u>
	7.200 K

b) 2 adjunktów komasacyjnych, płace po 2.200 K	4.400 K	
dodatki aktywalne po 640 K	1.280 „	5.680 K
c) 6 asystentów komasacyjnych, płace po 1.600 K	9.600 K	
dodatki aktywalne po 480 K	2.880 „	12.480 „
d) 2 pomocników technicznych, płaca miesięczna po 140 K		3.360 „
e) ryczałt dla 5 dyetaryuszy, mianowicie 3 z płacą 3 K dziennie	3.285 K	
2 z płacą po 4 K. dziennie	2.720 „	6.005 K
f) dodatek osobisty dla asystenta komasac. Stanisława Niesiołowskiego		80 „
g) ryczałty kancelaryjne dla inspektora (36 K), dla 9 techników pod a) b) i c) po 30 K (270 K), dla 2 techników pod d) po 18 K (36 K)		342 „
h) na wsparcia, zapomogi i remuneracje, do dyspozycji Wydziału krajowego		1.000 „
i) na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych		120 „
Razem		36.267 K

B) Fundusz podręczny:

α) Dla c. k. komisarza agrar.	39.630 „
β) Koszta komisyjne personelu technicznego	16.000 „
Suma działu E.	91.897 K

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i c t w o.

Dział E. Na koszta komisji agrarnych (poz. 84 wydatków).

Poz. 84.

E) Na koszta komisji agrarnych.

A) Personal techniczny:

(wedle nowego etatu w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. marca 1907):

a) 2 inżynierów komasacyjnych płace po 2.800 K	5.600 K	zwyczajne:
dodatki aktywalne po 800 kor.	1.600 „	7.200 K

b) 3 adjunktów komasacyjnych, płace po 2.200 K	4.400 K	
dodatki aktywalne po 640 K	<u>1.280 „</u>	5.680 K
e) 8 asystentów komasacyjnych, płace po 1.600 K	12.800 K	
dodatki aktywalne po 430 K	<u>3.840 „</u>	16.640 „
d) 2 pomocników technicznych, płaca miesięczna po 140 K		3.360 „
e) ryczałt dla 5 dyetaryusz, mianowicie 3 z płacą 3 kor. dziennie	3.285 K	
2 z płacą po 4 kor. dziennie	<u>2.720 „</u>	6.005 „
f) ryczałty kancelaryjne dla inspektora (36 kor.) dla 11 techników pod a) b) i c) po 30 K (330 K), dla 2 techników pod d) po 18 K (36 K)		402 „
g) na wsparcia, zapomogi i remuneracye, do dyspozycyi Wydziału kraj.		1.500 „
h) na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych		120 „
i) na pokrycie kosztów sił pisarskich chwilowo potrzebnych, do dyspozycyi Wydziału krajowego		<u>500 „</u>
	Razem	41.407 K

B) Fundusz podręczny :

a) Wydatki z funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników komasacyi :

1. operaty katastralne i mapy dla czynności agrarnych	300 K	
2. wydatki kancelaryjne, druki, papier i przybory rysunkowe	750 „	
3. przybory i instrumenta miernicze	<u>1.250 „</u>	2.300 K

β) Zasiłki zwrotne z funduszu krajowego na koszta, które ponoszą bezpośrednio uczestnicy :

1. najem lokalu	4.000 K
2. usługa biura	540 „
3. utrzymanie lokalu	150 „
4. opał i oświetlenie	700 „
5. zaliczki zwrotne na paliki figurantów, najem lokalu w obszarach komasac. i wyrównania pieniężne	8.000 „

6. zaliczki na koszta podróży i diety bonitera i klasyfikatorów	3.000 K	16.390 K
d) Nadzwyczajna dotacja do funduszu podręcznego jako zwrotna:		
1. zaliczki na zakupno kamieni granicznych dla będących w toku komasacyi	4.000 K	
2. zaliczki na wykonanie koniecznych wspólnych urządzeń w obszarach komasacyi	10.000 „	14.000 „
	Razem	32.690 K
C. Koszta komisyjne personelu technicznego		18.000 „
	Suma działu E	92.097 K

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Skołyśzewski i stawia następującą rezolucję:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w celu uzyskania wydatniejszej pomocy na cele operacyj agrarnych.

O rezultacie rokowań złoży Wydział krajowy sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Hupka i przyjmuje rezolucję pp. Skołyśzewskiego i Lewickiego.

Izba uchwała łącznie poz. 85 wyd. Działu E) Rub. X. budżetu krajow. na rok 1908 i poz. 84 wyd. Działu E) Rub. X. budżetu kraj. na r. 1909 zgodnie z wnio-

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka X. R o l n i c t w o.

Dział F. Organizacja Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej poz. 86. i 87. wydatków i poz. 23. dochodów.

Sprawozdawca p. Żardecki czyta:

Wydatki.

F. Na organizację Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.

Poz. 86. Na utrzymanie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek do wysokości
zwyczajne: nadzwyczajne:

skiem komisji, oraz rezolucje pp. Lewickiego i Skołyśzewskiego przyjęte przez p. sprawozdawcę, po poprzednim odczytaniu tych rezolucyj przez Marszałka w następującem brzmieniu:

Rezolucya p. Lewickiego:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał stosowne zarządzenia celem przyspieszenia i prawidłowego załatwienia komasacyj gruntów, a w szczególności rozpoczętej w roku 1904 komasacyi gruntów w gminie Lubliniec nowy, powiatu Cieszanowskiego“.

Rezolucya p. Skołyśzewskiego:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z c. k. Rządem w celu uzyskania wydatniejszej pomocy na cele operacyj agrarnych. i

O rezultacie rokowań złoży Wydział krajowy sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej“.

zwyczajne : nadzwyczajne:

2,000.000 kor., X. rata z pięćdziesięciolecia
od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej
z dnia 16. września 1899) . . . . . 40.000 K — K

Poz. 87. Na koszt zakładania Spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyjonaryusz y spółek :

a) utrzymanie biura:

1. Dyrektor, płaca	6.400 K	
dodatek aktywalny	1.472 „	
dodatek osobisty	<u>800 „</u>	8.672 K
2. Zastępca dyrektora, płaca	4.800 K	
dodatek aktywalny	<u>1.288 „</u>	6.088 „
3. Sekretarz płaca	2.800 K	
dodatek aktywalny	<u>960 „</u>	3.760 „
4. Czterech lustratorów, płaca po 2.800 kor.	11.200 K	
dodatek aktywalny po 960 kor.	<u>3.840 „</u>	15.040 „
5. Czterech lustratorów, po 2.200 kor.	8.800 K	
dodatek aktywalny po 768 kor.	<u>3.072 „</u>	11.872 „
6. Buchhalter dla „zbioro- wego rachunku“	2.400 „	
7. Wynagrodzenie dzienne dla magazyniera i pisarza	2.800 „	
8. Dyrna : cztery po 2 K 70 gr. dziennie	3.953 K	
dwa po 2 K dziennie	<u>1.464 „</u>	5.416 „
9. służyący całodzienny	700 K	
służyący półdzienny	<u>350 „</u>	1.050 „
razem		57.099 K

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i c t w o.

Dział F. Organizacya Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.

Poz. 85 i 86 wydatków i poz. 23. dochodów.

Wydatki.

F. Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.

zwyczajnie:

Poz. 85. Na utrzymanie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 koron, XI. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899) . . . . . 40.000 K.

„ 86. Na kosztą zakładania Spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszki spółek :

a) utrzymanie biura .

1. dyrektor, płaca	6.400 K.	
dodatek aktywalny	1.482 „	
dodatek osobisty zamiast pięćciolecia	800 „	8.672 K.

2. zastępca dyrektora, płaca	4.800 „	
dodatek aktywalny	1.288 „	6.088 „

3. sekretarz, płaca	2.800 K.	
dodatek aktywalny	960 „	3.760 „

4. czterech lustratorów stałych starszych z płacą po 2.800 K.	11.200 K.	
dodatek aktywalny po 960 K.	3.840 „	15.040 „

5. dwóch lustratorów stałych młodszych, płaca po 2.200 K.	4.400 K.	
dodatek aktywalny po 768 K.	1.536 „	5.936 „

6. dwóch lustratorów prowizorycznych z płacą po 3.600 K.	7.200 „	
--	---------	--

	zwycz. :		
7. dwóch lustratorów prowizorycznych z płacą po 2.800 K.	5.600 „		
8. wynagrodzenie dzienne dla magazyniera i pisarza .	2.800 „		
9. 6 dyetaryuszek po 2 K. 70 gr. dziennie	5.930 „		
10. 2 służyących po 700 K.	<u>1.400 „</u>		
	razem	62.426 K.	
b) na podróże lustracyjne i organizacyjne	48.300 „		
c) sprzęty i przybory kancelaryjne	1.500 K.		
oraz portorya	<u>1.200 „</u>	2.700 „	
d) wydawnictwa i różne przedmioty dla			
Spółek:			
a) czasopisma, roczniki, broszury i t. p.	4.000 K.		
β) książki rachunkowe, formularze kasy itp. <u>40.000 „</u>	44.000 „		
e) praktyczne kursy naukowe	4.000 „		
f) zasiłki:			
a) dla nowych Spółek po 400 K.	30.000 K.		
β) dla spółek mleczarskich i innych rolniczych	<u>5.000 „</u>	35.000 „	196.426 K.
	<u>Suma wydatków działu F</u>		<u>236.426 K.</u>

Dochody.

Poz. 23. Dochody Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:

a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów	43.000 K
b) subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek .	30.000 „
c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowych rachunków (połowa poborów zastępcy dyrektora)	3.044 „
d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“ za rok 1907 .	5.000 „
e) subwencya na wydawnictwo podręcznika mleczarskiego	— „
f) subwencya rządowa na urządzenie spółek mleczarskich	<u>— „</u>
	<u>Suma dochodów</u> . . . . .
	81.044 „

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Dział F rubr. X. budżetu krajowego na rok 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Budżet krajowy na r. 1908.

Rubryka X. wydatków.

R o l n i c t w o .

Grupa G) poz. 88. i 89. wydatków.

Sprawozdawca p. Stefczyk czyta:

G) Włości rentowe.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zwyczajnie:

Poz. 88. a) Koszta komisji:

1. Dyety i koszta podróży członków komisji.	2.000 K	
2. Ryczałt dla c k. komisarza rządowego.	<u>1.000 „</u>	3.000 K

b) Utrzymanie biura:

1. Kierownik biura, płaca	6.400 K	
dod. aktyw.	<u>1.472 „</u>	7.872 K
2. Referent rolniczy, wynagrodzenie	5.000 „	
3. Referent hipot., ryczałt	3.600 „	
4. Pisarz, wynagrodzenie	1.000 „	
5. Ryczałt na czasowo potrzebną pomoc kanc.	400 „	
6. Służący, zasługa	600 „	
7. Sprzęty i przybory kancelaryjne	1.000 „	
8. Druki	1.000 „	
9. Portorya	<u>500 „</u>	20.972 „

c) Dyety i koszta podróży . . . . . 10.000 „ 33.972 K

Poz. 89. Dotacja funduszu na oprocentowanie listów zastawnych, III. rata z 10-lecia, w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1905. . . . . 25.000 K

Suma wydatków grupy G . . . . . 58.972 K

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka X. wydatków.

R o l n i e t w o.

Grupa G) poz. 87. i 88. wydatków.

G) Włości rentowe.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

zwyczajnie:

Poz. 87. a) Koszta komisyi:

1. Dyety i koszta podróży członków komisyi.	2.000 K	
2. Ryczałt dla c. k. komisarza rządowego.	<u>1.000 „</u>	3.000 K

b) Utrzymanie biura:

1. Kierownik biura, płaca 6.400 K doc. aktyw.	<u>1.472 „</u>	7.872 K
2. Pierwszy referent rolniczy, wynagrodzenie	5.000 „	
3. Drugi referent rolniczy, wynagrodzenie	5.000 „	
4. Pierwszy referent hipoteczny, wynagrodzenie	3.600 „	
5. Drugi referent hipoteczny, wynagrodzenie	3.000 „	

2. Siły buchalteryjne:

a) praktykant rachunkowy:

płaca	1.200 K.	
dodatek 3-letni	200 „	
dodatek aktywalny	<u>576 „</u>	1.976 „

b) aplikant rach., adjutum . . . . . 1.200 „

c) dyetaryusz rach., płaca po 3 K.
dziennie . . . . . 1.095 „

7. Pisarz manipulacyjny:

płaca	1.200 K.	
dod. 3 let. od 6/2. 1909	181 „	
dod. aktywalny	<u>576 „</u>	1.957 „

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
8. Pomoc kancelaryjna :			
1. Dyetaryusz rach. po 2:40 dziennie	876		K.
2. Dyetaryusz po 2:30 dziennie	840		„
3. Dyetaryusze po 2:20 dziennie	2.409		„
9. Służący, zasługa	<u>700</u>	4.825	K
10. Sprzęty i przybory kancelaryjne	1.000		K.
11. Druki	1.000		„
15. Portorya	<u>800</u>	2.800	„
e) Dyety i koszta podróży	<u>8.000</u>	<u>46.325</u>	K. 49.325 K.
Poz. 88. Dotacja funduszu na oprocentowanie listów ren- towych, IV. rata z 10-lecia, w myśl uchwały Sejmu z dnia 36. października 1905			<u>25.000</u> „
			<u>74.325</u> K.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwala dział G Rub. X. budżetu na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje :

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka X.

R o l n i e t w o.

Dział II. Zapobieganie klęskom elementarnym.

(Poz. 90 - 91 wyd. i poz. 24 doch.).

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

(Poz. 92 wydatków i 33 dochodów).

Sprawozdawca p. Kędzior czyta:

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

Wydatki.

Poz. 90. Na raty amortyzacyjne od pożyczki
700.000 K, zaciągniętej dla ludno-

zwyczajne   nadzwyczajn.   razem

ści dotkniętej klęskami elementarnymi w roku 1903:

a) w kapitale 7. i 8. rata	65.134 K	29 g		
b) w 4% odsetkach	18.875 „	91 „		
c) 1/8% dod. na admin.	1.179 „	80 „	-- K	85.190 K
				85.190 K

Poz. 91. Na udzielanie pomocy ludności dotkniętej klęskami elementarnymi w roku 1907 (do dyspozycyi Wydziału krajowego)			-- „	500.000 „	500.000 „
Suma działu H			-- K	585.190 K	585.190 K

Dochody.

W dziale tym preliniuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Poz. 24. Zwroty pożyczek dotkniętym klęską elementarną w roku 1903, udzielonych w myśl uchwały Sejmu z 26. października 1903:				
a) od powiatów				7.300 K
b) od gmin				19.050 „
c) od osób prywatnych				13.750 „
				<u>40.100 K</u>
			Razem dochody działu H	40.100 K

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Wydatki.

W dziale tym preliniuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatki zwyczajne z tytułu zwrotu grzywien . . . . . 200 K
a więc mniej o 14.351 K, aniżeli na r. 1907, gdyż zasilek dla akademii rolniczej w Dublanach objęty jest ogólną dotacją tej akademii w rub. X. poz. 1. wydatków.

Dochody.

Preliminuje komisya zgodnie z preliminarzem specjalnym Wydziału krajowego w sumie . . . . . 13.551 K

a więc mniej o 1.000 K niż na r. 1907 z tytułu grzywien za przestępstwa leśne, polne i wodne na podstawie przecięcia z lat 1904—1906, a mianowicie:

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Poz. 1.	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku kraj. w sumie . 87.600 K	3.504 K	— K	3.504 K
Poz. 2.	Odsetki od 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumie . 1.200 K	47 „	— „	47 „
Poz. 3.	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne	10.000 „	— „	10.000 „
	<u>Suma dochodów działu I. . . . .</u>	<u>13.551 K</u>	<u>— K</u>	<u>13.551 K</u>

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Poz. 92.	Wydatki funduszu kultury krajowej			200 K
Poz. 33.	Dochody funduszu kultury kraj.			13.551 K

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i c t w o .

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

(Poz. 89—92 wyd. oraz 24 i 33 doch.).

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

(Poz. 93 wyd. oraz 34 doch.).

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

Wydatki.

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
K o r o n y				
Poz. 89.	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K. zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnymi w roku 1903:			
	a) w kapitale 9. i 10. rata 67.993 K 31 g			
	b) w 4% odsetkach . 16.185 „ 09 „			
	c) 1/8% dodatek na admin. <u>1.011 „ 60 „</u>	—	85.190	85.190
„ 90.	Na spłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i Spółki wodne, na naprawę dróg i budowli wodnych zniszczonych przez powódzie			

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
		K o r o n y		
	w roku 1906, w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907	40.000	—	40.000
Poz. 91.	Na złagodzenie klęsk elementarnych w roku 1908 :			
	a) na przywrócenie komunikacji powiatowych i gminnych	—	500.000	500.000
	b) na naprawę budowli wodnych, odwodnienie gruntów i zasiłki dla spółek wodnych	—	300.000	300.000
	c) na dostarczenie paszy po niższych cenach do dyspozycji Administracji państwa	—	200.000	200.000
„	92. Półroczna rata annuitetowa na nmerzenie 4% pożyczki imiennej wartości 1,090.000 K mającej się zaciągnąć dla złagodzenia klęsk elementarnych w r. 1908	24.787	—	24.787
	<u>Suma wydatków działu H</u>	<u>64.787</u>	<u>1,085.190</u>	<u>1,149.977</u>

Dochody.

Poz. 24.	Zwroty pożyczek udzielonych dotkniętym klęską elementarną w r. 1903, w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903 :			
	a) od powiatów	7.300 K		
	b) od gmin	19.050 „		
	c) od osób prywatnych	<u>13.550 „</u>	39.900	— 39.900
„	33. Gotówka uzyskana z pożyczki 1,190.000 K imiennej wartości dla złagodzenia klęsk elementarnych w r. 1908	—	1,000.000	1,000.000
	<u>Suma poz. 24 i 33</u>	<u>39.900</u>	<u>1,000.000</u>	<u>1,039.000</u>

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Poz. 93.	Wydatki zwyczajne funduszu kultury krajowej z tytułu zwrotu grzywien			210 K
	więcej o 10 K. niż w r. 1908 na podstawie wynikłości z r. 1907.			

Poz. 34. Dochody zwyczajne . . . . . 13.551 K
 jak na r. 1908, a to na podstawie zamieszczonego poniżej
 specjalnego preliminarza, który komisya przedkłada Wyso-
 kiemu Sejmowi do uchwały:

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	
		K o r o n y			
Poz. 1.	Odsetki od 4 ^o / _o listów zasta- wnych Banku krajowego w su- mie	87.600 K	3.504	—	3.504
„ 2.	Odsetki od 4 ^o / _o listów zastawnych wnych galie. Towarzystwa kre- dytowego ziemskiego w sumie	1.200 K	47	—	47
„ 3.	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne		10.000	—	10.000
„ 4.	Rozmaite dochody		—	—	—
	Suma dochodów		13.551	—	13.551

Izba bez rozprawy uchwała dział H) i I) Rub. X. budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Rubr. XI. Górnictwo.

Sprawozdawca p. Korol.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia P. Lewakowski i stawia następujący wniosek:

Na utrzymanie polskiej szkoły górniczej w Dąbrowie na Śląsku austriackim stałą roczną subwencję w kwocie dwa tysiące koron, wstawiając tę kwotę już w budżecie na rok 1909.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Korol i przyjmuje wniosek p. Lewakowskiego, a zarazem cofa wniosek komisji, załatwiający petycję Ls. 1890 Związku górników i hutników polskich w Austrii o subwencję dla szkoły górniczej w Dąbrowie.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Korol czyta:

Budżet krajowy na r. 1908.

Rubryka XI.

G ó r n i c t w o.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

	zwyczajnie:
Poz. 1. Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalio i popularnego opisu i występowania	5.000 K.
„ 2. Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	20.530 „
„ 3. a) Stacya doświadczalna produktów naftowych	4.300 „
b) Umorzenie pożyczki 60.000 K. zaciągnąć się mającej na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu na pomieszczenie stacyi naftowej i ceramicznej	3.000 „
„ 4. Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600 „
„ 5. Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcji i handlu nafty i wosku ziemnego	1.900 „
„ 6. Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach lub w praktycznych szkołach wiertniczych	5.000 „
„ 7. Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300 „
„ 8. a) Utrzymanie krajowych zbiorników naftowych	101.800 „
„ b) Umorzenie pożyczki 1,500,000 K. zaciągnąć się mającej na budowę i urządzenie krajowych zbiorników naftowych	<u>75.000 „</u>
<u>Ogółem suma wydatków</u>	<u>216.530 K.</u>

Dochody.

	zwyczajnie :
Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000 K.
„ 2. Dochód ze zbiorników naftowych (za 1/2 roku)	<u>105.000 „</u>
<u>Ogółem suma dochodów</u>	<u>114 000 K.</u>

Izba bez rozprawy uchwała Rub. XI. budżetu kraj. na r. 1908 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XI.

G ó r n i e t w o.

Wydatki.

	zwyczajne
Poz. 1. Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000 K.
„ 2. Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	21.540 „
„ 3. a) Stacja doświadczalna produktów naftowych	4.300 „
b) Umorzenie pożyczki 60.000 K. zaciągnąć się mającej na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu na pomieszczenie stacji naftowej i ceramicznej	— „
„ 4. Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600 „
„ 5. Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkeji i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000 „
„ 6. Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych	8.000 „
„ 7. Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300 „
„ 8. a) Utrzymanie krajowych zbiorników naftowych (w myśl uchwały sejmowej z 23. września 1907)	102.029 „
b) Umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę i urządzenie krajowych zbiorników naftowych	160.650 „
	<hr/>
	Ogółem suma wydatków 303.419 K.

Dochody.

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000 K.
„ 2. Dochód ze zbiorników naftowych	272.875 „
	<hr/>
	Ogółem suma dochodów 281.875 K.

Izba bez rozprawy uchwala Rub. XI. budżetu kraj. na r. 1909 wraz z wnioskiem p. Lewakowskiego, zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Rubr. XII.

P r z e m y s ł i r ę k o d z i e ł a.

Dział A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Dział B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe, kursa majsterskie i zakłady subwencyonowane.

Dział C) Szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.

Poz. 1 do 141 wydatków i poz. 1 do 121 dochodów.

Sprawozdawca p. Żardecki.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Schätzel i stawia następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał trudne położenie mieszczaństwa rękodzielniczego w kraju naszym, oraz potrzebę otoczenia go stosowną opieką kraju, zwłaszcza przez zorganizowanie stowarzyszeń w przemyśle rękodzielniczym i żeby ze stosownym wnioskiem przyszedł na najbliższą sesję sejmową.

Przemawia p. Lewicki i stawia następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem ochrony przemysłu domowego od bezpodstawnych i niesłusznych wymiarów podatku wydał stosowne zarządzenia do władz podatkowych w kraju.

Przemawia p. Sodomora i stawia następujący wniosek: dodać poz. 148 a) subwencyę 1.000 kor. dla Bursy rzemieślniczo-przemysłowej we Lwowie, w załatwieniu jej petycyi Ls. 1793.

Przemawia p. Battaglia i stawia następującą poprawkę:

W rubr. XII. poz. 163. podnosi się wydatek na zasiłki bezzwrotne z kwoty 50.000 kor., proponowanej przez komisję, na 60 000 kor.

Przemawia p. Kędzior i stawia następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby popierał włościańskie i małomieszczańskie spółki dla wyrobu dachówek i płyt cementowych, tudzież rur betonowych przez udzielanie zasiłków i pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego.

Przemawia p. Meruńowicz i stawia następujące rezolucye:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył otwarcie oddziału keramicznego przy c. k. państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nie zwlekał z przyznaniem udziału c. k. Skarbu państwa w pokryciu kosztów budowy gmachu dla keranicznej i naftowej stacji doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie — ażeby można rozpocząć tę konieczną budowę.

Przemawia p. Goetz i stawia następującą rezolucję:

I.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczonego udzielał pożyczek na fabryki dachówek i płyt betonowych wogóle, a nie jedynie — jak dotąd — na fabryki zakładane przez Rady powiatowe.

II.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby obmyślił inne dalsze środki przyjęcia fabrykacji dachówek cementowych, rur i płyt betonowych z pomocą finansową, nie naruszając stałego funduszu przemysłowego i o ile środki te przekraczałyby kompetencję Wydziału krajowego, przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

Przemawia p. Skarbek.
Izba bez rozprawy uchwala na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy ogólnej.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. członek Wydz. kraj. Jahl, Stojalowski, Kolischer, Merunowicz, Wasung, Witos.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojalowski i stawia następującą rezolucję:

3. Sejm wzywa Rząd, by przystąpił do założenia szkoły narodowej polskiej przemysłu tkackiego w Białej.

Przemawia p. Kolischer.

Pp. Merunowicz i Wasung oznajmiają, że zrzekają się głosu.

Przemawia p. Witos.

Przemawia sprawozdawca p. Żardecki i prostuje omyłkę druku, a mianowicie w poz. 112 Rub. XII. wyd. budżetu kraj. na r. 1909 dodać słowa „oraz inne“ po słowach: „na dwuklasowe szkoły handlowe w Krakowie“; następnie oznajmia, że do działów A) B) C) Rub. XII. których jest sprawozdawcą, odnoszą się tylko rezolucje p. Merunowicza, które imieniem komisji przyjmuje.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Żardecki czyta:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka XII.

Przemysł i rzemiosła.

Dział A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Dział B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe, kursa majsterskie i zakłady subwencyonowane.

Dział C) Szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.

Pozycya 1—141 wydatków i pozycya 1—121 dochodów.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz:

Wydatki.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 1. W Białej	7.176	—	7.176
„ 2. „ Bochni	2.975	—	2.975
„ 3. „ Brodach	3.910	—	3.910

			zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				K o r o n y	
Poz. 4.	W Brzesku		2.563	—	2.563
„ 5.	„ Brzeżanach		3.132	—	3.132
„ 6.	„ Buczaczu		3.300	—	3.300
„ 7.	„ Chrzanowie		2.904	—	2.904
„ 7 a	„ Dębicy		2.919	—	2.919
„ 8.	„ Drohobyczu		6.049	—	6.049
„ 9.	„ Gorlicach		3.580	—	3.580
„ 10.	„ Jarosławiu		3.428	—	3.428
„ 11.	„ Jaśle		3.251	—	3.251
„ 12.	„ Kaluszu		2.778	—	2.778
„ 13.	„ Kętach		2.573	—	2.573
„ 14.	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego		5.054	—	5.054
„ 15.	„ Kołomyi II. im. St. Szczepanowskiego		5.278	—	5.278
„ 16.	„ Krakowie na Kleparzu (im. św. Floryana)		8.990	—	8.990
„ 17.	„ Krakowie przy ulicy Lubomirskiego im. św. Mikołaja		4.572	—	4.572
„ 18.	„ Krakowie na Smoleńsku		3.902	—	3.902
„ 19.	„ Krakowie na Kazimierzu		5.000	—	5.000
„ 20.	„ Krakowie przy ulicy Dietla (im. Cesarza Franciszka Józefa)		4.270	—	4.270
„ 21.	„ Krośnie		3.377	—	3.377
„ 22.	„ We Lwowie im. Kordeckiego		6.030	—	6.030
„ 23.	„ „ „ św. Antoniego		4.900	—	4.900
„ 24.	„ „ „ króla Sobieskiego		5.550	—	5.550
„ 25.	„ „ „ Elżbiety		2.830	—	2.830
„ 26.	„ „ „ Konarskiego		6.260	—	6.260
„ 27.	„ „ „ św. Marcina		5.800	—	5.800

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 28.	We Lwowie im. Mickiewicza	3.880	—	3.880
„ 29.	„ „ „ Piramowicza	3.880	—	3.880
„ 30.	„ „ „ Staszica	5.700	—	5.700
„ 31.	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	4.700	—	4.700
„ 32.	W Łańcucie	2.617	—	2.617
„ 33.	„ Myślenicach	2.549	—	2.549
„ 34.	„ Nowym Sączu	6.633	—	6.633
„ 35.	„ Nowym Targu	2.698	—	2.698
„ 36.	„ Podgórzu	4.850	—	4.850
„ 37.	„ Przemyślu I. w śródmieściu	4.730	—	4.730
„ 38.	„ Przemyślu II. na przedmieściu lwowskim	3.437	—	3.437
„ 39.	„ Rzeszowie	5.840	—	5.840
„ 40.	„ Samborze	3.084	—	3.084
„ 41.	„ Sanoku	3.444	—	3.444
„ 42.	„ Stanisławowie	6.000	—	6.300
„ 43.	„ Starym Samborze	2.788	—	2.788
„ 44.	„ Starym Sączu	2.820	—	2.820
„ 45.	„ Stryju	3.366	—	3.366
„ 45 a	„ Strzyżowie	1.836	—	1.836
„ 46.	„ Tarnopolu	3.344	—	3.344
„ 47.	„ Tarnowie	5.791	—	5.791
„ 48.	„ Tarnobrzegu	2.724	—	2.724
„ 49.	„ Turce nad (Stryjem)	3.076	—	3.076
„ 50.	„ Wadowicach	2.980	—	2.980
„ 51.	„ Wieliczce	3.180	—	3.180
„ 52.	„ Złoczowie	4.322	—	4.322

		zwyczajne nadzwyczajne razem		
		K o r o n y		
Poz. 53.	W Żółkwi	2.780	—	2.780
„ 54.	„ Żywcu	3.711	—	3.711
	<u>Suma wydatków poz. 1-- 54</u>	<u>229.411</u>	—	<u>229.411</u>
„ 55.	Na uzupełnienie przyborów i druki . . .	2.500	—	2.500
„ 56.	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	1 000	—	1.000
„ 57.	Na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	5.000	—	5.000
„ 58.	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne .	1.000	—	1.000
„ 59.	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół	—	—	—
	Suma grupy A.	238.911	—	238.911

B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.

a) Zakłady krajowe :

Poz. 60.	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu .	4.182	—	4.182
„ 61.	„ „ „ w Brzostku .	5.000	—	5.000
„ 62.	„ „ „ w Dynowie .	5.015	—	5.015
„ 63.	„ „ „ w Dźurowie .	3.950	—	3.950
„ 64.	„ „ „ w Leżajsku .	5.560	240	5.800
„ 65.	„ „ „ w Nieznanowicach	11.240	—	11.240
„ 66.	„ „ „ w Niżniowie	6.410	—	6.410
„ 67/68.	„ „ „ w Tarnobrzegu	5.088	—	5.088
„ 69.	„ „ „ w Zatorze .	6.400	—	6.400
„ 70.	„ centralny kurs koszykarski we Lwo- wie	17.310	—	17.310
„ 71.	„ nauk. warsztat kołodziejski w Gry- bowie	20.960	600	21.560

		zwyczajne nadzwyczajne razem	
		K o r o n y	
Poz. 72.	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	17.354	— 17.354
„ 73.	„ szkoła kołodziejska ciesielska w Kamionce strumiłowej	26.120	— 26.120
„ 74.	„ szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	19.220	— 19.220
„ 75.	„ szkoła stolarska w Stanisławowie	26.607	4.500 31.107
„ 76.	„ „ „ w Kalwaryi	28.840	950 29.790
„ 77.	„ nauk. warsztat ula wyrobu zabawek w Jaworowie	47.820	10.978 58.798
„ 78.	„ szkoła garnczarska w Kołomyi	20.150	4.000 24.150
„ 79.	„ kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu	17.059	— 17.059
„ 80.	„ nauk. warsztat szewski w Witkowie	10.232	250 10.482
„ 81.	„ „ „ „ w Starym Sączu	16.796	— 16.796
„ 82.	„ szkoła szewska w Dobczycach	9.760	— 9.760
„ 83.	„ „ „ „ w Kołomyi	9.120	400 9.520
„ 84.	„ szkoła tkacka w Krośnie	19.870	— 19.870
„ 85.	„ nauk. warsztat tkacki w Glinianach	8.534	— 8.534
„ 86.	„ „ „ „ w Gorlicach	4.165	— 4.165
„ 87.	„ „ „ „ w Kosowie	6.300	— 6.300
„ 88.	„ „ „ „ w Łańcucie	6.440	— 6.440
„ 89.	„ „ „ „ w Rychwałdzie	3.690	— 3.690
„ 90.	„ szkoła sukiennicza w Rakszawie	23.270	445 23.715
„ 91.	„ „ „ „ „ w Zakopanem	11.590	— 11.590
„ 92.	„ „ „ „ „ w Bobowej	3.490	— 3.490
„ 93.	„ „ „ „ „ w Makowie	6.600	— 6.600
„ 94.	„ keramiczna stacya doświadczalna w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	14.510	— 14.510

	zwyczajne nadzwyczajne razem		
	K o r o n y		
Poz. 95. Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	5.380	—	5.380
„ 96. „ szkoła rzemiosł w zakładzie St. hr. Skarbka w Drohowyżu:			
a) na utrzymanie	86.280	9.400	95.680
b) na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli i wermistrzów szkoły I. rata	—	2.300	2.300
c) na budowę stajni, komórek etc.	—	8.000	8.000
<u>Suma wydatków poz. 60—96 c)</u>	540.312	42.063	582.375
„ 97. Na druki dla szkół zawodowych i wyda- wnictwo wzorów	3.000	—	3.000
„ 98. Koszta inspekyi i nadzoru szkół przemy- słowych	6.000	—	6.000
„ 99. Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisji przemysłowej	4.000	—	4.000
„ 100. Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1908	6.000	—	6.000
„ 101. Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kur- sów szewskich	2.400	—	2.400
„ 102. Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszy- karstwa i innych	4.000	—	4.000
„ 103. Na kursa majsterskie	18.000	—	18.000
„ 103a) Na remuneracye i zapomogi dla funkcyo- naryuszy w krajowych szkołach prze- mysłowych	4.000	—	4.000
Razem a)	587.712	42.063	629.775

b) Zakłady subwencyonowane.

Poz. 104. Subwencya dla szkoły koszykarskiej w czerwonej Woli	2.400 K.		
subwencya państwowa	<u>2.200 „</u>	4.600	4.600

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 105.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej . . . . . 500 K. subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	900	—	900
„ 106.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince . . . . . 600 K. subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	1.000	—	1.000
„ 107.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Chyszewicach . . . . . 500 K. subwencya państwowa . . . . . <u>300 „</u>	800	—	800
„ 108.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Milezycach. . . . . 500 K. subwencya państwowa . . . . . <u>300 „</u>	800	—	800
„ 109.	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem . 600 K. subwencya państwowa . . . . . <u>300 „</u>	900	—	900
„ 110.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . . . . . 1.200 K. subwencya państwowa . . . . . <u>1.300 „</u>	2.500	—	2.500
„ 111.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Sierkczycach . . . . . 400 K. subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	800	—	800
„ 113.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Warzycach 800	800	—	800
„ 114.	Subwencya dla krajow. Związku przemysłowego na pracownię koszykarską w Wielowsi 800	800	—	800
„ 115.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie . . . . . 600 K. subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	1.000	—	1.000
„ 116.	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem . . . . . 800 K. subwencya państwowa . . . . . <u>300 „</u>	1.100	—	1.100

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 117.	Subwencya dla Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korezynie	1.100 K.		
	subwencya państwowa	<u>1.400 „</u>	2.500	— 2.500
„ 118.	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.760 K.		
	subwencya państwowa	<u>1.200 „</u>	2.960	— 2.960
„ 119.	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	880 K.		
	subwencya państwowa	<u>400 „</u>	1.280	— 1.280
„ 120.	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju		800	— 800
„ 121.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.800 K.		
	subwencya państwowa	<u>1.400 „</u>	3.200	— 3.200
„ 122.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	1.200 K.		
	subwencya państwowa	<u>500 „</u>	1.700	— 1.700
„ 123.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku		600	— 600
„ 124.	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursa handlowe przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	5.000 L.		
	subwencya państwowa	<u>2.400 „</u>	7.400	— 7.400
„ 125.	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400 K.		
	subwencya państwowa	<u>1.600 „</u>	3.000	— 3.000
„ 126.	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyśle	1.000 K.		
	subwencya państwowa	<u>700 „</u>	1.700	— 1.700

		zwyczajne nadzwyczajne razem K o r o n y .		
Poz. 127.	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.600 K.		
	subwencya państwowa	<u>1.500 „</u>	3.100	— 3.100
„ 128.	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemysłu	600 K.		
	subwencya państwowa	<u>700 „</u>	1.300	— 1.300
„ 129.	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie	1.000		— 1.000
„ 130.	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	1.000		— 1.000
„ 131.	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	1.680	2.500	4.180
„ 132.	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezjanów w Oświęcimiu	4.000		— 4.000
„ 133.	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w miejscu Piastowem	3.000		— 3.000
„ 134.	Subwencya dla Muzeum przemysłowego we Lwowie :			
	a) na utrzymanie	8.000		— 8.000
	b) na umorzenie pożyczki 100.000 K. na budowę		— 5.000	5.000
„ 135.	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000		— 8.000
„ 135a)	Subwencya dla Towarzystwa technicznego w Krakowie na utrzymanie niestającej Wystawy przemysłowej	1.500		— 1.500
„ 135b)	Subwencya dla Towarzystwa pomocy przemysłowej w Rudkach na szkołę koronarską	600		— 600
	Razem b)		<u>74.320</u>	<u>7.500</u> 81.820

c) C. k. szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.

Poz. 136.	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200		— 2.200
-----------	--	-------	--	---------

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 137. C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	4.200	—	4.200
„ 138. C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
a) na utrzymanie	3.108	—	3.108
b) na kurs majsterski	800	—	800
„ 139. C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:			
a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
c) spłata pożyczki 8.000 kor. na budowę hali maszynowej:			
a) w kapitale VII. i VIII. rata 1.600 K			
b) 3 ^o / ₁₀ odsetki . . . . . <u>60 „</u>	—	1.660	1.660
„ 139a) C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu	7.000	—	7.000
	<hr/>		
Razem c)	19.332	1.660	20.992
Do tego suma a)	587.712	42.063	629.775
Do tego suma b)	<u>74.320</u>	<u>7.500</u>	<u>81.820</u>
Suma grupy B	<u>681.364</u>	<u>51.223</u>	<u>732.587</u>
	C) Szkoły handlowe.		
„ 140. Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
a) na utrzymanie	16.000	—	16.000
b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
c) na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego nauczycieli	1.414	—	1.414
Poz. 140a) Na założyć się mające dwuklasowe szkoły handlowe przy dwu szkołach realnych w Krakowie	5.000	—	5.000
„ 141. Akademia handlowa we Lwowie	16.000	—	16.000
Suma grupy C	<u>38.414</u>	<u>3.500</u>	<u>41.914</u>
Suma wydatków poz 1 – 141	<u>958.689</u>	<u>54.723</u>	<u>1.013.412</u>

Dochody.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające

Poz.	1.	W Białej	zwyczajne	nadwycz.	razem
			K o r o n y		
	1.	W Białej	4.968	—	4.988
„	2.	„ Bochni	1.987	—	1.987
„	3.	„ Brodach	2.855	—	2.855
„	4.	„ Brzesku	1.681	—	1.681
„	5.	„ Brzeżanach	1.916	—	1.196
„	6.	„ Buczaczu	2.200	—	2.200
	7.	„ Chrzanowie	2.002	—	2.002
„	8.	„ Dębicy	1.784	—	1.784
„	9.	„ Drohobyczu	3.759	—	3.759
„	10.	„ Gorlicach	2.390	—	2.390
„	11.	„ Jarosławiu	2.194	—	2.194
„	12.	„ Jasle	2.045	—	2.045
„	13.	„ Kałuszu	1.589	—	1.589
„	14.	„ Kętach	1.714	—	1.714
„	15.	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	3.529	—	3.529
„	16.	„ „ II. „ Szczepanowskiego	3.552	—	3.552
„	17.	„ Krakowie: na Kleparzu (im. św. Flo- ryana)	5.992	—	5.992
„	18.	„ „ przy ul. Lubomirskiego (im. św. Mikołaja)	3.048	—	3.048
„	19.	„ „ na Smoleńsku	2.601	—	2.601
„	20.	„ „ na Kaźmierzu	3.332	—	3.332
„	21.	„ „ przy ul. Dietla (im. ces. Franciszka Józefa)	2.846	—	2.846

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 22. W Krośnie	2.038	—	2.038
„ 23. We Lwowie im. św. Anny (Kordeckiego)	4.020	—	4.020
„ 24. „ „ „ św. Antoniego	3.266	—	3.266
„ 25. „ „ „ Sobieskiego	3.700	—	3.700
„ 26. „ „ „ Elżbiety	1.886	—	1.886
„ 27. „ „ „ Konarskiego	4.173	—	4.173
„ 28. „ „ „ św. Marcina	3.866	—	3.866
„ 29. „ „ „ Mickiewicza	2.586	—	2.586
„ 30. „ „ „ Piramowicza	2.586	—	2.586
„ 31. „ „ „ Staszica	3.933	—	3.933
„ 32. „ „ „ M. Bernsteina (izrael.)	3.750	—	3.750
„ 33. W Łańcucie	1.578	—	1.578
„ 34. „ Myślenicach	1.674	—	1.674
„ 35. „ Nowym Sączu	4.316	—	4.316
„ 36. „ „ Targu	1.771	—	1.771
„ 37. „ Podgórzu	3.350	—	3.350
„ 38. „ Przemyślu I. w śródmieściu	2.965	—	2.965
„ 39. „ „ II. na przedmieściu lwow.	2.118	—	2.118
„ 40. „ Rzeszowie	3.395	—	3.395
„ 41. „ Samborze	1.867	—	1.867
„ 42. „ Sanoku	2.091	—	2.091
„ 43. „ Stanisławowie	3.642	—	3.642
„ 44. „ Starym Samborze	1.794	—	1.794
„ 45. „ Starym Sączu	1.960	—	1.960
„ 45a) „ Strzyżowie	1.218	—	1.218
„ 46. „ Stryju	2.423	—	2.423

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 47. W Tarnopolu	2.272	—	2.272
„ 48. „ Tarnowie	3.748	—	3.748
„ 49. „ Tarnobrzegu	1.862	—	1.862
„ 50. „ Turce (nad Stryjem)	1.938	—	1.938
„ 51. „ Wadowicach	2.190	—	2.190
„ 52. „ Wieliczce	2.015	—	2.015
„ 53. „ Złoczowie	2.561	—	2.561
„ 54. „ Żółkwi	1.890	—	1.890
„ 55. „ Żywcu	2.255	—	2.255
<u>Suma dochodów poz. 1—55 . . . . .</u>	150.681	—	150.681
„ 56. Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki	1.000	—	1.000
„ 57. Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	4.000	—	4.000
<u>Suma grupy A) . . . . .</u>	155.681	—	155.681

B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.

a) Zakłady krajowe:

Poz. 58. Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu	3.400	—	3.400
„ 59. „ „ „ „ Brzostku	4.200	—	4.200
„ 60. „ „ „ „ Dynowie	3.500	—	3.500
„ 61. „ „ „ „ Dźurowie	3.000	—	3.000
„ 62. „ „ „ „ Leżajsku	4.400	—	4.400
„ 63. „ „ „ „ Nieznanowicach	9.400	—	9.400
„ 64. „ „ „ „ Niżnowie	5.000	—	5.000
„ 65/66. „ „ „ „ Tarnobrzegu	3.900	—	3.900

Poz.		zwyczajne nadzwyczajne		razem
		K o r o n y		
67.	Kraj. szkoła koszykarska w Zatorze	4.910	—	4.910
„ 68.	Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	5.900	—	5.900
„ 69.	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie	12.800	—	12.800
„ 70.	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie	12.400	—	12.400
„ 71.	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	13.460	—	13.460
„ 72.	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tlumaczu	10.350	—	10.350
„ 73.	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie	14.700	—	14.700
„ 74.	„ „ „ w Kalwaryi	9.800	—	9.800
„ 75.	Kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	21.400	—	21.400
„ 76.	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	7.550	—	7.550
„ 77.	Krajowe kursa przemysłu ceramicznego w Podgórzu	5.200	—	5.200
„ 78.	Kraj. naukowy warsztat szewski w Witkowie	4.900	—	4.900
„ 79.	Krajowy naukowy warsztat szewski w Starym Sączu	13.500	—	13.500
„ 80.	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach	6.270	—	6.270
„ 81.	„ „ „ w Kołomyi	5.550	—	5.550
„ 82.	„ „ tkacka w Krośnie	8.800	—	8.800
„ 83.	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Glinianach	2.840	—	2.840
„ 84.	„ „ „ „ w Gorlicach	2.060	—	2.060
„ 85.	„ „ „ „ w Kosowie	2.180	—	2.180
„ 86.	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Łańcucie	2.800	—	2.800
„ 87.	„ „ „ „ w Rychwałdzie	1.000	—	1.000

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 88. Kraj. szkoła sukienicza w Rakszawie	8.080	—	8.080
„ 89. „ „ koronkarska w Zakopanem	4.800	—	4.800
„ 90. „ „ „ w Bobowej	2.750	—	2.750
„ 91. „ „ hafciarska w Makowie	3.646	—	3.646
„ 92. „ keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	800	—	800
„ 93. Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	2.000	—	2.000
„ 94. Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu	61.700	—	61.700
Suma dochodów poz. 58—94	288.946	—	288.946
„ 95. Zwroty zaliczek na płace od funkcyonary- uszy w krajowych szkołach przemysło- wych i w biurze krajowej Komisji prze- mysłowej	2.000	—	2.000
Razem a)	290.946	—	290.946

b) Zakłady subwencyonowane

(subwencye państwowe).

„ 96. Dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli	2.200	—	2.200
„ 97. Dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	400	—	400
„ 98. „ „ „ w Bilince	400	—	400
„ 99. „ „ „ w Chyszewicach	300	—	300
„ 100. „ „ „ w Milzycach	300	—	300
„ 101. „ Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem	300	—	300
„ 102. Dla szkoły koszykarskiej w Ruokach	1.000	—	1.300
„ 103. Dla szkoły koszykarskiej w Sikiercycach	400	—	400
„ 104. Dla pracowni 9 w Żrnawnie	400	—	400

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 105. Dla pracowni garncarskiej w Toustem	300	—	300
„ 106. Dla Towarzystwa tkackiego św. Sylwestra w Korczynie	1.400	—	1.400
„ 107. Dla krajowego Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.200	—	1.200
„ 108. Dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Bodzanowie	400	—	400
„ 109. Dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze , ...	1.400	—	1.400
„ 110. Dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	500	—	500
„ 111. Dla szkoły praktycznych robót kobiecych . i kursów haudlowych w szkole św. Scholastyki w Krakowie	2.400	—	2.400
„ 112. Dla szkoły robót utrzymywanej przez To- warzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.600	—	1.600
„ 113. Dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemysłu , ...	700	—	700
„ 114. Dla Tow. „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.500	—	1.500
„ 115. Dla Tow. „Pracy kobiet w Przemysłu	700	—	700
Razem b)	18.100	—	18.100
Do tego suma a)	290.946	—	290.946
Suma grupy B.	309.046	—	309.046

II. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.

Poz. 116. Przemysł, Konwent PP. Benedyktynek zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 koron spła- calnych w 17 ratach od r. 1897 po 600 koron rocznie (17 i ostatnia rata w r. 1913 w kwocie 400 koron) XII. rata	—	600	600
„ 117. Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot poży- czki na zakupno realności dla krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwo-			

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
cie 6.000 kor. spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 kor. rocznie X. rata	—	400	400
Poz. 118. Świątniki, c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 kor. spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 kor. rocznie III. rata	—	400	400
„ 119. Maków, kraj. szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 kor. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 kor. rocznie, II. rata	—	200	200
„ 120. Jaworów, kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 kor. spłacalnej w 10 ratach od r. 1907 po 500 kor. rocznie, I. rata	—	500	500
„ 121. Bobowa, krajowa szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy, w kwocie 300 kor. spłacalnej w 5 ratach od roku 1908 po 60 kor. rocznie I. rata	—	60	60
	<hr/>		
Suma działu II.	—	2.160	2.160
	<hr/>		
Ogółem suma dochodów	464.727	2.160	466.887

Izba bez rozprawy uchwała te działy A) B) C) Rub. XII. budżetu kraj. na rok 1908 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XII.

P r z e m y ś l i r ę k o d z i e l a.

Dział A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Dział B) Krajowe szkoły zawodowe.

Dział C) Kursa.

Dział D) Szkoły handlowe.

Dział E) Szkoły zawodowe, przez kraj subwencyonowane, państwowe i inne.

Pozycya 1—148 wydatków i pozycya 1—126 dochodów.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz:

Wydatki.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Poz.	1.	W Białej	zwyczajne nadzwyczajne		razem
			K o r o n y		
	1.	W Białej	7.216	—	7.216
„	2.	Bochni	3.015	—	3.015
„	3.	Brodach	3.400	—	3.400
„	4.	Brzesku	2.727	—	2.727
„	5.	Brzeżanach	3.132	—	3.132
„	6.	Buczaczu	3.300	—	3.300
„	7.	Chrzanowie	2.632	—	2.632
„	8.	Dębicy	2.625	—	2.625
„	9.	Drohobyczu	6.090	620	6.710
„	10.	Gorlicach	3.580	—	3.580
„	11.	Jarosławiu	3.428	—	3.428
„	12.	Jaśle	3.451	—	3.451
„	13.	Kałużu	2.832	—	2.832
„	14.	Kętach	2.613	—	2.613
„	15.	Kołomyi I. im. Sobieskiego	5.354	—	5.354
„	16.	Kołomyi II. im. St. Szczepanowskiego	5.200	—	5.200
„	17.	Krakowie na Kleparzu	8.695	320	9.015
„	18.	Krakowie przy ulicy Lubomirskiego	4.655	390	5.045
„	19.	Krakowie na Smoleńsku	3.882	—	3.882
„	20.	Krakowie na Kazimierzu	5.330	—	5.330
„	21.	Krakowie przy ulicy Dietla	4.250	550	4.800
„	22.	Krośnie	3.211	—	3.211
„	23.	We Lwowie im. Kordeckiego	6.125	—	6.125

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 24.	We Lwowie im. św. Antoniego	5.925	—	5.925
„ 25.	„ „ „ króla Sobieskiego	4 720	—	4.720
„ 26.	„ „ „ Elżbiety	3.005	—	3.005
„ 27.	„ „ „ Konarskiego	5.065	550	5.615
„ 28.	„ „ „ św. Marcina	6.005	—	6.005
„ 29.	„ „ „ Mickiewicza	3.725	—	3.725
„ 30.	„ „ „ Piramowicza	5.065	—	5.065
„ 31.	„ „ „ Staszica	6.541	—	6.541
„ 32.	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	4.700	—	4.700
„ 33.	W Łańcucie	2.617	—	2.617
„ 34.	„ Myślenicach	2.549	—	2 549
„ 35.	„ Nowym Sączu	6.013	550	6.563
„ 36.	„ Nowym Targu	2.698	—	2.698
„ 37.	„ Podgórzu	5.060	550	5.610
„ 38.	„ Przemyślu I. w śródmieściu	4.689	240	4.929
„ 39.	„ Przemyślu II. na przedmieściu lwowskim	3.437	—	3.437
„ 40.	„ Rzeszowie	5.190	—	5.190
„ 41.	„ Samborze	2.426	—	2.426
„ 42.	„ Sanoku	2.824	—	2.824
„ 43.	„ Sokalu	2.016	—	2.016
„ 44.	„ Stanisławowie	5.150	—	5.150
„ 45.	„ Starym Samborze	2.788	—	2.788
„ 46.	„ Starym Sączu	2.820	—	2.820
„ 47.	„ Stryju	3.366	—	3.366
„ 48.	„ Strzyżowie	2.527	—	2.527
„ 49.	„ Tarnopolu	3 352	—	3.352

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 50.	W Tarnowie	4.519	550	5.069
„ 51.	„ Tarnobrzegu	2.724	—	2.724
„ 52.	„ Turce (nad Stryjem)	2.916	—	2.916
„ 53.	„ Wadowicach	2.980	—	2.980
„ 54.	„ Wieliczce	3.180	—	3.180
„ 55.	„ Złoczowie	4.230	—	4.230
„ 56.	„ Żółkwi	2.820	—	2.820
„ 57.	„ Żywcu	3.091	—	3.091
	<u>Suma wydatków poz. 1--57</u>	228.156	4.320	232.476
„ 58.	Na uzupełnienie przyborów i druki	4.000	—	4.000
„ 59.	Podręczniki dla absolwentów szkół przemysłowo-uzupełniających	2.000	—	2.000
„ 60.	Na nagrody za najlepsze rysunki	1.050	—	1.050
„ 61.	Na nowo założyc się mające szkoły i kursa handlowe	5.000	—	5.000
„ 62/63.	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne	2.000	—	2.000
„ 64.	Na szkoły przemysłowo-uzupełniające dla dziewcząt	4.000	—	4.000
„ 65.	Na tworzenie trzeciorzędnych klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodow.	4.000	—	4.000
	<u>Suma grupy A</u>	250.206	4.320	254.526

B) Krajowe szkoły zawodowe.

Poz. 66.	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu	4.216	—	4.216
„ 67.	„ „ „ w Brzostku	5.460	—	5.460
„ 68/69.	„ „ „ w Dynowie	5.080	—	5.080
„ 70.	„ „ „ w Gdowie	10.240	—	10.240
„ 71.	„ „ „ w Leżajsku	6.060	240	6.300

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 72.	Kraj. szkoła koszykarska w Niżniowie	6.440	—	6.440
„ 73.	„ „ „ w Tarnobrzegu	5.630	—	5.630
„ 74.	„ „ „ w Zatorze	6.840	—	6.840
„ 75.	„ centralny kurs koszykarski we Lwowie	17.914	—	17.914
„ 76.	„ nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie	22.920	—	22.920
„ 77.	„ nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	17.640	—	17.640
„ 78.	„ szkoła kołodziejska ciesielska w Kamionce Strumiłowej	22.940	—	22.940
„ 79.	„ szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	18.540	—	18.540
„ 80.	„ szkoła stolarska w Stanisławowie	27.920	3.000	30.920
„ 81.	„ „ „ w Kalwaryi	29.100	1.000	30.100
„ 82.	„ nauk. warsztat ula wyrobu zabawek w Jaworowie	41.240	3.000	44.240
„ 83.	„ szkoła garnczarska w Kołomyi	21.870	2.500	24.370
„ 84.	„ kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu	17.512	—	17.512
„ 85.	„ nauk. warsztat szewski w Witkowie	10.912	—	10.912
„ 86.	„ „ „ „ w Starym Sączu	18.868	400	19.268
„ 87.	„ szkoła szewska w Dobeżycach	7.260	—	7.260
„ 88.	„ „ „ w Kołomyi	10.570	250	10.820
„ 89.	„ szkoła tkacka w Krośnie	20.920	—	20.920
„ 90.	„ nauk. warsztat tkacki w Glińianach	8.039	1.400	9.439
„ 91.	„ „ „ „ w Gorlicach	4.440	—	4.440
„ 92.	„ „ „ „ w Kosowie	6.800	—	6.800
„ 93.	„ „ „ „ w Łańcucie	6.540	—	6.540

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 94. Kraj. nauk. warsztat tkacki w Rychwaldzie	4.090	—	4.090
„ 95. „ szkoła sukiennicza w Rakszawie	23.950	550	24.500
„ 96. „ „ koronkarska w Zakopanem	12.510	—	12.510
„ 97. „ „ „ w Bobowej	3.390	—	3.390
„ 98. „ „ hafciarska w Makowie	6.700	—	6.700
„ 99. „ „ rzemiosł w zakładzie St. hr. Skarbka w Drohowyżu:			
a) na utrzymanie	82.000	20.000	102.000
b) na umorzenie pożyczki zaciągniętej mającej na budowę domów mieszkalnych dla nauczycieli		2.300	2.300
„ 100. „ keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	14.510	—	14.510
„ 101. „ mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	5.380	—	5.380
Suma wydatków poz. 60—101	534.441	34.640	569.081
„ 102. Nowe szkoły i warsztaty zawodowe	1.000	—	1.000
„ 103. Na druki dla szkół zawodowych i wydawnictwo wzorów	3.000	—	3.000
„ 104. Koszta inspekcji i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
„ 105. Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisji przemysłowej	4.000	—	4.000
„ 106. Na remuneracye i zapomogi dla funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych	4.000	—	4.000
Suma grupy B	552.441	34.640	587.081

C) Kursa.

„ 107. Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
--	-------	---	-------

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 108. Na kursa majsterskie	25.000	—	25.000
„ 109. Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych	5.000	—	5.000
Suma grupy C	32.400	—	32.400
D) Szkoły handlowe.			
„ 110. Akademia handlowa we Lwowie	16.000	—	16.000
„ 111. Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
a) na utrzymanie	20.000	—	20.000
b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
c) na koszt urządzenia w nowym gmachu	—	5.000	5.000
„ 112. Na dwuklasowe szkoły handlowe w Krakowie oraz inne	10.000	—	10.000
Suma grupy D	46.000	8.500	54.500
E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane (państwowe i inne).			
„ 113. C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
„ 114. C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	4.200	—	4.200
„ 115. C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
a) na utrzymanie . . . . . 3 108 K.			
b) na kurs majsterski . . . . . 800 „	3.908	—	3.908
„ 116. C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowiecach:			
a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
c) spłata pożyczki 8.000 kor. na budowę hali maszynowej:			
a) w kapitale IX. i X. rata 1.600 K			
b) 3 ^o / _o odsetki . . . . . 12 „	—	1.612	1.612

		zwyczajne nadzwyczajne razem		
		K o r o n y		
Poz. 117.	C. k. szkoła mechaniczno ślusarska w Tarnopolu	7.000	—	7.000
„ 118.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej . . . . . 500 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	900	—	900
„ 119.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince . . . . . 600 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	1.000	—	1.000
„ 120.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w czerwonej Woli . . . . . 2.400 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>2.200 „</u>	4.600	—	4.600
„ 121.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Chyszewicach . . . . . 400 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	800	—	800
„ 122.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Milezycach . . . . . 400 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	800	—	800
„ 123.	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem . 800 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>— „</u>	900	—	900
„ 124.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rułkach . . . . . 1.200 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>1.300 „</u>	2.500	—	2.500
„ 125.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Siekierzycach . . . . . 400 K.			
	subwencya państwowa . . . . . <u>400 „</u>	800	—	800
„ 126.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Trembowli	—	—	—
„ 127.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Warzycach	—	—	—

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 128.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Wielowisi	800 K.		
	subwencya państwowa	800 „	1.600	— 1.600
„ 129.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie	600 K.		
	subwencya państwowa	400 „	1.000	— 1.000
„ 130.	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800 K.		
	subwencya państwowa	300 „	1.100	— 1.100
„ 131.	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	880 K.		
	subwencya państwowa	400 „	1.280	— 1.280
„ 132.	Subwencya dla warsztatu tkackiego w Wilamowicach	2.160 K.		
	subwencya państwowa	1.200 „	3.360	— 3.360
„ 133.	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800 K.		
	subwencya państwowa	600 „	1.400	— 1.400
„ 134.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	1.200 K.		
	subwencya państwowa	800 „	2.000	— 2.000
„ 135.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.800 K.		
	subwencya państwowa	1.400 „	3.200	— 3.200
„ 136.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600		600
„ 137.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Rudkach	600		600
„ 138.	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	4.000 K.		
	subwencya państwowa	2.500 „	6.500	— 6.500

	zwyyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 139. Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezjanów w Oświęcimiu	5.000	—	5.000
„ 140. Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w miejscu Piastowem	4.000	—	4.000
„ 141. Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursa handlowe przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	5.000	—	5.000
„ 142. Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.750	—	1.750
„ 143. Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	1.000	—	1.000
„ 144. Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi	1.600	—	1.600
„ 145. Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemyślu	600	—	600
„ 146. Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie:			
a) na szkołę	400 K.		
b) na bursę	<u>600 „</u>	1.000	— 1.000
„ 147. Subwencya dla Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korezynie	1.100 K.		
subwencya państwowa	<u>1.400 „</u>	2.500	— 2.500
„ 148. Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	1.000	—	1.000
Suma grupy E	<u>77.622</u>	1.612	<u>79.234</u>
Suma wydatków poz. 1—148	<u>958.669</u>	49.072	<u>1.007.741</u>

Dochody.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające

Poz.		zwyczajne	nadzwycz.	razem
		K o r o n y		
1.	W Białej	4.983	—	4.983
„ 2.	„ Bochni	2.007	—	2.007
„ 3.	„ Brodach	2.600	—	2.600
„ 4.	„ Brzesku	1.763	—	1.763
„ 5.	„ Brzeżanach	1.916	—	1.916
„ 6.	„ Buczacu	2.200	—	2.200
„ 7.	„ Chrzanowie	2.366	—	2.366
„ 8.	„ Dębicy	1.637	—	1.637
„ 9.	„ Drohobyczu	4.090	—	4.090
„ 10.	„ Gorlicach	2.390	—	2.390
„ 11.	„ Jarosławiu	2.164	—	2.164
„ 12.	„ Jasle	2.145	—	2.145
„ 13.	„ Kałuszu	1.616	—	1.616
„ 14.	„ Kętach	1.742	—	1.742
„ 15.	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	3.356	—	3.356
„ 16.	„ „ II. „ Szczepanowskiego	3.466	—	3.466
„ 17.	„ Krakowie: na Kleparzu	6.010	—	6.010
„ 18.	„ „ przy ul. Lubomirskiego	3.362	—	3.362
„ 19.	„ „ na Smoleńsku	2.588	—	2.588
„ 20.	„ „ na Kaźmierzu	3.552	—	3.552
„ 21.	„ „ przy ul. Dietla (im. ces.	3.200	—	3.200
„ 22.	„ Krośnie	1.855	—	1.855

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 23.	We Lwowie im. Kordeckiego	4.083	—	4 083
„ 24.	„ „ „ św. Antoniego	3.950	—	3.950
„ 25.	„ „ „ Sobieskiego	4.146	—	4.146
„ 26.	„ „ „ Elżbiety	2.003	—	2.003
„ 27.	„ „ „ Konarskiego	3.742	—	3.742
„ 28.	„ „ „ św. Marcina	4.002	—	4.002
„ 29.	„ „ „ Mickiewicza	2.483	—	2.483
„ 30.	„ „ „ Piramowicza	3.376	—	3.376
„ 31.	„ „ „ Staszica	4 360	—	4.360
„ 32.	„ „ „ M. Bernsteina (izrael.)	3.750	—	3.750
„ 33.	W Łańcucie	1.578	—	1.578
„ 34.	„ Myślenicach	1.674	—	1.674
„ 35.	„ Nowym Sączu	4.281	—	4.281
„ 36.	„ „ Targu	1.771	—	1.771
„ 37.	„ Podgórzu	3.902	—	3.902
„ 38.	„ Przemyślu I. w śródmieściu	3.204	—	3.204
„ 39.	„ „ II. na przedmieściu lwow.	2.118	—	2.118
„ 40.	„ Rzeszowie	3.070	—	3.070
„ 41.	„ Samborze	1.538	—	1.538
„ 42.	„ Sanoku	1.781	—	1.781
„ 43.	„ Sokalu	1.358	—	1.358
„ 44.	„ Stanisławowie	3.017	—	3.017
„ 45.	„ Starym Samborze	1.794	—	1.794
„ 46.	„ Starym Sączu	1.960	—	1.960
„ 47.	„ Strzyżowie	1.613	—	1.613
„ 48.	„ Stryju	2.423	—	2.423

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 49. W Tarnopolu	2.276	—	2.276
„ 50. „ Tarnowie	3.377	—	3.387
„ 51. „ Tarnobrzegu	1.862	—	1.862
„ 52. „ Turce nad Stryjem	1.858	—	1.858
„ 53. „ Wadowicach	2.190	—	2.190
„ 54. „ Wieliczce	2.015	—	2.015
„ 55. „ Złoczowie	2.515	—	2.515
„ 56. „ Żółkwi	1.910	—	1.910
„ 57. „ Żywcu	1.945	—	1.945
<u>Suma dochodów poz. 1-57 . . . . .</u>	<u>153.943</u>	<u>—</u>	<u>153.943</u>
„ 58. Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki	1.000	—	1.000
„ 59. Subwencya państwowa na nowo założyc się mające szkoły i kursa handlowe	4.000	—	4.000
„ 60. Subwencya państwowa na nowo założyc się mające szkoły i kursa handlowe	4.000	—	4.000
„ 61. Subwencya państwowa na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt	2.000	—	2.000
„ 62. Subwencya państwowa na tworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	2.000	—	2.000
<u>Suma grupy A) . . . . .</u>	<u>163.943</u>	<u>—</u>	<u>163.943</u>

B) Krajowe szkoły zawodowe.

a) Zakłady krajowe:

Poz. 63. Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu	3.400	—	3.400
„ 64. „ „ „ Brzostku	4.300	—	4.300
„ 65/66. „ „ „ Dynowie	3.700	—	3.700
„ 67. „ „ „ Gdowie	9.000	—	9.000

Poz.					zwyczajne	nadzwyczajne	razem		
					K o r o n y				
68.	„	„	„	„	Leżajsku	5.000	—	5.000	
69	„	„	„	„	Niżnowie	5.000	—	5.000	
70/71.	„	„	„	„	Tarnobrzegu	3.900	—	3.900	
72.	Kraj.	szkoła	koszykarska	w	Zatorze	5.260	—	5.260	
73.	Krajowy	centralny	kurs	koszykarski	we Lwowie	6.000	—	6.000	
74.	Krajowy	naukowy	warsztat	kołodziejski	w Grybowie	14.200	—	14.200	
75.	Krajowy	naukowy	warsztat	kołodziejski	w Grzymałowie	10.500	—	10.500	
76.	Krajowa	szkoła	kołodziejska	i	ciesielska w Kamionce strumiłowej	10.500	—	10.500	
77.	Krajowe	szkoła	zawodowa	kołodziejska	w Tłumaczu	10.050	—	10.050	
78.	Kraj.	szkoła	stolarska	w	Stanisławowie	15.500	—	15.500	
79.	„	„	„	w	Kalwaryi	9.300	—	9.300	
80.	Kraj.	naukowy	warsztat	dla	wyrobu	zabawek w Jaworowie	17.800	—	17.800
81.	Kraj.	szkoła	garncarska	w	Kołomyi	8.550	—	8.550	
82.	Krajowe	kursa	przemysłu	keramicznego	w Podgórzu	5.200	—	5.200	
83.	Kraj.	naukowy	warsztat	szewski	w Witkowie	5.500	—	5.500	
84.	Krajowy	naukowy	warsztat	szewski	w Starym Sączu	14.000	—	14.000	
85.	Krajowa	szkoła	szewska	w	Dobczycach	4.100	—	4.100	
86.	„	„	„	w	Kołomyi	6.450	—	6.450	
87.	„	„	tkacka	w	Krośnie	8.800	—	8.800	
88.	Kraj.	naukowy	warsztat	tkacki	w Glinianach	3.340	—	3.340	
89.	„	„	„	w	Gorlicach	2.360	—	2.360	

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 90.	„ „ „ „ w Kosowie .	2.180	—	2.180
„ 91.	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Łańcucie .	2.900	—	2.900
„ 92.	„ „ „ „ w Rychwał- dzie	1.000	—	1.000
„ 93.	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie .	8.080	—	8.080
„ 94.	„ „ koronkarska w Zakopanem .	5.600	—	5.600
„ 95.	„ „ „ w Bobowej . .	2.850	—	2.850
„ 96.	„ „ hafeiarska w Makowie . .	3.946	—	3.946
„ 97.	Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu . .	59.600	—	59.600
„ 98.	„ keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	800	—	800
„ 99.	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	2.000	—	2.000
Suma poz. 63—99 .		280.666	—	280.666
„ 99a.	Subwencya państwowa na nowe szkoły i warsztaty zawodowe	2.400	—	2.400
„ 100.	Zwroty zaliczek na płace od funkcyonary- uszy w krajowych szkołach przemysł- owych i w biurze krajowej Komisji prze- mysłowej	2.000	—	2.000
Suma grupy B. .		285.066	—	285.066

C) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane.

„ 101	Dla szkoły koszykarkiej w Albigowej .	400	—	400
„ 102.	„ „ „ w Bilince . .	400	—	400
„ 103.	„ „ „ w Czerwonej Woli .	2.200	—	2.200
„ 104.	„ „ „ w Chyszewicach .	400	—	400
„ 105.	„ „ „ w Milczycach . .	400	—	400
„ 106	Dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . .	1.300	—	1.300

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 107. Dla szkoły koszykarskiej w Siekierzycach .	400	—	400
„ 108. „ „ „ w Wielowsi . . .	800	—	800
„ 109. Dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie .	400	—	400
„ 110. Dla pracowni garncarskiej w Toustem .	300	—	300
„ 111. Dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Bodzanowie	400	—	400
„ 112. Dla krajowego Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach .	1.200	—	1.200
„ 113. Dla pracowni powroźniczój w Stryju .	600	—	600
„ 114. Dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie .	800	—	800
„ 115. Dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze ,	1.400	—	1.400
„ 116. Dla warsztatu kacheluszniczego w Myśle- nicach	2.500	—	2.500
„ 117/118. Dla Towarzystwa tkackiego św. Sylwestra w Korczyni	1.400	—	1.400
	Suma grupy C.	15.300	15 300

D. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.

Poz. 119. Przemysł, Konwent PP. Benedyktynok, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 koron spła- calnych w 17 ratach od r. 1897 po 600 koron rocznie (17. i ostatnia rata w r. 1913 w kwocie 400 koron), XIII. rata .	—	600	600
„ 120/122. Światyn, Wydział powiatowy, zwrot poży- czki na zakupno realności dla krajowej szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwocie 6.000 kor. spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 kor. rocznie, XI. rata	—	400	400
„ 123. Świątniki, c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 kor. spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 kor. rocznie, IV. rata .	—	400	400

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	K o r o n y		
Poz. 124. Maków, kraj. szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 kor. spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 kor. rocznie, III. rata	—	200	200
„ 125. Jaworów, kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 kor. spłacalnej w 10 ratach od r. 1907 po 500 kor. rocznie, II. rata	—	500	500
„ 126. Bobowa, krajowa szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 300 kor. spłacalnej w 5 ratach od roku 1908 po 60 kor. rocznie, II. rata	—	60	60
	—	<u>2.160</u>	<u>2.160</u>
Suma grupy II.	—	2.160	2.160
Ogółem suma dochodów	464.309	2.160	<u>466.469</u>

a) Trzy równobrzmiące petycje Ls. 681, 1153 i 1757, grona nauczycielskiego krajowych szkół zawodowych w Kołomyi, Stanisławowie i Rakszawie o polepszenie warunków służbowych i przyznanie plac jakie ma personal państwowych c. k. szkół zawodowych, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi. Zdaniem Komisyi wymienione petycje zasługują na szczególniejszą uwagę i życzliwe traktowanie.

b) Petycę zarządu Towarzystwa szkoły handlowej we Lwowie Ls. 787 o udzielenie subwencji dla „Lwowskiej szkoły handlowej“ z uwagi, że Towarzystwo rozwinęło nader pożyteczną działalność, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, a jeżeli wyniki badań okażą się dodatnie, udzielenia wydatnej subwencji z poz. 112 i uwzględnienia w następnych budżetach.

c) Petycę gminy Łukawiec powiatu rzeszowskiego Ls. 1555 o założenie tamże krajowej szkoły koszykarskiej odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania. Wydział krajowy winien poczynić badania zwłaszcza w tym kierunku czy zaprowadzenie kursu wędrowniej nauki koszykarstwa w Łukawcu nie przyniesie mieszkańcom korzyści, zwłaszcza, jeżeli posiadają znaczne przestrzenie własnej łożyny koszykarskiej.

d) Petycę stowarzyszenia pracy kobiet w Przemyśle Ls. 1289 o udzielenie zapomogi i podwyższenie pobieranej subwencji odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

W celu pozyskania znaczniejszych zasilków ze Skarbu państwa Wysoki Sejm raczy uchwalić:

	zwycz.	nadzwycz.	razem
b) zasiłki na wykształcenie nauczycieli dla dwuklasowych szkół handlowych	2.000 K	— K	2.000 K
c) stypendya przemysłowe	35.000 „	— „	35.000 „
Poz 143. Stypendya dla młodzieży handlowej	6.000 „	— „	6.000 „
<u>Suma grupy D . . . . .</u>	<u>47.500 K</u>	<u>— K</u>	<u>47.500 K</u>

II. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.

„ 144. Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	40.000 K	— K	40.000 K
„ 145. Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000 „	— „	2.000 „
„ 146. Dotacja krajowego funduszu przemysłowego	— „	150.000 „	150.000 „
„ 147. Subwencya dla Krajowego „Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000 „	— „	30.000 „
„ 148. Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie	— „	10.000 „	10.000 „
„ 149. Liga pomocy przemysłowej na urządzenie ruchomych wystaw	— „	6.000 „	6.000 „
„ 150. Na cele lustracyi spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozp. Wydż. kraj.)	4.800 „	— „	4.800 „
„ 151. Zasiłki na wystawy przemysłowe	— „	8.000 „	8.000 „
„ 151a. Izba rękodzielnicza we Lwowie	1.000 „	— „	1.000 „
„ 151b. Izba rękodzielnicza w Krakowie	1.000 „	— „	1.000 „
„ 151c. Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi — ryczałt do dyspozycji Wydziału kraj.	3.000 „	— „	3.000 „
do załatwienia pet. „Gwiazd“ Ls. 1245, 2134, 1189, 1502, 1613.			

Suma działu II . . . . . 81.800 K 174.000 K 255.800 K

III. Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.

„ 152. Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400 K	— K	400 K
--	-------	-----	-------

	zwycz.	nadzwycz.	razem
Poz. 153. Biuro Komisji kraj. dla spraw przemysłowych:			
a) koszta podróży, diety członków i urzędników komisji i inne wydatki	10.000 K	— K	10.000 K
b) sekretarz:			
α) płaca	4.800 K		
β) dodatek aktywalny	<u>1.288 „</u>	6.088 „	— „ 6.088 „
c) referent techniczny:			
α) płaca	3.600 K		
β) dodatek aktywalny	<u>1.104 „</u>	4.704 „	— „ 4.704 „
d) aplikant	1.400 „	— „	1.400 „
e) mundant	— „	— „	— „
f) referent statystyczny:			
α) płaca	2.800 K		
β) dodatek aktywalny	<u>600 „</u>	3.400 „	— „ 3.400 „
g) pomoc kancelaryjna w oddziale statystycznym	1.200 „	— „	1.200 „
o) ryczałt na badania, ankiety i t. p.	<u>1.000 „</u>	— „	1.000 „
<u>Suma działu III. . . . .</u>	<u>28.192 K</u>	<u>— K</u>	<u>28.192 K</u>
<u>Suma wydatków poz. 143—153. . . . .</u>	<u>157.492 K</u>	<u>174.000 K</u>	<u>331.492 K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XII. wydatków, poz. 149—175.

P r z e m y ś ł i r ę k o d z i e ł a.

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Wydatki.

zwyczajne nadzwyczajne razem
K o r o n y

Subwencje dla zakładów, instytucji przemysłowych itd.

Poz. 149. Subwencja dla „Krajowego Związku przemysłowego“ we Lwowie	30.000	—	30.000
---	--------	---	--------

		zwyczajne nadzwyczajne razem		
		K o r o n y		
Poz. 150.	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ we Lwowie na cele ogólne	—	12.000	12.000
„ 151.	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysłowej“ na urządzenie ruchomych wystaw	—	8.000	8.000
„ 152.	Subwencya dla „Ligi Pomocy przemysł.“ na zakupno „Skorowidza przemysłowo-han- dlowego król. Galicyi“	—	—	—
„ 153.	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysło- wego“	2.000	—	2.000
„ 154.	Subwencya dla Muzeum przem. we Lwowie			
	a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
	b) na umorzenie pożyczki 100.000 K na budowę III. rata z 20-lecia, od 1. sty- cznia 1907	—	5.000	5.000
„ 155a)	Subwencya dla Muzeum technologicznego we Lwowie	6.000	—	6.000
„ 155b)	Izba handlowo-przemysłowa we Lwowie, umorzenie pożyczki 100.000 na budowę gmachu	—	5.000	5.000
„ 155c)	Izba rękodzielnicza we Lwowie	1.000	—	1.000
„ 155d)	„ „ w Krakowie	1.000	—	1.000
„ 156.	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
„ 157.	Subwencya dla Towarzystwa technicznego w Krakowie na utrzymanie nieustającej wystawy przemysłowej	1.500	—	1.500
„ 158a)	Dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“, subwencya	6.000	—	6.000
„ 158b)	Dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“, na umorzenie pożyczki 150.000 K na budowę gmachu	—	7.500	7.500
„ 158c)	Stowarzyzeniom rzemieślniczym we Lwo- wie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.000	—	3.000

zwyczajne nadzwyczajne razem

K o r o n y

do załatwienia petycyje „Gwiazd“ Ls. 1245,
1189, 1502, 1613, 2134.

Poz. 158d) Wydawnictwo „Kupiec polski“ w Kra- kowie	400	—	400
Suma grupy F)	66.900	37.500	104.400

G) Stypendya, zasiłki i inne wydatki na
cele przemysłowe.

„ 159. Zasiłki dlauczniów krajowych i państwo- wych szkół przemysłowych	35.000	—	35.000
„ 160. Zasiłki dla młodzieży handlowej	8.000	—	8.000
„ 161. Zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowo-uzupełniających	4.500	—	4.500
„ 162. Zasiłki na kształcenie nauczycieli dla dwu- klasowych szkół handlowych	2.000	—	2.000
„ 163. Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	50.000	—	50.000
„ 164. Dotacya kraj. funduszu przemysłowego	—	200.000	200.000
„ 165. Na lustracye Spółek przem.-wytwórczych	4.800	—	4.800
„ 166. Zasiłki na wystawy przemysłowe	—	8.000	8.000
Suma grupy G)	104.300	208.000	312.300

H) Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.

„ 167. Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400	—	400
„ 168. Koszta podróży, diety członków i urzędni- ków Komisji i inne wydatki	10.000	—	10.000
„ 169. Sekretarz :			
a) płaca	4 800 K		
b) dodatek aktywalny	<u>1.288 „</u>	6.088	— 6.088
„ 172. Referent techniczny :			
a) płaca	3.600 K.		
b) dodatek aktywalny	<u>1.104 „</u>	4.704	— 4.704

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
		K o r o n y		
Poz. 171.	Aplikant	1.400	—	1.400
„ 172.	Referent statystyczny:			
	a) płaca	2.800 K		
	b) dodatek aktywalny	<u>600 „</u>	3.400	3 400
„ 173.	Mundant	—	—	—
„ 174.	Pomoc kancelaryjna w oddziale statyst.	1.200	—	1.200
„ 175.	Ryczałt na badania, ankiety i t. p.	<u>1.000</u>	—	<u>1.000</u>
	Suma grupy H)	28.192	—	28.192
	Suma wydatków poz. 149—175	199.392	245.500	444.892

P e t y c y e :

- L. 152. Jad Charuzim w Jarosławiu.
- „ 526. Proświty w Stanisławowie o bursę.
- „ 661. Gwiazdy w Drohobyczu.
- „ 817. „Przyjaźn“ w Brzeżanach.
- „ 899. Powiatu w Tarnowie w spr. fabryki cementu.
- „ 1017. „Zorji“ we Lwowie.
- „ 1416. Gwiazdy we Lwowie.
- „ 1610. Jad Charuzim we Lwowie.
- „ 1719. Maryi Mirszewskiej we Lwowie.
- „ 1836. Bursy im. St. Kostki w Kolomyi.
- „ 1884. „Zorji“ w Drohobyczu.
- „ 2246. Gwiazdy w Stanisławowie.

Odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zwłaszcza stowarzyszenia do obdzielenia z funduszu ryczałtowego na ten cel przeznaczzonego.

Marszałek otwiera rozprawę.

Marszałek oznajmia, że najpierw podda pod uchwałę Izby poprawkę p. Battaglii, która opiewa:

W rubr. XII. poz. 163 podnosi się wydatek na zasiki bezzwrotne z kwoty 50.000

kor., proponowanej przez komisję, na 60.000 koron.

Po zamknięciu rozprawy nad tą poprawką przemawia sprawozdawca p. Rutowski.

Izba uchwała poprawkę p. Battaglii tj. uchwałą

poz. 163 rubr. XII. budżetu kraj. na r. 1909 na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe w kwocie 60.000 kor.

Przemawia p. Federowicz i stawia następującą poprawkę:

poz. 151 a) i 151 b) budżetu kraj. na r. 1908 i poz. 155 e) i 155 d) budżetu kraj. na rok 1909: Izba rękodzielnicza we Lwowie i w Krakowie podwyższa się subwencję z 1.000 kor. na 2.000 kor.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Rutowski.

Przemawia p. Federowicz i oznajmia, że zmienia swą powyższą poprawkę w tym kierunku, aby tylko poz. 155 e) i 155 d) budżetu kraj. na r. 1909 subwencję dla Izby rękodzielniczej we Lwowie i w Krakowie podwyższyć z 1.000 na 2.000 kor.

Izba uchwała w oddzielnem głosowaniu poz. 155e) i 155d) Rubr. XII. budżetu kraj. na r. 1909 zgodnie z poprawką p. Federowicza, tj uchwała subwencję na r. 1909 dla Izby rękodzielniczej we Lwowie i w Krakowie po 2.000 kor. Następnie łącznie i bez rozprawy uchwała Izba rubr. XII. budżetu kraj. na r. 1908 zgodnie z wnioskiem komisji i wszystkie pozycje wydatków rubr. XII. budżetu kraj. na rok 1909 z wyjątkiem poprzednio uchwalonych: poz. 163 według poprawki p. Battaglii i poz. 155 e) i 155 d) według poprawki p. Federowicza, zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Lewickiego:

Wzywa się c. k. Rząd, aby celem ochrony przemysłu domowego od bezpodstawnych i niesłusznych wymiarów podatku wydał słowne zarządzenia do władz podatkowych w kraju.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Lewickiego.

Marszałek odczytuje następujący wniosek p. Sodomory i otwiera nad nim rozprawę:

nową pozycję 148 a) subwencya 1.000 kor. dla Bursy rzemieślniczo-przemysłowej we Lwowie w załatwieniu jej petycyi do L. s. 1793.

Przemawia członek Wydziału krajow. p. Jahl.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Rutowski i wnosi, aby wniosek powyższy p. Sodomory odesłać do Wydziału krajowego celem możliwego uwzględnienia z ryczałtu na r. 1909.

Izba uchwała powyższy wniosek p. sprawozdawcy.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do załatwienia rezolucyi p. Kędziora.

Przemawia p. Kędzior i oznajmia, że wobec rezolucyi p. Goetza cofa swą poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Rutowski i oznajmia, że zrzeka się głosu.

Marszałek odczytuje następujące rezolucje p. Goetza:

I.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z funduszu na ogniotrwałe krycie dachów przeznaczonego, udzielał pożyczek na fabryki dachówek oraz i płyt betonowych wogóle, a nie — jak dotąd — na fabryki zakładane przez Rady powiatowe.

II.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby obmyślił inne dalsze środki przyjscia fabrykacyi dachówek cementowych, rur i płyt betonowych z pomocą finansową, nienaruszającą stałego funduszu przemysłowego i o ile środki te przekraczałyby kompetencję Wydziału krajowego, przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe rezolucje p. Goetza.

Następuje:

Budżet krajowy na r. 1908.

Rubryka XIII.

D ł u g i k r a j o w e.

Sprawozdawca p. Korol czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

zwyczajne:

Poz. 1.	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K zaciągniętej na spłatę długu indemnizacyjnego:		
	a) XXX. i XXXI. rata kapitału	670,100 K	
	b) 4% odsetki	2,054.834 „	
	c) druki, inseraty, porta, prowizya banków na pośrednictwo w wypłacie kuponów i wyłoso- wanych obligacyj i t. p.	4.300 „	2,735.234 K
„ 2.	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych fundu- szów indemnizacyjnych:		
	a) Galicyi wschodniej	}	1.500 „
	b) Galicyi zachodniej		
	c) W. Ks. Krakowskiego		
„ 3.	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	100 „	
„ 4.	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek	75.000 „	
„ 5.	4% odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszt wy- stawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu	85.847 „	
„ 6.	4% odsetki od pożyczki 2,225.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 z gal. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru funduszu kraj. z r. 1906	89.000 „	
„ 7.	4% odsetki od pożyczki 2,523.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907 z gal. funduszu propi- nacyjnego na pokrycie niedoboru funduszu kraj. z r. 1907	100.920 „	
„ 8.	4% odsetki od pożyczki 1,500.000 K zaciągnąć się mającej w myśl uchwały sejmowej z 16. listopada 1905 na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacyj powiato- wych, dla ułatwienia krycia dachów materiałem ogłiotrawłym	60.000 „	

Ogółem suma wydatków . . . . . 3,147.500 K

Dochody.

Poz.	1.	Dochody z byłych funduszków indemnizacyjnych:	zwyczajne:
		I. Od obowiązanych:	
		a) Wpłata kapitałów i rent:	
		Galicya wschodnia	94 K.
		„ zachodnia	— „
		W. Ks. Krakowskie	<u>— „</u> 94 K
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:	
		Galicya wschodnia	250 K
		„ zachodnia	45 „
		W. Ks. Krakowskie	<u>5 „</u> 300 „
		II Dochód z zaległych dodatków indemnizacji od kontrybuentów:	
		Galicya wschodnia	2.300 K
		„ zachodnia	600 „
		W. Ks. Krakowskie	<u>100 „</u> 3.000 „
Poz.	2.	Z aktywów funduszu 6 ⁰ / ₀ pożyczki krajowej z r. 1873 (8 rata z 16-lecia)	400 „
„	3.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	<u>50.000 „</u>
		<u>Ogółem suma dochodów . . . . .</u>	<u>53.794 K</u>

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka XIII.

D ł u g i k r a j o w e . .

Wydatki.

Poz.	1.	Umorzenie 4 ⁰ / ₀ pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:	Zwyczajne:
		a) XXXII. i XXXIII. rata kapitału	703.40 K
		b) 4 ⁰ / ₀ odsetki	2,527.520 „
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj i t. p.	<u>4.950 „</u> 2,735.870 K

		zwyczajnie :
Poz. 2.	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych :	
	a) Galicyi wschodniej	} . . . . . 2.000 K
	b) Galicyi zachodniej	
	c) W. Ks. Krakowskiego	
„ 3.	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	50 „
„ 4.	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek	75.000 „
„ 5.	4 ^o / _o odsetki od zaciągnięć się mającej pożyczki na kosztą wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu	98.077 „
„ 6.	4 ^o / _o odsetki od pożyczki 2,225.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 z gal. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru funduszu kraj. z r. 1906	89.000 „
„ 7.	4 ^o / _o odsetki od pożyczki 2,523.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907 z gal. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru funduszu kraj. z r. 1907	100.920 „
„ 8.	4 ^o / _o odsetki od reszty pożyczki 8,434.728 K zaciągnięć się mającej, z galic. funduszu propinacyjnego na pokrycie preliminowanego przez Wydział krajowy niedoboru funduszu kraj. z r. 1908 w kwocie 9,721.823 K	337.389 „
„ 9.	Umorzenie pożyczki 1,500.000 K zaciągnięć się mającej w myśl uchwały sejmowej z 16. listopada 1905 na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacyj powiatowych, dla ułatwienia krycia dachów materiałem ogniotrwałym	75.000 „
„ 10.	Na 4 ^o / _o odsetki od pożyczki 281.000 K zaciągnięć się mającej z funduszu solnego na budowę skrzydła do gmachu sejmowego (na rogu ul. Marszałkowskiej i Mickiewicza)	11.240 „
„ 10a.	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	— „
	<u>Ogółem suma wydatków . . . . .</u>	<u>3,524.546 K</u>

Dochody.

„ 1.	Dochody z byłych funduszów indemnizacyjnych:	zwyczajnie :
	I. Od obowiązanych:	
	a) Wpłata kapitałów i rent:	
	Galicya wschodnia	— K.
	„ zachodnia	— „
	W. Ks. Krakowskie	— „
		<u>— K</u>

zwyczajnie :

b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody :

Galicja wschodnia	75 K	
„ zachodnia	20 „	
W. Ks. Krakowskie	<u>5 „</u>	100 K

II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów :

Galicja wschodnia	1.000 K	
„ zachodnia	450 „	
W. Ks. Krakowskie	<u>50 „</u>	1.500 „

Poz. 2.	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z r. 1873 (9 rata z 16-lecia)	400 „
„ 3.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	60.000 „
„ 4.	Zwrot odsetek do poz. 10. wydatków — jako czynsz za lokal na pomieszczenie :	
	a) biura kolejowego (rubr. VIII poz. 21.)	6.250 K
	b) biura solnego	4.990 „
		<u>11.240 „</u>

Ogółem suma dochodów . . . . . 73.240 K

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała Rub. XIII. budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 z zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

P. Kazimierz Badeni w zastępstwie sprawozdawcy p. Skalkowskiego, czyta, oznajmiwszy, że wskutek uchwały sejmowej z 24. października 1908, przyznającej dotację Drowi J. Wereszczyńskiemu, dodaną zostaje poz. 237 na r. 1908 i poz. 224 na r. 1909,

Wydatki.

I.	Dotacje dla wdów po członkach Wydziału krajowego, poz 1—4	9.600 K
II.	Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego, poz. 5—49	126.654 „
III.	Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych, poz. 50—63	39.473 „

IV. Pensye dla wdów i sierót po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego poz. 64 do 133	75.947 K
V. Pensye dla wdów i sierót po urzędnikach zakładów krajowych, poz. 134—146	14.037 „
VI. Dary z łaski i zaopatrzenia dla funkcyonaryuszy krajowych, dla wdów i sierót :	
Poz. 147—211 zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego — wstawia komisya budżetowa :	
a) jako stałe kwotę	14.706 K
Dalej przynosi komisya w załatwieniu petycyi Ls. 706.	
Pod poz. 211 a) dar z łaski dla Sapałaczyńskiej Leontyny z działu jednorazowych do stałych w kwocie rocznej	300 „
Nadto w uwzględnieniu wniesionych petycyj, wstawia komisya następujące stałe dary z łaski :	
Poz. 211 b) Turski Władysław, emer. starszy inżynier drogowy (pet. Ls. 1837)	500 „
„ 211 c) Rudzki Władysław, emer. kontrolor Kasy krajowej (pet. Ls. 461)	500 „
„ 211 d) Marcinkowski Władysław, emer. wicedyrektor oddz. rachunkowego (pet. Ls. 1601)	400 „
„ 211 e) Dr. Sawicki Stella Jan, emer. inspektor szpitala (pet. Ls. 828)	800 „
„ 211 f) Szulzowa Zofia, wdowa po dozorecy melioracyjnym (w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego do L. 1923/908)	240 „
Razem stałe dary z łaski	17.446 K
b) Jednorazowe, jako wydatki nadzwyczajne :	
„ 212. Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym (pet. Ls. 1135 i 1136)	400 „
„ 213. Bienkowska Józefa Marya, sierota po archiwście (pet. Ls. 711)	200 „

Poz. 214.	Pogorzelska Katarzyna, wdowa po strózu (pet. Ls. 117 i 762)	200 K
„ 215	Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu (pet. Ls. 871)	200 „
„ 216	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu (pet. Ls. 405)	200 „
„ 217	Barycka Marya, j. w. (pet. Ls. 761)	200 „
„ 218	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym (pet. Ls. 1942)	200 „
„ 219	Hanaczewska Marya, wdowa po strózu (pet. Ls. 758)	100 „
„ 220	Wojtynowa Anna, j. w. (pet. Ls. 756)	200 „
„ 221	Załużcka Anna, j. w. (pet. Ls. 757)	100 „
„ 222	Salamaszyńska Rozalia, sierota po strózu	50 „
„ 223	Dąbrowski Edmund, emer. asystent (pet. Ls. 678)	300 „
„ 224	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym (pet. Ls. 759)	200 „
„ 224a)	Bubesowa Marya, wdowa po strózu (Ls. 760)	100 „
„ 224b)	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu (pet. Ls. 1005)	500 „
„ 224c)	Orłowiec Michał, były stróż Wydziału krajowego (pet. Ls. 1050)	200 „
„ 224d)	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze (pet. Ls. 1239)	180 „
„ 224e)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze (pet. Ls. 2367)	200 „
„ 224f)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym (pet. Ls. 656)	200 „
„ 224g)	Markowska Józefa, wdowa po strózu (pet. Ls. 340)	150 „
„ 224h)	Matecka Seweryna, wdowa po dyetaryuszu (pet. Ls. 679)	100 „
„ 224i)	Babińska Helena, wdowa po dyetaryuszu (pet. Ls. 901)	300 „

Poz. 224k) Baczyńska Tekla, sierota po konduktorze (pet. Ls. 2040)	100 K	
„ 224l) Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze (pet. Ls. 665)	100 „	
„ 224m) Polišska Matylda, wdowa po stenografie (pet. Ls. 1226)	100 „	
„ 224n) Rzczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu (pet. Ls. 2276)	200 „	
„ 224o) Tarnawski Stanisław, sierota po dyrektorze rachunkowym (pet. Ls. 879)	500 „	
„ 224p) Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy (pet. Ls. 1280)	500 „	
„ 224r) Zielińska Zofia, wdowa po archiwście rach.	300 „	
„ 224s) Kozubowa Małgorzata	100 „	
„ 224t) Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	
Ogółem dział VI. (poz. 147—224 t)	2.000 K	25.826 K

Do poz. 224 t). Celem wyznaczenia odpowiednich darów z łaski w załatwienia petycyi przez Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i mozliwego uwzględnienia przekazanych, wstawia Sejm do budżetu na rok 1908 ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego 2.000 K.

do którego odnoszą się petycyje:

- Ls. 153 Kiszelnkównej Włodzimierzy Wandy, sieroty po kanceliście Wydziału kraj.
- „ 305 Maciulskiego Józ., opiekuna Skalskiej Maryi, sieroty po artystach teatru lwowskiego,
- „ 397 Wilezyńskiej Anieli, wdowy po rządcy szpitala w Tarnowie,
- „ 518 Skwarczyńskiego Jana i Darowskiego Stanisława, em. konduktorów drogowych,
- „ 224 Solarza Józefa, b. piekarza szpit. św. Łazarza,

- Poz. 777 Perejmibydy Honoraty, wdowy po stróžu Wydz. kraj.,
- „ 778 Grabowskiego Piotra, b. stróża Wydziału kraj.,
- „ 866 Tworowskiej Elżbiety, wdowy po konduktorze drog.,
- „ 910 Pini Maryi, wdowy po dyetaryuszu Wydz. kraj.,
- „ 1004 Rondewald Eleonory, wdowy po konduktorze drogowym.,
- „ 1035 Piotrów Władysława, odźwiernego zakładu kulpark.,
- „ 1039 Niedzielskiej ze Strnadów Heleny, żony b. dyetaryusza Wydz. kraj.,
- „ 1070 Stroińskiej Heleny, sieroty po aptekarzu przy szpitalu św. Łazarza,
- „ 1118 Zajęczkowskiej Maryi Javiny, wdowy po sekundaryuszu szpitala lwowskiego,
- „ 1139 Gołębskiego Władysława, emer. adjunkta rach.,
- „ 1371 Drelinkiewicz z Pakuszewskich Maryi, córki drogomistrza,
- „ 1379 Silkiewiczówny Kamilii, córki b. dyrektora Kasy krajowej,
- „ 1423 Stępińskiej Leokadyi, wdowy po rzędcy szpitala w Jaśle,
- „ 1426 Błażowskiej Julii, wdowy po droźniku,
- „ 1493 Brodowskiego Jana, b. droźnika kraj.,
- „ 1607 Ilczukowej Maryi, wdowy po droźniku,
- „ 1861 Rudzkiej Maryi, wdowy po b. asyst. rach.,
- „ 1862 Bobrowskiej Walentyny, wdowy po inżynierze biura kolejowego,

- Poz. 2225 Kozłowskiej Izabeli, wdowy po członku orkiestry teatru hr. Skarbka,
 „ 2230 Topolnickiej Julii, córki po asyst. rach.,
 „ 2364 Zajączkowskiej Maryi, wdowy po pisarzu etat. Wydziału kraj.,
 „ 2393 Drobota Jana, b. robotnika przy drogach kraj.

VII. R o z m a i t e.

Poz. 225	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych (ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego)	10.000 K
„ 226	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu (Ls. 763)	200 „
„ 227	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400 „
„ 228	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu, stałe zaopatrzenie (Ls. 2228)	200 „
„ 229	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, stały dożywotni datek	720 „
„ 230	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku (Ls. 742)	300 „
„ 231	Korosteńska Felicja, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski	160 „
„ 232	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny dożywotni datek	720 „
„ 233	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stały roczny datek	720 „
„ 234	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktorze chowu bydła, stałe zaopatrzenie	500 „
„ 235	Starzewska Regina, wdowa po dyrektorze krajowego Składu publicznego w Krakowie — dożywotni dar z łaski	700 „
„ 236	Chmielowska Marya, wdowa po profesorze Uniwersytetu (w załatwieniu petycyi Ls. 123)	800 „

Poz. 237	Dotacya dożywotnia dla D-ra Józefa Wereszczyńskiego, uchwalona przez Sejm 24. października 1908 z rocznych 12.000 K za czas od 1. listopada — 31. grudnia 1908	2.000 K
	Suma działu VII. (poz. 225—237)	17.420 K
	<u>Suma wydatków rubr. XIV. . . . .</u>	<u>308.957 K</u>

Tem samem załatwiono sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 12. listopada 1907 Lw. 31.547, dotyczące jednorazowych darów z łaski.

D o c h o d y.

Poz. 1.	Dochód z wkładek emerytalnych od plac urzędników krajowych	40.000 K.
---------	--	-----------

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Wydatki.

I.	Dotacye dla wdów po członkach Wydziału krajowego, poz. 1—4	6.000 K
II.	Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego poz. 5—53	140.207 „
III.	Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych, poz. 54—66	35.813 „
IV.	Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach Wydziału krajowego poz. 67—136	75.890 „
V.	Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach zakładów krajowych, poz. 67—136	12.580 „
VI.	Dary z łaski i zaopatrzenia dla funkcyonaryuszy krajowych, ich wdów i sierót:	
Poz. 148—211,	zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, wstawia Komisya budżetowa:	
a)	jako stałe kwotę	14.868 K
	Nadto w załatwieniu wniesionych petycyj, powołanych w sprawozdaniu Komisji za r. 1908 wstawia Komisya następujące stałe dary z łaski:	
„ 211a)	Turski Władysław, emerytowany starszy inżynier drogowy	500 „

Poz. 211 b)	Rudzki Władysław, emer. kontrolor kasy krajowej	500 K
„ 211 c)	Marcinkowski Władysław, emer. wicedyrektor oddz. rachunkowego	300 „
„ 211 d)	Dr. Stella Sawicki Jan, emer. inspektor szpitali krajowych	800 „
„ 211 e)	Spałaczyńska Leontyna, siostra b. rewidenta rachunkowego	300 „
„ 211 f)	Szulzowa Zofia, wdowa po dozorecy melioracyjnym	240 „
	Razem stałe dary z łaski	17.608 K

b) Jednorazowe, jako wydatki nadzwyczajne:

„ 211 g)	Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym	400 „
„ 211 h)	Bieńkowska Józefa Marya, sierota po archiwście	200 „
„ 211 i)	Pogorzelska Katarzyna, wdowa po stróžu	200 K
„ 211 k)	Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu	200 „
„ 211 l)	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu	200 „
„ 211 m)	Barycka Marya, j. w.	200 „
„ 211 n)	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym	200 „
„ 211 o)	Hauaczewska Marya, wdowa po stróžu	100 „
„ 211 p)	Wojtynowa Anna, j. w.	200 „
„ 211 r)	Załucka Anna, j. w.	100 „
„ 211 s)	Salamaszyńska Rozalia, sierota po stróžu	50 „
„ 211 t)	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym	200 „
„ 211 u)	Bubesowa Marya, wdowa po stróžu	100 „
„ 211 v)	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu	500 „
„ 211 w)	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze	180 „

Poz. 211x)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze	200 K	
„ 211y)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	200 „	
„ 211z)	Markowska Józefa, wdowa po strózu	150 „	
„ 2111ż)	Matecka Seweryna, wdowa po dytaryuszu	100 „	
„ 211aa)	Babińska Helena, wdowa po dytaryuszu	300 „	
„ 211bb)	Baczyńska Tekla, sierota po konduktorze	100 „	
„ 211cc)	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze	100 „	
„ 211dd)	Polińska Matylda, wdowa po stenografie	100 „	
„ 211ee)	Rzeczycka Teofila, wdowa po dytaryuszu	200 „	
„ 211ff)	Tarnawski Stanisław, sierota po dyrektorze rachunkowym	500 „	
„ 211gg)	Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy	500 „	
„ 211hh)	Zielińska Zofia, wdowa po archiwisie rach.	300 „	
„ 211ii)	Kozubowa Małgorzata	100 „	
„ 211kk)	Orłowiec Michał, b. stróż	200 „	
„ 211ll)	Buynowska Aniela, wdowa po b. kontrolorze kasy krajowej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	500 „	
„ 211mm)	Ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	
	Ogółem dział VI. (poz. 148—211mm)		26.138 K

Do ryczałtu 2.000 K pod poz. 211mm. odnoszą się także wszystkie petycje powołane w sprawozdaniu Komisji za r. 1908 — a odesłane Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

VII. R o z m a i t e.

Poz. 212	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych (ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego)	10.000 K
„ 213	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	200 „

Poz. 214	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400 K
„ 215	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu, stałe zaopatrzenie	200 „
„ 216	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, stały dożywotni datek	720 „
„ 217	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku	300 „
„ 218	Korosteńska Felicja, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski	160 „
„ 219	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny dożywotni datek	720 „
„ 220	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stały roczny datek	720 „
„ 221	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktorze chowu bydła, stałe zaopatrzenie	500 „
„ 222	Starzewska Regina, wdowa po dyrektorze krajowego Składu publicznego w Krakowie — dożywotni dar z łaski	700 „
„ 223	Chmielowska Marya, wdowa po profesorze Uniwersytetu	800 „
„ 224	Dotacja dożywotnia dla D-ra Józefa Wereszczyńskiego, uchwalona przez Sejm 24. października 1908	<u>12.000 K</u>
	Ogółem dział VII. (poz. 212—224)	<u>27.420 K</u>
	Suma wydatków rubr. XIV.	<u>324.098 K</u>

D o c h o d y.

(zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego).

Poz. 1.	Dochód z wkładek emerytalnych od plac urzędników krajowych	<u>40.000 K.</u>
---------	--	------------------

W petycyi L. 653 uprasza emerytowany urzędnik rachunkowy p. Aleksander Holuka o wliczenie mu do wymiaru pensyi emerytalnej 7 lat, 9 miesięcy i 28 dni, których jako spędzonych w służbie nieetatowej nieuwzględniono. Petent

przedłożył szereg poleceń Wydziału krajowego, polecających mu przeprowadzenie lustracji gospodarki szpitalnej na prowincyi.

Komisya wnosi na przekazanie tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej z wnioskiem odpowiednim.

Petycyę L. 2018. uprasza emer. inżynier biura melioracyjnego p. Ferdynand Hilbriecht o przyznanie mu pełnych poborów tytułem emerytury, ze względu iż skutkiem długoletniej wytężonej pracy zmuszonym był wobec nadwężonego zdrowia przejść na emeryturę już po 32 latach służby.

Komisya wnosi, aby tę petycyę również Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej przekazać.

Petycyę L. 1353 p. Tadeusza Filippi, byłego adjunkta Wydziału krajowego, w czasie od 12. marca 1894 do 31. grudnia 1907 wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Petycyę L. 1240 p. Stanisława Pola, dyetaryusza w biurze drogowem, o przyznanie emerytury, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia Sejmowi odpowiedniego wniosku, gdyby petent stał się niezdolnym do pracy.

Petycyę L. 1157 Klary Karoliny z Szydłowskich Markowskiej o wynagrodzenie w drodze łaski pretensyi, odnoszących się do sprzedaży gruntów funduszow krajowemu na cele szpitalne, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Petycyę L. 544 Anieli Buynowskiej wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia i wstawia pod poz. 211 II) do dyspozycyi Wydziału krajowego 500 koron na r. 1909.

Petycyę L. 1655 Bazylego Korola, lustratora biura Patronatu o veniam aetatis, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku.

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Rodzinnie urzędnika zmarłego wstanie bezżennym należy się tak zwany kwartał pośmiertny. Wydział krajowy postanowi w każdym wypadku do czyich rąk wypłata tej należitości nastąpi.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Merunowicz i stawia następującą poprawkę:

Pozycyę 211 dd) wyd. Rębr. XIV budżetu kraj. na r. 1909 jednorazowy dar z łaski dla Matyldy Pólińskiej podwyższa się ze 100 na 200 K.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. K. Badeni i przyjmuje poprawkę p. Merunowicza, którą Izba uchwała.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwala resztę pozycyj wydatków i dochodów. Rubr. XIV budżetu kraj. na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami, z wyjątkiem poprzednio uchwalonej poz. 211 dd) Rubr. XIV budżetu kraj. na r. 1909 według poprawki p. Merunowicza.

Następuje :

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka XV.

Poz. 1—5 wyd. i poz. 1 dochodów.

O p ł a t y k o n s u m e c y j n e .

Sprawozdawca p. Mieczysław Urbański czyta :

Wydatki.

Poz.	1.	Koszta komisyjne	1.000 K
"	2.	Koszta manipulacji i prowizji c. k. pocztowej Kasy oszczędności	2.000 „
"	3.	Koszta kancelaryjne	2.500 „
"	4.	Papier i druki	5.000 „
"	5.	Rozmaite wydatki, tudzież remuneracye i zasiłki	3.000 „
		<u>Ogółem suma wydatków . . . . .</u>	<u>13.500 K</u>

Dochody.

Poz.	1.	Dochody krajowych opłat konsumcyjnych :	
	a)	α) od piwa (w myśl ust. z 13. lutego 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 24)	2,050.000 K
		β) odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych w pocztowej Kasie oszczędności	2.000 „
	b)	30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93)	90.000 „
	c)	udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu (w myśl ust. z 8. lipca 1901 Dz. pr. p. Nr. 86)	<u>5,350.000 „</u>
		<u>Ogółem suma dochodów . . . . .</u>	<u>7,492.000 K</u>

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XV.

Poz. 1—5 wyd. i poz. 1 dochodów.

O p ł a t y k o n s u m e c y j n e.

Wydatki.

Poz.	1.	Koszta komisyjne	1.000 K
„	2.	Koszta manipulacji i prowizji c. k. pocztowej Kasy oszczędności	2.000 „
„	3.	Koszta kanbelaryjne	2.500 „
„	4.	Papier i druki	5.000 „
„	5.	Rozmaite wydatki tudzież remuneracye i zasiłki	3.000 „
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>13.500 K</u>

Dochody.

Poz.	1.	Dochody krajowych opłat konsumcyjnych:	
	a)	α) od piwa w myśl ust. z 13. lutego 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 24.)	2,140.000 K
		β) odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych w pocztowej Kasie oszczędności	2.000 „
	b)	30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93)	90.000 „
	c)	udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu (w myśl ust. z 8. lipca 1901 Dz. pr. p. Nr. 86)	5,500.000 „
	d)	Rozmaite dochody z tytułu zaległych czynszów dzierżawnych, grzywien, kar, kosztów sądowych, odsetek zwłoki i t. p.	— „
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>7,732.000 K</u>

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała rub. XV. budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Budżet krajowy na rok 1908.

Rubryka XVI. R o z m a i t e.

Sprawozdawca p. Zardecki czyta, oznajmiwszy poprzednio, że poz. 6. dochodów Rub. XVI. budżetu kraj. na r. 1909 odpada wskutek czego suma dochodów tej rubryki na r. 1909 wynosić będzie 1,217.500 K, a poz. 10. wyd. tej rubryki na r. 1909 wynosić ma 15.000 K.

Wydatki.

	zwyczajne	nadzwyczaj.
	k o r o n y	
1. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60 000	—
2. Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—
3. Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajo- wego	6.000	—
4. Na pokrycie 78% dodatku krajowego do podatku zarobko- wego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny, w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. paź- dziernika 1896 Dz. p. p. Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	160.618	—
5. Na bonifikacyę dla funduszków powiatowych za ubytek w do- chodach, opłacanych do końca roku 1897 z galicyj- skiego funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—
6. Na koszt urzędzenia i utrzymania jednego kursu dla pisa- rzy gmin wiejskich	8.000	—
7. Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—
8. Towarzystwo tatrzańskie, stała subwencya	1.000	—
9. Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały	10.000	—
10. Na biura pośrednictwa pracy (ryczałt)	15.000	—
11. Dla Spółki ochrouy i pomocy narodowej w Białej, na bu- dowę „Domu polskiego“ w Bielsku, corocznie, je- dnakże najdalej do roku 1930 (w myślu chwały sejmo- wej z 10. października 1907)	—	2.000
12. VI. i VII. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 kor. na budowę wodociągów (aż do roku 1955)	20.061	—

13. Dotacja dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, ¹ w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—
14. Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya nadzwyczajna na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki, t. j. do roku 1956 włącznie	—	2.500
15. Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich	—	—
16. Krajowy Związek turystyczny na koszta wydawnictwa i reklamy turystycznej	—	—
Ogółem suma wydatków	<u>409.679</u>	<u>4.500</u>
	414.179	

Dochody.

1. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—
2. Odsetki zwoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	70.000	—
3. Bonifikacya z k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	720.000	—
4. Bonifikacya z galie. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opłacanych przez ten fundusz do r 1898:		
a) dla kraju	300.000 K	
b) „ powiatów	<u>100.000 „</u>	400.000 —
5. Udział kraju w czystym dochodzie Banku krajowego po myśli §. 102. statutu Banku krajowego	—	—
6. Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 kor., zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem:		
a) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych	7.000 K	
b) z datku od stacyi klimatycznej	5.000 „	
c) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem	<u>4.000 „</u>	16.000 —
7. Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.500	—
Ogółem suma dochodów	<u>1,207.500</u>	—

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XVI. R o z m a i t e.

Wydatki.

	zwyczajne: nadzwyczajne:	
	k o r o n y	
1. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—
2. Na fundację wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—
3. Na misye katolickie do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—
4. Na pokrycie 78% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny, w myśl §. 100 ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	160.618	—
5. Na bonifikację dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galicyjskiego funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—
6. Na koszt urządzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich	8.000	—
7. Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—
8. Towarzystwo tatrzańskie, stała subwencya	1.000	—
9. Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, zasiłek stały	10.000	—
10. Urzędy pośrednictwa pracy, ryczałt na wydatki rzeczowe	15.000	—
11. Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej na „Dom polski“ w Bielsku, corocznie do 1919 roku (w miejsce uchwały sejmowej z 10. października 1907 roku). Tem samem zostaje załatwiona petycja do l. 2.141)	—	4.000
12. VIII. i IX. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów (aż do roku 1955)	22.012	—
13. Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—

	zwyczajne : nadzwyczajne : k o r o n y	
14. Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya nadzwyczajna na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki t. j. do roku 1956 włącznie	—	2.500
15. Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich	--	1.500
Tem samem załatwioną zostaje petycyja l. 113.		
16. Krajowy Związek turystyczny na koszta wydawnictwa i reklamy turystycznej	—	1.500
Tem samem zostaje załatwioną petycyja do l. 1.203.		
17. a) Subwencya dla Towarzystwa sztuk pięknych w Krakowie i we Lwowie na urządzenie grup etnograficznych z Galicyi w pochodzie jubileuszowym we Wiedniu	—	10.000
b) Subwencya dla grupy historycznej	—	1.000
c) Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, w załatwieniu petycyi do l. 1.233 dodatkowo na urządzenie grup etnograficznych z Galicyi w pochodzie jubileuszowym we Wiedniu, do dyspozycji Wydziału krajowego	—	3.000
18. Gminie miasta Krakowa na cele parku im. Dra Jordana, w załatwieniu petycyi do l. 1.111	—	2.000
19. Komitetowi obchodu setnej rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego we Lwowie na wydawnictwa i prace przygotowawcze, w załatwieniu petycyi do l. 498	—	500
20. Polskiemu Towarzystwu emigracyjnemu we Lwowie, na koszta podróży informacyjnych w sprawie wychodźstwa do Ameryki północnej i południowej, oraz Francyi, Danii i Szwecyi, do dyspozycji Wydziału krajowego, po zbadaniu i jeżeli wyniki badań będą dodatnie	—	5.000
Tem samem załatwioną zostaje petycyja l. 2.145.		
21. a) Dla wdowy po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim za czas wdowieństwa (zwyczajne)	600	—
b) dla czworga dzieci po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim aż do osiągnięcia pełnoletności, każdemu po 600 K.	2.400	—
Suma wydatków rubr. XVI.	436.130	31.000
Ogółem	467.130	

D o c h o d y.

	zwyczajne: nadzwyczajne k o r o n y	
1. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—
2. Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	80.000	—
3. Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	720.000	—
4. Bonifikacya z galic. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opła-canych przez ten fundusz do r. 1898:		
a) dla kraju	300.000 K	
b) „ powiatów	<u>100.000 „</u>	400.000 —
5. Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem:		
a) z z dzierżawy opłat gminnych od napojów spi-rytusowych	7.000 K	
b) z datku od stacyi klimatycznej	5.000 „	
c) z 20% dodatku gminnego w Za-kopanem	<u>4.000 „</u>	16.000 —
7. Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	<u>1.500</u>	—
Suma dochodów rubr. XVI.	1,217.500	—

a) Petycją l. 407 Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych o podwyższenie subwencji na cele poparcia organizacji obrony pożarnej w kraju, oraz petycją l. 1582 gminy m. Leżajska o udzielenie subwencji na budowę rzeźalni w Leżajsku odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

b) Petycją l. 1029 Towarzystwa ruskiego w Turce, mającego na celu niesienie pomocy przy pożarach, oraz petycją l. 1132 Komitetu dla turystyki tatrzańskiej w Zakopanem odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Tertil i stawia następującą poprawkę: w Rubr. XVI. na r. 1908 poz. 16 udzielić 1.500 koron, a w budżecie na rok 1909 poz. 8 podwyższyć z 1.000

na 2.000 koron a poz. 16 z 1.500 koron na 3.000 koron.

Przemawia p. Stojalowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. Żardecki.

Izba w oddzielnem głosowaniu odrzu-

ca poprawkę p. Tertila, a uchwała poz. 8 i 16 wyd. Rubr. XVI. budżetu kraj. na r. 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Izba uchwała następnie łącznie i bez rozprawy Rubr. XVI. budżetu kraj. na rok 1908 zgodnie z wnioskiem komisji, oraz wszystkie pozycje dochodów i wydatków Rubr. XVI. budżetu kraj. na rok 1909 z wyjątkiem poprzednio uchwalonych poz. 8 i 16 wydatków, zgodnie z wnioskiem komisji i wraz z jej rezolucjami.

Marszałek stwierdza, że Izba uchwała budżet krajowy na rok 1908 i 1909, i że uchwałę finansową odracza.

Marszałek oznajmia, że są zgłoszone wnioski nagłe, a to pp. Ciucheńskiego i towarzyszy w sprawie udzielenia subwencji krajowej na budowę kościoła św. Elżbiety we Lwowie.

P. Ciucheński nieobecny w Izbie.

Marszałek zapytuje, czy kto w Izbie z podpisanych na wniosku posłów w zastępstwie p. Ciucheńskiego życzy sobie głosu dla uzasadnienia tego wniosku nagłego.

W Izbie nikt się nie zgłasza w tym celu.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania dalszych wniosków nagłych.

Sekretarz p. Urbanski czyta

W n i o s e k n a g ł y

posła ks. Pastora i towarzyszy w sprawie doraźnej zapomogi dla pogorzalców miasta Frysztaka.

W nocy z dnia 30. na 31. b. m. słońce w środkmieściu kilkanaście domów.

Około 80 osób pozostało bez dachu i chleba.

Podpisani stawiają przeto wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pogorzalcem miasta Frysztaka udziela się jednorazowej zapomogi w kwocie 300 koron.

Lwów, 31 października 1908.

Wnioskodawca
Ks. Pastor w. r.

Krężel, Cieluch, Jedynek, Stojalowski, Stefczyk, Wasung, Styła, Witos, Merunowicz, Cielecki, Rayski, Skołyszewski. Czezc, Żardecki, Jampolski.

P. Pastor uzasadnia nagłość a zarazem sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Pastora komisji budżetowej.

Sekretarz p. Skwarko czyta następujący:

N a g ł y w n i o s e k

posła Dudykiewicza i tow. w sprawie udzielenia zapomogi dla dotkniętych klęską pożaru w gminie Milno brodzkiego powiatu.

3. b. m. powstał we wsi Milno powiatu brodzkiego pożar, ofiarą którego padły zagrody tamtejszych mieszkańców Michała Biniaszewskiego, Pawła Deca, Piotra Deca, Jana Krompeca i Michała Deca z całym zbiorem chleba.

Pięć rodzin zostało bez pokrycia i kawałka chleba na zimę i bez widoku na to by im pomogli sąsiedzi, którzy także cierpią z powodu niedostatku w tym roku. A pomóż im koniecznie — choćby na odzież i chleb.

Przedkłada się:

Wysoki Sejm raczy: 1) przyznać temu wnioskowi nagłość. 2) uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu,

iżby, zbadawszy fakt i rozmiary pożaru, który powstał we wsi Milno, brodzkiego powiatu i stan dotkniętych klęską tego pożaru, udzielił im jak najrychlej odpowiedniej pomocy z ryczałtu, przeznaczonego przez Sejm na zapomogi (R. IV. 27 budżetu).

Wnioskodawca
Dudykiewicz w. r.

Lewicki, Korol, Myroniak-Zajaczuk, Dumka, Sodomora, Traez, Krysowaty, Krysowaty, Krynicki, Oleśnicki, T. Staruch, Winniczuk, Makuch, Skwarko, Kiweluk.

P. Dudykiewicz uzasadnia nagłość tego wniosku. a zarazem sam wniosek. a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwała przekazanie tego wniosku p. Dudykiewicza Wydziałowi krajowemu.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytanie złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

p. Schätzla i tow. względem zmiany statutu Banku krajowego wprowadzającej obok istniejących oddziałów Banku krajowego i nowy „Oddział kredytu parcelacyjnego“.

Wysoki Sejmie!

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany statutu Banku krajowego wprowadzającej obok istniejących oddziałów Banku krajowego, nowy „Oddział kredytu parcelacyjnego“, działającego w myśl następujących zasad:

1. Oddział kredytu parcelacyjnego Banku krajowego udziela pożyczek na kupno

ziemi nabywającym ją przy pomocy krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego na wnioski Rady zarządzającej krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego.

2. Oddział kredytowy parcelacyjny w Banku krajowym udziela pożyczek po wyższych listami kredytowymi hipotecznymi do wysokości połowy oszacowanej przez krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego wartości odnośnych gruntów, od połowy zaś pomniejszej wartości do trzy czwartej części z funduszków gotówkowych Banku.

Wnioskodawca
Schätzl w. r.

Adam, Federowicz, Sala, Niementowski Jabłoński, Kleski, Jabl, Michalski, Merunowicz, Maiss, Maryewski, Cielecki, Fruchtman, Skarbek, Rittel.

W n i o s e k.

p. Schätzla i tow. względem ustawy o powołanie „Krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić powołany poniżej projekt ustawy:

§. 1.

Celem poparcia społecznie korzystnej wytwarzającej samoistne gospodarze drobne i średnie posiadłości rolne, parcelacji folwarków, a przeciwdziałania parcelacji niszczącej kulturę rolniczą kraju, jako też celem ułatwienia bezpośrednich na rynku parcelacyjnym stosunków między rolnikami odsprzedającymi w całości lub części większe kompleksy ziemi drobnym nabywcom, a tymi ostatnimi i uchronienia ich od wycisku spekulacyjnych pośredników parcelacyjnych — niniejsza ustawa powołuje do życia krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego.

§. 2.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego:

a) przyjmuje zgłoszenia zapotrzebowania ziemi od osób chcących nabyć drobne i średnie posiadłości rolne celem gospodarowania na nich osobiście, udziela im informacji o zgłoszonych doń gruntach folwarcznych na parcelację zgłoszonych i ułatwia im nabycie pożądaných posiadłości bezpośrednio od właścicieli folwarków, którzy zgłosili do biura chęć rozparcelowania przy jego pomocy w całości lub części swych posiadłości;

b) wyrabia nabywcom, kupującym przy jego pomocy posiadłości, potrzebny im dla zapalenia ceny kupna kredyt do wysokości $\frac{3}{4}$ -tej ceny kupna (§. 3.) w komisji włości rentowych lub w utworzonym ku pomocy krajowemu biuru pośrednictwa parcelacyjnego oddziale parcelacyjnym Banku krajowego.

§. 3.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego kieruje się w swej działalności następującymi zasadami:

a) Przyjmuje zgłoszenia ofiarowanej na parcelację ziemi tylko od tych właścicieli, którzy, o ile nie odziedziczyli odnośnej posiadłości, posiadają ją przynajmniej od lat pięciu i przez pięć lat posiadają ją w niezmiennym obszarze.

b) Po ustanowieniu w porozumieniu ze zgłaszającym do parcelacji grunt swój właścicielem, maksymalnej i minimalnej ceny sprzedażnej całego kompleksu zgłoszonego, obejmuje biuro grunt ten w parcelację komisową.

c) W granicach powyższych dwóch cen przeprowadza biuro rozsprzedaż objętego parcelacją kompleksu, dzieląc go na części i ustanawiając ceny poszczególnych tych części według własnego uznania. Jest ono wszakże obowiązane przyjęć i uwzględnić ewentualne zastrzeżenie sprzedawcy tak co do charakteru mających powstać z parcelacji nowych gospodarstw, jako też rodzaju nabywców, o ile tylko zastrzeżenie to nie

staje w sprzeczności z dalszemi postanowieniami niniejszej ustawy.

d) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji przeprowadza rozprzedaż w parcelację oddanych gruntów po cenach żadną miarą nie wyższych, niż ich wartość dochodowa, oszacowana wedle reguł przyjętych w ustawie o włościach rentowych.

e) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji tworzy z reguły na parcelowanych przy jego pośrednictwie gruntach nowe, całkowite, skomasowane tak, jak przepisuje ustawa komasacyjna, posiadłości, bez względu, czy nabywcami są sąsiedni włościanie posiadający już grunta, czy też przybysze z dalszych stron, unika zaś z reguły parcelacji sjękowej, polegającej na dokupieniu nowych kawałków do istniejących już posiadłości.

f) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji używa najwyżej $\frac{1}{10}$ objętego w parcelację kompleksu na tworzenie posiadłości zbyt drobnych, by miały warunki uzyskania pożyczki rentowej.

g) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji daje pierwszeństwo przy parcelowaniu objętych przez się w komisową rozsprzedaż kompleksów przed wszystkimi innymi zgłaszającymi się doń o nabycie gruntu z parcelacji tym nabywcom włościąńskim, którzy otrzymali przy dziale spadkowym zamiast części będącej w spadku posiadłości, spłatę pieniężną swych praw od obejmującego posiadłość tę w całości współspadkobiercy.

h) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji obejmuje w parcelację komisową części folwarków, o ile pozostająca reszta wynosi przynajmniej 60 ha obszaru i może użytkować gospodarczą większość zabudowań folwarcznych;

i) Obejmując w parcelację całe folwarki, krajowe biuro, pośrednictwa parcel. stara się z reguły użytkować przynajmniej $\frac{1}{3}$ obszaru folwarku na wytworzenie drobnej lub

średniej posiadłości folwarcznej, mającej minimum obszaru 60 ha i zdolnej zużytkować gospodarzo większość istniejących zabudowań i urządzeń folwarcznych oraz ewentualnie prócz tego większych gospodarstw folwarcznych o rozmiarach 15 do 60 ha.

§. 4.

Nabywcy posiadłości kupionych przy pomocy krajowego biura pośrednictwa parcelacji przyjmują na się zobowiązanie posiadłości swe przez przeciąg lat 10 od chwili ich nabycia w razie chęci pozbycia się ich w całości lub w części sprzedawać nie inaczej, jak za pośrednictwem krajowego biura pośrednictwa parcelacji.

§. 5.

Działalnością krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego zawiaduje Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, złożona z 6 wybranych przez Sejm członków, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo rolnicze, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo gospodarskie, jednego delegowanego przez Towarzystwo Kółek rolniczych, delegata Wydziału krajowego, delegata komisji krajowej włości rentowych, oraz ewentualnie delegata Ministerstwa sprawiedliwości, o ile zechce ono współdziałać z krajowym biurem pośrednictwa parcelacyjnego, polecając sądom przy regulowaniu spadków włościąńskich zachęcać spadkobierców do odsprzedaży w całości będącej w spadku posiadłości jednemu ze współspadkobierców, by za uzyskane spłaty pieniężne nabyć mogli nowo skomasowane posiadłości.

§. 6.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wybiera z pośród swego łona przewodniczącego, który obradom jej przewodniczy i zastępuje ją na zewnątrz.

§. 7.

Dla fachowego kierowania pracami biura nianuje Rada zawiadowca krajowe-

go biura pośrednictwa parcelacyjnego dyrektora biura.

§. 8.

Koszta utrzymania biura i czynności jego pokrywa fundusz krajowy.

§. 9.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego przeprowadza czynności swe dla stron bezpłatnie, należitości prawne związane z parcelacją ponoszą sprzedawca i nabywcy po połowie.

§. 10.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego posiada po powiatach wedle potrzeby swoje ekspozytury lub filie dla jednego lub kilku powiatów.

11.

Ekspozytura krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego prowadzi wykaz zgłoszonych na przestrzeni całego kraju gruntów do parcelacji, udziela o nich informacyi zgłaszającym się nabywcom, przyjmuje zgłoszenia, zaofiarowania i zapotrzebowania parcelacyjnego i komunikuje je biuru centralnemu. Działalnością ekspozytury zawiaduje mianowany przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego urzędnik.

§. 12.

Filia krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, prócz funkcyi spełnianych przez ekspozytury, przeprowadza samodzielnie, zawsze jednak za poprzedniem zatwierdzeniem planu parcelacyjnego przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, parcelację leżących w obrębie jej działania folwarków, oraz ułatwia drobnym posiadaczom, chcącym sprzedać dotychczasowe swe grunta, celem nabycia nowych gospodarstw przy parcelacji, odsprzedaż tych gruntów.

Działalnością filii zawiaduje Rada zarządzająca filii krajowej biura pośredni-

ctwa parcelacyjnego złożona z trzech delegatów odnośnej Rady powiatowej, czy odnośnych Rad powiatowych, delegata odnośnego oddziału, czy odnośnych oddziałów Towarzystwa rolniczego, względnie c. k. Towarzystwa gospodarczego, delegata zarządu względnie zarządów powiatowych Towarzystw Kółek rolniczych, oraz delegata Rady zarządzającej krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, mianowanego z pośród miejscowych obywateli.

§. 13.

Koszta urzędowania filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego ponosi w połowie fundusz krajowy, w połowie pokrywają odnośne Rady powiatowe.

§. 14.

Urzędników filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego mianuje na wniosek Rady zarządzającej filii, Rada zarządzająca krajowego biura.

§. 15.

Zamiast tworzyć własne filie może Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego przekazać jej funkcje i zadania do spełnienia na określonej przestrzeni kraju, prywatniej spółce czy instytucji bankowej, tudniącej się pośrednictwem parcelacyjnym, o ile podda się ona w swej działalności kontroli i dyrektywie krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego i przyjmie do swego statutu postanowienia określające zasady jej działania zgośnie z postanowieniami niniejszej ustawy.

§. 16.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wygotuje szczegółowe instrukcje i regulaminy własnego swego działania, dyrekcyi biura, jakoteż działania ekspozytur, filii i instytucji filialnych, które będą przedłożone Sejmowi do przyjęcia, zanim krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego rozpocznie swą działalność.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wnioskodawca:
Schätzel.

Adam, Federowicz, Sala, Niementowski, Jabłoński, Kleski, Jahl, Michałowski, Merunowicz, Maiss, Rittel, Maryewski, Cielecki, Fruchtman, Skarbek.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zaprowadził przy udzielaniu pożyczek bezprocentowych na drenowanie i osuszenie gruntów takie postępowanie — przy zachowaniu wszystkich obecnie obowiązujących postanowień odnoszących się do przeprowadzenia drenowania i spłaty pożyczki, — aby przy przyszłych pożyczkach kwota faktycznie zużyta w jednym roku na wykonanie roboty — była podstawą dla obliczenia wysokości rat zwrotu, wynoszących 1/10 część pożyczki, stosownie do §. 3. instrukcyi w sprawie pożyczek bezprocentowych.

Wnioskodawca:
Karol Czech.

Hupka, Skołyżewski, Kolischer, Loewenstein, Górski, Garapich, Sare, Paygert, Pastor, Męciński, Rayski, Maiss, Sozański, Urbański, Moysa.

I n t e r p e l a c y a

posła F. Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesłychanego niszczenia lasów w gminie Dzieduszyceach i innych wsiach stryjskiego powiatu.

W stryjskim powiecie niszczy się lasy w sposób zastraszający i tak przed 2 lata wyrabano i zniszczono las w Olekszycach, a teraz już od 2 lat rąbie się las w Dzieduszycach i to w dewastacyjny i rujnujący sposób.

Zważywszy, że w naszym kraju — niegdyś bogatym w lasy, a obecnie prawie zupełnie ogolonym — jeszcze do reszty niszczy się lasy, to grozi niebezpieczeństwo zupełnej zmiany klimatu, co kraj odczuwa już i dziś, bo uczeni twierdzą, że zmiana klimatu w naszym kraju, gdzie tak często bywają ulewy, gradobicia i wylewy rzek — pochodzi właśnie stąd, że wyrabano lasy, a dalej z powodu braku lasów zagraża ludności brak materiału opałowego, którego ceny już teraz doszły do niebywałej wysokości, przeto należy w interesie dobra społecznego zapobiedz niszczeniu lasów — więc podpisani zapytują:

1) Czy znane jest c. k. Rządowi to niszczenie lasów w Dzieduszycach?

2) Czy skłonny jest Rząd zarządzić, aby zaprzestano rąbać ten las?

Interpelant:
T. Staruch,

Lewicki, Bernadzikowski, Styła, Jędynak, Krężel, Sodomora, Myjak, Ptak, Winniczuk, Makuch, Kurowiec, Bis, Dumka, A. Staruch, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

p. Hanczakowskiego i tow. w sprawie odmówienia przez władze skarbowe w Nowym Sączu wypłaty kongruj gr.-kat. proboszczowi w Łabowej na ruskie kwity.

Od 9 miesięcy c. k. Urząd podatkowy w Nowym Sączu odmawia ks. Janowi Chryzostomowi Durkotowi, gr.-kat. proboszczowi w Łabowej (pow. sądecki) wypłaty należnej mu kongruj za ruskim kwitem, motywując tę odmowę tem, że ruska

ludność sądeckiego powiatu stanowiącym 1/3 część powiatu, musi używać tylko polskiego języka i że ruski język nie ma żadnych praw w zachodniej Galicyi.

Ponieważ samo c. k. Namiestnictwo zadokumentowało, że administracyjne władze winne uwzględniać ojezysty język stron — bo wydało asygnaty na kongruę dla ks. Durkata w ruskim języku, bo ruski język jest językiem krajowym, a po myśli rozporządzeń odnoszących się do kwestyi języka urzędowego w Galicyi władze administracyjne winne się posługiwać i przyjmować oświadczenia stron w tym języku, który dla interesenta jest ojezystym, t. j. polskim, ruskim albo niemieckim, ponieważ dalsze nieuwzględnianie ruskiego języka przez c. k. Urząd podatkowy w Nowym Sączu sprzeciwia się zasadniczym ustawom o prawach obywatelskich, a także jest w sprzeczności z rozporządzeniem najwyższym z 10. kwietnia 1861, odnoszącym się do wszelkich kategorii w Galicyi, a wkońcu ze względu na to, że ks. Jan Chryzostom Durkot, mający 5-0 dzieci w szkołach, cierpi wskutek odmówienia mu wypłaty kongruj na ruskie kwity materialną nędzę, zapytują podpisani c. k. Rząd, czy znane mu jest postępowanie c. k. Urzędu podatkowego w Nowym Sączu i jakich środków zamierza użyć, ażeby powyż naprowadzony fakt zupełnego zignorowania praw ruskiego języka na przyszłość usunąć, — a ks. Janowi Chryzostomowi Durkotowi, proboszczowi w Łabowej, umożliwić pobieranie kongruj na ruskie kwity?

Interpelant:
Hanczakowski.

Kołpaczkiewicz, Korol, Oleśnicki, Sodomora, Winniczuk, Kurowiec, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Krynicki, Senyk, Tracz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie zakazu c. k. Rady szkol. kraj.

uczestniczyć młodzieży w nabożeństwach urządzanych na pamiątkę zniesienia pańszczyzny.

Reskryptem z 16. czerwca 1908 L. 46.047 zabroniła c. k. Rada szkol. kraj. wszystkim nauczycielom uczestniczyć w nabożeństwach, jakie dorocznie odprawia się w gminach ruskiej części kraju w dniu 16. maja — jako też prowadzić młodzież szkolną na te nabożeństwa, a to pod grozą pociągnięcia ich za to do odpowiedzialności.

Zważywszy, że nabożeństwa te urządza się jako dziękczynienie za dobrodziejstwo zniesienia pańszczyzny przez cesarza Austrii i są one wyrazem tak narodowych jako też patriotycznych - austriackich uczuć; zważywszy, że na ten dzień wypada zwolnić młodzież od nauki — i że wobec tego takie zarządzenie ze strony c. k. władzy wydaje się bardzo dziwnem, zapytujemy, czem usprawiedliwi Rząd to zarządzenie i czy jest skłonny je cofnąć?

Interpelant:
Oleśnicki.

T. Starnch, A. Staruch, Sandulak, Sodomora, Kiweluk, Kurowiec, Lewicki, Makuch, Krynicki, Tracz, Korol, Dumka, Skwarko, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie katechetury przy 4-klasowej ludowej szkole mieszanej im. M. Szaszkiewicza we Lwowie.

Orzeczeniem z dnia 7. kwietnia 1906 l. 13.249 ustanowiła c. k. Rada szkolna krajowa posadę stałego gr.-kat. katechety przy 4-o klasowej ludowej szkole mieszanej im. M. Szaszkiewicza we Lwowie. W tej szkole udziela się teraz 12 godzin religii i jest 1 egzorta, razem 14 godzin tygodniowo.

Prócz tej szkoły im. Szaszkiewicza c. k. Rada szkolna krajowa swoim reskryptem z 17. października 1906 l. 34.868

wystosowanym do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej we Lwowie, włożyła na stałego gr.-kat. katechetę obowiązek uczenia religii jeszcze w dwóch wydziałowych szkołach (męskiej i żeńskiej) im. Staszica, w jakich było w 1906 r. dzieci gr.-kat. obrządku 208, t. j. w wydziałowej szkole męskiej 97, a w wydziałowej szkole żeńskiej 111. W tych obu szkołach było 1906 r. tygodniowo 27 godzin religii, a doliczywszy 2 egzorty, to będzie tygodniowo 31 godzin. Wkładając obowiązek na katechetę ludowej szkoły im. Szaszkiewicza uczyć religii w dwóch wydziałowych szkołach, c. k. Rada szkolna krajowa postąpiła przeciw ustawie krajowej z dnia 22 czerwca 1899 (Dz. u. i rozp. kraj. l. 81) § 1. alin. 4, wedle którego katecheta ma być ustanowiony dla ludowej szkoły najwyższej kategorii istniejącej w danej miejscowości, otóż w danym wypadku należało temu katechecie albo przydzielić ludowe szkoły, albo systemizować katecheturę przy którejkolwiek wydziałowej szkole im. Staszica.

Prócz tego jeden katecheta musiałby udzielać nauki religii 45 godzin tygodniowo, a mianowicie 14 godzin w szkole im. Szaszkiewicza, 15 godzin w wydziałowej szkole męskiej im. Staszica, 16 godzin w wydziałowej szkole żeńskiej im. Staszica. Przeciw temu wniosła władza duchowna przedstawienie do c. k. Rady szkolnej krajowej 20. listopada 1906, a ta odstąpiła to pismo do zaopiniowania c. k. Radzie szkolnej okręgowej miejskiej we Lwowie. Interesowani rodzice uczniów szkoły Szaszkiewicza zwrócili się 1907 r. do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej, a tam oświadczone im, że ta sprawa nie będzie prędzej, jak przed 4-ma latami załatwiona. Tak też się stało. Już minęło dwa lata, a Rada szkolna krajowa nie może wydobyć aktów z Rady szkolnej okręgowej we Lwowie, ani obsadzić katechetury, przez co nie może odbywać się regularnie nauka religii w szkole im. Szaszkiewicza.

Pod naciskiem rodziców dzieci ze szkoły Szaszkiewicza duchowna władza odnosiła się jeszcze 4 razy do c. k. Rady szkolnej krajowej, a dwa razy do Prezydium c. k. Rady szkolnej krajowej, lecz bez żadnego skutku i dlatego zapytujemy c. k. Rząd:

1) Czy sprawa ta jest mu wiadoma?

2) Czy skłonny jest znieść przeciwustawowy reskrypt c. k. Rady szkolnej krajowej z 17. października 1906 l. 34.868, a tem samem przyspieszyć stałą obsadę gr.-kat. katechetury przy lud. szkole im. M. Szaszkiewicza we Lwowie?

Interpelant:
Dr. Oleśnicki.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Sodomora, Dr. Kurowiec, Dr. K. Lewicki, Dr. Makuch, Winniczuk, Skwarko, Dumka, Dr. Krynicki, Dr. Korol, Tracz, Dr. Kiweluk.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć naczelnika gminy w Hermanowicach pow. przemyskiego w przedmiocie cerkiewnej konkurencji.

W gminie Hermanowice pow. przemyskiego rozpiisał naczelnik Iwan Ściłennyj zupełnie samowolnie i na własną rękę w 1905 r. konkurencyę na pokrycie cerkwi i sam ściągał datki konkurencyjne. Teraz mimo nalegań proboszcza i gminy nie chce złożyć rachunków z tej konkurencji, a c. k. Starostwo w Przemyśle nie chce go absolutnie zmusić do tego.

Wobec tego zapytujemy:

1) Czy znany jest powyższy fakt c. k. Rządowi?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd spowodować Iwana Ściłennego do jak najrychlejszego złożenia rachunków?

Interpelant:
Oleśnicki.

Skwarko, Dumka, Korol, Tracz, Krynicki, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Sodomora, Kiweluk, Kurowiec, Lewicki, Makuch, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie otwarcia granicy w Lublińcu nowym dla gmin cieszanowskiego powiatu w celu pobierania drzewa.

W r. 1907 wniosło kilkanaście gmin cieszanowskiego powiatu prośbę do c. k. Namiestnictwa o otwarcie dla nich granicy w Lublińcu nowym, aby mogli z zagranicy pobierać drzewo, którego jest wielki brak w powiecie.

Pozwolenie to nadeszło, ale nie weszło w życie, bo zostało odwołane z nieznanych powodów (zdaje się skutkiem denuncjacji).

W tym roku odniosły się znowu te gminy do c. k. Namiestnictwa z tą samą prośbą, której dotąd nie załatwiono.

Ponieważ w powiecie daje się bardzo odczuwać brak drzewa — a tylko w ten sposób można temu zapobiedz — zapytujemy:

1) Z jakich powodów nie załatwiono dotąd c. k. Namiestnictwo tej uzasadnionej prośby?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd jak najrychlej przychylnie ją załatwić?

Interpelant:
Oleśnicki.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Sodomora, Makuch, Lewicki, Korol, Kurowiec, Kiweluk, Tracz, Dumka, Skwarko, Winniczuk, Krynicki.

I n t e r p e l a c y a

p. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie jak najprędszego zarządzenia

wyborów do Rady gminnej w miasteczku Skolem pow. Stryj.

W Skolem urzęduje już 2 lata i 4 miesiące komisarz rządowy. Jest to bezprawnie i upośledza w wysokim stopniu interes gminy, która ma dość sił inteligentnych do zarządu.

Wobec tego zapytujemy:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd rozpiścić natychmiast nowe wybory do Rady gminnej w Skolem?

Interpelant:
Oleśnicki.

Skwarko, Dumka, Korol, Traez, Krynicki, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Sodomora, Kurowiec, Kiweluk, Lewicki, Makuch, Winniczuk.

I n t e r p e l a c y a

p. Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie dotkliwych sekatur nadbrzeżnej ludności przy regulacyi Sanu.

Przy regulacyi Sanu w pow. przemyskim mają miejsce masowe zasądzenia nadbrzeżnych właścicieli gruntu z powodu nieodgrodenia ich od terenu regulacyjnego. Jest to prawdziwa klęska dla całej okolicznej ludności, o tyle cięższa, że zagraża szerokim masom ludności.

Niektórzy skazani wnieśli przeciw wyrokom rekursy do c. k. Namiestnictwa — dotąd nie rozstrzygnięte.

Wobec tego zapytujemy:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten stan rzeczy nad rzeką Sanem w pow. przemyskim?

2) Czy skłonny jest c. k. Rząd zarządzić, aby przynajmniej pastwiska nadbrzeżne odgrodzono od terenów regulacyjnych?

3) Czy raczy c. k. Rząd wniesione rekursy załatwić jak najrychlej i możliwie przychylnie dla rekurentów?

Interpelant:
Oleśnicki.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Krynicki, Lewicki, Kiweluk, Kurowiec, Sodomora, Korol, Dumka, Skwarko, Winniczuk, Makuch, Traez.

I n t e r p e l a c y a

posła Tracza i tow. do Wydziału krajowego w sprawie nieprzestrzegania praw ruskiego języka w szpitalu kossowskim.

Dnia 15. lipca b. r. otworzono w Kossowie szpital, który przed kilkoma dniami uchwałą tej Wysokiej Izby został uznany za publiczny.

Na głównym budynku tego szpitala widnieje tylko napis polski: „Szpital powszechny“, chociaż przy inauguracyi zapewniono nas, że zostanie tam umieszczony i napis ruski. Do obsługi chorych zaprowadzono w tym szpitalu polskie matczki, chociaż powiat jest czysto ruski i należało z góry wiedzieć, że i chorzy będą prawie wyłącznie tej narodowości i grecko-katolickiego obrządku. I rzeczywiście od czasu otworzenia szpitala leczyło się tam do 190 chorych huculów gr.-kat. obrządku, a nie było tamże ani jednego łacinnika. Codziennie odbywają się tam dla tych chorych praktyki religijne, jak „Godzinki“ w języku dla chorych niezrozumiałym. Prócz tego matczki, nie znające naszego języka, niewątpliwie nie mogą porozumieć się z chorymi. Zarząd szpitalny prowadzi korespondencyę tak z urzędami parafialnymi obrządku gr.-kat., jak z zwierzchnościami gminnymi mimo przedstawień ze strony tychże, — w języku polskim i przyjmuje do szpitala chorych bez potwierdzenia świadectwa ubóstwa ze strony urzędów parafialnych, jeżeli tych świadectw w języku polskim wystawionych potwierdzić nie mogli.

Wobec tego zapytują podpisani :

1) Dlaczego do dnia dzisiejszego za-
niechano umieścić napis w języku ruskim
na budynku szpitalnym w Kossowie, chociaż
to przy otwarciu szpitala obiecano?

2) Dlaczego nie przydzielono do dziś
do szpitala w Kossowie służebnie ruskich,
które z chorymi ogólnie Rusinami-hucu-
łami w mowie łatwo porozumieć się i pra-
ktyki religijne w swym świętym obrządku
dla chorych zrozumieliśmy i dla nich z wiel-
kim pożytkiem duchowym prowadzićby
mogły?

3) Czy raczy Wydział krajowy zapro-
wadzić, by nadal ze stronami ruskimi Za-
rząd szpitala korespondował w języku ru-
skim?

Interpelant :

Tracz.

Senyk, Korol, Kurowiec, Oleśnicki, Lewicki,
Skwarko, A. Staruch, T. Staruch, Sandulak,
Krysowaty, Winniczuk, Kołpaczkiwicz, Kry-
nicki, Myroniuk-Zajaczuk.

Wielmożny Panie Pośle!

Sprawa szpitala kossowskiego tak pod
względem nacyonalnym, jak i obrządku od
czasu jego otworzenia, t. j. od 15. lipca
1908 nie postąpiła ani na krok wprzód.
Napis na głównym budynku szpitalnym do
dziś widnieje tylko w języku polskim:
„Szpital powszechny“ — chociaż przy inau-
guracyi jego zapewniono nas, że nastąpi
w języku ruskim. Do dziś przebyło w szpi-
talu od czasu jego otworzenia do 190 cho-
rych samych Huculów-Rusinów, gr.-kat,
obrzędku (ani jednego łacinnika) — dla
nich wszystkich odbywają się codziennie
praktyki religijne, jak godzinki, modlitwy,
przez postawione polskie mateczki służe-
bnice, nie mogą należycie rozmówić się z cho-
rymi, gdyż ruskim językiem nie władają.
Zarząd szpitalny prowadzi korespondencję
tak z nrzędami parafialnymi, jak i zwierzeh-
nościami gminnymi, mimo przedstawień ze
strony tychże, tylko w języku polskim, a

były wypadki, że potwierdzenia od urzę-
dów parafialnych w języku ruskim odsy-
łano — albo do szpitalu przyjmowano cho-
rych bez potwierdzenia świadectwa ubóstwa
i przynależności ze strony urzędów para-
fialnych, jeśli tych świadectw w polskim
języku wystawionych potwierdzić nie mo-
gli. Przeto podpisani tu Rusini powiatu kos-
sowskiego proszą Wielmożnego Pana Po-
sła, by raczył w Wysokim Sejmie tej sesyi
wnieść, względnie postawić interpelację
do Jego Ekscelencyi Marszałka krajowego
w tym kierunku, mianowicie:

1) Dlaczego do dnia dzisiejszego za-
niechano umieścić napis w języku ruskim
na budynku szpitalnym w Kossowie, cho-
ciaż Rusinom przy otwarciu szpitala to
przyrzeczonem zostało?

2) Dlaczego nie przydzielono do dziś
do szpitala tegoż służebnie ruskich, które
z chorymi, ogólnie samymi Rusinami-hucu-
łami i w mowie łatwo porozumiewałyby
się mogły — chociaż Jego Ekscelencya
Pan Marszałek krajowy w swoim czasie
deputacyi Rusinów powiatowych raczył
przyrzec, że służebnice polskie zastąpi
w tym szpitalu służebnicami ruskimi?

3) Czy raczy Jego Ekscelencya zarzą-
dzić, by na przyszłość Zarząd szpitala ko-
respondował ze stronami ruskimi w języku
ruskim?

Kossów, dnia 22. października 1908.

Rusini powiatu kossowskiego :

Józef Abrysowski, proboszcz Kossowa sta-
rego; Aleksander Gielitowicz, proboszcz
Kossowa miasta; W. Passinowicz, proboszcz
Żabiego; Hilary Cybyk; Mikołaj Bojcz-
niuk; Włodzimierz Stefanowicz, gr.-kat.
proboszcz Kut; Aleksander Reszetyłowicz
proboszcz Starych Kut; Lew Kulezycki,
starszy c. k. Radea i adw. kraj.; Dr. Piotr
Rondiak; Antoni Gułła, członek Rady po-
wiatowej; Anatol Łepkij; Dyonizy Rudni-
cki, proboszcz Tudowa; Dr. Skomorowski.
Julian Herasymowicz, proboszcz Rybua

Tanazyusz Bojeczko, naczelnik gminy Staro Kossowa; Fedor Andrusiak, radny; Tymoś Andrusiak, asesor; Wasyl Sorochan, radny; Michał Jakimiuk, radny; Michał Rudy, radny; Iwan Sorochan, zastępa radnego; Fedor Łasyteczuk; Jerzy Łasyteczuk; Tanazyusz Buratyński; Fedor Tomiuk; Iwan Wowczak; Jerzy Łepkaniuk; Onufry Bojeczko; Fedor Sorochan; Mikołaj Rozniczuk; Mikołaj Chodeń; Mikołaj Umiak; Kostyn Onyśków; Mikołaj Hryniuk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek wyjaśnia, że uczyniony

przez p. Skarbka zarzut, jakoby wniosek p. Skarbka w sprawie powiększenia funduszu na pożyczki dla krycia domów materiałem ogniotrwałym został zlekceważony przez kancelaryę sejmową jest niezasadniony i stwierdza te wyjaśnienia faktami.

Przemawia p. Skarbek w tej sprawie.

Przemawia w tej samej sprawie JE. K. hr. Badeni, jako przewodniczący Komisji budżetowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, nazywając następnie na dzień 2. listopada 1908, godzinę 4 popołudniu i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12 min. 55 po północy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

33. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 2. listopada 1908.

Początek o godzinie 4 minut 22 po południu.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 119.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 31. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 32. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 2. listopada 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 3160 do 3187, 3209.

Komisji szkolnej: L. s. 3188, 3196 do 3205.

Komisji administracyjnej L. s. 4158 3189—3191, 3193, 3194.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 3192.

Po odczytaniu petycyi L. s. 3178 grona konserwatorów zabytków starożytnych Galicyi wschodniej w sprawie ratowania zamku żółkiewskiego od ruiny. Marszałek udziela głosu p. Rutowskiemu, który tego zażądał.

P. Rutowski nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. St. H. hr. Badeni odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 3209 Wąligóry E., właściciela pracowni szewskiej w Nowym Sączu, o pożyczkę 6.000 koron z funduszu przemysłowego przemawia p. Stojalowski, popierając tę petycę.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału Rady powiatowej w Podhajcach l. 2552 o podwyższenie subwencji kraj. do 60% na budowę drogi gminnej I. kl. Podhajce-Wiśniowczyk.

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydziałowi Rady powiatowej w Podhajcach przyznaje się subwencję na budowę drogi gminnej I. kl. Podhajce-Wiśniowczyk w wysokości podwyższonej do 60% rzeczywistych kosztów budowy z zastrzeżeniem połączenia tej drogi z drogą krajową Buczacz-Strusów, — a to od r. 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku posłów Sękowskiego i Górskiego oraz towarzyszy w sprawie budowy linii kolejowej łączącej miasto Dąbrowę z Leżajskiem lub Rudnikami.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę budowy linii kolejowej łączącej miasto Dąbrowę z Leżajskiem lub Rudnikami tak pod względem użyteczności i potrzeby jak pod względem technicznym zbadał i Sejmowi sprawozdanie przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o petycji centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego w sprawie finansowego poparcia kolei z Zakopanego pod Świnnicę.

Sprawozdawca p. Federowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał użyteczność i potrzebę — ze względu na ogólne interesa kraju projektowanej kolei Zakopane-Swinnica, oraz wezwał instytucję finansującą to przedsięwzięcie do szczegółowego obliczenia rentowności, opartego na przybliżonym kosztorysie.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by jeśli wyniki badań, wskazanych pod I., będą pomyślne, wyjednał u c. k. Rządu udział jednorazowy w kwocie 500.000 koron na akcje zakładowe, oraz na najbliższej sesji sejmowej przedstawił Sejmowi wniosek na poparcie budowy tej kolei takim samym udziałem kraju.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Husiatynie o przyznanie 75% subwencji na budowę dróg.

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Podwyższa się subwencję krajową na budowę dróg gminnych I. kl.:

a) Chłopówka-Uwisła-Niżborg nowy-Krogulec z 40% na 60%;

b) Hadyńkowce-Oryszkowce z 50% na 60%, a to od r. 1909.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szcze-

gółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski a i b komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego brzozowskiego o przyznanie 65% subwenyi na budowę drogi Brzozów-Haczów.

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału powiatowego w Brzozowie co do budowy drogi Brzozów-Haczów odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia, a Sejm w razie przychylnego wyniku badań przyznaje subwenyę nie wyższą jednak, jak 60% rzeczywistych kosztów budowy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1906 i 1907, opracowane na podstawie sprawozdania Wydziału kraj.

Sprawozdawca p. Sala, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za lata 1906 i 1907.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowe-

go o Zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych rolniczych w Dublanach i we Lwowie, jako też o petycyach wniesionych przez słuchaczy Akademii rolniczej w Dublanach.

P. Gorayski w zastępstwie sprawozdawcy p. Wasunga uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i krajowych stacyach doświadczalnych rolniczych.

II. Sejm ustanawia w etacie profesorów Akademii rolniczej w Dublanach nową posadę profesora z płacą 4.800 K. rocznie, dodatkiem aktywalnym w kwocie 720 K. rocznie i prawem do pięciu dodatków 5-letnich po 600 K. Równocześnie znosi się w tym etacie jedną posadę profesora z etatową płacą 3.400 K. i jedną posadę profesora adjunkta z etatową płacą 2.800 K.

III. Sejm podwyższa płace kasyera i sekretarza Dyrekcji Akademii rolniczej w Dublanach, ustanowione uchwałą z d. 24. stycznia 1896, o kwotę 400 K. rocznie dla każdego.

IV. Sejm znosi dotychczasowy etat asystentów w kraj. stacyach doświadczalnych rolniczych i ustanawia etat następujący:

a) w stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach:

1. adjunkt ze stałą płacą w kwocie 2.400 K rocznie, z dodatkiem aktywalnym w kwocie 200 K rocznie i prawem do pięciu pięcioleci po 400 K;

2. dwóch asystentów nieetatowych, każdy z płacą po 1.600 K rocznie i dodatkiem na mieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie;

3. dwóch asystentów nieetatowych, każdy z płacą po 1.400 K rocznie i dodatkiem na mieszkanie po 318 K rocznie;

b) w stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie:

1. adjunkt ze stałą płacą w kwocie 2.400 K rocznie, dodatkiem aktywalnym w kwocie 480 K i prawem do pięciu pięcioleci po 400 K. rocznie,

2. asystent nieetatowy z płacą 1.600 K rocznie i dodatkiem na mieszkanie 478 kor. rocznie;

3. asystent nieetatowy z płacą 1.400 kor. rocznie i dodatkiem na mieszkanie w kwocie 478 kor. rocznie.

Adjunkci stacyi doświadczalnych chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w dniu 21. stycznia 1889.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesyi przedłożył wnioski co do organizacyi działu ochrony roślin przy stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, by z funduszków państwowych udzielił obfitych zasiłków na popieranie kultury torfów i wzorowych gospodarstw poloninowych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—VI. komisyi, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kędziora, dotyczącym wykształcenia instruktorów rolnictwa.

Sprawozdawca p. Wasung, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od

czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje potrzebę wykształcenia sił fachowych na instruktorów rolnictwa dla włościan, tudzież dla organizacyi zawodowej rolników i ustanawia w tym celu 10 stypendyów po 1.000 K rocznie dla zwyczajnych słuchaczy Akademii rolniczej w Dublanach na przeciąg lat dwunastu, począwszy od roku naukowego 1909/1910.

II. Sejm wstawia na cel powyższy do rubryki X. budżetu krajowego na rok 1909 kwotę 3.000 K.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał krajowi na wykształcenie instruktorów rolnictwa dla włościan zasilek roczny 10.000 kor. na przeciąg lat dwunastu, począwszy od roku naukowego 1909/1910.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III. komisyi, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Propozycya Wydziału krajowego w sprawie wyboru 9 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 3 zastępców tejże Rady.

Marszałek oznajmia, że sprawę tę usuwa chwilowo z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 27. lipca 1907 o budowie publicznych zbiorników na ropę w Popielach pod Boryslawiem.

Sprawozdawca p. Długosz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie we wniosku 4. zamiast słowa: „znosi“ ma być słowo „zmienia:“

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o publicznych zbiornikach krajowych w Popielach pod Borysławiem.

2. Sejm zmienia uchwałę z dnia 23. września 1907 I. a, podnosząc kredyt $1\frac{1}{2}$ miliona koron do nieprzekraczalnych 1,800.000 kor., przy równoczesnej odpowiedniej zmianie uchwały I. a i c, upoważniając Wydział krajowy do podwyższenia kwoty zaciągnąć się mającej pożyczki komunalnej do wysokości 1,800.000 kor.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przyjmując do wiadomości gotowość galicyjskiego Towarzystwa magazynowego dla produktów naftowych we Lwowie bezwzględniego zrzeczenia się zarządu zbiornikami krajowymi, zawarł jak najrychlej kontrakt dzierżawy lub administracyi tychże zbiorników z krajowym Związkiem producentów ropy we Lwowie.

4. Sejm zmienia uchwałę z dnia 23. września 1907 II. c w tym kierunku, że zbiorniki te, stanowiąc własność kraju, nie mają mieć charakteru składu publicznego oraz, że zwalnia się Wydział krajowy od obowiązku starania się o wyjednanie dla zbiorników tych prawa wydawania warrantów.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Zamoyski.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—4. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, że obecnie:

Następuje:

Propozycya Wydziału krajowego w sprawie wyboru 9 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 3 zastępców tejże Rady.

Sprawozdawca p. Pilat odczytuje następującą:

Propozycya

Wydziału krajowego w sprawie wyboru 9. członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 1 zastępcy tejże Rady.

Wysoki Sejmie!

Z końcem roku 1906 zgasyły mandaty 3 członków i 1 zastępcy członka Rady nadzorczej Banku krajowego, a mianowicie mandaty członków Dr. Stetana Fedaka, Stanisława Jędrzejowicza i Karola Dr. Scipiona, tudzież zastępcy członka: Dr. Augusta Łozińskiego, wybranych na posiedzeniu Wys. Sejmu w dniu 18. czerwca 1901 na kadencję 1901—1906 włącznie.

Sprawozdaniem z dnia 7. lipca 1906 L. 62.124/906 Wydział krajowy przedłożył Wys. Sejmowi propozycję wyboru 3 członków i 1 zastępcę w miejsce ustępujących, jednakowoż Wys. Sejm uchwałą z dnia 10. października 1907 wybór ten odroczył aż do czasu, gdy Wydział krajowy przyjdzie z nową propozycją uwzględniającą powiększenie liczby członków Rady nadzorczej.

Na posiedzeniu dnia 7. października 1907 powziął bowiem Wys. Sejm uchwałę polecającą Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył Wys. Sejmowi projekt zmiany statutu Banku krajowego w kierunku powiększenia liczby członków Rady nadzorczej w ten sposób, aby obie części kraju, oba miasta główne i rozmaite grupy interesów znalazły w niej równomierne zastępstwo.

Wydział krajowy zastosował się do powyższego polecenia Wys. Sejmu i w bieżącej sesji przedłożył projekt zmiany statutu Banku krajowego, powiększając liczbę członków Rady nadzorczej o trzech t. j. do 12 osób.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 12. października 1908 przyjął powyższą zmianę statutu Banku krajowego.

Z końcem r. 1907 zgasły w dalszym ciągu mandaty 3 członków i 1 zastępcy członka Rady nadzorczej, a mianowicie mandaty członków: J. E. Dawida Abrahamowicza, Hipolita Bohdana i Karola Schayera tudzież zastępcy członka Jana Szulza, wybranych na posiedzeniu Wys. Sejmu w dniu 8. lipca 1902 na kadencję 1902-1907 włącznie.

Wydział krajowy musi przy tej sposobności nadmienić, że J. E. Dawid Abrahamowicz pismem z dnia 27. grudnia 1907 z powodu zamianowania Ministrem dla Galicji złożył godność członka Rady nadzorczej Banku krajowego, zaś długoletni i zasłużony członek i Prezes Rady nadzorczej, p. Hipolit Bohdan, mimo usilnych starań Wydziału krajowego o zatrzymanie go w gronie Rady nadzorczej, oświadczył stanowczo, iż ze względów na stan zdrowia, mandatu nowego do Rady nadzorczej Banku krajowego przyjąć nie może.

Wydział krajowy przedkłada obecnie Wysokiemu Sejmowi propozycję wyboru członków i zastępców Rady nadzorczej Banku krajowego na trzy odrębne kadencje.

Dwie propozycje dotyczą członków i zastępców, których mandaty z końcem r. 1906 i 1907 zgasły, zaś trzecia propozycja obejmuje 3 nowych członków Rady nadzorczej na podstawie uchwalonej przez Wysoki Sejm w dniu 12. października b. r. zmiany statutu Banku krajowego, wprowadzającej powiększenie o 3 członków Rady nadzorczej.

Uchwalona przez Wysoki Sejm zmiana statutu wymaga wprawdzie jeszcze zatwierdzenia rządowego, w przypuszczeniu jednak, że zatwierdzenie to nie może ulegać żadnej wątpliwości, a z drugiej strony niewiadomo, kiedy Wysoki Sejm ponownie się zберze, Wydział krajowy przedkłada już obecnie propozycję na 3 nowych członków Rady nadzorczej, z tą uwagą, iż mandaty tych członków rozpoczną się dopiero od 1. stycznia 1909, względnie od chwili, gdy zmieniony statut Banku krajowego po uzy-

skaniu zatwierdzenia rządowego wejdzie w życie.

Ponieważ Wydział krajowy w propozycji swej poniżej podanej przedstawia dotychczasowego zastępcę na członka Rady nadzorczej p. Stefana Moysę-Rosochackiego do wyboru członkiem Rady nadzorczej, przeto wypadnie wybrać w trzeciej propozycji jednego zastępcę członka Rady nadzorczej na czas od chwili objęcia przez p. Moysę-Rosochackiego obowiązków członka Rady nadzorczej aż do chwili zgaśnięcia jego mandatu jako zastępcy członka tejże Rady.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi w myśl postanowień §. 110. statutu Banku krajowego następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. a) Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję poczynającą się od dnia 1. stycznia 1907 pp. Dra Stefana Fedaka, Stanisława Jędrzejowicza, Karola hr. Scipiona;

b) zastępcą członka Rady nadzorczej Banku krajowego na tę samą kadencję p. Dra Augusta Łozińskiego.

II. a) Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję poczynającą się w dniu 1. stycznia 1908 pp.: Dra Henryka Kolischera, właściciela dóbr, posła na Sejm krajowy i do Rady państwa, Stefana Moysę-Rosochackiego, Karola Schayera;

b) Zastępcą członka Rady nadzorczej Banku krajowego na tę samą kadencję p. Jana Szulca.

III. a) Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję poczynającą się w dniu 1. stycznia 1909 pp. Dra Michała Korola, adwokata, posła na Sejm krajowy i do Rady państwa, Franciszka Maryewskiego, burmistrza miasta Podgórze i posła na Sejm krajowy, Andrzeja Średniawskiego, zastępcę prezesa Rady powiatowej w Myślenicach i posła do Rady państwa;

b) zastępcą członka Rady nadzorczej Banku krajowego na resztę kadencji w miejsce p. Stefana Moysy-Rosochackiego p. Oskara Schnella.

Marszałek zarządza wybór łącznie na wszystkie trzy serye, zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. L. Cieńskiego, Tertila, Jedynaka, Rittla i A. Starucha, wreszcie wzywa posłów do oddania kartek.

Po oddaniu kartek, Marszałek zamyka głosowanie i wzywa komisję do przeprowadzenia skrutynium wyboru.

Podczas skrutynium Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, a mianowicie:

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie zmiany ustaw krajowych z dnia 1. grudnia 1889 Dz. u. kr. 71, względnie z dnia 22. czerwca 1899 Dz. u. kr. Nr. 81, o wynagrodzeniu za udzielanie nauki religii w szkołach ludowych.

Sprawozdawca p. Laskowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. St. H. kr. Badeniego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy:

1. uchwalić załączony projekt ustawy, oraz rezolucję;

2. wstawić do budżetu funduszu szkolnego krajowego na rok 1909 kwotę 81.954 koron na pokrycie zwiększonego skutkiem powyższej ustawy wydatku na płace nauczycieli religii za miesiące: wrzesień, październik, listopad i grudzień 1909.

Tem samym załatwia się petycyje L. s. 704, 705, 970 i 1.398.

U s t a w a

z dnia . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Paragrafy 1., 4., 6. ustawy z dnia 1. grudnia 1889 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 71 w brzmieniu ustanowionem ustawą z 22. czerwca 1899 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 81 — oraz §§. 5., 8. i 11. ustawy z dnia 1. grudnia 1889 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 71 uchyla się w ich brzmieniu dotychczasowem i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

W publicznych pospolitych szkołach ludowych o czterech lub więcej klasach, tudzież w szkołach wydziałowych ustanowieni będą osobni nauczyciele religii ze stałą płacą, jeżeli liczba godzin nauki religii we wszystkich klasach, w których mają jej udzielać, wynosi razem przynajmniej ośmnaście godzin tygodniowo, a liczba uczniów ich wyznania i obrządku przenosi ośmdziesiąt.

Taki nauczyciel obowiązany jest aż do dwudziestu czterech godzin nauki tygodniowo, jeżeli zaś udziela nauki religii w większej liczbie godzin, należy mu się dodatkowe wynagrodzenie za każdą godzinę ponad dwadzieścia cztery w wysokości oznaczonej w §. 6. niniejszej ustawy.

Exhortę liczy się za dwie godziny.

Nauczyciel religii mianowany będzie dla jednej szkoły, a to dla szkoły ludowej najwyższej kategorii w miejscu istniejącej; można jednak nałożyć na niego obowiązek udzielania nauki religii także w innych publicznych szkołach ludowych w tej miejscowości aż do oznaczonej w ustępie pierwszym i drugim liczby godzin.

Gdzie stosunki tego wymagają, może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustawić nauczyciela religii przy szkole więcejklasowej, nakładając na niego obowiązek udzielania nauki religii aż do oznaczonej ustawą liczby godzin także w szkołach sąsiednich miejscowości.

§. 4.

Nauczycielowi religii osobno ustanowionemu będą przyznawane pobory służące innym nauczycielom tej szkoły, dla której jest stale zamianowany; jednak nauczyciel religii, posiadający ukończone studia teologiczne na uniwersytecie, względnie w teologicznym zakładzie naukowym, otrzymuje od razu przy stałej nominacji najwyższy stopień płacy.

Co do innych stosunków służbowych podlega nauczyciel religii osobno ustanowiony wszystkim przepisom ustaw, odnoszących się do nauczycieli tej szkoły, dla której jest mianowanym, nie uwłaczając prawom służącym zwierzchniczej władzy wyznaniowej.

Jednak nauczycielom religii, którzy przeszli z duszpasterstwa do służby szkolnej, ma być policzonym do emerytury czas spędzony w duszpasterstwie.

Przeprowadzając te przepisy, co się tyczy nauczycieli religii, drogą ogólnych rozporządzeń, oraz stosując je do danych przypadków, będą władze szkolne o ile można zasięgać opinii władz wyznaniowych.

§. 5.

O ile nauka religii katolickiej w szkołach publicznych nie jest zapewniona w myśl §. 1. przez ustanowienie osobnego nauczyciela religii ze stałą płacą, a obowiązek bezpłatnego udzielania w nich tej nauki ciąży w myśl ustaw państwowych na duchowieństwie parafialnem, obowiązany jest duszpasterz miejscowy (proboszcz względnie administrator parafii, lub w ich zastępstwie wikaryusz) do bezpłatnego udzielania nauki religii z tytułu duszpasterstwa w dziewięciu godzinach tygodniowo we wszystkich szkołach do parafii należących, za każdą zaś godzinę nauki w tygodniu ponad ten wymiar łącznie z exhortą i nauką dopełniającą przypada mu wynagrodzenie oznaczone w §. 6. niniejszej ustawy.

Nauka religii innego uznanego wyznania religijnego w szkołach ludowych więcejklasowych począwszy od 4-klasowych i w szkołach wydziałowych, które nie posiadają własnego nauczyciela tej religii ze stałą płacą, może być zabezpieczoną przez władzę szkolną w porozumieniu z właściwą władzą wyznaniową w ten sposób, że się ją powierza za remuneracją osobom posiadającym ogólne warunki przewidziane w §. 3.; remuneracja przypada od każdej godziny w tygodniu we wszystkich klasach łącznie z exhortą i w wysokości oznaczonej w §. 6. niniejszej ustawy.

Remuneracja ta płatną jest miesięcznie z dołu.

Exhorta liczy się za dwie godziny i może się odbywać w szkołach ludowych więcejklasowych począwszy od czteroklasowych i w szkołach wydziałowych.

§. 6.

Duszpasterzowi względnie nauczycielowi religii za remuneracją należy się wynagrodzenie od każdej godziny w tygodniu po 40 K rocznie, a w miejscowościach I. klasy plac nauczycielskich po 50 K rocznie.

Wynagrodzenie to jednak należy się tylko za te godziny, co do których władza szkolna okręgowa stwierdzi, że nauka religii odbywała się rzeczywiście, a władza wyznaniowa poświadczy, że udzielano jej z dobrym skutkiem, a nadto co do duszpasterza tylko wtedy, jeżeli w myśl §. 5. udzielał nauki religii z tytułu duszpasterskiego bezpłatnie w dziewięciu godzinach tygodniowo.

Wyplątę wynagrodzenia zarządza się z końcem każdego półroczia szkolnego na podstawie dowodów przedstawionych przez władzę szkolną okręgową.

Władza szkolna krajowa może jednak w porozumieniu ze zwierzchnią władzą wyznaniową (§. 2. ust. z d. 21. czerwca 1872 Dz. p. p. Nr. 86) ściągać poszczególne

klasy lub oddziały równorzędne, względnie stopnie nauki, w ten sposób, aby liczba tak połączonych dzieci szkolnych danego obrządku lub wyznania nie przekraczała pięćdziesięciu.

§. 8.

Wynagrodzenie kosztów podróży, które ma być przyznane z powodu ndzielania nauki religii w szkołach ludowych, znajdujących się poza miejscem zamieszkania nauczyciela religii lub duszpasterza, będzie pokrywane w myśl §. 6. i 7. ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 49.

O potrzebie dojazdów i o wysokości przypadającego za nie wynagrodzenia orzeka władza szkolna okręgowa. Wypłatę tego wynagrodzenia po stwierdzeniu ilości odbytych dojazdów i ilości godzin nauki rzeczywiście udzielanej zarządza władza szkolna okręgowa bezpośrednio do rąk odnośnego nauczyciela religii lub duszpasterza.

Bliższe szczegóły co do sposobu postępowania przepisze osobna instrukcja.

§. 11.

Jeżeli nauki religii udziela w myśl §. 5. ustawy z dnia 14. maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 62) świecki nauczyciel na podstawie misyi otrzymanej od władzy wyznaniowej i z polecenia władzy szkolnej, należy mu się wynagrodzenie wynoszące 1% miesięcznej płacy za każdą godzinę w tygodniu bez względu na to, czy nauczyciel taki zajęty jest w szkole w pełnej liczbie 30 godzin obowiązkowych, czy poniżej tego wymiaru, ale tylko wtedy, jeżeli nauka trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 1909/1910.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mójemu Ministrowi wyznań i oświaty.

R e z o l u c y a.

Wzywa się e. k. Rząd, aby w porozumieniu z Ordynaryatami biskupimi przyezyniał się do pokrywania kosztów stałego inspekeyonowania nauki religii w publicznych szkołach ludowych wszystkich kategorii.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Pastor.

Przemawia p. Styła.

Przemawia p. Dembowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojowski.

Przemawia zapisany do głosu JE. ks. Arcybiskup Józef Teodorowicz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Laskowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że paragrafy, do których nie zgłoszono poprawek, podda łącznie pod uchwałę Izby.

Izba nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

W publicznych pospolitych szkołach ludowych o czterech lub więcej klasach, tudzież w szkołach wydziałowych ustanowieni będą osobni nauczycieli religii ze stałą płacą, jeżeli liczba godzin nauki religii we wszystkich klasach, w których mają jej udzielać, wynosi razem przynajmniej osmnaście godzin tygodniowo, a liczba uczniów ich wyznania i obrządku przenosi osmdziesiąt.

Taki nauczyciel obowiązany jest aż do dwudziestu czterech godzin nauki tygodnio-

wo, jeżeli zaś udziela nauki religii w większej liczbie godzin, należy mu się dodatkowe wynagrodzenie za każdą godzinę ponad dwadzieścia cztery w wysokości oznaczonej w §. 6. niniejszej ustawy.

Exhortę liczy się za dwie godziny.

Nauczyciel religii mianowany będzie dla jednej, szkoły a to dla szkoły ludowej najwyższej kategorii w miejscu istniejącej; można jednak nałożyć na niego obowiązek udzielania nauki religii także w innych publicznych szkołach ludowych w tej miejscowości aż do oznaczonej w ustępie pierwszym i drugim liczby godzin

Gdzie stosunki tego wymagają, może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustanowić nauczyciela religii przy szkole więcejklasowej, nakładając na niego obowiązek udzielania nauki religii aż do oznaczonej ustawą liczby godzin także w szkołach sąsiednich miejscowości.

Izba bez rozprawy uchwała §. 1. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Nauczycielowi religii osobno ustanowionemu będą przyznawane pobory służące innym nauczycielom tej szkoły, dla której jest stale zamianowany; jednak nauczyciel religii, posiadający ukończone studia teologiczne na uniwersytecie, względnie w teologicznym zakładzie naukowym, otrzymuje od razu przy stałej nominacji najwyższy stopień płacy.

Co do innych stosunków służbowych podlega nauczyciel religii osobno ustanowiony wszystkim przepisom ustaw, odnoszących się do nauczycieli tej szkoły, dla której jest mianowanym, nie uwłaczając prawom służącym zwierzchniczej władzy wyznaniowej.

Jednak nauczycielom religii, którzy przeszli z duszpasterstwa do służby szkolnej,

ma być policzonym do emerytury czas spędzony w duszpasterstwie.

Przeprowadzając te przepisy, co się tyczy nauczycieli religii, drogą ogólnych rozporządzeń, oraz stosując je do danych przypadków, będą władze szkolne o ile można zasięgać opinii władz wyznaniowych.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Starzyński i stawia następującą poprawkę:

§. 4. ustęp ostatni ma opiewać:

Przy przeprowadzaniu tych przepisów drogą ogólnych rozporządzeń oraz stosowaniu ich w poszczególnych wypadkach będą władze szkolne o ile możliwości zasięgały opinii władz wyznaniowych.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Laskowski i przyjmuje poprawkę p. Starzyńskiego.

Izba uchwała §. 4. zgodnie z wnioskiem komisji wraz z poprawką p. Starzyńskiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

O ile nauka religii katolickiej w szkołach publicznych nie jest zapewniona w myśl §. 1. przez ustanowienie osobnego nauczyciela religii ze stałą płacą, a obowiązek bezpłatnego udzielania w nich tej nauki ciąży w myśl ustaw państwowych na duchowieństwie parafialnem, obowiązany jest duszpasterz miejscowy (proboszcz względnie administrator parafii, lub w ich zastępstwie wikaryusz) do bezpłatnego udzielania nauki religii z tytułu duszpasterstwa w dziewięciu godzinach tygodniowo we wszystkich szkołach do parafii należących, za każdą zaś godzinę nauki w tygodniu ponad ten wymiar łącznie z exhortą i nauką dopełniającą przypada mu wynagrodzenie oznaczone w §. 6. niniejszej ustawy.

Nauka religii innego uznanego wyznania religijnego w szkołach ludowych więcej-

klasowych począwszy od 4-klasowych i w szkołach wydziałowych, które nie posiadają własnego nauczyciela tej religii ze stałą płacą, może być zabezpieczoną przez władzę szkolną w porozumieniu z właściwą władzą wyznaniową w ten sposób, że się ją powierza za remuneracją osobom posiadającym ogólne warunki przewidziane w §. 3.; remuneracja przypada od każdej godziny w tygodniu we wszystkich klasach łącznie z exhortą i w wysokości oznaczonej w §. 6. niniejszej ustawy.

Remuneracja ta płatną jest miesięcznie z dołu.

Exhorta liczy się za dwie godziny i może się odbywać w szkołach ludowych więcejklasowych począwszy od czteroklasowych i w szkołach wydziałowych.

§. 6.

Duszpasterzowi względnie nauczycielowi religii za remuneracją należy się wynagrodzenie od każdej godziny w tygodniu po 40 K rocznie, a w miejscowościach I. klasy plac nauczycielskich po 50 K rocznie.

Wynagrodzenie to jednak należy się tylko za te godziny, co do których władza szkolna okręgowa stwierdzi, że nauka religii odbywała się rzeczywiście, a władza wyznaniowa poświadczy, że udzielano jej z dobrym skutkiem, a nadto co do duszpasterza tylko wtedy, jeżeli w myśl §. 5. udzielał nauki religii z tytułu duszpasterskiego bezpłatnie w dziewięciu godzinach tygodniowo.

Wypłatę wynagrodzenia zarządza się z końcem każdego półrocza szkolnego na podstawie dowodów przedstawionych przez władzę szkolną okręgową.

Władza szkolna krajowa może jednak w porozumieniu ze zwierzchnią władzą wyznaniową (§. 2. ust. z d. 21. czerwca 1872 Dz. p. p. Nr. 86) ściągać poszczególne klasy lub oddziały równorzędne, względnie stopnie nauki, w ten sposób, aby liczba tak

połączonych dzieci szkolnych danego ob-
rządu lub wyznania nie przekraczała pięć-
dziesięciu.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 5. i 6. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 8.

Wynagrodzenie kosztów podróży, które ma być przyznane z powodu udzielania nauki religii w szkołach ludowych znajdujących się poza miejscem zamieszkania nauczyciela religii lub duszpasterza, będzie pokrywane w myśl §. 6. i 7. ustawy z 24. kwietnia 1894 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 49.

O potrzebie dojazdów i o wysokości przypadającego za nie wynagrodzenia orzeka władza szkolna okręgowa. Wypłatę tego wynagrodzenia po stwierdzeniu ilości odbytych dojazdów i ilości godzin nauki rzeczywiście udzielanej zarządza władza szkolna okręgowa bezpośrednio do rąk odnośnego nauczyciela religii lub duszpasterza.

Bliższe szczegóły co do sposobu postępowania przepisze osobna instrukcja.

Marszałek udziela głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą poprawkę :

Do §. 8. ustęp 2-gi po słowie „okręgowa“ dodać słowa: „na podstawie opinii Rady gminnej odnośnej miejscowości“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 8. zgodnie z wnioskiem komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. T. Starucha.

Sprawozdawca czyta :

§. 11.

Jeżeli nauki religii udziela w myśl §. 5. ustawy z dnia 14. maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 52) świecki nauczyciel na podstawie misyi

otrzymanej od władzy wyznaniowej i z polecenia władzy szkolnej, należy mu się wynagrodzenie wynoszące 1% miesięcznej płacy za każdą godzinę w tygodniu bez względu na to, czy nauczyciel taki zajęty jest w szkole w pełnej liczbie 30 godzin obowiązkowych, czy poniżej tego wymiaru, ale tylko wtedy, jeżeli nauka trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 1909/1910.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Izba uchwala łącznie i bez rozprawy §. 11. art. II. i art. III. ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Paragrafy 1, 4, 6 ustawy z dnia 1. grudnia 1889 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 71 w brzmieniu ustanowionem ustawą z 22. czerwca 1899 Dz. u. i rozp. kraj. 81 — oraz §§. 5, 8. i 11 ustawy z dnia 1. grudnia 1889 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 71 uchyla się w ich brzmieniu dotychczasowem i mają opiewać jak następuje:

Izba bez rozprawy i łącznie uchwala tytuł i wstęp ustawy oraz art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

2. wstawić do budżetu funduszu szkolnego krajowego na rok 1909 kwotę 84.954 K na pokrycie zwiększonego skutkiem powyższej ustawy wydatku na płace

nauczycieli religii za miesiąc: wrzesień, październik, listopad i grudzień 1909.

Tem samym załatwia się petycje Ls. 704, 705, 960 i 1.398.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek 2 komisji.

Sprawozdawca czyta :

R e z o l u c y a.

Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Ordynaryatami biskupimi przyczyniał się do pokrywania kosztów stałego inspekcjonowania nauki religii w publicznych szkołach ludowych wszystkich kategorii.

Izba bez rozprawy uchwala tę rezolucję komisji.

Marszałek udziela głosu p. Pastorowi dla sprostowania faktów.

Przemawia p. Pastor dla sprostowania faktów.

Izba uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwala cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli szkół ludowych o polepszenie ich bytu, oraz petycji wdów po nauczycielach o podwyższenie ich zaopatrzenia.

Sprawozdawca p. Laskowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy omyłki druku, a mianowicie we wniosku I. i II. zamiast Nr. 73 ma być Nr. 49 i we wniosku III. po słowie „budżetu“ dodać „krajowego“, a wykreślić po słowie „szkolnego“ słowo „krajowego“ w miejsce zaś tego słowa wstawić słowo „emerytalnego“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I Nauczycielom i nauczycielkom, którym przyznano emerytury przed wejściem w życie ustawy z d. 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49 podwyższa się w drodze łaski tę emeryturę do kwoty 500 K, o ile jej w tej wysokości nie pobierają, a niezdolni są do wszelkiego zarobkowania.

Nauczycielom i nauczycielkom, których emerytura wynosi 500 K. i wyżej podwyższa się w drodze łaski pobory o 5 proc. rocznie.

II. Wdowom po nauczycielach, którym przyznano pensję wdowią przed wejściem w życie ustawy z d. 25. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 49 podwyższa się w drodze łaski tę pensję do kwoty 400 K.

Wdowom pobierającym już 400 K. i wyżej podwyższa się w drodze łaski pensję o 5 proc. rocznie.

III. Wstawia się do budżetu krajow. funduszu szkolnego emerytalnego na rok 1909 kwotę 141.876 K.

Tem samem załatwia się petycyę o podwyższenie emerytury względnie pensyi wdowiej i dodatków na wychowanie L. 174, 404, 1.440, 1.873, 1.598, 1.528, 2.308, 147, 314, 399, 409, 429, 465, 582, 693, 733, 858, 974, 883, 895, 915, 944, 952, 1.009, 1.305, 1.620, 1.769, 1.835, 2.148, 2.151, 2.239, 2.311, 2.339, 2.518, 2.519, 2.569, 2.571, 2.597, 173, 311, 355, 394, 395, 459, 536, 599, 609, 772, 821, 862, 875, 876, 877, 912, 913, 1.215, 1.366, 1.399, 1.436, 1.556, 1.588, 1.621, 1.638, 1.736, 1.406, 1.776, 1.954, 2.149.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Dembowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisan są pp. Bojko, T. Staruch, i Bandrowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Bojko.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Staruch.

Przemawia zapisany do głosu p. Bandrowski i stawia następujący wniosek:

Petycyę ls. 3.090 Teofili Monicowej, wdowy po nauczycielu przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

Marszałek oznajmia, że wniosku posła Bandrowskiego nie może poddać pod uchwałę Izby i jako niedotyczącego przedmiotu, będącego na porządku dziennym.

Przemawia p. Bandrowski.

Marszałek udziela wyjaśnienia w sprawie załatwienia wniosku p. Bandrowskiego.

P. Bandrowski oznajmia, że cofa swój wniosek.

P. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski [—III komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek wzywa p. Tertila do zdania sprawy z wyniku skrutynium wyboru 9 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 3 zastępców tejże Rady.

Przemawia p. Tertil i zdaje sprawę z wyniku skrutynium tego wyboru.

Głosowało 106 posłów. Absolutna większość 54.

Z tego otrzymali na członków Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję od 1. stycznia 1907:

Fedak Stefan 104, Jędrzejowicz Stanisław 106, Scipio Karol 79 — na

Członków Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję od 1. stycznia 1908:

Kolischer Henryk 106, Moysa-Rosochacki Stefan 106, Szayer Karol 105 — na

Członków Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję od 1. stycznia 1909:

Korol Michał 106, Maryewski Franciszek 106, Średniawski Andrzej 106 — na

Zastępcę członka Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję od 1. stycznia 1907:

Łoziński August 106 — na

Zastępcę członka Rady nadzorczej Banku krajowego na kadencję od 1. stycznia 1908:

Schulz Jan 106 — na

Zastępcę członka Rady nadzorczej Banku krajowego na resztę kadencji w miejsce Stefana Moysy-Rosochackiego:

Schnell Oskar 106 głosów.

Marszałek stwierdza powyższy rezultat wyboru.

Następuje:

Uchwała finansowa na rok 1908 i 1909.

Generalny sprawozdawca p. Milewski.

Marszałek udziela głosu przed generalnym sprawozdawcą głosu p. St. Niezabitowskiemu.

P. St. Niezabitowski, imieniem komisji budżetowej, odczytuje sprawozdanie komisji budżetowej o nagłym wniosku p. Stefezyka w sprawie pomocy dla pogorzalców w Osieku koło Żmigrodu, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek nagły p. Stefezyka o udzielenie pomocy pogorzalcem w Osieku koło Żmigrodu przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwie wydatnego uwzględnienia po zbadaniu rozmiarów klęski i w granicach ryczałtu przewidzianego w Rubr. IV. budżetu na r. 1908 i 1909.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek komisji.

Marszałek udziela głosu generalnemu sprawozdawcy p. Milewskiemu.

Generalny sprawozdawca p. Milewski czyta, oznajmiwszy poprzednio, co następuje:

Rok 1908.

Wedle sprawozdania komisji budżetowej niedobór do pokrycia krótkoterminową pożyczką wynosił . . . . . 9,721.823 K.

W ciągu debaty budżetowej zaszły następującej zmiany wskutek uchwał Wysokiego Sejmu:

29. października 1908 Rubr. III. p. 33. Towarzystwu „Zdrowie“, Stowarzyszeniu dla wspierania piersiowo chorej młodzieży izraelskiej (szkół średnich i wyższych) . . . . . 200 K

31. października 1908 Rubr. VI. p. 20. Na restaurację ratusza i więzy ratuszowej w Bieczu . . . . . 1.000 „

24. października 1908 Rubr. XIV. Dr. Wereszczyńskiemu Józefowi, dotacja doży-

wotnia z rocznych	
12.000 K.	2.000 K
	<hr/>
razem dodano	3.200 „

natomiast ubyło w rubryce V. p. 52 dla Tow. miłośników historii i zabytków Krakowa (wskutek wstawienia odnośnej subwenyi w rubr. VI. p. 34 a) 800 „

2.400 K

Niedobór zatem do pokrycia pożyczką wynosić będzie . . . . . 9,724.223 „

Z powodu powyższych zmian wynosić będą:

suma wydatków funduszu krajowego . . . . . 50,165.239 „

suma dochodów własnych . . . . . 22,265.543 „

Niedobór . . . . . 27,899.696 „

Dodatki do podatków po 72 h., względnie po 78 h., przyjmując wydatność 1 grosza na 250.000 K., przyniosą . . . . . 18,175.473 „

Pozostaje do pokrycia pożyczką j. w. . . . . 9,724.223 „

Wysoki Sejm raczy uchwali:

I. Na r. 1908 ustanawia się wydatki funduszu kraj. w kwocie . 50,165.239 K a dochody własne tegoż funduszu w kwocie . . . . . 22,265.543 K

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1908 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych, po . . . . . 72 h od każdej korony całej przepisanej należności tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośred-

nych podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości . . . 78 h od każdej korony całej przepisanej należności tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych w wysokości . . . . . 64 h zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po . . . . . 70 h od każdej korony całej należności tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1908 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego, jako też wszyst-

kich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, d, e, f pozycyi 18;

c) w rubryce VIII. między pozycjami 6 i 7, tudzież między pozycjami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycjami 27 c i 29, dalej 32, 38 i 39, — dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między

wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów wreszcie między pozycjami 88 b (1—9) i poz. 88 c; e) w rubryce XI. między pozycjami 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycjami 57 i 100, 98 i 153 a), 142 i 144;

wreszcie między pozycjami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B a, b, c, w granicach każdego z tych działów, t. j. A i B z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 9,724.223 K, względnie — po potrąceniu pożyczki 7,900.000 K, przyzwolonej uchwałą z dnia 8. października 1907 — do zaciągnięcia dodatkowo 1,824.223, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4°/_o od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Rok 1909.

Sprawozdanie komisji budżetowej wykazywało niedobór do pokrycia pożyczką krótkoterminową . . . . . 10,728.573 K

Zmiany uchwalone przez Wysoki Sejm w ciągu dyskusji budżetowej są następujące:

a) w wydatkach:

29. paźdz. 1908 Rubr. II. p. 17. Biuro pośrednictwa pracy 9.043 K

29. paźdz. 1908 Rubr. III. p. 39. Towarz. „Zdrowie“, Stowarz. dla wspierania piersiowo chorej, żydowskiej młodzieży szk. 200 „

29. paźdz. 1903 Rubr. IV. p. 35. Stowarz. Rady opiekuńczej w Krakowie . . . . . 1.000 „

30. paźdz. 1908 Rubr. V. p. 77. Związek teatrów i chórów włościańskich . 1.500 K

natomiast uchyły:

p. 52. Towarz. miłośni-

ków hi-
storyi i
zabytków
w Kra-
kowie . 800 K

p. 53. Towarz.
miłośn.
przeszło-
ści Lwo-
wa . 500 „ 1.300 „ 200 K

(z powodu zamieszczenia tych pozycyj w rubr VI.
poz 26. i 27.)

Podwyżka pensji wdów i e-
merytowych nauczycieli 141.876 „

Podwyżka płac nauczycie-
li religii . . . . . 12.567 „

31. paźdz. 1908 Rubr. VI. p. 17. Restauracya ratusza i wie-
ży w Bieczu . . . . . 1.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. X. p. 52 e. Na ogólne cele rozwoju
rolniczej i handlowej dzia-
łalności Kółek rolniczych 8.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. XI. Szkoła gónicza w Dąbrowie 2.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. XII. p. 155 c. Izba rękodzielnicza we
Lwowie . . . . . 1.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. XII. p. 155 d. Izba rękodzielnicza w Kra-
kowie . . . . . 1.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. XII. p. 163. Zasilki bezzwrotne na ce-
le przemysłowe . . . . . 10.000 „

24. paźdz. 1908 Rubr. XIV. Dr. Wereszczyński Józef,
dotacya dożywotnia . . 12.000 „

31. paźdz. 1908 Rubr. XIV. p. 211 dd. Polińska Matylda . . 100 „

razem dodano . . 199.986 K

natomiast ubyło:

31. paźdz. 1908 Rubr. XVI. p. 10. „Urzędy pośrednictwa
pracy“ . . . . . 21.500 K

pozostaje podwyżka wydatków . . 178.486 K

b) w dochodach ubyło :

31. paźdz. 1908 Rubr. XVI. p. 6. „Urzędy pośrednictwa pracy (opłaty od pracodawców)	65.000 K
Ogółem wynosić będzie pożyczka	10,972.059 K

Wskutek tych zmian, wynosić będzie:

suma wydatków	53,548.685 K
suma dochodów własnych	<u>24,182.434 „</u>
Niedobór	29,366.251 K

Dodatki do podatków po 72 h., względnie 78 h., przy wydatności 1 grosza=252.000 K, uczynią . . . . . 18,394.192 K

Pozostaje do pokrycia pożyczką j. w. . . . . 10,972.059 „

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na r. 1909 ustanawia się wydatki funduszu kraj. w kwocie . 53,548.685 K a dochody własne tegoż funduszu w kwocie . . . . . 24,182.434 K

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1909 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych, po . . . . . 72 h od każdej korony całej przepisanej należności tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości . . . 78 h od każdej korony całej przepisanej należności tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych w wysokości . . . . . 67 h

zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych po . . . . . 73 h od każdej korony całej należności tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1909 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego, jako też wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, d, e, f pozycyi 18, oraz między pozycją 17 (na dyurna urzędu pośrednictwa pracy) a rubryką XVI. poz. 10 (wydatki rzeczowe urzędu pośrednictwa pracy);

c) w rubryce VIII. między pozycjami 6 i 7, tudzież między pozycjami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycjami 27 c i 29, dalej 32, 38 i 39, — dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rol-

nicznych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwy- czajnych, wydatków tych zakładów wreszcie między pozycjami 87 b (1—9) i poz. 87 (ad 13);

e) w rubryce XI. między pozycjami 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycjami 61 i 102, 104 i 168, 159, 161, 162 a, 163, wreszcie między pozycjami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B, C i E w gra- nicach każdego z tych działów, t. j. A, B, C i E z osobna i tylko w wydatkach zwy- czajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 10,972.059 K, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną naj- wyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóź- niej 1. stycznia 1911.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w swych przedłożeniach i przekazach dla funduszów krajowych, podwyższył wydatnie udział kraju z przekazać się mających źródeł do- chodowych i utrzymał w mocy dotychczasowy udział krajów w nadwyżkach przy- chodu z podatku osobisto-dochodowego, a w projektowanych ustawach podatkowych usunął wszystkie przepisy, któreby mogły spowodować uszczuplenie podatkowej kom- petencyi Sejmu.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad uchwałą finansową na r. 1908 i 1909.

Marszałek oznajmia, że zapisani są do głosu pp. Stojałowski i Krzeczunowicz.

Na zapytanie Marszałka oznajmia p. Stojałowski, że przemawiać będzie prze- ciw wnioskowi komisji, a p. Krzeczunowicz że przemawiać będzie za wnioskami komisji.

Przemawia p. Stojałowski.

Marszałek wzywa posłów, by nie pro- wadzili z mową rozmowy w czasie jego przemówienia.

Przemawia dalej p. Stojałowski.

Prze nawia p. Krzeczunowicz.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbań- skiego.

Przemawia zapisany do głosu p. Ko- lischer.

Przemawia generalny sprawozdawca p. Milewski.

Izba przystępuje do rozprawy szcze- gółowej nad uchwałą finansową na r. 1908 i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnio- ski I. do III. komisji, które p. sprawo- zdawca kolejno odczytuje.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy- tania powyższej uchwały bez czytania, uchwała Izba uchwałę finansową na r. 1908 w trzecim czytaniu bez czytania.

Izba przystępuje do rozprawy szcze- gółowej nad uchwałą finansową na r. 1909 i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnio- ski I—III. komisji, które p. sprawozdawca kolejno odczytuje.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy- tania powyższej uchwały bez czytania, uchwała Izba uchwałę finansową na r. 1909 w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w swych przedłożeniach i przekazach dla funduszów krajowych, podwyższył wydatnie udział kraju z przekazać się mających źródeł dochodowych i utrzymał w mocy dotychczasowy udział krajów w nadwyżkach przychodu z podatku osobisto-dochodowego, a w projektowanych ustawach podatkowych usunął wszystkie przepisy, któreby mogły spowodować uszczuplenie podatkowej kompetencyi Sejmu.

Izba bez rozprawy uchwała powyższą rezolucję komisji.

Marszałek odczytuje następującą I-ą rezolucję p. Stefczyka:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby nie ustawał w usilnych zabiegach celem najrychlejszego spowodowania kompetentnych czynników do oddania krajowi i w jego zarząd dóbr i lasów kameralnych celem umożliwienia wydajnej akcji kraju na polu kultury rolniczej i lasowej.

Izba bez rozprawy uchwała tę I-ą rezolucję p. Stefczyka.

Marszałek odczytuje następującą II-ą rezolucję p. Stefczyka:

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wszedł w porozumienie z c. k. Rządem w tym kierunku, iżby z funduszków państwowych, przeznaczonych na popieranie nauki rolnictwa i leśnictwa i na bezpośrednie popieranie rolnictwa i leśnictwa wydziałał ryczałtową sumę, odpowiadającą stosunkowi obszaru ziemi uprawnej i liczby ludności rolniczej w Galicyi w porównaniu z obszarem uprawnym i ludnością rolniczą całego państwa a przypadający ryczałt oddawał do dyspozycji Wydziału krajowego na cele popierania krajowego rolnictwa.

Izba uchwała bez rozprawy tę rezolucję p. Stefczyka.

Marszałek odczytuje następującą III-ą rezolucję p. Stefczyka:

III. Celem zasilenia skarbu krajowego poleca się Wydziałowi krajowemu przygotowanie wniosków zmierzających do opodatkowania w odpowiedni sposób przedmiotów zbytkownego użycia.

Przemawia generalny sprawozdawca p. Milewski i wnosi poprawkę następującą do rezolucji III. p. Stefczyka: zamiast słów: „przygotowanie wniosków, zmierzających do opodatkowania“, umieścić słowa: „aby badał sprawę opodatkowania i na końcu dodać słowa: „i z rezultatu badań zdał Sejmowi sprawę“.

Przemawia p. Stefczyk i oznajmia, że zgadza się na tę poprawkę p. generalnego sprawozdawcy.

Izba uchwała powyższą III. rezolucję p. Stefczyka wraz z poprawką p. generalnego sprawozdawcy, przyjętą przez p. Stefczyka.

Następuje:

Trzecie czytanie ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca p. Skolyszewski czyta i prostuje przedtem imieniem komisji administracyjnej następujące pomyłki druku i poprawki stylistyczne, a mianowicie:

W myśl §. 30. w drugim ustępie w pierwszym wierszu po słowach: „w razie niezgłoszenia się“ przychodzi słowo „spadkobierców“.

W §. 34. ostatnie słowo ostatniego ustępu „władzy“ odpada.

W §. 40. po słowach: „uprawnieni do samoistnego polowania“ przychodzi łącznik: „i“, a po słowach dalszych: „dzierżawcy prawa polowania“ ma nastąpić przecinek.

W §. 50. zamiast słowa: „tychże“, ma być słowo: „ich“.

W §. 62. w ustępie ostatnim zamiast słów: „zapłacili w roku“ mają być słowa: „zapłacili w ciągu roku“, w wierszu szóstym zamiast słów: „samoistny okręg powierzchni“ mają być słowa: „samoistny okręg polowania“, zaś w wierszu piątym mają być słowa: „większą niż trzecią część podatku gruntowego, opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg polowania przestrzeni“, wreszcie we wierszu czwartym od końca w tymże ustępie ma być zamiast litery „i“ litera „a“.

Dalej w napisie nad §. 67. ma być zamiast słowa „Postępywanie“ słowo „Postępowanie“ w §. 69. w ustępie pierwszym obok słów „przewodniczących sądów rozjemczych“ ma być dodatek: „i ich zastępców“, natomiast

zdanie: „Przewodniczący musi być stale zamieszkały na terytoryum danej grupy okręgu polowania“, które zostało na wniosek p. Lewickiego umieszczone, musi być ze względów stylistycznych umieszczone w paragrafie 76., który cały odnosi się do przewodniczących sądów rozjemczych.

Również sprawozdawca zwraca uwagę na to, że jedno i to samo określenie zostało we wszystkich paragrafach wprowadzone, mianowicie w niektórych paragrafach było powiedziane: „zawyrokowanie“, a w niektórych: „wydanie orzeczenia“. Ten termin: „wydanie orzeczenia“ został wprowadzony we wszystkich paragrafach. Zatem dotyczące zdanie ustępu ostatniego §. 69. brzmieć będzie: „Sąd rozjemczy winien przed wydaniem orzeczenia zawezwać strony do zawarcia ugody“. Potem następuje punkt i rozpoczyna się nowe zdanie.

W §. 70. ma być słowo: „orzeczenia“, zamiast słowa: „wyroku“.

W §. 71. zamiast słowa: „wyrokom“, ma być słowo „orzeczeniom“, następnie zamiast słowa: „skarga“, ma być słowo: „zażalenie“, dalej po słowach: „§. 595.“ ma być „597.“, wreszcie w końcowym ustępie zamiast słów: „Sądem właściwym jest zawsze ten sąd, w którego obrębie“, mają być słowa: „Sądem właściwym jest jednak ten sąd, w którego okręgu“.

W §. 74. zamiast słów: „wyrök“ ma być „orzeczenie“, i zamiast: „wygotowany“ ma być: „wygotowane“ i zamiast słów: „podpisany“ i „doręczony“ mają być słowa: „podpisane i stronom doręczone“, wreszcie w drugim ustępie zamiast słowa: „wyroku“ ma być słowo: „orzeczenia“.

W §. 75. również zamiast słowa: „wyroku“, ma być słowo: „orzeczenia“, a po słowach; „sąd właściwy“, ma być dodane: „według §. 71.“.

W końcu w §. 76. ma być powiedziane: „Przewodniczący i jego zastępca muszą być stale zamieszkały na terytoryum danej grupy okręgu polowania“.

Ostatnia poprawka czysto stylistycznej natury jest jeszcze w §. 90., gdzie mają być zamiast słów: „W razie niewypłacalności skazanego“ słowa: „W razie niemożności ściągnięcia“.

U s t a w a

z dnia . . . 1908, którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71 Dz. ust. i rozp. kraj.

Art. II.

Kontrakty dzierżawy prawa polowania, zawarte przed wejściem w życie niniejszej ustawy, pozostają w mocy aż do ich wygaśnięcia — o ileby nie zawierały innego postanowienia i o ile dzierżawca prawa polowania, wobec nowych przez niniejszą ustawę stworzonych stosunków prawnych, nie zażąda rozwiązania zawartego przezeń kontraktu dzierżawy.

Takie żądanie ma być zgłoszone do dni 60 po ogłoszeniu niniejszej ustawy, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania samoistnego u jego właściciela, odnośnie do kontraktów dzierżawy polowania gminnego w politycznej władzy powiatowej.

Wskutek zgłoszenia takiego żądania rozwiązanie kontraktów dzierżawy polowania samoistnego nastąpi z dniem wejścia

ustawy niniejszej w życie, rozwiązanie zaś kontraktów dzierżawy polowania gminnego dopiero z dniem 1-go lutego po wejściu tej ustawy w życie.

Art. III.

W razie pozostawienia w dalszej mocy poprzednio zawartych kontraktów dzierżawy polowania znajdują zastosowanie przepisy ustawy niniejszej, nie naruszając stosunku prywatno-prawnego między wydzierżawiającym prawo polowania a dzierżawcą.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a ł o w i e c k a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. Odnosnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jelen i daniel, kozica, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kurodatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

Również obeokrajowe odmiany łowczej zwierzyny i ptaków, o ileby wprowadzone do kraju dla hodowli łowieckiej utrzymywały się i mnożyły, będą za zwierzynę łowną w rozumieniu tej ustawy uważane.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest posiadacz tego prawa w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania go, to jest do swobodnego rozstrzygania o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wydzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzyganiu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

§. 4.

Uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania służy:

1. Posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów bez względu na to, czy ona znajduje się w posiadaniu osoby fizycznej, lub prawnej, czy jednej osoby lub we współposiadaniu więcej osób. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.

Stare koryta rzek, pozostałe po przeprowadzonych robotach regulacyjnych, grunta uzyskane przez regulacye rzek na podstawie §. 47. ust. z dnia 14. marca 1875 L. 38 Dz. u. kr., jak również tory kolejowe i drogi publiczne nie mogą stanowić samoistnego okręgu polowania.

2. Gminie, jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię co najmniej 115 hektarów.

Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistnie polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionym w myśl §§. 34—36. niniejszej ustawy myśliwym.

Prawa przyznane w tych paragrafach Wydziałowi spółki łowieckiej służą w tym razie Reprezentacyi gminnej.

§. 5.

Za nieprzerwaną należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnią tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą, nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.

Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, grunta uzyskane przez regulację rzek na podstawie przepisów §. 47. z dnia 14. marca 1875 Dziennik ustaw kraj. Nr. 38, przerywające powierzchnię gruntów, nie stanowią przerwy, o ile z jednej części gruntu można się dostać na drugą część gruntu przez drogę, kolej lub potok w kierunku prostopadłym do osi drogi, kolei żelaznej, lub koryta potoku. Wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.

§. 6.

Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.

Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyńiec.

Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyńiec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna władza powiatowa.

§. 7.

We wszystkich innych wypadkach tworzy ogół posiadaczy gruntów w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących, o ile ich bezpośrednio ze sobą łączącej się kompleks gruntów (§. 5.) 115 hektarów wynosi, spółkę łowiecką, która na swem terytorjum, okręg jej polowania stanowiącym, jest uprawnioną w myśl przepisów niniejszej ustawy do wykonywania prawa polowania.

§. 8.

Jeżeli obszar gruntów ogółu posiadaczy w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiących nie wynosi 115 hektarów, to wykonywanie prawa polowania na tym obszarze przydzielonem zostanie posiadaczowi okręgu polowania (§. 4. l. 1 i 2 i §. 7.), wykazującemu najdłuższą wspólną granicę.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych obszarów gruntów, które 115 hektarów nie wynoszą, a okręgiem polowania w całości lub w trzech czwartych są otoczone (enklawy).

Przydzielenia dokonywa polityczna władza powiatowa, która w wypadku wzbraniania się objęcia wykonywania prawa polowania przez posiadacza okręgu polowania o najdłuższej wspólnej granicy, względnie przez posiadacza otaczającego okręgu polowania, wydać ma inne odpowiednie zarządzenie.

§. 9.

Spółka łowiecka obowiązana jest służyć jej prawe wykonywania polowania

albo wydzierżawić, albo przez osobno ustanowionych, zaprzysiężonych myśliwych na swoją korzyść wykonywać. Dzierżawa może nastąpić albo z wolnej ręki (§. 17.), albo w drodze publicznej licytacji.

§. 10.

Najpóźniej na rok przed upływem okresu dzierżawy ogłosi polityczna władza powiatowa w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§. 4. i 6. na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 4 tygodni u politycznej władzy powiatowej. Edykt taki winna władza ta doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w dotychczas bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistne na swych gruntach w myśl §§. 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej władzy powiatowej, albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy w drugim wypadku winien starający się dołączyć szkie sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych ustanowieniach okręgów samoistnego polowania wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Niezgłoszenie w terminie przepisany w edykcie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania może pozbawić posiadacza powierzchni gruntów, mającej warunki określone w §. 4. l. 1. i 2., prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i może mieć ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania spółki łowieckiej.

§. 11.

Polityczna władza powiatowa ma zabrać zgłoszenie, w razie potrzeby przepro-

wadzić dochodzenia i okręgi polowania tak samoistnego, jak spółek łowieckich ustanowić i ogłosić w miejscu swej siedziby, tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Przeciw ustanowieniu okręgów polowania mogą być wniesione zarzuty w ciągu czternastu dni od dnia ogłoszenia okręgów do politycznej władzy powiatowej, która o nich rozstrzyga.

O wszelkich sprawach, dotyczących ustanawiania okręgów polowania, tudzież o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w drugiej i ostatej instancji c. k. Namiestnictwo.

§. 12.

Okręg polowania może być wydzierżawiony z reguły tylko niepodzielnie.

Wyjątkowo może posiadacz okręgu samoistnego polowania, gmina mająca prawo samoistnego polowania oraz Wydział spółki łowieckiej utworzyć w swym okręgu więcej rewirów polowania, jeżeli każdy z nich przy przewadze gruntów ornych, łąk i pastwisk wynosić będzie przynajmniej 300 hektarów, zaś przy przewadze powierzchni leśnej 500 hektarów, oraz pod tym warunkiem, że granicami każdego z rewirów polowania będą granice gminy, drogi, koleje, rzeki lub wody stojące, i każdy z rewirów takich osobno wydzierżawić.

Uchwała taka Reprezentacji gminy dzieląca okręgi na rewiry, wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego, a uchwała Wydziału spółki łowieckiej zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

II. Wykonywanie prawa polowania spółki łowieckiej.

a) Organizacya spółki łowieckiej.

§. 13.

Każda spółka łowiecka zarządza prawem polowania na swoim terytorjum

przez wybrany ze swego łona Wydział spółki łowieckiej z pięciu członków złożony. Wydział wybiera ze swego grona przewodniczącego. Wydział spółki łowieckiej urzęduje przez lat sześć.

Uprawnieni do wyboru Wydziału spółki łowieckiej są wszyscy posiadacze gruntów w obrębie granic okręgu polowania spółki łowieckiej położonych.

Posiadaczom przestrzeni niżej 4 hektarów służy jeden głos, od 4—8 ha dwa głosy, od 8—12 ha 3 głosy itd. od 4 do 4 ha o jeden głos więcej, z tem zastrzeżeniem, że największa ilość głosów, jaką jeden członek spółki łowieckiej mieć może, musi być przynajmniej o 1 mniejsza od sumy głosów reszty członków spółki łowieckiej, biorących udział w głosowaniu.

§. 14.

Wyborem kieruje naczelnik gminy. Wybór odbywa się w sposób ordynacyą gminną wyliczoną przepisany. Do ważności wyboru potrzeba:

a) ażeby przynajmniej na 14 dni przed wyborem wszyscy członkowie spółki łowieckiej, w sposób w gminie praktykowany do nastąpić mającego wyboru zawezwani zostali;

b) udziału przy wyborze bądź osobiście, bądź przez pełnomocników, takiej liczby uprawnionych do głosowania, która by przynajmniej $\frac{1}{4}$ głosów reprezentowała.

Głosowanie odbywa się w ten sposób, że głosuje ustnie lub kartką każdy z członków spółki łowieckiej na 5 członków Wydziału spółki. Za wybranych uważać należy tych, którzy otrzymali największą liczbę głosów. Głosy oddane na osoby nie będące członkami spółki łowieckiej uważane będą za nieważne.

Ogłoszenie wyboru Wydziału spółki łowieckiej następuje zaraz po dokonaniu wyboru. O dokonanym wyborze i ukonstytuowaniu się należy w przeciągu dni 3 za-

wiadomić polityczną władzę powiatową. W razie ubycia członka Wydziału spółki łowieckiej winien naczelnik gminy do dni 30 zarządzić i przeprowadzić wybór uzupełniający.

§. 15.

Na wypadek, jeżeli w zgromadzeniu zwołanem według §. 14. liczba głosów wymagana do ważności wyboru nie zbierze się, wówczas należy z terminem 8-dniowym wezwanie do wyboru powtórzyć, a ci, którzy się zjawią na powtórnem zebraniu, dokonają ważnego wyboru bez względu na liczbę oddanych głosów.

§. 16.

Zadaniem Wydziału spółki łowieckiej jest zastępowanie spółki łowieckiej na zewnątrz, zarządzanie w granicach ustaw prawem polowania spółki łowieckiej, zwoływanie zgromadzenia spółki łowieckiej, przynajmniej raz do roku, w celu złożenia sprawozdań i rachunków, albo też w celu powzięcia uchwały co do prowadzenia prawa polowania we własnym zarządzie przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych, §. §. 24. i 31. niniejszej ustawy.

b) Dzierżawa prawa polowania.

§. 17.

Wydział spółki łowieckiej, biorąc pod rozwagę miejscowe stosunki, postanawia, czy prawo polowania okręgu polowania spółki wydzierżawionem zostanie z wolnej ręki, czy w drodze publicznej licytacji, oraz czy licytacja odbędzie się w urzędzie gminnym, czy w biurach politycznej władzy powiatowej.

Wyjątkowo na żądanie dwóch członków Wydziału spółki łowieckiej polityczna władza powiatowa może publiczną licytacją prawa polowania albo zarządzić w siedzibie swego urzędu, albo do licytacji w urzędzie gminnym odbyć się mającej wydelegować urzędnika na koszt żądających.

O uchwale postanawiającej wydzierżawienie prawa polowania z wolnej ręki Wydział spółki ma donieść politycznej władzy powiatowej tak wczesnie, ażeby termin wydzierżawienia (§. 18.) mógł być zachowany. Polityczna władza powiatowa przyjmie to zarządzenie do wiadomości, o ile ono po zbadaniu nie okaże się szkodliwym dla gospodarstwa rolnego lub leśnego, albo też dla podniesienia łowiectwa. W przeciwnym razie polityczna władza powiatowa odmówi przyjęcia zarządzenia Wydziału spółki do wiadomości, zawiadomi o tem Wydział spółki i przedłoży równocześnie sprawę c. k. Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Warunki dzierżawy, tak z wolnej ręki jak w drodze licytacji, oznacza Wydział spółki łowieckiej.

Licytację w gminie przeprowadza naczelnik gminy, zaś w siedzibie politycznej władzy powiatowej ona sama.

§. 18.

Wydzierżawienie prawa polowania ma być dokonane przynajmniej na sześć miesięcy przed upływem terminu dzierżawy.

§. 19.

Dzierżawcą prawa polowania spółki łowieckiej może być z reguły własnowolna fizyczna osoba, która musi mieć ustawowe wymogi, potrzebne do uzyskania karty na broń i karty myśliwskiej (§. 84.).

Prowadzący licytację nie może występować równocześnie jako strona licytująca.

§. 20.

Wydzierżawienie prawa polowania w okręgach polowania spółki łowieckiej, również jak przydzielenie enklaw (§. 8.) musi być przeprowadzone przynajmniej na okres sześcioletni, który rozpoczyna się 1. lutego, a kończy 31. stycznia.

Wydzierżawienie prawa spółki łowieckiej na okres czasu ponad lat 6 nastąpić może tylko za osobnem pozwoleniem politycznej władzy powiatowej. Ponad lat 12 okręg polowania wydzierżawionym być nie może.

§. 21.

Jeśli Wydział spółki łowieckiej zarządzi, że prawo polowania spółki łowieckiej wydzierżawione być ma w drodze publicznej licytacji, wówczas licytacja ma być przynajmniej na 30 dni przed terminem ogłoszoną w gminie, w obrębie której okręg polowania spółki się znajduje, w sposób powszechnie praktykowany, oraz przez umieszczenie pisemnego ogłoszenia w urzędzie gminnym, jak również należy doręczyć ogłoszenie politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu w celu umieszczenia go na tablicy ogłoszeń.

W ogłoszeniu umieścić należy:

- a) obszar okręgu względnie rewiru spółki łowieckiej,
- b) dotychczasowy czynsz dzierżawny,
- c) cenę wywołania,
- d) wadium w wysokości ceny wywołania,
- e) obowiązek złożenia kaucyi w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego,
- f) okres czasu, na jaki prawo polowania wydzierżawionem zostanie,
- g) termin i miejsce odbycia licytacji.

Na zabezpieczenie pokrycia szkód przez polowanie i zwierzyne zarządzonych wolno w warunkach dzierżawy umieścić żądanie złożenia osobnej kaucyi, odpowiadającej przeciętnej wysokości szkód za ostatnie trzechlecie.

Wadium wymienione w warunkach pod d) złożyć należy przed rozpoczęciem licytacji, bądź w gotówce, bądź w książeczkach

Kas oszczędności, w których bezpieczeństwo wkładek poręczone jest przez gminy, powiaty lub kraj.

§. 22.

Z przebiegu licytacji spisać należy protokół i przesłać powiatowej władzy politycznej, która zatwierdza lub w razie popełnionych przekroczeń ustawy uchyla licytację.

§. 23.

Ofiarowujący najwyższy czynsz dzierżawny uważany będzie za dzierżawcę.

W razie zatwierdzenia licytacji winien dzierżawca w przeciągu dni 14 uzupełnić wadyum do wysokości rocznego czynszu jako czynsz dzierżawny za rok pierwszy, nadto złożyć na dotrzymanie warunków kontraktu kaucję w wysokości jednorocznego czynszu, ewentualnie złożyć na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych drugą kaucję w tej wysokości, jaka w warunkach licytacyjnych wymieniona została, tudzież pokryć kosztu licytacji, a to pod rygorem natychmiastowego rozwiązania dzierżawy prawa polowania. Kaucye składane być mają w depozycie politycznej władzy powiatowej.

§. 24.

W razie uchylecia licytacji, a także wówczas, kiedy licytacja z braku oferentów nie doszła do skutku, ma Wydział spółki łowieckiej rozpisać powtórna licytację bądź pod tymi samymi warunkami, co poprzednio, bądź też zmieniając warunki i obniżając cenę wywołania.

Gdyby i druga licytacja z braku oferentów nie przyszła do skutku, wówczas należy zwołać zgromadzenie członków spółki łowieckiej, które rozstrzygnie, czy należy przy dalszem obniżeniu ceny wywołania i ewentualnej zmianie warunków rozpisać trzecią licytację, czy też użytkować prawo polowania przez ustanowionych zaprzyszczonych myśliwych.

§. 25.

Wydzierżawiony przez spółkę łowiecką okręg polowania nie może być przez dzierżawcę prawa polowania częściowo (co do powierzchni) poddzierżawionym.

Natomiast Wydział spółki łowieckiej może zezwolić na poddzierżawienie okręgu polowania w całości.

§. 26.

Przed rozpoczęciem każdego roku dzierżawnego złoży dzierżawca okręgu polowania spółki łowieckiej (1. lutego) całoroczny czynsz dzierżawny, ewentualnie także uzupełni kaucję na zabezpieczenie wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych (§. 23.). Kwota względnie kwoty te złożone być mają do rąk politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli dzierżawca do dnia 14. lutego obowiązku temu zadość nie uczyni, wówczas dzierżawa prawa polowania uznana być może za rozwiązana, a kaucye przez niego złożone służą na zabezpieczenie strat przez niedotrzymanie warunków kontraktu dzierżawy zrzędzonych, względnie szkód przez niego nie zaspokojonych.

§. 27.

Po wygaśnięciu dzierżawy prawa polowania okręgu spółki łowieckiej zwrócić należy dzierżawcy kaucye po pokryciu szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, a przez dzierżawcę prawa polowania nie pokrytych, oraz ewentualnych kar i zobowiązań z dzierżawy prawa polowania pochodzących.

§. 28.

Wydział spółki łowieckiej ma prawo w ostatnim roku okresu dzierżawy prawa polowania, jednakże przed 1. sierpnem, przedłużyć dzierżawę na dalszy okres sześcioletni, ewentualnie dłuższy w myśl post. §. 20. ust. 2.

Przedłużenie dzierżawy prawa polowania na okres dłuższy jak lat sześć, jednak-

że nie dłuższy jak lat dwanaście, wymaga zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej.

§. 29.

Dzierżawę prawa polowania okręgu polowania spółki łowieckiej może polityczna władza powiatowa uznać za rozwiązana, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 23. i 26.);

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.) i o tępieniu szkodliwej zwierzyny (§. 49.);

3. dopuści się innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi Wydział spółki łowieckiej na nowo wydzierżawienie prawa polowania okręgu spółki łowieckiej.

§. 30.

Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się spadkobierców, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzeniem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

e) Wykonywanie prawa polowania przez zaprzysiężonych myśliwych.

§. 31.

Prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywane będzie przez

ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych wówczas, jeżeli $\frac{3}{4}$ wszystkich głosów spółki przy obecności przynajmniej $\frac{1}{4}$ uprawnionych do głosowania za tem się oświadczy.

W tym wypadku głosowanie odbywa się ustnie. Każdy głosujący z ilością oddanych głosów zaciągnięty być ma w protokół, który przesłany zostanie powiatowej władzy politycznej.

Głosowanie przeprowadza przewodniczący Wydziału spółki łowieckiej.

Również przez ustanowionych zaprzysiężonych myśliwych prawo polowania w okręgu polowania spółki łowieckiej wykonywanem będzie, jeżeli wydzierżawienie tego prawa pomimo dwu względnie trzykrotnego terminu licytacyjnego z braku oferentów nie przyszło do skutku (§. 24.).

§. 32.

Jeżeli wykonywanie prawa polowania w myśl postanowień §§. 24. i 31. niniejszej ustawy powierzone zostało ustanowionym myśliwym, wówczas Wydział spółki łowieckiej prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwych i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte koszty wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyządzonych.

Obrachunek roczny winien Wydział spółki łowieckiej przedłożyć politycznej władzy powiatowej i podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania spółki łowieckiej najpóźniej po koniec miesiąca lutego następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu, a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego

osiadacza, lub też rozdział braku (defcytu) wykazanego obrachunkiem, a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnieść w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej władzy powiatowej. Polityczna władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu niema dalszego odwołania, co jednak nie wyklucza możności udania się na zwykłą drogę prawa.

§. 33.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych, natenczas na wniosek politycznej władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego względnie myśliwych. W pierwszym wypadku ma Wydział spółki łowieckiej podjąć kroki w celu wydzierżawienia prawa polowania.

§. 34.

O ile wykonywanie prawa polowania ma być poruczone ustanowionym myśliwym, ustanawia tychże polityczna władza powiatowa.

Uchwała Wydziału spółki łowieckiej winna wymienić przynajmniej 3 kandydatów na myśliwego lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych.

O wniosku rozstrzyga polityczna władza powiatowa i to zarówno co do tego, ilu myśliwych należy ustanowić, jako też kto ma być ustawionym myśliwym.

Od rozstrzygnięcia władzy politycznej może Wydział spółki łowieckiej wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia mu orzeczenia.

§. 35.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 34. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 19.), która posiada odpowiednie warunki (§. 36.).

§. 36.

C. k. Namiestnik wyda po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacyi osób, które mogą być ustanowione myśliwymi.

d) Postanowienie ogólne.

§. 37.

Roczny czysty dochód ewentualnie roczny czynsz dzierżawny z okręgu polowania spółki łowieckiej, jak również roczne wynagrodzenie za wykonywanie prawa polowania enklawy (§. 8.) należy rozdzielić między posiadaczy gruntów, względnie członków spółki łowieckiej w stosunku do posiadanej przez nich przestrzeni gruntów.

§. 38.

Przeciwko uchwałom Wydziału spółki łowieckiej co do sposobu użytkowania i dzierżawy służy członkom spółki w dniach 14 zażalenie do powiatowej władzy politycznej.

§. 39.

Kontrola nad wykonaniem przepisu §§. 13—33. niniejszej ustawy należy do politycznej władzy powiatowej, nie służy jej jednakże prawo znoszenia postanowień spółki łowieckiej i Wydziału spółki łowieckiej, o ile w ramach przepisów §§. 13—33. niniejszej ustawy powzięte zostały.

Postanowienia i zarządzenia Wydziału spółki łowieckiej nieodpowiadające przepisom niniejszej ustawy są nieważne. Władza polityczna ma z urzędu wkraczać w razie stwierdzenia naruszenia ustawy, a to bez względu na to, czy którakolwiek ze stron interesowanych domaga się tego czy nie.

W razie naruszenia ustaw przez Wydział spółki łowieckiej ma polityczna władza powiatowa prawo Wydział spółki łowieckiej rozwiązać i do dni 30 polecić naczelnikowi gminy politycznej, w obrębie której dana spółka łowiecka istnieje, przeprowadzenie nowych wyborów Wydziału spółki łowieckiej.

Przez ten czas (od rozwiązania aż do wyboru nowego Wydziału) obowiązki połączone z zarządem prawa polowania wykonuje Rada gminna, która od rozwiązanego Wydziału spółki łowieckiej odbiera rachunki i urzędowanie. Naczelnik gminy obowiązany jest natychmiast po przeprowadzeniu wyboru Wydziału spółki łowieckiej zdać powiatowej władzy politycznej sprawozdanie z zarządu.

III. Przepisy policyi łowieckiej.

§. 40.

Uprawnieni do samodzielnego polowania i dzierżawcy prawa polowania, zaś w okręgach, w których wykonanie prawa polowania powierzone jest uprawnionym zaprzysiężonym myśliwym, Wydział spółki łowieckiej winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie i przedstawić ją do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

Uprawnieni do polowania mogą sami objąć dozór nad polowaniem, o ile posiadają wymagane warunki.

Straż łowiecka w okręgach spółki łowieckiej nie może być liczniejszą niż jeden na każde 115 hektarów przestrzeni.

§. 41.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. ust. kraj. Nr. 74).

§. 42.

Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej odznaki, uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. n. p.).

§. 43.

Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania, z wyjątkiem osób, urzędownie do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi wstąpi ze strzelbą na obszar polowania poza drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie strażnika łowieckiego oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

§. 44.

W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw nie wolno bez zezwolenia posiadacza po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi, w dalekich odstępach uprawianymi ziemniakami.

Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem posiadacza gruntu.

§. 45.

W najbliższem otoczeniu, t. j. w odległości 150 metrów od zabudowań, nie wolno

tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

Nie wolno polować na gruntach, stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.

§. 46.

Zakazaniem jest polować w niedzielę i święta uroczyste.

§. 47.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 48.

Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 300 metrów od zabudowań gospodarskich i 30 metrów od drogi publicznej zabijać obce koty i psy samopas włóczące się po polach lub lesie.

Psów noszących kaganiec nie wolno zabijać.

§. 49.

Na właścicieli samoistnych okręgów myśliwskich, dzierżawców polowań oraz ustanowionych myśliwych wkłada się obowiązki tępienia o każdej porze niedźwiedzi, wilków, rysi, żbików i dzików.

W razie stwierdzonego zaniedbania tego obowiązku powiatowa władza polityczna zarządzi po poprzednim upomnieniu tępienie wymienionej zwierzyny na koszt uprawnionych do polowania przez ustanowione ze swego ramienia osoby.

Władza ta może również w takim wypadku dzierżawę polowania spółki łowieckiej za rozwiązana uznać (§. 29.), względnie przedłożyć c. k. Namiestnictwu wniosek o zarządzenie zmiany osoby myśliwego (§. 35.).

Wykazane koszty nadzoru i tępienia wyżej wymienionej zwierzyny ściąganie polityczna władza powiatowa w drodze egzekucji politycznej.

§. 50.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się na zewnątrz.

§. 51.

Zwierzyną szkodliwą są w rozumieniu niniejszej ustawy, oprócz wymienionych w §. 49., także lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokoły (z wyjątkiem pustułka wieżowej, pustuleczki i kopczyka), białozór, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, gołębiarz, krogulec, błotniaki (rybołówka trzeinik), czapla siwa, mewa siwa, puhacz, dzierzba, sroka, kruk gawron, rybołów rzeczny, birkut bielik, (łomignot), zimorodek, wróbel domowy, orzechówka, sojka, kawka, czarnowron, wrona, gaska dzierzba, czapla purpurowa, czapla bączek, czapla bąk, czapla ślepowron, trądze, kormorany, rybitwy i nury.

Tępienie wymienionej zwierzyny szkodliwej jest obowiązkiem uprawnionych do wykonywania polowania i ustanowionych przez nich stażników łowieckich.

Wybieranie jaj wymienionych wyżej ptaków szkodliwych i wybieranie młodych z gniazda, jak również wybieranie lisów z jamy, oraz zabijanie i zabieranie wszelkiej zwierzyny w myśl niniejszej ustawy za szkodliwą uznanej jest każdemu na swoim

gruncie, jak również na miejscach stanowiących dobro publiczne dozwolonom.

Właściciel sadu lub ogrodu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarczych, a otoczonego stałym ogrodzeniem utrzymywanym w takim stanie, iż w zwykłych warunkach uniemożliwia przedostanie się zwierzyny, może zabijać i zabierać sobie zające i króliki, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służyć dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 52.

Polityczna władza powiatowa po poprzednim bezskutecznym zawezwaniu uprawnionego do polowania może zarządzić na koszt jego w celu tępienia drapieżnej i szkodliwej zwierzyny publiczne obławy. Sąsiedni właściciele i dzierżawcy polowania obowiązani są na wezwanie politycznej władzy powiatowej dostarczyć swych strażników łowieckich jako strzelców.

§. 53.

Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę w drodze publicznej licytacji, a kwota uzyskana ze sprzedaży po pokryciu kosztów obławy zwróconą zostanie uprawnionemu do polowania.

§. 54.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny wyszczegół-

nionej w §. 49., oraz lisów, kun, tchórzów i łasic używać żelazek, łąpek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

IV. Przepisy o ochronie zwierzyny.

§. 55.

Nie wolno łowić lub zabijać: kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, jeleni od 1. stycznia do 31. lipca, zające od 1. lutego do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego, mianowicie: krzyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca, ptactwa wodnego, mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; kozic, cieląt jelenich, łań, spiczaków sarnich, kóz (sara), świstaków tudzież samiec cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyńcach.

§. 56.

Wyjątkowo za poprzednim uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 57.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego;

b) wyjątkowo na jeden rok zezwolić na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytępienie.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania może dzierżawca polowania żądać odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka e. k. Namiestnictwo po osiągnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 58.

Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku, rodzaju i ilości zwierzyny wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 59.

Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej w całości lub

w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z poza granic kraju, albo ze zwierzynców zamkniętych, winni przy sprzedaży jej wykazać się świadectwem pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze e. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia władzy w myśl postanowienia §. 57., jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 91. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonym przez polityczną władzę powiatową.

V. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 60.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego służbę, nagonkę, gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną przez zwierzynę szkodliwą w myśl §. 62. niniejszej ustawy;

c) szkodę wyrządzoną w granicach swego okręgu polowania na gruncie i w płonach przez wszelką inną zwierzynę łowną, oraz szkodę wyrządzoną przez zwierzynę w sadach i ogrodach (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), szkółkach i drzewkach owocowych pod warunkami w §. 65. wyszczególnionymi, z wyjątkiem wszakże szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Władza polityczna może zażądać od uprawnionych do wykonywania prawa polowania złożenia odpowiedniego zabezpieczenia na pokrycie szkód.

§. 61.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są uprawnieni do polowania, mają jednakże regres prawny do właścicieli zwierzyńców.

§. 62.

Za szkody wyrządzone w ziemiopłodach przez niedźwiedzie i dziki odpowiedzialni są uprawnieni do polowania w granicach swoich okręgów myśliwskich.

Tylko w razie gdyby przyległe do samoistnego okręgu polowania okręgi polowania spółki łowieckiej, pomimo dwu względnie trzykrotnej licytacji, nie były wydzierżawione i wykonywanie prawa polowania na nich było w rękach ustanowionych myśliwych, odpowiada właściciel samoistnego okręgu za szkody zrażdzone przez wymienioną zwierzynę w odległości do 500 metrów od granic obszaru leśnego swego okręgu na terytorium polowania spółki łowieckiej.

Może jednak zażądać od politycznej władzy powiatowej upoważnienia do tępienia zwierzyny szkodliwej na całej powierzchni graniczących a nie wydzierżawionych okręgów polowań spółek łowieckich i władza ma mu niezwłocznie upoważnienia takiego udzielić.

W razie, gdyby właściciel polowania samoistnego lub dzierżawca polowania spółki łowieckiej zapłacili w ciągu roku tytułem wynagrodzenia za szkody wyrządzone przez wymienioną zwierzynę kwotę większą, niż dwukrotny czynsz dzierżawny, względnie większą, niż trzecią część podatku gruntowego opłacanego ze stanowiącej samoistny okręg polowania przestrzeni i widocznem

było, że właściciele lub dzierżawcy jednego lub kilku graniczących okręgów polowania obowiązku tępienia szkodliwej zwierzyny należycie nie wykonują, może tenże właściciel lub dzierżawca polowania zażądać od władzy zastosowania przepisów §. 49., a i polityczna władza powiatowa jest w takim wypadku obowiązana ustanowić swój nadzór i straż łowiecką w celu tępienia szkodliwej zwierzyny na koszt opieszalych właścicieli lub dzierżawców.

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 54.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś skutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 64.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące ubezpieczać od szkód przez zwierzynę zrażdżanych, zapomocą odgrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremiony.

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych (z wyjątkiem sadów i ogrodów w §. 51. określonych), w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzew-

kach mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 45. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 66.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemiołódach zrzędzonej przez polowanie i zwierzynę należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

VI. Postępywanie z powodu szkód wyrządzonych.

§. 67.

Wszelkie żądania wynagrodzenia szkód zrzędzonych przez polowanie i zwierzynę (§. 66.) zgłoszone być muszą przez poszkodowanego u uprawnionego do polowania lub jego zastępcy, celem ugodowego załatwienia bezpośrednio lub za pośrednictwem naczelnika gminy, który obowiązany jest do dni trzech wdrożyć między stronami postępywanie ugodowe. W razie nieprzyjścia do skutku ugody w ciągu dalszych 3 dni rozstrzygają stanowczo i bez odwołania powoływane w każdym poszczególnym wypadku sądy rozjemcze.

W razie niedojścia do skutku sądu rozjemczego w przeciągu dni dziesięciu wolno jest stronie poszkodowanej udać się na drogę prawa.

§. 68.

Uprawniony do wykonywania prawa polowania, o ile w okręgu polowania nie

mieszka, obowiązany jest wyznaczyć zastępcę stale w okręgu polowania zamieszkałego, który go we wszystkich sprawach odnoszących się do odszkodowania stale zastępuje.

O ustanowieniu zastępcy obowiązany jest uprawniony do wykonywania prawa polowania za iadomić polityczną władzę powiatową, oraz Zwierzchność gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w okręgu polowania.

§. 69.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym mianuje dla różnych grup okręgów polowania w powiecie przewodniczących sądów rozjemczych i to na okres trzechletni. W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego. Przewodniczący ma, jak tylko przedłożoną mu zostanie skarga z powodu odmowy wynagrodzenia w drodze dobrowolnej ugody, każdą ze stron zaważać, by w przeciągu trzech dni powiadomiła go o wyborze jednego męża zaufania.

W przeciągu najpóźniej dalszych trzech dni przeprowadza przewodniczący w towarzystwie obu mężów zaufania dochodzenie szkody na miejscu. O terminie dochodzenia zawiadomić ma przewodniczący obie strony, względnie stronę i zastępcę (§. 68.) tak weześnie, ażeby one mogły być przy dochodzeniu szkody obecne.

Sąd rozjemczy winien przed zawyrokowaniem zaważać strony do zawarcia ugody, w razie niedojścia ugody do skutku rozstrzyga sąd rozjemczy, czy i w jakiej wysokości wynagrodzenie szkody ma nastąpić. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia niema między mężami zaufania zgody, wówczas rozstrzyga przewodniczący w granicach obu wniosków.

§. 70.

Jeżeli jedna ze stron pomimo wezwania przewodniczącego nie zamianuje swego męża zaufania, względnie jeżeli mąż zaufania nie stawia się, wyznaczy go sam przewodniczący, zawiadomi o tem obie strony i przystąpi do wydania wyroku o zgłoszonym roszczeniu odszkodowania.

§. 71.

Przeciw wyrokowi sądu rozjemczego odwołanie jest niedopuszczalne, służy jedynie zażalenie nieważności po myśli §. 595 do 597. procedury cywilnej z 21. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 113.

Sądem właściwym jest jednak ten sąd, w którego okręgu szkoda wyrządzoną została.

§. 72.

Na wypadek, jeżeli sąd rozjemczy żadnego odszkodowania nie przyzna, wówczas żądający odszkodowania ponosi kosztą postępowania.

Jeżeli sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie wyższe, jak je obowiązany do odszkodowania ugodowo ofiarowywał (§. 67.), wówczas obowiązany do odszkodowania ponosi kosztą postępowania; jeżeli zaś sąd rozjemczy przyzna odszkodowanie równe lub mniejsze, jak je obowiązany do odszkodowania przed zwołaniem sądu rozjemczego w drodze załatwienia ugodowego (§. 67.) ofiarowywał, natenczas sąd rozjemczy orzeknie, czy kosztą postępowania na jedną lub drugą stronę w całości lub też na obie strony i w jakim stosunku nałożone być mają.

Ewentualne kosztą dorady oraz opieki prawnej nie mogą być przez sąd rozjemczy przyznane.

§. 73.

W tych wypadkach, w których podług orzeczenia sądu rozjemczego wysokość wyrządzonej szkody może być trafnie osądzo-

na dopiero podczas dojrzewania plonów należy na żądanie jednej ze stron powtórzyć komisyjne badanie przed zbiorem plonów.

§. 74.

Orzeczenie ma być do dni 3 wygotowane przez wszystkich sędziów podpisane i stronom doręczone.

Przyznane odszkodowanie oraz kosztą komisyjne mają być w przeciągu dni ośm od dnia doręczenia wyroku złożone.

§. 75.

Do dozwoleń egzekucji orzeczenia sądu rozjemczego powołany jest sąd właściwy (§. 71.).

§. 76.

Przewodniczący sądów rozjemczych wykluczonym być ma od orzekania w tych wypadkach, gdzie wchodzi w grę interesy majątkowe osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub powinowacanych, względnie interesy osób, od których jest służbowo zawisłym. Obowiązki przewodniczącego sądu rozjemczego obejmie w takim wypadku zastępca przewodniczącego.

Przewodniczącym sądów rozjemczych nie może być dzierżawca prawa polowania.

Przewodniczący i jego zastępca mają być przed objęciem swych obowiązków zaprzysiężeni przez polityczną władzę powiatową.

Przewodniczący lub jego zastępca muszą być stale zamieszkałymi na terytorium danej grupy okręgu polowania.

§. 77.

Szczegółowe przepisy o zaprzysiężeniu przewodniczącego sądów rozjemczych i tegoż zastępcy, o urzędowaniu sądów rozjemczych i o szacowaniu szkód, o wykluczeniu przewodniczących od orzekania, jak

również o obliczaniu kosztów i wysokości dyet przewodniczących wyda po wysłuchaniu wniosków Wydziału krajowego c. k. Namiestnik.

§. 78.

W drodze dobrowolnego porozumienia pomiędzy właścicielami gruntów lub Wydziałem spółki łowieckiej a dzierżawcą okręgu polowania spółki mogą w sprawie szacowania i wynagrodzenia szkód przez polowanie i zwierzynę zrzędzonych, zapasé inne postanowienia, jak te, które §§. 67. do 77. są określone

W tym jednakże wypadku dochodzenie szkód może mieć miejsce jedynie na zwyczajnej drodze prawnej.

VII. Karty myśliwskie.

§. 79.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 80.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa.

Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.

§. 81.

Karta myśliwska wystawioną być może na rok, albo na trzy lata kalendaryzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 40 u. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 83. al. 2).

§. 82.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, zawierać winna nieodłączną od niej fotografię właściciela, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 83.

Za roczną kartę myśliwską opłacać trzeba takse 10 koron, za trzyletnią 30 kor. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 81. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 84.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) ezeladzi, tudzież ubogim, wspierającym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, co do których wykazane są prawne przeszkody uzyskania karty na broń;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejsze;

g) na czas dwuletni temu, kto ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 85.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 84.) okoliczności wykluczających.

To samo stosuje się także do certyfikatów.

VIII. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 86.

Wykonywanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencji, oznaczonej w poszczególnych przepisach, do sądów rozjemczych (§. 69.), do politycznej władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

Jeżeli gmina, której poręczoną jest polityczna administracja, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancji wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w których gmina miała występować jako strona.

§. 87.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w §. 11. — do Ministerstwa rolnictwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekła w pierwszej instancji.

§. 88.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 29. przewidziany albo też, gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

IX. Przekroczenia i kary.

§. 89.

C. k. żandarmerya, zaprzysiężone strażę leśne, strażę myśliwskie i strażę polowe mają obowiązek czuwania nad przepisami niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

§. 90.

Przekroczenia tej ustawy, jako też rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 10 do 100 K. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do 200 K. W razie niemożności ściągnięcia należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 K liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można za-

miast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popelnionem zostało.

§. 91.

W wypadkach przekroczeń §§. 55., 56., 57. l. c, 58. i 59., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrew przepisowi.

Przy przekroczeniach §§. 47. i 54. orzec należy utratę zabranych przyrządów, bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

§. 92.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 47. i 54. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie tych osób, które się nimi posługiwały.

§. 93.

Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak należy zakazane przyrządy uczynić niedolnymi do dalszego użytku.

§. 94.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 95.

Jeżeli po przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 3 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jaki przekroczenie to spowodowało.

§. 96.

Co do właściwości politycznych władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania zastosowane być mają ogólne obowiązujące przepisy o administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

Marszałek po myśli §. 65. regulaminu podaje do wiadomości Izby powyższe zmiany, przedłożone przez p. sprawozdawcę.

Izba bez rozprawy przyjmuje do wiadomości powyższe zmiany przedłożone przez p. sprawozdawcę, następnie oddzielnie Izba uchwała bez rozprawy powyższą ustawę w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycjach Wydziałów powiatowych w Wadowicach i Myślenicach w sprawie przyznania z funduszu krajowego subwencyi w wysokości 75% na ukończenie budowy drogi gminnej I szej klasy Biertowice-Zembrzyce.

Sprawozdawca p. Męciński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od

czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na ukończenie drogi gminnej I. klasy Biertowice-Zembrzyce podwyższa Sejm subwencję z funduszu krajowego z 50% na 75% kosztów potrzebnych na dokończenie budowy, począwszy od roku 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Skalacie w sprawie podwyższenia subwencji krajowej z 50% na 75% na budowę drogi gminnej I. klasy Zbaraż-Podwołoczyska w powiecie skałackim.

Sprawozdawca p. Męciński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi gminnej I. klasy Zbaraż-Podwołoczyska na terytorium powiatu skałackiego przyznaje się tamtejszemu Wydziałowi powiatowemu podwyższoną subwencję krajową z 50% na 75% rzeczywistych wydatków, a to od roku 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Złoczowie w sprawie podwyższenia subwencji krajowej z 50% na 60% na budowę drogi gminnej I. klasy Olesko-Podhorce.

Sprawozdawca p. Męciński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi gminnej I. klasy Olesko-Podhorce przyznaje się Wydziałowi powiatowemu w Złoczowie podwyższenie zasiłku krajowego z 50% na 60% rzeczywistych wydatków, a to od roku 1909.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy Oszczędności.

Sprawozdawca p. Loewenstein, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie.

2. Sejm udziela zarządowi galic. Kasy Oszczędności we Lwowie absolutorium z rachunków tej Kasy za rok 1907.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1—2. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o petycji Rady powiatowej w Pilźnie i Jasle jako też Reprezentacyi kilku miast o budowę kolei Jasło-Dębica.

Sprawozdawca p. Męciński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm powołując się na swe uchwały z 4. lipca 1901 i z 12. marca 1907, wzywa ponownie c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przedłożył Radzie państwa projekt

ustawy, upoważniającej do wypracowania na koszt państwa projektu szczegółowego dla normalnotorowej kolei z Dębicy do Jasła, która ma być wybudowana jako linia kolei państwowych.

II. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby podjął ponownie i przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w sprawie budowy linii kolei państwowych z Dębicy do Jasła na koszt państwa za przyczynieniem się do kosztów budowy miejscowych czynników i za przyczynieniem się kraju jednorazowym datkiem przez odstąpienie na własność c. k. Rządu będących w posiadaniu kraju akcyi zakładowych jednej z istniejących kolei lokalnej w imiennej wartości, która Sejm następnie oznaczy na podstawie rokowań, które Wydział krajowy ma przeprowadzić z c. k. Rządem.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I.—II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek odczytuje następujący:

W n i o s e k n a g ł y.

Ze względu, że Wysoki c. k. Rząd darował plac pod budowę kościoła św. Elżbiety

we Lwowie wartości miliona koron, a Rada miasta Lwowa uchwaliła na ten cel 500.000 koron,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wysoki Wydział krajowy ma wstawić do budżetu na rok 1910 odpowiednią sumę jako subwencję na budowę kościoła św. Elżbiety.

Wnioskodawca:
Ciucheński.

Rutowski, Adam, Doliński, Kleski, K. Lubomirski, Tertil, Michałowski, Maiss, Sala, Niementowski, Leo, Sare, Skarbak, Bandrowski.

P. Ciucheński uzasadnia nagłość tego wniosku i sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość tego wniosku i oddzielnie przekazanie tego wniosku nagłego komisji budżetowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 3. listopada 1908 godzinę 10 przed południem.

Koniec posiedzenia godzina 11 w nocy

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

Protokół

34. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 3. listopada 1908 r.

Początek o godzinie 10 minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 131.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i Dr. Julian Kleeberg.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 32 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 33. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz St. hr. Badeni odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 3. listopada 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji szkolnej: L. s. 3211.

Komisji gminnej: L. s. 3214.

Komisji petycyjnej: L. s. 3210, 3213.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Skwarko odczytuje interpelacje, które opiewają:

I n t e r p e l a c y a

posła Skwarki i tow. do c. k. Rządu, w sprawie nieustawowego postępowania władz przy odpisaniu podatków, wskutek klęsk elementarnych we wsi Piatnice powiatu dobromilskiego.

W roku 1907 wniosła gmina wsi Piatnica doniesienie do c. k. Starostwa w Dobromilu o delegowanie komisji do oceny szkody elementarnej w ozimocie, którą spowodowały śniegi i deszcze, a to w celu uzyskania odpisu podatków.

Na to w sierpniu bieżącego roku przyszło do gminy uwiadomienie, że kilku gospodarzom odpisano tylko po kilka haleczy podatku.

Komisarza we wsi nie było; szkód nikt nie oceniał. A może komisarz, tylko na papierze zrobił komisję, by zarachować kosztu komisyjne?

Wprawdzie 24. i 27. października tego roku c. k. nadkomisarz skarbu Woliński przeprowadzał dochodzenia dyscyplinarne w oddziale podatkowym c. k. Starostwa w Dobromilu, słuchał wójtów z innych gmin, jednak członków gminy wsi Piatnicy,

mimo wniesionego przez nich na piśmie zażalenie nie przesłuchał.

Więc zwróciła się pokrzywdzona gmina do nas o pomoc pismem pod ./.).

Zapytujemy wobec tego c. k. Rząd :

Czy skłonnym jest przeprowadzić ściśle dochodzenia kto to zawinił, że członków gminy wsi Piatnicy pokrzywdzono w ich prawie żądania odpisania podatku, wskutek nieszczęść elementarnych?

Czy pociągnie winnego do odpowiedzialności?

Czy zarządzi dodatkowo odpisanie podatków mieszkańcom Piatnicy, które bez ich innej dotychczas nie nastąpiło?

Interpelant:
Z. Skwarko.

Kiweluk, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Oleśniski, Sodomora, Winniczuk, Sandulak, Makuch, Jampolski, Cieluch, Jedynak, Bojko, Witos.

Poczta Dobromil. Piatnice 27.X. 1908.

Wielmożny Panie Pośle!

W r. 1907 wniosła podpisana gmina doniesienie do c. k. Starostwa w Dobromilu o delegowanie komisji do oszacowania szkody elementarnej w ozimieniu, z wyleżenia śniegu i deszczów. Przed 6 tygodniami otrzymała gmina zawiadomienie z c. k. Starostwa w Dobromilu o odpisaniu podatków kilku gospodarzom i to po kilka halerzy, zdziwiło to przeto podpisanym, że im, jako najbardziej poszkodowanym, nie odpisał komisarz ani halerza podatku. Wina w tem, że komisarza we wsi całkiem nie było, żadnych szkód nikt nie szacował. Zachodzi podejrzenie, że komisarz na swoją rękę przeprowadził w domu komisję, zarachował koszta komisyjne, a podpisanym nie odpisał należnych podatków.

Ponieważ zjechał dnia 24—27 tego

miesiąca do Dobromila na lustrację i dochodzenia dyscyplinarne nadradca skarbu p. Woliński do oddziału podatkowego c. k. Starostwa w Dobromilu i przesłuchał wójtów z innych gmin, którzy żalili się na takie komisyjne dochodzenia, wniosła podpisana gmina na jego ręce — pod adresem c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu — zażalenie i prosiła o przesłuchanie wszystkich podpisanych.

Czy już nie miał czasu p. nadz. rca, czy z innych względów — nas nie przesłuchał i odjechał.

Ponieważ Wielmożny Panie Pośle jesteśmy pokrzywdzeni, że nam podatków choćby w części c. k. Starostwo nie odpisało, ponimo należytego doniesienia, prosimy o łaskawe wniesienie w tej sprawie interpelacji do W. P. c. k. Namiestnika i Marszałka kralowego, żeby tę sprawę natychmiast zbadali i winnego urzędnika do odpowiedzialności pociągnęli.

Za trud Pański serdecznie dziękujemy.

Z poważaniem Urząd gminny.

Piatnice dnia 27. października 1908.

Teodor Prokopiec, wójt, Jan Hartman, radny, Waško Propiec, Mikołaj Prokopiec, Moses Gleich, Iwan Wołoszyn, Franciszek Schmidt, Iwan Giera, Iwan Procyk, Iwan Wojteczko, Franciszek Stolarczyk, Mikołaj Mikula, Mikołaj Gielżyński, Waško Kakojaj, Jurko Zwarycz, spadkobiercy, Zazulaka, Iwan Chmielecki, Stefan Prokopiec, Michał Łoza, Fedko Prokopiec, Kazimierz Fal, Waško Kizyna, Iwan Hartman, Waško Gielżyński, Zofia Kozub, Tomasz Jurasz, Marya Horniak, Waško Wołoszyn, Józef Hartman, Andrzej Tyro, Mikołaj Głucki, Józef Jakób, N. Zubalski, Dmytro Dacko, Wincenty, Sawicki, Franciszek Hartman, Michał Zajac, Fedko Wołoszyn, Waško Jurczyszyn, Iwan Kek, Waško Wołoszzy, Fedko Wołoszyn, Rózia Gleich, Pinakas Gleich, Mikołaj Wołoszyn, Kron Gleich
Nr. d. 35, Kron Gleich Nr. d. 42.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do Wysokiego c. k. Rządu w sprawie utworzenia posterunku c. k. żandarmeryi we wsi Tyśmieniczany, pow. Stanisławów.

Gmina Tyśmieniczany liczy 2500 dusz, we wsi żyje kilkanaście rodzin żydowskich, jest kilka sklepów i szynków. Skutkiem wielkiej ilości szynków, moralność w tej gminie pozostawia bardzo wiele do życzenia, bo kradzieże i bójki są na porządku dziennym; najbliższy posterunek żandarmeryi jest w Czermejowie oddalony o 10 km. Chociaż w gminie Tyśmieniczany w środku wsi byłoby odpowiednie pomieszczenie dla c. k. żandarmeryi, chociaż gmina o ten posterunek oddawna się stara, mimo to Wysoki c. k. Rząd zwleka z utworzeniem tam posterunku.

Zapytujemy przeto Wysoki c. k. Rząd, czy jest skłonny utworzyć posterunek c. k. żandarmeryi w Tyśmieniczanych, w pow. stanisławowskim i w ten sposób przyczyni się choć w części do usunięcia zagnieżdzonej w tej wsi demoralizacji?

Interpelant:
Winniczuk.

Skołyszewski, Ptak, Myjak, Jedynek, Kędzior, Sandulak, Cieluch, Styła, Bojko, Skwarko, Kiweluk, Sodomora, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Oleśnicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Winniczuka i tow. do Wydziału krajowego w sprawie nieprzyznania drożnikom Iwanowi Tepenoha z Jezupola odpowiedniej emerytury.

Iwan Tepenoha z Jezupola służył jamostowy strażnik w Jezupolu przy drodze krajowej Sielec-Kłubowce przez 19 lat. W służbie tej stracił wzrok, tak, że stał się niezdolnym do jakiegokolwiek pracy; ma żonę i 3 drobnych dzieci.

Wysoki Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 21. września 1906 L. 92345

wyzaczył mu emeryturę w kwocie 9 kor. 36 gr. miesięcznie, t. j. 30 gr. dziennie, która to kwota po myśli interpelantów nie wystarcza, aby z niej żyć.

Zapytujemy przeto Wysoki Wydział krajowy, czy jest skłonny przyznać Iwanowi Tepenoha z Jezupola emeryturę, z której mógłby przynajmniej żyć.

Interpelant:
Winniczuk.

Oleśnicki, Skołyszewski, Sandulak, Krężel, Bojko, Styła, Cieluch, Myjak, Jedynek, Skwarko, Sodomora, Dumka, T. Staruch, A. Staruch.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie nauki języka ruskiego w ludowej szkole w Próchniku oraz świątkowania ruskich świąt.

W gminie Próchnik pow. jarosławskiego jest ludowa szkoła 4-klasowa, do której uczęszcza przeciętnie 50—60 dzieci gr. kat. obrządku, pobierających naukę religii od ruskiego katechety w ruskim języku.

W tej szkole jednak niema wcale nauki ruskiego języka, a skutkiem tego jest też niemożliwa nauka religii, bo dzieci nie umieją czytać po rusku i nie mogą korzystać z ruskich podręczników.

Również nie zachowują ci gr.-kat. urządzenie w tej szkole grecko-katol. świąt.

Rusini gminy Próchnik udawali się kilkakrotnie do c. k. Rady szkolnej krajowej o zaprowadzenie ruskiego języka w tej szkole, chociażby jako nadobowiązkowego tylko, jak zarówno i danie możności gr.-k. uczniom zachowywać gr.-kat. święta — ale daremnie.

Nawet miejscowa Rada szkolna w Próchniku powzięła w r. 1908 uchwałę o zaprowadzeniu w tej szkole ruskiego języka jako obowiązkowego dla Rusinów a nadobowiązkowego dla Polaków — lecz i to nie miało skutku.

Wobec tego zapytujemy:

1) Czy znane jest c. k. Rządowi powyższe pokrzywdzenie ruskiej ludności w Próchniku?

2) Czy jest Rząd skłonny zarządzić jak najrychlej zaprowadzenie w 4-klasowej szkole ludowej w Próchniku naukę języka ruskiego, co najmniej jako nadobowiązkowego, jak również świątkowania świąt gr.-kat. dla uczniów gr.-kat. obrządku?

Interpelant:
Oleśnicki.

Makuch, Kurowiec, Kryswaty, Lewicki, Tracz, Myroniuk-Zajaczk, Winniczuk. A. Staruch, T. Staruch, Dumka, Sodomora, Kiweik, Skwarko, Sandulak.

I n t e r p e l a c y a

posła Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w prawie nieprawidłowości w urzędowaniu c. k. urzędu podatkowego w Dobromilu.

Urząd podatkowy w Dobromilu, na którego czele stoi c. k. poborca Joachim Blemer, dopuszcza się ciężkich urzędowych nieprawidłowości i sekatur wobec osób, które w życiu prywatnym miały nieszczerście czemkdlwiekład p. Blemerowi.

Kontraktem z 12. lipca 1907 kupił Andrzej Mańko, kontrolor miejskiej kasy w Dobromilu od Adolfa Zawera realność, za 3650 K, od którego to interesu wymierzyl urząd podatkowy w Dobromilu nakazem do L. 131605/07 należność 110 K 40 h.

Mimo, że wartość realności, jak świadczy wysoka cena kupna daje więcej jak 30-krotne pokrycie dla tej należności, za-intabulował ją urząd podatkowy w Dobromilu nietylko na tej kupionej realności, lecz jeszcze na rodowych realnościach kupującego i zaraz po zaintabulowaniu rozpoczął jeszcze przeciw niemu mobilarną egzekucję, nie zważając na to, że tenże wniósł prośbę o rozłożenie należności tej na raty.

Co do tego załatwienia, to p. Blemer postawił wniosek na odmówienie i rzeczywiście c. k. Dyrekcyja okręgu skarbowego w Przemyślu załatwiła ją odmownie — mimo, że wszystkim innym petentom p. Blemer stawiał wnioski zupełnie odmienne — jednakże krajowa Dyrekcyja skarbu rezolucyą z dnia 20. lipca 1908 l. 14720 zmieniła to orzeczenie i zezwoliła na spłatę w trzech równych ratach.

Pomimo tego prowadził c. k. Urząd podatkowy w Dobromilu zupełnie już bezprawnie egzekucję przeciw Andrzejowi Mańko i doprowadził do licytacji ruchomości, która dopiero na telegraficzny nakaz c. k. Prokuratoryi skarbu zasystowaną została.

Jednakowoż w tym samym dniu, t. j. 14 lipca 1908 zarządził p. Blemer — chociaż nie zachodziło żadne niebezpieczeństwo — ponowne fantowanie rzeczy A. Mańka i przenoszenie tychże i dopiero na interwencję c. k. starosty zgodził się na to, by ruchomości nie przenoszono.

Za to wydał p. Blemer w tym samym dniu i doręczył Mańkowi edykt ponownej licytacji ruchomości poprzednio zajętych, które już raz c. k. Prokuratozyą skarbu od sprzedaży wyłączone zostały.

Zważywszy, że to jest postępowanie przeciw ustawie i wobec nowego zabezpieczenia tej należności zupełnie niepotrzebne, że ono drażniło tylko i tak już ciężko obciążonego podatnika, zapytują podpisani:

1) Czy wiadomo jest c. k. Rządowi to postępowanie c. k. Urzędu podatkowego w Dobromilu, a w szczególności p. Joachima Blemera?

2) Czy jest on skłonny temu postępowaniu stanowczo raz koniec położyć?

Interpelant:
Oleśnicki

Kurowiec, Tracz, Skwarko, Sodomora, Makuch, Lewicki, Kiweluk, T. Staruch, Dum-

ka, A. Staruch, Winniczuk, Sandulak, Kry-sowaty, Myroniuk-Zajczuk.

I n t e r p e l a c y a

posta Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć c. k. Starostwa w Drohobyczu przy przeprowadzeniu konkurencji na dokupienie gruntu na cmentarz i reparaacji budynków parafialnych w Ripczycach.

Jeszcze 22. lutego 1906 uchwalił komitet parafialny w Ripczycach konieczną potrzebę dokupienia gruntu pod cmentarz parafialny i restaurację budynków parafialnych. Po rozprawie konkurencyjnej, przeprowadzonej dnia 5. lipca 1906 wydało c. k. Starostwo w Drohobyczu orzeczenie konkurencyjne z dnia 16. lipca 1906 L. 28344, gdzie między innymi orzekło, że kupiony za zebrane pieniądze na podstawie tego orzeczenia cmentarz, ma być cmentarzem gminnym, zatwierdzając ręką zapadła uchwałę stron konkurencyjnych, chociaż taka uchwała nie była powzięta, bo zastępca obszaru dworskiego zastrzegł się co do cmentarza gminnego nie konkuruje i nie głosował miejscowy proboszcz i zastępca Przew. Konsystorza, więc dwa głosy były za tem, ażeby cmentarz był parafialny, a tylko jeden głos Jana Prystaja był za tem, że cmentarz ma być gminnym, a naczelnik gminy, którego w tem orzeczeniu liczy się wedle ustawy konkurencyjnego z 15. sierpnia 1866 (§. 16.) nie ma przy rozprawie konkurencyjnej głosu. Także zadecydowało w tem orzeczeniu c. k. Starostwo w Drohobyczu, że kasyerem mających zebrać się pieniądze ma być Jan Prystaj wbrew §. 20. wspomnianej ustawy konkurencyjnej, by tem pewniej wbrewustawowe orzeczenie co do cmentarza gminnego przeprowadzić. Przeciwnie temu orzeczeniu wniósł proboszcz rekurs do c. k. Namiestnictwa we Lwowie i to reskryptem z dnia 31. grudnia 1906 l. 115399 uchyliło z urzędu ten ustęp z orzeczenia c. k. Starostwa, w którym po-

stanawia się rozszerzenie istniejącego cmentarza gminnego w Ripczycach pieniędzmi złożonemi przez gr.-kat. parafianów w Ripczycach, bo cmentarz gminny nie należy wedle §. 36. ustawy z dnia 7. maja 1874 L. 50. do potrzeb gminy parafialnej, nie tykając zresztą innych w rekursie podniesionych zarzutów. Jednak mimo tego reskryptu wójt Jurko Prystaj wraz z bezprawnie ustanowionym kasyerem pieniędzy konkurencyjnych, a swoim synem Iwanem Prystaj zebrawszy pieniądze konkurencyjne kupili za te pieniądze na rzecz gminy Ripczyce grunt na cmentarz gminny, bez uchwały Rady gminnej w Ripczycach i bez odpowiedniego pełnomocnictwa i dopiero dnia 6. września 1907 niekompletna i nielegalnie zwołana Rada gminna uchwaliła wbrew reskryptowi c. k. Namiestnictwa, ażeby za te pieniądze konkurencyjne kupiony grunt zainstalować na gminę. Przeciwnie tej uchwale Rady gminnej wniósł proboszcz i radny ks Michał Baczyński na ręce naczelnika gminy rekurs do c. k. Starostwa w Drohobyczu w ustawowo przypisanym terminie, ażeby na podstawie § 105. ust. gmin. wzbronić wykonanie tej uchwały jako z ustawą niezgodnej, jednakowoż mimo urgensów do dnia dzisiejszego nie otrzymał na ten rekurs orzeczenia c. k. Starostwa.

Taka manipulacja wójta Jurka Prystaja groźnym konkurencyjnym była widocznym nadużyciem władzy urzędowej i na wniesione doniesienie karne do c. k. Prokuratury państwa w Stryju prowadzone były w c. k. Sądzie powiatowym w Medenicach L. Z. 135/7 dochodzenia, gdzie w całej pełni wykazało się to nadużycie, a c. k. Prokuratura państwa w Stryju odstąpiła akta c. k. Starostwu w Drohobyczu do ukarania Jurka Prystaja w drodze administracyjnej, jednak c. k. Starostwo dotychczas tego nie uczyniło. Nadto kasyer pieniędzy konkurencyjnych Iwan Prystaj już od przeszło dwu lat nie chce przewodniczącemu komitetu mimo kilkakrotnego zawezwania złożyć rachunki z ze-

branych pieniędzy konkurencyjnych, przez co zecrane pieniądze konkurencyjne przez wójta Jurka Prystaja leżą nieoprocentowane i nie wiedzieć nawet, czy w rękach wójta, czy jego syna Iwana Prystaja, przez co komitet nie może przystąpić do przyznanych w orzeczeniu konkurencyjnym reparacji budynków parafialnych, a z tego powonu budynki parafialne niezreperowane przez dwa lata tak się zdezylowały, że teraz potrzeba będzie daleko większych wydatków do ich reperatury, jak przed dwoma laty.

Odpowiednie przedstawienia z żądaniem, ażeby zmusić Iwana Prystaja do złożenia rachunków i zrzucenia go z kasyerstwa, osobliwie, że on nie należy nawet do gr.-kat. parafianów w Ripczycach, a to tak od urzędu parafialnego, jak i od komitetu parafialnego, mianowicie pisma urzędowe l. 63. z dnia 6. czerwca 1906, l. 84. z dnia 10. paźdz. 1906, l. 117. z dnia 24. października 1907, l. 30. z dnia 20. marca 1908 do c. k. Namiestnictwa l. 46. z dnia 30. kwietnia 1908, jak także pismo do prezydium c. k. Starostwa w Drohobyczu l. 138. i z dnia 9. grudnia 1907 pozostały dotychczas bez odpowiedzi i załatwienia, przez co komitet parafialny nie ma od kasyera dotychczas przedłożonych rachunków i przez co ten komitet urzęduje już trzeci rok dłużej, jak ustawa przypisuje, a c. k. Starostwo w Drohobyczu nie chce nakazać wyboru nowych członków komitetu parafialnego. W tej sprawie jeździła już nawet deputacya gr.-kat. parafian w Ripczycach do pena starosty Noela i przegstawiała, że wójt Jurko Prystaj przez takie zarządzenie pieniędzmi konkurencyjnymi naraża ich na wielką stratę i oni będą od niego domagać się zwrotu szkody, a pan starosta odpowiedział na to deptatowi Oleksie Kobielnikowi: „A co mu zrobicie, on przeoie nic niema i żadnych podatków nie płaci!“

Wobec takiego rozmyślnego i wbrewustawowego postępowania c. k. Starostwa

w Drohobyczu na szkodę stron konkurencyjnych zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rząd zbada ściśle tę sprawę i ukarze winnych?

2) Czy poleci c. k. Starostwu jak najprędzej odebrać rachunki i kasę pieniędzy konkurencyjnych o Iwana Prystaja, wójta w Ripczycach za nadużycia władzy urzędowej i czy jego jako nieopłacającego żadnych podatków zrzuci z wójtostwa?

3) Czy poleci c. k. Starostwu w Drohobyczu, ażeby zarządziło wybór nowych członków komitetu parafialnego w Ripczycach?

4) Czy poleci c. k. Starostwu w Drohobyczu pieniądze konkurencyjne oddać odpowiednio przepisom ustawy komitetowi parafialnemu, ażeby tenże mógł przystąpić do wykonania reparacji w orzeczeniu z d. 16 lipca 1906 l. 28.244 wskazanych?

Interpelant:
Oleśnicki.

Tracz, Lewicki, Winniczuk, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, Kiweluk, Makuch, Skwarko, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie samowolnej przemiany wykładowego języka w szkole ludowej w Zadarowie z ruskiego na polski.

W ludowej szkole w Zadarowie pow. Buczacz był od czasu założenia tej szkoły, t. j. od r. 1866 ruski język, językiem wykładowym. Około r. 1890 poczęli nauczyciele na własną rękę wprowadzać stopniowo język polski w tej szkole. Działo się to powoli — jeszcze w r. 1902 przy wyznaczaniu konkursów nauczycielskich była ta szkoła oznaczona jako szkoła z ruskim językiem wykładowym, jednak już w r. 1907 w takim konkursie oznaczono ją jako szkołę z językiem wykładowym polskim.

Widząc podstępne zaprowadzanie pol-

skiego języka wykładowego w gminie gdzie niema ani jednego polskiego dziecka w szkole, zwierzchność gminna powzięła uchwałę dnia 31. sierpnia 1906, aby ponownie wprowadzono ruski język jako wykładowy do szkoły ludowej w Zadarowie i tą uchwałę przesłała 6. września 1906 do c. k. Rady szkolnej kraj. we Lwowie. Na to podanie niema dotąd ani decyzji ani rozstrzygnięcia, a w szkole panuje wyłącznie polski język wykładowy.

Wobec tego w najwyższym stopniu bezprawnego stanu -- zapytujemy:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi powyższy fakt?

2) Czy skłonny jest Rząd spowodować bezzwłocznie sprawiedliwe merytoryczne załatwienie tej sprawy?

Interpelant:
Oleśnicki.

Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sodomora, Kiweluk, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Tracz, Lewicki, Sandulak, Skwarko, Kurowiec, Makuch.

Marszałek oznajmia, że odczytane interpelacje odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Jahl i odpowiada na interpelację pp. Loewensteina i tow. z dnia 23. paźdź. 1908 w sprawie wykonania uchwały Sejmu z dnia 19. marca 1907, polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie przyczyn zubożenia ludności żydowskiej w kraju.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie petycji Stanisława Gidlewskiego prowizorycznego kierownika apteki krajowego szpitala powszechnego we Lwowie o udzielenie mu veniam aetatis.

Sprawozdawca p. Michałowski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm udziela p. Stanisławowi Gidlewskiemu, prowizorycznemu kierownikowi apteki krajowego szpitala lwowskiego veniam aetatis celem uzyskania stałej nominacji na kierownika apteki wspomnianego szpitala“.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji petycyjnej w sprawie Hipolita Maryana Nowickiego prowizorycznego etatowego pisarza przy krajowym szpitalu powszechnym o veniam studiorum.

Sprawozdawca p. Michałowski odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Panu Hipolitowi Maryanowi Nowickiemu udziela się veniam studiorum celem uzyskania stabilizacji na posadzie pisarza etatowego“.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji petycyjnej w przedmiocie petycji Dra Bronisława Zaorskiego o veniam aetatis.

Sprawozdawca p. Stan. Henr. hr. Badeni odczytuje sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Drowi Bronisławowi Zaorskiemu udziela się veniam aetatis w celu objęcia posady lekarza miejskiego w Busku.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej o petycji gminy Zaleszczyki w przedmiocie założenia szkoły wydziałowej.

Sprawozdawca p. St.H. hr. Badeni uolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycę gminy Zaleszczyki o zorganizowanie szkoły wydziałowej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do ponownego rozpatrzenia i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie przyłączenia sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Górski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w art. XII w ostatnim wierszu zamiast słowa: „bez“ ma być słowo: „przez“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm uchwała załączony projekt ustawy w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenie tychże gmin i obszarów dworskich z okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, tudzież w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108., nadającej statut dla stoł. król. m. Krakowa.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podania sądowe i uchwały hipoteczne w sprawie przeniesienia nieruchomości majątku wymienionych w niniejszej ustawie gmin na rzecz gminy miasta Krakowa, uwolnił od należności skarbowych.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utrzymał dzisiejszy wymiar podatku do-

mowo-czynszowego w gminach, do miasta Krakowa przyłączyć się mających, w uwzględnieniu tej okoliczności, że na dzisiejszym terytorium miasta Krakowa podatek domowo-czynszowy został w myśl ustawy z 10. sierpnia 1905 Nr. 133. dz. u. p. stopniowo do poziomu stopy podatku domowo-czynszowego w gminach podmiejskich obniżony.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy reformie podatku liniowego w kr. stoł. m. Krakowie zwolnił od tego podatku artykuły koniecznej konsumpcji.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, by gminie miasta Krakowa przyznał wydatną subwencję z funduszy państwowych na spełnienie nader ważnych zadań w dziedzinie higieny publicznej i komunikacji w przyłączyć się mających gminach podmiejskich co jest tem więcej uzasadnione, że miasto Kraków wraz z temi gminami, tworzy terytorium największej w państwie twierdzy i z tego powodu rozliczne ofiary na rzecz całości państwa ponosić musi.

VI. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przy akcji ukrajowienia dróg powiatowych w powiatach krakowskim i wielickim uwzględnił oprócz względów ogólnych, także trudne położenie finansowe tych powiatów, stworzone przez wyłączenie z powiatu krakowskiego w całości lub częściowo ośmiu gmin i dwóch obszarów dworskich, a z powiatu wielickiego dwóch gmin i trzech obszarów dworskich.

VII. Sejm uznaje petycje gmin podmiejskich L. 1545, 1774, petycję p. Marczyńskiego L. 1520 i Wydziału powiatowego w Wieliczce L. 1983 — za załatwione.

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenia tychże gmin i obszarów dworskich z okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, tudzież w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6.

października 1901 Dz. u. i rozp. kraj, Nr. 108, nadającej statut dla stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy i obszary dworskie, w krakowskim autonomicznym powiecie położone, a mianowicie gminy: Półwsie Zwierzynieckie: Zwierzyniec; Czarna Wieś z Kawiorami; Nowa Wieś Narodowa; Łobzów-Krowodża; Grzegórzki-Piaski; część gminy Prądnik biały, położona po prawym brzegu potoku Sudoł, część gminy Prądnik czerwony, leżąca po prawym brzegu rzeki Białuchy, a z przysiółka Prądnika czerwonego — Olszy część aż po obecny wał fortyfikacyjny; oraz obszary dworskie: Półwsie Zwierzynieckie i Zwierzyniec — a następnie gminy i obszary dworskie, położone w autonomicznym powiecie wielickim, a mianowicie gminy: Zakrzówek z Kapelanką i Dębniaki — oraz obszary dworskie: Zakrzówek, Kapelanka i Dębniaki z Rybakami — zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne królewskie miasto Kraków.

Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają w Artykule I. wymienione a w całości do Krakowa wcielone gminy i obszary dworskie istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne, tamże zaś wyszczególnione części gmin Prądnik biały i Prądnik czerwony z Olszą zostają odłączone od dotychczasowych gmin.

Art. III.

Granica rozszerzonego miasta Krakowa od strony samodzielnej części gminy Prądnik biały biegnie środkiem koryta potoku Sudoł, a mianowicie środkiem parceli l. k. 553, aż do jej wchodniego końca, od tego punktu zaś północno-wschodnią

granicą parceli l. k. 140/2, a następnie północną granicą parceli l. k. 513 i 532 aż do północnego końca wschodniej granicy odłączonej części gminy Prądnik biały; a od strony samodzielnej części gminy Prądnik czerwony biegnie nowa granica środkiem rzeki Białuchy, stanowiącej parcelę l. k. 1.100.

Od strony obszaru dworskiego Olsza odcina granicę rozszerzonego miasta Krakowa wschodnią stroną parceli l. k. 66/3 i południową stroną parceli l. k. 79 leżącą między parcelą l. k. 80/1, a wschodnią stroną parceli l. k. 66/3.

Art. IV.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają wymienione w Art. I. gminy i części gmin oraz obszary dworskie wyłączone z odnośnych okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej.

Art. V.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gmin w całości przyłączonych, z wyjątkiem praw i obowiązków wpływających z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwierdzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Co do stosunków gminy miasta Krakowa z gminami, z których tylko części odłączono celem ich przyłączenia do Krakowa, obowiązują umowy zawarte między temiż gminami a gminą miasta Krakowa.

Art. VI.

Gmina miasta Krakowa obowiązana jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z wymienionymi w artykule I. gminami i obszarami dworskimi umów, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z 19. września 1907.

Nad ściśm dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z wypełnieniem takiego zobowiązania będzie miał Wydział krejowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

Art. VII.

W celu złagodzenia względnie usunięcia utrudnień w administracyi powiatowej, powstających z powodu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej krakowskiej i wielickiej gmin i obszarów dworskich w art. I. wymienionych, oraz w celu uregulowania stosunków, wynikłych z odpowiedzialności za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności gmin i obszarów dworskich, w wielickim powiecie autonomicznym położonych a również w art. I. wymienionych, obowiązana jest gmina miasta Krakowa uiszczyć:

a) Reprezentacyi powiatowej w Krakowie w pierwszych trzydziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich, względnie części gmin, pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie w ratach kwartalnych z dołu na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotą, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halerza w gminach przy powiesie krakowskim pozostających a kwotą 116.000 koron.

b) Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w pierwszych dwudziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie sumę 3662 K, a prócz tego do końca roku 1912 corocznie sumę 3.866 K. wreszcie w pierwszym roku po przejściu rzeczonych gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magis'ratu król. stoł. miasta Krakowa jednorazowo sumę 47.650 K.

Na wypadek sporu między gminą miasta Krakowa a powiatem krakowskim co

do odznaczenia podstaw i wysokości odszkodowania. np. wskutek zmiany systemu podatkowego, rozstrzygnie rzecz Wydział krajowy.

Art. VIII.

Z dniem wcielenia do stoł król. miasta Krakowa wymienionych w art. I. gmin i obszarów dworskich oraz części gmin (art. XIV.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania znajdujących się na wcielonym do miasta Krakowa obszarze dróg gminnych i powiatowych, jako dróg gminnych.

Z dniem powyższym przechodzi na gminę miasta Krakowa prawo poboru myta przysługujące dotąd Radzie powiatowej w Wieliczce na mocy ustawy z dnia 10. września 1892 Nr. 71. dz. u. kr.

Art. IX.

Prawo propinacyjne na terytoryach gmin i obszarów dworskich, do miasta Krakowa przyłączonych, pozostaje niezmiennione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom obowiązującym dla miasta Krakowa (Art. I. ustawy krajowej z d. 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11. ex 1906).

Art. X.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie mają obowiązywać także i w powstałym przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich powiększonym terytoryum miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytoryum osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytoryów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązywać

będzie w przyłączonych terytoryach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 Nr. 63 Dz. u. kr. zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905 Nr. 57. Dz. u. kr., z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym nieogniotrwałe pokrycia dachów winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Na przyłączonym do miasta Krakowa obszarze gminy Zwierzyniec wolno będzie przez lat 20 od dnia wejścia w życie tej ustawy stawiać domy parterowe. Również na folwarku Zwierzynieckim na terytoryum przyłączonego do Krakowa obszaru dworskiego Zwierzyniec, stawiać będzie wolno parterowe domy, jednak tylko dla służby folwarcznej i klasztornej.

3. Rada miasta Krakowa jest upoważnioną do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urzędzenia względnie przerobienia dołów kloacznych i gnojowisk oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Art. XI.

Postanowienia § 18., § 29., § 30., § 31., § 32., § 33 ustęp 1 i 2, § 36, ustęp 2, 9 i 10, § 41., § 45., § 53 ustęp 1 i 5 ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. kr. Nr. 108, obejmującej statut gminy stoł. król. miasta Krakowa, znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają, jak następuje:

§ 18.

Rada miejska składa się z 83 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum Krakowa, jakie istniało

przed obecnie dokonaniem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoryach przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich 11 radców. W szczególności zaś wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy: Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniaki 1 radcę, Półwieś Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna Wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa Wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Kłowodrza 2 radców, Część Prądnika czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnację lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole, oddziale lub okręgu wyborczym, do którego ubyli radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Rady, przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§ 45.).

§ 29.

Celem dopełnienia wyborów będą wyborcy zamieszkali na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, podzieleni na trzy koła wyborcze:

W pierwszym mieścić się będą wyborcy, wymienieni w § 19. pod literami a) b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m);

w drugim właściciele lub dożywo-

tnicy nieruchomości, o których mówi § 19 pod lit. n;

w trzecim wyborcy wymienieni w § 19. pod literami o) i p).

Wyborcy, zamieszkali na terytoryach przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, będą wykonywali w wyznaczonych dla nich okręgach czynne prawo wyborcze razem, bez podziału na koła wyborcze.

§ 30.

Dla wyborców, zamieszkałych w granicach Krakowa, jakie istniały przed obecnym przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustanawia się następujące oddziały dla wyborców koła drugiego i trzeciego:

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały, według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego i 5% podatku od budynków uwolnionych od podatku domowo-czynszowego, poczynając od najwyższej a kończąc na najniższej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego podzielona będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni stanowią będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy, drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców, wymienionych w § 19. pod lit. p), tudzież z wyborców wymienionych w § 19. pod lit. o), te osoby, które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II. klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców, wymienionych w § 19. pod lit. o) te osoby które są rękodzielnikami. posia-

dającymi kartę przemysłową na samoistne prowadzony przemysł rekodzielnicy, o ile nie należą do oddziału pierwszego trzeciego koła,

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców wymienionych w § 19 pod lit. o), nie zaliczonych ani do pierwszego ani do drugiego oddziału tego koła.

Wyborcy zamieszkali na terytoryum hotychezasowej gminy Krowodrza. wybierać będą swoich członków Rady miejskiej w 2 terytoryalnych okręgach, a mianowicie wyborcy, zamieszkali na części dotychczasowej gminy Krowodrzy, graniczącej z dzielnicami Kleparz i Piasek aż po obecną linię akcyzową, wybierać będą wraz z wyborcami Krowodrzy murowanej 1 radcę a wyborcy zamieszkali w Krowodrzy poza obecną linią akcyzową, wybierać będą drugiego radcę.

Wyborcy wszystkich innych przyłączonych do Krakowa gmin sąsiednich, o ile im według § 18. niniejszego statutu służy prawo wyboru własnego reprezentanta do Rady miejskiej, wybierać ich będą w okręgach, odpowiadających granicom, jakie gminy te posiadały w czasie przyłączenia ich do miasta Krakowa, powiększonym o terytoryum obszaru dworskiego, posiadającego z gminą wspólną nazwę.

§ 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich będzie podzielona pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób, że na każde koło przypada po 24 radców.

W kole drugim każdy oddział wybiera połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzecim wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców trzeci oddział 10 radców.

Liczbę radców wybierać się mających z terytoryów przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, tudzież okręgi z których radcy ci mają być wybrani, podaje § 18. i 30. tego statutu.

§ 32.

Spisy wyborców, zamieszkałych na tem terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzone będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszym w porządku alfabetycznym. w kole drugim i trzecim zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców. Spisy obejmować będą imiona i nazwiska wyborców (§ 30.), tytuł na którym się ich prawo głosowania opiera, a w szczególności w kole drugim, wymienienie reatności, numeru. ulicy i dzielnicy miasta, zaś w kole trzecim wymienienie rodzaju zatrudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugim i trzecim ma być uwidoczniiona obok każdego wyborcy cyfra podatkowa.

Dla każdego okręgu wyborczego na terytoryum Krakowa, powstałego przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzony będzie osobny spis wyborców. W spisie tym umieszczeni będą wyborcy uprawnieni do głosowania według postanowień tego statutu w porządku alfabetycznym, z uwidocznieniem obok każdego z nich tytułu (§ 30.), na którym się ich prawo głosowania opiera.

§ 33.

Ustęp 1. Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole lub w tym okręgu wyborczym, w którego spisie zamieszczony będzie.

Ustęp 2. Zasadą do zamieszczenia w kołach wyborczych jest główne zatrudnienie wyborcy.

§ 36.

Ustęp 2. Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ilu członków Rady miejskiej oddośnie koło oddział lub okręg wybiera.

Ustęp 9. Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach albo okręgach wyborczych powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale albo okręgu wyborczym wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym dziale lub okręgu wyborczym, w którym najpierw wybrany został, a gdyby wybory w tych oddziałach lub okręgach wyborczych odbyły się równocześnie, w tym oddziale lub okręgu wyborczym, który los wyciągnięty przez prezydenta miasta na pełnem posiedzeniu Rady miejskiej oznaczy.

Ustęp 10. W takim razie w innych oddziałach lub okręgach wyborczych za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów. W razie równości głosów zastosować należy analogiczne postanowienie ustępu 7. tegoż paragrafu.

§ 41.

Dla uzupełnienia miejsc, opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, poleci Rada miejska prezydentowi rozpisać bezzwłocznie na podstawie tych samych spisów nowy wybór w tem kole, oddziale albo okręgu wyborczym, w którym wybór był unieważniony albo nieprzyjęty.

§ 45.

Radcy miejscy z terytoryum m. Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są na lat sześć. Co trzy tata połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych, ustępuje, a na ich miejsce wstępują do Rady nowo wybrani z właściwych kół wyborczych wybory przeto do Rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Ustępujący radcy miejscy pozostają na urzędzie aż do prawomocnego przeprowadzenia nowych wyborów. Po upływie 3 lat od pierwszego wyboru ustępuje wskazana losem połowa członków Rady. Losowanie radców ustępujących z końcem pierwszego trzylecia uinno nastąpić w takim czasie, aby nowe wybory na sześć tygodni przed ukończeniem kadencji nastąpić mogły. Losowania dokonywa prezydent miasta lub jeden z wiceprezydentów wobec zgromadzonej Rady.

Do mandatów opróżnić się mających z końcem pierwszego trzylecia przez losowanie, tak samo do opróżnić się mających z końcem sześćolecia mandatów tych radców, którzy przez sześć lat swój urząd sprawowali, wliczyć należy mandaty tych radców, którzy w ciągu ostatniego trzylecia ubyli z Rady przez śmierć, rezygnację lub z innych przyczyn, statutem przewidzianych, i w ten sposób co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

Członkowie Rady miasta z okręgów utworzonych na przyłączone do Krakowa terytorium sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są również na lat sześć. Przewidziane w tym paragrafie losowanie połowy członków Rady po upływie 3 lat od pierwszego wyboru nie ma zastosowania do członków Rady miasta, wybranych z okręgów, utworzonych na na przyłączone do Krakowa terytorium sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

§ 53

Ustęp 1. W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 83 członków Rady.

Ustęp 5. Z radców, po rozwiązaniu Rady, wybranych z terytorium Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustąpi po upływie pierwszego trzylecia z ka-

żdego koła i oddziału połowa, krórą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu Rady.

Losowanie powyższe nie dotyczy członków Rady miasta wybranych z okręgów położonych na terytoryach przyłączonych do Krakowa sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Art. XII.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytorium Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XIII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgów, utworzonych z powodu przyłączenia do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich, nastąpi po myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejęciu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższych okręgów nowi członkowie Rady miasta pełnić będą swe funkcyje aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytorium miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, jako też i na terytorium Krakowa, powstałem przez przyłączenie tychże gmin i obszarów dworskich, nowe wybory po myśli przepisów, zawartych w art. XI. tejsze ustnwy i w odnośnych pragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

Art. XIV.

Termin, w którym wymienione w art. I. tejsze ustawy gminy i obszary dworskie, względnie części gmin przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gminy miejskie, względnie obszary dworskie i składowe części autonomicznych powiatów podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (artykuł X.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostaną rozwiązane Rady gminne w gminach, przyłączonych w całości do miasta Krakowa.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. władz państwowych administracyjnych.

Art. XV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarządy gmin w całości przyłączonych nie mogą bez zgody prezydenta m. Krakowa zaciągać nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsięwzięć czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie mogą czynić wydatków budżetem gminnym nie przewidzianym. Budżety, uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Rady powyższych gmin, muszą być zatwierdzone przez prezydenta m. Krakowa.

Przeciw odmowie prezydenta miasta Krakowa przysługuje jednak Reprezentantom gminnym prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzają, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych o ile ona dotyczy przyłączonych gmin i obszarów dworskich jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych,

właściwych dotychczas dla gmin i obszarów dworskich do m. Krakowa przyłączonych, czynności odnośnie objęły c. k. władze państwowe właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenie, aby majątek i dobro gminne przez gminy w całości do m. Krakowa przyłączone temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

Art. XVI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. XVII.

Wykonanie niniejszej ustawy porucam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną i udziela głosu p. sprawozdawcy.

Przemawia sprawozdawca p. Górski.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia JE. p. A. Wodzicki.

Przemawia p. Czeż i stawia następujące rezolucje i poprawkę:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy współdziałaniu Reprezentacji miasta Krakowa, miasta Podgórze, Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej zbadał sprawę rewersów demolacyjnych, rejonów zakazu budowlanego i rejonów prochnianych dla całego obszaru fortyfikacji krakowskich.

2) Poleca się, aby ten cały tak zebrany materiał w formie memcryału c. k. Rządowi udzielił w celu wywołania uregulowania tych stosunków, dotkliwie naruszających praw materialnych wszystkich mieszkańców i przez egzystencję nieodpowiednio umieszczonych prochni, narażających ich bezpieczeństwo życia.

3) Ze względu, że droga powiatowa Podgorze-Kobierzyn łącząca całą zacho-

dnia część wielickiego powiatu z Podgórzem przechodzi na przestrzeni od mostu na Wildze aż do granicy gminy Kobierzyn dwa razy na terytorium gminy Zakrzówek, która ma być wcielona do miasta Krakowa — ze względu dalej, że powstanie rogatek kopytkowych, jak i akezyzowych byłoby niczem nieusprawiedliwionym ciężarem dla wszystkich zdążających tą komunikacją wprost do Podgórza, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rzędem tę komunikację od powstania rogatek kopytkowych i akezyzowych uwolnił.

Artykuł VII. alinea b.

zamiast słowa („dwadzieścia“) wstawić słowo „trzydzieści“.

Przemawia p. Battaglia.

Przemawia p. Maryewski.

Przemawia p. Kozłowski.

Przemawia p. Rutowski.

Przemawia p. Bojko.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Leo.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że dotąd zgłoszono tylko jedną poprawkę, a mianowicie p. Czecz zgłosił poprawkę do art. VII. alinea b) i zapytuje, czy jeszcze zamierza kto w rozprawie szczegółowej zgłosić poprawkę.

Nikt nie zgłasza poprawki.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek p. sprawozdawcy o przyjęcie całej ustawy z wyjątkiem art. VII. wraz z tytułem i wstępem en bloc, poczem uchwała całą ustawę wraz z tytułem i wstępem en bloc z wyjątkiem art. VII. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. VII.

W celu złagodzenia, względnie usunięcia utrudnień w administracji powiatowej, powstających z powodu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej krakowskiej i wielickiej i obszarów dworskich, w art. I. wymienionych, oraz w celu uregulowania stosunków, wynikłych z odpowiedzialności za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności gmin i obszarów dworskich, w wielickim powiecie autonomicznym położonych, a również w art. I. wymienionych, obowiązana jest gmina miasta Krakowa uścić:

a) Reprezentanci Rady powiatowej w Krakowie w pierwszych trzydziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich, względnie części gmin, pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie w ratach kwartalnych z dołu na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotą, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halerza w gminach przy powiecie krakowskim pozostających, a kwotą 116.000 koron.

b) Reprezentanci powiatowej w Wieliczce w pierwszych dwudziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie sumę 3.662 K, a prócz tego do końca roku 1912 corocznie sumę 3.866 K, wreszcie w pierwszym roku po przejściu rzeczonych gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa jednorazowo sumę 47.650 K.

Na wypadek sporu między gminą miasta Krakowa a powiatem krakowskim co do oznaczenia podstaw i wysokości odškodowania, np. wskutek zmiany systemu podatkowego, rozstrzygnie rzecz Wydział krajowy.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Czeczka:

Artykuł VII. alinea b.

zamiast słowa („dwadzieścia“) wstawić słowo „trzydziestu“.

Izba popiera tę poprawkę p. Czeczka.

Przemawia p. Czeczka.

Przemawia p. Wereszczyński

Przemawia p. Skołyśzewski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia zapisany do głosu p. Leo.

Przemawia zapisany do głosu p. Skołyśzewski.

Przemawia sprawozdawca p. Górski.

Izba odrzuca 57 głosami przeciw 47 poprawkę p. Czeczka, odczytaną przez Marszałka w następującem brzmieniu:

Artykuł VII. alinea b.

zamiast słowa („dwadzieścia“) wstawić słowo „trzydzięści“.

Izba uchwała art. VII zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek oznajmia, że ponieważ do wniosków dalszych komisji nie zgłoszono poprawek, przeto podda je łącznie pod uchwałę Izby.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podania sądowe i uchwały hipoteczne w spra-

wie przeniesienia nieruchomości majątku wymienionych w niniejszej ustawie gmin na rzecz gminy miasta Krakowa, uwolnił od należności skarbowych.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utrzymał dzisiejszy wymiar podatku domowo-czynszowego w gminach, do miasta Krakowa przyłączyć się mających, w uwzględnieniu tej okoliczności, że na dzisiejszem terytoryum miasta Krakowa podatek domowo-czynszowy został w myśl ustawy z 10. sierpnia 1905 Nr. 133 dz. u. p. stopniowo do poziomu stopy podatku domowo-czynszowego w gminach podmiejskich obniżony.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy reformie podatku liniowego w kr. stoł. m, Krakowie zwolnił od tego podatku artykuły koniecznej konsumpcji.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, by gminie miasta Krakowa przyznał wydatną subwencyę z funduszów państwowych na spełnienie nader ważnych zadań w dziedzinie higieny publicznej i komunikacji w przyłączyć się mających gminach podmiejskich, co jest tem więcej uzasadnione, że miasto Kraków wraz z temi gminami tworzy terytoryum największej w państwie twierdzy i z tego powodu rozliczne ofiary na rzecz całości państwa ponosić musi.

VI. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przy akcji ukrajowienia dróg powiatowych w powiatach krakowskim i wielickim, uwzględnił oprócz względów ogólnych, także trudne położenie finansowe tych powiatów, stworzone przez wyłączenie z powiatu krakowskiego w całości lub częściowo ośmiu gmin i dwóch obszarów dworskich, a z powiatu wielickiego dwóch gmin i trzech obszarów dworskich.

VII. Sejm uznaje petycye gmin podmiejskich L. 1545, 1774, petycye p. Marczyńskiego L. 1520 i Wydziału powiatowego w Wieliczce L. 1983 — za załatwione.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała wnioski II. do VII. komisji.

Marszałek odczytuje następnie I-szą rezolucję p. Czecha.

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy współdziałaniu Reprerentacji miasta Podgórze, Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej zbadał sprawę rewersów demolacyjnych, zagonów zakazu budowlanego i zagonów prochownianych dla całego obszaru fortyfikacji krakowskich.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje tę rezolucję pierwszą p. Czecha, którą Izba uchwała bez rozprawy.

Marszałek odczytuje następnie następującą drugą rezolucję p. Czecha:

2) Poleca się, aby ten cały tak zebrany materiał w formie memoriału c. k. Rządowi udzielił w celu wywołania uregulowania tych stosunków, dotkliwie naruszających praw materialnych wszystkich mieszkańców i przez egzystencję nieodpowiednio umieszczonych prochowni narażających ich bezpieczeństwo życia.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję drugą p. Czecha.

Marszałek odczytuje następującą 3-ą rezolucję p. Czecha:

3) Ze względu, że droga powiatowa Podgórze-Kobierzyn łącząca całą zachodnią część wielickiego powiatu z Podgórzem przechodzi na przestrzeni od mostu na Wildze aż do granicy gminy Kobierzyn dwa razy na terytorium gminy Zakrzówek, która ma być wcieloną do miasta Krakowa — ze względu dalej, że powstanie rogatek kopytkowych, jak i akcyzowych byłoby niezmiernie nieusprawiedliwionym ciężarem dla wszystkich zdążających tą komunikacją wprost do Podgórze poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rządem tę komunikację od powstania rogatek kopytkowych i akcyzowych uwolnił.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi poprawkę, aby tę rezolucję p. Czecha zmienić o tyle, aby po słowie: „Rządem“, a przed słowami od powstania rogatek“, dodać słowa: „przeprowadził rokowania w sprawie wyjednanania uwolnienia tej komunikacji“, a ostatnie słowo „uwolnił“ wykreślić.

Przemawia p. Czech w sprawie formalnej i oznajmia, że przyłącza się do poprawki p. sprawozdawcy, postawionej do tej trzeciej rezolucji.

Izba uchwała trzecią rezolucję p. Czecha wraz z poprawką p. sprawozdawcy, do której przyłączył się p. Czech w następującem brzmieniu:

3) Ze względu, że droga powiatowa Podgórze-Kobierzyn łącząca całą zachodnią część wielickiego powiatu z Podgórzem przechodzi na przestrzeni od mostu na Wildze aż do granicy gminy Kobierzyn dwa razy na terytorium gminy Zakrzówek, która ma być wcieloną do miasta Krakowa — ze względu dalej, że powstanie rogatek kopytkowych, jak i akcyzowych byłoby niezmiernie nieusprawiedliwionym ciężarem dla wszystkich zdążających tą komunikacją wprost do Podgórze, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Rządem przeprowadził rokowania w sprawie wyjednanania uwolnienia tej komunikacji od powstania rogatek kopytkowych i akcyzowych.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprerentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68.400 K na pokrycie jednej trzeciej części kosztów budowy dojazdów kolejowych w powiecie przemyskim do linii kolejowej Lwów-Podhajce.

Sprawozdawca p. Tertil uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 68.400 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 68 400 K na pokrycie przypadającego na nią udziału konkurencyjnego na wybudowanie dojazdów kolejowych w powiecie przemysłańskim do stacyj kolejowych linii kolei Lwów-Przemysłany-Podhajce.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Skalacie na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 80 000 koron nż pokrycie kosztów budowy drogi gminnej I. klasy Skalát-Iwanówka-Kaczanówka.

Sprawozdawca p. Dudykiewicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Skalacie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 80.000 koron na budowę drogi Skalát-Iwanówka-Kaczanówka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Skalacie zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 80.000 koron na budowę drogi Skalát-Iwanówka-Laczanówka.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższej ustawy en bloc, Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski Komisji;

Wysoki Sejm raczy uchwalić ;

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

2. Sejm wstawia do rubryki X. budżetu funduszu krajowego na rok 1908 do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 15.000 K na zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich,

a mianowicie :

a) w Albigowej 3.500 K ;

b) w Olesku 3.500 K ;

c) na zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach 8.000 K.

Udzielenie subwencji powyższym szkołom może nastąpić po dopełnieniu warunków wymienionych w uchwale sejmowej z dnia 15. marca 1907 roku.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową zajął się sprawą urządzenia kursów gospodarstwa domowego i wiejskiego dla nauczycielek publicznych szkół ludowych i aby przedłożył Sejmowi sprawozdanie i wnioski w tym przedmiocie na najbliższej sesji sejmowej.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. T. Staruch i stawia następującą rezolucję :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by poczynił kroki celem założenia w dniej części Galicyi szkołę gospodyń wiejskich z ruskim językiem wykładowym i zdał o tem sprawę na najbliższej sesji sejmowej“.

Przemawia p. Żardecki i stawia następujące rezolucye :

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedstawił Sejmowi w czasie właściwym projekt założenia krajowej szkoły dla kobiecego gospodarstwa wiejskiego, któraby miała na cel kształcenie nauczycielek potrzebnych dla szkół gospodyń wiejskich w kraju.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po zasięgnięciu opinii Towarzystw rolniczych, oraz osób znających dobrze gospodarstwa włościańskie przygotował plan działania, któryby ułatwił zakładanie po powiatach szkół dla gospodyń wiejskich i obejmował zarazem określenie warunków pomocy finansowej ze strony kraju dla tych zakładów.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził odpowiednie rokowania z Rządem w tym celu, iżby Skarb państwa przyczynił się odpowiednimi funduszami do kosztów budowy i utrzymania szkół dla gospodyń wiejskich.

Przemawia p. Sandulak.

Przemawia p. Sodomora.

Przemawia p. Witos.

Przemawia p. Starzyński i stawia następującą poprawkę do rezolucyi p. T. Starucha :

zamiast jedną szkoła, powiedzieć : „szkół“ i dodać : „z językiem wykładowym polskim i ruskim“.

Izba popiera poprawkę p. Starzyńskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Krzysztofowicz.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1—3 komisji, które p. sprawozdawca kolejno odczytuje.

Marszałek oznajmia, że p. T. Staruch zgłosił rezolucję, do której wniósł poprawkę p. Starzyński.

Przemawia p. T. Staruch i oznajmia, że przyłącza się do poprawki p. Starzyńskiego.

Izba popiera rezolucję p. T. Starucha oraz poprawkę p. Starzyńskiego po odczytaniu jej przez Marszałka.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat i stawia poprawkę następującą do 3-ej rezolucji p. Żardeckiego:

Opuścić w tej rezolucji 3-ej słowo: „krajowej“.

Izba uchwała rezolucję p. T. Starucha z poprawką p. Starzyńskiego, po odczytaniu jej przez Marszałka.

Marszałek odczytuje następującą pierwszą rezolucję p. Żardeckiego:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedstawił Sejmowi w czasie właściwym projekt założenia krajowej szkoły dla kobiecego gospodarstwa wiejskiego, któraby miała na celu kształcenie nauczycielek potrzebnych dla szkół gospodyń wiejskich w kraju.

Izba popiera tę rezolucję p. Żardeckiego.

Przemawia p. Żardecki i oznajmia, że zgadza się na poprawkę p. Pilata postawioną do powyższej jego rezolucji, tj. na opuszczenie w niej słowa: „krajowej“.

Izba uchwała powyższą pierwszą rezolucję p. Żardeckiego wraz z poprawką p. Pilata, na którą zgodził się p. Żardecki, tj. uchwała tę rezolucję z opuszczeniem słowa: „krajowej“.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucję p. Żardeckiego:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po zasięgnięciu opinii Towarzystw rolniczych, oraz osób znających dobrze gospodarstwa włościańskie przygotował plan działania, któryby ułatwiał zakładanie po powiatach szkół dla gospodyń wiejskich i obejmował zarezem określenie warunków pomocy finansowej ze strony kraju dla tych zakładów.

Izba popiera tę rezolucję p. Żardeckiego.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Żardeckiego.

Marszałek odczytuje następującą trzecią rezolucję p. Żardeckiego:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził odpowiednie rokowania z Rządem w tym celu, iżby Skarb państwa przyczynił się odpowiednimi funduszami do kosztów budowy i utrzymania szkół dla gospodyń wiejskich.

Izba popiera tę rezolucję p. Żardeckiego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższą rezolucję p. Żardeckiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

Sprawozdawca p. Schnell uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie na str. 2. sprawozdania w przedostatnim ustępie w 2-gim wierszu z góry zamiast słów: „aby krajowe Tow. rolnicze“, umieścić słowa: „oba krajowe Tow. rolnicze“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1906 i 1907.

2. Sejm wstawia do rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1908 i 1909 kwotę po 30.000 koron na tworzenie gminnych obór zarodowych;

3. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby wezwał Wydziały powiatowe do czuwania nad zapewnieniem gminom oznaczonej przez komisję licencyonującą ilości buhajów licencyonowanych.

4. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby zniewolił c. k. Starostwa do energicznego współdziałania na polu akcyi hodowlanej, mianowicie do przestrzegania wykonania postanowień ustawy hodowlanej.

5. Sejm uchwała załączony % projekt noweli do ustawy hodowlanej.

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim, przedłużająca moc obowiązującą § 21. ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 51) o licencyonowaniu i utrzymywaniu buhajów gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia § 21. ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51, których moc obowiązującą przedłużono art. III. ustawy krajowej z dnia 16. lutego 1902 Nr. 26 Dz. u. kr., obowiązywać będą przez dalszych lat sześć od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad wnioskami i ustawą przedłożonymi przez komisję.

Przemawia p. T. Staruch.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7. wieczorem.

Przerwa posiedzenia 2 minut 10 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 3. listopada 1908.

Początek o godzinie 7 minut 18 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i odroczone posiedzenie otwie- napowrót.

Następuje dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

Przemawia p. Dumka.

Przemawia p. Styła.

Przemawia p. Witos.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Jedynek, Marszałkiewicz, Sandulak.

Przemawia zapisany do głosu p. Jedynek i stawia poprawkę następującą:

Wniosek 4. Komisji ma opiewać:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby współdziałał na polu akcyi hodowlanej i przestrzegał wykonanie postanowień ustawy z dnia 20/7 1892 Dz. u. kr. Nr. 51 z uwzględnieniem miejscowych stosunków zamożności i ulg w ustawie przewidzianych.

Przemawia zapisany do głosu p. Marszałkiewicz.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Przemawia sprawozdawcą p. Schnell.

Izba przystępuje no rozprawy szczegółowej i uchwałę oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1—3 Komisji, które p. Sprawozdawca odczytuje.

Sprawozdawca czyta :

4. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby zniewolił c. k. Starostwo do energicznego współdziałania na polu akcyi hodowlanej, mianowicie do przestrzegania wykonania postanowień ustawy hodowlanej.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jedynaka postawienia zamiast 4 wniosku komisji :

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby współdziałał na polu akcyi hodowlanej i przestrzegał wykonanie postanowień ustawy z dnia 20.7 1892. Dz. u. kr. Nr. 51 z uwzględnieniem miejscowych stosunków za możności i ulg w ustawie przewidzianych.

Izba popiera tę poprawkę p. Jedynaka.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Jedynaka, w miejsce 4 wniosku Komisji którą to poprawkę Izba uchwała.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad ustawą

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy nasępnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Sprawozdawca p. Battaglia uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski Komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

II. Sejm wstawia do budżetu krajowego składu publicznego w Krakowie na roboty adaptacyjne w budynkach składów jako wydatek nadzwyczajny kwotę 7.700 K do budżetu na rok 1908, a do budżetu Składów na rok 1909 kwotę 12.500 K z tem, iż z tych robót mają być wykonane jedynie nagłe i nieuniknione, a wszystkie inne tylko wtedy, jeśliby zapewnione było, iż wskutek przesunięcia dworca kolejowego ku Krowodrzy nie zajdzie potrzeba przeniesienia składu na inne miejsce.

III. Sejm ustanawia pobory służbowe likwidatora krajowego Składu publicznego w Krakowie w następującej wysokości: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K. oraz prawo do czterech dodatków 3-letnich po 200 K rocznie z utrzymaniem w mocy jego praw do emerytury na podstawie statutu uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z dnia 3. stycznia 1889.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał dokładnie wszystkie przyczyny obecnych niedomagań funkcjonowania krajowego składu publicznego w Krakowie, a szczególnie przyczyny słabego w nim ruchu, obmyślił wszechstronne środki zaradcze, zwłaszcza w kierunku urządzeń technicznych, przyspieszenia i uproszczenia manipulacji, akwizycyi klientów, zaliczkowania towarów i wydawania warrantów, zmiany opłat za manipulację, uzyskania ulg i udogodnień kolejowych i t. p. i z poczynionych na tej podstawie zarządzeń zdał Sejmowi sprawę, względnie — o ile zarządzenia takie przekraczałyby kompetencyę Wydziału krajowego — przedsta-

stawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał sprawę zakładania stowarzyszeniowych domów składowych w różnych okolicach kraju, połączonych z tańszym, wydatnym i dogodnym zaliczkowaniem towarów oraz z organizacją skupu i wspólnej sprzedaży różnych produktów gospodarstwa wiejskiego niemniej jak wspólnego zakupu przedmiotów pomocniczych w gospodarstwie wiejskiem, i przedstawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

W szczególności należy zbadać, czy takich instytucji nie możnaby oprzeć częściowo o Kółka rolnicze tudzież o kasy reiffeisenowskie

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—V komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gminnej o wniosku p. Leo i tow. w sprawie reorganizacji c. k. straży policyjno-wojskowej w Krakowie, Przemyślu i Lwowie.

P. Sore w zastępstwie sprawozdawcy p. Leo uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm wzywa c. k. Rząd. by bezzwłocznie przystąpił do reorganizacji c. k. straży policyjnej we Lwowie, Przemyślu i Krakowie w kierunku przekształcenia jej na państwową straż cywilną na wzór istniejących straży cywilno-policyjnych w Wiedniu i Pradze“.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu propinacyjnego za rok 1907 tudzież o preliminarzu tego funduszu na rok 1909.

Sprawozdawca p. Skałkowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie c. k. Dyrekcji galic. funduszu propinacyjnego o zamknięciu rachunków za rok 1907 i o preliminarzach na rok 1909 przyjmuje Sejm do wiadomości.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1907 przyjmuje Sejm do wiadomości i te rachunki zatwierdza.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1909:

D o c h o d y.

Poz. 1.	czynsz z dzierżawy prawniczej	8,570.000 K
„ 2.	opłaty od szynkarzy	380.000 „
„ 3.	opłaty od zakładania nowych górzeli, browarów i miodosytni	— „
„ 4.	grzywny	4.000 „
„ 5.	dochody ze skonfiskowanych przedmiotów	40 „
„ 6.	odsetki zwłoki	20.000 „
„ 7.	subwencya państwowa	1,782.258 „
„ 8.	odsetki od lokacji kapitałów z dochodów bieżących	146.000 „
„ 9.	rozmaite	1.000 „
	Razem	10,903.298 K

W y d a t k i.

Poz. 1.	Splata kapitałów	5,924.600 K
„ 2.	wypłata kuponów do przeniesienia	1,815.368 „
		7,739.968 „

	z przeniesienia . . .	7,739,968 K
" 3.	provizya bankowa . . .	6,400 "
" 4.	stemple od subwencji państwowej	5,580 "
" 5.	podatek dochodowy od czynszów propinacyjnych	— "
	nie się nie prelinuje, gdyż ta dotyczyła dawnych pretensyi gmin z gminnych dodatków do podatku dochodowego, opłacanego przed reformą podatków ;	
" 6.	podatek rentowy od obligacyi	181,537 "
" 7.	" zarobkowy	460,000 "
" 8.	ekwiwalent	11,728 "
" 9.	bonifikacya funduszu krajowego i funduszu powiatowych	240,000 "
" 10.	ryczałt od kwitów na czynsze propinacyjne	20,000 "
	Razem	8,665,223 k
	Potrącając od dochodów	10,903,298 K
	wydatki	8,665,223 "
	Okazuje się nadwyżka dochodu	2,238,075 K

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1909 :

D o c h o d y :

Poz. 1. Odsetki . . . . . 1,189,127 K

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1909 :

D o c h o d y :

Poz. 1. odsetki . . . . . 705,826 K

W y d a t k i :

Poz. 1. płać urzędników . . . . . 74,504 K
 " 2. płać sług . . . . . 4,861 "
 " 3. adjuta . . . . . 1,600 "
 " 4. płać pomocników kancelaryjnych . . . . . 15,362 "
 do przeniesienia . . . . . 96,327 "

	z przeniesienia . . .	96,327 K
" 5.	datek na zakład zaopatrzenia pomocników kancelaryjnych	778 "
" 6.	dyurna	15,045 "
" 7.	na utrzymanie kasy ryczałt	20,000 "
" 8.	czynsze najmu	7,000 "
" 9.	podatek wodociągowy	350 "
" 10.	koszta administracyi powiatowej	52,000 "
" 11.	koszta podróży i diety członków Dyrekcyi	1,000 "
" 12.	potrzeby kancelaryjne	4,000 "
" 13.	koszta zarządu biurowego	3,000 "
" 14.	koszta sądowe	1,200 "
" 15.	renumeracya i zapomogi i nieprzewidziane	24,000 "
	razem	224,700 K

Potrącając od spodziewanego dochodu . . . . . 705,826 K
 wydatki . . . . . 224,700 "
 zostaje nadwyżka . . . . . 481,126 K

Doliczając do tej nadwyżki wykazany ad VI. dochód funduszu zasobowego . . . . . 1,189,127 "
 tudzież prelinowaną ad V. nadwyżkę funduszu propinacyjnego ogólnego . . . . . 2,238,075 "

wynosi suma nadwyżek, spodziewana w roku 1909 . . . . . 3,908,328 K

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl uchwały sejmowej z 11. listopada 1905 zbadał stosunki miast Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice, które korzystają z prawa propinacyi pośrednio i względem dotacyi krajowej dla tych miast z chwilą zgaśnięcia prawa propinacyi przedłożył Sejmowi stosowne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycyę gminy Rohatyna L. 1.729 i L. 2.852 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu, aby stosunki w tych petycyach

przedstawione zbadał i względem uregulowania budżetu tego miasta po zgaśnięciu prawa propinacyi przedłożył odpowiednie wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Tracz.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Przemawia zapisany do głosu p. Kozłowski.

Przemawia zapisany do głosu st. H. hr. Badeni.

Przemawia p. Laskowski jako przewodniczący komisji administracyjnej.

Przemawia sprawozdawca p. Skałkowski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie zgłosił poprawek do wniosków komisji, przeto podda je łącznie pod uchwałę Izby.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się takiemu sposobowi postępowania.

Izba uchwała łącznie i bez rozprawy wszystkie powyższe wnioski komisji, po poprzednim odczytaniu ich przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu dolińskiego.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Jahl odczytuje sprawozdanie, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Stefana Cipersera na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu dolińskiego za ważny.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji wodnej o sprawozdaniach Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §§. 41. i 87. kraj. ustawy wodnej.

Sprawozdawca p. Jaworski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§. 41. i 87. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§§. 41. i 87. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 41.

Do stawiania w wodach publicznych wszelkich budowli wodnych, mających na celu uregulowanie wody lub ochronę od wody, potrzeba zezwolenia właściwej władzy politycznej.

Pozwolenie takie wtedy tylko potrzebne jest do podobnych budowli w wodach prywatnych, jeżeli one oddziałują na cudze prawa albo na jakość, bieg, lub wysokość wody w wodach publicznych.

Przy budowlach ochronnych i regulacyjnych w wodach publicznych, które prowadzi państwo, albo które w interesie publicznym zarządzane zostały osobną ustawą krajową na podstawie projektu zatwierdzonego przez interesowane Minister-

stwa, odpada potrzeba udzielania pozwolenia, o ile do tych b. dowoli nie mają zastosowania postanowienia ust. z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 117; postępowanie wodno-prawne zatem, które co do takich projektów przeprowadzać ma polityczna władza krajowa, jako I. instancja, ograniczyć się winno do rozprawy nad zarzutami i roszczeniami stron interesowanych wobec urządzeń przewidzianych w projekcie szczegółowym i do wydania orzeczenia co do tych zarzutów i roszczeń.

§. 87.

W razie, jeżeli nastąpi warunek wskazany w §. 37. (§. 17. ustawy państw.), musi orzeczenie władzy politycznej zawierać postanowienie co do jakości i wysokości uiścić się mającego wynagrodzenia, które w braku zezwolenia wierzycieli tabularnych ma być złożone w sądzie realnym, któremu podlega grunt wywłaszczyć lub służebnością obciążyć się mający.

Jeżeli się interesowani tem nie zadowolą, kwota wynagrodzenia ma być oznaczoną przez sądowe oszacowanie według zasad postępowania przy wywłaszczeniu, do którego obydwie strony powołać należy.

O sądowe oszacowanie winni interesowani odnieść się w dniach trzydziestu po prawomocności orzeczenia władzy politycznej do tego sądu powiatowego, w którego okręgu znajduje się urządzenie uzasadniające żądanie wynagrodzenia.

Wykonaniu służebności jednak, albo wywłaszczeniu nie można przeszkadzać, skoro tylko orzeczenie władzy politycznej stało się prwomocnem i tymczasowo wyznaczona kwota wynagrodzenia albo wykupna sądownie została złożoną, albo też zabezpieczonem zostało rocznie płacić się mające wynagrodzenie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu.

Marszałek roztwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Krzecznowicz i stawia następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Projekt ustawy zwraca się komisji wodnej z poleceniem, aby przedłożyła projekt nowy, obejmujący zmiany paragrafów 41., 47. i 87. ustawy wodnej krajowej z 14. marca 1875 Dz. ust. kr. Nr. 38.

Przemawia p. Kędzior.

Izba uchwała zzmknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbanckiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp, Witos i Korol.

Przemawia zapisany do głosu p. Witos.

Przemawia zapisany do głosu p. Korol.

Przemawia p. Krzecznowicz dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Jaworski.

Marszałek odczytuje następujący odraczający wniosek p. Krzecznowicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Projekt ustawy zwraca się komisji wodnej z poleceniem, aby przedłożyła projekt nowy, obejmujący zmiany paragrafów 41., 47. i 87. ustawy wodnej krajowej z 14. marca 1875 Dz. uk. kr. Nr. 38.

Izba popiera ten wniosek.

Izba odrzuca ten wniosek odraczający p. Krzecznowicza.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 41.

Do stawiania w wodach publicznych wszelkich budowli wodnych, mających na celu uregulowanie wody lub ochronę od wody, potrzeba zezwolenia właściwej władzy politycznej.

Pozwolenie takie wtedy tylko potrzebne jest do podobnych budowli w wodach prywatnych, jeżeli one oddziałują na cudze prawa, albo na jakość, bieg, lub wysokość wody w wodach publicznych.

Przy budowlach ochronnych i regulacyjnych w wodach publicznych, które przeprowadza państwo, albo które w interesie publicznym zarządzane zostały osobną ustawą krajową na podstawie projektu zatwierdzonego przez interesowane Ministerstwa, odpada potrzeba udzielania pozwolenia, o ile do tych budowli nie mają zastosowania postanowienia ust. z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 117; postępowanie wodno-prawne zatem, które co do takich projektów przeprowadzać ma polityczna władza krajowa, jako I. instancja, ograniczyć się winno do rozprawy nad zarzutami i roszczeniami stron interesowanych wobec urzędzeń przewidzianych w projekcie szczegółowym i do wydania orzeczenia co do tych zarzutów i roszczeń.

Izba bez rozprawy uchwała §. 41. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 87.

W razie, jeżeli nastąpi warunek wskazany w §. 37. (§. 17. ustawy państw.), musi orzeczenie władzy politycznej zawierać postanowienie co do jakości i wysokości uścić się mającego wynagrodzenia, które w braku zezwolenia wierzycieli tabularnych ma być złożone w sądzie realnym, któremu podlega grunt wywłaszczyć lub służebnością obciążyć się mający.

Jeżeli się interesowani tem nie zadowolą, kwota wynagrodzenia ma być oznaczoną przez sądowe oszacowanie według zasad postępowania przy wywłaszczeniu, do którego obydwie strony powołać należy.

O sądowe oszacowanie winni interesowani odnieść się w dniach trzydziestu po prawomocności orzeczenia władzy politycznej do tego sądu powiatowego, w którego okręgu znajduje się urządzenie uzasadniające żądanie wynagrodzenia.

Wykonaniu służebności jednak, albo wywłaszczeniu nie można przeszkadzać, skoro tylko orzeczenie władzy politycznej stało się prawomocnem i tymczasowo wyznaczona kwota wynagrodzenia albo wykupna sądownie została złożoną, albo też zabezpieczonem zostało rocznie płacić się mające wynagrodzenie.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Oleśnickiego:

zamiast słów: „w dniach trzydziestu“ wstawić słowa: „w ciągu jednego roku“.

Przemawia p. Oleśnicki.

Izba popiera poprawkę powyższą p. Oleśnickiego.

Przemawia p. Krzeczunowicz i stawia następującą poprawkę:

„Postanowienie o terminie trzydziestodniowym niema zastosowania tam, gdzie budowle przeprowadza państwo lub jakiś specjalny fundusz państwowy“.

Izba popiera poprawkę powyższą p. Krzeczunowicza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek poddaje następującą poprawkę p. Oleśnickiego pod uchwałę Izby:

zamiast słów: „w dniach trzydziestu“, wstawić słowa: „w ciągu jednego roku“.

Izba uchwała tę poprawkę p. Oleśnickiego, następnie oddzielnie uchwała Izba §. 87. zgodnie z wnioskiem komisji wraz poprawką p. Oleśnickiego.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Krzeczunowicza:

do §. 87. ust. trzeci wiersz dodać:

„Postanowienie o terminie trzydziestukilkudniowym niema zastosowania tam, gdzie budowlę przeprowadza państwo lub jakiś specjalny fundusz państwowy“.

Przemawia p. Krzeczunowicz i oznajmia, że wobec uchwalenia poprawki p. Oleśnickiego termin w swej poprawce zmienia z „trzydziestodniowego“ na „jednoroczny“.

Izba odrzuca poprawkę p. Krzeczunowicza.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie żąda głosu, ani nie zgłosił poprawki do tytułu, wstępu ustawy i art. II. i III. przeto podda je łącznie pod uchwałę Izby.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 41. i 87. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj, Nr. 38.

Za zgoda Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§§. 41. i 87. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała zgodnie z wnioskiem komisji art. II. i III., tytuł i wstęp ustawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji wodnej ze sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji rzek kanałowych.

Sprawozdawca p. Kozłowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbńskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. 1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. lipca 1908 L. 71.320.908.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na roboty około regulacji rzek w myśl programu uchwalonego przez komisję dla regulacji rzek przeznaczone kwoty, w terminach właściwych wypłacał — ażeby przeto w przyszłości części ogólnych kosztów budowy w latach 1909 do 1912 wykonać się mających, nie jak dotychczas w miesięcznych ratach, ale w rocznych lub półrocznych ratach c. k. Namiestnictwu asygnował.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacji rzek ustawą z dnia 9. maja 1907 objętych przyspieszył.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specjalnych komisarzy wydnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr 103 jak najprędzej powołał i wydanie instrukcyi dla nich przyspieszył, oraz, ażeby utworzył osobne posady w celu powoływania hydrotechników jako znawców zawodowych dla władz politycznych.

5. Zważywszy, że nowa organizacja władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku, jak i z uwagi na wynikającą z powodu potrzeby porozumie-

nia się kilku czynników, stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacji rzek na poważne niebezpieczeństwo,

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwalonej, a dotychczas nie wykonanej rezolucyi, skupił wszystkie dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych, i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego w Ministerstwie dla robót publicznych.

6. Sejm wzywa c. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio namiestnikowi podlegającą dyrekcję dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizji projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór Departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podwyższył tak fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowy wodnych, jak i dotację dla inżynierów w celu ułatwienia im specjalnego kształcenia się za granicą przy budowach wodnych.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacji rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przeprowadził w jak najszybszym przeciągu czasu rewizję zastarzałych rozporządzeń wykonawczych, obowiązujących dla państwowych budowli wodnych.

B) Przedstawione przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucye posła Oleśnickiego :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić do c. k. Rządu rezolucye z bardzo stanowczym wezwaniem :

1. ażeby c. k. Rząd uzupełnił rozporządzenie wykonawcze z 21. kwietnia 1904 postanowieniem także i trzeciego ustępu §. 13. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 L. 66. Dz. u. p., tudzież przepisem, że projekta regulacji interesowanym przed zatwierdzeniem planów szczegółowych okazywane być winny, przyczem ma im służyć prawo wnoszenia przeciwko rzuconym projektom zarzutów i podnoszenia żądań, które mają być przedmiotem ocenienia krajowej komisji regulacyjnej ;

2. ażeby c. k. Rząd wydał ściśle polecenie władzom regulacyję przeprowadzającym i ich organom, by w myśl tych przepisów ściśle przestrzegali, ażeby wskutek regulacji stosunki gospodarcze adiacentów nie uległy pogorszeniu, ale przeciwnie polepszeniu, a w szczególności, by co do interesów gospodarczych w powyższym sprawozdaniu (na stronie 10 pod a do g) wymienionych, danem było interesowanym całkowite zabezpieczenie praw przed pogorszeniem, względnie całkowite wynagrodzenie, gdy pogorszeniu temu żadną miarą nie da się zapobiedz“.

C) przedłożona przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucya posła Bojki :

„1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by młynom, istniejącym od wieków na Dunajcu (pływakom), nie przeszkadzał dalej istnieć, a jeżeli to byłoby szkodliwym dla regulacji rzeki, aby właściciele młynów wynagrodził tak, by nie byli pokrzywdzeni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by pokrył koszta żwirowania tamy dojazdowej przy ujściu Dunajca do Wisły i żeby ludności dozwolił wolnego dojazdu po piasek, węgiel galarami wożony.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w razie potrzeby dotyczący wła-

ściciele gruntów mogli swe plony wynosić i składać na dotyczących wałach“.

D) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya posła Kędziora:

„Sejm wzywa c. k. Sząd, ażeby nie stawiał trudności właścicielom gruntów nadbrzeżnych przy zasadzaniu ich odsypisk wikliną, lecz ułatwił im zakulturowanie odsypisk przez przybliżone oznaczenie trasy regulacyjnej, zanim roboty regulacyjne na odnośnej przestrzeni rzeki zostaną rozpoczęte“.

E) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya rektora Niemętowskiego :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w interesie doskonałego wyposażenia nowoutworzonego Wydziału hydrotechnicznego w Szkole politechnicznej we Lwowie nie szczędził środków materyalnych na utworzenie a względnie należyte wyposażenie potrzebnych katedr z zakresu budowy wodnych“.

F) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya posła Krynickiego :

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa prośbę gmin nadbrzeżnych rzeki Bystrzycy i jej dopływów o jej uregulowanie, a co najmniej o zabezpieczenie brzegów w miejscach, gdzie zagraża bezpośrednio domom i gospodarczym budynkom oraz ogrodom, jak najrychlej korzystnie i przychylnie załatwił i bezzwłocznie co potrzeba urzędowi regulacyi Bystrzycy sołotwińskiej w Stanisławie poruczył“.

G) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu co do wszystkich powyższych punktów starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

Marszałek roztwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Długosz i stawia następującą rezolucję :

Wzywa się c. k. Rząd aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienił program generalny uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku ażeby regulacya rzek Ropy i Sękówki możliwie jeszcze przed upływem pierwszego okresu prac regulacyjnych t. j. przed rokiem 1913 została rozpoczęta.

Przemawia p. K. Lubomirski i stawia następującą rezolucję :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zmienił względnie uzupełnił program generalny uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 rozpoczęta została regulacya wraz z zabudowaniem dopływów rzeki Raby oraz potoków Słonianki i Poniczanki a w szczególności w gminach Słone, Ponice, i Rabka.

Przemawia p. Kędzior i stawia następującą rezolucję :

I. Sejm ustanawia cztery stypendya po 500 K rocznie na razie na lat pięć począwszy od roku naukowego 1908—9 dla słuchaczy zwyczajnych wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej, którzy się zobowiążą po ukończeniu studiów wstąpić do służby krajowej.

II. Sejm uznając nagłą potrzebę obwałowania Wisły powyżej Krakowa, wzywa c. k. Rząd, ażeby dostarczył Wydziałowi krajowemu jak najrychlej obliczenia ilości wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, tak ażeby projekty techniczne dla obwałowania lewego brzegu Wisły od tujścia Przemyskiego do Bielan, tudzież prawego brzegu tej rzeki od Jawiszowic do Bodzowa mogły być w ciągu zimy 1908—1909 wykonane, a projekty ustaw zapewniających wykonanie robót przy pomocy pańswowego funduszu meloracyjnego zostały przedłożone Sejmowi na najbliższej sesyi.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby po ustaleniu niwelety wałów nadwiślańskich powyżej Krakowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozpoczął z wiosną 1909 budowę prawego wału nadwiślańskiego od Jawiszowic wdół do ujścia Przemszy na razie na rachunek dodatku państwowego, (państwowej dotacyi wodnej).

Zaliczona ze skarbu państwa na te roboty kwota służyć ma na częściowe pokrycie datku państwa, jaki specjalną ustawą regulującą to przedsiębiorstwo zostanie przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego.

Przemawia c. k. wiceprezydent Namieśnictwa Dr. Juliusz Kleberg, jako komisarz rządu.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Sandulak.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Marszałek oznajmia, że przemówienie p. sprawozdawcy odkłada z powodu spóźnionej pory do następnego posi dzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie oznajmując następne na dzień 4. listopada 1908 na godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 12. minut 24 po północy.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Mieczysław Urbański w. r.

Stanisław Henryk Badeni w. r.

Protokół

35. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 4. listopada 1908 r.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 129.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i Dr. Juliusz Kleeberg.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 33 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów. Protokół 34. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 4. listopada 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L 3218—3239, 3243, 3244.

Komisji szkolnej: L. s. 3240—3242.

Komisji drogowej L. s. 3245, 3246.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytuje wnioski i interpelacje które opiewają:

W n i o s e k.

Znany powszechnie Zakład narodowy imienia Ossolińskich oparty jest na postanowieniach fundacyjnych hr. Józefa Maksymiliana Ossolinskiego, zatwierdzonych przez przywilej cesarski z dnia 25. maja 1818.

§. 56. ustawy fundacyjnej mówi: „Zanosząc do podnóżka tronu najpokorniejszą prośbę (o zatwierdzenie fundacyi) łączę do niej tę, aby deputacyi stanów krajowych pozwolił „przyjąć bezpośredni nad tem Ustanowieniem dozór“.

§. zaś 58. tejże ustawy fundacyjnej mówi: „Ponieważ pewność bibliotecznego dochodu zależy od dobrego stanu dóbr tenże dostarczającego, pragnę, aby straż stanowa rozciągała się w ogólności do całego funduszu, tak co do dóbr, jak i literackiej jego części“.

Wykonując częściowo te postanowienia, przedkłada Wydział krajowy corocznie Wysokiemu Sejmowi — jako spadkobiercy praw Stanów krajowych (§. 20., 27. i 20. statutu kr. z dnia 29. lut. 1861) w sprawozdaniu z czynności Departamentu I. rachunki Kuratorji literackiej Zakładu narodowego im. Ossolińskich.

Nigdy jednakże nie przedłożył dotychczas sprawozdania co do stanu dóbr fundacyi Ossolińskich. — A uczynić to był powinien tembardziej, że dobra te od lat 22. nie mają stałego zarządu, ale pozostają w zarządzie sekwestracyjnym, a rachunki sekwestratorów przedkładane są Wydziałowi krajowemu, który przecie sam nie ma prawa dawać ani aprobaty ani absolutoryum z dóbr fundacyjnych.

A nadto, gdy od 3 lat sprawozdanie z czynności Departamentu I., najważniejszego, spada z porządku sejmowego — więc nie tylko ta sprawa, ale wszystkie czynności Departamentu I. Wydziału krajowego, usunięte zostały z pod kontroli Sejmu.

Wobec tego wnoszą podpisani :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi sprawozdanie ze stanu fundacyi imienia Ossolińskich, tak co do części literackiej, jak i co do zarządu dóbr, a uprasza się Eksc. Marszałka, aby sprawozdanie z czynności Departamentu I. Wydziału krajowego — które trzy lata już spadło z porządku dziennego, postawił na porządku obrad Izby“.

Wnioskodawca :
ks. Stojałowski.

Hanczakowski, Senyk, Korol, Krysowaty, Oleśnicki, Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Bojko, Skolyszewski, Jedynek, Bis, Jampolski, Cieluch, Sandulak, Kołpaczekiewicz, Styła, Krynicki

I n t e r p e l a c y a

posła Stojałowskiego do c. k. komisarza

rządowego oraz do Wydziału krajowego w sprawie kuratorji ekonomicznej Zakładu narodowego im. hr. Ossolińskich

Akt fundacyjny wielkopomnego Józefa Maksymiliana hr. z Tęczyna Ossolińskiego, tworzący „Ustanowienie familijne Biblioteki publicznej pod imieniem Ossolińskich we Lwowie“, dziś ogólnie „Zakładem Narodowym Imienia Ossolińskich“ zwanej, został przywilejem cesarskim z dnia 4. czerwca r. 1817 zatwierdzony, a sama fundacya oddaną została pod opiekę władz rządowych i „Stanów krajowych“ — a więc i Sejmu.

Podług tego aktu zostały dobra do tej fundacyi należące tak rozdzielone, że na wieczyste utrzymanie Biblioteki, oraz na stypendya biblioteczne, przeznaczony został dochód z dóbr Rakowiec; klucze zaś, czyli dobra Zgórsko i Strzelce Wielkiej przestrzeni 9000 morgów, zostały jako rodzaj „fideikomisu“ przeznaczone rodzinom przez fundatora w testamencie wymienionym, w pierwszym rzędzie najbliższym jego krewnym, primo Broniewskim, secundo Baierom i t. d. dziedzicznie, dożywotnie, z prawem starszeństwa. Jedynym obowiązkiem posiadaczy tego fideikomisu jest płacenie kwoty 6000 złr. m. k. na rzecz Biblioteki, która to suma spłaca się z procentów od indemnizacyi pańszczyznianej i propinacyjnej.

Zarząd Biblioteki i dóbr Rakowca przyznany został każdoczesnemu ordynatowi przeworskiemu z tytułem „Kuratora Literackiego“ z obowiązkiem składania rachunków władzom krajowym. Posiadanie zaś oraz zarządzanie dobrami Zgórsko i Strzelce Wielkie przyznane zostało każdemu najstarszemu członkowi rodziny przychodzącej według porządku wymienionego w testamencie przez fundatora, z tytułem „Kuratora ekonomicznego“, najpierw Broniewskim, potem Baierom i t. d. — §. bc-wiem 20. Aktu dodatkowego do ustawy fundacyjnej mówi: „Do sprawowania kuratorji ekonomicznej i do posiadania dóbr

z nią złączonych, mianuję w kodycyli moim familie bliższem pokrewieństwem, lub innemi związkami ze mną złączone, które według porządku, jakim w pomienionym kodycyli położone zostaną, też kuratoryę po sobie osiągać będą.

Na podstawie umowy pomiędzy czcigodnym fundatorem, a Henrykiem ks. Lubomirskim, Zarząd Biblioteki, czyli tak zwana „Kuratorya Literacka“ przyznana została rodzinie książąt Lubomirskich z Przeworska.

Rozporządzeniem zaś testamentarnem tegoż Fundatora, posiadanie fideikomisu czyli tak zwana „Kuratorya ekonomiczna“ przekazana została Teodorowi Broniewskiemu i jego następcom.

Ostatnim kuratorem ekonomicznym z rodziny Broniewskich był do r. 1886 p. Antoni Broniewski. Tenże p. Antoni Broniewski tak niestety zarządzał dobrami fideikomisu, że im zagrażała zupełna ruina.

Wobec tego na mocy rygoru fundacyjnego, zawartego w §. 2. ustaw fundacyjnych, musiał być od zarządu dóbr fideikomisu „usunięty“. Powołany bowiem paragraf stanowi, że jeżeli kurator ekonomicznej n.e płaci należnej bibliotece kwoty, ma być zaprowadzoną sekwestracją dóbr, aż do chwili uiszczenia należnej kwoty; a zaś w razie dowiedzionej winy i niezdolności rządzenia się, podlega zawieszeniu, czyli usunięciu — „bez uszczerbku jednak prawa następstwa“.

To jasne i wcale niedwuznaczne postanowienie ustawy fundacyjnej, dzwonym i niezrozumiałym sposobem nie zostało jednak przez władze nadmiernem wykonaniem woli Fundatora czuwać mające, należycia zastosowane i wykonane, czego następstwem jest to, że od roku 1886, po dzień dzisiejszy, a więc przez lat dwadzieścia dwa wyrządza się niesłychaną krzywdę następcom, a najbliższym krewnym krawnym jego, przez wyraźną wolę Fundatora do używania fideikomisu prawo

mającym, a przez dwudziesto dwuletnie gospodarstwo sekwestracyjne rujną się fundacyjne dobra.

Przytoczony ustęp fundacyjny stanowi dosłownie: Kurator ekonomiczny, czyli posiadacz fideikomisu „podlega w razie dowiedzionej sobie winy i niezdolności do rządzenia się — zawieszeniu od administracyi, czyli usunięciu — bez uszczerbku jednak prawa następstwa“.

Sam tedy zdrowy rozsądek mówi, że te słowa tylko w ten sposób można rozumieć, iż kurator ekonomiczny, któremu dowiedziono winę i niezdolność do rządzenia ma być usunięty — bez wszelkich praw lub innych pożytków, z wyjątkiem tego jednego prawa, że po nim nastąpić ma ten, kto z aktu fundacyjnego ma prawo do następstwa“.

W myśl tego, skoro władze czuwające nad fundacją, wysławszy w roku 1885 na lustrację majątków fideikomisowych W. P. P. Witolda Łubieńskiego i Zdzisława Onyszkiewicza, udowodniły winę i niezdolność jego do rządzenia się, obowiązane były nietylko orzec jego usunięcie, co się stało dekretem Wydziału krajowego z dnia 23. listopada 1886 do l. 68834 6985 91, ale jednocześnie powinny były wykonać przepis ustawy fundacyjnej, że to się ma stać „bez uszczerbku praw następstwa“ — powołać do zarządu i posiadania fideikomisu „prawnie ustanowionych następców“.

A ponieważ p. Antoni Broniewski był bezdzietnym i nikt już z Broniewskich prawa do dziedziczenia nie miał — należało powołać następcę z rodziny przez kodycyli Fundatora ustanowionej, t. j. z rodziny Baierów, a więc żyjącego wówczas p. Kajetana Baiera.

Tymczasem tak Wydział krajowy, jak i c. k. Namiestnictwo, — nie wiadomo na czem się opierając, w każdym razie nie na akcie fundacyjnym, lecz owszem, wbrew niemu, ustanowiła sekwestrację dóbr — dopuszczalną wedle aktu fundacyjnego (52

oświadczenia o Rakowcu) tylko w razie niezapłacenia 6000 na Bibliotekę Ossolińskich.

A nadto te same władze powołując się chyba uczuciem litości, stworzyły fiksyę prawną, jako by usunięty Kurator ekonomiczny miał jeszcze prawo do dochodów z majątku fundacyjnego i mimo „usunięcia“ był jednak kuratorem ekonomicznym, czyli posiadaczem fideikomisu.

Tymczasem akt fundacyjny w ustawie głównej w § 15 przewiduje dwa inne analogiczne wypadki, mianowicie, gdy posiadacz fideikomisu jest „małoletni“, albo „gdy popadnie z powodu choroby umysłowej, z wyroku sądowego pod opiekę“ i stanowi, że w tym wypadku „najstarszy wiekiem z tejże rodziny i dzielnicy“ (a w braku takiego, oczywiście prawem wykazany następca) „ma wszelkie dochody kuratorskie pobierać, jednakże z ciężarem wypłacania corocznie, na koszt wychowania małoletniego kuratora, lub utrzymania chorego, do rąk naturalnego jego opiekuna 3000 złr. m. k.“

Ściśle tedy biorąc akt fundacyjny tylko małoletniemu i choremu kuratorowi każe wypłacać 3000 złr. m. k. a usuniętemu z powodu winy, tego dobrodziejstwa nie przyznaje, przypuszczając słusznie, że jego występcą i zastępcą nie zapomni o nim, jako o członku rodziny.

Skutkiem tej pomyłki prawnej władz mających czuwać nad fideikomisem, było, że pan Kajetan Baier ówczesny pierwszy i prawny spadkobierca fideikomisu, nie chciał zrujnowanego wówczas „doszczętnie i na długie lata“ jak to twierdzi sam Wydział krajowy w dekreście usuwającym p. Antoniego Broniewskiego obejmować w „sekwestracyę“, ani powołany najpierw na sekretarza p. Witold Łubieński, ani drugi na sekwestra wezwany p. Aleksander Baier nie chcieli pełnić tego urzędowania, które ich krępowało w rozumnej gospodarce a nie przynosiło żadnych korzyści.

Stało się tedy! że nareszcie do zarządu zawsze „quasi sekwestracyjnego“ ofiarował książkę Andrzej Lubomirski i takowy objął rzeczywiście, przez co znowu wola i najwyraźniejsze przepisy aktu w krzyżący sposób zostały pogwałcone.

§ bowiem 14. aktu dodatkowego do ustawy fundacyjnej (str. 53) stanowi najwyraźniej tak: „Gdy zaś imię Ossolińskich zgaśnie, pójdzie też kuratorya literacka porządkiem głów męzkich przez familie w kodycyli moim wymienione — atoli z zachowaniem na zawsze podziału kuratoryi na literacką i ekonomiczną, tak, że „obie na jednej dzielnicy nigdy się nie zjedną“.

Powołany zaś w tym ustępie kodycył Ossolińskiego z d. 15. stycznia 1824 (str. 40) mówi: „Po wygaśnięciu wszystkich na majorat przeworski następców, — przejdzie na dwie dzielnice Ossolińskich — zawsze jednak z zachowaniem warunku, że obie kuratorye nigdy się z sobą w jednej dzielnicy nie zjedną“.

Nie można się poniekąd dziwić, że władze opiekuńcze fundacyi skoro przeoczyły raz wyraźne postanowienia, żeby „Kurator literacki nigdy nie mógł być jednocześnie kuratorem ekonomicznym“ oddały ks. Andrzejowi Lubomirskiemu, kuratorowi literackiemu, także zarząd kuratoryi ekonomicznej.

Zdziwienie jednak musi ogarać każdego, że sam kurator literacki, który przecie obowiązany jest przedewszystkiem znać treść i ducha aktu fundacyjnego przyjął, dzierżąc już kuratoryę literacką, także zarząd kuratoryi ekonomicznej.

A to tembardziej, że Fundator hr. Ossoliński, czuwanie nad tem, aby obie kuratorye nigdy nie zeszły w jedną ręce niejako osobiście poruczył sumieniu swoich następców, pisząc tak w § 20. ustawy dodatkowej do Aktu fundacyjnego:

„Do sprawozdania kuratoryi ekonomicznej i posiadania dóbr z nią złączonych,

mianuję w kodycyłu moim familie bliższe, pokrewieństwem. lub innemi związkami ze mną łączone . . . . z tem ostrzeżeniem, iż gdyby która z nich za zdarzeniem przypadku wyżej w artykule 14 wspomnianego kuratoryę adwokacką objęła „naówczas ekonomiczną następujący w kolei po sobie familii zdać powinna“.

Fundator zatem hr. Ossoliński niejako przewidywał, iż zdarzyć się może jakiś przypadek lub przeoczenie władz, wskutek którego, zarząd fideikomisu dostałby się w ręce kuratora literackiego i w takim razie postanowił, że on sam nie czekając, aźby go do tego kto zmuszał „zdać powinien“ kuratoryę ekonomiczną „następującej w kolei po sobie familii“.

Smutno więc naprawdę, że kurator literacki, ks. Andrzej Lubomirski wbrew oczywistym i stanowczym przepisom Aktu fundacyjnego, nie tylko przez lat szesnaście połączył obydwie kuratorye w swojej jednej osobie, ale ponadto, to rażące pogwałcenie woli Fundatora starał się usprawiedliwić i osłonić orzeczeniem jakieś instancy sądów austriackich, która orzekła jakoby „zarząd sekwestracyjny“ Kuratoryi dóbr nie był jej dzierżeniem.

Marne też jest tłumaczenie się, jakoby Kurator literacki objął zarząd Kuratoryi ekonomicznej „czystego“ poświęcenia, albowiem nikt najpierw nie uwierzy w to czyste poświęcenie połączone z podeptaniem woli Fundatora, a powtore, nie wdając się na razie w krytykę tego zarządu sekwestracyjnego (na co przyjdzie stosowna chwila) nikt nie żądał takiego poświęcenia się od kuratora literackiego a On obowiązany był wiedzieć, że zaprowadzenie sekwestracyjnego zarządu i podtrzymywania fikcyi jakoby „winny i usunięty kurator ekonomiczny“ miał większe przywileje, niż kurator ekonomiczny chory lub małoletni jest niezgodne ze słowami i duchem aktu fundacyjnego.

Lecz raz wszedłszy na pochyłą drogę

łamania ustaw fundacyjnych może mimo woli zabrnęto dalej — zwłaszcza, gdy „sekwestracyjny zarząd“ niewiadomo czy także z poświęcenia dla dobra fundacji — oddano w ręce całkiem obce doradców prawnych i oficyalistów dla których — jak to zwykle bywa — sekwestracyjka choćby najmniejsza, przedstawia dobry interes, a jak w tym wypadku; „Sekwestracya Ordynacyi“, — jest bardzo mleczną dojną krową.

Ludzie ci podsekwestry sekwestratora podsuwali kuratorowi literackiemu różne pomysły, które chociaż zupełnie niezgodne z postanowieniami fundacji, zapewniałyby im na długie lata, ciągnięcie nieprawnych zysków z ordynacyi. Kurator zaś literacki Zakładu Ossolińskich, a oraz jak wiadomo wielki nicyator przemysłu (co mu się nie miało widocznie ani czasu, ani wolnej myśli, aby ocenić projekty swoich doradców a zatem zgodził się i na monstrualny projekt spłacania z dochodów zniszczonej, a więc wielkich wkładów gospodarczych potrzebującej Ordynacyi lekkomyślnych „długów“ usuniętego Kuratora ekonomicznego, p. Antoniego Broniewskiego!

Był to niesłychany przywilej, przyznany przez Zarząd sekwestracyjny usuniętemu, a więc „byłemu“ kuratorowi ekonomicznemu, z krzywdą zastępcy i następców jego, oraz z krzywdą samej Ordynacyi — a narażająco również samego głównego sekwestra, Kuratora literackiego, na odpowiedzialność wobec następców Kuratoryi ekonomicznej, których to następców przecie nie będzie można pozbawić ich praw na zawsze.

A odpowiedzialność ta sekwestra-kuratora literackiego tembardziej jest pewną, że Najwyższy trybunał wiedeński orzeczeniem z dnia 23 marca 1900 r. w sprawie pretensyi Abrahama Westreicha orzekł, że „Antoniemu Tarnawie Broniewskiemu nie przysługuje prawo własności do majątku fundacyjnego Zakładu narodowego im. Ossolińskich, a więc również powodom jako

wierzycielom, zbywa na czynnej legitymacji w niniejszym sporze“.

Także i inni wierzyciele p. Antoniego Broniewskiego, którzy skarżyli go o swe wierzytelności i żądali, aby ich spłacono z dochodów dóbr fundacyjnych, zostali przez sąd oddaleni, a to z tego powodu, ponieważ sady uznały, że usunięty kurator ekonomiczny nie ma prawa do dochodów dóbr fundacyjnych.

Lecz o dziwo, mimo tego orzeczenia Trybunału i sądów spłacano wierzycieli byłego kuratora ekonomicznego jeszcze w latach następnych, widocznie już tylko dlatego, że przy ugodach z wierzycielami, dostawały się rozmaite zrywki podsekwestratorom kuratora literackiego kosztem majątku fundacyjnego i racjonalnego na nim gospodarstwa.

Lecz te wszystkie szkody i krzywdy wyrządzane bądź to prawnym następcem byłego kuratora ekonomicznego, bądź substancyi Ordynacyi, dałyby się jeszcze jako tako wytłumaczyć tak długo, jak długo nikt się nie zgłaszał z prawnych następców kuratorji ekonomicznej.

Gdy bowiem władze opiekuńcze pogmatwały sprawę i zamiast powołać następców do posiadania fideikomisu Ossolińskich, wprowadziły sekwestrację — to mogły też tolerować nieprawne zjednoczenie obu kuratorji w jednej osobie, oraz rujnowanie długoletnie majątku.

Lecz w roku 1897 zgłosił się p. Michał Baier, jako najstarszy z rodziny Baiarów przychozącej wedle kodycyłu Fundatora do posiadania fideikomisu Ossolińskich i w legitymowawszy się jako legalny i pierwszy oczekiwacz fideikomisu wniósł podanie do Wysokiego c. k. Namiestnictwa o zamianowanie go zastępcą usuniętego kuratora ekonomicznego, Antoniego Broniewskiego.

I tu się zaczyna drugi jeszcze smutniejszy peryod w historii Ordynacyi Ossolińskich, peryod walki pomiędzy kuratorem

literackim a kuratorem ekonomicznym o zarząd dóbr fideikomisu Ossolińskich, pełen niemiłych epizodów i intryg, który aż nadto udowodnił, że kurator literacki nie działał z czystego poświęcenia dla fundacyi, ale wszystkimi środkami usiłował utrzymać wbrew woli Fundatora, jak najdłużej obydwie kuratorje w swoim ręku.

Pan Michał Baier nie żądał już nawet tego, do czego wedle ścisłego tłumaczenia aktów fundacyjnych miał prawo, t. j. aby zamianowano go kuratorem ekonomicznym po kuratorze „usuniętym“, a więc wszelkich praw do Ordynacyi pozbawionym, lecz przyjął łagodniejsze tłumaczenie Ustawy fundacyjnej, t. j. że „usunięty i winny“ kurator ekonomiczny ma te same prawa co chory i małoletni — i żądał zamianowania go „zastępcą“ kuratora ekonomicznego po myśli §. 15. aktu fundacyjnego.

C. k. Namiestnictwo postąpiło wobec żądania p. Baiera bardzo wygodnie t. j. nie odpowiadało na jego żądanie przez całe lat siedm.

Wydziałowi krajowemu trzeba przyznać, że kilkakrotnie dość energicznie i stanowczo przypominał c. k. Namiestnictwu, aby wydało opinia o żądaniu p. Michała Baiera — i wziął pod rozwagę, że takie przewlekanie zarządu sekwestracyjnego jest niezgodne z ustawami fundacyi i wychodzi na jej szkodę.

I tak Wydział krajowy w odezwie z dnia 17. grudnia 1897 wzywa c. k. Namiestnictwo, z uwagi, że „oddanie sekwestracji dóbr należących do fundacyi Zakładu nar. im. Ossolińskich jest dopuszczane tylko na pewien ograniczony okres czasu prowizorycznie i przejściowo kuratorowi literackiemu“, aby wzięło pod rozwagę przytoczone przeciw tej sekwestracji zarzuty p. Michała Baiera.

Jeszcze dobitniej czyni to Wydział krajowy w drugiej swej odezwie do c. k. Namiestnictwa z dnia 5. maja 1899. l. 20.784, w której oświadcza, że uwzględ-

dnienie wywodów p. Michała Baiera powinno pociągnąć za sobą „zwinięcie terażniejszego sekwestracyjnego zarządu dóbr fundacyjnych“.

Lecz c. k. Namiestnictwo głuchem było tak na skargi, zarzuty i żądania p. Michała Baiera, jak i na odezwy Wydziału krajowego.

Za to tembardziej czynnym był kurator literacki. Zamiast bowiem w myśl wyraźnej woli Fundatora współdziałać z legalnie wykazanym pierwszym oczekiwaniem Kuratorji ekonomicznej któremu tak akty fundacyjne jak i orzeczenie Najwyższego Trybunału z dnia 24 stycznia 1902 l. 497 przyznało „prawo przestrzegania swych roszczeń do kuratorstwa. Kurator literacki słuchając ślepo rad swych doradców prawnych, a faktycznych sekwestratorów Ordynacyi, odmawiał p. Michałowi Baierowi nawet niezaprzeczonego mu prawa krytyki jego gospodarstwa sekwestracyjnego i nie wahał się użyć swego zwyczajnego sposobu ubicia i stłumienia krytyki skargą sądową o obrazę czci.

Cześć swoją i dobrą wolę każdy człowiek byłby w takim wypadku bronił najskuteczniej zrzeczeniem się zarządu sekwestracyjnego, który 16 lat prowadzony zdaniem wszystkich władz i rozsądnych ludzi przybierał formę przywłaszczenia sobie dóbr fundacyjnych. Kurator jednak literacki był innego zdania i „czyste poświęcenie swoje“ udowadniał jak najdłużej sekwestracją i rzekomą obroną winowajcy, byłego kuratora Antoniego Broniewskiego, którego wprawdzie nie sąd, ale obie władze opiekuńcze, auto.omiczna i rządowa, uznały jednomyślnie za na zawsze niezdolnego do rządzenia się a więc za umysłowo upośledzonego.

Od tego to „umysłowo upośledzonego“ „niezdolnego do rządzenia się“ pozbawionego wszelkich praw do zarządu majątkiem, kurator literacki kazał sobie podpisywać różne oświadczenia i prośby, aby tylko zasłaniając się „tą figurą fikcyjnego

kuratora“ i wożąc ją w razie potrzeby do Lwowa — przedłużyć sobie utrzymanie w swem ręku obudwóch kuratorji.

Trzeba było aż bardzo stanowczego, politycznego nacisku, ażeby zmusić kuratora literackiego, że nareszcie najpierw w r. 1906, oświadczył, że „już już zarząd sekwestracyjny złoży“ Pałając jednak nieprzejednanym gniewem do p. Baiera za to, że się zjawił i upomniał o zastępstwo kuratorji ekonomicznej — oraz za to, że gospodarkę sekwestracyjną krytykował surowo, kurator literacki, przed rzeczywistem złożeniem sekwestracji dóbr fideikomisu Ossolińskich, przy pomocy swych doradców prawnych, w szczególności adwokata Bilika, najbardziej bolejącego nad zakończeniem sekwestru — tak już sprawy pokierował, aby jeżeli już nie on sam, to przynajmniej kto inny, znowu porwał Ordynacyę Ossolińskich, w zarząd byle tylko nie otrzymał jej wprawdzie legalny i prawny ale znienawidzony przezeń p. Michał Baier.

W tym celu kurator literacki zwlekał jeszcze cały rok ze złożeniem „sekwestracji“ jakby wyczekując, czy nie znajdzie się jaki sposób utrzymania się przy takowej.

Tymczasem jednak Namiestnik ś. p. hr. Potocki rozwiał te nadzieje kuratora literackiego.

Skoro bowiem ś. p. hr. Potocki został w sprawie tej dokładnie poinformowany i przekonał się, że ona siedm lat leży w Namiestnictwie niezalatwiona, polecił, aby bezzwłocznie wydano orzeczenie, że zarząd sekwestracyjny ustanowiony wbrew ustawom fundacyjnym, jako malum necessarium, został bezzwłocznie zniesiony, a zaprowadzoną została stała administracya i zamianowano w myśl § 15. Ustawy głównej i §. 2. „Oświadczenie o Rakowcu“ zastępcę kuratora ekonomicznego i w ten sposób załatwiono wniesione przed 7. laty podanie p. Michała Baiera.

Lecz niestety, znowu w tej sprawie rozmaite opinie władz opiekuńczych, wpro-

wadziły zamieszkę. Pdwyzsze bowiem orzeczenie s. p. Namiestnika konczylo się wezaniem do c. k. Sądu krajowego we Lwowie, aby: ten sąd zamianował p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego.

C. k. Sąd krajowy czyniąc zadosę temu wezwaniu wydał rzeczywiscie dekret pod dniem 6. kwietnia 1907, l. $\frac{F\ 3198}{2056}$

Connex $\frac{\text{off } 10}{1419}$ „nominujący p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego“.

Kurator literacki widząc, że już się nie utrzyma przy zarządzie fideikomisu Ossolińskich — złożył go wprawdzie „dobrowolnie“, — lecz równocześnie wezwał na pomoc swoich przyjaciół tak zwanych „kuratorów potomności“ i skłonił ich aby wnieśli rekurs do Najwyższego Trybunału przeciw nominacji p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego a tymczasem, aby jeden z nich „do rozstrzygnięcia wniesionego rekursu“ — objął nadal znowu: „zarząd sekwestracyjny dóbr fideikomisu“.

Obowiązek kuratorów potomności tak dosłownie określa § 52 Ustawy głównej fundacyjnej: „Obowiązkiem istotnym tych reprezentantów będzie czuwać, aby cel tego mojego instytutu w całej osnowie do wykonania był przywiedzionym i utrzymanym; aby kurator włożonych na się obowiązków dopełniał i zakłady funduszowe razem z dobrami, w stanie jak najlepszym utrzymywał, słowem reprezentanci do obrotu funduszów, radą i czynnością przykładać się będą“.

Z samej nazwy „kuratorów“ czyli „obronców potomności“ wynika, że powinni oni bronić praw „potomności“ a więc nie praw urojonych byłego kuratora ekonomicznego lub życzeń kuratora literackiego — a z całego brzmienia przytoczonego paragrafu, nikt nie zdoła wysnuć, ażeby kuratorowie potomności mogli wnosić rekurs w wypadku, gdy prawnie i dowodnie wy-

kazany potomek domaga się uznania praw swoich i władze przyznają mu te prawa.

Lecz zaeni i szanowni skądinąd obecni kuratorowie potomności: hr. Stanisław Stadnicki i hr. Jan Tarnowski (którzy mówiąc nawiasem nigdy się nie troszczyli o losy fundacji), z przyjaźni dla sekwestratora, ks. Andrzeja Lubomirskiego i wierząc jego przedstawieniom bez zbadania gruntownego sprawy, dali się wciągnąć w tę sprawę jak Piłat w Credo, a nie przeczuwając, że się ich zacnej firmy nadużywa nie do obrony prawa, słuszności i dobra fundacji i fideikomisu, lecz do pokrywki interesów „sekwestracyjnych“ doradców prawnych ks. Andrzeja Lubomirskiego.

Wnieśli więc rekurs — a znowu zarząd tymczasowy objął w roli „sekwestra“ Jan hr. Tarowski z Chorzelewa. Jak sam oświadczył uczynił to głównie z przyjaźni dla ks. Andrzeja Lubomirskiego, aby nie dopuścić p. Michała Baiera, którego grzechem śmiertelnym, nieodpuszczonym na tym i na tamym świecie jest to, że: obraził J. O księcia Andrzeja Lubomirskiego, ordynata na Przeworsku!“

Poszła więc sprawa w nową odwołkę: „sekwestracyjni zarządcy“ pozostali ci sami, co pierwiej (o co głównie chodziło), tylko zmieniła się firma.

Rozstrzygnięcie rekursu z jednej strony p. Michała Baiera, a z drugiej strony kuratorów potomności stwierdziło najdowodniej rzecz zresztą oddawna wiadomą, że co głowa, to rozum, a co sąd i urząd i co instancya, to inne orzeczenie — a najlepszym sędzią jest zdrowy rozsądek i sumienie.

C. k. Namiestnictwo bowiem wezwało sądy, ażeby zamianowały stałe zastępstwo usuniętego kuratora ekonomicznego, a zaś Najwyższy Trybunał sądowy orzekł, że do samego Wysokiego Namiestnictwa, jako Najwyższej władzy fundacyjnej, należy w wypadku całkiem jasno przez Fundatora

nie określonym zamianowanie stałego organu zarządu.

Sąd krajowy lwowski orzekł w r. 1909, że p. Michał Baier jest najbliższym oczekiwaczem kuratorji ekonomicznej — a zaś Najwyższy Trybunał osądził, że takie orzeczenie sądowe nie było potrzebne, bo wszyscy oczekiwacze mają już i teraz prawo wykonywania pewnej kontroli co do majątku fundacyjnego.

Lecz mimo tych bałamutnych opinii, wyrok Najwyższego Trybunału potwierdza rzecz główną, o którą chodziło, mianowicie, że wydane przez ś. p. hr. Potockiego orzeczenie z dnia 19. marca 1907 L. 98367/XV., w głównej rzeczy co do zaprowadzenia stałego zarządu przez zamianowanie „zastępcy“ kuratora ekonomicznego, jest uzasadnione. Powiedziano bowiem w tym wyroku: „Stan rzeczy, który spowodował Namiestnictwo do „ustanowienia zastępstwa“ dotyczy właśnie przypadku §. 2. oświadczenia o Rakowcu. W tym wypadku jednak nie przyznano sądowi prawa nominacji organu zarządu“.

A zatem wyrok trybunału nie odmawia Namiestnictwu prawa do ustanowienia „zastępcy“, lecz owszem władzę namiestnictwa w tym wypadku rozszerza, dodając, że jako „najwyższa władza fundacyjna, może nie tylko orzec, że prowizoryczny zarząd ma ustać i zaprowadzone ma być „zastępstwo“, lecz ma oraz prawo desygnować osobę zastępcy, a sądowi nie przysługuje prawo badania postanowień Namiestnictwa wydanych co do zarządu i jego organizacyi“.

Nic też dziwnego, że interpelującemu, który przebieg tej sprawy badał też w Wiedniu, członek trybunału wyraźnie oświadczył, po zapadnięciu tego wyroku, że: „p. Michał Baier nareszcie wygrał“!

Zdawało się tedy, że ta niemiła sprawa wreszcie się zakończy, a Wysoki c. k. Namiestnictwo po tym wyroku Najwyższego Trybunału, pospieszy wykonać swoje

własne orzeczenie (z dnia 19. marca 1907 wydane przez ś. p. hr. Potockiego), które słusznie uzasadniało w ten sposób potrzebę ustanowienia zastępcy kuratora ekonomicznego:

„Ze wszystkich postanowień dla fundacyi wydanych wynika, że fundator miał na celu:

1) stworzenie krajowego, a raczej narodowego instytutu naukowego, na którego wprowadzenie w życie i utrzymanie po wieczne czasy przeznaczył prawie cały swój majątek z tem, że

2) dobrami fundacyjnymi mają zawiądywać członkowie wyznaczonych przez niego rodzin z nim spokrewnionych, w porządku, który szczegółowo oznaczył, z obowiązkiem wypłacania pewnych sum na rzecz Zakładu im. Ossolińskich, któremu to obowiązkowi przeciwstawił prawo pobierania reszty dochodów pozostałych po uiszczeniu sum wyżej wspomnianych. Dokumenta, odnoszące się do fundacyi redagował ś. p. Ossolinski successive, zmieniając je i uzupełniając, nie tylko w miarę zaszytych nowych wypadków i okoliczności, lecz także z uwagi na to, że wydane już postanowienia uznawał z czasem bądź za niewłaściwe, bądź za niedostateczne; ze wszystkich jednak nowych postanowień tych tak dawniejszych, jak i późniejszym wynika, że kuratorom zarządzającym dobrami chciał przysporzyć materialnej korzyści, lecz bynajmniej, nie wyłącznie jako swoim krewnym, ale tylko jako takim krewnym, którzy mając obowiązek zarządu dobrami, pracują dla dobra fundacyi, że chciał im więc przysporzyć tych korzyści, tytułem wynagrodzenia za trud około zarządu dóbr, co wpływa i stąd, że postanowienia fundacyjne przeciwstawiają niemal zawsze prawu poboru dochodów obowiązek zarządzania dobrami, płacenia pewnych sum na bibliotekę etc. i vice versa.

Z treści §. 15. ustawy głównej wynika, że jeśli kurator fundacyjny będzie dla słabości umysłu uznany przez sąd za nie-

zdolnego do piastowania tego urzędu, to ma go się wprawdzie zwolnić od ciężącego na nim obowiązku zarządu dóbr, wypłaty pewnych sum etc., ale ma on też utracić jednocześnie prawo pobierania dochodów z dóbr fundacyjnych.

Postanowienie to potwierdza wyżej przytoczoną uwagę, że fundator zapewnił kuratorom dochody z dóbr, nie wyłącznie jako swym krewnym, lecz tylko jako takim krewnym, którzy za wynagrodzenie przyznane im w formie dochodów z dóbr, mają dobrami administrować i pracować tem samem dla dobra fundacji.

Wobec tenoru więc ustaw fundacyjnych i wynikających z nich wprawdzie domniemanej, lecz zdaniem Namiestnictwa niewątpliwej woli fundatora, nie ulega kwestyi, że w razie usunięcia kuratora ekonomicznego, wskutek winy uznanej przez właściwą władzę fundacyjną za dowiedzioną winę i wskutek stwierdzonej w ten sam sposób niezdolności do zarządu, winny znaleźć zastosowanie te same przepisy, które fundator wydał w §. 15. ust. gł. na wypadek, jeśli sąd uzna kuratora dla słabości umysłu za niezdolnego do piastowania tego miejsca.

Gdyby nawet jednak wola fundatora tak jasno, jak powyżej wykazano, z samych postanowień fundacyjnych wydedukować się nie dała, to i w tym wypadku nie można postąpić inaczej, bo wobec braku ścisłego na ten wypadek postanowienia w ustawach fundacyjnych musiano by dla zbudania ostatniej woli fundatora interpretować jego postanowienia w myśl §. 7. ust. cyw. per analogium przez uwzględnienie jednego podobnego wypadku wyraźnie w tych postanowieniach rozstrzygniętego“.

Ponieważ jednak to się dotychczas nie stało, lecz stan rzeczy, który samo orzeczenie Namiestnictwa osądziło za zaprowadzony nie na podstawie postanowień fundacyjnych — lecz jako „małum neces-

sarium“ — trwa do obecnej chwili, przeto podpisani zapytują:

1) Czy Wysokie c. k. Namiestnictwo względnie nowy JW Pan Namiestnik, wśród nawału swych czynności, miał już możność zbadania tej sprawy?

2) Czy uwzględniając przedstawiony stan rzeczy i mówiąc własnymi słowami orzeczenia Wys. Namiestnictwa z 19. marca 1907: „niewątpliwą wolę fundatora“, zechce położyć kres długoletniemu nieładowi i wprowadzić w miejsce sekwestracznego zarząd stały przez zamianowanie zastępcy kuratora?

3) Czy w ten sposób naprawi krzywdę wyrządzoną legalnym następcem Fundatora, którym tenże przez ustanowienie kuratorji ekonomicznej „jako fideikomisu“ o cechach prywatnej własności, chciał dać „możność utrzymania w jakimkolwiek ich zdarzyć się mogącym losie“ i dobitnie dodał, że tylko wtedy obcy ludzie mogą objąć zarząd, „jeżeli w kuratorskiej dzielnicy brakowało zdolnego lub podejmującego się zastępstwa“, a którzy to następcy rozmyślnie przez lat już kilkanaście usuwani są od swej „prywatnej własności fideikomisowej“.

Interpelant:
ks. Stanisław Stojalowski.

Stapiński, Jedynak, Witos, Bis, Bojko, Szwed, Ptak, Styła, Myjak, Krężel, Korol, Senyk, Dudykiewicz, Krysowaty, Cieluch, Skołyżewski, Jampolski, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, Makuch, Winniczuk, Kołpaczekiewicz, Krynicki, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

posta Dra K. Lewickiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie przywrócenia komunikacji w gminie Cerkiewna, powiat Dolina.

W r. 1906 zniszczyła powódź komunikację między mieszkaniem proboszcza a

wsią, tak, że na miejscu dawnej drogi stanęła przepaść kilkunastumetrowa i pozostał tylko przechód kładką ustawioną na potoku z drugiej strony.

Zważywszy, że przejazd przez ten górki potok o wysokich spadzistych brzegach jest niebezpieczny dla życia ludzkiego, a Wydział powi. w Dolinie mimo nalegań ze strony gminy Cerkiewna nie chce postawić na tym potoku mostu, przeto zapytujemy:

Czy raczy Wydział krajowy rozporządzić, aby w celu przywrócenia koniecznej komunikacji w gminie Cerkiewna (pow. Dolina) wybudowano jak najprędzej most na cerkiewiańskim potoku?

Interpelant:
Dr. K. Lewicki.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka, Sodomora, Skwarko, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Hanczakowski, Dudykiewicz, Korol Makuch, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie prowokującego i niesłychanie bezprawnego postępowania c. k. Starostwa w Sokalu.

Dnia 26. lipca 1908 urządziło Tow. „Ruska Besida“ w Sokalu koncert na cześć T. Szewczenki. Po koncercie publiczność powstawszy z miejsc, odspiewała hymn narodowy „Szczene wmerła Ukraina“ — jak to jest przyjętym zwyczajem przy wszystkich tego rodzaju obchodach.

Za to zasądziło c. k. Starostwo w Sokalu prezesa tego towarzystwa ks. Józefa Martynowicza na 100 K grzywny.

Przeciw temu zasadzeniu wniósł on rekurs do Namiestnictwa, dotąd nie załatwiony.

Ponieważ to bezprawne postępowanie prowokuje w najwyższym stopniu narodowe uczucia Rusinów — zapytują podpisani:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi powyższy fakt?

2) Czy jest c. k. Rząd skłonny bezprawne zasądzenie znieść i zabezpieczyć Rusinów na przyszłość przed podobnymi sekaturami?

Interpelant:
Oleśnicki.

Skwarko, A. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Dudykiewicz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Senyk, Tracz, Hanczakowski, Makuch.

I n t e r p e l a c y a

posła Kornela Senyka i tow. do c. k. Rządu w sprawie gwałcenia sumienia obywateli gr. kat. obrządku i ruskiej narodowości ze strony zarządu c. k. kolei żelaznych w Galicyi.

Już przy debatach prowadzonych w galicyjskim Sejmie w bieżącej sesji wskazano na to, że zarządy c. k. kolei żelaznych w Galicyi żądają od ubiegających się o posady przy c. k. kolejach żelaznych obywateli gr. kat. obrządku i ruskiej narodowości zmianę obrządku na rzymskokatol. i zmiany ruskiej narodowości na polską.

Naprowadzamy konkretny fakt: Wasyl Oprisnyk rodem z Krupka, żydaczowskiego powiatu, 26 lat, gr. kat. obrządku, starał się o miejsce przy kolei w Stryju. Postawiono mu za warunek do przyjęcia, aby zmienił swój pradziadowski obrządek na rzymskokatolicki, a swoje rodowe nazwisko Oprisnyk na Lachowalski. Oprisnyk żałuje teraz bardzo swego kroku, a rodzina jego obawia się, aby sobie z rozpaczy nie odebrał życia.

Podpisani zepytują:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2) Co zamierza Rząd uczynić, aby się nie powtórzyły tego rodzaju nadużycia?

3) Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:
Kornel Senyk.

Oleśnicki, Dumka, Sodomora, Skwarko, Makuch, Hanczakowski, A. Staruch, Winniczu, T. Staruch, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiewicz, Korol, Tracz, Dudykiewicz.

I n t e r p e l a c y a

posła P. Dumki do Wydziału kraj. w sprawie postępowania inż. Śleranowskiego w Samborze.

Od szeregu lat wozili włościanie z Wykotów szuter z Dniestru na drogę Mościska-Sambor.

Kiedy w tym roku zgłosiło się kilkunastu włościan do inżyniera powiatowego Staranowskiego z ofertą na dalsze wożenie szutru z Dniestru na wspomnianą drogę, oświadczył im, że dla włościan z Wykotów niema szutru do wożenia, niechaj idą do Iwana Bandrowskiego wyborcy z Wykotów i Mychasa kandydata na posła sejmowego ze samborskiego powiatu.

Dowóz szutru na wspomnianą drogę dostali tylko włościanie z tych wsi, które przy wyborach sejmowych głosowały na marszałka powiatowego p. Sozańskiego.

Skutkiem takiego postępowania inż. Steranowskiego panuje w samborskim powiecie wielkie rozgoryczenie, bo pieniądze przeznaczone dla włościan dotkniętych elementarnymi klęskami idą wyłącznie do kieszeni stronników p. Sozańskiego.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy Wydział krajowy zechce zbadać przytoczony fakt pokrzywdzenia włościan z Wykotów i innych wsi przy dostawie szutru na drogę Mościska-Sambor przez inż. Śleranowskiego, przesłuchując skrzywdzonych włościan Iwana Kowala Basiatego, Mychajła Łeska, Mykołę Mularskie-

go, Iwana Wychowańskiego, Mykołę Kozyna i innych włościan z Wykot.

Co zamierza zarządzić Wydział kraj., aby naprawić krzywdę włościan z Wykot?

Co zamierza Wydział kraj. uczynić, aby tego rodzaju nadużycia przy dostawach szutru na przyszłość się nie powtórzały?

Interpelant:
Dumka.

Makuch, Oleśnicki, Lewicki, Korol, Tracz, Senyk, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

Dr. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania c. k. Starostwa w Bohorodeczanach przy załatwieniu protestu przeciw wyborom do Rady Gminnej w Kryczce wniesionego.

Dnia 5. marca 1908 odbyły się wybory do Rady gminnej w Kryczce pow. Bohorodeczany. Przeciw przeprowadzeniu tych wyborów wniosli Michajło Hocaniuki Michajło Batahutrak protest w przypisanym terminie, w którym zarzucili, że wybór rady Gminnej odbył się nielegalnie bo lista wyborcza nie była ogłoszona i wyłożona do przegładnięcia i wniesienia reklamacyj; termin wyborów niebył pisemnie ogłoszony; naczelnik gminy ogłosił ustnie termin wyborów tylko na 5 dni, a w dodatku sprowadził w błąd wyborców co do miejsca wyborów, ogłosił mianowicie, że wybory odbędą się w domu Manastyreckiego, a tymczasem wybory przeprowadził w swojej chacie; przy wyborach jeden wyborca głosował za pomocą kilku pełnomocnictw, za kilku uprawnionych do głosowania. W załatwieniu tego protestu wyznaczyło c. k. Starostwo w Bohorodeczanach termin na dzień 1. czerwca 1908, na który wezwało całą komisję wyborczą, dwu mężów zaufania mieszkańców, i protestujących. Przy przesłuchaniu podał Michał Bałahu-

trak wszystkie nieprawidłowości przy wyborach popełnione, jednakże spisujący protokół przesłuchania komisarz nie chciał zapisywać wszystkich zarzutów do protokołu, tylko o jedną okoliczność zapytywał, a mianowicie, czy to prawda, że żydzi nie dali mu przeczytać listy wyborczej.

Z polecenia c. k. Namiestnictwa we Lwowie wyznaczyło c. k. Starostwo w Bohorodczanach termin na dzień 13. lipca 1908 do przesłuchania Iwana Hocianiuka, który również potwierdził wszystkie wyżej naprowadzone okoliczności, a przy przeprowadzeniu wyborów popełnione; gdy zauważył że komisarz Starostwa nie zaprotokował tych zarzutów, odmówił podpisu na protokole.

Na wniesione zażalenie do c. k. Namiestnictwa przykazało ono orzeczeniem z 5. września 1908 l. 100. 292 ponownie zbadać zarzut, że wybory ogłoszono tylko na 4 dni naprzód, kiedy, jak i w jaki sposób ogłoszono termin wyborów, kiedy ogłoszono na piśmie i którego dnia, w jakich miejscach i w ilu egzemplarzach.

C. k. Starostwo wyznaczyło termin na 30. września 1908 do przesłuchania całej komisji wyborczej i dwu mężów zaufania. Jako mężów zaufania wybrali mieszkańcy Jakóba Hłuszaka i Ołeksę Cyganiuka. Wójt jednak wziął z sobą innych mężów zaufania, a to policyanta Gminnego Wasyla Samulaka. Dnia 30. września 1908 nie spisał komisarz protokołu, tylko oświadczył mężom zaufania mieszkańców z protestującym: „Idździe tam do konsystorza, do Biskupa i t. d. Po daremnym całodziennym czekaniu wrócili ludzie z niczem do domu dnia 7. października 1908. wybrał się wójt z swoimi zausznikami do Starostwa, gdzie też spisało protokół. Na drugi dzień zjawili się mężowie zaufania mieszkańców w Starostwie dobrowolnie do przesłuchania, jednak tu oświadczone im, że akta już wysłano do Namiestnictwa

Dnia 12. października, wnieśli mieszkańcy zażalenie do c. k. Namiestnictwa

Na postępowanie c. k. Starostwa w Bohorodczanach a dnia 18. października 1908 przedstawiła deputacya ustnie zażalenie na to postępowanie Jego Ekscelencyi Panu Namiestnikowi.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rząd zbada naprowadzony stan sprawy i winnych pociągnie do odpowiedzialności?

2) Czy c. k. Rząd poleci c. k. Starostwie w Bohorodczanach przeprowadzić dochodzenia w sprawie wyborów gminnych w Kryczce bezstronnie i załatwi czempredzej protest przeciw wyborom gminnym w Kryczce?

3) Co zamierza c. k. Rząd zarządzić by tego rodzaju nadużycia c. k. Starostw przy załatwianiu protestów przeciw wyborom gminnym się nie powtarzały?

Interpelant:

Makuch.

Kiweluk, Oleśnicki, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Lewicki, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Korol, Tracz, Senyk, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie odmówienia koncesyi na wyszynk wina w Lubieniu wielkim Józefowi Siremu.

Józef Siryj właściciel handlu mieszanych towarów w Lubieniu wielkim wniósł prośbę o pozwolenie na wyszynk wina w Lubieniu wielkim, do c. k. Starostwa w Gródku Jagiellońskim.

C. k. Starostwo rezolucją z 23. czerwca 1908 L. 1157 odmówiło koncesyi na wyszynk wina, ponieważ miejscowe stosunki nie uzasadniają potrzeby takiego przemysłu. Pismem z 10 sierpnia 1908 r. L. 1157 intymowało c. k. Starostwo decyzję c. k. Namiestnictwa, którem nie uwzględniono zakusu Józefa Sirego od wyż po-

wołanej rozolucyi c. k. Starostwa i zatwierdzono rezolucyę Starostwa.

Ponieważ właśnie miejscowe stosunki w Lnbieniu wielkim jako miejscu kąpielowem uzasadniają potrzebę wyszynku wina, chociażby tylko dla zaspokojenia potrzeb gości kuracyjnych, ponieważ osobiste kwalifikacye petenta odpowiadają w zupełności wymogom ustawy przemysłowej, przeto odmowę Iwanowi Siremu na wyszynk wina należy uważać za niezgodną z ustawą.

Przeto podpisani zapytują :

Czy c. k. Rządowi znanym jest wyż przytoczony fakt odmowy na wyszynk wina Iwanowi Siremu w Lubieniu wielkim i jak usprawiedliwi c. k. Rząd tego rodzaju niszczenie handlu ?

Interpelant :
Makuch.

Kurowiec, Lewicki, Korol, Tracz, Senyk, Krysowaty, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Kiweluk, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie fałszywego doniesienia pisarza gminnego i kierownika szkoły w Hińcach p. Halewnia do c. k. Starostwa w Kosowie.

Pisarz gminny i kierownik szkoły w Hińcach p. Halewicz doniósł c. k. Starostwu w Kosowie, że Dmytro Patatiuk z Dowhopola wybudował nową chatę. Skutkiem tego doniesienia wymierzył c. k. Urząd podatkowy w kutach wspomnianemu Patatnikowi podatek domowy w kwocie 8 kor. 72 gr. po przesłuchaniu naczelnika gminy z Dowhopola i interesowanego Patatiuka w c. k. Starostwie w Kosowie pokazało się, że wspomniane doniesienie było sfalszowane, bo patatiuk nie wybudował żadnej nowej chaty.

Skutkiem tego karygodnego czynu Halewicza poniósł Dmytro Patatnik szkodę w kwocie 20 kor. i stracił 4 robocze dnie.

P. Halewicz nie wynagrodził dotąd strat poniesionych przez Patatnika.

Wobec tego zapytują podpisani :

Czy znany jest c. k. Rządowi przytoczony fakt fałszywego doniesienia Halewicza b. sekretarza gminnego w Dowhopolu galic. do c. k. Starostwa w Kosowie o pobudowaniu nowej chaty przez Dmytra Potatiuka z Dowhopola gal.

Czy c. k. Rząd ukarze winnego i zmusi go do wynagrodzenia strat wyrządzonych Dmytrowi Patatiukowi ?

Interpelant :
Makuch.

Kiweluk, Kurowiec, Korol, Sodomora, Krysowaty, Winniczuk, Skwarko, Sandulak T. Staruch, A. Staruch, Oleśnicki, Lewicki Senyk, Dumka.

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Makucha i tow. do Wydziału kraj. i c. k. Rządu w sprawie połączenia gminy Lesówka z Głębokiem drogą i w sprawie zamknięcia drogi z gminy Lesówka do Grabówki.

1. Gmina Lesówka graniczy z gminą H. Głęboka pow. bohorodeczańskiego. Między obydwooma gminami niema żadnej drogi. Mimo usilnych działań obydwo gmin, Wydział powiatowy w Bohorodeczanach nie chce wybudować drogi, któraby umożliwiła komunikacyę między obydwiema wsiami.

2. Między wsią Lasówka a Grabówka (pow. Kałusz) była i jest oddawna droga, której włościanie używali dla komunikacyi między wsiami Lesówka Grabówka, Staremi Bohorodeczanami, miastem Bohorodeczanami, Pochówką, Lachowcami, Ladysową, Hlebówką i Głębokiem.

Zarząd dóbr państwowych zamknął przed kilkoma laty drogę między Lesówką a Grabówką, tak że wymienione wsie nie mają teraz żadnego przejazdu.

Wobec tego zapytują podpisani :

1) Czy Wydział krajowy nakaże Wydziałowi powiatowemu w Bohorodczanach wybudować drogę między wsią Lesówka a Głębokie?

2) Czy c. k. Rząd zbada przytoczoną sprawę zamknięcia drogi przez las kame-ralny między wsiami Lesówka a Grabówka nakaże tę drogę otworzyć.

Interpelant:
Makuch.

Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Sodomora, Senyk, Krysowaty, Tracz, Korol, Lewicki, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

p. Tracza i tow. do c. k. Rządu w sprawie urzędowania naczelnika gminy Reczyczany (pow. Gródek) p. Stefana Maksymowicza

Z powodu lichej gospodarki naczelnika gminy Reczyczany Stefana Maksymowicza gminnym majątkiem na szkodę całej gminy wnieśli włościanie wsi Reczyczany zażalenie na niego do c. k. Namiestnictwa jeszcze w marcu 1908.

Nie mając odpowiedzi na tę skargę wnieśli oni ponowne zażalenie na ręce obecnego Namiestnika Ekscellencyi Bobrzyńskiego w czerwcu br. Oba zażalenia podpisało 72 gospodarzy. W tych zażaleniach naprowadzono około 20 punktów obciążających w wysokiej mierze Stefana Maksymowicza, między nimi zarzucono mu, że pieniądze przeznaczone na budowę szkoły obrócił na inny cel, że nie opłacił podatku gminnego chociaż za 1907 r. pobrał na to pieniądze od pasących bydło na gminnym pastwisku, że nielegalnie przeprowadził wybór członków gminnego lasu serwitutowego etc.

Dotąd nie przeprowadzono w tej sprawie żadnego śledztwa ani nie przesłuchano oskarżycieli a naczelnik gminy Reczyczany Stefan Maksymowicz prowadzi dalej swoją gospodarkę,

Wobec tego zapytujemy:

Czy znana jest ta sprawa c. k. Rządowi, i czy skłonny on jest zarządzić energiczne śledztwo w sprawie skarg wniesionych przeciw Stefanowi Maksymowicowi i dlaczego dotąd tego nie uczyniono?

Interpelant:
Tracz.

Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Hanczakowski, Dudykiewicz, Senyk, Krysowaty, Kołpaczkiwicz, Myroniuk Zajaczuk, Krynicki, Korol, Winniczuk, Oleśnicki, Skwarko.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanego wniosku umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku nagłego.

Sekretarz p. Skwarko odczytuje następujący:

W n i o s e k n a g ł y

pośla Krynickiego i tow. w sprawie udzielenia zapomogi pogorzelncom wsi Rakowice powiatu bohorodczańskiego.

Dnia 5. października 1908 nawiedził ogień wieś Rakowice powiatu bohorodczańskiego, który zniszczył 8 chat, 6 stodół, 16 obrogów ze zbożem i siano, tak, że 14 rodzin pocierpiało.

Szkoda naniesiona tym ogniem jest bardzo wielka, ponieważ włościanie, którzy pocierpieli, nietylko stracili dach nad głową, lecz spaliło się im wszystko, co mogli w tym roku zebrać.

Ponieważ sama gmina Rakowice jako biedna nie może przyjść z pomocą, ponieważ i Wydział powiatowy z powodu tegorocznych klęsk elementarnych nie może przyjść z odpowiednią pomocą, a pomoc ta jest z powodu rozmiarów pożaru nagląca i potrzebna, dlatego wnoszą Podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Wniosek ten w sprawie udzielenia zapomogi pogorzelncom uznaje się jako nagły.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby pogorzelncom gminy Rakowiec powiatu bohorodczańskiego, a to: Michałowi Parfoniukowi, Iwanowi Senczakowi, Hryniowi Buhroweckiemu, Jurkowi Senczakowi, Semenowi Senczakowi, Iwanowi i Michałowi Łucakom, Dmytrowi Senczakowi, Piotrowi Dumczakowi, Justynie Humeniak, Annie Kużmyn, Hryniowi Humeniukowi, Semenowi Humeniukowi, Oleksie Humeniuk z funduszków zapomogowych jak najprędzej odpowiednią i wydatną zapomogę udzielił.

Wnioskodawca :
Krynicky.

Kończakiewicz, Hanczakowski, Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Tracz, Senyk, Lewicki, Skwarko, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, Dumka, Korol.

P. Krynicky uzasadnia nagłość wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a oddzielnie i bez rozprawy przekazanie tego wniosku p. Krynickyemu komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. St. Niezabitowskiemu.

P. Niezabitowski imieniem komisji budżetowej przemawia i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wniosek nagły p. Pastora i tow. w sprawie doraźnej zapomogi dla pogorzelnców m. Frysztaku, oraz taki wniosek p. Krynickyego i tow. w sprawie udzielenia zapomogi pogorzelncom gminy Rakowca, powiatu bohorodczańskiego, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia

z ryczałtu dla pogorzelnców wstawionego do budżetu krajowego na r. 1908 i 1909.

Izba bez rozprawy i oddzielnie uchwała przekazanie powyższych Wydziałowi krajowemu do załatwienia z ryczałtu dla pogorzelnców, wstawionego do budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Pilat, w zastępstwie p. Jahla, odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnych napojów dla miejscowej konsumpcyi przeznaczonych według następującej taryfy :

1) od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 11 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 K ;

2) od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to : araku

rumu, koniaku, ponczowej essencyi, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 halerzy;

3) od jednego hektolitra piwa po 2 K;

4) od jednego hektolitra miodu po 11 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Majdan.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120, część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Majdanie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją gal. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Majdanie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej usta-

wy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Mielec na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

P. Pilat, w zastępstwie sprawozdawcy p. Jahla odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Mielec na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Mielec zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 22 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 kor.;

2) od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencyi, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 hal.;

3) od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.;

4) od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Mielec.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 część II. wolna jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączona po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacji w Mielcu, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodne porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w Mielcu.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 14. lipca 1899 dz. u. kr. Nr. 97.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy

szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższej ustawy en bloc, Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy miasteczka Głogowa powiatu rzeszowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr.

Przemawia p. St. Jędrzejowicz i stawia formalny wniosek o załatwienie tej sprawy bez odsyłania jej do komisji.

Izba bez rozprawy uchwala ten formalny wniosek p. St. Jędrzejowicza.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Pilat uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . . o zaliczeniu gminy Głogów powiatu rzeszowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gmina Głogów powiatu rzeszowskiego zaliczoną zostaje do miejscowości, w których obowiązuje ustawa gminna z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Spzawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie wniosków i petycji dotyczących sprawy domen państwowych

Sprawozdawca p. W. Czartoryski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbąskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby z zastrzeżeniem dochodzenia praw własności, wdrożył natychmiast pertraktację z c. k. Rządem, celem bezwzględnego objęcia w zarząd kraju, ewentualnie zadzierżawienia dochodów galicyjskich dóbr państwowych i funduszy dla kraju, tudzież upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem odnośnej umowy imieniem kraju.

Bez względu na tok pertraktacji w powyższym wniosku uchwalonych

II. Wzywa się c. k. Rząd:

1. ażeby rozszerzając zakres działania c. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych we Lwowie, umożliwił swobodniejszą, a więcej zastosowaną do potrzeb kraju gospodarkę;

2. ażeby przez stosowne melioracje oddał do eksploiacji przestrzeni zadrzewione, a dotąd zupełnie niedostępne, które bezużytecznie marnieją, kiedy w znacznej części kraju ludność nie może dostać drzewa opałowego i budulca;

3. aby wprowadził drobną sprzedaż drzewa na miejscu produkcji ile możności z wykluczeniem pośredników;

4. ażeby w miastach we wschodniej części kraju urządził publiczne składy drzewa z zapasów pozostałych po zaspokojeniu miejscowych potrzeb;

5. ażeby stosownie do potrzeb i zasad racjonalnej gospodarki i administracji pomnożył znasnie etat urzędników i służby lasowej;

6. ażeby za uzyskane fundusze ze sprzedaży dóbr koronnych — za indemnizację propinacyi, (wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów), dążył do zakupu majątków leśnych w Galicyi;

7. aby a) zajął się energicznie podniesieniem jakości pastwisk (połonin) i łąk, będących własnością dóbr skarbowych i fundacyjnych;

b) aby te pastwiska, łąki i role wypuszczał wprost pojedynczym hodowcom lub stowarzyszeniom hodowców z wykluczeniem pośredników;

8. aby zapobiegał niszczeniu lasów prywatnych przez odpowiednie przestrzeganie ustawy lasowej;

9. aby zaopiniował jak najprędzej projekt ustawy lasowej przedłożony mu przez Wydział krajowy w roku 1901.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Tracz.

Przemawia p. Cipser i stawia następującą poprawkę:

w punkcie 6. wniosku komisji opuścić słowa „wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów“.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. K. Lubomirski i T. Cieński.

Przemawia zapisany do głosu p. K. Lubomirski i stawia następującą poprawkę:

we wniosku II p. 8. dodać słowa: „państwowej i ustaw krajowych do tego samego przedmiotu się odnoszących“.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Cieński.

Przemawia sprawozdawca p. W. Czartoryski i zgadza się na poprawkę p. K. Lubomirskiego i Cipsera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwała wniosek I., następnie oddzielnie oraz bez rozprawy punkty 1—5, 7—9 wniosku II. komisji wraz z poprawkami pp. K. Lubomirskiego i Cipsera, (z wyjątkiem punktu 6. wniosku II. komisji) przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

6. ażeby za uzyskane fundusze ze sprzedaży dóbr koronnych — za indemnizację propinacyi, wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów, dążyć do zakupu majątków leśnych w Galicyi.

Przemawia p. Merunowicz i stawia poprawkę, a mianowicie, podtrzymuje słowa, których opuszczenia żąda p. Cipser w swej poprawce, t. j. opuszczenia słów: od „wreszcie“ do „wyrębów“, tylko zamiast słowa: „etatu“, włożyć słowa: „przestrzeni“.

Przemawia p. Cipser.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Cipsera.

Przemawia p. Merunowicz i oznajmia, że cofa swą poprawkę powyższą.

Izba uchwała punkt 6. wniosku II. komisji wraz z poprawką p. Cipsera przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek oznajmia, że dwa następujące punkty porządku dziennego, a mianowicie:

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku p. Fedorowicza w przedmiocie uzupełnienia §. 18. ustawy budowlanej dla miasta Krakowa; i

sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Nowego Sącza co do urządzenia wodociągów i budowy kanałów usuwa z porządku dziennego z powodu chwilowej nieobecności sprawozdawcy p. Sarego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu król. stoł. m. Lwowa.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . zmieniająca niektóre postanowienia statutu król. stoł. miasta Lwowa, nadanego ustawą z 14. października 1870 Dz. u. kraj. L. 79. i ustawą z 11. kwietnia 1896 Dz. u. kraj. Nr. 23.

Za zgoda Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 19., 20., 21., 23., 26., 35., 42., 53., 62., 63. i 86. ustawy krajowej z dnia 14. października 1870 Dz. u. kr. L. 79., nadającej statut król. stoł. miastu Lwów — w brzmieniu ustalonym ustawami krajowymi z 11. kwietnia 1896 Dz. ust. kraj. L. 23, oraz art. III. ust. z dn. 11. kwietnia 1896 zostają uchylone, w ich

zaś miejsce mają obowiązywać następują-
ce postanowienia :

§ 19

Reprezentacja gminy.

Gminę miasta Lwowa zastępuje i re-
prezentuje we wszystkich jej sprawach
Rada miejska.

Rada miejska zawiaduje sprawami
gminy sama albo przez Magistrat i inne
urzędy miejskie.

Na czele Rady miejskiej, Magistratu
i innych urzędów miejskich stoi Prezydent
miasta.

Prezydenta miasta zastępują Wicepre-
zydenci, a mianowicie I. Wiceprezydent,
w razie zaś zachodzącej przeszkody II-gi,
ewentualnie III-ci Wiceprezydent.

§ 20.

Skład, wybór Rady miejskiej i jej okres
wyborczy.

Rada miejska składa się ze stu człon-
ków (radnych miejskich) wybieranych na
sześć lat. Członek Rady miejskiej nie może
być związany żadną instrukcją.

Co trzy lata ustępuje 50 radnych, a
w miejsce ustępujących nowy wybór będzie
przedsięwziętym.

Z wyjątkiem wypadku rozwiązania
Rady miejskiej (§. 112.) usępywać będą
w liczbie 50-ciu radni, którzy przed 6 ciu
laty zostali wybrani. jakoteż ci, dla których
z końcem trzylecia upłynął czas, na jaki
przy uzupełniającym wyborze w myśl § 24.
zostali wybrani.

Ustępujący mogą być ponownie wy-
brani,

Ustępujący radni urzędować będą aż
do przeprowadzenia nowych wyborów.

Radni przed sześciu laty wybrani,
którzy w ciągu kadencyi wskutek śmierci,
dobrowolnego złożenia mandatu lub innej

przyczyny przestali być członkami Rady
miejskiej, mają być zaliczeni do liczby tych
radnych, na których przypada kolej ustą-
pienia. Oprócz tego co trzy lata przepro-
wadzonym zostanie także wybór w miejsce
tych przed trzema laty wybranych radnych,
którzy w ciągu kadencyi wskutek śmierci,
dobrowolnego złożenia mandatu lub z innej
przyczyny przestali być członkami Rady
miejskiej. Wybór ten przedsięwziętym bę-
dzie na trzy lata.

Gdyby Rada miejska została rozwią-
zana (§. 112.), natenczas po upływie trzech
lat od dokonanego skutkiem rozwiązania
Rady wyboru wszystkich stu członków
Rady miejskiej losowanie oznaczy tych
radnych, którzy mają ustąpić.

Jeżeliby w ciągu pierwszego trzylecia
od wyboru pełnej Rady zmniejszyła się
liczba radnych wskutek śmierci, ustąpienia
lub z innej przyczyny, natenczas wylosowa-
ną będzie tylko taka ilość radnych, jakiej
potrzeba, ażeby liczba wylosowanych
razem z tymi, którzy ubyli, dosięgła li-
czby 50.

Wylosowani radni mogą być ponownie
wybrani. Szczegółowe przepisy co do spo-
sobu przeprowadzenia losowania oznaczy
regulamin czynności Rady miejskiej, który
Rada miejska uchwali.

Prezydent miasta w żadnym razie nie
podlega losowaniu. Bliższe postanowienia
o uprawnieniu do wyboru, obieralności
i postępowaniu przy wyborach, zawiera
ordynacya wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 21.

Wybór Prezydenta, Wiceprezydentów
i delegatów miejskich.

Rada miejska wybiera ze swego gro-
na Prezydenta, pierwszego, drugiego i trze-
ciego Wiceprezydenta, oraz Delegatów.
Przy wyborze Delegatów miejskich ozna-
cza Rada miejska także ich liczbę. Bliższe
postanowienia o wyborze Prezydenta, Wi-
ceprezydentów i Delegatów zawiera ordy-

nacya wyborcza dla miasta Lwowa i art. II. niniejszej ustawy.

§. 23.

Okres rządowania Prezydenta, Wiceprezydentów i Delegatów.

Prezydent wybieranym będzie na lat sześć, Wiceprezydenci na lat trzy. Jeżeli Prezydent wybrany będzie w ciągu kadencji, w takim razie urządowanie jego trwa tak długo, jak długo trwać ma jeszcze sześciolatek mandatu radnego. Wybrany w ciągu kadencji Wiceprezydent urządować będzie tylko do końca trzechlecia. Jednak po upływie tego czasu, jak i w razie ustąpienia z Rady miejskiej (§. 20.) pozostaje Prezydent w urządowaniu aż do zaprzysiężenia nowego wybranego Prezydenta, Wiceprezydenci zaś aż do ponownego wyboru Wiceprezydentów.

Delegatów miejskich wybiera Rada na trzy lata. Ustępujący Prezydent, Wiceprezydenci i Delegaci mogą być ponownie wybrani.

Prezydent i wiceprezydenci obejmują urząd z dniem złożenia przysięgi, Delegaci od dnia ich wyboru.

§. 26.

Urządowanie i płace.

Prezydent oraz I. i II. Wiceprezydent urzędują stale.

Rada miejska może powołać także III. Wiceprezydenta do stałego urządowania.

Płace i inne pobory Prezydenta i urzędujących Wiceprezydentów ustanawia Rada miejska. Delegaci i inni członkowie Rady miejskiej urzędują bezpłatnie; za sprawowanie atoli interesów gminy poza jej obrębem należy im się odpowiednie wynagrodzenie. Prezydentowi lub Wiceprezydentowi, który pełnił przez lat 15 nieprzerwanie urząd Prezydenta lub Wice-

prezydenta, przyzna Rada miejska odpowiednią emeryturę.

§. 35.

Sprawy zastrzeżone decyzji Rady miejskiej.

Do spraw zastrzeżonych decyzji Rady miejskiej należą:

a) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy;

b) nabywanie ruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za nieruchomość, zbywanie majątku gminy, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, przyjmowanie obowiązków służebnictwa, zastawu i poręczenia, zaciąganie pożyczek i operacye kredytowe.

W sprawach w tym ustępie b) oznaczonych, uchwała, aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie prędzej, jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej pięćdziesięciu członków Rady miejskiej. Nadto potrzeba zatwierdzenia Wydziału krajowego do ważności uchwały przyzwalającej na zbywanie nieruchomości lub praw za nieruchomość uważanych, jeżeli wartość tej nieruchomości lub takiego prawa przenosi 20.000 koron, tudzież uchwały przyzwalającej zaciągania pożyczek i przyjęcia poręczenia, jeżeli pożyczka lub suma poręczoną być mająca z doliczeniem długów gminę już obciążających przenosi sumę rocznego dochodu gminy, wedle przecięcia ostatnich lat sześciu obliczoną;

c) lokowanie kapitałów;

d) przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu;

Gdyby wartość spadku lub legatu przenosiła 20.000 K, wtedy uchwała na zrzeczenie się zapaść musi w sposób pod b) wskazany.

e) stawianie kosztem gminy nowych

budowli lub przekształcenie albo znoszenie istniejących, tudzież inne przedsięwzięcia nakładem gminy wykonać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych albo zwiniecie już istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany innych kontraktów, o ile Rada miejska nie uzna rzeczą stosowną czynności te poruczyć Prezydentowi lub magistratowi;

i) zezwalanie na rozpoczęcie procesu lub na odstąpienie od takowego i na zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych;

k) uchwalanie budżetu rocznego i środków pokrycia;

l) przyzwalanie na wydatki budżetem przewidziane, o ile takowe instrukcją Rady miejskiej Prezydentowi lub Magistratowi poruczone nie będzie; tudzież przyzwalanie na większe wydatki budżetem nieprzewidziane;

m) rozpoznawanie i załatwianie rachunków rocznych;

n) umarzanie należitości wątpliwych lub takich, które ściągnięte być nie mogą, niemniej darowanie należących się gminie zwrotów i uchybień rachunkowych;

o) organizacja urzędów miejskich (Magistratu); oznaczenie liczby urzędników i sług miejskich, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych, wydawanie przepisów dyscyplinarnych dla urzędników i sług miejskich, niemniej określenie ich uzdolnienia i obowiązków;

p) oznaczenie płac, pensyj i innych emolumentów dla urzędników i sług miejskich, dla ich wdów i sierót;

r) mianowanie, jakoteż uwolnienie od służby urzędników i sług miejskich, udział przy mianowaniu lub uwolnieniu od służby przełożonych i nauczycieli w szkołach

i innych zakładach naukowych miejskich według istniejących przepisów i przyznawanie emolumentów dla ich wdów i sierót.

Mianowanie niższych urzędników i sług może jednakże Rada miejska poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi.

s) udzielanie zaliczek na płace i przyznawanie niesystemizowanych emolumentów, oznaczenie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla innych osób, używanych w służbie gminnej;

t) opuszczanie zaliczek na płacę danych urzędnikom lub sługom miejskim;

u) udzielanie urlopów Prezydentowi i Wiceprezydentom; dozwalanie urlopów innym urzędnikom i sługom miejskim na czas dłuższy niż sześć tygodni.

§ 42.

Inne sprawy należące do zakresu działania Rady miejskiej.

Do zakresu działania Rady miejskiej należą jeszcze sprawy następujące:

a) Wybór Prezydenta miasta, trzech Wiceprezydentów i Delegatów;

b) nadawanie prawa przynależności do gminy, nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, tudzież rozstrzyganie co do utraty obywatelstwa (§. 9.), ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego, niemniej uwolnienie od niej;

c) czuwanie nad dokładnem prowadzeniem metryk gminy i spisu wyborców;

d) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, tudzież rozdawanie stypendyów, jako też innych miejsc fundacyjnych;

e) zawiadywanie, nadzorowanie, zakładanie i utrzymywanie szkół ludowych i średnich w granicach ustawą oznaczonych;

f) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 30. m.);

g) uchwalanie wniosków do zmian statutu miejskiego lub zmiany granic miasta (§. 2.), taka jednak uchwała, aby była ważna, musi być powziętą na dwóch nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach w obecności przynajmniej 60 członków Rady miejskiej i tylko większością $\frac{2}{3}$ obecnych.

Zmiany statutu jedynie w drodze ustawodawstwa nastąpić mogą.

§ 53.

Władza prezydenta i jego zastępców w ogólności.

Prezydent miasta jest przełożonym Magistratu i urzędów miejskich, kieruje ich czynnościami i czynności te nadzoruje.

Prezydenta miasta zastępują w razie przeszkody Wiceprezydenci w porządku oznaczonym w §. 19. niniejszego statutu. Prócz tego pomagają urzędujący Wiceprezydenci Prezydentowi miasta w kierownictwie i nadzorze Magistratu i urzędów miejskich wedle podziału czynności, który ustanowi Prezydent miasta i przedłoży Radzie miejskiej do wiadomości.

§. 62.

Odpowiedzialność.

Prezydent odpowiada za czynności urzędowe, tak własne, jak i swoich zastępców, Magistratu i urzędów miejskich Radzie miejskiej, a za czynności w poręczonym zakresie działania także rządowi.

W tej samej mierze odpowiedzialni są Wiceprezydenci w zakresie powierzonych im w myśl §. 53. czynności, o ile zastępują Prezydenta miasta, czy to stale, czy czasowo.

Obok tej odpowiedzialności Prezydenta, względnie jego zastępców, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Rady miejskiej, innych członków Magi-

stratu i urzędów miejskich za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przekazanych im przez Prezydenta, względnie jego zastępców.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzących z odpowiedzialności orzeczonych w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

§. 63.

O składzie i zakresie działania Magistratu i innych urzędów miejskich.

Magistrat składa się z Prezydenta i Wiceprezydentów miasta, Delegatów miejskich (§. 70), z Dyrektora i radców Magistratu, tudzież urzędników pomocniczych.

Przydent, Wiceprezydenci i Delegaci miejscy wchodząc w skład Magistratu, nie przestają być członkami Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem prezydenta, względnie jego zastępcy, zarządza Magistrat bezpośrednio sprawami gminy i zostających pod jej zarządem zakładów i funduszków i załatwia czynności bieżące w sprawach jemu przekazanych.

W sprawach poruczonego zakresu gminy, mianowicie w sprawach administracyi politycznej, jest Magistrat pod przewodnictwem Prezydenta lub jego zastępcy pierwszą instancją w obrębie miasta.

Kollegialnym posiedzeniom ciała radnego Magistratu przewodniczy Prezydent lub jego zastępca.

Bez przewodnictwa Prezydenta lub jego zastępcy Magistrat ważnej uchwały powziąć nie może.

§. 86.

Z dodatków do podatków i innych opłat.

O ile dochody w §. 82. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków.

Do ważności uchwały, dotyczącej bądź nakładania dodatków do podatków, bądź zaprowadzenia nowych, lub podwyższenia istniejących opłat gminnych, potrzeba, aby taka uchwała była powzięta na dwóch, nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach.

Art. II.

Postanowienie §§. 26—31 i 33 ordynacyi wyborczej dla gminy król. st. m. Lwowa, o ile się odnoszą do wyboru pierwszego Wiceprezydenta, obowiązują także co do wyboru drugiego i trzeciego Wiceprezydenta.

Art. III.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Okres urzędowania członków prezydium wybranych przed wejściem w życie tej ustawy, nie doznaje jednak zmiany.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej co do wniosku posła Jana Kiweluka i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Uściu zielonem, tudzież co do petycyi Zwierzchności gminnej w Uściu zielonem w tej samej sprawie.

Sprawozdawca p. Tertil uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Wniosek p. Jana Kiweluka i tow. oraz petycyę Zwierzchności gminnej w Uściu zielonem o kreowanie tamże sądu powiatowego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do dalszego badania i zdania sprawy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Sali w sprawie zmiany §§. 16 i 18. statutu krajowego.

Sprawozdawca p. Jaworski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek Komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . uzupełniająca postanowienia §. 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art I.

Postanowienia §. 18. statutu krajowe-

go dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. patentem z dnia 26. lutego 1861 l. 20. Dz. u. p., uzupełnia się następującem postanowieniem:

§. 18a).

Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkcyja rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych dla niej obszarów kraju, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych, używanie wód, odprowadzanie ich i ochrona przed niemi, melioracya, zabudowanie potoków górskich, regulacya i wykupienie praw używania lasów i pastwisk. Należą dalej do spraw kultury krajowej wszelkie sprawy ustroju agrarnego, w szczególności: przepisy o o wolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególne przepisy o dzieleniu spadków dla posiadłości włościąńskich i przepisy o operacyach agrarnych, jak również udział w urządzeniu kredytu rolniczego, udział w organizacyi zawodów rolniczego i leśnego, tudzież w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Starzyński.

Przemawia p. Leo.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek stwierdza komplet potrzebny do powzięcia uchwały w tej sprawie, a przepisany §. 37. reg.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Postanowienia §. 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem, ogłoszonego ces. patentem z dnia 26. lutego 1861 l. 20. Dz. u. p., uzupełnia się następującem postanowieniem:

Izba bez rozprawy uchwała art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 18a)

Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkcyja rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych dla niej obszarów kraju, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych, używanie wód, odprowadzanie ich i ochrona przed niemi, melioracya, zabudowanie potoków górskich, regulacya i wykupienie praw używania lasów i pastwisk. Należą dalej do spraw kultury krajowej wszelkie sprawy ustroju agrarnego, w szczególności: przepisy o wolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególnie przepisy o dzieleniu spadków dla posiadłości włościąńskich i przepisy o operacyach agrarnych, jak również udział w urządzeniu kredytu rolniczego, udział w organizacyi zawodów rolniczego i leśnego, tudzież w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Oleśnickiego:

zamiast drugiego ustępu, ma być:

Należą do spraw kultury krajowej :
sprawy włości rentowych, udział w urzędzeniu kredytu rolnego, w organizacji zawodów rolniczego i leśniczego“.

Izba popiera poprawkę powyższą p. Oleśnickiego.

Izba odrzuca tę poprawkę p. Oleśnickiego, a oddzielnie uchwała §. 18 a) zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie żąda głosu, ani zgłosił poprawki do artykułu II III tytułu i wstępu ustawy przeto podda je łącznie pod uchwałę Izbie

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta :

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia . . . . uzupełniająca postanowienia § 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Art. II. III. tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem Komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt po-

wyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania,

Marszałek stwierdza, że Izba uchwała ustawę powyższą większością głosów przepisaną w §. 37 regulaminu sejmowego względnie w § 38 statutu krajowego.

Marszałek oznajmia, że Izba wraca obecnie do opuszczonych dwóch punktów porządku dziennego, a mianowicie :

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku posła Federowicza i towarzyszy w przedmiocie uzupełnienia §. 18. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. ust. kraj. Nr. 63.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony / . projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . uzupełniająca § 18 ustawy z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63 zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Do ustępu 3 go § 18. ustawy z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63. zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa dodaje się słowa :

„Ograniczenie to nie dotyczy śródmieścia, o ile chodzi o budowę dwu- lub trzechpiętrowych domów o wysokości maksymalnej 18 metrów“.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam
Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie
żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szcze-
gółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej
ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej u-
stawy en bloc poczem w oddzielnym gło-
sowaniu uchwała cały projekt ustawy en
bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek
sprawozdawcy przystąpić do trzeciego
czytania, uchwała Izba powyższy proj-
kt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji gminnej o spra-
wzdaniu Wydziału krajowego w przed-
miocie petycji gminy m. Nowego Sącza
co do urządzenia wodociągu i budowy ka-
nałów.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony
na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od
czytania sprawozdania odczytuje nastę-
pujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. załączone / dwa projekty ustaw :
2. petycję do l. 1.742 odsyła się do
Wydziału krajowego do użytku przy prze-
prowadzić się mających badaniach odno-
śnie do punktu 2 i 3 i załatwiania.

I.

U s t a w a

z dnia . . . o obowiązku właścicieli domów
w gminie miasta Nowego Sącza połącze-
nia swych domów z miejskim wodocią-
giem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na
pobór gminnego podatku od czynszów
najmu, oraz opłat gminnych na urządze-

nie, utrzymanie i odnowienie wodociągu
miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego
Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z
Wielkiem Księstwem Krakowskim rozpo-
rządzam co następuje :

§ 1.

Każdy właściciel domu położonego
w obrębie gminy miasta Nowego Sącza
obowiązany jest po otwarciu miejskiego
wodociągu w dotyczącej ulicy lub doty-
czącym placu połączyć swój dom z wodo-
ciągiem miejskim, (§ 2).

Połączenie to ma nastąpić według
przepisów osobnego regulaminu technicz-
nego (§ 13.) i wykonane być może tylko
przez osoby posiadające do tego uzdolnie-
nie w myśl przepisów ustawy przemy-
słowej.

§ 2,

Połączenie domów z miejskim wodo-
ciągiem ma nastąpić najpóźniej do dwóch
lat po otwarciu wodociągu w odnośnej
ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego po-
łączenia w powyższym terminie, może
gmina miasta Nowego Sącza wykonać je
na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po za-
prowadzeniu wodociągu, mają być z nim
połączone przed wydaniem zezwolenia na
ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§ 3.

Koszta doprowadzenia wody do wodo-
ciągu miejskiego aż do granicy realności,
ponosi gmina miasta Nowego Sącza, ko-
szta zaś dalszego połączenia i wewnętrzne-
go urządzenia ponosi właściciel realności,
gmina jednak wykonuje część tego połą-
czenia od granicy realności aż do odległo-
ści 1 metra poza wodomierz na koszt
właściciela. W domach, w których na ra-
zie nie będzie wodomierzy, orzeknie Ma-

gistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności gmina wykona na koszt właściciela.

§ 4.

Gdyby koszta urządzenia wodociągowego wewnątrz domu były w stosunku do jego wartości za wysokie, może Rada miejska wyjątkowo zwolnić właściciela od obowiązku w § 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę do picia, z powodu bliskości publicznej studni wodociągowej jest zapewnione, a okoliczność ta została urzędownie stwierdzoną.

Koloniom robotniczym, dalej właścicielom domów o charakterze wiejskim lub prowizorycznym może Rada miejska zezwolić na urządzenie ich kosztem wspólnych studzien wodociągowych zamiast łączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Przeciwko odmownej uchwale Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

Z ustaniem powodu zwolnienia od wykonania domowego urządzenia wodociągowego zwolnienie to traci moc obowiązującą.

§ 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, odnowienia i utrzymania wodociągu miejskiego przysługuje gminie miasta Nowego Sącza prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm, licząc od dnia oddania wodociągu do użytku publicznego (§ 9.), podatku gminnego aż do wysokości ośmiu (8%) zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych przy wodociągu w obrębie gminy.

Zwolnienie od połączenia domu z wodociągiem miejskim (§ 4) nie uwalnia od uiszczania podatku wodociągowego.

§ 6.

Za używanie wody :

a) do celów gospodarstwa domowego . j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli i t. p., powyżej 50 litrów na głowę i dobę,

b) na cele przemysłowe, jak do fabryk zajazdów, hoteli, łazienek, kawiarni, dla zakładów dorożkarskich, do pojenia koni pociągowych, w przedsiębiorstwach przemysłowych i t. p.

c) na cele zbytkowe, jak do ogrodów wodotrysków do pojenia koni pojazdowych i zbytkownych i t. p. wreszcie

d) za użycie wody w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu jak n. p. w budynkach rządowych krajowych, dworcach kolejowych i t. p. może gmina miasta Nowego Sącza pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 7.

W granicach zakreślonych §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska ustanawiać corocznie wysokość gminnego podatku wodociągowego.

§ 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają mieszkańcy, względnie używający wody.

Za podatek gminny (§. 5.) i opłaty za wodę zużyta w gospodarstwie domowym ponad przepisana ilość 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę (§. 6. a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Opłaty za używanie wody na cele wymienione w §. 6. b), c), d), ściągane będą wprost od tych, na których żądanie lub zgłoszenie zakład wodociągowy miejski wody lub urządzeń wodociągowych dostarcza.

§. 9.

Dzień, od którego pobór podatku wo-

dociągowego się rozpoczyna (§. 5.), poda Magistrat osobnem obwieszczeniem do publicznej wiadomości.

§. 10.

Do czasu, pokąd mieszkańcy nie będą mogli korzystać z miejskich wodociągów z powodu niewykonania urządzeń domowych, obowiązek płacenia podatku wodociągowego ciąży wyłącznie na właścicielach realności.

§ 11.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty (§. 6.) ściągane będą w obrębie gminy miasta Nowego Sącza podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§ 12.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§ 13

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miejska.

Uchwała ta wymaga do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

U s t a w a

z dnia . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Nowego Sącza wy-

budowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalająca tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Nowego Sącza obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków z odpadów atmosferycznych, wód użytkowych i nieczystości płynnych ze swej realności połączyć za pomocą kanału domowego z kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów ponad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względów publicznych okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanałów domowych na swej realności. Odszkodowanie i koszta ewentualnego wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi obowiązany do budowy tychże kanałów domowych właściciel domu, a to w granicach ustanowionych w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowych kanałów ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budający nie zastosuje się do wydanego w myśl § 1. wezwania, natenczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§ 4.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem kanalizacji miejskiej, jej utrzymaniem i administracją przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm od dnia oddania kanałów na użytek publiczny, najwcześniej jednak od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podatku gminnego w wysokości jeden procent zeznaego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Coroczne opłaty kanalizacyjne od realności i budynków nie opłacających podatku domowo-czynszowego pobierane będą przez powyższy czasokres w stosunku cztery całe sześć dziesiątych (4⁶/₁₀) halerza od każdego metra kwadratowego zabudowanej powierzchni. Przy budynkach kilku piętrowych za powierzchnię zabudowaną uważać się będzie powierzchnię przyziomu pomnożoną ilością piątr. Piwnice i poddasza nie podlegają opłacie, o ile nie są zamieszkałe.

Powyższy podatek gminny mają uiszczać właściciele domów położonych przy tej ulicy publicznej lub przy tym placu publicznym, gdzie kanał został oddany na użytek publiczny, a to bez względu czy kanał przed czy po wejściu w życie niniejszej ustawy został zbudowany.

Od domów, które później powstaną, jak również od domów, obok których kanał publiczny dopiero później będzie oddany do publicznego użytku, należy pobierać rzeczony podatek gminny tylko do końca powyższego pięćdziesięciosiedmioletniego czasokresu.

§ 5.

Podatek gminny (§. 4.) ściągany będzie

w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 6.

Odpisanie podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 4.).

§. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy porucam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nad I-szą ustawą nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej nad I. ustawą.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej I-ej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt I-ej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

W rozprawie ogólnej nad II-gą ustawą nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej nad II-ą ustawą.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej II. ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt II-ej ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania, uchwała Izba powyższy projekt II. ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji wodnej o regulacji rzek kanałowych.

Przemawia sprawozdawca p. Kozłowski.

Przemawia p. Kędzior dla sprostowania faktów.

Przemawia p. K. Lubomirski dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Kozłowski dla sprostowania faktów.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy następujące wnioski komisji, które p. sprawozdawca kolejno odczytuje :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

A. 1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. lipca 1908 L. 71.360.908.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na roboty około regulacji rzek w myśl programu uchwalonego przez komisję dla regulacji rzek przeznaczony kwoty, w terminach właściwych wypłacał — ażeby przeto w przyszłości części ogólnych kosztów budowy w latach 1909 do 1912 wykonać się mających, nie jak dotychczas w miesięcznych ratach, ale w rocznych lub półrocznych ratach c. k. Namiestnictwu asygnował.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacji rzek ustawą z dnia 9. maja 1907 objętych przyspieszył.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specjalnych komisarzy wydanych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 jak najprędzej powołał i wydanie instrukcji dla nich przyspieszył, oraz ażeby utworzył osobne posady w celu po-

woływania hydrotechników jako znawców zawodowych dla władz politycznych.

5. Zważywszy, że nowa organizacja władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku, jak i z uwagi na wynikającą z powodu potrzeby porozumienia się kilku czynników, stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacji rzek na poważne niebezpieczeństwo,

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwaloną, a dotychczas nie wykonaną rezolucji, skupił wszystkie dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych, i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego w Ministerstwie dla robót publicznych.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio namiestnikowi podlegającą dyrekcję dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizji projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór Departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podwyższył tak fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowli wodnych, jak i dotację dla inżynierów w celu ułatwienia im specjalnego kształcenia się za granicą przy budowach wodnych.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacji rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przeprowadził w jak najszybszym przecią-

gu czasu rewizję zastarzałych rozporządzeń wykonawczych, obowiązujących dla państwowych budowli wodnych.

B) Przedstawione przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucye pośle Oleśnickiego :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić do c. k. Rządu rezolucye z bardzo stanowczem wezwaniem :

1. ażeby c. k. Rząd uzupełnił rozporządzenie wykonawcze z 21. kwietnia 1904 postanowieniem także i trzeciego ustępu § 13. ustawy z d. 11. czerwca 1901 L. 66. Dz. u. p., tudzież przepisem, że projekta regulacyi interesowanym przed zatwierdzeniem planów szczegółowych okazywane być winny, przyczem ma im służyć prawo wnoszenia przeciwko rzeczonym projektom zarzutów i podnoszenia żądań, które mają być przedmiotem ocenienia krajowej Komisji regulacyjnej ;

2. ażeby c. k. Rząd wydał ściśle polecenie właścicielom regulację przeprowadzającym i ich organom, by w myśl tych przepisów ściśle przestrzegały, ażeby wskutek regulacyi stosunki gospodarcze adiacentów nie uległy pogorszeniu, ale przeciwnie polepszeniu, a w szczególności by co do interesów gospodarczych w powyższem sprawozdaniu (na stronie 10. pod a do g) wymienionych, danem było interesowanym całkowite zabezpieczenie praw, przed pogorszeniem, względnie całkowite wynagrodzenie, gdy pogorszeniu temu żadną miarą nie da się zapobiedz“.

C) przedłożona przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucya pośle Bojki :

„1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by młynom, istniejącym od wieków na Dunajcu (pływakom), nie przeszkadzał dalej istnieć, a jeżeli to byłoby szkodliwym dla regulacyi rzeki, aby właściciele młynów wynagrodził tak, by nie byli pokrzywdzeni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by pokrył

koszta żwirowania tamy dojazdowej przy ujściu Dunajca do Wisty i żeby ludności dozwolił wolnego dojazdu po piasek, węgiel galarami wożony.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w razie potrzeby dotyczący właściciele gruntów mogli swe plony wynosić i składać na dotyczących wałach“.

D) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya pośle Kędziora :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nie stawiał trudności właścicielom gruntów nadbrzeżnych przy zasadzaniu ich odsypisk wikliną, lecz ułatwił im zakulturowanie odsypisk przez przybliżone oznaczenie trasy regulacyjnej, zanim roboty regulacyjne na odnośnej przestrzeni rzeki zostaną rozpoczęte“.

E) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya rektora Niemętowskiego :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w interesie doskonałego wyposażenia nowoutworzonego Wydziału hydrotechnicznego w Szkole politechnicznej we Lwowie nie szczędził środków materialnych na utworzenie a względnie należyte wyposażenie potrzebnych katedr z zakresu budowli wodnych“.

F) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya pośle Krynickiego :

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa prośbę gmin nadbrzeżnych rzeki Bystrzycy i jej dopływów o jej uregulowanie, a co najmniej, o zabezpieczenie brzegów w miejscach, gdzie zagraża bezpośrednio domom i gospodarczym budynkom oraz ogrodom, jak najrychlej korzystnie i przychylnie załatwił i bezzwłocznie co potrzeba urzędowi regulacyi Bystrzycy sołotwińskiej w Stanisławie poruczył“.

G) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu co do wszystkich powyższych punktów

starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Długosza:

Wzywa się c. k. Rząd aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienić program generalny uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w tym kierunku ażeby regulacja rzek Ropy i Sękówki możliwie jeszcze przed upływem pierwszego okresu prac regulacyjnych t. j. przed rokiem 1913 została rozpoczęta.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Długosza.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. K. Lubomirskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zmienić względnie uzupełnić program generalny uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 rozpoczęta została regulacja wraz z zabudowaniem dopływów rzeki Raby oraz potoków Słonianki i Poniczanki a w szczególności w gminach Słone, Ponice, i Rabka.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. K. Lubomirskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm ustanawia cztery stypendya po 500 K rocznie na razie na lat pięć począwszy od roku naukowego 1908—9 dla słuchaczy zwyczajnych wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej, którzy się zobowiążą po ukończeniu studiów wstąpić do służby krajowej.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm uznając nagłą potrzebę obwałowania Wisły powyżej Krakowa, wzywa c. k. Rząd, ażeby dostarczył Wydziałowi krajowemu jak najrychlej obliczenia ilości wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, tak ażeby projekty techniczne dla obwałowania lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan, tudzież prawego brzegu tej rzeki od Jawiszowic do Bodzowa mogły być w ciągu zimy 1908—1909 wykonane, a projekty ustaw zapewniających wykonanie robót przy pomocy państwowego funduszu meloracyjnego zostały przedłożone Sejmowi na najbliższej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby po ustaleniu niwelety wałów nadwiślańskich powyżej Krakowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozpoczął z wiosną 1909 budowę prawego wału nadwiślańskiego od Jawiszowic w dół do ujścia Przemszy na razie na rachunek datku państwowego (państwowej dotacyi wodnej).

Zaliczona ze skarbu państwa na te roboty kwota służyć ma na częściowe pokrycie datku państwa, jaki specjalną ustawą regulującą to przedsiębiorstwo zostanie przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Sprawozdawca p. Kozłowski imieniem komisji wodnej wnosi:

Petycję Ls. 2375/08 Wincentego Medek i tow. w Osielcu o regulację rzeki Skawy, Ls. 2473/08 gminy Wyzawizów o regulację rzeki Bystrzycy i o budowę mostu, Ls. 2580/08 gminy Wołczyniec o zmianę §. 47. ust. wod., Ls. 2613/08 gminy Biskupice o pozostawienie łąd w obecnym miejscu Ls. 2690/08 Zwierzchności gm. m. Krościenka o zabudowanie górskich poto-

kw „Krośnicy“ i „Kijowskiego“, Ls. 2708|08 mieszkańców Zagórza o regulacy rzeki Osławy w Zagórzu. Ls. 2800 gminy Biskupice o pozostawienie łąd na obecnem miejscu, Ls. 2853|08 gmin i obszarów dworskich pow. jarosławskiego o regulacy Mleczy z dopływami — przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i zdania sprawy na następnej sesyi.

Tem samem załatwiony został wniosek p. Winniczuka w sprawie regulacy Bystrzycy nadwiślańskiej Ls. 2326.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy krajowej, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych

Sprawozdawca p. Wrześniowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.
2. Sejm uchwała załączony /- projekt ustawy.

U s t a w a

krajowa z dnia . . . . . normująca płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam. co następuje :

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Stale mianowani lekarze okręgowi

mają prawo do emerytury, a pozostałe po nich wdowy i sieroty prawo do zaopatrzenia, a to w granicach tą ustawą określonych.

§. 2.

Postanowienia ustawy niniejszej mają zastosowanie do wszystkich lekarzy okręgowych, którzy w dniu nominacyi nie przekroczyli 40 roku życia.

Lekarze okręgowi, którzy w chwili nominacyi przekroczyli powyższy wiek normalny, a nie dosięgnęli lat 46-ciu, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wpływające po uzyskaniu od Wysokiego Sejmu veniam aetatis.

Lekarze okręgowi, którym na mocy poszczególnych uchwał Wydziałów powiatowych zabezpieczoną już została płaca emerytalna i zaopatrzenie dla ich wdów i sierót, nie tracą nabytych praw z tego tytułu, o ile one są korzystniejsze, aniżeli niniejsza ustawa to zapewnia, i w takim razie fundusz krajowy przyczyniać się będzie do odnośnych wydatków powiatów udziałem w wysokości oznaczonej w §. 3. tej ustawy.

Tacy jednak lekarze, jakoteż ci, którzy pobierają już emeryturę z innych funduszków publicznych, nie nabywają praw z niniejszej ustawy.

Fundusz pensyjny.

§. 3.

Celem zapewnienia lekarzom okręgowym emerytury, a ich wdowom i sierotom zaopatrzenia utworzony zostaje fundusz pensyjny, do którego wpływać mają:

a) opłaty uiszczane przez lekarzy okręgowych w wysokości 3% od pobieranej płacy lekarza okręgowego ;

b) jednorazowe opłaty w kwocie 100 koron, uiszczane przez lekarzy okręgowych od dekretów nominacyjnych ;

c) opłaty funduszu powiatowego, wynoszące 3% od płac pobieranych przez lekarzy okręgowych w odnośnym powiecie;

d) opłaty funduszu krajowego w tej samej wysokości, wreszcie

e) grzywny, nakładane wedle §. 15. ustawy z dnia 5. października 1906 Dz. u. kr. l. 148.

Opłaty powyższe pod a) c) d) wyszczególnione są minimalne i w miarę potrzeby mogą być w odpowiednim stosunku podwyższone, gdyby dochody z ich opłat okazały się niewystarczającymi do pokrycia wydatków na płace emerytalne, pensje wdowie i zaopatrzenia sieroce.

§. 4

Funduszem pensyjnym zarządza Wydział krajowy.

Koszta tego zarządu ponosić będzie fundusz krajowy tak długo, dopóki fundusz pensyjny nie wykaże nadwyżki, z której koszta zarządu częściowo lub w całości będą mogły być pokrywane.

Policzalny czas służby.

§. 5.

Przy przeniesieniu lekarza okręgowego w stały lub czasowy stan spoczynku policzone mu będą lata przepędzone nieprzerwanie w służbie lekarza okręgowego, licząc od dnia złożenia przysięgi służbowej.

Jeżeli lekarz okręgowy przeniesiony w czasowy stan spoczynku obejmie napowrót posadę, w takim razie przy przeniesieniu go w stały stan spoczynku przyjęte będą za podstawę do obliczenia definitywnej płacy emerytalnej tylko lata spędzone rzeczywiście w służbie z pominięciem okresu spędzonego w czasowym stanie spoczynku.

Przy wymiarze emerytury wliczony będzie lekarzom okręgowym czas takiej samej służby odbytej w innym okręgu (po-

wiecie), jeżeli przejście z jednego okręgu do drugiego nastąpiło bez przerwy.

Lekarzom, którzy bezpośrednio przed uzyskaniem posady lekarza okręgowego pozostawali nieprzerwanie w czynnej służbie przy szpitalach krajowych lub powszechnych, policzonym będzie czas tej służby przy przeniesieniu w stan spoczynku i wymiarze emerytury, pod warunkiem wniesienia opłat przewidzianych w §. 3. niniejszej ustawy.

Wyjątkowe policzenie lat służby.

§. 6.

Jeżeli świadectwem lekarskim stwierdzonym zostanie, iż lekarz okręgowy pozostający w czynnej służbie co najmniej przez lat 5 przy wykonywaniu tej służby, względnie z powodu jej spełniania stał się zupełnie niezdolnym do dalszej służby lekarskiej okręgowej, w takim razie doliczone mu będą lata brakujące do ustanowionego §. 9. okresu lat 10-ciu służby.

Gdyby jednak z powodu pełnienia służby lekarskiej okręgowej wynikła dla lekarza okręgowego i dowodzona świadectwem lekarskim zupełna nieudolność do zarobkowania, wówczas otrzyma on przy przeniesieniu w stan spoczynku emeryturę należącą się za 20 lat służby.

Przeniesienie w stan spoczynku.

§. 7.

Przeniesienie w stan spoczynku jest :

1) stałe i następuje na żądanie lub z urzędu — albo

2) czasowe (kwieskowanie) i następuje z urzędu.

Przeniesienie w stały stan spoczynku.

§. 8.

1) Przeniesienie w stały stan spoczynku na żądanie może nastąpić :

a) jeżeli lekarz okręgowy wykaże co najmniej 10 lat nieprzerwanej służby a nadto orzeczeniem lekarskim (§. 6.) stwierdzonem zostanie, że proszący na zawsze nie pełnienia służby lekarskiej okręgowej stał się niezdolnym;

b) jeżeli przekroczył 70 lat życia, wreszcie

c) jeżeli wysłużył 35 lat na posadzie lekarza okręgowego.

2) Przeniesienie w stały stan spoczynku z urzędu zarządzi Wydział krajowy ze względów służbowych według własnego uznania.

§. 9.

Wydział krajowy przeniesie lekarza okręgowego w czasowy stan spoczynku:

1) jeżeli chwilowa niezdolność do służby prawdopodobnie z czasem da się usunąć,

2) jeżeli posada nadana została zwinęta, a umieszczenie na innej na razie jest niemożliwe,

3) jeżeli Wydział krajowy uzna przeniesienie takie za wskazane ze względów służbowych.

Lekarz okręgowy, przeniesiony w czasowy stan spoczynku, winien na wezwanie Wydziału krajowego do dnia 30-tu, licząc od dnia doręczenia tego wezwania albo umieszczenia onego w gazecie urzędowej objąć wskazaną sobie posadę. Wezwanie to wyda Wydział krajowy:

a) jeżeli świadectwem lekarskim stwierdzonem zostanie takie polepszenie stanu zdrowia, iż przeniesiony w czasowy stan spoczynku może objąć posadę, którą przedtem zajmował, albo inną odpowiednią;

b) jeżeli lekarz kwieskowany z powodu zwinięcia posady może być umieszczony na innej posadzie, względnie innym okręgu;

c) jeżeli Wydział krajowy uchyli zarządzone przeniesienie w czasowy stan spoczynku.

Wymiar emerytury.

§. 10.

Wysokość płacy emerytalnej w stałym lub czasowym stanie spoczynku wynosi za pierwsze 10 lat policzalnej służby 40%, a za każdy następny rok służby 2·4% ostatniej płacy pobieranej przez lekarza okręgowego.

Po 35-letniej służbie zatem należy się pełna emerytura w wysokości całej ostatniej płacy.

Przy obliczaniu czasu służby liczą się ułamki roku, o ile przekraczają sześć miesięcy, za cały rok służby.

Odprawa.

§. 11.

Lekarzowi okręgowemu, który z powodu stwierdzonej świadectwem lekarskim niezdolności do pełnienia swoich obowiązków urzędowych uwolniony zostaje ze służby, zanim uzyskał prawo do emerytury, względnie nie odbył jeszcze 5 lat służby, należy się odprawa w wysokości jednorocznej płacy ostatniej.

Lekarzowi okręgowemu, który nie był jeszcze prawa do emerytury, a uwolnionym zostaje od służby z powodu zwinięcia zajmowanej posady i niemożności przeniesienia go na inną odpowiednią (§. 8. p. 2) należy się odprawa w wysokości 50% ostatniej jednorocznej płacy.

Lekarzowi okręgowemu, który w drodze dyscyplinarnej usunięty zostaje z posady, odprawa się nie należy.

Utrata prawa do emerytury.

§. 12.

Lekarz okręgowy traci prawo do emerytury:

1) jeżeli dobrowolnie zrzeka się swojej posady lub samowolnie służbę opuszcza, nie udowodniwszy nieudolności do jej pełnienia;

2) jeżeli w drodze orzeczenia dyscyplinarnego usunięty został z posady;

3) jeżeli będąc w czasowym stanie spoczynku, nie uczynił zadość wezwaniu Wydziału krajowego (§ 9.) co do objęcia wskazanej posady;

4) jeżeli za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie wynikłe z chęci zysku lub naruszające moralność publiczną prawnomocnie został zasądzonym, wreszcie

5) jeżeli przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego w sprawach niniejszą ustawą objętych czy to w drodze sądowej lub w jakikolwiek inny sposób, z wyjątkiem drogi do Sejmu krajowego, poszukuje pomocy.

O pensjach wdowich.

§. 13.

Pensję wdowią otrzymują:

1) Wdowy po tych lekarzach okręgowych, którzy w czasie zgonu bądź już pobierali płacę emerytalną, bądź też posiadali prawo do emerytury, jeżeli małżeństwo było zawarte przed lub w czasie czynnej służby, jednak przed ukończeniem 55. roku życia zmarłego męża;

2) wdowy, których małżonkowie utracili życie skutkiem przypadku, jaki ich dotknął z powodu pełnienia służby lekarza okręgowego.

§. 14.

Nie mają prawa do pensji wdowiej:

1) wdowy, których mężowie nie mieli prawa do emerytury lub to prawo utracili;

2) wdowy rozwiedzione i wdowy z własnej winy sądownie od stołu i łoża separowane, lub które samowolnie męża opuściły;

3) wdowy, których mężowie zamiast

stałej emerytury otrzymali odprawę, lub zrzekli się dobrowolnie emerytury.

Odprawa wdowy.

§. 15.

Wdowa, której małżonek nie miał prawa do emerytury, lub do którego nie zastosowano wyjątkowego policzenia lat służby (wedle §. 6.) otrzymuje jednorazową odprawę równającą się ćwierćrocznej ostatniej płacy męża.

Wymiar pensji wdowiej i zaopatrzenia sierót.

§. 16.

Pensya wdowy po lekarzu okręgowym wynosi 50% ostatniej przez tegoż pobieranej płacy.

Każdemu niezaopatrzonemu dziecku słubnemu lekarza okręgowego, który miał prawo do poboru płacy emerytalnej lub emeryturę już pobierał, należy się po śmierci ojca dodatek na wychowanie w wysokości $\frac{1}{4}$ części pensji wdowej, jednak najdłużej do ukończenia 24. roku życia.

Ogólna kwota tych dodatków nie może jednak przekraczać wysokości pensji wdowiej. Dodatek powyższy wypłacany będzie również sierotom po obojgu rodzicach w granicach §. 18. niniejszej ustawy zastrzeżonych.

Wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych; którym służy prawo do pensji względnie zaopatrzenia na mocy Najw. rozporządzenia z dnia 3. lutego 1856, Nr. 113. Dz. p. p. i z dnia 9. marca 1857, Nr. 95, Dz. p. p. nie będzie przyznana pensya wdowia względnie dodatek na wychowanie na podstawie niniejszej ustawy.

Utrata pensji wdowiej.

§. 17.

Prawo do poboru pensji wdowiej traci wdowa:

- a) przez powtórne wejście w związek małżeński;
- b) jeżeli w czasie wdowieństwa została prawomocnie zasądzoną za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie z chęci zysku pochodzące, lub przeciw obyczajności publicznej.

Utrata dodatku na wychowanie.

§. 18.

Dziecko traci prawo do dodatku na wychowanie:

- 1) skoro ukończy 24 lat wieku;
- 2) jeżeli otrzymało stałe zaopatrzenie;
- 3) jeżeli prawomocnie zasądzone zostało za występki lub przekroczenie, wynikłe z chęci zysku, albo naruszające obyczajność publiczną.

Kwartał pośmiertny.

§. 19.

Wdowie, a jeśli ta już nie żyje, dzieciom lekarza okręgowego, który zmarł w czynnej służbie, posiadając prawo do emerytury, lub też w stanie spoczynku, należy się — niezależnie od innych poborów z tytułu zaopatrzenia — na opędzenie kosztów leczenia i pogrzebu kwartał pośmiertny w potrójnej kwocie tych poborów miesięcznych, które zmarły pobierał w ostatnim czasie tytułem płacy, względnie emerytury.

W braku wdowy, względnie dzieci, może być kwartał pozgonny przyznany i innym osobom, o ile udowodnią, że łożyły na koszt leczenia i pogrzebu.

Postanowienia przejściowe.

§. 20.

Lekarze okręgowi, mianowani przed wejściem w życie tej ustawy, którzy w chwili nominacji przekroczyli 40. rok życia a nie dosięgali lat 50, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływa-

jące tylko po uzyskaniu od Sejmu veniam aetatis.

§. 21.

Lekarzom okręgowym, mianowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a pozostającym w czynnej służbie dłużej niż lat 10, może być przy wymiarze emerytury policzonym czas w tej służbie spędzony najwyżej za 10 lat wstecz od chwili wejścia w życie tej ustawy, pod warunkiem, że opłacą takse nominacyjną w kwocie 100 kor. (§. 3). i przypadające za policzony okres służby 3% roczne wkładki od pobieranej w tym czasie płacy.

Postanowienia końcowe.

§. 22.

We wszystkich przypadkach tą ustawą emerytalną objętych orzeka wyłącznie Wydział krajowy.

Przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego wolno interesowanym w terminie nieprzekraczalnym dni 30 wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego.

§. 23.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Po ogłoszeniu tej ustawy Wydział krajowy wyda w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie wykonawcze do poszczególnych postanowień niniejszej ustawy emerytalnej.

§. 24.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Jabłoński i stawia następujące poprawki:

§ 6. W ustępie drugim po słowach „do zarobkowania, dodanie słów: „nawet

przed upływem 5 lat służby dalej jak w tekście i wówczas otrzyma on :

§ 12. opuścić ustęp 5.

§ 12 w ustępie pierwszym opuścić słowo „wyłącznie“.

Ustęp drugi opuścić.

§ 14. skreślenie w ustępie 2 lub samowolnie męża opuścić.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia 1 minut 57 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 4. listopada 1908.

Początek o godzinie 7 minut 31 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i odroczone posiedzenie otwiera napowrót.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy krajowej, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych, tu dzież zaopatrzenie wdów i sierot po nich pozostałych.

Przemawia p. Dudykiewicz.

Przemawia p. Cipser.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Wrześniowski.

Marszałek stwierdza, że poprawki pp. Jabłońskiego i Dudykiewicza są identyczne.

Przemawia p. Jabłoński w sprawie formalnej.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że jeżeli się nikt nie sprzeciwi będzie poddawał łącznie pod

uchwałę Izby te paragrafy do których nie zgłoszono poprawek.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta :

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Stale mianowani lekarze okręgowi mają prawo do emerytury, a pozostałe po nich wdowy i sieroty prawo do zaopatrzenia, a to w granicach tą ustawą określonych.

§ 2.

Postanowienia ustawy niniejszej mają zastosowanie do wszystkich lekarzy okręgowych który w dniu nominacji nie przekroczyli 40. roku życia.

Lekarze okręgowi, którzy w chwili nominacji przekroczyli powyższy wiek normalny, a nie dosiagnęli lat 46-ciu, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające po uzyskaniu od Wysokiego Sejmu veniam aetatis.

Lekarze okręgowi, którym na mocy poszczególnych Wydziałów powiatowych zabezpieczoną już została płaca emerytalna i zaopatrzenie dla ich wdów i sierót, nie tracą nabytych praw z tego tytułu, o ile one są korzystniejsze, aniżeli niniejsza ustawa to zapewnia, i w takim razie fundusz krajowy przyczyniać się będzie do odnośnych wydatków powiatów udziałem w wysokości oznaczonej w § 3. tej ustawy.

Tacy jednak lekarze, jakoteż ci, którzy pobierają już emeryturę z innych funduszy publicznych, nie nabywają praw z niniejszej ustawy.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §§ 1 i 2 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie w § 3 w u-

stępie ostatnim wierszu trzecim z góry zamiast słów: „z ich opłat“ mają być słowa: „z tych opłat“:

Fundusz pensyjny.

§ 3.

Celem zapewnienia lekarzom okręgowym emerytury, a ich wdowom i sierotom zaopatrzenia, utworzony zostaje fundusz pensyjny, do którego wpływać mają:

a) opłaty uiszczane przez lekarzy okręgowych w wysokości 3% od pobieranej płacy lekarza okręgowego;

b) jednorazowe opłaty w kwocie 100 koron uiszczane przez lekarzy okręgowych od dekrétów nominacyjnych;

c) opłaty funduszu powiatowego, wynoszące 3% od płac pobieranych przez lekarzy okręgowych w odnośnym powiecie;

d) opłaty funduszu krajowego w tej samej wysokości, wreszcie

e) grzywny nakładane wedle § 15. ustawy z dnia 5. października 1906 Dz. u. kr. l. 148.

Opłaty powyższe pod a) c) d) wyszczególnione są minimalne i w miarę potrzeby mogą być w odpowiednim stosunku podwyższone, gdyby dochody z tych opłat okazały się nie wystarczającymi do pokrycia wydatków na płace emerytalne, pensje wdowie i zaopatrzenia sieroce.

Przemawia p. Merunowicz i stawia następującą poprawkę:

Dodatek do § 3. lit. b) opłaty te mogą być uiszczane ratami.

Izba popiera tę poprawkę p. Merunowicza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Merunowicza.

Izba uchwała § 3. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Merunowicza przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

§ 4.

Funduszem pensyjnym zarządza Wydział krajowy.

Koszta tego zarządu ponosić będzie fundusz krajowy tak długo, dopoki fundusz pensyjny nie wykaże nadwyżki, z której koszta zarządu częściowo lub w całości będą mogły być pokrywane.

Policzalny czas służby.

§ 5.

Przy przeniesieniu lekarza okręgowego w stały lub czasowy stan spoczynku policzone mu będą lata przepędzone nieprzerwanie w służbie lekarza okręgowego, licząc od dnia złożenia przysięgi służbowej.

Jeżeli lekarz okręgowy przeniesiony w czasowy stan spoczynku obejmie napowrót posadę, w takim razie przy przeniesieniu go w stały stan spoczynku przyjęte będą za podstawę do obliczenia definitywnej płacy emerytalnej tylko lata spędzone rzeczywiście w służbie z pominięciem okresu spędzonego w czasowym stanie spoczynku.

Przy wymiarze emerytury wliczonym będzie lekarzom okręgowym czas takiej samej służby odbytej w innym okręgu (powiecie), jeżeli przejście z jednego okręgu do drugiego nastąpiło bez przerwy.

Lekarzom, którzy bezpośrednio przed uzyskaniem posady lekarza okręgowego pozostawali nieprzerwanie w czynnej służbie przy szpitalach krajowych lub powszechnych, policzonym będzie czas tej służby przy przeniesieniu w stan spoczynku i wymiarze emerytury, pod warunkiem wniesienia opłat przewidzianych § 3. niniejszej ustawy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§ 4 i 5 zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta: sprostowawszy

omyłkę druku, a mianowicie w 2 ustępie z miast słowa: „nieudolność“ ma być słowo: „niezdolność“.

Wyjątkowe policzenie lat służby.

§ 6.

Jeżeli świadectwem lekarskiem stwierdzonem zostanie, iż lekarz okręgowy pozostający w czynnej służbie co najmniej przez lat 5 przy wykonywaniu tej służby, względnie z powodu jej spełniania stał się zupełnie niezdolnym do dalszej służby lekarskiej okręgowej, w takim razie doliczone mu będą lata brakujące do ustanowionego § 10 okresu lat 10-ciu służby.

Gdyby jednak z powodu pełnienia służby lekarskiej okręgowej wynikła dla lekarza okręgowego udowodniona świadectwem lekarskiem zupełna niezdolność do zarobkowania, wówczas otrzyma on przy przeniesieniu w stan spoczynku emeryturę należącą się za 20 lat służby.

Marszałek otwiera rozprawę i odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego:

§ 6. W ustępie drugim po słowach: „do zarobkowania“, dodanie słów: „nawet przed upływem 5 lat służby“ dalej jak w tekście i wówczas otrzyma on

Przemawia p. Jabłoński.

Izba popiera tę poprawkę p. Jabłońskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała § 6. zgodnie z wnioskiem Komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Jabłońskiego.

Sprawozdawca czyta:

Przeniesienie w stan spoczynku.

§ 7.

Przeniesienie w stan spoczynku jest:

1) stałe i następuje na żądanie lub z urzędu — albo

2) czasowe (kwieskowanie) i następuje z urzędu.

Przeniesienie w stały stan spoczynku.

§ 8.

1) Przeniesienie w stały stan spoczynku na żądanie może nastąpić:

a) jeżeli lekarz okręgowy wykaże co najmniej 10 lat nieprzerwanej służby a nadto orzeczeniem lekarskiem (§ 6.) stwierdzonem zostanie, że proszący na zawsze do pełnienia służby lekarskiej okręgowej stał się niezdolnym;

b) jeżeli przekroczył 70 lat życia, wreszcie

c) jeżeli wysłużył 35 lat na posadzie lekarza okręgowego.

2) Przeniesienie w stały stan spoczynku z urzędu zarządzi Wydział krajowy ze względów służbowych według własnego uznania.

§ 9.

Wydział krajowy przeniesie lekarza okręgowego w czasowy stan spoczynku:

1) jeżeli chwilowa niezdolność do służby prawdopodobnie z czasem da się usunąć,

2) jeżeli posada nadana została zwiniętą, a umieszczenie na innej na razie jest niemożliwe.

3) jeżeli Wydział krajowy uzna przeniesienie takie za wskazane ze względów służbowych.

Lekarz okręgowy, przeniesiony w czasowy stan spoczynku, winien na wezwanie Wydziału krajowego do dni 30-tu, licząc od dnia doręczenia tego wezwania albo umieszczenia onego w gazecie urzędowej objąć wskazaną sobie posadę. Wezwanie to wyda Wydział krajowy:

a) jeżeli świadectwem lekarskiem stwierdzonem zostanie takie pole-

pszenie stanu zdrowia, iż przeniesiony w czasowy stan spoczynku może objąć posadę, którą przedtem zajmował, albo inną odpowiednią ;

b) jeżeli lekarz kwieszkowany z powodu zwinięcia posady może być umieszczony na innej posadzie, względnie w innym okręgu ;

c) jeżeli Wydział krajowy uchylił za rządzone przeniesienie w czasowy stan spoczynku.

Wymiar emerytury.

§ 10.

Wysokość płacy emerytalnej w stałym lub czasowym stanie spoczynku wynosi za pierwsze 10 lat policzalnej służby 40% a za każdy następny rok służby 4% ostatniej płacy pobieranej przez lekarza okręgowego.

Po 35-letniej służbie zatem należy się pełna emerytura w wysokości całej ostatniej płacy,

Przy obliczaniu czasu służby liczą się ułamki roku, o ile przekraczają sześć miesięcy, za cały rok służby,

Odprawa.

§ 11.

Lekarzowi okręgowemu, która z powodu stwierdzonej świadectwem lekarskim niezdolności do pełnienia swoich obowiązków urzędowych i wolniony zostaje ze służby, zanim użył prawa do emerytury, względnie nie odbył jeszcze 5 lat służby, należy się odprawa w wysokości jednorocznej płacy ostatniej.

Lekarzowi okręgowemu, który nie był jeszcze prawa do emerytury, a uwolnionym zostaje od służby z powodu zwinięcia zajmowanej posady i niemożności przeniesienia go na inną odpowiednią (§ 8. p. 2) należy się odprawa w wysokości 50% ostatniej jednorocznej płacy.

Lekarzowi okręgowemu, który w dro-

dze dyscyplinarnej usunięty zostaje z posady, odprawa się nie należy.

Izba uchwala łącznie i bez rozprawy §§ 7—11 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta: sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie w ustępie 1) zamiast słowa: „nieudolności“ ma być słowo: „niezdolności“.

Utrata prawa do emerytury

§. 12.

Lekarz okręgowy traci prawo do emerytury:

1) jeżeli dobrowolnie zrzeka się swojej posady lub samowolnie służbę opuszcza, nie udowodniwszy niezdolności do jej pełnienia;

2) jeżeli w drodze orzeczenia dyscyplinarnego usunięty został z posady;

3) jeżeli będąc w czasowym stanie spoczynku, nie uczynił zadość wezwaniu Wydziału krajowego (§. 9.) co do objęcia wskazanej sobie posady;

4) jeżeli za zbrodnię, występki albo za przekroczenie, wynikłe z chęci zysku lub naruszające moralność publiczną prawomocnie został zasądzonym, wreszcie

5) jeżeli przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego w sprawach niniejszą ustawą objętych, czy to w drodze sądowej lub w jakikolwiek inny sposób, z wyjątkiem drogi do Sejmu krajowego, poszukuje pomocy.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego:

W §. 12. opuścić ustęp 5.

Przemawia p. Jabłoński.

Izba popiera tę poprawkę p. Jabłońskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Jabłońskiego.

Izba uchwała §. 12. według wniosku Komisji wraz z poprawką p. Jabłońskiego przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

O pensjach wdowich

§. 13.

Pensję wdowią otrzymują:

1) Wdowy po tych lekarzach okręgowych, którzy w czasie zgonu bądź już pobierali płacę emerytalną, bądź też posiadali prawo do emerytury, jeżeli małżeństwo było zawarte przed lub w czasie czynnej służby, jednak przed ukończeniem 55 roku życia zmarłego męża;

2) wdowy, których małżonkowie utracili życie skutkiem przypadku, jaki ich dotknął z powodu pełnienia służby lekarza okręgowego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 13. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Nie mają prawa do pensji wdowiej:

1) wdowy, których mężowie nie mieli prawa do emerytury lub to prawo utracili;

2) wdowy rozwiedzione i wdowy z własnej winy sądownie od stołu i łoża separowane, lub które samowolnie męża opuściły;

3) wdowy, których mężowie zamiast stałej emerytury otrzymali odprawę lub zrzekli się dobrowolnie emerytury.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego i otwiera rozprawę:

W §. 14. skreślić w ustępie 2 słowa: „lub samowolnie męża opuściły“.

Przemawia p. Jabłoński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje następującą

poprawkę p. Dudykiewicza, odczytaną przez sprawozdawcę a zgłoszoną przez p. Dudykiewicza:

1) między „własnej“ a „winy“ wstawić słowo „ich“.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkievicz.

Izba uchwała §. 14. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Dudykiewicza, przyjętą przez p. sprawozdawcę, lecz z opuszczeniem słów „lub które samowolnie męża opuściły“, zawartych w 2 ustępie tego paragrafu, następnie oddzielnie te słowa uchwała zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

Odprawa wdowy.

§. 15.

Wdowa, której mąż nie miał prawa do emerytury, lub do którego nie zastosowano wyjątkowego policzenia lat służby (wedle §. 6.) otrzymuje jednorazową odprawę równającą się ówierócznej ostatniej płacy męża.

Wymiar pensji wdowiej i zaopatrzenia sierót.

§. 16.

Pensja wdowy po lekarzu okręgowym wynosi 50% ostatniej przez tegoż pobieranej płacy.

Każdemu niezaopatrzonemu dziecku ślubnemu lekarza okręgowego, który miał prawo do poboru płacy emerytalnej lub emeryturę już pobierał, należy się po śmierci ojca dodatek na wychowanie w wysokości $\frac{1}{4}$ części pensji wdowiej, jednak najdłużej do ukończenia 24 roku życia.

Ogólna liczba tych dodatków nie może jednak przekraczać wysokości pensji wdowiej. Dodatek powyższy wypłacanym będzie również sierotom po obojgu rodzi-

each w granicach §. 18. niniejszej ustawy zastrzeżonych.

Wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych, którym służy prawo do pensji względnie zaopatrzenia na mocy Najw. rozporządzenia z dnia 3. lutego 1856, Nr. 113. p. p. i z dnia 9. marca 1857, Nr. 95. Dz. p. p. nie będzie przyznana pensya wdowia względnie dodatek na wychowanie na podstawie niniejszej ustawy.

Utrata pensji wdowiej.

§. 17.

Prawo do poboru pensji wdowiej traci wdowa:

a) przez powtórne wejście w związek małżeński;

b) jeżeli w czasie wdowieństwa została prawomocnie zasądzoną za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie z chęci zysku pochodzące lub przeciw obyczajności publicznej.

Utrata dodatku na wychowanie.

§. 18.

Dziecko traci prawo do dodatku na wychowanie:

1) skoro ukończy 24 lat wieku;

2) jeżeli otrzymało stałe zaopatrzenie;

3) jeżeli prawomocnie zasądzone zostało za zbrodnię, występki lub przekroczenie, wynikłe z chęci zysku albo naruszające obyczajność publiczną.

Kwartał pośmiertny.

§. 19.

Wdowie, a jeśli ta już nie żyje, dzieciom lekarza okręgowego, który zmarł w czynnej służbie, posiadając prawo do emerytury, lub też w stanie spoczynku, należy się — niezależnie od innych poborów z tytułu zaopatrzenia — na opędzenie kosztów leczenia i pogrzebu kwartał po-

śmiertny w potrójnej kwocie tych poborów miesięcznych, które zmarły pobierał w ostatnim czasie tytułem płacy względnie emerytury.

W braku wdowy, względnie dzieci, może być kwartał pogonny przyznany i innym osobom, o ile udowodnią, że łożyły na koszt leczenia i pogrzebu.

Postanowienia przejściowe.

§. 20.

Lekarze okręgowi, mianowani przed wejściem w życie tej ustawy, którzy w chwili nominacji przekroczyli 40 rok życia a nie dosięgnęli lat 50, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające tylko po uzyskaniu od Sejmu veniam aetatis.

§. 21.

Lekarzom okręgowym, mianowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a pozostającym w czynnej służbie dłużej niż lat 10, może być przy wymiarze emerytury policzonym czas w tej służbie spędzony najwyżej za 10 lat wstecz od chwili wejścia w życie tej ustawy, pod warunkiem, że opłacą takse minimalną w kwocie 100 K (§. 3.) i przypadające za policzony okres służby 3% roczne wkładki od pobieranej w tym czasie płacy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 15—21 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Postanowienia końcowe.

§. 22.

We wszystkich przypadkach tą ustawą emerytalną objętych orzeka wyłącznie Wydział krajowy.

Przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego wolno interesowanym w terminie nieprzekraczalnym dni 30 wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego.

Marszałek odczytuje następującą po-

prawkę p. Jabłońskiego i otwiera rozprawę:

W §. 22. w ustępie pierwszym opuścić słowo „wyłącznie“.

Ustępn drugi opuścić.

Przemawia p. Jabłoński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Jabłońskiego.

Izba uchwala § 22. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Jabłońskiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 23.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozp. krajowych.

Po ogłoszeniu tej ustawy Wydział krajowy wyda w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie wykonawcze do poszczególnych postanowień niniejszej ustawy emerytalnej.

§. 24.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

krajowa z dnia . . . . normująca płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy i łącznie uchwala §§. 23, 24, tytuł i ustępn ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwala Izba cały projekt powyż-

szej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji dla reform agrarnych o wniosku pośła Skwarki i tow. w sprawie ubezpieczenia bydła i wniosku pośła Skarbka i tow. w tej samej sprawie.

Sprawozdawca p. Paygert uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby opracował zmiany dotychczasowych ustaw weterynaryjnych w tym kierunku, iżby zabezpieczono rolników przed szkodami wyrządzanymi przez zarazy.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w najbliższej sesji niezawodnie przedłożył Sejmowi projekt ustawy o ubezpieczeniu bydła rogatego, które opierać się będzie na dobrowolnych związkach lokalnych pod patronatem zakładu krajowego.

Petycję „Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń od utraty żywego inwentarza w powiecie gródeckim“ o subwencyę na cele tego towarzystwa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie, oraz bez rozprawy powyższe wnioski komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej

o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1906/7 co do ustępu IX.

Budowa szkół.

Sprawozdawca p. Wł. Długosz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1906/7 co do budowy szkół ludowych ust. IX. przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Władze szkolne aby ściśle przestrzegały ustawy o budowie szkół ludowych, a w szczególności §. 9. tejże ustawy i świadczeń z krajowego funduszu nie czyniły zawistemi od naddatków pieniężnych, do których strony konkurujące ustawą nie są obowiązane.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wynalazł środki na przyspieszoną i energiczną budowę nowych, a względnie przebudowanie lub poprawę dawnych budynków szkolnych w gminach, gdzie szkoły są umieszczone w budynkach nieodpowiednich, albo niezupełnie odpowiednich celom szkolnym, a które jako zaliczone do kategorii III. gmin nie są objęte programem budowy szkół przyjętym przez Sejm uchwałą z 12 marca 1907.

4. Przesyła się Wydziałowi krajowemu pe'ycję gmin Nadrzezie p. Tarnobrzeg, Borki, Jarocim, Monasterz, Jaszczur, Janowice do możliwego uwzględnienia.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Skołyśzewski.

Przemawia p. Dembowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Stojałowski i Piniński.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Piniński.

Przemawia sprawozdawca p. Długosz.

Przemawia p. Kozłowski dla sprostowania faktów.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Wasung przemawia w sprawie formalnej i oznajmia, że wniosek 2 komisji został uchwalony w innej stylizacji w rozprawie nad budżetem kraj. funduszu szkolnego na r. 1909.

Marszałek oznajmia, że wniosek 2 komisji został już tam uchwalony, a obecnie poddaje łącznie pod uchwałę Izby wnioski 1, 3, 4 komisji, które Izba łącznie uchwała, po odczytaniu tych wniosków 1, 3, 4 przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej o stanie seminaryów nauczycielskich w kraju.

Sprawozdawca p. St. H. Badeni uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w r. 1906/7 odnośnie do seminaryów nauczycielskich (ust. X.) do wiadomości.

2. Sejm podnosi potrzebę pomnożenia ilości seminaryów męskich, tudzież wzywa Radę szkolną krajową, by wzięta pod uwagę założyła jedno seminaryum żeńskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2. ustawy) w jednej z gmin wiejskich kraju.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do usunięcia braków w obecnym

stanie seminaryów nauczycielskich, a mianowicie co do ich pomieszczenia, zaopatrzenia w przybory naukowe, w przepisane ustawą ogrody szkolne i szkoły ćwiczeń.

4. Sejm wzywa Rząd, aby pomnożył liczbę systemizowanych posad nauczycielskich w seminaryach, tudzież wydatniejszy niż dotychczas sposób nauczycielom szkół ludowych umożliwił dalsze kształcenie się w kraju lub za granicą.

5. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby wzięła pod uwagę, czyby nie było wskazaniem zaznajamiać uczniów IV. r. seminaryów męskich w formie odpowiednich wykładów z warunkami społecznymi, ekonomicznymi i kulturalnymi, wśród których ich działalność ma się rozwijać, tudzież wprowadzić do seminaryów żeńskich nauki gospodarstwa domowego.

Marszałek roztwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Bis.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę do wniosku 2 komisji:

Po słowach „jednego seminaryum żeńskiego“ umieścić zdanie:

„i jednego seminaryum męskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2 ustawy) w nadających się najlepiej do tego celu gminach wiejskich naszego kraju“.

Przemawia p. Senyk.

Przemawia p. Dembowski.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Kozłowski.

Marszałek wzywa, by nie przeszkadzano mowcy.

Przemawia dalej p. Kozłowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy wniosek 1 komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm podnosi potrzebę pomnożenia ilości seminaryów męskich, tudzież wzywa Radę szkolną krajową, by wzięła pod uwagę założenie jednego seminaryum żeńskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2. ustawy) w jednej z gmin wiejskich kraju.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Stefczyka:

Po słowach „jednego seminaryum żeńskiego“ umieścić zdanie:

„i jednego seminaryum męskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2 ustawy) w nadających się najlepiej do tego celu gminach wiejskich naszego kraju“.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwała wniosek 2 komisji, a oddzielnie uchwała powyższą poprawkę p. Stefczyka.

Marszałek zapytuje, czy żąda kto głosu do wniosku 3—5 komisji, a gdy nikt głosu nie żąda, poddaje łącznie pod uchwałę Izby wnioski 3—5 komisji, które Izba uchwała, po odczytaniu ich przez p. sprawozdawcę w następującem brzmieniu:

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do usunięcia braków w obecnym stanie seminaryów nauczycielskich, a mianowicie co do ich pomieszczenia, zaopatrzenia w przybory naukowe, w przepisane ustawą ogrody szkolne i szkoły ćwiczeń.

4. Sejm wzywa Rząd, aby pomnożył liczbę systemizowanych posad nauczycielskich w seminaryach, tudzież w wydatniejszy niż dotychczas sposób nauczycielom szkół ludowych umożliwił dalsze kształcenie się w kraju lub za granicą.

5. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby wzięła pod uwagę, czyby nie było wskazaniem zaznajamiać uczniów IV. r. seminaryów męskich w formie odpowiednich wykładów z warunkami społeczny-

mi, ekonomicznymi i kulturalnymi, wśród których ich działalność ma się rozwijać, tudzież wprowadzić do seminariów żeńskich nauki gospodarstwa domowego.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7 na podstawie sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7 przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby zajął się odpowiedniem umieszczeniem tych zakładów głównych i filialnych, których umieszczenie dotychczasowe sprzeciwia się warunkom higieny i przyspieszeniem budowy tych szkół średnich, których budowa jest zamierzoną.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził wydatne pomnożenie liczby posad etatowych nauczycielskich w szkołach średnich, pomnożył również liczbę inspektorów krajowych w szczególności dla szkół średnich, zaprowadził dla nich dodatki funkcyjne i dodał tak inspektorom, jak i dyrektorom odpowiednie siły pomocnicze

IV. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przystąpiła do znacznego pomnożenia kursów hospitantów, oraz do przeprowadzenia praktycznego roku próbnego, przy nadawaniu posad zaś przyznawała pierwszeństwo tym kandydatom, którzy pracowali w seminarjum pedagogicznem na Wszechnicy, następnie hospitowali i odbyli rok próbny.

V. Zaleca się c. k. Radzie szkolnej

kraj., aby wzięła pod rozwagę ułożenie regulaminu, dotyczącego stosunków służbowych nauczycieli szkół średnich.

VI. Wzywa się c. k. Radę szkolną kraj., aby unikając o ile można zmiany sił nauczycielskich w ciągu roku, umożliwiła znaczniejszą koncentrację i ciągłość nauczania, a tem samem wykonanie nowych zarządzeń o klasyfikacji i o egzaminie dojrzałości.

VII. Wzywa się c. k. Radę szkolną kraj., aby w sprawozdaniu przyszłorocznem podała swe spostrzeżenia o wykonaniu zarządzeń powyżej wymienionych.

VIII. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby rozważyła zapewnienie historii ojczyźnej stanowiska należnego i pedagogicznie pożądanego w ogólnem nauczaniu historii.

IX. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przeprowadziła rozpowszechnienie nauki gimnastyki i poparła wydawnictwo gry ruchowe, wycieczki szkolne oraz czytelnie i warsztaty studenckie.

X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę usiłowania „Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej“ i wstawił na ten cel odpowiedni zasiłek do budżetu na r. 1910.

XI. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby jak najrychlej zajęła się taką reformą szkoły realnej, któraby tejsze szkole nadała charakter naukowo równorzędny z gimnazjum klasycznem, oraz, aby przy rozpatrzeniu sprawy nowych typów przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty projektowanych, wzięła pod rozwagę kompetencję prawną kraju.

XII. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do uregulowania uprawnień absolwentów szkół wydziałowych przemysłowych i zawodowych, oraz przeprowadził równo-uprawnienie absolwentów ośmioklasowej szkoły realnej z absolwentami gimnazjal-

nymi i umożliwił przechodzenie z szkół wydziałowych do średnich.

Przemawia sprawozdawca p. Halban.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące rezolucje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę potrzebę założenia we wschodniej części kraju nowych gimnazyów z ruskim językiem wykładowym mając na względzie przedewszystkiem postawione w obecnej sesji Sejmu wnioski o założenie takich gimnazyów w Stryju, Brzeżanach, Samborze, Rohatynie i Jaworowie i na najbliższej sesji zdał o tem sprawę Sejmowi i

2) wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej zaprowadził przy c. k. ruskim gimnazjum w Przemyślu samoistną filię;

3) wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej przystąpił do budowy budynku celem umieszczenia ruskiego gimnazjum w Turnopolu i

4) wzywa się c. k. Rząd, by jak naj-

rychlej postarał się o nowe wydanie ruskich podręczników dla szkół średnich obecnie wyczerpanych.

Przemawia p. Senyk i stawia następujące rezolucje:

1) Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby w odpowiedni sposób pouczyła dyrektorów szkół średnich, że przekroczenie 14-go roku życia nie stanowi przeszkody do przyjęcia ucznia do szkoły średniej.

2) Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby uchyliła rozporządzenie przymusowego noszenia mundurków przez uczniów szkół średnich.

3) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uchylił, a przynajmniej zniżył o połowę opłatę szkolną w szkołach średnich.

4) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy egzaminie dojrzałości uwzględnił także i naukę religii.

Marszałek zamyka posiedzenie oznaczając następne na dzień 5. listopada 1908 na godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11. minut 50 w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze

Mieczysław Urbański w. r.

Stanisław Henryk Badeni w. r.

Protokół

36. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 5. listopada 1908.

Początek o godzinie 10. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J.E. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów: 120.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 34. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 35. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 5. listopada 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s. 3262—3266.

Komisji szkolnej L. s. 3267, 3271—3273, 3274.

Komisji administracyjnej L. s. 3268, 3269.

Komisji drogowej L. s. 3270.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarze pp. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone interpelacje, które opiewają:

Interpelacya

do Wysokiego Wydziału krajowego p. Stojałowskiego i tow. w sprawie zubożenia ludności chrześcijańskiej małomiejskiej — rzemieślniczej.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18 marca 1907 na jeden dzień przed przyjęciem wniosku p. Loewensteina w sprawie zubożenia ludności żydowskiej w kraju — przyjął Wysoki Sejm także rezolucyę p. Skołysewskiego: „Poleca się Wydziałowi krajowemu poczynienie badań zdążających do wyświeślenia przyczyn ciągłego zubożenia i proletaryzacyi ludności rzemieślniczej — i aby na jednej z najbliższych sesji sejmowych przedstawił środki zdążające do ekonomicznej sanacyi tej warstwy ludności“.

Gdy obecnie członek Wydziału JWP. Jahl w odpowiedzi na zapytanie posła Loewensteina przedstawił, co Wydział krajowy zrobił w wykonaniu wniosku tego posła co do ludności żydowskiej, a nie wspomniał ani słowem, co uczyniono w celu wykonania rezolucyi posła Skołysewskiego — a przecie kto zna stosunki małomiejskie musi przyznać, że te dwie sprawy łączą

się ściśle z sobą i oddziaływują na siebie nawzajem, — przeto podpisani zapytują:

Czy Wydział krajowy skłonny jest równie rychło powiadomić Sejm o tem, co uczynił w myśl rezolucyi p. Skołyżewskiego dla zbadania przyczyn ciągłego zubożenia i proletaryzacji ludności rzemieślniczej chrześcijańskiej.

Interpelant:

Ks. St. Stojałowski.

Skołyżewski, Bis, Styła, Cieluch, Witos, Stapiński, Sodomora, Sandulak, Winniczuk, Jampolski, Lewicki, T. Staruch, Skwarko, Wasung, Długosz, A. Staruch.

Interpelacya

p. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć w sprawach ruskiego ludowego szkolnictwa.

Jakimi drogami wstrzymuje się wpływ ruskiej młodzieży do szkół średnich charakteryzuje najlepiej następujący list pewnego kierownika szkoły Polaka z husiatyńskiego powiatu do nauczyciela tarnopolskiego seminaryum nauczycielskiego Stanisława Srokowskiego, który opiewa:

Wielmożny Panie Profesorze! Ośmielam się prosić W. Pana Profesora o łaskawe względy dla ucznia Grzegorza Ostapowicza, który ma obecnie zdawać egzamin wstępny na kurs. Chłopak bardzo porządny spokojny i wychowany nie we wielkiej ruszczyźnie przytem biedny. Natomiast ma się zgłosić niejaki Mikołaj Szmata z zamiarem złożenia egzaminu wstępnego na I. rok gdyż w r. ub. na kurs nie zdał, a że pochodzi z rodziny tak hajdamackiej, a w dodatku hajdamaka go uczył; wpajał weń zasady antypolskie, przeto jako szkoldiwego w przyszłości należałoby nie dopuścić. Na I. rok zdaje dlatego, ponieważ gdy na I. rok nie zda, to na kurs musi być przyjęty. A że to „nasz“ przeto będą użyte możliwe sposoby, by tego przepuścić. Ja jako Polak patriota piszę ten list w tym celu, aby zapobiec na przyszłość. Z należnym szacunkiem itd. następuje podpis.

Gospodarka inspektora Karola Falkiewicza (p. Drohobycz). Inspektor szkolny Karol Falkiewicz to zjawisko możliwe tylko w obecnej erze, a dowodem tego faktu:

1) Karol Falkiewicz będąc przed 12 laty inspektorem w Gródku tak „gorliwie“ zajmował się nauczycielkami, że obecny Namiestnik J. Eks. Bobrzyński ówczesny wiceprezydent Rady szk. kr. zmuszony był zasuspendować go.

Przez 10 lat tułał się Falkiewicz po świecie, był redaktorem „Niedzieli“ i innych tego rodzaju wydawnictw, aż zjawił się p. Dembowski, który przyjął Falkiewicza na pomocniczego referenta Rady szk. kr. gdzie poznawszy należyście jego zdolności zamianował go inspektorem dla Drohobycza, zostawiając mu zupełnie wolną rękę działania jak sam Falkiewicz głosi.

2) Jak każdy szlachcic ma swego żyda tak też i Falkiewicz mieszka, wiktuje się, zabawia się ze Susmanami aż nadto znanymi z najgorszych stron indywidualami na drohobyckim bruku.

Susman względnie jego żona tłucze się z Falkiewiczem po wszystkich drohobyckich knajpach, wywołując powszechnie zgorzsenie. Powszechnie znana tajemnica, że Susmanowie obsadzają, przenoszą wytaczają śledztwa biednym profesorom. Kto ma jaką sprawę do Falkiewicza musi się koniecznie „porozumieć“ z Susmanami w przeciwnym razie niech się nie spodziewa przychylnego załatwienia sprawy.

3) Postępowanie Falkiewicza z podwładnym nauczycielstwem pozbawione najprymitywniejszych form grzeczności: Wszystkie sprawy wnosić na piśmie, żadnych spraw ustnie nie załatwiam, oto zwyczajne przywitanie i pożegnanie, kiedy kto odważy się stanąć przed potężnym inspektorem.

Zupełnie przeciwnie ma się rzecz z przybocznymi strażami inspektora.

Ci mogą każdej chwili przyjść do Falkiewicza bądź z doniesieniami na kolegów, bądź z zaproszeniem „na śniadania“

które trwają z reguły przez całą dobę i kończą się zupełnem „zniemożeniem“ bankietowców.

W takich wypadkach mają właściciele szynków polecenie nie wpuszczać żadnego nauczyciela do tych lokalów boć przecie tam obraduje pan inspektor ze swoją gwardyą nad „sprawami szkolnictwa“.

4) A ta opieka wygląda tak: Nauczycielowi stałemu Stefanowi Łuciów z Rychtycz ruskich zamknął na 2 lata płacę. Cała wina Łuciowa w tem, że śmiało przyznaje się do Rusinów, a podstawą do zamknięcia mu płacy było doniesienie na Łuciowa, że utrzymuje stosunek z pewną dziewczyną, czego owocem było dziecko. Faktycznie było tak: Przed 6 latami zaszedł taki wypadek, dziecię umarło, więc sprawa stała się bezprzedmiotowa.

Na denuncyacyę jakiegoś zauszniaka zawiesił Falkiewicz Łuciowa w urzędowaniu, asygnował mu 30 K miesięcznej alimentacji i trzyma człowieka w niepewności 2 lata. Łuciów młody człowiek, bardzo zdolny nauczyciel, przedstawia obecnie ruinę człowieka.

5) Jakób Łuciów (brat poprzedniego) wnosi podanie w tym roku o miesięczną odpustkę z powodu piersiowej choroby. Falkiewicz przedstawia powiatowemu lekarzowi sprawę w ten sposób, że lekarz oświadcza Łuciowowi „Wobec tak nieprzychylniej opinii p. inspektora, nie mogę w żaden sposób zaopiniować korzystnie“.

6) Michałowi Steciów nauczycielowi w Litni, który na polecenie miejscowego proboszcza jako przewodniczącego miejsc. Rady szkolnej odważył się wziąć udział wraz z dżiatwą w nabożeństwie w rocznicę zniesienia pańszczyzny, wytoczył dyscyplinarkę.

7) Michałowi Duckiemu nie pozwolił się żenić z tego powodu, że jak publicznie przy pożegnaniu poprzedniego inspektora Hampla wyraził się: ustawa jest na to, aby pozwalać, albo nie pozwalać, mnie się nie chciało pozwolić.

8) Wszystkie nauczycielki kwalifikowane w Drohobyczu są mianowane tylko na rok. Po roku nominacya traci swoją moc, a nieszczęsne pozostają bez posad. Tak było z naucz. Kaimową zamężną w Drohobyczu. Z dniem 15/7 została przeniesiona bez żadnej przyczyny do Zaliksia 6 mil od Drohobycza; nie pomogły lzy matki, umierające dziecko, posadę musiało się nadać protegowanej p. Sumanowej a ponieważ Kaimowa nie była w stanie z powodu słabości dziecka wybrać się w tak daleką drogę, więc została bez posady.

9) Naucz. Returkiewicz „na polecenie“ Falkiewicza objęła w tym roku posadę przy jednej ze szkół w Drohobyczu, a ponieważ trzeba było miejsca dla siostry Dra. Piechowicza redaktora „Głosu podkarpackiego“, sławnego machera wyborczego miasta, wyrzuca się Returkiewiczową a mianuje się siostrą Dra. Piechowicza.

10) Michał Maciuk nauczyciel w Dołhem koło Podbuża ma opinię najzdolniejszego człowieka w okręgu. Dowodem tego publiczne uznanie ze strony Falkiewicza na zeszlórocznej konferencyi. Na bezpodstawne doniesienie wytacza mu dyscyplinarkę za „niezgodliwe pożycie z księdzem“.

11) Marya Szypajłówna nauczycielka w Woli Jakubowej, ukończona seminarzystka z maturą, również wychwalana publicznie przez p. Falkiewicza jako „znakomita siła“, dostaje niedostateczną aplikacyę skutkiem czego niedopuszczona do egzaminu kwalifikacyjnego traci rok na prowizorycznej służbie, a cała jej wina w tem, że jest narzeczoną jednego z „hajdamaków“ Łuciowych.

12) Ernestyn Aszkenaze nauczyciel w Drohobyczu dostaje dwutygodniową odpustkę dla zdawania wydziałowego egzaminu. Przyjeżdża do Lwowa i tu dowiadyje się że „aplikacya niedostateczna“ — egzaminu robić nie może. Wypada zaznaczyć, że po przeprowadzeniu ścisłej wizytacji wszystko było, w porządku czego dowodzi właśnie odpustka.

13) Wasyl Pyłat lat służby 24 zostaje ominięty przy posunięciu do wyższego stopnia płacy, natomiast Michał Sozański człowiek majątny bezdzietny 19 lat służby, żona nauczycielką zostaje posunięty do najwyższego stopnia płacy jako delegat, towarzysz knajpowy i mąż zaufania p. inspektora.

14) Salomea Rechner 17 lat służby żona potentata naftowego w Borysławiu została nauczycielką w Borysławiu, wyłączenie dla fantazyi przenosi się do Drohobycza tu zostaje zamianowana przy wydziałowej szkole żeńskiej z zastrzeżeniem stałej posady w Borysławiu, uwolniona od wszelkiego podawania corocznego, również posunięta do najwyższego stopnia płacy.

15) Natomiast Bernson biedna żydówka wdowa z dziećmi 23 lat służby nie-nagannej, pozostaje na najniższym stopniu płacy, bo nie jest w stanie urządzić Falkiewiczowi pijatyk jak to czyni Rechner w Borysławiu.

16) W gminie prawie czysto ruskiej Lipowiec systemizuje szkołę z polskim językiem wykładowym.

17) Podobnie urządzi w Podbużu. Już od 2 lat nie obsadza się w drohobyckim okręgu posad nauczycielskich stale. Rozpisano wprawdzie konkurs na drohobycki okręg z terminem 15. lutego 1907. Nauczyciele wnieśli podania, jednak od tego czasu w sprawie stabilizacji ani słychu ani dychu.

W 1908 r. pojawił się drugi konkurs z terminem 30. czerwca 1908 r. na te wszystkie posady, na które był, rozpisany w r. 1907, chociaż nie zwrócono podań nauczycielom, którzy na te posady się podawali. Rada szkolna miała intencję „kiwnąć” nauczycieli, ale nie udało się bo w drugim konkursie podali się znowu ci, co przedtem mimo to, że Rada szk. okr. nie zwróciła im aktów. Tem zatrzymaniem aktów chciała Rada szk. okr. odebrać nauczycielom możliwość podawania się do innego okręgu a zatrzymać ich w swoim okręgu

na posadach tymczasowych ad infinitum. Jest to tylko mała wiązanka kwiatków z dwuletniej działalności Falkiewicza.

Nauczycielswo steroryzowane, przybite, niepewne „ani dnia ani godziny”. Indywidua znani notoryczni pijacy, ludzie bez charakteru — oto doradcy i szpiegowie Falkiewicza. Upadłe indywidua w guście Susmanów grają pierwsze skrzypce w tym koncercie. Falkiewicz kpi ze wszystkiego i głosi przez swoich zauszniaków, że ma na drohobycki okręg nieograniczoną władzę tak ze Lwowa, jakoteż od p. Starosty.

Z powiatu kałuskiego.

Dekretem z 31/I 1903 zamianowała c. k. Rada szkolna kraj. Michała Skorodyńskiego od 1/II 1903 stałym nauczycielem przy szkole w Dołpotowie pow. Kałusz, od 1/II 1908 r. należy mu się dodatek pięcioletni którego nie dostał dotąd, chociaż inni młodszy od niego podostawiali dodatki. Niemiał on nigdy ani nagany, ani nawet napomnienia, tylko w lipcu ub. r. wytoczono mu śledztwo za jakąś drobnostkę, którego dotąd nie przeprowadzono, chociaż nauczyciel usprawiedliwił się pisemnie i przytoczył świadków, których nie przesłuchiowano — a jemu nie doręczono żadnej uchwały. I tak 1½ roku mija a z nauczycielem. Skorodyńskim ani nie prowadzi się śledztwa ani też nie daje się mu dodatku.

Dodatek na mieszkanie w przedmiejskich gminach.

Ustawa z dnia 25/V. 1907 zmieniono niektóre postanowienia ustawy z dnia 11/VI. 1905 Dz. u. kr. N. 73 co do płac i wynagrodzenia na mieszkanie dla nauczycieli przy szkołach ludowych. I tak:

Art. 16 b) „W gminach graniczących z miastem zorganizowanem na podstawie ust. kraj. z 13/III 1889 Dz. u. kr. N. 24. 300 Kor. nauczycielowi a 200 Kor. nauczycielce” dodatku należy się na pomieszkania.

Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu Wydziału krajowego oznaczy gminy, które podpadają pod to określenie. Kuchyniny położone naokoło m. Stanisławowa, należą IV kl. płacy nauczycielskiej a ponieważ dalej tworzą one bezpośrednio przedłużenie miasta Stanisławowa to z tego tytułu należy się dodatek nauczycielom stałym 300 Kor., dla nauczycielek zaś 200 Kor., Tymczasem już 1½ roku mija a nauczyciele stali w tych miejscowościach pobierają mimo to tylko 200 K., a nauczycielki 100 K. jako dodatek na pomieszkanie. Jest to dla nauczycielstwa dotkliwa krzywda. Miejscowości te co do drożyzny przewyższają nawet samo miasto Stanisławów otóż co do płac powinny być zaliczone co najmniej do 3 klasy, a tu tymczasem wstrzymuje się nauczycielstwu tych nędznych 100 K. na pomieszkanie aż do rozstrzygnięcia Rady szk. kraj.

Czyżby Wydział krajowy i Rada szk. kr. nie wiedziała, które miejscowości w kraju podpadają pod to objaśnienie, żeby aż tak długo czekać na przyznanie wyższego dodatku na mieszkanie, czy może potrzeba aż dziesiątki lat czekać na przeprowadzenie tej sprawy? Czy może ma to być dalszy wyzysk „białych panów“?

Sprawki kierownika szkoły w Chocimierzu (pow Tłumacz).

W Chocimierzu tłumackiego powiatu jest kierownikiem szkoły, Bronisław Sakowski, który dopuszcza się różnych nadużyć. Co to za człowiek, niech poświadczą naprowadzone fakta:

1) W r. 1907 pobił chłopca Bronia syna Józefa Chrzanowskiego ucznia IV. kl. w ten sposób, że kopał go nogami i bił po głowie — były znaki na krzyżach, a w dodatku chłopiec ogłuchł na jedno ucho.

2) Chłopca Mykołę syna Fedora Manulaka pobił i nogami tłoczył, tak że teraz chłopiec chory na żołądek.

3) Chłopca Iwana syna Emilii Buzanowej pobił również — był zaskarżony za to na wiosnę br. i zapłacił 10 kor. grzywny.

4) Od Michała Hoszowskiego wziął w 1907 r. 10 K. za to, że chłopak przyszedł później do szkoły zapisać się.

5) Marya Mauczur dała 10 Kor., za to tylko aby się odczepił od niej, bo kiedy przyszła zapisywać chłopaka do szkoły, powiedział jej: „Możebym ja ciebie uczył“ — i począł zamykać drzwi, a kobieta nastraszyła się, i aby jej nie napastował dała mu 10 Kor. O tem przyznała się przed Michałem Hoszowskim i Michałem Ponia.

6) Michał Winnik z Zabokruk musiał dać 10 Kor., przy zapisie 1906 r., na co są świadkowie: Marya Mauczur i Michał Hoszowski.

7) Kierownik szkoły Sakowski sprzedaje rok rocznie szkolne drzewo i tak: od kilku lat sprzedaje Selibowi Friedlerowi, co roku po 4 ćwiartki drzewa (ćwierć po 8 K.)

Semen Oszynok kupił w ubiegłym roku 2 ćwiartki za 14 Kor. Świadek na to: Paweł Wskóbroda.

8) Rada szkol. miejsc. uchwaliła na gimnastyczne przyrządy w r. 1906 — 40 Kor., a przyrządów dotąd jeszcze niema.

9) Od 3 lat uczy w pierwszej klasie żydówka, nigdy nie odmawia modlitw, — aż na końcu roku przy egzaminie robi to ksiądz. Rada szk. miejsc. uchwalala już kilkakrotnie, aby ją zabrać z Chocimierza ale Rada szk. okręg. nie chce, a kiedy nawet uchwalono wniosek, że skoro jej nie wezmą, to dzieci nie pójda do szkoły i kiedy radni poszli na podstawie tej uchwały prosić do Starostwa o przeniesienie jej, to przekonali się, że kierownik Sakowski nie wpisał wcale tej uchwały do protokołu.

Za to już robili członkowie miejsc. Rady szkol doniesienie do Rady szk. okr. 1/9 1908 i miało się odbyć przesłuchanie świadków w Chocimierzu 4/9 1908. Ale cóż z tego — około 30 ludzi czekało

w kancelaryi, ale inspektor nie przybył. Dopiero 12/9 do L. 2339 wezwała Rada szkolna okręg. Zwierzchność gminy aby ta przedłożyła spis świadków, Zwierzchność gmin. zrobiła to, podała wielu świadków, ale inspektor oświadczył że „całej wsi przesłuchiwać nie będzie“.

Z okręgu husiatyńskiego.

W okręgu husiatyńskim nie rozpisano dotąd konkursu na nauczycielskie posady przy następujących szkołach: Szkoła I klasowa w Koszowcach wolna jeszcze od 1 maja po spensyonowaniu Michała Stadnika kierownika tej szkoły. Inspektor Wojnarowski przyrzekł tę posadę młodemu 3 rok służącemu nauczycielowi, który nie ma jeszcze kwalifikacyi — więc bardzo możliwe że czeka, aż ten zda teraz w jesieni kwalifikacyę.

Następnie dwuklasowa szkoła w Peremyłowiu.

Co dzieje się ze szkołą w Jabłonowie której kierownik Wojnarowicz jest lustratorem „kółek rolniczych“ i ma na rok więcej urlopu i jeżeli podoba mu się nowa posada to zostaje na niej, a jak nie to wraca znowu do Jabłonowa. Dwuklasowa szkoła w Wasylkowcach która już więcej jak 4 lata ma po 4 siły nauczycielskie i odpowiada frekwencyę, nie jest zorganizowana czteroklasówka z dwu przyczyn:

1) Kierownik szkoły Dumański nie ma egzaminu z niemieckiego więc trudno organizować 4 klasówkę, aby on nie stracił kierownictwa.

2) Gmina nie zgodziła się na polski język wykładowy.

W przeciągu 3 lat tylko 2 Rusinów stabilizowano: Olejnika w Sidorowie jako drugą siłę przy 2 klasówce i Pańkowa w Suchodole (1 klasówka najgorsza szkoła).

Rusini — nauczyciele siedzą z egzaminami już po 4 lata jako tymczasowi.

W Kosowie są 2 pięćklasowe szkoły: męska i żeńska z wykładowym językiem

polskim chociaż większość jest ruskich dzieci. I tak w męskiej szkole na 343 jest 224 Rusinów 78 Polaków 41 żydów. Na 15 sił w obu szkołach jest ledwie 5 ruskich. Z 5 stałych sił przy żeńskiej szkole jest tylko jedna siła ruska.

Przed 2-ma laty były wolne 3 stałe posady przy żeńskiej szkole. Podała się na jedną z nich nauczycielka Rusinka z ukończonem seminaryum, maturą i kwalifikacyą i 6 latami służby, ale posady tej nie dostała. Za to zamianowano na wszystkie trzy posady Polki i to jedna z nich ma tylko ukończoną ludową szkołę a prywatnie złożyła 7 mą klasę, a druga również z 7-mą klasą a obie mają tylko po 3 lata służby.

Po przeniesieniu kierownika męskiej szkoły do Kołomyi, należało się tymczasowe kierownictwo najstarszemu nauczycielowi w tej szkole. Tak mówi ustawa.

Ale tu ustawa nic nie znaczy. Najstarszym nauczycielem był Rusin, otóż aby nie dać Rusinowi kierownictwa, przenosi Rada szk. okr. stałego kierownika z żeńskiej szkoły, czem dopuszcza się wielkiego bezprawia, bo stałych nauczycieli może przenosić tylko Rada szkol. kraj. — do szkoły — męskiej a w żeńskiej szkole mianuje nauczycielkę Polkę chociaż w żeńskiej szkole był stały kierownik, którego Rada szk. okr. nie miała prawa przenosić. Przy męskiej szkole już od kilku lat rozpisano konkurs na posadę stałego nauczyciela, i chociaż podawali się tam nauczyciele — Rusini, nie mianowano żadnego z nich bo „niema odpowiednich kandydatów“; — czekają chyba aż się poda Polak. W lutym 1908 r. przeniesiono stałego nauczyciela Dombrowskiego z Rybna do Wrony „ze względów służbowych“ a żonę jego tymczasową nauczycielką pozostawiono w Rybnie gdzie pozostaje dotąd bo w Wronie nie może dostać posady.

Inaczej ma się rzecz z Polakami. Tymczasowy nauczyciel Polak miał narzeczoną w kołomyjskim okręgu, więc już

z tego względu nadano tej pannie posadę w Łosowie, gdzie był jej narzeczony.

Urlop można łatwo dostać ale tylko Polakom.

I tak przed rokiem dostała urlop na cały rok panna Obidniak gorąca Polka, chociaż jej nie brakowało, czego dowodzi fakt że miała kilka prywatnych lekcji, które odbywała dalej chociaż do szkoły nie chodziła.

I teraz tasama p. Obidniak dostała posadę przy prywatnej szkole żeńskiej p Strzałkowskiej we Lwowie porzuciła posadę swoją bez urlopu a objęła posadę swoją we Lwowie ale tam pobiera pensję.

Dopiero po 2 tygodniach przysłała lekarskie świadectwo, chociaż wszystkim wiadomo, że ona zdrowa boć pełni obowiązki nauczycielskie we Lwowie, ale pewnie włoski z głowy jej nie spadnie za to.

Natomiast kiedy stara się o urlop nauczyciel albo nauczycielka Rusini to nie dostanie, bo fizyk nie wyda świadectwa. I tak starała się o urlop nauczycielka Marya Tymiaków chora piersiowo ale urlopu nie dostała, bo fizyk nie dał świadectwa mówiąc że „pani jeszcze suchot nie ma, to i urlopu pani nie potrzebuje“.

Podania o posady leżą lata całe nie załatwione, ale tylko wtedy kiedy chodzi o Rusinów. I tak podało się kilku Rusinów na posadę w Moskalówce jeszcze przed rokiem, ale podania ugrzęzły gdzieś i nikogo nie mianują, a nawet nie wiadomo gdzie podania podziały się.

Mianowano w żeńskiej szkole w Kosowie tymcz. nauczycielką Rusinkę p. Winnicką której mąż jest nauczycielem na Moskalówce i wystawiono jej taki ciekawy dokument „Mianuje się Panią zastępczynią nauczycielki na pięć miesięcy, a po upływie tych 5-ciu miesięcy niema dla Pani posady w tym okręgu“.

Każą więc starać się o posadę w innym okręgu, mimo tego że przecie wiedzą, że jej mąż jest tu.

Inaczej dzieje się z Polakami. Równocześnie z p. Winnicką zamianowano nauczycielką Polkę z innego okręgu tylko dlatego, że jej narzeczony jest tu, ale jej już nie wystawiano takiego dekretu, jak p. Winnickiej, znaczy się nie mianowano jej „zastępczynią nauczycielki na 5 miesięcy“ chociaż ta nie jest tu tak związana stosunkiem jak pni Winnicka.

W miasteczku Pistyniu był niegdyś w czteroklasowej szkole ruski język wykładowy, póki nie przyszedł zagorzały Polak kierownik Jaworski, który samowolnie zmienił wykładowy, język na polski, a choć Rada gminna uchwałała już dwukrotnie ruski język wykładowy to przecie i dalej uczy się po polsku.

W Starych Kutach jest 2 klasowa szkoła z ruskim językiem wykładowym. Stare Kutry ogromna wieś, ludzie uświadomieni i duża frekwencya w szkole. Już od 8 lat jest przy tej szkole 5 sił, i uczą wedle planu 4 klasowej szkoły, ale organizacyi na 4 klasówkę nie można się doczekać, bo uświadomiona gmina nie chce przystać na polski język wykładowy.

Za byle co wytacza się nauczycielowi Rusinowi dyscyplinarkę, która się ciągnie latami. I tak przed 2-ma laty odbył się jubileuszowy koncert towarzystwa pedagogicznego. Dyrygentem był nauczyciel Jan Ustyanowicz, a podpisani na zaproszeniu nauczyciele Andrzej Jaworski i August Dombrowski. Trzem im wytoczono dyscyplinarkę, której nie przeprowadzono dotąd. A kiedy nauczyciel Jan Ustyanowicz podał się na posadę w Moskalówce, to starosta Zahradnik wypisał mu że „śledztwo w toku z powodu gorszącego zachowania się na miejscu publicznem“.

A więc znaczy że dyrygować na ruskim koncercie jest „gorszącem zachowaniem się na miejscach publicznych“.

Za to nauczycielom Polakom wolno wszystko, każda „rocznica powstania“ czy „bitwy“ jest dla nich świętem, a że od-

bywa się nauka wówczas, to ich nie obchodzi.

Jarosławska Rada szk. okr. złożona ze samych szowinistów-Polaków z okręgowym inspektorem perekińczykiem Szumskim na czele, położyła sobie za cel zniszczyć i steroryzować tutejszych Rusinów nauczycieli wiecznymi sekaturami tak że wielu ich uciekło stąd a tych co zostali dano na czysto polskie posady, gdzie muszą uczyć w ruskie święta; a ruskie szkoły poobsadzano samymi Polakami, którzy ani słowa po rusku nie umieją i dopiero muszą się uczyć naszego języka — od dzieci.

Oto daty:

Polacy w czysto ruskich szkołach lub w których jest ruski język wykładowym — którzy ani słowa po rusku nie umieją.

- 1) Wieś Kopiaczów: naucz. Sadowska.
- 2) Wieś Sobiatyń: naucz. Kaczmarska. (pończoszkowa).
- 3) Suchorów: Gacek podzielił 170 dzieci na 4 oddziały, a każdy oddział chodzi do szkoły co 4-ty dzień.
- 4) Korzenica: Polak.
- 5) Laszki: 4 siły sami Polacy.
- 6) Leżachów 2 siły Pikulski i Michaczewska (pończosz.),
- 7) Łazy: Węgrzyn (pończosz.).
- 8) Baratyn: Tutak (Polak).
- 9) Dibcza Górecki „
- 10) Dobra: Polak.
- 11) Radawa: Horodecka Polka.
- 12) Ryszkowa Wola: Lewicki (Polak).
- 13) Makowisko: Torońska (pończ.).
- 14) Więżownica: 2 siły (Polskie).
- 15) Polkinie: Żeglicki (agitator nie uczy po rusku).
- 16) Cieplice: Sobolewski (Polak).
- 17) Weślin: Hutówna (Siostra radey Huta).
- 18) Skołotów: 2 siły (pol.).
- 19) Uherka: 2 siły (Balcerzy, Polacy).
- 20) Kramanówka i Pruchnik (nie nie uczą rusk.).
- 21) Rozbir okrągły 2 Polacy.
- 22) Zabłocce Polki.

23) Polnatycze 2 Polacy.

24) Miasto Sieniawa na 8 sił ani jednego Rusina.

25) Miasto Radymno na 8 sił ani jednego Rusina.

26) Oleszyce: ani jednego Rusina.

27) Jarosław: wydz. żeńska ma 250 dzieci ani jeden Rusin, gimnazjum ma 100 chłopców ani jeden Rusin a po rusku ma tylko od 4—7 kl.

Wydz. męska: jeden Rusin.

Szkoła Mickiewicza: ani jeden Rusin.

Przedmieście dolne (2 Pol.). Kijowski agituje przeciw „Proświcie“.

Rusini-nauczyciele w czysto polskich wsiach przeniesieni z ruskich:

1. Smolińska w Bastrowicach (z Leżachowa).

2. Szumski w Pawłosiowie (z Konenicy).

3. Kolankowska.

4. Czura w Rudolowicach.

5. Kaniowski koło Pruchnika (czysto polska wieś).

6. Szabakiewicz Replin (czysto polska wieś).

7. Majewska Prycza (czysto polska wieś).

8. Malik, koło Przeworska (czysto polska wieś) i t. d.

Rusini w tych wsiach muszą uczyć dzieci nawet w ruskie święta, podczas gdy Polacy w czysto ruskich wsiach w polskie święta nie uczą.

Na konferencyach okręgowych nie wolno odezwać się słowem po rusku, ani też nie odbywają się praktyczne lekcy; choć dawniej zawsze było: jeden temat po polsku, drugi po rusku — chociaż inspektorem byli Polacy — elaboratów zaś ruskich niema wcale. Zasadą jest: „Wszystkich Rusinów na Mazury!“

Wobec tego zapytujemy:

Czy wiadome c. k. Rządowi naprowadzone fakta?

Czy skłonny jest c. k. Rząd zbadać podane fakta, pociągnąć winnych do odpowiedzialności?

Jakie kroki zamierza c. k. Rząd przedsięwziąć, aby w szkolnictwie zapanowały już raz normalne stosunki?

Makuch.

Skwarko, Oleśnicki, Kołpaczekiewicz, Myroniuk Zajaczuk, Krysowaty, Korol, Kurowiec, Sodomora, A. Staruch, Lewicki, Kiweluk, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Hanczakowski.

Interpelacya

Dra Makucha i tow. do Jego Ekscelencyi pana Namiestnika w sprawie nadużycia przy wyborze przewodniczącego miejscowej Rady szkolnej w Sidem, powiatu samborskiego.

Dnia 29. lipca 1908 odbył się we wsi Sidem powiatu Samborskiego wybór przewodniczącego miejscowej Rady szkolnej. Przewodniczącym wybrano jednogłośnie gospodarza Kościa Kusyka. Wybór ten unieważniła jednakowoż Rada szkolna okręgowa w Samborze, podając za przyczynę że o tym wyborze nie był powiadomiony miejscowy naczelnik obszaru dworskiego, oraz że nie jawił się do tego wyboru delegat Rady powiatowej. Unieważnienie to jest nadużyciem. Delegat Rady powiatowej nie jawił się do tego wyboru dlatego, bo dotychczas nie brał udziału przy żadnym wyborze przewodniczącego miejscowej Rady szkolnej. Naczelnik obszaru dworskiego p. Edmund Cieszewski był dwukrotnie o terminie wyboru zawiadomiony, nie jawił się i jawnie się nie mógł, bo wówczas zapijał się przez dwa tygodnie bezustannie po karczmach w Sidem, Horodyszczu i Kulczycach, gdzie dniował i nocował. Wskutek unieważnienia tego wyboru odbył się dnia 22 września b. r. ponowny wybór, przy którym otrzymali równą ilość głosów gospodarz Kość Kusyk i p. Edmund Ciszewski.

Ponieważ Gmina Side zamierzała z tym rokiem przystąpić do budowy nowego budynku szkolnego dlatego Radzie gminnej — oczywista — zależało na tem, by prze-

wodniczącym Rady szkolnej miejscowej był człowiek, któryby dawał rękojmię, że urząd swój traktować będzie seryo. Gdy więc w tym wypadku dla równości głosów o osobie przewodniczącego miała decydować Rada szkolna okręgowa, dlatego zwierzchność gminna udała się do inspektora szkolnego z przedstawieniem by p. Edmunda Cieszewskiego nie zatwierdzać przewodniczącym Rady szkolnej z następujących powodów:

P. Edmund Cieszewski ma tę nieszczęśliwą i pożałowania godną naturę czy raczej chorobę, że zapija się po kilkanaście razy do roku całymi tygodniami po karczmach w Sidem i w okolicznych wsiach i przez cały ten czas nie powraca zupełnie do domu. Rozumie się że w nietrzeźwym stanie wywołuje pośmiewisko i awantury i został nawet w tym roku sądownie ukarany za obrazę żandarma. Przez cztery letnich miesiące bieżącego roku zapijał się p. Edmund Cieszewski cztery razy po tygodniowi, a raz dwa tygodnie.

2. P. Edmund Cieszewski nie posiada zupełnie żadnego majątku, a egzekucya sądowna prowadzona przeciw niemu w 1907 r. przez nieletniego syna jego niesłubnego pozostała bez skutku z powodu braku jakiegokolwiek majątku.

Oczywiście że człowiek taki nie łączywa zupełnie powagi we wsi, a nadto przez swą nieszczęśliwą naturę i przez zupełny brak majątku nie daje najmniejszej gwarancyi, że wykonywać będzie należycie urząd przewodniczącego Rady szkolnej. Gmina teraz obawia się przystępywać do budowy nowej szkoły. To przedstawienie zwierzchności gminnej, pozostało zupełnie bez skutku, a inspektor szkolny oświadczył że p. Edmund Cieszewski musi być zatwierdzony przewodniczącym Rady, bo istnieje ustawa, że ten z dwu kandydatów musi być przez Radę szkolną okręgową zatwierdzony, na którego oddał swój głos przewodniczący, który ustępuje. Zatwierdzenie to przedstawia się również jako nadużycie, temwięcej ileże okręgowa Rada

szkolna nie zadała sobie nawet trudu zarządzić dochodzenia.

Zatwierdzenie p. Edmunda Cieszewskiego przewodniczącym Rady szkolnej miejscowej nie da się inaczej wytłumaczyć, jak tylko tem, że c. k. władza proteguje jego nielegalnym sposobem za to że p. Edmund Cieszewski jest głównym agitatorzem przy wyborach za rządowym kandydatem. Bo p. Edmund Cieszewski nawet z tym się nie kryje, że przy ostatnich wyborach do Sejmu, kupował głosy dla p. Sozańskiego, a wyborcę z Sidnego nazwał „durniem“ za to że nie dał się przekupić.

Obowiązkiem Rady szkolnej miejscowej jest wybrać prócz przewodniczącego, także jego zastępcę. Ponieważ jednak zachodzi możliwość że zastępcą byłby wybrany przeciwnik p. Edmunda Cieszewskiego, gospodarz Kost' Kusy, dlatego ani Rada szkolna okręgowa, ani przewodniczący nie chcą zarządzić wyboru zastępcy. Tak więc Rada szkolna miejscowa w Sidem, prawdopodobnie jedyna w całej Galicyi nie ma zastępcy przewodniczącego i to okazuje się jako trzecie nadużycie przy ukonstytuowaniu tej Rady szkolnej.

Dlatego podpisani zapytują:

Czy Jego Ekscelencyja pan Namiestnik raczy zarządzić w tej sprawie dochodzenia i winnych pociągnie do odpowiedzialności?

Co zamierza Jego Ekscelencyja uczynić by przywrócić legalny wybór przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej w Sidem powiatu Samborskiego, i by takie nadużycia na przyszłość nie miały miejsca?

Makuch.

Sandulak, Sodomora, Dumka, Kurowiec, Kiweluk, Oleśniaki, Skwarko, J. Staruch, Winniczuk, Dr. Kość Lewicki, Stojalowski, Jampolski, Hanczakowski.

Marszałek oznajmia, że odczytane interpelacye odstąpi p. Komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek udziela głosu p. Komisarzowi rządowemu w celu dania odpowiedzi na interpelacye.

Przemawia p. Komisarz rządowy c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i odpowiada na interpelacyę pp. Stojalowskiego i tow. z dnia 4. listopada 1908 w sprawie kuratoryi ekonomicznej w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich.

Marszałek udziela głosu p. Stojalowskiemu, który tego zażądał.

Przemawia p. Stojalowski.

Marszałek oznajmia, że w myśl §. 73. regulaminu p. Stojalowski ma tylko zgłosić wniosek o otwarcie rozprawy nad odpowiedzią na interpelacyę, bez uzasadnienia wniosku takiego i bez rozprawy.

P. Stojalowski wnosi o otwarcie rozprawy nad powyższą odpowiedzią p. Komisarza rządowego.

Izba popiera ten wniosek a oddzielnie bez rozprawy odrzuca powyższy wniosek p. Stojalowskiego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku p. Bisa i tow. w sprawie odbudowania mostu w powiecie Nisko na drodze rządowej Nisko-Zarzeczce na rzece San (Ls. 1657) oraz o petycyi w tym samym przedmiocie Ls. 1159.

P. Męciński w zastępstwie sprawozdawcy p. Sozańskiego odczytuje sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najprędzej odbudował most spalony na Sanie, w Zarzeczcu, w powiecie Niskim.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie

komisji drogowej o petycyi gminy Miechowice Wielkie w sprawie budowy mostu na Kisielince (Ls. 1.739).

P. Męciński, w zastępstwie sprawozdawcy p. Sozańskiego odczytuje sprawo-

zdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Miechowice Wielkie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do życzliwego załatwienia przy rozdziale fundusów zapomogowych, państwowych i krajowych.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie

komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy m. Jasła o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji, sprostowawszy omyłkę druku a mianowicie w art. I. ust. zamiast słów „za opłatę odpowiadają“ mają być słowa: „opłatę uiszczają“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia.....o zezwoleniu gminie miasta Jasła na pobór opłaty od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Jasła pozwala się pobierać przez lat dziesięć opłatę gminną od czynszów najmu każdej w obrębie miasta znajdującej się nieruchomości a podlegającej podatkowi-domowo czynszowemu. Opłatę uiszczają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Art. II.

Opłata wynosić ma 4 halerze od każdej zeznanej i urzędownie sprawdzonej korony czynszu najmu.

Art. III.

Opłacie tej nie podlegają mieszkańcy m. Jasła, którzy opłacają roczny czynsz najmu poniżej 240 K.

Art. IV.

Opłacie tej podlegają również mieszkania, od których czynsz potrącony jest z należącego się funkcyonaryuszowi publicznemu kwaterowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do przeprowadzenia poboru tej opłaty uchwali Rada miejska.

Art. VI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie od pierwszego półroczu roku administracyjnego po jej ogłoszeniu.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku posłów Skołyżewskiego i Ptaka w sprawie

uregulowania granic między powiatami krakowskim a wielickim.

Marszałek usuwa ten punkt z porządku dziennego, z powodu nieobecności sprawozdawcy p. Skołyszewskiego.

Następuje:

Sprawozdanie

komisji wodnej o petycji Ls. 1543 miasta Krosna i petycji Ls. 2156 gminy Głowienka w przedmiocie regulacji i obwałowania potoku Lubatówka.

Sprawozdawca p. Gorayski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w możliwie najkrótszym czasie przystąpił do regulacji i obwałowania potoku Lubatówki.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że w myśl uch. Sejmu z dnia 29. października 1908 przedkłada propozycję w sprawie deputacji hołdowniczej do Najjaśniejszego Pana, z okazji Jego 60-letniego panowania.

W skład tej deputacji wchodzić mają prócz Marszałka następujący członkowie Sejmu, względnie posłowie, mianowicie: Wice Marszałek Sejmu JE. ks. Metropolita Andrzej hr. Szeptycki, JE. ks. Arcybiskup Bilczewski, JE. ks. Arcybiskup Theodorowicz — oraz posłowie: Battaglia, Bojko, Brykezyński, Cielecki, Ciuchciński, Dzeduszycki, Głabiński, Gołuchowski, Gorayski, ks. Kołpakiewicz, Korol, Kozłowski, Kraiński Władysław, Leo, Lewicki, Loewenstein, Lubomirski Andrzej, Oleśnicki, ks. Pastor, Piniński, Potocki, Sapieha, Stadnicki, Stapiński, Tarnowski Stanisław, Tarnowski Zdzisław, Witos, Wodzicki.

Izba bez rozprawy uchwała skład tej deputacji zgodnie z propozycją p. Marszałka.

Marszałek wnosi o upoważnienie go, by w razie, jeżeli który z członków wy-

branej deputacji nie mógłby, z powodu jakiejś przeszkody, wziąć udziału w deputacji, do powołania kogo innego w miejsce takiego członka.

Przemawia p. Witos i uprasza, by w jego miejsce wybrano członkiem deputacji p. Ptaka.

Marszałek oznajmia, że Izba skład deputacji już uchwaliła, następnie, że wniośł o upoważnienie go powołania kogo innego w skład deputacji w miejsce wybranego członka, któryby nie mógł wziąć udziału w deputacji z powodu jakichś przeszkód. W razie uchwalenia przez Izbę takiego upoważnienia, powoła Marszałek p. Ptaka w skład deputacji w miejsce p. Witosy, jeżeli ten oznajmi, że nie może wziąć udziału w deputacji.

Izba uchwała bez rozprawy udzielić Marszałkowi powyższego upoważnienia.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji szkolnej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7.

Przemawia JE. p. Piniński.

Przemawia p. T. Cieński.

Marszałek uprasza p. T. Cieńskiego, by w rozprawie nad sprawozdaniem komisji szkolnej o szkołach średnich nie przemawiał obszernie o innym przedmiocie.

Przemawia dalej p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Stadnicki i stawia następujące wnioski:

1. Wysoki Sejm uchwała odesłać rezolucje pp. Oleśnickiego i Senyka do komisji szkolnej:

2. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby wzięła pod rozwagę sprawę założenia nowych szkół średnich a przede wszystkim szkół zawodowych (handlowych, przemysłowych, rolniczych i t. p.) i zdała o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Przemawia p. Dembowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Oleśnicki, Skwarko, Battaglia, Leo, Kozłowski, Maryewski i Sala.

Marszałek wzywa zapisanych do głosu posłów do wyboru mowców generalnych.

Po chwili oznajmia, że mowcą generalnym przeciw wnioskowi komisji jest p. Oleśnicki, mowcą generalnym za wnioskami komisji p. Kozłowski.

Przemawia mowca generalny przeciw wnioskowi komisji p. Oleśnicki.

Przemawia mowca generalny za wnioskami komisji p. Kozłowski.

Przemawia sprawozdawca p. Halban.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie zgłosił poprawki do innych wniosków prócz XI. wniosku komisji, przeto podda łącznie wnioski I - X. i XII. komisji pod uchwałę Izby.

Sprawozdawca p. Halban czyta:

I. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7 przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by zajął się odpowiedniem umieszczeniem tych zakładów głównych i filialnych, których umieszczenie dotychczasowe sprzeciwia się warunkom higieny i przyspieszeniem budowy tych szkół średnich, których budowa jest zamierzona.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził wydatne pomnożenie liczby posad etatowych nauczycielskich w szkołach średnich, pomnożył również liczbę inspektorów krajowych w szczególności dla szkół średnich, zaprowadził dla nich dodatki funkcyjne i dodał tak inspektorom jak i dyrektorom odpowiednie siły pomocnicze.

IV. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przystąpiła do znacznego po-

mnożenia kursów hospitantów, oraz do przeprowadzenia praktycznego roku próbnego, prz. nadawaniu posad zaś przyznawała pierwszeństwo tym kandydatom, którzy pracowali w seminaryum pedagogicznym na Wszechnicy, następnie hospitowali i odbyli rok próbny.

V. Zaleca się c. k. Radzie szkolnej kraj., aby wzięła pod rozwagę ułożenie regulaminu, dotyczącego stosunków służbowych nauczycieli szkół średnich.

VI. Wzywa się c. k. Radę szkolną kraj., aby unikając o ile można zmiany sił nauczycielskich w ciągu roku, umożliwiła znaczniejszą koncentrację i ciągłość nauczania a tem samem wykonanie nowych zarządzeń o klasyfikacji i o egzaminie dojrzałości.

VII. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby w sprawozdaniu przyszłorocznem podała swe spostrzeżenia o wykonaniu zarządzeń powyżej wymienionych.

VIII. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby rozważyła zapewnienie historii ojczyznej stanowiska należnego i pedagogicznie pożądanego w ogólnem nauczaniu historii.

IX. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przeprowadziła rozpowszechnienie nauki gimnastyki i poparła wydatniej gry ruchowe, wycieczki szkolne, oraz czytelnie i warsztaty studenckie.

X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu się z c. k. Radą szk. krajową wziął pod rozwagę usiłowania „Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej“ i wstawił na ten cel odpowiedni załącznik do budżetu na r. 1910.

XII. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do uregulowania uprawnień absolwentów szkół wydziałowych przemysłowych i zawodowych, oraz przeprowadził równouprawnienie absolwentów ośmioklasowej szkoły realnej z absolwentami gimnazjalnymi i umożliwił przechodzenie z szkół wydziałowych do średnich.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwala powyższe wnioski I—X. i XII. komisji.

Sprawozdawca czyta:

XI. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby jak najrychlej zajęła się taką reformą szkoły realnej, któraby tejsze szkole nadała charakter naukowo równorzędny z gimnazyum klasycznym, oraz, aby przy rozpatrzeniu sprawy nowych typów przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty projektowanych wzięła pod rozwagę kompetencję prawną kraju.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Stapińskiego do XI. wniosku Komisji:

Wnoszę ażeby do wniosku XI. komisji, opiewającego: „XI. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby jaknajrychlej zajęła się taką reformą szkoły realnej, któraby tejsze szkole nadała charakter naukowo równorzędny z gimnazyum klasycznym, oraz aby przy rozpatrzeniu sprawy nowych typów przez c. k. ministerstwo wyznań i oświaty projektowanych, wzięła pod rozwagę kompetencję prawną kraju“, wstawić następujący dodatek:

„W szczególności wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby miała na oku jak najrychlejsze przekształcenie szkoły realnej w Krośnie na gimnazyum realne“.

Marszałek oznajmia że p. Stapiński wnosi zarazem o przekazanie tej poprawki komisji szkolnej.

Izba uchwala bez rozprawy wniosek XI. komisji, po odczytaniu go przez p. sprawozdawcę, a oddzielnie uchwala wniosek p. Stapińskiego o przekazanie komisji szkolnej powyższej poprawki p. Stapińskiego.

Marszałek oznajmia, że p. Stadnicki wniosł: 1. aby rezolucje pp. Oleśnickiego i Senyka odesłać do komisji szkolnej i postawił 2. rezolucję drugą tej treści:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową — aby wzięła pod rozwagę sprawę założenia nowych szkół średnich, a przede-

wszystkiem szkół zawodowych (handlowych, przemysłowych, rolniczych, i t. p.) i zdała o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi.

Marszałek oznajmia, że powyższy I. wniosek p. Stadnickiego jest odraczającym, a właściwie formalnie załatwiającym rezolucje pp. Oleśnickiego i Senyka — nad powyższą zaś drugą rezolucją p. Stadnickiego otwiera rozprawę.

Przemawia p. Lewicki i stawia poprawkę, aby do tej drugiej rezolucji p. Stadnickiego dodać słowa: „z uwzględnieniem potrzeb obu narodowości“, przed słowami: „i zdała o tem sprawę Sejmowi“, zawartymi w tej rezolucji p. Stadnickiego.

Izba popiera tę poprawkę p. Lewickiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Halban i oznajmia, że w porozumieniu z wnioskodawcą p. Stadnickim uważa tę poprawkę p. Lewickiego za interpretację wniosku p. Stadnickiego, dlatego w tej poprawce nie widzi żadnej zmiany rezolucji p. Stadnickiego i prosi o przyjęcie jej wraz z poprawką p. Lewickiego.

Marszałek zapytuje p. Stadnickiego czy to oświadczenie p. sprawozdawcy ma uważać za oświadczenie wnioskodawcy p. Stadnickiego.

P. Stadnicki oznajmia, że tak jest.

Marszałek odczytuje rezolucję drugą następującą p. Stadnickiego:

Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby wzięła pod rozwagę sprawę założenia nowych szkół średnich a przede wszystkim szkół zawodowych (handlowych, przemysłowych, rolniczych i t. p.) i zdała o tem sprawę Wysokiemu Sejmowi, wraz z następującą poprawką p. Lewickiego, przyjętą przez sprawozdawcę: przed słowami „i zdała o tem sprawę Sejmowi“, wstawić słowa: „z uwzględnieniem potrzeb obu narodowości“.

Izba uchwała te rezolucyę p. Stadnickiego wraz z powyższą poprawką p. Lewickiego, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następujące rezolucyę pp. Oleśnickiego i Senyka:

Rezolucyę p. Oleśnickiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę potrzebę założenia we wschodniej części kraju nowych gimnazyów z ruskim językiem wykładowym, mając na względzie przedewszystkiem postawione w obecnej sesji Sejmowi wnioski o założenie takich gimnazyów w Stryju, Brzeżanach, Samborze, Rohatynie i Jaworowie, i na najbliższej sesji zdał o tem sprawę Sejmowi;

2. wzywa się c. k. Rząd, by jak najszybciej zaprowadził przy c. k. ruskiem gimnazjum w Przemyślu samoistną filię;

3. wzywa się c. k. Rząd, by jak najszybciej przystąpił do budowy budynku, celem umieszczenia ruskiego gimnazjum w Tarnopolu;

4. wzywa się c. k. Rząd, by jak najszybciej postarał się o nowe wydanie ruskich podręczników dla szkół średnich obecnie wyczerpanych.

Rezolucyę p. Senyka.

1. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową ażeby w odpowiedni sposób pouczyła dyrektorów szkół średnich że przekroczenie 14-go roku życia nie stanowi przeszkody do przyjęcia ucznia do szkoły średniej.

2. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby uchyliła rozporządzenie przymusowego noszenia mundurków przez uczniów szkół średnich.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uchylił a przynajmniej zniżył o połowę opłatę szkolną w szkołach średnich.

4. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy egzaminie dojrzałości uwzględnił także i naukę religii.

Marszałek odczytuje następujący wniosek p. Stadnickiego, załatwiający formalnie powyższe rezolucyę pp. Oleśnickiego i Senyka:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rezolucyę pp. Oleśnickiego i ks. Senyka odsyła się do komisji szkolnej.

Izba uchwała powyższy wniosek p. Stadnickiego, t. j. przekazanie rezolucyj powyższych pp. Oleśnickiego i Senyka komisji szkolnej.

Następuje:

Sprawozdanie

komisji szkolnej w sprawie petycyi obywateli miasta Horodenki o przekształcenie dwu szkół sześcioklasowych w dwie szkoły wydziałowe połączone z dwoma szkołami 4-klasowymi.

Sprawozdawca p. Bandrowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbanickiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę obywateli miasta Horodenki o przekształcenie dwu szkół 6-cioklasowych na wydziałowe, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela głosu JE. p. Namiestnikowi.

Przemawia JE. c. k. Namiestnik Dr. Michał Bobrzyński i odracza z mocy Najwyższego upoważnienia I. sesyę IX. periody Sejmowi galicyjskiego, upraszając o zarządzenie regulaminem przepisanych formalności.

Marszałek oznajmia, że protokół 35-go posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów i wzywa sekretarza do odczytania protokołu z 36. posiedzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje protokół 36 posiedzenia, który Izba bez rozprawy zatwierdza.

Przemawia Marszałka i wznosi okrzyk na cześć Najj. Pana, który to okrzyk Izba trzykrotnie powtarza.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia Marszałek i zamyka posiedzenie.

Koniec posiedzenia godzina 1 minut 55 popołudniu.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Mieczysław Urbański w. r.

Stanisław Henryk Badeni w. r.

